Lielahden koulu

Nimi	Lielahden koulu
Tiivistelmä	Lielahden koulun koulukohtaisen opetussuunnitelman päivitystyö lukuvuoden 2025-2026 osalta on valmis. / Haanpää, 29.9.2025
Kunta	Tampere
Koulu	Lielahden koulu
Hyväksymispäivämäärä	29.9.2025
Julkaistu	29.9.2025

SISÄLTÖ

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta. 1
1.1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma. 1
1.2. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet. 1
1.3. Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen. 3
1.4. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut. 3
2. Perusopetus yleissivistyksen perustana. 10
2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet. 10
2.2. Perusopetuksen arvoperusta. 11
2.3. Oppimiskäsitys. 13
2.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 13
3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet. 15
3.1. Perusopetuksen tehtävä. 15
3.2. Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet. 16
3.3. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen. 16
3.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 21
4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri. 22
4.1. Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen. 22
4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet. 23
4.2.1. Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä. 23
4.2.2. Hyvinvointi ja turvallinen arki. 24
4.2.3. Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely. 25
4.2.4. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus. 25
4.2.5. Osallisuus ja demokraattinen toiminta. 26
4.2.6. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. 26
4.2.7. Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen. 27
4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat. 27
4.3.1. Oppimisympäristöt. 27
4.3.2. Työtavat. 28
4.4. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet. 29
4.5. Paikallisesti päätettävät asiat. 32
5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen. 34
5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä. 34
5.2. Yhteistyö. 37
5.2.1. Oppilaiden osallisuus. 37

5.2.2. Kodin ja koulun yhteistyö. 38
5.2.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa. . . 40
5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö. 40
5.4. Opetuksen järjestämistapoja. 42
5.4.1. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus. 43
5.4.2. Joustava perusopetus. 49
5.4.3. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain. 51
5.4.4. Yhdysluokkaopetus. 52
5.4.5. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus. 52
5.4.6. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu. 53
5.4.7. Perusopetuksen poikkeava järjestäminen. 55
5.4.8. Opetus erityisissä tilanteissa. 56
5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta. 57
5.6. Paikallisesti päätettävät asiat. 60
6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. 64
6.1. Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa. 64
6.1.1. Formatiivinen arviointi. 64
6.1.2. Summatiivinen arviointi. 65
6.2. Arvioinnin yleiset periaatteet. 65
6.3. Oppimisen ja osaamisen arviointi. 68
6.4. Työskentelyn arviointi. 68
6.5. Käyttäytymisen arviointi. 68
6.6. Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana. 71
6.6.1. Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain. 71
6.6.2. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain. 72
6.7. Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet. 72
6.8. Perusopetuksen päättöarviointi. 73
6.8.1. Perusopetuksen päättöarvosanan muodostaminen. 73
6.8.2. Yhteisten oppiaineiden päättöarviointi. 74
6.8.3. Yhteisten taito- ja taideaineiden päättöarviointi. 74
6.8.4. Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa. 74
6.8.5. Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi. . . 75
6.8.6. Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan päättöarviointi. . . . 75
6.9. Poissaolojen vaikutukset arviointiin. 75
6.10. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu. 76
6.11. Todistukset. 76

6.11.1. Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa. 76
6.11.2. Lukuvuositodistus. 77
6.11.3. Välitodistus. 78
6.11.4. Erotodistus. 79
6.11.5. Perusopetuksen päättötodistus. 79
6.12. Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset. 81
6.13. Paikallisesti päätettävät asiat. 82
7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki. 83
7.1. Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen. 84
7.2. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt. 85
7.3. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen. . 86
7.3.1. Opettajan antama yleinen tukiopetus. 87
7.3.2. Opettajan antama opetuskielen tukiopetus. 88
7.3.3. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. . . 88
7.4. Oppilaskohtaiset tukitoimet. 89
7.4.1. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi. 91
7.4.2. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. 92
7.4.3. Tukea koskeva päätös. 92
7.4.3.1. Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä. 93
7.4.3.2. Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä. 94
7.4.3.3. Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa. 94
7.4.3.4. Tulkitsemispalvelut. 94
7.4.3.5. Oppilaskohtaiset avustajapalvelut. 95
7.4.3.6. Apuvälineet. 95
7.5. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen. 96
7.5.1. Oppiaineen oppimäärän rajaaminen. 96
7.5.2. Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä. 97
7.6. Poikkeava voimaantulo ja siirtymäaika. 98
7.6.1. Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite (astuu voimaan 1.8.2026). 98
7.6.2. Pidennetty oppivelvollisuus (voimassa 31.7.2026 saakka). 99
7.7. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu. 100
7.8. Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto. . . . 100
7.9. Paikallisesti päätettävät asiat. 101

8. Opiskeluhuolto. 102
8.1. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. 102
9. Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet. 106
9.1. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opiskelu. 106
9.2. Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet. . . 108
10. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä. 109
10.1. Saamelaiset ja saamenkieliset. 110
10.2. Romanit. 110
10.3. Viittomakieliset. 110
10.4. Muut monikieliset oppilaat. 111
10.5. Paikallisesti päätettävät asiat. 111
11. Kaksikielinen opetus. 112
11.1. Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia. 112
11.1.1. Laajamittainen kaksikielinen opetus. 114
11.1.2. Suppeampi kaksikielinen opetus. 116
11.2. Paikallisesti päätettävät asiat. 116
12. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus. 117
12.1. Opetuksen järjestämisen periaatteet. 117
12.2. Paikallisesti päätettävät asiat. 117
13. Valinnaisuus perusopetuksessa. 118
13.1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit. 118
13.2. Valinnaiset aineet. 118
13.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät. 120
13.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 122
14. Vuosiluokat 1-2. 123
14.1. Koululaiseksi kasvaminen. 123
14.2. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen. 123
14.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe. 124
14.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2. 124
14.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 124
14.6. Oppiaineet. 128
Elämänkatsomustieto. 128
Kuvataide. 152
Käsityö. 182

Liikunta. 201
Matematiikka. 222
Musiikki. 265
Oppilaanohjaus. 290
Toinen kotimainen kieli. 291
Ruotsin kieli, A1-oppimäärä. 292
Ruotsin kieli, A-oppimäärä. 320
Uskonto. 320
Evankelisluterilainen uskonto. 322
Katolinen uskonto. 343
Krishna-uskonto. 367
Islam. 377
Bahá'í-uskonto. 397
Ortodoksinen uskonto. 411
Vieraat kielet. 437
Saksa, A1-oppimäärä. 441
Kiina, A-oppimäärä. 453
Ranska, A-oppimäärä. 454
Ranska, A1-oppimäärä. 455
Espanja, A-oppimäärä. 487
Kiina, A1-oppimäärä. 487
Englanti, A-oppimäärä. 516
Venäjä, A-oppimäärä. 517
Venäjä, A1-oppimäärä. 518
Englanti, A1-oppimäärä. 546
Espanja, A1-oppimäärä. 575
Saksa, A-oppimäärä. 604
Ympäristöoppi. 605
Äidinkieli ja kirjallisuus. 674
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 677
Viittomakieli ja kirjallisuus. 700
Suomen kieli ja kirjallisuus. 702
15. Vuosiluokat 3-6. 737
15.1. Oppijana kehittyminen. 737
15.2. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe. 737
15.3. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe. 737
15.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6. 738
15.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 738

15.6. Oppiaineet 742
Bändikurssi 742
Elämänkatsomustieto 744
Historia 832
Kodin sankarit 868
Kuvataide 870
Kuviskurssi 953
Käsityö 956
Kässäkurssi 1052
Liikunta 1053
Liikunta 1123
Matematiikka 1125
Musiikki 1278
Oppilaanohjaus 1367
Palloilu 1368
Pikkukaiku 1370
Pikkuyrittäjät 1372
Toinen kotimainen kieli 1374
Ruotsin kieli, A-oppimäärä 1375
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä 1455
Tutkimusmatka koodaukseen 1464
Uskonto 1466
Evankelisluterilainen uskonto 1468
Katolinen uskonto 1545
Krishna-uskonto 1637
Islam 1688
Bahá'í-uskonto 1759
Ortodoksinen uskonto 1811
Vieraat kielet 1909
Kiina, A-oppimäärä 1913
Ranska, A-oppimäärä 1996
Espanja, A-oppimäärä 2081
Englanti, A-oppimäärä 2166
Venäjä, A-oppimäärä 2255
Saksa, A-oppimäärä 2371
Yhteiskuntaoppi 2454
Ympäristöoppi 2486
Äidinkieli ja kirjallisuus 2697

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 2699
Viittomakieli ja kirjallisuus. 2795
Suomen kieli ja kirjallisuus. 2797
16. Vuosiluokat 7-9. 2912
16.1. Yhteisön jäsenenä kasvaminen. 2912
16.2. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe. 2912
16.3. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen. 2913
16.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9. 2913
16.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 2913
16.6. Oppiaineet. 2917
Biologia. 2917
Bändikurssi. 2984
Elämänkatsomustieto. 2985
Fysiikka. 3046
Historia. 3133
Hygieniaa ja leivontaa. 3169
Innostu tekniikasta. 3170
Kaiku. 3171
Kemia. 3173
Kotitalous. 3271
Kuntosalikurssi. 3350
Kuvataide. 3351
Kuvataideprojekti. 3420
Käsityö. 3421
Käsityö. 3422
Liikunta. 3481
Lisää liikuntaa. 3562
Maantieto. 3563
Matematiikka. 3637
Matematiikkaa lukioon aikoville. 3733
Matikan tsemppikurssi. 3734
Musiikki. 3735
Oman kodin kunkku. 3843
Oppilaanohjaus. 3845
Palloilu. 3865
Psykologia. 3866
Ruokailoa ja elämisen taitoja. 3867

Säbä- ja futistuomarikurssi. 3869
Tekninen työ. 3870
Terveystieto. 3872
Toinen kotimainen kieli. 3956
Ruotsin kieli, A-oppimäärä. 3957
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä. 4014
Uskonto. 4054
Evankelisluterilainen uskonto. 4055
Katolinen uskonto. 4098
Krishna-uskonto. 4150
Islam. 4182
Bahá'í-uskonto. 4221
Ortodoksinen uskonto. 4269
Valokuvaus. 4336
Vieraat kielet. 4337
Kiina, A-oppimäärä. 4341
Ranska, A-oppimäärä. 4401
Espanja, A-oppimäärä. 4457
Saksa, B2-oppimäärä. 4516
Englanti, A-oppimäärä. 4542
Espanja, B2-oppimäärä. 4607
Venäjä, A-oppimäärä. 4633
Venäjä B2-oppimäärä. 4692
Ranska, B2-oppimäärä. 4718
Saksa, A-oppimäärä. 4744
Kiina, B2-oppimäärä. 4801
Yhteiskuntaoppi. 4827
Yritystoiminnan perusteet - Vuosi yrittäjänä. 4841
Äidinkieli ja kirjallisuus. 4843
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 4846
Viittomakieli ja kirjallisuus. 4908
Suomen kieli ja kirjallisuus. 4909
17. Liitteet. 4988
17.1. Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen ops. 5045
17.2. Perusopetuksen ohjaussuunnitelma. 5055

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

1.1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelman perusteet sekä paikallinen opetussuunnitelma ja siihen perustuvat lukuvuosisuunnitelmat. Järjestelmän eri osat uudistuvat, jotta opetuksen järjestämisessä pystytään ottamaan huomioon muutokset koulua ympäröivässä maailmassa ja vahvistamaan koulun tehtävää kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Opetussuunnitelman perusteet laaditaan perusopetuslain ja -asetuksen sekä tavoitteet ja tuntijaon määrittävän valtioneuvoston asetuksen pohjalta[1]. Perusteasiakirja on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys[2], jonka mukaisesti paikallinen opetussuunnitelma valmistellaan. Opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja koulutyötä sekä edistää yhtenäisen perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista.

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita ja sisältöjä koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Perusteasiakirja sisältää tarpeellisilta osin myös viittauksia lainsäädäntöön, johon perusteissa määrättävät asiat perustuvat.

Paikallinen opetussuunnitelma on tärkeä osa ohjausjärjestelmää. Sillä on keskeinen merkitys sekä valtakunnallisten tavoitteiden että paikallisesti tärkeänä pidettyjen tavoitteiden ja tehtävien ilmentämisessä ja toteuttamisessa. Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle. Se on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä. Opetussuunnitelma liittää koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.

1.2. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä[3]. Opetussuunnitelmassa päätetään perusopetuksen kasvatustyön, opetuksen, oppimisen arvioinnin ja tuen, ohjauksen ja opiskeluhuollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä muun toiminnan järjestämisestä ja toteuttamisesta. Siinä täydennetään ja painotetaan opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja paikallisesta näkökulmasta. Opetuksen järjestäjä ottaa opetussuunnitelmaa laatiessaan huomioon oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearvioinnin ja kehittämistyön tulokset.

Opetussuunnitelman tehtävänä on edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa. Se luo perustan esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiselle. Laadinnassa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat kuten

---

1 *Perusopetuslaki (628/1998), perusopetusasetus (852/1998), valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) ja (378/2014) valtioneuvoston asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (423/2012)*

2 *Perusopetuslaki 15 §, 14 § ja valtioneuvoston asetus (422/2012) 13 §*

3 *Perusopetuslaki 15 §*

- *mahdollinen varhaiskasvatuksen suunnitelma*
- *esiopetuksen opetussuunnitelma*
- *mahdollinen perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma*
- *mahdollinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma*
- *lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma*[4]
- *yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma*[5]
- *mahdollinen kestävän kehityksen tai kulttuurikasvatuksen suunnitelma sekä muut opetuksen järjestäjän tekemät, erityisesti koulutusta, lapsia, nuoria ja perheitä koskevat suunnitelmat ja päätökset.*

Opetuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten[6]*. Paikallinen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille saman opetuksen järjestäjän kouluille yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä useamman koulun yhteisiä ja/tai koulukohtaisia osioita. Päätökset laatimistavasta tekee opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjät voivat sopia myös järjestäjärajat ylittävästä yhteistyöstä ja yhteisistä seudullisista opetussuunnitelmalinjauksista.*

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon, että opetus voi olla pääosin ainejakoista tai se voidaan toteuttaa eheytettynä. Eheytettyä opetusta käytettäessä myös opetussuunnitelma voidaan laatia vuosiluokkakokonaisuuksien osalta eheytettynä.

Kaikki oppilaiden oppilaskohtaiset suunnitelmat rakennetaan yhteisen opetussuunnitelman varaan[7]*. Lukuvuosisuunnitelmalla täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan kussakin koulussa lukuvuoden aikana. Perusopetusasetus velvoittaa tiedottamaan oppilaille ja näiden huoltajille keskeisistä lukuvuosisuunnitelmassa päätetyistä asioista*[8]*.*

Yhteistyö opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman laadinnassa edistää sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja lisää opetuksen ja kasvatustyön yhtenäisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii opetustoimen henkilöstön mahdollisuuksista osallistua yhteistyöhön ja edistää sekä oppiaineiden yhteistyötä että eri toimijaryhmien välistä monialaista yhteistyötä. Osallistumismahdollisuuksista huolehditaan riippumatta siitä, mikä suunnitelmien laatimistapa on. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun[9]*. On tärkeää, että myös huoltajat voivat osallistua opetussuunnitelmatyöhön, lukuvuosisuunnitelman valmisteluun sekä koulun toiminnan suunnitteluun, erityisesti kasvatustavoitteiden, toimintakulttuurin sekä kodin ja koulun yhteistyön osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ja huoltajien kannalta mielekkäisiin ja monipuolisiin sekä oppilaiden kehitysvaiheen huomioon ottaviin osallistumistapoihin.*

Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa koulutyötä ja liittää sen ympäröivän yhteisön elämään. Perusopetuslaki velvoittaa laatimaan opetussuunnitelman opiskeluhuoltoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevilta osin yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa[10]*. Yhteistyötä tarvitaan myös muiden hallintokuntien kanssa, jotta kaikkien oppilaiden koulunkäynnistä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista voidaan huolehtia. Muidenkin organisaatioiden ja eri asiantuntijoiden kanssa tehtävä yhteistyö parantaa suunnitelmien ja koulutyön laatua.*

Oppilaalla on perusopetuslain turvaama oikeus saada kaikkina koulupäivinä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta[11]*. Opetuksen järjestäjä huolehtii tämän oikeuden toteutumisesta,*

4 *Lastensuojelulaki (417/2007) 12 § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 12 §*
5 *Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 6 §*
6 *Perusopetuslaki 15 §*
7 *Perusopetuslaki 4a luku (1090/2024)*
8 *Perusopetusasetus 9 §*
9 *Perusopetuslaki 47 a § (1267/2013)*
10 *Perusopetuslaki 15 § (477/2003)*
11 *Perusopetuslaki 30 § (642/2010)*

ja jokainen oppilaiden kanssa työskentelevä toteuttaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja noudattaa muita työtä ohjaavia normeja.

1.3. Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen[12]. Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearvioinnissa voidaan hyödyntää kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia sekä perusopetuksen valtakunnallisia laatukriteereitä[13]. Yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia.

Muutokset opetussuunnitelman perusteissa edellyttävät vastaavien muutosten tekemistä paikalliseen opetussuunnitelmaan ja viemistä käytäntöön. Opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien ja kehittämistyön tuloksia hyödyntäen.

1.4. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Paikallinen opetussuunnitelma, sitä tarkentavat lukuvuosisuunnitelmat sekä muut suunnitelmat laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla edellä kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien ratkaisujen delegoinnista kouluille ja koulukohtaisen opetussuunnitelman laadinnasta.

Tässä alaluvussa määrätään ne paikallisesti päätettävät opetussuunnitelmaratkaisut sekä opetussuunnitelmassa kuvattavat asiat, joita ei käsitellä muissa luvuissa. Opetussuunnitelman perusteiden kussakin pääluvussa määrätään tarkemmin, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee kyseisessä luvussa käsitellyn kokonaisuuden osalta päättää ja kuvata.

Opetuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuista ja toimintatavoista:

- *laaditaanko paikallinen opetussuunnitelma koulujen yhteisenä, kokonaan tai osin koulukohtaisena, seudullisena tai käytetäänkö muuta ratkaisua*
- *millä kielillä annettavaa opetusta varten opetussuunnitelma laaditaan ja hyväksytään (suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten)*
- *mikä on opetussuunnitelman rakenne ja asioiden käsittelyjärjestys, missä muodossa opetussuunnitelma julkaistaan*
- *miten henkilöstö sekä oppilaat ja huoltajat osallistuvat opetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja kehittämiseen ja miten otetaan huomioon eri tilanteissa olevien huoltajien osallistumismahdollisuudet*
- *miten opetussuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen sekä perusopetusta seuraavaa koulutusvaihetta edustavien oppilaitosten kanssa järjestetään*
- *mitkä muut tahot ovat mukana opetussuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa ja miten yhteistyö järjestetään*

12 *Perusopetuslaki 21 § (1296/2013)*
13 *Perusopetuksen laatukriteerit, opetus ja kulttuuriministeriö 2012: 29*

- *miten paikalliset erityispiirteet ja -tarpeet, arviointien ja kehittämistyön tuottama tieto ja kehittämisen tavoitteet sekä muut paikalliset suunnitelmat otetaan opetussuunnitelman valmistelussa huomioon*
- *sisältyykö naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen koulukohtainen tasa-arvosuunnitelma[14] opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana*
    - *lain mukaan suunnitelma laaditaan vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa; vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan myös laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla*
- *sisältyykö yhdenvertaisuuslain mukainen koulukohtainen yhdenvertaisuussuunnitelma[15] opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana*
    - *lain mukaan oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi; oppilaitoksella tulee olla suunnitelma toimenpiteistä ja sekä huoltajille että oppilaille on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi edistämistoimenpiteistä.*

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman laadintaan ja kehittämiseen liittyvät asiat:

- *miten huolehditaan opiskeluhuoltoa ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevien osuuksien laatimisesta yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa*
- *miten opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja miten opetussuunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään*
- *mitkä ovat ne paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat, jotka täydentävät ja toteuttavat opetussuunnitelmaa (esimerkiksi aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma, kestävän kehityksen ohjelma, tasa-arvosuunnitelma, kulttuurikasvatussuunnitelma, tietostrategia).*

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut:

- *miten edistetään perusopetuksen yhtenäisyyttä sekä siirtymävaiheisiin liittyvää yhteistyötä (perusopetuksen sisällä sekä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen ja perusopetusta seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa)*
- *järjestetäänkö opetus tai osa siitä yhdysluokkaopetuksena (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)*
- *järjestetäänkö opetus tai osa siitä vuosiluokittain etenevänä vai tavoitekokonaisuuksittain etenevänä[16] (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)*
- *järjestetäänkö opetus pääosin ainejakoisena vai kokonaan tai osin eheytettynä; mitkä ovat mahdollisen eheytetyn opetuksen järjestämisen pääpiirteet*
- *miten opetustunnit jaetaan vuosiluokittain yhteisten oppiaineiden, taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä oppilaalle valinnaisten aineiden kesken valtioneuvoston asetuksen edellyttämällä tavalla (paikallinen tuntijako)[17]*
- *mikä on opetuksen järjestäjän kieliohjelma, miltä vuosiluokilta eri kielten opetus aloitetaan (katso myös toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten osuudet sekä osio valinnaisuus perusopetuksessa)*
- *mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet ja mille vuosiluokille niiden opetus sijoittuu (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)*
- *mitkä ovat opetuksen mahdolliset painotukset ja miten ne toteutetaan; miten painotus näkyy tuntijaossa sekä opetuksen tavoitteissa ja sisällöissä (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)*

---

14 *Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) 5 a § (1329/2014)*
15 *Yhdenvertaisuuslaki 6 §*
16 *Perusopetuslaki 20 h § (1090/2024)*
17 *Valtioneuvoston asetus (422/2012)*

- *miten järjestetään oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt*[18]
- *miten oppilaanohjaus järjestetään*
    - *ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (katso myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).*

Tampereen kaupungin perusopetuksen toiminta perustuu yhteisölliseen, kannustavaan ja luottamukselliseen ilmapiiriin sekä edistää toiminnallaan yhdenvertaisuutta, vuorovaikutuksellisuutta, monikulttuurisuutta ja turvallisuutta. Perusopetuksen toimintatapoja tarkastellaan ja kehitetään jatkuvasti.

Tampereen kaupunkistrategian neljä painopistettä ulottuvat vuoteen 2030 ja ohjaavat perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä.

Tampereen kaupungin painopistealueina ovat:

- *YHDENVERTAISET YKSILÖT: Tampere on paras paikka kasvaa, kehittyä ja ikääntyä. Tampereella jokainen voi olla oma itsensä ja toteuttaa unelmiaan.*
- *TEKEVÄT YHTEISÖT: Tampere näyttää suuntaa tulevaisuuden yhteisöllisyyteen. Tampereen moninaiset yhteisöt ja yritykset ruokkivat hyvinvointia, luovuutta ja innovatiivisuutta. Yhdessä teemme parempaa huomista.*
- *HIILINEUTRAALEJA TEKOJA: Tampere on kansainvälisesti tunnettu vaikuttavista teoistaan ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden eteen. Kestävien valintojen tekeminen on täällä helppoa - vetovoimamme syntyy arjen sujuvuudesta.*
- *TULEVAISUUDEN EDELLÄKÄVIJYYTTÄ: Tampere jatkaa menestystarinaansa; meillä on parhaat edellytykset tehdä tulevaisuuden ratkaisuja. Tampereen asema kansainvälisenä tieteen ja korkean osaamisen kaupunkina on vahva.*

Opetuksen järjestäjänä toimii Tampereen kaupungin perusopetus. Päivittäinen koulutyö rakentuu kansainvälisille sopimuksille, lainsäädännölle, valtakunnalliseen ja paikalliseen opetussuunnitelmaan sekä Tampereen kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunnan vuosisuunnitelman linjauksille.

Tampereen kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyy valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden pohjalta laaditun perusopetuksen kuntakohtaisen opetussuunnitelman, kuntakohtaisen yhteisen tuntijaon ja opetussuunnitelmallisten painotusten tuntijaot sekä kieliohjelman. Opetussuunnitelma laaditaan suomenkielistä opetusta varten. Tästä poikkeuksena ovat vieraskielistä opetussuunnitelmallista painotusta tarjoavien koulujen koulukohtaiset opetussuunnitelmat. Tampereen kuntakohtaista perusopetuksen opetussuunnitelmaa noudatetaan Tampereen kaupungin toteuttamassa ja koordinoimassa perusopetuksessa.

Koulut laativat koulukohtaiset opetussuunnitelmat valtakunnallisten perusteiden ja kuntakohtaisen osuuden pohjalta. Koulun opetussuunnitelman hyväksyy rehtori. Koulut laativat lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvan lukuvuosisuunnitelman.

Tampereen kaupungin tavoitteena on lasten ja nuorten yhtenäinen koulupolku. Tampereella toteutetaan esi- ja alkuopetuksen toimintamallia sekä vahvaa koulupolkukohtaista yhteistyötä varhaiskasvatuksesta yläkouluun. Toisen asteen oppilaitosten ja lisäopetusta antavien koulujen kanssa tehdään kiinteää yhteistyötä.

18 *Perusopetuslaki 20 b § (1090/2024)*

Perusopetuksen kuntakohtaista opetussuunnitelmaa on laadittu seudullisena yhteistyönä ja rinnakkain Tampereen esiopetuksen opetussuunnitelman kanssa. Opetussuunnitelmatyön yhteydessä on kuultu toisen asteen oppilaitosten ja lisäopetusta antavien koulujen edustajia. Perusopetuksen oppilailla, huoltajilla ja henkilöstöllä on ollut mahdollisuus osallistua kuntakohtaisen opetussuunnitelman laatimiseen. Yhteistyö jatkuu opetussuunnitelman arvioinnin ja kehittämisen osalta perusopetuksessa laaditun arviointisuunnitelman mukaisesti.

Opiskeluhuoltoa käsittelevät opetussuunnitelman osuudet on laadittu yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa.

Lasten ja nuorten vaikuttamisen foorumit, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, nuorten palvelut sekä yrittäjyyskasvatuksen ja työelämän tahot ovat myös osallistuneet opetussuunnitelmatyöhön. Mainitut tahot edistävät toiminnassaan opetussuunnitelman toimintakulttuurin toteutumista lasten ja nuorten kanssa.

Tampereen kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman laadinnassa on otettu huomioon erillisinä asiakirjoina kaupunkistrategia, hyvinvointisuunnitelma, varhaiskasvatussuunnitelma, esiopetuksen opetussuunnitelma ja perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma.

Tampereen kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmaa täydentävät erillisinä asiakirjoina iltapäivätoiminnan suunnitelma, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, koulujen ja esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmat, perusopetuksen arviointisuunnitelma, TVT-suunnitelma ja kestävää elämäntapaa ohjaavat suunnitelmat sekä mahdolliset muut suunnitelmat.

Tampereen kaupungin perusopetukselle on laadittu kuntakohtainen ohjauksen suunnitelma, jota on täsmennetty vuosiluokille laadituilla tavoitteilla ja sisällöillä. Koulut täydentävät suunnitelmia tarvittaessa omilla käytännöillään. Yhteisillä tavoitteilla pyritään varmistamaan jokaiselle tarpeitaan vastaava ja riittävä ohjaus.

Tampereen perusopetuksen opetussuunnitelma julkaistaan sähköisessä muodossa. Opetussuunnitelman perusteet, kuntakohtainen opetussuunnitelma sekä kunkin koulun oma opetussuunnitelma muodostavat kokonaisuuden. Lukuvuosisuunnitelmat laaditaan sähköisenä lukuvuosittain.

Opetussuunnitelman toteutumista seurataan osana perusopetuksen seuranta-, arviointi- ja kehittämistyötä. Koulut arvioivat omaa toimintaansa suunnitelmallisesti.

Perusopetuksen tuntijako 2025 – 2026 (Valtioneuvoston asetus 111/2023, 30.5.2024)

Aine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	11,0	8,0	6,0	5,0	4,0	4,0	4,0	4,0	3,0	45,0
A1-kieli	1,0	1,0	2,0	3,0	2,0	2,0	2,0	2,0	3,0	18,0
B1-kieli	--	--	--	--	--	2,0	2,0	1,0	2,0	7,0
Matematiikka	4,0	4,0	4,0	3,0	4,0	4,0	3,0	4,0	4,0	34,0
Ympäristö- ja luonnontieto	8,0	2,0	2,0	2,5	3,0	3,5				16,0
Biologia ja maantieto*							2,0	2,0	3,0	7,0
Fysiikka ja kemia							2,0	3,0	2,0	7,0
Terveystieto							0,5	1,5	1,0	3,0
Ympäristö- ja luonnontieto yht.	8,0	2,0	2,0	2,5	3,0	3,5	4,5	6,5	6,0	33,0
Uskonto/Elämänkatsomustieto	1,0	1,0	2,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	10,0
Historia ja yhteiskuntaoppi **	--	--	--	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0	3,0	12,0
Musiikki	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0	8,0
Kuvataide	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0	1,0	2,0	0,0	0,0	11,0
Käsityö	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	3,0	0,0	0,0	15,0
Liikunta	2,0	2,0	2,0	3,0	3,0	2,0	2,0	3,0	2,0	21,0
Kotitalous		--	--	--	--	--	3,0			3,0
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0	4,0
Taide- ja taitoaineita yht.	6,0	6,0	7,0	8,0	8,0	6,0	11,0	6,0	4,0	62,0
Oppilaanohjaus		--	--	--	--	--	0,5	0,5	1,0	2,0
Valinnaiset aineet			0,0	1,0	1,0	1,0	0,0	2,0	4,0	9,0

Oppilaan vähimmäistuntimäärä	***22,0***	***22,0***	***23,0***	***24,5***	***25,0***	***25,5***	***30,0***	***29,0***	***31,0***	***232,0***
Valtakunnallinen vähimmäistuntimäärä	*21-*	*21-*	*23-*	*24-*	*25-*	*25-*	*30-*	*29-*	*30-*	*228,0*
(Vapaaehtoinen A2-kieli) ***	*--*	*--*	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*14,0*
(Vapaaehtoinen B2-kieli) ***	*--*	*--*	*--*	*--*	*--*	*--*	*--*	*2,0*	*2,0*	*4,0*

-- = Oppiainetta voidaan opettaa asianmukaisilla vuosiluokilla, jos opetussuunnitelmassa niin määrätään.

( ) = Opetetaan valinnaisena.

** Ainetta opetetaan osana ympäristöopin opetusta integroidusti vuosiluokilla 1-6.*

*** Yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokilla 4-6 vähintään 2 vuosiviikkotuntia ja vuosiluokilla 7-9 vähintään 3 vuosiviikkotuntia.*

**** Oppilas voi kielestä riippuen opiskella vapaaehtoista A2-kieltä joko valinnaisena aineena tai B1-kielen sijasta opetettavana yhteisenä aineena. Oppilas voi opiskella B2-kieltä valinnaisena aineena. Vaihtoehtoisesti vapaaehtoiset A2- ja B2-kielet voidaan järjestää perusopetuksen tuntijaon vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena, jolloin niiden opetusta ei voida järjestää käyttäen tässä pykälässä määriteltyjä valinnaisten aineiden tai B1-kielen kaikille yhteistä vähimmäistuntimäärää. Kielestä riippuen oppilaalle opetetaan tällöin B1-kieltä tai sen sijasta valittavia valinnaisia aineita. Vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena A2-kieltä opiskelevan oppilaan kokonaistuntimäärä olisi yhteensä vähintään 234 vuosiviikkotuntia ja B2-kielen valinneen oppilaan yhteensä vähintään 226 vuosiviikkotuntia. Vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena sekä A2- että B2-kieltä opiskelevan kokonaistuntimäärä perusopetuksen aikana olisi yhteensä vähintään 238 vuosiviikkotuntia.*

Kieliohjelma

Tampereen kaupungin perusopetuksessa ensimmäiseltä vuosiluokalta alkavasta yhteisestä vieraasta kielestä (A-kieli) käytetään nimitystä A1-kieli ja kolmannelta vuosiluokalta alkavasta valinnaisesta vieraasta kielestä (valinnainen A-kieli) nimitystä A2-kieli. Kuudennelta vuosiluokalta alkavasta toisesta kotimaisesta kielestä käytetään nimitystä B1-kieli. Kahdeksannelta vuosiluokalta alkavasta valinnaisesta kielestä käytetään nimitystä B2-kieli.

Tampereen kaupungin perusopetuksen kieliohjelmassa kuvataan, mitä kieliä Tampereen kaupungin peruskouluissa on mahdollista opiskella. Kieliohjelmat vaihtelevat kouluittain. Kieliohjelman mukaan oppilailla on mahdollisuus opiskella kahta vierasta kieltä perusopetuksen vuosiluokkien 1 - 6 aikana. Kielivalinnat ovat lähtökohtaisesti sitovia koko peruskoulun ajan, eikä niitä jälkikäteen voida muuttaa muutoin kuin perustelluista syistä.

Kielipoluilla tuetaan oppilaan yhtenäistä opetussuunnitelmallista kielten opiskelun kokonaisuutta esiopetuksesta lähtien ja varmistetaan, että vuosiluokkien 7 - 9 kouluissa ja niiden oppilaspohjan muodostavissa vuosiluokkien 1 - 6 kouluissa on sama tarjonta A-oppimäärän kielissä. Kielipolku havainnollistaa, mitä A-kieliä eri kouluissa tarjotaan ja missä vuosiluokkien 7 - 9 koulussa oppilas jatkaa opiskeluaan. Englannin kieltä ei ole mainittu kielipoluissa, koska englantia voi opiskella A-oppimäärän mukaisesti jokaisessa Tampereen kaupungin peruskoulussa. Kielipolut esitellään oppilaille ja huoltajille hyvissä ajoin ennen kielivalintojen tekemistä.

A1-kieli

Ensimmäisen kaikille oppilaille yhteisenä opetettavan A-kielen (A1-kieli) opiskelu aloitetaan ensimmäisellä vuosiluokalla. Tampereen kaupungin perusopetuksen kieliohjelman mukaan A-kieliä (A1-kieli) ovat englanti, espanja, kiina, ranska, saksa tai venäjä sekä toinen kotimainen kieli, ruotsi, jota on mahdollista opiskella A1-oppimäärän mukaan.

A2-kieli

Vapaaehtoisesti valittavan valinnaisen A-kielen (A2-kieli) opiskelu aloitetaan lukuvuonna 2024-25 kolmannella vuosiluokalla (koskee niitä oppilaita, jotka ovat aloittaneet A1-kielen opiskelun 1.luokalla) tai neljännellä vuosiluokalla (koskee niitä oppilaita, jotka ovat aloittaneet A1-kielen opiskelun 3.luokalla), Tampereella perusopetuksen kieliohjelman mukaan valinnaisia A-kieliä (A2-kieli) ovat englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa tai venäjä. Mikäli A1-kieli on jokin muu kuin englanti, A2-englanti alkaa kolmannella vuosiluokalla. A2-kieli lisää oppilaan kokonaisviikkotuntimäärää. Yläkouluissa vapaaehtoisesti valittava valinnainen A-kieli (A2-kieli) luetaan valinnaisaineeksi kahdeksannella ja yhdeksännellä vuosiluokalla.

B1-kieli

B1-kielenä opiskellaan toista kotimaista (ruotsi) kieltä. B1-kielen opiskelu aloitetaan kuudennella vuosiluokalla. Mikäli oppilaalla on sekä A1- että A2-kieli, hän opiskelee kuudennella luokalla kolmea vierasta kieltä, ellei toinen A-kieli ole ollut ruotsi.

B2-kieli

Valinnaisen B2-kielen opiskelu aloitetaan kahdeksannella vuosiluokalla. Tampereen kaupungin perusopetuksen kieliohjelman mukaan valinnaisia B2-kieliä ovat saksa, ranska, venäjä, espanja, italia, kiina ja latina.

Kaksikielinen opetus

Tampereen kaupungin perusopetuksessa tarjotaan ensimmäiseltä vuosiluokalta alkavina englannin-, ranskan- ja saksankielistä opetussuunnitelmallista painotusta.

Muu painotettu opetus

Kolmannelta vuosiluokalta alkavana painotettuna opetuksena tarjotaan kuvataidetta, liikuntaa ja musiikkia. Seitsemännellä vuosiluokalla alkavia painotuksia ovat musiikki, liikunta, kuvataide, kokeellinen tiede, luova muotoilu, latina, matematiikka, matematiikka-luonnontieteet, media ja teknologia. Kaikkiin opetussuunnitelmallisiin painotuksiin järjestetään soveltuvuuskokeet.

Kutakin opetussuunnitelmallista painotusta varten on laadittu kuntatasolla tuntijako. Kukin opetussuunnitelmallista painotusta antava koulu kuvaa opetussuunnitelmallisen painotuksen ja sen toteuttamisen, tavoitteet, sisällöt ja arviointiperusteet koulun opetussuunnitelmassa.

Tampereen kaupungin perusopetukselle on laadittu kuntakohtainen ohjauksen suunnitelma, jota on täsmennetty vuosiluokille laadituilla tavoitteilla ja sisällöillä. Kuntakohtainen ohjauksen suunnitelma sisältää esi- ja alkuopetuksen, vuosiluokkien 3 - 6 ja vuosiluokkien 7 - 9 kokonaisuudet. Koulut täydentävät suunnitelmia tarvittaessa omilla käytännöillään. Yhteisillä tavoitteilla pyritään varmistamaan jokaiselle tarpeitaan vastaava ja riittävä ohjaus.

2. Perusopetus yleissivistyksen perustana

Perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Kunta on velvollinen järjestämään perusopetusta alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille[19]. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet nousevat perustuslaista, perusopetuslaista ja -asetuksesta, valtioneuvoston asetuksista sekä opetussuunnitelman perusteista. Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon myös velvoitteet, jotka tulevat muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut. Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta.

2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä[20]. Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu[21]. Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa[22].

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea[23]. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat luonteva osa koulun toimintakulttuuria[24]. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet[25]. Ryhmäkohtaiset tukimuodot suunnitellaan ja resursoidaan osaksi koulutyön rakenteellista kokonaisuutta[26]. Oppilaskohtaisilla tukitoimilla mahdollistetaan kaikkien oppilaiden riittävä oppimisen ja koulunkäynnin tuki[27]. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet. Lisäksi oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä opiskeluhuolto sekä laissa määritellyt opintososiaaliset edut ja palvelut.[28] Opiskeluhuollon järjestämistä ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki[29]. Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön[30]. Oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, täysipainoinen, maksuton ateria. Ruokailutilanteen on oltava ohjattu[31].

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen[32]. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista ja olla saavutettavaa ja huomioida oppimisympäristön esteettömyys[33].

19 *Perusopetuslaki 4 § (1090/2024)*
20 *Perusopetuslaki 3 § (477/2003)*
21 *Perusopetuslaki 3 a § (163/2022)*
22 *Perusopetuslaki 3 §*
23 *Perusopetuslaki 30 § (1090/2024) ja Perusopetuslaki 20 a § (1090/2024)*
24 *Perusopetuslaki 20 b §*
25 *Perusopetuslaki 30 §*
26 *Perusopetuslaki 20 b §*
27 *Perusopetuslaki 20 c § (1090/2024)*
28 *Perusopetuslaki 31 § (477/2003)*
29 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki*
30 *Perusopetuslaki 29 §*
31 *Perusopetuslaki 31 §*
32 *Suomen perustuslaki (731/1999) 6 § ja yhdenvertaisuuslaki 6 §*
33 *Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 5 §*

Opetuksen järjestämisessä otetaan lisäksi huomioon opetushenkilöstön määrään ja kelpoisuuteen liittyvät säännökset sekä muun muassa turvallisuuteen ja työsuojeluun liittyvät säännökset, henkilötietojen käyttöä, julkisuutta ja yksityisyyden suojaa koskevat säännökset, tekijänoikeussäännökset sekä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä ohjaavat määräykset.

YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus muodostaa historiallisen ja eettisen perustulkinnan ihmisoikeuksien merkittävyydestä[34]. Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka edellyttävät jokaisen lapsen oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimista. Näistä keskeisiä ovat Lapsen oikeuksien sopimus, Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus eli ns. TSS-sopimus, Euroopan ihmisoikeuksien sopimus sekä Vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus[35]. Saamelaisten oikeuksien turvaamiseksi otetaan lisäksi huomioon YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista[36].

YK:n lapsen oikeuksien sopimus antaa perusopetukselle oikeudellisen perustan. Sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat sopimuksen yleisperiaatteet, jotka ovat yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen. Sopimuksen mukaan jokaisella lapsella on oikeus hyvään elämään sekä yksilölliseen, ruumiilliseen, henkiseen, hengelliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehittymiseen.

2.2. Perusopetuksen arvoperusta

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu tässä esitetyn arvoperustan mukaisesti.

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen

Perusopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään. Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.

Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla hän luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin. Oppimisesta syrjäytyminen merkitsee sivistyksellisten oikeuksien toteutumatta jäämistä ja on uhka terveelle kasvulle ja kehitykselle. Perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista.

Arvokasvatuksen merkitys korostuu maailmassa, jossa monimediainen tiedonvälitys, globaalit tietoverkot, sosiaalinen media ja vertaissuhteet muokkaavat lasten ja nuorten arvomaailmaa. Arvokeskustelu oppilaiden kanssa ohjaa oppilaita tunnistamaan ja nimeämään kohtaamiaan arvoja ja arvostuksia sekä pohtimaan niitä myös kriittisesti. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa. Koulun ja kotien yhteinen arvopohdinta ja siihen perustuva yhteistyö luovat turvallisuutta ja edistävät oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen kotien erilaisiin uskontoihin, katsomuksiin, perinteisiin ja kasvatusnäkemyksiin on rakentavan vuorovaikutuksen perusta.

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia

---

34 *YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus 1948*

35 *YK:n yleissopimus lapsen oikeuksistaSopS5960/1991,TSSsopimusSopS6/1976, Euroopan ihmisoikeussopimusSopS8586/1998 ja YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista 2007*

36 *YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista 2007*

Perusopetus tukee oppilaan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Sivistykseen kuuluu taito käsitellä näitä ristiriitoja eettisesti ja myötätuntoisesti sekä rohkeus puolustaa hyvää. Sivistys merkitsee yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan perusteella. Eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmat ohjaavat pohtimaan, mikä elämässä on arvokasta. Sivistys ilmenee tavassa suhtautua itseen, muihin ihmisiin, ympäristöön ja tietoon sekä tavassa ja tahdossa toimia. Sivistynyt ihminen pyrkii toimimaan oikein, itseään, toisia ihmisiä ja ympäristöä arvostaen. Hän osaa käyttää tietoa kriittisesti. Sivistykseen kuuluu myös pyrkimys itsesäätelyyn ja vastuunottoon omasta kehittymisestä ja hyvinvoinnista.

Perusopetus rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Se ohjaa niiden puolustamiseen ja ihmisarvon loukkaamattomuuteen. Perusopetus edistää hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat perusopetuksen kehittämistä. Opetus edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Opetus on oppilaita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta. Koulua ja opetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana.

Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiivisiksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä kiinnostusta muita kulttuureita kohtaan. Samalla opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestävälle kehitykselle.

Eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevat ihmiset kohtaavat toisensa perusopetuksessa ja tutustuvat monenlaisiin tapoihin, yhteisöllisiin käytäntöihin ja katsomuksiin. Asioita opitaan näkemään toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin. Oppiminen yhdessä yli kieli-, kulttuuri-, uskonto- ja katsomusrajojen luo edellytyksiä aidolle vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyydelle. Perusopetus antaa perustan ihmisoikeuksia kunnioittavaan maailmankansalaisuuteen ja rohkaisee toimimaan myönteisten muutosten puolesta.

Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Ihminen on osa luontoa ja täysin riippuvainen ekosysteemien elinvoimaisuudesta. Tämän ymmärtäminen on keskeistä ihmisenä kasvussa. Perusopetuksessa tunnistetaan kestävän kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys, toimitaan sen mukaisesti ja ohjataan oppilaita kestävän elämäntavan omaksumiseen. Kestävän kehityksen ja elämäntavan ulottuvuudet ovat ekologinen ja taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen. Ekososiaalisen sivistyksen johtoajatuksena on luoda elämäntapaa ja kulttuuria, joka vaalii ihmisarvon loukkaamattomuutta, ekosysteemien monimuotoisuutta ja uusiutumiskykyä sekä samalla rakentaa osaamispohjaa luonnonvarojen kestävälle käytölle perustuvalle kiertotaloudelle. Ekososiaalinen sivistys merkitsee ymmärrystä erityisesti ilmastonmuutoksen vakavuudesta sekä pyrkimystä toimia kestävästi.

Ihminen kehittää ja käyttää teknologiaa sekä tekee teknologiaa koskevia päätöksiä arvojensa pohjalta. Hänellä on vastuu teknologian ohjaamisesta suuntaan, joka varmistaa ihmisen ja luonnon tulevaisuuden. Perusopetuksessa pohditaan kulutus- ja tuotantotavoissa ilmeneviä ristiriitoja suhteessa kestävään tulevaisuuteen sekä etsitään ja toteutetaan yhteistoimin ja pitkäjänteisesti elämäntapaamme korjaavia ratkaisuja. Oppilaita ohjataan tuntemaan myös kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja ja vaikuttamaan niihin. Perusopetus avaa näköalaa sukupolvien yli ulottuvaan globaaliin vastuuseen.

Koulussa pohditaan arvoja suhteessa valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteisiin, kuntakohtaisiin tarkennuksiin, kaupunkistrategian nimeämiin tavoitteisiin ja perusopetuksen vuosisuunnitelman painopisteisiin.

Kuntakohtaisesti painotetaan yksilöiden yhdenvertaisuutta yhteisön jäseninä. Yhteisössä pyritään ottamaan huomioon jokaisen yksilön tarpeet mahdollisimman hyvin. Jokainen yksilö on osallisena yhteisöllisyyden rakentumisessa. Koulussa jokaisella on tasa-arvoiset mahdollisuudet oppimiseen ja yhteisön jäseninä toimimiseen. Koulujen kasvatustehtävä tähtää kokonaisvaltaiseen sivistykseen, joka ilmenee suhtautumisessa itseen, toisiin ja ympäristöön.

Koulun toimintakulttuuria ohjaa keskustelu arvopohjasta ja oppimiskäsityksestä. Yhteiset arvot sitoudutaan tekemään näkyväksi arjessa. Koulun lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan, miten arvokeskustelut toteutetaan ja miten järjestetään oppilaiden, huoltajien sekä henkilöstön osallistuminen ja keskeisten yhteistyötahojen mukaan ottaminen. Arvoperustan toteutumisen seuranta- ja arviointitavat kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

2.3. Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii reflektoimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Siksi oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Se myös tukee oppilaiden kiinnostuksen kohteiden laajentumista. Oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan.

Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Siksi oppilasta ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oppimisensa edistämiseen. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin. Oppimisprosessin aikana hän oppii työskentely- ja ajattelutaitoja sekä ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaiheita. Jotta oppilas voisi oppia uusia käsitteitä ja syventää ymmärrystä opittavista asioista, häntä ohjataan liittämään opittavat asiat ja uudet käsitteet aikaisemmin oppimaansa. Tietojen ja taitojen oppiminen on kumuloituvaa ja se vaatii usein pitkäaikaista ja sinnikästä harjoittelua.

Oppilaan kiinnostuksen kohteet, arvostukset, työskentelytavat ja tunteet sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Oppilaan minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta.

Perusopetuksen oppimiskäsitys on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Oppimiskäsityksen toteutumisen seuranta- ja arviointitavat kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Arvokeskustelut luovat perustan sekä opetussuunnitelman laadinnalle että yhteiselle opetus- ja kasvatustyölle. Paikallisesti päätetään, miten arvokeskustelut toteutetaan opetussuunnitelmaa laadittaessa ja muutoin säännöllisesti koulutyön aikana. Tällöin päätetään myös, miten luodaan

edellytykset henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä mahdollisten muiden yhteistyökumppanien osallistumiselle keskusteluun.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat perusopetuksen arvoperustaa ja oppimiskäsitystä mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat tai painotukset ja miten ne ilmenevät (muilta osin arvoperustan ja oppimiskäsityksen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
- *miten arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan ja arvioidaan.*

Mahdolliset koulukohtaiset täydennykset kirjataan koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

3.1. Perusopetuksen tehtävä

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Perusopetuksen tehtävää voidaan tarkastella sen opetus- ja kasvatustehtävän, yhteiskunnallisen tehtävän, kulttuuritehtävän sekä tulevaisuustehtävän näkökulmasta. Perusopetusta järjestetään ja kehitetään inkluusioperiaatteiden mukaisesti. Periaatteisiin kuuluvat kaikkia oppilaita koskevat yhtäläiset oikeudet, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys. Inklusiivisuus on käsitteenä laaja ja se tulee nähdä kaikkia oppilaita koskevana ja perusopetuksen järjestämiseen liittyvänä periaatteena, arvona ja kokonaisvaltaisena tapana ajatella. Opetuksen saavutettavuudesta ja esteettömyydestä pidetään huoli.

Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävää elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa inhimillistä ja sosiaalista pääomaa. Inhimillinen pääoma koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana.

Koulua ympäröivän maailman muutos vaikuttaa väistämättä oppilaiden kehitykseen ja hyvinvointiin sekä koulun toimintaan. Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista.Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestävälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti. Työtä tehdäänmahdollisuuksien mukaan yhdessä muissa maissa toimivien koulujen ja opetuksen kehittäjien kanssa. Perusopetus vaikuttaa myönteisenä ja yhteiskuntaa rakentavana muutosvoimana kansallisesti ja kansainvälisesti.

3.2. Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet

Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnallisista tavoitteista säädetään perusopetuslaissa sekä tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa[37]. Tavoitteet ohjaavat opetussuunnitelman perusteiden kaikkien osa-alueiden laadintaa. Ne ohjaavat myös paikallisen opetussuunnitelman laadintaa ja koulutyötä.

Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen

Valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä korostetaan koulun kasvatus- ja opetustehtävää. Keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksen ja kasvatuksen tulee myös tukea kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi. Asetuksen mukaan opetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten, kuten kristillisten, perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sivistykseen nähdään kuuluvaksi myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävän kehityksen edistäminen.

Tarpeelliset tiedot ja taidot

Asetuksen 3 §:n mukaan opetuksen keskeisenä tavoitteena on luoda perusta oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumiselle sekä maailmankuvan avartumiselle. Tähän tarvitaan sekä eri tiedonalojen tietoja ja taitoja että tiedonaloja läpileikkaavaa ja yhdistävää osaamista. Taitojen merkitys korostuu. Asetuksessa todetaan, että opetettavan tiedon tulee perustua tieteelliseen tietoon. Siinä säädetään myös muulla kuin äidinkielellä annettavan opetuksen sekä erityiseen maailmankatsomukseen ja kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämisestä ja tavoitteista.

Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen

Asetuksen 4 § sisältää tavoitteita ja periaatteita, joiden mukaisesti opetus ja kasvatus sekä oppilashuolto tulee järjestää. Kaiken toiminnan tulee vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa oppimaan oppimisen taitoja ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen. Asetuksessa korostuu vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen sekä koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen opetustyön resurssina. Samoin korostuu kasvua ja oppimista edistävän toimintakulttuurin sekä toimivan oppilashuollon merkitys.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tavoitteet ohjaavat tarkastelemaan opetusta kokonaisuutena, joka rakentaa tässä ajassa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Tiedonalakohtaisen osaamisen lisäksi tulee tavoitella oppiainerajat ylittävää osaamista. Tähän pohjautuen opetussuunnitelman perusteissa määritellään tavoitteet ja sisällöt sekä yhteisille oppiaineille että tavoitteet oppiaineita yhdistäville laaja-alaisille osaamisalueille ja monialaisille oppimiskokonaisuuksille. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia.

3.3. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena

37 *Perusopetuslaki 2 § ja valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 2 ja 4 §*

toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Laaja-alaisia osaamiskokonaisuuksia on seitsemän ja niillä on useita liittymäkohtia toisiinsa. Niiden yhteisenä tavoitteena on perusopetuksen tehtävän mukaisesti ja oppilaiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeätä on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet täsmennetään vuosiluokkakokonaisuuksittain. Tavoitteet on otettu huomioon oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöalueiden määrittelyssä. Oppiainekuvauksissa osoitetaan oppiaineiden tavoitteiden yhteys laaja-alaiseen osaamiseen.

***Ajattelu ja oppimaan oppiminen** (L1)*

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

***Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu** (L2)*

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa

ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

***Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot** (L3)*

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen

toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

***Monilukutaito** (L4)*

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

***Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen** (L5)*

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona.

Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

***Työelämätaidot ja yrittäjyys** (L6)*

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

***Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen** (L7)*

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan

omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen edellyttää opettajien välistä yhteissuunnittelua. Se tarkoittaa myös toimintakulttuurin rakentamista oppilaita osallistavaksi. Koulussa vahvistetaan yhdessä tekemisen kulttuuria. Kaikissa oppiaineissa ja erityisesti oppiainerajat ylittävässä opetuksessa tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet näkyvät opettajan yhdessä oppilaiden kanssa valitsemissa toimintatavoissa, monipuolisissa työtavoissa ja oppimisen ohjaamisessa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen edellyttää koulussa hyvää etukäteissuunnittelua, johtamista ja henkilöstön sitoutumista. Tampereen kaupungin opettajien laaja-alaista osaamista tuetaan kattavalla eri teemojen tutoropettajien verkostolla.

Laaja-alaisen osaamisen edistäminen on osa jokapäiväistä koulutyötä. Laaja-alaisen osaamisen näkökulmasta koulu hyödyntää mahdollisuuksien mukaan ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja yhteistyökumppaneita, esimerkiksi Taidekaari-kulttuurikasvatusohjelmaa.

Vuosiluokkakokonaisuuksien 1-2, 3-6, ja 7-9 laaja-alaisen osaamisen tarkemmat tavoitteet noudattavat opetussuunnitelmassa löytyviä vuosiluokkien oppiainekohtaisia sekä päättöarvioinnissa käytettäviä kriteereitä. Jokaisen vuosiluokan oppiainekohtaisen tavoitteen (T) alla on mainittu erikseen sekä sisältöalue (S) että laaja-alainen tavoite (L). Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen sisältyy oppiaineiden arviointiin.

Valinnaisten oppiaineiden osalta laaja-alaisen osaamisen tavoitteet vuosiluokittain tai vuosiluokkakokonaisuuksittain löytyvät koulun opetussuunnitelmasta.

3.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa keskustellaan, mitä perusopetuksen tehtävä sekä valtioneuvoston asetuksessa määritellyt opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet merkitsevät paikallisesti. Pohditaan myös, mitä opetukselle ja kasvatukselle asetettujen valtakunnallisten tavoitteiden sekä niistä johdettujen laaja-alaisen osaamisen ja oppiainekohtaisten tavoitteiden toteuttaminen edellyttää opetuksen järjestämiseltä, johtamiselta ja koulutyöltä.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat paikalliset, perusopetuksen tehtävää mahdollisesti täydentävät ja käytännön toteuttamista ilmentävät näkökohdat (muilta osin tehtäväkuvauksessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan; tehtävää voidaan konkretisoida ja toteuttaa myös opetussuunnitelmaa täydentävien suunnitelmien kuten esimerkiksi kestävän kehityksen ohjelman tai kulttuurikasvatussuunnitelman avulla, joista tulee tällöin maininta opetussuunnitelmaan)*
- *mitkä ovat opetussuunnitelman perusteissa määritellyn laaja-alaisen osaamisen mahdolliset paikalliset painotukset ja miten painottuminen ilmenee (muilta osin laaja-alaisen osaamisen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
- *mitkä ovat ne järjestelyt ja toimenpiteet, joiden avulla laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisesta opetustyössä huolehditaan ja toteutumista seurataan (laaja-alaisen osaamisen tarkemmat tavoitteet määritellään vuosiluokkakokonaisuuksittain).*

4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.1. Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Perusopetus jäsentyy valtioneuvoston asetuksen mukaisesti vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin jaksoihin. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti eheän ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon. Yhteistyö esiopetuksen kanssa vahvistaa työn pitkäjänteisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii yhteistyöstä ja opetuksen yhtenäisyydestä riippumatta siitä, toimivatko esiopetus ja perusopetus tai perusopetuksen eri luokka-asteet hallinnollisesti eri yksiköissä tai eri rakennuksissa. Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan myös seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa.

Toimintakulttuurilla tarkoitetaan tapaa, jolla yhteisön toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan. Koulun toimintakulttuurissa näkyvät perusopetuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja tavoitteet. Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys yhdenvertaisuuden, oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, oppilaiden osallisuuden, yhteisöllisen opiskeluhuollon ja perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaaman koulutyön laatuun.[38] Toimintakulttuuri on kokonaisuus, joka rakentuu

- *työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta*
- *johtamisesta, toiminnan rakenteista ja työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista*
- *yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä*
- *yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa*
- *pedagogiikasta ja ammatillisuudesta*
- *vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.*

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin asioihin ja toimijoihin riippumatta siitä, tunnistetaanko niiden merkitys ja vaikutukset vai ei. Yhteisön jokaisella jäsenellä on merkitystä toimintakulttuurin rakentumisessa. Toimintakulttuuria tulee systemaattisesti johtaa ja kehittää yhteisön arvojen ja tavoitteiden mukaisesti.

Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä sukupuoliroolit siirtyvät oppilaille. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä. Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

Opetuksen järjestäjä mahdollistaa tarkoituksenmukaisia oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä tukemalla rehtoreiden pedagogista johtajuutta ja tekemällä tarpeellisia rakenteellisia linjauksia sekä ohjaamalla opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa. Opettajien osaamista vahvistetaan kouluttamalla mm. eriyttämisen keinoihin, kielitietoisen opetustavan käyttöön sekä erilaisiin pedagogisiin ratkaisuihin, joilla erilaiset oppijat huomioidaan. Kaupunkiseudulla tarjotaan näistä aiheista koulutuksia.

38 *Perusopetuksen laatukriteerit, Opetus ja kulttuuriministeriö 2012: 29*

Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen resursoinnissa huomioidaan niin ryhmän pedagogiset tarpeet, ryhmäkoko kuin koulunkäynninohjaajien ja muun henkilöstön tarve ja hyödyntäminen. Oppimisen edellytyksiä tukevat myös tarkoituksenmukaiset, monipuoliset oppimisympäristöt. Koulussa tarjotaan opettajille yhteistyömahdollisuuksia koulutyön arjen rakenteissa siten, että opetuksen suunnittelua, toteutusta ja arviointia voidaan toteuttaa yhteisopettajuuden eri muodoissa. Toiminnan resursointi kuvataan vuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmassa kaupungin talousarvion ohjaamana.

Koulun lukuvuosisuunnitelmassa tarkennetaan koulun opetusjärjestelyitä siten, että osaaminen, toiminta, yhteistyö ja rakenteelliset ratkaisut tukevat koulun toimintakulttuuria.

Toimintakulttuurin kehittämistä johdetaan niin, että koulun toimijat sitoutuvat oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toimeenpanoon ja kehittämiseen. Johtamisella on keskeinen merkitys yhteisöllisen toimintakulttuurin sekä työyhteisön vahvan ammatillisuuden rakentamisessa ja kehittämisessä. Vastuu toimintakulttuurin kehittämisestä on kaikilla kouluyhteisön jäsenillä. Jokainen työyhteisön jäsen sitoutuu yhteisiin arvoihin ja yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentamiseen.

4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden tehtävänä on tukea opetuksen järjestäjiä ja kouluja toimintansa suuntaamisessa. Periaatteet on kuvattu ajatellen erityisesti koulun toimintaa. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on luoda edellytykset periaatteiden toteutumiselle kouluissa ja kehittää omaa toimintakulttuuriaan samassa suunnassa.

Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria[39], joka edistää oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä[40], oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä tukevia ratkaisuja sekä hyvinvointia ja kestävää elämäntapaa. Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen perusopetus, jossa kukin oppilas voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä. Periaatteiden toteuttamiseksi tarvitaan paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien, esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioon ottamista, yhteistyötä oppilaiden huoltajien, opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten, sidosryhmien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä oppilaiden aitoa mukanaoloa yhteisön kehittämisessä.

Opetussuunnitelman perusteissa mainittuja toimintakulttuurin kehittämisen periaatteita käsitellään lukuvuosittain. Paikalliset toimintakulttuurin kehittämisen painopisteet määritellään kasvatus- ja opetuslautakunnan vuosisuunnitelmassa. Painopisteisiin liittyvät koulun kehittämistoimenpiteet kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan. Koulu arvioi toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista koulun vuosittaisen itsearvioinnin yhteydessä.

4.2.1. Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista. Sitä tukee kodeilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute. Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen ja jaetun johtamisen merkitys korostuu, ja johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksistä huolehtimiseen.

39 *Perusopetuslaki 26 § (947/2022)*
40 *Perusopetuslaki 20 b §*

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä yhdessä ja toinen toisiltaan oppimiseen. Se luo edellytyksiä myös tutkimiseen ja kokeilemiseen sekä innostumisen ja onnistumisen kokemuksiin. Yhteistyön lähtökohtana ovat yhteisön jäsenten hyvät yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, joita opitaan ennen kaikkea arjen luonnollisissa kohtaamisissa. Näissä aikuisten malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä.

Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat oppimisen tavoite eri oppiaineissa ja ne sisältyvät myös laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuteen[41]. Oppituntien lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu arkisissa tilanteissa on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria.

Yhteisö rohkaisee jokaista jäsentään yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Se antaa sopivia haasteita ja tukee vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä. Yhteisön jäseninä oppilaat voivat luoda myönteisen ja realistisen käsityksen itsestään ja kehittää luontaista kokeilun ja tutkimisen haluaan. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja irrottaudutaan istuvasta elämäntavasta. Siinä arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista.

Tampereella tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitoja opetetaan kaikilla luokka-asteilla osana oppiaineiden, erityisesti ympäristöopin ja terveystiedon opetusta. Taitojen opettaminen kuuluu myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin. Tavoitteena on edistää oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä antaa heille keinoja huolehtia omasta turvallisuudestaan. Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetukseen on laadittu erikseen luvun 14 liitteeksi sijoitettu opetussuunnitelma 4. ja 6. vuosiluokille osana ympäristöopin opetusta.

4.2.2. Hyvinvointi ja turvallinen arki

Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja luovat siten edellytyksiä oppimiselle. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen koulutyöhön ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Oppilaiden vertaissuhteiden aktiivinen tukeminen, myönteiset yhteiset kokemukset ja merkityksellisyyden tunne yhteisön jäsenenä tukevat kouluun kiinnittymistä. Toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä yhteisön tarpeet. Koulun käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnat ovat luonteva osa jokaista koulupäivää.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä huolehditaan, siitä, että oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä, oppimiseensa ja yhteisön jäsenenä toimimiseen sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä. Yhteisössä arvostetaan hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan[42]. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa.

Jokaisella koululla on tehty suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta. Suunnitelmaan on kuvattu koulun omat käytännöt ja toimenpiteet.
Ryhmäytyminen vahvistaa koulun läsnäoloon liittyvää ja osallisuutta luovaa toimintakulttuuria sekä oppilaiden kiinnittymistä kouluun. Ryhmäyttämisen painopiste on lukuvuoden alussa, nivelvaiheissa ja luokkakokoonpanojen vaihtuessa. Ryhmäytymistä tuetaan jatkuvasti.

Koulun arkikäytännöt tukevat lasten ja nuorten kasvamista myös fyysisesti aktiiviseksi kansalaiseksi esimerkiksi kannustamalla aktiivisiin koulumatkoihin ja ulkovälitunteihin. Tampereen kaupungin Lupa liikkua Lupa harrastaa -toiminta on osa perusopetuksen toimintakulttuuria, jonka tarkoituksena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia, toimintakykyä ja

41 *Perusopetuslaki 11 §, 14 §, Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 6 §*
42 *Perusopetuslaki 29 §*

fyysistä aktiivisuutta. Lupa liikkua Lupa harrastaa -toiminta edistää koulupäivän aikaista sekä koulupäivän jälkeistä aktiivisuutta yhteistyössä lukuisten eri toimijoiden kanssa.

4.2.3. Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen ja tiedon rakentumisen moninaisuuden ja toimii joustavasti. Se rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri ikäkausille ja oppijoille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille.

Koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä ja työskentelyä pyritään säännöllisesti viemään ulos luokkahuoneesta. Luodaan mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuuksien opiskeluun sekä yhteistyöhön koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppilaiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää oman erityislaadun tunnistamista ja taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään edistämään vuorovaikutusta sekä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta.

Vakiintuneista ulkopuolisista oppimisympäristöistä kerrotaan luvussa 4.3.1.
Digitalisaatio on osa oppimista. Tieto- ja viestintäteknologian opiskelun kautta oppilaat ovat mukana digitalisaation kehityksessä ja saavat valmiuksia toimia yhteiskunnan muutoksessa. Opettajan työn tueksi on laadittu muun muassa digimallit vuosiluokille 6–7 opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi.

4.2.4. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Koulu oppivana yhteisönä on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppivassa yhteisössä kotikansainvälisyys on tärkeä voimavara. Yhteisö arvostaa ja hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Se tuo esiin saamelaiskulttuurin ja eri vähemmistöjen merkityksen Suomessa. Se kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa. Yhteisössä tunnistetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä.

Yksi kulttuurisen moninaisuuden ilmentymä on monikielisyys. Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessa yhteisössä keskustellaan kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on oma kielensä, tekstikäytäntönsä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja jokainen opettaja opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

Kielitietoisen opetuksen osaamisen kehittämiseen kohdennetaan koko opetushenkilöstölle suunnattuja koulutuksia.
Valmistavaa opetusta tarjotaan mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa lähikoulussa. Sitä voidaan järjestää joko ryhmämuotoisesti tai yleisopetuksen yhteydessä toteutettuna opetuksena. Tampereella toimii kiertäviä, kaupunkikohtaisia valmistavan opetuksen opettajia. He toimivat yhteisopettajina ja vertaiskouluttajina erityisesti alkuopetuksessa ja tukevat opetusryhmän kielitietoista opetusta.

Tampereen kieli- ja kulttuuriopettajat (KIEKU) vahvistavat koulun kielitietoista opetusta ja edistävät monikulttuurisuutta ja kansainvälisyyskasvatusta. KIEKU-opettajat toimivat pedagogisena ja monikielisenä tukena luokissa.

4.2.5. Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppilaiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi.

Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäseninä. Yhteisö kannustaa demokraattiseen vuoropuheluun ja osallistumiseen sekä luo niille toimintatapoja ja rakenteita. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestävän kehityksen toiminnat täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Yhteistyö eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien koulujen kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

Jokaisella koululla toimii oppilaskunta. Oppilaskunnan hallitukseen valitaan edustus jokaiselta vuosiluokalta. Oppilaskuntaa ohjaaville opettajille tarjotaan säännöllisesti koulutusta.

Tukioppilaat toimivat vuosiluokilla 7–9, ja heille tarjotaan tukioppilaskoulutusta. Kummitoiminnalla edistetään eri-ikäisten oppilaiden yhteistyötä ja kiinnittymistä kouluyhteisöön. Kaupunkitasolla edistetään lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia erilaisten foorumien (esimerkiksi Lasten parlamentti, Nuorisovaltuusto, Harrastamisen Suomen mallin koululaiskysely) avulla. Lasten ja nuorten osallisuus määritellään tarkemmin koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Kansainvälistä yhteistyötä tehdään koulukohtaisesti esimerkiksi Erasmus+ -hankkeiden ja muiden verkostojen kautta.

4.2.6. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä[43]. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Peruskouluaikana oppilaiden käsitys omasta sukupuoli-identiteetistä ja seksuaalisuudesta kehittyy. Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

Tampereella laaditaan koulukohtainen, toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa koulut tarkentavat toimenpiteensä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi ja arvioimiseksi.

43 Yhdenvertaisuuslaki

4.2.7. Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Raaka-aineita, energiaa ja luonnon monimuotoisuutta tuhlaavia materiaalivalintoja ja toimintatapoja muutetaan kestäviksi. Kestävän elämäntavan aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa ja näkyvyyttä päivittäisessä koulutyössä. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea.

Oppiva yhteisö rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Realistinen ja käytännöllinen asenne hyvän tulevaisuuden edellytysten muovaamiseen vahvistaa kasvamista vastuullisuuteen yhteisön jäseninä, kuntalaisina ja kansalaisina. Se rohkaisee oppilaita kohtaamaan avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

Ekososiaalisen sivistyksen edistäminen on keskeinen osa Tampereen koulujen toimintaa. Tätä kehitystä ohjataan tavoitteellisesti koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjattujen kaupunkistrategian määrittelemien osa-alueiden mukaisesti.

Oppilaat osallistuvat aktiivisesti kestävän arjen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Realistinen ja käytännönläheinen asenne auttaa oppilaita kasvamaan vastuullisiksi yhteisön jäseniksi, kuntalaisiksi ja kansalaisiksi. Kohtuullisuus, vastuullisuus ja ihmistenvälisyys ovat arvoja, joiden kautta käsitellään yhteiskunnan muutostilaa ja omaa toimintaa. Ihmistenvälisyydellä tarkoitetaan, että haluamme kuulua yhteisöön ja sallimme yhteisöön kuulumisen myös toisille.

Perusopetuksessa on laadittu ekososiaalisen sivistyksen opas, joka tuo kestävän kehityksen periaatteita koulun arkeen.

4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat

4.3.1. Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta[44]. Kaikki yhteisön jäsenet vaikuttavat toiminnallaan oppimisympäristöihin. Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät oppimisen edellytyksiä, vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista. Ne myös mahdollistavat aktiivisen yhteistyön koulun ulkopuolisten yhteisöjen tai asiantuntijoiden kanssa.

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Esteettömillä oppimisympäristöillä voidaan tukea oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä ja oppilaille tarjottavaa tukea. Kehittämisessä otetaan huomioon eri oppiaineiden erityistarpeet. Oppimisympäristöjen tulee tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja tutkimiseen eri näkökulmista. Lisäksi oppimisympäristöjen kehittämisessä ja valinnassa otetaan huomioon, että oppilaat oppivat uusia tietoja ja taitoja myös koulun ulkopuolella.

Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Koulun tilaratkaisuilla kalusteineen, varusteineen ja välineineen on mahdollista tukea opetuksen pedagogista kehittämistä ja oppilaiden aktiivista osallistumista. Tilat, välineet ja materiaalit sekä kirjastopalvelut pyritään

44 *Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 4 §*

saamaan oppilaan käyttöön niin, että ne antavat mahdollisuuden myös itsenäiseen opiskeluun ja ovat esteettömiä ja saavutettavia. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Kirjastot, liikunta-, taide- ja luontokeskukset, museot ja monet muut yhteistyötahot tarjoavat monimuotoisia oppimisympäristöjä.

Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan oppilaiden henkilökohtaisia oppimispolkuja. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon monimuotoinen mediakulttuuri. Uusia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja otetaan käyttöön oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi. Oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita voidaan käyttää oppimisen tukena huoltajien kanssa sovittavilla tavoilla. Samalla varmistetaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Onnistumisen kokemukset ja elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa innostavat oppilaita oman osaamisensa kehittämiseen. Oppilaat osallistuvat oppimisympäristöjen kehittämiseen. Oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet[45]. Näin voidaan ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarvetta. Tuen tarpeen mukaan räätälöidyt ja esteettömät oppimisympäristöt voivat olla osa oppilaan suunnitelmallista tukea.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä[46]. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista.

Erilaiset oppijat huomioidaan eri kouluissa siten, että kaikilla on yhdenmukainen mahdollisuus oppimiseen monenlaisissa oppimisympäristöissä riippumatta alueellisista eroista. Koulu turvaa oppilaiden oikeuden erilaisten oppimisympäristöjen käyttöön ja tarjoaa esteettömiä oppimisympäristöjä. Koulurakennuksia ja niiden oppimisympäristöjä suunnitellessa käytetään Tampereen perusopetuksen koulurakentamisen suunnitteluohjetta.

Tampere tekee tiivistä seudullista yhteistyötä digitaalisiin oppimisympäristöihin liittyen. Tampereen kaupunkiseudulla on laadittu Tampereen seudun perusopetuksen digitaalisen osaamisen suunnitelma 2024–2027. Seudullisen suunnitelman painopisteinä ovat sujuva arki, osaamisen kehittäminen, yhteistyö sekä tietoturvan ja tietosuojan edistäminen eli turvalliset ja toimivat digitaaliset oppimisympäristöt. Tampereen perusopetuksessa hankitaan vuosittain 6.luokalta alkaen henkilökohtaiseen käyttöön kannettava tietokone. Lisäksi koulujen yhteiskäyttölaitteilla varmistetaan, että oppilailla on yhtäläiset mahdollisuudet käyttää digitaalisia resursseja ja oppimisympäristöjä.

Yhteistyö kaupungin kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden, kirjastojen, taide- ja tiedeyhteisöjen, tutkimuslaitosten, kestävän kehityksen toimijoiden, luontokoulujen sekä seurakuntien, järjestöjen ja yritysten kanssa monipuolistaa koulujen toimintaa ja avartaa oppimisympäristöjä. Koulut käyvät vakiintuneissa ulkopuolisissa oppimisympäristökohteissa (esim. Luontokoulu, Yrityskylä, Taidekaari, University, Lupa liikkua-tunnit).

4.3.2. Työtavat

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen vaihtelu tukee ja ohjaa koko opetusryhmän ja jokaisen oppilaan oppimista ja on osa oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä. Opetuksessa käytetään eri ikäkausiin sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa oppilaalle

45 *Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 4 §*

46 *Valtioneuvoston asetusperusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 4 §*

mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi ja luoviksi ihmisiksi. Tällöin oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Oppiaineille ominaisten työtapojen käyttö edistää sekä jäsentyneiden tietorakenteiden muodostumista että taitojen omaksumista. Oppimisen kannalta tärkeitä ovat tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taidot. Tutkiva ja ongelmalähtöinen työskentely, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta edistävät käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista, kriittistä ja luovaa ajattelua sekä taitoa soveltaa osaamista.

Opetuksen eriyttäminen ohjaa työtapojen valintaa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen ja on kaiken opetuksen pedagoginen lähtökohta. Se koskee opiskelun laajuutta ja syvyyttä, työskentelyn rytmiä ja etenemistä sekä oppilaiden erilaisia tapoja oppia. Eriyttäminen perustuu oppilaan tarpeille ja mahdollisuuksille suunnitella itse opiskeluaan, valita erilaisia työtapoja ja edetä yksilöllisesti. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon myös oppilaiden väliset yksilölliset ja kehitykselliset erot. Eriyttämällä tuetaan oppilaan itsetuntoa ja motivaatiota sekä turvataan oppimisen rauhaa. Eriyttämisellä myös ehkäistään tuen tarpeen syntymistä.

Myös opetuksen eheyttäminen ohjaa työtapojen valintaa.

Monipuolinen ja tarkoituksenmukainen tieto- ja viestintäteknologian käyttö lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan. Siten valmiudet tiedon omatoimiseen, vuorovaikutteiseen ja kriittiseen hankintaan, käsittelyyn ja luovaan tuottamiseen karttuvat. Työtapojen valinnassa hyödynnetään pelien ja pelillisyyden tarjoamat mahdollisuudet.

Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa ja ohjaa oppilaita erityisesti uusien työtapojen käytössä itseohjautuvuutta vahvistaen. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät parhaiten silloin, kun opettaja ohjaa oppilaita myös suunnittelemaan ja arvioimaan työskentelytapojaan. Tämä motivoi ja auttaa oppilaita ottamaan vastuuta oppimisesta ja työskentelystä kouluyhteisössä. Yhteinen tavoitteiden ja arviointiperusteiden pohdinta sitouttaa tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn.

Tampereella edistetään työtapojen monipuolisuutta tutoropettajamallin avulla. Tutoropettajat toimivat sekä omalla koululla, koulupolulla että kaupunkitasolla. Tutoropettajat tarjoavat koulutuksia, neuvontaa, konsultaatiota ja opetussuunnitelmaan perustuvaa opetuksen kehittämistä yhdessä opettajien kanssa. Tutoroinnin teemat vaihtuvat opettajien osaamisen kehittämisen tarpeiden mukaan.

4.4. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Se auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa

toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen. Eheyttämistä voidaan toteuttaa mm:

- *rinnastamalla eli opiskelemalla samaa teemaa kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti*
- *jaksottamalla eli järjestämällä samaan teemaan liittyvät asiat peräkkäin opiskeltaviksi*
- *toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja kuten teemapäiviä, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä ja leirikouluja*
- *suunnittelemalla monialaisia, pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia, joiden toteuttamiseen osallistuu useampia oppiaineita ja joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja*
- *muodostamalla oppiaineista integroituja kokonaisuuksia*
- *kokonaisopetuksena, jossa kaikki opetus toteutetaan eheytettynä kuten esiopetuksessa.*

Jotta voidaan turvata kaikkien oppilaiden mahdollisuus kokonaisuuksien tarkasteluun ja oppilaita kiinnostavaan tutkivaan työskentelyyn, opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilaiden opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja toteuttamistavat päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa ja ne täsmennetään koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Oppimiskokonaisuudet suunnitellaan riittävän pitkäkestoisiksi siten, että oppilailla on aikaa syventyä oppimiskokonaisuuden sisältöön ja työskennellä tavoitteellisesti, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti. Paikallisessa opetussuunnitelmassa ja lukuvuosisuunnitelmassa voidaan päättää myös muista opetuksen eheyttämistavoista.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppilaiden osallistuminen suunnitteluun on välttämätöntä. Oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti oppilaiden kokemusmaailmaan kuuluvia ja sitä avartavia asioita, jolloin tavoitteena on

- *vahvistaa oppilaiden osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia olla mukana opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa*
- *nostaa esiin oppilaiden merkityksellisiksi kokemia kysymyksiä sekä luoda tilaisuuksia niiden käsittelyyn ja edistämiseen*
- *lisätä mahdollisuuksia opiskella erilaisissa ja eri-ikäisten oppilaiden ryhmissä ja työskennellä useiden eri aikuisten kanssa*
- *tarjota mahdollisuuksia yhdistää koulun ulkopuolinen oppiminen koulutyöhön*
- *antaa tilaa älylliselle uteliaisuudelle, elämyksille ja luovuudelle sekä haastaa monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin*
- *vahvistaa tietojen ja taitojen soveltamista käytäntöön sekä harjaannuttaa kestävän elämäntavan mukaista toimijuutta*
- *innostaa oppilaita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla.*

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät yhteistyötä eri lähestymistapoja edustavien oppiaineiden kesken sekä koulun muun toiminnan hyödyntämistä.

Kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisuuden edellyttämällä tavalla. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Oppilaille annetaan palautetta työskentelystään oppimiskokonaisuuden aikana ja oppilaan osoittama osaaminen otetaan huomioon oppiaineissa annettavaa sanallista arviota tai arvosanaa muodostettaessa.

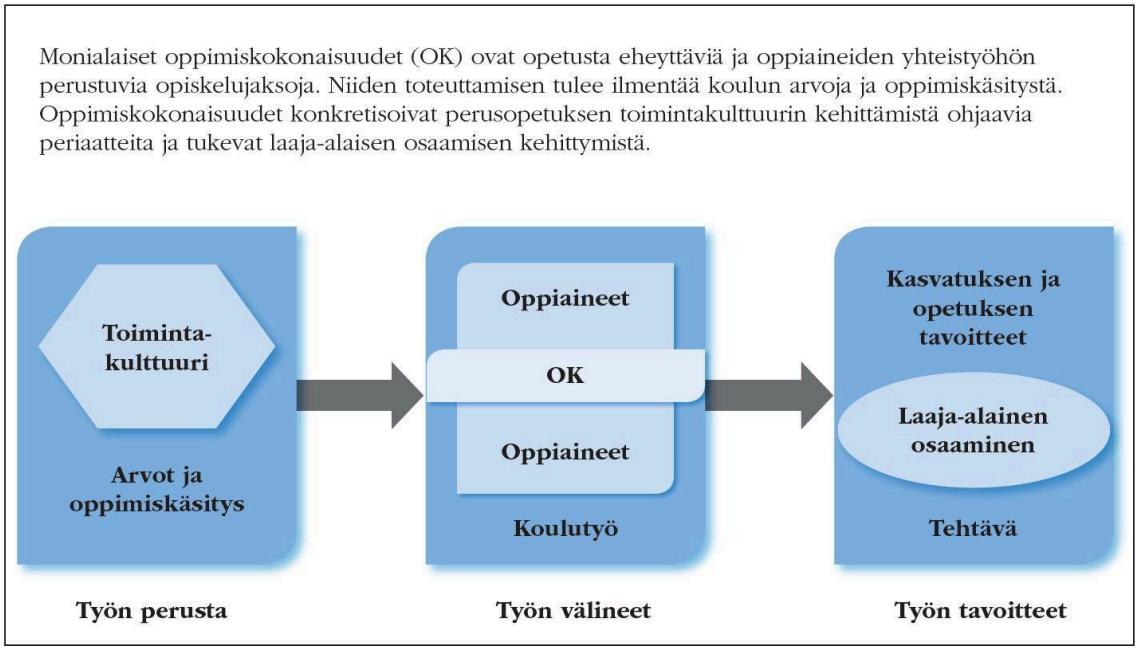

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen

Tampereella opetusta eheytetään monialaisten oppimiskokonaisuuksien lisäksi myös muilla tavoin osana jokapäiväistä koulutyötä.

Koulut valitsevat itsenäisesti omiin käytäntöihinsä parhaiten sopivat eheyttämistavat valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa luetelluista menetelmistä. Parhaiden menetelmien löytämiseksi kouluilla käydään aiheeseen liittyvää pedagogista keskustelua ja hyödynnetään yhteisopettajuutta sekä vertaisoppimista. Käytännön toteutus vaihtelee kouluittain.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Jokaisen oppilaan opintoihin sisältyy lukuvuoden aikana vähintään yksi teemaltaan ajankohtainen ja monialainen oppimiskokonaisuus, joka on oppilaiden viikkotuntimäärän laajuinen. Kokonaisuus voidaan toteuttaa myös lukuvuoden aikana pilkottuna pienempiin jaksoihin opetussuunnitelman perusteissa annettujen ohjeiden mukaisesti riittävästä pitkäkestoisuudesta.

Opetuksen järjestäjä voi määritellä teeman, joiden mukaan monialaiset järjestetään tai antaa koulujen päättää teemasta itsenäisesti opetussuunnitelman valtakunnallisten perusteiden ohjeiden mukaisesti. Oppilaat osallistuvat suunnitteluun joko teeman, työtapojen tai oppimisympäristöjen valinnalla.

Oppimisen arviointi monialaisten oppimiskokonaisuuksien yhteydessä on osa oppiaineiden arviointia ja tehdään yhteistyössä kaikkien oppimiskokonaisuuteen osallistuvien oppilaiden ja

opettajien kanssa. Arvioinnissa otetaan huomioon oppimiskokonaisuudelle ja oppilaille asetetut tavoitteet.

Koulu kirjaa lukuvuosisuunnitelmaansa monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt sekä toteuttamis- ja arviointitavat. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutumisen seuranta ja arviointi on osa koulun itsearviointia ja kehittämistyötä. Oppilaat ja opettajat arvioivat oppimiskokonaisuuden toteutusta.

Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet alkuopetuksessa

Joustava esi- ja alkuopetus

Koulumme esiopetuksen ja alkuopetuksen oppilaat ovat koulumme Mestareita. Mestareiden toimintaa suunnitellaan yhteistyössä esiopetuksen ja alkuopetuksen opettajien kesken. Toiminnan suunnittelun tavoitteina on lisätä 1) jaettua opettajuutta, 2) yhteisöllisyyttä lasten ja aikuisten kesken "Ekat, tokat, eskarit - yhteistyön mestarit!", 3) oppilaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä 4) oppilaan osallisuutta.

Toimintaan osallistuvat kaikki esi- ja alkuopetuksessa olevat yleisopetuksen oppilaat sekä heidän kanssaan toimivat opettajat, ohjaajat ja lastenhoitajat. Tilapäisesti mukana voi olla myös muita ammattiryhmiä - kuten kouluvalmentaja, kuraattori, psykologi, aineenopettaja. Tilanteen mukaan toimintaan osallistuvat laaja-alainen erityisopettaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja. He räätälöivät yhdessä opettajien kanssa tukea tarvitsevien oppilaiden ryhmät ja toiminnan. Toimintaan voidaan integroida myös erityisluokkien oppilaita. Toiminnassa huomioidaan oppilaiden yksilölliset tuen tarpeet.

Mestarit toimivat kolmessa 0 – 2 vuosiluokan yhteistyöryhmässä.

Toimintaa suunnitellaan lukuvuoden aikana syksyisin ja keväisin yhteissuunnittelupäivien aikana (jokainen yhteistyöryhmä kerrallaan). Tarvittaessa suunnittelua tehdään omassa yhteistyöryhmässä useamminkin. Koulun rehtori osallistuu yhteissuunnitteluun.

Toiminnan arviointi on jatkuvaa ja kattavammin sitä tehdään suunnittelupäivissä (esi- ja alkuopetuksen portaat). Oppilaat osallistuvat sekä suunnitteluun että arviointiin ikätasoisesti.

Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet vuosiluokilla 3 – 9

Opetuksen eheyttäminen on osa jokapäiväistä koulutyötä, jota opettajat toteuttavat erilaisin pedagogisesti mielekkäin tavoin. Yhteissuunnittelu ja muu kollegoiden välinen yhteistyö tukee myös tätä.

Viikon mittainen monialainen oppimiskokonaisuus kuvataan tarkemmin koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Monialainen oppimiskokonaisuus otetaan huomioon niiden oppiaineiden arvioinnissa, joita se sivuaa. Näissä arvosanaan voivat vaikuttaa oppilaan kirjoittama itsearviointi, opettajien havainnot oppilaan työskentelystä ja mahdollisen tuotoksen arviointi.

4.5. Paikallisesti päätettävät asiat

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavien periaatteiden pohdinta on keskeinen osa opetussuunnitelmatyötä ja samalla toiminnan jatkuvaa kehittämistä edistävä tekijä. Paikallisesti päätetään, miten oppilaat ja huoltajat osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen sekä mitä muuta yhteistyötä ja keiden toimijoiden kanssa tehdään toimintakulttuurin kehittämiseksi. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös toimintakulttuurin jatkuvuuteen esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksen eri vaiheissa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa ja täsmentää soveltuvin osin lukuvuosisuunnitelmassa

- *miten opetuksen järjestäjä mahdollistaa tarkoituksenmukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja toiminnan resursoinnin*
- *minkälaista osaamista, toimintaa, yhteistyötä ja rakenteellisia ratkaisuja koulujen toimintakulttuuri ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät opetuksen järjestäjän ja yksittäisten koulujen tasolla*
- *miten opetuksen järjestäjä ja koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista; mitkä ovat mahdolliset paikalliset painopisteet ja miten ne ilmenevät käytännössä (toimintakulttuurin periaatteiden kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
- *mitkä ovat oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaa, käyttöä ja kehittämistä ohjaavat paikalliset tavoitteet ja erityiskysymykset (muilta osin oppimisympäristöjen ja työtapojen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
- *miten opetuksen eheyttämistä käytännössä toteutetaan*
- *miten monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan*

    - *toteuttamista ohjaavat paikalliset tavoitteet (yleiskuvauksen osalta opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
    - *toteuttamista ohjaavat periaatteet ja toteuttamistavat (päätetäänkö esimerkiksi oppimiskokonaisuuksien teemoista yhteisessä paikallisessa opetussuunnitelmassa ja tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa vai miten menetellään; miten turvataan, että jokaisen oppilaan opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa; miten ohjeistetaan oppimiskokonaisuuksien laajuus, miten sovitaan kulloinkin mukana olevista oppiaineista; miten oppilaiden osallistuminen suunnitteluun järjestetään jne.)*
    - *tavoitteet ja sisällöt (määrittely joko opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaan)*
    - *arviointikäytännöt (miten huolehditaan siitä, että ko. kokonaisuuksissa osoitetut työskentelytaidot ja muu osaaminen otetaan huomioon kokonaisuuden toteuttamisessa mukana olevien oppiaineiden arvioinnissa)*
    - *toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen.*

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokainen koulu täsmentää oman toimintakulttuurinsa, oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen sekä oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet, yhteiset toimintaperiaatteet sekä yhteistyön ja muun käytännön toteutuksen. Lisäksi opetuksen järjestäjä huolehtii, että monialaisten oppimiskokonaisuuksien sekä mahdollisen muun eheyttämisen suunnittelu, tavoitteiden ja sisältöjen määrittely, toteuttaminen, seuranta ja arviointiyhteistyö täsmennetään koulukohtaisesti. Koulukohtaisesti on tärkeä määritellä eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä ja työnjakoa koskevat toimintatavat oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa sekä tarkentaa oppimiskokonaisuuksiin liittyvän oppilaan arvioinnin käytänteet. Täsmennykset kirjataan joko koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Opetussuunnitelmaan voidaan myös liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan kouluyhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävää elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Hyvä opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde edistää kouluun kiinnittymistä[47]. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, opiskeluhuolto ja oppimisen tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus[48]. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle. Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjaukseen, opiskeluhuollon ja oppimisen tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ja poissaolojen suunnitelmallinen ennaltaehkäisy[49] sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ja didaktisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja opiskeluhuollolliseen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäseninä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan[50] osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä[51]. Vapautus opetukseen osallistumisesta[52] voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluissa. Koulun tehtävänä on puuttua suunnitelmallisesti poissaoloihin[53] ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen

47 *Perusopetuslaki 26 §*
48 *Perusopetuslaki 30 § 1 mom. ja perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)*
49 *Perusopetuslaki 26 §*
50 *Perusopetuslaki 35 § 2 mom.*
51 *Perusopetuslaki 35 § 2 mom. (163/2022)*
52 *Perusopetuslaki 35 § 1 mom.*
53 *Perusopetuslaki 26 §*

Läsnäoloa tukeva koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Poissaolojen ehkäiseminen on keskeisessä asemassa suunniteltaessa poissaoloihin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja. Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaankin tasolla[54].

Koulussa opitaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja osana oppiaineiden opetusta ja laaja-alaisen osaamisen kokonaisuutta.

Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista. Erityistä huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa[55], jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on kesken.

Opiskeluhuolto on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista ja oppimisesta. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Opiskeluhuolto ulottuu kaikkeen koulutyöhön ja on kouluyhteisön aikuisten yhteinen tehtävä. Välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä kiireettömyys ja kuulluksi tuleminen edistävät oppilaan kiinnittymistä yhteisöön. Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seurantaa ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhuoltoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus[56].

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee poissaoloja. Oppimisen sujuminen, onnistumiset ja kannustava palaute tukevat kouluun kiinnittymistä[57]. Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen[58] tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, keskustelu läsnäolon merkityksestä ja tiedottaminen poissaolojen seurannasta ja puuttumisen käytännöistä tukee oppilaan läsnäoloa koulussa[59].

Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja. Opetuksen järjestäjä päättää poissaoloihin puuttumisen toimintamallissaan[60] kenen tehtävänä ja miten on seurata koulun tasolla oppilaiden poissaoloja suunnitelmallisesti koulu-, luokka- ja yksilötasolla.

On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle tai muulle oppilaan lailliselle edustajalle[61] mahdollisimman pian. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisiin[62]. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti[63].

Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Poissaolojen taustasyyt ovat moninaiset ja ne voivat liittyä niin yhteiskunnan, koulun, oppilaan kuin kodinkin tapahtumiin ja muutoksiin. Oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisten tukitoimien

54 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022) sekä Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2 - 6 § (1287/2013)*
55 *Perusopetuslaki 26 §*
56 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022) sekä Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2 - 6 § (1287/2013)*
57 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022) sekä Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2 - 6 § (1287/2013)*
58 *Perusopetuslaki 29 § (626/1998)*
59 *Perusopetuslaki 26 §*
60 *Perusopetuslaki 26 §*
61 *Perusopetuslaki 26 §*
62 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § (1287/2013)*
63 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 - 19 § (1287/2013)*

tarjoamiseksi on hyvä selvittää poissaolojen taustasyitä siinä määrin kuin se on mahdollista. Syiden selvittäminen ja vastuut sovitaan tiiviissä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajien ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa[64]. Opetuksen järjestäjän ja koulun tulee tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa[65] ja puuttua niihin.

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan opetuksen järjestäjän tekemän poissaoloihin puuttumisen toimintamallin[66] mukaisesti. Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisia opiskeluhuollon tuen tarpeen arvioimiseksi ja tilanteen selvittämiseksi. Monialainen työskentely on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen). Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta[67]. Opiskeluhuoltopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin[68].

Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan lisäksi tarvita oppilaan tarvitsemien oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä[69]. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolojakson aikana[70].

Tarvittaessa on otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehtävä lastensuojeluilmoitus[71].

Läsnäolon tukeminen ja poissaolon ehkäiseminen

Koulujen toimintakulttuuri rakentuu kohtaamiselle ja hyvälle arvostavalle vuorovaikutukselle. Aito nähdyksi ja kuulluksi tulemisen kokemus on oppilaalle arvokas ja siihen kiinnitetään huomiota päivittäin. Tälle pohjalle perustuu koulun yhteisöllisyyden kehittyminen ja oppilaan halu olla osa yhteisöä ja tulla kouluun joka päivä. Kohtaava, läsnä oleva ja lämmin vuorovaikutus on jokaisen koulussa työskentelevän aikuisen tehtävä.

Ryhmäytyminen on jatkuva prosessi, jota tehdään paitsi erillisinä tuokioina, myös oppituntien yhteydessä. Erityinen huomio kiinnitetään 1. ja 7. luokalla aloittaviin ryhmiin sekä ryhmiin, joissa tapahtuu muutoksia, kuten oppilas- tai opettajavaihdoksia.

Läsnäolon tukemisessa ja poissaolojen ehkäisemisessä käytetään hyvinvointialueen yhteistä poissaoloihin puuttumisen mallia. Mallissa on kuvattu kouluun kiinnittymisen tuki, poissaolojen ennaltaehkäisyn tavoitteet ja sisällöt sekä suunnitelmallisen seurannan ja puuttumisen yhteiset periaatteet. Malli sisältää yhteiset toimintatavat poissaolojen seuraamiselle, roolit ja vastuut, yhteistyömuodot sekä puuttumisen ja seurannan kannalta keskeiset käytänteet.

Mallissa kouluille on määritelty yhtenevät tuntirajat ja prosentit poissaolojen seurannan tueksi. Alakoulussa luokanopettajan ja yläkoulussa luokanvalvojan vastuulla on seurata poissaoloja säännöllisesti sekä havaita ja puuttua poissaoloihin varhain. Opettaja käynnistää tilanteen mukaan tarvittavat ohjaus- ja tukitoimet. Yksittäisen oppilaan pitkittyneissä poissaoloissa vastuuhenkilö määritellään kouluissa tilanteen mukaan yhteistyössä opetushenkilöstön ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten toimijoiden kanssa.

Poissaolojen seuranta

---

64 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 - 19 § (1287/2013), Perusopetuslaki 3 § (626/1998)*
65 *Perusopetuslaki 26 §*
66 *Perusopetuslaki 26 §*
67 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 - 19 § (1287/2013)*
68 *Terveydenhuoltolaki 15 a §, 16 §, 17 a § (1326/2010), Sosiaalihuoltolaki 5 §, 10 §, 27 c § (1301/2014) sekä Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 - 19 § (1287/2013)*
69 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Perusopetuslaki 16 §, 16 a §, 17 §, 17 a § (628/1998)*
70 *Perusopetuslaki 18 § (628/1998)*
71 *Sosiaalihuoltolaki 35 § (1301/2014)*

Oppilashallintojärjestelmässä on työkalu, joka ilmoittaa poissaolorajojen ylityksistä huoltajille ja koulun henkilökunnalle. Tämä helpottaa poissaolojen seurantaa ja niihin puuttumista. Tuntirajat on määritelty seudullisesti yhdenmukaisiksi. Rajojen ylittyessä on tärkeää tarkistaa poissaolojen syyt. Tukitoimia tehdään, kun huoli on herännyt tai viimeistään, kun tietty tuntimäärä on täyttynyt.

Poissaolojen kokonaisuutta koulu- ja luokka-astetasoisesti seurataan kouluilla systemaattisesti neljässä tarkastelujaksossa (lomasta lomaan). Vastuutahona toimii koulun pedagogisen tuen tiimi.

Poissaoloihin puuttuminen

Poissaolomallin kohdennetussa tuessa konsultoidaan opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaista, ensisijaisesti koulukuraattoria. Kun koulupoissaolojen määrään liittyvä huoli kasvaa, on tärkeää koota yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä (MAR) mahdollisimman pian oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja tarvittavien palvelujen järjestämiseksi. Poissaoloihin puuttumisen keinot ja suunnitelma perustuvat poissaolojen syiden selvittämiseen, ja tässä käytetään sekä kansallisesti että kansainvälisesti testattuja malleja ja koulunkäyntikyvyn arviointiseulaa. Mikäli oppilas tarvitsee vahvempaa tukea, voidaan tarvittaessa ottaa yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi.

Yhteistyö kodin kanssa

Kodeilla on kouluun kiinnittymisessä merkittävä rooli. Huoltajia tuetaan tunnistamaan lisääntyneiden poissaolojen syitä ja kannustetaan olemaan huolesta yhteydessä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kouluun. Koulupoissaolojen teemaa käsitellään systemaattisesti vanhempainilloissa ja viestinnässä jo ensimmäiseltä luokalta alkaen, koska runsaat poissaolot ovat oppimisen ja hyvinvoinnin riskitekijä.

5.2. Yhteistyö

Opetustoimi ja koulu tekevät monipuolista yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

5.2.1. Oppilaiden osallisuus

Koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Huolehditaan siitä, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässä, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa oppilaiden osuus on tärkeä. Lisäksi oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan myös koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus[72] osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Oppilaat ovat myös mukana arvioimassa ja kehittämässä yhteistyötä.

Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä[73] on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut

72 Perusopetuslaki 47 a § 1 mom. (1267/2013)
73 Perusopetuslaki 47 a § 2 mom. (1267/2013)

osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

Lasten ja nuorten vaikuttamisen foorumit ovat keskeisiä vaikuttamisen väyliä tavoitteena saada lasten ja nuorten mielipiteet kuuluviin kaupunkitasoisessa päätöksenteossa.

Oppilas osallistuu monipuolisesti oman koulutyönsä ja ryhmän toiminnan suunnitteluun koulussa. Oppilas osallistuu oppimisensa arviointiin muun muassa itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Oppilas vaikuttaa asioihin luontevasti koulun oppilaskuntatoiminnan kautta. Osallisuuden kokemus lisää oppilaiden kouluun kiinnittymistä.

Koulun lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan tarkemmin oppilaiden osallisuuden toteutuminen oppilaskunnassa ja muussa koulun toiminnassa.

Kaikki Lielahden koulun oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan, jonka asioita hoitavat ala- ja yläkoulun oppilaskuntien hallitukset. Ne muodostetaan lukuvuosittain luokkien valitsemista edustajista. Toiminta on aktiivista ja kokouksia kuukausittain.

Oppilaskunnan hallitus toimii kaikkien oppilaiden äänitorvena ja ottaa kantaa opiskeluun ja kouluun liittyviin asioihin. Oppilaskunnan edustajia on osallistunut koulussa pidettyihin palavereihin, mm. terveydellisten olojen tarkistukseen ja yhteisöllisen oppilashuollon kokouksiin, käynyt opettajankokouksissa ja rehtorivierailulla.

Alakoulun edustajia osallistuu myös Lasten Parlamentin kokouksiin ja tapahtumiin; yläkoululaiset puolestaan edustavat kouluamme Nuorisovaltuuston seminaareissa ja kokouksissa sekä muissa vaikuttamistilaisuuksissa.

Lisäksi oppilaskuntien hallitukset järjestävät erilaisia tapahtumia ja teemapäiviä, yhdessä tai erikseen. Näitä yläkoululaisten hallitus suunnittelee toisinaan yhdessä tukioppilaiden kanssa.

Masseista mahiksia -rahalla on toteutettu useita projekteja: osallistavaa välituntitoimintaa, graffitipaja, pakopeli sekä ryhmäytyksiä. Oppilaita on osallistettu kyselyin ja äänestyksin ja vaikuttamismahdollisuuksia on tarjolla myös rivioppilaille.

Yläkoulun tukioppilaina toimivat kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaiset oppilaat, jotka ovat käyneet Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestämän tukioppilaskurssin. Tukioppilaat pyrkivät parantamaan yhteishenkeä järjestämällä yhteisöllistä välituntitoimintaa sekä erilaisia teemapäiviä ja tapahtumia. Lisäksi tukioppilaat auttavat tulevia seitsemäsluokkalaisia yläkouluun siirtymisessä: leikittävät heitä ryhmäyttämispäivänä sekä pitävät oppitunteja nuoremmille oppilaille.

5.2.2. Kodin ja koulun yhteistyö

Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa[74]. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden voi suorittaa joko siten, että oppilas osallistuu opetukseen tai saa muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot[75]. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

74 *Perusopetuslaki 3 § 3 mom.*
75 *Perusopetuslaki 26 § 1 mom.*

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa sekä muutoin monipuolista viestintää. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla.

Voidakseen huolehtia kasvatustehtävästään huoltajan tulee saada tietoa[76] lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä sekä mahdollisista poissaoloista. Lisäksi huoltajan kanssa keskustellaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista, kuten opetussuunnitelmasta, oppimisen tavoitteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, oppimisen tuesta ja opiskeluhuollosta, arvioinnista ja todistuksista sekä opiskeluun liittyvistä valinnoista ja lukuvuoden erilaisista tapahtumista. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Säännöllisen palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelvaiheissa sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Kodin ja koulun yhteistyössä edistetään myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta ja luodaan pohjaa vanhempainyhdistystoiminnalle. Vanhempien verkostoituminen ja yhteinen toiminta vahvistavat yhteisöllisyyttä ja antavat tukea opettajien ja koulun työlle.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö on luonteeltaan kasvatuskumppanuutta, jossa opettajat ja huoltajat tuntevat toisensa. Koulu kehittää yhdessä kotien kanssa monipuolisia toimintatapoja yhteistyöhön. Yhteistyö on jatkuvaa, monipuolista ja arvostavaa. Koulun rooli yhteistyön mahdollistajana on aktiivinen.

Huoltaja osallistuu oppilaan oppimiskeskusteluihin, joissa hän saa tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä. Huoltajille järjestetään lukuvuosittain vanhempainiltoja, joissa tiedotetaan mm. keskeisistä opetuksen järjestämistavoista. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus vertaiskeskusteluun ja huoltajien keskinäiseen yhteistyöhön. Sähköisten järjestelmien avulla huoltajat voivat seurata oppilaan opintosuorituksia, olla vuorovaikutuksessa opettajan kanssa, tarkastella ja selvittää poissaolotietoja sekä seurata koulun lähettämiä tiedotteita.
Huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua koulussa käytäviin arvokeskusteluihin. Opetuksen järjestämisen arviointiin huoltajat voivat osallistua mm. huoltajakyselyjen kautta.

Vanhempainyhdistysten ja luokkatoimikuntien toiminta edistää huoltajien yhteistyötä ja koulun sekä luokkien yhteisöllisyyden kehittymistä. Yhteisölliseen opiskeluhuoltoryhmään kutsutaan vanhempainyhdistyksen edustajia.

Lielahden koulussa on järjestetty kodin ja koulun päiviä, joissa huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulupäivään.

Lisäksi koulussamme järjestetään vuosittain luokkakohtaiset vanhempainillat sekä oppilaskohtaiset arviointikeskustelut. Yhteistyö luokanopettajan tai -ohjaajan ja kotien välillä on tiivistä pitkin vuotta.

Koulussamme toimii Lielahden koulun vanhempainyhdistys, joka kuuluu Suomen Vanhempainliittoon ja tekee yhteistyötä Lentävänniemen koulun vanhempainyhdistyksen kanssa. Vanhempainyhdistys tukee koulun toimintaa monin tavoin ja tarjoaa alueen vanhemmille luontevan mahdollisuuden osallistua kodin ja koulun väliseen toimintaan.

76 *Perusopetuslaki 26 § 2 mom. (477/2003)*

5.2.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Henkilöstön tiivis yhteistyö edesauttaa koulun kasvatus- ja opetustavoitteiden toteuttamista. Koulutyö järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti yhdessä toimien ja työtä jakaen. Aikuisten yhteistyö, kuten samanaikaisopettajuus, mallintaa koulun toimintaa oppivana yhteisönä myös oppilaille. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, oppimisen arvioinnissa ja tuessa sekä opiskeluhuollon toteuttamisessa.

Koulut tekevät myös keskinäistä yhteistyötä. Tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja yhtenäisyyttä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista. Yhteistyötä tarvitaan perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaiden siirtyessä koulusta toiseen. Usein myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen, oppimisen tuen sekä opiskeluhuollon sujuva järjestäminen edellyttää hyvää koulujen välistä yhteistyötä. Toiminta paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa edistää pedagogiikan kehittämistä.

Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Hyvä yhteistyö kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia. Yhteistyö nuoriso-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kuten luontokoulujen, museoiden ja nuorisokeskusten kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.

Eri toimijoiden kanssa tehdään monipuolisesti yhteistyötä ottaen huomioon koulujen paikalliset ja alueelliset erityispiirteet. Yhteistyötahoista kerrotaan tarkemmin oppimisympäristöjä kuvaavassa luvussa 4.3.1. Koulun sisäinen yhteistyö ja sen organisointi kuuluu osaksi koulun toimintakulttuuria. Sen kehittämistoimenpiteet tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Koulupolulla tehdään yhteistyötä opetussuunnitelmaan kirjattujen periaatteiden toteuttamiseksi, arvioimiseksi ja kehittämiseksi. Yhteistyötä vaativat muun muassa toimintakulttuuriin, monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin ja oppimisen arviointiin liittyvä suunnittelu ja toteuttaminen.

Yhteistyötä tehdään esi- ja perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaan siirtyessä perusopetuksen jälkeisiin oppilaitoksiin. Esi- ja alkuopetuksella on yhteinen toimintamalli, jota kuvataan tarkemmin luvussa 7.2.

Hyvinvointiyhteistyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa tarkennetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmissa.

5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa[77]. Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen

77 *Perusopetuslaki 35 a § (1267/2013) , 36 § (477/2003) ja 36 a § (1267/2013) sekä Laki perusopetuslain muuttamisesta (163/2022)*

varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitotoimia.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen[78] voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhuoltopalveluita palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella koulu sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitetun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava opiskeluhuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa[79], kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä[80] ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan

78 *Perusopetuslaki 36 § (477/2003) ja 36 a - 36 i § (1267/2013) sekä Laki perusopetuslain muuttamisesta (163/2022)*
79 *Perusopetuslaki 36 § (477/2003) ja 36 a - 36 i § (1267/2013) ja (163/2022)*
80 *Perusopetuslaki 29 § (1267/2013)*

koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun[81]. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Kasvatuskeskustelua käytetään perusopetuslain 35 a § mukaisissa tilanteissa sekä tapauksissa, joissa rikotaan koulun järjestyssääntöjä.
Toimintatavat ristiriita-asioissa sekä selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt määritellään suunnitelmassa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Nämä menettelyt ovat käytössä myös sellaisissa tapauksissa, joissa tilanne ei liity kiusaamiseen, väkivaltaan tai häirintään.
Toimintatavat ja vastuut kurinpidollisissa tilanteissa on määritelty vuosittain päivitettävässä, erillisessä kurinpito- ja turvaamistoimenpiteet -suunnitelmassa. Lisäksi kouluhenkilöstölle on laadittu ohjeita menettelytavoista erilaisissa häiriö- ja vaaratilanteissa, suunnitelmien seuraamisessa ja niiden toteutumisen sekä vaikuttavuuden arvioinnissa.

Jokaisen lukuvuoden aikana varmistetaan, että koulun henkilökunnalla ja oppilailla on ajantasainen tieto liittyen kasvatuskeskusteluihin ja kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämiseen. On tärkeää, että jokainen koulussa työskentelevä hallitsee perusopetuslain mukaiset toimivaltuudet. Niihin liittyvät kaupunkitasoiset ohjeistukset käydään säännöllisesti läpi.
Lukuvuoden aikana henkilöstölle tarjotaan koulutuksia haastavista tilanteista sekä hallintolain oikeusturvaperiaatteiden noudattamisesta.

Yhteistyö sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa on määritelty esi- ja perusopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelmassa.

Opetuksen järjestäjä laatii OPH:n suositusten ja määräysten pohjalta järjestyssäännöt, joita koulu täsmentää toimintaohjeillaan. Järjestyssäännöt käydään läpi lukuvuosittain koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa.

Oppilaille ja huoltajille tiedotetaan mainituista suunnitelmista, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista koulujen kotisivuilla ja/tai oppilashallintojärjestelmän välityksellä. Suunnitelmien toteutumista ja niiden vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan koulun toimesta lukuvuoden aikana.

5.4. Opetuksen järjestämistapoja

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet ja olosuhteet sekä paikalliset mahdollisuudet. Näin pyritään löytämään oppimista ja hyvinvointia parhaiten edistäviä ratkaisuja.

81 *Perusopetuslaki 47 a § (1267/2013)*

5.4.1. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa opiskellaan oppiainejaon sijaan toiminta-alueittain[82]. Oppilaalla on ensisijainen oikeus opiskella oppiaineittain. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain.[83]

Toiminta-alueita ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen tavoitteena on tukea ja vahvistaa oppilaan toimintakykyä sekä opettaa tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämästään. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa huomioidaan oppilaiden osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden aktiivinen tukeminen sekä kouluyhteisön jäsenenä toiminen. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa hyödynnetään kaikkia koulupäivän tilanteita, kuten siirtymätilanteita, ruokailutilanteita, välitunteja, oppituokioita, päivittäin toistuvia rutiiniaskareita sekä retkiä ja teemapäiviä. Opetuksen toteuttamisessa eri toiminta-alueiden opetuksen sisältöjä voidaan yhdistää. Opetustilanteissa eri toiminta-alueiden oppilaskohtaiset tavoitteet yhdistyvät saumattomaksi kokonaisuudeksi ja edistävät uusien taitojen oppimista.

Taitojen kehittymisellä tarkoitetaan oppilaan edistymistä taidoissaan ja käyttäytymisessään, ohjauksen tarpeen vähenemistä tai muuttumista sekä uusien taitojen oppimista.

Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen sekä soveltuvin osin laaja-alaisen osaamisen ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteita ja sisältöjä. Oppilas voi harjoitella oppiainekohtaisia taitoja mutta mikäli hänen suunnitelmassaan on paljon eri oppiaineiden sisältöjä, on aiheellista pohtia, olisiko hänen etunsa mukaista opiskella perusopetuksessa oppiaineittain.

Oppilaan oppilaskohtaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä edistymisen arviointi kuvataan oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa kullekin toiminta-alueelle[84]. Suunnitelmassa kuvataan myös oppilaan oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen sisältyy oppilaanohjausta, tarvittaessa tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8–9 ja työelämään tutustumista vuosiluokilla 7–9, mikäli se on oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaista. Työelämään tutustuminen voidaan toteuttaa esimerkiksi eri ammattialoihin, työpaikkoihin, tuettuun asumiseen, päivätoimintaan tai opiskelualoihin tutustumalla.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa olevan oppilaan oppimisen tavoitteet määritellään toiminta-alueittain. Oppilaalle asetettavien tavoitteiden tulee olla hänelle saavutettavissa olevia, realistisia ja mielekkäitä. Tavoitteet asetetaan siten, että oppilas pystyy näyttämään osaamisensa sekä huomaamaan oman kehityksensä. Tavoitteiden laatimisessa huomioidaan oppilaan yksilölliset tarpeet ja vahvuudet sekä motivaatio ja toimintakyvyn tukeminen. Tavoitteet kohdistuvat oppilaan osaamisen ja oppimisen vahvistamiseen.

Opettaja on vastuussa oppilaan opettamisesta ja työjärjestyksen mukaisesta koulupäivästä. Toiminta-alueittaiset tavoitteet, opetuksen sisällöt ja oppilaskohtaisen tuen toteutuminen suunnitellaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa[85]. Lisäksi tehdään opettajien keskinäistä ja oppilaan kanssa työskentelevän muun henkilöstön välistä yhteistyötä sekä monialaista yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten ja muiden asiantuntijoiden kanssa[86]. Oppimista tukeva kuntoutus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä kuntoutuksen ammattilaisten kanssa. Kuntoutusta toteuttavat kuntoutuksen asiantuntijat.

82 *Perusopetuslaki 20 i § (1090/2024) voimaan 1.8.2026*
83 *Perusopetuslaki 20 i § voimaan 1.8.2026*
84 *Perusopetuslaki 20 e § (1090/2024)*
85 *Perusopetuslaki 20 e §*
86 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 §*

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan vuosiviikkotuntimäärä on sama kuin vastaavalla luokka-asteella oppiaineittain opiskelevan oppilaan vuosiviikkotuntimäärä.

Toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta tehdään perusopetuslain mukainen tukea koskeva hallintopäätös[87]. Päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä muut mahdolliset tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta hänen ikänsä ja kehitystasonsa huomioiden sekä oppilaan huoltajaa tai laillista edustajaa ennen päätöksen tekemistä[88].

Motoriset taidot

***Motoristen taitojen** oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, havaintomotoriset taidot ja motoriset perustaidot sekä niiden kehittyminen. Motoriset taidot kehittyvät vaiheittain toistojen ja harjoittelun avulla edistäen samalla havaintomotoristen taitojen ja kehon hahmottamisen, karkeamotoristen taitojen ja hienomotoristen taitojen oppimista. Motoristen taitojen kehittymisellä tarkoitetaan muutosta oppilaan motorisessa toimintakyvyssä ja motorisissa taidoissa.*

Motoristen taitojen opetuksessa hyödynnetään arjen tilanteita, perusopetuksen oppimisympäristöä sekä monipuolisia ja turvallisia ympäristöjä. Myönteiset liikuntakokemukset lisäävät osallisuutta ja auttavat oppilasta saamaan liikkumisen sekä lihaskunnon ja tasapainon harjoittelun miellyttäväksi ja innostavaksi osaksi arkeaan. Kehittyvät havaintomotoriset taidot edistävät samalla oppilaan motoristen perustaitojen oppimista. Motoristen taitojen hallinta tukee oppimista ja oppilaan omatoimisuutta sekä osallisuutta ja jaksamista.

Motorisia taitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan omaa toimintaa ja mahdollisuutta osallistumiseen tuetaan ja vahvistetaan sekä luodaan hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden tarve ja hyödyntäminen.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan fyysinen toimintakyky. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas saavuttaa itsenäisen elämän kannalta hänen toimintakykyään tukevat motoriset taidot. Tavoitteena on, että oppilas löytää motoristen taitojen kehittymisen kautta toiminnan ja liikkumisen ilon, joka tukee päivittäistä hyvinvointia. Motoristen taitojen opetuksen tavoitteena on oppilaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitojen kehittymisen tukeminen. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehotuntemusta, kehonhahmotusta ja -hallintaa, edistää karkea- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä sekä tukea näiden taitojen tarkoituksenmukaista hyödyntämistä arjen eri tilanteissa. Havaintomotorista oppimista tukee aistitoimintojen herkistäminen, joka auttaa oppilasta poimimaan oleellista tietoa ympäristöstä.

Motoriset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Motoristen taitojen opetus sisältää motoristen toimintojen suunnittelun ja ohjauksen, tasapainon, koordinaation, rytmin, kestävyyden ja lihasvoiman kehittämisen osa-alueita. Opetuksessa huomioidaan havaintomotoristen taitojen hallinta. Ne ovat taitoja, joilla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan. Opetuksen sisällöt muotoutuvat oppilaan kehontuntemuksen, -hahmotuksen ja -hallinnan pohjalta, jotka luovat perustan oppimiselle ja toiminnalle. Kehontuntemuksen kautta oppilas pystyy ymmärtämään ja hyödyntämään eri aistien kautta tulevaa informaatiota. Kehonhahmotuksen avulla oppilas harjoittelee tunnistamaan ja nimeämään kehonsa eri

87 *Perusopetuslaki 20 f § (1090/2024), perusopetuslaki 20 i § voimaan 1.8.2026*
88 *Hallintolaki (434/2003)*

osia, tunnistamaan kehonsa ääriviivat ja kehonsa eri puolia sekä oppii ylittämään kehonsa keskilinjan. Kehonhallinta tarkoittaa kehon asentojen ja liikkeiden hallintaa. Tietoa kehostaan ja ympäristöstään oppilas hankkii liikkumisen kautta. Opetus sisältää erilaisissa tiloissa ja vaihtelevissa toimintaympäristössä liikkumista. Opetus sisältää myös erilaisten välineiden avulla tuotettuja liike-, tasapaino- ja tuntoaistimuksia. Motoriset perustaidot, kuten tasapainotaidot, liikkumistaidot ja välineenkäsittelytaidot, mahdollistavat arjessa toimimista ja osallisuutta.

Kieli ja kommunikaatio

***Kieli- ja kommunikaatiotaitojen** oppimisen lähtökohtana on vuorovaikutuksen muodostuminen ja sen pohjalle rakentuva kielitietoinen kommunikoinnin ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu. Kieli on ajattelun, oppimisen ja vuorovaikutuksen väline. Kommunikoinnin perusta luodaan havainnoimalla ja tulkitsemalla lapsen tai nuoren verbaalisia ja/tai kehollisia ilmaisuja sekä vastaamalla niihin. Kyky ja halu ottaa ja ylläpitää kontaktia vahvistuu vuorovaikutuksessa. Kommunikaatiotaitojen kehittäminen on edellytys oppilaan osallistumiseen merkitykselliseen vuorovaikutukseen sekä vertaisryhmän että aikuisten kanssa. Näin oppilas voi tulla ymmärretyksi, pystyy ilmaisemaan itseään omalla tavallaan ja vaikuttamaan omaan ympäristöönsä sekä osallistumaan yhteisönsä toimintaan.*

Kieli- ja kommunikaatiotaitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaalla tulee olla tarvittaessa käytettävissään eri kommunikaatiotapoja ja apuvälineitä sekä tarvittavia tulkitsemis- ja tulkkauspalveluita. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten kommunikaatiotapojen ja apuvälineiden hyödyntäminen koulupäivän eri tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, tulee ymmärretyksi ja ymmärtää muita. Opetuksessa edetään oppilaan toimintakyvyn mukaisesti varhaisesta vuorovaikutuksen muodostumisesta lausetasoiseen kommunikointiin saakka. Oppilaalle turvataan mahdollisuus käyttää itselleen tarkoituksenmukaisia tapoja olla vuorovaikutuksessa ja kommunikoida erilaisissa tilanteissa ja eri ihmisten kanssa. Tavoitteena on löytää jokaiselle oppilaalle hänen toimintakyvylleen sopivia vuorovaikutus- ja kommunikointitapoja ja harjoitella niiden käyttöä arjen tilanteissa. Kommunikaatiotavat voivat olla esimerkiksi taktiilisia eli tuntoaistiin perustuvia, ilmeisiin perustuvaa kommunikaatiota, esine- tai kuvakommunikaatiota, tukiviittomia tai verbaalista kommunikaatiota. Opetuksen tavoitteena on hyödyntää myös oppilaan omaa äidinkieltä ja mahdollisesti muiden kielten taitoja.

Kielelliset ja vuorovaikutustaidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun (L2), monilukutaitoon (L4) sekä tieto- ja viestintäteknologiseen osaamiseen (L5) sekä osallisuuteen (L7).

Opetuksen sisällöt

Kieli- ja kommunikaatiotaitojen keskeisiä opetuksen sisältöjä ovat vuorovaikutustilanteissa toimiminen, kommunikaation ja kielen ymmärtäminen, sekä kommunikaation ja kielen tuottaminen. Kieli ja kommunikaatiotaidot sisältävät monipuolisesti myös ei-kielellisten viestien ymmärtämisen ja ilmaisemisen, kielellisen tietoisuuden ja artikulaation. Käsite- ja sanavaraston opetukseen sisältyy oppilaan tarpeen mukaisesti esineiden, kuvien, symbolien, kirjainten ja sanojen tunnistamista ja käyttöä. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaan kaikkien eri kielten taitoja. Tarvittaessa opetus voi sisältää myös oppilaan osallisuuden kannalta tärkeitä vieraan kielen alkeistaitoja.

Sosiaaliset taidot

***Sosiaalisten taitojen** oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot, tunnetaidot ja itsesäätelyn hallintataidot. Sosiaaliset taidot auttavat olemaan, viestimään ja toimimaan muiden kanssa. Koska sosiaaliset taidot vaikuttavat arjen sujumiseen,*

ne ovat osa oppilaan sosiaalista toimintakykyä. Tunnetaitojen oppiminen edesauttaa sosiaalista toimintakykyä.

Oppilaan myönteistä minäkuvaa ja oppimismotivaatiota tuetaan tarjoamalla onnistumisen kokemuksia ja rakentamalla perusopetukseen myönteinen sosiaalisen oppimisen ilmapiiri, jossa jokainen oppilas tuntee kuuluvansa yhteisöön ja voi osallistua siihen omilla vahvuuksillaan. Oppilaan kokemukset ymmärretyksi tulemisesta, ryhmässä ja yhteisön jäsenenä olemisesta ja vuorovaikutuksesta vaikuttavat hänen minäkuvaansa ja sosiaalisten taitojen kehittymiseen. Sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulma korostaa oppilaan myönteisen minäkuvan vahvistamista niin, että oppilas oppii arvostamaan itseään. Oppilaalla tulee olla tunne, että häntä arvostetaan. Sosiaaliset taidot kehittyvät mallioppimisen ja saatujen kokemusten myötä sekä sosiaalisista tilanteista saadun palautteen avulla.

Sosiaalisia taitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan omaa toimintaa ja mahdollisuutta osallistumiseen tuetaan ja vahvistetaan sekä luodaan hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan sosiaalinen toimintakyky. Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan ryhmässä toimimisen taitojen kehittäminen ja hänen osallisuutensa vahvistaminen kouluyhteisössä sekä tunne- ja itsesäätelytaitojen harjoittelu ja oppiminen. Sosiaalisten taitojen oppiminen tukee oppilaan vuorovaikutusta ja kommunikaatiota, auttaa häntä liittymään ryhmään sekä luomaan hyviä ihmissuhteita. Sosiaalisia taitoja ovat arjen ympäristössä tarvittavat taidot, kuten itsensä ja muiden esitteleminen, kuunteleminen ja kysymysten kysyminen muilta, oman vuoron odottaminen keskustelussa, (puheen-)vuoron antaminen/ottaminen, anteeksi pyytäminen sekä avun pyytäminen. Tunnetaitojen opetuksen tavoitteisiin liittyvät empatiataito, tunteiden tunnistaminen, sietäminen, säätely, ilmaiseminen ja käsittely sekä itsesäätely.

Sosiaalisten taitojen tavoitteisiin voidaan liittää toisia ihmisiä kunnioittavaan ja hyvien tapojen mukaiseen käytökseen liittyviä tavoitteita.

Sosiaaliset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Opetus sisältää toimimista erilaisissa sosiaalisissa ympäristöissä. Sosiaalisten taitojen opetuksen sisällöt kehittävät ja vahvistavat myönteisiä kokemuksia sekä taitoja sosiaalisissa tilanteissa toimimisesta, jotka rohkaisevat ja motivoivat oppilasta olemaan vuorovaikutuksessa, kommunikoimaan, liittymään ryhmään sekä luomaan ihmissuhteita. Opetus sisältää vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelua, jotka tukevat paitsi yksilön itsensä, myös koko ryhmän sosiaalista hyvinvointia. Tunnetaitojen opetus sisältää omien tunteiden tiedostamista ja tunnistamista, tunteiden ilmaisemista sekä tunnekokemusten ja -ilmaisun säätelemistä.

Päivittäisten toimintojen taidot

***Päivittäisten toimintojen taitojen** oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, itsenäisen elämän taidot ja avustamisen tarve. Päivittäisten toimintojen taidot tarkoittavat niitä taitoja, joita ihminen tarvitsee arjessaan. Päivittäisten toimintojen taitojen hallinta edistää oppilaan omatoimisuutta ja itsenäistymistä, sekä lisää oppilaan toimijuutta ja osallisuutta hänen toimintaympäristössään ja yhteiskunnassa. Päivittäisten toimintojen taitojen harjoitteluun liittyy luontevasti myös turvallisuuskasvatus. Taitoja harjoitellaan arjen ympäristöissä, kuten ruokailun, pukemisen ja riisumisen, ulkoilun, levon ja leikin yhteydessä sekä liikenteessä ja muissa toimintaympäristöissä tapahtuvissa opetustilanteissa.*

Päivittäisten toimintojen taidot sekä oppilaan toimintakyvyn vahvistaminen ja osallisuuden tukeminen edistävät terveyttä ja hyvinvointia. Päivittäisten toimintojen taitojen harjoittelu nivoutuu luontevasti osaksi muiden toiminta-alueiden tavoitteiden saavuttamista. Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan toimintakyvystä, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Päivittäisten toimintojen taitojen opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii toimimaan mahdollisimman itsenäisesti arjen toimissaan. Opetuksen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista oppimisympäristönsä toimintaan sekä edistää hänen omatoimisuuttaan ja itsenäisyyttään. Päivittäisten toimintojen taitojen opetuksella vahvistetaan oppilaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjataan häntä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja.

Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkuvaa. Tavoitteena on harjoitella itsestä huolehtimisen taitoja ja tukea oppilaan luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen. Tavoitteena on myös opettaa turvataitoja ja moninaisuuden hyväksymistä sekä tukea oppilaan seksuaalista kehitystä. Turvallisuuskasvatuksen tavoitteena on, että oppilas oppii tunnistamaan vaaratilanteita, pyytämään apua, arvioimaan riskejä sekä tekemään turvallisia valintoja.

Päivittäisten toimintojen taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun (L2), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Päivittäisen toimintojen taitojen opetuksen sisältöinä ovat itsenäiseen elämään liittyvät arjen taidot, kuten hyvinvointi ja terveydestä huolehtiminen, sosiaaliset taidot, kodinhoitotaidot sekä asiointitaidot. Opetuksen tulee kattaa ajan hallinnan, asumisen, ympäristössä liikkumisen, mielekkään vapaa-ajan sekä turvallisuuden ylläpitämisen sisältöjä. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa.

Opetuksessa huomioidaan, että oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen. Lisäksi oppilaita tulee ohjata demokraattiseen päätöksentekoon osallistumiseen aktiivisina yhteisön jäseninä. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin. Opetuksen sisältöihin kuuluvat oppilaan toimintakyvyn edellytysten sekä edun mukaisesti esimerkiksi merkityksellisten vapaa-ajan aktiviteettien/harrastuksen löytäminen, digitalisuuden hyödyntäminen arjessa sekä kaverisuhteet.

Kognitiiviset taidot

***Kognitiivisten taitojen** oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, ja oppimisen taidot sekä muistin toiminta. Kognitiiviset taidot tarkoittavat ajattelun, havainnoinnin, tiedonhankinnan, ymmärtämisen ja oppimisen taitoja. Kognitiivisten taitojen kehitykseen kuuluu esimerkiksi kielen, muistin, ajattelun, ongelmanratkaisun, tarkkaavuuden, luovuuden, päättelyn ja päätöksenteon osa-alueita.*

Kognitiivisten taitojen opetus tukee oppimis-, muistamis- ja ajatteluprosessien kehittymistä ja rohkaisee oppilasta hyödyntämään näitä taitoja erilaisissa arjen tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Kognitiivisten taitojen harjoittelu nivoutuu luontevasti osaksi muiden toiminta-alueiden opetusta vahvistaen oppilaan osallisuutta, motivaatiota sekä asennetta oppimista kohtaan. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa

ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan kognitiivinen toimintakyky. Kognitiivisten taitojen opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kykyä hahmottaa ja ymmärtää ympäröivää todellisuutta sekä aktivoida hänen ajattelu- ja toiminnanohjaustaitojaan. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas aktivoituu ja oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen. Tavoitteena on, että oppilas oppii hahmottamaan, valitsemaan ja luokittelemaan asioita. Lisäksi oppilas oppii päättelytaitoa kuten syy- ja seuraussuhteita, ongelman ratkaisua ja kielellistä päättelyä sekä muistamisen taitoja. Oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaisesti opetuksen tavoitteena voi olla myös lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksien kehittäminen. Kognitiivisten taitojen harjoittelussa pyritään vahvistamaan oppilaan aktiivista osallistumista arjen toimintaympäristöissä.

Kognitiiviset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät ajatteluun ja oppimaan oppimiseen (L1), kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun (L2), tieto- ja viestintäteknologiseen osaamisen (L5) sekä osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentamisen (L7) alueisiin.

Opetuksen sisällöt

Kognitiivisten taitojen opetus voi sisältää aistien stimulointia ja harjoittamista, muistin, valinnan, luokittelun, syy-seuraussuhteen, ongelmanratkaisun ja päätöksenteon oppimista edistäviä osa-alueita. Opetus rohkaisee oppilasta hyödyntämään näitä taitoja erilaisissa arjen tilanteissa ja toimintaympäristöissä. Opetuksen sisältöinä ovat oppilaan kognitiivisen toimintakyvyn ja edun mukaisesti myös lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksia sisältäviä harjoituksia.

Eri oppiaineiden sisältöjä voidaan soveltuvin osin hyödyntää kognitiivisten taitojen opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen suunnittelussa. Opetus ei kuitenkaan ole oppiainejakoista eikä perustu perusopetuslain 20 h §:n mukaiseen perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiseen. Oppiaineiden sisällöistä voi hyödyntää esimerkiksi ajankohtaisiin teemoihin liittyviä opetuskokonaisuuksia.

Kun koulupolun aikana siirrytään toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen, asia käsitellään ennen päätöstä laajennetussa pedagogisen tuen tiimissä. Tiimiin osallistuvat sekä asianosaiset opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaiset että tarvittaessa muut asiantuntijat. Käytännön valmistelut sisältävät oppilaan tilanteen arvioinnin, tarvittavien asiantuntijalausuntojen hankkimisen ja yhteistyön oppilaan huoltajien kanssa. Toiminta-alueopetuksen opetussuunnitelmaan siirtyminen tapahtuu oppilaan tuen tarpeen mukaisesti. Oppilas voi jatkaa omassa opetusryhmässään oppilaskohtaisella tuella tai oppilas voi siirtyä lähimpään toiminta-alueluokkaan.

Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden luokkamuotoinen opetus järjestetään Tampereella erikseen määritellyissä kouluissa. Kaupungin tukea koordinoivat opettajat koordinoivat oppilaiden ohjauksen toiminta-alueluokille yhdessä kyseisten koulujen rehtoreiden kanssa. Tieto näistä oppilaista tulee pääsääntöisesti jo varhaiskasvatuksen aikana (5-vuotiaat) ja tukea suunnitellaan yhteistyössä esiopetusaikana. Päätös 1. luokka-asteen aloittamisesta toiminta-alueittain suunnitellun opetussuunnitelman mukaisesti voidaan tehdä ennen perusopetuksen aloittamista monialaisessa yhteistyössä huoltajien, esiopetuksen ja perusopetuksen edustajien kesken.

Oppilaan koulupäivä suunnitellaan tukemaan hänen oppimistaan parhaalla mahdollisella tavalla. Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa koulupäivä muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden, jossa myös sosiaaliset tilanteet ja siirtymät, kuten välitunnille siirtyminen, ovat osa oppimista. Oppimista tapahtuu koko koulupäivän ajan, ja on tärkeää varata aikaa arjen taitojen harjoitteluun.

Suositeltavaa on, että jokaisella toiminta-alueopetuksessa olevalla oppilaalla opetuksessa olisi mahdollisuuksien mukaan yleisopetuksen yhteistyöluokka, jonka kanssa tehdään yhteistyötä. Tämä yhteistyö suunnitellaan ja kirjataan oppilaskohtaiseen tuen suunnitelmaan.

Perhe on tärkeä yhteistyökumppani, ja heidän kanssaan käydään säännöllisesti keskusteluja oppilaan edistymisestä ja hyvinvoinnista. Kouluyhteisössä oppilaat osallistuvat koulun arkeen ja tapahtumiin tasavertaisina yhteisön jäseninä.

Kuntoutuspalvelut, kuten fysioterapia ja toimintaterapia, ovat olennainen osa oppilaan tukemista ja opetuksen suunnittelua. Kuntoutus voidaan järjestää koulupäivän yhteydessä, koska tavoitteena ja oppilaan edun mukaista on, että oppilaan kuntoutus nivoutuu osaksi hänen arkeaan.

Toiminta-alueittain järjestettävää opetusta antavat koulut tarkentavat lukuvuosisuunnitelmissaan opetuksen järjestämisen periaatteet, yhteistyön ja osallisuuden toimintatavat.

5.4.2. Joustava perusopetus

Perusopetuslain mukaan kunta voi järjestää päättämässään laajuudessa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa[89]. Tässä käytetään joustavan perusopetuksen toiminnasta nimitystä joustava perusopetus. Opetus toteutetaan perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Joustavalla perusopetuksella pyritään vähentämään perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäisemään syrjäytymistä[90]. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa.

Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä[91]. Joustavan perusopetuksen toimintaan voidaan ottaa myös perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas, mikäli oppilas kykenee noudattamaan joustavassa perusopetuksessa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyä voidaan kokonaisuutena pitää oppilaan edun mukaisena.

Opetuksessa korostuu moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö. Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat. Joustavaa perusopetusta suunnittelemaan ja organisoimaan voidaan muodostaa ohjausryhmä.

Koulun toimintatapoja ja opetusmenetelmiä kehitetään niin, että ne vastaavat joustavaan perusopetukseen valittujen oppilaiden yksilöllisiä tarpeita. Erityistä huomiota kiinnitetään työmuotoihin, joilla lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta kouluyhteisössä sekä vahvistetaan huoltajien ja kaikkien joustavassa perusopetuksessa työskentelevien yhteistä kasvatustyötä. Opetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä.

Joustava perusopetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen[92]. Opettajan lisäksi toimintaan osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt, opetuksen järjestäjän nimeämä ammattilainen. Opetusta voidaan tarvittaessa antaa osittain myös muun opetusryhmän yhteydessä.

89 *Perusopetuslaki 5 § (1707/2009). Perusopetusasetus 9 a § (1768/2009)*
90 *Perusopetusasetus 9 a §*
91 *Perusopetusasetus 9 a §*
92 *Perusopetusasetus 9 a §*

Opetus toteutetaan lähiopetuksena koulussa sekä ohjattuna opiskeluna työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Opiskelu koulun ulkopuolella on oleellinen osa joustavaa perusopetusta. Näiden jaksojen aikana oppilailla on oikeus opettajan antamaan ohjaukseen ja opetukseen. Oppilaille annetaan opetussuunnitelman mukaisia oppimistehtäviä. Suoriutuminen oppimistehtävistä otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä oppilaiden kanssa työskentelevä henkilöstö tulee perehdyttää työturvallisuuteen, tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin sekä muihin tarvittaviin säädöksiin.

Oppilas valitaan joustavaan perusopetukseen oppilaan tai huoltajan hakemuksesta. Oppilaita valittaessa heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä[93]. Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös. Jos yksittäinen oppilas siirtyy pois joustavasta perusopetuksesta ennen perusopetuksen päättymistä, tehdään joustavan perusopetuksen päättymisestä hallintopäätös.

Joustavan perusopetuksen oppilaalla on oikeus säädösten mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, ohjaukseen ja opiskeluhuoltoon.

Joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan suunnitelma. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan joustavan perusopetukseen liittyvät erityispiirteet, kuten opetuksen järjestäminen koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä. Mikäli oppilas saa oppilaskohtaista tukea, joustava perusopetus kuvataan vastaavalla tavalla oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa[94].

Joustavaa perusopetusta tarjotaan Tampereella alueittain, ja oppilaat hakevat ensisijaisesti oman koulutiiminsä JOPO-luokalle. Pienryhmässä voi olla enintään 12 oppilasta, ja haku järjestetään kevätlukukaudella. JOPO-luokalle voivat hakea vuosiluokkien 7–8 oppilaat. Joustavaa perusopetusta järjestetään 8. ja 9. luokkalaisille. JOPO-koulut tiedottavat hakuprosessista huoltajia sekä oman koulutiiminsä kouluja. Hakeminen tapahtuu huoltajan Wilma-lomakkeella. Oppilasvalinnasta päättää JOPO-koulun rehtori joustavaa perusopetusta järjestävän koulun pedagogisen tuen tiimin suosituksesta. Valinnassa on mukana myös oppilaan oman koulun edustaja (esim. rehtori, oppilaanohjaaja).

Joustava perusopetus toteutetaan perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman mukaisesti. Toiminnan tavoitteena on tukea oppilaiden elämänhallintataitoja ja opiskeluvalmiuksia toiminnallisen ja työpainotteisen opiskelun avulla sekä auttaa heitä suorittamaan peruskoulun loppuun. Lisäksi oppilaille tarjotaan yksilöllistä tukea toisen asteen koulutukseen siirtymisessä ja jatko-opintoihin valmistautumisessa.

JOPO-luokan opetuksesta vastaa ensisijaisesti erityisluokanopettaja, jonka työparina toimii kouluvalmentaja tai nuoriso-ohjaaja. Kouluvalmentajan/nuoriso-ohjaajan tehtävänä on tukea ryhmätoimintaa sekä tarjota oppilaille yksilöllistä ohjausta ja tukea oppimiseen ja arjen hallintaan.

Joustavan perusopetuksen opetusmenetelmiä ja koulun toimintatapoja kehitetään jatkuvasti vastaamaan oppilaiden yksilöllisiä tarpeita. Opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja työpainotteisia menetelmiä, ja opiskelu toteutetaan sekä koulussa lähiopetuksena että ohjattuna oppimisena työpaikoilla. Koulun ulkopuoliset oppimisympäristöt ovat olennainen osa opiskelua, johon sisältyy myös erilaisia opintokäyntejä, vierailuja sekä tutustumisia toisen asteen oppilaitoksiin.

Työpaikkajaksot toteutetaan 8. luokan oppilailla kolme kertaa vuodessa yhden viikon pituisina jaksoina, ja 9. luokan oppilailla kolme kertaa vuodessa kahden viikon pituisina jaksoina. 8. luokan oppilailla työpaikkaharjoittelu sisältyy opetussuunnitelman eri oppiaineiden sisältöihin ja 9. luokan oppilailla työpaikkaoppiminen toteutetaan valinnaiskurssina. Työpaikkajaksojen määrä ja kesto voidaan suunnitella myös yksilöllisesti jokaisen oppilaan tarpeiden mukaan.

---

93 Perusopetusasetus 9 b § (1768/2009)
94 Perusopetuslaki 20 e §

5.4.3. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Paikallisen opetussuunnitelman mukaisista vuosiluokkakohtaisista tavoitteista voidaan oppilaskohtaisesti poiketa muodostamalla opetussuunnitelman tavoitteista erilaajuisia tavoitekokonaisuuksia[95]. Tavoitekokonaisuuksittain etenemisellä tarkoitetaan, että oppilas opiskelee hänelle laaditun suunnitelman mukaisesti yhdessä tai useammassa oppiaineessa tavoitekokonaisuuksittain vuosiluokittain etenemisen sijaan. Opetuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen[96] perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa eteneminen mahdollistaa sekä nopeamman että hitaamman etenemisen yhden tai useamman oppiaineen jonkun tavoitteen tai joidenkin tavoitteiden osalta. Jos oppilas opiskelee omaa vuosiluokkaansa nopeammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla ylemmän tai ylempien vuosiluokkien tavoitteita. Jos oppilas etenee opinnoissaan omaa vuosiluokkaansa hitaammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla edeltävän vuosiluokan tai edeltävien vuosiluokkien tavoitteita. Hitaammin etenevälle oppilaalle on tullut antaa ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia ennen tavoitekokonaisuuksittain opiskeluun siirtymistä.

Tavoitekokonaisuudet laaditaan pääsääntöisesti vuosiluokkajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteiden mukaisesti. Vuosiluokkajakson aikana oppilas, joka opiskelee oman vuosiluokkansa edeltävän vuosiluokan tai edeltävien vuosiluokkien tavoitteita, voi siirtyä vuosiluokalta seuraavalle. Kunkin vuosiluokkajakson päätteeksi oppilaalla tulee olla pääsääntöisesti saavutettuina kyseisen jakson tavoitteet. Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevä oppilas opiskelee ensisijaisesti oman vuosiluokkansa mukana.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenemistä voidaan hyödyntää myös silloin, kun oppilas siirtyy perusopetukseen opiskeltuaan ulkomailla tai perusopetukseen valmistavassa opetuksessa.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevälle oppilaalle laaditaan suunnitelma. Suunnitelmasta on käytävä ilmi oppilaan tavoitekokonaisuudet, niiden sisällöt, opinnoissa eteneminen ja oppilaan arvioinnin periaatteet. Suunnitelman toteutumista on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevän oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnista määrätään luvussa 6.

Kun tavoitekokonaisuuksista päätetään ensimmäisen kerran, arviointi ja suunnitelma käsitellään laajennetussa pedagogisen tuen tiimissä. Tavoitekokonaisuudet kootaan vuosiluokkajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteista ja sisällöistä niin, että kaikki vuosiluokkajakson tavoitteet sisältyvät tavoitekokonaisuuksiin. Tampereen kaupungin perusopetuksen tuntijaon mukainen vähimmäistuntimäärä tulee täyttyä nivelkohdissa eli toisen, kuudennen ja 9. vuosiluokan päättyessä.

Oppilaan etenemistä, tilannetta ja tarpeita arvioidaan vähintään kahdesti lukuvuodessa. Mikäli oppilas on saanut tilapäisen vapautuksen jostakin oppiaineesta terveydellisistä syistä, hänen opintojensa edistymistä tarkastellaan aina vapautuksen päättyessä, ja samalla arvioidaan mahdollisen uuden vapautuksen tarve.

Vuosiluokilla 1–6 seurannasta vastaavat oppilaan luokanopettaja ja erityisopettaja, kun taas vuosiluokilla 7–9 kokonaisvastuu on luokanohjaajalla ja erityisopettajalla. Aineenopettajat seuraavat oppilaiden edistymistä omissa oppiaineissaan ja huolehtivat tiedonkulusta luokanohjaajalle ja tarvittaessa erityisopettajalle. Mikäli opiskelu ei edisty oppilaalle tehdyn suunnitelman mukaisesti, tulee asiasta keskustella viipymättä oppilaan kanssa ja olla yhteydessä

95 *Perusopetuslaki 20 h §*
96 *Perusopetuslaki 20 f §*

huoltajiin keskustelua ja toimenpiteiden sopimista varten. Oppilaalle ja huoltajille järjestetään hallintolain mukainen kuuleminen, kun päätös tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä tehdään.

Jos oppilas etenee oppisisällöissä vuosiluokkaansa nopeammin, seurannasta vastaavat luokanopettaja tai aineenopettaja ja luokanohjaaja sekä tarvittaessa erityisopettaja.

5.4.4. Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia eri-ikäisiä oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokursseittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Erityisesti on huolehdittava oppilaiden opiskelutaitojen kehittymisestä. Mikäli yhdysluokan eri vuosiluokilla on joissakin oppiaineissa erilaiset viikkotuntimäärät, oppiaineiden vuosiviikkotunnit voidaan myös jakaa osiin ja siten tasata oppiaineiden opetustunnit. Oppiaineiden opetustunteja tasattaessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määriteltyyn kokonaistuntimäärään. Mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi.

Yhdysluokkaopetuksessa on hyvät edellytykset edistää opetuksen eheyttämistä ja käyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Yhdysluokkaopetuksessa hyödynnetään erityisesti vertais- ja mallioppimisen mahdollisuuksia. Yhdysluokissa lähiopetusta voidaan tukea ja rikastaa myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

Yhdysluokkaopetus noudattaa paikallista opetussuunnitelmaa. Koulu muodostaa yhdysluokkia toiminnallisin ja pedagogisin perustein. Vuosiviikkotunnit jaetaan lautakunnan päättämän tuntijakopäätöksen mukaisesti.

Yhdysluokkaopetusta järjestetään pääsääntöisesti yhtenä opetusryhmänä, ja opetuksessa hyödynnetään perusteiden mainitsemia oppimismenetelmiä sekä esimerkiksi jakotunteja, vuorolukuperiaatteita ja joustavia ryhmittelyjä. Yhdysluokan työjärjestyksissä huomioidaan eri-ikäisten vuosiluokkaistetut oppiainetavoitteet ja -sisällöt. Mahdollisen yhdysluokan toimintaperiaatteet kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Yhdysluokkaopetus Montessoriluokilla

Montessoriluokassa oppilas etenee peruskoulun opetussuunnitelmaa noudattaen yksilöllisen opiskeluohjelman mukaan kiinteässä vuorovaikutuksessa eri-ikäisistä lapsista koostuvan ryhmän eli yhdysluokan kanssa. Montessoriopetuksen järjestämistä koskevat periaatteet on esitetty luvussa 12.

5.4.5. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta ja näin täydentää opetusta sekä tarjota monipuolisia opiskelumahdollisuuksia eri oppiaineisiin. Etäyhteyden kautta annettavasta opetuksesta vastaa aina perusopetuksen järjestämisluvan saanut opetuksen järjestäjä. Opetustavan soveltuvuutta pohditaan erityisesti oppilaiden iän ja edellytysten näkökulmasta.

Etäyhteyksillä voidaan tukea erityisesti harvemmin opiskeltujen kielten ja uskontojen sekä valinnaisten aineiden opetusta. Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella edistetään oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen perusopetukseen koulun koosta ja sijainnista riippumatta. Etäyhteyksien käyttö lisää osaltaan koulun toiminnan ekologista kestävyyttä.

Etäyhteyksiä hyödyntämällä opetusta voidaan sekä eriyttää että eheyttää. Opetuksella voidaan vastata oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin - tarjota erityislahjakkuuden kehittymistä tukevaa opetusta, syventää koulun tarjoamaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea tai huolehtia opetuksesta joissakin poikkeustilanteissa, esimerkiksi oppilaan pitkän sairausjakson aikana. Etäyhteyksien ja erilaisten opetusteknologioiden käyttö monipuolistavat oppimisympäristöjä. Tällöin voidaan käyttää eri opettajien osaamista sekä koulun yhteistyökumppaneiden ja mahdollisten kansainvälisten verkostojen asiantuntemusta oppilaiden tarpeiden ja opetuksen tavoitteiden mukaisesti.

Oppimisympäristön turvallisuudesta sekä oppilaiden valvonnasta ja ohjauksesta huolehditaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muissakin opetustilanteissa. Opetusryhmällä tulee olla turvallisuudesta ja hyvinvoinnista vastaava opettaja ja oppilaiden mahdollisuudet oppimista edistävään vuorovaikutukseen tulee turvata. Oppilaiden tarpeet huomioonottavalla ja opetusteknologian mahdollisuuksia hyödyntävällä pedagogisella suunnittelulla varmistetaan opetuksen laadukas toteuttaminen. Tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön toteutumiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta eli paikkasidonnaista etäopetusta tarjotaan erityisesti perusopetusta täydentävän oman äidinkielen sekä katsomusaineiden opetuksen järjestelyissä.

Oppilas on koulussa tai muussa hänelle osoitetussa opetuksen järjestämispaikassa ja saa sinne etäyhteydellä opetusta toisesta koulusta. Koulu järjestää oppilaiden valvonnan. Tilanteessa tulee olla läsnä koulun opetushenkilöstöön kuuluva työntekijä, joka huolehtii työrauhasta, turvallisuudesta ja tekniikasta. Etäopetusta antaessaan opettajalla ei pääsääntöisesti ole oppilaita samassa tilassa. Mikäli koulussa opiskellaan etäyhteyksiä hyödyntäen, koulu kuvaa opetuksen järjestämisen käytännöt lukuvuosisuunnitelmassaan.

Jos oppilas ei voi osallistua lähiopetukseen koulussa esimerkiksi pitkän sairausjakson aikana, opetus voidaan erityistapauksissa järjestää etäyhteyksin. Tampereella oppilas voi saada opetusta etäyhteyksin yhteistyössä oman koulun ja sairaalaopetuksen tai Puistokoulun ja Erho-yksikön kanssa. Huoltajan ja oppilaan kanssa tehdään yhteistyötä ja suunnitellaan, miten oppiminen turvataan sairauden aikana.

5.4.6. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Oppilaan opetuksen ja tukimuotojen järjestäminen edellyttävät erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa (perusopetuslain 6 § tai 28 §:ssä tarkoitetussa) koulussa[97]. Sairaalan toimintayksikön sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista.

Hoidosta vastaavan sairaalan toimintayksikön sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle kuin erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole oppilaan edun mukaista perusopetuslain tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta. Myös kunta, jossa sijaitsee muu erikoissairaanhoidon toimintayksikkö, voi järjestää opetusta erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle.[98]

97 *Perusopetuslaki 4 a § (1090/2024)*
98 *Perusopetuslaki 4 a §*

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite.

Hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta ja oppilaan opetuksen järjestäjä sekä oppilaan kotikuntalain mukainen kotikunta tai kotikunnattoman oppilaan asuinkunta sopivat yhdessä oppilaan opetuksen järjestämisestä ja järjestävät moniammatillisessa yhteistyössä siirtymisen kannalta välttämättömän tuen sairaalaopetukseen tai sieltä takaisin omaan kouluun siirtyvälle oppilaalle. Ennen päätöstä on kuultava oppilasta, hänen huoltajaansa sekä oppilaan opetuksen järjestäjää ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisia. Jos oppilaan opetuksen järjestäjä on eri kunta kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta, myös oppilaan kotikuntaa tai asuinkuntaa on kuultava. Jos yhteisymmärrykseen ei päästä, päätöksen tekee sairaalan sijaintikunta[99].

Sairaalaopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksien kautta tapahtuvaa opetusta. Oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan kotikuntakorvauksen sairaalakoulussa olevista oppilaista. Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on oikeutettu ilmaiseen kuljetukseen tai riittävään avustukseen osallistuessaan sairaalaopetukseen[100].

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Konsultaatiolla tarkoitetaan yleisesti ammattilaisten ja asiantuntijoiden välistä neuvottelua ratkaisun löytämiseksi tai neuvon saamiseksi, joten konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu kohdentuu ensisijaisesti opettajille.

Sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan on järjestettävä toiminta-alueensa kunnille konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua oppilaan omassa koulussa[101]. Tätä palvelua hyödynnetään, kun oppilaalle suunnitellaan tai toteutetaan vaativia monialaisia ennaltaehkäiseviä tai korjaavia toimenpiteitä. Palvelua voidaan tarjota myös muiden kuin erikoissairaanhoidossa jo olevien oppilaiden opetuksen järjestämiseen.

Konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun tavoitteena on vahvistaa opettajien osaamista lähikouluissa sekä tukea heitä turvallisen ja rauhallisen oppimisympäristön luomisessa. Lisäksi palvelun tarkoituksena on edistää ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea koulujen toimintakulttuurissa. Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu vahvistaa toiminnallaan oppilaiden tukemiseen tarvittavia moniammatillisen ja monialaisen työn rakenteita.

Oppilaan opetuksen järjestäjän tulee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan kanssa sopia moniammatillisessa yhteistyössä konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta[102]. Samat tahot sopivat myös välttämättömän tuen järjestämisestä opetuksen järjestämiseksi silloin, kun oppilas siirtyy omasta koulustaan sairaalaopetukseen tai palaa takaisin omaan kouluunsa. Jos oppilaan opetuksen järjestäjä on eri kunta kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta, myös oppilaan kotikuntaa tai asuinkuntaa on kuultava.

Kissanmaan koulun Koivikkopuiston sairaalaopetuksessa järjestetään opetusta Tampereen yliopistollisen sairaalan osastohoidossa sekä avohoidossa oleville oppilaille. ***Osastoilla olevien oppilaiden opetus*** *toteutetaan oppilaan potilashuoneessa tai sairaalaopetuksen koulutiloissa oppilaan voinnin ja kokonaistilanteen mukaisesti. Opetukseen osallistuminen suunnitellaan yhdessä osastojen henkilökunnan kanssa. Sairaalaopetusjakson alkaessa sairaalaopetuksen henkilökunta tekee mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä oppilaan oman koulun kanssa ja tutustuu oppilaan tilanteeseen.*

Niille ***erikoissairaanhoidon avohoidon piirissä oleville oppilaille****, joille opetuksen järjestäminen omassa koulussa ei ole oppilaan edun mukaista, järjestetään avo-opetusta. Avo-opetus on jaksomuotoista. Päätös/sopimus sairaalaopetuksen avo-opetusjaksosta tehdään aina yhdeksi jaksoksi kerrallaan. Tavoitteena on, että oppilas opiskelee sairaalaopetuksessa*

---

99 Perusopetuslaki 4 a §
100 Perusopetuslaki 4 a §
101 Perusopetuslaki 4 a §
102 Perusopetuslaki 4 a §

vain yhden jakson ajan. Avo-opetukseen ohjaudutaan pääsääntöisesti sairaalaopetuksen konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun kautta. Ennen avo-opetusjakson aloittamista järjestetään aloitusneuvottelu, johon osallistuvat mahdollisuuksien mukaan oppilas oman ikätasonsa ja kykynsä mukaan, huoltaja(t), oppilaan oman koulun, opiskeluhuoltopalveluiden, oppilasta hoitavan tahon, sosiaalitoimen sekä sairaalaopetuksen edustaja. Aloitusneuvottelussa sovitaan jakson tavoitteet ja käytännön järjestelyt sekä yhteistyön toteuttaminen oppilaan oman koulun ja verkostojen kanssa. Jakson aikana suunnitellaan oppilaan paluu takaisin omaan kouluun.

Sairaalaopetusjakson jälkeen varmistetaan niveltämisyhteistyöllä moniammatillisessa yhteistyössä välttämättömän tuen järjestämisestä opetuksen järjestämiseksi silloin, kun oppilas siirtyy takaisin omaan kouluunsa. Niveltämisyhteistyö voi olla oman koulun henkilökunnan ohjausta, koulutilanteen ja tehtyjen pedagogisten sekä muiden tukitoimien kartoitusta, opettajien osallistumista tarvittaessa oppilasta koskeviin asiantuntijaryhmiin.

Niveltämisyhteistyötä oppilaan oman koulun ja oppilaan verkostojen kanssa tekevät sairaalaopetuksen opettajat ja koulunkäynninohjaajat. Nivellysyhteistyö voi olla myös jalkautuvaa työtä, puhelinkonsultaatiota tai neuvotteluihin osallistumista paikan päällä tai etäyhteyksin.
Jos oppilas ei voi osallistua lähiopetukseen koulussa esimerkiksi pitkän sairausjakson aikana, opetus voidaan erityistapauksissa järjestää etäyhteyksin ja tarvittaessa joiltakin osin oppilaan kotiin. Opetus suunnitellaan yhteistyössä oman koulun ja sairaalaopetuksen kanssa.
Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu on opettajan ammatillista ohjausta, joka voi liittyä oppilaan oppimiseen, haasteelliseen käyttäytymiseen ja psyykkiseen oireiluun koulussa. Ohjaus voi kohdistua opettamiseen, oppilaalle suunnattuihin tukitoimiin ja opetusjärjestelyihin sekä koulun toimintakulttuurin vahvistamiseen. Konsultaatio sisältää koulutilanteen ja tehtyjen pedagogisten sekä muiden tukitoimien ja – rakenteiden kartoitusta.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu voi olla koulutilanteen havainnointia, ammatillista keskustelua, puhelinkonsultaatiota ja neuvotteluihin osallistumista paikan päällä tai etäyhteyksin. Konsultoiva erityisopettaja voi tarvittaessa osallistua myös asiantuntijaryhmiin. Konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua hakee oppilaan oma koulu.

5.4.7. Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Oppilaan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin, jos oppilaalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan perusopetuksen oppiaineen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot, perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittaminen olisi oppilaalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta tai se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä[103].

Perusopetuksen poikkeavaa järjestämistä sovelletaan silloin, kun oppilaan katsotaan esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän määrittämällä muulla tavalla osoittaneen hallitsevansa vuosiluokan tai perusopetuksen oppimäärän tiedot ja taidot. Perusopetuksen poikkeavaa järjestämistä sovelletaan myös oppilaan siirtyessä esimerkiksi ulkomailla tai perusopetuksen valmistavassa opetuksessa opiskeltuaan perusopetukseen niin myöhäisessä vaiheessa, ettei enää ajallisesti ehdi saavuttaa oppimäärän tavoitteita. Oppilaan terveydentilaan perustuva perusopetuksen poikkeavan järjestämisen soveltaminen tulisi kyseeseen tilanteessa, jossa oppilaalla todetaan esimerkiksi pitkäaikainen sairaus, joka estäisi opetukseen osallistumisen pysyvästi tai kokonaan.

Perusopetuksen poikkeavasta järjestämisestä päätettäessä oppilaan tilannetta tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti ja huomioida oppilaan etu sekä oikeus opetukseen ja turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetuksen järjestäjä tekee päätöksen oppimäärän suorittamatta jättämisestä huoltajan hakemuksesta perusopetuslain mukaisella hallintopäätöksellä[104]. Päätöksenteon tukena voidaan tarvittaessa hyödyntää monialaista yhteistyötä opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa[105]. Myös terveydentilaan liittyvistä syistä tehtävän päätöksen tekee

103 *Perusopetuslaki 18 § (1090/2024)*
104 *Perusopetuslaki 18 §*
105 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 §*

opetuksen järjestäjä. Terveydentilan arvioivat terveydenhuollon ammattilaiset. Oppilaan tilapäisestä vapauttamisesta terveydellisistä syistä suorittamasta oppiaineen oppimäärää säädetään perusopetuslain 20 h §:ssä.

Oppilaan opetuksen järjestäminen osittain toisin, esimerkiksi oppiaineen opetuksesta pysyvästi tai kokonaan vapauttaminen, ei ole mahdollista ilman hallintopäätöstä opetuksen poikkeavasta järjestämisestä. Päätös voidaan tehdä vain perusopetuslain 18 §:ssä mainituilla oppilaan tilanteesta johtuvilla syillä ottaen huomioon oppilaan etu. Päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Huoltajaa ja oppilasta tulee aina kuulla ennen päätöksentekoa. Perusopetuslain 18 §:n mukaiseen päätökseen on mahdollista hakea oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta[106].

Poikkeavia järjestelyitä ei tule käyttää tilanteessa, jossa edellytykset oppivelvollisuuden suorittamisen määräaikaiselle keskeyttämiselle täyttyvät[107].

Kun oppilaan opiskelu järjestetään osittain toisin, asia valmistellaan laajennetussa pedagogisen tuen tiimissä. Laajennettu pedagogisen tuen tiimi huolehtii käytännön valmistelut eli oppilaan tilanteen arvioinnin, tarvittavat asiantuntijalausunnot ja yhteistyön oppilaan huoltajien kanssa. Aina, kun käsitellään myöhään maahan muuttaneen oppilaan opintojen poikkeavaa järjestämistä, oppilaanohjaaja on mukana pedagogisen tuen tiimissä.

Valmistelujen jälkeen asia käsitellään tarvittaessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä (MAR) yhteistyössä huoltajien kanssa. Kuulemistilaisuus huoltajalle sekä oppilaalle järjestetään erikseen sovittuna aikana, kun huoltaja on tehnyt hakemuksen perusopetuksen poikkeavasta järjestämisestä.

Maahan muuttaneelle oppilaalle voidaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa tarjota mahdollisuutta näyttää osaamisensa erityisessä tutkinnossa, jos katsotaan, että hän hallitsee perusopetuksen sisällöt ja tavoitteet.

Oppilas voi suorittaa perusopetuksen oppimääriä erityisenä tutkintona jo valmistavan opetuksen aikana. Nämä suoritukset siirretään aikanaan oppilaan perusopetuksen päättötodistukseen.

5.4.8. Opetus erityisissä tilanteissa

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttävät erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa. Perusopetusta voidaan tällöin järjestää muun muassa koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa. Monialainen yhteistyö opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa korostuu opetuksen erityisissä tilanteissa[108].

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten opetuksesta vastaa se kunta, johon lapsi on sijoitettu. Lastensuojelulaitokseen sijoitetun oppilaan opetuksesta vastaa laitoksessa toimiva koulu, jos laitoksella on perusopetuksen järjestämislupa. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvaus[109]. Oppivelvollisuusikäisten vankilaopetuksesta vastaa se kunta, jossa vankila sijaitsee.

Kunta voi osoittaa oppilaan lähikouluksi sopimuksen mukaisesti oman kunnan koulun sijasta myös toisen kunnan koulun, sellaisen yksityisen yhteisön tai säätiön ylläpitämän koulun, jolla on opetuksen järjestämislupa, tai valtion koulun.

106 *Perusopetuslaki 42 § (1090/2024)*
107 *Oppivelvollisuuslaki (1214/2020) 7 §*
108 *Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 16 §*
109 *Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 38 § (618/2021)*

Siirtyminen toisen opetuksen järjestäjän kouluun erityisissä tilanteissa
Kun oppilas siirtyy toisen opetuksen järjestäjän kouluun, valtion oppilaitokseen tai muuhun perusteiden luvussa 5.4.8. mainittuun oppilaitokseen, hänen nykyinen koulunsa ja uusi koulu tekevät yhteistyötä varmistaakseen sujuvan siirtymisen. Nykyinen koulu siirtää riittävät tiedot oppilaan saamasta tuesta, toimivista tukitoimista ja -muodoista. Uuden koulun oppilasta opettavat opettajat suunnittelevat tarvittavat pedagogiset ja mahdolliset opiskeluhuollolliset tukitoimet yhteistyössä huoltajien kanssa. Uuden koulun henkilökunta seuraa oppilaan sopeutumista ja oppimista tiiviisti ensimmäisten viikkojen aikana. Tarvittaessa järjestetään seurantatapaamisia oppilaan, hänen huoltajiensa ja koulun henkilökunnan kesken, jotta tukitoimet ovat riittäviä ja toimivia.

Paluu omaan kouluun

Kun oppilas on ollut määräaikaisesti koulukodissa tai muussa vastaavassa sijoituksessa, ennen paluuta omaan kouluun, edellisen opetuksen järjestäjä laatii yhteenvedon oppilaan edistymisestä ja mahdollisista tukitarpeista. Tämä toimitetaan oppilaan omaan kouluun. Oman koulun henkilökunta seuraa oppilaan sopeutumista ja oppimista tiiviisti ensimmäisten viikkojen aikana paluun jälkeen.

5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Perusopetuksen yhteydessä voidaan oppilaille järjestää kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa ja muuta opetukseen läheisesti liittyvää toimintaa[110]. Opetuksen järjestäjä päättää toiminnan järjestämisestä ja laajuudesta. Myös kouluruokailu, välituntitoiminta sekä koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit ja leirikoulut sekä mahdollisuuksien mukaan koulumatkat järjestetään siten, että ne tukevat oppilaiden oppimiselle, monipuoliselle kehittymiselle ja hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. Ne myös osaltaan vahvistavat kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä ja tekevät mahdolliseksi oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan ja vaihtelevan päivän. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään toimintaa ohjaavat tavoitteet ja järjestämisen periaatteet. Koulukohtaisesta järjestämisestä päätetään lukuvuosisuunnitelmassa.

Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kerhotoiminnassa oppilaat saavat tilaisuuksia koulussa opitun soveltamiseen, luovaan toimintaan ja monimuotoiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa. Kerhot voivat lisätä oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä arjen hallintaa ja turvallisuutta.

Joustavilla kerhotoiminnan ratkaisuilla tuetaan oppilaan päivän kokonaisuutta. Kerhotoiminnan järjestämis- ja toteuttamistapoja kehitetään ja oppimisympäristöä muokataan harrastuneisuutta tukevaksi. Oppilaiden osuutta kerhotoiminnan suunnittelussa lisätään. Kerhotoiminnan järjestäminen tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa myös kodin ja koulun kasvatusyhteistyötä sekä yhteistyötä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Koulut voivat hyödyntää kerhotoiminnan järjestämisessä eri hallintokuntien, yhteisöjen, yritysten ja järjestöjen sekä koulun muiden sidosryhmien osaamista.

Koulun kirjastotoiminta

110 *Perusopetuslaki 47 §*

Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi voidaan järjestää koulukirjastotoimintaa ja toteuttaa sitä yhteistyössä lähikirjaston ja muiden kirjastojen kanssa. Kirjastotoiminnalla vahvistetaan oppilaiden yleissivistyksen ja maailmankuvan laajenemista ja avartumista. Monimuotoinen koulukirjastotoiminta tukee oppimiskäsityksen toteutumista aidoissa oppimistilanteissa ja luo oppilaille mahdollisuuksia monenlaisten vastuutehtävien hoitamiseen. Koulun kirjasto ja muut kirjastot tarjoavat aktivoivia ja virikkeisiä oppimisympäristöjä sekä monipuolisia työtapoja. Kirjastotoiminnan tehtävänä on kannustaa oppilaita omaehtoiseen lukemiseen ja omiin lukuvalintoihin, tyydyttää heidän tiedonhaluaan, kannustaa hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietolähteitä. Toiminta lisää mahdollisuuksia opetuksen eriyttämiseen, oppilaiden yksilöllisten kiinnostusten mukaiseen työskentelyyn sekä yhteistyöhön kotien kanssa. Yhdessä koulu ja kirjasto ohjaavat elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kouluruokailu

Kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Opetukseen osallistuvalle on annettava jokaisena työpäivänä täysipainoinen maksuton ateria. Ateria nautitaan tarkoituksenmukaisesti järjestettynä[111] ja ohjattuna ruokailuna. Kouluruokailun järjestämisessä otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ruokailuhetkillä on tärkeä virkistystehtävä ja niillä edistetään kestävää elämäntapaa, kulttuurista osaamista sekä ruoka- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu ja mahdolliset välipalat varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Viihtyisä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Kouluruokailun tavoitteista ja järjestämisestä keskustellaan kotien kanssa ja yhdessä tuetaan oppilaiden kehitystä. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opetushenkilöstö ja ruokailusta vastaava henkilöstö tekevät yhteistyötä kouluruokailun järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä. Mikäli oppilaalla on yksilöllisiä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyviä tarpeita, tulee oppilaan, huoltajan, ruokailusta vastaavan henkilöstön ja kouluterveydenhuollon sopia yhdessä ruokailuun liittyvistä tukitoimista ja seurannasta[112].

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Perusopetusasetuksen mukaan opetukseen tulee käyttää tuntia kohti vähintään 45 minuuttia ja opetukseen käytettävä aika jaetaan tarkoituksenmukaisiksi opetusjaksoiksi. Osa työajasta voidaan käyttää[113] työelämään tutustuttamiseen sekä lukuvuoden päättäjäisiin ja muihin yhteisiin tapahtumiin. Säännös luo edellytykset koulupäivän monenlaiseen rytmittämiseen sekä välituntien järjestämiseen oppilaiden hyvinvointia edistävällä tavalla. Yhteisiä tapahtumia voivat olla muun muassa koulun juhlat, teemapäivät ja retket. Opintokäynnit ja leirikoulut voivat koskea koko kouluyhteisöä tai vain joitakin tai jotakin opetusryhmää. Myös niissä hyödynnetään perusopetusasetuksen mukaista koulutyön joustavan järjestämisen mahdollisuutta. Päivän työ aloitetaan lyhyellä päivänavauksella[114].

Koulun yhteisöllisyyden ja oppilaiden terveen kehityksen, sosiaalisten suhteiden sekä opiskelussa jaksamisen kannalta välitunnit, päivänavaukset ja monenlaiset yhteiset tapahtumat ovat tärkeitä. Niitä hyödynnetään myös osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Ne vahvistavat oppilaiden laaja-alaista osaamista ja tekevät näkyväksi koulun kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta. Opintokäynnit ja leirikoulut puolestaan tarjoavat mahdollisuuksia oppimisympäristön laajentamiseen ja oppimiseen autenttisissa tilanteissa sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

---

111 *Perusopetuslaki 31 § 2 mom.*
112 *Perusopetuslaki 3 § 2 mom. , 31 a § 1 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 13 §*
113 *Perusopetusasetus 3 § 4 ja 5 mom.*
114 *Perusopetusasetus 6 §*

Opetuksen järjestäjällä on paljon harkintavaltaa sen suhteen, miten koulupäivä jaetaan opetusjaksoihin ja välitunteihin, mitä muuta toimintaa koulupäiviin sisältyy ja millaisia toimintamuotoja käytetään. Ratkaisut muokkaavat koulun toimintakulttuuria. Niitä tehtäessä otetaan huomioon perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämisen periaatteet.

Koulumatkat ja koulukuljetukset

Oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla. Heitä opastetaan sekä itsenäisesti että koulukuljetuksin liikuttaessa huolehtimaan omasta ja muiden turvallisuudesta ja käyttäytymään matkaa tehdessään hyvin.

Koulukuljetuksen odotusaikojen valvonnasta ja ohjatusta toiminnasta sekä matkojen aikaisesta turvallisuudesta huolehditaan sopimalla menettelytavoista ja vastuuhenkilöistä[115]. Niistä sekä kuljetusjärjestelyistä tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa[116] tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Koulun kerhotoiminta
Tampereen kaupungin koululaisten iltapäivätoiminta on tarkoitettu ajalla 6.8.2025-30.5.2026 vuosiluokkien 1–2 oppilaille sekä niille oppilaille, joilla on erityisen tuen päätös. Iltapäivätoimintaa järjestetään 6.8.2026 alkaen vain vuosiluokkien 1–2 oppilaille sekä niille oppilaille, joilla oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

Toiminnan tavoitteena on turvallisen, lapsen kasvua ja kehitystä tukevan vapaa-ajan toiminnan tarjoaminen. Toimintaa ohjaavat Opetushallituksen laatimat perusteet, sekä kuntakohtainen toimintasuunnitelma ja järjestämisen periaatteet. Perusopetuksen iltapäivätoiminta toteutetaan sekä kunnan omana palveluna että yksityisten järjestämänä toimintana.

Iltapäivätoiminnassa vahvistetaan yhdessä tekemisen kulttuuria. Tavoitteena on aktiivinen lapsi, joka ottaa vastuuta omasta toiminnastaan. Iltapäivätoiminnassa vahvistetaan omaehtoista ja ohjattua liikuntaa.

Tamperelaisilla vuosiluokkien 1–9 oppilailla on mahdollisuus osallistua perusopetuksen koordinoimiin Lupa harrastaa -harrastusryhmiin. Koulukohtaisen harrastustarjonnan suunnittelu perustuu oppilaiden toiveiden kuulemiseen. Kouluilla toimivien harrastusryhmien lisäksi on tarjolla erityisiä tiloja ja välineitä vaativia kaupunkitasoisia harrastusryhmiä ympäri kaupunkia. Lupa harrastaa -toiminnan tavoitteena on kannustaa ja rohkaista oppilaita aktiiviseen ja harrastavaan elämäntapaan. Monipuolisesta harrastustarjonnasta on jokaisella oppilaalla mahdollisuus löytää oma virkistyksen ja mielenkiinnon kohteensa.

Koulun kirjastotoiminta

Tampereen kaupungissa koulun ja kirjaston yhteistyö on monimuotoista ja se on kuvattu Koulun ja kirjaston yhteistyösuunnitelmassa. Kirjastoyhteistyön merkitystä korostavat tiedonhaku- ja tiedonhallintataitojen tärkeys. Kirjasto tarjoaa perusopetuksen luokka-asteille erikseen kohdennettuja palveluja aina kirjastokortin hankkimisesta tiedonhankintaan ja eri kirjallisuuden lajeihin tutustumiseen.

Lähikirjasto toimii koulun ulkopuolisena oppimisympäristönä ja sitä on mahdollista hyödyntää eri oppiaineissa ja oppiainerajat ylittävässä opetuksessa. Kirjastot tarjoavat rikkaan ympäristön projektiluontoisten oppimistöiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiselle. Kirjallisuuden ohella tarjoutuu pääsy erilaisiin tietolähteisiin sekä lehti- ja artikkelitietokantoihin. Koulun ja kirjaston yhteistyö ohjaa oppilasta osaltaan elinikäiseen oppimiseen sekä ymmärrykseen kasvavan informaatiotulvan ja ristiriitaisen tiedon edessä.

115 *Perusopetuslaki 32 §*
116 *Perusopetuslaki 29 § 7 mom. (163/2022)*

Osassa tamperelaisista kouluista on oma koulukirjasto. Myös koulukirjastojen tehtävänä on toimia koulun omaa kasvatustehtävää tukevana ympäristönä. Sitä voidaan hyödyntää monin tavoin koulun yhteisissä tapahtumissa ja projekteissa.

Kouluruokailu
Kouluruokailun toteuttamista ohjaavat Valtion ravitsemusneuvottelukunnan Kouluruokasuositukset ja Tampereen kaupungin erityisruokavaliolinjaus. Ruokailuhetki on osa kasvatusta ja opetusta.

Kouluruokailun tavoitteina ovat:

- *monipuolisten ruokatottumusten vahvistaminen hyvinvoinnin ylläpitämiseksi*
- *kestävän kehityksen teemojen (kuten kasvispainotteinen ruokavalio ja ruokahävikin vähentäminen) edistäminen yhteistyössä keittiöhenkilöstön kanssa*
- *suomalaisen ja kansainvälisen ruokakulttuurin edistäminen ja opettaminen*
- *hyvien pöytätapojen noudattaminen ja muiden ruokailijoiden huomioiminen.*

Tavoitteiden toteutumista seurataan erilaisilla kuntakohtaisilla, valtakunnallisilla ja/tai koulun omilla mittareilla.

Jokaiselle oppilaalle on tarjolla koululounaan lautasmallin mukainen ateria. Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu edistää oppilaan ravitsemusta, antaa energiaa koulutyöhön ja ylläpitää työvireyttä koko koulupäivän ajan.

Opetushenkilöstö kannustaa yhteistyössä keittiöhenkilökunnan kanssa oppilaita osallistumaan kouluruokailun ja ruokailuhetken suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opetushenkilöstö rohkaisee oppilaita antamaan aktiivisesti päivittäispalautetta keittiöhenkilökunnalle ja koulu osallistuu vuosittaisiin asiakastyytyväisyyskyselyihin.

Koulu ottaa toimintakulttuurissaan huomioon kouluruokailussa sovitut teemaviikot ja juhlapäivät. Koulun keittiöhenkilöstö tekee yhteistyötä koulun oppilaskunnan ja vanhempainyhdistyksen kanssa.

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Tampereen kouluille suositellaan ulkovälitunteja vähintään kerran päivässä. Kouluissa toteutetaan aktiivisia ja toiminnallisia välitunteja sisällä ja ulkona. Koulupäivän aikataulut ja muut yhteiset tapahtumat määritellään koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Koulun toimintakulttuuri määrittelee päivänavauksien toteuttamistavat.

Koulumatkat ja koulukuljetukset

Oppilaille ja huoltajille tiedotetaan koulumatkojen ja -kuljetusten hakemisesta sekä hakemiseen liittyvistä toimintatavoista ennen hakuaikaa lähetettävällä tiedotteella. Kaupungin verkkosivuilta löytyvät yksityiskohtaiset ohjeet koulumatkaeduista ja -kuljetuksista sekä niiden hakemisesta.

5.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti kaikkien tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi*
- *toimintamallin oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi. Toimintamallissa kuvataan opetuksen järjestäjää, koulua ja oppilasta koskien*[117]
    - *miten kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään*[118]*. Mikäli paikallisesti päätetään laajennettavan esimerkiksi terveystiedon tai muiden aineiden oppimäärää tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun, kuvataan näiden tuntien tavoitteet ja sisällöt opetussuunnitelmassa*[119]*.*
    - *miten poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti* [120]*niin että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana*
    - *miten poissaoloihin puututaan suunnitelmallisesti, ja tämän edellyttämä työnjako ja vastuut*[121]
    - *miten yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa toteutetaan*[122]
    - *miten poissaolojen ehkäisemisen ja seurannan sekä poissaoloihin puuttumisen toimintatavat sekä niiden suunnittelu koordinoidaan*[123] *koulukohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä, jossa huoltajat ja oppilaat ovat osallisena*
    - *miten yhteistyö opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä toteutetaan*[124]
        - *yhteistyössä kuvataan oppilaan opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisen käytännöt*[125]*, terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö*[126] *sekä yhteistyön konkreettinen käynnistäminen opiskeluhuoltopalvelujen kanssa oppilaan runsaissa poissaoloissa*[127]*.*
    - *miten toimintamallin jatkuva seuranta ja kehittäminen kerätyn tiedon ja järjestelmällisen palautteen pohjalta tehdään*[128]*.*
- *miten yhteistyö kunnan/koulun sisällä sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa organisoidaan ja miten sitä seurataan ja kehitetään, erityisesti*
    - *miten huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta*
    - *mitkä ovat kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt.*

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia keinoja koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa. Suunnitelmassa päätetään ja kuvataan

---

117 *Perusopetuslaki 26 §*
118 *Perusopetuslaki 26 §*
119 *Perusopetuslaki 11 §, 14 § (626/1998)*
120 *Perusopetuslaki 26 §*
121 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 - 5 § (1287/2013)*
122 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 - 5 § (1287/2013), Perusopetuslaki 3 § (626/1998)*
123 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (1287/2013)*
124 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 - 5 § (1287/2013)*
125 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § (1287/2013)*
126 *Terveydenhuoltolaki 16 § (1326/2010), Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 7 § (338/2011)*
127 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 - 19 § (1287/2013), Terveydenhuoltolaki 15 a §, 16 §, 17 a § (1326/2010), Sosiaalihuoltolaki 5 §, 10 §, 27 c § (1301/2014)*
128 *Perusopetuslaki 26 §*

- *millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään ja mitkä ovat keskustelujen toteuttamisen käytänteet*
- *mitkä ovat lainsäädäntöä tarkentavat ja täydentävät menettelytavat rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *mitkä ovat vastuut ja toimintatavat opetuksen epäämistä koskevissa tilanteissa:*
    - *oppilaalle laadittava henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta opetukseen osallistumisen epäämisen aikana ja turvallisen opetukseen palaamisen tukemiseksi: suunnitelman kirjaamisen, toteuttamisen ja seurannan vastuut.*
    - *oppilaan ja hänen huoltajansa osallisuus em. suunnitelman laatimisessa*
    - *oppilaan mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa opetuksesta epäämisen aikana*
    - *oppilaalle järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen*
    - *oppilaan valvonta seuraavien toimenpiteiden jälkeen:*
        - *oppilaan poistaminen luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai*
        - *kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi*
    - *yhteistyö koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa*
- *miten hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpidollisia keinoja käytettäessä*
- *miten huolehditaan henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- *miten suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan eri tahoille*
- *mitkä ovat menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen järjestämisen periaatteet ja yhteistyö kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa, ja niitä tarkennetaan koulujen lukuvuosisuunnitelmassa. Lisäksi paikallisessa suunnitelmassa kuvataan toimenpiteet oppilaiden kouluyhteisöön liittymisen ja osallisuuden turvaamisen osalta. Oppilaanohjauksen ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen järjestämisen periaatteet kuvataan ohjaussuunnitelmassa.

Joustava perusopetus

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa joustavaa perusopetusta, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat*
- *mitkä ovat oppilasvalinnan perusteet ja miten valinta käytännössä toteutetaan*
- *miten muissa oppilaitoksissa, työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu järjestetään ja miten oppilaiden opiskelua tällöin ohjataan, seurataan ja arvioidaan*
- *miten eri toimijoiden yhteistyö, vastuut ja työnjako järjestetään.*

Perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimisesta määrätään luvussa 7.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa tavoitekokonaisuuksittain etenevien oppilaiden opintojen etenemisen seurannan periaatteet.

Yhdysluokkaopetus

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon, että se soveltuu myös yhdysluokkaopetukseen ja pienille kouluille. Toinen vaihtoehto on sisällyttää opetussuunnitelmaan pienten koulujen opetuksen ja yhdysluokkaopetuksen järjestelyjä koskeva osio. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokissa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *miten yhdysluokkaopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat*
- *miten eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille valtioneuvoston asetuksen[129] määrittelemien nivelvaiheiden mukaisesti*

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Mikäli etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytetään, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *minkä asioiden opetuksessa ja opiskelussa etäyhteyksiä hyödynnetään*
- *mitkä ovat etäyhteyksien opetuskäyttöä ohjaavat tavoitteet, opetuksen järjestämisen käytännöt ja yhteiset toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut.*

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *paikallinen monialainen yhteistyö, yhteistyötahot ja yhteistyön käytänteet*
- *käytänteet, yhteistyö, oppilaan opetuksen toteuttaminen ja oppilaan tukeminen oppilaan siirtyessä sairaalaopetukseen ja palatessa omaan kouluun*
- *konsultaation käytänteet ja yhteistyö*

Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *perusteet aikaisemman osaamisen osoittamisesta esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän päättämällä muulla tavalla*

Opetus erityisissä tilanteissa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten yhteistyö ja oppilaan tukeminen hoidetaan oppilaan siirtyessä

- *omasta koulustaan toisen opetuksen järjestäjän kouluun tai valtion oppilaitokseen*
- *koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa järjestettävään perusopetukseen*

Lisäksi kuvataan yhteistyön käytänteet oppilaan palatessa takaisin omaan kouluunsa.

129 Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 § (111/2023)

6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

6.1. Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa

Perusopetuslain[130] ja -asetuksen[131] mukaan perusopetuksen oppilaan arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää. Arvioinnin tehtävänä on

- *ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja (formatiivinen arviointi).*
- *määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi).*

Perusopetuksessa arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan oppiaineittain. Oppiaineen arviointi sisältää myös laaja-alaisen osaamisen ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien arvioinnin. Käyttäytyminen arvioidaan erikseen. Toiminta-alueiden mukaisesti opiskelevan oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan toiminta-alueittain[132].

Opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen, itsearvioinnin sekä vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitojen kehittäminen toteutuvat formatiivisen arvioinnin avulla. Summatiivisesti arvioidaan sitä, miten oppilas on saavuttanut eri oppiaineille asetetut tavoitteet.

Arvioinnin tehtävien toteuttamisessa noudatetaan arvioinnin yleisiä periaatteita (luku 6.2). Kouluissa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytännöt, jotka ilmenevät koulun arviointikulttuurissa, joka on osa toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjä seuraa arvioinnin periaatteiden toteutumista kouluissa ja tukee yhtenäisen arviointikulttuurin kehittymistä.

Lielahden koulussa arviointi perustuu monipuolisiin näyttöihin opetussuunnitelman edellyttämällä tavalla. Huoltajat saavat tietoa arvioinnista vanhempainilloissa, oppimiskeskusteluissa, palavereissa, Wilman kautta ja koulun opetussuunnitelmaa lukemalla.

6.1.1. Formatiivinen arviointi

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opintojen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Formatiivinen arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään oppiaineille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Formatiivinen arviointi on osa opetusta.

Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Palautteen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itsearvioinnin ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua. Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen

130 *Perusopetuslaki 22 §*
131 *Perusopetusasetus 10 §*
132 *Perusopetuslaki 20 i §*

annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä[133]*.*

Formatiivista arviointia tehdään aina perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettujen ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettujen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia.

6.1.2. Summatiivinen arviointi

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet. Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä[134]*.*

Summatiivinen arviointi tehdään vähintään jokaisen lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä. Kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositodistus, jota varten tehdään summatiivinen kokonaisarviointi siitä, missä määrin oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi[135]*. Päättö- ja erotodistukseen käyttäytymisen arviointia ei merkitä.*

Summatiivinen arviointi tehdään suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin, paitsi jos oppilaan oppimäärää on rajattu. Oppilaan lukuvuosiarviointi 6. vuosiluokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin. Kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavassa lukuvuosiarvioinnissa käytetään valtakunnallisia arviointikriteereitä. Päättöarviointi kohdistuu oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseen perusopetuksen oppimäärän päättyessä, ja arvioinnissa käytetään valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteereitä.

Summatiivisen arvioinnin tekee aina oppilasta opettanut opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä[136]*.*

Opettaja dokumentoi arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat oppilaan summatiiviseen arviointiin.

Opettaja kertoo ryhmälleen lukukauden alkupuolella, mitkä näytöt vaikuttavat oppiaineesta saatavaan arvosanaan. Opettajalta voi tarvittaessa kysyä lisätietoja.

6.2. Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnin yleiset periaatteet luovat arviointikulttuurin perustan sekä formatiiviselle että summatiiviselle arvioinnille. Arvioinnissa noudatetaan seuraavia periaatteita.

Arviointi on yhdenvertaista

Arviointi perustuu oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun. Jokaisen oppilaan tulee saada tietää, mitä on tarkoitus oppia ja miten oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan. Vuosiluokkien 1–8 päätteeksi annetun lukuvuosiarvioinnin ja perusopetuksen

133 Perusopetusasetus 10 §
134 Perusopetusasetus 10 §
135 Perusopetusasetus 10 §
136 Perusopetusasetus 13 §

päättöarvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa kohdennettuihin tavoitteisiin. Päättöarvosanat muodostetaan valtakunnallisesti yhdenvertaisin perustein.

Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta

Arvioinnin tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan opintojensa etenemistä. Tämä edellyttää vuorovaikutusta opettajan ja oppilaan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi. Arvioinnin toteuttamiseen liittyy oppilaiden osallisuuden mahdollistaminen, vahvuuksien tunnistaminen ja kannustaminen.

Arvioinnin toteuttaminen edellyttää yhteistyötä sekä koulussa että kotien kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on selkiyttää huoltajille arvioinnin periaatteita ja käytänteitä. Oppilaan ja huoltajan tulee saada riittävästi tietoa oppilaan oppimisesta, osaamisesta, työskentelystä ja käyttäytymisestä[137]. Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tieto arvioinnin perusteista ja siitä, miten niitä on sovellettu oppilaan arviointiin[138].

Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista

Koulun arviointikäytännöt on suunniteltava johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi ja koulussa on varmistettava arviointiperiaatteiden yhtenäisyys. Opettajien yhteistyö on edellytys suunnitelmallisen ja johdonmukaisen arviointikulttuurin toteutumiselle.

Opettaja arvioi oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä monipuolisten näyttöjen perusteella. Arviointia toteutetaan sekä lukuvuoden aikana että sen päättyessä. Oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa. Arviointi ei kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Arvioinnin avulla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Arviointi toimii myös tärkeänä välineenä oppilaan mahdollisten tuen tarpeiden tunnistamisessa.

Arviointi on monipuolista

Oppilaiden oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan monipuolisesti[139]. Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin. Opettaja valitsee arviointimenetelmät arvioinnin tehtävien ja oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin sekä tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin. Arviointimenetelmien valinnassa on otettava huomioon, että vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita.

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

Oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin, ellei oppimäärää ole rajattu. Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, oppiaineiden tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Valtakunnalliset arviointikriteerit on laadittu kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavaan lukuvuosiarviointiin ja päättöarviointiin. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät eri arvosanoihin vaadittavan osaamisen tason.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, hänen suorituksiaan arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin valtakunnallisia arviointikriteerejä käyttäen.

---

137 Perusopetusasetus 10 §
138 Perusopetusasetus 13 §
139 Perusopetuslaki 22 §

Rajatun oppimäärän[140] mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin.[141] Osaamisen tason määrittelyssä ei käytetä valtakunnallisia arviointikriteerejä. Oppiaineen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä rajataan vasta, jos oppilas ei kykene ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta suoriutumaan hyväksytysti perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista[142].

Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa toiminta-alueittain määriteltyihin tavoitteisiin.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset

Arviointikäytänteet suunnitellaan ja toteutetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä otetaan huomioon ja huolehditaan siitä, ettei osaamisen osoittamiselle ole esteitä.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt otetaan arviointikäytänteissä huomioon siten, että oppilaalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Maahanmuuttotaustaisten ja vieraskielisten oppilaiden oppimiseen ja osaamisen osoittamiseen vaikuttavat myös oppilaan perusopetuksessa opiskelema aika ja annettu tuki. Oppilaalle annetaan tilaisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan monipuolisesti kielivarantoaan hyödyntäen. Päättöarvioinnin kriteereitä käytettäessä arvioidaan, missä määrin osaamisen osoittaminen edellyttää opetuskielen ja eri tiedonalojen kielten hallintaa.

Tampereella on laadittu jokaiselle vuosiluokalle arviointiperusteet kaikkiin oppiaineisiin. Niiden tehtävä on tukea opettajien työtä ja yhtenäistää arviointia. Arviointiperusteet eivät ole oppilaille asetettuja oppimisen tavoitteita, vaan ne määrittelevät hyvää osaamista kuvaavan sanallisen arvion tai arvosanaan 8 vaadittavan tason sekä kohtalaista osaamista kuvaavan sanallisen arvion tai arvosanaan 6 vaadittavan tason.

Kuudennen luokan ja päättövaiheen arvioinnissa käytetään valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Opettaja selvittää tavoitteiden, sisältöjen ja arvioinnin kohteet oppilaille ja huoltajille koulun lukuvuosisuunnitelmassa olevan arviointiaikataulun mukaisesti. Vähintään kerran vuodessa marras-tammikuun välisenä aikana käydään oppilaan sekä opettajan välinen oppimiskeskustelu, johon huoltaja/huoltajat osallistuvat. Kullekin vuosiluokalle on kaupunkikohtaisesti määritelty teemat ja asiat, jotka keskustelussa vähintään otetaan esille. Näistä tiedotetaan sekä oppilasta että huoltajia ennen keskustelua.

Arvioinnista tiedotetaan pääsääntöisesti sähköisen oppilashallintojärjestelmän kautta. Tiedottamisesta voidaan sopia oppiaine- tai luokka-astetasoisesti. Huoltajat voivat seurata oppilaan osaamisen edistymistä sähköisessä oppilashallintojärjestelmässä ja todistusten kautta. Oppilaan edistymisestä tiedotetaan lisäksi tarvittaessa nivelvaihekeskustelussa. Paikalliset opetussuunnitelmat ovat julkisia asiakirjoja, jolloin huoltajat voivat tutustua niissä oleviin arviointiperiaatteisiin.

Opettaja esittelee arviointiperusteet oppilailleen syyslukukauden alussa ja näyttää, mistä ne ovat luettavissa ePerusteissa. Vanhemmille arviointikäytännöistä kerrotaan yhteisissä vanhempainilloissa yleisellä tasolla; täsmällisempää tietoa voi kysyä ainetta opettavalta opettajalta.

---

140 Perusopetuslaki 20 h §
141 Perusopetuslaki 20 e §
142 Perusopetuslaki 20 h §

6.3. Oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppimisen arviointi (formatiivinen arviointi) liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja palautteen antamiseen oppimisprosessista. Osaamisen arviointi (summatiivinen arviointi) puolestaan kohdistuu oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon. Oppilaan oppimista ohjataan ja osaamista arvioidaan aina suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin tavoitteisiin, ellei oppiaineen oppimäärää ole rajattu.

Kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavassa lukuvuosiarvioinnissa ja päättöarvioinnissa käytetään oppilaan osaamisen arvioinnissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, tavoitteista johdettuja valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteereiden mukaisesti, tulee myös laaja-alainen osaaminen arvioiduiksi.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas[143] opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan[144] yhtä tai useampaa oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista näissä oppiaineissa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin.[145] Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

6.4. Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia. Työskentelyä ei siis arvioida oppiaineista erillisenä. Työskentelyn arviointi perustuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin sisältyvien työskentelytaitojen tavoitteisiin. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi.

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Oppilaan työskentelyyn liittyvät tarpeet tulee tarvittaessa kirjata oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

6.5. Käyttäytymisen arviointi

Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin. Käyttäytymisen tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutenaan, eikä käyttäytyminen tai siitä saatu arvosana tai sanallinen arvio vaikuta oppiaineista saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

143 Perusopetuslaki 20 c §
144 Perusopetuslaki 20 h §
145 Perusopetuslaki 20 e §

Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät tarpeet tulee tarvittaessa kirjata, oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnissa.

Käyttäytymiseen liittyvien tietojen ja taitojen opettaminen on osa koulun kasvatustehtävää ja niitä harjoitellaan koulupäivän ohessa. Oppilaita ohjataan ottamaan huomioon muut ihmiset ja ympäristö sekä noudattamaan yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja sääntöjä. Oppilaille opetetaan koulun erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiallista tilannetietoista käyttäytymistä ja hyviä tapoja. Opetussuunnitelman perusteiden pohjalta on laadittu seuraavat käyttäytymistä ohjaavat tavoitteet:

Muiden ihmisten huomioonottaminen

T1 Oppilas ehkäisee omalla toiminnallaan häirintää, syrjintää ja kiusaamista.
T2 Oppilas ylläpitää työrauhaa.
T3 Oppilas ylläpitää kannustavaa, kunnioittavaa ja myönteistä ilmapiiriä.
T4 Oppilas noudattaa hyviä käytöstapoja.

Ympäristön huomioonottaminen
T5 Oppilas huolehtii ympäristöstä ja noudattaa yleistä siisteyttä.
T6 Oppilas huolehtii yhteisestä omaisuudesta.

Työn arvostaminen

T7 Oppilas osaa arvostaa omaa työskentelyään ja työtään.
T8 Oppilas osaa huomioida myönteisesti muiden työtä, työskentelyä ja työn tuloksia.

Sääntöjen noudattaminen

T9 Oppilas noudattaa annettuja sääntöjä ja ohjeita

ARVOSANAKRITEERIT:

Arvosana 10: Erinomainen käyttäytyminen
· *Oppilas tukee omalla toiminnallaan muiden ihmisten myönteistä ja ystävällistä kohtaamista. (T1, T3)*

· *Oppilas tukee oppimismyönteistä ja toisia kunnioittavaa ilmapiiriä omalla esimerkillään ja siten edistää luokan työrauhaa. (T2, T3)*

· *Oppilas toimii hyvien käytöstapojen mukaisesti kaikissa kouluarjen tilanteissa ja on hyvänä esimerkkinä muille. (T4)*

· *Oppilas edistää yhteisön viihtyvyyttä ja siisteyttä ja on aktiivisesti mukana koulun toimintakulttuurin kehittämisessä. (T5, T6)*

· *Oppilas arvostaa ja kunnioittaa omaa ja muiden työtä toimien aktiivisesti esimerkkinä muille sekä auttaa oma-aloitteisesti muita työskentelyssä. (T7, T8)*

· *Oppilas pyrkii oma-aloitteisesti ja aktiivisesti noudattamaan sääntöjä ja ohjeita kaikissa koulun tilanteissa sekä tukee omalla käytöksellään muidenkin oppilaiden sääntöjen noudattamista. (T9)*

Arvosana 9: Kiitettävä käyttäytyminen
· *Oppilas kohtelee toisia ihmisiä myönteisesti ja ystävällisesti. (T1, T3)*

· *Oppilas edistää työrauhaa omalla esimerkillään. (T2)*

· *Oppilas osaa sopeuttaa toimintaansa erilaisiin tilanteisiin sopivaksi ja hänellä on hyvät käytöstavat. (T4)*

· *Oppilas osallistuu oma-aloitteisesti yhteisön siisteydestä, ympäristöstä ja yhteisestä omaisuudesta huolehtimiseen. (T5, T6)*

· *Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä ja työskentelyä ja osaa antaa myönteistä palautetta. (T7, T8)*

· *Oppilas noudattaa annettuja sääntöjä ja ohjeita. (T9)*

Arvosana 8: Hyvä käyttäytyminen

· *Oppilas kohtelee toisia ihmisiä yleensä myönteisesti ja ystävällisesti. (T1, T3)*

· *Oppilas suhtautuu myönteisesti opiskeluun ja pääsääntöisesti antaa työrauhan oppitunneilla. (T2)*

· *Oppilas osaa toimia hyvien käytöstapojen mukaan ja muuttaa omaa toimintaansa ohjauksen jälkeen. (T4)*

· *Oppilas ylläpitää yleistä siisteyttä ja huolehtii omasta ja yhteisestä omaisuudesta. (T5, T6)*

· *Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä ja työskentelyä. (T7, T8)*

· *Oppilas noudattaa annettuja sääntöjä ja ohjeita. (T9)*

Arvosana 7: Tyydyttävä käyttäytyminen

· *Oppilas ottaa vaihtelevasti muut huomioon ja kohtelee toisia ihmisiä toisinaan epäystävällisesti. (T1, T3)*

· *Oppilas häiritsee ajoittain oppitunteja ja muiden työrauhaa. (T2)*

· *Oppilas noudattaa vaihtelevasti hyviä käytöstapoja ja tarvitsee siihen ohjausta. (T4)*

· *Oppilas ylläpitää vaihtelevasti yleistä siisteyttä ja huolehtii toisinaan omasta ja yhteisestä omaisuudesta. (T5, T6)*

· *Oppilas arvostaa toisinaan omaa ja muiden työtä ja työskentelyä. (T7, T8)*

· *Oppilas noudattaa vaihtelevasti annettuja sääntöjä ja ohjeita. (T9)*

Arvosana 6: Kohtalainen käyttäytyminen

· *Oppilas kyseenalaistaa hyvien tapojen merkityksen ja on välinpitämätön toisia kohtaan. (T1, T3)*

· *Oppilas häiritsee usein oppitunteja ja muiden oppilaiden työskentelyä. (T2)*

· *Oppilas ei ohjauksesta huolimatta noudata hyviä käytöstapoja. (T4)*

· *Oppilas suhtautuu välinpitämättömästi omaan ja toisten omaisuuteen ja jättää huolehtimatta yhteisestä omaisuudesta. (T5, T6)*

· *Oppilas ei arvosta omaa ja muiden työtä ja työskentelyä. (T7, T8)*

· *Oppilas rikkoo toistuvasti annettuja sääntöjä ja ohjeita. (T9)*

Arvosana 5: Välttävä käyttäytyminen

· *Oppilas käyttäytyy tarkoitushakuisesti ei-toivotulla tavalla ja puhuu toisille epäkunnioittavasti. (T1, T3, T4)*

· *Oppilas häiritsee oppitunteja ja muiden työskentelyä jatkuvasti. (T2)*

· *Oppilas suhtautuu omaan ja yhteiseen omaisuuteen halveksivasti ja toiminnallaan tahallaan vahingoittaa omaa ja toisten omaisuutta. (T5, T6)*

· *Oppilas väheksyy omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. (T7, T8)*

· *Oppilas rikkoo jatkuvasti yhteisiä sääntöjä ja vastustaa niiden noudattamista. (T9)*

Arvosana 4: hylätty

Oppilas ei saavuta käyttäytymiselle asetettuja tavoitteita. Oppilas osoittaa suurta välinpitämättömyyttä koulunkäyntiä, kouluyhteisöä ja sen jäseniä kohtaan. Oppilas rikkoo koulun

sääntöjä jatkuvasti ja tietoisesti. Käyttäytymiseen liittyvistä tukitoimista ja huoltajien kanssa tehdystä yhteistyöstä huolimatta koulun kasvatus- ja kurinpitotoimet eivät riitä.

6.6. Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

6.6.1. Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai vastaavan sanallisen arvion[146].

Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen vuosiluokan suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti.

Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa oppiaineessa on tukitoimista huolimatta hylätty.

Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee siitä tiedottaa hyvissä ajoin lukuvuoden aikana oppilasta ja huoltajaa sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi.

Ennen päätöstä luokalle jättämisestä oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisessa oppiaineessa hyväksyttävät tiedot ja taidot erillisessä näytössä[147]. Erillisiä näyttöjä voidaan järjestää paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla yksi tai useampia lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä. Erillinen näyttö voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita suorituksia.

Jos mahdollisuus erillisiin näyttöihin annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, vuosiluokalle jättämisestä voidaan koulutyön päättyessä tehdä lukuvuositodistukseen ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän opinnot, joiden hyväksytty suorittaminen erillisessä näytössä on vuosiluokalta siirtymisen edellytys.

Oppilas voidaan myös jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos se katsotaan hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaiseksi. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat[148].

Oppilas siirtyy vuosiluokalta toiselle, kun hän on saavuttanut vuosiluokalle asetetut tavoitteet oppiaineissa. Mikäli tavoitteita ei ole hyväksytysti suoritettu, korvaavista toimista sovitaan oppilaskohtaisesti. Oppilas voi osoittaa saavuttaneensa jossakin oppiaineessa ne vuosiluokan oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksytty suorittaminen on vuosiluokalta siirtymisen edellytys. Aikataulu ja suoritustapa määritellään oppilaskohtaisesti. Mikäli oppilas on saanut jossakin oppiaineessa hylätyn suorituksen, varataan hänelle lukuvuoden päätyttyä mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa asianomaisessa aineessa hyväksyttävät tiedot ja taidot yksilöllisesti sovitulla tavalla.

Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus yhdessä tai useammassa oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee asiasta keskustella huoltajan ja oppilaan kanssa heti huolen herättyä sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi. Toimenpiteet kirjataan oppilashallintojärjestelmään.

146 Perusopetusasetus 11 §
147 Perusopetusasetus 11 §
148 Perusopetusasetus 11 §

Mikäli opettajat havaitsevat, että oppilaan suoritukset sovituista toimenpiteistä huolimatta eivät tule täyttämään oppiaineen vuosiluokkaistettujen tavoitteiden vähimmäiskriteereitä, he tiedottavat huoltajaa ja oppilasta mahdollisesti hylätyksi tulevasta oppiainesuorituksesta. Tästä tiedotetaan kirjallisesti niin ajoissa, että oppilaalla on vielä mahdollisuus yritteliäisyydellä ja tukitoimien avulla nostaa arviointi hyväksytyksi. Mikäli oppilas ei saavuta hyväksytysti kyseisten oppiaineiden tavoitteita, hänet jätetään luokalle.

Mikäli seuraavalle vuosiluokalle siirtyminen ei ole oppilaan yleisen koulumenestyksensä kannalta tarkoituksenmukaista, voidaan yhteistyössä huoltajan kanssa sopia luokalle jättämisestä.

Vuosiluokalle jättämisestä tehdään hallintopäätös.

6.6.2. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Oppilas voi edetä opinnoissa tavoitekokonaisuuksittain[149].

Tavoitekokonaisuudet laaditaan pääsääntöisesti vuosiluokkajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteiden mukaisesti. Oppilas etenee vuosiluokille 3 ja 7 pääsääntöisesti vasta silloin, kun hän on suorittanut hänelle laaditun suunnitelman mukaiset tavoitekokonaisuudet hyväksytysti. Vuosiluokkien 3–6 ja 7–9 nivelvaiheissa oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin arviointikriteereihin. Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissaan etenevä oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen. Lukuvuositodistukseen kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot. Hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositodistukseen. Kesken olevien tavoitekokonaisuuksien arviointia ei merkitä lukuvuositodistukseen. Todistuksen lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppiaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain. Lukuvuoden koulutyön päätyttyä oppilas siirtyy opinnoissaan eteenpäin seuraavalle vuosiluokalle.

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää vuosiluokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä vuosiluokalta raukeaisivat. Tavoitekokonaisuuksittain etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai eroaa koulusta.

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä määrätään luvussa 5.4.3.

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä päätetään, kun oppilaskohtainen tuki ei riitä tai oppilas saavuttaa oppiaineelle asetetut tavoitteet muulla tavalla. Oppilaalle laaditaan suunnitelma opinnoissa etenemiseksi tavoitekokonaisuuksittain. Tavoitekokonaisuudet ja suoritukset kirjataan oppilashallintojärjestelmään. Suorituksia tarkastellaan vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa. Tavoitekokonaisuuksittain etenemisen periaatteet kuvataan luvussa 5.4.3.

6.7. Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet

Perusopetuksessa kaikki oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvat yhteiset oppiaineet arvioidaan kunkin lukuvuoden päätteeksi erillisinä[150]. Arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, ympäristöoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous[151]. Lukuvuositodistukseen merkitään

149 *Perusopetuslaki 20 h §*
150 *Perusopetusasetus 10 §*
151 *Perusopetuslaki 11 §*

sanallinen arvio tai arvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut opinto-ohjelmaansa kuuluneiden oppiaineiden tavoitteet lukuvuoden aikana.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden sanallisen arvion tai arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta todistuksiin erillistä sanallista arviota tai arvosanaa.

Monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa opiskellut oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien opiskelun yhteydessä annetut näytöt otetaan huomioon kunkin oppiaineen arvosanaa muodostettaessa. Oppiainekohtainen arviointi tulee suunnitella ja olla oppilaiden tiedossa jo oppimiskokonaisuuden alkaessa. Monialaisista oppimiskokonaisuuksista ei anneta erillisiä sanallisia arvioita tai arvosanoja.

Valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 1–3 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko sanallisesti tai numeroin. Vuosiluokilla 4–6 ja 7–9 yhtenäisistä, vähintään kahden vuosiviikkotunnin (2 vvt) laajuisista valinnaisten aineiden oppimääristä annetaan numeroarvosana ja alle kahden vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisten aineiden oppimääristä annetaan hyväksytty- tai hylätty-merkintä.

Koulun opetussuunnitelmassa määritellään valinnaisen aineen nimi, laajuus, vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan ja miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain. Lisäksi määritellään tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ja valinnaisen aineen laajuudesta riippuen arviointiperusteet hyväksytylle arvosanalle tai hyvän ja kohtalaisen osaamisen kuvaukset kullekin luokka-asteelle.

Valinnaisaineen opetussuunnitelman arviointikohtaan kirjataan, mikäli kyseisellä valinnaiskurssilla annetuilla näytöillä on mahdollisuus korottaa yhteisen oppiaineen arvosanaa. Tässä kohdassa mainitaan myös, minkä oppiaineen arvosanaa on mahdollisuus korottaa. Korotusmahdollisuus mainitaan myös valinnaisaineoppaassa. Lisäksi opettaja kertoo tästä ryhmälleen kurssin alussa.

6.8. Perusopetuksen päättöarviointi

Päättöarvioinnin tehtävänä on määrittää, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa oppiaineille asetetut tavoitteet perusopetuksen päättyessä. Päättöarvioinnissa annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan osaamisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättötodistus annetaan perusopetuksen päättyessä oppilaalle, joka on saavuttanut perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteet vähintään arvosanan 5 edellyttämän osaamisen mukaisesti.

Päättöarviointi tehdään vuosiluokkien 7–9 aikana osoitetun osaamisen perusteella suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä.

6.8.1. Perusopetuksen päättöarvosanan muodostaminen

Päättöarvosanan muodostaminen perustuu oppilaan osoittaman osaamisen tasoon suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on kohdennettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niiden oppiaineiden tavoitteiden, joiden osalta osaaminen on osoitettu

vuosiluokilla 7 ja 8, arviointi otetaan huomioon päättöarviointia tehtäessä. Näihin tavoitteisiin perustuva osaamisen taso tulee arvioida käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä.

Päättöarvosana on oppiaineen tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan myös päättöarvioinnissa.

6.8.2. Yhteisten oppiaineiden päättöarviointi

erusopetuksen päättöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanoihin 5, 7, 8 ja 9 vaadittavan osaamisen tason kussakin oppiaineessa.

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa oppilas on voinut opiskella kahta tähän oppiaineeseen määriteltyä eri kielen oppimäärää. Tällöin arvioidaan molemmat oppilaan suorittamat äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärät.

Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten A1-oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida. Oppiaineen opiskelusta vapauttamiseen tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen ratkaisuun.

6.8.3. Yhteisten taito- ja taideaineiden päättöarviointi

Kaikille oppilaille yhteisiä taide- ja taitoaineita ovat musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous. Paikallinen tuntijako ja mahdolliset oppilaiden omat valinnat vaikuttavat siihen, milloin oppilaille annetaan päättötodistukseen tuleva arvosana eri taide- ja taitoaineissa.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta päättötodistukseen. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta päättötodistukseen erillistä arvosanaa.

Päättöarvosanaa muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä. Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit, on opiskeltu. Kunkin taide- ja taitoaineen osalta päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskeleman oppimäärän laajuus.

6.8.4. Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat vuosiluokilla 7–9 yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksytty-hylätty. Päättötodistuksen saamisen edellytyksenä on hyväksytty suoritus kaikista oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvista opinnoista. Yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa syventävässä valinnaisessa aineessa vuosiluokilla 7–9 osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa. Tämä korottamisen periaate tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Koulu määrittelee omassa opetussuunnitelmassaan oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävän, yhteiseen oppiaineeseen kuuluvan, valinnaisen aineen, jossa osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa. Valinnainen aine tarjoaa oppilaalle mahdollisuuden lisänäyttöön yhden tai useampaan päättöarvioinnin valtakunnallisesti määriteltyyn päättöarvioinnin kriteeriin/kriteereihin. Oppilasta tiedotetaan kyseisen valinnaisen aineen arvioinnin vaikutuksesta päättöarvosanaan.

6.8.5. Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi

Mikäli koulu painottaa opetussuunnitelmassaan jotakin oppiainetta tai oppiainekokonaisuutta tai toteuttaa kaksikielistä opetusta, ovat opetuksen koulukohtaiset tavoitteet tässä oppiaineessa tai kielessä yleensä korkeammat kuin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetetut tavoitteet. Oppilaiden yhdenvertaisuuden vuoksi myös painotetussa opetuksessa tai kaksikielisessä opetuksessa tulee oppilaiden suoriutumista kuitenkin arvioida perusopetuksen päättyessä suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin. Osaamisen tason määrittämisessä käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteerejä.

Jos painotettu opetus toteutetaan käyttäen valinnaisten aineiden vuosiviikkotunteja, arviointi suoritetaan näiden tuntien osalta valinnaisten aineiden arvioinnin periaatteita noudattaen. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaan opiskeleman kohde- tai kielikylpykielen osaaminen arvioidaan vieraiden kielten tai toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien mukaan.

Painotetusta opetuksesta ja oppilaan suoriutumisesta siinä voidaan tarvittaessa antaa lisätietoja erillisellä todistuksen liitteellä.

6.8.6. Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan päättöarviointi

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava[152] oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, hänen suoriutumistaan arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän kaikkiin tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä. Kun oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan yhtä tai useampaa oppiainetta, arvioidaan oppilaan osaamista näissä oppiaineissa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa suhteessa hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin, ei päättöarvioinnin kriteereihin. Mikäli oppimäärä on rajattu, oppilas ei voi saavuttaa välttävää osaamista eli arvosanaa 5 korkeampaa arvosanaa.

Rajattujen oppimäärien mukaisesti opiskeltujen oppiaineiden päättöarvioinnissa annetaan hyväksytystä suorituksesta numeroarvosana 5 tähtimerkinnällä.

Jos oppilaan opiskelu on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi perustuu oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin, ja jokaisesta toiminta-alueesta annetaan sanallinen arvio.

6.9. Poissaolojen vaikutukset arviointiin

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole terveydellisistä syistä tilapäisesti myönnetty siitä vapautusta[153]. Vapautuksen päätyttyä oppilaan opiskelu järjestetään ja arviointi toteutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppilas pystyy osoittamaan osaamistaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

152 *Perusopetuslaki 20 c §*
153 *Perusopetuslaki 35 §*

Jos oppilas on luvattomasti poissa eikä osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, eikä hänellä ole hyväksyttyjä suorituksia suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineen tavoitteisiin, hän voi saada oppiaineesta hylätyn arvosanan lukuvuositodistukseen.

6.10. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Mahdollisuus arvioinnin uusimiseen ja oikaisuun koskee päättöarviointia sekä opinnoissa etenemistä ja vuosiluokalle jättämistä koskevaa päätöstä.

Pyyntö arvioinnin uusimisesta osoitetaan koululle, ja huoltajan on tehtävä se kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.[154]

6.11. Todistukset

Perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat

1. *lukuvuositodistus*
2. *välitodistus*
3. *erotodistus*
4. *päättötodistus.*

Opetuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

6.11.1. Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa

Vuosiluokilla 1–3 lukuvuositodistuksiin, erotodistuksiin ja mahdollisiin välitodistuksiin annetaan kaikissa oppiaineissa joko sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Mikäli annetaan sanallinen arvio, todistuksesta tulee ilmetä, onko oppilaan suoritus hyväksytty vai hylätty.

Vuosiluokkien 4–8 lukuvuositodistuksissa, erotodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa annetaan numeroarvosanat. Päättötodistuksessa ja mahdollisessa 9. vuosiluokan erotodistuksessa sekä välitodistuksessa annetaan numeroarvosanat. Numeroarvosanaa voidaan täydentää kuvailevalla sanallisella arviolla, joka annetaan todistuksen liitteenä.

Käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 4–8 ja mahdollisissa välitodistuksissa vuosiluokilla 4–9. Jos käyttäytymisestä annetaan vuosiluokilla 1–3 sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteenä. Myös numeroarvosanaa täydentävä sanallinen käyttäytymisen arvio annetaan todistuksen liitteenä. Käyttäytymisen sanallista arviota koskevasta liitteestä merkitään tieto todistuksen lisätietoihin.

Sanallista arviota voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli[155]*.*

Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita on rajattu, osaamisen arviointi tapahtuu suhteessa hänelle määriteltyihin tavoitteisiin. Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti (*). Päättötodistukseen merkitään arvosana 5.*

Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviota.

154 *Perusopetusasetus 19 §*
155 *Perusopetusasetus 10 §*

Vuosiluokkien 1–3 lukuvuosiarviointi on sanallista ja sitä täsmennetään erikseen annettavalla kuvailevalla liitteellä. Myös käyttäytymisen arviointi on sanallista ja annetaan erillisellä liitteellä. 1–4-luokilla välitodistuksen korvaa oppimiskeskustelu. Numeroarvosanat annetaan lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 4–9 sekä välitodistuksissa 5. luokalta alkaen valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan. Käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 4–8 ja mahdollisissa välitodistuksissa vuosiluokilla 4–9.

6.11.2. Lukuvuositodistus

Oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus lukuvuoden päättyessä jokaisella vuosiluokalla lukuun ottamatta vuosiluokkaa 9, jolloin oppilas saa päättötodistuksen. Lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opinto-ohjelma ja oppiaineittain sanallinen arvio tai numeroarvosana siitä, missä määrin oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana. Lukuvuositodistus on päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.

Kun todistuksessa käytetään numeroarvosanaa, todistukseen merkitään myös arviointiasteikko[156]*.*

Sanallista arviota voidaan käyttää lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 1–3. Sanallisistakin arvioista tulee käydä ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista kussakin opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa. Todistukseen merkitään sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko.

Lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa käyttäytymisen numeroarvosana merkitään todistukseen. Silloin kun käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteenä.

Uskonnon tai elämänkatsomustiedon opiskeltu oppimäärä merkitään lukuvuositodistukseen muodossa "uskonto/elämänkatsomustieto" erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta tai mitä uskonnon oppimäärää oppilas on opiskellut. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa sanallinen arvio tai numeroarvosana merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua sanallista arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä todistuksiin.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylpykieli.

Tavoitekokonaisuuksittain etenevälle oppilaalle kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot. Hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositodistukseen. Kesken olevien opintokokonaisuuksien arviointia ei merkitä lukuvuositodistukseen. Todistuksen lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppiaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa rajatun oppimäärän mukaan, lisätään sanallisen arvion perään tähti (*). Todistuksen lisätietoja-kohdassa mainitaan, että oppilas on opiskellut nämä oppiaineet rajatun oppimäärän mukaan.

Lukuvuositodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan nimi ja syntymäaika*
- *todistuksen antamispäivä*
- *opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus*
- *oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet*

156 *Perusopetusasetus 10 §*

- *opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla oppilaan mahdollisesta osallistumisesta muuhun järjestettyyn opetukseen tai ohjattuun toimintaan*
- *7. ja 8. luokkien lukuvuositodistuksen lisätietoihin maininta oppilaanohjauksesta, mikäli oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta*
- *arvio oppilaan käyttäytymisestä*
- *oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*
- *luokalta siirtyminen tai mahdollinen luokalle jättäminen*
- *sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita*
- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.*

Vuosiluokkien 1–3 lukuvuosiarviointi on sanallista ja sitä täsmennetään erikseen annettavalla liitteellä, jossa arvioidaan matematiikan ja äidinkielen osa-alueet täsmällisemmin sekä annetaan käyttäytymisen sanallinen arviointiliite.
Mikäli maahanmuuttotaustaisen tai vieraskielisen oppilaan lukuvuosiarviointi on sanallista, on sen lisäksi annettava aina täsmentävä sanallinen liite.

Perusopetuksen rajatun oppimäärän mukaan tai tavoitekokonaisuuksittain eteneville oppilaille annetaan oppimista kuvaava todistuksen täsmentävä liite lukuvuositodistuksen yhteydessä.

Mikäli luokanopetuksessa kaksi luokanopettajaa jakavat opetus- ja arviointivastuun (yhteisopettajuus), allekirjoittavat molemmat luokanopettajat oppilaan todistukset.

6.11.3. Välitodistus

Opetuksen järjestäjä päättää mahdollisten välitodistusten antamisesta. Välitodistus annetaan samoin perustein kuin lukuvuositodistus.

Erillinen välitodistus tulee tarvittaessa antaa yhdeksännen luokan oppilaalle jatko-opintoihin hakeutumista varten samoin perustein kuin päättötodistus.

Välitodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan nimi ja syntymäaika*
- *todistuksen antamispäivä*
- *opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus*
- *oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet*
- *opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*
- *arvio oppilaan käyttäytymisestä (lukuun ottamatta 9. luokalla jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavaa välitodistusta)*
- *sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita*
- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.*

Välitodistus annetaan vuosiluokkien 5–9 oppilaille. Välitodistus annetaan lukukauden päättymispäivänä.

Perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeavan opintosuunnitelman mukaisesti eteneville oppilaille voidaan antaa oppimista kuvaava todistuksen täsmentävä liite välitodistuksen yhteydessä.

Toiminta-alueittain opiskeleville oppilaille välitodistus annetaan vain vuosiluokilla 8–9.

6.11.4. Erotodistus

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun, eroaa kesken perusopetuksen oppimäärän suorittamista koulusta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana[157]. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erillistä erotodistusta ei tarvitse antaa, jos oppilas siirtyy saman opetuksen järjestäjän ylläpitämään toiseen kouluun.

Erotodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arvioita.

Erotodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan nimi ja syntymäaika*
- *todistuksen antamispäivä*
- *rehtorin allekirjoitus*
- *oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet*
- *opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*
- *sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita*
- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen.*

6.11.5. Perusopetuksen päättötodistus

Perusopetuksen päättötodistus annetaan 9. vuosiluokan koulutyön päättyessä oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoja käytettäessä tämä merkitsee vähintään todistusarvosanaa viisi (5) ja sanallisesti arvioitavissa oppiaineissa arviota ”hyväksytty”.

Päättötodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan koko nimi ja henkilötunnus*
- *todistuksen antamispäivä*
- *rehtorin allekirjoitus*
- *yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi numeroin (5–10) ja sanoin (välttävä–erinomainen)*

157 *Perusopetusasetus 12 §*

- *opintojen laajuus vuosiluokilla 7–9 jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *suoritettu oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*
- *maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista*
- *perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko*
- *merkintä siitä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen*
- *maininta siitä, että perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksi kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä.*

Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä päättötodistukseen.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan opiskelemien yhteisen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden laajuus merkitään päättötodistukseen vuosiviikkotunteina.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylpykieli.

Uskonnon ja elämänkatsomustiedon opiskeltu oppimäärä merkitään päättötodistukseen muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta tai mitä uskonnon oppimäärää oppilas on opiskellut. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa numeroarvosana merkitään päättötodistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Päättöarvioinnissa arvioitavan oppimäärän laajuudeksi merkitään vuosiluokkien 7–9 opintojen laajuus vuosiviikkotunteina.

Perusopetusta täydentävien saamen kielen, romanikielen ja oppilaan oman äidinkielen opinnoista mahdollisesti saatua sanallista arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas on opiskellut yhdessä tai useammassa oppiaineessa rajatun oppimäärän mukaan, päättötodistuksessa hyväksytystä suorituksesta annetaan numeroarvosana 5 tähtimerkinnällä. Todistuksen lisätietoja-kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet rajatun oppimäärän mukaan.

Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättötodistus on sanallinen.

Päättötodistukseen merkitään arvosanat niistä erityisessä tutkinnossa suoritetuista oppiaineista, jotka on suoritettu ennen päättötodistuksen antamista.

Päättötodistukseen voi kuulua liitteitä, esimerkiksi arvio oppilaan käyttäytymisestä sekä sanallinen liite alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista. Jokaisesta liitteestä tulee ilmetä oppilaan tunnistetiedot. Päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa päättötodistukseen.

Niistä valinnaisista aineista, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän vuosiluokilla 7–9, merkitään päättötodistukseen numeroarvosana. Yhteisiin oppiaineisiin liittyvistä syventävistä numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään päättötodistukseen yhteisen oppiaineen nimen alle valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat syventävät valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä syventävistä valinnaisista aineista ja tällaisista oppimääristä koostuvista kokonaisuuksista merkitään todistuksiin sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen oppiaineen nimen alle merkitään valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja merkintä ”hyväksytty”.

Ne valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”soveltavat valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä sekä arvio joko numeroarvosanana tai merkinnällä ”hyväksytty”.

Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen joko omassa koulussaan tai koulun vaihdon yhteydessä, päättötodistukseen merkitään molempien valinnaisaineiden nimet. Kesken jäänyt valinnaisaine arvioidaan numeroin, mikäli oppilas on ehtinyt suorittaa kyseisestä aineesta vähintään kahden vuosiviikkotunnin laajuisen osuuden. Mikäli osuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä ”osallistunut”. Kesken jääneestä valinnaisesta aineesta merkitään todistukseen myös oppilaan suorittama tuntimäärä. Uudesta valinnaisesta aineesta tulee todistukseen joko numeroarvosana tai sanallinen arvio ”hyväksytty” suoritetusta vuosiviikkotuntimäärästä riippuen.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta A2- tai B2- kielestä, arvosana jätetään pois ja päättötodistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”. Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja siitä annetaan numeroarvosana.

Koulu ei voi muuttaa tai korjata jälkikäteen jo saatuun päättötodistukseen kirjattuja arvosanoja lisänäyttöjen perusteella. Oppilaan on hankittava uusi, erillinen todistus mahdollisesta parantuneesta osaamisesta. Uuden todistuksen voi saada joko osoittamalla osaamisensa erityisessä tutkinnossa[158] tai aikuisten perusopetuksessa.

Oppilaan huoltajalla on mahdollisuus pyytää pakollisen pitkän kielen, A1-kielen, ja valinnaisen pitkän kielen, A2-kielen, vaihtoa päättötodistukseen perustellusta syystä. Päätöksen asiassa tekee rehtori. Valinnaiseksi jäävän A-kielen arvosana voidaan tällöin jättää huoltajan pyynnöstä merkitsemättä perusopetuksen päättötodistukseen. Suoritetut vuosiviikkotuntimäärät merkitään todistukseen. Jos arvosanasta halutaan erillinen todistus, voidaan sellainen antaa.

Jos toisen kotimaisen kielen A1- tai A2-oppimäärä halutaan vaihtaa, kysymykseen voi tulla vaihto B1- oppimäärään, mikäli huoltaja on pyytänyt vaihtoa perustellusta syystä.

Menettelytapa koskien pakollisen ja valinnaisen A-kielen vaihtoa:

1. Huoltaja hakee asiasta kirjallisesti sähköisessä oppilashallintojärjestelmässä ja toimittaa sen rehtorille.

2. Rehtori tekee asiasta päätöksen ja siitä tiedotetaan oppilashallintojärjestelmässä oppilaan huoltajille.

Päättötodistuksen liitteellä annetaan arvosana oppilaan käyttäytymisestä.

6.12. Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa perusopetuslaissa ja -asetuksessa tarkoitetussa erityisessä tutkinnossa[159]. Erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää perusopetusta. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen eri oppiaineiden oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.

Erityisessä tutkinnossa käytettävät todistukset ovat

1. *todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta*
2. *todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä*
3. *todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta*

158 *Perusopetuslaki 38 §, perusopetusasetus 23 §*
159 *Perusopetuslaki 38 §, perusopetusasetus 23 §*

Jos oppilas tai muu henkilö suorittaa perusopetuksen jonkin oppiaineen oppimäärän erityisessä tutkinnossa, hänelle annetaan todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta. Todistuksesta tulee käydä ilmi suoritettu oppiaine ja oppimäärä. Samaan todistukseen voidaan merkitä useamman oppiaineen suoritukset. Vain osan perusopetuksen oppimäärästä, kuten vuosiluokan oppimäärän, suorittaneelle annetaan todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä.

Jos perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, annetaan todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Todistuksiin merkitään samat yleistiedot kuin päättötodistukseen. Suoritetuista oppiaineista merkitään oppiaineen nimi, oppimäärä sekä arvosana.

Oppivelvollisen on suoritettava hyväksytysti kaikki perusopetuksen oppimäärään kuuluvat yhteiset oppiaineet saadakseen todistuksen perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Erityinen tutkinto on ajankohtainen viimeistään perusopetuksen päättövaiheessa. Se on huoltajan päätöksellä kotiopetuksessa opiskelevalle keino saada perusopetuksen päättötodistusta vastaava todistus. Erityisen tutkinnon näytön ottaa vastaan oppilaan asuinkunnan määräämä oppilaitos tai toimija.

Muita erityisen tutkinnon käyttökohteita ovat valmistavan opetuksen aikana suoritettava erityinen tutkinto ja TUVA-opiskelijoiden yhden tai useamman oppiaineen korotukset.

Ulkomailta muuttaneilla on mahdollisuus näyttää osaamisensa erityisessä tutkinnossa. Oppilas suorittaa kokeen, tentin tai osaamisnäytteen halutusta osa-alueesta tai kokonaisessa oppiaineessa osoittaakseen perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

6.13. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt arvioinnin linjaukset siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi. Myös valtakunnalliset arviointikriteerit 6. vuosiluokan loppuun sekä päättöarvioinnin kriteerit siirretään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.

Lisäksi opetuksen järjestäjä täsmentää paikallisessa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat:

- *yhteistyö huoltajien kanssa arvioinnin osalta*
- *arvioinnista tiedottamisen muodot*
- *käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet*
- *valinnaisten aineiden arviointi sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa*
- *opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt*
- *sanallisen arvion tai numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa*
- *valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa*
- *välitodistukset, mikäli opetuksen järjestäjä niitä päättää antaa*
- *erityisen tutkinnon suorittamisen toimintatavat*
- *todistusten mahdolliset liitteet.*

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetuksen tehtävänä on tarjota kaikille oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvään kasvuun ja oppimiseen[160]. Suunnitelmallisesti toteutetut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt[161] antavat kestävän pohjan sekä oppimiselle että oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiselle. Kaikessa koulun toiminnassa tulee huomioida saavutettavuus ja esteettömyys. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia saada onnistumisen kokemuksia oppimisessaan ja ryhmän jäsenenä toimimisessaan sekä tukea myönteisen käsityksen luomiseen itsestään, oppimisestaan ja yhteisön jäsenenä toimimisesta. Koulun tehtävänä on huolehtia riittävästä ja tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä oppilaan huoltajan kanssa. Myös huoltajalla on aktiivinen rooli oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa. Jäljempänä tekstissä huoltajalla tarkoitetaan myös muuta oppilaan laillista edustajaa.

Oppimisen ja koulunkäynnin järjestäminen pohjautuu suunnitelmallisesti toteutettaviin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin[162]. Niiden tarkoituksena on turvata kaikille oppilaille mahdollisuus suorittaa perusopetuksen oppimäärä. Kaikkia oppilaita koskevina ryhmäkohtaisina tukimuotoina tarjotaan yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta ja erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä[163]. Mikäli ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat oppilaalle riittämättömiä, tarjotaan oppilaskohtaisia tukitoimia[164]. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet[165]. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarvetta arvioidaan[166], ne suunnitellaan[167] ja perusopetuslain mukaiset päätökset tehdään mahdollisimman pian, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat oppilaan tukemiseksi riittämättömiä. Mikäli oppilaalle tarjotut tukimuodot ja -toimet eivät riitä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen, on viimesijaisena keinona mahdollista poiketa perusopetuksen oppiaineen tai -aineiden tavoitteista.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä kunkin oppilaan että opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. On huolehdittava siitä, että oppilas kokee, että hänen oppimisensa ja koulukäynnin tuen tarpeensa tunnistetaan ja huomioidaan ja hän saa tarvitsemaansa tukea. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisessä oleellista on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen. Oppimisen tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, suunnitelmallista ja tarvittaessa tuen tarpeen mukaan muuttuvaa.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä oppilaskohtaiset tukitoimet edellyttävät suunnitelmallista johtamista ja johtajuutta. Opetuksen järjestäjä ja rehtori vastaavat siitä, että tukitoimet, niiden resursointi, rakenteelliset ratkaisut, vastuut ja järjestelyt on tarkoituksenmukaisesti kirjattu paikalliseen opetussuunnitelmaan ja opetussuunnitelman mukaiseen lukuvuosisuunnitelmaan ja että tukitoimia toteutetaan suunnitelmallisesti. Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Jokaisen työntekijän vastuulla on johtaa omaa toimintaansa yhdessä sovittujen toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

---

160 *Perusopetuslaki (628/1998) 2 §*
161 *Perusopetuslaki 20 b §*
162 *Perusopetuslaki 20 b §*
163 *Perusopetuslaki 20 b §*
164 *Perusopetuslaki 20 c §*
165 *Perusopetuslaki 20 c §*
166 *Perusopetuslaki 20 d §*
167 *Perusopetuslaki 20 e §*

7.1. Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin[168]. Opetuksen järjestäjän varmistamat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt antavat perustan tuen tarkoituksenmukaiselle toteuttamiselle osana kaikkea esi- ja perusopetuksen toimintaa[169]. Ensisijaisesti tarjotaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta sekä erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä[170]. Tuki annetaan oppilaalle inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ensisijaisesti omassa opetusryhmässä.

Oppilaalla on oikeus myös oppilaskohtaisiin tukitoimiin, jos osallistuminen säännöllisesti tarjottuihin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ei riitä tukemaan häntä opinnoissaan, tai jos hänellä on edelleen vaikeuksia osallistua opetukseen[171]. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla. Oppilaan tuen toteuttaminen suunnitellaan niin, että ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikutus koulupäivän pituuteen on perusopetuslain ja -asetuksen mukainen, eikä aiheuta oppilaalle tarpeetonta kuormitusta.

Opetuksen järjestäjä tekee suunnitelmaan perustuvan hallintopäätöksen oppilaalle tarjottavasta oppilaskohtaisesta tuesta[172]. Tuen toteutumista seurataan ja arvioidaan, ja tuen tarpeen muuttuessa tehdään uusi hallintopäätös.

Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tai oppilaskohtaisilla tukitoimilla ei voi poiketa perusopetuksen oppimäärästä eikä paikallisen opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Oppilaalla on aina oikeus saada opetusta sen mukaan, mitä vuosiviikkotuntien määrästä säädetään[173].

Jos perusopetuksen oppimäärästä tai sisällöistä on tarpeen poiketa tietyn oppiaineen osalta oppilaan heikon suoriutumisen vuoksi, se on mahdollista ainoastaan silloin, kun oppilas on jo saanut muiden tukimuotojen ja -toimien lisäksi kyseisessä oppiaineessa oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa[174].

Oppilaan oppimäärän rajaaminen tulee kysymykseen vasta silloin, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta saavuta välttävää arvosanaa (5). Oppimäärän rajaamisen tarpeesta tehdään luotettava arviointi opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Arviointiin tulee sisältyä dokumentaatio siitä, millä tavalla perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöistä poikkeamisen tarve on todettu. Arvioinnin tukena voidaan käyttää eri asiantuntijoiden lausuntoja. Asiasta tehdään tukea koskeva hallintopäätös, joka on perusteltava[175]. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Perusopetuslain lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain tarkoituksena on edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvien ongelmien syntymistä[176]. Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen sekä hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä ylläpitävää toimintaa kouluyhteisössä. Ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä toteutettava ja koko kouluyhteisöä tukeva yhteisöllinen opiskeluhuolto on keskeinen koulunkäynnin ja osallistumisen tukemisen muoto, jolla vaikutetaan koko yhteisön toimintakulttuuriin. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien

168 *Perusopetuslaki 20 a §*
169 *Perusopetuslaki 20 b §*
170 *Perusopetuslaki 20 b §*
171 *Perusopetuslaki 20 c §*
172 *Perusopetuslaki 20 f §*
173 *Perusopetusasetus 3 §*
174 *Perusopetuslaki 20 h §*
175 *Perusopetuslaki 20 f § ja Hallintolaki (434/2003) 45 §*
176 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2 §*

ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskeluhuoltopalvelut ja monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto tukevat oppilaiden yksilöllisiä oppimisen, hyvinvoinnin ja terveyden tarpeita sekä sosiaalisten ja psyykkisten valmiuksien kehittymistä. Mikäli koulun työntekijä arvioi oppilaan tarvitsevan muuta kuin perusopetuslain mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea, tulee hänen toimia sen mukaan, mitä säädetään velvollisuudesta opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisesta oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa[177].

Opiskeluhuollosta määrätään tarkemmin luvussa 8.

Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on, että opetus järjestetään ensisijaisesti yleisopetuksessa oppilaan lähikoulussa tai omalla koulupolulla. Myös oppilaskohtaista tukea tarvitsevan oppilaan opetusta järjestettäessä selvitetään aina ensin lähikoulun tai koulupolun mahdollisuudet oppilaan opettamiseen. Tuki annetaan oppilaalle omassa koulussa erilaisin joustavin järjestelyin, ellei tuen antaminen välttämättä edellytä oppilaan siirtämistä toiseen opetusryhmään tai kouluun.

Laadukas pedagogiikka, ohjaus ja tuen antaminen kuuluvat jokaisen oppilasta opettavan opettajan tehtäviin. Kaikkien oppilaiden osallisuuden vahvistamisessa ja lähikouluperiaatteen toteuttamisessa merkittävä rooli on opettajien yhteistyöllä ja sitä vahvistavilla toimintamalleilla. Lähes kaikki erityisluokat toimivat lähikoululla tai koulutiimin alueella.

7.2. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt koskevat kaikkea perusopetuksen toimintaa[178]. Ne ovat keskeinen osa koulun toimintakulttuuria, joka antaa edellytykset kaikkien oppilaiden osallisuuteen, oppimiseen ja koulunkäynnin tukeen. Koulun toiminnassa ja opetusjärjestelyissä huomioidaan saavutettavuus ja esteettömyys. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt luovat pohjan laadukkaalle perusopetukselle, ryhmäkohtaisille tukimuodoille ja oppilaskohtaisille tukitoimille. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt resursoidaan, suunnitellaan, toteutetaan ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan osana koulun toimintaa[179].

Opettajien keskinäinen yhteistyö, opettajien yhteistyö moniammatillisten ja monialaisten toimijoiden kanssa sekä yhteistyön mahdollistavat rakenteelliset ratkaisut ovat tärkeitä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Yhteiseen suunnitteluun ja toteutukseen tulee varata riittävästi aikaa.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä[180] tarkoitetaan

- *oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetuksen järjestämistä ja opetuksen eriyttämistä*
- *eri oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä avaavaa kielitietoista opetusta*
- *opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa*
- *pedagogisia ratkaisuja, joilla tukea tarvitsevien oppilaiden lisäksi huomioidaan myös oppilaat, jotka etenevät opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain*
- *opettajan kykyä huomioida riittävästi opetusryhmän tarpeet ja vahvuudet*
- *oppilaiden kanssa työskentelevien koulunkäynninohjaajien ja muun henkilöstön hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena*

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät perusopetuksen kokonaisuuden tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista, arviointia ja kehittämistä.

177 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 §*
178 *Perusopetuslaki 20 b §*
179 *Perusopetuslaki 21 §*
180 *Perusopetuslaki 20 b §*

Rehtorin vastuulla on koulutasoisten oppimisen tukeen liittyvien rakenteiden ja kokonaisuuden johtaminen (toteuttaminen, seuranta, arviointi ja kehittäminen).

Rehtori vastaa opettajien yhteistyörakenteista koulun sisällä ja koko henkilöstön osaamisen kehittämisestä. Hän huolehtii, että oppimista tukevien järjestelyiden käytänteitä käydään suunnitelmallisesti läpi koulun tasolla ja toimivia toimintatapoja jaetaan henkilöstön kesken. Jokaisen työntekijän vastuulla on johtaa omaa toimintaansa yhdessä sovittujen toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Toimintatapoja tulee arvioida ja tarpeen tullen kehittää jatkuvasti ja aina haasteiden ilmaantuessa ryhmän oppimisessa.

Rehtori varmistaa, että oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan myös oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetusta sekä pedagogisia ratkaisuja, kuten eriyttämistä. Jokaisen opettajan vastuulla on eriyttää opetusta. Opetuksen eriyttämisen avulla on huomioitava paitsi oppilaiden tuen tarpeet, myös nopeammin etenevät tai laajempia tavoitteita opiskeluunsa tarvitsevat.

Koulun toimintakulttuuri ohjaa koulun lukuvuosisuunnitelman laatimista. Sitä tarkennetaan esimerkiksi kehittämistiimeissä tiimien vastuualueiden mukaisesti. Oppilaat ja huoltajat osallistuvat suunnitteluun antamalla palautetta ja ehdotuksia, jotka otetaan huomioon lukuvuosisuunnitelman tarkentamisessa. Rehtori hyväksyy koulun lukuvuosisuunnitelman, kun se on käsitelty henkilöstön kanssa. Lukuvuoden aikana suunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Tarvittaessa tehdään muutoksia ja tarkennuksia, jotta tavoitteet saavutetaan.

Siirtymävaiheet ja tiedonsiirto perusopetuksessa ovat keskeisiä oppilaan sujuvan koulupolun varmistamiseksi. Tampereen kaupungin perusopetuksen ohjaussuunnitelmassa kuvataan toiminta nivelvaiheissa ja siirtymissä.
Tampereella perusopetuksen ja esiopetuksen tuen käytännöt lomittuvat esi- ja alkuopetuksen yhteisessä toimintamallissa. Mallissa varhaiskasvatusyksiköiden johtajat ja rehtorit johtavat yhdessä henkilöstön kanssa toiminnan suunnittelua ja arviointia. Toimintamallin tavoitteena on, että esi- ja alkuopetusryhmät toteuttavat yhteistoimintaa vähintään viisi tuntia viikossa. Toimintamalli mahdollistaa tiedonsiirron arjessa ja tukimuotojen jatkuvuuden. Yhteistyöhön on laadittu toimintaa ohjaava käsikirja sekä lukuvuosisuunnitelman liitteeksi työkalu toiminnan arviointiin ja seurantaan.
Tampereella lähes kaikki esiopetusryhmät on sijoitettu kouluille, jolloin perusopetuksen toimintakulttuuri tulee tutuksi jo esiopetusvuonna. Esi- ja perusopetuksen henkilöstö tekee tiivistä yhteistyötä toistensa sekä tarvittaessa monialaisten ammattilaisten, kuten tukea koordinoivien opettajien, koulukuraattorin ja koulupsykologin kanssa.

Tampereella on yhteinen esi- ja perusopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma, joka varmistaa yhteiset oppimisen ja koulunkäynnin tuen toimintatavat. Kaikissa kouluissa toimii yhteinen yhteisöllinen opiskeluhuoltotyöryhmä, jonka toimintaa ohjaa esi- ja perusopetuksen yhteisöllisen opiskeluhuollon vuosikello.

Erityisluokissa ja pienryhmissä kiinnitetään huomiota oppilaiden erilaisiin tuen tarpeisiin ja ryhmät muodostetaan siten, että ne tukevat oppilaiden opiskelua ja koulunkäyntiä. Niiden muodostamisessa on ajateltava ensisijaisesti oppilaiden etua. Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opettama pienryhmä muodostetaan tarkoituksenmukaisesti oppilaiden yksilöllisten tuen tarpeiden mukaan, ja sen koko on enintään 12 oppilasta. Erityisluokan koko määräytyy perusopetuslain 20g §:n mukaisesti (30.12.2024/1090).

7.3. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen

Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tarkoitetaan kaikkia oppilaita koskevia ryhmäkohtaisia järjestelyjä. Näitä ovat opettajan antama yleinen tukiopetus, opettajan antama opetuskielen tukiopetus

ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä[181]. Opetuksen järjestäjän tulee varata ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia viikossa koulun oppilasta kohden[182].

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarjotaan suunnitelmallisesti koko lukuvuoden ajan osana koulun perustoimintaa oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä[183]. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja voidaan tarjota erilaisin tarkoituksenmukaisin ryhmittelyin esimerkiksi samanaikais- ja yhteisopetuksena. Ryhmäkohtaiset tukimuodot mahdollistavat myös vertaisoppimisen.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa opettajien tulee tehdä suunnitelmallista yhteistyötä[184]. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunniteltaessa ja toteuttaessa voidaan hyödyntää esimerkiksi erityisopettajan konsultaatiota. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat ensisijaisia tukimuotoja ja kaikkien oppilaiden oikeus, eikä niistä tehdä oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa tai tukea koskevaa päätöstä. Ryhmäkohtaiset tukimuodot toteutetaan ensisijaisesti joustavasti ryhmämuotoisesti. Ryhmän kokoa ei ole rajattu.

Jokaiselle koululle varataan lukuvuosittain vähintään lain edellyttämät opetustunnit ryhmäkohtaiseen tukeen. Nämä tunnit sijoitetaan opettajien ja oppilaiden lukujärjestyksiin. Resurssia tulee kohdentaa tarpeen mukaan lukuvuoden aikana.

Koulussa toimii opetushenkilöstöstä koostuva pedagogisen tuen tiimi, joka vastaa tukimuotojen suunnittelusta, arvioinnista, kattavuudesta ja vaikuttavuudesta. Pedagogisen tuen tiimiä johtaa rehtori tai apulaisrehtori. Tiimi arvioi tukimuotojen toteutumista ja varmistaa, että ennaltaehkäisevät toimenpiteet, varhainen tuki ja oppimisen edistymisen seuranta ovat osa koulun arkea. Tiimi kokoontuu säännöllisesti tarkastellakseen koulun tuen suunnittelua ja kohdentamista. Tukimuotojen tehokkuutta arvioidaan säännöllisesti ja tarvittaessa tehdään muutoksia. Pedagogisen tuen tiimin kokoonpano ja vuosikello kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Ryhmäkohtaisena tukimuotona voidaan oppilaita jakaa tarkoituksenmukaisiin, joustaviin ja erikokoisiin ja kestoltaan eripituisiin opetusryhmiin. Ryhmäkohtaisen tukimuotojen järjestämisen periaatteet, käytännöt sekä resursointi kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnittelussa voidaan hyödyntää esimerkiksi erityisopettajan ja/tai S2-opettajan konsultaatiota. Konsultaation määrä ja laajuus riippuvat oppilaiden yksilöllisistä tarpeista ja tuen järjestelyistä yksikössä. Konsultaation tarve arvioidaan ja suunnitellaan yhteistyössä opettajien, erityisopettajan ja muun henkilöstön kanssa.

7.3.1. Opettajan antama yleinen tukiopetus

Yleinen tukiopetus vahvistaa opetuksen ja kasvatuksen tavoitteiden saavuttamista perusopetuksessa. Yleinen tukiopetus on opittaviin asioihin tutustumista etukäteen tai opitun vahvistamista ja kertaamista. Yleisellä tukiopetuksella pyritään ehkäisemään vaikeuksia ennakolta ja varmistamaan opittavien asioiden ymmärtäminen sekä opintojen eteneminen. Sillä voidaan vastata myös oppilaan poissaoloista johtuviin lyhytaikaisiin tuen tarpeisiin.

Yleisen tukiopetuksen tavoitteet ja sisältö

Yleisen tukiopetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta saavuttamaan oppimisen tavoitteet sekä edistymään opinnoissaan. Osana yleistä tukiopetusta oppilaalle opetetaan oppimaan oppimisen taitoja, oppimisstrategioita ja opiskelutapoja, jotka tukevat hänen oppimistaan. Yleinen tukiopetus

181 Perusopetuslaki 20 b §
182 Perusopetuslaki 20 b §
183 Perusopetuslaki 20 b §
184 Perusopetuslaki 20 b §

voi kohdistua kaikkiin oppiaineisiin ja sillä voidaan tukea myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Yleisen tukiopetuksen järjestäminen

Yleistä tukiopetusta voidaan antaa oppituntien yhteydessä, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena. Yleistä tukiopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Yleistä tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja. Yleistä tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja. Samanaikais- ja yhteisopetusta voidaan käyttää yleisen tukiopetuksen toteuttamisessa. Opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

7.3.2. Opettajan antama opetuskielen tukiopetus

Opetuskielen tukiopetus kohdistuu ensisijaisesti opetuskielen taidon ja eri tiedonalojen tekstitaitojen vahvistamiseen. Sitä annetaan oppilaille, joilla ei ole riittävää opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi. Opetuskielen tukiopetus on kielitietoista opetusta, joka tukee oppilaita eri oppiaineiden tekstien lukemisessa, niiden ymmärtämisessä ja tulkitsemisessa sekä omassa tuottamisessa. Opetus kohdistuu oppiaineen kieleen ja sisältöön samaan aikaan.

Opetuskielen tukiopetuksen tavoitteet ja sisältö

Opetuskielen tukiopetuksen tavoitteena on oppilaiden opetuskielen taidon vahvistaminen, mikä tukee oppilaiden osallistumista opetukseen ja opinnoissa etenemistä. Opetuskielen tukiopetuksessa keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen.

Opetuskielen tukiopetuksen järjestäminen

Opetuskielen tukiopetus järjestetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti siten, että mahdollisimman moni oppilas voi hyötyä siitä. Sitä voidaan antaa oppilaiden työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana samanaikais- ja yhteisopetuksena tai pienemmässä ryhmässä, jolloin opetuskielen tukiopetusta tarvitsevat oppilaat voivat olla eri tilassa toisen opettajan kanssa. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Opetuskielen tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja. Opetuskielen tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja. Opettajien yhteistyö opetuskielen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

Tampereella opetuskielen tukiopetusta voi antaa luokan- tai aineenopettajan lisäksi oman äidinkielen opettaja tai kielellisesti tuetun opetuksen KIETU-opettaja.

7.3.3. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä järjestetään siten, että se tukee ja täydentää muuta opetusta ja mahdollistaa oppilaiden tarpeiden huomioimisen osana opetusryhmän opetusta. Se on ensisijaisesti ryhmäkohtainen tukimuoto, ja sitä ei kohdenneta yksittäisen oppilaan vaan tietyn oppilasryhmän tai koko opetusryhmän oppimisen tuen tarpeiden mukaisesti. Erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä voi liittyä myös

erityisopettajan konsultaatiota, joka kohdentuu kyseisen luokan tai ryhmän kanssa toimiville opettajille ja muulle henkilöstölle.

Erityisopettajan antaman opetuksen järjestäminen muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä voidaan järjestää samanaikais- ja yhteisopetuksena yhdessä opetusryhmää opettavan opettajan kanssa niin, että erityisopettaja työskentelee samassa luokkatilassa tai siirtyy pienemmän ryhmän kanssa toiseen tilaan. Opettajat jakavat opetustehtävät keskenään ja suunnittelevat opetuksen yhdessä, jolloin erityisopettaja voi tukea oppilaita muun opetuksen yhteydessä. Oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhdessä oppilaan työskentelyä, oppimista, osaamista ja käyttäytymistä. Ryhmäkohtaiset tukimuodot järjestetään ja niitä muutetaan tarvittaessa oppilaiden tuen tarpeiden mukaisesti.

Kielellisesti tuettu opetus eli KIETU-opetus on Tampereella toteutettavaa erityisopettajan antamaa opetusta maahanmuuttotaustaisille oppilaille, jotka tarvitsevat kielellistä tukea erityisesti reaaliaineissa ja matemaattisissa oppiaineissa. Opetuksen tavoitteina ovat oppilaan tukeminen oppiainesisältöjen oppimisessa ja riittävä kielitaito opinnoissa etenemiseen. Muita tavoitteita ovat oppilaan opiskelutaitojen kehittyminen, omien vahvuuksien löytäminen ja positiivisen oppijakäsityksen luominen. KIETU-opetuksella pyritään varmistamaan kielellisen tuen jatkuminen valmistavan opetuksen ja yleisopetuksen nivelvaiheessa. Sitä voidaan antaa sekä ryhmäkohtaisena tukimuotona että oppilaskohtaisena tukitoimena.

7.4. Oppilaskohtaiset tukitoimet

Oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan hänen oppimistaan tai koulunkäyntiään ja hän tarvitsee säännöllisiä tukitoimia[185]. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja perusopetuslain 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet[186]. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla.

Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi käynnistyy, kun oppilasta opettavat opettajat toteavat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilas ja hänen huoltajansa voivat myös tuoda esiin havaintonsa ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyydestä.

Myös silloin, jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on niin ilmeinen, että oppilasta ei perusopetuksen alkaessa voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla, voidaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa poikkeuksellisesti jo ennen perusopetuksen alkamista. Oppilaskohtaisista tukitoimista tehdään tuen tarpeen arviointiin perustuva suunnitelma sekä hallintopäätös[187].

Oppilaskohtaiset tukitoimet perustuvat oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin ja niitä annetaan säännöllisesti ja pitkäkestoisesti[188]. Oppilaskohtaiset tukitoimet järjestetään oppilaan etu huomioon ottaen ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa.[189] Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttaminen edellyttää opettajien välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa konsultaatiota esimerkiksi erityisopettajan ja muun henkilöstön kanssa.

185 *Perusopetuslaki 20 c §*
186 *Perusopetuslaki 20 c § ja Perusopetuslaki 31 §*
187 *Perusopetuslaki 20 e § ja Perusopetuslaki 20 f §*
188 *Perusopetuslaki 20 c §*
189 *Perusopetuslaki 6 § ja 28 §*

Perusopetuslain mukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot ja oppilaskohtaiset tukitoimet kohdentuvat oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseen, eivätkä korvaa sosiaali- ja terveyspalveluja.

Jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä, tarkastellaan ensin koulun toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja oppimisympäristöjä. Tämän perusteella arvioidaan, pitääkö oppilaalle lisätä ryhmäkohtaista tukea tai muita järjestelyitä. Tarvittaessa asia viedään pedagogisen tuen tiimin käsiteltäväksi tai pyydetään oman koulun erityisopettajaa konsultoimaan tilannetta.

Mikäli koulun erityisopettajan tuki ei riitä, voidaan hyödyntää kaupungin tarjoamia muita konsultointimahdollisuuksia. Konsultaatio voi olla kertaluonteista neuvontaa, säännöllistä osallistumista ryhmän tai yksittäisen oppilaan arkeen tai yhteisiä neuvotteluja. Konsultoivan asiantuntijan kanssa etsitään yhdessä arkea sujuvoittavia ratkaisuja, kuten selkeämpää struktuuria ja toimivampia työskentelytapoja. Lisäksi konsultoiva opettaja voi kouluttaa yksikön henkilökuntaa. Konsultoivat opettajat ovat erikoistuneet pedagogiseen ja muuhun tuen järjestämiseen ja neuropsykiatriset valmentajat auttavat tilanteissa, joissa neuropsykiatriset oireet ja toiminnanohjauksen haasteet vaikeuttavat oppilaan koulunkäyntiä.

Sairaalaopetuksessa toimii konsultoivia erityisopettajia, jotka tukevat psyykkisesti oireilevien oppilaiden koulunkäyntiä ja erityisjärjestelyjä oppilaan omassa koulussa.

Opettajan on mahdollista konsultoida tarvittaessa myös koulun opiskeluhuoltopalveluiden asiantuntijatiimiä tai yhtä sen jäsenistä yhteisellä konsultaatioajalla. Tämä tiimi koostuu kouluterveydenhoitajasta, -psykologista, -kuraattorista ja -lääkäristä.

Mikäli konsultointi ja ryhmäkohtaiset tukimuodot todetaan riittämättömiksi, oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia. Oppilaskohtaisen tuen tarve arvioidaan kattavasti oppilaan oppimiseen ja hyvinvointiin liittyvän tiedon pohjalta. Arvioinnin tekevät opettajat, erityisopettajat ja mahdolliset muut oppilaan kanssa työskentelevät asiantuntijat yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. Monialainen asiantuntijaryhmä (MAR) voidaan koota oppilaskohtaisten tukitoimien suunnittelua varten. Sen kokoonpano määritellään tapauskohtaisesti yhteistyössä opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa.

Yhteistyö huoltajan ja oppilaan kanssa on keskeinen osa oppilaskohtaisten tukitoimien arviointia, suunnittelua ja päätöksentekoa. Oppilaan ja hänen huoltajansa näkemykset kuullaan ja ne huomioidaan kaikissa vaiheissa. Huoltajia informoidaan tuen tarpeesta, sen vaihtoehdoista ja toteutuksesta selkeästi ja riittävän varhaisessa vaiheessa. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi ja suunnitelma käsitellään koulun pedagogisessa tiimissä ja ne kirjataan oppilashallintojärjestelmään.

Kuva 1. Ryhmäkohtaisista tukimuodoista oppilaskohtaisiin tukitoimiin siirtyminen.

7.4.1. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa tulee selvittää ja kuvata oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarve, opintojen etenemisen tilanne, käytössä olleet ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä ne tukitoimet, jotka parhaiten tukevat oppilaan edun mukaisesti hänen oppimistaan[190]. Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute tai puutteellinen opiskelutekniikka eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppilaskohtaiselle tuen tarpeelle. Myös käyttäytymisellä reagoivien oppilaiden tukemiseksi käytetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Oppilasta voidaan tukea myös oppilaskohtaisilla tukitoimilla, jos se on oppilaan edun mukaista. Osana arviointia selvitetään myös tarve oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opettajat. Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin tarvittaessa opettajien lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat[191]. Oppilaan omat näkökulmat ja ajatukset tulee selvittää ja ottaa huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Oppilaan huoltajalle edustajalle on annettava mahdollisuus osallistua tuen tarpeen arviointiin[192].

Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö voi tukea oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimista, mutta se ei ole edellytys hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä. Oppilaskohtaisten tukitoimien arviointiin perustuva tukea koskeva hallintopäätös ei voi perustua pelkkään lääketieteelliseen arvioon, eivätkä opetuksen järjestäminen, opetus tai oppilaskohtaiset tukitoimet korvaa sellaisia palveluja, joista järjestämisvastuussa on joku muu kuin opetuksen järjestäjä.

Tuen tarpeen arvioinnissa on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Esimerkiksi opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta. Arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi myös niiden opetuksen järjestäjien konsultaatiota, joiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt

190 *Perusopetuslaki 20 d §*
191 *Perusopetuslaki 20 d §*
192 *Perusopetuslaki 20 d §*

velvollisuudesta huolehtia opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukipalveluista[193] *sekä perusopetuslain mukaista sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelua.*[194]

7.4.2. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin pohjalta on laadittava oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa tai kanssa.[195] *Suunnitelman laatiminen on kuitenkin mahdollista myös niissä tilanteissa, joissa yhteistyölle on esimerkiksi huoltajasta johtuva este.*

Suunnitelmasta on käytävä ilmi

- *perustelut sekä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset tukitoimien tarpeesta*
- *tuen tarpeen arviointiin perustuvien tukitoimien toteuttaminen ja seuranta*
- *oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut*
- *opinnoissa eteneminen*
- *mahdollinen tarve perusopetuslain 20 h §:ssä tarkoitetusta oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle ja oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi*
- *mahdollinen perusopetuslain 20 i §:n mukainen tarve opetuksen järjestämiseksi oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite*
- *toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan oppilaskohtaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi kullekin toiminta-alueelle.*

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä on arvioitava aina, kun oppilaan tarpeet sitä edellyttävät, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa tai useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät[196]*. Suunnitelma on salassa pidettävä asiakirja*[197]*.*

7.4.3. Tukea koskeva päätös

Opetuksen järjestäjän on tehtävä tukea koskeva hallintopäätös oppilaalle annettavista oppilaskohtaisista tukitoimista[198]*. Päätöksestä tulee käydä ilmi oppilaskohtaiset tukitoimet oppilaan tarpeen mukaisesti*

- *erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä*
- *erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä*
- *erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa*
- *tulkitsemispalvelut*
- *avustajapalvelut*
- *apuvälineet*

Lisäksi tukea koskeva päätös on tehtävä perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta[199]*. Perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella tehdään päätös perusopetuslain 20i §:n perusteella*[200]*. Hallintopäätös on tehtävä kaikissa edellä mainituissa tilanteissa oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin ja sen perusteella laaditun tuen toteuttamista koskeva*

193 *Perusopetuslaki 39 §*
194 *Perusopetuslaki 4 a §*
195 *Perusopetuslaki 20 e §*
196 *Perusopetuslaki 20 e §*
197 *Perusopetuslaki 40 §*
198 *Perusopetuslaki 20 f §*
199 *Perusopetuslaki 20 f §*
200 *Perusopetuslaki 20 f §, perusopetuslaki (/) 20 i § voimaan 1.8.2026*

suunnitelman mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä. Ennen päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja hänen huoltajaansa[201].

Opetuksen järjestäjä voi tehdä myönteisen tai kielteisen päätöksen arviointiin perustuvan suunnitelman pohjalta. Mikäli päätös tarkoittaa oppilaan koulupaikan vaihtumista, siitä tehdään erillinen hallintopäätös. Tukea koskeva päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jos kunta ei järjestä oppilaskohtaisia tukitoimia tai perusopetusta oppilaalle vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella niistä tukea koskevan päätöksen tekee oppilaan asuinkunta[202].

Tukea koskevaan päätökseen ei kirjata kuvauksia tukitoimista tai niiden toteuttamisesta, jotka on kuvattu oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa. Mikäli oppilaan tilanne ja tuen tarve muuttuvat oleellisesti, on tehtävä uusi tukea koskeva päätös. Oppilaan huoltajaa on kuultava tukea koskevaa päätöstä tehtäessä[203].

Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan oppiminen, osaaminen, työskentely ja käyttäytyminen arvioidaan arviointia koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti, ellei oppilaalle ole tehty hallintopäätöstä perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöstä poikkeamisesta, tai jos oppilaalle on tehty hallintopäätös toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta[204].

Kaupungin hallintosäännön ja toimivallan siirron mukaisesti päätöksen oppilaskohtaisesta tuesta tekee rehtori, joka vastaa oppilaan opetuksen järjestämisestä.

Luokanopettaja tai luokanohjaaja valmistelee kuulemisen muiden oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevien oppilaiden osalta. Erityisluokkapaikkaa tarvitsevien oppilaiden osalta tukea koordinoiva opettaja valmistelee koulutulokkaiden huoltajan kuulemisen ja koulun rehtori tai apulaisrehtori vuosiluokkien 1–9 oppilaiden huoltajien kuulemisen.

Oppilaan huoltajille tai laillisille edustajille varataan tilaisuus tulla kuulluksi hallintolain 34 §:n mukaisesti. Kuulemistilaisuuden ajankohta on ilmoitettu kirjallisesti ja siihen on saatu kirjallinen kuittaus. Huoltajille annetaan tilaisuus tutustua suunnitelmaan vähintään kaksi viikkoa ennen tilaisuutta. Molemmille huoltajille tai oppilaan laillisille edustajille kerrotaan asiakirjakokonaisuuden sisällöistä ja että se noudattaa perusopetuslakia. Kuulemistilaisuus tulee kirjata valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti.

7.4.3.1. Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä

Säännöllisellä erityisopettajan antamalla opetuksella osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoitetaan erityisopettajan kelpoisuuden omaavan opettajan antamaa opetusta. Sitä voidaan toteuttaa oppilaan omassa opetusryhmässä muun opetuksen yhteydessä tai siitä erillään. Säännöllisyydellä tarkoitetaan pitkäkestoista, esimerkiksi lukukauden tai - vuoden pituista jaksoa.

Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan yksilölliset tarpeet. Erityisopettajan antamaa opetusta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä voidaan toteuttaa myös pienryhmässä oppilaan omasta opetusryhmästä erillään. Tällöin pienryhmällä tarkoitetaan ryhmää, jonka koko on paikallisesti opetuksen järjestäjän päätettävissä. Tarvittaessa erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä voidaan antaa myös yhdelle oppilaalle.

Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaa, että esimerkiksi yhden oppiaineen opetustunneista alle puolet on erityisopettajan antamaa opetusta joko muun opetuksen yhteydessä tai pienryhmässä. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja

201 Hallintolaki 34 § ja 35 §
202 Perusopetuslaki 20 f §
203 Hallintolaki 35 §
204 Perusopetuslaki 20 i § voimaan 1.8.2026

hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisopettajan antamasta opetuksesta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä oppilaskohtaisena tukitoimena[205].

7.4.3.2. Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä

Oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama opetus yhdessä tai useammassa oppiaineessa tarkoittaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä. Tällöin oppilaan katsotaan oppimisvalmiuksistaan tai oppimisen edellytyksistään johtuen hyötyvän erityisopettajan tai eritysluokanopettajan antamasta opetuksesta pienryhmässä yhden tai useamman oppiaineen opetuksessa. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamasta yhden tai useamman oppiaineen opetuksesta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä oppilaskohtaisena tukitoimena[206].

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Yhden opettajan opettama opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena[207]*. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.*

7.4.3.3. Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa

Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaan opetuksen järjestäminen erityisluokassa tarkoittaa sitä, että oppilas saa erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa. Osa opetuksesta voidaan toteuttaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti yhteistyössä niin, että oppilaan osallistuminen muiden opetusryhmien opetukseen on mahdollista. Yhden opettajan opettamat opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa[208]*. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.*

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisluokanopettajan antamasta opetuksesta erityisluokassa[209]*.*

Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Erityisluokanopettajan opetusryhmässä erityisluokassa saa olla enintään kymmenen oppilasta, mutta enimmäiskoko voidaan ylittää tilapäisesti[210]*.*

7.4.3.4. Tulkitsemispalvelut

Tulkitsemispalveluilla tarkoitetaan viittomakielellä tai muilla kommunikaatiomenetelmillä oppilaille annettavia tulkitsemispalveluita. Oikeus tulkitsemispalveluun on oppilailla, joilla on kuulovamma, näkövamma tai puhevamma, ja jotka tarvitsevat palvelua perusopetukseen osallistumiseksi. Tulkitsemispalvelut järjestetään oppilaan tarpeiden mukaan.

---

205 Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t
206 Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t
207 Perusopetuslaki 20 g §
208 Perusopetuslaki 20 g §
209 Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t
210 Perusopetuslaki 20 g §

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista tulkitsemispalveluista[211]. Tulkitsemispalvelut ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena eivät ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tulkitsemispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

7.4.3.5. Oppilaskohtaiset avustajapalvelut

Oppilaskohtaisilla avustajapalveluilla tarkoitetaan opetukseen osallistumisen edellyttämiä avustajapalveluita tilanteissa, joissa muut osana koulun perustoimintaa järjestettävät oppimista tukevat opetusjärjestelyt ja mahdollinen ryhmäkohtainen koulunkäynninohjaaja eivät tue riittävästi oppilaan perusopetuksen oppimäärän ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista. Opetuksen järjestäjällä on mahdollisuus huolehtia avustajapalvelujen järjestämisestä henkilökohtaisen järjestämisen lisäksi myös luokkakohtaisten avustajapalvelujen avulla. Perusopetuslain 3 §:n ja 31 §:n säännökset edellyttävät kuitenkin, että oppilaan yksilölliset tarpeet selvitetään riittävällä tavalla siten, että opetus ja sen edellyttämät palvelut tulevat järjestetyiksi hänen edellytystensä mukaisesti[212].

Avustajapalveluiden käyttäminen ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena eivät ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista avustajapalveluista. Oppilaalla ja hänen huoltajallaan on oikeus saada oppilaskohtaisia avustajapalveluita koskevasta asiasta hallintolaissa hallintopäätökselle asetetut vaatimukset täyttävä valituskelpoinen päätös[213].

Avustamispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

7.4.3.6. Apuvälineet

Tulkitsemis- ja avustajapalvelujen lisäksi oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevalle oppilaalle turvataan myös opetukseen osallistumisen edellyttämät tarpeelliset apuvälineet[214], joiden avulla tuetaan oppilaan mahdollisuuksia saavuttaa perusopetuksen oppimäärä ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteet. Apuvälineet voidaan oppilaan tarpeiden mukaan järjestää hänen käyttöönsä ryhmä-, koulu- tai luokkakohtaisesti. Luonteeltaan oppimäärän suorittamiseen ja opetukseen osallistumiseen tarkoitetut ja siten opetusvälineisiin rinnastettavat apuvälineet voidaan tarvittaessa järjestää myös henkilökohtaisesti. Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaalle ei järjestetä lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvia koulussa ja muissa elämäntilanteissa tarvittavia apuvälineitä. Niihin oppilaalla on oikeus lääkinnällisestä kuntoutuksesta annetun asetuksen mukaisesti[215].

Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamisessa tulee tehdä opettajien ja muun henkilöstön välistä yhteistyötä[216], ja se voi edellyttää esimerkiksi erityisopettajan konsultaatiota. Tukitoimien suunnittelussa voidaan tarvittaessa hyödyntää myös muiden asiantuntijoiden konsultaatiota. Tästä päätetään opetuksen järjestäjän ohjeiden mukaisesti. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä opetukseen osallistumisen edellyttämistä apuvälineistä[217].

Oppilaan apuvälineiden käyttö ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

---

211 *Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t*
212 *Perusopetuslaki 31 § ja Perusopetuslaki 3 §*
213 *Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t*
214 *Perusopetuslaki 31 §*
215 *Asetus lääkinnällisestä kuntoutuksesta (1015/1991)*
216 *Perusopetuslaki 20 c §*
217 *Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t*

7.5. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisessa on kyse oppilaan perusoikeuksien rajaamisesta. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista voidaan poiketa kolmella tavalla. Nämä ovat opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain, oppiaineen oppimäärän rajaaminen sekä tilapäinen vapauttaminen oppimäärän opiskelusta terveydellisistä syistä. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain kuvataan luvussa 5.4.3.

7.5.1. Oppiaineen oppimäärän rajaaminen

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen tehdään vasta silloin, jos oppilas ei ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta kykene suoriutumaan hyväksytysti (arvosana välttävä (5)) perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Perusopetuksen oppimäärää ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita voidaan rajata vasta silloin, kun oppilas on saanut oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa kyseisessä oppiaineessa[218]. Perusopetuksen oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino. Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskelutekniikka tai käyttäytymisellä reagointi eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppimäärän rajaamiselle.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetason määrittelemistä hänen edellytystensä mukaiseksi. Oppimäärän rajaaminen tehdään karsimalla oppilaskohtaisesti paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä. Tavoitteiden tulee kuitenkin olla oppilaalle riittävän haasteellisia.

Oppiaineen oppimäärän tai opetussuunnitelman tavoitteiden rajaaminen edellyttävät ajantasaista ja tuen tarpeen osalta päivitettyä perusopetuslain 20 d §:n mukaista arviointia, 20 e §:n mukaista suunnitelmaa ja 20 f §:n mukaista päätöstä[219]. Koska opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetystä perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta[220]. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä[221].

Ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Huoltajalle tulee antaa tietoa oppimäärän rajaamisen vaikutuksista oppilaan jatko-opintokelpoisuuteen perusopetuksen jälkeen.

Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi tukea koskeva hallintopäätös. Hallintopäätöksen tekemisestä on säädetty hallintolaissa[222].

Jos oppilaan kohdalla poiketaan perusopetuksen oppimäärästä tai tavoitteista, rajaamista koskevan päätöksen perusteena olevaan perusopetuslain 20 e §:n mukaiseen oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan tulee sisällyttää oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan arvioinnin periaatteet. Suunnitelman laativat oppilasta opettavat opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilaan osaaminen arvioidaan suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden sekä luvussa 6 kuvattujen

218 *Perusopetuslaki 20 h §*
219 *Perusopetuslaki20 e § ja Perusopetuslaki 20 f §*
220 *Perusopetuslaki 20 f §*
221 *Hallintolaki 23 §*
222 *Hallintolaki 7 luku*

*periaatteiden mukaisesti. Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai tavoitteita on rajattu, osaaminen arvioidaan suhteessa oppilaalle määriteltyihin tavoitteisiin. Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti (*). Sanallisessa arvioinnissa noudatetaan muilta osin summatiivisen arvioinnin linjauksia. Samoja periaatteita noudatetaan myös mahdollisessa väliarvioinnissa. Päättötodistukseen merkitään arvosana 5 *.*

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.[223]

Kun oppimäärää rajataan tai tavoitteista poiketaan ensimmäisen kerran, arviointi ja suunnitelma käsitellään laajennetussa pedagogisen tuen tiimissä, ellei päätöksen tueksi ole muuta terveydenhuollon arviota.

Tiimiin osallistuvat asianosaiset opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaiset ja tarvittaessa muut asiantuntijat. Käytännön valmistelut sisältävät oppilaan tilanteen arvioinnin, tarvittavien asiantuntijalausuntojen hankkimisen ja yhteistyön oppilaan huoltajien kanssa.

Hallintopäätös oppiaineen rajaamisesta tehdään kaupungin johtosäännön mukaisesti. Oppilaalle ja huoltajille järjestetään hallintolain mukainen kuuleminen. Mikäli tarve muuttuu, on myös kuuleminen järjestettävä uudelleen.

Kun oppimäärää rajataan, suunnitelmassa määritellään oppilaan yksilölliset oppimistavoitteet ja siinä kuvataan, miten oppilas etenee opinnoissaan. Suunnitelman tavoitteena on tukea oppilaan oppimista ja varmistaa, että hän voi edetä opinnoissaan omassa tahdissaan ja omien kykyjensä mukaisesti. Suunnitelman toteutumista arvioidaan tarpeen mukaan sekä 5. että 8. luokan aikana laajennetussa pedagogisen tuen tiimissä.

7.5.2. Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä

Perusopetuksen oppimäärästä ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poiketaan myös silloin, kun oppilas vapautetaan tilapäisesti oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä[224]*. Tilapäisellä vapauttamisella oppiaineen oppimäärän suorittamisesta tarkoitetaan lyhytaikaista ja määräaikaista opetukseen osallistumattomuutta terveydellisistä syistä. Vapauttaminen voi koskea yksittäisen oppiaineen oppituntia viikoittain enintään neljän kuukauden ajan. Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan oikeuksiin puuttuva toimenpide, ja sen vuoksi on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.*

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä edellyttää ajantasaista ja tuen tarpeen osalta päivitettyä perusopetuslain 20 d §:n mukaista arviointia, 20 e §:n mukaista suunnitelmaa ja 20 f §:n mukaista päätöstä[225]*. Arviointiin perustuvasta suunnitelmasta tulee käydä ilmi oppilaan opiskelema oppimäärä ja siitä tehtävät poikkeamiset, oppilaan vuosiluokan mukaisesta tuntimäärästä poikkeaminen, oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi. Opetuksen järjestäjän on tehtävä hallintopäätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetyistä perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta*[226]*. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä*[227]*.*

223 *Perusopetuslaki 20 e §*
224 *Perusopetuslaki 20 h §*
225 *Perusopetuslaki 20 e § ja Perusopetuslaki 20 f §*
226 *Perusopetuslaki 20 f §*
227 *Hallintolaki 23 §*

Ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi hallintopäätös.

Jos tilapäinen vapauttaminen ei riitä oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin turvaamisen perusopetuksen oppimäärän suorittamisen edistämiseksi terveydellisistä syistä, sovelletaan perusopetuslain 20 i §:n mukaisesti järjestettävää opetusta opetuksen järjestämiseksi oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella[228].

Kun oppilas vapautetaan tilapäisesti oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä, arviointi ja suunnitelma käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä (MAR), ja päätöksen tueksi on oltava terveydenhuollon arvio. Tiimiin osallistuvat asianosaiset opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaiset ja tarvittaessa muut asiantuntijat. Käytännön valmistelut sisältävät oppilaan tilanteen arvioinnin, tarvittavien asiantuntijalausuntojen hankkimisen ja yhteistyön oppilaan huoltajien kanssa. Oppilaalle ja huoltajille järjestetään hallintolain mukainen kuuleminen, kun oppilas vapautetaan oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä.

7.6. Poikkeava voimaantulo ja siirtymäaika

7.6.1. Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite (astuu voimaan 1.8.2026)

Jos oppilaalle on tehty varhennettua oppivelvollisuutta koskeva päätös oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentin perusteella ja hänen tuen tarpeensa jatkuu perusopetuksessa, oppilaalle tehdään tukea koskeva päätös[229]. Tukitoimet voivat sisältää oppilaskohtaisia tukitoimia tai poikkeamista perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista. Päätös varhennetusta oppivelvollisuudesta tulee olla tehty ennen perusopetukseen siirtymistä yhteistyössä sekä varhaiskasvatuksen että esi- ja perusopetuksen asiantuntijoiden kanssa. Näin lapsen oppimisen polku muodostaa lapsen edun mukaisen jatkumon. Jos oppilaalla ilmenee perusopetuksen aikana oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite, joka olisi johtanut varhennettuun oppivelvollisuuteen, hänen opetuksensa voidaan järjestää perusopetuslain mukaisten tukitoimien avulla[230].

Tukitoimien tarpeen arviointi on tehtävä silloin, kun oppilaalla on vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite. Tällöin arvioidaan myös mahdollinen tarve opiskella toiminta-alueittain oppiainejakoisen opetussuunnitelman sijaan[231]. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain.

Opetuksen järjestäjien rahoituksen perusteena olevat tuen tiedot tallennetaan valtakunnallisia opinto- ja tukirekistereitä koskevan lain nojalla Opetushallituksen kansalliseen opiskeluoikeuksien ja suoritusten keskitettyyn KOSKI-integraatiopalveluun[232]. Tähän rekisteriin tulee myös viedä merkintä perusopetuslain 20 i §:n mukaisesta hallintopäätöksestä opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite ja lisäksi tieto siitä, järjestetäänkö oppilaan opetus toiminta-alueittain vai oppiaineittain[233].

Oppilaalle laaditaan perusopetuslain 20 e §:n mukainen oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma opintojen etenemiseksi. Suunnitelmassa kuvataan oppilaskohtaisesti

228 *Perusopetuslaki 20 i §*
229 *Perusopetuslaki 20 i §*
230 *Perusopetuslaki 4 a luku*
231 *Perusopetuslaki 20 d §*
232 *Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017)*
233 *Perusopetuslaki 20 i §*

määritellyt perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden mukaiset tai oppilaskohtaisesti määritellyt tavoitteet ja sisällöt, arvioinnin periaatteet sekä tukitoimien toteuttaminen ja seuranta.[234] Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen hallintopäätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetystä tilapäisestä vapauttamisesta[235]. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä[236].

Jos oppilas on terveydellisistä syistä estynyt osallistumasta opetukseen, perusopetuksen oppimäärän tai sisältöjen rajaaminen ei ole välttämätöntä. Jos on tarpeen poiketa opetussuunnitelman sisällöistä ja tavoitteista lyhytaikaisesti, oppilaalla on oikeus siihen kyetessään osoittaa osaamistaan monipuolisesti, ja siihen tulee tarjota riittävästi tilaisuuksia. Oppilas voi osoittaa osaamistaan myös erityisessä tutkinnossa[237].

Oppilaan perusopetuksen oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino. Muina järjestelyinä voidaan käyttää esimerkiksi tavoitekokonaisuuksittain etenemistä. Oppilaalla, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, on oikeus kaikkiin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ja oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Tukitoimet järjestetään oppilaan edun mukaisesti ja ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa.

Moniammatillista ja -alaista yhteistyötä tulisi hyödyntää aina, kun arvioidaan tarvetta järjestää opetusta oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Monialainen ja -ammatillinen yhteistyö tai lääketieteellisen lausunnon tai tarkan diagnoosin saaminen päätöksen liitteeksi ei ole edellytys päätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, elleivät oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.

Tuen toteuttamista koskeva suunnitelma, suunnitelman toteutuminen käytännössä ja tukitoimien riittävyys on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.[238]

Ennen hallintopäätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi tukea koskeva hallintopäätös. Hallintopäätöksen tekemisestä on säädetty hallintolaissa.

Kun perusopetus järjestetään oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, tukea koskeva arviointi ja suunnitelma käsitellään laajennetussa pedagogisen tuen tiimissä, ellei päätöksen tueksi ole muuta terveydenhuollon arviota.

Tiimiin osallistuvat sekä asianosaiset opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaiset että tarvittaessa muut asiantuntijat. Käytännön valmistelut sisältävät oppilaan tilanteen arvioinnin, tarvittavien asiantuntijalausuntojen hankkimisen ja yhteistyön oppilaan huoltajien kanssa.

7.6.2. Pidennetty oppivelvollisuus (voimassa 31.7.2026 saakka)

Jos perusopetuslaissa tarkoitetulle perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta aikaisemmin (pidennetty oppivelvollisuus). Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai on tätä ennen hyväksytysti suorittanut toisen asteen tutkinnon.[239]

Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Perusopetuslain 20 i § tulee voimaan 1.8.2026. Päätös erityisestä tuesta ja

234 *Perusopetuslaki 20 e §*
235 *Perusopetuslaki 20 f §*
236 *Hallintolaki 23 §*
237 *Perusopetuslaki 38 §*
238 *Perusopetuslaki 20 e §*
239 *Oppivelvollisuuslaki 2 §*

erityisen tuen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) ovat voimassa siihen saakka, kunnes ne on tarkistettu perusopetuslain 4 a luvun mukaiseksi 31.8.2026 mennessä. Ne erityisen tuen päätökset, jotka sisältävät myös päätöksen pidennetystä oppivelvollisuudesta, voidaan päivittää uuden lainsäädännön mukaisiksi 1.8.2026 alkaen[240].

7.7. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa[241]*. Kuitenkin jos oppilas on sairaalassa potilaana, sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään hänelle opetusta, jos se on oppilaan terveydentilan, pedagogisten erityistarpeiden ja hoitotoimenpiteiden kannalta perusteltua, eikä ole oppilaan edun mukaista järjestää opetusta muulla tavoin. Myös muut erikoissairaanhoidon toimintayksiköt voivat järjestää opetusta oppilaille, jotka ovat erikoissairaanhoidossa. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetuksesta ja konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun järjestämistä määrätään tarkemmin luvussa 5.*

7.8. Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto

Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus sekä toinen aste muodostavat lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Tätä vahvistetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sujuvalla tiedonsiirrolla. Yhteistyöllä vahvistetaan myös lasten ja huoltajien osallisuutta. Yhteistyön tulee olla suunnitelmallista. Yhteistyötä kehitetään ja arvioidaan opetuksen järjestäjän johdolla.

Tuen jatkumon varmistamiseksi on keskeistä riittävä tieto oppilaan saamasta tuesta ja toimivista tukimuodoista ja tukitoimista. Mikäli lapsi on saanut lapsikohtaisia tukitoimia esiopetuksessa, tuen toteutumista ja vaikuttavuutta koskeva tieto huomioidaan lapsen siirtyessä perusopetukseen. Mikäli lapsella on esiopetuksessa ollut käytössä henkilökohtaisia apuvälineitä, hän on saanut lapsikohtaisia tulkitsemis- tai avustajapalveluita tai erityisopettajan opetusta säännöllisesti tai kokoaikaisesti pienryhmässä, tämä tulee huomioida lapsen siirtyessä perusopetukseen. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarve arvioidaan siirtymävaiheessa, ja tuen toteuttaminen suunnitellaan yhteistyössä.

Oppivelvollisen oppilaan siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle[242]*. Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen tuen, ohjauksen sekä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy oppilaan siirtyessä. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tietojen siirtäminen edellyttää suostumusta. Tiedonsiirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. Opetuksen järjestäjät vastaavat tiedonsiirron käytäntöjen luomisesta ja kehittämisestä.*

Siirtymävaiheet ja tiedonsiirto ovat keskeisiä oppilaan sujuvan koulupolun varmistamiseksi niin perusopetuksessa kuin toiselle asteelle siirryttäessä. Myös siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen varmistetaan yhteisillä tiedonsiirron käytännöillä. Tampereen kaupungin perusopetuksen ohjaussuunnitelmassa kuvataan siirtymävaiheiden toiminta sekä tiedonsiirron käytännöt ja vastuut.

Siirtymävaiheissa huolehditaan koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen siirrosta vastaanottavaan oppilaitokseen tai asuinkunnalle. Tiedonsiirto sekä tiedonsaanti toteutetaan voimassa olevien lakien määrittämällä tavalla.

---

240 *Perusopetuslaki 20 i §*
241 *Perusopetuslaki 4 a §*
242 *Oppivelvollisuuslaki 23 §*

7.9. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luku 7 lisätään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan. Siihen lisätään paikallisesti päätettävät asiat alla olevan mukaisesti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan

- *oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteuttamisen periaatteet, yhteistyökäytännöt ja vastuut*
    - *rehtorin vastuut*
    - *lukuvuosisuunnitelman laatimisen ja tarkentamisen periaatteet ja vastuut*
    - *toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut*
    - *perusopetuksen ja esiopetuksen tuen yhteensovittamisen käytännöt*
    - *pienryhmien koko ja muodostaminen*
- *ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen ja riittävyyden arvioimisen paikalliset periaatteet, käytännöt ja vastuut*
- *oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu*
    - *yhteistyökäytännöt huoltajan ja oppilaan kanssa oppilaskohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa*
    - *opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet*
- *oppiaineen oppimäärästä sekä paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehtävän päätöksen käytännön valmistelut ja vastuut sekä päättämisen käytännöt ja vastuut*

8. Opiskeluhuolto

Tässä luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesti[243] opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta.

Tässä luvussa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhuolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia[244].

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan[245] oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilaalla on oikeus[246] saada maksutta opiskeluhuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus[247].

Opiskeluhuoltoa toteutetaan[248] opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus[249] opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään lähipalveluna[250], jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

8.1. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma

Opetuksen järjestäjän on laadittavaopiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä[251]. Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä [252]koulujen ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain[253] mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma[254] korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

---

243 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.
244 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1 § (377/2022)
245 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §
246 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 §
247 YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989
248 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §
249 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §
250 Terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 §
251 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §
252 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
253 Terveydenhuoltolaki 15 a §
254 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan[255].

Opetuksen järjestäjä vastaa[256] siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on koulukohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5):

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys[257] huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotaustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä[258]. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista[259].

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset*
- *koulukohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat*
- *poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta määrätään[260] perusteiden luvuissa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat*

---

255 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §*
256 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §*
257 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 a § (1146/2021), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 16 § (1326/2010)*
258 *Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.*
259 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §*
260 *Perusopetuslaki 26 §*

- *tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet[261] kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa*

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla[262] tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen[263]. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet[264] otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä[265].

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *oppilaan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin[266] (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)*
- *yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen*
- *opiskeluhuoltokertomusten[267] laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille*
- *tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen[268] kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä*
- *opettajan laajaan terveystarkastukseen[269] luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa*
- *oppilaan koulupäivän aikaisen eritysruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet*

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä[270]. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

---

261 *Terveydenhuoltolaki 16 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §*
262 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §*
263 *Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.*
264 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §*
265 *EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 22 § (377/2022) ja 23 §, perusopetuslaki 40 § (1288/2013), laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785) ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812)*
266 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § (377/2022)*
267 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § ja 21 §*
268 *Perusopetuslaki 36 § 3 ja 36 h §*
269 *Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 7 §*
270 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §*

- *oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus*[271] *opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen*
- *koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *opiskeluhuollon monialainen yhteistyö*[272] *oppimisen ja koulunkäynnin tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä*
- *yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen*[273] *oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille*

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön[274]*, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.*

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa[275] *tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia*[276]*.*

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

---

271 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §*
272 *Perusopetuslaki 20 d § ja Hallituksen esitys HE 212/2024*
273 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 §*
274 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 §*
275 *Perusopetuslaki 29 §*
276 *Perusopetuslaki 40 §, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 §, lastensuojelulaki 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014) 35 §*

9. Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

9.1. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opiskelu

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan oman äidinkielen opetusta. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkielellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	***Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä***	***Toinen kotimainen kieli***	***Toinen kotimainen kieli***
	yhteinen	*yhteinen*	*valinnainen*
suomi	*suomen kieli ja kirjallisuus*	*ruotsi*	*-*
ruotsi	*ruotsin kieli ja kirjallisuus*	*suomi*	*-*
saame	*saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille*	*-*	*suomi tai ruotsi*
saame	*suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus*	*ruotsi tai suomi*	*-*
romani	*suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus*	*ruotsi tai suomi*	*-*
viittomakieli	*viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille*	*-*	*ruotsi tai suomi*
muu äidinkieli	*muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä*	*-*	*ruotsi tai suomi*

S2-oppimäärään erityisenä tehtävä on kielitaidon kehittäminen oppilaan kielitaidon taso huomioiden sekä monikielisen identiteetin ja osaamisen tukeminen. Tampereella oppilas osallistuu S2- opetukseen eri tavoin koulupolkunsa varrella oppimistarpeidensa perusteella:
1) Eriytetty opetus äidinkielen ja kirjallisuuden tunnilla. Yksi opettaja opettaa sekä S1- että S2-tavoitteiden mukaisesti samalla tunnilla. Oppilas saa tasolleen sopivaa oppimateriaalia ja tehtäviä.
2) Samanaikaisopetus S2-opettaja ja luokanopettaja/S1-opettaja opettavat koko ryhmää samaan aikaan ja huomioivat opetuksessa S1 ja S2 -oppimääriä ja oppilaiden erilaisia taitotasoja.
3) Osittain erillinen ryhmä. Oppilas saa osan opetuksesta eriytettynä opetuksena oppimäärien yhteisellä äidinkielen ja kirjallisuuden tunnilla ja osan erillisessä S2-ryhmässä. Yhteisellä tunnilla yksi opettaja, huomioi oppilaiden oppimääriä.
4) Erillinen S2-ryhmä S2-oppimäärää opiskelevat oppilaat saavat heille kohdennettua opetusta omassa ryhmässä esimerkiksi yhden jakson tai vuosiluokan ajan.

9.2. Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä toinen on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliopintoina eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty kuusi oppimäärää: ruotsin ja suomen pitkä eli A-oppimäärä, ruotsin ja suomen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä äidinkielenomainen ruotsi ja suomi.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seitsemän eri oppimäärää: englannin, muun vieraan kielen ja saamen pitkät eli A-oppimäärät, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä vieraan kielen, saamen ja latinan lyhyet eli B2-oppimäärät.

Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kielikohtaista oppimääräkuvausta. Paikalliseen opetussuunnitelmaan laaditaan tällöin kielikohtainen sovellus näiden opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Englantiin on opetussuunnitelman perusteissa laadittu vain A-oppimäärä. Jos on tarpeen, voidaan paikallisesti laatia englannin B1- tai B2-oppimääräkuvaus vieraan kielen B1- tai B2- oppimäärän perusteiden pohjalta. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman noudattaen näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin.

10. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kaikkien oppilaiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan perusopetuksessa huomioon. Jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin[277].

Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja. Koulutyöhön voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita, joissa opettajat ja oppilaat käyttävät kaikkia osaamiaan kieliä. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden ja heidän huoltajiensa ja yhteisönsä tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, kielistä ja kulttuureista. Kulttuurista monilukutaitoa voidaan vahvistaa mediakasvatuksella ja ottamalla huomioon oppilaiden ja heidän perheidensä mediakulttuuri.

Oppilaiden opintoja varten voidaan tarvittaessa laatia oppimissuunnitelma. Suunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma, joka kuvataan osiossa "Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana".

Perusopetuslain mukaan perusopetuksessa käytettävä kieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Opetuskielenä voidaan käyttää myös muita kieliä[278], kun se ei vaaranna opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kouluissa toteutetaan kuntakohtaista kansainvälisyys- ja globaalikasvatuksen suunnitelmaa, jonka toteuttamista seurataan ja arvioidaan. Koulun ja lähiympäristön kieli- ja kulttuurivarannot otetaan monipuolisesti käyttöön, mikä tukee sekä oppimista että kotikansainvälisyyttä. Monikulttuurisen koulun toiminnassa kiinnitetään huomiota yhdessä tekemiseen ja hyvän, yhteisöllisen ilmapiiriin luomiseen ja vahvistamiseen. Oman äidinkielen opettajat ovat tärkeitä toimijoita koulussa.

Monikielisten oppilaiden opetuksessa hyödynnetään monilukutaitoa ja kielitietoisen opetuksen menetelmiä, joiden avulla turvataan oppilaan yhdenvertaisia oppimismahdollisuuksia eri oppiaineissa. Oppilaiden kielelliset valmiudet otetaan huomioon joustavasti opetuksen järjestämisessä. Monikielisten oppilaiden oppimista tuetaan lisäksi tarkoituksenmukaisten tukitoimien avulla.

Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville ja muille monikielisille oppilaille tehdään tarvittaessa oppimissuunnitelma oppilaan tarvitsemalle tuen portaalle. Valmistavasta opetuksesta siirtyvän oppilaan opinto-ohjelma korvaa tarvittaessa pedagogisen arvion. Oppimissuunnitelma tehdään yhteistyössä oppilaan huoltajien kanssa ja siihen kirjataan tuen tarve, käytettävät tukitoimet, tuen laajuus ja arviointitavat sekä muu oppilaan hyvinvointia edistävä toiminta. Oppimissuunnitelman laativat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Päävastuu oppimissuunnitelman tekemisestä ja säännöllisestä tarkistamisesta on luokanopettajalla tai luokanohjaajalla.

Kodin ja koulun yhteistyö on jatkuvaa ja monimuotoista. Huoltajia kannustetaan tukemaan oppilasta opiskelussa ja osallistumaan koulun toimintaan. Huoltajille annetaan koulutusjärjestelmän lisäksi tietoa valmistavan opetuksen, suomi toisena kielenä -opetuksen ja oman äidinkielen opiskelun merkityksestä ja tavoitteista.

277 Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §
278 Perusopetuslaki 10 § 1 mom. (1288/1999)

10.1. Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvamista kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä antaa heille mahdollisuus omaksua saamelainen kulttuuriperintö. Tavoitteena on lisätä oppilaiden valmiuksia toimia saamenkielisessä ympäristössä, oppia saamen kieltä ja saamen kielellä.

Saamelaisten kotiseutualueella asuvien saamen kieltä osaavien oppilaiden opetus tulee antaa pääosin saamen kielellä[279]. Silloin kun perusopetus on saamenkielistä, sen erityisenä tavoitteena on vahvistaa saamen kielen osaamista ja kielen käyttöä. Opetus perustuu yhteisölliseen näkemykseen kielestä. Yhteisön jäsenyys ja osallisuus lujittuvat, kun oppilaat oppivat käyttämään kieltä yhteisölle ominaisella tavalla.

Saamen kielen ja kirjallisuuden opetuksessa otetaan huomioon eri saamen kielet ja niiden murteet sekä kielen sisältämä kulttuurinen tietous. Oppilaita ohjataan ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia ympäristöönsä sekä myönteisen viestintäilmapiirin rakentamisen tärkeyttä osana oman elämänsä hallintaa ja kielellistä tapakasvatusta. Kielellisten taitojen kehittyessä oppilaat saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle että muille alkuperäiskansoille. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

10.2. Romanit

Romanien opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden identiteetin kehitystä ja tietoisuutta omasta historiasta ja kulttuurista. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Opetus vahvistaa romanien kieli- ja kulttuuriperinnön säilymistä yhteistyössä kotien kanssa.

Oppilaille pyritään tarjoamaan romanikielen opetusta. Mahdollisuuksien mukaan heille tarjotaan myös romanikielistä opetusta. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden ikä ja romanikielen taito ja hyödynnetään romanikielistä yhteisöä ja mediaa.

Lielahden koulussa on romanitaustainen kouluvalmentaja, joka tukee koulumme romanioppilaita opiskelussa ja koulunkäyntiin liittyvissä asioissa.

10.3. Viittomakieliset

Viittomakielisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielistä identiteettiä ja tietoisuutta omasta kulttuuristaan ja viittomakielisestä yhteisöstä. Opetuksessa hyödynnetään viittomakielistä yhteisöä ja mediaa. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Perusopetuslain mukaan kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä[280]. Lain perusteluiden mukaan ainakin viittomakieltä ensimmäisenä kielenä oppineille kuuroille[281] opetus tulee antaa viittomakielellä. Viittomakielinen perusopetus voidaan toteuttaa joko viittomakielisessä ryhmässä tai ryhmässä, joka koostuu viittomakielisistä ja puhuttua kieltä käyttävistä oppilaista. Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielen taitoa ja lisätä valmiuksia toimia erilaisissa ympäristöissä.

Viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksessa oppilaat vahvistavat valmiuksiaan vuorovaikutukseen viittomakielellä osana oman elämänsä hallintaa. Vuorovaikutustaitojen kehittyessä he saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Viittomakielisille kuuleville

279 *Perusopetuslaki 10 § 2 mom.*
280 *Perusopetuslaki 10 § 2 mom.*
281 *Hallituksen esitys eduskunnalle koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi 86/1997*

annetaan viittomakielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä viittomakielisen kommunikaation merkityksestä itselle ja viittomakieliselle yhteisölle.

10.4. Muut monikieliset oppilaat

Muiden monikielisten oppilaiden opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden monikielisyyttä sekä identiteetin ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.

Monikielisiä oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamiaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiainesisällöistä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Oppilaille pyritään tarjoamaan oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Valtioneuvoston asetuksen[282] mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Oppilas opiskelee suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei ole riittävää yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito on muutoin riittämätön suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun (katso myös Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttajaoppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma, joka voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

10.5. Paikallisesti päätettävät asiat

Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon paikalliset, kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset ja ratkaistaan, miten opetus järjestetään. Opetussuunnitelman laadinnassa tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä kyseisten kieli- ja kulttuuriyhteisöjen kanssa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *miten oppilaiden kieli, kielelliset valmiudet ja kulttuuri otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja koulutyössä ja miten opetus käytännössä järjestetään*
- *minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä tuetaan*
- *käytetäänkö oppimissuunnitelmaa oppilaan opiskelun tukena sekä mikä on oppimissuunnitelman rakenne ja keskeinen sisältö.*

282 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 8 § 2 mom.*

11. Kaksikielinen opetus

Koulun opetuskieli on suomi tai ruotsi ja joissakin tapauksissa saame, romani tai viittomakieli. Opetuksessa voidaan perusopetuslain mukaan käyttää koulun varsinaisen opetuskielen lisäksi myös muuta kieltä, jos arvioidaan, että se ei vaaranna oppilaiden mahdollisuutta seurata opetusta. Erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä[283].

Perusopetuslain mukainen opetuskieli[284] määrittelee, millä kielellä äidinkielen ja kirjallisuuden opetus annetaan. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän ja A1-kielen oppimäärän tunnit voidaan kuitenkin tarvittaessa yhdistää valtioneuvoston asetuksen mukaisesti[285]. Yhdistetystä tuntimäärästä on tällöin vähintään puolet opetettava koulun varsinaisella opetuskielellä.

Kodin ja koulun yhteistyön turvaamiseksi huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiakirjat tulee olla saatavana koulun perusopetuslain mukaisella opetuskielellä sekä tarpeen mukaan myös koulun muulla tai muilla opetuskielillä.

Opetus voidaan toteuttaa laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena, joka voidaan jakaa kotimaisten kielten varhaiseen täydelliseen kielikylpyyn ja muuhun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen. Sitä voidaan antaa myös suppeampana kaksikielisenä opetuksena, josta käytetään tässä nimitystä kielirikasteinen opetus. Joskus kaksikielistä opetusta toteutetaan muilla kuin kotimaisilla kielillä kielikylvyn tapaan. Tällainen opetus, samoin kuin mahdolliset kestoltaan lyhyemmät kielikylpyohjelmat katsotaan tässä kuuluvaksi muun kaksikielisen opetuksen piiriin.

11.1. Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia

Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielessä. Kaksikielisen opetuksen pitkäntähtäimen tavoitteena on perustan luominen elinikäiselle kielten oppimiselle sekä kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostamiselle. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan autenttinen kielenkäyttöympäristö. Tavoitteeseen pyritään järjestämällä äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen/kohdekielen tuntien lisäksi eri oppiaineiden opetusta kummallakin kielellä ja hyödyntämällä molempia kieliä koulun arjessa myös opetuksen ulkopuolella. Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielen/kohdekielen sisällöt ja tuntimäärän. Kielikylpykieli/kohdekieli on yleensä samalla oppilaan A1-kieli.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Kaksikielisessä opetuksessa painottuu luonnollinen viestintä ja vuorovaikutus, toiminnallisuus ja oppilaiden aktiivinen kielenkäyttö. Oppilaan mahdollisuuksia käyttää kieltä oppiainekohtaisesti sekä koulun opetuskielessä että kielikylpykielessä/kohdekielessä tuetaan tietoisesti. Koulun opetuskieli ja kielikylpykieli/kohdekieli muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kaksikielinen opetus heijastuu koko koulun toimintakulttuuriin. Opetuksen suunnittelu ja toteutus edellyttää systemaattista yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä eri oppiaineita opettavien opettajien että myös koulun muun henkilöstön kesken.

Siirryttäessä opetuksessa luokanopetuksesta aineenopetukseen, on siirtymävaihe hyvä suunnitella opettajien välisenä yhteistyönä. Tällöin kaksikielisen opetuksen asettamat erityisvaatimukset voidaan ottaa suunnitelmallisesti huomioon.

283 *Perusopetuslaki 10 §*
284 *Perusopetuslaki 12 §*
285 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 8 §*

Opetuksen jatkumon ja siirtymävaiheiden suunnittelu edellyttää yhteistyötä myös sidosryhmien kesken.

Kielikylpykielen/kohdekielen opetus

Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielelle/kohdekielelle asetettavat tavoitteet ja sisällöt. Tavoitteiden asettamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi Kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa. Kielikylpykielen/kohdekielen opetuksessa kehitetään oppilaiden kielitaitoa monipuolisesti ja samalla ottaen huomioon eri oppiaineiden asettamat vaatimukset kielitaidolle.

Oppiaineiden opetuksen muuttuessa käsitteellisemmäksi tarvitaan myös vaativamman asiatekstin tuottamis- ja ymmärtämistaitoja sekä taitoa keskustella vaativista aiheista. Myös oikeakielisyyteen kiinnitetään huomiota lisääntyvässä määrin. Kielikylpykielen/kohdekielen kehittymistä tuetaan ja seurataan.

Muiden oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä

Eri oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä edellyttää[286] *opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta sekä riittävää kielenhallintaa. Tarvitaan yhteistä pohdintaa siitä, millaiset kielenkäytön konventiot ja millaiset tekstit ovat millekin oppiaineelle tyypillisiä. Näin määritellään kielellisiä tavoitteita eri oppiaineissa. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kielikylpykieltä/kohdekieltä eri oppiainesisältöjä opiskeltaessa. Tavoitteena on, että oppilaat ovat samanaikaisesti sekä kielen oppijoita että kielen käyttäjiä. Oppilaiden kielikylpykielen/kohdekielen tuottamista tuetaan opettajan ja muiden oppilaiden vertaistuella.*

Muiden oppiaineiden opetus koulun opetuskielellä

Opetuksessa varmennetaan, että oppilaiden äidinkielinen käsitteiden hallinta sekä tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät ikäkauden mukaiselle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa. Myös koulun opetuskielellä annettavassa opetuksessa edellytetään opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta.

Seurannan ja arvioinnin erityispiirteet kaksikielisessä opetuksessa

Arvioinnin tulee antaa opettajalle, oppilaalle ja huoltajille monipuolisesti palautetta oppilaiden aineenhallinnan ja kielitaidon kehittymisestä suhteessa opetukselle määriteltyihin tavoitteisiin. Oppilaan kielitaidon kehittymistä molemmissa kielissä seurataan eri oppiaineissa sekä kaikkien opettajien yhteistyönä että oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Eri oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen yleisiä arviointiperusteita riippumatta siitä, millä kielellä niitä on opetettu. Arvioinnissa huomioidaan myös oppiainekohtaisen kielen kehittyminen niiden kielellisten tavoitteiden osalta, jotka on paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattu.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa kielikylpykielen tai kohdekielen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan A1-kielen päättöarvioinnin kriteereiden mukaisesti. Näin menetellään oppilaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi toisen asteen opintoihin hakeuduttaessa. Mahdollisuuksien mukaan arviointi tehdään yhteistyössä eri oppiaineita opettavien opettajien kesken. Päättötodistuksen yhteydessä oppilaalle voidaan antaa liite kielikylpyyn tai muuhun kaksikieliseen opetukseen osallistumisesta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kaksikielisessä opetuksessa

Pedagogisissa arvioissa ja tukitoimissa huomioidaan kaksikielinen kielenkehitys ja pohditaan millä kielellä ja millaista tukea voidaan antaa. Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada ohjausta ja riittävää tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiin heti, kun tarvetta ilmenee. Oppilaan tuen tarvetta seurataan säännöllisesti, ja tukea annetaan tarpeen mukaan. Tarkoitus on, että oppilas saa suunnitelmallista, jatkuvaa tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppimisen

286 *Opetushallituksen määräys 25/011/2005*

ja koulunkäynnin tuki suunnitellaan yhteistyössä opettajien, oppilaan ja oppilaan huoltajien sekä oppilashuollon kesken.

11.1.1. Laajamittainen kaksikielinen opetus

Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy

Kotimaisten kielten varhaisella täydellä kielikylvyllä tarkoitetaan tässä varhaisintaan kolmevuotiaana ja viimeistään esiopetuksesta alkavaa ja perusopetuksen loppuun kestävää ohjelmaa, jossa osa opetuksesta järjestetään koulun varsinaisella opetuskielellä ja osa toisella kotimaisella kielellä tai saamen kielellä. Kyseisestä kielestä käytetään tässä nimitystä kielikylpykieli. Kielikylpyopetus on tarkoitettu pääsääntöisesti lapsille, jotka eivät puhu kyseistä kieltä äidinkielenään.

Kielikylpykielellä annettavan opetuksen osuus varhaisessa täydellisessä kielikylvyssä on koko ohjelman ajan vähintään 50 % niin, että varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielikylpykielen osuus on lähes 100 %, vuosiluokilla 1–2 noin 90%, vuosiluokilla 3-4 noin 70% ja vuosiluokilla 5-9 keskimäärin 50%. Osuus lasketaan vuosiluokan koko tuntimäärästä.

Kaikkia oppiaineita pyritään opettamaan perusopetuksen kestäessä sekä kielikylpykielellä että koulun opetuskielellä, mutta ei molemmilla kielillä samanaikaisesti. Opettajat toimivat joko koulun opetuskielen tai kielikylpykielen mukaisina kielellisinä malleina. Opettajalla on yksikielinen rooli kielikylpyryhmässä. Opetuskielen vaihtuessa vaihtuu siis myös opettaja. Opetusmateriaali on samankielistä kuin opetus. Tärkeää on, että oppilas saavuttaa riittävän kielitaidon eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Kielikylvyssä tuetaan kummankin opetuskäytössä olevan kotimaisen kielen avulla oppilaan kulttuuri-identiteetin syvenemistä. Kotimaisten kielten lisäksi tuetaan muiden kielten ja kulttuureiden kohtaamista ja vahvistetaan tällä tavoin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja kielikylpykielessä on osittain yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen opetussuunnitelmat laaditaan opettajien yhteistyönä niin, että kaikki äidinkielen ja kirjallisuuden sisällöt tulevat katetuiksi ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen sekä kielikylpykielen opetuksen välillä on siirtovaikutusta varsinkin kun kielikylpykielen opetuksen tuntimäärä on suuri ja opetus aloitetaan varhain. Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen tapahtuu vuosiluokilla 1-2 ainoastaan kielikylpykielellä. Oppilaan kielikylpykielen kehityksen tukemiseksi opetus järjestetään niin, että oppilaat saavat sekä lukuaineissa että taito- ja taideaineissa riittävästi opetusta kielikylpykielellä. Siirtovaikutuksen suuruus vaihtelee sisältöaiheittain. Sisältöjen suunnittelussa voidaan hyödyntää äidinkielenomaisia tai maahanmuuttajille tarkoitettuja suomen/ruotsin kielen oppimääriä.

Muu laajamittainen kaksikielinen opetus

Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa käytetään koulun opetuskielen lisäksi yhtä tai useampaa muuta kieltä. Muusta opetuksessa käytetystä kielestä käytetään tässä nimitystä kohdekieli.

Laajamittaisella kaksikielisellä opetuksella tarkoitetaan opetusta, jossa vähintään 25 % perusopetuksen koko oppimäärän opetuksesta järjestetään kohdekielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla laajamittaista kaksikielistä opetusta toteutetaan. Laajamittainen kaksikielinen opetus voi alkaa jo esiopetuksessa ja kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa olevien oppilaiden kielitausta voi myös vaihdella suuresti. Joidenkin oppilaiden äidinkieli ei ole mikään opetuskielistä. Osa oppilaista tulee kouluun ulkomailta niin myöhäisessä perusopetuksen vaiheessa, että oppisisältöjen opiskelu suomeksi/ruotsiksi tuottaa heille vaikeuksia. Ellei näitä oppilaita jostakin syystä voida ohjata valmistavaan opetukseen, heille tarjotaan muita tukitoimia (katso luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki).

Oppilaat, joiden äidinkieli on jokin muu kuin koulun opetuskieli, opiskelevat useimmiten suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärää. Näiden oppilaiden kielitaidon kehittymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jos kohdekielisen opetuksen osuus koko opetuksesta on suuri.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää miettiä sitä, millaisia oppiaineita tai sisältöjä on mielekästä opettaa kohdekielellä. Lisäksi tulee pohtia, onko osa oppiaineiden sisällöistä sellaisia, että niiden opiskelu suomeksi tai ruotsiksi olisi erityisen tärkeää, jotta oppilas saavuttaisi hyvät toimintavalmiudet suomalaisessa yhteiskunnassa.

Mikäli kohdekielisen opetuksen määrä on suuri, on huolehdittava siitä, että oppilaiden suomenkielinen/ruotsinkielinen käsitteiden hallinta sekä vaativan asiatekstin ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät hyvälle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa.

Kaksikielinen opetus tulee järjestää niin, että kaikki oppilaat voivat saavuttaa perusopetuksen aikana jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen opetukseen.

Kouluissa, joissa opetusta järjestetään kahdella tai useammalla kielellä, on usein runsas kielten ja kulttuurien kirjo niin oppilaiden kuin koulun henkilökunnankin keskuudessa. Tämä antaa paljon mahdollisuuksia tuoda kieliä ja kulttuureita esiin koulun arjessa, kehittää kulttuurien kohtaamistaitoja ja ruokkia monikielisyyttä. Samalla se asettaa koululle haasteen tukea kunkin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

Muu laajamittainen kaksikielinen opetus

Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa käytetään koulun opetuskielen lisäksi yhtä muuta kieltä. Tampereen kaupungin perusopetuksessa laajamittaista kaksikielistä opetusta tarjotaan englannin, ranskan ja saksan kielillä. Koko oppimäärän opetuksesta kohdekielellä järjestettävän opetuksen osuuden määrittelee opetuksen järjestäjä.

Laajamittainen kaksikielinen opetus on tarkoitettu Tampereen kaupunkiseutuun määriteltyjen kuntien alueella asuville oppilaille.

Tampereen kaupungin perusopetuksessa laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen järjestetään soveltuvuuskokeet. Oppilaat valitaan soveltuvuuskokeen pistemäärän mukaisessa järjestyksessä kulloisenkin sisäänottomäärän rajoissa. Laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen voidaan hyväksyä ainoastaan vahvistetun minimipisterajan ylittäneitä oppilaita. Vahvistettu minimipisteraja kirjataan koulun opetussuunnitelmaan.

Kesken perusopetuksen laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen voidaan eri luokka-asteille, lukuun ottamatta ensimmäistä vuosiluokkaa, ottaa oppilaita, jos oppilaspaikkoja on vapaana. Tällöin varmistetaan, että oppilaan laajamittaisen kaksikielisen opetuksen kohdekielen taito on riittävä. Tavat, joilla kohdekielen taito varmistetaan, kuvataan laajamittaista kaksikielistä opetusta antavan koulun opetussuunnitelmassa.

Laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen hyväksytyt oppilaat voivat pääsääntöisesti jatkaa 7. luokalla. Koulu tarkentaa opetussuunnitelmassa jatkamisen periaatteita liittyen kohdekielen vaadittavaan taitotasoon.

Kullakin laajamittaisella kaksikielisellä opetuksella on oma tuntijako. Tuntijaosta käyvät ilmi opetettavat aineet ja niiden vuosiviikkotuntimäärät eri luokka-asteilla. Laajamittaista kaksikielistä opetusta antava koulu kuvaa opetussuunnitelmassaan, mitkä oppiaineet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kohdekielellä. Mikäli oppiaineen kaikkia tuntijakoon merkittyjä vuosiviikkotunteja ei kyseisellä vuosiluokalla opeteta kokonaan koulun opetuskielellä tai kohdekielellä, koulu kuvaa opetussuunnitelmassaan, miten tuntimäärä jakautuu koulun opetuskielen ja kohdekielen kesken. Mikäli tilanne on tarpeen tarkistaa kunkin lukuvuoden osalta erikseen, tarkistus tehdään laajamittaista kaksikielistä opetusta antavan koulun opetussuunnitelmassa. Koulun lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan, mitkä oppiaineet tai oppiaineiden sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kohdekielellä.

Laajamittaista kaksikielistä opetusta antava koulu kuvaa opetussuunnitelmassaan, mitkä ovat kohdekielellä opetettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet ja mitkä ovat kohdekielen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain.

Mikäli oppilas ei pysty opiskelemaan opetuskielellä eikä kohdekielellä, opetus järjestetään siirtymäluokalla. Siirtymäluokalle voidaan valita oppilas

- *joka asuu tilapäisesti Tampereen kaupunkiseutuun määriteltyjen kuntien alueella*
- *joka ei ole Suomen kansalainen*
- *joka ei ole syntynyt Suomessa*
- *jonka englannin, ranskan tai saksan kielen taito ei ole riittävä muuhun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen*
- *jolla ei ole edellytyksiä opiskella suomen kielellä.*

Kaikkien edellä mainittujen kriteerien tulee täyttyä. Oppilaaksi otossa ei käytetä erillisiä soveltuvuuskokeita.

11.1.2. Suppeampi kaksikielinen opetus

Kielirikasteinen opetus

Kielirikasteisella opetuksella tarkoitetaan tässä opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla kielirikasteista opetusta toteutetaan. Kielirikasteista opetusta voi olla jo esiopetuksessa, ja se voi kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Kielirikasteisen opetuksen tavoitteet eri oppiaineiden opetuksen ja oppimistulosten osalta ovat perusopetuksen päättyessä samat kuin sellaisessa perusopetuksessa, joka ei ole kielirikasteista. Kielirikasteinen opetus kannustaa ja aktivoi oppilaita kohdekielen käyttöön varsinaisten kielen tuntien lisäksi. Kielelliset tavoitteet suhteutetaan kielirikasteisen opetuksen määrään.

Kielirikasteinen opetus

Kielirikasteisella opetuksella tuetaan oppilaan kielitietoisuuden kasvua. Kielirikasteisen opetuksen toteuttaminen kuvataan kielirikasteista opetusta tarjoavan koulun opetussuunnitelmassa.

11.2. Paikallisesti päätettävät asiat

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa kaksikielistä opetusta jossakin muodossa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *kenelle kaksikielinen opetus on tarkoitettu ja mitkä ovat oppilaaksi oton periaatteet*
- *mikä on kielikylpykielen/kohdekielen sekä koulun opetuskielen tuntijako*
- *mitkä oppiaineet tai oppiaineiden sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä/kohdekielellä; mikäli tilanne on tarpeen tarkistaa kunkin lukuvuoden osalta erikseen, opetussuunnitelmassa määritellään, miten tarkistus tehdään ja miten asia kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa*
- *mitkä ovat kielikylpykielellä/kohdekielellä opetettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet*
- *mitkä ovat kielikylpykielen/kohdekielen ja tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain.*

Lisäksi varhaisen täydellisen kielikylvyn osalta päätetään ja kuvataan

- *mitkä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä.*

Lisäksi laajamittaisen kaksikielisen opetuksen osalta päätetään ja kuvataan

- *miten järjestetään sellaisten lyhytaikaisesti Suomessa asuvien oppilaiden opetus, jotka eivät pysty opiskelemaan opetuskielellä eivätkä kohdekielellä*
- *käytetäänkö oppilaaksi otossa soveltuvuuskokeita ja mikä niiden vaikutus on oppilaaksi ottoon.*

12. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus

12.1. Opetuksen järjestämisen periaatteet

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle luvan perusopetuksen järjestämiseen. Järjestämisluvassa opetuksen järjestäjälle voidaan määrätä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva erityinen koulutustehtävä.

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvassa perusopetuksessa toiminnan, kasvatuksen ja opetuksen tulee noudattaa perusopetukselle asetettuja yleisiä kasvatustavoitteita ja opetukselle asetettuja tavoitteita. Opetuksessa noudatetaan näitä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita sitouttamatta oppilaita tiettyyn opetuksen taustalla olevaan maailmankatsomukseen tai kasvatusjärjestelmän taustalla olevaan arvo- tai kasvatusfilosofiseen näkemykseen. Poikkeamista ja painotuksista määrätään järjestämisluvassa ja valtioneuvoston asetuksessa[287]*.*

12.2. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen paikallinen opetussuunnitelma voi olla järjestäjäkohtainen tai yksikkökohtainen tai näiden yhdistelmä opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva paikallinen opetussuunnitelma voi olla omaleimainen opetuksen järjestämisluvan ja valtioneuvoston asetuksen määrittämissä rajoissa. Opetussuunnitelma ei voi olla ristiriidassa perusopetuslain ja -asetusten, tavoitteita ja tuntijakoa koskevan valtioneuvoston asetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kanssa.

Opetuksen järjestäjän tulee päättää ja kuvata opetussuunnitelmassa sen lisäksi mitä tämän perusteasiakirjan muissa luvuissa määrätään

- *Erityiseen maailmakatsomukseen perustuva opetuksen osalta*
  - *mitkä ovat erityiseen maailmankatsomukseen perustuvat, perusopetuksen arvoperustaa sekä tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä täydentävät näkökulmat*
  - *miten nämä näkökulmat näkyvät toimintakulttuurissa ja työskentelytavoissa*
  - *miten ko. maailmankatsomukseen perustuvia arvoja, tietoja, taitoja ja valmiuksia painottavaa opetusta toteutetaan läpäisyperiaatteella eri oppiaineiden ja oppimiskokonaisuuksien opetuksessa.*
- *Erityiseen kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen osalta*
  - *mitkä ovat erityiseen kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvat näissä opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä perusopetuksen pedagogisia linjauksia täydentävät pedagogiset periaatteet ja ratkaisut*
  - *miten nämä näkyvät toimintakulttuurissa ja työskentelytavoissa sekä eri oppiaineiden ja oppimiskokonaisuuksien opetuksessa.*

287 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 § ja 10 §*

13. Valinnaisuus perusopetuksessa

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

13.1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1-6 ja vuosiluokille 7-9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1-6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7−9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joitakin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita perusopetuksessa käytettävissä todistuksissa.

Taide- ja taitoaineiden vuosiluokille 1 - 6 osoitetut valinnaiset kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokalle 7 osoitettu yksi vuosiviikkotunti jaetaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataiteen, käsityön ja liikunnan opetuksen kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Vuosiluokille 8 - 9 osoitetut valinnaiset neljä vuosiviikkotuntia osoitetaan oppilaan valittaviksi taide- ja taitoaineiden opinnoiksi, jotka syventävät osaamista. Opetusta on 8. vuosiluokalla kaksi vuosiviikkotuntia ja 9. vuosiluokalla kaksi vuosiviikkotuntia. Vuosiluokkien 8 - 9 taide- ja taitoaineiden valinnaisesta oppilas tekee ensi- ja toissijaisen valinnan 7. vuosiluokan kevätlukukaudella. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tarjotaan musiikkia, kuvataidetta, käsityötä, liikuntaa ja kotitaloutta.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien muodostamille syventäville opinnoille laaditaan oma kuntakohtainen suunnitelma, jossa määritellään muun muassa opintojen laajuus, tavoitteet, sisällöt, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät mahdolliset erityispiirteet. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta.

Jos oppilas opiskelee opetussuunnitelmallisessa painotuksessa, tuntimäärä otetaan taide- ja taitoaineiden valinnaisista niiltä osin, kun painotukseen sisältyy taide- ja taitoaineita. Toissijaisesti tuntimäärä otetaan valinnaisista aineista. Opetussuunnitelmallinen painotus rajoittaa taide- ja taitoaineiden valinnaisuutta, mikäli painotukseen sisältyy taide- ja taitoaineita.

13.2. Valinnaiset aineet

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta

muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista[288]. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päättäessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle[289].

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1-9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusasetuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (225 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

Vuosiluokilla 4 - 6 valinnaisina aineina tarjotaan pääsääntöisesti oppiainerajat ylittäviä oppiainekokonaisuuksia, tarjota voidaan myös soveltavia tai syventäviä opintoja. Valinnaisina aineina tarjottavia oppiainekokonaisuuksia voidaan tarjota valittavaksi yli luokka-asterajojen. Oppilas tekee ensi- ja toissijaisen valinnan kutakin lukuvuotta varten edellisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Valinnainen aine valitaan kullekin luokka-asteelle erikseen.

Vuosiluokilla 4 - 6 valinnaisen aineen laajuus on yksi vuosiviikkotunti. Koulun opetussuunnitelmassa määritellään valinnaisen aineen nimi ja vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan. Lisäksi määritellään tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ja arviointiperusteet hyväksytylle arvosanalle.

Vuosiluokkien 8 - 9 osalta valinnaisina aineina voidaan tarjota useasta oppiaineesta muodostettuja oppiainerajat ylittäviä oppiainekokonaisuuksia, soveltavia tai syventäviä opintoja. Vuosiluokilla 8 - 9 pyritään mahdollistamaan oppilaalle valinnainen aine, jonka laajuus on kaksi vuosiviikkotuntia tai enemmän. Oppilas tekee ensi- ja toissijaisen valinnan 7. vuosiluokan kevätlukukaudella. Mikäli valinnaisen aineen laajuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia, oppilas tekee kutakin lukuvuotta varten valinnan edellisen lukuvuoden kevätlukukaudella.

Koulun opetussuunnitelmassa määritellään valinnaisen aineen nimi, laajuus, vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan ja miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain. Lisäksi määritellään tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ja valinnaisen aineen laajuudesta riippuen arviointiperusteet hyväksytylle arvosanalle tai hyvän ja kohtalaisen osaamisen kuvaukset kullekin luokka-asteelle.

Jos oppilas opiskelee opetussuunnitelmallisessa painotuksessa, tuntimäärä otetaan valinnaisista aineista niiltä osin, kun painotukseen sisältyy taide- ja taitoaineita, ja jos taide- ja taitoaineiden valinnaiset on jo käytetty ja tämän lisäksi vuosiviikkotunteja tarvitaan opetussuunnitelmallisen painotuksen toteuttamiseksi opetussuunnitelmallisen painotuksen linjauksen mukaan. Jos oppilas opiskelee opetussuunnitelmallisessa painotuksessa, tuntimäärä otetaan ainoastaan valinnaisista aineista, kun painotukseen sisältyy muita kuin taide- ja taitoaineita.

Opetussuunnitelmallinen painotus rajoittaa valinnaisuutta.

---

288 Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

289 Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisesta ammatillisessa peruskoulutuksessa (4/2013); Opetusministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (856/2006)

13.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Vieraiden kielten osalta näissä perusteissa on määritelty A2- ja B2-kielinä opetettavien vapaaehtoisten ja valinnaisten kielten tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Mahdollisista muista valinnaisista kielistä sekä niiden tavoitteista ja sisällöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielelle varatut vuosiviikkotunnit. Vapaaehtoisen A-kielen vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit ovat samat kuin kaikille yhteisessä A-kielessä.

Valinnaisen B-kielen (B-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia.

Valinnaisen A-kielen (A2-kieli) ja valinnaisen B-kielen (B2-kieli) vuosiviikkotunnit sisältyvät vuosiluokilla 8. ja 9. valinnaisiin aineisiin.

Tampereen kaupungin perusopetuksen kielitarjotin, voimassa 1.8.2023 alkaen

Kullakin koulupolulla tarjotaan englannin lisäksi vähintään kahta pakollista pitkää kieltä. Samaa kieltä tarjotaan mahdollisuuksien mukaan sekä pakollisena (A1-kieli), että valinnaisena (A2-kieli) pitkänä kielenä koulupolkujen sisällä. Näin A1- ja A2-kielten opetusryhmät voivat tarvittaessa yhdistyä. A1-kielen opinnot alkavat ensimmäisellä ja A2-kielen opinnot kolmannella luokalla.

	A1-kielet	***A2-kielet***
Tesoma	***en, sa, esp***	***en, ru, sa***
Lamminpää	***en, sa, esp***	***en, sa***
Lielahti	***en, ra, sa, ve***	***en, sa, esp***
Lentävänniemi	***en, ru, sa, esp***	***en, ru***
Kaarila	***en, ra, sa,***	***en, esp, ra, sa***
Rahola	***en, esp, ra***	***en, sa***

	A1-kielet	***A2-kielet***
Kämmenniemi	***en, esp, sa***	***en, esp, sa, ra***
Olkahinen	***en, ra, sa***	***en, esp, ru, sa***
Linnainmaa	***en, esp, ru, sa***	***en, ru, sa, esp***
Leinola	***en, esp, sa***	***en, ru, sa,***
Takahuhti	***en, ra, sa, ve***	***en, ra, sa, ve***
Atala	***en, ra, sa***	***en, ra, sa***
Messukylä	***en, ra, sa***	***en, ra, sa***

	A1-kielet	A2-kielet:
Ahvenisjärvi	en, esp, ra, sa	en, esp, sa, ra
Etelä-Hervanta	en, ru, sa, ve	en, sa, ve
Kaukajärvi	en, esp, ra, sa, kii (yk)	en, ra, sa, esp
Annala	en, kii, ra, sa	en, sa, ra
Vehmainen	en, sa	en, ra, sa

	A1-kielet	A2-kielet
Sampo	en, esp, ra (yk), sa	en, esp, ru
Kissanmaa	en, ra, sa	en, ru
Wivi Lönn	en, ra, sa, kii (yk)	en, kii, ra, sa
Pispala	en, kii, ra, sa	en, ra, sa
Juhannuskylä	en, esp, sa, ve	en, sa, ra (yk)
Tammela	en, ra, sa,	en, esp, ra, sa
FISTA	en	esp, ra, sa
Erityiskoulut	en, esp, sa, ve	en, sa

	A1-kielet	A2-kielet
Vuores	en, esp, kii, ra, sa, ve	en, esp, ra, sa
Hatanpää	en, ra, sa, ve	en, ra, sa
Koivisto	en, ra, sa, ve	en, sa, ve
Peltolammi	en, sa,	en, sa,
Normaalikoulu	en, ra, sa	en

Lapsen omat aikaisemmat kielikokemukset huomioidaan ja hyödynnetään osana kielen oppimisen prosessia. Lisäksi huomioidaan kohdekielen kulttuuriin tutustuminen sekä oppimiseen liittyviä mahdollisia erityispiirteitä. Lukuvuoden päätteeksi oppiaine arvioidaan sanallisesti asteikolla hyväksytty/hylätty.

B2-kielet Lielahden koulussa ovat ranska, saksa ja venäjä.

13.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Opetuksen järjestäjä päättää valinnaisuudesta opetuksessa siten, että tarjonta toteuttaa perusopetukselle asetettuja tavoitteita ja vastaa oppilaiden tarpeisiin. Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

- *miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin jakamalla näitä tunteja taide- ja taitoaineiden kesken*
- *miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin oppilaan valintaan perustuen*
- *mitkä ovat kunkin taide- ja taitoaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt niillä vuosiluokilla, joilla näiden oppiaineiden opetustunnit muodostuvat osittain tai kokonaisuudessaan taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista*

Valinnaiset aineet

- *mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet*
  - *mikä on kunkin valinnaisen aineen nimi ja laajuus sekä vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan*
  - *miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain*
  - *mitkä ovat kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.*

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

- *mitkä ovat oppilaille mahdollisesti tarjottavat vapaaehtoiset ja valinnaiset kielet*
  - *miten niiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain*
  - *mitkä ovat opetussuunnitelman perusteiden pohjalta määritellyt tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.*

14. Vuosiluokat 1-2

14.1. Koululaiseksi kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeätä, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisyys sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1-2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

14.2. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeätä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta. Jo ennen kielen A1-oppimäärän opetuksen alkamista lapsia voidaan tutustuttaa alustavasti opetuksen järjestäjän tarjoamiin kieliin järjestämällä esimerkiksi kielisuihkuja esiopetuksessa tai syksyllä ensimmäisellä vuosiluokalla, jos opetus alkaa kevätlukukaudella. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan lapsia kiinnostavista asioista yhdessä lasten kanssa. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Eri kieliin tutustutaan varhaiskasvatuksen kielisuihkuissa ja esiopetuksen Kikatus-tunneilla.

Kielivalinnoista ja -ohjelmista tiedotetaan huoltajia vuosittain järjestettävissä koulukohtaisissa ja keskitetyissä kielivalintatilaisuuksissa.

Eri kieliin tutustutaan varhaiskasvatuksen kielisuihkuissa ja esiopetuksen Kikatus-tunneilla.

Kielivalinnoista ja -ohjelmista tiedotetaan huoltajia vuosittain järjestettävissä koulukohtaisissa ja keskitetyissä kielivalintatilaisuuksissa.

14.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

14.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 1-2.

Laaja-alaisen osaamisen perusta luodaan esiopetuksessa ja sitä edeltävässä varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksen ensimmäisten vuosien aikana. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestävään elämäntapaan. Alusta lähtien on tärkeätä, että koulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle vuorovaikutteisen ja kannustavan yhteisön, jossa oppilas voi tuntea tulevansa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Kestävään elämäntapaan koulu kasvattaa eniten omalla esimerkillään. Kestävän elämäntavan edistämisessä korostuvat erityisesti yhdessä toimimisen taidot, lähiyhteisön kulttuurisen monimuotoisuuden havainnoiminen sekä luonnossa liikkuminen ja luontosuhteen vahvistaminen.

14.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun

muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan

mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

L4 Monilukutaito

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa

oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia

suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

14.6. Oppiaineet

Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** elämänkatsomustiedon opetuksen painopiste on oppilaiden yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen, ilmaisun sekä ajattelun ja oppimisen taitojen kehittämisessä. Oppilaan omaa ajattelua ja kokemuksia kuuntelemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen.*

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioivaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnassa otetaan huomioon lasten elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Se tukee ja vahvistaa oppilaiden osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaidoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämänkatsomustiedossa ovat

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä

- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa

- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii kuuntelu- ja keskustelutaitoja.	S1-S4	Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu rohkeasti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla.	Oppilas osallistuu vain vähän eisiin vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla.
T2 Oppilas harjoittelee tunnistamaan erilaisia tunteita ja käsittelemään niitä. Oppilas oppii käsittelemään ristiriitatilanteita.	S2	Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä joitakin tunteita.	Oppilas tunnistaa vain muutamia tunteita.
T3 Oppilas harjoittelee eläytymään toisen asemaan ja osoittaa arvostavansa muiden ajattelua.	S1	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osoittaa kuuntelevansa muita.	Oppilas osoittaa vaihtelevasti kuuntelevansa muita.
T4 Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja kuuntelemalla toisia ja tekemällä kysymyksiä.	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa esittää kysymyksiä ja perusteltuja väitteitä.	Oppilas ei juurikaan osaa esittää perusteltuja väitteitä.
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurin juuria ja monimuotoisuutta.	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa kertoa oman kulttuurin juurista.	Oppilas kertoo oman kulttuurin juurista hyvin vähän.
T6 Oppilas harjoittelee eettistä pohdintaa.	S1-S4	Etiikka	Oppilas osaa erotella oikean ja väärän toisistaan ja osaa kertoa niistä esimerkkejä.	Oppilas ei aina osaa erotella oikeaa ja väärää toisistaan eikä osaa kertoa niistä esimerkkejä.
T7 Oppilas tutustuu alustavasti lähiympäristönsä tapoihin.	S2	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä joitakin lähiympäristönsä katsomuksellisia ilmiöitä.	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä jonkin lähiympäristönsä katsomuksellisen ilmiön.
T8 Oppilas harjoittelee tunne- ja vuorovaikutustaitoja	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osallistuu aktiivisesti tunne- ja	Oppilas osallistuu jonkin verran tunne- ja

esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta.			vuorovaikutustaitojen harjoitteluun.	vuorovaikutustaitojen harjoitteluun.
T9 Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ympäristöä ja luontoa.	S4	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa nimetä joitakin omaa ympäristöä ja luontoa suojelevia asioita.	Oppilas osaa nimetä jonkun omaa ympäristöä ja luontoa suojelevan asian.

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii kuuntelu- ja keskustelutaitoja.	S1-S4	Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu rohkeasti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla.	Oppilas osallistuu vain vähän eisiin vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla.
T2 Oppilas harjoittelee tunnistamaan erilaisia tunteita ja käsittelemään niitä. Oppilas oppii käsittelemään ristiriitatilanteita.	S2	Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä joitakin tunteita.	Oppilas tunnistaa vain muutamia tunteita.
T3 Oppilas harjoittelee eläytymään toisen asemaan ja osoittaa arvostavansa muiden ajattelua.	S1	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osoittaa kuuntelevansa muita.	Oppilas osoittaa vaihtelevasti kuuntelevansa muita.
T4 Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja kuuntelemalla toisia ja tekemällä kysymyksiä.	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa esittää kysymyksiä ja perusteltuja väitteitä.	Oppilas ei juurikaan osaa esittää perusteltuja väitteitä.
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurin juuria ja monimuotoisuutta.	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa kertoa oman kulttuurin juurista.	Oppilas kertoo oman kulttuurin juurista hyvin vähän.
T6 Oppilas harjoittelee eettistä pohdintaa.	S1-S4	Etiikka	Oppilas osaa erotella oikean ja väärän toisistaan ja osaa kertoa niistä esimerkkejä.	Oppilas ei aina osaa erotella oikeaa ja väärää toisistaan eikä osaa kertoa niistä esimerkkejä.
T7 Oppilas tutustuu alustavasti lähiympäristönsä tapoihin.	S2	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä joitakin lähiympäristönsä katsomuksellisia ilmiöitä.	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä jonkin lähiympäristönsä katsomuksellisen ilmiön.
T8 Oppilas harjoittelee tunne- ja vuorovaikutustaitoja	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osallistuu aktiivisesti tunne- ja	Oppilas osallistuu jonkin verran tunne- ja

esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta.			vuorovaikutustaitojen harjoitteluun.	vuorovaikutustaitojen harjoitteluun.
T9 Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ympäristöä ja luontoa.	S4	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin omaa ympäristöä ja luontoa suojelevia asioita. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä jonkun lähiympäristönsä katsomuksellisen ilmiön.	Oppilas osaa nimetä ja selittää jonkin omaa ympäristöä ja luontoa suojelevan asian.

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii kuuntelu- ja keskustelutaitoja.	S1-S4	Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu rohkeasti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla.	Oppilas osallistuu vain vähän erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla.
T2 Oppilas harjoittelee tunnistamaan erilaisia tunteita ja käsittelemään niitä. Oppilas oppii käsittelemään ristiriitatilanteita.	S2	Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä joitakin tunteita.	Oppilas tunnistaa vain muutamia tunteita.
T3 Oppilas harjoittelee eläytymään toisen asemaan ja osoittaa arvostavansa muiden ajattelua.	S1	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osoittaa kuuntelevansa muita.	Oppilas osoittaa vaihtelevasti kuuntelevansa muita.
T4 Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja kuuntelemalla toisia ja tekemällä kysymyksiä.	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa esittää kysymyksiä ja perusteltuja väitteitä.	Oppilas ei juurikaan osaa esittää perusteltuja väitteitä.
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurin juuria ja monimuotoisuutta.	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa kertoa oman kulttuurin juurista.	Oppilas kertoo oman kulttuurin juurista hyvin vähän.
T6 Oppilas harjoittelee eettistä pohdintaa.	S1-S4	Etiikka	Oppilas osaa erotella oikean ja väärän toisistaan ja osaa kertoa niistä esimerkkejä.	Oppilas ei aina osaa erotella oikeaa ja väärää toisistaan eikä osaa kertoa niistä esimerkkejä.
T7 Oppilas tutustuu alustavasti lähiympäristönsä tapoihin.	S2	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä joitakin lähiympäristönsä katsomuksellisia ilmiöitä.	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä jonkin lähiympäristönsä katsomuksellisen ilmiön.
T8 Oppilas harjoittelee tunne- ja vuorovaikutustaitoja	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osallistuu aktiivisesti tunne- ja	Oppilas osallistuu jonkin verran tunne- ja

esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta.			vuorovaikutustaitojen harjoitteluun.	vuorovaikutustaitojen harjoitteluun.
T9 Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ympäristöä ja luontoa.	S4	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa nimetä joitakin omaa ympäristöä ja luontoa suojelevia asioita.	Oppilas osaa nimetä jonkun omaa ympäristöä ja luontoa suojelevan asian.

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii kuuntelu- ja keskustelutaitoja.	S1-S4	Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu rohkeasti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla.	Oppilas osallistuu vain vähän eisiin vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla.
T2 Oppilas harjoittelee tunnistamaan erilaisia tunteita ja käsittelemään niitä. Oppilas oppii käsittelemään ristiriitatilanteita.	S2	Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä joitakin tunteita.	Oppilas tunnistaa vain muutamia tunteita.
T3 Oppilas harjoittelee eläytymään toisen asemaan ja osoittaa arvostavansa muiden ajattelua.	S1	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osoittaa kuuntelevansa muita.	Oppilas osoittaa vaihtelevasti kuuntelevansa muita.
T4 Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja kuuntelemalla toisia ja tekemällä kysymyksiä.	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa esittää kysymyksiä ja perusteltuja väitteitä.	Oppilas ei juurikaan osaa esittää perusteltuja väitteitä.
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurin juuria ja monimuotoisuutta.	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa kertoa oman kulttuurin juurista.	Oppilas kertoo oman kulttuurin juurista hyvin vähän.
T6 Oppilas harjoittelee eettistä pohdintaa.	S1-S4	Etiikka	Oppilas osaa erotella oikean ja väärän toisistaan ja osaa kertoa niistä esimerkkejä.	Oppilas ei aina osaa erotella oikeaa ja väärää toisistaan eikä osaa kertoa niistä esimerkkejä.
T7 Oppilas tutustuu alustavasti lähiympäristönsä tapoihin.	S2	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä joitakin lähiympäristönsä katsomuksellisia ilmiöitä.	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä jonkin lähiympäristönsä katsomuksellisen ilmiön.
T8 Oppilas harjoittelee tunne- ja vuorovaikutustaitoja	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osallistuu aktiivisesti tunne- ja	Oppilas osallistuu jonkin verran tunne- ja

esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta.			vuorovaikutustaitojen harjoitteluun.	vuorovaikutustaitojen harjoitteluun.
T9 Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ympäristöä ja luontoa.	S4	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin omaa ympäristöä ja luontoa suojelevia asioita. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä jonkun lähiympäristönsä katsomuksellisen ilmiön.	Oppilas osaa nimetä ja selittää jonkin omaa ympäristöä ja luontoa suojelevan asian.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii kuuntelu- ja keskustelutaitoja.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Pohditaan, millaista on toisia kunnioittava käyttäytyminen. Pohditaan ystävyyttä ja mitä ystävyys oppilaalle merkitsee. Pääpaino on selkeässä itseilmaisussa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämäntapoihin. Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe sekä sen tavat elää ja ajatella. Pohditaan ympäröivään kulttuuria esim. tarkastelemalla eri kulttuurien pukeutumistyylejä. Opitaan kuuntelemaan toisia ja annetaan tilaa oppilaan omalle pohdinnalle. Harjoitellaan tunnistamaan tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin lähiympäristön sääntöihin ja pohditaan niiden merkityksiä. Pohdinnoissa otetaan huomioon erilaisissa arkipäivän tilanteissa syntyvät ristiriitatilanteet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämänmuotoihin maapallolla ja elämän rajallisuuteen. Tutustutaan maailmansyntytarinoihin. Tutustutaan lähiympäristöön ja pohditaan sen merkitystä oppilaan elämässä.

T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee tunnistamaan erilaisia tunteita ja käsittelemään niitä. Oppilas oppii käsittelemään ristiriitatilanteita.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämäntapoihin. Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe sekä sen tavat elää ja ajatella. Pohditaan ympäröivään kulttuuria esim. tarkastelemalla eri kulttuurien pukeutumistyylejä. Opitaan kuuntelemaan toisia ja annetaan tilaa oppilaan omalle pohdinnalle. Harjoitellaan tunnistamaan tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee eläytymään toisen asemaan ja osoittaa arvostavansa muiden ajattelua.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Pohditaan, millaista on toisia kunnioittava käyttäytyminen. Pohditaan ystävyyttä ja mitä ystävyys oppilaalle merkitsee. Pääpaino on selkeässä itseilmaisussa.

T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja kuuntelemalla toisia ja tekemällä kysymyksiä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Pohditaan, millaista on toisia kunnioittava käyttäytyminen. Pohditaan ystävyyttä ja mitä ystävyys oppilaalle merkitsee. Pääpaino on selkeässä itseilmaisussa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämäntapoihin. Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe sekä sen tavat elää ja ajatella. Pohditaan ympäröivään kulttuuria esim. tarkastelemalla eri kulttuurien pukeutumistyylejä. Opitaan kuuntelemaan toisia ja annetaan tilaa oppilaan omalle pohdinnalle. Harjoitellaan tunnistamaan tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin lähiympäristön sääntöihin ja pohditaan niiden merkityksiä. Pohdinnoissa otetaan huomioon erilaisissa arkipäivän tilanteissa syntyvät ristiriitatilanteet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämänmuotoihin maapallolla ja elämän rajallisuuteen. Tutustutaan maailmansyntytarinoihin. Tutustutaan lähiympäristöön ja pohditaan sen merkitystä oppilaan elämässä.

T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurin juuria ja monimuotoisuutta.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Pohditaan, millaista on toisia kunnioittava käyttäytyminen. Pohditaan ystävyyttä ja mitä ystävyys oppilaalle merkitsee. Pääpaino on selkeässä itseilmaisussa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämäntapoihin. Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe sekä sen tavat elää ja ajatella. Pohditaan ympäröivään kulttuuria esim. tarkastelemalla eri kulttuurien pukeutumistyylejä. Opitaan kuuntelemaan toisia ja annetaan tilaa oppilaan omalle pohdinnalle. Harjoitellaan tunnistamaan tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa

ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin lähiympäristön sääntöihin ja pohditaan niiden merkityksiä. Pohdinnoissa otetaan huomioon erilaisissa arkipäivän tilanteissa syntyvät ristiriitatilanteet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämänmuotoihin maapallolla ja elämän rajallisuuteen. Tutustutaan maailmansyntytarinoihin. Tutustutaan lähiympäristöön ja pohditaan sen merkitystä oppilaan elämässä.

T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee eettistä pohdintaa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Pohditaan, millaista on toisia kunnioittava käyttäytyminen. Pohditaan ystävyyttä ja mitä ystävyys oppilaalle merkitsee. Pääpaino on selkeässä itseilmaisussa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämäntapoihin. Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe sekä sen tavat elää ja ajatella. Pohditaan ympäröivään kulttuuria esim. tarkastelemalla eri kulttuurien pukeutumistyylejä. Opitaan kuuntelemaan toisia ja annetaan tilaa oppilaan omalle pohdinnalle. Harjoitellaan tunnistamaan tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin lähiympäristön sääntöihin ja pohditaan niiden merkityksiä. Pohdinnoissa otetaan huomioon erilaisissa arkipäivän tilanteissa syntyvät ristiriitatilanteet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämänmuotoihin maapallolla ja elämän rajallisuuteen. Tutustutaan maailmansyntytarinoihin. Tutustutaan lähiympäristöön ja pohditaan sen merkitystä oppilaan elämässä.

T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu alustavasti lähiympäristönsä tapoihin.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämäntapoihin. Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe sekä sen tavat elää ja ajatella. Pohditaan ympäröivään kulttuuria esim. tarkastelemalla eri kulttuurien pukeutumistyylejä. Opitaan kuuntelemaan toisia ja annetaan tilaa oppilaan omalle pohdinnalle. Harjoitellaan tunnistamaan tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Pohditaan, millaista on toisia kunnioittava käyttäytyminen. Pohditaan ystävyyttä ja mitä ystävyys oppilaalle merkitsee. Pääpaino on selkeässä itseilmaisussa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämäntapoihin. Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe sekä sen tavat elää ja ajatella. Pohditaan ympäröivään kulttuuria esim. tarkastelemalla eri kulttuurien pukeutumistyylejä. Opitaan kuuntelemaan toisia ja annetaan tilaa oppilaan omalle pohdinnalle. Harjoitellaan tunnistamaan tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin lähiympäristön sääntöihin ja pohditaan niiden merkityksiä. Pohdinnoissa otetaan huomioon erilaisissa arkipäivän tilanteissa syntyvät ristiriitatilanteet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämänmuotoihin maapallolla ja elämän rajallisuuteen. Tutustutaan maailmansyntytarinoihin. Tutustutaan lähiympäristöön ja pohditaan sen merkitystä oppilaan elämässä.

T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ympäristöä ja luontoa.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin elämänmuotoihin maapallolla ja elämän rajallisuuteen. Tutustutaan maailmansyntytarinoihin. Tutustutaan lähiympäristöön ja pohditaan sen merkitystä oppilaan elämässä.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii kuuntelu- ja keskustelutaitoja.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Mietitään, millaista on hyvä ystävyys ja miten saadaan ystävyys jatkumaan. Opetuksessa otetaan huomioon ja pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä sekä niiden erottamista toisistaan. Pohditaan, mitä tarkoittaa ihmisen hyvyys.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan laajemmin lähiympäristön erilaisiin kulttuureihin. Opitaan huomaamaan ja hyväksymään erilaisia elämäntapoja. Opetuksessa voidaan huomioida lähemmin esim. säästävä-kuluttava elämäntapa. Opitaan ymmärtämään perheiden erilaisuuden syitä. Tunnistetaan omia tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa

ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä koulussa ja ystävyyssuhteissa. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja pohditaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta lähiympäristöön. Annetaan oppilaalle mahdollisuuksia pohtia valintojen ja toiminnan vaikutusta.

T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee tunnistamaan erilaisia tunteita ja käsittelemään niitä. Oppilas oppii käsittelemään ristiriitatilanteita.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan laajemmin lähiympäristön erilaisiin kulttuureihin. Opitaan huomaamaan ja hyväksymään erilaisia elämäntapoja. Opetuksessa voidaan huomioida lähemmin esim. säästävä-kuluttava elämäntapa. Opitaan ymmärtämään perheiden erilaisuuden syitä. Tunnistetaan omia tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee eläytymään toisen asemaan ja osoittaa arvostavansa muiden ajattelua.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Mietitään, millaista on hyvä ystävyys ja miten saadaan ystävyys jatkumaan. Opetuksessa otetaan huomioon ja pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä sekä niiden erottamista toisistaan. Pohditaan, mitä tarkoittaa ihmisen hyvyys.

T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja kuuntelemalla toisia ja tekemällä kysymyksiä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Mietitään, millaista on hyvä ystävyys ja miten saadaan ystävyys jatkumaan. Opetuksessa otetaan huomioon ja pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä sekä niiden erottamista toisistaan. Pohditaan, mitä tarkoittaa ihmisen hyvyys.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan laajemmin lähiympäristön erilaisiin kulttuureihin. Opitaan huomaamaan ja hyväksymään erilaisia elämäntapoja. Opetuksessa voidaan huomioida lähemmin esim. säästävä-kuluttava elämäntapa. Opitaan ymmärtämään perheiden erilaisuuden syitä. Tunnistetaan omia tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä koulussa ja ystävyyssuhteissa. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja pohditaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta lähiympäristöön. Annetaan oppilaalle mahdollisuuksia pohtia valintojen ja toiminnan vaikutusta.

T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurin juuria ja monimuotoisuutta.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Mietitään, millaista on hyvä ystävyys ja miten saadaan ystävyys jatkumaan. Opetuksessa otetaan huomioon ja pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä sekä niiden erottamista toisistaan. Pohditaan, mitä tarkoittaa ihmisen hyvyys.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan laajemmin lähiympäristön erilaisiin kulttuureihin. Opitaan huomaamaan ja hyväksymään erilaisia elämäntapoja. Opetuksessa voidaan huomioida lähemmin esim. säästävä-kuluttava elämäntapa. Opitaan ymmärtämään perheiden erilaisuuden syitä. Tunnistetaan omia tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä koulussa ja ystävyyssuhteissa. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja pohditaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta lähiympäristöön. Annetaan oppilaalle mahdollisuuksia pohtia valintojen ja toiminnan vaikutusta.

T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee eettistä pohdintaa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Mietitään, millaista on hyvä ystävyys ja miten saadaan ystävyys jatkumaan. Opetuksessa otetaan huomioon ja pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä sekä niiden erottamista toisistaan. Pohditaan, mitä tarkoittaa ihmisen hyvyys.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan laajemmin lähiympäristön erilaisiin kulttuureihin. Opitaan huomaamaan ja hyväksymään erilaisia elämäntapoja. Opetuksessa voidaan huomioida lähemmin esim. säästävä-kuluttava elämäntapa. Opitaan ymmärtämään perheiden erilaisuuden syitä. Tunnistetaan omia tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä koulussa ja ystävyyssuhteissa. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja pohditaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta lähiympäristöön. Annetaan oppilaalle mahdollisuuksia pohtia valintojen ja toiminnan vaikutusta.

T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu alustavasti lähiympäristönsä tapoihin.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan laajemmin lähiympäristön erilaisiin kulttuureihin. Opitaan huomaamaan ja hyväksymään erilaisia elämäntapoja. Opetuksessa voidaan huomioida lähemmin esim. säästävä-kuluttava elämäntapa. Opitaan ymmärtämään perheiden erilaisuuden syitä. Tunnistetaan omia tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Mietitään, millaista on hyvä ystävyys ja miten saadaan ystävyys jatkumaan. Opetuksessa otetaan huomioon ja pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä sekä niiden erottamista toisistaan. Pohditaan, mitä tarkoittaa ihmisen hyvyys.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan laajemmin lähiympäristön erilaisiin kulttuureihin. Opitaan huomaamaan ja hyväksymään erilaisia elämäntapoja. Opetuksessa voidaan huomioida lähemmin esim. säästävä-kuluttava elämäntapa. Opitaan ymmärtämään perheiden erilaisuuden syitä. Tunnistetaan omia tunteita ja rohkaistaan oppilasta puhumaan niistä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä koulussa ja ystävyyssuhteissa. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja pohditaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta lähiympäristöön. Annetaan oppilaalle mahdollisuuksia pohtia valintojen ja toiminnan vaikutusta.

T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ympäristöä ja luontoa.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja pohditaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta lähiympäristöön. Annetaan oppilaalle mahdollisuuksia pohtia valintojen ja toiminnan vaikutusta.

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** luodaan perustaa oppilaiden omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä.*

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 1-2 innostetaan leikinomaiseen kokeiluun, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä taiteidenväliseen toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja

hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat

- *edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle*
- *edistyminen materiaalien kokeilemisessa ja tekniikoiden harjoittelussa*
- *edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessa*
- *edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessa.*

Oppimisen arviointi

Kuvataiteen arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas havainnoi eri aistein itseään, ympäristöään, taidetta ja lastenkulttuurin kuvamaailmoja.Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.	S1,S2,S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan yhdellä tiedon tuottamisen tavalla.
T2 Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä.	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä yksipuolisesti.
T3 Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti yksipuolisesti.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas tutustuu ja harjoittelee monipuolisesti erilaisia kuvan tekemisen keinoja käyttäen työtapoina esimerkiksi piirtämistä, maalaamista, kolmiulotteista ilmaisua ja erilaisia mediavälineitä. Oppilas tutustuu erilaisten työtapojen kautta kuvan tekemisen materiaaleihin.	S1,S2,S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa käyttää kuvallisen tuottamisen materiaaleja ja tekniikoita.	Oppilas osaa käyttää yksipuolisella tavalla kuvallisen tuottamisen materiaaleja ja tekniikoita.

T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään yksin ja yhdessä tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti sekä kokee iloa ja onnistumista omasta työstään.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa työskennellä yksin ja yhdessä.	Oppilas osaa työskennellä yksin.
T6 Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja, esimerkiksi muodon, koon, sommittelun ja värin ilmenemistä, omissa ja muiden kuvissa. Oppilas tutustuu ja käyttää päävärejä sekä kylmiä ja lämpimiä värejä. Oppilas harjoittelee kuvaamisen keinoista pareja iso-pieni sekä lähellä- kaukana. Oppilas harjoittelee symmetrian hahmottamista omissa kuvissaan. Oppilas harjoittelee ihmisen kehon osien kuvaamista.	S1,S2,S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen Päävärien sekä kylmien ja lämpimien värien hahmottaminen ja käyttö. Kuvaamisen keinoista parien iso-pieni sekä lähellä-kaukana harjoittelu, symmetrian hahmottaminen omissa kuvissa sekä ihmisen kehon osien kuvaaminen.	Oppilas osaa tarkastella kuvallisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas hahmottaa päävärit sekä kylmät ja lämpimät värit ja osaa käyttää niitä omissa töissään. Oppilas hahmottaa koon ja etäisyyksien ilmenemisen ja osaa käyttää niitä omissa kuvissaan. Oppilas hahmottaa symmetriaa sekä ihmisen kehon osat omissa kuvissaan.	Oppilas osaa tarkastella yksipuolisesti jotakin kuvallisen vaikuttamisen keinoa. Oppilas hahmottaa päävärit sekä kylmät ja lämpimät värit ja osaa käyttää niitä omissa töissään yksipuolisesti. Oppilas hahmottaa koon ja etäisyyksien ilmenemisen ja osaa käyttää niitä omissa kuvissaan yksipuolisesti. Oppilas hahmottaa symmetriaa sekä ihmisen kehon osat omissa kuvissaan yksipuolisesti.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas tarkastelee ja keskustelee erilaisista kuvatyypeistä esimerkiksi mainoskuvista, valokuvista ja taidekuvista.Oppilas	S1,S2,S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa sanallistaa omia ja toisten tekemiä kuvia ja osaa tarkastella kuvan vaikuttamisen keinoja ja todenmukaisuutta.	Oppilas osaa sanallistaa omia tekemiään kuvia.

tarkastelee kuvan vaikuttamisen keinoja sekä kuvien todenmukaisuutta.				
T8 Oppilas kiinnostuu ja arvostaa omaa ja muiden kulttuuria, työskentelyä sekä kuvallisia tuotoksia. Oppilas tarkastelee ja kuvaa omasta elinympäristöstään tuttuja (vaatetus, lelut, arkipäivän tuotteet) visuaalisia tuotteita ja kuvia.	S1,S2,S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tarkastella ja kuvata omasta elinympäristöstään tuttuja visuaalisia tuotteita ja kuvia.	Oppilas osaa kuvata omasta elinympäristöstään tuttuja visuaalisia tuotteita ja kuvia.
T9 Oppilas tarkastelee elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia sekä ilmaisee monipuolisilla kuvallisilla keinoilla vuoden kiertoon liittyviä juhlakulttuureja.Oppilas havainnoi ympäristön visuaalista ilmettä eri vuodenaikoina, esimerkiksi luonnon eri värisävyjä.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa tarkastella elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia ja ilmaista itseään kuvallisin keinoin. Oppilas tekee havaintoja ympäristöstään eri vuodenaikoina.	Oppilas osaa tarkastella elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista, esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta.	S1,S2,S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään eri näkökulmista.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään.
T11Oppilas huolehtii yhteisestä	S1,S2,S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja	Oppilas osaa huolehtia	Oppilas huolehtii vaihtelevasti työskentely-

työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä, sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas kiinnostuu käyttämään luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.		toimintatapojen valinta	työskentely-ympäristöstään ja välineistään tarkoituksenmukaisesti ja käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	ympäristöstään ja välineistä.

Kuvataiteen arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas havainnoi eri aistein itseään, ympäristöään, taidetta ja lastenkulttuurin kuvamaailmoja.Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.	S1,S2,S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan yhdellä tiedon tuottamisen tavalla.
T2 Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä.	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä yksipuolisesti.
T3 Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti monipuolisesti.	Oppilas osaa käyttää kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä yksipuolisesti.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas tutustuu ja harjoittelee monipuolisesti erilaisia kuvan tekemisen keinoja käyttäen työtapoina esimerkiksi piirtämistä, maalaamista, kolmiulotteista ilmaisua ja erilaisia mediavälineitä. Oppilas tutustuu erilaisten työtapojen kautta kuvan tekemisen materiaaleihin.	S1,S2,S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa käyttää kuvallisen tuottamisen materiaaleja ja tekniikoita.	Oppilas osaa käyttää yksipuolisella tavalla kuvallisen tuottamisen materiaaleja ja tekniikoita.

T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään yksin ja yhdessä tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti sekä kokee iloa ja onnistumista omasta työstään.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja työskennellä sekä yksin että ryhmässä.	Oppilas osaa työskennellä yksin ja yhdessä.
T6 Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja, esimerkiksi muodon, koon, sommittelun ja värin ilmenemistä, omissa ja muiden kuvissa. Oppilas tutustuu ja käyttää välivärejä ja väriympyrää. Oppilas harjoittelee laveeraamista. Oppilas harjoittelee kuvaamisen keinoista paria edessä-takana. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa ornamentiikkaa. Oppilas harjoittelee ihmisen kuvaamista liikkeessä jollakin kuvataiteen työtavalla.	S1,S2,S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen Väriympyrä, välivärit Laveeraaminen Sommittelun tekijöistä edessä-takana Erilaiset ornamentit Ihmishahmon kuvaaminen liikkeessä jotakin kuvallista keinoa käyttäen	Oppilas osaa tarkastella erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa. Oppilas hahmottaa välivärit väriympyrästä ja osaa käyttää niitä omassa ilmaisussaan. Oppilas osaa laveerata. Oppilas hahmottaa sommittelun tekijöistä edessä-takana ja osaa käyttää taitoa omissa kuvissaan. Oppilas hahmottaa ja osaa toteuttaa ornamentin. Oppilas osaa kuvata ihmishahmoa liikkeessä jotakin kuvallista keinoa käyttäen.	Oppilas osaa tarkastella yksipuolisesti kuvallisen vaikuttamisen keinoa omissa kuvissaan. Oppilas hahmottaa välivärit väriympyrästä. Oppilas osaa laveerata. Oppilas hahmottaa sommittelun tekijöistä edessä-takana. Oppilas osaa toteuttaa yksinkertaisen ornamentin. Oppilas osaa kuvata ihmishahmoa liikkeessä jotakin kuvallista keinoa käyttäen.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas tarkastelee ja keskustelee erilaisista kuvatyypeistä esimerkiksi mainoskuvista, valokuvista ja	S1,S2,S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa sanallistaa omia ja toisten tekemiä kuvia ja osaa tarkastella kuvan vaikuttamisen keinoja ja todenmukaisuutta.	Oppilas osaa sanallistaa omia tekemiään kuvia.

taidekuvista.Oppilas tarkastelee kuvan vaikuttamisen keinoja sekä kuvien todenmukaisuutta.				
T8 Oppilas kiinnostuu ja arvostaa omaa ja muiden kulttuuria, työskentelyä sekä kuvallisia tuotoksia. Oppilas tarkastelee ja kuvaa omasta elinympäristöstään tuttuja (vaatetus, lelut, arkipäivän tuotteet) visuaalisia tuotteita ja kuvia.	S1,S2,S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tarkastella ja kuvata omasta elinympäristöstään tuttuja visuaalisia tuotteita ja kuvia.	Oppilas osaa kuvata omasta elinympäristöstään tuttuja visuaalisia tuotteita ja kuvia.
T9 Oppilas tarkastelee elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia sekä ilmaisee monipuolisilla kuvallisilla keinoilla vuoden kiertoon liittyviä juhlakulttuureja.Oppilas havainnoi ympäristön visuaalista ilmettä eri vuodenaikoina, esimerkiksi luonnon eri värisävyjä.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa tarkastella elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia ja ilmaista itseään kuvallisin keinoin. Oppilas tekee havaintoja ympäristöstään eri vuodenaikoina.	Oppilas osaa tarkastella elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista, esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta.	S1,S2,S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään eri näkökulmista.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään.
T11 Oppilas huolehtii	S1,S2,S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja	Oppilas osaa huolehtia	Oppilas huolehtii vaihtelevasti

yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä, sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas kiinnostuu käyttämään luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.		toimintatapojen valinta	työskentely-ympäristöstään ja -välineistään tarkoituksenmukaisesti ja käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	työskentely-ympäristöstään ja välineistä.

Oppimisen arviointi

Kuvataiteen arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas havainnoi eri aistein itseään, ympäristöään, taidetta ja lastenkulttuurin kuvamaailmoja.Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.	S1,S2,S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan yhdellä tiedon tuottamisen tavalla.
T2 Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä.	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä yksipuolisesti.
T3 Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti yksipuolisesti.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas tutustuu ja harjoittelee monipuolisesti erilaisia kuvan tekemisen keinoja käyttäen työtapoina esimerkiksi piirtämistä, maalaamista, kolmiulotteista ilmaisua ja erilaisia mediavälineitä. Oppilas tutustuu erilaisten työtapojen kautta kuvan tekemisen materiaaleihin.	S1,S2,S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa käyttää kuvallisen tuottamisen materiaaleja ja tekniikoita.	Oppilas osaa käyttää yksipuolisella tavalla kuvallisen tuottamisen materiaaleja ja tekniikoita.

T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään yksin ja yhdessä tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti sekä kokee iloa ja onnistumista omasta työstään.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa työskennellä yksin ja yhdessä.	Oppilas osaa työskennellä yksin.
T6 Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja, esimerkiksi muodon, koon, sommittelun ja värin ilmenemistä, omissa ja muiden kuvissa. Oppilas tutustuu ja käyttää päävärejä sekä kylmiä ja lämpimiä värejä. Oppilas harjoittelee kuvaamisen keinoista pareja iso-pieni sekä lähellä- kaukana. Oppilas harjoittelee symmetrian hahmottamista omissa kuvissaan. Oppilas harjoittelee ihmisen kehon osien kuvaamista.	S1,S2,S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen Päävärien sekä kylmien ja lämpimien värien hahmottaminen ja käyttö. Kuvaamisen keinoista parien iso-pieni sekä lähellä-kaukana harjoittelu, symmetrian hahmottaminen omissa kuvissa sekä ihmisen kehon osien kuvaaminen.	Oppilas osaa tarkastella kuvallisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas hahmottaa päävärit sekä kylmät ja lämpimät värit ja osaa käyttää niitä omissa töissään. Oppilas hahmottaa koon ja etäisyyksien ilmenemisen ja osaa käyttää niitä omissa kuvissaan. Oppilas hahmottaa symmetriaa sekä ihmisen kehon osat omissa kuvissaan.	Oppilas osaa tarkastella yksipuolisesti jotakin kuvallisen vaikuttamisen keinoa. Oppilas hahmottaa päävärit sekä kylmät ja lämpimät värit ja osaa käyttää niitä omissa töissään yksipuolisesti. Oppilas hahmottaa koon ja etäisyyksien ilmenemisen ja osaa käyttää niitä omissa kuvissaan yksipuolisesti. Oppilas hahmottaa symmetriaa sekä ihmisen kehon osat omissa kuvissaan yksipuolisesti.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas tarkastelee ja keskustelee erilaisista kuvatyypeistä esimerkiksi mainoskuvista, valokuvista ja taidekuvista.Oppilas	S1,S2,S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa sanallistaa omia ja toisten tekemiä kuvia ja osaa tarkastella kuvan vaikuttamisen keinoja ja todenmukaisuutta.	Oppilas osaa sanallistaa omia tekemiään kuvia.

tarkastelee kuvan vaikuttamisen keinoja sekä kuvien todenmukaisuutta.				
T8 Oppilas kiinnostuu ja arvostaa omaa ja muiden kulttuuria, työskentelyä sekä kuvallisia tuotoksia. Oppilas tarkastelee ja kuvaa omasta elinympäristöstään tuttuja (vaatetus, lelut, arkipäivän tuotteet) visuaalisia tuotteita ja kuvia.	S1,S2,S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tarkastella ja kuvata omasta elinympäristöstään tuttuja visuaalisia tuotteita ja kuvia.	Oppilas osaa kuvata omasta elinympäristöstään tuttuja visuaalisia tuotteita ja kuvia.
T9 Oppilas tarkastelee elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia sekä ilmaisee monipuolisilla kuvallisilla keinoilla vuoden kiertoon liittyviä juhlakulttuureja.Oppilas havainnoi ympäristön visuaalista ilmettä eri vuodenaikoina, esimerkiksi luonnon eri värisävyjä.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa tarkastella elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia ja ilmaista itseään kuvallisin keinoin. Oppilas tekee havaintoja ympäristöstään eri vuodenaikoina.	Oppilas osaa tarkastella elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista, esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta.	S1,S2,S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään eri näkökulmista.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään.
T11Oppilas huolehtii yhteisestä	S1,S2,S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja	Oppilas osaa huolehtia	Oppilas huolehtii vaihtelevasti työskentely-

työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä, sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas kiinnostuu käyttämään luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.		toimintatapojen valinta	työskentely-ympäristöstään ja välineistään tarkoituksenmukaisesti ja käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	ympäristöstään ja välineistä.

Kuvataiteen arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas havainnoi eri aistein itseään, ympäristöään, taidetta ja lastenkulttuurin kuvamaailmoja.Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.	S1,S2,S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan yhdellä tiedon tuottamisen tavalla.
T2 Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä.	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä yksipuolisesti.
T3 Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti monipuolisesti.	Oppilas osaa käyttää kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä yksipuolisesti.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas tutustuu ja harjoittelee monipuolisesti erilaisia kuvan tekemisen keinoja käyttäen työtapoina esimerkiksi piirtämistä, maalaamista, kolmiulotteista ilmaisua ja erilaisia mediavälineitä. Oppilas tutustuu erilaisten työtapojen kautta kuvan tekemisen materiaaleihin.	S1,S2,S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa käyttää kuvallisen tuottamisen materiaaleja ja tekniikoita.	Oppilas osaa käyttää yksipuolisella tavalla kuvallisen tuottamisen materiaaleja ja tekniikoita.

T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään yksin ja yhdessä tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti sekä kokee iloa ja onnistumista omasta työstään.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja työskennellä sekä yksin että ryhmässä.	Oppilas osaa työskennellä yksin ja yhdessä.
T6 Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja, esimerkiksi muodon, koon, sommittelun ja värin ilmenemistä, omissa ja muiden kuvissa. Oppilas tutustuu ja käyttää välivärejä ja väriympyrää. Oppilas harjoittelee laveeraamista. Oppilas harjoittelee kuvaamisen keinoista paria edessä-takana. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa ornamentiikkaa. Oppilas harjoittelee ihmisen kuvaamista liikkeessä jollakin kuvataiteen työtavalla.	S1,S2,S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen Väriympyrä, välivärit Laveeraaminen Sommittelun tekijöistä edessä-takana Erilaiset ornamentit Ihmishahmon kuvaaminen liikkeessä jotakin kuvallista keinoa käyttäen	Oppilas osaa tarkastella erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa. Oppilas hahmottaa välivärit väriympyrästä ja osaa käyttää niitä omassa ilmaisussaan. Oppilas osaa laveerata. Oppilas hahmottaa sommittelun tekijöistä edessä-takana ja osaa käyttää taitoa omissa kuvissaan. Oppilas hahmottaa ja osaa toteuttaa ornamentin. Oppilas osaa kuvata ihmishahmoa liikkeessä jotakin kuvallista keinoa käyttäen.	Oppilas osaa tarkastella yksipuolisesti kuvallisen vaikuttamisen keinoa omissa kuvissaan. Oppilas hahmottaa välivärit väriympyrästä. Oppilas osaa laveerata. Oppilas hahmottaa sommittelun tekijöistä edessä-takana. Oppilas osaa toteuttaa yksinkertaisen ornamentin. Oppilas osaa kuvata ihmishahmoa liikkeessä jotakin kuvallista keinoa käyttäen.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas tarkastelee ja keskustelee erilaisista kuvatyypeistä esimerkiksi mainoskuvista, valokuvista ja	S1,S2,S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa sanallistaa omia ja toisten tekemiä kuvia ja osaa tarkastella kuvan vaikuttamisen keinoja ja todenmukaisuutta.	Oppilas osaa sanallistaa omia tekemiään kuvia.

taidekuvista.Oppilas tarkastelee kuvan vaikuttamisen keinoja sekä kuvien todenmukaisuutta.				
T8 Oppilas kiinnostuu ja arvostaa omaa ja muiden kulttuuria, työskentelyä sekä kuvallisia tuotoksia. Oppilas tarkastelee ja kuvaa omasta elinympäristöstään tuttuja (vaatetus, lelut, arkipäivän tuotteet) visuaalisia tuotteita ja kuvia.	S1,S2,S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tarkastella ja kuvata omasta elinympäristöstään tuttuja visuaalisia tuotteita ja kuvia.	Oppilas osaa kuvata omasta elinympäristöstään tuttuja visuaalisia tuotteita ja kuvia.
T9 Oppilas tarkastelee elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia sekä ilmaisee monipuolisilla kuvallisilla keinoilla vuoden kiertoon liittyviä juhlakulttuureja.Oppilas havainnoi ympäristön visuaalista ilmettä eri vuodenaikoina, esimerkiksi luonnon eri värisävyjä.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa tarkastella elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia ja ilmaista itseään kuvallisin keinoin. Oppilas tekee havaintoja ympäristöstään eri vuodenaikoina.	Oppilas osaa tarkastella elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista, esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta.	S1,S2,S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään eri näkökulmista.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään.
T11 Oppilas huolehtii	S1,S2,S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja	Oppilas osaa huolehtia	Oppilas huolehtii vaihtelevasti

yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä, sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas kiinnostuu käyttämään luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.		toimintatapojen valinta	työskentely-ympäristöstään ja -välineistään tarkoituksenmukaisesti ja käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	työskentely-ympäristöstään ja välineistä.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi eri aistein itseään, ympäristöään, taidetta ja lastenkulttuurin kuvamaailmoja.Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu ja harjoittelee monipuolisesti erilaisia kuvan tekemisen keinoja käyttäen työtapoina esimerkiksi piirtämistä, maalaamista, kolmiulotteista ilmaisua ja erilaisia mediavälineitä. Oppilas tutustuu erilaisten työtapojen kautta kuvan tekemisen materiaaleihin.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee työskentelemään yksin ja yhdessä tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti sekä kokee iloa ja onnistumista omasta työstään.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja, esimerkiksi muodon, koon, sommittelun ja värin ilmenemistä, omissa ja muiden kuvissa.

Oppilas tutustuu ja käyttää päävärejä sekä kylmiä ja lämpimiä värejä.

Oppilas harjoittelee kuvaamisen keinoista pareja iso - pieni sekä lähellä - kaukana.

Oppilas harjoittelee symmetrian hahmottamista omissa kuvissaan.

Oppilas harjoittelee ihmisen kehon osien kuvaamista.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tarkastelee ja keskustelee erilaisista kuvatyypeistä, esimerkiksi mainoskuvista, valokuvista ja taidekuvista.Oppilas tarkastelee kuvan vaikuttamisen keinoja sekä kuvien todenmukaisuutta.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kiinnostuu ja arvostaa omaa ja muiden kulttuuria, työskentelyä sekä kuvallisia tuotoksia. Oppilas tarkastelee ja kuvaa omasta elinympäristöstään tuttuja (vaatetus, lelut, arkipäivän tuotteet) visuaalisia tuotteita ja kuvia.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tarkastelee elinympäristönsä visuaalisia tuotteita ja kuvia sekä ilmaisee monipuolisilla kuvallisilla keinoilla vuoden kiertoon liittyviä juhlakulttuureja.Oppilas havainnoi ympäristön visuaalista ilmettä eri vuodenaikoina, esimerkiksi luonnon eri värisävyjä.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista, esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä, sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas kiinnostuu käyttämään luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi eri aistein itseään, rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä, taidetta ja lastenkulttuurin kuvamaailmoja. Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu ja harjoittelee monipuolisesti erilaisia kuvan tekemisen keinoja käyttäen työtapoina esimerkiksi piirtämistä, maalaamista, kolmiulotteista ilmaisua ja erilaisia mediavälineitä.Oppilas tutustuu erilaisten työtapojen kautta kuvan tekemisen materiaaleihin.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee työskentelemään yksin ja yhdessä tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti sekä kokee iloa ja onnistumista omasta työstään.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja, esimerkiksi muotoa, kokoa, sommittelua ja väriä, omissa ja muiden kuvissa.

Oppilas tutustuu ja käyttää välivärejä ja väriympyrää.

Oppilas harjoittelee laveeraamista.

Oppilas harjoittelee kuvaamisen keinoista paria edessä - takana.

Oppilas suunnittelee ja toteuttaa ornamentiikkaa.

Oppilas harjoittelee ihmisen kuvaamista liikkeessä.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tarkastelee ja keskustelee erilaisista kuvatyypeistä, esimerkiksi mainoskuvista, valokuvista ja taidekuvista. Oppilas käyttää muodon, koon, sommittelun ja värin peruskäsitteitä. Oppilas tarkastelee kuvien todenmukaisuutta.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kiinnostuu ja arvostaa omaa ja muiden kulttuuria, työskentelyä sekä kuvallisia tuotoksia. Oppilas tarkastelee ja kuvaa omasta elinympäristöstään tuttuja (vaatetus, lelut, arkipäivän tuotteet) visuaalisia tuotteita ja kuvia.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tarkastelee ja ilmaisee monipuolisilla kuvallisilla keinoilla eri juhlakulttuureja ja vuoden kiertoa.Oppilas havainnoi ympäristön visuaalista ilmettä eri vuodenaikoina, esimerkiksi luonnon eri värisävyjä.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista, esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä, käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas kiinnostuu käyttämään luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsityön kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta.*

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Oppimisympäristö tukee käsityön toiminnallisuutta ja vuorovaikutusta opettajan, vertaisryhmän sekä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja käyttämään havaintojaan käsityötaitojen osana sekä vaikuttamaan ympäristöönsä. Työtapojen valinnoilla oppilaita kannustetaan osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Ohjatun

suunnittelun ja tekemisen tukena hyödynnetään mielikuvitusta, tarinoita, draamaa, leikkiä, pelejä sekä luonnon- ja rakennettua ympäristöä. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet sekä tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien materiaalien, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Käsityön toiminnallinen oppiminen edellyttää riittävästi aikaa, tilaa ja ohjausta.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja -taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoittelemiseen. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista.

Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat

- edistyminen työskentelyn sujuvuudessa

- edistyminen suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidoissa

- edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa

- edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa.

Osaamisen arviointi

Käsityön arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas kiinnostuu käsin tekemisestä sekä keksivästä ja kokeilevasta käsityöstä.	S1-S4	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.		
T2 Oppilas harjoittelee hahmottamaan käsityöprosessin kokonaisuutta. Oppilas harjoittelee kertomaan omista ideoistaan ja käsityön tekemisestään sekä esittelemään valmistamaansa tuotetta.	S1, S2, S3	Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi	Oppilas osaa ohjautua kokonaiseen käsityöprosessiin ja osaa esittää omia ideoitaan kuvallisesti sekä osaa kertoa käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta.	Oppilas osaa ohjatusti ryhtyä kokonaiseen käsityöprosessiin ja osaa esittää omia ideoitaan kuvallisesti sekä osaa ohjatusti kertoa käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta.
T3 Oppilas harjoittelee suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita.	S1-S5	Oman työn suunnittelu, valmistus	Oppilas osaa suunnitella ja valmistaa käsityötuotteita.	Oppilas osaa ohjatusti ja kannustetusti suunnitella ja valmistaa käsityötuotteita.
T4 Oppilas harjoittelee työstämään erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan.	S2-S4	Käsityössä käytettävien materiaalien työstäminen	Oppilas osaa työstää erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan.	Oppilas osaa kannustettuna ja ohjatusti työstää erilaisia materiaaleja.
T5 Oppilas tunnistaa onnistumisia ja omien ideoidensa vaikutuksia.	S1-S6	Oppilaan ideointi ja itsearviointi	Oppilas osaa tunnistaa onnistumisia ja ideoidensa vaikutuksia.	Oppilas osaa ohjatusti ja kannustettuna tunnistaa onnistumisia ja ideoidensa vaikutuksia.

Käsityön arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas kiinnostuu ja innostuu käsin tekemisestä ja hänessä herää uteliaisuus keksivään ja kokeilevaan käsityöhön.	S1-S4	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.		
T2 Oppilas harjoittelee ymmärtämään kokonaisen käsityöprosessin vaiheet. Oppilas harjoittelee kertomaan suunnitelmastaan piirtämällä tai muotoilemalla ja kertomaan käsityön tekemisestä sekä valmiista tuotteesta.	S1, S2, S3	Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi	Oppilas osaa ohjautua kokonaiseen käsityöprosessiin ja osaa esittää omia ideoitaan kuvallisesti sekä osaa kertoa käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta.	Oppilas osaa ohjatusti ryhtyä kokonaiseen käsityöprosessiin ja osaa esittää omia ideoitaan kuvallisesti sekä osaa ohjatusti kertoa käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta.
T3 Oppilas harjoittelee suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita.	S1-S5	Oman työn suunnittelu, valmistus	Oppilas osaa suunnitella ja valmistaa käsityötuotteita.	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja valmistaa käsityötuotteita.
T4 Oppilas harjoittelee työstämään erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan.	S2-S4	Käsityössä käytettävien materiaalien työstäminen	Oppilas osaa työstää erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan.	Oppilas osaa kannustettuna ja ohjatusti työstää erilaisia materiaaleja.
T5 Oppilas tunnistaa onnistumisia. Oppilas tunnistaa oman suunnittelunsa, taitojensa kehittymisen ja oman kädenjälkensä valmistamassaan tuotteessa.	S1-S6	Oppilaan ideointi ja itsearviointi	Oppilas osaa tunnistaa onnistumisensa, oman suunnittelunsa, taitojensa kehittymisen ja oman kädenjälkensä valmistamassaan tuotteessa.	Oppilas osaa ohjatusti ja kannustettuna tunnistaa onnistumisensa, oman suunnittelunsa, taitojensa kehittymisen ja oman kädenjälkensä valmistamassaan tuotteessa.

Osaamisen arviointi

Käsityön arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas kiinnostuu käsin tekemisestä sekä keksivästä ja kokeilevasta käsityöstä.	S1-S4	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.		
T2 Oppilas harjoittelee hahmottamaan käsityöprosessin kokonaisuutta. Oppilas harjoittelee kertomaan omista ideoistaan ja käsityön tekemisestään sekä esittelemään valmistamaansa tuotetta.	S1, S2, S3	Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi	Oppilas osaa ohjautua kokonaiseen käsityöprosessiin ja osaa esittää omia ideoitaan kuvallisesti sekä osaa kertoa käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta.	Oppilas osaa ohjatusti ryhtyä kokonaiseen käsityöprosessiin ja osaa esittää omia ideoitaan kuvallisesti sekä osaa ohjatusti kertoa käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta.
T3 Oppilas harjoittelee suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita.	S1-S5	Oman työn suunnittelu, valmistus	Oppilas osaa suunnitella ja valmistaa käsityötuotteita.	Oppilas osaa ohjatusti ja kannustetusti suunnitella ja valmistaa käsityötuotteita.
T4 Oppilas harjoittelee työstämään erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan.	S2-S4	Käsityössä käytettävien materiaalien työstäminen	Oppilas osaa työstää erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan.	Oppilas osaa kannustettuna ja ohjatusti työstää erilaisia materiaaleja.
T5 Oppilas tunnistaa onnistumisia ja omien ideoidensa vaikutuksia.	S1-S6	Oppilaan ideointi ja itsearviointi	Oppilas osaa tunnistaa onnistumisia ja ideoidensa vaikutuksia.	Oppilas osaa ohjatusti ja kannustettuna tunnistaa onnistumisia ja ideoidensa vaikutuksia.

Käsityön arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas kiinnostuu ja innostuu käsin tekemisestä ja hänessä herää uteliaisuus keksivään ja kokeilevaan käsityöhön.	S1-S4	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.		
T2 Oppilas harjoittelee ymmärtämään kokonaisen käsityöprosessin vaiheet. Oppilas harjoittelee kertomaan suunnitelmastaan piirtämällä tai muotoilemalla ja kertomaan käsityön tekemisestä sekä valmiista tuotteesta.	S1, S2, S3	Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi	Oppilas osaa ohjautua kokonaiseen käsityöprosessiin ja osaa esittää omia ideoitaan kuvallisesti sekä osaa kertoa käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta.	Oppilas osaa ohjatusti ryhtyä kokonaiseen käsityöprosessiin ja osaa esittää omia ideoitaan kuvallisesti sekä osaa ohjatusti kertoa käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta.
T3 Oppilas harjoittelee suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita.	S1-S5	Oman työn suunnittelu, valmistus	Oppilas osaa suunnitella ja valmistaa käsityötuotteita.	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja valmistaa käsityötuotteita.
T4 Oppilas harjoittelee työstämään erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan.	S2-S4	Käsityössä käytettävien materiaalien työstäminen	Oppilas osaa työstää erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan.	Oppilas osaa kannustettuna ja ohjatusti työstää erilaisia materiaaleja.
T5 Oppilas tunnistaa onnistumisia. Oppilas tunnistaa oman suunnittelunsa, taitojensa kehittymisen ja oman kädenjälkensä valmistamassaan tuotteessa.	S1-S6	Oppilaan ideointi ja itsearviointi	Oppilas osaa tunnistaa onnistumisensa, oman suunnittelunsa, taitojensa kehittymisen ja oman kädenjälkensä valmistamassaan tuotteessa.	Oppilas osaa ohjatusti ja kannustettuna tunnistaa onnistumisensa, oman suunnittelunsa, taitojensa kehittymisen ja oman kädenjälkensä valmistamassaan tuotteessa.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu käsin tekemisestä sekä keksivästä ja kokeilevasta käsityöstä.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan omien innostavien ideoiden tuottamiseen ja siihen, että tehtävän voi ratkaista usealla eri tavalla.

Oppilasta ohjataan käyttämään ideoinnissa apuna virikkeiden avulla syntyneitä ajatuksia, havaintoja ja kokemuksia.

Suunnittelun ja ideoinnin virikkeenä käytetään lähiympäristöjä ja eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia.

Oppilasta ohjataan piirtämään ja kertomaan käsityöideansa.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Valmistamiseen annetaan riittävästi aikaa, ja oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia menetelmiä materiaalin työstämiseksi.

Oppilasta kannustetaan keksimään ja vaalimaan omia innostavia ideoita käyttäen/kokeilemalla erilaisia materiaaleja ja työvälineitä.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

Annetaan avoimia suunnittelutehtäviä, joissa oppilas itse ideoi ja suunnittelee työtään.

Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä.

Oppilasta ohjataan harjoittelemaan käsityön suunnittelua piirtämällä tai muovaamalla yksin ja/tai ryhmässä.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalle pyritään tarjoamaan kokemuksia onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Työskentelyssä käytetään lankoja, kankaita, puuta, muovia, metalleja, värejä ja pintakäsittelyaineita. Käytetään uusia materiaaleja: kierrätys- ja luonnonmateriaaleja.

Harjoitellaan mittaamista ja merkitsemistä, käsin ompelua, leikkaamista, virkkuukoukun käyttämistä, kankaan painantaa tai maalaamista, puun työstämistä ja

pintakäsittelyä. Tutustutaan muovin ja metallin työstämiseen.

Oppilasta ohjataan noudattamaan opettajan antamia ohjeita ja työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.

T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee hahmottamaan käsityöprosessin kokonaisuutta.

Oppilas harjoittelee kertomaan omista ideoistaan ja käsityön tekemisestään sekä esittelemään valmistamaansa tuotetta.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan omien innostavien ideoiden tuottamiseen ja siihen, että tehtävän voi ratkaista usealla eri tavalla.

Oppilasta ohjataan käyttämään ideoinnissa apuna virikkeiden avulla syntyneitä ajatuksia, havaintoja ja kokemuksia.

Suunnittelun ja ideoinnin virikkeenä käytetään lähiympäristöjä ja eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia.

Oppilasta ohjataan piirtämään ja kertomaan käsityöideansa.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Valmistamiseen annetaan riittävästi aikaa, ja oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia menetelmiä materiaalin työstämiseksi.

Oppilasta kannustetaan keksimään ja vaalimaan omia innostavia ideoita käyttäen/kokeilemalla erilaisia materiaaleja ja työvälineitä.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

Annetaan avoimia suunnittelutehtäviä, joissa oppilas itse ideoi ja suunnittelee työtään.

Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä.

Oppilasta ohjataan harjoittelemaan käsityön suunnittelua piirtämällä tai muovaamalla yksin ja/tai ryhmässä.

T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan omien innostavien ideoiden tuottamiseen ja siihen, että tehtävän voi ratkaista usealla eri tavalla.

Oppilasta ohjataan käyttämään ideoinnissa apuna virikkeiden avulla syntyneitä ajatuksia, havaintoja ja kokemuksia.

Suunnittelun ja ideoinnin virikkeenä käytetään lähiympäristöjä ja eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia.

Oppilasta ohjataan piirtämään ja kertomaan käsityöideansa.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Valmistamiseen annetaan riittävästi aikaa, ja oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia menetelmiä materiaalin työstämiseksi.

Oppilasta kannustetaan keksimään ja vaalimaan omia innostavia ideoita käyttäen/kokeilemalla erilaisia materiaaleja ja työvälineitä.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

Annetaan avoimia suunnittelutehtäviä, joissa oppilas itse ideoi ja suunnittelee työtään.

Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä.

Oppilasta ohjataan harjoittelemaan käsityön suunnittelua piirtämällä tai muovaamalla yksin ja/tai ryhmässä.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalle pyritään tarjoamaan kokemuksia onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Työskentelyssä käytetään lankoja, kankaita, puuta, muovia, metalleja, värejä ja pintakäsittelyaineita. Käytetään uusia materiaaleja: kierrätys- ja luonnonmateriaaleja.

Harjoitellaan mittaamista ja merkitsemistä, käsin ompelua, leikkaamista, virkkuukoukun käyttämistä, kankaan painantaa tai maalaamista, puun työstämistä ja

pintakäsittelyä. Tutustutaan muovin ja metallin työstämiseen.

Oppilasta ohjataan noudattamaan opettajan antamia ohjeita ja työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomaan käsityöstä ja sen ideasta sanallisesti ja kuvien avulla tieto- ja viestintäteknologiaa apuna käyttäen.

T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee työstämään erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Valmistamiseen annetaan riittävästi aikaa, ja oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia menetelmiä materiaalin työstämiseksi.

Oppilasta kannustetaan keksimään ja vaalimaan omia innostavia ideoita käyttäen/kokeilemalla erilaisia materiaaleja ja työvälineitä.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

Annetaan avoimia suunnittelutehtäviä, joissa oppilas itse ideoi ja suunnittelee työtään.

Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä.

Oppilasta ohjataan harjoittelemaan käsityön suunnittelua piirtämällä tai muovaamalla yksin ja/tai ryhmässä.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalle pyritään tarjoamaan kokemuksia onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Työskentelyssä käytetään lankoja, kankaita, puuta, muovia, metalleja, värejä ja pintakäsittelyaineita. Käytetään uusia materiaaleja: kierrätys- ja luonnonmateriaaleja.

Harjoitellaan mittaamista ja merkitsemistä, käsin ompelua, leikkaamista, virkkuukoukun käyttämistä, kankaan painantaa tai maalaamista, puun työstämistä ja

pintakäsittelyä. Tutustutaan muovin ja metallin työstämiseen.

Oppilasta ohjataan noudattamaan opettajan antamia ohjeita ja työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.

T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tunnistaa onnistumisia ja omien ideoidensa vaikutuksia.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan omien innostavien ideoiden tuottamiseen ja siihen, että tehtävän voi ratkaista usealla eri tavalla.

Oppilasta ohjataan käyttämään ideoinnissa apuna virikkeiden avulla syntyneitä ajatuksia, havaintoja ja kokemuksia.

Suunnittelun ja ideoinnin virikkeenä käytetään lähiympäristöjä ja eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia.

Oppilasta ohjataan piirtämään ja kertomaan käsityöideansa.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Valmistamiseen annetaan riittävästi aikaa, ja oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia menetelmiä materiaalin työstämiseksi.

Oppilasta kannustetaan keksimään ja vaalimaan omia innostavia ideoita käyttäen/kokeilemalla erilaisia materiaaleja ja työvälineitä.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

Annetaan avoimia suunnittelutehtäviä, joissa oppilas itse ideoi ja suunnittelee työtään.

Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä.

Oppilasta ohjataan harjoittelemaan käsityön suunnittelua piirtämällä tai muovaamalla yksin ja/tai ryhmässä.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalle pyritään tarjoamaan kokemuksia onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Työskentelyssä käytetään lankoja, kankaita, puuta, muovia, metalleja, värejä ja pintakäsittelyaineita. Käytetään uusia materiaaleja: kierrätys- ja luonnonmateriaaleja.

Harjoitellaan mittaamista ja merkitsemistä, käsin ompelua, leikkaamista, virkkuukoukun käyttämistä, kankaan painantaa tai maalaamista, puun työstämistä ja

pintakäsittelyä. Tutustutaan muovin ja metallin työstämiseen.

Oppilasta ohjataan noudattamaan opettajan antamia ohjeita ja työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomaan käsityöstä ja sen ideasta sanallisesti ja kuvien avulla tieto- ja viestintäteknologiaa apuna käyttäen.

S6 Arviointi

Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan tarkastelemaan käsityötään ja työskentelyään useassa kokonaisen käsityön vaiheessa korostaen onnistumisia sekä pohtien kehittämistarpeita yksin tai ryhmässä.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu ja innostuu käsin tekemisestä ja hänessä herää uteliaisuus keksivään ja kokeilevaan käsityöhön.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään yksin ja ryhmässä useita innostavia ideoita ja huomaamaan, että tehtävän voi ratkaista usealla eri tavalla.

Harjoitellaan ideoimaan persoonallisia käsityöllisiä ratkaisuja käyttäen apuna virikkeiden avulla syntyneitä havaintoja, kokemuksia ja ajatuksia.

Suunnittelun ja ideoinnin virikkeenä käytetään lähiympäristöjä sekä monialaisia oppimiskokonaisuuksia.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Valmistamiseen annetaan riittävästi aikaa, ja oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia menetelmiä materiaalien työstämiseksi.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

Annetaan avoimia suunnittelutehtäviä, joissa ideoidaan ja suunnitellaan työtä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä.

Harjoitellaan kertomaan suunnitelmasta ja tekemään työstä kuvia piirtämällä tai muotoilemalla.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalle pyritään tarjoamaan kokemuksia onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Käsityöprosesseissa mitataan, käytetään suorakulmaa, sahataan käsisahalla sekä naulataan ja höylätään, huovutetaan, virkataan ja kudotaan/pujotellaan.

Harjoitellaan kankaan leikkaamista ja käsin ompelua niin, että voidaan opetella hallitsemaan itsenäisesti ompelun aloittaminen ja päättäminen. Materiaaleina käytetään villakuituja, lankoja, kankaita, puuta, muovia, metalleja, värejä ja pintakäsittelyaineita.

Ohjataan oppilasta noudattamaan opettajan antamia ohjeita ja työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.

T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee ymmärtämään kokonaisen käsityöprosessin vaiheet.

Oppilas harjoittelee kertomaan suunnitelmastaan piirtämällä tai muotoilemalla ja kertomaan käsityön tekemisestä sekä valmiista tuotteesta.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään yksin ja ryhmässä useita innostavia ideoita ja huomaamaan, että tehtävän voi ratkaista usealla eri tavalla.

Harjoitellaan ideoimaan persoonallisia käsityöllisiä ratkaisuja käyttäen apuna virikkeiden avulla syntyneitä havaintoja, kokemuksia ja ajatuksia.

Suunnittelun ja ideoinnin virikkeenä käytetään lähiympäristöjä sekä monialaisia oppimiskokonaisuuksia.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Valmistamiseen annetaan riittävästi aikaa, ja oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia menetelmiä materiaalien työstämiseksi.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

Annetaan avoimia suunnittelutehtäviä, joissa ideoidaan ja suunnitellaan työtä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä.

Harjoitellaan kertomaan suunnitelmasta ja tekemään työstä kuvia piirtämällä tai muotoilemalla.

T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään yksin ja ryhmässä useita innostavia ideoita ja huomaamaan, että tehtävän voi ratkaista usealla eri tavalla.

Harjoitellaan ideoimaan persoonallisia käsityöllisiä ratkaisuja käyttäen apuna virikkeiden avulla syntyneitä havaintoja, kokemuksia ja ajatuksia.

Suunnittelun ja ideoinnin virikkeenä käytetään lähiympäristöjä sekä monialaisia oppimiskokonaisuuksia.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Valmistamiseen annetaan riittävästi aikaa, ja oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia menetelmiä materiaalien työstämiseksi.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

Annetaan avoimia suunnittelutehtäviä, joissa ideoidaan ja suunnitellaan työtä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä.

Harjoitellaan kertomaan suunnitelmasta ja tekemään työstä kuvia piirtämällä tai muotoilemalla.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalle pyritään tarjoamaan kokemuksia onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Käsityöprosesseissa mitataan, käytetään suorakulmaa, sahataan käsisahalla sekä naulataan ja höylätään, huovutetaan, virkataan ja kudotaan/pujotellaan.

Harjoitellaan kankaan leikkaamista ja käsin ompelua niin, että voidaan opetella hallitsemaan itsenäisesti ompelun aloittaminen ja päättäminen. Materiaaleina käytetään villakuituja, lankoja, kankaita, puuta, muovia, metalleja, värejä ja pintakäsittelyaineita.

Ohjataan oppilasta noudattamaan opettajan antamia ohjeita ja työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan kertomaan käsityöstä ja sen ideasta sanallisesti ja kuvien avulla tieto- ja viestintäteknologiaa apuna käyttäen.

T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee työstämään erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Valmistamiseen annetaan riittävästi aikaa, ja oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia menetelmiä materiaalien työstämiseksi.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

Annetaan avoimia suunnittelutehtäviä, joissa ideoidaan ja suunnitellaan työtä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä.

Harjoitellaan kertomaan suunnitelmasta ja tekemään työstä kuvia piirtämällä tai muotoilemalla.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalle pyritään tarjoamaan kokemuksia onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Käsityöprosesseissa mitataan, käytetään suorakulmaa, sahataan käsisahalla sekä naulataan ja höylätään, huovutetaan, virkataan ja kudotaan/pujotellaan.

Harjoitellaan kankaan leikkaamista ja käsin ompelua niin, että voidaan opetella hallitsemaan itsenäisesti ompelun aloittaminen ja päättäminen. Materiaaleina käytetään villakuituja, lankoja, kankaita, puuta, muovia, metalleja, värejä ja pintakäsittelyaineita.

Ohjataan oppilasta noudattamaan opettajan antamia ohjeita ja työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.

T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tunnistaa onnistumisia.

Oppilas tunnistaa oman suunnittelunsa, taitojensa kehittymisen ja oman kädenjälkensä valmistamassaan tuotteessa.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään yksin ja ryhmässä useita innostavia ideoita ja huomaamaan, että tehtävän voi ratkaista usealla eri tavalla.

Harjoitellaan ideoimaan persoonallisia käsityöllisiä ratkaisuja käyttäen apuna virikkeiden avulla syntyneitä havaintoja, kokemuksia ja ajatuksia.

Suunnittelun ja ideoinnin virikkeenä käytetään lähiympäristöjä sekä monialaisia oppimiskokonaisuuksia.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Valmistamiseen annetaan riittävästi aikaa, ja oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia menetelmiä materiaalien työstämiseksi.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

Annetaan avoimia suunnittelutehtäviä, joissa ideoidaan ja suunnitellaan työtä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä.

Harjoitellaan kertomaan suunnitelmasta ja tekemään työstä kuvia piirtämällä tai muotoilemalla.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalle pyritään tarjoamaan kokemuksia onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Käsityöprosesseissa mitataan, käytetään suorakulmaa, sahataan käsisahalla sekä naulataan ja höylätään, huovutetaan, virkataan ja kudotaan/pujotellaan.

Harjoitellaan kankaan leikkaamista ja käsin ompelua niin, että voidaan opetella hallitsemaan itsenäisesti ompelun aloittaminen ja päättäminen. Materiaaleina käytetään villakuituja, lankoja, kankaita, puuta, muovia, metalleja, värejä ja pintakäsittelyaineita.

Ohjataan oppilasta noudattamaan opettajan antamia ohjeita ja työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan kertomaan käsityöstä ja sen ideasta sanallisesti ja kuvien avulla tieto- ja viestintäteknologiaa apuna käyttäen.

S6 Arviointi

Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan tarkastelemaan käsityötään ja työskentelyään useassa kokonaisen käsityön vaiheessa korostaen onnistumisia sekä pohtien kehittämistarpeita yksin tai ryhmässä.

Oppilasta autetaan tunnistamaan valmistamassaan tuotteessa oma suunnittelu, taitojen kehittyminen ja kädenjälki.

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

”Liikutaan yhdessä leikkien.”

Vuosiluokilla 1-2 *opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.*

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 1-2 on tärkeää tunnistaa sellaiset motorisen oppimisen vaikeudet, joilla voi olla yhteyttä muihin oppimisen ongelmiin.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä.

Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat

- *edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien ratkaisujen löytämisessä*
- *edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa*
- *edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa*
- *edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa.*

Osaamisen arviointi

Liikunnan arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas kokeilee itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas kokeilee yleensä itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.	Oppilas kokeilee joskus itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.
T2 Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla. Oppilas harjoittelee tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas harjoittelee yleensä tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	Oppilas harjoittelee joskus tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.
T3 Oppilas kokeilee tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen. Oppilas harjoittelee liikkumistaitoja: kävelemineen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen.	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas kokeilee tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja yleensä ohjeen mukaan.	Oppilas kokeilee tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja joskus ohjeen mukaan.

Oppilas harjoittelee välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.				
T4 Oppilas kokeilee liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas harjoittelee yleensä liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas harjoittelee joskus liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaissa oppimisympäristöissä.
T5 Oppilas tutustuu vesiliikuntaan ja harjoittelee alkeisuimataitoa.	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas osallistuu yleensä uimaopetukseen.	Oppilas osallistuu joskus uimaopetukseen.
T6 Oppilas opettelee toimimaan ja pukeutumaan liikuntatunneilla annettujen ohjeiden mukaisesti.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii ja pukeutuu yleensä annettujen ohjeiden mukaisesti.	Oppilas toimii ja pukeutuu joskus annettujen ohjeiden mukaisesti.
Sosiaalinen toimintakyky				
T7 Oppilas opettelee kannustamaan muita sekä sietämään pettymyksiä ja iloitsemaan toisten onnistumisista.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas kannustaa muita ja sietää yleensä pettymyksiä ja iloitsee toisten onnistumisista.	Oppilas kannustaa muita ja sietää joskus pettymyksiä ja iloitsee toisten onnistumisista.
T8 Oppilas opettelee noudattamaan liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimimaan ryhmän jäsenenä yhteiseen tavoitteen saavuttamiseksi.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa yleensä liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimii ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.	Kohtalainen osaaminen: Oppilas noudattaa yleensä liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimii ryhmän jäsenenä yhteisen

				tavoitteen saavuttamiseksi.
Psyykkinen toimintakyky				
T9 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan tunteitaan liikuntatunneilla esim. musiikkiliikunnassa. Oppilas harjoittelee itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas harjoittelee yleensä itsenäisen työskentelyn taitoja sekä tunteiden ilmaisemista liikuntatunneilla.	Oppilas harjoittelee joskus itsenäisen työskentelyn taitoja sekä tunteiden ilmaisemista liikuntatunneilla.
T10 Oppilas opettelee tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja, esim. sokkoleikeissä, rentoutumisharjoituksissa, kosketusleikeissä.	S3		Oppilas tunnistaa yleensä kehonsa erilaisia signaaleja eri liikuntatilanteissa.	Oppilas tunnistaa joskus kehonsa erilaisia signaaleja eri liikuntatilanteissa.

Liikunnan arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas kokeilee itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas kokeilee yleensä itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.	Oppilas kokeilee joskus itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.
T2 Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla. harjoittelee tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1 Oppilas	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas harjoittelee yleensä tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	Oppilas harjoittelee joskus tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.
T3 Oppilas kokeilee tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen. Oppilas harjoittelee liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen. Oppilas	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas kokeilee tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja yleensä ohjeen mukaan.	Oppilas kokeilee tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja joskus ohjeen mukaan.

harjoittelee välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.				
T4 Oppilas harjoittelee liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas harjoittelee yleensä liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas harjoittelee joskus liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 Oppilas tutustuu vesiliikuntaan ja harjoittelee alkeisuimataitoa.	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas osallistuu yleensä uimaopetukseen.	Oppilas osallistuu joskus uimaopetukseen.
T6 Oppilas opettelee toimimaan ja pukeutumaan liikuntatunneilla annettujen ohjeiden mukaisesti.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii ja pukeutuu yleensä annettujen ohjeiden mukaisesti.	Oppilas toimii ja pukeutuu joskus annettujen ohjeiden mukaisesti.
Sosiaalinen toimintakyky				
T7 Oppilas opettelee kannustamaan muita sekä sietämään pettymyksiä ja iloitsemaan toisten onnistumisista.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas kannustaa muita ja sietää yleensä pettymyksiä ja iloitsee toisten onnistumisista.	Oppilas kannustaa muita ja sietää joskus pettymyksiä ja iloitsee toisten onnistumisista.
T8 Oppilas opettelee noudattamaan liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimimaan ryhmän jäsenenä yhteiseen tavoitteen saavuttamiseksi.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa yleensä liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimii ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.	Oppilas noudattaa yleensä liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimii ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Psyykkinen toimintakyky				
T9 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan tunteitaan liikuntatunneilla esim. musiikkiliikunnassa. Oppilas harjoittelee itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas harjoittelee yleensä itsenäisen työskentelyn taitoja sekä tunteiden ilmaisemista liikuntatunneilla.	Oppilas harjoittelee joskus itsenäisen työskentelyn taitoja sekä tunteiden ilmaisemista liikuntatunneilla.
T10 Oppilas opettelee tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja, esim. sokkoleikeissä, rentoutumisharjoituksissa, kosketusleikeissä.	S3		Oppilas tunnistaa yleensä kehonsa erilaisia signaaleja eri liikuntatilanteissa.	Oppilas tunnistaa joskus kehonsa erilaisia signaaleja eri liikuntatilanteissa.

Osaamisen arviointi

Liikunnan arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas kokeilee itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas kokeilee yleensä itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.	Oppilas kokeilee joskus itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.
T2 Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla. Oppilas harjoittelee tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas harjoittelee yleensä tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	Oppilas harjoittelee joskus tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.
T3 Oppilas kokeilee tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen. Oppilas harjoittelee liikkumistaitoja: kävely, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen.	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas kokeilee tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja yleensä ohjeen mukaan.	Oppilas kokeilee tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja joskus ohjeen mukaan.

Oppilas harjoittelee välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.				
T4 Oppilas kokeilee liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas harjoittelee yleensä liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas harjoittelee joskus liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaissa oppimisympäristöissä.
T5 Oppilas tutustuu vesiliikuntaan ja harjoittelee alkeisuimataitoa.	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas osallistuu yleensä uimaopetukseen.	Oppilas osallistuu joskus uimaopetukseen.
T6 Oppilas opettelee toimimaan ja pukeutumaan liikuntatunneilla annettujen ohjeiden mukaisesti.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii ja pukeutuu yleensä annettujen ohjeiden mukaisesti.	Oppilas toimii ja pukeutuu joskus annettujen ohjeiden mukaisesti.
Sosiaalinen toimintakyky				
T7 Oppilas opettelee kannustamaan muita sekä sietämään pettymyksiä ja iloitsemaan toisten onnistumisista.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas kannustaa muita ja sietää yleensä pettymyksiä ja iloitsee toisten onnistumisista.	Oppilas kannustaa muita ja sietää joskus pettymyksiä ja iloitsee toisten onnistumisista.
T8 Oppilas opettelee noudattamaan liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimimaan ryhmän jäsenenä yhteiseen tavoitteen saavuttamiseksi.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa yleensä liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimii ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.	Kohtalainen osaaminen: Oppilas noudattaa yleensä liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimii ryhmän jäsenenä yhteisen

				tavoitteen saavuttamiseksi.
Psyykkinen toimintakyky				
T9 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan tunteitaan liikuntatunneilla esim. musiikkiliikunnassa. Oppilas harjoittelee itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas harjoittelee yleensä itsenäisen työskentelyn taitoja sekä tunteiden ilmaisemista liikuntatunneilla.	Oppilas harjoittelee joskus itsenäisen työskentelyn taitoja sekä tunteiden ilmaisemista liikuntatunneilla.
T10 Oppilas opettelee tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja, esim. sokkoleikeissä, rentoutumisharjoituksissa, kosketusleikeissä.	S3		Oppilas tunnistaa yleensä kehonsa erilaisia signaaleja eri liikuntatilanteissa.	Oppilas tunnistaa joskus kehonsa erilaisia signaaleja eri liikuntatilanteissa.

Liikunnan arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas kokeilee itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas kokeilee yleensä itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.	Oppilas kokeilee joskus itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.
T2 Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla. harjoittelee tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1 Oppilas	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas harjoittelee yleensä tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	Oppilas harjoittelee joskus tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.
T3 Oppilas kokeilee tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen. Oppilas harjoittelee liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen. Oppilas	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas kokeilee tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja yleensä ohjeen mukaan.	Oppilas kokeilee tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja joskus ohjeen mukaan.

harjoittelee välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.				
T4 Oppilas harjoittelee liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas harjoittelee yleensä liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas harjoittelee joskus liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 Oppilas tutustuu vesiliikuntaan ja harjoittelee alkeisuimataitoa.	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas osallistuu yleensä uimaopetukseen.	Oppilas osallistuu joskus uimaopetukseen.
T6 Oppilas opettelee toimimaan ja pukeutumaan liikuntatunneilla annettujen ohjeiden mukaisesti.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii ja pukeutuu yleensä annettujen ohjeiden mukaisesti.	Oppilas toimii ja pukeutuu joskus annettujen ohjeiden mukaisesti.
Sosiaalinen toimintakyky				
T7 Oppilas opettelee kannustamaan muita sekä sietämään pettymyksiä ja iloitsemaan toisten onnistumisista.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas kannustaa muita ja sietää yleensä pettymyksiä ja iloitsee toisten onnistumisista.	Oppilas kannustaa muita ja sietää joskus pettymyksiä ja iloitsee toisten onnistumisista.
T8 Oppilas opettelee noudattamaan liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimimaan ryhmän jäsenenä yhteiseen tavoitteen saavuttamiseksi.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa yleensä liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimii ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.	Oppilas noudattaa yleensä liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimii ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Psyykkinen toimintakyky				
T9 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan tunteitaan liikuntatunneilla esim. musiikkiliikunnassa. Oppilas harjoittelee itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas harjoittelee yleensä itsenäisen työskentelyn taitoja sekä tunteiden ilmaisemista liikuntatunneilla.	Oppilas harjoittelee joskus itsenäisen työskentelyn taitoja sekä tunteiden ilmaisemista liikuntatunneilla.
T10 Oppilas opettelee tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja, esim. sokkoleikeissä, rentoutumisharjoituksissa, kosketusleikeissä.	S3		Oppilas tunnistaa yleensä kehonsa erilaisia signaaleja eri liikuntatilanteissa.	Oppilas tunnistaa joskus kehonsa erilaisia signaaleja eri liikuntatilanteissa.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kokeilee itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla. Oppilas harjoittelee tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas kokeilee tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen.

Oppilas harjoittelee liikkumistaitoja: kävéleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen.Oppilas harjoittelee välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas kokeilee liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutustuu vesiliikuntaan ja harjoittelee alkeisuimataitoa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas opettelee toimimaan ja pukeutumaan liikuntatunneilla annettujen ohjeiden mukaisesti.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas opettelee kannustamaan muita sekä sietämään pettymyksiä ja iloitsemaan toisten onnistumisista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas opettelee noudattamaan liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimimaan ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan tunteitaan liikuntatunneilla esim. musiikkiliikunnassa.

Oppilas harjoittelee itsenäisen työskentelyn taitoja.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas opettelee tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja, esim. sokkoleikeissä, rentoutumisharjoituksissa, kosketusleikeissä.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kokeilee itsenäisesti ja yhdessä erilaisia liikuntatehtäviä sekä harjoittelee ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla. Oppilas harjoittelee tekemään eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas kokeilee tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen.

Oppilas harjoittelee liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen.Oppilas harjoittelee välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee liikkumista turvallisesti erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä erilaisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa

edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutustuu vesiliikuntaan ja harjoittelee alkeisuimataitoa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas opettelee toimimaan ja pukeutumaan liikuntatunneilla annettujen ohjeiden mukaisesti.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas opettelee kannustamaan muita sekä sietämään pettymyksiä ja iloitsemaan toisten onnistumisista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas opettelee noudattamaan liikuntapelien ja -leikkien sääntöjä sekä toimimaan ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan tunteitaan liikuntatunneilla esim. musiikkiliikunnassa.

Oppilas harjoittelee itsenäisen työskentelyn taitoja.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas opettelee tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja, esim. sokkoleikeissä, rentoutumisharjoituksissa, kosketusleikeissä.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokkien 1–2** matematiikan opetuksessa oppilaille tarjotaan monipuolisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää oppilaiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Matematiikan opetus luo vahvan pohjan lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämiseksi sekä laskutaidolle.*

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaat tottuvat työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapa. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiselle ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1-2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativammat peruslaskutoimitusten sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoittelemiseen. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen.

Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- *edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa*
- *edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä*
- *edistyminen laskutaidon sujuvuudessa*
- *edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa*
- *edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.*

Oppimisen arviointi

Matematiikan arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas vahvistaa itsetuntemustaan ja harjoittelee kehittymässä olevia taitojaan.Oppilas oppii huomaamaan oman oppimisensa etenemisen.	S1-S4		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee matematiikkaa oppimisympäristössä, jossa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla.Oppilas käyttää vaihtelevia työtapoja.	S1-S4	Toiminnalliset ja vaihtelevat työtavat	Oppilas on harjoitellut matematiikkaa toiminnallisesti ja käyttänyt erilaisia oppimisvälineitä oppimisensa tukena. Oppilas osaa käyttää työskennellessään vaihtelevia työtapoja.	Oppilas on tutustunut aikuisen tukemana vaihteleviin ja toiminnallisiin työtapoihin. Oppilas on harjoitellut oppimisvälineiden käyttöä aikuisen tukemana.
T3 Oppilas rohkaistuu esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.Oppilas kielentää havaintojaan ensin omin sanoin ja oppii vähitellen käyttämään matemaattisia ilmauksia.	S1-S4	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas osaa esittää omia ratkaisujaan ja päätelmiään hyödyntäen konkreettisia välineitä sekä piirtämällä, suullisesti kertomalla ja kirjallisesti esittämällä. Oppilas on käyttänyt tieto- ja viestintäteknologiaa. Oppilas on oppinut käyttämään matemaattisia ilmauksia.	Oppilas on harjoitellut omien ratkaisujensa ja päätelmiensä esittämistä joillain tavoin. Oppilas on kielentänyt matemaattisia havaintojaan omin sanoin.
T4 Oppilas harjaantuu työskentelemään sekä itsenäisesti	S1-S4	Työskentelytaidot, yhteistyötaidot	Oppilas osaa työskennellä sekä itsenäisesti että yhdessä	Oppilas tarvitsee apua itsenäisessä työskentelyssä ja/

että yhdessä toisten kanssa.Oppilas oppii pedagogisesti ohjattujen leikkien ja pelien kautta.			toisten kanssa. Oppilas on osallistunut yhteisiin leikkeihin ja peleihin.	tai yhteistoiminnallisissa harjoituksissa. Oppilas on osallistunut yhteisiin leikkeihin ja peleihin vaihtelevasti.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T5 Oppilas harjoittelee käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.	S1-S4	Lukujen tarkoituksenmukainen käyttö	Oppilas on oppinut lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemista sekä erilaisia laskutoimituksia. Oppilas on oppinut käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa.	Oppilas on harjoitellut lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemista sekä erilaisia laskutoimituksia. Oppilas on oppinut käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla joissain tilanteissa.
T6 Oppilas oppii ymmärtämään kymmenjärjestelmän periaatteen konkreettisten mallien avulla.Oppilas hallitsee lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden.	S2	Kymmenjärjestelmän periaate. Lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välinen yhteys	Oppilas on harjoitellut kymmenjärjestelmän käyttöä konkreettisten mallien avulla ja ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen. Oppilas hallitsee lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden.	Oppilas on harjoitellut kymmenjärjestelmän käyttöä konkreettisten mallien avulla. Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen osittain. Oppilas ei vielä täysin hallitse lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välistä yhteyttä.
T7 Oppilas perehtyy peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuu niiden ominaisuuksiin.	S2	Peruslaskutoimitukset	Oppilas on perehtynyt peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja ymmärtää niiden ominaisuuksia.	Oppilas on tutustunut peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja ymmärtää niiden ominaisuuksia osittain.
T8 Oppilas harjoittelee sujuvaa luonnollisilla	S2	Laskutaidon sujuvoituminen lukualueella 0-20. Päässälaskustrategiat	Oppilas on harjoitellut luonnollisilla luvuilla	Oppilas on harjoitellut luonnollisilla luvuilla

luvuilla laskemista lukualueella 0–20. Oppilas harjoittelee käyttämään päässälaskustrategioita.			laskemista lukualueella 0-20. Oppilaan laskutaito on sujuvoitunut. Oppilas on harjoitellut erilaisten päässälaskustrategioiden käyttämistä.	laskemista lukualueella 0-20. Oppilaan laskutaito ei ole vielä sujuvaa. Oppilas on harjoitellut päässälaskua.
T9 Tunnistamisen lisäksi oppilas oppii rakentamaan ja piirtämään geometrisiä muotoja.	S3	Geometristen muotojen tunnistaminen, rakentaminen ja piirtäminen	Oppilas tunnistaa erilaisia geometrisiä muotoja ja on oppinut niiden rakentamista ja piirtämistä.	Oppilas on tutustunut erilaisiin geometrisiin muotoihin sekä harjoitellut niiden rakentamista ja piirtämistä.
T10 Oppilas harjoittelee pituuden ja ajan mittaamista.	S3	Mittaaminen	Oppilas on harjoitellut pituuden ja ajan mittaamista ja ymmärtää mittaamisen periaatteen.	Oppilas on harjoitellut pituuden ja ajan mittaamista ja ymmärtää mittaamisen periaatteen osittain.
T11 Oppilas tutustuu taulukoihin ja diagrammeihin.Oppilas harjoittelee tietojen keräämistä ja tallentamista häntä itseään kiinnostavista aihepiireistä.	S4	Tietojen kerääminen ja tallentaminen	Oppilas on tutustunut erilaisiin taulukoihin ja diagrammeihin. Oppilas on harjoitellut tietojen keräämistä ja tallentamista häntä itseään kiinnostavista aihepiireistä.	Oppilas on tutustunut erilaisiin taulukoihin ja diagrammeihin.
T12 Oppilas harjoittelee laatimaan toimintaohjeita ja toimimaan niiden mukaan.	S1	Toimintaohjeiden laadinta ja niiden mukaan toiminta	Oppilas on harjoitellut laatimaan toimintaohjeita ja on oppinut niiden mukaan toimimista.	Oppilas on harjoitellut toimintaohjeiden laadintaa ja niiden mukaan toimimista aikuisen tukemana.

Matematiikan arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas vahvistaa itsetuntemustaan ja harjoittelee kehittymässä olevia taitojaan. Oppilas oppii huomaamaan oman oppimisensa etenemisen.	S1-S4		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee matematiikkaa oppimisympäristössä, jossa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Oppilas käyttää vaihtelevia työtapoja. Oppilas hankkii monipuolisia matemaattisia kokemuksia lähiympäristössä. Oppilas käyttää oppimisessa erilaisia materiaaleja, konkretiaa, välineitä, pelejä, leikkejä sekä matemaattista keskustelua.	S1-S4	Toiminnalliset ja vaihtelevat työtavat ja matemaattinen keskustelu.	Oppilas on harjoitellut matematiikkaa toiminnallisesti ja erilaisia oppimisvälineitä käyttäen. Oppilas osaa käyttää työskennellessään vaihtelevia työtapoja ja matemaattista keskustelua.	Oppilas on tutustunut aikuisen tukemana vaihteleviin ja toiminnallisiin työtapoihin. Oppilas on harjoitellut oppimisvälineiden käyttöä ja matemaattista keskustelua aikuisen tukemana.
T3 Oppilas rohkaistuu esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.	S1-S4	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen, matemaattisen kielen käyttö	Oppilas osaa esittää omia ratkaisujaan ja päätelmiään hyödyntäen konkreettisia välineitä sekä piirtämällä, suullisesti kertomalla ja kirjallisesti esittämällä. Oppilas on	Oppilas on harjoitellut omien ratkaisujensa ja päätelmiensä esittämistä joillain tavoin. Oppilas on tutustunut tieto- ja viestintäteknologian käyttöön matematiikassa. Oppilas on kielentänyt

Oppilas kielentää havaintojaan ensin omin sanoin ja oppii vähitellen käyttämään matemaattisia ilmauksia sekä täsmällistä matemaattista kieltä.			käyttänyt tieto- ja viestintäteknologiaa. Oppilas on harjoitellut täsmällisen matemaattisen kielen käyttöä ja oppinut käyttämään matemaattisia ilmauksia omien havaintojensa esittämisessä.	matemaattisia havaintojaan omin sanoin ja oppinut käyttämään jo joitain matemaattisia käsitteitä.
T4 Oppilas harjaantuu työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä toisten kanssa. Oppilas oppii pedagogisesti ohjattujen leikkien ja pelien kautta. Oppilas kehittää päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan.	S1-S4	Työskentelytaidot, yhteistyötaidot, ongelmanratkaisutaidot	Oppilas osaa työskennellä sekä itsenäisesti että yhdessä toisten kanssa. Oppilas on osallistunut yhteisiin leikkeihin ja peleihin. Oppilas osaa käyttää päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan tarkoituksenmukaisesti.	Oppilas tarvitsee apua itsenäisessä työskentelyssä ja/tai yhteistoiminnallisissa harjoituksissa. Osallistuminen yhteisiin leikkeihin ja peleihin on ollut vaihtelevaa. Oppilas on edistynyt päättely- ja ongelmanratkaisutaidoissaan.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T5 Oppilas oppii käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa. Oppilas ymmärtää matemaattisia käsitteitä.	S1-S4	Lukujen tarkoituksenmukainen käyttö, matemaattiset käsitteet	Oppilas osaa käyttää lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä erilaisissa laskutoimituksissa. Oppilas ymmärtää matemaattisia käsitteitä.	Oppilas osaa käyttää lukuja tarkoituksenmukaiselle tavalla joissain tilanteissa lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä erilaisissa laskutoimituksissa. Oppilas tuntee joitain matemaattisia käsitteitä ja ymmärtää niiden merkityksen.
T6 Oppilas oppii ymmärtämään kymmenjärjestelmän periaatteen konkreettisten mallien avulla.	S2	Kymmenjärjestelmän periaate	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen monipuolisesti.	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen osittain.

Oppilas saa konkreettisten mallien ja välineiden avulla monipuolisia kokemuksia kymmenjärjestelmästä.				
T7 Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja saa pohjan ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Oppilas tutustuu murtolukuun käsitteenä.	S2	Kertolaskun käsite, kerto- ja jakolaskun yhteys, murtoluvun tunnistaminen	Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen. Oppilas on tutustunut jakolaskuun sekä kerto- ja jakolaskun yhteyteen. Oppilas tunnistaa murtoluvun.	Oppilas on harjoitellut kertolaskua ja ymmärtää sen käsitteen osittain. Oppilas on tutustunut jakolaskuun, kerto-ja jakolaskun yhteyteen ja murtolukuun.
T8 Oppilas kehittää sujuvaa laskutaitoaan laskettaessa luonnollisilla luvuilla lukualueella 0–100. Oppilas harjoittelee käyttämään päässälaskustrategioita.	S2	Laskutaidon sujuvoituminen lukualueella 0-100, päässälaskustrategiat	Oppilaan laskutaito on kehittynyt ja sujuvoitunut laskettaessa luonnollisilla luvuilla lukualueella 0-100. Oppilas osaa käyttää erilaisia päässälaskustrategioita.	Oppilaan laskutaito ei ole vielä sujuvaa laskettaessa luonnollisilla luvuilla lukualueella 0-100. Oppilas on harjoitellut erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä ja hallitsee niistä joitain.
T9 Tunnistamisen lisäksi oppilas oppii rakentamaan ja piirtämään geometrisiä muotoja. Oppilas harjoittelee kappaleiden ja tasokuvioiden luokittelua.	S3	Geometristen muotojen tunnistaminen, rakentaminen ja piirtäminen, kappaleiden ja tasokuvioiden luokittelu	Oppilas tunnistaa erilaisia geometrisiä muotoja ja osaa rakentaa ja piirtää niitä. Oppilas on harjoitellut kappaleiden ja tasokuvioiden luokittelua.	Oppilas tunnistaa joitain geometrisia muotoja ja on harjoitellut niiden rakentamista ja piirtämistä. Oppilas on tutustunut kappaleisiin ja tasokuvioihin.
T10 Oppilas harjoittelee pituuden, massan, tilavuuden ja ajan mittaamista sekä niihin liittyvien	S3	Mittaaminen ja mittayksiköt	Oppilas on oppinut pituuden, massan, tilavuuden ja ajan mittaamista sekä niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä.	Oppilas on harjoitellut pituuden, massan, tilavuuden ja ajan mittaamista sekä niihin liittyvien

mittayksiköiden käyttöä.				mittayksiköiden käyttöä ohjatusti.
T11 Oppilas tutustuu taulukoihin ja diagrammeihin. Oppilas harjoittelee tietojen keräämistä ja tallentamista häntä kiinnostavista aihepiireistä.	S4	Tietojen kerääminen ja tallentaminen	Oppilas tunnistaa erilaisia taulukoita ja diagrammeja. Oppilas on harjoitellut tietojen keräämistä ja tallentamista häntä itseään kiinnostavista aihepiireistä.	Oppilas on tutustunut erilaisiin taulukoihin ja diagrammeihin ja tunnistaa niistä joitain.
T12 Oppilas harjoittelee laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan niiden mukaan.	S1	Vaiheittaisien toimintaohjeiden laadinta ja niiden mukaan toiminta	Oppilas on laatinut vaiheittaisia toimintaohjeita ja oppinut niiden mukaan toimimista.	Oppilas on harjoitellut vaiheittaisten toimintaohjeiden laadintaa ja niiden mukaan toimimista aikuisen tukemana.

Oppimisen arviointi

Matematiikan arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas vahvistaa itsetuntemustaan ja harjoittelee kehittymässä olevia taitojaan.Oppilas oppii huomaamaan oman oppimisensa etenemisen.	S1-S4		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee matematiikkaa oppimisympäristössä, jossa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla.Oppilas käyttää vaihtelevia työtapoja.	S1-S4	Toiminnalliset ja vaihtelevat työtavat	Oppilas on harjoitellut matematiikkaa toiminnallisesti ja käyttänyt erilaisia oppimisvälineitä oppimisensa tukena. Oppilas osaa käyttää työskennellessään vaihtelevia työtapoja.	Oppilas on tutustunut aikuisen tukemana vaihteleviin ja toiminnallisiin työtapoihin. Oppilas on harjoitellut oppimisvälineiden käyttöä aikuisen tukemana.
T3 Oppilas rohkaistuu esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.Oppilas kielentää havaintojaan ensin omin sanoin ja oppii vähitellen käyttämään matemaattisia ilmauksia.	S1-S4	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas osaa esittää omia ratkaisujaan ja päätelmiään hyödyntäen konkreettisia välineitä sekä piirtämällä, suullisesti kertomalla ja kirjallisesti esittämällä. Oppilas on käyttänyt tieto- ja viestintäteknologiaa. Oppilas on oppinut käyttämään matemaattisia ilmauksia.	Oppilas on harjoitellut omien ratkaisujensa ja päätelmiensä esittämistä joillain tavoin. Oppilas on kielentänyt matemaattisia havaintojaan omin sanoin.
T4 Oppilas harjaantuu työskentelemään sekä itsenäisesti	S1-S4	Työskentelytaidot, yhteistyötaidot	Oppilas osaa työskennellä sekä itsenäisesti että yhdessä	Oppilas tarvitsee apua itsenäisessä työskentelyssä ja/

että yhdessä toisten kanssa.Oppilas oppii pedagogisesti ohjattujen leikkien ja pelien kautta.			toisten kanssa. Oppilas on osallistunut yhteisiin leikkeihin ja peleihin.	tai yhteistoiminnallisissa harjoituksissa. Oppilas on osallistunut yhteisiin leikkeihin ja peleihin vaihtelevasti.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T5 Oppilas harjoittelee käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.	S1-S4	Lukujen tarkoituksenmukainen käyttö	Oppilas on oppinut lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemista sekä erilaisia laskutoimituksia. Oppilas on oppinut käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa.	Oppilas on harjoitellut lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemista sekä erilaisia laskutoimituksia. Oppilas on oppinut käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla joissain tilanteissa.
T6 Oppilas oppii ymmärtämään kymmenjärjestelmän periaatteen konkreettisten mallien avulla.Oppilas hallitsee lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden.	S2	Kymmenjärjestelmän periaate. Lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välinen yhteys	Oppilas on harjoitellut kymmenjärjestelmän käyttöä konkreettisten mallien avulla ja ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen. Oppilas hallitsee lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden.	Oppilas on harjoitellut kymmenjärjestelmän käyttöä konkreettisten mallien avulla. Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen osittain. Oppilas ei vielä täysin hallitse lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välistä yhteyttä.
T7 Oppilas perehtyy peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuu niiden ominaisuuksiin.	S2	Peruslaskutoimitukset	Oppilas on perehtynyt peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja ymmärtää niiden ominaisuuksia.	Oppilas on tutustunut peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja ymmärtää niiden ominaisuuksia osittain.
T8 Oppilas harjoittelee sujuvaa luonnollisilla	S2	Laskutaidon sujuvoituminen lukualueella 0-20. Päässälaskustrategiat	Oppilas on harjoitellut luonnollisilla luvuilla	Oppilas on harjoitellut luonnollisilla luvuilla

luvuilla laskemista lukualueella 0–20. Oppilas harjoittelee käyttämään päässälaskustrategioita.			laskemista lukualueella 0-20. Oppilaan laskutaito on sujuvoitunut. Oppilas on harjoitellut erilaisten päässälaskustrategioiden käyttämistä.	laskemista lukualueella 0-20. Oppilaan laskutaito ei ole vielä sujuvaa. Oppilas on harjoitellut päässälaskua.
T9 Tunnistamisen lisäksi oppilas oppii rakentamaan ja piirtämään geometrisiä muotoja.	S3	Geometristen muotojen tunnistaminen, rakentaminen ja piirtäminen	Oppilas tunnistaa erilaisia geometrisiä muotoja ja on oppinut niiden rakentamista ja piirtämistä.	Oppilas on tutustunut erilaisiin geometrisiin muotoihin sekä harjoitellut niiden rakentamista ja piirtämistä.
T10 Oppilas harjoittelee pituuden ja ajan mittaamista.	S3	Mittaaminen	Oppilas on harjoitellut pituuden ja ajan mittaamista ja ymmärtää mittaamisen periaatteen.	Oppilas on harjoitellut pituuden ja ajan mittaamista ja ymmärtää mittaamisen periaatteen osittain.
T11 Oppilas tutustuu taulukoihin ja diagrammeihin.Oppilas harjoittelee tietojen keräämistä ja tallentamista häntä itseään kiinnostavista aihepiireistä.	S4	Tietojen kerääminen ja tallentaminen	Oppilas on tutustunut erilaisiin taulukoihin ja diagrammeihin. Oppilas on harjoitellut tietojen keräämistä ja tallentamista häntä itseään kiinnostavista aihepiireistä.	Oppilas on tutustunut erilaisiin taulukoihin ja diagrammeihin.
T12 Oppilas harjoittelee laatimaan toimintaohjeita ja toimimaan niiden mukaan.	S1	Toimintaohjeiden laadinta ja niiden mukaan toiminta	Oppilas on harjoitellut laatimaan toimintaohjeita ja on oppinut niiden mukaan toimimista.	Oppilas on harjoitellut toimintaohjeiden laadintaa ja niiden mukaan toimimista aikuisen tukemana.

Matematiikan arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas vahvistaa itsetuntemustaan ja harjoittelee kehittymässä olevia taitojaan. Oppilas oppii huomaamaan oman oppimisensa etenemisen.	S1-S4		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee matematiikkaa oppimisympäristössä, jossa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Oppilas käyttää vaihtelevia työtapoja. Oppilas hankkii monipuolisia matemaattisia kokemuksia lähiympäristössä. Oppilas käyttää oppimisessa erilaisia materiaaleja, konkretiaa, välineitä, pelejä, leikkejä sekä matemaattista keskustelua.	S1-S4	Toiminnalliset ja vaihtelevat työtavat ja matemaattinen keskustelu.	Oppilas on harjoitellut matematiikkaa toiminnallisesti ja erilaisia oppimisvälineitä käyttäen. Oppilas osaa käyttää työskennellessään vaihtelevia työtapoja ja matemaattista keskustelua.	Oppilas on tutustunut aikuisen tukemana vaihteleviin ja toiminnallisiin työtapoihin. Oppilas on harjoitellut oppimisvälineiden käyttöä ja matemaattista keskustelua aikuisen tukemana.
T3 Oppilas rohkaistuu esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.	S1-S4	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen, matemaattisen kielen käyttö	Oppilas osaa esittää omia ratkaisujaan ja päätelmiään hyödyntäen konkreettisia välineitä sekä piirtämällä, suullisesti kertomalla ja kirjallisesti esittämällä. Oppilas on	Oppilas on harjoitellut omien ratkaisujensa ja päätelmiensä esittämistä joillain tavoin. Oppilas on tutustunut tieto- ja viestintäteknologian käyttöön matematiikassa. Oppilas on kielentänyt

Oppilas kielentää havaintojaan ensin omin sanoin ja oppii vähitellen käyttämään matemaattisia ilmauksia sekä täsmällistä matemaattista kieltä.			käyttänyt tieto- ja viestintäteknologiaa. Oppilas on harjoitellut täsmällisen matemaattisen kielen käyttöä ja oppinut käyttämään matemaattisia ilmauksia omien havaintojensa esittämisessä.	matemaattisia havaintojaan omin sanoin ja oppinut käyttämään jo joitain matemaattisia käsitteitä.
T4 Oppilas harjaantuu työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä toisten kanssa. Oppilas oppii pedagogisesti ohjattujen leikkien ja pelien kautta. Oppilas kehittää päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan.	S1-S4	Työskentelytaidot, yhteistyötaidot, ongelmanratkaisutaidot	Oppilas osaa työskennellä sekä itsenäisesti että yhdessä toisten kanssa. Oppilas on osallistunut yhteisiin leikkeihin ja peleihin. Oppilas osaa käyttää päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan tarkoituksenmukaisesti.	Oppilas tarvitsee apua itsenäisessä työskentelyssä ja/tai yhteistoiminnallisissa harjoituksissa. Osallistuminen yhteisiin leikkeihin ja peleihin on ollut vaihtelevaa. Oppilas on edistynyt päättely- ja ongelmanratkaisutaidoissaan.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T5 Oppilas oppii käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa. Oppilas ymmärtää matemaattisia käsitteitä.	S1-S4	Lukujen tarkoituksenmukainen käyttö, matemaattiset käsitteet	Oppilas osaa käyttää lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä erilaisissa laskutoimituksissa. Oppilas ymmärtää matemaattisia käsitteitä.	Oppilas osaa käyttää lukuja tarkoituksenmukaiselle tavalla joissain tilanteissa lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä erilaisissa laskutoimituksissa. Oppilas tuntee joitain matemaattisia käsitteitä ja ymmärtää niiden merkityksen.
T6 Oppilas oppii ymmärtämään kymmenjärjestelmän periaatteen konkreettisten mallien avulla.	S2	Kymmenjärjestelmän periaate	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen monipuolisesti.	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen osittain.

Oppilas saa konkreettisten mallien ja välineiden avulla monipuolisia kokemuksia kymmenjärjestelmästä.				
T7 Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja saa pohjan ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Oppilas tutustuu murtolukuun käsitteenä.	S2	Kertolaskun käsite, kerto- ja jakolaskun yhteys, murtoluvun tunnistaminen	Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen. Oppilas on tutustunut jakolaskuun sekä kerto- ja jakolaskun yhteyteen. Oppilas tunnistaa murtoluvun.	Oppilas on harjoitellut kertolaskua ja ymmärtää sen käsitteen osittain. Oppilas on tutustunut jakolaskuun, kerto-ja jakolaskun yhteyteen ja murtolukuun.
T8 Oppilas kehittää sujuvaa laskutaitoaan laskettaessa luonnollisilla luvuilla lukualueella 0–100. Oppilas harjoittelee käyttämään päässälaskustrategioita.	S2	Laskutaidon sujuvoituminen lukualueella 0-100, päässälaskustrategiat	Oppilaan laskutaito on kehittynyt ja sujuvoitunut laskettaessa luonnollisilla luvuilla lukualueella 0-100. Oppilas osaa käyttää erilaisia päässälaskustrategioita.	Oppilaan laskutaito ei ole vielä sujuvaa laskettaessa luonnollisilla luvuilla lukualueella 0-100. Oppilas on harjoitellut erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä ja hallitsee niistä joitain.
T9 Tunnistamisen lisäksi oppilas oppii rakentamaan ja piirtämään geometrisiä muotoja. Oppilas harjoittelee kappaleiden ja tasokuvioiden luokittelua.	S3	Geometristen muotojen tunnistaminen, rakentaminen ja piirtäminen, kappaleiden ja tasokuvioiden luokittelu	Oppilas tunnistaa erilaisia geometrisiä muotoja ja osaa rakentaa ja piirtää niitä. Oppilas on harjoitellut kappaleiden ja tasokuvioiden luokittelua.	Oppilas tunnistaa joitain geometrisia muotoja ja on harjoitellut niiden rakentamista ja piirtämistä. Oppilas on tutustunut kappaleisiin ja tasokuvioihin.
T10 Oppilas harjoittelee pituuden, massan, tilavuuden ja ajan mittaamista sekä niihin liittyvien	S3	Mittaaminen ja mittayksiköt	Oppilas on oppinut pituuden, massan, tilavuuden ja ajan mittaamista sekä niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä.	Oppilas on harjoitellut pituuden, massan, tilavuuden ja ajan mittaamista sekä niihin liittyvien

mittayksiköiden käyttöä.				mittayksiköiden käyttöä ohjatusti.
T11 Oppilas tutustuu taulukoihin ja diagrammeihin. Oppilas harjoittelee tietojen keräämistä ja tallentamista häntä kiinnostavista aihepiireistä.	S4	Tietojen kerääminen ja tallentaminen	Oppilas tunnistaa erilaisia taulukoita ja diagrammeja. Oppilas on harjoitellut tietojen keräämistä ja tallentamista häntä itseään kiinnostavista aihepiireistä.	Oppilas on tutustunut erilaisiin taulukoihin ja diagrammeihin ja tunnistaa niistä joitain.
T12 Oppilas harjoittelee laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan niiden mukaan.	S1	Vaiheittaisien toimintaohjeiden laadinta ja niiden mukaan toiminta	Oppilas on laatinut vaiheittaisia toimintaohjeita ja oppinut niiden mukaan toimimista.	Oppilas on harjoitellut vaiheittaisten toimintaohjeiden laadintaa ja niiden mukaan toimimista aikuisen tukemana.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas vahvistaa itsetuntemustaan ja harjoittelee kehittymässä olevia taitojaan.

Oppilas oppii huomaamaan oman oppimisensa etenemisen.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–20. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista parillisuutta ja monikertoja. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.

Harjoitellaan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa. Käytetään toiminnallisia sekä oppilaiden omaa kokemusmaailmaa lähellä olevia työskentelytapoja.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä ja numerokortteja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–20. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista kehitetään harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä oppilaiden toimintaympäristöstä löytyviä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota voidaan luokitella.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus ja aika. Kellonajoista harjoitellaan puolen ja tasatunnin ilmaisemista ja esittämistä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee matematiikkaa oppimisympäristössä, jossa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla.

Oppilas käyttää vaihtelevia työtapoja.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–20. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista parillisuutta ja monikertoja. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.

Harjoitellaan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa. Käytetään toiminnallisia sekä oppilaiden omaa kokemusmaailmaa lähellä olevia työskentelytapoja.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä ja numerokortteja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–20. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista kehitetään harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä oppilaiden toimintaympäristöstä löytyviä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota voidaan luokitella.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus ja aika. Kellonajoista harjoitellaan puolen ja tasatunnin ilmaisemista ja esittämistä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rohkaistuu esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Oppilas kielentää havaintojaan ensin omin sanoin ja oppii vähitellen käyttämään matemaattisia ilmauksia.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–20. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista parillisuutta ja monikertoja. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.

Harjoitellaan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa. Käytetään toiminnallisia sekä oppilaiden omaa kokemusmaailmaa lähellä olevia työskentelytapoja.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä ja numerokortteja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–20. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista kehitetään harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä oppilaiden toimintaympäristöstä löytyviä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota voidaan luokitella.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus ja aika. Kellonajoista harjoitellaan puolen ja tasatunnin ilmaisemista ja esittämistä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjaantuu työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä toisten kanssa.

Oppilas oppii pedagogisesti ohjattujen leikkien ja pelien kautta.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–20. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista parillisuutta ja monikertoja. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.

Harjoitellaan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa. Käytetään toiminnallisia sekä oppilaiden omaa kokemusmaailmaa lähellä olevia työskentelytapoja.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä ja numerokortteja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–20. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista kehitetään harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä oppilaiden toimintaympäristöstä löytyviä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota voidaan luokitella.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus ja aika. Kellonajoista harjoitellaan puolen ja tasatunnin ilmaisemista ja esittämistä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–20. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista parillisuutta ja monikertoja. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.

Harjoitellaan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa. Käytetään toiminnallisia sekä oppilaiden omaa kokemusmaailmaa lähellä olevia työskentelytapoja.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä ja numerokortteja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–20. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista kehitetään harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen-

ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä oppilaiden toimintaympäristöstä löytyviä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota voidaan luokitella.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus ja aika. Kellonajoista harjoitellaan puolen ja tasatunnin ilmaisemista ja esittämistä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii ymmärtämään kymmenjärjestelmän periaatteen konkreettisten mallien avulla.

Oppilas hallitsee lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–20. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista parillisuutta ja monikertoja. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.

Harjoitellaan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa. Käytetään toiminnallisia sekä oppilaiden omaa kokemusmaailmaa lähellä olevia työskentelytapoja.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä ja numerokortteja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–20. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista kehitetään harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas perehtyy peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuu niiden ominaisuuksiin.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–20. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista parillisuutta ja monikertoja. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.

Harjoitellaan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa. Käytetään toiminnallisia sekä oppilaiden omaa kokemusmaailmaa lähellä olevia työskentelytapoja.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä ja numerokortteja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–20. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista kehitetään harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee sujuvaa luonnollisilla luvuilla laskemista lukualueella 0–20.

Oppilas harjoittelee käyttämään päässälaskustrategioita.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–20. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista parillisuutta ja monikertoja. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.

Harjoitellaan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa. Käytetään toiminnallisia sekä oppilaiden omaa kokemusmaailmaa lähellä olevia työskentelytapoja.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä ja numerokortteja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–20. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista kehitetään harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T9

Tunnistamisen lisäksi oppilas oppii rakentamaan ja piirtämään geometrisiä muotoja.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä oppilaiden toimintaympäristöstä löytyviä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota voidaan luokitella.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus ja aika. Kellonajoista harjoitellaan puolen ja tasatunnin ilmaisemista ja esittämistä.

T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee pituuden ja ajan mittaamista.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä oppilaiden toimintaympäristöstä löytyviä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota voidaan luokitella.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus ja aika. Kellonajoista harjoitellaan puolen ja tasatunnin ilmaisemista ja esittämistä.

T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tutustuu taulukoihin ja diagrammeihin.

Oppilas harjoittelee tietojen keräämistä ja tallentamista häntä itseään kiinnostavista aihepiireistä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas harjoittelee laatimaan toimintaohjeita ja toimimaan niiden mukaan.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas vahvistaa itsetuntemustaan ja harjoittelee kehittymässä olevia taitojaan.

Oppilas oppii huomaamaan oman oppimisensa etenemisen.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–100. Vahvistetaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista monikertoja ja puolittamista.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä, numerokortteja ja satatauluja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–100. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista tuetaan harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa.

Harjoitellaan lukujen hajotelmia, tämä tukee yhteen- ja vähennyslaskutaitoa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1–5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma**,** litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen ko-kemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma, litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen kokemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee matematiikkaa oppimisympäristössä, jossa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Oppilas käyttää vaihtelevia työtapoja.

Oppilas hankkii monipuolisia matemaattisia kokemuksia lähiympäristössä. Oppilas käyttää oppimisessa erilaisia materiaaleja, konkretiaa, välineitä, pelejä, leikkejä sekä matemaattista keskustelua.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–100. Vahvistetaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista monikertoja ja puolittamista.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä, numerokortteja ja satatauluja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–100. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista tuetaan harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa.

Harjoitellaan lukujen hajotelmia, tämä tukee yhteen- ja vähennyslaskutaitoa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1–5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma, litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen ko-kemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma, litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen kokemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rohkaistuu esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas kielentää havaintojaan ensin omin sanoin ja oppii vähitellen käyttämään matemaattisia ilmauksia sekä täsmällistä matemaattista kieltä.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–100. Vahvistetaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista monikertoja ja puolittamista.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä, numerokortteja ja satatauluja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–100. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista tuetaan harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa.

Harjoitellaan lukujen hajotelmia, tämä tukee yhteen- ja vähennyslaskutaitoa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1–5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma, litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen ko-kemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma**,** litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen kokemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjaantuu työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä toisten kanssa.

Oppilas oppii pedagogisesti ohjattujen leikkien ja pelien kautta.

Oppilas kehittää päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–100. Vahvistetaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista monikertoja ja puolittamista.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä, numerokortteja ja satatauluja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–100. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista tuetaan harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa.

Harjoitellaan lukujen hajotelmia, tämä tukee yhteen- ja vähennyslaskutaitoa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1–5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma, litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen ko-kemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma**,** litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen kokemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Oppilas ymmärtää matemaattisia käsitteitä.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–100. Vahvistetaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista monikertoja ja puolittamista.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä, numerokortteja ja satatauluja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–100. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista tuetaan harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa.

Harjoitellaan lukujen hajotelmia, tämä tukee yhteen- ja vähennyslaskutaitoa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1–5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma, litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen ko-kemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma, litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen kokemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii ymmärtämään kymmenjärjestelmän periaatteen konkreettisten mallien avulla.

Oppilas saa konkreettisten mallien ja välineiden avulla monipuolisia kokemuksia kymmenjärjestelmästä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–100. Vahvistetaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista monikertoja ja puolittamista.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä, numerokortteja ja satatauluja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–100. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista tuetaan harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa.

Harjoitellaan lukujen hajotelmia, tämä tukee yhteen- ja vähennyslaskutaitoa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1–5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja saa pohjan ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys.

Oppilas tutustuu murtolukuun käsitteenä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–100. Vahvistetaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista monikertoja ja puolittamista.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä, numerokortteja ja satatauluja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–100. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista tuetaan harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa.

Harjoitellaan lukujen hajotelmia, tämä tukee yhteen- ja vähennyslaskutaitoa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1–5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kehittää sujuvaa laskutaitoaan laskettaessa luonnollisilla luvuilla lukualueella 0–100.

Oppilas harjoittelee käyttämään päässälaskustrategioita.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja lukualueella 0–100. Vahvistetaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksista monikertoja ja puolittamista.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Kymmenjärjestelmän käyttöä konkretisoidaan esimerkiksi käyttämällä kymmenjärjestelmävälineitä, numerokortteja ja satatauluja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–100. Laskutaidon sujuvoitumista ja automatisoitumista tuetaan harjoittelemalla erilaisten päässälaskustrategioiden käyttöä, kuten kymppiparit, naapuriluvut ja osittelu. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa.

Harjoitellaan lukujen hajotelmia, tämä tukee yhteen- ja vähennyslaskutaitoa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1–5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T9

Tunnistamisen lisäksi oppilas oppii rakentamaan ja piirtämään geometrisiä muotoja.

Oppilas harjoittelee kappaleiden ja tasokuvioiden luokittelua.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma**,** litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen ko-kemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee pituuden, massan, tilavuuden ja ajan mittaamista sekä niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma**,** litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen ko-kemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tutustuu taulukoihin ja diagrammeihin.

Oppilas harjoittelee tietojen keräämistä ja tallentamista häntä kiinnostavista aihepiireistä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan löytämään tason geometriaa ja kappaleita omasta kolmiulotteisesta lähiympäristöstä. Lisäksi harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri, senttimetri, kilogramma, gramma**,** litra ja desilitra. Kellonajoista harjoitellaan vaille ja yliaikojen ilmaisemista ja esittämistä.

Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mittaamisen kokemuksia, joilla pohjustetaan mittayksikön ja mittaluvun välisen yhteyden ymmärtämistä. Aikaa mitattaessa opetellaan myös kalenterin käyttöä.

T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas harjoittelee laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan niiden mukaan.

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin

elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokkien 1-2** musiikin opetuksessa oppilaat voivat yhdessä havaita ja kokea, kuinka jokainen on musiikissa ainutlaatuinen ja kuinka musiikillinen toiminta luo parhaimmillaan iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Musiikin opetus tukee kinesteettisen ja auditiivisen hahmottamiskyvyn, terveen äänenkäytön sekä myönteisen musiikkisuhteen kehittymistä. Musiikkikäsitteiden ja ilmaisukeinojen oppimisen perustana ovat laulamisen, soittamisen, säveltämisen, musiikkiliikunnan ja kuuntelun yhteydessä saadut kokemukset ja niistä keskusteleminen. Oppilaiden luovaa musiikillista ajattelua sekä esteettistä ja musiikillista ymmärrystä edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia äänikokonaisuuksia sekä käyttää mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa.*

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolisia ja joustavia musiikin opiskelukokonaisuuksia, joissa musiikin opetuksen erilaiset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1-2

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, erilaisten välineiden käyttöä ja oppilaiden ryhmittelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita ja vahvistetaan näin oppilaan yhteistyötaitoja, itsetuntoa ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen. Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita musiikissa ovat

- *edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä*

- *edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.*

Osaamisen arviointi

Musiikin arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä	Oppilas on harjoitellut toimimaan ja musiikillisen ryhmän jäsenenä sekä osallistunut musisointiin musiikillisen ryhmän jäsenenä.	Oppilaan on haastavaa harjoitella musiikillisen ryhmän jäsenenä toimimista eikä hän pääsääntöisesti ole osallistunut musisointiin.
Musisointi ja luova tuottaminen				
T2 Oppilas tutustuu luonnolliseen äänenkäyttöön laulaen ja puhuen. Oppilas harjoittelee keho- ja rytmisoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.	S1-S4	Edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta	Oppilas on harjoitellut keho- ja rytmisoittimien perussoittotekniikoita ja edistynyt musiikkikäsitteiden hahmottamisessa soittamisen yhteydessä. Oppilas on tehnyt perussykettä vahvistavia rytmiharjoituksia.	Keho- ja rytmisoittimien soittaminen ja musiikkikäsitteiden hahmottaminen soittamisen yhteydessä on oppilaalle haastavaa. Oppilaan on vaikeaa osallistua perussykettä vahvistaviin rytmiharjoituksiin.
T3 Oppilas käyttää leikkiä ja liikettä eläytyessään musiikin kuunteluun sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.	S1-S4	Musiikkiliikunta ja musiikin kuuntelu	Oppilas on osallistunut musiikin kuunteluun leikin ja liikkeen avulla ja edistynyt musiikkikäsitteiden hahmottamisessa kuuntelun yhteydessä. Oppilas on tutustunut soittimien ääniin.	Oppilas on osallistunut harvoin musiikin kuunteluun leikin ja liikkeen avulla ja edistynyt vähäisesti musiikkikäsitteiden hahmottamisessa kuuntelun yhteydessä.
T4 Oppilas harjoittelee rytmistä keksintää ja improvisointia ryhmän jäsenenä liikkuen, soittaen ja laulaen.	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas on osallistunut rytmisen keksinnän ja improvisoinnin harjoitteluun ryhmän jäsenenä.	Oppilas on harvoin osallistunut rytmisen keksinnän ja improvisoinnin harjoitteluun ryhmän jäsenenä.
Kulttuurinen ymmärrys ja				

monilukutaito				
T5 Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista (erityisesti lastenmusiikista).	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas on kuunnellut monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista.	Oppilas on harvoin osallistunut ikäkauteen sopivan musiikin kuunteluun.
T6 Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas hahmottaa useimmat seuraavista musiikin peruskäsitteistä musisoinnin yhteydessä: melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäkeen käsite, soolo-tutti.	Oppilas hahmottaa vain joitakin seuraavista musiikin peruskäsitteistä musisoinnin yhteydessä: melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäkeen käsite, soolo-tutti
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T7 Oppilas harjoittelee soitinten asianmukaista käyttöä ja ohjeiden kuuntelua.	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas on osallistunut soittimien asiamukaisen käsittelyn harjoitteluun ja on pääsääntöisesti osannut toimia ohjeiden mukaan.	Oppilaalle on haastavaa osallistua soittimien asianmukaisen käsittelyn harjoitteluun. Oppilaalle on haastavaa toimia ohjeiden mukaan.
Oppimaan oppiminen musiikissa				
T8 Oppilas harjoittelee yhteisen tavoitteen asettamista sekä esityksen valmistamista ryhmänä.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas on osallistunut yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamisen harjoitteluun sekä osallistunut esityksen valmistamiseen yhdessä muiden kanssa.	Oppilaalle on haastavaa yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamisen harjoittelu eikä hän pääsääntöisesti ole osallistunut esityksen valmistamiseen

				yhdessä muiden kanssa.

Musiikin arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä	Oppilas on harjoitellut toimimaan ja musiikillisen ryhmän jäsenenä sekä osallistunut musisointiin musiikillisen ryhmän jäsenenä.	Oppilaan on haastavaa harjoitella musiikillisen ryhmän jäsenenä toimimista eikä hän pääsääntöisesti ole osallistunut musisointiin.
Musisointi ja luova tuottaminen				
T2 Oppilas tutustuu luonnolliseen äänenkäyttöön laulaen ja puhuen. Oppilas harjoittelee keho- ja rytmisoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.	S1-S4	Edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta	Oppilas on harjoitellut keho- ja rytmisoittimien perussoittotekniikoita ja edistynyt musiikkikäsitteiden hahmottamisessa soittamisen yhteydessä. Oppilas on tehnyt perussykettä vahvistavia rytmiharjoituksia.	Keho- ja rytmisoittimien soittaminen ja musiikkikäsitteiden hahmottaminen soittamisen yhteydessä on oppilaalle haastavaa. Oppilaan on vaikeaa osallistua perussykettä vahvistaviin rytmiharjoituksiin.
T3 Oppilas käyttää leikkiä ja liikettä eläytyessään musiikin kuunteluun sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.	S1-S4	Musiikkiliikunta ja musiikin kuuntelu	Oppilas on osallistunut musiikin kuunteluun leikin ja liikkeen avulla ja edistynyt musiikkikäsitteiden hahmottamisessa kuuntelun yhteydessä. Oppilas on tutustunut soittimien ääniin.	Oppilas on osallistunut harvoin musiikin kuunteluun leikin ja liikkeen avulla ja edistynyt vähäisesti musiikkikäsitteiden hahmottamisessa kuuntelun yhteydessä.
T4 Oppilas harjoittelee rytmistä keksintää ja improvisointia ryhmän jäsenenä liikkuen, soittaen ja laulaen.	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas on osallistunut rytmisen keksinnän ja improvisoinnin harjoitteluun ryhmän jäsenenä.	Oppilas on harvoin osallistunut rytmisen keksinnän ja improvisoinnin harjoitteluun ryhmän jäsenenä.
Kulttuurinen ymmärrys ja				

monilukutaito				
T5 Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista (erityisesti lastenmusiikista).	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas on kuunnellut monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista.	Oppilas on harvoin osallistunut ikäkauteen sopivan musiikin kuunteluun.
T6 Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas hahmottaa useimmat seuraavista musiikin peruskäsitteistä musisoinnin yhteydessä: melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäkeen käsite, soolo-tutti.	Oppilas hahmottaa vain joitakin seuraavista musiikin peruskäsitteistä musisoinnin yhteydessä: melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäkeen käsite, soolo-tutti
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T7 Oppilas harjoittelee soitinten asianmukaista käyttöä ja ohjeiden kuuntelua.	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas on osallistunut soittimien asiamukaisen käsittelyn harjoitteluun ja on pääsääntöisesti osannut toimia ohjeiden mukaan.	Oppilaalle on haastavaa osallistua soittimien asianmukaisen käsittelyn harjoitteluun. Oppilaalle on haastavaa toimia ohjeiden mukaan.
Oppimaan oppiminen musiikissa				
Oppilas harjoittelee yhteisen tavoitteen asettamista sekä esityksen valmistamista ryhmänä.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas on osallistunut yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamisen harjoitteluun sekä osallistunut esityksen valmistamiseen yhdessä muiden kanssa.	Oppilaalle on haastavaa yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamisen harjoittelu eikä hän pääsääntöisesti ole osallistunut esityksen valmistamiseen

				yhdessä muiden kanssa.

Osaamisen arviointi

Musiikin arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä	Oppilas on harjoitellut toimimaan ja musiikillisen ryhmän jäsenenä sekä osallistunut musisointiin musiikillisen ryhmän jäsenenä.	Oppilaan on haastavaa harjoitella musiikillisen ryhmän jäsenenä toimimista eikä hän pääsääntöisesti ole osallistunut musisointiin.
Musisointi ja luova tuottaminen				
T2 Oppilas tutustuu luonnolliseen äänenkäyttöön laulaen ja puhuen. Oppilas harjoittelee keho- ja rytmisoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.	S1-S4	Edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta	Oppilas on harjoitellut keho- ja rytmisoittimien perussoittotekniikoita ja edistynyt musiikkikäsitteiden hahmottamisessa soittamisen yhteydessä. Oppilas on tehnyt perussykettä vahvistavia rytmiharjoituksia.	Keho- ja rytmisoittimien soittaminen ja musiikkikäsitteiden hahmottaminen soittamisen yhteydessä on oppilaalle haastavaa. Oppilaan on vaikeaa osallistua perussykettä vahvistaviin rytmiharjoituksiin.
T3 Oppilas käyttää leikkiä ja liikettä eläytyessään musiikin kuunteluun sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.	S1-S4	Musiikkiliikunta ja musiikin kuuntelu	Oppilas on osallistunut musiikin kuunteluun leikin ja liikkeen avulla ja edistynyt musiikkikäsitteiden hahmottamisessa kuuntelun yhteydessä. Oppilas on tutustunut soittimien ääniin.	Oppilas on osallistunut harvoin musiikin kuunteluun leikin ja liikkeen avulla ja edistynyt vähäisesti musiikkikäsitteiden hahmottamisessa kuuntelun yhteydessä.
T4 Oppilas harjoittelee rytmistä keksintää ja improvisointia ryhmän jäsenenä liikkuen, soittaen ja laulaen.	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas on osallistunut rytmisen keksinnän ja improvisoinnin harjoitteluun ryhmän jäsenenä.	Oppilas on harvoin osallistunut rytmisen keksinnän ja improvisoinnin harjoitteluun ryhmän jäsenenä.
Kulttuurinen ymmärrys ja				

monilukutaito				
T5 Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista (erityisesti lastenmusiikista).	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas on kuunnellut monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista.	Oppilas on harvoin osallistunut ikäkauteen sopivan musiikin kuunteluun.
T6 Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas hahmottaa useimmat seuraavista musiikin peruskäsitteistä musisoinnin yhteydessä: melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäkeen käsite, soolo-tutti.	Oppilas hahmottaa vain joitakin seuraavista musiikin peruskäsitteistä musisoinnin yhteydessä: melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäkeen käsite, soolo-tutti
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T7 Oppilas harjoittelee soitinten asianmukaista käyttöä ja ohjeiden kuuntelua.	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas on osallistunut soittimien asiamukaisen käsittelyn harjoitteluun ja on pääsääntöisesti osannut toimia ohjeiden mukaan.	Oppilaalle on haastavaa osallistua soittimien asianmukaisen käsittelyn harjoitteluun. Oppilaalle on haastavaa toimia ohjeiden mukaan.
Oppimaan oppiminen musiikissa				
T8 Oppilas harjoittelee yhteisen tavoitteen asettamista sekä esityksen valmistamista ryhmänä.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas on osallistunut yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamisen harjoitteluun sekä osallistunut esityksen valmistamiseen yhdessä muiden kanssa.	Oppilaalle on haastavaa yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamisen harjoittelu eikä hän pääsääntöisesti ole osallistunut esityksen valmistamiseen

				yhdessä muiden kanssa.

Musiikin arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä	Oppilas on harjoitellut toimimaan ja musiikillisen ryhmän jäsenenä sekä osallistunut musisointiin musiikillisen ryhmän jäsenenä.	Oppilaan on haastavaa harjoitella musiikillisen ryhmän jäsenenä toimimista eikä hän pääsääntöisesti ole osallistunut musisointiin.
Musisointi ja luova tuottaminen				
T2 Oppilas tutustuu luonnolliseen äänenkäyttöön laulaen ja puhuen. Oppilas harjoittelee keho- ja rytmisoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.	S1-S4	Edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta	Oppilas on harjoitellut keho- ja rytmisoittimien perussoittotekniikoita ja edistynyt musiikkikäsitteiden hahmottamisessa soittamisen yhteydessä. Oppilas on tehnyt perussykettä vahvistavia rytmiharjoituksia.	Keho- ja rytmisoittimien soittaminen ja musiikkikäsitteiden hahmottaminen soittamisen yhteydessä on oppilaalle haastavaa. Oppilaan on vaikeaa osallistua perussykettä vahvistaviin rytmiharjoituksiin.
T3 Oppilas käyttää leikkiä ja liikettä eläytyessään musiikin kuunteluun sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.	S1-S4	Musiikkiliikunta ja musiikin kuuntelu	Oppilas on osallistunut musiikin kuunteluun leikin ja liikkeen avulla ja edistynyt musiikkikäsitteiden hahmottamisessa kuuntelun yhteydessä. Oppilas on tutustunut soittimien ääniin.	Oppilas on osallistunut harvoin musiikin kuunteluun leikin ja liikkeen avulla ja edistynyt vähäisesti musiikkikäsitteiden hahmottamisessa kuuntelun yhteydessä.
T4 Oppilas harjoittelee rytmistä keksintää ja improvisointia ryhmän jäsenenä liikkuen, soittaen ja laulaen.	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas on osallistunut rytmisen keksinnän ja improvisoinnin harjoitteluun ryhmän jäsenenä.	Oppilas on harvoin osallistunut rytmisen keksinnän ja improvisoinnin harjoitteluun ryhmän jäsenenä.
Kulttuurinen ymmärrys ja				

monilukutaito				
T5 Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista (erityisesti lastenmusiikista).	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas on kuunnellut monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista.	Oppilas on harvoin osallistunut ikäkauteen sopivan musiikin kuunteluun.
T6 Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas hahmottaa useimmat seuraavista musiikin peruskäsitteistä musisoinnin yhteydessä: melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäkeen käsite, soolo-tutti.	Oppilas hahmottaa vain joitakin seuraavista musiikin peruskäsitteistä musisoinnin yhteydessä: melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäkeen käsite, soolo-tutti
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T7 Oppilas harjoittelee soitinten asianmukaista käyttöä ja ohjeiden kuuntelua.	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas on osallistunut soittimien asiamukaisen käsittelyn harjoitteluun ja on pääsääntöisesti osannut toimia ohjeiden mukaan.	Oppilaalle on haastavaa osallistua soittimien asianmukaisen käsittelyn harjoitteluun. Oppilaalle on haastavaa toimia ohjeiden mukaan.
Oppimaan oppiminen musiikissa				
Oppilas harjoittelee yhteisen tavoitteen asettamista sekä esityksen valmistamista ryhmänä.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas on osallistunut yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamisen harjoitteluun sekä osallistunut esityksen valmistamiseen yhdessä muiden kanssa.	Oppilaalle on haastavaa yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamisen harjoittelu eikä hän pääsääntöisesti ole osallistunut esityksen valmistamiseen

				yhdessä muiden kanssa.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu luonnolliseen äänenkäyttöön laulaen ja puhuen.Oppilas harjoittelee keho- ja rytmisoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas käyttää leikkiä ja liikettä eläytyessään musiikin kuunteluun sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee rytmistä keksintää ja improvisointia ryhmän jäsenenä liikkuen, soittaen ja laulaen.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista (erityisesti lastenmusiikista).

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen perusperiaatteita musisoinnin yhteydessä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee soitinten asianmukaista käyttöä ja ohjeiden kuuntelua.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee yhteisen tavoitteen asettamista sekä esityksen valmistamista ryhmänä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu luonnolliseen äänenkäyttöön laulaen ja puhuen.

Oppilas harjoittelee keho- ja rytmisoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään

huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas käyttää leikkiä ja liikettä eläytyessään musiikin kuunteluun sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee rytmistä keksintää ja improvisointia ryhmän jäsenenä liikkuen, soittaen ja laulaen.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista (erityisesti lastenmusiikista).

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen perusperiaatteita musisoinnin yhteydessä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee soitinten asianmukaista käyttöä ja ohjeiden kuuntelua.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee yhteisen tavoitteen asettamista sekä esityksen valmistamista ryhmänä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoittelemiseen ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.*

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

Toinen kotimainen kieli

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

***Vuosiluokilla 1–2 toisen kotimaisen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on** herättää oppilaiden myönteinen asenne ruotsin tai suomen kielen oppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin ja se tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia ruotsin tai suomen kielestä sekä ruotsin tai suomen kieleen liittyvistä kulttuureista. **Äidinkielenomaisessa ruotsin tai suomen kielen** opetuksessa kaksikieliset oppilaat saavat mahdollisuuden pohtia ja syventää ruotsin tai suomen kielen taitoaan ja ruotsin- tai suomenkielisen kulttuurin erityispiirteiden tuntemustaan. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä itseään kiinnostavista aiheista ja niitä käsitellään monipuolisesti. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.*

Ruotsin kieli, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Oppimisympäristöt ja työtavat

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkausi ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että ruotsin kielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua ruotsin kieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan ruotsin kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä.

Ruotsin kieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua ruotsin kieleen ja ruotsin kieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden ruotsin kieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Oppilaille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoiseksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaiden oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Oppimisen arviointi

TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, A1-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 1–2

Vuosiluokkaistetut toisen kotimaisen kielen, A1- ruotsin kielen opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Pohjoismaissa on. Ohjata oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä. Ohjata oppilasta tunnistamaan ruotsin kieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan ruotsin kielen muista osaamistaan kielistä (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona, lähiympäristössä, Suomessa ja Pohjoismaissa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä sekä arvaamaan ja päättelemään yksittäisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5

	kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)		
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieltä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella ruotsin kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua toiseen kotimaiseen kieleen sekä muihin kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Ruotsiin ja ruotsin kieleen sekä Suomen toisena kansalliskielenä että Ruotsin kansalliskielenä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa ruotsin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kohdekielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ruotsin kielelle ja ruotsinkielisen alueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan ruotsin	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan ruotsin kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-ruotsin opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 2. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä toisena kansalliskielenä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)	kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		Tutustutaan Ruotsiin ja ruotsin kieleen sekä Suomen toisena kansalliskielenä että Ruotsin kansalliskielenä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa ruotsin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ruotsin kielelle ja ruotsinkielisen alueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään kohdekielisiä sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		sanat ja fraasit) sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan ruotsin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille puhuen, leikkien ja laulaen oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.	L1, L2, L3, L4, L

Oppimisen arviointi

TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, A1-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 1–2

Vuosiluokkaistetut toisen kotimaisen kielen, A1- ruotsin kielen opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Pohjoismaissa on. Ohjata oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä. Ohjata oppilasta tunnistamaan ruotsin kieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan ruotsin kielen muista osaamistaan kielistä (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona, lähiympäristössä, Suomessa ja Pohjoismaissa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä sekä arvaamaan ja päättelemään yksittäisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5

	kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)		
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieltä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella ruotsin kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua toiseen kotimaiseen kieleen sekä muihin kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Ruotsiin ja ruotsin kieleen sekä Suomen toisena kansalliskielenä että Ruotsin kansalliskielenä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa ruotsin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kohdekielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ruotsin kielelle ja ruotsinkielisen alueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan ruotsin	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan ruotsin kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-ruotsin opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 2. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä toisena kansalliskielenä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)	kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		Tutustutaan Ruotsiin ja ruotsin kieleen sekä Suomen toisena kansalliskielenä että Ruotsin kansalliskielenä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa ruotsin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ruotsin kielelle ja ruotsinkielisen alueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään kohdekielisiä sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		sanat ja fraasit) sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan ruotsin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille puhuen, leikkien ja laulaen oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.	L1, L2, L3, L4, L

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Pohjoismaissa on. Ohjata oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin

kielen asema kansalliskielinä. Ohjata oppilasta tunnistamaan ruotsin kieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Pohjoismaissa on. Ohjata oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä. Ohjata oppilasta tunnistamaan ruotsin kieli muista kielistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan ruotsin kielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä, Suomessa ja Pohjoismaissa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona, lähiympäristössä, Suomessa ja Pohjoismaissa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2 Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä arvaamaan ja päättelemään yksittäisten sanojen ja ilmausten merkityksiä

Paikallinen tarkennus:

T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä sekä arvaamaan ja päättelemään yksittäisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaidon perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella ruotsin kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6 Ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana joissakin yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua toiseen kotimaiseen kieleen sekä muihin kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Ruotsiin ja ruotsin kieleen sekä Suomen toisena kansalliskielenä että Ruotsin kansalliskielenä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7 Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa ruotsin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään ruotsin kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8 Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ruotsin kielelle ja ruotsinkielisen alueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaalle tutuissa tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T9 Ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Harjoitellaan hahmottamaan ruotsin kielen äänteitä ja sanapainoa. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan ruotsin kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään ruotsin kielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa sekä harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10 Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen ääntämistä ja sanapainoa. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan vähitellen mahdollisuuksia tutustua kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan ruotsin kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja

harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Pohjoismaissa on. Ohjata oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä. Ohjata oppilasta tunnistamaan ruotsin kieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan ruotsin kielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä, Suomessa ja Pohjoismaissa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä toisena kansalliskielenä.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä arvaamaan ja päättelemään yksittäisten sanojen ja ilmausten merkityksiä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaidon perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana joissakin yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Ruotsiin ja ruotsin kieleen sekä Suomen toisena kansalliskielenä että Ruotsin kansalliskielenä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7 Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa ruotsin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään ruotsin kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ruotsin kielelle ja ruotsinkielisen alueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaalle tutuissa tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Harjoitellaan hahmottamaan ruotsin kielen äänteitä ja sanapainoa. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit) sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan ruotsin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään ruotsin kielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa sekä harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille puhuen, leikkien ja laulaen oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen ääntämistä ja sanapainoa. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan vähitellen mahdollisuuksia tutustua kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Ruotsin kieli, A-oppimäärä

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Ruotsin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, esimerkiksi ruotsiin. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkua voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että

niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluilmapiirin luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaidoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat:

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä

- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa

- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Oppilaan oppimisen arviointi

Osaamisen arviointi

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa: rakennuksia, esineistöä ja symboleja. Oppilas tunnistaa Raamatun ja virsikirjan.	Oppilas tunnistaa jonkin verran ympäröivää uskonnollista maailmaa: rakennuksia, esineistöä ja symboleja. Oppilas tietää Raamatun ja virsikirjan.
T2 Oppilas tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas on tutustunut luterilaiseen kirkkorakennukseen sekä seurakunnan toimintaan, erityisesti lapsityöhön.	Oppilas on tutustunut luterilaisen seurakunnan toimintaan sekä kirkkorakennukseen.
T3 Oppilas tutustuu kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren väliseen yhteyteen.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää kirkkovuoden (joulu ja pääsiäinen) ja Jeesuksen elämänkaaren väliseen yhteyteen.	Oppilas tietää, että Jeesuksen elämällä on yhteys kirkkovuoden juhliin.
T4 Oppilas tutustuu luterilaisen kirkon lisäksi myös muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tiedostaa, että luterilaisen kirkon lisäksi on myös muita kristillisiä kirkkoja ja katsomuksia.	Oppilaalla on alustava käsitys siitä, että luterilaisen kirkon lisäksi on myös muita kristillisiä kirkkoja ja katsomuksia.
T5 Oppilas oppii luottamaan itseensä ja elämäänsä. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ajatuksiaan ja tunteitaan.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas tarvitsee tukea ilmaistakseen ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T6 Oppilas oppii kristillisen etiikan soveltamista.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on harjoitellut kristillisen etiikan soveltamista	Oppilas tarvitsee vielä tukea kristillisen etiikan soveltamissa

			seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen. Oppilas tunnistaa luomiskertomuksen.	seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen. Oppilas on tutustunut luomiskertomukseen.
T7 Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8 Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omien tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa: rakennuksia, esineistöä ja symboleja. Oppilas tietää, mikä on Raamattu ja tunnistaa sen rakenteen.	Oppilas tunnistaa alustavasti häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa, rakennuksia, esineistöä ja symboleja. Oppilas tunnistaa Raamatun.
T2 Oppilas tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää ja tunnistaa kirkollisia toimituksia (kaste, konfirmaatio, ehtoollinen, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Oppilas tuntee diakoniatyö-käsitteen.	Oppilas tietää, että kirkossa on erilaisia kirkollisia toimituksia (kaste, konfirmaatio, ehtoollinen, vihkiminen ja hautaan siunaaminen).
T3 Oppilas ymmärtää kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren välisen yhteyden.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas ymmärtää alustavasti kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren välisen yhteyden.	Oppilas ymmärtää, että Jeesuksen elämällä on yhteys kirkkovuoden juhliin.
T4 Oppilas tutustuu luterilaisen kirkon lisäksi myös muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi. Oppilas tunnistaa kohtaamiaan uskontoja.	Oppilaalla on alustava käsitys siitä, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi.
T5 Oppilas oppii luottamaan itseensä ja elämäänsä sekä kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ajatuksiaan ja tunteitaan.				
T6 Oppilas oppii kristillisen etiikan soveltamista.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on harjoitellut kristillisen etiikan soveltamista seuraaviin teemoihin: ilo, kiitos, omatunto.	Oppilas tarvitsee vielä tukea kristillisen etiikan soveltamissa seuraaviin teemoihin: ilo, kiitos, omatunto.
T7 Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8 Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omien tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa

Osaamisen arviointi

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa: rakennuksia, esineistöä ja symboleja. Oppilas tunnistaa Raamatun ja virsikirjan.	Oppilas tunnistaa jonkin verran ympäröivää uskonnollista maailmaa: rakennuksia, esineistöä ja symboleja. Oppilas tietää Raamatun ja virsikirjan.
T2 Oppilas tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas on tutustunut luterilaiseen kirkkorakennukseen sekä seurakunnan toimintaan, erityisesti lapsityöhön.	Oppilas on tutustunut luterilaisen seurakunnan toimintaan sekä kirkkorakennukseen.
T3 Oppilas tutustuu kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren väliseen yhteyteen.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää kirkkovuoden (joulu ja pääsiäinen) ja Jeesuksen elämänkaaren väliseen yhteyteen.	Oppilas tietää, että Jeesuksen elämällä on yhteys kirkkovuoden juhliin.
T4 Oppilas tutustuu luterilaisen kirkon lisäksi myös muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tiedostaa, että luterilaisen kirkon lisäksi on myös muita kristillisiä kirkkoja ja katsomuksia.	Oppilaalla on alustava käsitys siitä, että luterilaisen kirkon lisäksi on myös muita kristillisiä kirkkoja ja katsomuksia.
T5 Oppilas oppii luottamaan itseensä ja elämäänsä. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ajatuksiaan ja tunteitaan.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas tarvitsee tukea ilmaistakseen ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T6 Oppilas oppii kristillisen etiikan soveltamista.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on harjoitellut kristillisen etiikan soveltamista	Oppilas tarvitsee vielä tukea kristillisen etiikan soveltamissa

			seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen. Oppilas tunnistaa luomiskertomuksen.	seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen. Oppilas on tutustunut luomiskertomukseen.
T7 Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8 Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omien tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa: rakennuksia, esineistöä ja symboleja. Oppilas tietää, mikä on Raamattu ja tunnistaa sen rakenteen.	Oppilas tunnistaa alustavasti häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa, rakennuksia, esineistöä ja symboleja. Oppilas tunnistaa Raamatun.
T2 Oppilas tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää ja tunnistaa kirkollisia toimituksia (kaste, konfirmaatio, ehtoollinen, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Oppilas tuntee diakoniatyö-käsitteen.	Oppilas tietää, että kirkossa on erilaisia kirkollisia toimituksia (kaste, konfirmaatio, ehtoollinen, vihkiminen ja hautaan siunaaminen).
T3 Oppilas ymmärtää kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren välisen yhteyden.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas ymmärtää alustavasti kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren välisen yhteyden.	Oppilas ymmärtää, että Jeesuksen elämällä on yhteys kirkkovuoden juhliin.
T4 Oppilas tutustuu luterilaisen kirkon lisäksi myös muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi. Oppilas tunnistaa kohtaamiaan uskontoja.	Oppilaalla on alustava käsitys siitä, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi.
T5 Oppilas oppii luottamaan itseensä ja elämäänsä sekä kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ajatuksiaan ja tunteitaan.				
T6 Oppilas oppii kristillisen etiikan soveltamista.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on harjoitellut kristillisen etiikan soveltamista seuraaviin teemoihin: ilo, kiitos, omatunto.	Oppilas tarvitsee vielä tukea kristillisen etiikan soveltamissa seuraaviin teemoihin: ilo, kiitos, omatunto.
T7 Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8 Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omien tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan

kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan luterilaiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin sekä kirkon työtekijöiden työhön. Tuodaan esille erityisesti seurakunnan lapsille tarjoama toiminta. Opetuksessa käsitellään Jeesuksen ajan maailmaa, ympäristöä ja elämää sekä Jeesuksen kasvamista lapsesta aikuiseksi. Tutustutaan alustavasti Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Tutustutaan virsikirjaan. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Käsitellään oppilaille tärkeitä yhdessä olemisen teemoja: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen sekä sääntöjen tärkeys. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Harjoitellaan riitojen ja vahinkojen selvittämistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Korostetaan, että jokainen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista. Pohditaan elämän tärkeyttä luomiskertomuksen näkökulmasta. Ihmiselle on annettu tehtäväksi pitää huolta maailmasta. Pohditaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan luterilaiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin sekä kirkon työtekijöiden työhön. Tuodaan esille erityisesti seurakunnan lapsille tarjoama toiminta. Opetuksessa käsitellään Jeesuksen ajan maailmaa, ympäristöä ja elämää sekä Jeesuksen kasvamista lapsesta aikuiseksi. Tutustutaan alustavasti Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Tutustutaan virsikirjaan. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren väliseen yhteyteen.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan luterilaiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin sekä kirkon työtekijöiden työhön. Tuodaan esille erityisesti seurakunnan lapsille tarjoama toiminta. Opetuksessa käsitellään Jeesuksen ajan maailmaa, ympäristöä ja elämää sekä Jeesuksen kasvamista lapsesta aikuiseksi. Tutustutaan alustavasti Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Tutustutaan virsikirjaan. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu luterilaisen kirkon lisäksi myös muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii luottamaan itseensä ja elämäänsä. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ajatuksiaan ja tunteitaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan luterilaiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin sekä kirkon työtekijöiden työhön. Tuodaan esille erityisesti seurakunnan lapsille tarjoama toiminta. Opetuksessa käsitellään Jeesuksen ajan maailmaa, ympäristöä ja elämää sekä Jeesuksen kasvamista lapsesta aikuiseksi. Tutustutaan alustavasti Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Tutustutaan virsikirjaan. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Käsitellään oppilaille tärkeitä yhdessä olemisen teemoja: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen sekä sääntöjen tärkeys. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Harjoitellaan riitojen ja vahinkojen selvittämistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Korostetaan, että jokainen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista. Pohditaan elämän tärkeyttä luomiskertomuksen näkökulmasta. Ihmiselle on annettu tehtäväksi pitää huolta maailmasta. Pohditaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii kristillisen etiikan soveltamista.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan luterilaiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin sekä kirkon työtekijöiden työhön. Tuodaan esille erityisesti seurakunnan lapsille tarjoama toiminta. Opetuksessa käsitellään Jeesuksen ajan maailmaa, ympäristöä ja elämää sekä Jeesuksen kasvamista lapsesta aikuiseksi. Tutustutaan alustavasti Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Tutustutaan virsikirjaan. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Käsitellään oppilaille tärkeitä yhdessä olemisen teemoja: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen sekä sääntöjen tärkeys. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Harjoitellaan riitojen ja vahinkojen selvittämistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Korostetaan, että jokainen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista. Pohditaan elämän tärkeyttä luomiskertomuksen näkökulmasta. Ihmiselle on annettu tehtäväksi pitää huolta maailmasta. Pohditaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Käsitellään oppilaille tärkeitä yhdessä olemisen teemoja: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen sekä sääntöjen tärkeys. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Harjoitellaan riitojen ja vahinkojen selvittämistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Korostetaan, että jokainen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista. Pohditaan elämän tärkeyttä luomiskertomuksen näkökulmasta. Ihmiselle on annettu tehtäväksi pitää huolta maailmasta. Pohditaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan luterilaiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin sekä kirkon työtekijöiden työhön. Tuodaan esille erityisesti seurakunnan lapsille tarjoama toiminta. Opetuksessa käsitellään Jeesuksen ajan maailmaa, ympäristöä ja elämää sekä Jeesuksen kasvamista lapsesta aikuiseksi. Tutustutaan alustavasti Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Tutustutaan virsikirjaan. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Käsitellään oppilaille tärkeitä yhdessä olemisen teemoja: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen sekä sääntöjen tärkeys. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Harjoitellaan riitojen ja vahinkojen selvittämistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Korostetaan, että jokainen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista. Pohditaan elämän tärkeyttä luomiskertomuksen näkökulmasta. Ihmiselle on annettu tehtäväksi pitää huolta maailmasta. Pohditaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Käsitellään alustavasti luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti kirkollisiin toimituksiin (kaste, konfirmaatio, ehtoollinen, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan ja merkitykseen kristinuskolle sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Harjoitellaan virsikirjan käyttöä. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi. Ohjataan oppilasta pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin ja kirkkoihin Suomessa ja maailmalla sekä diakoniatyöhön.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista. Harjoitellaan ristiriitatilanteista selviytymistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Opetuksessa voidaan käyttää apuna eri medioita. Ohjataan oppilasta kriittisyyteen: kaikki näkemämme ja kuulemamme ei ole aina totta. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tutustutaan YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Käsitellään alustavasti luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti kirkollisiin toimituksiin (kaste, konfirmaatio, ehtoollinen, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan ja merkitykseen kristinuskolle

sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Harjoitellaan virsikirjan käyttöä. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren välisen yhteyden.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Käsitellään alustavasti luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti kirkollisiin toimituksiin (kaste, konfirmaatio, ehtoollinen, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan ja merkitykseen kristinuskolle sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Harjoitellaan virsikirjan käyttöä. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu luterilaisen kirkon lisäksi myös muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi. Ohjataan oppilasta pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin ja kirkkoihin Suomessa ja maailmalla sekä diakoniatyöhön.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii luottamaan itseensä ja elämäänsä sekä kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden.

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ajatuksiaan ja tunteitaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Käsitellään alustavasti luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti kirkollisiin toimituksiin (kaste, konfirmaatio, ehtoollinen, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan ja merkitykseen kristinuskolle sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Harjoitellaan virsikirjan käyttöä. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista. Harjoitellaan ristiriitatilanteista selviytymistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Opetuksessa voidaan käyttää apuna eri medioita. Ohjataan oppilasta kriittisyyteen: kaikki näkemämme ja kuulemamme ei ole aina totta. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tutustutaan YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii kristillisen etiikan soveltamista.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Käsitellään alustavasti luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti kirkollisiin toimituksiin (kaste, konfirmaatio, ehtoollinen, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan ja merkitykseen kristinuskolle sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Harjoitellaan virsikirjan käyttöä. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi. Ohjataan oppilasta pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin ja kirkkoihin Suomessa ja maailmalla sekä diakoniatyöhön.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista. Harjoitellaan ristiriitatilanteista selviytymistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Opetuksessa voidaan käyttää apuna eri medioita. Ohjataan oppilasta kriittisyyteen: kaikki näkemämme ja kuulemamme ei ole aina totta. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tutustutaan YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista. Harjoitellaan ristiriitatilanteista selviytymistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Opetuksessa voidaan käyttää apuna eri medioita. Ohjataan oppilasta kriittisyyteen: kaikki näkemämme ja kuulemamme ei ole aina totta. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tutustutaan YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Käsitellään alustavasti luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti kirkollisiin toimituksiin (kaste, konfirmaatio, ehtoollinen, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan joulun ja pääsiäisen sanomaan ja merkitykseen kristinuskolle sekä suomalaisen joulun- ja pääsiäisenvieton perinteisiin. Harjoitellaan virsikirjan käyttöä. Musiikki ja virret ovat osa opetusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista. Harjoitellaan ristiriitatilanteista selviytymistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Opetuksessa voidaan käyttää apuna eri medioita. Ohjataan oppilasta kriittisyyteen: kaikki näkemämme ja kuulemamme ei ole aina totta. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tutustutaan YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

Katolinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Osaamisen arviointi

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilaassa herää mielenkiinto katolisen uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää omasta kasteestaan ja sen merkityksestä. Hän tietää kuuluvansa katoliseen kirkkoon kasteen kautta.	Oppilas tunnistaa kasteen kirkkoon liittyvänä asiana ja ymmärtää jonkin verran sen merkitystä.
T2 Oppilas tutustuu katolisen uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa tehdä ristinmerkin itsenäisesti ja tietää muitakin rukouksia. Tietää katolisen kirkon esineitä ja joitain Raamatun kertomuksia.	Oppilas on tutustunut ristinmerkkiin ja muihin rukouksiin. Hän tunnistaa jonkin kirkollisen esineen ja Raamatun kertomuksen.
T3 Oppilas tutustuu katoliseen kirkkovuoteen, juhliin ja tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää miksi joulua ja pääsiäistä vietetään ja on tietoinen pyhimysten juhlista.	Oppilas on tutustunut jouluun ja pääsiäiseen Jeesuksen elämään liittyvinä tapahtumina.
T4 Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa ja eri uskontojen joitain juhlia.	Oppilas tunnistaa jonkin verran ympäröivää uskonnollista maailmaa ja eri uskontojen juhlia.
T5 Oppilasta rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Hän osallistuu keskusteluun.	Oppilas tarvitsee tukea ilmaistakseen ajatuksiaan ja tunteitaan. Hän yrittää osallistua keskusteluihin.
T6 Oppilasta ohjataan toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas kykenee empatiaan ja osaa kuunnella toisten mielipiteitä.	Oppilas pystyy jonkin verran eläytymään toisen asemaan ja kuuntelemaan

sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia.				toisten mielipiteitä.
T7 Oppilasta ohjataan eettiseen pohdintaan katolisen kirkon opin pohjalta sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa käsitellä hyvän ja pahan kysymyksiä omassa lähipiirissään. Oppilas tunnistaa myös samoja teemoja luomiskertomuksessa.	Oppilas osaa jonkin verran käsitellä hyvän ja pahan kysymyksiä omassa lähipiirissään. Hän on tutustunut luomiskertomukseen.
T8 Oppilaalle luodaan tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa perustella omia mielipiteitään sekä kuuntelee muita.	Oppilas tarvitsee tukea omien mielipiteiden ilmaisemisessa sekä muiden kuuntelemisessa.

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilaassa herää mielenkiinto katolisen uskonnon opiskelua kohtaan ja oppii tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää kuuluvansa maailmanlaajuiseen katoliseen kirkkoon ja omaan paikallisseurakuntaan.	Oppilas tunnistaa kuuluvansa katoliseen kirkkoon ja omaan paikallisseurakuntaan.
T2 Oppilas tutustuu katoliseen kirkkoon, seurakunnan toimintaan ja joihinkin kirkossa oleviin esineisiin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää tärkeimmät kirkolliset esineet ja messun osat. Tietää myös että seurakunnassa on myös lasten toimintaa.	Oppilas tunnistaa joitakin kirkollisia esineitä ja tietää oman seurakuntansa lapsitoiminnasta.
T3 Oppilas tutustuu katoliseen kirkkovuoteen Jeesuksen elämän tapahtumien kautta sekä kirkon juhliin ja katolisiin tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää neljä tärkeintä kirkkovuoden juhlaa Jeesuksen elämään liittyen sekä myös adventti- ja paastoajat. Hän tietää myös erilaisia kirkollisia toimituksia.	Oppilas tunnistaa ainakin kaksi tärkeintä kirkollista juhlaa. Hän tunnistaa joitain kirkollisia toimituksia.
T4 Oppilas tutustuu luomakuntaan Jumalan lahjana ihmisille. Kannustetaan oppilasta tutustumaan muihin kristillisiin kirkkoihin ja uskontoihin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas ymmärtää yhteisen vastuun luomakunnasta. Oppilas tietää muitakin kristillisiä kirkkokuntia sekä maailman muita uskontoja.	Oppilaalla on alustava käsitys vastuusta luomakunnasta. Hän tunnistaa joitain muitakin kristillisiä kirkkokuntia.
T5 Oppilas tunnistaa ja ilmaisee omia ajatuksiaan ja tunteitaan sekä oppii luottamaan itseensä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti.
T6 Oppilasta ohjataan	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa yhdessä	Oppilas osaa yhdessä

toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia.			toimimisen ja elämisen taitoja.	toimimisen ja elämisen taitoja ohjatusti.
T7 Oppilasta ohjataan katoliseen eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa tunnistaa itsekkyyden ja toisten hyvän etsimisen eroa. Ymmärtää anteeksipyytämisen ja –antamisen arvon ihmisten välisissä suhteissa.	Oppilas tarvitsee vielä tukea ymmärtääkseen epäitsekkyyden arvon.
T8 Oppilaalle luodaan tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omia mielipiteitään ja osaa perustella niitä. Osaa myös kuunnella toisia.	Oppilas tarvitsee vielä tukea omien mielipiteiden ilmaisemisessa sekä toisten kuuntelemisessa.

Osaamisen arviointi

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilaassa herää mielenkiinto katolisen uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää omasta kasteestaan ja sen merkityksestä. Hän tietää kuuluvansa katoliseen kirkkoon kasteen kautta.	Oppilas tunnistaa kasteen kirkkoon liittyvänä asiana ja ymmärtää jonkin verran sen merkitystä.
T2 Oppilas tutustuu katolisen uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa tehdä ristinmerkin itsenäisesti ja tietää muitakin rukouksia. Tietää katolisen kirkon esineitä ja joitain Raamatun kertomuksia.	Oppilas on tutustunut ristinmerkkiin ja muihin rukouksiin. Hän tunnistaa jonkin kirkollisen esineen ja Raamatun kertomuksen.
T3 Oppilas tutustuu katoliseen kirkkovuoteen, juhliin ja tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää miksi joulua ja pääsiäistä vietetään ja on tietoinen pyhimysten juhlista.	Oppilas on tutustunut jouluun ja pääsiäiseen Jeesuksen elämään liittyvinä tapahtumina.
T4 Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa ja eri uskontojen joitain juhlia.	Oppilas tunnistaa jonkin verran ympäröivää uskonnollista maailmaa ja eri uskontojen juhlia.
T5 Oppilasta rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Hän osallistuu keskusteluun.	Oppilas tarvitsee tukea ilmaistakseen ajatuksiaan ja tunteitaan. Hän yrittää osallistua keskusteluihin.
T6 Oppilasta ohjataan toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas kykenee empatiaan ja osaa kuunnella toisten mielipiteitä.	Oppilas pystyy jonkin verran eläytymään toisen asemaan ja kuuntelemaan

sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia.				toisten mielipiteitä.
T7 Oppilasta ohjataan eettiseen pohdintaan katolisen kirkon opin pohjalta sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa käsitellä hyvän ja pahan kysymyksiä omassa lähipiirissään. Oppilas tunnistaa myös samoja teemoja luomiskertomuksessa.	Oppilas osaa jonkin verran käsitellä hyvän ja pahan kysymyksiä omassa lähipiirissään. Hän on tutustunut luomiskertomukseen.
T8 Oppilaalle luodaan tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa perustella omia mielipiteitään sekä kuuntelee muita.	Oppilas tarvitsee tukea omien mielipiteiden ilmaisemisessa sekä muiden kuuntelemisessa.

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilaassa herää mielenkiinto katolisen uskonnon opiskelua kohtaan ja oppii tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää kuuluvansa maailmanlaajuiseen katoliseen kirkkoon ja omaan paikallisseurakuntaan.	Oppilas tunnistaa kuuluvansa katoliseen kirkkoon ja omaan paikallisseurakuntaan.
T2 Oppilas tutustuu katoliseen kirkkoon, seurakunnan toimintaan ja joihinkin kirkossa oleviin esineisiin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää tärkeimmät kirkolliset esineet ja messun osat. Tietää myös että seurakunnassa on myös lasten toimintaa.	Oppilas tunnistaa joitakin kirkollisia esineitä ja tietää oman seurakuntansa lapsitoiminnasta.
T3 Oppilas tutustuu katoliseen kirkkovuoteen Jeesuksen elämän tapahtumien kautta sekä kirkon juhliin ja katolisiin tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää neljä tärkeintä kirkkovuoden juhlaa Jeesuksen elämään liittyen sekä myös adventti- ja paastoajat. Hän tietää myös erilaisia kirkollisia toimituksia.	Oppilas tunnistaa ainakin kaksi tärkeintä kirkollista juhlaa. Hän tunnistaa joitain kirkollisia toimituksia.
T4 Oppilas tutustuu luomakuntaan Jumalan lahjana ihmisille. Kannustetaan oppilasta tutustumaan muihin kristillisiin kirkkoihin ja uskontoihin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas ymmärtää yhteisen vastuun luomakunnasta. Oppilas tietää muitakin kristillisiä kirkkokuntia sekä maailman muita uskontoja.	Oppilaalla on alustava käsitys vastuusta luomakunnasta. Hän tunnistaa joitain muitakin kristillisiä kirkkokuntia.
T5 Oppilas tunnistaa ja ilmaisee omia ajatuksiaan ja tunteitaan sekä oppii luottamaan itseensä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti.
T6 Oppilasta ohjataan	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa yhdessä	Oppilas osaa yhdessä

toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia.			toimimisen ja elämisen taitoja.	toimimisen ja elämisen taitoja ohjatusti.
T7 Oppilasta ohjataan katoliseen eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa tunnistaa itsekkyyden ja toisten hyvän etsimisen eroa. Ymmärtää anteeksipyytämisen ja –antamisen arvon ihmisten välisissä suhteissa.	Oppilas tarvitsee vielä tukea ymmärtääkseen epäitsekkyyden arvon.
T8 Oppilaalle luodaan tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omia mielipiteitään ja osaa perustella niitä. Osaa myös kuunnella toisia.	Oppilas tarvitsee vielä tukea omien mielipiteiden ilmaisemisessa sekä toisten kuuntelemisessa.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaassa herää mielenkiinto katolisen uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan

pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja kirkko Jumalan perheenä. Tutustutaan kasteen sakramenttiin oppilaan oman kasteen kautta. Tutustutaan alustavasti katolisen kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan katoliseen kirkkoon ja omaan seurakuntaan, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, alttariin, Marian patsaaseen, kastemaljaan. Tutustutaan alustavasti katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Ristinmerkkiin, Herran rukoukseen ja Terve Maria-rukoukseen.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämän päätapahtumia kirkkovuoden tärkeimpien juhlien kautta. Tarkastellaan alustavasti Raamattua pyhänä kirjana ja sen rakennetta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaus ja Pyhä Henrik.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Kirkkovierailu ja koululaisten Pyhää Messuun osallistuminen sekä mahdollinen ristintienhartauteen osallistuminen ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että oman uskonnon lisäksi on olemassa muitakin uskontoja tai uskonnottomuutta ja että ne voivat esiintyä omassa perheessä, luokassa ja koulussa. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia katolisesta näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan katoliseen ihmiskäsitykseen luomiskertomuksen kautta. Korostetaan, että jokainen ihminen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista luomiskertomuksen antamana tehtävänä.

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä Raamatun kertomusten ja pyhien ihmisten elämän kautta. Tutustutaan katoliseen käsitykseen elämästä ja kuolemasta. Pohditaan rehellisyyttä, toisesta välittämistä, anteeksiantamista ja -pyytämistä sekä rakkautta. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Tarkastellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu katolisen uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja kirkko Jumalan perheenä. Tutustutaan kasteen sakramenttiin oppilaan oman kasteen kautta. Tutustutaan alustavasti katolisen kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan katoliseen kirkkoon ja omaan seurakuntaan, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, alttariin, Marian patsaaseen, kastemaljaan. Tutustutaan alustavasti katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Ristinmerkkiin, Herran rukoukseen ja Terve Maria-rukoukseen.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämän päätapahtumia kirkkovuoden tärkeimpien juhlien kautta. Tarkastellaan alustavasti Raamattua pyhänä kirjana ja sen rakennetta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaus ja Pyhä Henrik.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Kirkkovierailu ja koululaisten Pyhää Messuun osallistuminen sekä mahdollinen ristintienhartauteen osallistuminen ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu katoliseen kirkkovuoteen, juhliin ja tapoihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja kirkko Jumalan perheenä. Tutustutaan kasteen sakramenttiin oppilaan oman kasteen kautta. Tutustutaan alustavasti katolisen kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan katoliseen kirkkoon ja omaan seurakuntaan, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, alttariin, Marian patsaaseen, kastemaljaan. Tutustutaan alustavasti katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Ristinmerkkiin, Herran rukoukseen ja Terve Maria-rukoukseen.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämän päätapahtumia kirkkovuoden tärkeimpien juhlien kautta. Tarkastellaan alustavasti Raamattua pyhänä kirjana ja sen rakennetta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaus ja Pyhä Henrik.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Kirkkovierailu ja koululaisten Pyhää Messuun osallistuminen sekä mahdollinen ristintienhartauteen osallistuminen ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että oman uskonnon lisäksi on olemassa muitakin uskontoja tai uskonnottomuutta ja että ne voivat esiintyä omassa perheessä, luokassa ja koulussa. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia katolisesta näkökulmasta.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilasta rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan

pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja kirkko Jumalan perheenä. Tutustutaan kasteen sakramenttiin oppilaan oman kasteen kautta. Tutustutaan alustavasti katolisen kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan katoliseen kirkkoon ja omaan seurakuntaan, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, alttariin, Marian patsaaseen, kastemaljaan. Tutustutaan alustavasti katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Ristinmerkkiin, Herran rukoukseen ja Terve Maria-rukoukseen.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämän päätapahtumia kirkkovuoden tärkeimpien juhlien kautta. Tarkastellaan alustavasti Raamattua pyhänä kirjana ja sen rakennetta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaus ja Pyhä Henrik.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Kirkkovierailu ja koululaisten Pyhää Messuun osallistuminen sekä mahdollinen ristintienhartauteen osallistuminen ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan katoliseen ihmiskäsitykseen luomiskertomuksen kautta. Korostetaan, että jokainen ihminen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista luomiskertomuksen antamana tehtävänä.

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä Raamatun kertomusten ja pyhien ihmisten elämän kautta. Tutustutaan katoliseen käsitykseen elämästä ja kuolemasta. Pohditaan rehellisyyttä, toisesta välittämistä, anteeksiantamista ja -pyytämistä sekä rakkautta. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Tarkastellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilasta toimii oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja kirkko Jumalan perheenä. Tutustutaan kasteen sakramenttiin oppilaan oman kasteen kautta. Tutustutaan alustavasti katolisen kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan katoliseen kirkkoon ja omaan seurakuntaan, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, alttariin, Marian patsaaseen, kastemaljaan. Tutustutaan alustavasti katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Ristinmerkkiin, Herran rukoukseen ja Terve Maria-rukoukseen.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämän päätapahtumia kirkkovuoden tärkeimpien juhlien kautta. Tarkastellaan alustavasti Raamattua pyhänä kirjana ja sen rakennetta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaus ja Pyhä Henrik.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Kirkkovierailu ja koululaisten Pyhää Messuun osallistuminen sekä mahdollinen ristintienhartauteen osallistuminen ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että oman uskonnon lisäksi on olemassa muitakin uskontoja tai uskonnottomuutta ja että ne voivat esiintyä omassa perheessä, luokassa ja koulussa. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia katolisesta näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan katoliseen ihmiskäsitykseen luomiskertomuksen kautta. Korostetaan, että jokainen ihminen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista luomiskertomuksen antamana tehtävänä.

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä Raamatun kertomusten ja pyhien ihmisten elämän kautta. Tutustutaan katoliseen käsitykseen elämästä ja kuolemasta. Pohditaan rehellisyyttä, toisesta välittämistä, anteeksiantamista ja -pyytämistä sekä rakkautta. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Tarkastellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta ohjataan eettiseen pohdintaan katolisen kirkon opin pohjalta sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan katoliseen ihmiskäsitykseen luomiskertomuksen kautta. Korostetaan, että jokainen ihminen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista luomiskertomuksen antamana tehtävänä.

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä Raamatun kertomusten ja pyhien ihmisten elämän kautta. Tutustutaan katoliseen käsitykseen elämästä ja kuolemasta. Pohditaan rehellisyyttä, toisesta välittämistä, anteeksiantamista ja -pyytämistä sekä rakkautta. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Tarkastellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilaalle luodaan tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja kirkko Jumalan perheenä. Tutustutaan kasteen sakramenttiin oppilaan oman kasteen kautta. Tutustutaan alustavasti katolisen kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan katoliseen kirkkoon ja omaan seurakuntaan, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, alttariin, Marian patsaaseen, kastemaljaan. Tutustutaan alustavasti katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Ristinmerkkiin, Herran rukoukseen ja Terve Maria-rukoukseen.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämän päätapahtumia kirkkovuoden tärkeimpien juhlien kautta. Tarkastellaan alustavasti Raamattua pyhänä kirjana ja sen rakennetta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaus ja Pyhä Henrik.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Kirkkovierailu ja koululaisten Pyhää Messuun osallistuminen sekä mahdollinen ristintienhartauteen osallistuminen ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan katoliseen ihmiskäsitykseen luomiskertomuksen kautta. Korostetaan, että jokainen ihminen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista luomiskertomuksen antamana tehtävänä.

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä Raamatun kertomusten ja pyhien ihmisten elämän kautta. Tutustutaan katoliseen käsitykseen elämästä ja kuolemasta. Pohditaan rehellisyyttä, toisesta välittämistä, anteeksiantamista ja -pyytämistä sekä rakkautta. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Tarkastellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaassa herää mielenkiinto katolisen uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja lähiympäristö. Tarkastellaan katolista kirkkovuotta neljän suuren juhlan kautta. Tuodaan esille, että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto (adventti) ja pääsiäispaasto.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten alttari, tabernaakkeli, pyhimysten patsaat, pääsiäiskynttilä. Koululaisten Pyhään Messuun tai ristintienhartauteen osallistuminen on osa opetusta. Tutustutaan eukaristian sakramenttiin. Tutustutaan katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen, Terve Maria- ja Kunnia rukouksiin.

Ymmärretään että Raamattu on pyhä kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti Jeesuksen toimintaan ja opetukseen. Tarkastellaan Jumalan ihmiseksi tuloa Jeesuksessa sekä Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Huomataan, että maailmanlaajuisen katolisen kirkon sisällä on erilaisia perinteitä eli riituksia. Oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen moniuskontoisuus huomioidaan opetuksessa. Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin ja kirkkoihin Suomessa ja maailmalla. Opetuksessa huomioidaan uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden ja kristinuskon yhteisiin piirteisiin. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia katolisesta näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä pyhien ihmisten elämän ja Raamatun kertomusten kautta, esimerkiksi Tuhlaajapoika ja Laupias Samarialainen. Keskeisiä teemoja ovat hyvä elämä, vastuu luomakunnasta, esimerkkinä Pyhä Fransiskus. Tutustutaan myös muiden katsomusten

näkemyksiin luomakunnasta. Ymmärretään katolisen paaston eettinen puoli kuten hyvän tekeminen. Tutustutaan käsitteisiin laupeus ja oikeudenmukaisuus.

Pohditaan myös oppilaan omassa elämässä esiintyviä eettisiä teemoja kuten eriarvoisuutta, samanarvoisuutta ja avuliaisuutta. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen ja miten se ohjaa hyvään. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tarkastellaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja sen ilmenemistä lapsen omassa elämässä.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu katoliseen kirkkoon, seurakunnan toimintaan ja joihinkin kirkossa oleviin esineisiin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja lähiympäristö. Tarkastellaan katolista kirkkovuotta neljän suuren juhlan kautta. Tuodaan esille, että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto (adventti) ja pääsiäispaasto.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten alttari, tabernaakkeli, pyhimysten patsaat, pääsiäiskynttilä. Koululaisten Pyhään Messuun tai ristintienhartauteen osallistuminen on osa opetusta. Tutustutaan eukaristian sakramenttiin. Tutustutaan katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen, Terve Maria- ja Kunnia rukouksiin.

Ymmärretään että Raamattu on pyhä kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti Jeesuksen toimintaan ja opetukseen. Tarkastellaan Jumalan ihmiseksi tuloa Jeesuksessa sekä Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu katoliseen kirkkovuoteen Jeesuksen elämän tapahtumien kautta sekä kirkon juhliin ja katolisiin tapoihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja lähiympäristö. Tarkastellaan katolista kirkkovuotta neljän suuren juhlan kautta. Tuodaan esille, että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto (adventti) ja pääsiäispaasto.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten alttari, tabernaakkeli, pyhimysten patsaat, pääsiäiskynttilä. Koululaisten Pyhään Messuun tai ristintienhartauteen osallistuminen on osa opetusta. Tutustutaan eukaristian sakramenttiin. Tutustutaan katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen, Terve Maria- ja Kunnia rukouksiin.

Ymmärretään että Raamattu on pyhä kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti Jeesuksen toimintaan ja opetukseen. Tarkastellaan Jumalan ihmiseksi tuloa Jeesuksessa sekä Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu luomakuntaan Jumalan lahjana ihmisille. Kannustetaan oppilasta tutustumaan muihin kristillisiin kirkkoihin ja uskontoihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Huomataan, että maailmanlaajuisen katolisen kirkon sisällä on erilaisia perinteitä eli riituksia. Oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen moniuskontoisuus huomioidaan opetuksessa. Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin ja kirkkoihin Suomessa ja maailmalla. Opetuksessa huomioidaan uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden ja kristinuskon yhteisiin piirteisiin. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia katolisesta näkökulmasta.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tunnistaa ja ilmaisee omia ajatuksiaan ja tunteitaan sekä luottamaan itseensä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja lähiympäristö. Tarkastellaan katolista kirkkovuotta neljän suuren juhlan kautta. Tuodaan esille, että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto (adventti) ja pääsiäispaasto.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten alttari, tabernaakkeli, pyhimysten patsaat, pääsiäiskynttilä. Koululaisten Pyhään Messuun tai ristintienhartauteen osallistuminen on osa opetusta. Tutustutaan eukaristian sakramenttiin. Tutustutaan katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen, Terve Maria- ja Kunnia rukouksiin.

Ymmärretään että Raamattu on pyhä kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti Jeesuksen toimintaan ja opetukseen. Tarkastellaan Jumalan ihmiseksi tuloa Jeesuksessa sekä Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä pyhien ihmisten elämän ja Raamatun kertomusten kautta, esimerkiksi Tuhlaajapoika ja Laupias Samarialainen. Keskeisiä teemoja ovat hyvä elämä, vastuu luomakunnasta, esimerkkinä Pyhä Fransiskus. Tutustutaan myös muiden katsomusten näkemyksiin luomakunnasta. Ymmärretään katolisen paaston eettinen puoli kuten hyvän tekeminen. Tutustutaan käsitteisiin laupeus ja oikeudenmukaisuus.

Pohditaan myös oppilaan omassa elämässä esiintyviä eettisiä teemoja kuten eriarvoisuutta, samanarvoisuutta ja avuliaisuutta. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen ja miten se ohjaa hyvään. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tarkastellaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja sen ilmenemistä lapsen omassa elämässä.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilasta ohjataan toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja lähiympäristö. Tarkastellaan katolista kirkkovuotta neljän suuren juhlan kautta. Tuodaan esille, että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto (adventti) ja pääsiäispaasto.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten alttari, tabernaakkeli, pyhimysten patsaat, pääsiäiskynttilä. Koululaisten Pyhään Messuun tai ristintienhartauteen osallistuminen on osa opetusta. Tutustutaan eukaristian sakramenttiin. Tutustutaan katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen, Terve Maria- ja Kunnia rukouksiin.

Ymmärretään että Raamattu on pyhä kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti Jeesuksen toimintaan ja opetukseen. Tarkastellaan Jumalan ihmiseksi tuloa Jeesuksessa sekä Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Huomataan, että maailmanlaajuisen katolisen kirkon sisällä on erilaisia perinteitä eli riituksia. Oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen moniuskontoisuus huomioidaan opetuksessa. Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin ja kirkkoihin Suomessa ja maailmalla. Opetuksessa huomioidaan uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden ja kristinuskon yhteisiin piirteisiin. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia katolisesta näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta

luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä pyhien ihmisten elämän ja Raamatun kertomusten kautta, esimerkiksi Tuhlaajapoika ja Laupias Samarialainen. Keskeisiä teemoja ovat hyvä elämä, vastuu luomakunnasta, esimerkkinä Pyhä Fransiskus. Tutustutaan myös muiden katsomusten näkemyksiin luomakunnasta. Ymmärretään katolisen paaston eettinen puoli kuten hyvän tekeminen. Tutustutaan käsitteisiin laupeus ja oikeudenmukaisuus.

Pohditaan myös oppilaan omassa elämässä esiintyviä eettisiä teemoja kuten eriarvoisuutta, samanarvoisuutta ja avuliaisuutta. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen ja miten se ohjaa hyvään. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tarkastellaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja sen ilmenemistä lapsen omassa elämässä.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta ohjataan katoliseen eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä pyhien ihmisten elämän ja Raamatun kertomusten kautta, esimerkiksi Tuhlaajapoika ja Laupias Samarialainen. Keskeisiä teemoja ovat hyvä elämä, vastuu luomakunnasta, esimerkkinä Pyhä Fransiskus. Tutustutaan myös muiden katsomusten näkemyksiin luomakunnasta. Ymmärretään katolisen paaston eettinen puoli kuten hyvän tekeminen. Tutustutaan käsitteisiin laupeus ja oikeudenmukaisuus.

Pohditaan myös oppilaan omassa elämässä esiintyviä eettisiä teemoja kuten eriarvoisuutta, samanarvoisuutta ja avuliaisuutta. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen ja miten se ohjaa hyvään. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tarkastellaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja sen ilmenemistä lapsen omassa elämässä.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilaalle luodaan tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja lähiympäristö. Tarkastellaan katolista kirkkovuotta neljän suuren juhlan kautta. Tuodaan esille, että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto (adventti) ja pääsiäispaasto.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten alttari, tabernaakkeli, pyhimysten patsaat, pääsiäiskynttilä. Koululaisten Pyhään Messuun tai ristintienhartauteen osallistuminen on osa opetusta. Tutustutaan eukaristian sakramenttiin. Tutustutaan katoliseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen, Terve Maria- ja Kunnia rukouksiin.

Ymmärretään että Raamattu on pyhä kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti Jeesuksen toimintaan ja opetukseen. Tarkastellaan Jumalan ihmiseksi tuloa Jeesuksessa sekä Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä pyhien ihmisten elämän ja Raamatun kertomusten kautta, esimerkiksi Tuhlaajapoika ja Laupias Samarialainen. Keskeisiä teemoja ovat hyvä elämä, vastuu luomakunnasta, esimerkkinä Pyhä Fransiskus. Tutustutaan myös muiden katsomusten näkemyksiin luomakunnasta. Ymmärretään katolisen paaston eettinen puoli kuten hyvän tekeminen. Tutustutaan käsitteisiin laupeus ja oikeudenmukaisuus.

Pohditaan myös oppilaan omassa elämässä esiintyviä eettisiä teemoja kuten eriarvoisuutta, samanarvoisuutta ja avuliaisuutta. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen ja miten se ohjaa hyvään. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön

kunnioittamista. Tarkastellaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja sen ilmenemistä lapsen omassa elämässä.

Krishna-uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ohjaus ja tuki

Oppilaan oppimisen arviointi

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus, uskonnottomuus ja erilaiset jumalakäsitykset. Pohditaan erilaisuuden hyväksymistä. Tutkitaan yhtäläisyyksiä Krishna-tietoisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu oman uskontonsa keskeisiin oppeihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu oman uskontonsa vuodenkiertoon ja siihen liittyviin rituaaleihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu lähiympäristön uskontojen ja katsomusten juhlaperinteeseen.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus, uskonnottomuus ja erilaiset jumalakäsitykset. Pohditaan erilaisuuden hyväksymistä. Tutkitaan yhtäläisyyksiä Krishna-tietoisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa

käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin ikätasolle sopivalla tavalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus, uskonnottomuus ja erilaiset jumalakäsitykset. Pohditaan erilaisuuden hyväksymistä. Tutkitaan yhtäläisyyksiä Krishna-tietoisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa

käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus,

uskonnottomuus ja erilaiset jumalakäsitykset. Pohditaan erilaisuuden hyväksymistä. Tutkitaan yhtäläisyyksiä Krishna-tietoisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu oman uskontonsa keskeisiin oppeihin ja kertomuksiin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu oman uskontonsa vuodenkiertoon ja siihen liittyviin rituaaleihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus, uskonnottomuus ja erilaiset jumalakäsitykset. Pohditaan erilaisuuden hyväksymistä. Tutkitaan yhtäläisyyksiä Krishna-tietoisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas uskaltaa ilmaista omia ajatuksiaan ja tunteitaan tutussa ympäristössä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin ikätasolle sopivalla tavalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus, uskonnottomuus ja erilaiset jumalakäsitykset. Pohditaan erilaisuuden hyväksymistä. Tutkitaan yhtäläisyyksiä Krishna-tietoisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen

menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Islam

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Osaamisen arviointi

Islamin arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ympäröivää uskonnollista maailmaa perheen ja juhlien kautta.	Oppilas tunnistaa jonkin verran häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa perheen ja juhlien kautta.
T2 Oppilas tutustuu moskeijaan ja sen toimintaan, pyhiin kertomuksiin, islamin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa moskeijan, pyhiä kertomuksia, islamin käsitteitä ja symboleja. Oppilas tietää, mikä on Koraani.	Oppilas tunnistaa moskeijan, jonkin verran pyhiä kertomuksia, islamin käsitteitä ja symboleja. Oppilas tunnistaa Koraanin.
T3 Oppilas tutustuu islamilaiseen vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää juhlien yhteyden islamiin ja tuntee islamiin liittyviä tapoja.	Oppilas tunnistaa islamilaisia juhlia ja niihin liittyviä tapoja.
T4 Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontoihin ja katsomuksiin sekä juhlaperinteisiin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tiedostaa, että islamin ohella on myös muita uskontoja, katsomuksia ja erilaisia juhlaperinteitä.	Oppilas tiedostaa alustavasti, että islamin ohella on myös muita uskontoja, katsomuksia ja erilaisia juhlaperinteitä.
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ja tunnistamaan ajatuksiaan ja tunteitaan.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas tarvitsee tukea ilmaistakseen ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T6 Oppilas oppii islamilaisen etiikan soveltamista.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on harjoitellut islamilaisen etiikan soveltamista seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.	Oppilas tarvitsee vielä tukea islamilaisen etiikan soveltamisessa seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.

T7 Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omien tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa.

Islamin arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ympäröivää uskonnollista maailmaa perheen ja juhlien kautta.	Oppilas tunnistaa jonkin verran häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa perheen ja juhlien kautta.
T2 Oppilas tutustuu moskeijaan ja sen toimintaan, pyhiin kertomuksiin, islamin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa moskeijan, pyhiä paikkoja, pyhiä kertomuksia, islamin käsitteitä ja symboleja. Oppilas tietää, mikä on Koraani ja tuntee sen rakennetta.	Oppilas tunnistaa moskeijan ja jonkin verran pyhiä paikkoja, pyhiä kertomuksia, islamin käsitteitä ja symboleja. Oppilas tietää, mikä on Koraani.
T3 Oppilas tutustuu islamilaiseen vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää juhlien yhteyden islamiin ja tuntee islamiin liittyviä tapoja.	Oppilas tunnistaa islamilaisia juhlia ja niihin liittyviä tapoja.
T4 Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontoihin ja katsomuksiin sekä juhlaperinteisiin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tiedostaa, että islamin ohella on myös muita uskontoja, katsomuksia ja erilaisia juhlaperinteitä.	Oppilas tiedostaa alustavasti, että islamin ohella on myös muita uskontoja, katsomuksia ja erilaisia juhlaperinteitä.
T5 Oppilas oppii luottamaan itseensä ja elämäänsä sekä kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ja tunnistamaan ajatuksiaan ja tunteitaan.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas tarvitsee tukea ilmaistakseen ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T6 Oppilas oppii islamilaisen etiikan soveltamista.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on harjoitellut islamilaisen etiikan soveltamista seuraaviin	Oppilas tarvitsee vielä tukea islamilaisen etiikan soveltamisessa seuraaviin

			teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.	teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.
T7 Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8 Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omien tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa.

Osaamisen arviointi

Islamin arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ympäröivää uskonnollista maailmaa perheen ja juhlien kautta.	Oppilas tunnistaa jonkin verran häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa perheen ja juhlien kautta.
T2 Oppilas tutustuu moskeijaan ja sen toimintaan, pyhiin kertomuksiin, islamin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa moskeijan, pyhiä kertomuksia, islamin käsitteitä ja symboleja. Oppilas tietää, mikä on Koraani.	Oppilas tunnistaa moskeijan, jonkin verran pyhiä kertomuksia, islamin käsitteitä ja symboleja. Oppilas tunnistaa Koraanin.
T3 Oppilas tutustuu islamilaiseen vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää juhlien yhteyden islamiin ja tuntee islamiin liittyviä tapoja.	Oppilas tunnistaa islamilaisia juhlia ja niihin liittyviä tapoja.
T4 Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontoihin ja katsomuksiin sekä juhlaperinteisiin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tiedostaa, että islamin ohella on myös muita uskontoja, katsomuksia ja erilaisia juhlaperinteitä.	Oppilas tiedostaa alustavasti, että islamin ohella on myös muita uskontoja, katsomuksia ja erilaisia juhlaperinteitä.
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ja tunnistamaan ajatuksiaan ja tunteitaan.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas tarvitsee tukea ilmaistakseen ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T6 Oppilas oppii islamilaisen etiikan soveltamista.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on harjoitellut islamilaisen etiikan soveltamista seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.	Oppilas tarvitsee vielä tukea islamilaisen etiikan soveltamisessa seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.

T7 Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omien tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa.

Islamin arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ympäröivää uskonnollista maailmaa perheen ja juhlien kautta.	Oppilas tunnistaa jonkin verran häntä ympäröivää uskonnollista maailmaa perheen ja juhlien kautta.
T2 Oppilas tutustuu moskeijaan ja sen toimintaan, pyhiin kertomuksiin, islamin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa moskeijan, pyhiä paikkoja, pyhiä kertomuksia, islamin käsitteitä ja symboleja. Oppilas tietää, mikä on Koraani ja tuntee sen rakennetta.	Oppilas tunnistaa moskeijan ja jonkin verran pyhiä paikkoja, pyhiä kertomuksia, islamin käsitteitä ja symboleja. Oppilas tietää, mikä on Koraani.
T3 Oppilas tutustuu islamilaiseen vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää juhlien yhteyden islamiin ja tuntee islamiin liittyviä tapoja.	Oppilas tunnistaa islamilaisia juhlia ja niihin liittyviä tapoja.
T4 Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontoihin ja katsomuksiin sekä juhlaperinteisiin.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tiedostaa, että islamin ohella on myös muita uskontoja, katsomuksia ja erilaisia juhlaperinteitä.	Oppilas tiedostaa alustavasti, että islamin ohella on myös muita uskontoja, katsomuksia ja erilaisia juhlaperinteitä.
T5 Oppilas oppii luottamaan itseensä ja elämäänsä sekä kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ja tunnistamaan ajatuksiaan ja tunteitaan.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas tarvitsee tukea ilmaistakseen ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T6 Oppilas oppii islamilaisen etiikan soveltamista.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on harjoitellut islamilaisen etiikan soveltamista seuraaviin	Oppilas tarvitsee vielä tukea islamilaisen etiikan soveltamisessa seuraaviin

			teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.	teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.
T7 Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8 Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omien tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan islamilaisiin hyviin tapoihin ja perinteisiin. Tutustutaan islamilaiseen peruskäsitteistöön ja symboleihin: islam, muslimi, Allah, Koraani, viisi pilaria, moskeija ja sen esineistö. Tuodaan esille erityisesti islamin yhdyskunnan lapsille tarjoama toiminta.

Opetuksessa käsitellään Profeetta Mohammedin ajan maailmaa, ympäristöä ja elämää sekä hänen kasvamistaan lapsesta aikuiseksi. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja sen rakenteeseen. Tutustutaan pyhin juhlien viettoon sekä kuunnellaan nashideja.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista islamin uskonto on yksi.

Tutustutaan kristinuskon juhliin ja kirkkoon.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Käsitellään oppilaille tärkeitä yhdessä olemisen teemoja: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen sekä sääntöjen tärkeys, vanhempien totteleminen ja kunnioitus. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Harjoitellaan riitojen ja vahinkojen selvittämistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Korostetaan, että jokainen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista.

Pohditaan elämän tärkeyttä luomiskertomuksen näkökulmasta. Ihmiselle on annettu tehtäväksi pitää huolta maailmasta. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu moskeijaan ja sen toimintaan, pyhiin kertomuksiin, islamin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti

Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan islamilaisiin hyviin tapoihin ja perinteisiin. Tutustutaan islamilaiseen peruskäsitteistöön ja symboleihin: islam, muslimi, Allah, Koraani, viisi pilaria, moskeija ja sen esineistö. Tuodaan esille erityisesti islamin yhdyskunnan lapsille tarjoama toiminta.

Opetuksessa käsitellään Profeetta Mohammedin ajan maailmaa, ympäristöä ja elämää sekä hänen kasvamistaan lapsesta aikuiseksi. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja sen rakenteeseen. Tutustutaan pyhin juhlien viettoon sekä kuunnellaan nashideja.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu islamilaiseen vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan islamilaisiin hyviin tapoihin ja perinteisiin. Tutustutaan islamilaiseen peruskäsitteistöön ja symboleihin: islam, muslimi, Allah, Koraani, viisi pilaria, moskeija ja sen esineistö. Tuodaan esille erityisesti islamin yhdyskunnan lapsille tarjoama toiminta.

Opetuksessa käsitellään Profeetta Mohammedin ajan maailmaa, ympäristöä ja elämää sekä hänen kasvamistaan lapsesta aikuiseksi. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja sen rakenteeseen. Tutustutaan pyhin juhlien viettoon sekä kuunnellaan nashideja.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontoihin ja katsomuksiin sekä juhlaperinteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista islamin uskonto on yksi.

Tutustutaan kristinuskon juhliin ja kirkkoon.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii luottamaan itseensä ja elämäänsä. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ja tunnistamaan ajatuksiaan ja tunteitaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan islamilaisiin hyviin tapoihin ja perinteisiin. Tutustutaan islamilaiseen peruskäsitteistöön ja symboleihin: islam, muslimi, Allah, Koraani, viisi pilaria, moskeija ja sen esineistö. Tuodaan esille erityisesti islamin yhdyskunnan lapsille tarjoama toiminta.

Opetuksessa käsitellään Profeetta Mohammedin ajan maailmaa, ympäristöä ja elämää sekä hänen kasvamistaan lapsesta aikuiseksi. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja sen rakenteeseen. Tutustutaan pyhin juhlien viettoon sekä kuunnellaan nashideja.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Käsitellään oppilaille tärkeitä yhdessä olemisen teemoja: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen sekä sääntöjen tärkeys, vanhempien totteleminen ja kunnioitus. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Harjoitellaan riitojen ja vahinkojen selvittämistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Korostetaan, että jokainen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista.

Pohditaan elämän tärkeyttä luomiskertomuksen näkökulmasta. Ihmiselle on annettu tehtäväksi pitää huolta maailmasta. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii islamilaisen etiikan soveltamista.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan islamilaisiin hyviin tapoihin ja perinteisiin. Tutustutaan islamilaiseen peruskäsitteistöön ja symboleihin: islam, muslimi, Allah, Koraani, viisi pilaria, moskeija ja sen esineistö. Tuodaan esille erityisesti islamin yhdyskunnan lapsille tarjoama toiminta.

Opetuksessa käsitellään Profeetta Mohammedin ajan maailmaa, ympäristöä ja elämää sekä hänen kasvamistaan lapsesta aikuiseksi. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja sen rakenteeseen. Tutustutaan pyhin juhlien viettoon sekä kuunnellaan nashideja.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista islamin uskonto on yksi.

Tutustutaan kristinuskon juhliin ja kirkkoon.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Käsitellään oppilaille tärkeitä yhdessä olemisen teemoja: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen sekä sääntöjen tärkeys, vanhempien totteleminen ja kunnioitus. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Harjoitellaan riitojen ja vahinkojen selvittämistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Korostetaan, että jokainen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista.

Pohditaan elämän tärkeyttä luomiskertomuksen näkökulmasta. Ihmiselle on annettu tehtäväksi pitää huolta maailmasta. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.**T8**Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta. Käsitellään oppilaille tärkeitä yhdessä olemisen teemoja: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja -antaminen sekä sääntöjen tärkeys, vanhempien totteleminen ja kunnioitus. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Harjoitellaan riitojen ja vahinkojen selvittämistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Korostetaan, että jokainen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista.

Pohditaan elämän tärkeyttä luomiskertomuksen näkökulmasta. Ihmiselle on annettu tehtäväksi pitää huolta maailmasta. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu häntä ympäröivään uskonnolliseen maailmaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan islamilaisiin hyviin tapoihin ja perinteisiin. Tutustutaan laajemmin islamilaiseen peruskäsitteistöön ja symboleihin. Käsitellään alustavasti islamin käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta.

Tutustutaan Koraaniin ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, muita kirjoja ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti islamin perinteisiin toimituksiin (perjantairukous, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan iid juhlan [bayram] viettoon ja merkitykseen muslimille sekä Suomessa että maailmalla.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista islamin uskonto on yksi. Oppilasta ohjataan pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan kristinuskon juhliin.

Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin Suomessa ja maailmalla.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta ja toisen asemaan asettumista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista.

Harjoitellaan ristiriitatilanteista selviytymistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Opetuksessa voidaan käyttää apuna eri medioita.

Ohjataan oppilaita kriittisyyteen; kaikki näkemämme ja kuulemamme ei ole aina totta. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tutustutaan YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu moskeijaan ja sen toimintaan, pyhiin kertomuksiin, islamin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan islamilaisiin hyviin tapoihin ja perinteisiin. Tutustutaan laajemmin islamilaiseen peruskäsitteistöön ja symboleihin. Käsitellään alustavasti islamin käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta.

Tutustutaan Koraaniin ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, muita kirjoja ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti islamin perinteisiin toimituksiin (perjantairukous, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan iid juhlan [bayram] viettoon ja merkitykseen muslimille sekä Suomessa että maailmalla.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu islamilaiseen vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan islamilaisiin hyviin tapoihin ja perinteisiin. Tutustutaan laajemmin islamilaiseen peruskäsitteistöön ja symboleihin. Käsitellään alustavasti islamin käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta.

Tutustutaan Koraaniin ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, muita kirjoja ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti islamin perinteisiin toimituksiin (perjantairukous, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan iid juhlan [bayram] viettoon ja merkitykseen muslimille sekä Suomessa että maailmalla.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontoihin ja katsomuksiin sekä juhlaperinteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista islamin uskonto on yksi. Oppilasta ohjataan pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan kristinuskon juhliin.

Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin Suomessa ja maailmalla.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii luottamaan itseensä ja elämäänsä sekä kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden.

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ja tunnistamaan ajatuksiaan ja tunteitaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan islamilaisiin hyviin tapoihin ja perinteisiin. Tutustutaan laajemmin islamilaiseen peruskäsitteistöön ja symboleihin. Käsitellään alustavasti islamin käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta.

Tutustutaan Koraaniin ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, muita kirjoja ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti islamin perinteisiin toimituksiin (perjantairukous, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan iid juhlan [bayram] viettoon ja merkitykseen muslimille sekä Suomessa että maailmalla.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta ja toisen asemaan asettumista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista.

Harjoitellaan ristiriitatilanteista selviytymistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Opetuksessa voidaan käyttää apuna eri medioita.

Ohjataan oppilaita kriittisyyteen; kaikki näkemämme ja kuulemamme ei ole aina totta. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tutustutaan YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii islamilaisen etiikan soveltamista.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan islamilaisiin hyviin tapoihin ja perinteisiin. Tutustutaan laajemmin islamilaiseen peruskäsitteistöön ja symboleihin. Käsitellään alustavasti islamin käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta.

Tutustutaan Koraaniin ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, muita kirjoja ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti islamin perinteisiin toimituksiin (perjantairukous, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan iid juhlan [bayram] viettoon ja merkitykseen muslimille sekä Suomessa että maailmalla.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista islamin uskonto on yksi. Oppilasta ohjataan pohtimaan itseään osana ympäröivää maailmaa, jossa uskonto ja siitä nousevat perinteet ovat konkreettisesti läsnä. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan kristinuskon juhliin.

Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin Suomessa ja maailmalla.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta ja toisen asemaan asettumista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista.

Harjoitellaan ristiriitatilanteista selviytymistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Opetuksessa voidaan käyttää apuna eri medioita.

Ohjataan oppilaita kriittisyyteen; kaikki näkemämme ja kuulemamme ei ole aina totta. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tutustutaan YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yhdessä elämisen, toisen kunnioittamisen sekä ympäristön kunnioittamisen taitoja.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta ja toisen asemaan asettumista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista.

Harjoitellaan ristiriitatilanteista selviytymistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Opetuksessa voidaan käyttää apuna eri medioita.

Ohjataan oppilaita kriittisyyteen; kaikki näkemämme ja kuulemamme ei ole aina totta. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tutustutaan YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista. Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelua sekä toisten mielipiteiden kuuntelua.

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan islamilaisiin hyviin tapoihin ja perinteisiin. Tutustutaan laajemmin islamilaiseen peruskäsitteistöön ja symboleihin. Käsitellään alustavasti islamin käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta.

Tutustutaan Koraaniin ja sen rakenteeseen. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, muita kirjoja ja rukouksia. Tutustutaan alustavasti islamin perinteisiin toimituksiin (perjantairukous, vihkiminen ja hautaan siunaaminen). Tutustutaan iid juhlan [bayram] viettoon ja merkitykseen muslimille sekä Suomessa että maailmalla.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta puhumaan tunteistaan. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Pohditaan yhdessä elämistä: samanlaisuutta ja erilaisuutta ja toisen asemaan asettumista. Etsitään ilon ja kiittämisen aiheita ympäriltämme. Hyvät käytöstavat ovat toisten huomioimista.

Harjoitellaan ristiriitatilanteista selviytymistä todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Opetuksessa voidaan käyttää apuna eri medioita.

Ohjataan oppilaita kriittisyyteen; kaikki näkemämme ja kuulemamme ei ole aina totta. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tutustutaan YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

Bahá'í-uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Ohjaus ja tuki

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Oppilaan oppimisen arviointi

Bahain arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosana kuusi osaaminen
T1 Oppilas ymmärtää uskonnon ja hyvän elämän yhteyden.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto ja eettinen pohdinta	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksia hyvälle elämälle.	Oppilas on tutustunut ajatuksiin uskonnon merkitystä hyvälle elämälle
T2 Oppilas tutustuu bahá'í-uskon perus-maailmankuvaan, ihmisen ja yhteiskunnan tar- koitukseen sekä elämän päämäärään.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa bahá'í-uskon perus maailmankuvan, ihmisen ja yh- teiskunnan tarkoi- tukseen sekä elä- män päämäärään	Oppilas on tutustunut bahá'í-uskon perusmaailmankuvaan, ihmisen jayhteiskunnan tarkoitukseen sekä elämän päämää-rään.
T3 Oppilas tutustuu bahá'í-uskon omaan vuosikalen teriin, pyhäpäiviin sekä niiden viettoon ja merkityk- seen.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa bahá'í-uskon oman vuosikalenterin ja pyhäpäivät.	Oppilas on tutustunut bahá'í-uskon omaan vuosikalenteriin ja pyhäpäiviin.
T4 Oppilas tutustuu oppilaan kouluyh-teisön ja lähiympäristön uskontoihin sekä niiden keskeisiin tapoihin ja juhliin	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas on tutustunut kouluyhteisön ja lähiympäristön uskontoihin sekä tunnistaa niiden keskeisiä tapoja ja juhlia.	Oppilas on tutustu- nut kouluyhteisön ja lähiympäristön uskontoihin sekä niiden keskeisiin tapoihin ja juhliin
T5 Oppilas kehittyy inhimillisissä perustaidoissa, joihin sisältyvät tunneymmärrys, rationaalinen ajattelu, yhteistyö ja kommunikaatio, rakentava neu-vottelu ja tiedon-hankinta.	S1, S3	Ajattelun ja vuo-rovaikutuksen taidot	Oppilas on edisty- nyt kyvyissään il-maista ajatuksiaan ja tunteitaan neu-votellen ryhmässä	Oppilas on kehitty- nyt kyvyissään il-maista ajatuksiaan ja tunteitaan ryh-mässä.

T6 Oppilas ymmärtää, että ihminen voi valinnoillaan tehdä oikein tai väärin, ja että tämä valinnan- vapaus on ihmiselle annettu, jotta ihminen oppii tekemään omasta tahdostaan tietoisesti oikein.	S1,S2,S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on ymmärtänyt, että ihminen voi valinnoillaan tehdä oikein tai väärin, ja että tämä valinnanvapaus on ihmiselle annettu, jotta ihminen oppii tekemään omasta tahdostaan tietoisesti oikein.	Oppilas on alkanut ymmärtämään, että ihminen voi valinnoillaan tehdä oikein tai väärin, ja että tämä valinnan vapaus on ihmiselle annettu, jotta ihminen oppii tekemään omasta tahdostaan tietoisesti oikein.
T7 Oppilas ymmärtää ihmiselämään ja luomakuntaan liittyvän pyhyyden elementin	S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on ymmärtänyt ihmiselämään ja luomakuntaan liittyvän pyhyyden elementin.	Oppilas on osin ymmärtänyt ihmis- elämään ja luoma- kuntaan liittyvän pyhyyden elementin.
T8 Oppilas tutustuu bahá'í neuvotteluperiaatteisiin ja -käytäntöön.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot ja eettinen pohdinta	Oppilas tietää bahá'í neuvottelu- periaatteita ja -käytäntöjä.	Oppilas on tutustunut bahá'í neuvotteluperiaatteisiin ja -käytäntöön

Bahain arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosana kuusi osaaminen
T1 Oppilas ymmärtää uskonnon ja hyvän elämän yhteyden.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto ja eettinen pohdinta	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksia hyvälle elämälle.	Oppilas on tutustunut ajatuksiin uskonnon merkitystä hyvälle elämälle
T2 Oppilas tutustuu bahá'í-uskon perus-maailmankuvaan, ihmisen ja yhteiskunnan tar- koitukseen sekä elämän päämäärään.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa bahá'í-uskon perus maailmankuvan, ihmisen ja yh- teiskunnan tarkoi- tukseen sekä elä- män päämäärään	Oppilas on tutustunut bahá'í-uskon perusmaailmankuvaan, ihmisen jayhteiskunnan tarkoitukseen sekä elämän päämää-rään.
T3 Oppilas tutustuu bahá'í-uskon omaan vuosikalen teriin, pyhäpäiviin sekä niiden viettoon ja merkityk- seen.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa bahá'í-uskon oman vuosikalenterin ja pyhäpäivät.	Oppilas on tutustunut bahá'í-uskon omaan vuosikalenteriin ja pyhäpäiviin.
T4 Oppilas tutustuu oppilaan kouluyh-teisön ja lähiympäristön uskontoihin sekä niiden keskeisiin tapoihin ja juhliin	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas on tutustunut kouluyhteisön ja lähiympäristön uskontoihin sekä tunnistaa niiden keskeisiä tapoja ja juhlia.	Oppilas on tutustu- nut kouluyhteisön ja lähiympäristön uskontoihin sekä niiden keskeisiin tapoihin ja juhliin
T5 Oppilas kehittyy inhimillisissä perustaidoissa, joihin sisältyvät tunneymmärrys, rationaalinen ajattelu, yhteistyö ja kommunikaatio, rakentava neu-vottelu ja tiedon-hankinta.	S1, S3	Ajattelun ja vuo-rovaikutuksen taidot	Oppilas on edisty- nyt kyvyissään il-maista ajatuksiaan ja tunteitaan neu-votellen ryhmässä	Oppilas on kehitty- nyt kyvyissään il-maista ajatuksiaan ja tunteitaan ryh-mässä.

T6 Oppilas ymmärtää, että ihminen voi valinnoillaan tehdä oikein tai väärin, ja että tämä valinnan- vapaus on ihmiselle annettu, jotta ihminen oppii tekemään omasta tahdostaan tietoisesti oikein.	S1,S2,S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on ymmärtänyt, että ihminen voi valinnoillaan tehdä oikein tai väärin, ja että tämä valinnanvapaus on ihmiselle annettu, jotta ihminen oppii tekemään omasta tahdostaan tietoisesti oikein.	Oppilas on alkanut ymmärtämään, että ihminen voi valinnoillaan tehdä oikein tai väärin, ja että tämä valinnan vapaus on ihmiselle annettu, jotta ihminen oppii tekemään omasta tahdostaan tietoisesti oikein.
T7 Oppilas ymmärtää ihmiselämään ja luomakuntaan liittyvän pyhyyden elementin	S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on ymmärtänyt ihmiselämään ja luomakuntaan liittyvän pyhyyden elementin.	Oppilas on osin ymmärtänyt ihmis- elämään ja luoma- kuntaan liittyvän pyhyyden elementin.
T8 Oppilas tutustuu bahá'í neuvotteluperiaatteisiin ja -käytäntöön.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot ja eettinen pohdinta	Oppilas tietää bahá'í neuvottelu- periaatteita ja -käytäntöjä.	Oppilas on tutustunut bahá'í neuvotteluperiaatteisiin ja -käytäntöön

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää uskonnon ja hyvän elämän yhteyden.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa pohditaan, miten bahá'í-usko vaikuttaa perheiden arkeen sekä ihmisten toimintaan ja valintoihin. Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetukseen siitä, että ihmisen olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, joka toteutuu ensisijaisesti palvelemalla ihmiskuntaa. Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon vuosikalenteria, pyhäpäiviä sekä niiden yhteydessä vietettäviä juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus ja uskonnottomuus. Pohditaan erilaisuuden kohtaamista. Tutustutaan bahá'í-uskon käsitykseen ihmiskunnan historiasta yhtenäisenä sivistysprosessina, jota kaikki maailmanuskonnot ovat edistäneet ja jossa bahá'í-uskolla on oma roolinsa. Käsitellään sitä, miten bahá'ít kunnioittavat Kristusta ja Muhammedia ja muiden maailmanuskontojen keskushahmoja. Tutustutaan bahá'í-yhteisön toimintaan, jossa edistetään palvelemisen kulttuuria ruohonjuuritasolla.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan bahá'í-uskon näkökulmaa niihin. Pohditaan uskontoa elämälle merkitystä antavana tekijänä. Tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin toisten ihmisten kohtelun periaatteista. Pohditaan itsekurin ja itsensä hallitsemisen taitoja osana moraalista käyttäytymistä. Pohditaan ihmisarvoa ja sen pyhyyttä, luonnon ja eläinten kunnioittamista sekä ihmisen omaa vastuuta teoistaan ja elämästään. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä siitä, että ihmisen hyvän elämän eväät ovat oman itsen ja perheen eteen tehdyssä työssä sekä yhteisön ja ihmiskunnan palvelemisessa. Tutustutaan bahá'í-neuvotteluperiaatteisiin jonkin arkeen liittyvän tilanteen avulla. Pohditaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu bahá'í-uskon perusmaailmankuvaan, ihmisen ja yhteiskunnan tarkoitukseen sekä elämän päämäärään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa pohditaan, miten bahá'í-usko vaikuttaa perheiden arkeen sekä ihmisten toimintaan ja valintoihin. Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetukseen siitä, että ihmisen olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, joka toteutuu ensisijaisesti palvelemalla ihmiskuntaa. Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon vuosikalenteria, pyhäpäiviä sekä niiden yhteydessä vietettäviä juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu bahá'í-uskon omaan vuosikalenteriin, pyhäpäiviin sekä niiden viettoon ja merkitykseen.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa pohditaan, miten bahá'í-usko vaikuttaa perheiden arkeen sekä ihmisten toimintaan ja valintoihin. Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetukseen siitä, että ihmisen olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, joka toteutuu ensisijaisesti palvelemalla ihmiskuntaa. Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon vuosikalenteria, pyhäpäiviä sekä niiden yhteydessä vietettäviä juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu oppilaan kouluyhteisön ja lähiympäristön uskontoihin sekä niiden keskeisiin tapoihin ja juhliin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus ja uskonnottomuus. Pohditaan erilaisuuden kohtaamista. Tutustutaan bahá'í-uskon käsitykseen ihmiskunnan historiasta yhtenäisenä sivistysprosessina, jota kaikki maailmanuskonnot ovat edistäneet ja jossa bahá'í-uskolla on oma roolinsa. Käsitellään sitä, miten bahá'ít kunnioittavat Kristusta ja Muhammedia ja muiden maailmanuskontojen keskushahmoja. Tutustutaan bahá'í-yhteisön toimintaan, jossa edistetään palvelemisen kulttuuria ruohonjuuritasolla.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas kehittyy inhimillisissä perustaidoissa, joihin sisältyvät tunneymmärrys, rationaalinen ajattelu, yhteistyö ja kommunikaatio, rakentava neuvottelu ja tiedonhankinta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa pohditaan, miten bahá'í-usko vaikuttaa perheiden arkeen sekä ihmisten toimintaan ja valintoihin. Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetukseen siitä, että ihmisen olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, joka toteutuu ensisijaisesti palvelemalla ihmiskuntaa. Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon vuosikalenteria, pyhäpäiviä sekä niiden yhteydessä vietettäviä juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan bahá'í-uskon näkökulmaa niihin. Pohditaan uskontoa elämälle merkitystä antavana tekijänä. Tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin toisten ihmisten kohtelun periaatteista. Pohditaan itsekurin ja itsensä hallitsemisen taitoja osana moraalista käyttäytymistä. Pohditaan ihmisarvoa ja sen pyhyyttä, luonnon ja eläinten kunnioittamista sekä ihmisen omaa vastuuta teoistaan ja elämästään. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä siitä, että ihmisen hyvän elämän eväät ovat oman itsen ja perheen eteen tehdyssä työssä sekä yhteisön ja ihmiskunnan palvelemisessa. Tutustutaan bahá'í-neuvotteluperiaatteisiin jonkin arkeen liittyvän tilanteen avulla. Pohditaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas ymmärtää, että ihminen voi valinnoillaan tehdä oikein tai väärin, ja että tämä valinnanvapaus on ihmiselle annettu, jotta ihminen oppii tekemään omasta tahdostaan tietoisesti oikein.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa pohditaan, miten bahá'í-usko vaikuttaa perheiden arkeen sekä ihmisten toimintaan ja valintoihin. Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetukseen siitä, että ihmisen olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, joka toteutuu ensisijaisesti palvelemalla ihmiskuntaa. Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon vuosikalenteria, pyhäpäiviä sekä niiden yhteydessä vietettäviä juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus ja uskonnottomuus. Pohditaan erilaisuuden kohtaamista. Tutustutaan bahá'í-uskon käsitykseen ihmiskunnan historiasta yhtenäisenä sivistysprosessina, jota kaikki maailmanuskonnot ovat edistäneet ja jossa bahá'í-uskolla on oma roolinsa. Käsitellään sitä, miten bahá'ít kunnioittavat Kristusta ja Muhammedia ja muiden maailmanuskontojen keskushahmoja. Tutustutaan bahá'í-yhteisön toimintaan, jossa edistetään palvelemisen kulttuuria ruohonjuuritasolla.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan bahá'í-uskon näkökulmaa niihin. Pohditaan uskontoa elämälle merkitystä antavana tekijänä. Tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin toisten ihmisten kohtelun periaatteista. Pohditaan itsekurin ja itsensä hallitsemisen taitoja osana moraalista käyttäytymistä. Pohditaan ihmisarvoa ja sen pyhyyttä, luonnon ja eläinten kunnioittamista sekä ihmisen omaa vastuuta teoistaan ja elämästään. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä siitä, että ihmisen hyvän elämän eväät ovat oman itsen ja perheen eteen tehdyssä työssä sekä yhteisön ja ihmiskunnan palvelemisessa. Tutustutaan bahá'í-neuvotteluperiaatteisiin jonkin arkeen liittyvän tilanteen avulla. Pohditaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas ymmärtää ihmiselämään ja luomakuntaan liittyvän pyhyyden elementin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan bahá'í-uskon näkökulmaa niihin. Pohditaan uskontoa elämälle merkitystä antavana tekijänä. Tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin toisten ihmisten kohtelun periaatteista. Pohditaan itsekurin ja itsensä hallitsemisen taitoja osana moraalista käyttäytymistä. Pohditaan ihmisarvoa ja sen pyhyyttä, luonnon ja eläinten kunnioittamista sekä ihmisen omaa vastuuta teoistaan ja elämästään. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä siitä, että ihmisen hyvän elämän eväät ovat oman itsen ja perheen eteen tehdyssä työssä sekä yhteisön ja ihmiskunnan palvelemisessa. Tutustutaan bahá'í-neuvotteluperiaatteisiin jonkin arkeen liittyvän tilanteen avulla. Pohditaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu bahá'í neuvotteluperiaatteisiin ja -käytäntöön.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa pohditaan, miten bahá'í-usko vaikuttaa perheiden arkeen sekä ihmisten toimintaan ja valintoihin. Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetukseen siitä, että ihmisen olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, joka toteutuu ensisijaisesti palvelemalla ihmiskuntaa. Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon vuosikalenteria, pyhäpäiviä sekä niiden yhteydessä vietettäviä juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan bahá'í-uskon näkökulmaa niihin. Pohditaan uskontoa elämälle merkitystä antavana tekijänä. Tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin toisten ihmisten kohtelun periaatteista. Pohditaan itsekurin ja itsensä hallitsemisen taitoja osana moraalista käyttäytymistä. Pohditaan ihmisarvoa ja sen pyhyyttä, luonnon ja eläinten kunnioittamista sekä ihmisen omaa vastuuta teoistaan ja elämästään. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä siitä, että ihmisen hyvän elämän eväät ovat oman itsen ja perheen eteen tehdyssä työssä sekä yhteisön ja ihmiskunnan palvelemisessa. Tutustutaan bahá'í-neuvotteluperiaatteisiin jonkin arkeen liittyvän tilanteen avulla. Pohditaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas kehittää ymmärrystään bahá'í-uskon perusmaailmankuvasta, ihmisen ja yhteiskunnan tarkoituksesta sekä elämän päämäärästä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa pohditaan, miten bahá'í-usko vaikuttaa perheiden arkeen sekä ihmisten toimintaan ja valintoihin. Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetukseen siitä, että ihmisen olemassaolon

tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, joka toteutuu ensisijaisesti palvelemalla ihmiskuntaa. Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon vuosikalenteria, pyhäpäiviä sekä niiden yhteydessä vietettäviä juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu lähemmin bahá'í-uskon omaan vuosikalenteriin, pyhäpäiviin sekä niiden viettoon ja merkitykseen.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa pohditaan, miten bahá'í-usko vaikuttaa perheiden arkeen sekä ihmisten toimintaan ja valintoihin. Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetukseen siitä, että ihmisen olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, joka toteutuu ensisijaisesti palvelemalla ihmiskuntaa. Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon vuosikalenteria, pyhäpäiviä sekä niiden yhteydessä vietettäviä juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu lähemmin oppilaan kouluyhteisön ja lähiympäristön uskontoihin sekä niiden keskeisiin tapoihin ja juhliin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus ja uskonnottomuus. Pohditaan erilaisuuden kohtaamista. Tutustutaan bahá'í-uskon käsitykseen ihmiskunnan historiasta yhtenäisenä sivistysprosessina, jota kaikki maailmanuskonnot ovat edistäneet ja jossa bahá'í-uskolla on oma roolinsa. Käsitellään sitä, miten bahá'ít kunnioittavat Kristusta ja Muhammedia ja muiden maailmanuskontojen keskushahmoja. Tutustutaan bahá'í-yhteisön toimintaan, jossa edistetään palvelemisen kulttuuria ruohonjuuritasolla.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas jatkaa kehittymistä inhimillisten perustaidoissa, joihin sisältyvät tunneymmärrys, rationaalinen ajattelu, yhteistyö ja kommunikaatio, rakentava neuvottelu ja tiedonhankinta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa pohditaan, miten bahá'í-usko vaikuttaa perheiden arkeen sekä ihmisten toimintaan ja valintoihin. Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetukseen siitä, että ihmisen olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, joka toteutuu ensisijaisesti palvelemalla ihmiskuntaa. Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon vuosikalenteria, pyhäpäiviä sekä niiden yhteydessä vietettäviä juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan bahá'í-uskon näkökulmaa niihin. Pohditaan uskontoa elämälle merkitystä antavana tekijänä. Tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin toisten ihmisten kohtelun periaatteista. Pohditaan itsekurin ja itsensä hallitsemisen taitoja osana moraalista käyttäytymistä. Pohditaan ihmisarvoa ja sen pyhyyttä, luonnon ja eläinten kunnioittamista sekä ihmisen omaa vastuuta teoistaan ja elämästään. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä siitä, että ihmisen hyvän elämän eväät ovat oman itsen ja perheen eteen tehdyssä työssä sekä yhteisön ja ihmiskunnan palvelemisessa. Tutustutaan bahá'í-neuvotteluperiaatteisiin jonkin arkeen liittyvän tilanteen avulla. Pohditaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas kehittyy ymmärryksessään siitä, että ihminen voi valinnoillaan tehdä oikein tai väärin ja että tämä valinnanvapaus on ihmiselle annettu, jotta ihminen oppii tekemään tietoisesti oikein.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa pohditaan, miten bahá'í-usko vaikuttaa perheiden arkeen sekä ihmisten toimintaan ja valintoihin. Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetukseen siitä, että ihmisen olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, joka toteutuu ensisijaisesti palvelemalla ihmiskuntaa. Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon vuosikalenteria, pyhäpäiviä sekä niiden yhteydessä vietettäviä juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus ja uskonnottomuus. Pohditaan erilaisuuden kohtaamista. Tutustutaan bahá'í-uskon käsitykseen ihmiskunnan historiasta yhtenäisenä sivistysprosessina, jota kaikki maailmanuskonnot ovat edistäneet ja jossa bahá'í-uskolla on oma roolinsa. Käsitellään sitä, miten bahá'ít kunnioittavat Kristusta ja Muhammedia ja muiden maailmanuskontojen keskushahmoja. Tutustutaan bahá'í-yhteisön toimintaan, jossa edistetään palvelemisen kulttuuria ruohonjuuritasolla.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan bahá'í-uskon näkökulmaa niihin. Pohditaan uskontoa elämälle merkitystä antavana tekijänä. Tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin toisten ihmisten kohtelun periaatteista. Pohditaan itsekurin ja itsensä hallitsemisen taitoja osana moraalista käyttäytymistä. Pohditaan ihmisarvoa ja sen pyhyyttä, luonnon ja eläinten kunnioittamista sekä ihmisen omaa vastuuta teoistaan ja elämästään. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä siitä, että ihmisen hyvän elämän eväät ovat oman itsen ja perheen eteen tehdyssä työssä sekä yhteisön ja ihmiskunnan palvelemisessa. Tutustutaan bahá'í-neuvotteluperiaatteisiin jonkin arkeen liittyvän tilanteen avulla. Pohditaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilaan ymmärrys ihmiselämästä ja luomakunnan pyhyydestä syvenee.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan bahá'í-uskon näkökulmaa niihin. Pohditaan uskontoa elämälle merkitystä antavana tekijänä. Tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin toisten ihmisten kohtelun periaatteista. Pohditaan itsekurin ja itsensä hallitsemisen taitoja osana moraalista käyttäytymistä. Pohditaan ihmisarvoa ja sen pyhyyttä, luonnon ja eläinten kunnioittamista sekä ihmisen omaa vastuuta teoistaan ja elämästään. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä siitä, että ihmisen hyvän elämän eväät ovat oman itsen ja perheen eteen tehdyssä työssä sekä yhteisön ja ihmiskunnan palvelemisessa. Tutustutaan bahá'í-neuvotteluperiaatteisiin jonkin arkeen liittyvän tilanteen avulla. Pohditaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kehittyy bahá'í neuvotteluperiaatteiden tiedostamisessa ja käyttämisessä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa pohditaan, miten bahá'í-usko vaikuttaa perheiden arkeen sekä ihmisten toimintaan ja valintoihin. Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetukseen siitä, että ihmisen olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, joka toteutuu ensisijaisesti palvelemalla ihmiskuntaa. Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon vuosikalenteria, pyhäpäiviä sekä niiden yhteydessä vietettäviä juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan bahá'í-uskon näkökulmaa niihin. Pohditaan uskontoa elämälle merkitystä antavana tekijänä. Tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin toisten ihmisten kohtelun periaatteista. Pohditaan itsekurin ja itsensä hallitsemisen taitoja osana moraalista käyttäytymistä. Pohditaan ihmisarvoa ja sen pyhyyttä, luonnon ja eläinten kunnioittamista sekä ihmisen omaa vastuuta teoistaan ja elämästään. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä siitä, että ihmisen hyvän elämän eväät ovat oman itsen ja perheen eteen tehdyssä työssä sekä yhteisön ja ihmiskunnan palvelemisessa. Tutustutaan bahá'í-neuvotteluperiaatteisiin jonkin arkeen liittyvän tilanteen avulla. Pohditaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Osaamisen arviointi

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6)
1. lk				
T1Oppilaassa herää mielenkiinto ortodoksisen uskonnon opiskelua kohtaan. Oppilas tietää oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	Oppilas tunnistaa jonkin verran oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.
T2 Oppilas tutustuu Raamattuun, keskeisiin ortodoksisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa Raamatun, keskeiset ortodoksiset käsitteet, kertomukset ja symbolit.	Oppilas on tutustunut Raamattuun, keskeisiin ortodoksisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin.
T3 Oppilas tutustuu ortodoksisiin tapoihin ja kirkkovuoden kiertoon. Oppilas tutustuu juhlien sisältöön ja niiden erilaisiin viettotapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää ortodoksisen kirkkovuoden (joulu ja pääsiäinen) ja Jeesuksen elämänkaaren väliseen yhteyteen. Oppilas tunnistaa juhlien viettämiseen liittyviä tapoja.	Oppilas tietää, että Jeesuksen elämällä on yhteys ortodoksisen kirkkovuoden juhliin. Oppilas on tutustunut juhlien viettämiseen liittyviin tapoihin.
T4 Oppilas tietää, että on olemassa myös muita uskontoja kuin oma uskonto ja on olemassa myös muita katsomuksia.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tiedostaa, että ortodoksisen uskonnon lisäksi on myös muita uskontoja ja katsomuksia.	Oppilaalla on alustava käsitys siitä, että ortodoksisen uskonnon lisäksi on myös muita uskontoja ja katsomuksia.
T5 Oppilas rohkaistuu kertomaan arkisista kokemuksistaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja ilmaisemaan	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas tarvitsee tukea ilmaistakseen ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.

omia tunteitaan. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia ja kunnioittamaan heidän ajatuksiaan.				
T6 Oppilas harjoittelee eläytymään toisen asemaan sekä pyrkii kunnioittamaan toisen ajatuksia. Oppilas harjoittelee tunnistamaan oikean ja väärän.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on harjoitellut kristillisen etiikan soveltamista seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.	Oppilas tarvitsee vielä tukea kristillisen etiikan soveltamissa seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.
T7 Oppilas osaa nimetä asioita, joista hän voi ottaa vastuuta omassa arjessaan. Oppilas pohtii kuinka hän voi omalta osaltaan vaikuttaa oman lähipiirin hyvinvointiin.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8 Oppilas rohkaistuu kertomaan omia mielipiteitään. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä. Oppilas tietää, että ihmiset voivat olla monista asioista eri mieltä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omia tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6)
2.lk				
T1Oppilaassa herää mielenkiinto ortodoksisen uskonnon opiskelua kohtaan. Oppilas tuntee oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	Oppilas tunnistaa jonkin verran oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.
T2 Oppilasta tutustuu Raamatun kertomuksiin. Oppilas tunnistaa oman uskonnon keskeisiä ortodoksisia käsitteitä, kertomuksia ja symboleita.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa Raamatun ja sen kertomuksia, keskeisiä ortodoksisia käsitteitä ja symboleja.	Oppilas on tutustunut Raamattuun ja sen kertomuksiin, keskeisiin ortodoksisiin käsitteisiin ja symboleihin.
T3 Oppilas tietää, miksi keskeisiä ortodoksisia juhlapyhiä vietetään. Oppilas tutustuu ortodoksisiin perinteisiin ja tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas ymmärtää alustavasti ortodoksisen kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren välisen yhteyden. Oppilas tietää juhlien viettämiseen liittyviin tapoihin.	Oppilas ymmärtää, että Jeesuksen elämällä on yhteys ortodoksisen kirkkovuoden juhliin. Oppilas on tutustunut juhlien viettämiseen liittyviin tapoihin.
T4 Oppilasta tutustuu alustavasti luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin. Oppilas osaa nimetä joitakin yhtäläisyyksiä ja eroja oman sekä toisen uskonnon	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi. Oppilas tunnistaa kohtaamiaan uskontoja.	Oppilaalla on alustava käsitys siitä, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi.

tavoissa ja juhlaperinteissä.				
T5 Oppilas rohkaistuu kertomaan arkisista kokemuksistaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteitaan. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia ja kunnioittamaan heidän ajatuksiaan.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T6 Oppilas harjoittelee ymmärtämään ja kunnioittamaan erilaisia ajattelutapoja ja vakaumuksia. Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas ymmärtää että on olemassa erilaisia ajattelutapoja ja vakaumuksia. Oppilas osaa kunnioittaa erilaisia ajattelutapoja ja vakaumuksia.	Oppilas tarvitsee vielä tukea ymmärtääkseen että on erilaisia ajattelutapoja ja vakaumuksia.
T7 Oppilas pohtii kuinka hän voi omalta osaltaan vaikuttaa oman lähipiirin hyvinvointiin. Oppilas osaa nimetä joitakin tapoja, joilla hän voi huolehtia ympäristöstä ja luonnosta.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8 Oppilas rohkaistuu kertomaan ja perustelemaan omia mielipiteitään. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä. Oppilas	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omien tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa.

harjoittelee ymmärtämään myös eriäviä mielipiteitä.				

Osaamisen arviointi

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6)
1. lk				
T1Oppilaassa herää mielenkiinto ortodoksisen uskonnon opiskelua kohtaan. Oppilas tietää oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	Oppilas tunnistaa jonkin verran oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.
T2 Oppilas tutustuu Raamattuun, keskeisiin ortodoksisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa Raamatun, keskeiset ortodoksiset käsitteet, kertomukset ja symbolit.	Oppilas on tutustunut Raamattuun, keskeisiin ortodoksisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin.
T3 Oppilas tutustuu ortodoksisiin tapoihin ja kirkkovuoden kiertoon. Oppilas tutustuu juhlien sisältöön ja niiden erilaisiin viettotapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää ortodoksisen kirkkovuoden (joulu ja pääsiäinen) ja Jeesuksen elämänkaaren väliseen yhteyteen. Oppilas tunnistaa juhlien viettämiseen liittyviä tapoja.	Oppilas tietää, että Jeesuksen elämällä on yhteys ortodoksisen kirkkovuoden juhliin. Oppilas on tutustunut juhlien viettämiseen liittyviin tapoihin.
T4 Oppilas tietää, että on olemassa myös muita uskontoja kuin oma uskonto ja on olemassa myös muita katsomuksia.	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tiedostaa, että ortodoksisen uskonnon lisäksi on myös muita uskontoja ja katsomuksia.	Oppilaalla on alustava käsitys siitä, että ortodoksisen uskonnon lisäksi on myös muita uskontoja ja katsomuksia.
T5 Oppilas rohkaistuu kertomaan arkisista kokemuksistaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja ilmaisemaan	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas tarvitsee tukea ilmaistakseen ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.

omia tunteitaan. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia ja kunnioittamaan heidän ajatuksiaan.				
T6 Oppilas harjoittelee eläytymään toisen asemaan sekä pyrkii kunnioittamaan toisen ajatuksia. Oppilas harjoittelee tunnistamaan oikean ja väärän.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on harjoitellut kristillisen etiikan soveltamista seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.	Oppilas tarvitsee vielä tukea kristillisen etiikan soveltamissa seuraaviin teemoihin: ystävyys, kateus, yksinäisyys, anteeksipyytäminen ja – antaminen.
T7 Oppilas osaa nimetä asioita, joista hän voi ottaa vastuuta omassa arjessaan. Oppilas pohtii kuinka hän voi omalta osaltaan vaikuttaa oman lähipiirin hyvinvointiin.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8 Oppilas rohkaistuu kertomaan omia mielipiteitään. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä. Oppilas tietää, että ihmiset voivat olla monista asioista eri mieltä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omia tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6)
2.lk				
T1Oppilaassa herää mielenkiinto ortodoksisen uskonnon opiskelua kohtaan. Oppilas tuntee oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.	Oppilas tunnistaa jonkin verran oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.
T2 Oppilasta tutustuu Raamatun kertomuksiin. Oppilas tunnistaa oman uskonnon keskeisiä ortodoksisia käsitteitä, kertomuksia ja symboleita.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa Raamatun ja sen kertomuksia, keskeisiä ortodoksisia käsitteitä ja symboleja.	Oppilas on tutustunut Raamattuun ja sen kertomuksiin, keskeisiin ortodoksisiin käsitteisiin ja symboleihin.
T3 Oppilas tietää, miksi keskeisiä ortodoksisia juhlapyhiä vietetään. Oppilas tutustuu ortodoksisiin perinteisiin ja tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas ymmärtää alustavasti ortodoksisen kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren välisen yhteyden. Oppilas tietää juhlien viettämiseen liittyviin tapoihin.	Oppilas ymmärtää, että Jeesuksen elämällä on yhteys ortodoksisen kirkkovuoden juhliin. Oppilas on tutustunut juhlien viettämiseen liittyviin tapoihin.
T4 Oppilasta tutustuu alustavasti luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin. Oppilas osaa nimetä joitakin yhtäläisyyksiä ja eroja oman sekä toisen uskonnon	S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi. Oppilas tunnistaa kohtaamiaan uskontoja.	Oppilaalla on alustava käsitys siitä, että maailmassa on monenlaisia uskontoja, joista kristinusko on yksi.

tavoissa ja juhlaperinteissä.				
T5 Oppilas rohkaistuu kertomaan arkisista kokemuksistaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteitaan. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia ja kunnioittamaan heidän ajatuksiaan.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan ymmärrettävästi. Oppilas osallistuu keskusteluun.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T6 Oppilas harjoittelee ymmärtämään ja kunnioittamaan erilaisia ajattelutapoja ja vakaumuksia. Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin.	S1, S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas ymmärtää että on olemassa erilaisia ajattelutapoja ja vakaumuksia. Oppilas osaa kunnioittaa erilaisia ajattelutapoja ja vakaumuksia.	Oppilas tarvitsee vielä tukea ymmärtääkseen että on erilaisia ajattelutapoja ja vakaumuksia.
T7 Oppilas pohtii kuinka hän voi omalta osaltaan vaikuttaa oman lähipiirin hyvinvointiin. Oppilas osaa nimetä joitakin tapoja, joilla hän voi huolehtia ympäristöstä ja luonnosta.	S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.	Oppilas osaa ohjatusti yhdessä elämisen ja ympäristön kunnioittamisen taitoja.
T8 Oppilas rohkaistuu kertomaan ja perustelemaan omia mielipiteitään. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä. Oppilas	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee omien tunteitaan ja kokemuksiaan sekä kuuntelee muita. Oppilas perustelee omia mielipiteitään.	Oppilas tarvitsee tukea omien tunteiden ja kokemusten ilmaisussa sekä muiden kuuntelussa.

harjoittelee ymmärtämään myös eriäviä mielipiteitä.				

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaassa herää mielenkiinto ortodoksisen uskonnon opiskelua kohtaan. Oppilas tietää oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan alustavasti ortodoksiseen kirkkovuoteen tapahtumaikonien sekä troparien kautta. Tutustutaan ortodoksiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, ikoniin, tuohukseen ja lampukkaan. Tutustutaan ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Herran rukoukseen, Herra armahda, Pyhä Jumala, Taivaallinen Kuningas ja pääsiäistropariin.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämää kirkkovuoden tärkeimpien juhlien ja ikonien kautta. Tutustutaan enkeleihin. Tarkastellaan alustavasti Raamattua ja sen rakennetta. Tutustutaan ortodoksiseen pääsiäiseen, sen sanomaan ja sen vieton perinteisiin. Tarkastellaan virpomisperinnettä ortodoksisesta näkökulmasta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaosta.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan alustavasti ehtoollisen mysteerioon.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että oman uskonnon lisäksi on olemassa muitakin uskontoja tai uskonnottomuutta ja että ne voivat esiintyä omassa perheessä ja luokassa. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia ortodoksisesta näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ortodoksiseen ihmiskäsitykseen luomiskertomuksen kautta. Aiheen käsittelyssä huomioidaan ortodoksisen kirkkovuoden alku ja Luomakunnan päivä. Korostetaan, että jokainen ihminen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista.

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä Raamatun kertomusten ja pyhien ihmisten elämän kautta, esimerkiksi Pyhä Nikolaos. Tutustutaan ortodoksiseen käsitykseen elämästä ja kuolemasta. Pohditaan huolenpitoa, toisesta välittämistä, anteeksiantamista ja -pyytämistä sekä rakkautta. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Tarkastellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu Raamattuun ja keskeisiin ortodoksisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan alustavasti ortodoksiseen kirkkovuoteen tapahtumaikonien sekä troparien kautta. Tutustutaan ortodoksiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, ikoniin, tuohukseen ja lampukkaan. Tutustutaan

ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Herran rukoukseen, Herra armahda, Pyhä Jumala, Taivaallinen Kuningas ja pääsiäistropariin.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämää kirkkovuoden tärkeimpien juhlien ja ikonien kautta. Tutustutaan enkeleihin. Tarkastellaan alustavasti Raamattua ja sen rakennetta. Tutustutaan ortodoksiseen pääsiäiseen, sen sanomaan ja sen vieton perinteisiin. Tarkastellaan virpomisperinnettä ortodoksisesta näkökulmasta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaosta.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan alustavasti ehtoollisen mysteerioon.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu ortodoksisiin tapoihin ja kirkkovuoden kiertoon. Oppilas tutustuu juhlien sisältöön ja niiden erilaisiin viettotapoihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan alustavasti ortodoksiseen kirkkovuoteen tapahtumaikonien sekä troparien kautta. Tutustutaan ortodoksiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, ikoniin, tuohukseen ja lampukkaan. Tutustutaan ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Herran rukoukseen, Herra armahda, Pyhä Jumala, Taivaallinen Kuningas ja pääsiäistropariin.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämää kirkkovuoden tärkeimpien juhlien ja ikonien kautta. Tutustutaan enkeleihin. Tarkastellaan alustavasti Raamattua ja sen rakennetta. Tutustutaan ortodoksiseen pääsiäiseen, sen sanomaan ja sen vieton perinteisiin. Tarkastellaan virpomisperinnettä ortodoksisesta näkökulmasta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaosta.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan alustavasti ehtoollisen mysteerioon.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tietää, että on olemassa myös muita uskontoja kuin oma uskonto ja on olemassa myös muita katsomuksia.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että oman uskonnon lisäksi on olemassa muitakin uskontoja tai uskonnottomuutta ja että ne voivat esiintyä omassa perheessä ja luokassa. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia ortodoksisesta näkökulmasta.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas rohkaistuu kertomaan arkisista kokemuksistaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteitaan. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia ja kunnioittamaan heidän ajatuksiaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan alustavasti ortodoksiseen kirkkovuoteen tapahtumaikonien sekä troparien kautta. Tutustutaan ortodoksiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, ikoniin, tuohukseen ja lampukkaan. Tutustutaan ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Herran rukoukseen, Herra armahda, Pyhä Jumala, Taivaallinen Kuningas ja pääsiäistropariin.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämää kirkkovuoden tärkeimpien juhlien ja ikonien kautta. Tutustutaan enkeleihin. Tarkastellaan alustavasti Raamattua ja sen rakennetta. Tutustutaan ortodoksiseen pääsiäiseen, sen sanomaan ja sen vieton perinteisiin. Tarkastellaan virpomisperinnettä

ortodoksisesta näkökulmasta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaosta.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan alustavasti ehtoollisen mysteerioon.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ortodoksiseen ihmiskäsitykseen luomiskertomuksen kautta. Aiheen käsittelyssä huomioidaan ortodoksisen kirkkovuoden alku ja Luomakunnan päivä. Korostetaan, että jokainen ihminen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista.

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä Raamatun kertomusten ja pyhien ihmisten elämän kautta, esimerkiksi Pyhä Nikolaos. Tutustutaan ortodoksiseen käsitykseen elämästä ja kuolemasta. Pohditaan huolenpitoa, toisesta välittämistä, anteeksiantamista ja -pyytämistä sekä rakkautta. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Tarkastellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee eläytymään toisen asemaan sekä pyrkii kunnioittamaan toisen ajatuksia. Oppilas harjoittelee tunnistamaan oikean ja väärän.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan alustavasti ortodoksiseen kirkkovuoteen tapahtumaikonien sekä troparien kautta. Tutustutaan ortodoksiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, ikoniin, tuohukseen ja lampukkaan. Tutustutaan ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Herran rukoukseen, Herra armahda, Pyhä Jumala, Taivaallinen Kuningas ja pääsiäistropariin.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämää kirkkovuoden tärkeimpien juhlien ja ikonien kautta. Tutustutaan enkeleihin. Tarkastellaan alustavasti Raamattua ja sen rakennetta. Tutustutaan ortodoksiseen pääsiäiseen, sen sanomaan ja sen vieton perinteisiin. Tarkastellaan virpomisperinnettä ortodoksisesta näkökulmasta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaosta.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan alustavasti ehtoollisen mysteerioon.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että oman uskonnon lisäksi on olemassa muitakin uskontoja tai uskonnottomuutta ja että ne voivat esiintyä omassa perheessä ja luokassa. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia ortodoksisesta näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ortodoksiseen ihmiskäsitykseen luomiskertomuksen kautta. Aiheen käsittelyssä huomioidaan ortodoksisen kirkkovuoden alku ja Luomakunnan päivä. Korostetaan, että jokainen ihminen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista.

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä Raamatun kertomusten ja pyhien ihmisten elämän kautta, esimerkiksi Pyhä Nikolaos. Tutustutaan ortodoksiseen käsitykseen elämästä ja kuolemasta. Pohditaan huolenpitoa, toisesta välittämistä, anteeksiantamista ja -pyytämistä sekä rakkautta. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Tarkastellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa nimetä asioita, joista hän voi ottaa vastuuta omassa arjessaan. Oppilas pohtii kuinka hän voi omalta osaltaan vaikuttaa oman lähipiirin hyvinvointiin.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ortodoksiseen ihmiskäsitykseen luomiskertomuksen kautta. Aiheen käsittelyssä huomioidaan ortodoksisen kirkkovuoden alku ja Luomakunnan päivä. Korostetaan, että jokainen ihminen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista.

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä Raamatun kertomusten ja pyhien ihmisten elämän kautta, esimerkiksi Pyhä Nikolaos. Tutustutaan ortodoksiseen käsitykseen elämästä ja kuolemasta. Pohditaan huolenpitoa, toisesta välittämistä, anteeksiantamista ja -pyytämistä sekä rakkautta. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Tarkastellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas rohkaistuu kertomaan omia mielipiteitään. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä. Oppilas tietää, että ihmiset voivat olla monista asioista eri mieltä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tutustutaan alustavasti ortodoksiseen kirkkovuoteen tapahtumaikonien sekä troparien kautta. Tutustutaan ortodoksiseen kirkkoon, sen esineistöön ja symboleihin, kuten ristiin, ikoniin, tuohukseen ja lampukkaan. Tutustutaan ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen, kuten Herran rukoukseen, Herra armahda, Pyhä Jumala, Taivaallinen Kuningas ja pääsiäistropariin.

Tarkastellaan Pyhää Kolminaisuutta. Tutustutaan Jumalaan ja Jeesukseen Jumalan Poikana. Tutkitaan Jeesuksen elämää kirkkovuoden tärkeimpien juhlien ja ikonien kautta. Tutustutaan enkeleihin. Tarkastellaan alustavasti Raamattua ja sen rakennetta. Tutustutaan ortodoksiseen pääsiäiseen, sen sanomaan ja sen vieton perinteisiin. Tarkastellaan virpomisperinnettä ortodoksisesta näkökulmasta. Opetuksessa tarkastellaan tärkeimpien pyhien ihmisten elämää ja niiden merkitystä, esimerkiksi Pyhä Nikolaosta.

Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen työntekijöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tarkastellaan alustavasti kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan alustavasti ehtoollisen mysteerioon.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ortodoksiseen ihmiskäsitykseen luomiskertomuksen kautta. Aiheen käsittelyssä huomioidaan ortodoksisen kirkkovuoden alku ja Luomakunnan päivä. Korostetaan, että jokainen ihminen on arvokas sellaisenaan riippumatta taustastaan, taidoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Ohjataan oppilasta pohtimaan valintojen tekemistä sekä omien tekojen vastuullisuutta ja ympäristön kunnioittamista.

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä Raamatun kertomusten ja pyhien ihmisten elämän kautta, esimerkiksi Pyhä Nikolaos. Tutustutaan ortodoksiseen käsitykseen elämästä ja kuolemasta. Pohditaan huolenpitoa, toisesta välittämistä, anteeksiantamista ja -pyytämistä sekä rakkautta. Keskeinen teema on toisen ihmisen kunnioittaminen. Tarkastellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaassa herää mielenkiinto ortodoksisen uskonnon opiskelua kohtaan. Oppilas tuntee oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta tapahtumaikonien ja pyhien ihmisten ikonien sekä troparien kautta. Tuodaan esille, että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto ja suuri paasto. Kirkkovuodesta tarkastellaan erityisesti teofaniaa ja palmusunnuntaita.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten kirkkolippua, analogia ja vainajienmuistelupöytää. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Ymmärretään, että on olemassa erilaisia ortodoksisia jumalanpalveluksia ja toimituksia, kuten liturgia ja hautajaiset. Tutustutaan ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen ja Jeesuksen rukoukseen. Käsitellään alustavasti ortodoksisen kirkon mysteerioita kuten kastetta ja mirhavoitelua.

Ymmärretään että Raamattu on kirkon kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti apostoleihin, evankeliumeihin ja niiden kirjoittajiin. Tarkastellaan Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä. Tuodaan esille ortodoksinen nimipäiväperinne ja tutustutaan oppilaan omaan taivaalliseen esirukoilijaan.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Huomataan, että maailmanlaajuisen ortodoksisen kirkon sisällä on erilaisia perinteitä. Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin ja kirkkoihin Suomessa ja maailmalla. Opetuksessa huomioidaan uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon pääpiirteisiin. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia ortodoksisesta näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä pyhien ihmisten elämän ja Raamatun kertomusten kautta, esimerkiksi Tuhlaajapoika ja Laupias Samarialainen. Keskeisiä teemoja ovat hyvä elämä, vastuu ympäristöstä ja omasta itsestä. Ymmärretään ortodoksisen paaston eettinen puoli kuten hyvän tekeminen.

Pohditaan myös oppilaan omassa elämässä esiintyviä eettisiä teemoja kuten eriarvoisuutta, samanarvoisuutta ja avuliaisuutta. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tarkastellaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja sen ilmenemistä lapsen omassa elämässä.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu Raamatun kertomuksiin.

Oppilas tunnistaa ortodoksisen uskonnon keskeisiä käsitteitä, kertomuksia ja symboleita.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta tapahtumaikonien ja pyhien ihmisten ikonien sekä troparien kautta. Tuodaan esille, että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto ja suuri paasto. Kirkkovuodesta tarkastellaan erityisesti teofaniaa ja palmusunnuntaita.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten kirkkolippua, analogia ja vainajienmuistelupöytää. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Ymmärretään, että on olemassa erilaisia ortodoksisia jumalanpalveluksia ja toimituksia, kuten liturgia ja hautajaiset. Tutustutaan ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen ja Jeesuksen rukoukseen. Käsitellään alustavasti ortodoksisen kirkon mysteerioita kuten kastetta ja mirhavoitelua.

Ymmärretään että Raamattu on kirkon kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti apostoleihin, evankeliumeihin ja niiden kirjoittajiin. Tarkastellaan Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä. Tuodaan esille ortodoksinen nimipäiväperinne ja tutustutaan oppilaan omaan taivaalliseen esirukoilijaan.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tietää, miksi keskeisiä ortodoksisia juhlapyhiä vietetään. Oppilas tutustuu ortodoksisiin perinteisiin ja tapoihin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta tapahtumaikonien ja pyhien ihmisten ikonien sekä troparien kautta. Tuodaan esille, että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto ja suuri paasto. Kirkkovuodesta tarkastellaan erityisesti teofaniaa ja palmusunnuntaita.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten kirkkolippua, analogia ja vainajienmuistelupöytää. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Ymmärretään, että on olemassa erilaisia ortodoksisia jumalanpalveluksia ja toimituksia, kuten liturgia ja hautajaiset. Tutustutaan ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen ja Jeesuksen rukoukseen. Käsitellään alustavasti ortodoksisen kirkon mysteerioita kuten kastetta ja mirhavoitelua.

Ymmärretään että Raamattu on kirkon kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti apostoleihin, evankeliumeihin ja niiden kirjoittajiin. Tarkastellaan Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä. Tuodaan esille ortodoksinen nimipäiväperinne ja tutustutaan oppilaan omaan taivaalliseen esirukoilijaan.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta tutustuu alustavasti luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin. Oppilas osaa nimetä joitakin yhtäläisyyksiä ja eroja oman sekä toisen uskonnon tavoissa ja juhlaperinteissä.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Huomataan, että maailmanlaajuisen ortodoksisen kirkon sisällä on erilaisia perinteitä. Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin ja kirkkoihin Suomessa ja maailmalla. Opetuksessa huomioidaan uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon pääpiirteisiin. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia ortodoksisesta näkökulmasta.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas rohkaistuu kertomaan arkisista kokemuksistaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteitaan. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia ja kunnioittamaan

heidän ajatuksiaan.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta tapahtumaikonien ja pyhien ihmisten ikonien sekä troparien kautta. Tuodaan esille, että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto ja suuri paasto. Kirkkovuodesta tarkastellaan erityisesti teofaniaa ja palmusunnuntaita.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten kirkkolippua, analogia ja vainajienmuistelupöytää. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Ymmärretään, että on olemassa erilaisia ortodoksisia jumalanpalveluksia ja toimituksia, kuten liturgia ja hautajaiset. Tutustutaan ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen ja Jeesuksen rukoukseen. Käsitellään alustavasti ortodoksisen kirkon mysteerioita kuten kastetta ja mirhavoitelua.

Ymmärretään että Raamattu on kirkon kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti apostoleihin, evankeliumeihin ja niiden kirjoittajiin. Tarkastellaan Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä. Tuodaan esille ortodoksinen nimipäiväperinne ja tutustutaan oppilaan omaan taivaalliseen esirukoilijaan.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä pyhien ihmisten elämän ja Raamatun kertomusten kautta, esimerkiksi Tuhlaajapoika ja Laupias Samarialainen. Keskeisiä teemoja ovat hyvä elämä, vastuu ympäristöstä ja omasta itsestä. Ymmärretään ortodoksisen paaston eettinen puoli kuten hyvän tekeminen.

Pohditaan myös oppilaan omassa elämässä esiintyviä eettisiä teemoja kuten eriarvoisuutta, samanarvoisuutta ja avuliaisuutta. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tarkastellaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja sen ilmenemistä lapsen omassa elämässä.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee ymmärtämään ja kunnioittamaan erilaisia ajattelutapoja ja vakaumuksia. Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta tapahtumaikonien ja pyhien ihmisten ikonien sekä troparien kautta. Tuodaan esille, että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto ja suuri paasto. Kirkkovuodesta tarkastellaan erityisesti teofaniaa ja palmusunnuntaita.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten kirkkolippua, analogia ja vainajienmuistelupöytää. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Ymmärretään, että on olemassa erilaisia ortodoksisia jumalanpalveluksia ja toimituksia, kuten liturgia ja hautajaiset. Tutustutaan ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen ja Jeesuksen rukoukseen. Käsitellään alustavasti ortodoksisen kirkon mysteerioita kuten kastetta ja mirhavoitelua.

Ymmärretään että Raamattu on kirkon kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti apostoleihin, evankeliumeihin ja niiden kirjoittajiin. Tarkastellaan Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä. Tuodaan esille ortodoksinen nimipäiväperinne ja tutustutaan oppilaan omaan taivaalliseen esirukoilijaan.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Huomataan, että maailmanlaajuisen ortodoksisen kirkon sisällä on erilaisia perinteitä. Tutustutaan oppilaiden kohtaamiin uskontoihin ja kirkkoihin Suomessa ja maailmalla. Opetuksessa huomioidaan uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon pääpiirteisiin. Opetuksessa tarkastellaan koulussa vietettäviä juhlia ortodoksisesta näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä pyhien ihmisten elämän ja Raamatun kertomusten kautta, esimerkiksi Tuhlaajapoika ja Laupias Samarialainen. Keskeisiä teemoja ovat hyvä elämä, vastuu ympäristöstä ja omasta itsestä. Ymmärretään ortodoksisen paaston eettinen puoli kuten hyvän tekeminen.

Pohditaan myös oppilaan omassa elämässä esiintyviä eettisiä teemoja kuten eriarvoisuutta, samanarvoisuutta ja avuliaisuutta. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tarkastellaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja sen ilmenemistä lapsen omassa elämässä.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas pohtii kuinka hän voi omalta osaltaan vaikuttaa oman lähipiirin hyvinvointiin. Oppilas osaa nimetä joitakin tapoja, joilla hän voi huolehtia ympäristöstä ja luonnosta.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä pyhien ihmisten elämän ja Raamatun kertomusten kautta, esimerkiksi Tuhlaajapoika ja Laupias Samarialainen. Keskeisiä teemoja ovat hyvä elämä, vastuu ympäristöstä ja omasta itsestä. Ymmärretään ortodoksisen paaston eettinen puoli kuten hyvän tekeminen.

Pohditaan myös oppilaan omassa elämässä esiintyviä eettisiä teemoja kuten eriarvoisuutta, samanarvoisuutta ja avuliaisuutta. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tarkastellaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja sen ilmenemistä lapsen omassa elämässä.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas rohkaistuu kertomaan ja perustelemaan omia mielipiteitään. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä. Oppilas harjoittelee ymmärtämään myös eriäviä mielipiteitä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan perhe ja sen historia. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta tapahtumaikonien ja pyhien ihmisten ikonien sekä troparien kautta. Tuodaan esille, että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä sekä paastonaikoja kuten joulupaasto ja suuri paasto. Kirkkovuodesta tarkastellaan erityisesti teofaniaa ja palmusunnuntaita.

Tutustutaan kirkkoon rakennuksena, jossa on eri osia. Tarkastellaan kirkon esineistöä kuten kirkkolippua, analogia ja vainajienmuistelupöytää. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Ymmärretään, että on olemassa erilaisia ortodoksisia jumalanpalveluksia ja toimituksia, kuten liturgia ja hautajaiset. Tutustutaan ortodoksiseen rukouskäytäntöön ja rukousperinteeseen kuten Herran rukoukseen ja Jeesuksen rukoukseen. Käsitellään alustavasti ortodoksisen kirkon mysteerioita kuten kastetta ja mirhavoitelua.

Ymmärretään että Raamattu on kirkon kirja, joka jakaantuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Tutustutaan Raamatun sisällöistä erityisesti apostoleihin, evankeliumeihin ja niiden kirjoittajiin. Tarkastellaan Neitsyt Mariaa Jumalansynnyttäjänä. Tuodaan esille ortodoksinen nimipäiväperinne ja tutustutaan oppilaan omaan taivaalliseen esirukoilijaan.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen

ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä kysymyksiä pyhien ihmisten elämän ja Raamatun kertomusten kautta, esimerkiksi Tuhlaajapoika ja Laupias Samarialainen. Keskeisiä teemoja ovat hyvä elämä, vastuu ympäristöstä ja omasta itsestä. Ymmärretään ortodoksisen paaston eettinen puoli kuten hyvän tekeminen.

Pohditaan myös oppilaan omassa elämässä esiintyviä eettisiä teemoja kuten eriarvoisuutta, samanarvoisuutta ja avuliaisuutta. Tutustutaan omantunnon käsitteeseen. Ohjataan oppilasta pohtimaan omien tekojen vastuullisuutta sekä ympäristön kunnioittamista. Tarkastellaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja sen ilmenemistä lapsen omassa elämässä.

Vieraat kielet

Tampereen kaupungin perusopetuksen kielitarjotin, voimassa 1.8.2023 alkaen

Kullakin koulupolulla tarjotaan englannin lisäksi vähintään kahta pakollista pitkää kieltä. Samaa kieltä tarjotaan mahdollisuuksien mukaan sekä pakollisena (A1-kieli), että valinnaisena (A2-kieli) pitkänä kielenä koulupolkujen sisällä. Näin A1- ja A2-kielten opetusryhmät voivat tarvittaessa yhdistyä. A1-kielen opinnot alkavat ensimmäisellä ja A2-kielen opinnot kolmannella luokalla.

	A1-kielet	**A2-kielet**
Tesoma	**en, sa, esp**	**en, ru, sa**
Lamminpää	**en, sa, esp**	**en, sa**
Lielahti	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, esp**
Lentävänniemi	**en, ru, sa, esp**	**en, ru**
Kaarila	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
Rahola	**en, esp, ra**	**en, sa**

	A1-kielet	**A2-kielet**
Kämmenniemi	**en, esp, sa**	**en, esp, sa, ra**
Olkahinen	**en, ra, sa**	**en, esp, ru, sa**
Linnainmaa	**en, esp, ru, sa**	**en, ru, sa, esp**
Leinola	**en, esp, sa**	**en, ru, sa,**
Takahuhti	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa, ve**
Atala	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**
Messukylä	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	A2-kielet:
Ahvenisjärvi	**en, esp, ra, sa**	**en, esp, sa, ra**
Etelä-Hervanta	**en, ru, sa, ve**	**en, sa, ve**
Kaukajärvi	**en, esp, ra, sa, kii (yk)**	**en, *ra*, sa, esp**
Annala	**en, kii, ra, sa**	**en, sa, ra**
Vehmainen	**en, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Sampo	**en, esp, ra (yk), sa**	**en, esp, ru**
Kissanmaa	**en, ra, sa**	**en, ru**
Wivi Lönn	**en, ra, sa, kii (yk)**	**en, kii, ra, sa**
Pispala	**en, kii, ra, sa**	**en, ra, sa**
Juhannuskylä	**en, esp, sa, ve**	**en, sa, ra (yk), esp**
Tammela	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
FISTA	**en**	**esp, ra, sa**
Erityiskoulut	**en, esp, sa, ve**	**en, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Vuores	**en, esp, kii, ra, sa, ve**	**en, esp, ra, sa**
Hatanpää	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa**
Koivisto	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, ve**
Peltolammi	**en, sa,**	**en, sa,**
Normaalikoulu	**en, ra, sa**	**en**

Lapsen omat aikaisemmat kielikokemukset huomioidaan ja hyödynnetään osana kielen oppimisen prosessia. Lisäksi huomioidaan kohdekielen kulttuuriin tutustuminen sekä oppimiseen liittyviä mahdollisia erityispiirteitä. Lukuvuoden päätteeksi oppiaine arvioidaan sanallisesti asteikolla hyväksytty/hylätty.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä.

Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa.

Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä. Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja kannustaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä. Opetussuunnitelmassa teksti ymmärretään laaja-alaisesti. Teksti voi olla kuvaa, ääntä, puhetta, videota, musiikkia, eleitä ja ilmeitä perinteisen kirjoitetun tekstin lisäksi.

Tampereen kaupungin perusopetuksen kielitarjotin, voimassa 1.8.2023 alkaen

Kullakin koulupolulla tarjotaan englannin lisäksi vähintään kahta pakollista pitkää kieltä. Samaa kieltä tarjotaan mahdollisuuksien mukaan sekä pakollisena (A1-kieli), että valinnaisena (A2-kieli) pitkänä kielenä koulupolkujen sisällä. Näin A1- ja A2-kielten opetusryhmät voivat tarvittaessa yhdistyä. A1-kielen opinnot alkavat ensimmäisellä ja A2-kielen opinnot kolmannella luokalla.

	A1-kielet	**A2-kielet**
Tesoma	**en, sa, esp**	**en, ru, sa**
Lamminpää	**en, sa, esp**	**en, sa**
Lielahti	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, esp**
Lentävänniemi	**en, ru, sa, esp**	**en, ru**
Kaarila	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
Rahola	**en, esp, ra**	**en, sa**

	A1-kielet	**A2-kielet**
Kämmenniemi	**en, esp, sa**	**en, esp, sa, ra**
Olkahinen	**en, ra, sa**	**en, esp, ru, sa**
Linnainmaa	**en, esp, ru, sa**	**en, ru, sa, esp**
Leinola	**en, esp, sa**	**en, ru, sa,**
Takahuhti	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa, ve**
Atala	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**
Messukylä	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	A2-kielet:
Ahvenisjärvi	**en, esp, ra, sa**	**en, esp, sa, ra**
Etelä-Hervanta	**en, ru, sa, ve**	**en, sa, ve**
Kaukajärvi	**en, esp, ra, sa, kii (yk)**	**en, *ra*, sa, esp**
Annala	**en, kii, ra, sa**	**en, sa, ra**
Vehmainen	**en, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Sampo	**en, esp, ra (yk), sa**	**en, esp, ru**
Kissanmaa	**en, ra, sa**	**en, ru**
Wivi Lönn	**en, ra, sa, kii (yk)**	**en, kii, ra, sa**
Pispala	**en, kii, ra, sa**	**en, ra, sa**
Juhannuskylä	**en, esp, sa, ve**	**en, sa, ra (yk), esp**
Tammela	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
FISTA	**en**	**esp, ra, sa**
Erityiskoulut	**en, esp, sa, ve**	**en, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Vuores	**en, esp, kii, ra, sa, ve**	**en, esp, ra, sa**
Hatanpää	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa**
Koivisto	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, ve**
Peltolammi	**en, sa,**	**en, sa,**
Normaalikoulu	**en, ra, sa**	**en**

Lapsen omat aikaisemmat kielikokemukset huomioidaan ja hyödynnetään osana kielen oppimisen prosessia. Lisäksi huomioidaan kohdekielen kulttuuriin tutustuminen sekä oppimiseen liittyviä mahdollisia erityispiirteitä. Lukuvuoden päätteeksi oppiaine arvioidaan sanallisesti asteikolla hyväksytty/hylätty.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä.

Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa.

Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä. Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja kannustaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä. Opetussuunnitelmassa teksti ymmärretään laaja-alaisesti. Teksti voi olla kuvaa, ääntä, puhetta, videota, musiikkia, eleitä ja ilmeitä perinteisen kirjoitetun tekstin lisäksi.

Saksa, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1–2 vieraan kielen ja saamen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on *herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin. Opetus tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia vieraasta kielestä tai saamen kielestä sekä niihin liittyvistä kulttuureista. Opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä aidosti itseään kiinnostavista asioista. Opetuksessa käsitellään monipuolisesti erilaisia aiheita. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.*

Oppimisympäristöt ja työtavat

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkausi ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että kohdekielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Kohdekieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua

kohdekieleen ja kohdekieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden kohdekieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kohdekieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoiseksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaan oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan saksankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä (esim. bitte, danke, wie bitte) erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja tutustutaan erilaisiin tapoihin tervehtiä. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Saksaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Saksasta ja saksan kielen levinnäisyydestä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7

Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa saksan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan saksankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa saksan kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin. Kuunnellaan ja havainnoidaan saksan kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan saksan kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan saksankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä (esim. bitte, danke, wie bitte) erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja tutustutaan erilaisiin tapoihin tervehtiä. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Saksaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Saksasta ja saksan kielen levinnäisyydestä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7

Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa saksan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan saksankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa saksan kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin. Kuunnellaan ja havainnoidaan saksan kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen

ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan saksan kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.

Kiina, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Muun vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita

kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkua voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

Ranska, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Muun vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkua voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

Ranska, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1–2 vieraan kielen ja saamen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on *herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin. Opetus tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia vieraasta kielestä tai saamen kielestä sekä niihin liittyvistä kulttuureista. Opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä aidosti itseään kiinnostavista asioista. Opetuksessa käsitellään monipuolisesti erilaisia aiheita. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.*

Oppimisympäristöt ja työtavat

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkausi ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että kohdekielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Kohdekieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja kohdekieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden kohdekieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua

jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kohdekieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoiseksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaan oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Oppimisen arviointi

Vuosiluokkaistetut A1-ranskan opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä havainnoimaan omaa ja kohdekieltä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas arvaa ja päättelee rohkeasti kohdekielisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)	kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieliä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kohdekieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä (esim. merci, s'il te/vous plaît, voilà) erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja tutustutaan erilaisiin tapoihin tervehtiä. Harjoitellaan ranskalaisiin tervehdyksiin ja kuulumisten vaihtoon liittyvää elekieltä, kehonkieltä ja intonaatiota. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Ranskaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Ranskasta ja ranskan kielen levinneisyydestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten kohdekielisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa ranskan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kohdekielelle ja sen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ranskan kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden	L1, L2, L3, L4, L5, L7

ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	kohdekielisiä sanoja ja ilmauksia.	kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin. Kuunnellaan ja havainnoidaan ranskan kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan ranskan kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-ranskan opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 2. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen	
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7	
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2	
Kielenopiskelutaidot				
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään	L1, L2, L6	

muiden kanssa ja toimia ryhmässä		pareittain ja ryhmissä.		
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteiden asettamista ja erilaisia tapoja opiskella ranskan kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7	
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yksinkertaisissa toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä	L1, L2, L4, L5, L6, L7	

		kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä (esim. merci, s'il te/vous plaît, voilà) erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja tutustutaan erilaisiin tapoihin tervehtiä. Harjoitellaan ranskalaisiin tervehdyksiin ja kuulumisten vaihtoon liittyvää elekieltä, kehonkieltä sekä intonaatiota. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Ranskaan ja ranskan kielialueeseen ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät kielialueen maista.		
T7 ohjata oppilasta	Oppilas oppii hyödyntämään	S3 Pohditaan, miten voi toimia,	L1, L2, L3, L4, L5, L7	

hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	jos osaa ranskan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.		
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kohdekielelle ja sen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ranskan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7	
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas	L1, L2, L3, L4, L5, L7	

		tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit). Kuunnellaan ja havainnoidaan ranskan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.		
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ranskan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen,	L1, L2, L3, L4, L5, L7	

		tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.		

Oppimisen arviointi

Vuosiluokkaistetut A1-ranskan opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä havainnoimaan omaa ja kohdekieltä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas arvaa ja päättelee rohkeasti kohdekielisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)	kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieliä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kohdekieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä (esim. merci, s'il te/vous plaît, voilà) erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja tutustutaan erilaisiin tapoihin tervehtiä. Harjoitellaan ranskalaisiin tervehdyksiin ja kuulumisten vaihtoon liittyvää elekieltä, kehonkieltä ja intonaatiota. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Ranskaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Ranskasta ja ranskan kielen levinneisyydestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten kohdekielisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa ranskan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kohdekielelle ja sen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ranskan kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden	L1, L2, L3, L4, L5, L7

ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	kohdekielisiä sanoja ja ilmauksia.	kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin. Kuunnellaan ja havainnoidaan ranskan kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan ranskan kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-ranskan opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 2. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen	
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7	
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2	
Kielenopiskelutaidot				
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään	L1, L2, L6	

muiden kanssa ja toimia ryhmässä		pareittain ja ryhmissä.		
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteiden asettamista ja erilaisia tapoja opiskella ranskan kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7	
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yksinkertaisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä	L1, L2, L4, L5, L6, L7	

		kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä (esim. merci, s'il te/vous plaît, voilà) erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja tutustutaan erilaisiin tapoihin tervehtiä. Harjoitellaan ranskalaisiin tervehdyksiin ja kuulumisten vaihtoon liittyvää elekieltä, kehonkieltä sekä intonaatiota. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Ranskaan ja ranskan kielialueeseen ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät kielialueen maista.		
T7 ohjata oppilasta	Oppilas oppii hyödyntämään	S3 Pohditaan, miten voi toimia,	L1, L2, L3, L4, L5, L7	

hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	jos osaa ranskan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.		
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kohdekielelle ja sen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ranskan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7	
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas	L1, L2, L3, L4, L5, L7	

		tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit). Kuunnellaan ja havainnoidaan ranskan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.		
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ranskan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen,	L1, L2, L3, L4, L5, L7	

		tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.		

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä (esim. merci, s'il te/vous plaît, voilà) erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja tutustutaan erilaisiin tapoihin tervehtiä. Harjoitellaan ranskalaisiin tervehdyksiin ja kuulumisten vaihtoon liittyvää elekieltä, kehonkieltä ja intonaatiota. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Ranskaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Ranskasta ja ranskan kielen levinneisyydestä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7

Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa ranskan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ranskan kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin. Kuunnellaan ja havainnoidaan ranskan kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan ranskan kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteiden asettamista ja erilaisia tapoja opiskella ranskan kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä (esim. merci, s'il te/vous plaît, voilà) erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja tutustutaan erilaisiin tapoihin tervehtiä. Harjoitellaan ranskalaisiin tervehdyksiin ja kuulumisten vaihtoon liittyvää elekieltä, kehonkieltä sekä intonaatiota. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Ranskaan ja ranskan kielialueeseen ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät kielialueen maista.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7

Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten

sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa ranskan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan ranskankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa ranskan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit). Kuunnellaan ja havainnoidaan ranskan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ranskan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Espanja, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Muun vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkua voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

Kiina, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1–2 vieraan kielen ja saamen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on *herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin. Opetus tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa*

tarjotaan monipuolisia kokemuksia vieraasta kielestä tai saamen kielestä sekä niihin liittyvistä kulttuureista. Opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä aidosti itseään kiinnostavista asioista. Opetuksessa käsitellään monipuolisesti erilaisia aiheita. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkausi ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että kohdekielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Kohdekieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja kohdekieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden kohdekieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kohdekieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoiseksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaan oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Vuosiluokkaistetut A1-kiinan kielen opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt
1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä havainnoimaan omaa ja kohdekieltä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas arvaa ja päättelee rohkeasti kohdekielisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)		
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieliä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kohdekieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Kiinaan ja keskustellaan, mitä	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		oppilaat jo tietävät Kiinasta ja kiinan kielestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten kohdekielisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kiinan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kohdekielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa kiinan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään kohdekielisiä sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Ohjataan oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kiinan kielen aakkosia ja yksinkertaisiin kuviin perustuvia kirjoitusmerkkejä ja	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa. Kuunnellaan ja havainnoidaan kiinan kielen ääntämistä ja sävelkulkuja. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan kiinan kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-kiinan kielen opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 2. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5

T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kiinan kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		Tutustutaan Kiinaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Kiinasta ja kiinan kielestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kohdekielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa kiinan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit) sekä arjessa kuuluvaan	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan, havainnoidaan ja harjoitellaan kiinan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä.	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kiinan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen yksinkertaisiin kuviin perustuvien kirjoitusmerkkien mallien avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-kiinan kielen opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä havainnoimaan omaa ja kohdekieltä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas arvaa ja päättelee rohkeasti kohdekielisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)		
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieliä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kohdekieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Kiinaan ja keskustellaan, mitä	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		oppilaat jo tietävät Kiinasta ja kiinan kielestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten kohdekielisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kiinan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kohdekielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa kiinan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään kohdekielisiä sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Ohjataan oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kiinan kielen aakkosia ja yksinkertaisiin kuviin perustuvia kirjoitusmerkkejä ja	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa. Kuunnellaan ja havainnoidaan kiinan kielen ääntämistä ja sävelkulkuja. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan kiinan kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-kiinan kielen opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 2. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5

T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kiinan kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		Tutustutaan Kiinaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Kiinasta ja kiinan kielestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kohdekielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa kiinan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit) sekä arjessa kuuluvaan	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan, havainnoidaan ja harjoitellaan kiinan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä.	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kiinan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen yksinkertaisiin kuviin perustuvien kirjoitusmerkkien mallien avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Kiinaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Kiinasta ja kiinan kielestä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7

Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kiinan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa kiinan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen.

Ohjataan oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kiinan kielen aakkosia ja yksinkertaisiin kuviin perustuvia kirjoitusmerkkejä ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Kuunnellaan ja havainnoidaan kiinan kielen ääntämistä ja sävelkulkuja. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10 Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan kiinan kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kiinan kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Kiinaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Kiinasta ja kiinan kielestä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7

Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa kiinan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit) sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan, havainnoidaan ja harjoitellaan kiinan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kiinan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen yksinkertaisiin kuviin perustuvien kirjoitusmerkkien mallien avulla.

Englanti, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja

oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Englannin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkua voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

Venäjä, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Muun vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkua voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

Venäjä, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

***Vuosiluokilla 1–2 vieraan kielen ja saamen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on** herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin. Opetus tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia vieraasta kielestä tai saamen kielestä sekä niihin liittyvistä kulttuureista. Opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä aidosti itseään kiinnostavista asioista. Opetuksessa käsitellään monipuolisesti erilaisia aiheita. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.*

Oppimisympäristöt ja työtavat

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkausi ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että kohdekielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Kohdekieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja kohdekieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä

sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden kohdekieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kohdekieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoiseksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaan oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Oppimisen arviointi

Vuosiluokkaistetut A1-venäjän opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä havainnoimaan omaa ja kohdekieltä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas arvaa ja päättelee rohkeasti kohdekielisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)		
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieltä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kohdekieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Venäjään ja keskustellaan, mitä	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		oppilaat jo tietävät Venäjästä ja venäjän kielestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa venäjän kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kohdekielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa venäjän kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään kohdekielisiä sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin. Kuunnellaan ja havainnoidaan venäjän ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan venäjän kielen ääntämiseen ja ominaispiirteisiin (esimerkiksi seitsemän s-äännettä, kysymys- ja väitelauseiden intonaation merkitys sekä sanapaino). Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-venäjän opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 2. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5

T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Venäjän kielessä tutustutaan tapaan teititellä puhuttaessa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Venäjään ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Venäjästä ja venäjän kielestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kohdekielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa venäjän kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit). Kirjoitettuun kieleen tutustuminen aloitetaan kyrillisillä painokirjaimilla ja niiden vastaavuuksilla. Kuunnellaan ja havainnoidaan venäjän kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti venäjän ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.	L1, L2, L3, L4, L5,

Oppimisen arviointi

Vuosiluokkaistetut A1-venäjän opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä havainnoimaan omaa ja kohdekieltä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas arvaa ja päättelee rohkeasti kohdekielisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)		
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieltä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kohdekieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Venäjään ja keskustellaan, mitä	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		oppilaat jo tietävät Venäjästä ja venäjän kielestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa venäjän kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kohdekielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa venäjän kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään kohdekielisiä sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin. Kuunnellaan ja havainnoidaan venäjän ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan venäjän kielen ääntämiseen ja ominaispiirteisiin (esimerkiksi seitsemän s-äännettä, kysymys- ja väitelauseiden intonaation merkitys sekä sanapaino). Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-venäjän opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 2. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5

T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Venäjän kielessä tutustutaan tapaan teititellä puhuttaessa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Venäjään ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Venäjästä ja venäjän kielestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kohdekielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa venäjän kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit). Kirjoitettuun kieleen tutustuminen aloitetaan kyrillisillä painokirjaimilla ja niiden vastaavuuksilla. Kuunnellaan ja havainnoidaan venäjän kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti venäjän ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.	L1, L2, L3, L4, L5,

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Venäjään ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Venäjästä ja venäjän kielestä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7

Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa venäjän kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa venäjän kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin. Kuunnellaan ja havainnoidaan venäjän ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen

ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan venäjän kielen ääntämiseen ja ominaispiirteisiin (esimerkiksi seitsemän s-äännettä, kysymys- ja väitelauseiden intonaation merkitys sekä sanapaino). Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Venäjän kielessä tutustutaan tapaan teititellä puhuttaessa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Venäjään ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Venäjästä ja venäjän kielestä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7

Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa venäjän kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit). Kirjoitettuun kieleen tutustuminen aloitetaan kyrillisillä painokirjaimilla ja niiden vastaavuuksilla. Kuunnellaan ja havainnoidaan venäjän kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti venäjän ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Englanti, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1–2 vieraan kielen ja saamen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on *herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin. Opetus tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia vieraasta kielestä tai saamen kielestä sekä niihin liittyvistä kulttuureista. Opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä aidosti itseään kiinnostavista asioista. Opetuksessa käsitellään monipuolisesti erilaisia aiheita. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.*

Oppimisympäristöt ja työtavat

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkausi ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että kohdekielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan kielen oppimistaan esimerkiksi

Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Kohdekieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja kohdekieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden kohdekieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kohdekieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoiseksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaan oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Vuosiluokkaistetut A1-englannin opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä havainnoimaan omaa ja kohdekieltä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas arvaa ja päättelee rohkeasti kohdekielisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)	kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieliä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kohdekieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua englannin kieleen ja englanninkielisten maiden kulttuuriin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		Tutustutaan englanninkielisiin maihin ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät englannin kielen levinnäisyydestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa englannin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa englannin kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa sekä tutustutaan intonaation merkitykseen viestinnässä, esimerkiksi yes/no -kysymyksissä.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin sekä arjessa	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan englannin kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan englannin kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

		kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteiden asettamista ja erilaisia tapoja opiskella englannin kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan englanninkielisiin maihin ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät englannin kielen levinnäisyydestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa englannin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa englannin kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa sekä tutustutaan intonaation merkitykseen viestinnässä.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään	Oppilas oppii ymmärtämään	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat	L1, L2, L3, L4, L5, L7

kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit) sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan englannin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti englannin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-englannin opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä havainnoimaan omaa ja kohdekieltä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas arvaa ja päättelee rohkeasti kohdekielisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)	kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieliä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kohdekieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua englannin kieleen ja englanninkielisten maiden kulttuuriin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		Tutustutaan englanninkielisiin maihin ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät englannin kielen levinnäisyydestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa englannin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa englannin kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa sekä tutustutaan intonaation merkitykseen viestinnässä, esimerkiksi yes/no -kysymyksissä.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin sekä arjessa	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan englannin kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan englannin kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

		kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteiden asettamista ja erilaisia tapoja opiskella englannin kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan englanninkielisiin maihin ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät englannin kielen levinnäisyydestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa englannin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa englannin kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa sekä tutustutaan intonaation merkitykseen viestinnässä.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään	Oppilas oppii ymmärtämään	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat	L1, L2, L3, L4, L5, L7

kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit) sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan englannin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti englannin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin

liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua englannin kieleen ja englanninkielisten maiden kulttuuriin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan englanninkielisiin maihin ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät englannin kielen levinnäisyydestä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7

Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa englannin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa englannin kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa sekä tutustutaan intonaation merkitykseen viestinnässä, esimerkiksi yes/no -kysymyksissä.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan englannin kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan englannin kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteiden asettamista ja erilaisia tapoja opiskella englannin kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan englanninkielisiin maihin ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät englannin kielen levinnäisyydestä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7

Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten

päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa englannin kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan englanninkielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa englannin kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa sekä tutustutaan intonaation merkitykseen viestinnässä.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja

vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit) sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan englannin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti englannin kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Espanja, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1–2 vieraan kielen ja saamen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on *herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin. Opetus tukee oppilaan kykyä havainnoida ja*

hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia vieraasta kielestä tai saamen kielestä sekä niihin liittyvistä kulttuureista. Opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä aidosti itseään kiinnostavista asioista. Opetuksessa käsitellään monipuolisesti erilaisia aiheita. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkausi ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että kohdekielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Kohdekieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja kohdekieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden kohdekieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kohdekieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoiseksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaan oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Oppimisen arviointi

Vuosiluokkaistetut A1-espanjan opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä havainnoimaan omaa ja kohdekieltä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas arvaa ja päättelee rohkeasti kohdekielisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan espanjankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)	kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieliä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieliä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kohdekieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		Tutustutaan Espanjaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Espanjasta ja espanjan kielen levinneisyydestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten kohdekielisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa espanjan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kohdekielelle ja sen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa espanjan kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään kohdekielisiä sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin. Kuunnellaan ja havainnoidaan espanjan kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan espanjan kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-espanjan opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 2. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä.	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan espanjankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

		kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella espanjan kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua espanjankielisten maiden kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Espanjaan ja espanjan kielialueeseen ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät kielialueen maista.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa espanjan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kohdekielelle ja sen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa espanjan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit). Kuunnellaan ja havainnoidaan espanjan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä.	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti espanjan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Oppimisen arviointi

Vuosiluokkaistetut A1-espanjan opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 1. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 1 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 1 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä havainnoimaan omaa ja kohdekieltä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas harjoittelee yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.	Oppilas tekee havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä. Oppilas arvaa ja päättelee rohkeasti kohdekielisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan espanjankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

	(tavoitetta ei arvioida)	kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja oppia kieliä.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieliä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa	Oppilas harjoittelee käyttämään kohdekieltä tuetusti muutamissa yleisimmin toistuvissa arjen viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		Tutustutaan Espanjaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Espanjasta ja espanjan kielen levinneisyydestä.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas harjoittelee hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä ja TVT-taitoja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas arvaa tai päättelee yksittäisten kohdekielisten sanojen merkityksiä ohjatusti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas harjoittelee ohjatusti tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa espanjan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee käyttämään joitakin kohdekielelle ja sen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa espanjan kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään kohdekielisiä sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin. Kuunnellaan ja havainnoidaan espanjan kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii käyttämään joitakin tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa tuetusti ja tutuissa tilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan espanjan kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vuosiluokkaistetut A1-espanjan opetuksen tavoitteet, oppimisen tavoitteet ja opetuksen sisällöt 2. luokan lopussa

Opetuksen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet vuosiluokan 2 lopussa	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokan 2 lopussa	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä.	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan espanjankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden	L1, L4, L5

		kielten osaamisen perusteella.	
T5 tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella espanjan kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua espanjankielisten maiden kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia	L1, L2, L4, L5, L6, L7

		kokemuksia ja verkkoyhteyksiä. Tutustutaan Espanjaan ja espanjan kielialueeseen ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät kielialueen maista.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa espanjan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas oppii käyttämään joitakin kohdekielelle ja sen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	S3 Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa espanjan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit). Kuunnellaan ja havainnoidaan espanjan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä.	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti espanjan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua koulun ja lähiympäristön kieliin ja kulttuureihin. Ohjata oppilasta havainnoimaan omaa ja kohdekieltä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, kotona ja lähiympäristössä puhutaan ja opiskellaan. Tutustutaan näihin kieliin liittyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdessä kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen omassa lähiympäristössä.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään havaintoja kielistä ja kielenkäytöstä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan espanjankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja tutustua yhdessä tavoitteiden asettamiseen kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan tavoitteen asettamista ja erilaisia tapoja opiskella kieliä. Harjoitellaan positiivisen palautteen antamista esimerkiksi toiminnallisin keinoin.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Ohjata ja rohkaista oppilasta käyttämään kieltä arjen vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja fraaseja esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelien ja sovellusten avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Espanjaan ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät Espanjasta ja espanjan kielen levinneisyydestä.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa espanjan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa espanjan kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu puhuttuihin teksteihin. Kuunnellaan ja havainnoidaan espanjan kielen ääntämistä. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään joitakin kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puhuen, leikkien ja laulaen, oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen

ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tutustutaan espanjan kielen ääntämiseen. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman sekä pelien ja sovellusten avulla.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Paikallinen tarkennus:

T1

Tutustua kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T3

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Paikallinen tarkennus:

T4

Ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan espanjankielisten sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Paikallinen tarkennus:

T5

Tutustua yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella espanjan kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua espanjankielisten maiden kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaiden omia kokemuksia ja verkkoyhteyksiä.

Tutustutaan Espanjaan ja espanjan kielialueeseen ja keskustellaan, mitä oppilaat jo tietävät kielialueen maista.

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

T7

Ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa espanjan kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden, ilmeiden, piirtämisen ja sovellusten käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Totutellaan käyttämään arjen vuorovaikutustilanteissa espanjan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T9

Ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin (yksittäiset sanat ja fraasit). Kuunnellaan ja havainnoidaan espanjan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, kuvien ja sovelluksien avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Paikallinen tarkennus:

T10

Ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti espanjan kielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja fraaseja harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Saksa, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja

oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Muun vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkua voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

Ympäristöoppi

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana[290] ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös

290 Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 §

omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** ympäristöopin opetus jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan oppilaiden omaa ympäristöä sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Leikkiin perustuvien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.*

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Opittavien asioiden jakaminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna,

joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat

- *edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikkumisessa*
- *edistyminen havaintojen tekemisessä*
- *edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa*
- *edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa.*

Osaamisen arviointi

Ympäristöopin arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitykset, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas toteuttaa luonnollista uteliaisuuttaan ja kokee ympäristöopin asiat merkityksellisiksi itselleen.	S1-S6		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia
T2 Oppilas iloitsee ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisestaan ja uusista haasteista sekä harjoittelee pitkäjänteistä työskentelyä.	S1-S6	Työskentelytaidot	Oppilas työskentelee ahkerasti.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti työskentelyyn.
T3 Oppilaan ympäristöherkkyys kehittyy ja oppilas opettelee toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä.	S1-S6	Ympäristöherkkyyden kehittyminen ja kestävä toiminta lähiympäristössä sekä koulussa	Oppilas on harjoitellut lähiympäristössä ja kouluyhteisössä kestävällä tavalla toimimista.	Oppilas toimii lähiympäristössä ja kouluyhteisössä aikuisen tukemana.
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T4 Oppilas harjoittelee tutkimista, toimimista sekä retkeilyä ja liikkumista lähiympäristössä.	S2-S4,S6	Tutkiminen ja toimiminen lähiympäristössä	Oppilas on liikkunut ja retkeillyt omassa lähiympäristössään sekä harjoitellut sen tutkimista ja siellä toimimista.	Oppilas on retkeillyt ja liikkunut omassa lähiympäristössään sekä harjoitellut sen tutkimista ja siellä toimimista aikuisen tukemana.
T5 Oppilas ihmettelee, kyselee ja käyttää yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja	S1-S6	Pohdintojen käyttäminen tutkimusten ja toimintojen lähtökohtana	Oppilas osaa ihmetellä ja kyseenalaistaa asioita sekä käyttää yhteisiä pohdintoja pienten	Oppilas osaa ihmetellä ja kysellä. Aikuisen tukemana oppilas käyttää pohdintojaan tutkimusten ja

toimintojen lähtökohtana.			tutkimusten ja toimintojen pohjana.	toimintojen pohjana.
T6 Oppilas harjoittelee eri aistien avulla havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössä. Oppilas käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja esittelee tuloksia eri tavoin, esimerkiksi sanallisesti tai piirtäen.	S1-S6	Havaintojen tekeminen, tutkimusvälineiden käyttö ja tuloksien esittely	Oppilas on harjoitellut havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössään. Oppilas osaa käyttää eri aisteja havaintojen tekemiseen. Oppilas on käyttänyt yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja osaa esitellä tuloksia esimerkiksi sanallisesti tai piirtäen.	Oppilas on harjoitellut aikuisen tukemana eri aistien avulla havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössään. Oppilas on tutustunut yksinkertaisten tutkimusvälineiden käyttöön.
T7 Oppilas harjoittelee materiaalien luokittelua kierrättämisen yhteydessä.	S1-S6	Materiaalien luokittelu ja kierrättäminen	Oppilas on oppinut kierrättämistä ja materiaalien luokittelua.	Oppilas on harjoitellut ohjatusti kierrättämistä ja materiaalien luokittelua.
T8 Oppilas harjoittelee toimimaan turvallisesti ja noudattamaan annettuja ohjeita sekä hahmottamaan niiden perusteluita. Oppilas pohtii turvallisuutta vahvistavia tekijöitä.	S1-S6	Toimiminen turvallisesti	Oppilas on harjoitellut turvallisen toiminnan taitoja ja osaa nimetä erilaisia turvallisuutta vahvistavia tekijöitä. Oppilas ymmärtää perustelut yhteisille toimintaohjeille ja pääsääntöisesti osaa toimia niiden mukaan.	Oppilas tarvitsee aikuisen tukea toimiakseen itsensä ja muiden kannalta turvallisesti ja osaa nimetä joitakin turvallisuutta vahvistavia tekijöitä. Oppilas tarvitsee tukea ohjeiden mukaan toimimisessa.
T9 Oppilas tutustuu arjen teknologiaan eli arkea helpottaviin teknisiin ratkaisuihin.	S2, S4, S6	Arjen teknologiaan tutustuminen	Oppilas on tutustunut arjen teknologiaan.	Oppilas on tutustunut arjen teknologiaan aikuisen ohjaamana.
T10 Oppilas harjoittelee ryhmässä	S1-S6	Tunnetaidot ja ryhmässä toimimisen taidot	Oppilas osaa toimia ryhmässä. Oppilas on	Oppilas tarvitsee paljon aikuisen tukea ryhmässä

toimimisen taitoja ja tunnetaitoja. Oppilas harjoittelee oman itsensä ja muiden arvostamista.			harjoitellut tunteiden tunnistamista ja toisten huomioon ottamista.	toimimisessa sekä toisten huomioon ottamisessa.
T11 Oppilas harjoittelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö tiedon hankkimisessa	Oppilas on harjoitellut tiedon hankkimista tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.	Oppilas on tutustunut aikuisen tukemana tieto- ja viestintäteknologiaan tiedon hankkimisen välineenä.
Tiedot ja ymmärrys				
T12 Oppilas harjoittelee jäsentämään ympäristöään, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä.	S1-S6	Ympäristön, ilmiöiden ja ihmisen toiminnan jäsentäminen	Oppilas ymmärtää oman ympäristönsä ja ihmisen toiminnan välisiä yhteyksiä ja on harjoitellut niihin liittyvien ilmiöiden jäsentämistä.	Oppilas on tutustunut ihmisen toimintaan ja toiminnan vaikutuksiin omassa lähiympäristössään.
T13 Oppilas harjoittelee ymmärtämään yksinkertaisia kuvia ja malleja ympäristön kuvaajina.	S1-S6	Kuvien ja mallien ymmärtäminen ympäristön kuvaajina	Oppilas on harjoitellut yksinkertaisten kuvien ja mallien käyttöä oman lähiympäristönsä kuvaamisessa.	Oppilas on tutustunut aikuisen tukemana yksinkertaisten kuvien ja mallien käyttöön oman lähiympäristönsä kuvaamisessa.
T 14 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään ja perustelemaan näkemyksiään erilaisissa tilanteissa.	S1-S6	Itseilmaisu ja näkemysten perustelu	Oppilas rohkenee ilmaista itseään ja perustella omia näkemyksiään erilaisissa tilanteissa.	Oppilas on harjoitellut itseilmaisua ja osaa ilmaista aikuisen tukemana omia näkemyksiään erilaisissa tilanteissa.
T15 Oppilas pohtii mielen hyvinvointia tukevia tekijöitä.	S1, S5	Mielen hyvinvoinnin pohdinta	Oppilas on oppinut huomaamaan mielen hyvinvointiin vaikuttavia ja sitä tukevia tekijöitä.	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan mielen hyvinvoinnilla.

Ympäristöopin arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitykset, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas toteuttaa luonnollista uteliaisuuttaan ja kokee ympäristöopin asiat merkityksellisiksi itselleen.	S1-S6		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas iloitsee ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisestaan ja uusista haasteista sekä harjoittelee pitkäjänteistä työskentelyä.	S1-S6		Oppilas työskentelee ahkerasti.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti työskentelyyn.
T3 Oppilaan ympäristöherkkyys kehittyy ja oppilas opettelee toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä.	S1-S6	Ympäristöherkkyyden kehittyminen, lähiympäristössä ja kouluyhteisössä toimiminen	Oppilas on harjoitellut lähiympäristössä ja kouluyhteisössä kestävällä tavalla toimimista.	Oppilas toimii lähiympäristössä ja kouluyhteisössä aikuisen tukemana.
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T4 Oppilas harjoittelee tutkimista, toimimista sekä retkeilyä ja liikkumista lähiympäristössä.	S2-S4, S6	Lähiympäristön tutkiminen	Oppilas on retkeillyt ja liikkunut omassa lähiympäristössään sekä harjoitellut sen tutkimista ja siellä toimimista. Oppilas osoittaa pystyvänsä myös itsenäiseen toimintaan.	Oppilas on retkeillyt ja liikkunut omassa lähiympäristössään sekä harjoitellut sen tutkimista ja siellä toimimista aikuisen tukemana.
T5 Oppilas ihmettelee, kyselee ja käyttää yhteisiä pohdintoja	S1-S6	Ihmettely ja kyseenalaistaminen tutkimusten lähtökohtana	Oppilas osaa ihmetellä ja kyseenalaistaa asioita ja käyttää yhteisiä	Oppilas osaa ihmetellä ja kysellä. Aikuisen tukemana oppilas käyttää

pienten tutkimusten ja toimintojen lähtökohtana.			pohdintoja pienten tutkimusten ja toimintojen lähtökohtana.	pohdintojaan tutkimusten ja toimintojen lähtökohtana.
T6 Oppilas harjoittelee eri aistien avulla havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössä. Oppilas käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja esittelee tuloksia eri tavoin, esimerkiksi sanallisesti tai piirtäen.	S1-S6	Havainnointi, kokeilut ja tutkimusvälineiden käyttö, tuloksien esittely	Oppilas osaa käyttää eri aisteja havaintojen tekemiseen koulussa ja omassa lähiympäristössä. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja osaa esitellä tuloksia eri tavoin.	Oppilas on harjoitellut eri aistien avulla havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössään. Oppilas on tutustunut yksinkertaisten tutkimusvälineiden käyttöön.
T7 Oppilas harjoittelee kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä sekä elinympäristöjä ja ilmiöitä. Oppilas harjoittelee kuvailemaan, luokittelemaan sekä vertailemaan myös materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä.	S1-S6	Eliöiden, elinympäristöjen ja ilmiöiden vertailu, kuvailu ja luokittelu	Oppilas on harjoitellut eliöiden (kasvit, sienet, nisäkkäät, linnut sekä muut selkärankaiset ja selkärangattomat) sekä elinympäristöjen ja ilmiöiden kuvailua, vertailua ja luokittelua. Oppilas on perehtynyt erilaisten materiaalien ja tilanteiden kuvailuun, luokitteluun ja vertailuun.	Oppilas on tutustunut eliöihin (kasvit, sienet, nisäkkäät, linnut sekä selkärankaiset ja selkärangattomat) sekä elinympäristöihin ja ilmiöihin. Oppilas on tutustunut erilaisiin materiaaleihin ja tilanteisiin.
T8 Oppilas harjoittelee toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita.	S1-S6	Toiminen turvallisesti	Oppilas osaa toimia turvallisesti ja noudattaa annettuja ohjeita sekä ymmärtää yhteisten sääntöjen ja ohjeiden perustelut.	Oppilas tarvitsee aikuisen tukea toimiakseen itsensä ja muiden kannalta turvallisesti. Oppilas tarvitsee tukea ohjeiden mukaan toimimisessa.

T9 Oppilas tutustuu monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostuu kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien.	S2, S4, S6	Arjen teknologiaan tutustuminen	Oppilas on perehtynyt arjen teknologiaan: oppilas on innokkaasti osallistunut kokeilemaan, keksimään ja rakentelemaan yhdessä toisten kanssa.	Oppilas on tutustunut arjen teknologiaan.
T10 Oppilas harjoittelee ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja. Oppilas harjoittelee oman itsensä ja muiden arvostamista.	S1-S6	Tunnetaidot ja ryhmässä toimimisen taidot	Oppilas osaa toimia ryhmässä. Oppilas on harjoitellut tunteiden tunnistamista ja toisten huomioon ottamista.	Oppilas tarvitsee aikuisen tukea ryhmässä toimimisessa sekä toisten huomioon ottamisessa.
T11 Oppilas harjoittelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö tiedonhankkimisessa, havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä	Oppilas osaa käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä on harjoitellut havaintojen tallentamista ja esittämistä.	Oppilas on harjoitellut ohjatusti tieto- ja viestintäteknologian käyttöä.
Tiedot ja ymmärrys				
T12 Oppilas harjoittelee jäsentämään ympäristöään, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä.	S1-S6	Ympäristön, ilmiöiden ja ihmisen toiminnan jäsentäminen	Oppilas ymmärtää oman ympäristönsä ja ihmisen toiminnan välisiä yhteyksiä ja on harjoitellut niihin liittyvien ilmiöiden jäsentämistä.	Oppilas on tutustunut ihmisen toimintaan ja toiminnan vaikutuksiin omassa lähiympäristössään.
T13 Oppilas harjoittelee ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina.	S1-S6	Kuvien ja mallien ymmärtäminen ympäristön kuvaajina	Oppilas on harjoitellut yksinkertaisten kuvien, mallien ja karttojen käyttöä kuvatessaan omaa lähiympäristöään.	Oppilas on tutustunut yksinkertaisten kuvien, mallien ja karttojen käyttöön oman lähiympäristönsä kuvaamisessa.
T14 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään ja	S1-S6	Itseilmaisu ja näkemysten perustelu	Oppilas osaa ilmaista itseään ja perustella omia mielipiteitään ja näkemyksiään.	Oppilas on harjoitellut itseilmaisua ja osaa ilmaista aikuisen

perustelemaan näkemyksiään.				tukemana omia näkemyksiään.
T15 Oppilas pohtii kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä.	S1, S5	Mielen hyvinvoinnin pohdinta	Oppilaalle on muodostunut näkemys terveyttä ja hyvinvointia tukevista tekijöistä. Oppilas tunnistaa kasvuun ja kehitykseen vaikuttavia asioita.	Oppilas on tutustunut kasvuun ja kehitykseen sekä terveyttä ja hyvinvointia tukeviin tekijöihin.

Osaamisen arviointi

Ympäristöopin arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitykset, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas toteuttaa luonnollista uteliaisuuttaan ja kokee ympäristöopin asiat merkityksellisiksi itselleen.	S1-S6		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia
T2 Oppilas iloitsee ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisestaan ja uusista haasteista sekä harjoittelee pitkäjänteistä työskentelyä.	S1-S6	Työskentelytaidot	Oppilas työskentelee ahkerasti.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti työskentelyyn.
T3 Oppilaan ympäristöherkkyys kehittyy ja oppilas opettelee toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä.	S1-S6	Ympäristöherkkyyden kehittyminen ja kestävä toiminta lähiympäristössä sekä koulussa	Oppilas on harjoitellut lähiympäristössä ja kouluyhteisössä kestävällä tavalla toimimista.	Oppilas toimii lähiympäristössä ja kouluyhteisössä aikuisen tukemana.
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T4 Oppilas harjoittelee tutkimista, toimimista sekä retkeilyä ja liikkumista lähiympäristössä.	S2-S4,S6	Tutkiminen ja toimiminen lähiympäristössä	Oppilas on liikkunut ja retkeillyt omassa lähiympäristössään sekä harjoitellut sen tutkimista ja siellä toimimista.	Oppilas on retkeillyt ja liikkunut omassa lähiympäristössään sekä harjoitellut sen tutkimista ja siellä toimimista aikuisen tukemana.
T5 Oppilas ihmettelee, kyselee ja käyttää yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja	S1-S6	Pohdintojen käyttäminen tutkimusten ja toimintojen lähtökohtana	Oppilas osaa ihmetellä ja kyseenalaistaa asioita sekä käyttää yhteisiä pohdintoja pienten	Oppilas osaa ihmetellä ja kysellä. Aikuisen tukemana oppilas käyttää pohdintojaan tutkimusten ja

toimintojen lähtökohtana.			tutkimusten ja toimintojen pohjana.	toimintojen pohjana.
T6 Oppilas harjoittelee eri aistien avulla havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössä. Oppilas käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja esittelee tuloksia eri tavoin, esimerkiksi sanallisesti tai piirtäen.	S1-S6	Havaintojen tekeminen, tutkimusvälineiden käyttö ja tuloksien esittely	Oppilas on harjoitellut havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössään. Oppilas osaa käyttää eri aisteja havaintojen tekemiseen. Oppilas on käyttänyt yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja osaa esitellä tuloksia esimerkiksi sanallisesti tai piirtäen.	Oppilas on harjoitellut aikuisen tukemana eri aistien avulla havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössään. Oppilas on tutustunut yksinkertaisten tutkimusvälineiden käyttöön.
T7 Oppilas harjoittelee materiaalien luokittelua kierrättämisen yhteydessä.	S1-S6	Materiaalien luokittelu ja kierrättäminen	Oppilas on oppinut kierrättämistä ja materiaalien luokittelua.	Oppilas on harjoitellut ohjatusti kierrättämistä ja materiaalien luokittelua.
T8 Oppilas harjoittelee toimimaan turvallisesti ja noudattamaan annettuja ohjeita sekä hahmottamaan niiden perusteluita. Oppilas pohtii turvallisuutta vahvistavia tekijöitä.	S1-S6	Toimiminen turvallisesti	Oppilas on harjoitellut turvallisen toiminnan taitoja ja osaa nimetä erilaisia turvallisuutta vahvistavia tekijöitä. Oppilas ymmärtää perustelut yhteisille toimintaohjeille ja pääsääntöisesti osaa toimia niiden mukaan.	Oppilas tarvitsee aikuisen tukea toimiakseen itsensä ja muiden kannalta turvallisesti ja osaa nimetä joitakin turvallisuutta vahvistavia tekijöitä. Oppilas tarvitsee tukea ohjeiden mukaan toimimisessa.
T9 Oppilas tutustuu arjen teknologiaan eli arkea helpottaviin teknisiin ratkaisuihin.	S2, S4, S6	Arjen teknologiaan tutustuminen	Oppilas on tutustunut arjen teknologiaan.	Oppilas on tutustunut arjen teknologiaan aikuisen ohjaamana.
T10 Oppilas harjoittelee ryhmässä	S1-S6	Tunnetaidot ja ryhmässä toimimisen taidot	Oppilas osaa toimia ryhmässä. Oppilas on	Oppilas tarvitsee paljon aikuisen tukea ryhmässä

toimimisen taitoja ja tunnetaitoja. Oppilas harjoittelee oman itsensä ja muiden arvostamista.			harjoitellut tunteiden tunnistamista ja toisten huomioon ottamista.	toimimisessa sekä toisten huomioon ottamisessa.
T11 Oppilas harjoittelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö tiedon hankkimisessa	Oppilas on harjoitellut tiedon hankkimista tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.	Oppilas on tutustunut aikuisen tukemana tieto- ja viestintäteknologiaan tiedon hankkimisen välineenä.
Tiedot ja ymmärrys				
T12 Oppilas harjoittelee jäsentämään ympäristöään, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä.	S1-S6	Ympäristön, ilmiöiden ja ihmisen toiminnan jäsentäminen	Oppilas ymmärtää oman ympäristönsä ja ihmisen toiminnan välisiä yhteyksiä ja on harjoitellut niihin liittyvien ilmiöiden jäsentämistä.	Oppilas on tutustunut ihmisen toimintaan ja toiminnan vaikutuksiin omassa lähiympäristössään.
T13 Oppilas harjoittelee ymmärtämään yksinkertaisia kuvia ja malleja ympäristön kuvaajina.	S1-S6	Kuvien ja mallien ymmärtäminen ympäristön kuvaajina	Oppilas on harjoitellut yksinkertaisten kuvien ja mallien käyttöä oman lähiympäristönsä kuvaamisessa.	Oppilas on tutustunut aikuisen tukemana yksinkertaisten kuvien ja mallien käyttöön oman lähiympäristönsä kuvaamisessa.
T 14 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään ja perustelemaan näkemyksiään erilaisissa tilanteissa.	S1-S6	Itseilmaisu ja näkemysten perustelu	Oppilas rohkenee ilmaista itseään ja perustella omia näkemyksiään erilaisissa tilanteissa.	Oppilas on harjoitellut itseilmaisua ja osaa ilmaista aikuisen tukemana omia näkemyksiään erilaisissa tilanteissa.
T15 Oppilas pohtii mielen hyvinvointia tukevia tekijöitä.	S1, S5	Mielen hyvinvoinnin pohdinta	Oppilas on oppinut huomaamaan mielen hyvinvointiin vaikuttavia ja sitä tukevia tekijöitä.	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan mielen hyvinvoinnilla.

Ympäristöopin arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitykset, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas toteuttaa luonnollista uteliaisuuttaan ja kokee ympäristöopin asiat merkityksellisiksi itselleen.	S1-S6		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas iloitsee ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisestaan ja uusista haasteista sekä harjoittelee pitkäjänteistä työskentelyä.	S1-S6		Oppilas työskentelee ahkerasti.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti työskentelyyn.
T3 Oppilaan ympäristöherkkyys kehittyy ja oppilas opettelee toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä.	S1-S6	Ympäristöherkkyyden kehittyminen, lähiympäristössä ja kouluyhteisössä toimiminen	Oppilas on harjoitellut lähiympäristössä ja kouluyhteisössä kestävällä tavalla toimimista.	Oppilas toimii lähiympäristössä ja kouluyhteisössä aikuisen tukemana.
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T4 Oppilas harjoittelee tutkimista, toimimista sekä retkeilyä ja liikkumista lähiympäristössä.	S2-S4, S6	Lähiympäristön tutkiminen	Oppilas on retkeillyt ja liikkunut omassa lähiympäristössään sekä harjoitellut sen tutkimista ja siellä toimimista. Oppilas osoittaa pystyvänsä myös itsenäiseen toimintaan.	Oppilas on retkeillyt ja liikkunut omassa lähiympäristössään sekä harjoitellut sen tutkimista ja siellä toimimista aikuisen tukemana.
T5 Oppilas ihmettelee, kyselee ja käyttää yhteisiä pohdintoja	S1-S6	Ihmettely ja kyseenalaistaminen tutkimusten lähtökohtana	Oppilas osaa ihmetellä ja kyseenalaistaa asioita ja käyttää yhteisiä	Oppilas osaa ihmetellä ja kysellä. Aikuisen tukemana oppilas käyttää

pienten tutkimusten ja toimintojen lähtökohtana.			pohdintoja pienten tutkimusten ja toimintojen lähtökohtana.	pohdintojaan tutkimusten ja toimintojen lähtökohtana.
T6 Oppilas harjoittelee eri aistien avulla havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössä. Oppilas käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja esittelee tuloksia eri tavoin, esimerkiksi sanallisesti tai piirtäen.	S1-S6	Havainnointi, kokeilut ja tutkimusvälineiden käyttö, tuloksien esittely	Oppilas osaa käyttää eri aisteja havaintojen tekemiseen koulussa ja omassa lähiympäristössä. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja osaa esitellä tuloksia eri tavoin.	Oppilas on harjoitellut eri aistien avulla havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössään. Oppilas on tutustunut yksinkertaisten tutkimusvälineiden käyttöön.
T7 Oppilas harjoittelee kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä sekä elinympäristöjä ja ilmiöitä. Oppilas harjoittelee kuvailemaan, luokittelemaan sekä vertailemaan myös materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä.	S1-S6	Eliöiden, elinympäristöjen ja ilmiöiden vertailu, kuvailu ja luokittelu	Oppilas on harjoitellut eliöiden (kasvit, sienet, nisäkkäät, linnut sekä muut selkärankaiset ja selkärangattomat) sekä elinympäristöjen ja ilmiöiden kuvailua, vertailua ja luokittelua. Oppilas on perehtynyt erilaisten materiaalien ja tilanteiden kuvailuun, luokitteluun ja vertailuun.	Oppilas on tutustunut eliöihin (kasvit, sienet, nisäkkäät, linnut sekä selkärankaiset ja selkärangattomat) sekä elinympäristöihin ja ilmiöihin. Oppilas on tutustunut erilaisiin materiaaleihin ja tilanteisiin.
T8 Oppilas harjoittelee toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita.	S1-S6	Toiminen turvallisesti	Oppilas osaa toimia turvallisesti ja noudattaa annettuja ohjeita sekä ymmärtää yhteisten sääntöjen ja ohjeiden perustelut.	Oppilas tarvitsee aikuisen tukea toimiakseen itsensä ja muiden kannalta turvallisesti. Oppilas tarvitsee tukea ohjeiden mukaan toimimisessa.

T9 Oppilas tutustuu monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostuu kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien.	S2, S4, S6	Arjen teknologiaan tutustuminen	Oppilas on perehtynyt arjen teknologiaan: oppilas on innokkaasti osallistunut kokeilemaan, keksimään ja rakentelemaan yhdessä toisten kanssa.	Oppilas on tutustunut arjen teknologiaan.
T10 Oppilas harjoittelee ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja. Oppilas harjoittelee oman itsensä ja muiden arvostamista.	S1-S6	Tunnetaidot ja ryhmässä toimimisen taidot	Oppilas osaa toimia ryhmässä. Oppilas on harjoitellut tunteiden tunnistamista ja toisten huomioon ottamista.	Oppilas tarvitsee aikuisen tukea ryhmässä toimimisessa sekä toisten huomioon ottamisessa.
T11 Oppilas harjoittelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö tiedonhankkimisessa, havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä	Oppilas osaa käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä on harjoitellut havaintojen tallentamista ja esittämistä.	Oppilas on harjoitellut ohjatusti tieto- ja viestintäteknologian käyttöä.
Tiedot ja ymmärrys				
T12 Oppilas harjoittelee jäsentämään ympäristöään, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä.	S1-S6	Ympäristön, ilmiöiden ja ihmisen toiminnan jäsentäminen	Oppilas ymmärtää oman ympäristönsä ja ihmisen toiminnan välisiä yhteyksiä ja on harjoitellut niihin liittyvien ilmiöiden jäsentämistä.	Oppilas on tutustunut ihmisen toimintaan ja toiminnan vaikutuksiin omassa lähiympäristössään.
T13 Oppilas harjoittelee ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina.	S1-S6	Kuvien ja mallien ymmärtäminen ympäristön kuvaajina	Oppilas on harjoitellut yksinkertaisten kuvien, mallien ja karttojen käyttöä kuvatessaan omaa lähiympäristöään.	Oppilas on tutustunut yksinkertaisten kuvien, mallien ja karttojen käyttöön oman lähiympäristönsä kuvaamisessa.
T14 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään ja	S1-S6	Itseilmaisu ja näkemysten perustelu	Oppilas osaa ilmaista itseään ja perustella omia mielipiteitään ja näkemyksiään.	Oppilas on harjoitellut itseilmaisua ja osaa ilmaista aikuisen

perustelemaan näkemyksiään.				tukemana omia näkemyksiään.
T15 Oppilas pohtii kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä.	S1, S5	Mielen hyvinvoinnin pohdinta	Oppilaalle on muodostunut näkemys terveyttä ja hyvinvointia tukevista tekijöistä. Oppilas tunnistaa kasvuun ja kehitykseen vaikuttavia asioita.	Oppilas on tutustunut kasvuun ja kehitykseen sekä terveyttä ja hyvinvointia tukeviin tekijöihin.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkityksselliseksi itselleen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas toteuttaa luonnollista uteliaisuuttaan ja kokee ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja

erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas iloitsee ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisestaan ja uusista haasteista sekä harjoittelee pitkäjänteistä työskentelyä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilaan ympäristöherkkyys kehittyy ja oppilas opettelee toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee tutkimista, toimimista sekä retkeilyä ja liikkumista lähiympäristössä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas ihmettelee, kyselee ja käyttää yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja toimintojen lähtökohtana.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään.

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee eri aistien avulla havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössä. Oppilas käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja esittelee tuloksia eri tavoin, esimerkiksi sanallisesti tai piirtäen.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee materiaalien luokittelua kierrättämisen yhteydessä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee toimimaan turvallisesti ja noudattamaan annettuja ohjeita sekä hahmottamaan niiden perusteluita.

Oppilas pohtii turvallisuutta vahvistavia tekijöitä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu arjen teknologiaan eli arkea helpottaviin teknisiin ratkaisuihin.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja

erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja. Oppilas harjoittelee oman itsensä ja muiden arvostamista.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään

yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään.

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas harjoittelee jäsentämään ympäristöään, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas harjoittelee ymmärtämään yksinkertaisia kuvia ja malleja ympäristön kuvaajina.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään ja perustelemaan näkemyksiään erilaisissa tilanteissa.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan oppilaan arjessa näkyvä ilmiö (esim. veden olomuodot säiden ja lämpötilan vaihtuessa), jota voidaan kuvata ympäristötiedon käsitteillä.

Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Harjoitellaan avun pyytämistä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan havainnointia sekä luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelua koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina käyttäen eri aisteja ja vahvistaen oppilaan luontosuhdetta.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekemistä lähiympäristössä sekä mm. kasvien kasvatuksen yhteydessä.

Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan kestävän elämäntavan harjoittelua ja valitaan monipuolisesti sisältöjä kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Sosiaalista kestävää kehitystä tuetaan harjoittelemalla itsestä huolehtimista sekä yhteistyötaitojen vahvistamista. Kulttuurista kestävää kehitystä voidaan tukea huomioimalla juhlapyhiä ja niihin liittyviä perinteitä. Ekologista kestävää kehitystä harjoitellaan huolehtimalla omista ja yhteisistä tavaroista. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opetellaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä.

T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas pohtii mielen hyvinvointia tukevia tekijöitä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Ensimmäisellä luokalla painottuvat ikäkauden mukainen tunnetaitojen harjoittelu, kuten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu sekä mielen hyvinvoinnin edistäminen ikäkauden mukaisesti, kuten itsensä ja muiden arvostaminen.

Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja kannustetaan oppilasta toimimaan sen mukaisesti.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 2. luokalla.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkityksselliseksi itselleen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas toteuttaa luonnollista uteliaisuuttaan ja kokee ympäristöopin asiat merkityksselliseksi itselleen.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja

erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas iloitsee ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisestaan ja uusista haasteista sekä harjoittelee pitkäjänteistä työskentelyä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilaan ympäristöherkkyys kehittyy ja oppilas opettelee toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin

edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee tutkimista, toimimista sekä retkeilyä ja liikkumista lähiympäristössä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien

avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas ihmettelee, kyselee ja käyttää yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja toimintojen lähtökohtana.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee eri aistien avulla havaintojen ja kokeilujen tekemistä koulussa ja omassa lähiympäristössä. Oppilas käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja esittelee tuloksia eri tavoin, esimerkiksi sanallisesti tai piirtäen.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä sekä elinympäristöjä ja ilmiöitä. Oppilas harjoittelee kuvailemaan, luokittelemaan sekä vertailemaan myös materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden

perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostuu kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja. Oppilas harjoittelee oman itsensä ja muiden arvostamista.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden

perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas harjoittelee jäsentämään ympäristöään, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin

edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas harjoittelee ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen

merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään ja perustelemaan näkemyksiään.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan lähiympäristön yleisimpien eliölajien ja niiden elinympäristöjen tunnistamista sekä rakennetun ympäristön kohteiden tunnistamista. Ympäristöä ja sen ilmiöitä, kuten säätä, kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan tutkimisen ja kokeilemisen harjoittelua valiten sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Varsinaiset tutkimuksen aiheet voivat nousta lasten omasta arjesta ja heidän kysymyksistään. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Ihmisen toimintaan liittyvänä tutkimustehtävänä voidaan käyttää esimerkiksi luokan paperijätteen mittaamista, jätteen vähentämisen suunnitelmaa, toteutusta ja arviointia. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Arjen teknologiaa voidaan tutkia tarkastelemalla lapsen arjessa käytettäviä esineitä, kuten saksia, keinulautaa, kottikärryjä tai jotain muuta lasten elinympäristöstä löytyvää teknologista keksintöä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan edelleen kestävän kehityksen käytänteitä ja pidetään niitä yllä. Lisäksi painotetaan seuraavia sisältöjä: Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. Erilaiset oppilasraadit ja toimikunnat sopivat tukemaan kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä ja lasten osallisuutta.

T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas pohtii kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöä jatketaan ja syvennetään.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Arjen terveystottumuksia voidaan harjoitella esimerkiksi lautasmallin avulla.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1–2** äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää oppilaiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuutta sekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen ilmaisuun, draamaan, kaunokirjallisuuteen ja monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta kouluun niin äidinkielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen[291] mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää[292] oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa [293]hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- *oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai*
- *oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan

291 Valtioneuvoston asetus (422/2012)
292 Perusopetuslaki (628/1998) 30 §
293 Perusopetuslaki (628/1998) 3 §

kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.*

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan

oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Osaamisen arviointi

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutus tilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas rohkaistuu osallistumaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin ryhmä- ja luokkatilanteissa. Oppilas vahvistaa kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan.	S1	Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin. Hän pystyy yleensä seuraamaan opetuspuhetta ja luokan keskusteluja.	Oppilas toimii vielä epävarmasti vuorovaikutustilanteissa, ja hänellä on usein vaikeuksia seurata opettajan ja toisten oppilaiden kerrontaa.
T2 Oppilas osallistuu keskustelutilanteisiin ja oppii esittämään kysymyksiä ja mielipiteitä sekä kertomaan tunteistaan.	S1	Vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas osallistuu aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja osaa kertoa havainnoistaan ja kokemastaan sekä esittää kysymyksiä.	Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin. Hän osaa jonkin verran kertoa kokemastaan sekä esittää kysymyksiä, mutta ei aina pysty seuraamaan keskustelua tai reagoimaan tarkoituksenmukaisesti toisten viestintään.
T3 Oppilas rohkaistuu osallistumaan erilaisiin leikkeihin ja ilmaisuharjoituksiin. Oppilas rohkaistuu ottamaan erilaisia rooleja ja ilmaisemaan itseään draaman avulla.	S1	Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja keskittyen ilmaisuharjoituksiin.	Oppilas osallistuu ilmaisuharjoituksiin epävarmasti, eikä mielellään ota erilaisia rooleja.
Tekstien tulkitseminen				
T4 Oppilas opettelee ahkerasti lukemaan.	S2	Lukutaito ja sana- ja käsitevarannon laajentaminen	Oppilas osaa lukea melko sujuvasti ja tunnistaa sanat ilman, että etenee kirjain kirjaimelta tai tavu tavulta.	Oppilas osaa lukea tavuja ja lyhyitä, tuttuja sanoja sujuvasti, mutta lauseiden lukeminen on vielä hidasta

Oppilas lukee sanatasolla sanoja sujuvasti. Oppilas kartuttaa sana- ja käsitevarantoaan.			Hän on jo alkanut lukiessaan tarkkailla ymmärtämistä ja pyrkii laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.	ja epävarmaa. Hän kiinnittää lukiessaan jonkin verran huomiota sanojen ymmärtämiseen.
T5 Oppilas tarkastelee ympäristönsä tekstejä ja ymmärtää tapoja ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa. Oppilas lukee kielitaidolleen sopivaa lastenkirjallisuutta. Oppilas harjaantuu kertomaan lukemastaan ja kuulemastaan.	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas lukee lukutaitoaan vastaavaa lastenkirjallisuutta ja osaa jonkin verran kertoa lukemastaan ja kuulemastaan. Hän ymmärtää teksteissä esiintyviä ajan ja paikan ilmauksia.	Oppilas lukee lukutaitoaan vastaavia tekstejä ohjatusti. Hän pystyy tekemään joitakin huomioita niissä esiintyvistä ajan ja paikan ilmauksista.
Tekstien tuottaminen				
T6 Oppilaan taito vastata kysymyksiin, kertoa ja kuvailla suullisesti kehittyy. Oppilas ottaa käyttöön erilaisia viestintäkeinoja ja laajentaa sanavarastoaan. Oppilas kehittyy taidoissaan tuottaa suomen kielen rakenteita.	S3	Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas osaa ikäkaudelleen tyypillisellä tavalla kertoa ja kuvailla sekä vastata kysymyksiin. Hän hallitsee suomen kielen sanastoa ja rakenteita niin hyvin, että pystyy tuottamaan ymmärrettävää suomea. Oppilas haluaa ilmaista itseään myös kirjallisesti ja kokeilee kirjoittamista eri tarkoituksiin.	Oppilas osaa ohjatusti kertoa, kuvailla ja vastata kysymyksiin. Sanavaraston suppeus rajoittaa tekstien tuottamista ja suomen kielen rakenteissa on vielä paljon puutteita.
T7 Oppilas oppii kirjoittamaan sanoja ja lyhyitä virkkeitä. Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.	S3	Tekstien tuottaminen	Oppilas kirjoittaa helppoja, tuttuja sanoja lähes virheettömästi ja harjoittelee lyhyiden virkkeiden kirjoittamista.	Oppilas osaa kirjoittaa tavuja ja lyhyitä sanoja, mutta virheitä vielä esiintyy. Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.

			Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.	
T8 Oppilas käyttää tarkoituksenmukaista kynäotetta, kirjoitusasentoa sekä harjaantuu silmän ja käden koordinaatiossa. Oppilas osaa piirtää pienet ja isot tekstauskirjaimet.	S3	Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas osaa kirjoittaa motorisesti melko sujuvasti. Hän osaa piirtää pienet ja isot tekstauskirjaimet.	Oppilas osaa tekstauskirjainten muodot ja osaa erottaa pienet ja isot tekstauskirjaimet, mutta kirjoittaminen voi vielä olla epävarmaa.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T9 Oppilas tekee havaintoja puhutusta kielestä ja tutustuu kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Oppilas tekee ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielestä ja eri puhetavoista sekä kielenkäytön vaikutuksesta toisten käyttäytymiseen. Oppilas kielellistää aktiivisesti ympäröivää maailmaa.	S4	Kielenkäytön havainnointi	Oppilas osaa tehdä ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielestä ja kielenkäytön vaikutuksesta toisten käyttäytymiseen. Hän kielellistää aktiivisesti ympäröivää maailmaa.	Oppilas ei juurikaan tee havaintoja kielestä tai kielenkäytön vaikutuksesta toisten käyttäytymiseen. Hän ei aktiivisesti kielellistä ympäröivää maailmaa.
T10 Oppilas tutustuu suomenkieliseen lastenkirjallisuuteen, satuperinteeseen muuhun kulttuuritarjontaan ja saa osallisuuden kokemuksia.	S4	Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas tuntee jonkin verran suomenkielistä satuperinnettä. Oppilaan medialukutaito riittää omalle ikäkaudelle suunnattujen ohjelmien seuraamiseen.	Oppilas tuntee joitakin lastenkirjallisuuden hahmoja. Oppilas pystyy jonkin verran seuraamaan omalle ikäkaudelleen suunnattuja ohjelmia, mutta hänen

				medialukutaitonsa on heikko.
T11 Oppilas tunnistaa ympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S4	Kielellisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas tunnistaa ympäristönsä kieliä ja tietää, että kulttuurit eroavat toisistaan.	Oppilas tunnistaa ympäristönsä kieliä.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T12 Oppilas rakentaa myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana.	S5	Viestijäkuvan kehittyminen	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13 Oppilaan kielitaito ja sanavaranto eri oppiaineissa kehittyy.	S5	Eri oppiaineiden kielen hallinta	Oppilaan sana- ja käsitevaranto riittää eri oppiaineiden opetuksen seuraamiseen.	Oppilaan kielitaidon ja sanavaraston puutteet vaikeuttavat eri oppiaineiden opetuksen seuraamista.
T14 Oppilas tekee huomioita itsestään kielenkäyttäjänä.	S5	Oppijan itsearvioinitaidot	Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä.	Oppilas tunnistaa jonkin oman vahvuutensa kielenkäyttäjänä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutus tilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin ryhmä- ja luokkatilanteissa. Oppilas vahvistaa kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan. Oppilas tunnistaa eroja kohteliaan ja epäkohteliaan kielenkäytön välillä.	S1	Vuorovaikutus-taidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin ja ymmärtää pääosin opetuspuhetta ja luokan vuorovaikutustilanteita sekä osaa jonkin verran tulkita puheen kohteliaisuutta.	Oppilas pyrkii osallistumaan luokan vuorovaikutustilanteisiin, mutta kuullun ymmärtämisen puutteet haittaavat vuorovaikutusta. Hän ei juurikaan tunnista kohteliaan ja epäkohteliaan kielenkäytön eroja.
T2 Oppilas osallistuu keskustelutilanteisiin ja oppii esittämään kysymyksiä ja mielipiteitä sekä kertomaan tunteistaan.	S1	Vuorovaikutuk-sessa toimiminen	Oppilas osaa toimia tarkoituksenmukaisesti koulun ja arjen vuorovaikutustilanteissa. Hän seuraa opettajan ja muiden oppilaiden kerrontaa ja keskustelua. Oppilas reagoi kuulemaansa esittämällä kysymyksiä ja omia ajatuksiaan.	Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin sekä kertomaan kokemuksistaan ja kysymään, mutta ymmärtämisen ongelmat haittaavat vielä viestintää.
T3 Oppilas rohkaistuu osallistumaan erilaisiin leikkeihin ja ilmaisuharjoituksiin. Oppilas rohkaistuu ottamaan erilaisia rooleja ja ilmaisemaan itseään draaman avulla.	S1	Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja keskittyen ilmaisuharjoituksiin.	Oppilas osallistuu ilmaisuharjoituksiin epävarmasti.
Tekstien tulkitseminen				

T4 Oppilas kartuttaa sana- ja käsitevarantoaan. Oppilas omaksuu sujuvan mekaanisen lukutaidon. Oppilas kehittää luetunymmärtämisen taitojaan.	S2	Lukutaito ja sana- ja käsitevarannon laajentaminen	Oppilas osaa mekaanisesti lukea sujuvasti. Hän tarkkailee lukiessaan ymmärtämistä ja pyrkii oppimaan teksteissä esiintyviä outoja sanoja.	Oppilaan mekaaninen lukeminen voi vielä olla hidasta ja epävarmaa. Pidempien tekstien ymmärtäminen ei onnistu. Hän kiinnittää lukiessaan jonkin verran huomiota uusiin sanoihin ja yrittää oppia uusia sanoja.
T5 Oppilas tarkastelee ympäristönsä tekstejä. Oppilas lukee kielitaidolleen sopivaa lastenkirjallisuutta. Oppilas osaa kertoa lukemastaan ja kuulemastaan.Oppilas tunnistaa kerronnan peruskäsitteitä.	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas osaa etsiä itselleen sopivaa luettavaa ja lukee lastenkirjallisuutta ja osaa kertoa lukemastaan ja kuulemastaan. Oppilas lukee myös löytääkseen tietoa. Hän osaa tavuttaa sanoja sekä tarkastella jonkin verran sanojen merkityksiä ja muotoja.	Oppilas yrittää lukea lastenkirjallisuutta. Tiedon etsiminen tekstistä on vaikeaa. Oppilas osaa ohjatusti tarkastella sanojen tavu- ja äännerakennetta, sanojen merkityksiä ja muotoja.
Tekstien tuottaminen				
T6 Oppilaan taito vastata kysymyksiin, kertoa ja kuvailla suullisesti kehittyy. Oppilas ottaa käyttöön erilaisia viestintäkeinoja ja laajentaa sanavarastoaan. Oppilas kehittyy taidoissaan tuottaa suomen kielen rakenteita.	S3	Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas osaa ikäkaudelleen tyypillisellä tavalla kertoa ja kuvailla sekä vastata kysymyksiin. Hän hallitsee suomen kielen sanastoa ja rakenteita niin hyvin, että pystyy tuottamaan ymmärrettävää suomea.	Oppilas osaa ohjatusti kertoa, kuvailla ja vastata kysymyksiin. Sanavaraston suppeus rajoittaa tekstien tuottamista, ja suomen kielen rakenteissa on vielä paljon puutteita.
T7 Oppilas oppii kirjoittamaan virkkeitä ja lyhyitä tarinoita ohjatusti.	S3	Tekstien tuottaminen	Oppilas osaa kirjoittaa helppoja, tuttuja sanoja jo lähes virheettömästi, mutta	Oppilas osaa kirjoittaa sanoja ja lyhyitä virkkeitä, mutta virheitä tulee paljon. Oppilas

Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.			äännekestoissa ja taivutusmuodoissa voi vielä esiintyä virheitä. Oppilas kirjoittaa virkkeitä ja ohjatusti myös lyhyitä tarinoita. Oppilas osaa tuottaa tekstiä myös sähköisellä välineellä.	osaa kirjoittaa sanoja myös sähköisellä välineellä.
T8 Oppilas tuntee joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia. Tuttuja ovat esim. sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä. Oppilas harjoittelee tekstin suunnittelua.	S3	Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas osaa tavuttaa, merkitä sanavälit ja ison alkukirjaimen tuttuihin erisnimiin. Hän on alkanut käyttää virkkeissä isoa alkukirjainta ja lopetusmerkkiä.	Oppilas osaa tavuttaa, merkitä sanavälit ja ison alkukirjaimen tuttuihin erisnimiin. Hän on alkanut käyttää virkkeissä isoa alkukirjainta ja lopetusmerkkiä.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T9 Oppilas tekee havaintoja puhutusta kielestä ja tutustuu kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Oppilas tekee ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielestä ja eri puhetavoista sekä kielenkäytön vaikutuksesta toisten käyttäytymiseen.Oppilas kielellistää aktiivisesti ympäröivää maailmaa.	S4	Kielenkäytön havainnointi	Oppilas osaa tehdä havaintoja puhutusta kielestä ja kielenkäytön vaikutuksesta toisten käyttäytymiseen. Hän tutustuu kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Oppilas kielellistää aktiivisesti ympäröivää maailmaa.	Oppilas tekee jonkin verran havaintoja ympärillään puhutusta kielestä, mutta ei vielä osaa hyvin hahmottaa kielenkäytön vaikutusta toisten käyttäytymiseen.

T10 Oppilas tutustuu suomenkieliseen lastenkirjallisuuteen, satuperinteeseen muuhun kulttuuritarjontaan ja saa osallisuuden kokemuksia.	S4	Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas tuntee suomenkielistä satuperinnettä ja lastenkirjallisuutta. Oppilaan medialukutaito riittää omalle ikäkaudelle suunnattujen ohjelmien seuraamiseen.	Oppilas tuntee hiukan suomalaista satuperinnettä. Oppilas pystyy jonkin verran seuraamaan omalle ikäkaudelleen suunnattuja ohjelmia, mutta hänen medialukutaitonsa on heikko.
T11Oppilas tunnistaa ympäristönsä kieliä ja kulttuureita ja oppii arvostamaan niitä.	S4	Kielellisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas tunnistaa ympäristönsä kieliä ja tietää, että kulttuurit eroavat toisistaan.	Oppilas tunnistaa ympäristönsä kieliä.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T12 Oppilas rakentaa myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana.	S5	Viestijäkuvan kehittyminen	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13 Oppilaan kielitaito ja sanavaranto eri oppiaineissa kehittyy.	S5	Eri oppiaineiden kielen hallinta	Oppilaan sana- ja käsitevaranto riittää eri oppiaineiden opetuksen seuraamiseen ja oppikirjojen tekstien pääasioiden ymmärtämiseen.	Oppilaan kielitaidon ja sanavaraston puutteet vaikeuttavat eri oppiaineiden opetuksen seuraamista ja tekstien lukemista.
T14 Oppilas tekee huomioita itsestään kielenkäyttäjänä ja arvioi omaa kielenoppimistaan.	S5	Oppijan itsearviointitaidot	Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä ja osaa nimetä myös jonkin kehittämisen kohteen.	Oppilas osaa jonkin verran tunnistaa omia vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas rohkaistuu osallistumaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin ryhmä- ja luokkatilanteissa.

Oppilas vahvistaa kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas osallistuu keskustelutilanteisiin ja oppii esittämään kysymyksiä ja mielipiteitä sekä kertomaan tunteistaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rohkaistuu osallistumaan erilaisiin leikkeihin ja ilmaisuharjoituksiin.

Oppilas rohkaistuu ottamaan erilaisia rooleja ja ilmaisemaan itseään draaman avulla.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas opettelee ahkerasti lukemaan.

Oppilas lukee sanatasolla sanoja sujuvasti.

Oppilas kartuttaa sana- ja käsitevarantoaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tarkastelee ympäristönsä tekstejä ja ymmärtää tapoja ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa.

Oppilas lukee kielitaidolleen sopivaa lastenkirjallisuutta.

Oppilas harjaantuu kertomaan lukemastaan ja kuulemastaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilaan taito vastata kysymyksiin, kertoa ja kuvailla suullisesti kehittyy. Oppilas ottaa käyttöön erilaisia viestintäkeinoja ja laajentaa sanavarastoaan.

Oppilas kehittyy taidoissaan tuottaa suomen kielen rakenteita.

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii kirjoittamaan sanoja ja lyhyitä virkkeitä.

Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas käyttää tarkoituksenmukaista kynäotetta, kirjoitusasentoa sekä harjaantuu silmän ja käden koordinaatiossa.

Oppilas osaa piirtää pienet ja isot tekstauskirjaimet.

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tekee havaintoja puhutusta kielestä ja tutustuu kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien.

Oppilas tekee ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielestä ja eri puhetavoista sekä kielenkäytön vaikutuksesta toisten käyttäytymiseen.

Oppilas kielellistää aktiivisesti ympäröivää maailmaa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu suomenkieliseen lastenkirjallisuuteen, satuperinteeseen muuhun kulttuuritarjontaan ja saa osallisuuden kokemuksia.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tunnistaa ympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas rakentaa myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilaan kielitaito ja sanavaranto eri oppiaineissa kehittyy.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas tekee huomioita itsestään kielenkäyttäjänä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin ryhmä- ja luokkatilanteissa.

Oppilas vahvistaa kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan.

Oppilas tunnistaa eroja kohteliaan ja epäkohteliaan kielenkäytön välillä.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas osallistuu keskustelutilanteisiin ja oppii esittämään kysymyksiä ja mielipiteitä sekä kertomaan tunteistaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rohkaistuu osallistumaan erilaisiin leikkeihin ja ilmaisuharjoituksiin.

Oppilas rohkaistuu ottamaan erilaisia rooleja ja ilmaisemaan itseään draaman avulla.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas kartuttaa sana- ja käsitevarantoaan.

Oppilas omaksuu sujuvan mekaanisen lukutaidon.

Oppilas kehittää luetunymmärtämisen taitojaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tarkastelee ympäristönsä tekstejä. Oppilas lukee kielitaidolleen sopivaa lastenkirjallisuutta.

Oppilas osaa kertoa lukemastaan ja kuulemastaan.Oppilas tunnistaa kerronnan peruskäsitteitä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilaan taito vastata kysymyksiin, kertoa ja kuvailla suullisesti kehittyy. Oppilas ottaa käyttöön erilaisia viestintäkeinoja ja laajentaa sanavarastoaan.

Oppilas kehittyy taidoissaan tuottaa suomen kielen rakenteita.

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii kirjoittamaan virkkeitä ja lyhyitä tarinoita ohjatusti.

Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tuntee joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia: tuttuja ovat esim. sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Oppilas harjoittelee tekstin suunnittelua.

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta

huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tekee havaintoja puhutusta kielestä ja tutustuu kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien.

Oppilas tekee ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielestä ja eri puhetavoista sekä kielenkäytön vaikutuksesta toisten käyttäytymiseen.Oppilas kielellistää aktiivisesti ympäröivää maailmaa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu suomenkieliseen lastenkirjallisuuteen, satuperinteeseen muuhun kulttuuritarjontaan ja saa osallisuuden kokemuksia.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tunnistaa ympäristönsä kieliä ja kulttuureita ja oppii arvostamaan niitä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas rakentaa myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilaan kielitaito ja sanavaranto eri oppiaineissa kehittyy.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas tekee huomioita itsestään kielenkäyttäjänä ja arvioi omaa kielenoppimistaan.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Viittomakieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Erityisenä tehtävänä on tukea suomalaisten viittomakielten säilymistä elävänä. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus vastaa yhteistyössä kotien, viittomakielisen yhteisön ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa oppilaiden kielitaidon kehittymisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyyttään hyödyntäen. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle sekä ohjaa heitä ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Opetuksessa keskeisiä ovat kieli, kirjallisuus ja kertomusperinne, perinteet, tavat, taide ja historia. Opetuksessa otetaan huomioon myös osallisuus kansallisen ja kansainvälisen yhteisön asioihin. Oppimisen iloa tuottaa, kun oppilaat ovat aktiivisia toimijoita ja opetus ottaa huomioon myös heidän kielimaailmansa ja kokemuksensa. Pyrkimyksenä on, että oppilaat tulevat entistä tietoisimmaksi itsestään viittomakielen käyttäjinä ja ymmärtävät kielen sosiaalisen merkityksen yhteisölle.

Paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen laajuus. Opetussuunnitelman perusteet on laadittu viittomakielen ja kirjallisuuden opetukseen, jota annetaan äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä. Muun viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyssä sekä oppimisen arvioinnissa huomioidaan opetuksen laajuus.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1–2 *viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksessa ohjataan oppilasta käyttämään viittomakieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa siten, että aikaisemmin opittu kielitaito otetaan huomioon. Oppilaat oppivat katsomaan viittomista, kysymään, vastaamaan ja*

kertomaan. Opetuksen avulla kehitetään oppilaiden ajattelu- ja itseilmaisutaitoja. Oppilaat omaksuvat viittomakielisen keskustelun perustaidot sekä tutustuvat ikätasoaan vastaavaan lastenkirjallisuuteen sekä kertomus- ja kulttuuriperinteeseen. Tavoitteena on oppia selviytymään arjen tilanteista viittomakielellä, oppia vertailemaan ja hyödyntämään eri kielten taitoa sekä käyttämään äidinkieltä erilaisissa oppimisympäristöissä ja eri oppiaineissa.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*

- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän erityinen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1–2** opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutus- tilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas rohkaistuu osallistumaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin ryhmä- ja luokkatilanteissa.	S1	Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas osallistuu ahkerasti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin.
T2 Oppilas rohkaistuu osallistumaan keskustelutilanteisiin ja esittämään kysymyksiä ja mielipiteitä. Oppilas kehittää aktiivisuuttaan ja mielikuvitustaan erilaisissa ryhmäviestintätilanteissa.	S1	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa esittää kysymyksiä ja mielipiteitä keskustelutilanteissa. Oppilas osoittaa aktiivisuutta ja kykyä käyttää mielikuvitusta ryhmäviestintätilanteissa.	Oppilas tarvitsee paljon ohjausta toimiessaan erilaisissa keskustelutilanteissa sekä tukea ryhmäviestintätilanteisiin.
T3 Oppilas rohkaistuu osallistumaan erilaisiin leikkeihin ja ilmaisuharjoituksiin. Oppilas rohkaistuu ottamaan erilaisia rooleja ja ilmaisemaan itseään draaman avulla.	S1	Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas ilmaisee rohkeasti itseään.	Oppilas tarvitsee paljon ohjausta itsensä ilmaisussa.
T4 Oppilas harjoittelee havainnoimaan tunne- ja eleviestintää ja keskustelemaan niiden herättämistä ajatuksista. Oppilas pyrkii huomioimaan toisia ja käyttäytyy muita kohtaan kunnioittavasti. Oppilas harjoittelee	S1	Vuorovaikutus-taitojen kehittyminen	Oppilas kehittyy tunne- ja eleviestintätaidoissa, tekee havaintoja ja huomioi aktiivisesti toisia.	Oppilaalla on vaikeuksia vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

tietoisesti hyviä käytöstapoja.				
Tekstien tulkitseminen				
T5 Oppilas opettelee ahkerasti lukemaan. Oppilas lukee sanatasolla sujuvasti. Oppilas harjoittelee äänetöntä lukemista. Oppilas harjoittelee arvioimaan omaa lukutaitoaan. Oppilas harjoittelee tekstinymmärtämisen strategioita.	S2	Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sanatasolla melko sujuvasti. Oppilas on alkanut lukiessaan tarkkailla ymmärtämistään ja pyrkii laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.	Oppilas lukee tavuja ja lyhyitä, tuttuja sanoja sujuvasti, mutta lauseiden lukeminen on vielä hidasta ja epävarmaa. Oppilas kiinnittää lukiessaan jonkin verran huomiota sanojen ymmärtämiseen.
T6 Oppilas tarkastelee ympäristönsä viestejä. Oppilas tutkii erilaisia kuvia ja tekee niistä tulkintoja. Oppilas harjoittelee käyttämään kuvan-, tekstin- ja tunteidenlukutaidossa tarvittavia käsitteitä. Oppilas osallistuu pohtimaan sanojen ja tekstien sisältöä, merkitystä ja rakenteita. Oppilas pyrkii laajentamaan käsitevarantoaan.	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilaan sana- ja käsitevaranto on laajentunut. Oppilas osaa tulkita kuvia, tekstejä ja tunneviestintää sekä pyrkii käyttämään niiden tulkintaan tarvittavia käsitteitä.	Oppilaan sana- ja käsitevaranto on suppea. Oppilas tarvitsee tukea kuva-, teksti- ja tunneviestien tulkinnassa sekä niiden tulkintaan tarvittavien käsitteiden käyttämisessä.
T7 Oppilas harjoittelee tiedonhankintaa tekemällä	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas osaa tehdä havaintoja ympäristöstään ja tulkita tekstejä.	Oppilas tarvitsee ohjausta tehdäkseen havaintoja

havaintoja ympäristöstä sekä tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas tutustuu sähköiseen tiedonhakuun.				ympäristöstään sekä erilaisista teksteistä.
T8 Oppilas lukee lukutaidolleen ja ikätasolleen sopivia fakta- ja fiktiotekstejä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas jakaa lukukokemuksiaan muiden kanssa. Oppilas tutustuu kerronnan peruskäsitteisiin, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja -juoni.	S2	Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas lukee lukutaitoaan vastaavaa tekstejä ja osaa kertoa lukemastaan pienessä ryhmässä. Oppilas pyrkii käyttämään joitakin kerronnan peruskäsitteitä.	Oppilas lukee lukutaitoaan vastaavia tekstejä ohjatusti. Oppilas pystyy jonkin verran tekemään huomioita lukemansa tekstin juonesta, henkilöistä, tapahtumapaikasta ja -ajasta.
Tekstien tuottaminen				
T9 Oppilas rohkenee kertoa tarinoita ja mielipiteitään. Oppilas harjoittelee kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla.	S3	Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas osaa ikäkaudelleen tyypillisellä tavalla kertoa ja kuvailla tarinoita, mielipiteitä ja kokemuksiaan suullisesti ja kirjallisesti.	Oppilas tarvitsee paljon ohjausta kertoakseen ja kuvaillakseen kokemuksiaan, mielipiteitään ja tarinoita suullisesti ja kirjallisesti.
T10 Oppilas harjoittelee tuottamaan pieniä kertovia ja kuvaavia tekstejä.	S3	Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas kirjoittaa tuttuja sanoja lähes virheettömästi ja harjoittelee lyhyiden virkkeiden kirjoittamista.	Oppilas osaa kirjoittaa tavuja ja lyhyitä sanoja, mutta virheitä vielä esiintyy.
T11 Oppilas käyttää tarkoituksenmukaista kynäotetta, kirjoitusasentoa sekä harjaantuu silmän ja käden koordinaatiossa.	S3	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas osaa piirtää pienet ja isot tekstauskirjaimet ja kirjoittaa motorisesti melko sujuvasti.	Oppilas osaa tekstauskirjainten muodot ja osaa erottaa pienet ja isot tekstauskirjaimet, mutta

Oppilas osaa piirtää pienet ja isot tekstauskirjaimet sekä tavuttaa sanoja kirjoittaessaan. Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.			Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.	kirjoittaminen on vielä epävarmaa. Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T12 Oppilas tekee havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä.	S4	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja kielestä ja eri puhetavoista sekä kielenkäytön vaikutuksesta toisten käyttäytymiseen.	Oppilas tekee satunnaisesti havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista.
T13 Oppilas kuuntelee ja lukee ikätasolleen suunnattua kirjallisuutta. Oppilas etsii itseään kiinnostavaa luettavaa. Oppilas jakaa lukukokemuksiaan säännöllisesti muiden kanssa. Oppilas tutustuu kirjastoon ja sen käyttöön.	S4	Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas tuntee ikäkaudelleen suunnattua lastenkirjallisuutta ja lastenkirjallisuuden hahmoja. Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavaa kirjallisuutta.	Oppilas tuntee hieman ikäkaudelleen suunnattua kirjallisuutta ja lastenkirjallisuuden hahmoja. Oppilas osaa ohjatusti etsiä itseään kiinnostavaa kirjallisuutta.
T14 Oppilas tutustuu suomalaiseen lastenkulttuuriin omassa lähiympäristössään. Oppilas tutustuu tapakulttuuriin, juhlaperinteisiin ja joihinkin kansanperinteen muotoihin lähiympäristössään. Oppilas osallistuu erilaisiin luovan	S4	Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osallistuu erilaisiin luovan ilmaisun harjoituksiin ja pieniin esityksiin. Oppilas osoittaa kiinnostusta tapakulttuuria, juhlaperinteitä ja joitakin kansanperinteiden muotoja kohtaan lähiympäristössään.	Oppilas tarvitsee paljon ohjausta osallistuessaan luovan ilmaisun harjoituksiin. Oppilas osoittaa vähäistä kiinnostusta tapakulttuuria, juhlaperinteitä ja joitakin kansanperinteiden muotoja kohtaan lähiympäristössään.

ilmaisun harjoituksiin ja pieniin esityksiin.				

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutus- tilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin ryhmä- ja luokkatilanteissa.	S1	Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas osallistuu ahkerasti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin.
T2 Oppilas rohkaistuu osallistumaan keskustelutilanteisiin ja esittämään kysymyksiä ja mielipiteitä. Oppilas kehittää aktiivisuuttaan ja mielikuvitustaan erilaisissa ryhmäviestintätilanteissa.	S1	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa esittää kysymyksiä ja mielipiteitä keskustelutilanteissa. Oppilas osoittaa aktiivisuutta ja kykyä käyttää mielikuvitusta ryhmäviestintätilanteissa.	Oppilas tarvitsee ohjausta toimiessaan erilaisissa keskustelutilanteissa sekä tukea ryhmäviestintätilanteisiin.
T3 Oppilas rohkaistuu osallistumaan erilaisiin leikkeihin ja ilmaisuharjoituksiin. Oppilas rohkaistuu ottamaan erilaisia rooleja ja ilmaisemaan itseään draaman avulla.	S1	Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas ilmaisee rohkeasti itseään.	Oppilas tarvitsee paljon ohjausta itsensä ilmaisussa.
T4 Oppilas havainnoi tunne- ja eleviestintää ja keskustelee niiden herättämistä ajatuksista. Oppilas osallistuu aktiivisesti luokan hyvän ilmapiirin rakentamiseen. Oppilas käyttäytyy asiallisesti toisten tunteita huomioiden.	S1	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas tekee havaintoja toisten tunteista ja eleistä ja huomioi aktiivisesti toisia.	Oppilaalla on vaikeuksia vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
Tekstien tulkitseminen				

T5 Oppilas omaksuu sujuvan mekaanisen lukutaidon. Oppilas pyrkii ymmärtämään lukemansa, ikätasolleen suunnatun tekstin sisällön. Oppilas osallistuu pohtimaan tarinoiden merkitystä ja sisältöä. Oppilas osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukutaitoaan ja luetunymmärtämistään. Oppilas harjoittelee tekstinymmärtämisen strategioita.	S2	Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas osaa mekaanisesti lukea sujuvasti. Oppilas tarkkailee lukiessaan ymmärtämistään ja pyrkii laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.	Oppilaan mekaaninen lukutaito on vielä epävarmaa. Pidempien tekstien ymmärtäminen tuottaa oppilaalle vaikeuksia. Oppilas pyrkii jonkin verran laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.
T6 Oppilas osaa tulkita ympäristönsä viestejä. Oppilas osaa tulkita erilaisia kuvia ja käyttää kuvantulkinnassa tarvittavia keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa havainnoida ja tulkita ikätasolleen suunnattuja monimuotoisia tekstejä ja niiden merkityksiä sekä sanavalintoja. Oppilas pyrkii laajentamaan käsitevarantoaan. Oppilas harjaantuu taidoissaan ilmaista aikaa, järjestystä ja	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas osaa tulkita ympäristön viestejä ja sanoittaa niitä. Oppilas tulkitsee kuvia, tekstejä ja tunneviestintää sekä pyrkii käyttämään niiden tulkintaan tarvittavia käsitteitä.	Oppilaan sanavarasto kehittyy hitaasti. Oppilas tarvitsee tukea kuva-, teksti- ja tunneviestien tulkinnassa sekä niiden tulkintaan tarvittavien käsitteiden käyttämisessä.

paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä.				
T7Oppilas tekee havaintoja ympäristöstä eri aistien avulla ja sanoittaa havaintojaan. Oppilas osaa käyttää kuvia ja tekstejä tiedonhankinnassa. Oppilas tutustuu sähköiseen tiedonhakuun. Oppilas harjoittelee aakkosjärjestyksen käyttämistä tiedonhankinnan yhteydessä.	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas tekee havaintoja ympäristöstään ja sanoittaa havaintojaan. Oppilas osaa käyttää kuvia ja tekstejä tiedonhankinnassa. Oppilas tuntee aakkoset ja löytää tietoa aakkosjärjestyksen avulla.	Oppilas tarvitsee paljon ohjausta tehdäkseen havaintoja ympäristöstään ja sanoittaakseen niitä. Oppilas osaa jonkin verran käyttää kuvia ja tekstejä tiedonhankinnassa.
T8 Oppilas lukee lukutaidolleen ja ikätasolleen sopivia fakta- ja fiktiotekstejä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas jakaa lukukokemuksiaan muiden kanssa. Oppilas pyrkii käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja -juoni.	S2	Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas lukee lukutaitoaan vastaavaa kirjallisuutta ja on lukenut ainakin muutaman lastenkirjan. Oppilas osaa kertoa lukemastaan pienessä ryhmässä. Oppilas pyrkii käyttämään joitakin kerronnan peruskäsitteitä.	Oppilas lukee lukutaitoaan vastaavia tekstejä ohjatusti ja on lukenut ainakin yhden lukutaitoaan vastaavan lastenkirjan. Oppilas harjoittelee kertomaan lukemastaan ryhmässä.
Tekstien tuottaminen				
T9 Oppilas tuottaa omiin arkikokemuksiin, havaintoihin, mielipiteisiin ja mielikuvitukseen perustuvia tuotoksia.	S3	Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas osaa kertoa ja kuvailla tarinoita, mielipiteitä ja kokemuksiaan suullisesti ja kirjallisesti.	Oppilas tarvitsee paljon ohjausta kertoakseen ja kuvaillakseen kokemuksiaan, mielipiteitään ja tarinoita suullisesti ja kirjallisesti.

T10 Oppilas harjoittelee tuottamaan pieniä kertovia ja kuvaavia tekstejä myös monimediaisissa ympäristöissä.	S3	Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas kirjoittaa sanoja ja lyhyitä virkkeitä jo lähes virheettömästi. Oppilas kirjoittaa lyhyitä kertovia ja fiktiivisiä tarinoita.	Oppilas osaa kirjoittaa sanoja ja lyhyitä virkkeitä, mutta äännekestoissa ja taivutusmuodoissa sekä virkkeen tunnusmerkeissä voi vielä esiintyä virheitä.
T11 Oppilas osaa erotella sanojen tavu- ja äännerakenteita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä. Oppilas harjoittelee tekstin suunnittelua ja ajatuskartan laatimista. Oppilas harjoittelee näppäintaitoja ja osaa kirjoittaa pieniä tarinoita tietokoneella.	S3	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas osaa tavuttaa, merkitä sanavälit ja isot alkukirjaimet erisnimissä. Oppilas osaa käyttää virkkeissä isoa alkukirjainta ja lopetusmerkkiä. Oppilas suunnittelee tekstejään ohjatusti. Oppilas osaa kirjoittaa pieniä tarinoita tietokoneella.	Oppilas osaa pääosin tavuttaa sanoja, merkitä sanavälit ja käyttää pääosin erisnimissä isoa alkukirjainta. Virkkeen kirjoittaminen on vielä epävarmaa. Oppilas tarvitsee paljon tukea kirjoitelmien suunnittelemiseen ja kirjoittamiseen. Oppilaan kirjoittaminen tietokoneella on hyvin hidasta.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T12 Oppilas tekee havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä ja tutustuu kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Oppilas tekee ikäkaudelleen ominaisia havaintoja	S4	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja kielestä ja eri puhetavoista sekä kielenkäytön vaikutuksesta toisten käyttäytymiseen. Oppilas kielellistää aktiivisesti ympäröivää maailmaa.	Oppilas tekee satunnaisesti havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista. Oppilas tarvitsee tukea ympäristönsä kielellistämiseen.

kielestä ja eri puhetavoista sekä kielenkäytön vaikutuksesta toisten käyttäytymiseen. Oppilas keskustelee kielen muodoista ja merkityksistä.				
T13 Oppilas kuuntelee ja lukee lapsille suunnattua kirjallisuutta. Oppilas valitsee itseään kiinnostavaa luettavaa. Oppilas jakaa lukukokemuksiaan säännöllisesti muiden kanssa. Oppilas tutustuu kirjastoon ja sen käyttöön.	S4	Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas tuntee ikäkaudelleen suunnattua lastenkirjallisuutta ja lastenkirjallisuuden hahmoja. Oppilas osaa valita itseään kiinnostavaa luettavaa.	Oppilas tuntee hieman ikäkaudelleen suunnattua kirjallisuutta ja lastenkirjallisuuden hahmoja. Oppilas valitsee ohjatusti itseään kiinnostavaa luettavaa.
T14 Oppilas tutustuu suomalaiseen lastenkulttuuriin omassa lähiympäristös sään. Oppilas tutustuu tapakulttuuriin, juhlaperinteisiin ja joihinkin kansanperinteen muotoihin lähiympäristössään. Oppilas osallistuu yhteisten esitysten ja muiden kulttuurituotosten tekemiseen.	S4	Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osallistuu erilaisiin luovan ilmaisun harjoituksiin ja pieniin esityksiin. Oppilas osoittaa kiinnostusta tapakulttuuria, juhlaperinteitä ja joitakin kansanperinteiden muotoja kohtaan lähiympäristössään.	Oppilas tarvitsee paljon ohjausta osallistuessaan luovan ilmaisun harjoituksiin. Oppilas osoittaa vähäistä kiinnostusta tapakulttuuria, juhlaperinteitä ja joitakin kansanperinteiden muotoja kohtaan lähiympäristössään.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas rohkaistuu osallistumaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin ryhmä- ja luokkatilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin luokka- ja kouluympäristössä.

Oppilaille tarjotaan säännöllisesti mahdollisuuksia kertoa itsestään ja kokemuksistaan (kohtaamiset, keskustelut, leikit, kysyminen, vastaaminen, kertominen) sekä rohkaistaan häntä kysymään ja kertomaan mielipiteitään (esim. pari-, pienryhmä- ja luokkakeskustelut).

Harjoitellaan monipuolisesti kuuntelemisen taitoa.

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä keskustelujen ja leikkien avulla.

Tunneviestintään perehdytään keskustelemalla tunteista ja harjoittelemalla tunneilmaisua leikkien, kuvien ja draaman avulla.

Tehdään erilaisia äänenkäyttö- ja draamaharjoituksia.

Kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen.

Oppilasta ohjataan eläytyvään ilmaisuun ja rohkaistaan ottamaan erilaisia rooleja. Tehdään päätelmiä roolihahmon tunteista ja reaktioista. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Harjoitellaan antamaan ja vastaanottamaan rakentavaa ja kannustavaa palautetta.

T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas rohkaistuu osallistumaan keskustelutilanteisiin ja esittämään kysymyksiä ja mielipiteitä.Oppilas kehittää aktiivisuuttaan ja mielikuvitustaan erilaisissa ryhmäviestintätilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin luokka- ja kouluympäristössä.

Oppilaille tarjotaan säännöllisesti mahdollisuuksia kertoa itsestään ja kokemuksistaan (kohtaamiset, keskustelut, leikit, kysyminen, vastaaminen, kertominen) sekä rohkaistaan häntä kysymään ja kertomaan mielipiteitään (esim. pari-, pienryhmä- ja luokkakeskustelut).

Harjoitellaan monipuolisesti kuuntelemisen taitoa.

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä keskustelujen ja leikkien avulla.

Tunneviestintään perehdytään keskustelemalla tunteista ja harjoittelemalla tunneilmaisua leikkien, kuvien ja draaman avulla.

Tehdään erilaisia äänenkäyttö- ja draamaharjoituksia.

Kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen.

Oppilasta ohjataan eläytyvään ilmaisuun ja rohkaistaan ottamaan erilaisia rooleja. Tehdään päätelmiä roolihahmon tunteista ja reaktioista. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Harjoitellaan antamaan ja vastaanottamaan rakentavaa ja kannustavaa palautetta.

T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rohkaistuu osallistumaan erilaisiin leikkeihin ja ilmaisuharjoituksiin.Oppilas rohkaistuu ottamaan erilaisia rooleja ja ilmaisemaan itseään draaman avulla.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin luokka- ja kouluympäristössä.

Oppilaille tarjotaan säännöllisesti mahdollisuuksia kertoa itsestään ja kokemuksistaan (kohtaamiset, keskustelut, leikit, kysyminen, vastaaminen, kertominen) sekä rohkaistaan häntä kysymään ja kertomaan mielipiteitään (esim. pari-, pienryhmä- ja luokkakeskustelut).

Harjoitellaan monipuolisesti kuuntelemisen taitoa.

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä keskustelujen ja leikkien avulla.

Tunneviestintään perehdytään keskustelemalla tunteista ja harjoittelemalla tunneilmaisua leikkien, kuvien ja draaman avulla.

Tehdään erilaisia äänenkäyttö- ja draamaharjoituksia.

Kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen.

Oppilasta ohjataan eläytyvään ilmaisuun ja rohkaistaan ottamaan erilaisia rooleja. Tehdään päätelmiä roolihahmon tunteista ja reaktioista. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Harjoitellaan antamaan ja vastaanottamaan rakentavaa ja kannustavaa palautetta.

T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee havainnoimaan tunne- ja eleviestintää ja keskustelemaan niiden herättämistä ajatuksista.Oppilas pyrkii huomioimaan toisia ja käyttäytyy muita kohtaan kunnioittavasti.Oppilas harjoittelee tietoisesti hyviä käytöstapoja.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin luokka- ja kouluympäristössä.

Oppilaille tarjotaan säännöllisesti mahdollisuuksia kertoa itsestään ja kokemuksistaan (kohtaamiset, keskustelut, leikit, kysyminen, vastaaminen, kertominen) sekä rohkaistaan häntä kysymään ja kertomaan mielipiteitään (esim. pari-, pienryhmä- ja luokkakeskustelut).

Harjoitellaan monipuolisesti kuuntelemisen taitoa.

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä keskustelujen ja leikkien avulla.

Tunneviestintään perehdytään keskustelemalla tunteista ja harjoittelemalla tunneilmaisua leikkien, kuvien ja draaman avulla.

Tehdään erilaisia äänenkäyttö- ja draamaharjoituksia.

Kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen.

Oppilasta ohjataan eläytyvään ilmaisuun ja rohkaistaan ottamaan erilaisia rooleja. Tehdään päätelmiä roolihahmon tunteista ja reaktioista. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Harjoitellaan antamaan ja vastaanottamaan rakentavaa ja kannustavaa palautetta.

T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas opettelee ahkerasti lukemaan.

Oppilas lukee sanatasolla sanoja sujuvasti.

Oppilas harjoittelee äänetöntä lukemista.

Oppilas harjoittelee arvioimaan omaa lukutaitoaan.Oppilas harjoittelee tekstin ymmärtämisen strategioita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Lukutaitoa harjoitellaan päivittäin yksin ja yhdessä. Kirjain-äänne-vastaavuutta harjoitellaan runsaasti. Käytetään lukemisen ja kirjoittamisen keskeisiä käsitteitä niin, että oppilas omaksuu ne omaan sanavarastoonsa (äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva). Harjoitellaan sana- ja virketason tekstien lukemista ja ymmärtämistä. Vähitellen siirrytään ääneen lukemisesta myös äänettömään lukemiseen. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja mm. avaamalla tekstejä ja keskustelemalla niiden pohjalta. Tekstin ymmärtämistä parantavia strategioita harjoitellaan yhdessä. Kannustetaan lukuharrastuksen pariin. Tarjotaan paljon mahdollisuuksia tutustua lastenkirjallisuuteen kuuntelemalla satuja ja tarinoita.

Oppilaille tarjotaan monipuolista luettavaa ja heitä ohjataan löytämään ikätasolleen sopivia kirjoja. Oppilaille järjestetään erilaisia mahdollisuuksia jakaa lukukokemuksiaan: esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset, (lempi)kirjaesittelyt, lukupuu. Tutustutaan kerronnan peruskäsitteisiin kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika, juoni.

Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita. Työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja. Laajennetaan oppilaiden käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä.

Oppilasta ohjataan tiedon etsintään tekemällä havaintoja ympäristöstä eri aistien avulla ja kuvailemaan havaintojaan. Harjoitellaan erilaisten kuvien lukemista ja keskustellaan kuvien kautta löydettävästä tiedosta sekä niihin liittyvistä tunteista. Harjoitellaan kuvanlukutaidossa tarvittavia käsitteitä. Harjoitellaan myös tiedonhankintaa kuvien ja tekstien avulla tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä tiedon kertomista toisille.

Tutustutaan myös sähköiseen tiedonhakuun.

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tarkastelee ympäristönsä viestejä.Oppilas tutkii erilaisia kuvia ja tekee niistä tulkintoja.Oppilas harjoittelee käyttämään kuvan-, tekstin- ja tunteidenlukutaidoissa tarvittavia käsitteitä.Oppilas osallistuu pohtimaan sanojen ja tekstien sisältöä, merkityksiä ja rakenteita.Oppilas pyrkii laajentamaan käsitevarantoaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Lukutaitoa harjoitellaan päivittäin yksin ja yhdessä. Kirjain-äänne-vastaavuutta harjoitellaan runsaasti. Käytetään lukemisen ja kirjoittamisen keskeisiä käsitteitä niin, että oppilas omaksuu ne omaan sanavarastoonsa (äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva). Harjoitellaan sana- ja virketason tekstien lukemista ja ymmärtämistä. Vähitellen siirrytään ääneen lukemisesta myös äänettömään lukemiseen. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja mm. avaamalla tekstejä ja keskustelemalla niiden pohjalta. Tekstin ymmärtämistä parantavia strategioita harjoitellaan yhdessä. Kannustetaan lukuharrastuksen pariin. Tarjotaan paljon mahdollisuuksia tutustua lastenkirjallisuuteen kuuntelemalla satuja ja tarinoita.

Oppilaille tarjotaan monipuolista luettavaa ja heitä ohjataan löytämään ikätasolleen sopivia kirjoja. Oppilaille järjestetään erilaisia mahdollisuuksia jakaa lukukokemuksiaan: esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset, (lempi)kirjaesittelyt, lukupuu. Tutustutaan kerronnan peruskäsitteisiin kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika, juoni.

Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita. Työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja. Laajennetaan oppilaiden käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä.

Oppilasta ohjataan tiedon etsintään tekemällä havaintoja ympäristöstä eri aistien avulla ja kuvailemaan havaintojaan. Harjoitellaan erilaisten kuvien lukemista ja keskustellaan kuvien kautta löydettävästä tiedosta sekä niihin liittyvistä tunteista. Harjoitellaan kuvanlukutaidossa tarvittavia käsitteitä. Harjoitellaan myös tiedonhankintaa kuvien ja tekstien avulla tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä tiedon kertomista toisille.

Tutustutaan myös sähköiseen tiedonhakuun.

T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee tiedonhankintaa tekemällä havaintoja ympäristöstä sekä tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä.Oppilas tutustuu sähköiseen tiedonhakuun.

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Lukutaitoa harjoitellaan päivittäin yksin ja yhdessä. Kirjain-äänne-vastaavuutta harjoitellaan runsaasti. Käytetään lukemisen ja kirjoittamisen keskeisiä käsitteitä niin, että oppilas omaksuu ne omaan sanavarastoonsa (äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva). Harjoitellaan sana- ja virketason tekstien lukemista ja ymmärtämistä. Vähitellen siirrytään ääneen lukemisesta myös äänettömään lukemiseen. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja mm. avaamalla tekstejä ja keskustelemalla niiden pohjalta. Tekstin ymmärtämistä parantavia strategioita harjoitellaan yhdessä. Kannustetaan lukuharrastuksen pariin. Tarjotaan paljon mahdollisuuksia tutustua lastenkirjallisuuteen kuuntelemalla satuja ja tarinoita.

Oppilaille tarjotaan monipuolista luettavaa ja heitä ohjataan löytämään ikätasolleen sopivia kirjoja. Oppilaille järjestetään erilaisia mahdollisuuksia jakaa lukukokemuksiaan: esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset, (lempi)kirjaesittelyt, lukupuu. Tutustutaan kerronnan peruskäsitteisiin kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika, juoni.

Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita. Työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja. Laajennetaan oppilaiden käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä.

Oppilasta ohjataan tiedon etsintään tekemällä havaintoja ympäristöstä eri aistien avulla ja kuvailemaan havaintojaan. Harjoitellaan erilaisten kuvien lukemista ja keskustellaan kuvien kautta löydettävästä tiedosta sekä niihin liittyvistä tunteista. Harjoitellaan kuvanlukutaidossa tarvittavia käsitteitä. Harjoitellaan myös tiedonhankintaa kuvien ja tekstien avulla tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä tiedon kertomista toisille.

Tutustutaan myös sähköiseen tiedonhakuun.

T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia

ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas lukee lukutaidolleen ja ikätasolleen sopivia fakta- ja fiktiotekstejä sekä yksin että ryhmässä.Oppilas jakaa lukukokemuksiaan muiden kanssa.Oppilas tutustuu kerronnan peruskäsitteisiin, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika, juoni.

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Lukutaitoa harjoitellaan päivittäin yksin ja yhdessä. Kirjain-äänne-vastaavuutta harjoitellaan runsaasti. Käytetään lukemisen ja kirjoittamisen keskeisiä käsitteitä niin, että oppilas omaksuu ne omaan sanavarastoonsa (äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva). Harjoitellaan sana- ja virketason tekstien lukemista ja ymmärtämistä. Vähitellen siirrytään ääneen lukemisesta myös äänettömään lukemiseen. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja mm. avaamalla tekstejä ja keskustelemalla niiden pohjalta. Tekstin ymmärtämistä parantavia strategioita harjoitellaan yhdessä. Kannustetaan lukuharrastuksen pariin. Tarjotaan paljon mahdollisuuksia tutustua lastenkirjallisuuteen kuuntelemalla satuja ja tarinoita.

Oppilaille tarjotaan monipuolista luettavaa ja heitä ohjataan löytämään ikätasolleen sopivia kirjoja. Oppilaille järjestetään erilaisia mahdollisuuksia jakaa lukukokemuksiaan: esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset, (lempi)kirjaesittelyt, lukupuu. Tutustutaan kerronnan peruskäsitteisiin kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika, juoni.

Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita. Työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja. Laajennetaan oppilaiden käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä.

Oppilasta ohjataan tiedon etsintään tekemällä havaintoja ympäristöstä eri aistien avulla ja kuvailemaan havaintojaan. Harjoitellaan erilaisten kuvien lukemista ja keskustellaan kuvien kautta löydettävästä tiedosta sekä niihin liittyvistä tunteista. Harjoitellaan kuvanlukutaidossa tarvittavia käsitteitä. Harjoitellaan myös tiedonhankintaa kuvien ja tekstien avulla tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä tiedon kertomista toisille.

Tutustutaan myös sähköiseen tiedonhakuun.

T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas rohkenee kertoa tarinoita ja mielipiteitään.

Oppilas harjoittelee kuvaamaan kokemuksiaan kirjoittamalla, puhumalla ja kuvien avulla.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan puhutun kielen muuttamista kirjoitetuksi kieleksi. Tuotetaan omiin arkikokemuksiin, havaintoihin, mielipiteisiin ja mielikuvitukseen perustuvia tuotoksia niin, että päähuomio on sisällössä ja luomisen ilossa. Tuotetaan erilaisia tekstejä puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.

Opetellaan toimiva kynäote, tarkoituksenmukainen kirjoitusasento sekä harjoitellaan silmän ja käden koordinaatiota. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä. Puretaan puhetta sanoiksi, tavuiksi ja äänteiksi. Tehdään rytmin ja äänien erotteluleikkejä ja -harjoituksia sekä äänteiden kestoihin liittyviä kuuntelutehtäviä. Harjoitellaan tavujen ja sanojen kirjoittamista.

Oppilasta ohjataan näppäintaitojen harjoitteluun (mm. isot ja pienet kirjaimet, sanavälit, rivinvaihto, päättömerkit) pienten kirjoitustehtävien ja oppimispelien avulla.

T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee tuottamaan pieniä kertovia ja kuvaavia tekstejä.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan

oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan puhutun kielen muuttamista kirjoitetuksi kieleksi. Tuotetaan omiin arkikokemuksiin, havaintoihin, mielipiteisiin ja mielikuvitukseen perustuvia tuotoksia niin, että päähuomio on sisällössä ja luomisen ilossa. Tuotetaan erilaisia tekstejä puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.

Opetellaan toimiva kynäote, tarkoituksenmukainen kirjoitusasento sekä harjoitellaan silmän ja käden koordinaatiota. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä. Puretaan puhetta sanoiksi, tavuiksi ja äänteiksi. Tehdään rytmin ja äänien erotteluleikkejä ja -harjoituksia sekä äänteiden kestoihin liittyviä kuuntelutehtäviä. Harjoitellaan tavujen ja sanojen kirjoittamista.

Oppilasta ohjataan näppäintaitojen harjoitteluun (mm. isot ja pienet kirjaimet, sanavälit, rivinvaihto, päättömerkit) pienten kirjoitustehtävien ja oppimispelien avulla.

T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas käyttää tarkoituksenmukaista kynäotetta, kirjoitusasentoa sekä harjaantuu silmän ja käden koordinaatiossa.

Oppilas osaa piirtää pienet ja isot tekstauskirjaimet sekä tavuttaa sanoja kirjoittaessaan.

Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan puhutun kielen muuttamista kirjoitetuksi kieleksi. Tuotetaan omiin arkikokemuksiin, havaintoihin, mielipiteisiin ja mielikuvitukseen perustuvia tuotoksia niin, että päähuomio on sisällössä ja luomisen ilossa. Tuotetaan erilaisia tekstejä puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.

Opetellaan toimiva kynäote, tarkoituksenmukainen kirjoitusasento sekä harjoitellaan silmän ja käden koordinaatiota. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä. Puretaan puhetta sanoiksi, tavuiksi ja äänteiksi. Tehdään rytmin ja äänien erotteluleikkejä ja -harjoituksia sekä äänteiden kestoihin liittyviä kuuntelutehtäviä. Harjoitellaan tavujen ja sanojen kirjoittamista.

Oppilasta ohjataan näppäintaitojen harjoitteluun (mm. isot ja pienet kirjaimet, sanavälit, rivinvaihto, päättömerkit) pienten kirjoitustehtävien ja oppimispelien avulla.

T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas tekee havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään havaintoja puhutusta kielestä ja tutustutaan kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Liitetään luettua omaan elämään, aiemmin luettuun, kuultuun ja nähtyyn.

Keskustellaan teksteistä ja painotetaan elämyksellisyyttä. Kuunnellaan ja luetaan lapsille suunnattuja monimuotoisia tekstejä, kuten kirjallisuutta ja erilaisia mediatekstejä. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan etsimään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Käytetään kirjallisuutta luovassa toiminnassa ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan sen merkityksestä omassa arjessa. Jaetaan lukukokemuksia. Tutustutaan kirjastoon ja sen käyttöön.

Tutustutaan suomalaiseen lastenkulttuuriin, tapakulttuuriin ja juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin lähiympäristössään. Oppilaalle tarjotaan runsaasti mahdollisuuksia tehdä pieniä esityksiä. Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Tarjotaan kokemuksia myös muista kielistä ja kulttuureista.

T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas kuuntelee ja lukee ikätasolleen suunnattua kirjallisuutta.

Oppilas etsii itseään kiinnostavaa luettavaa.

Oppilaille jakaa lukukokemuksiaan säännöllisesti muiden kanssa.

Oppilas tutustuu kirjastoon ja sen käyttöön.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään havaintoja puhutusta kielestä ja tutustutaan kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Liitetään luettua omaan elämään, aiemmin luettuun, kuultuun ja nähtyyn.

Keskustellaan teksteistä ja painotetaan elämyksellisyyttä. Kuunnellaan ja luetaan lapsille suunnattuja monimuotoisia tekstejä, kuten kirjallisuutta ja erilaisia mediatekstejä. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan etsimään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Käytetään kirjallisuutta luovassa toiminnassa ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan sen merkityksestä omassa arjessa. Jaetaan lukukokemuksia. Tutustutaan kirjastoon ja sen käyttöön.

Tutustutaan suomalaiseen lastenkulttuuriin, tapakulttuuriin ja juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin lähiympäristössään. Oppilaalle tarjotaan runsaasti mahdollisuuksia tehdä pieniä esityksiä. Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Tarjotaan kokemuksia myös muista kielistä ja kulttuureista.

T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas tutustuu suomalaiseen lastenkulttuuriin omassa lähiympäristössään.

Oppilas tutustuu tapakulttuuriin, juhlaperinteisiin ja joihinkin kansanperinteen muotoihin lähiympäristössään.

Oppilas osallistuu erilaisiin luovan ilmaisun harjoituksiin ja pieniin esityksiin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään havaintoja puhutusta kielestä ja tutustutaan kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Liitetään luettua omaan elämään, aiemmin luettuun, kuultuun ja nähtyyn.

Keskustellaan teksteistä ja painotetaan elämyksellisyyttä. Kuunnellaan ja luetaan lapsille suunnattuja monimuotoisia tekstejä, kuten kirjallisuutta ja erilaisia mediatekstejä. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan etsimään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Käytetään kirjallisuutta luovassa toiminnassa ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan sen merkityksestä omassa arjessa. Jaetaan lukukokemuksia. Tutustutaan kirjastoon ja sen käyttöön.

Tutustutaan suomalaiseen lastenkulttuuriin, tapakulttuuriin ja juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin lähiympäristössään. Oppilaalle tarjotaan runsaasti mahdollisuuksia tehdä pieniä esityksiä. Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Tarjotaan kokemuksia myös muista kielistä ja kulttuureista.

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin ryhmä- ja luokkatilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Harjoitellaan monipuolisesti kuuntelemisen taitoja. Tarjotaan usein tilanteita, joissa oppilas tulee kuulluksi (esim. pari-, pienryhmä- ja luokkakeskustelut). Rohkaistaan oppilasta kysymään, kertomaan mielipiteitään ja vaihtamaan roolia tarpeen mukaan ryhmätilanteissa.

Tehdään erilaisia äänenkäyttö- ja draamaharjoituksia. Kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen. Oppilasta ohjataan eläytyvään ilmaisuun ja rohkaistaan ottamaan erilaisia rooleja. Tehdään päätelmiä roolihahmon tunteista ja reaktioista. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.

Tunneviestintään perehdytään keskustelemalla tunteista ja harjoittelemalla tunneilmaisua leikkien ja draaman avulla. Harjoitellaan empatia- ja tunnetaitoja. Havainnoidaan ja harjoitellaan tunne- ja eleviestintää mm kuvien ja draaman avulla sekä keskustellen niiden herättämistä ajatuksista. Harjoitellaan kaverinlukutaitoa keskustellen tunteista ja eleistä. Harjoitellaan antamaan ja vastaanottamaan rakentavaa ja kannustavaa palautetta.

T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas osallistuu keskustelutilanteisiin ja esittää kysymyksiä ja mielipiteitä.

Oppilas kehittää aktiivisuuttaan ja mielikuvitustaan erilaisissa ryhmäviestintätilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Harjoitellaan monipuolisesti kuuntelemisen taitoja. Tarjotaan usein tilanteita, joissa oppilas tulee kuulluksi (esim. pari-, pienryhmä- ja luokkakeskustelut). Rohkaistaan oppilasta kysymään, kertomaan mielipiteitään ja vaihtamaan roolia tarpeen mukaan ryhmätilanteissa.

Tehdään erilaisia äänenkäyttö- ja draamaharjoituksia. Kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen. Oppilasta ohjataan eläytyvään ilmaisuun ja rohkaistaan ottamaan erilaisia rooleja. Tehdään päätelmiä roolihahmon tunteista ja reaktioista. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.

Tunneviestintään perehdytään keskustelemalla tunteista ja harjoittelemalla tunneilmaisua leikkien ja draaman avulla. Harjoitellaan empatia- ja tunnetaitoja. Havainnoidaan ja harjoitellaan tunne- ja eleviestintää mm kuvien ja draaman avulla sekä keskustellen niiden herättämistä ajatuksista. Harjoitellaan kaverinlukutaitoa keskustellen tunteista ja eleistä. Harjoitellaan antamaan ja vastaanottamaan rakentavaa ja kannustavaa palautetta.

T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osallistuu leikkeihin ja draamaharjoituksiin.

Oppilas ottaa erilaisia rooleja ja harjoittelee tulkitsemaan niitä.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Harjoitellaan monipuolisesti kuuntelemisen taitoja. Tarjotaan usein tilanteita, joissa oppilas tulee kuulluksi (esim. pari-, pienryhmä- ja luokkakeskustelut). Rohkaistaan oppilasta kysymään, kertomaan mielipiteitään ja vaihtamaan roolia tarpeen mukaan ryhmätilanteissa.

Tehdään erilaisia äänenkäyttö- ja draamaharjoituksia. Kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen. Oppilasta ohjataan eläytyvään ilmaisuun ja rohkaistaan ottamaan erilaisia rooleja. Tehdään päätelmiä roolihahmon tunteista ja reaktioista. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.

Tunneviestintään perehdytään keskustelemalla tunteista ja harjoittelemalla tunneilmaisua leikkien ja draaman avulla. Harjoitellaan empatia- ja tunnetaitoja. Havainnoidaan ja harjoitellaan tunne- ja eleviestintää mm kuvien ja draaman avulla sekä keskustellen niiden herättämistä ajatuksista. Harjoitellaan kaverinlukutaitoa keskustellen tunteista ja eleistä. Harjoitellaan antamaan ja vastaanottamaan rakentavaa ja kannustavaa palautetta.

T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi tunne- ja eleviestintää ja keskustelee niiden herättämistä ajatuksista.

Oppilas osallistuu aktiivisesti luokan hyvän ilmapiirin rakentamiseen.

Oppilas käyttäytyy asiallisesti toisten tunteita huomioiden.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Harjoitellaan monipuolisesti kuuntelemisen taitoja. Tarjotaan usein tilanteita, joissa oppilas tulee kuulluksi (esim. pari-, pienryhmä- ja luokkakeskustelut). Rohkaistaan oppilasta kysymään, kertomaan mielipiteitään ja vaihtamaan roolia tarpeen mukaan ryhmätilanteissa.

Tehdään erilaisia äänenkäyttö- ja draamaharjoituksia. Kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen. Oppilasta ohjataan eläytyvään ilmaisuun ja rohkaistaan ottamaan erilaisia rooleja. Tehdään päätelmiä roolihahmon tunteista ja reaktioista. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.

Tunneviestintään perehdytään keskustelemalla tunteista ja harjoittelemalla tunneilmaisua leikkien ja draaman avulla. Harjoitellaan empatia- ja tunnetaitoja. Havainnoidaan ja harjoitellaan tunne- ja eleviestintää mm kuvien ja draaman avulla sekä keskustellen niiden herättämistä ajatuksista. Harjoitellaan kaverinlukutaitoa keskustellen tunteista ja eleistä. Harjoitellaan antamaan ja vastaanottamaan rakentavaa ja kannustavaa palautetta.

T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas omaksuu sujuvan mekaanisen lukutaidon.Oppilas pyrkii ymmärtämään lukemansa, ikätasolleen suunnatun tekstin sisällön.Oppilas osallistuu pohtimaan tarinoiden merkitystä ja sisältöä.Oppilas osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukutaitoaan ja luetun ymmärtämistään.Oppilas harjoittelee tekstin ymmärtämisen strategioita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Lukutaitoa harjoitellaan päivittäin yksin ja yhdessä. Tehdään rytmin ja äänien erotteluleikkejä ja -harjoituksia sekä äänteiden kestoihin liittyviä kuuntelutehtäviä. Opetellaan käyttämään lukemisessa tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja mm. avaamalla tekstejä ja keskustelemalla niiden pohjalta sekä luomalla yksin ja yhdessä erilaisia teksteihin pohjautuvia tuotoksia. Tekstin ymmärtämistä tukevia strategioita harjoitellaan säännöllisesti. Harjoitellaan yhä enemmän myös äänetöntä lukemista.

Luokassa harrastetaan säännöllisesti lukemista. Oppilaille tarjotaan runsaasti mahdollisuuksia tutustua lastenkirjallisuuteen. Luetaan lukutaidolle ja ikätasolle sopivia fakta- ja fiktiotekstejä sekä yksin että ryhmässä. Oppilaille järjestetään erilaisia mahdollisuuksia jakaa lukukokemuksiaan: esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset, (lempi)kirjaesittelyt, lukupuu.

Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni.

Oppilasta ohjataan tiedon etsintään tekemällä havaintoja ympäristöstä eri aistien avulla ja sanoittamaan havaintojaan. Harjoitellaan erilaisten kuvien lukemista. Keskustellaan ympäristöstä, kuvien ja tekstien kautta löydettävästä tiedosta sekä niihin liittyvistä tunteista. Harjoitellaan kuvanlukutaidossa tarvittavia käsitteitä. Harjoitellaan sähköistä tiedonhakua. Opetellaan aakkoset ja harjoitellaan tiedonhankintaa aakkosjärjestyksen avulla.

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa tulkita ympäristönsä viestejä.Oppilas osaa tulkita erilaisia kuvia ja käyttää kuvantulkinnassa tarvittavia keskeisiä käsitteitä.Oppilas osaa havainnoida ja tulkita ikätasolleen suunnattuja monimuotoisia tekstejä ja niiden merkityksiä ja rakenteita. Oppilas pohtii sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja. Oppilas pyrkii laajentamaan käsitevarantoaan.Oppilas harjaantuu taidoissaan ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Lukutaitoa harjoitellaan päivittäin yksin ja yhdessä. Tehdään rytmin ja äänien erotteluleikkejä ja -harjoituksia sekä äänteiden kestoihin liittyviä kuuntelutehtäviä. Opetellaan käyttämään lukemisessa tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja mm. avaamalla tekstejä ja keskustelemalla niiden pohjalta sekä luomalla yksin ja yhdessä erilaisia teksteihin pohjautuvia tuotoksia. Tekstin ymmärtämistä tukevia strategioita harjoitellaan säännöllisesti. Harjoitellaan yhä enemmän myös äänetöntä lukemista.

Luokassa harrastetaan säännöllisesti lukemista. Oppilaille tarjotaan runsaasti mahdollisuuksia tutustua lastenkirjallisuuteen. Luetaan lukutaidolle ja ikätasolle sopivia fakta- ja fiktiotekstejä sekä yksin että ryhmässä. Oppilaille järjestetään erilaisia mahdollisuuksia jakaa lukukokemuksiaan: esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset, (lempi)kirjaesittelyt, lukupuu.

Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni.

Oppilasta ohjataan tiedon etsintään tekemällä havaintoja ympäristöstä eri aistien avulla ja sanoittamaan havaintojaan. Harjoitellaan erilaisten kuvien lukemista. Keskustellaan ympäristöstä, kuvien ja tekstien kautta löydettävästä tiedosta sekä niihin liittyvistä tunteista. Harjoitellaan kuvanlukutaidossa tarvittavia käsitteitä. Harjoitellaan sähköistä tiedonhakua. Opetellaan aakkoset ja harjoitellaan tiedonhankintaa aakkosjärjestyksen avulla.

T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tekee havaintoja ympäristöstä eri aistien avulla ja sanoittaa havaintojaan. Oppilas osaa käyttää kuvia ja tekstejä tiedonhankinnassa. Oppilas tutustuu sähköiseen tiedonhakuun. Oppilas harjoittelee aakkosjärjestyksen käyttämistä tiedonhankinnan yhteydessä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Lukutaitoa harjoitellaan päivittäin yksin ja yhdessä. Tehdään rytmin ja äänien erotteluleikkejä ja -harjoituksia sekä äänteiden kestoihin liittyviä kuuntelutehtäviä. Opetellaan käyttämään lukemisessa tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti

ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja mm. avaamalla tekstejä ja keskustelemalla niiden pohjalta sekä luomalla yksin ja yhdessä erilaisia teksteihin pohjautuvia tuotoksia. Tekstin ymmärtämistä tukevia strategioita harjoitellaan säännöllisesti. Harjoitellaan yhä enemmän myös äänetöntä lukemista.

Luokassa harrastetaan säännöllisesti lukemista. Oppilaille tarjotaan runsaasti mahdollisuuksia tutustua lastenkirjallisuuteen. Luetaan lukutaidolle ja ikätasolle sopivia fakta- ja fiktiotekstejä sekä yksin että ryhmässä. Oppilaille järjestetään erilaisia mahdollisuuksia jakaa lukukokemuksiaan: esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset, (lempi)kirjaesittelyt, lukupuu.

Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni.

Oppilasta ohjataan tiedon etsintään tekemällä havaintoja ympäristöstä eri aistien avulla ja sanoittamaan havaintojaan. Harjoitellaan erilaisten kuvien lukemista. Keskustellaan ympäristöstä, kuvien ja tekstien kautta löydettävästä tiedosta sekä niihin liittyvistä tunteista. Harjoitellaan kuvanlukutaidossa tarvittavia käsitteitä. Harjoitellaan sähköistä tiedonhakua. Opetellaan aakkoset ja harjoitellaan tiedonhankintaa aakkosjärjestyksen avulla.

T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas lukee lukutaidolleen ja ikätasolleen sopivia fakta- ja fiktiotekstejä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas jakaa lukukokemuksiaan muiden kanssa.Oppilas pyrkii käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika, juoni.

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Lukutaitoa harjoitellaan päivittäin yksin ja yhdessä. Tehdään rytmin ja äänien erotteluleikkejä ja -harjoituksia sekä äänteiden kestoihin liittyviä kuuntelutehtäviä. Opetellaan käyttämään lukemisessa tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja mm. avaamalla tekstejä ja keskustelemalla niiden pohjalta sekä luomalla yksin ja yhdessä erilaisia teksteihin pohjautuvia tuotoksia. Tekstin

ymmärtämistä tukevia strategioita harjoitellaan säännöllisesti. Harjoitellaan yhä enemmän myös äänetöntä lukemista.

Luokassa harrastetaan säännöllisesti lukemista. Oppilaille tarjotaan runsaasti mahdollisuuksia tutustua lastenkirjallisuuteen. Luetaan lukutaidolle ja ikätasolle sopivia fakta- ja fiktiotekstejä sekä yksin että ryhmässä. Oppilaille järjestetään erilaisia mahdollisuuksia jakaa lukukokemuksiaan: esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset, (lempi)kirjaesittelyt, lukupuu.

Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni.

Oppilasta ohjataan tiedon etsintään tekemällä havaintoja ympäristöstä eri aistien avulla ja sanoittamaan havaintojaan. Harjoitellaan erilaisten kuvien lukemista. Keskustellaan ympäristöstä, kuvien ja tekstien kautta löydettävästä tiedosta sekä niihin liittyvistä tunteista. Harjoitellaan kuvanlukutaidossa tarvittavia käsitteitä. Harjoitellaan sähköistä tiedonhakua. Opetellaan aakkoset ja harjoitellaan tiedonhankintaa aakkosjärjestyksen avulla.

T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tuottaa omiin arkikokemuksiin, havaintoihin, mielipiteisiin ja mielikuvitukseen perustuvia tuotoksia.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja, tietoa ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä niin, että päähuomio on sisällössä ja luomisen ilossa. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä.

Varmistetaan ja huolletaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä ja niillä kirjoittamista sekä näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen

perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä. Oikeinkirjoituksessa tuetaan fonologisen tietoisuuden laajentamista erityisesti suomen kielen ja alueen murteen haastaviin kohtiin. (äng-äänne, e>ä, d>r, vierasperäiset kirjaimet).

T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee tuottamaan pieniä kertovia ja kuvaavia tekstejä myös monimediaisissa ympäristöissä.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja, tietoa ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä niin, että päähuomio on sisällössä ja luomisen ilossa. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä.

Varmistetaan ja huolletaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä ja niillä kirjoittamista sekä näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä. Oikeinkirjoituksessa tuetaan fonologisen tietoisuuden laajentamista erityisesti suomen kielen ja alueen murteen haastaviin kohtiin. (äng-äänne, e>ä, d>r, vierasperäiset kirjaimet).

T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa erotella sanojen tavu- ja äännerakenteita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Oppilas harjoittelee tekstin suunnittelua ja ajatuskartan laatimista.

Oppilas harjoittelee näppäintaitoja ja osaa kirjoittaa pieniä tarinoita tietokoneella.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja, tietoa ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä niin, että päähuomio on sisällössä ja luomisen ilossa. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä.

Varmistetaan ja huolletaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä ja niillä kirjoittamista sekä näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä. Oikeinkirjoituksessa tuetaan fonologisen tietoisuuden laajentamista erityisesti suomen kielen ja alueen murteen haastaviin kohtiin. (äng-äänne, e>ä, d>r, vierasperäiset kirjaimet).

T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas tekee havaintoja puhutusta kielestä ja tutustuu kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien.

Oppilas tekee ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielestä ja eri puhetavoista sekä kielenkäytön vaikutuksesta toisten käyttäytymiseen.Oppilas keskustelee kielen muodoista ja merkityksistä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja

vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen. (Perusteiden S4)

Tarjotaan kokemuksia myös muista kielistä ja kulttuureista.

T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas kuuntelee ja lukee lapsille suunnattua kirjallisuutta.

Oppilas valitsee itseään kiinnostavaa luettavaa.

Oppilas jakaa lukukokemuksiaan muiden kanssa.

Oppilas tutustuu kirjastoon ja sen käyttöön.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja

vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen. (Perusteiden S4)

Tarjotaan kokemuksia myös muista kielistä ja kulttuureista.

T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas tutustuu suomalaiseen lastenkulttuuriin omassa lähiympäristössään.

Oppilas tutustuu tapakulttuuriin, juhlaperinteisiin ja joihinkin kansanperinteen muotoihin lähiympäristössään.

Oppilas osallistuu yhteisten esitysten tai muiden kulttuurituotosten tekemiseen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen. (Perusteiden S4)

Tarjotaan kokemuksia myös muista kielistä ja kulttuureista.

15. Vuosiluokat 3-6

15.1. Oppijana kehittyminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 3-6 erityisenä tehtävänä on oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen sekä omien opiskelutapojen ja -taitojen tunnistaminen ja kehittäminen. Oppilaita rohkaistaan itsensä hyväksymiseen, omien rajojen ja oikeuksien tunnistamiseen ja puolustamiseen sekä omasta turvallisuudesta huolehtimiseen. Heitä ohjataan myös velvollisuuksiensa ja vastuunsa ymmärtämiseen sekä rakentavaan mielipiteiden ilmaisuun ja vuorovaikutukseen. Minkäänlaista kiusaamista tai syrjivää käyttäytymistä ei sallita. Oppilaiden kiinnostusta eettisiin ja moraalisiin kysymyksiin hyödynnetään luomalla tilaisuuksia keskusteluun ja pohdintaan sekä osallistumisen ja vastuun ottamisen harjoitteluun. Oppilaita kannustetaan tekemään valintoja omista lähtökohdistaan, sukupuolittuneita ratkaisuja välttäen. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ohjauksen ja tuen tarpeisiin.

Vuosiluokkien 3-6 opetuksessa vahvistetaan ja täydennetään alemmilla vuosiluokilla hankittuja perustaitoja ja opitaan uusia asioita. Oppiaineiden määrä kasvaa. Opetuksessa pyritään löytämään luontevia tilanteita eheyttämiseen. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen vahvistaa oppiaineiden välistä yhteistyötä ja tarjoaa mahdollisuuksia oppilaiden ikäkaudelle tärkeiden kokemusten saamiseen. Oppimiskokonaisuuksilla voidaan lisätä työskentelyn toiminnallisuutta sekä tekemällä ja tutkimalla oppimista erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaiden osuus suunnittelussa vahvistuu. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat tilaisuuksia yhdessä tekemiseen, omaan ilmaisuun sekä yhteisön kannalta hyödylliseen toimintaan.

15.2. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja vahvistaa kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen kehittäminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Koulutyön onnistumista tuetaan yhdessä kotien kanssa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opetuksen järjestäjän tarjoamasta kieliohjelmasta. Oppilaita kannustetaan monipuoliseen kieltenopiskeluun. Ennen kieli valintojen tekemistä voidaan järjestää kielisuihkuja monipuolisten kielivalintojen toteutumiseksi. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

15.3. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien

työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

15.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä tuodaan esiin, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 3-6.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä jatketaan systemaattisesti. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen sekä oman identiteetin muotoutumiseen. Identiteetti rakentuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Ystävyyden ja hyväksytyksi tulemisen merkitys on suuri. Ikävuodet ovat erityisen otollisia myös kestävän elämäntavan omaksumiselle ja kestävän kehityksen tarpeen pohtimiselle.

15.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan

perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka

on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

L4 Monilukutaito

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan

käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus

luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

15.6. Oppiaineet

Bändikurssi

Valinnaisen tehtävä

Bändikurssin tavoitteena on kehittää oppilaan musiikillista osaamista ja luoda uskoa oppilaan omiin taitoihin onnistumisen kokemusten ja luovan prosessin kautta.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Bändikurssi arvioidaan arvosanalla hyväksytty/hylätty. Arviointi on hyväksytty, kun oppilas osallistuu opetukseen omien kykyjensä ja taitotasonsa mukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisissa osaamisessa korostuvat erityisesti L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu sekä L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Bändikurssin tavoitteena on kehittää oppilaan musiikillista osaamista ja luoda uskoa oppilaan omiin taitoihin onnistumisen kokemusten ja luovan prosessin kautta. Yhteismusisoinnin

tavoitteena on, musiikillisten tekijöiden lisäksi, korostaa yksilön roolin merkitystä osana ryhmää. Yhtenä kurssin tavoitteena on tuottaa musiikkia koulun erilaisiin tapahtumiin ja juhliin.

Sisällöt

Bändikurssilla syvennetään bändisoittimien tuntemusta ja yhteismusisointitaitoja sekä pohditaan taitotason mukaisesti eri instrumenttien ja sävellysten sovittamista harmoniseksi kokonaisuudeksi. Tätä tehdään paljon kokeilemalla eri instrumenttiyhdistelmiä. Työstettävät kappaleet valitaan oppilaiden toiveita kuunellen ja kurssin sisältö vaihtelee oppilaiden taitotason ja kiinnostuksenkohteiden mukaan.

Yhteismusisointi, äänenkäyttö, rytmi- ja melodiasoittimiin tutustumisen ja osaamisen syventäminen. Valinnaisen musiikin tarkemmat sisällöt muotoutuvat valinnaisen edetessä, ryhmän kanssa sisältöjä muovaten.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Bändikurssin tavoitteena on kehittää oppilaan musiikillista osaamista ja luoda uskoa oppilaan omiin taitoihin onnistumisen kokemusten ja luovan prosessin kautta. Yhteismusisoinnin tavoitteena on, musiikillisten tekijöiden lisäksi, korostaa yksilön roolin merkitystä osana ryhmää. Yhtenä kurssin tavoitteena on tuottaa musiikkia koulun erilaisiin tapahtumiin ja juhliin.

Sisällöt

Bändikurssilla syvennetään bändisoittimien tuntemusta ja yhteismusisointitaitoja sekä pohditaan taitotason mukaisesti eri instrumenttien ja sävellysten sovittamista harmoniseksi kokonaisuudeksi. Tätä tehdään paljon kokeilemalla eri instrumenttiyhdistelmiä. Työstettävät kappaleet valitaan oppilaiden toiveita kuunellen ja kurssin sisältö vaihtelee oppilaiden taitotason ja kiinnostuksenkohteiden mukaan.

Yhteismusisointi, äänenkäyttö, rytmi- ja melodiasoittimiin tutustumisen ja osaamisen syventäminen. Valinnaisen musiikin tarkemmat sisällöt muotoutuvat valinnaisen edetessä, ryhmän kanssa sisältöjä muovaten.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Bändikurssin tavoitteena on kehittää oppilaan musiikillista osaamista ja luoda uskoa oppilaan omiin taitoihin onnistumisen kokemusten ja luovan prosessin kautta. Yhteismusisoinnin tavoitteena on, musiikillisten tekijöiden lisäksi, korostaa yksilön roolin merkitystä osana ryhmää. Yhtenä kurssin tavoitteena on tuottaa musiikkia koulun erilaisiin tapahtumiin ja juhliin.

Sisällöt

Bändikurssilla syvennetään bändisoittimien tuntemusta ja yhteismusisointitaitoja sekä pohditaan taitotason mukaisesti eri instrumenttien ja sävellysten sovittamista harmoniseksi kokonaisuudeksi. Tätä tehdään paljon kokeilemalla eri instrumenttiyhdistelmiä. Työstettävät kappaleet valitaan oppilaiden toiveita kuunellen ja kurssin sisältö vaihtelee oppilaiden taitotason ja kiinnostuksenkohteiden mukaan.

Yhteismusisointi, äänenkäyttö, rytmi- ja melodiasoittimiin tutustumisen ja osaamisen syventäminen. Valinnaisen musiikin tarkemmat sisällöt muotoutuvat valinnaisen edetessä, ryhmän kanssa sisältöjä muovaten.

Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3-6** elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on rohkaista ja tukea oppilaiden pyrkimystä rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan. Opetuksessa keskeistä on tukea oppilaiden eettisen ajattelun taitojen ja kulttuurisen osaamisen kehittymistä sekä kykyä ilmaista omia näkemyksiään ja niiden perusteita.*

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Työtapojen valinnassa oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa jokainen oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioon ottavaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnallisissa aktiviteeteissä otetaan huomioon elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 3–6

Elämänkatsomustiedon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan oppimisen kannalta keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu ilmaisu- ja perustelutaito. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun ja argumentaation kehittymiseen.

Elämänkatsomustiedon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää elämänkatsomustiedon valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut elämänkatsomustiedon tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan elämänkatsomustiedon tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy elämänkatsomustiedon lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta. Oppilas oppii käsittelemään erilaisia ristiriitatilanteita. Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden sekä kokemusten jakamista.	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa kuvailla omia tunteita ja jakaa kokemuksiaan. Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä.	Oppilas tunnistaa jonkin oman tunteen. Oppilas osallistuu vaihtelevasti eettisten asioiden pohdintaan.
T2 Oppilas oppii keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Oppilas harjoittelee tunnistamaan keskustelussa väitteitä sekä ilmaisemaan mielipiteitä ja niiden perusteluja.	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla. Oppilas ilmaisee usein omia mielipiteitä.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla. Oppilas ei ilmaise omia mielipiteitä.
T3 Oppilas harjoittelee havaitsemaan asioiden välisiä suhteita ja ajatteluntaitoja.	S1-S3	Päättelytaidot	Oppilas havaitsee joitakin asioiden välisiä suhteita.	Oppilas tarvitsee usein tukea asioiden välisten suhteiden havaitsemisessa.
T4 Oppilas harjoittelee yhteistyötaitoja ja opettelee ottamaan vastuuta itsestään ja ympäristöstään.	S1-S3	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osallistuu aktiivisesti yhteistyöhön toisten kanssa ja ottaa vastuuta itsestään sekä ympäristöstään.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti yhteistyöhön toisten kanssa. Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta itsestään sekä ympäristöstään.

T5 Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan suomalaista, eurooppalaista ja maailman kulttuuriperintöä.	S2-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa mainita esimerkkejä suomalaisen, eurooppalaisen ja maailman kulttuuriperinnöstä.	Oppilas osaa mainita jonkin esimerkin suomalaisen, eurooppalaisen ja maailman kulttuuriperinnöstä.
T6 Oppilas tutustuu lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuuriin.	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä jonkin esimerkin lähiympäristönsä katsomuksista ja kulttuurista.	Oppilas osaa nimetä vain yhden lähiympäristönsä katsomuksista tai kulttuurista.
T7 Oppilas harjoittelee suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaan katsomuksellista oppimistaan.	S1-S4	Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa muutaman opiskeluun liittyvän tavoitteen, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja osaa arvioida niiden toteutumista.	Oppilaalla on vaikeuksia asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita ja pyrkiä niitä kohti. Arviointi tuottaa vaikeuksia.
T8 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan näkemyksiään, kuuntelemaan muiden mielipiteitä ja keskustelemaan kunnioittavasti erilaisista katsomuksellisista aiheista.	S1-S3	Vuorovaikutus-taidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin ja osaa kuunnella muiden mielipiteitä.	Oppilas osallistuu keskusteluihin vaihtelevasti ja harjoittelee toisen mielipiteiden kuuntelemista.
T9 Oppilas tutustuu alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen.	S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien sopimuksesta.	Oppilas osaa kertoa vain yksittäisen asian lapsen oikeuksien sopimuksesta.
T10 Oppilas tutustuu vaikuttamisen keinoihin ja harjoittelee oma-aloitteellisuutta.	S1-S4	Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas toimii oma-aloitteisesti ja tunnistaa joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.	Oppilas toimii toisinaan oma-aloitteisesti ja tunnistaa vain muutaman vastuullisen vaikuttamisen keinon.

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta. Oppilas oppii käsittelemään erilaisia ristiriitatilanteita. Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden sekä kokemusten jakamista.	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa kuvailla omia tunteita ja jakaa kokemuksiaan. Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä.	Oppilas tunnistaa jonkin oman tunteen. Oppilas osallistuu vaihtelevasti eettisten asioiden pohdintaan.
T2 Oppilas oppii keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Oppilas harjoittelee tunnistamaan keskustelussa väitteitä sekä ilmaisemaan mielipiteitä ja niiden perusteluja.	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla. Oppilas ilmaisee usein omia mielipiteitä.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla. Oppilas ei ilmaise omia mielipiteitä.
T3 Oppilas harjoittelee havaitsemaan asioiden välisiä suhteita ja ajatteluntaitoja.	S1-S3	Päättelytaidot	Oppilas havaitsee joitakin asioiden välisiä suhteita.	Oppilas tarvitsee usein tukea asioiden välisten suhteiden havaitsemisessa.
T4 Oppilas harjoittelee yhteistyötaitoja ja opettelee ottamaan vastuuta itsestään ja ympäristöstään.	S1-S3	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osallistuu aktiivisesti yhteistyöhön toisten kanssa ja ottaa vastuuta itsestään sekä ympäristöstään.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti yhteistyöhön toisten kanssa. Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta itsestään sekä ympäristöstään.

T5 Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan suomalaista, eurooppalaista ja maailman kulttuuriperintöä.	S2-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa mainita esimerkkejä suomalaisen, eurooppalaisen ja maailman kulttuuriperinnöstä.	Oppilas osaa mainita jonkin esimerkin suomalaisen, eurooppalaisen ja maailman kulttuuriperinnöstä.
T6 Oppilas tutustuu lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuuriin.	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä esimerkkejä lähiympäristönsä katsomuksista ja kulttuurista.	Oppilas osaa nimetä vain muutaman esimerkin lähiympäristönsä katsomuksista tai kulttuurista.
T7 Oppilas harjoittelee suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaan katsomuksellista oppimistaan.	S1-S4	Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa muutaman opiskeluun liittyvän tavoitteen, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja osaa arvioida niiden toteutumista.	Oppilaalla on vaikeuksia asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita ja pyrkiä niitä kohti. Arviointi tuottaa vaikeuksia.
T8 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan näkemyksiään, kuuntelemaan muiden mielipiteitä ja keskustelemaan kunnioittavasti erilaisista katsomuksellisista aiheista.	S1-S3	Vuorovaikutus-taidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin ja osaa kuunnella muiden mielipiteitä.	Oppilas osallistuu keskusteluihin vaihtelevasti ja harjoittelee toisen mielipiteiden kuuntelemista.
T9 Oppilas tutustuu alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen.	S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien sopimuksesta.	Oppilas osaa kertoa vain yksittäisen asian lapsen oikeuksien sopimuksesta.
T10 Oppilas harjoittelee järjestelmällistä ja pitkäjänteistä työskentelyä ja	S1-S4	Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas ottaa vastuuta omista tekemistään.	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta omista tekemistään.

ottaa vastuuta tekemisestään.				

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta. Oppilas oppii käsittelemään erilaisia ristiriitatilanteita. Oppilas osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.	Oppilaalla on vaikeuksia ymmärtää keskeisiä etiikan käsitteitä.
T2 Oppilas oppii keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Oppilas osaa ilmaista perusteltuja väitteitä sekä arvioimaan niitä.	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa ilmaista omia väitteitä ja pohtia niiden asiaankuuluvuutta. Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti.	Oppilas ilmaisee vaihtelevasti perusteltuja väitteitä tai arvioi niitä.
T3 Oppilas osaa havaita asioiden välisiä suhteita ja tunnistaa virhepäättelyä sekä korjata omaa toimintaansa.	S1-S3	Päättelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäättelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan	Oppilas osaa jonkin verran korjata omaa ajatteluaan virhepäättelyn pohjalta.
T4 Oppilas tiedostaa omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkityksen itselle, lähiympäristölle ja luonnolle.	S1-S3	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa	Oppilas osaa jonkin verran kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa.

T5 Oppilas tuntee kulttuuriin liittyviä ilmiöitä ja osaa arvostaa omaa henkistä kulttuuriperintöään.	S2-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta kulttuuriperinnöstä.	Oppilas osaa jonkin verran nimetä ja selittää kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä.
T6 Oppilas osaa nimetä katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä ja osaa tunnistaa eri kulttuureissa tärkeinä pidettyjä arvoja.	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä jonkin verran katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomusten, mutta ei hahmota kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.
T7 Oppilas osaa suunnitella ja toimia tavoitteiden mukaan sekä arvioida omaa katsomuksellista oppimistaan. Oppilas oppii myös ymmärtämään oman katsomuksen merkityksiä ja osaa pohtia, miten se on muodostunut.	S1-S4	Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä.	Oppilaalla on vaikeuksia asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita ja pyrkiä niitä kohti. Arviointi tuottaa vaikeuksia.
T8 Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään, kuunnella muita ja keskustella kunnioittavasti katsomuksellisista aiheista.	S1-S3	Vuorovaikutus-taidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.	Oppilas ilmaisee passiivisesti omaa katsomuksellista ajatteluaan ja harjoittelee toisten näkemysten ja kannanottojen kuuntelemista.
T9 Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lasten oikeuksista.	S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.	Oppilaalla on haasteita kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.

T10 Oppilas tuntee vaikuttamisen keinoja ja osaa toimia aloitteellisesti sekä ottaa vastuuta ympäristöstään.	S1-S4	Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.	Oppilaalla on vaikeuksia kuvata vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

Elämänkatsomustiedon arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta. Oppilas oppii käsittelemään erilaisia ristiriitatilanteita. Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden sekä kokemusten jakamista.	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa kuvailla omia tunteita ja jakaa kokemuksiaan. Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä.	Oppilas tunnistaa jonkin oman tunteen. Oppilas osallistuu vaihtelevasti eettisten asioiden pohdintaan.
T2 Oppilas oppii keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Oppilas harjoittelee tunnistamaan keskustelussa väitteitä sekä ilmaisemaan mielipiteitä ja niiden perusteluja.	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla. Oppilas ilmaisee usein omia mielipiteitä.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla. Oppilas ei ilmaise omia mielipiteitä.
T3 Oppilas harjoittelee havaitsemaan asioiden välisiä suhteita ja ajatteluntaitoja.	S1-S3	Päättelytaidot	Oppilas havaitsee joitakin asioiden välisiä suhteita.	Oppilas tarvitsee usein tukea asioiden välisten suhteiden havaitsemisessa.
T4 Oppilas harjoittelee yhteistyötaitoja ja opettelee ottamaan vastuuta itsestään ja ympäristöstään.	S1-S3	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osallistuu aktiivisesti yhteistyöhön toisten kanssa ja ottaa vastuuta itsestään sekä ympäristöstään.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti yhteistyöhön toisten kanssa. Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta itsestään sekä ympäristöstään.

T5 Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan suomalaista, eurooppalaista ja maailman kulttuuriperintöä.	S2-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa mainita esimerkkejä suomalaisen, eurooppalaisen ja maailman kulttuuriperinnöstä.	Oppilas osaa mainita jonkin esimerkin suomalaisen, eurooppalaisen ja maailman kulttuuriperinnöstä.
T6 Oppilas tutustuu lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuuriin.	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä jonkin esimerkin lähiympäristönsä katsomuksista ja kulttuurista.	Oppilas osaa nimetä vain yhden lähiympäristönsä katsomuksista tai kulttuurista.
T7 Oppilas harjoittelee suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaan katsomuksellista oppimistaan.	S1-S4	Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa muutaman opiskeluun liittyvän tavoitteen, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja osaa arvioida niiden toteutumista.	Oppilaalla on vaikeuksia asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita ja pyrkiä niitä kohti. Arviointi tuottaa vaikeuksia.
T8 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan näkemyksiään, kuuntelemaan muiden mielipiteitä ja keskustelemaan kunnioittavasti erilaisista katsomuksellisista aiheista.	S1-S3	Vuorovaikutus-taidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin ja osaa kuunnella muiden mielipiteitä.	Oppilas osallistuu keskusteluihin vaihtelevasti ja harjoittelee toisen mielipiteiden kuuntelemista.
T9 Oppilas tutustuu alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen.	S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien sopimuksesta.	Oppilas osaa kertoa vain yksittäisen asian lapsen oikeuksien sopimuksesta.
T10 Oppilas tutustuu vaikuttamisen keinoihin ja harjoittelee oma-aloitteellisuutta.	S1-S4	Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas toimii oma-aloitteisesti ja tunnistaa joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.	Oppilas toimii toisinaan oma-aloitteisesti ja tunnistaa vain muutaman vastuullisen vaikuttamisen keinon.

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta. Oppilas oppii käsittelemään erilaisia ristiriitatilanteita. Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden sekä kokemusten jakamista.	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa kuvailla omia tunteita ja jakaa kokemuksiaan. Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä.	Oppilas tunnistaa jonkin oman tunteen. Oppilas osallistuu vaihtelevasti eettisten asioiden pohdintaan.
T2 Oppilas oppii keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Oppilas harjoittelee tunnistamaan keskustelussa väitteitä sekä ilmaisemaan mielipiteitä ja niiden perusteluja.	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla. Oppilas ilmaisee usein omia mielipiteitä.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla. Oppilas ei ilmaise omia mielipiteitä.
T3 Oppilas harjoittelee havaitsemaan asioiden välisiä suhteita ja ajatteluntaitoja.	S1-S3	Päättelytaidot	Oppilas havaitsee joitakin asioiden välisiä suhteita.	Oppilas tarvitsee usein tukea asioiden välisten suhteiden havaitsemisessa.
T4 Oppilas harjoittelee yhteistyötaitoja ja opettelee ottamaan vastuuta itsestään ja ympäristöstään.	S1-S3	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osallistuu aktiivisesti yhteistyöhön toisten kanssa ja ottaa vastuuta itsestään sekä ympäristöstään.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti yhteistyöhön toisten kanssa. Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta itsestään sekä ympäristöstään.

T5 Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan suomalaista, eurooppalaista ja maailman kulttuuriperintöä.	S2-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa mainita esimerkkejä suomalaisen, eurooppalaisen ja maailman kulttuuriperinnöstä.	Oppilas osaa mainita jonkin esimerkin suomalaisen, eurooppalaisen ja maailman kulttuuriperinnöstä.
T6 Oppilas tutustuu lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuuriin.	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä esimerkkejä lähiympäristönsä katsomuksista ja kulttuurista.	Oppilas osaa nimetä vain muutaman esimerkin lähiympäristönsä katsomuksista tai kulttuurista.
T7 Oppilas harjoittelee suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaan katsomuksellista oppimistaan.	S1-S4	Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa muutaman opiskeluun liittyvän tavoitteen, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja osaa arvioida niiden toteutumista.	Oppilaalla on vaikeuksia asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita ja pyrkiä niitä kohti. Arviointi tuottaa vaikeuksia.
T8 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan näkemyksiään, kuuntelemaan muiden mielipiteitä ja keskustelemaan kunnioittavasti erilaisista katsomuksellisista aiheista.	S1-S3	Vuorovaikutus-taidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin ja osaa kuunnella muiden mielipiteitä.	Oppilas osallistuu keskusteluihin vaihtelevasti ja harjoittelee toisen mielipiteiden kuuntelemista.
T9 Oppilas tutustuu alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen.	S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien sopimuksesta.	Oppilas osaa kertoa vain yksittäisen asian lapsen oikeuksien sopimuksesta.
T10 Oppilas harjoittelee järjestelmällistä ja pitkäjänteistä työskentelyä ja	S1-S4	Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas ottaa vastuuta omista tekemistään.	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta omista tekemistään.

ottaa vastuuta tekemisestään.				

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta. Oppilas oppii käsittelemään erilaisia ristiriitatilanteita. Oppilas osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.	Oppilaalla on vaikeuksia ymmärtää keskeisiä etiikan käsitteitä.
T2 Oppilas oppii keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Oppilas osaa ilmaista perusteltuja väitteitä sekä arvioimaan niitä.	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa ilmaista omia väitteitä ja pohtia niiden asiaankuuluvuutta. Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti.	Oppilas ilmaisee vaihtelevasti perusteltuja väitteitä tai arvioi niitä.
T3 Oppilas osaa havaita asioiden välisiä suhteita ja tunnistaa virhepäättelyä sekä korjata omaa toimintaansa.	S1-S3	Päättelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäättelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan	Oppilas osaa jonkin verran korjata omaa ajatteluaan virhepäättelyn pohjalta.
T4 Oppilas tiedostaa omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkityksen itselle, lähiympäristölle ja luonnolle.	S1-S3	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa	Oppilas osaa jonkin verran kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa.

T5 Oppilas tuntee kulttuuriin liittyviä ilmiöitä ja osaa arvostaa omaa henkistä kulttuuriperintöään.	S2-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta kulttuuriperinnöstä.	Oppilas osaa jonkin verran nimetä ja selittää kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä.
T6 Oppilas osaa nimetä katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä ja osaa tunnistaa eri kulttuureissa tärkeinä pidettyjä arvoja.	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä jonkin verran katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomusten, mutta ei hahmota kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.
T7 Oppilas osaa suunnitella ja toimia tavoitteiden mukaan sekä arvioida omaa katsomuksellista oppimistaan. Oppilas oppii myös ymmärtämään oman katsomuksen merkityksiä ja osaa pohtia, miten se on muodostunut.	S1-S4	Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä.	Oppilaalla on vaikeuksia asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita ja pyrkiä niitä kohti. Arviointi tuottaa vaikeuksia.
T8 Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään, kuunnella muita ja keskustella kunnioittavasti katsomuksellisista aiheista.	S1-S3	Vuorovaikutus-taidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.	Oppilas ilmaisee passiivisesti omaa katsomuksellista ajatteluaan ja harjoittelee toisten näkemysten ja kannanottojen kuuntelemista.
T9 Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lasten oikeuksista.	S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.	Oppilaalla on haasteita kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.

T10 Oppilas tuntee vaikuttamisen keinoja ja osaa toimia aloitteellisesti sekä ottaa vastuuta ympäristöstään.	S1-S4	Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.	Oppilaalla on vaikeuksia kuvata vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

Elämänkatsomustiedon arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta. Oppilas oppii käsittelemään erilaisia ristiriitatilanteita.

Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden sekä kokemusten jakamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu eettisen ajattelun taidoissa. Hän osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa ja valinnoissa.

Arvioinnin kohde

Kyky eettiseen ajatteluun ja eettisten periaatteiden soveltamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti jonkin eettisen periaatteen tai arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja perustella yhden eettisen periaatteen ja yhden arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa kuvailla ja perustella, miten voi soveltaa eettisiä periaatteita arjessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa selittää ja perustella eettisten periaatteiden johdonmukaista soveltamista eri tilanteissa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan monipuolisiin vuorovaikutustilanteisiin. Mietitään, miten erilaiset säännöt mm. kodeissa, koulussa ja liikenteessä vaikuttavat ihmisten toimintaan.

Pohditaan onnellisuutta, mitä se tarkoittaa ja mikä tekee minusta onnellisen. Ohjataan oman mielipiteen muodostamisessa ja näkökulman esittämisessä. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oman identiteetin muodostukseen, esimerkiksi pohtimalla, kuka minä olen, millainen olen ja mitä osaan. Opitaan itseluottamuksen kasvattamista sekä itsensä ja muiden hyväksymistä.

Tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja sen vaikutukseen omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan omien näkemysten pohdinnassa ja esittämisessä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin.

Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin sopimuksiin ja lupauksiin kotona ja koulussa. Käsitellään ystävyyttä ja harjoitellaan yhteistyötä muiden kanssa sekä anteeksi pyytämistä. Tutustutaan hiukan lapsen oikeuksien sopimukseen. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon suojelemista ja kestävän kehityksen merkitystä oppilaan arjessa. Tutustutaan tarkemmin kuluttamiseen ja omien valintojen merkitykseen. Tutustutaan elinympäristön elottomaan ja elolliseen luontoon.

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Oppilas harjoittelee tunnistamaan keskustelussa väitteitä sekä ilmaisemaan mielipiteitä ja niiden perusteluja.

Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen

Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla. Oppilas ilmaisee usein omia mielipiteitä.

Kohtalainen/arvosanan kuusi osaaminen

Oppilas osallistuu vaihtelevasti vuorovaikutustilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla. Oppilas ei ilmaise omia mielipiteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan väitteitä ja tunnistamaan sekä arvioimaan niiden perusteluita.

Arvioinnin kohde

Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti keskustelusta tai tekstistä väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä väitteen ja sille perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä keskeisiä väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja erilaisista teksteistä keskeisiä väitteitä perusteluineen. Oppilas osaa pohtia monipuolisesti perusteluiden asiaankuuluvuutta.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan monipuolisiin vuorovaikutustilanteisiin. Mietitään, miten erilaiset säännöt mm. kodeissa, koulussa ja liikenteessä vaikuttavat ihmisten toimintaan.

Pohditaan onnellisuutta, mitä se tarkoittaa ja mikä tekee minusta onnellisen. Ohjataan oman mielipiteen muodostamisessa ja näkökulman esittämisessä. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oman identiteetin muodostukseen, esimerkiksi pohtimalla, kuka minä olen, millainen olen ja mitä osaan. Opitaan itseluottamuksen kasvattamista sekä itsensä ja muiden hyväksymistä.

Tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja sen vaikutukseen omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan omien näkemysten pohdinnassa ja esittämisessä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan

tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin sopimuksiin ja lupauksiin kotona ja koulussa. Käsitellään ystävyyttä ja harjoitellaan yhteistyötä muiden kanssa sekä anteeksi pyytämistä. Tutustutaan hiukan lapsen oikeuksien sopimukseen. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon suojelemista ja kestävän kehityksen merkitystä oppilaan arjessa. Tutustutaan tarkemmin kuluttamiseen ja omien valintojen merkitykseen. Tutustutaan elinympäristön elottomaan ja elolliseen luontoon.

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee havaitsemaan asioiden välisiä suhteita ja ajatteluntaitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita, tunnistaa virheellistä päättelyä sekä kehittyy ajattelun taidoissa.

Arvioinnin kohde

Ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja asioiden välisistä suhteista tai virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja asioiden välisistä suhteista ja virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita. Oppilas osaa tunnistaa virheellistä päättelyä ja välttää sitä omassa ajattelussaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita monipuolisesti ja tunnistaa virheellistä päättelyä. Oppilas osaa hyödyntää näitä taitoja omassa ajattelussaan.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan monipuolisiin vuorovaikutustilanteisiin. Mietitään, miten erilaiset säännöt mm. kodeissa, koulussa ja liikenteessä vaikuttavat ihmisten toimintaan.

Pohditaan onnellisuutta, mitä se tarkoittaa ja mikä tekee minusta onnellisen. Ohjataan oman mielipiteen muodostamisessa ja näkökulman esittämisessä. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oman identiteetin muodostukseen, esimerkiksi pohtimalla, kuka minä olen, millainen olen ja mitä osaan. Opitaan itseluottamuksen kasvattamista sekä itsensä ja muiden hyväksymistä.

Tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja sen vaikutukseen omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan omien näkemysten pohdinnassa ja esittämisessä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan

tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin sopimuksiin ja lupauksiin kotona ja koulussa. Käsitellään ystävyyttä ja harjoitellaan yhteistyötä muiden kanssa sekä anteeksi pyytämistä. Tutustutaan hiukan lapsen oikeuksien sopimukseen. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan ihmisoikeuksia.

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee yhteistyötaitoja ja opettelee ottamaan vastuuta itsestään ja ympäristöstään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa kantaa vastuuta itsestä, toisista ja luonnosta.

Arvioinnin kohde

Vastuullisen toiminnan ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä tai luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kertoa, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kuvata erilaisin esimerkein, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan monipuolisiin vuorovaikutustilanteisiin. Mietitään, miten erilaiset säännöt mm. kodeissa, koulussa ja liikenteessä vaikuttavat ihmisten toimintaan.

Pohditaan onnellisuutta, mitä se tarkoittaa ja mikä tekee minusta onnellisen. Ohjataan oman mielipiteen muodostamisessa ja näkökulman esittämisessä. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oman identiteetin muodostukseen, esimerkiksi pohtimalla, kuka minä olen, millainen olen ja mitä osaan. Opitaan itseluottamuksen kasvattamista sekä itsensä ja muiden hyväksymistä.

Tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja sen vaikutukseen omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan omien näkemysten pohdinnassa ja esittämisessä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin sopimuksiin ja lupauksiin kotona ja koulussa. Käsitellään ystävyyttä ja harjoitellaan yhteistyötä muiden kanssa sekä anteeksi pyytämistä. Tutustutaan hiukan lapsen oikeuksien sopimukseen. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan ihmisoikeuksia.

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan suomalaista, eurooppalaista ja maailman kulttuuriperintöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottaa kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita ohjatusti yhden kulttuurivähemmistön. Oppilas osaa nimetä ohjatusti yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, että on erilaisia kulttuureja, ja osaa mainita yhden kulttuurivähemmistön ja siihen liittyvän piirteen. Oppilas osaa nimetä yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja selittää useita kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa kuvailla yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurista moninaisuutta ja pohtia sen merkitystä.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oman identiteetin muodostukseen, esimerkiksi pohtimalla, kuka minä olen, millainen olen ja mitä osaan. Opitaan itseluottamuksen kasvattamista sekä itsensä ja muiden hyväksymistä.

Tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja sen vaikutukseen omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan omien näkemysten pohdinnassa ja esittämisessä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin sopimuksiin ja lupauksiin kotona ja koulussa. Käsitellään ystävyyttä ja harjoitellaan yhteistyötä muiden kanssa sekä anteeksi pyytämistä. Tutustutaan hiukan lapsen oikeuksien sopimukseen. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon suojelemista ja kestävän kehityksen merkitystä oppilaan arjessa. Tutustutaan tarkemmin kuluttamiseen ja omien valintojen merkitykseen. Tutustutaan elinympäristön elottomaan ja elolliseen luontoon.

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuuriin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä sekä tunnistaa ja käyttää katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen, kulttuurin tai katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin sekä siihen liittyviä piirteitä. Oppilas tietää ainakin yhden katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin ja kertoa siitä katsomuksellisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomuksia ja kulttuureja sekä kertoa ja antaa niistä esimerkkejä katsomuksellisia käsitteitä käyttäen.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan monipuolisiin vuorovaikutustilanteisiin. Mietitään, miten erilaiset säännöt mm. kodeissa, koulussa ja liikenteessä vaikuttavat ihmisten toimintaan.

Pohditaan onnellisuutta, mitä se tarkoittaa ja mikä tekee minusta onnellisen. Ohjataan oman mielipiteen muodostamisessa ja näkökulman esittämisessä. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oman identiteetin muodostukseen, esimerkiksi pohtimalla, kuka minä olen, millainen olen ja mitä osaan. Opitaan itseluottamuksen kasvattamista sekä itsensä ja muiden hyväksymistä.

Tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja sen vaikutukseen omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan omien näkemysten pohdinnassa ja esittämisessä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin sopimuksiin ja lupauksiin kotona ja koulussa. Käsitellään ystävyyttä ja harjoitellaan yhteistyötä muiden kanssa sekä anteeksi pyytämistä. Tutustutaan hiukan lapsen oikeuksien sopimukseen. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon suojelemista ja kestävän kehityksen merkitystä oppilaan arjessa. Tutustutaan tarkemmin kuluttamiseen ja omien valintojen merkitykseen. Tutustutaan elinympäristön elottomaan ja elolliseen luontoon.

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaan katsomuksellista oppimistaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi omaa katsomuksellista osaamistaan ja asettaa sen pohjalta tavoitteita sekä arvioi katsomuksellista oppimistaan.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa ohjatusti yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa osaamistaan ja asettaa ainakin yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen. Oppilas suunnittelee ja arvioi ohjatusti opiskeluaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita ja toimii niiden mukaisesti. Oppilas arvioi monipuolisesti tavoitteiden toteutumista.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan monipuolisiin vuorovaikutustilanteisiin. Mietitään, miten erilaiset säännöt mm. kodeissa, koulussa ja liikenteessä vaikuttavat ihmisten toimintaan.

Pohditaan onnellisuutta, mitä se tarkoittaa ja mikä tekee minusta onnellisen. Ohjataan oman mielipiteen muodostamisessa ja näkökulman esittämisessä. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oman identiteetin muodostukseen, esimerkiksi pohtimalla, kuka minä olen, millainen olen ja mitä osaan. Opitaan itseluottamuksen kasvattamista sekä itsensä ja muiden hyväksymistä.

Tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja sen vaikutukseen omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan omien näkemysten pohdinnassa ja esittämisessä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin sopimuksiin ja lupauksiin kotona ja koulussa. Käsitellään ystävyyttä ja harjoitellaan yhteistyötä muiden kanssa sekä anteeksi pyytämistä. Tutustutaan hiukan lapsen oikeuksien sopimukseen. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon suojelemista ja kestävän kehityksen merkitystä oppilaan arjessa. Tutustutaan tarkemmin kuluttamiseen ja omien valintojen merkitykseen. Tutustutaan elinympäristön elottomaan ja elolliseen luontoon.

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan näkemyksiään, kuuntelemaan muiden mielipiteitä ja keskustelemaan kunnioittavasti erilaisista katsomuksellisista aiheista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee katsomustaan ja toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee muiden katsomuksellisia kannanottoja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo ohjatusti esille omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään. Oppilas toimii vuorovaikutuksessa toisten kanssa asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään rakentavasti. Oppilas toimii positiivisessa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään monipuolisesti. Oppilas toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan monipuolisiin vuorovaikutustilanteisiin. Mietitään, miten erilaiset säännöt mm. kodeissa, koulussa ja liikenteessä vaikuttavat ihmisten toimintaan.

Pohditaan onnellisuutta, mitä se tarkoittaa ja mikä tekee minusta onnellisen. Ohjataan oman mielipiteen muodostamisessa ja näkökulman esittämisessä. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oman identiteetin muodostukseen, esimerkiksi pohtimalla, kuka minä olen, millainen olen ja mitä osaan. Opitaan itseluottamuksen kasvattamista sekä itsensä ja muiden hyväksymistä.

Tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja sen vaikutukseen omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan omien näkemysten pohdinnassa ja esittämisessä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin sopimuksiin ja lupauksiin kotona ja koulussa. Käsitellään ystävyyttä ja harjoitellaan yhteistyötä muiden kanssa sekä anteeksi pyytämistä. Tutustutaan hiukan lapsen oikeuksien sopimukseen. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan ihmisoikeuksia.

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet sekä tietää, mikä on YK:n ihmisoikeuksien julistus ja millaisia oikeuksia lapsilla on.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden keskeisen lapsen oikeuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa ihmisoikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen. Oppilas tietää, että on olemassa lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä kaksi ihmisoikeutta. Oppilas tietää, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä kaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa selittää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä ainakin kolme ihmisoikeutta. Oppilas tietää ja osaa perustella sen, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä ainakin kolme.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin sopimuksiin ja lupauksiin kotona ja koulussa. Käsitellään ystävyyttä ja harjoitellaan yhteistyötä muiden kanssa sekä anteeksi pyytämistä. Tutustutaan hiukan lapsen oikeuksien sopimukseen. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan ihmisoikeuksia.

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu vaikuttamisen keinoihin ja harjoittelee oma-aloitteellisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tietää, että on olemassa kansainvälisesti sovittuja kestävän kehityksen tavoitteita. Hän osaa toimia omassa lähiympäristössään vastuullisesti.

Arvioinnin kohde

Vaikuttamisen keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa ohjatusti yhden tavan toimia vastuullisesti omassa lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden kestävän kehityksen tavoitteen. Oppilas osaa kuvailla yhden tavan toimia vastuullisesti lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, että kestävän kehityksen tavoitteita on erilaisia, ja osaa kuvailla ja perustella niistä kaksi. Oppilas osaa antaa esimerkkejä oman toiminnan vastuullisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tietää, että kestävän tulevaisuuden tavoitteisto on laaja kokonaisuus. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kolme kestävän kehityksen tavoitetta. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kaksi tärkeää tapaa toimia vastuullisesti lähiympäristössä ja kertoa, miten niissä voisi olla aloitteellinen.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan monipuolisiin vuorovaikutustilanteisiin. Mietitään, miten erilaiset säännöt mm. kodeissa, koulussa ja liikenteessä vaikuttavat ihmisten toimintaan.

Pohditaan onnellisuutta, mitä se tarkoittaa ja mikä tekee minusta onnellisen. Ohjataan oman mielipiteen muodostamisessa ja näkökulman esittämisessä. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oman identiteetin muodostukseen, esimerkiksi pohtimalla, kuka minä olen, millainen olen ja mitä osaan. Opitaan itseluottamuksen kasvattamista sekä itsensä ja muiden hyväksymistä.

Tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja sen vaikutukseen omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan omien näkemysten pohdinnassa ja esittämisessä.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin sopimuksiin ja lupauksiin kotona ja koulussa. Käsitellään ystävyyttä ja harjoitellaan yhteistyötä muiden kanssa sekä anteeksi pyytämistä. Tutustutaan hiukan lapsen oikeuksien sopimukseen. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon suojelemista ja kestävän kehityksen merkitystä oppilaan arjessa. Tutustutaan tarkemmin kuluttamiseen ja omien valintojen merkitykseen. Tutustutaan elinympäristön elottomaan ja elolliseen luontoon.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta. Oppilas oppii käsittelemään erilaisia ristiriitatilanteita.

Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden sekä kokemusten jakamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu eettisen ajattelun taidoissa. Hän osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa ja valinnoissa.

Arvioinnin kohde

Kyky eettiseen ajatteluun ja eettisten periaatteiden soveltamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti jonkin eettisen periaatteen tai arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja perustella yhden eettisen periaatteen ja yhden arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa kuvailla ja perustella, miten voi soveltaa eettisiä periaatteita arjessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa selittää ja perustella eettisten periaatteiden johdonmukaista soveltamista eri tilanteissa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oikeudenmukaisuuden käsitteeseen ja pohditaan sen toteutumista maailmassa (rikkaus/köyhyys). Opitaan erottamaan oikea ja väärä tapa toimia ihmisen välisissä vuorovaikutussuhteissa. Harjoitellaan toimimaan oikein ristiriitatilanteissa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisiin kulttuurivähemmistöihin, kuten suomenruotsalaisiin, saamelaisiin, romaneihin ja maahanmuuttajaryhmin. Asiaa tutkitaan oman perheen arvojen ja kokemusten pohjalta. Ohjataan ymmärtämään oma kulttuuriperimä ja tunnistamaan, miten erilaiset kulttuurit vaikuttavat yhteiskunnassa. Ohjataan muodostamaan omia näkökulmia ja tuomaan niitä esille. Opitaan käsitteet suvaitsevaisuus, kulttuuri, elämänkatsomus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kotona ja koulussa oleviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Opitaan tekemään valintoja ja kantamaan valinnoista vastuuta. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaille annetaan mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opitaan käsitteet laki, oikeus, lastenoikeudet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin, käyttäytymistapoihin sekä niihin liittyviin uskomuksiin. Valitaan näkökulma lähipiiristä. Pohditaan kulttuuristen erojen vaikutusta ihmisten elämään. Opitaan hyväksymään erilaisuutta.

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Oppilas harjoittelee tunnistamaan keskustelussa väitteitä sekä ilmaisemaan mielipiteitä ja niiden perusteluja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan väitteitä ja tunnistamaan sekä arvioimaan niiden perusteluita.

Arvioinnin kohde

Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti keskustelusta tai tekstistä väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä väitteen ja sille perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä keskeisiä väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja erilaisista teksteistä keskeisiä väitteitä perusteluineen. Oppilas osaa pohtia monipuolisesti perusteluiden asiaankuuluvuutta.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oikeudenmukaisuuden käsitteeseen ja pohditaan sen toteutumista maailmassa (rikkaus/köyhyys). Opitaan erottamaan oikea ja väärä tapa toimia ihmisen välisissä vuorovaikutussuhteissa. Harjoitellaan toimimaan oikein ristiriitatilanteissa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisiin kulttuurivähemmistöihin, kuten suomenruotsalaisiin, saamelaisiin, romaneihin ja maahanmuuttajaryhmin. Asiaa tutkitaan oman perheen arvojen ja kokemusten pohjalta. Ohjataan ymmärtämään oma kulttuuriperimä ja tunnistamaan, miten erilaiset kulttuurit vaikuttavat yhteiskunnassa. Ohjataan muodostamaan omia näkökulmia ja tuomaan niitä esille. Opitaan käsitteet suvaitsevaisuus, kulttuuri, elämänkatsomus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kotona ja koulussa oleviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Opitaan tekemään valintoja ja kantamaan valinnoista vastuuta. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaille annetaan mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opitaan käsitteet laki, oikeus, lastenoikeudet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin, käyttäytymistapoihin sekä niihin liittyviin uskomuksiin. Valitaan näkökulma lähipiiristä. Pohditaan kulttuuristen erojen vaikutusta ihmisten elämään. Opitaan hyväksymään erilaisuutta.

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee havaitsemaan asioiden välisiä suhteita ja ajatteluntaitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita, tunnistaa virheellistä päättelyä sekä kehittyy ajattelun taidoissa.

Arvioinnin kohde

Ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja asioiden välisistä suhteista tai virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja asioiden välisistä suhteista ja virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita. Oppilas osaa tunnistaa virheellistä päättelyä ja välttää sitä omassa ajattelussaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita monipuolisesti ja tunnistaa virheellistä päättelyä. Oppilas osaa hyödyntää näitä taitoja omassa ajattelussaan.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oikeudenmukaisuuden käsitteeseen ja pohditaan sen toteutumista maailmassa (rikkaus/köyhyys). Opitaan erottamaan oikea ja väärä tapa toimia ihmisen välisissä vuorovaikutussuhteissa. Harjoitellaan toimimaan oikein ristiriitatilanteissa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisiin kulttuurivähemmistöihin, kuten suomenruotsalaisiin, saamelaisiin, romaneihin ja maahanmuuttajaryhmin. Asiaa tutkitaan oman perheen arvojen ja kokemusten pohjalta. Ohjataan ymmärtämään oma kulttuuriperimä ja tunnistamaan, miten erilaiset kulttuurit vaikuttavat yhteiskunnassa. Ohjataan muodostamaan omia näkökulmia ja tuomaan niitä esille. Opitaan käsitteet suvaitsevaisuus, kulttuuri, elämänkatsomus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kotona ja koulussa oleviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Opitaan tekemään valintoja ja kantamaan valinnoista vastuuta. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaille annetaan mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opitaan käsitteet laki, oikeus, lastenoikeudet.

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee yhteistyötaitoja ja opettelee ottamaan vastuuta itsestään ja ympäristöstään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa kantaa vastuuta itsestä, toisista ja luonnosta.

Arvioinnin kohde

Vastuullisen toiminnan ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä tai luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kertoa, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kuvata erilaisin esimerkein, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oikeudenmukaisuuden käsitteeseen ja pohditaan sen toteutumista maailmassa (rikkaus/köyhyys). Opitaan erottamaan oikea ja väärä tapa toimia ihmisen välisissä vuorovaikutussuhteissa. Harjoitellaan toimimaan oikein ristiriitatilanteissa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisiin kulttuurivähemmistöihin, kuten suomenruotsalaisiin, saamelaisiin, romaneihin ja maahanmuuttajaryhmin. Asiaa tutkitaan oman perheen arvojen ja kokemusten pohjalta. Ohjataan ymmärtämään oma kulttuuriperimä ja tunnistamaan, miten erilaiset kulttuurit

vaikuttavat yhteiskunnassa. Ohjataan muodostamaan omia näkökulmia ja tuomaan niitä esille. Opitaan käsitteet suvaitsevaisuus, kulttuuri, elämänkatsomus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kotona ja koulussa oleviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Opitaan tekemään valintoja ja kantamaan valinnoista vastuuta. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaille annetaan mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opitaan käsitteet laki, oikeus, lastenoikeudet.

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan suomalaista, eurooppalaista ja maailman kulttuuriperintöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottaa kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita ohjatusti yhden kulttuurivähemmistön. Oppilas osaa nimetä ohjatusti yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, että on erilaisia kulttuureja, ja osaa mainita yhden kulttuurivähemmistön ja siihen liittyvän piirteen. Oppilas osaa nimetä yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja selittää useita kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa kuvailla yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurista moninaisuutta ja pohtia sen merkitystä.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisiin kulttuurivähemmistöihin, kuten suomenruotsalaisiin, saamelaisiin, romaneihin ja maahanmuuttajaryhmin. Asiaa tutkitaan oman perheen arvojen ja kokemusten pohjalta. Ohjataan ymmärtämään oma kulttuuriperimä ja tunnistamaan, miten erilaiset kulttuurit vaikuttavat yhteiskunnassa. Ohjataan muodostamaan omia näkökulmia ja tuomaan niitä esille. Opitaan käsitteet suvaitsevaisuus, kulttuuri, elämänkatsomus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kotona ja koulussa oleviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Opitaan tekemään valintoja ja kantamaan valinnoista vastuuta. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaille annetaan mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opitaan käsitteet laki, oikeus, lastenoikeudet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin, käyttäytymistapoihin sekä niihin liittyviin uskomuksiin. Valitaan näkökulma lähipiiristä. Pohditaan kulttuuristen erojen vaikutusta ihmisten elämään. Opitaan hyväksymään erilaisuutta.

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuuriin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä sekä tunnistaa ja käyttää katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen, kulttuurin tai katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin sekä siihen liittyviä piirteitä. Oppilas tietää ainakin yhden katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin ja kertoa siitä katsomuksellisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomuksia ja kulttuureja sekä kertoa ja antaa niistä esimerkkejä katsomuksellisia käsitteitä käyttäen.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään

arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oikeudenmukaisuuden käsitteeseen ja pohditaan sen toteutumista maailmassa (rikkaus/köyhyys). Opitaan erottamaan oikea ja väärä tapa toimia ihmisen välisissä vuorovaikutussuhteissa. Harjoitellaan toimimaan oikein ristiriitatilanteissa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisiin kulttuurivähemmistöihin, kuten suomenruotsalaisiin, saamelaisiin, romaneihin ja maahanmuuttajaryhmin. Asiaa tutkitaan oman perheen arvojen ja kokemusten pohjalta. Ohjataan ymmärtämään oma kulttuuriperimä ja tunnistamaan, miten erilaiset kulttuurit vaikuttavat yhteiskunnassa. Ohjataan muodostamaan omia näkökulmia ja tuomaan niitä esille. Opitaan käsitteet suvaitsevaisuus, kulttuuri, elämänkatsomus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kotona ja koulussa oleviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Opitaan tekemään valintoja ja kantamaan valinnoista vastuuta. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaille annetaan mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opitaan käsitteet laki, oikeus, lastenoikeudet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin, käyttäytymistapoihin sekä niihin liittyviin uskomuksiin. Valitaan näkökulma lähipiiristä. Pohditaan kulttuuristen erojen vaikutusta ihmisten elämään. Opitaan hyväksymään erilaisuutta.

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaan katsomuksellista oppimistaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi omaa katsomuksellista osaamistaan ja asettaa sen pohjalta tavoitteita sekä arvioi katsomuksellista oppimistaan.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa ohjatusti yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa osaamistaan ja asettaa ainakin yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen. Oppilas suunnittelee ja arvioi ohjatusti opiskeluaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita ja toimii niiden mukaisesti. Oppilas arvioi monipuolisesti tavoitteiden toteutumista.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oikeudenmukaisuuden käsitteeseen ja pohditaan sen toteutumista maailmassa (rikkaus/köyhyys). Opitaan erottamaan oikea ja väärä tapa toimia ihmisen välisissä vuorovaikutussuhteissa. Harjoitellaan toimimaan oikein ristiriitatilanteissa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisiin kulttuurivähemmistöihin, kuten suomenruotsalaisiin, saamelaisiin, romaneihin ja maahanmuuttajaryhmin. Asiaa tutkitaan oman perheen arvojen ja kokemusten pohjalta. Ohjataan ymmärtämään oma kulttuuriperimä ja tunnistamaan, miten erilaiset kulttuurit vaikuttavat yhteiskunnassa. Ohjataan muodostamaan omia näkökulmia ja tuomaan niitä esille. Opitaan käsitteet suvaitsevaisuus, kulttuuri, elämänkatsomus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kotona ja koulussa oleviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Opitaan tekemään valintoja ja kantamaan valinnoista vastuuta. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaille annetaan mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opitaan käsitteet laki, oikeus, lastenoikeudet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin, käyttäytymistapoihin sekä niihin liittyviin uskomuksiin. Valitaan näkökulma lähipiiristä. Pohditaan kulttuuristen erojen vaikutusta ihmisten elämään. Opitaan hyväksymään erilaisuutta.

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan näkemyksiään, kuuntelemaan muiden mielipiteitä ja keskustelemaan kunnioittavasti erilaisista katsomuksellisista aiheista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee katsomustaan ja toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee muiden katsomuksellisia kannanottoja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo ohjatusti esille omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään. Oppilas toimii vuorovaikutuksessa toisten kanssa asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään rakentavasti. Oppilas toimii positiivisessa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään monipuolisesti. Oppilas toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oikeudenmukaisuuden käsitteeseen ja pohditaan sen toteutumista maailmassa (rikkaus/köyhyys). Opitaan erottamaan oikea ja väärä tapa toimia ihmisen välisissä vuorovaikutussuhteissa. Harjoitellaan toimimaan oikein ristiriitatilanteissa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisiin kulttuurivähemmistöihin, kuten suomenruotsalaisiin, saamelaisiin, romaneihin ja maahanmuuttajaryhmin. Asiaa tutkitaan oman perheen arvojen ja kokemusten pohjalta. Ohjataan ymmärtämään oma kulttuuriperimä ja tunnistamaan, miten erilaiset kulttuurit

vaikuttavat yhteiskunnassa. Ohjataan muodostamaan omia näkökulmia ja tuomaan niitä esille. Opitaan käsitteet suvaitsevaisuus, kulttuuri, elämänkatsomus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kotona ja koulussa oleviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Opitaan tekemään valintoja ja kantamaan valinnoista vastuuta. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaille annetaan mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opitaan käsitteet laki, oikeus, lastenoikeudet.

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet sekä tietää, mikä on YK:n ihmisoikeuksien julistus ja millaisia oikeuksia lapsilla on.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden keskeisen lapsen oikeuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa ihmisoikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen. Oppilas tietää, että on olemassa lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä kaksi ihmisoikeutta. Oppilas tietää, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä kaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa selittää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä ainakin kolme ihmisoikeutta. Oppilas tietää ja osaa perustella sen, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä ainakin kolme.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kotona ja koulussa oleviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Opitaan tekemään valintoja ja kantamaan valinnoista vastuuta. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaille annetaan mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opitaan käsitteet laki, oikeus, lastenoikeudet.

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee järjestelmällistä ja pitkäjänteistä työskentelyä ja ottaa vastuuta tekemisestään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tietää, että on olemassa kansainvälisesti sovittuja kestävän kehityksen tavoitteita. Hän osaa toimia omassa lähiympäristössään vastuullisesti.

Arvioinnin kohde

Vaikuttamisen keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa ohjatusti yhden tavan toimia vastuullisesti omassa lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden kestävän kehityksen tavoitteen. Oppilas osaa kuvailla yhden tavan toimia vastuullisesti lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, että kestävän kehityksen tavoitteita on erilaisia, ja osaa kuvailla ja perustella niistä kaksi. Oppilas osaa antaa esimerkkejä oman toiminnan vastuullisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tietää, että kestävän tulevaisuuden tavoitteisto on laaja kokonaisuus. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kolme kestävän kehityksen tavoitetta. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kaksi tärkeää tapaa toimia vastuullisesti lähiympäristössä ja kertoa, miten niissä voisi olla aloitteellinen.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan oikeudenmukaisuuden käsitteeseen ja pohditaan sen toteutumista maailmassa (rikkaus/köyhyys). Opitaan erottamaan oikea ja väärä tapa toimia ihmisen välisissä vuorovaikutussuhteissa. Harjoitellaan toimimaan oikein ristiriitatilanteissa.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisiin kulttuurivähemmistöihin, kuten suomenruotsalaisiin, saamelaisiin, romaneihin ja maahanmuuttajaryhmin. Asiaa tutkitaan oman perheen arvojen ja kokemusten pohjalta. Ohjataan ymmärtämään oma kulttuuriperimä ja tunnistamaan, miten erilaiset kulttuurit

vaikuttavat yhteiskunnassa. Ohjataan muodostamaan omia näkökulmia ja tuomaan niitä esille. Opitaan käsitteet suvaitsevaisuus, kulttuuri, elämänkatsomus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kotona ja koulussa oleviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Opitaan tekemään valintoja ja kantamaan valinnoista vastuuta. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaille annetaan mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opitaan käsitteet laki, oikeus, lastenoikeudet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin, käyttäytymistapoihin sekä niihin liittyviin uskomuksiin. Valitaan näkökulma lähipiiristä. Pohditaan kulttuuristen erojen vaikutusta ihmisten elämään. Opitaan hyväksymään erilaisuutta.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta. Oppilas oppii käsittelemään erilaisia ristiriitatilanteita.

Oppilas osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu eettisen ajattelun taidoissa. Hän osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa ja valinnoissa.

Arvioinnin kohde

Kyky eettiseen ajatteluun ja eettisten periaatteiden soveltamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti jonkin eettisen periaatteen tai arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja perustella yhden eettisen periaatteen ja yhden arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa kuvailla ja perustella, miten voi soveltaa eettisiä periaatteita arjessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa selittää ja perustella eettisten periaatteiden johdonmukaista soveltamista eri tilanteissa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen näkökulmista yksilön vapauteen ja vastuuseen sekä niiden merkitykseen. Opitaan asettumaan toisen asemaan. Harjoitellaan valintojen tekemistä ja pohditaan valintojen tekemiseen johtavia syitä. Tutustutaan tarkemmin oman elämän arvoihin ja pohditaan, miten niiden pohjalta toimii. Tutustutaan arvon käsitteeseen.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tarkemmin erilaisiin katsomuksiin, esim. agnostiseen, ateistiseen, tieteelliseen ja uskonnolliseen. Tutustutaan lasten elämään eri maissa. Pohditaan, mitä monikulttuurisuus on ja miten se vaikuttaa yhteiskunnassa ja arjessa. Pohditaan erilaisia elämäntapoja ja tutustutaan kestävän kuluttamisen käytäntöihin. Tärkeänä teemana on erilaisuuden hyväksyminen.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan

tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdenvertaisen elämän mahdollisuuksiin ja sen toteutumiseen lähellä ja kaukana. Tutustutaan tarkemmin lapsen oikeuksiin. Annetaan oppilaille mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan sekä puolustamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan erilaisia maailman syntyyn liittyviä teorioita. Tutustutaan laajemmin erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin. Perehdytään maapallon eri aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään. Pohditaan yksilön ja yhteisön vastuuta ympäristöstä.

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Oppilas osaa ilmaista perusteltuja väitteitä sekä arvioida niitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan väitteitä ja tunnistamaan sekä arvioimaan niiden perusteluita.

Arvioinnin kohde

Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti keskustelusta tai tekstistä väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä väitteen ja sille perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä keskeisiä väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja erilaisista teksteistä keskeisiä väitteitä perusteluineen. Oppilas osaa pohtia monipuolisesti perusteluiden asiaankuuluvuutta.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen näkökulmista yksilön vapauteen ja vastuuseen sekä niiden merkitykseen. Opitaan asettumaan toisen asemaan. Harjoitellaan valintojen tekemistä ja pohditaan valintojen tekemiseen johtavia syitä. Tutustutaan tarkemmin oman elämän arvoihin ja pohditaan, miten niiden pohjalta toimii. Tutustutaan arvon käsitteeseen.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tarkemmin erilaisiin katsomuksiin, esim. agnostiseen, ateistiseen, tieteelliseen ja uskonnolliseen. Tutustutaan lasten elämään eri maissa. Pohditaan, mitä monikulttuurisuus on ja miten se vaikuttaa yhteiskunnassa ja arjessa. Pohditaan erilaisia elämäntapoja ja tutustutaan kestävän kuluttamisen käytäntöihin. Tärkeänä teemana on erilaisuuden hyväksyminen.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdenvertaisen elämän mahdollisuuksiin ja sen toteutumiseen lähellä ja kaukana. Tutustutaan tarkemmin lapsen oikeuksiin. Annetaan oppilaille mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan sekä puolustamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan erilaisia maailman syntyyn liittyviä teorioita. Tutustutaan laajemmin erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin. Perehdytään maapallon eri aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään. Pohditaan yksilön ja yhteisön vastuuta ympäristöstä.

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa havaita asioiden välisiä suhteita ja tunnistaa virhepäättelyä sekä korjata omaa toimintaansa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita, tunnistaa virheellistä päättelyä sekä kehittyy ajattelun taidoissa.

Arvioinnin kohde

Ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja asioiden välisistä suhteista tai virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja asioiden välisistä suhteista ja virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita. Oppilas osaa tunnistaa virheellistä päättelyä ja välttää sitä omassa ajattelussaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita monipuolisesti ja tunnistaa virheellistä päättelyä. Oppilas osaa hyödyntää näitä taitoja omassa ajattelussaan.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen näkökulmista yksilön vapauteen ja vastuuseen sekä niiden merkitykseen. Opitaan asettumaan toisen asemaan. Harjoitellaan valintojen tekemistä ja pohditaan valintojen tekemiseen johtavia syitä. Tutustutaan tarkemmin oman elämän arvoihin ja pohditaan, miten niiden pohjalta toimii. Tutustutaan arvon käsitteeseen.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tarkemmin erilaisiin katsomuksiin, esim. agnostiseen, ateistiseen, tieteelliseen ja uskonnolliseen. Tutustutaan lasten elämään eri maissa. Pohditaan, mitä monikulttuurisuus on ja miten se vaikuttaa yhteiskunnassa ja arjessa. Pohditaan erilaisia elämäntapoja ja tutustutaan kestävän kuluttamisen käytäntöihin. Tärkeänä teemana on erilaisuuden hyväksyminen.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdenvertaisen elämän mahdollisuuksiin ja sen toteutumiseen lähellä ja kaukana. Tutustutaan tarkemmin lapsen oikeuksiin. Annetaan oppilaille mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan sekä puolustamaan ihmisoikeuksia.

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tiedostaa omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkityksen itselle, lähiympäristölle ja luonnolle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa kantaa vastuuta itsestä, toisista ja luonnosta.

Arvioinnin kohde

Vastuullisen toiminnan ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä tai luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kertoa, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kuvata erilaisin esimerkein, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen näkökulmista yksilön vapauteen ja vastuuseen sekä niiden merkitykseen. Opitaan asettumaan toisen asemaan. Harjoitellaan valintojen tekemistä ja pohditaan valintojen tekemiseen johtavia syitä. Tutustutaan tarkemmin oman elämän arvoihin ja pohditaan, miten niiden pohjalta toimii. Tutustutaan arvon käsitteeseen.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tarkemmin erilaisiin katsomuksiin, esim. agnostiseen, ateistiseen, tieteelliseen ja uskonnolliseen. Tutustutaan lasten elämään eri maissa. Pohditaan, mitä monikulttuurisuus on

ja miten se vaikuttaa yhteiskunnassa ja arjessa. Pohditaan erilaisia elämäntapoja ja tutustutaan kestävän kuluttamisen käytäntöihin. Tärkeänä teemana on erilaisuuden hyväksyminen.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdenvertaisen elämän mahdollisuuksiin ja sen toteutumiseen lähellä ja kaukana. Tutustutaan tarkemmin lapsen oikeuksiin. Annetaan oppilaille mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan sekä puolustamaan ihmisoikeuksia.

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tuntee kulttuuriin liittyviä ilmiöitä ja osaa arvostaa omaa henkistä kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottaa kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita ohjatusti yhden kulttuurivähemmistön. Oppilas osaa nimetä ohjatusti yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, että on erilaisia kulttuureja, ja osaa mainita yhden kulttuurivähemmistön ja siihen liittyvän piirteen. Oppilas osaa nimetä yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja selittää useita kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa kuvailla yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurista moninaisuutta ja pohtia sen merkitystä.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tarkemmin erilaisiin katsomuksiin, esim. agnostiseen, ateistiseen, tieteelliseen ja uskonnolliseen. Tutustutaan lasten elämään eri maissa. Pohditaan, mitä monikulttuurisuus on ja miten se vaikuttaa yhteiskunnassa ja arjessa. Pohditaan erilaisia elämäntapoja ja tutustutaan kestävän kuluttamisen käytäntöihin. Tärkeänä teemana on erilaisuuden hyväksyminen.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdenvertaisen elämän mahdollisuuksiin ja sen toteutumiseen lähellä ja kaukana. Tutustutaan tarkemmin lapsen oikeuksiin. Annetaan oppilaille mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan sekä puolustamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan erilaisia maailman syntyyn liittyviä teorioita. Tutustutaan laajemmin erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin. Perehdytään maapallon eri aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään. Pohditaan yksilön ja yhteisön vastuuta ympäristöstä.

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa nimetä katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä ja osaa tunnistaa eri kulttuureissa tärkeinä pidettyjä arvoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä sekä tunnistaa ja käyttää katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen, kulttuurin tai katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin sekä siihen liittyviä piirteitä. Oppilas tietää ainakin yhden katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin ja kertoa siitä katsomuksellisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomuksia ja kulttuureja sekä kertoa ja antaa niistä esimerkkejä katsomuksellisia käsitteitä käyttäen.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään

arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen näkökulmista yksilön vapauteen ja vastuuseen sekä niiden merkitykseen. Opitaan asettumaan toisen asemaan. Harjoitellaan valintojen tekemistä ja pohditaan valintojen tekemiseen johtavia syitä. Tutustutaan tarkemmin oman elämän arvoihin ja pohditaan, miten niiden pohjalta toimii. Tutustutaan arvon käsitteeseen.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tarkemmin erilaisiin katsomuksiin, esim. agnostiseen, ateistiseen, tieteelliseen ja uskonnolliseen. Tutustutaan lasten elämään eri maissa. Pohditaan, mitä monikulttuurisuus on ja miten se vaikuttaa yhteiskunnassa ja arjessa. Pohditaan erilaisia elämäntapoja ja tutustutaan kestävän kuluttamisen käytäntöihin. Tärkeänä teemana on erilaisuuden hyväksyminen.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdenvertaisen elämän mahdollisuuksiin ja sen toteutumiseen lähellä ja kaukana. Tutustutaan tarkemmin lapsen oikeuksiin. Annetaan oppilaille mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan sekä puolustamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan erilaisia maailman syntyyn liittyviä teorioita. Tutustutaan laajemmin erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin. Perehdytään maapallon eri aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään. Pohditaan yksilön ja yhteisön vastuuta ympäristöstä.

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa suunnitella ja toimia tavoitteiden mukaan sekä arvioida omaa katsomuksellista oppimistaan. Oppilas oppii ymmärtämään oman katsomuksen merkityksiä ja osaa pohtia, miten se on muodostunut.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi omaa katsomuksellista osaamistaan ja asettaa sen pohjalta tavoitteita sekä arvioi katsomuksellista oppimistaan.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa ohjatusti yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa osaamistaan ja asettaa ainakin yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen. Oppilas suunnittelee ja arvioi ohjatusti opiskeluaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita ja toimii niiden mukaisesti. Oppilas arvioi monipuolisesti tavoitteiden toteutumista.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen näkökulmista yksilön vapauteen ja vastuuseen sekä niiden merkitykseen. Opitaan asettumaan toisen asemaan. Harjoitellaan valintojen tekemistä ja pohditaan valintojen tekemiseen johtavia syitä. Tutustutaan tarkemmin oman elämän arvoihin ja pohditaan, miten niiden pohjalta toimii. Tutustutaan arvon käsitteeseen.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tarkemmin erilaisiin katsomuksiin, esim. agnostiseen, ateistiseen, tieteelliseen ja uskonnolliseen. Tutustutaan lasten elämään eri maissa. Pohditaan, mitä monikulttuurisuus on ja miten se vaikuttaa yhteiskunnassa ja arjessa. Pohditaan erilaisia elämäntapoja ja tutustutaan kestävän kuluttamisen käytäntöihin. Tärkeänä teemana on erilaisuuden hyväksyminen.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdenvertaisen elämän mahdollisuuksiin ja sen toteutumiseen lähellä ja kaukana. Tutustutaan tarkemmin lapsen oikeuksiin. Annetaan oppilaille mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan sekä puolustamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan erilaisia maailman syntyyn liittyviä teorioita. Tutustutaan laajemmin erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin. Perehdytään maapallon eri aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään. Pohditaan yksilön ja yhteisön vastuuta ympäristöstä.

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään, kuunnella muita ja keskustella kunnioittavasti katsomuksellisista aiheista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee katsomustaan ja toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee muiden katsomuksellisia kannanottoja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo ohjatusti esille omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään. Oppilas toimii vuorovaikutuksessa toisten kanssa asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään rakentavasti. Oppilas toimii positiivisessa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään monipuolisesti. Oppilas toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen näkökulmista yksilön vapauteen ja vastuuseen sekä niiden merkitykseen. Opitaan asettumaan toisen asemaan. Harjoitellaan valintojen tekemistä ja pohditaan valintojen tekemiseen johtavia syitä. Tutustutaan tarkemmin oman elämän arvoihin ja pohditaan, miten niiden pohjalta toimii. Tutustutaan arvon käsitteeseen.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tarkemmin erilaisiin katsomuksiin, esim. agnostiseen, ateistiseen, tieteelliseen ja uskonnolliseen. Tutustutaan lasten elämään eri maissa. Pohditaan, mitä monikulttuurisuus on

ja miten se vaikuttaa yhteiskunnassa ja arjessa. Pohditaan erilaisia elämäntapoja ja tutustutaan kestävän kuluttamisen käytäntöihin. Tärkeänä teemana on erilaisuuden hyväksyminen.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdenvertaisen elämän mahdollisuuksiin ja sen toteutumiseen lähellä ja kaukana. Tutustutaan tarkemmin lapsen oikeuksiin. Annetaan oppilaille mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan sekä puolustamaan ihmisoikeuksia.

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa kertoa erimerkkejä lasten oikeuksista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet sekä tietää, mikä on YK:n ihmisoikeuksien julistus ja millaisia oikeuksia lapsilla on.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden keskeisen lapsen oikeuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa ihmisoikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen. Oppilas tietää, että on olemassa lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä kaksi ihmisoikeutta. Oppilas tietää, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä kaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa selittää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä ainakin kolme ihmisoikeutta. Oppilas tietää ja osaa perustella sen, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä ainakin kolme.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdenvertaisen elämän mahdollisuuksiin ja sen toteutumiseen lähellä ja kaukana. Tutustutaan tarkemmin lapsen oikeuksiin. Annetaan oppilaille mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan sekä puolustamaan ihmisoikeuksia.

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tuntee vaikuttamisen keinoja ja osaa toimia aloitteellisesti sekä ottaa vastuuta ympäristöstään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tietää, että on olemassa kansainvälisesti sovittuja kestävän kehityksen tavoitteita. Hän osaa toimia omassa lähiympäristössään vastuullisesti.

Arvioinnin kohde

Vaikuttamisen keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa ohjatusti yhden tavan toimia vastuullisesti omassa lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden kestävän kehityksen tavoitteen. Oppilas osaa kuvailla yhden tavan toimia vastuullisesti lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, että kestävän kehityksen tavoitteita on erilaisia, ja osaa kuvailla ja perustella niistä kaksi. Oppilas osaa antaa esimerkkejä oman toiminnan vastuullisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tietää, että kestävän tulevaisuuden tavoitteisto on laaja kokonaisuus. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kolme kestävän kehityksen tavoitetta. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kaksi tärkeää tapaa toimia vastuullisesti lähiympäristössä ja kertoa, miten niissä voisi olla aloitteellinen.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen näkökulmista yksilön vapauteen ja vastuuseen sekä niiden merkitykseen. Opitaan asettumaan toisen asemaan. Harjoitellaan valintojen tekemistä ja pohditaan valintojen tekemiseen johtavia syitä. Tutustutaan tarkemmin oman elämän arvoihin ja pohditaan, miten niiden pohjalta toimii. Tutustutaan arvon käsitteeseen.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tarkemmin erilaisiin katsomuksiin, esim. agnostiseen, ateistiseen, tieteelliseen ja uskonnolliseen. Tutustutaan lasten elämään eri maissa. Pohditaan, mitä monikulttuurisuus on

ja miten se vaikuttaa yhteiskunnassa ja arjessa. Pohditaan erilaisia elämäntapoja ja tutustutaan kestävän kuluttamisen käytäntöihin. Tärkeänä teemana on erilaisuuden hyväksyminen.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yhdenvertaisen elämän mahdollisuuksiin ja sen toteutumiseen lähellä ja kaukana. Tutustutaan tarkemmin lapsen oikeuksiin. Annetaan oppilaille mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Ohjataan oppilaita kunnioittamaan sekä puolustamaan ihmisoikeuksia.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan erilaisia maailman syntyyn liittyviä teorioita. Tutustutaan laajemmin erilaisiin kulttuurien välisiin eroihin. Perehdytään maapallon eri aikakäsityksiin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään. Pohditaan yksilön ja yhteisön vastuuta ympäristöstä.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi näytelmien, roolileikkien ja ryhmätöiden kautta. Oppilas oppii käsittelemään erilaisia ristiriitatilanteita.

Oppilas osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu eettisen ajattelun taidoissa. Hän osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa ja valinnoissa.

Arvioinnin kohde

Kyky eettiseen ajatteluun ja eettisten periaatteiden soveltamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti jonkin eettisen periaatteen tai arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja perustella yhden eettisen periaatteen ja yhden arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa kuvailla ja perustella, miten voi soveltaa eettisiä periaatteita arjessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa selittää ja perustella eettisten periaatteiden johdonmukaista soveltamista eri tilanteissa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta pohtimaan asioita eettisesti ja ottamaan huomioon erilaisia näkökulmia. Kerrataan käsite arvo ja tutustutaan käsitteisiin normi, moraali ja etiikka. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus. Arvoja voidaan käsitellä arvohuutokaupan avulla. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailman kulttuuriperintöön ja opitaan ymmärtämään sen arvokkuutta sekä tunnistamaan sen tärkeimpiä piirteitä. Tutustutaan tarkemmin joihinkin maailmanperintökohteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä esim. draaman keinoin. Opitaan arvostamaan ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin

erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan rauhan ja demokratian merkityksiin oppilaan elämässä ja ympäristössä. Pohditaan yhteiskunnallisia arvoja tutustumalla tarkemmin ihmisoikeusetiikkaan ja lapsen oikeuksiin. Luokassa voidaan järjestää vaalit demokraattisena toimenpiteenä. Opetuksessa annetaan tilaa oppilaiden omien tunteiden ja kokemusten jakamiselle. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9)

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnonsuojelun merkitykseen oppilaan elämässä. Opitaan ottamaan vastuuta ympäristöstä. Tärkeinä teemoina ovat ympäristöarvot ja kestävä elämäntapa. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9) T10 valtakunnallinen pois, jos sen saa.

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii keskustelu- ja kuuntelutaitoja. Oppilas osaa ilmaista perusteltuja väitteitä sekä arvioida niitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan väitteitä ja tunnistamaan sekä arvioimaan niiden perusteluita.

Arvioinnin kohde

Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti keskustelusta tai tekstistä väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä väitteen ja sille perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä keskeisiä väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja erilaisista teksteistä keskeisiä väitteitä perusteluineen. Oppilas osaa pohtia monipuolisesti perusteluiden asiaankuuluvuutta.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta pohtimaan asioita eettisesti ja ottamaan huomioon erilaisia näkökulmia. Kerrataan käsite arvo ja tutustutaan käsitteisiin normi, moraali ja etiikka. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus. Arvoja voidaan käsitellä arvohuutokaupan avulla. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailman kulttuuriperintöön ja opitaan ymmärtämään sen arvokkuutta sekä tunnistamaan sen tärkeimpiä piirteitä. Tutustutaan tarkemmin joihinkin maailmanperintökohteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä esim. draaman keinoin. Opitaan arvostamaan ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan

tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan rauhan ja demokratian merkityksiin oppilaan elämässä ja ympäristössä. Pohditaan yhteiskunnallisia arvoja tutustumalla tarkemmin ihmisoikeusetiikkaan ja lapsen oikeuksiin. Luokassa voidaan järjestää vaalit demokraattisena toimenpiteenä. Opetuksessa annetaan tilaa oppilaiden omien tunteiden ja kokemusten jakamiselle. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9)

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnonsuojelun merkitykseen oppilaan elämässä. Opitaan ottamaan vastuuta ympäristöstä. Tärkeinä teemoina ovat ympäristöarvot ja kestävä elämäntapa. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9) T10 valtakunnallinen pois, jos sen saa.

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa havaita asioiden välisiä suhteita ja tunnistaa virhepäättelyä sekä korjata omaa toimintaansa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita, tunnistaa virheellistä päättelyä sekä kehittyy ajattelun taidoissa.

Arvioinnin kohde

Ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja asioiden välisistä suhteista tai virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja asioiden välisistä suhteista ja virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita. Oppilas osaa tunnistaa virheellistä päättelyä ja välttää sitä omassa ajattelussaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita monipuolisesti ja tunnistaa virheellistä päättelyä. Oppilas osaa hyödyntää näitä taitoja omassa ajattelussaan.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta pohtimaan asioita eettisesti ja ottamaan huomioon erilaisia näkökulmia. Kerrataan käsite arvo ja tutustutaan käsitteisiin normi, moraali ja etiikka. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus. Arvoja voidaan käsitellä arvohuutokaupan avulla. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailman kulttuuriperintöön ja opitaan ymmärtämään sen arvokkuutta sekä tunnistamaan sen tärkeimpiä piirteitä. Tutustutaan tarkemmin joihinkin maailmanperintökohteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä esim. draaman keinoin. Opitaan arvostamaan ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan

tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan rauhan ja demokratian merkityksiin oppilaan elämässä ja ympäristössä. Pohditaan yhteiskunnallisia arvoja tutustumalla tarkemmin ihmisoikeusetiikkaan ja lapsen oikeuksiin. Luokassa voidaan järjestää vaalit demokraattisena toimenpiteenä. Opetuksessa annetaan tilaa oppilaiden omien tunteiden ja kokemusten jakamiselle. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9)

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tiedostaa omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkityksen itselle, lähiympäristölle ja luonnolle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa kantaa vastuuta itsestä, toisista ja luonnosta.

Arvioinnin kohde

Vastuullisen toiminnan ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä tai luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kertoa, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kuvata erilaisin esimerkein, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään

arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta pohtimaan asioita eettisesti ja ottamaan huomioon erilaisia näkökulmia. Kerrataan käsite arvo ja tutustutaan käsitteisiin normi, moraali ja etiikka. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus. Arvoja voidaan käsitellä arvohuutokaupan avulla. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailman kulttuuriperintöön ja opitaan ymmärtämään sen arvokkuutta sekä tunnistamaan sen tärkeimpiä piirteitä. Tutustutaan tarkemmin joihinkin maailmanperintökohteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä esim. draaman keinoin. Opitaan arvostamaan ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan rauhan ja demokratian merkityksiin oppilaan elämässä ja ympäristössä. Pohditaan yhteiskunnallisia arvoja tutustumalla tarkemmin ihmisoikeusetiikkaan ja lapsen oikeuksiin. Luokassa voidaan järjestää vaalit demokraattisena toimenpiteenä. Opetuksessa annetaan tilaa oppilaiden omien tunteiden ja kokemusten jakamiselle. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9)

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tuntee kulttuuriin liittyviä ilmiöitä ja osaa arvostaa omaa henkistä kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottaa kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita ohjatusti yhden kulttuurivähemmistön. Oppilas osaa nimetä ohjatusti yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, että on erilaisia kulttuureja, ja osaa mainita yhden kulttuurivähemmistön ja siihen liittyvän piirteen. Oppilas osaa nimetä yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja selittää useita kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa kuvailla yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurista moninaisuutta ja pohtia sen merkitystä.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailman kulttuuriperintöön ja opitaan ymmärtämään sen arvokkuutta sekä tunnistamaan sen tärkeimpiä piirteitä. Tutustutaan tarkemmin joihinkin maailmanperintökohteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä esim. draaman keinoin. Opitaan arvostamaan ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin.

Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan rauhan ja demokratian merkityksiin oppilaan elämässä ja ympäristössä. Pohditaan yhteiskunnallisia arvoja tutustumalla tarkemmin ihmisoikeusetiikkaan ja lapsen oikeuksiin. Luokassa voidaan järjestää vaalit demokraattisena toimenpiteenä. Opetuksessa annetaan tilaa oppilaiden omien tunteiden ja kokemusten jakamiselle. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9)

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnonsuojelun merkitykseen oppilaan elämässä. Opitaan ottamaan vastuuta ympäristöstä. Tärkeinä teemoina ovat ympäristöarvot ja kestävä elämäntapa. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9) T10 valtakunnallinen pois, jos sen saa.

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa nimetä katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä ja osaa tunnistaa eri kulttuureissa tärkeinä pidettyjä arvoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä sekä tunnistaa ja käyttää katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen, kulttuurin tai katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin sekä siihen liittyviä piirteitä. Oppilas tietää ainakin yhden katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin ja kertoa siitä katsomuksellisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomuksia ja kulttuureja sekä kertoa ja antaa niistä esimerkkejä katsomuksellisia käsitteitä käyttäen.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta pohtimaan asioita eettisesti ja ottamaan huomioon erilaisia näkökulmia. Kerrataan käsite arvo ja tutustutaan käsitteisiin normi, moraali ja etiikka. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus. Arvoja voidaan käsitellä arvohuutokaupan avulla. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailman kulttuuriperintöön ja opitaan ymmärtämään sen arvokkuutta sekä tunnistamaan sen tärkeimpiä piirteitä. Tutustutaan tarkemmin joihinkin maailmanperintökohteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä esim. draaman keinoin. Opitaan arvostamaan ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan

tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan rauhan ja demokratian merkityksiin oppilaan elämässä ja ympäristössä. Pohditaan yhteiskunnallisia arvoja tutustumalla tarkemmin ihmisoikeusetiikkaan ja lapsen oikeuksiin. Luokassa voidaan järjestää vaalit demokraattisena toimenpiteenä. Opetuksessa annetaan tilaa oppilaiden omien tunteiden ja kokemusten jakamiselle. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9)

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnonsuojelun merkitykseen oppilaan elämässä. Opitaan ottamaan vastuuta ympäristöstä. Tärkeinä teemoina ovat ympäristöarvot ja kestävä elämäntapa. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9) T10 valtakunnallinen pois, jos sen saa.

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa suunnitella ja toimia tavoitteiden mukaan sekä arvioida omaa katsomuksellista oppimistaan. Oppilas oppii ymmärtämään oman katsomuksen merkityksiä ja osaa pohtia, miten se on muodostunut.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi omaa katsomuksellista osaamistaan ja asettaa sen pohjalta tavoitteita sekä arvioi katsomuksellista oppimistaan.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa ohjatusti yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa osaamistaan ja asettaa ainakin yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen. Oppilas suunnittelee ja arvioi ohjatusti opiskeluaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita ja toimii niiden mukaisesti. Oppilas arvioi monipuolisesti tavoitteiden toteutumista.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta pohtimaan asioita eettisesti ja ottamaan huomioon erilaisia näkökulmia. Kerrataan käsite arvo ja tutustutaan käsitteisiin normi, moraali ja etiikka. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus. Arvoja voidaan käsitellä arvohuutokaupan avulla. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailman kulttuuriperintöön ja opitaan ymmärtämään sen arvokkuutta sekä tunnistamaan sen tärkeimpiä piirteitä. Tutustutaan tarkemmin joihinkin maailmanperintökohteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä esim. draaman keinoin. Opitaan arvostamaan ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin

erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan rauhan ja demokratian merkityksiin oppilaan elämässä ja ympäristössä. Pohditaan yhteiskunnallisia arvoja tutustumalla tarkemmin ihmisoikeusetiikkaan ja lapsen oikeuksiin. Luokassa voidaan järjestää vaalit demokraattisena toimenpiteenä. Opetuksessa annetaan tilaa oppilaiden omien tunteiden ja kokemusten jakamiselle. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9)

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnonsuojelun merkitykseen oppilaan elämässä. Opitaan ottamaan vastuuta ympäristöstä. Tärkeinä teemoina ovat ympäristöarvot ja kestävä elämäntapa. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9) T10 valtakunnallinen pois, jos sen saa.

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään, kuunnella muita ja keskustella kunnioittavasti katsomuksellisista aiheista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee katsomustaan ja toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee muiden katsomuksellisia kannanottoja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo ohjatusti esille omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään. Oppilas toimii vuorovaikutuksessa toisten kanssa asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään rakentavasti. Oppilas toimii positiivisessa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään monipuolisesti. Oppilas toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta pohtimaan asioita eettisesti ja ottamaan huomioon erilaisia näkökulmia. Kerrataan käsite arvo ja tutustutaan käsitteisiin normi, moraali ja etiikka. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus. Arvoja voidaan käsitellä arvohuutokaupan avulla. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailman kulttuuriperintöön ja opitaan ymmärtämään sen arvokkuutta sekä tunnistamaan sen tärkeimpiä piirteitä. Tutustutaan tarkemmin joihinkin maailmanperintökohteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä esim. draaman keinoin. Opitaan arvostamaan ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin.

Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan rauhan ja demokratian merkityksiin oppilaan elämässä ja ympäristössä. Pohditaan yhteiskunnallisia arvoja tutustumalla tarkemmin ihmisoikeusetiikkaan ja lapsen oikeuksiin. Luokassa voidaan järjestää vaalit demokraattisena toimenpiteenä. Opetuksessa annetaan tilaa oppilaiden omien tunteiden ja kokemusten jakamiselle. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9)

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa kertoa ihmisoikeuksien julistuksen keskeisimmän sisällön ja ymmärtää lasten oikeuksien merkityksen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet sekä tietää, mikä on YK:n ihmisoikeuksien julistus ja millaisia oikeuksia lapsilla on.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden keskeisen lapsen oikeuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa ihmisoikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen. Oppilas tietää, että on olemassa lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä kaksi ihmisoikeutta. Oppilas tietää, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä kaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa selittää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä ainakin kolme ihmisoikeutta. Oppilas tietää ja osaa perustella sen, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä ainakin kolme.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan rauhan ja demokratian merkityksiin oppilaan elämässä ja ympäristössä. Pohditaan yhteiskunnallisia arvoja tutustumalla tarkemmin ihmisoikeusetiikkaan ja lapsen oikeuksiin. Luokassa voidaan järjestää vaalit demokraattisena toimenpiteenä. Opetuksessa annetaan tilaa oppilaiden omien tunteiden ja kokemusten jakamiselle. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9)

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tuntee vaikuttamisen keinoja ja osaa toimia aloitteellisesti sekä ottaa vastuuta ympäristöstään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tietää, että on olemassa kansainvälisesti sovittuja kestävän kehityksen tavoitteita. Hän osaa toimia omassa lähiympäristössään vastuullisesti.

Arvioinnin kohde

Vaikuttamisen keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa ohjatusti yhden tavan toimia vastuullisesti omassa lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden kestävän kehityksen tavoitteen. Oppilas osaa kuvailla yhden tavan toimia vastuullisesti lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, että kestävän kehityksen tavoitteita on erilaisia, ja osaa kuvailla ja perustella niistä kaksi. Oppilas osaa antaa esimerkkejä oman toiminnan vastuullisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tietää, että kestävän tulevaisuuden tavoitteisto on laaja kokonaisuus. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kolme kestävän kehityksen tavoitetta. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kaksi tärkeää tapaa toimia vastuullisesti lähiympäristössä ja kertoa, miten niissä voisi olla aloitteellinen.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta pohtimaan asioita eettisesti ja ottamaan huomioon erilaisia näkökulmia. Kerrataan käsite arvo ja tutustutaan käsitteisiin normi, moraali ja etiikka. Tärkeä näkökulma on toisten hyväksyminen ja kunnioitus. Arvoja voidaan käsitellä arvohuutokaupan avulla. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailman kulttuuriperintöön ja opitaan ymmärtämään sen arvokkuutta sekä tunnistamaan sen tärkeimpiä piirteitä. Tutustutaan tarkemmin joihinkin maailmanperintökohteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä esim. draaman keinoin. Opitaan arvostamaan ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9, T10)

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan rauhan ja demokratian merkityksiin oppilaan elämässä ja ympäristössä. Pohditaan yhteiskunnallisia arvoja tutustumalla tarkemmin ihmisoikeusetiikkaan ja lapsen oikeuksiin. Luokassa voidaan järjestää vaalit demokraattisena toimenpiteenä. Opetuksessa annetaan tilaa oppilaiden omien tunteiden ja kokemusten jakamiselle. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9)

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnonsuojelun merkitykseen oppilaan elämässä. Opitaan ottamaan vastuuta ympäristöstä. Tärkeinä teemoina ovat ympäristöarvot ja kestävä elämäntapa. (paikallinen pois T1, T2, T3, T4, T5,T6, T7, T8, T9) T10 valtakunnallinen pois, jos sen saa.

Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen

tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 4-6

Vuosiluokilla 4-6 historian opetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilaat historiallisen tiedon luonteeseen, tiedon hankkimiseen sekä peruskäsitteisiin. Pyrkimyksenä on herättää oppilaiden kiinnostus mennyttä aikaa, ihmisen toimintaa, sen merkitystä ja ymmärtämistä kohtaan. Perusteissa määriteltyjen sisältöjen opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten lähteiden tutkimista, kerrontaa, draamaa, leikkiä ja pelejä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden historian tekstien ja ympäristön lukutaitoa sekä harjoitella tulkintojen tekemistä itsenäisesti ja toisten kanssa. Opiskelussa hankitaan ja käytetään historiallista tietoa erilaisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Historia oppiaineena sopii hyvin integroitavaksi muiden oppiaineiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 4-6

Historianopetuksessa oppilaita ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja heitä rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan, tekemään johtopäätöksiä ja soveltamaan hankittua tietoa sekä suullisesti että kirjallisesti. Tekstien ymmärtämiseen ohjataan avaamalla teksteissä käytettyjä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi historiassa vuosiluokilla 3–6

Historian opetuksessa oppimisen arviointi on oppilasta ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta tutkimaan erilaisia historiallisia lähteitä ja tekemään niistä omia tulkintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjalliset ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun kehittymiseen.

Historian sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää historian valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut historian tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan historian tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy historian lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Opintojen edistymisen kannalta keskeistä on tutkimisen, toimimisen ja menneisyyteen eläytymisen ohella ankkuroituminen kulttuuriympäristöön, aikaperspektiivin hahmottaminen sekä

ihmisen toimijuuden ja historian merkityksen oivaltaminen ihmiskunnan ja oman elämän kannalta nyt ja tulevaisuudessa.

Historian arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas oppii tutkimaan, ihmettelemään ja ottamaan selvää historian eri tapahtumista.	S1-S2		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä				
T2 Oppilas osaa tunnistaa eri lähdetyyppejä ja ymmärtää, että historiallinen tieto perustuu lähteisiin ja niistä tehtyihin tulkintoihin.	S1-S2	Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.
T3 Oppilas harjoittelee päätelmien tekemistä historiallisista lähteistä. Oppilas eläytyy historiantutkijaksi ja tekee omia tulkintojaan ja harjoittelee perustelemaan. Oppilas harjoittelee lähdekriittisyyttä.	S1-S2	Historiatiedon tulkinnallisuu-den havaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.	Oppilas osaa ohjatusti erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.
Historian ilmiöiden ymmärtäminen				
T4 Oppilas osaa laittaa aikajärjestykseen keskeiset	S1-S2	Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämismuodot	Oppilas tunnistaa ohjatusti keskeiset historiaan liittyvät ajan

historian aikakaudet ja osaa sijoittaa merkittäviä historiallisia tapahtumia oikealle aikakaudelle.			ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.	jäsentämismuodot ja osaa antaa jonkun esimerkin eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.
T5 Oppilas oppii ymmärtämään, että monet historian tapahtumat ovat ihmisen inhimillisen toiminnan seurausta. Oppilas oppii ymmärtämään oman toimintansa vaikutuksia.	S1-S2	Historiallinen empatia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.	Oppilas kykenee jossakin historiallisissa tapahtumassa asettumaan ja eläytymään päätösten ja ratkaisujen tekijöiden asemaan.
T6 Oppilas ymmärtää, että tapahtuneilla asioilla on syitä ja seurauksia. Oppilas osaa vastata kysymyksiin mitä tapahtui, miksi tapahtui ja mitä siitä seurasi.	S1-S2	Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.	Oppilas ymmärtää ohjatusti, että historian kulkuun vaikuttavat myös muut asiat kuin ihmisen toiminta ja osaa ohjatusti mainita näistä jonkun esimerkin.
T7 Oppilas tutustuu oman perheensä ja sukunsa historiaan. Oppilas oppii ymmärtämään tavallisen ihmisen arkea eri historian aikakausina.	S1-S2	Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.	Oppilas osaa ohjatusti kuvata jonkun muutoksen ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa ohjatusti kuvata jonkun esimerkin avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.

T8 Oppilas harjoittelee muodostamamaan pidempiä syy-seuraus-ketjuja.	S1-S2	Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.	Oppilas osaa ohjatusti antaa jonkun esimerkin ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.
Historiallisen tiedon käyttäminen				
T9 Oppilas harjoittelee ilmiöiden syy- ja seuraussuhteiden kuvailua.	S1-S2	Syy- ja seuraussuhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.	Oppilas osaa ohjatusti kuvailla pääpiirteissään jonkun historian ilmiön syy- ja seuraussuhteita.
T10 Oppilas ymmärtää, että historiallinen tieto perustuu lähteistä tehtyihin tulkintoihin ja se voi muuttua.	S1-S2	Tulkintojen selittäminen	Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.	Oppilas osaa ohjatusti selittää jonkun esimerkin avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.
T11				

Historian arviointiperusteet 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät kummaltakin vuosiluokalta 5 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Historian arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas oppii tutkimaan, ihmettelemään ja ottamaan selvää historian eri tapahtumista.	S1-S2		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä				
T2 Oppilas osaa tunnistaa eri lähdetyyppejä ja ymmärtää, että historiallinen tieto perustuu lähteisiin ja niistä tehtyihin tulkintoihin.	S1-S2	Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.
T3 Oppilas harjoittelee päätelmien tekemistä historiallisista lähteistä. Oppilas eläytyy historiantutkijaksi ja tekee omia tulkintojaan ja harjoittelee perustelemaan. Oppilas harjoittelee lähdekriittisyyttä.	S1-S2	Historiatiedon tulkinnallisuu-den havaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.	Oppilas osaa ohjatusti erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.
Historian ilmiöiden ymmärtäminen				
T4 Oppilas osaa laittaa aikajärjestykseen keskeiset	S1-S2	Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämismuodot	Oppilas tunnistaa ohjatusti keskeiset historiaan liittyvät ajan

historian aikakaudet ja osaa sijoittaa merkittäviä historiallisia tapahtumia oikealle aikakaudelle.			ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.	jäsentämismuodot ja osaa antaa jonkun esimerkin eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.
T5 Oppilas oppii ymmärtämään, että monet historian tapahtumat ovat ihmisen inhimillisen toiminnan seurausta. Oppilas oppii ymmärtämään oman toimintansa vaikutuksia.	S1-S2	Historiallinen empatia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.	Oppilas kykenee jossakin historiallisissa tapahtumassa asettumaan ja eläytymään päätösten ja ratkaisujen tekijöiden asemaan.
T6 Oppilas ymmärtää, että tapahtuneilla asioilla on syitä ja seurauksia. Oppilas osaa vastata kysymyksiin mitä tapahtui, miksi tapahtui ja mitä siitä seurasi.	S1-S2	Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.	Oppilas ymmärtää ohjatusti, että historian kulkuun vaikuttavat myös muut asiat kuin ihmisen toiminta ja osaa ohjatusti mainita näistä jonkun esimerkin.
T7 Oppilas tutustuu oman perheensä ja sukunsa historiaan. Oppilas oppii ymmärtämään tavallisen ihmisen arkea eri historian aikakausina.	S1-S2	Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.	Oppilas osaa ohjatusti kuvata jonkun muutoksen ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa ohjatusti kuvata jonkun esimerkin avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.

T8 Oppilas harjoittelee muodostamamaan pidempiä syy-seuraus-ketjuja.	S1-S2	Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.	Oppilas osaa ohjatusti antaa jonkun esimerkin ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.
Historiallisen tiedon käyttäminen				
T9 Oppilas harjoittelee ilmiöiden syy- ja seuraussuhteiden kuvailua.	S1-S2	Syy- ja seuraussuhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.	Oppilas osaa ohjatusti kuvailla pääpiirteissään jonkun historian ilmiön syy- ja seuraussuhteita.
T10 Oppilas ymmärtää, että historiallinen tieto perustuu lähteistä tehtyihin tulkintoihin ja se voi muuttua.	S1-S2	Tulkintojen selittäminen	Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.	Oppilas osaa ohjatusti selittää jonkun esimerkin avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.
T11				

Historian arviointiperusteet 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät kummaltakin vuosiluokalta 5 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii tutkimaan, ihmettelemään ja ottamaan selvää historian eri tapahtumista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu historiasta tiedonalana ja senmerkityksestä identiteetille.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esihistorialliseen aikaan ja keskiaikaan liittyviä historiallisia käsitteitä. Tarinallisuus on tärkeä osa opetusta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina.

Tutustutaan esihistorialliselta ja antiikin ajalta peräisin oleviin historiallisiin lähteisiin. Harjoitellaan tulkintojen tekemistä arkeologisten lähteiden perusteella. Autetaan oppilasta ymmärtämään, että erityisesti esihistoriallinen aika on tulkinnallista, koska lähteet ovat vähäisiä. Tutustutaan ensimmäisiin kirjallisiin lähteisiin ja opetellaan esihistoriallisen ja historiallisen ajan ero. Tutustutaan esihistorialliseen aikaan Suomessa ja maailmalla sekä harjoitellaan tapahtumien ajoittamista. Käsitellään ihmisen elämää pyyntikulttuureissa, maanviljelyn syntyä ja sen vaikutuksia, merkittävimpiä korkeakulttuureita yhdistäneitä ja erottaneita tekijöitä sekä antiikin aikaa.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Historian opetuksen alussa tutustutaan oppilaan, perheen ja suvun menneisyyteen. Opetellaan näkemään jatkuvuuksia yli aikakausirajojen. Opetellaan tunnistamaan, miksi ihmiset toimivat eri tavoin eri aikakausina. Opitaan arvostamaan eri historian ajanjaksojen ja kulttuurien ainutlaatuisuutta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina ja ymmärretään nykyajan ja menneisyyden ajattelutapojen erot ja taustat. Käsitellään esihistoriallisen ajan merkittävimmät keksinnöt ihmislajin kehittymisen kannalta sekä niiden seuraukset. Painopiste on erityisesti ihmisten elämän tavan muutoksessa maanviljelyn keksimisen myötä, korkeakulttuureiden synnyssä sekä ihmisten elämässä. Käsitellään sivistyksen synty Euroopassa sekä antiikin Kreikan ja antiikin Rooman aikakaudet. Tarkastellaan antiikin ajan yhteiskunnan kehitystä ja antiikin ajan vaikutuksia mm. rakennustaiteeseen, kulttuuriin ja demokratiaan. Oppilaat saavat itse toimia historiantutkijoina ja tehdä erilaisia tulkintoja lähteistä.

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas osaa tunnistaa eri lähdetyyppejä ja ymmärtää, että historiallinen tieto perustuu lähteisiin ja niistä tehtyihin tulkintoihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa erilaisia historian lähteitä.

Arvioinnin kohde

Historian tietolähteiden tunnistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin historian lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä historian alkuperäislähteistä opiskeltavilta aikakausilta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas antaa esimerkin, miten alkuperäislähde eroaa toisen käden lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, miten alkuperäislähteet eroavat toisen käden lähteistä opiskeltavilla aikakausilla.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esihistorialliseen aikaan ja keskiaikaan liittyviä historiallisia käsitteitä. Tarinallisuus on tärkeä osa opetusta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina.

Tutustutaan esihistorialliselta ja antiikin ajalta peräisin oleviin historiallisiin lähteisiin. Harjoitellaan tulkintojen tekemistä arkeologisten lähteiden perusteella. Autetaan oppilasta ymmärtämään, että erityisesti esihistoriallinen aika on tulkinnallista, koska lähteet ovat vähäisiä. Tutustutaan ensimmäisiin kirjallisiin lähteisiin ja opetellaan esihistoriallisen ja historiallisen ajan ero. Tutustutaan esihistorialliseen aikaan Suomessa ja maailmalla sekä harjoitellaan tapahtumien ajoittamista. Käsitellään ihmisen elämää pyyntikulttuureissa, maanviljelyn syntyä ja sen vaikutuksia, merkittävimpiä korkeakulttuureita yhdistäneitä ja erottaneita tekijöitä sekä antiikin aikaa.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Historian opetuksen alussa tutustutaan oppilaan, perheen ja suvun menneisyyteen. Opetellaan näkemään jatkuvuuksia yli aikakausirajojen. Opetellaan tunnistamaan, miksi ihmiset toimivat eri tavoin eri aikakausina. Opitaan arvostamaan eri historian ajanjaksojen ja kulttuurien ainutlaatuisuutta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina ja ymmärretään nykyajan ja menneisyyden ajattelutapojen erot ja taustat. Käsitellään esihistoriallisen ajan merkittävimmät keksinnöt ihmislajin kehittymisen kannalta sekä niiden seuraukset. Painopiste on erityisesti ihmisten elämän tavan muutoksessa maanviljelyn keksimisen myötä, korkeakulttuureiden synnyssä sekä ihmisten elämässä. Käsitellään sivistyksen synty Euroopassa sekä antiikin Kreikan ja antiikin Rooman aikakaudet. Tarkastellaan antiikin ajan yhteiskunnan kehitystä ja antiikin ajan vaikutuksia mm. rakennustaiteeseen, kulttuuriin ja demokratiaan. Oppilaat saavat itse toimia historiantutkijoina ja tehdä erilaisia tulkintoja lähteistä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee päätelmien tekemistä historiallisista lähteistä. Oppilas eläytyy historiantutkijaksi ja tekee omia tulkintojaan ja harjoittelee perustelemaan.

Oppilas harjoittelee lähdekriittisyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee historiatiedon tulkinnallisuuden.

Arvioinnin kohde

Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkkejä historian faktoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä historian faktoista ja tulkinnoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa, että samasta tapahtumasta tai ilmiöstä voi olla erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä samaan tapahtumaan tai ilmiöön liittyvistä erilaisista tulkinnoista.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esihistorialliseen aikaan ja keskiaikaan liittyviä historiallisia käsitteitä. Tarinallisuus on tärkeä osa opetusta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina.

Tutustutaan esihistorialliselta ja antiikin ajalta peräisin oleviin historiallisiin lähteisiin. Harjoitellaan tulkintojen tekemistä arkeologisten lähteiden perusteella. Autetaan oppilasta ymmärtämään, että erityisesti esihistoriallinen aika on tulkinnallista, koska lähteet ovat vähäisiä. Tutustutaan ensimmäisiin kirjallisiin lähteisiin ja opetellaan esihistoriallisen ja historiallisen ajan ero. Tutustutaan esihistorialliseen aikaan Suomessa ja maailmalla sekä harjoitellaan tapahtumien ajoittamista. Käsitellään ihmisen elämää pyyntikulttuureissa, maanviljelyn syntyä ja sen vaikutuksia, merkittävimpiä korkeakulttuureita yhdistäneitä ja erottaneita tekijöitä sekä antiikin aikaa.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Historian opetuksen alussa tutustutaan oppilaan, perheen ja suvun menneisyyteen. Opetellaan näkemään jatkuvuuksia yli aikakausirajojen. Opetellaan tunnistamaan, miksi ihmiset toimivat eri tavoin eri aikakausina. Opitaan arvostamaan eri historian ajanjaksojen ja kulttuurien

ainutlaatuisuutta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina ja ymmärretään nykyajan ja menneisyyden ajattelutapojen erot ja taustat. Käsitellään esihistoriallisen ajan merkittävimmät keksinnöt ihmislajin kehittymisen kannalta sekä niiden seuraukset. Painopiste on erityisesti ihmisten elämän tavan muutoksessa maanviljelyn keksimisen myötä, korkeakulttuureiden synnyssä sekä ihmisten elämässä. Käsitellään sivistyksen synty Euroopassa sekä antiikin Kreikan ja antiikin Rooman aikakaudet. Tarkastellaan antiikin ajan yhteiskunnan kehitystä ja antiikin ajan vaikutuksia mm. rakennustaiteeseen, kulttuuriin ja demokratiaan. Oppilaat saavat itse toimia historiantutkijoina ja tehdä erilaisia tulkintoja lähteistä.

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa laittaa aikajärjestykseen keskeiset historian aikakaudet ja osaa sijoittaa merkittäviä historiallisia tapahtumia oikealle aikakaudelle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää tapoja jakaa historia aikakausiin ja niihin liittyviä käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Kronologian ymmärrys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja (vanha aika, keskiaika, uusi aika; esihistoria, historia; eaa, jaa).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja ja sijoittaa eri aikakausien tapahtumia aikajärjestykseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja sekä antaa esimerkkejä eri aikakausien yhteiskunnille ominaisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee asioita, joiden perusteella tehdään historiallisia aikakausijakoja.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esihistorialliseen aikaan ja keskiaikaan liittyviä historiallisia käsitteitä. Tarinallisuus on tärkeä osa opetusta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina.

Tutustutaan esihistorialliselta ja antiikin ajalta peräisin oleviin historiallisiin lähteisiin. Harjoitellaan tulkintojen tekemistä arkeologisten lähteiden perusteella. Autetaan oppilasta ymmärtämään, että erityisesti esihistoriallinen aika on tulkinnallista, koska lähteet ovat vähäisiä. Tutustutaan ensimmäisiin kirjallisiin lähteisiin ja opetellaan esihistoriallisen ja historiallisen ajan ero. Tutustutaan esihistorialliseen aikaan Suomessa ja maailmalla sekä harjoitellaan tapahtumien ajoittamista. Käsitellään ihmisen elämää pyyntikulttuureissa, maanviljelyn syntyä ja sen vaikutuksia, merkittävimpiä korkeakulttuureita yhdistäneitä ja erottaneita tekijöitä sekä antiikin aikaa.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Historian opetuksen alussa tutustutaan oppilaan, perheen ja suvun menneisyyteen. Opetellaan näkemään jatkuvuuksia yli aikakausirajojen. Opetellaan tunnistamaan, miksi ihmiset toimivat eri tavoin eri aikakausina. Opitaan arvostamaan eri historian ajanjaksojen ja kulttuurien ainutlaatuisuutta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina ja ymmärretään nykyajan ja menneisyyden ajattelutapojen erot ja taustat. Käsitellään esihistoriallisen ajan merkittävimmät keksinnöt ihmislajin kehittymisen kannalta sekä niiden seuraukset. Painopiste on erityisesti ihmisten elämän tavan muutoksessa maanviljelyn keksimisen myötä, korkeakulttuureiden synnyssä sekä ihmisten elämässä. Käsitellään sivistyksen synty Euroopassa sekä antiikin Kreikan ja antiikin Rooman aikakaudet. Tarkastellaan antiikin ajan yhteiskunnan kehitystä ja antiikin ajan vaikutuksia mm. rakennustaiteeseen, kulttuuriin ja demokratiaan. Oppilaat saavat itse toimia historiantutkijoina ja tehdä erilaisia tulkintoja lähteistä.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ymmärtämään, että monet historian tapahtumat ovat ihmisen inhimillisen toiminnan seurausta.

Oppilas oppii ymmärtämään oman toimintansa vaikutuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisen toiminnan motiiveja erilaisissa historiallisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Historiallinen empatia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että ihmisillä on ollut erilaisia motiiveja toiminnalleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä menneisyyden ihmisten toiminnan motiiveista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettautuu menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeää tämän toiminnan motiiveja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettautuu menneen ajan ihmisen asemaan ja tarkastelee, miten hänen yhteiskunnallinen asemansa vaikuttaa hänen toimintaansa.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esihistorialliseen aikaan ja keskiaikaan liittyviä historiallisia käsitteitä. Tarinallisuus on tärkeä osa opetusta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina.

Tutustutaan esihistorialliselta ja antiikin ajalta peräisin oleviin historiallisiin lähteisiin. Harjoitellaan tulkintojen tekemistä arkeologisten lähteiden perusteella. Autetaan oppilasta ymmärtämään, että erityisesti esihistoriallinen aika on tulkinnallista, koska lähteet ovat vähäisiä. Tutustutaan ensimmäisiin kirjallisiin lähteisiin ja opetellaan esihistoriallisen ja historiallisen ajan ero. Tutustutaan esihistorialliseen aikaan Suomessa ja maailmalla sekä harjoitellaan tapahtumien ajoittamista. Käsitellään ihmisen elämää pyyntikulttuureissa, maanviljelyn syntyä ja sen vaikutuksia, merkittävimpiä korkeakulttuureita yhdistäneitä ja erottaneita tekijöitä sekä antiikin aikaa.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Historian opetuksen alussa tutustutaan oppilaan, perheen ja suvun menneisyyteen. Opetellaan näkemään jatkuvuuksia yli aikakausirajojen. Opetellaan tunnistamaan, miksi ihmiset toimivat eri tavoin eri aikakausina. Opitaan arvostamaan eri historian ajanjaksojen ja kulttuurien ainutlaatuisuutta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina ja ymmärretään nykyajan ja menneisyyden ajattelutapojen erot ja taustat. Käsitellään esihistoriallisen ajan merkittävimmät keksinnöt ihmislajin kehittymisen kannalta sekä niiden seuraukset. Painopiste on erityisesti ihmisten elämän tavan muutoksessa maanviljelyn keksimisen myötä, korkeakulttuureiden synnyssä sekä ihmisten elämässä. Käsitellään sivistyksen synty Euroopassa sekä antiikin Kreikan ja antiikin Rooman aikakaudet. Tarkastellaan antiikin ajan yhteiskunnan kehitystä ja antiikin ajan vaikutuksia mm. rakennustaiteeseen, kulttuuriin ja demokratiaan. Oppilaat saavat itse toimia historiantutkijoina ja tehdä erilaisia tulkintoja lähteistä.

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas ymmärtää, että tapahtuneilla asioilla on syitä ja seurauksia. Oppilas osaa vastata kysymyksiin mitä tapahtui, miksi tapahtui ja mitä siitä seurasi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa historiallisille tapahtumille ja ilmiöille syitä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksittäisen syyn tai seurauksen menneisyydessä tapahtuneelle asialle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa yksittäisen syyn ja siitä johtuvan seurauksen menneisyydessä tapahtuneille asioille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia menneisyydessä tapahtuneille asioille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa erilaisia syitä (suoria ja epäsuoria) ja seurauksia (lyhyt- ja pitkäkestoisia) menneisyydessä tapahtuneille asioille.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esihistorialliseen aikaan ja keskiaikaan liittyviä historiallisia käsitteitä. Tarinallisuus on tärkeä osa opetusta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina.

Tutustutaan esihistorialliselta ja antiikin ajalta peräisin oleviin historiallisiin lähteisiin. Harjoitellaan tulkintojen tekemistä arkeologisten lähteiden perusteella. Autetaan oppilasta ymmärtämään, että erityisesti esihistoriallinen aika on tulkinnallista, koska lähteet ovat vähäisiä. Tutustutaan ensimmäisiin kirjallisiin lähteisiin ja opetellaan esihistoriallisen ja historiallisen ajan ero. Tutustutaan esihistorialliseen aikaan Suomessa ja maailmalla sekä harjoitellaan tapahtumien ajoittamista. Käsitellään ihmisen elämää pyyntikulttuureissa, maanviljelyn syntyä ja sen vaikutuksia, merkittävimpiä korkeakulttuureita yhdistäneitä ja erottaneita tekijöitä sekä antiikin aikaa.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Historian opetuksen alussa tutustutaan oppilaan, perheen ja suvun menneisyyteen. Opetellaan näkemään jatkuvuuksia yli aikakausirajojen. Opetellaan tunnistamaan, miksi ihmiset toimivat eri tavoin eri aikakausina. Opitaan arvostamaan eri historian ajanjaksojen ja kulttuurien ainutlaatuisuutta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina ja ymmärretään nykyajan ja menneisyyden ajattelutapojen erot ja taustat. Käsitellään esihistoriallisen ajan merkittävimmät keksinnöt ihmislajin kehittymisen kannalta sekä niiden seuraukset. Painopiste on erityisesti ihmisten elämän tavan muutoksessa maanviljelyn keksimisen myötä, korkeakulttuureiden synnyssä sekä ihmisten elämässä. Käsitellään sivistyksen synty Euroopassa sekä antiikin Kreikan ja antiikin Rooman aikakaudet. Tarkastellaan antiikin ajan yhteiskunnan kehitystä ja antiikin ajan vaikutuksia mm. rakennustaiteeseen, kulttuuriin ja demokratiaan. Oppilaat saavat itse toimia historiantutkijoina ja tehdä erilaisia tulkintoja lähteistä.

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu oman perheensä ja sukunsa historiaan.

Oppilas oppii ymmärtämään tavallisen ihmisen arkea eri historian aikakausina.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa muutoksia ja niiden merkityksiä eri ihmisille ja ymmärtää, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille.

Arvioinnin kohde

Muutoksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa asioita, jotka ovat muuttuneet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa muutoksia menneisyydessä ja antaa esimerkin muutoksen merkityksestä eri ihmisille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisryhmille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä tilanteista, joissa eri ihmisille tai ihmisryhmille muutos ei ole sama asia kuin edistys.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esihistorialliseen aikaan ja keskiaikaan liittyviä historiallisia käsitteitä. Tarinallisuus on tärkeä osa opetusta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina.

Tutustutaan esihistorialliselta ja antiikin ajalta peräisin oleviin historiallisiin lähteisiin. Harjoitellaan tulkintojen tekemistä arkeologisten lähteiden perusteella. Autetaan oppilasta ymmärtämään, että erityisesti esihistoriallinen aika on tulkinnallista, koska lähteet ovat vähäisiä. Tutustutaan ensimmäisiin kirjallisiin lähteisiin ja opetellaan esihistoriallisen ja historiallisen ajan ero. Tutustutaan esihistorialliseen aikaan Suomessa ja maailmalla sekä harjoitellaan tapahtumien ajoittamista. Käsitellään ihmisen elämää pyyntikulttuureissa, maanviljelyn syntyä ja sen vaikutuksia, merkittävimpiä korkeakulttuureita yhdistäneitä ja erottaneita tekijöitä sekä antiikin aikaa.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Historian opetuksen alussa tutustutaan oppilaan, perheen ja suvun menneisyyteen. Opetellaan näkemään jatkuvuuksia yli aikakausirajojen. Opetellaan tunnistamaan, miksi ihmiset toimivat eri tavoin eri aikakausina. Opitaan arvostamaan eri historian ajanjaksojen ja kulttuurien ainutlaatuisuutta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina ja ymmärretään nykyajan ja menneisyyden ajattelutapojen erot ja taustat. Käsitellään esihistoriallisen ajan merkittävimmät keksinnöt ihmislajin kehittymisen kannalta sekä niiden seuraukset. Painopiste on erityisesti ihmisten elämän tavan muutoksessa maanviljelyn keksimisen myötä, korkeakulttuureiden synnyssä sekä ihmisten elämässä. Käsitellään sivistyksen synty Euroopassa sekä antiikin Kreikan ja antiikin Rooman aikakaudet. Tarkastellaan antiikin ajan yhteiskunnan kehitystä ja antiikin ajan vaikutuksia mm. rakennustaiteeseen, kulttuuriin ja demokratiaan. Oppilaat saavat itse toimia historiantutkijoina ja tehdä erilaisia tulkintoja lähteistä.

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee muodostamamaan pidempiä syy-seuraus-ketjuja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa jatkuvuuksia historiassa.

Arvioinnin kohde

Jatkuvuuden tunnistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa jonkin menneisyyden asian näkymisen tässä päivässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää asioita, joissa näkyy jatkuvuutta aikakaudesta toiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee asioiden jatkuvuutta menneisyydessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kertoo syitä, miksi jokin asia ei ole muuttunut eri aikoina.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esihistorialliseen aikaan ja keskiaikaan liittyviä historiallisia käsitteitä. Tarinallisuus on tärkeä osa opetusta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina.

Tutustutaan esihistorialliselta ja antiikin ajalta peräisin oleviin historiallisiin lähteisiin. Harjoitellaan tulkintojen tekemistä arkeologisten lähteiden perusteella. Autetaan oppilasta ymmärtämään, että erityisesti esihistoriallinen aika on tulkinnallista, koska lähteet ovat vähäisiä. Tutustutaan ensimmäisiin kirjallisiin lähteisiin ja opetellaan esihistoriallisen ja historiallisen ajan ero. Tutustutaan esihistorialliseen aikaan Suomessa ja maailmalla sekä harjoitellaan tapahtumien ajoittamista. Käsitellään ihmisen elämää pyyntikulttuureissa, maanviljelyn syntyä ja sen vaikutuksia, merkittävimpiä korkeakulttuureita yhdistäneitä ja erottaneita tekijöitä sekä antiikin aikaa.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Historian opetuksen alussa tutustutaan oppilaan, perheen ja suvun menneisyyteen. Opetellaan näkemään jatkuvuuksia yli aikakausirajojen. Opetellaan tunnistamaan, miksi ihmiset toimivat eri tavoin eri aikakausina. Opitaan arvostamaan eri historian ajanjaksojen ja kulttuurien ainutlaatuisuutta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina ja ymmärretään nykyajan ja menneisyyden ajattelutapojen erot ja taustat. Käsitellään esihistoriallisen ajan merkittävimmät keksinnöt ihmislajin kehittymisen kannalta sekä niiden seuraukset. Painopiste on erityisesti ihmisten elämän tavan muutoksessa maanviljelyn keksimisen myötä, korkeakulttuureiden synnyssä sekä ihmisten elämässä. Käsitellään sivistyksen synty Euroopassa sekä antiikin Kreikan ja antiikin Rooman aikakaudet. Tarkastellaan antiikin ajan yhteiskunnan kehitystä ja antiikin ajan vaikutuksia mm. rakennustaiteeseen, kulttuuriin ja demokratiaan. Oppilaat saavat itse toimia historiantutkijoina ja tehdä erilaisia tulkintoja lähteistä.

T9 ohjata oppilasta esittämämään muutoksille syitä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee ilmiöiden syy- ja seuraussuhteiden kuvailua.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa esittää muutokselle syitä.

Arvioinnin kohde

Syy- ja seuraussuhteen kuvaileminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa jonkin syyn muutokseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä muutokseen johtaneista syistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee suorien ja epäsuorien syiden vaikutuksia muutokseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas vertailee erilaisten syiden vaikutuksia muutokseen.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esihistorialliseen aikaan ja keskiaikaan liittyviä historiallisia käsitteitä. Tarinallisuus on tärkeä osa opetusta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina.

Tutustutaan esihistorialliselta ja antiikin ajalta peräisin oleviin historiallisiin lähteisiin. Harjoitellaan tulkintojen tekemistä arkeologisten lähteiden perusteella. Autetaan oppilasta ymmärtämään, että erityisesti esihistoriallinen aika on tulkinnallista, koska lähteet ovat vähäisiä. Tutustutaan ensimmäisiin kirjallisiin lähteisiin ja opetellaan esihistoriallisen ja historiallisen ajan ero. Tutustutaan esihistorialliseen aikaan Suomessa ja maailmalla sekä harjoitellaan tapahtumien ajoittamista. Käsitellään ihmisen elämää pyyntikulttuureissa, maanviljelyn syntyä ja sen vaikutuksia, merkittävimpiä korkeakulttuureita yhdistäneitä ja erottaneita tekijöitä sekä antiikin aikaa.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Historian opetuksen alussa tutustutaan oppilaan, perheen ja suvun menneisyyteen. Opetellaan näkemään jatkuvuuksia yli aikakausirajojen. Opetellaan tunnistamaan, miksi ihmiset toimivat eri tavoin eri aikakausina. Opitaan arvostamaan eri historian ajanjaksojen ja kulttuurien ainutlaatuisuutta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina ja ymmärretään nykyajan ja menneisyyden ajattelutapojen erot ja taustat. Käsitellään esihistoriallisen ajan merkittävimmät keksinnöt ihmislajin kehittymisen kannalta sekä niiden seuraukset. Painopiste on erityisesti

ihmisten elämän tavan muutoksessa maanviljelyn keksimisen myötä, korkeakulttuureiden synnyssä sekä ihmisten elämässä. Käsitellään sivistyksen synty Euroopassa sekä antiikin Kreikan ja antiikin Rooman aikakaudet. Tarkastellaan antiikin ajan yhteiskunnan kehitystä ja antiikin ajan vaikutuksia mm. rakennustaiteeseen, kulttuuriin ja demokratiaan. Oppilaat saavat itse toimia historiantutkijoina ja tehdä erilaisia tulkintoja lähteistä.

T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas ymmärtää, että historiallinen tieto perustuu lähteistä tehtyihin tulkintoihin ja se voi muuttua.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa selittää, miten tulkinnat menneisyydestä saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä.

Arvioinnin kohde

Tulkintojen selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kertoo esimerkin tilanteesta, josta on erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää yhden esimerkin avulla, miten uudet lähteet saattavat muuttaa historian tapahtuman tai ilmiön tulkintaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten uudet lähteet ja tarkastelutavat saattavat muuttaa historian tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas vertailee samasta historian tapahtumasta tai ilmiöstä tehtyjä tulkintoja ja kertoo, miten lähteiden valinta vaikuttaa tulkintaan.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esihistorialliseen aikaan ja keskiaikaan liittyviä historiallisia käsitteitä. Tarinallisuus on tärkeä osa opetusta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina.

Tutustutaan esihistorialliselta ja antiikin ajalta peräisin oleviin historiallisiin lähteisiin. Harjoitellaan tulkintojen tekemistä arkeologisten lähteiden perusteella. Autetaan oppilasta ymmärtämään, että erityisesti esihistoriallinen aika on tulkinnallista, koska lähteet ovat vähäisiä. Tutustutaan ensimmäisiin kirjallisiin lähteisiin ja opetellaan esihistoriallisen ja historiallisen ajan ero.

Tutustutaan esihistorialliseen aikaan Suomessa ja maailmalla sekä harjoitellaan tapahtumien ajoittamista. Käsitellään ihmisen elämää pyyntikulttuureissa, maanviljelyn syntyä ja sen vaikutuksia, merkittävimpiä korkeakulttuureita yhdistäneitä ja erottaneita tekijöitä sekä antiikin aikaa.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Historian opetuksen alussa tutustutaan oppilaan, perheen ja suvun menneisyyteen. Opetellaan näkemään jatkuvuuksia yli aikakausirajojen. Opetellaan tunnistamaan, miksi ihmiset toimivat eri tavoin eri aikakausina. Opitaan arvostamaan eri historian ajanjaksojen ja kulttuurien ainutlaatuisuutta. Eläydytään ihmisten elämään eri aikakausina ja ymmärretään nykyajan ja menneisyyden ajattelutapojen erot ja taustat. Käsitellään esihistoriallisen ajan merkittävimmät keksinnöt ihmislajin kehittymisen kannalta sekä niiden seuraukset. Painopiste on erityisesti ihmisten elämän tavan muutoksessa maanviljelyn keksimisen myötä, korkeakulttuureiden synnyssä sekä ihmisten elämässä. Käsitellään sivistyksen synty Euroopassa sekä antiikin Kreikan ja antiikin Rooman aikakaudet. Tarkastellaan antiikin ajan yhteiskunnan kehitystä ja antiikin ajan vaikutuksia mm. rakennustaiteeseen, kulttuuriin ja demokratiaan. Oppilaat saavat itse toimia historiantutkijoina ja tehdä erilaisia tulkintoja lähteistä.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii tutkimaan, ihmettelemään ja ottamaan selvää historian eri tapahtumista.

Oppilas oppii historian avulla monipuolista ajattelua ja kriittisyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu historiasta tiedonalana ja senmerkityksestä identiteetille.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erityisesti tulkintojen ja ajattelutapojen takana olevien arvojen tunnistamista. Autetaan oppilasta ymmärtämään historiatiedon moniperspektiivisyyttä. Keskiajalla käsitellään kirkon ja uskonnon merkitystä ihmiselle. Käsitellään, miten Rooman vallan hajoaminen liittyy keskiajan alkuun ja aikakauden luonteeseen. Pohditaan kirkon suurta valtaa keskiajalla ja sen muuttumista uudella ajalla.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Uuden ajan murroksessa tarkastellaan tieteessä ja uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutusta ihmisten maailmankuvan kehittymiseen.

Pohditaan ihmisen toiminnan vaikutuksia laajemmissa ilmiöissä, esimerkiksi ihmisen toiminnan vaikutukset ympäristölle eri aikakausina. Käsitellään erityisesti uuden ajan murrosvaiheessa tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutuksia (erityisesti renessanssi, valistus ja Ranskan vallankumous). Pohditaan, miksi ihminen ajatteli tai toimi tietyllä tavalla eri aikakausina.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Ruotsin vallan aikana Suomessa tapahtuneita muutoksia ja niiden syitä sekä Ranskan suureen vallankumoukseen johtanutta kehitystä. Tarkastellaan 1600- ja 1700-luvun suomalaisten elämää ja siinä tapahtuneita muutoksia sekä peilataan niitä nykypäivään. Käsitellään lapsen arkea eri aikakausina.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee päätelmien tekemistä historiallisista lähteistä.

Oppilas eläytyy historiantutkijaksi ja tekee omia tulkintojaan ja harjoittelee perustelemaan.

Oppilas harjoittelee lähdekriittisyyttä.

Oppilas oppii pohtimaan kirjallisen lähteen luotettavuutta ja kirjoittajan motiiveja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee historiatiedon tulkinnallisuuden.

Arvioinnin kohde

Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkkejä historian faktoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä historian faktoista ja tulkinnoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa, että samasta tapahtumasta tai ilmiöstä voi olla erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä samaan tapahtumaan tai ilmiöön liittyvistä erilaisista tulkinnoista.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erityisesti tulkintojen ja ajattelutapojen takana olevien arvojen tunnistamista. Autetaan oppilasta ymmärtämään historiatiedon moniperspektiivisyyttä. Keskiajalla käsitellään kirkon ja uskonnon merkitystä ihmiselle. Käsitellään, miten Rooman vallan hajoaminen liittyy keskiajan alkuun ja aikakauden luonteeseen. Pohditaan kirkon suurta valtaa keskiajalla ja sen muuttumista uudella ajalla.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Uuden ajan murroksessa tarkastellaan tieteessä ja uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutusta ihmisten maailmankuvan kehittymiseen.

Pohditaan ihmisen toiminnan vaikutuksia laajemmissa ilmiöissä, esimerkiksi ihmisen toiminnan vaikutukset ympäristölle eri aikakausina. Käsitellään erityisesti uuden ajan murrosvaiheessa tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutuksia (erityisesti renessanssi, valistus ja Ranskan vallankumous). Pohditaan, miksi ihminen ajatteli tai toimi tietyllä tavalla eri aikakausina.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Ruotsin vallan aikana Suomessa tapahtuneita muutoksia ja niiden syitä sekä Ranskan suureen vallankumoukseen johtanutta kehitystä. Tarkastellaan 1600- ja 1700-luvun suomalaisten elämää ja siinä tapahtuneita muutoksia sekä peilataan niitä nykypäivään. Käsitellään lapsen arkea eri aikakausina.

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa laittaa aikajärjestykseen keskeiset historian aikakaudet ja osaa sijoittaa merkittäviä historiallisia tapahtumia oikealle aikakaudelle.

Oppilas osaa kuvailla eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisia piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää tapoja jakaa historia aikakausiin ja niihin liittyviä käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Kronologian ymmärrys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja (vanha aika, keskiaika, uusi aika; esihistoria, historia; eaa, jaa).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja ja sijoittaa eri aikakausien tapahtumia aikajärjestykseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja sekä antaa esimerkkejä eri aikakausien yhteiskunnille ominaisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee asioita, joiden perusteella tehdään historiallisia aikakausijakoja.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erityisesti tulkintojen ja ajattelutapojen takana olevien arvojen tunnistamista. Autetaan oppilasta ymmärtämään historiatiedon moniperspektiivisyyttä. Keskiajalla käsitellään kirkon ja uskonnon merkitystä ihmiselle. Käsitellään, miten Rooman vallan hajoaminen liittyy keskiajan alkuun ja aikakauden luonteeseen. Pohditaan kirkon suurta valtaa keskiajalla ja sen muuttumista uudella ajalla.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Uuden ajan murroksessa tarkastellaan tieteessä ja uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutusta ihmisten maailmankuvan kehittymiseen.

Pohditaan ihmisen toiminnan vaikutuksia laajemmissa ilmiöissä, esimerkiksi ihmisen toiminnan vaikutukset ympäristölle eri aikakausina. Käsitellään erityisesti uuden ajan murrosvaiheessa tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutuksia (erityisesti renessanssi, valistus ja Ranskan vallankumous). Pohditaan, miksi ihminen ajatteli tai toimi tietyllä tavalla eri aikakausina.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Ruotsin vallan aikana Suomessa tapahtuneita muutoksia ja niiden syitä sekä Ranskan suureen vallankumoukseen johtanutta kehitystä. Tarkastellaan 1600- ja 1700-luvun suomalaisten elämää ja siinä tapahtuneita muutoksia sekä peilataan niitä nykypäivään. Käsitellään lapsen arkea eri aikakausina.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ymmärtämään, että monet historian tapahtumat ovat ihmisen inhimillisen toiminnan seurausta.

Oppilas oppii ymmärtämään oman toimintansa vaikutuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisen toiminnan motiiveja erilaisissa historiallisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Historiallinen empatia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että ihmisillä on ollut erilaisia motiiveja toiminnalleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä menneisyyden ihmisten toiminnan motiiveista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettautuu menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeää tämän toiminnan motiiveja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettautuu menneen ajan ihmisen asemaan ja tarkastelee, miten hänen yhteiskunnallinen asemansa vaikuttaa hänen toimintaansa.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erityisesti tulkintojen ja ajattelutapojen takana olevien arvojen tunnistamista. Autetaan oppilasta ymmärtämään historiatiedon moniperspektiivisyyttä. Keskiajalla käsitellään kirkon ja uskonnon merkitystä ihmiselle. Käsitellään, miten Rooman vallan hajoaminen liittyy keskiajan alkuun ja aikakauden luonteeseen. Pohditaan kirkon suurta valtaa keskiajalla ja sen muuttumista uudella ajalla.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Uuden ajan murroksessa tarkastellaan tieteessä ja uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutusta ihmisten maailmankuvan kehittymiseen.

Pohditaan ihmisen toiminnan vaikutuksia laajemmissa ilmiöissä, esimerkiksi ihmisen toiminnan vaikutukset ympäristölle eri aikakausina. Käsitellään erityisesti uuden ajan murrosvaiheessa tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutuksia (erityisesti renessanssi, valistus ja Ranskan vallankumous). Pohditaan, miksi ihminen ajatteli tai toimi tietyllä tavalla eri aikakausina.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Ruotsin vallan aikana Suomessa tapahtuneita muutoksia ja niiden syitä sekä Ranskan suureen vallankumoukseen johtanutta kehitystä. Tarkastellaan 1600- ja 1700-luvun suomalaisten elämää ja siinä tapahtuneita muutoksia sekä peilataan niitä nykypäivään. Käsitellään lapsen arkea eri aikakausina.

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas ymmärtää, että tapahtuneilla asioilla on syitä ja seurauksia. Oppilas osaa vastata kysymyksiin mitä tapahtui, miksi tapahtui ja mitä siitä seurasi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa historiallisille tapahtumille ja ilmiöille syitä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksittäisen syyn tai seurauksen menneisyydessä tapahtuneelle asialle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa yksittäisen syyn ja siitä johtuvan seurauksen menneisyydessä tapahtuneille asioille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia menneisyydessä tapahtuneille asioille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa erilaisia syitä (suoria ja epäsuoria) ja seurauksia (lyhyt- ja pitkäkestoisia) menneisyydessä tapahtuneille asioille.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erityisesti tulkintojen ja ajattelutapojen takana olevien arvojen tunnistamista. Autetaan oppilasta ymmärtämään historiatiedon moniperspektiivisyyttä. Keskiajalla käsitellään kirkon ja uskonnon merkitystä ihmiselle. Käsitellään, miten Rooman vallan hajoaminen liittyy keskiajan alkuun ja aikakauden luonteeseen. Pohditaan kirkon suurta valtaa keskiajalla ja sen muuttumista uudella ajalla.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Uuden ajan murroksessa tarkastellaan tieteessä ja uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutusta ihmisten maailmankuvan kehittymiseen.

Pohditaan ihmisen toiminnan vaikutuksia laajemmissa ilmiöissä, esimerkiksi ihmisen toiminnan vaikutukset ympäristölle eri aikakausina. Käsitellään erityisesti uuden ajan murrosvaiheessa tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutuksia (erityisesti renessanssi, valistus ja Ranskan vallankumous). Pohditaan, miksi ihminen ajatteli tai toimi tietyllä tavalla eri aikakausina.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Ruotsin vallan aikana Suomessa tapahtuneita muutoksia ja niiden syitä sekä Ranskan suureen vallankumoukseen johtanutta kehitystä. Tarkastellaan 1600- ja 1700-luvun suomalaisten elämää ja siinä tapahtuneita muutoksia sekä peilataan niitä nykypäivään. Käsitellään lapsen arkea eri aikakausina.

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu oman perheensä ja sukunsa historiaan.

Oppilas oppii ymmärtämään tavallisen ihmisen arkea eri historian aikakausina.

Oppilas ymmärtää, että kauan sitten tapahtuneilla asioilla on vaikutus hänen elämäänsä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa muutoksia ja niiden merkityksiä eri ihmisille ja ymmärtää, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille.

Arvioinnin kohde

Muutoksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa asioita, jotka ovat muuttuneet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa muutoksia menneisyydessä ja antaa esimerkin muutoksen merkityksestä eri ihmisille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisryhmille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä tilanteista, joissa eri ihmisille tai ihmisryhmille muutos ei ole sama asia kuin edistys.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erityisesti tulkintojen ja ajattelutapojen takana olevien arvojen tunnistamista. Autetaan oppilasta ymmärtämään historiatiedon moniperspektiivisyyttä. Keskiajalla käsitellään kirkon ja uskonnon merkitystä ihmiselle. Käsitellään, miten Rooman vallan hajoaminen liittyy keskiajan alkuun ja aikakauden luonteeseen. Pohditaan kirkon suurta valtaa keskiajalla ja sen muuttumista uudella ajalla.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Uuden ajan murroksessa tarkastellaan tieteessä ja uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutusta ihmisten maailmankuvan kehittymiseen.

Pohditaan ihmisen toiminnan vaikutuksia laajemmissa ilmiöissä, esimerkiksi ihmisen toiminnan vaikutukset ympäristölle eri aikakausina. Käsitellään erityisesti uuden ajan murrosvaiheessa tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutuksia (erityisesti renessanssi, valistus ja Ranskan vallankumous). Pohditaan, miksi ihminen ajatteli tai toimi tietyllä tavalla eri aikakausina.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Ruotsin vallan aikana Suomessa tapahtuneita muutoksia ja niiden syitä sekä Ranskan suureen vallankumoukseen johtanutta kehitystä. Tarkastellaan 1600- ja 1700-luvun suomalaisten elämää ja siinä tapahtuneita muutoksia sekä peilataan niitä nykypäivään. Käsitellään lapsen arkea eri aikakausina.

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee muodostamaan pidempiä syy-seuraus-ketjuja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa jatkuvuuksia historiassa.

Arvioinnin kohde

Jatkuvuuden tunnistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa jonkin menneisyyden asian näkymisen tässä päivässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää asioita, joissa näkyy jatkuvuutta aikakaudesta toiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee asioiden jatkuvuutta menneisyydessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kertoo syitä, miksi jokin asia ei ole muuttunut eri aikoina.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erityisesti tulkintojen ja ajattelutapojen takana olevien arvojen tunnistamista. Autetaan oppilasta ymmärtämään historiatiedon moniperspektiivisyyttä. Keskiajalla käsitellään kirkon ja uskonnon merkitystä ihmiselle. Käsitellään, miten Rooman vallan hajoaminen liittyy keskiajan alkuun ja aikakauden luonteeseen. Pohditaan kirkon suurta valtaa keskiajalla ja sen muuttumista uudella ajalla.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Uuden ajan murroksessa tarkastellaan tieteessä ja uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutusta ihmisten maailmankuvan kehittymiseen.

Pohditaan ihmisen toiminnan vaikutuksia laajemmissa ilmiöissä, esimerkiksi ihmisen toiminnan vaikutukset ympäristölle eri aikakausina. Käsitellään erityisesti uuden ajan murrosvaiheessa tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutuksia (erityisesti renessanssi, valistus ja Ranskan vallankumous). Pohditaan, miksi ihminen ajatteli tai toimi tietyllä tavalla eri aikakausina.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Ruotsin vallan aikana Suomessa tapahtuneita muutoksia ja niiden syitä sekä Ranskan suureen vallankumoukseen johtanutta kehitystä. Tarkastellaan 1600- ja 1700-luvun suomalaisten elämää ja siinä tapahtuneita muutoksia sekä peilataan niitä nykypäivään. Käsitellään lapsen arkea eri aikakausina.

T9 ohjata oppilasta esittämämään muutoksille syitä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas kehittää taitoaan kuvailla ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa esittää muutokselle syitä.

Arvioinnin kohde

Syy- ja seuraussuhteen kuvaileminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa jonkin syyn muutokseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä muutokseen johtaneista syistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee suorien ja epäsuorien syiden vaikutuksia muutokseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas vertailee erilaisten syiden vaikutuksia muutokseen.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erityisesti tulkintojen ja ajattelutapojen takana olevien arvojen tunnistamista. Autetaan oppilasta ymmärtämään historiatiedon moniperspektiivisyyttä. Keskiajalla käsitellään kirkon ja uskonnon merkitystä ihmiselle. Käsitellään, miten Rooman vallan hajoaminen liittyy keskiajan alkuun ja aikakauden luonteeseen. Pohditaan kirkon suurta valtaa keskiajalla ja sen muuttumista uudella ajalla.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Uuden ajan murroksessa tarkastellaan tieteessä ja uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutusta ihmisten maailmankuvan kehittymiseen.

Pohditaan ihmisen toiminnan vaikutuksia laajemmissa ilmiöissä, esimerkiksi ihmisen toiminnan vaikutukset ympäristölle eri aikakausina. Käsitellään erityisesti uuden ajan murrosvaiheessa tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutuksia (erityisesti renessanssi, valistus ja Ranskan vallankumous). Pohditaan, miksi ihminen ajatteli tai toimi tietyllä tavalla eri aikakausina.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Ruotsin vallan aikana Suomessa tapahtuneita muutoksia ja niiden syitä sekä Ranskan suureen vallankumoukseen johtanutta kehitystä. Tarkastellaan 1600- ja 1700-luvun suomalaisten elämää ja siinä tapahtuneita muutoksia sekä peilataan niitä nykypäivään. Käsitellään lapsen arkea eri aikakausina.

T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas ymmärtää, että historiallinen tieto perustuu lähteistä tehtyihin tulkintoihin ja se voi muuttua.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa selittää, miten tulkinnat menneisyydestä saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä.

Arvioinnin kohde

Tulkintojen selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kertoo esimerkin tilanteesta, josta on erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää yhden esimerkin avulla, miten uudet lähteet saattavat muuttaa historian tapahtuman tai ilmiön tulkintaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten uudet lähteet ja tarkastelutavat saattavat muuttaa historian tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas vertailee samasta historian tapahtumasta tai ilmiöstä tehtyjä tulkintoja ja kertoo, miten lähteiden valinta vaikuttaa tulkintaan.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erityisesti tulkintojen ja ajattelutapojen takana olevien arvojen tunnistamista. Autetaan oppilasta ymmärtämään historiatiedon moniperspektiivisyyttä. Keskiajalla käsitellään kirkon ja uskonnon merkitystä ihmiselle. Käsitellään, miten Rooman vallan hajoaminen liittyy keskiajan alkuun ja aikakauden luonteeseen. Pohditaan kirkon suurta valtaa keskiajalla ja sen muuttumista uudella ajalla.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Uuden ajan murroksessa tarkastellaan tieteessä ja uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutusta ihmisten maailmankuvan kehittymiseen.

Pohditaan ihmisen toiminnan vaikutuksia laajemmissa ilmiöissä, esimerkiksi ihmisen toiminnan vaikutukset ympäristölle eri aikakausina. Käsitellään erityisesti uuden ajan murrosvaiheessa tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutuksia (erityisesti renessanssi, valistus ja Ranskan vallankumous). Pohditaan, miksi ihminen ajatteli tai toimi tietyllä tavalla eri aikakausina.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Ruotsin vallan aikana Suomessa tapahtuneita muutoksia ja niiden syitä sekä Ranskan suureen vallankumoukseen johtanutta kehitystä. Tarkastellaan 1600- ja 1700-luvun suomalaisten elämää ja siinä tapahtuneita muutoksia sekä peilataan niitä nykypäivään. Käsitellään lapsen arkea eri aikakausina.

T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas oppii ymmärtämään, että monet historian tapahtumat ovat ihmisen inhimillisen toiminnan seurausta.

Oppilas oppii ymmärtämään oman toimintansa vaikutuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas selittää ihmisen toiminnan tarkoitusperiä.

Arvioinnin kohde

Ihmisen toiminnan selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa, miten jokin ihmisen toiminnan motiivi näkyy tämän toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee mahdollisia syitä menneisyyden ihmisen toiminnalle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää kuvauksen käsiteltävästä asiasta siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön yksittäisen toimijan kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi ihmisten toiminnan motiiveja ja esittää kuvauksen siitä, miten yhteiskunnallinen asema vaikuttaa ihmisten toimintaan.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erityisesti tulkintojen ja ajattelutapojen takana olevien arvojen tunnistamista. Autetaan oppilasta ymmärtämään historiatiedon moniperspektiivisyyttä. Keskiajalla käsitellään kirkon ja uskonnon merkitystä ihmiselle. Käsitellään, miten Rooman vallan hajoaminen liittyy keskiajan alkuun ja aikakauden luonteeseen. Pohditaan kirkon suurta valtaa keskiajalla ja sen muuttumista uudella ajalla.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Uuden ajan murroksessa tarkastellaan tieteessä ja uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutusta ihmisten maailmankuvan kehittymiseen.

Pohditaan ihmisen toiminnan vaikutuksia laajemmissa ilmiöissä, esimerkiksi ihmisen toiminnan vaikutukset ympäristölle eri aikakausina. Käsitellään erityisesti uuden ajan murrosvaiheessa tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneiden muutosten vaikutuksia (erityisesti renessanssi, valistus ja Ranskan vallankumous). Pohditaan, miksi ihminen ajatteli tai toimi tietyllä tavalla eri aikakausina.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Ruotsin vallan aikana Suomessa tapahtuneita muutoksia ja niiden syitä sekä Ranskan suureen vallankumoukseen johtanutta kehitystä. Tarkastellaan 1600- ja 1700-luvun suomalaisten elämää ja siinä tapahtuneita muutoksia sekä peilataan niitä nykypäivään. Käsitellään lapsen arkea eri aikakausina.

Kodin sankarit

Valinnaisen tehtävä

Opitaan yhdessäoloa ja tekemistä.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetuspaikkana toimii kotitalousluokka.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty / hylätty.

Arviointiperusteet hyväksytylle suoritukselle:
- Oppilas tunnistaa joitakin kotitöitä ja työvälineitä.
- Oppilas osaa asumiseen liittyviä perustehtäviä, mm. ylläpitää siisteyttä ja erottaa toisistaan likaisen ja puhtaan.
- Oppilas tunnistaa päivärytmin ja joitakin kulttuuriin liittyviä juhlia.
- Oppilas harjoittelee yhteistyön tekemistä ja ryhmässä toimimista.
- Oppilas opettelee ottamaan muut huomioon ja toimimaan annettujen ohjeiden mukaan sekä taloudellisesti.
- Oppilas tunnistaa kotitalouden kieltä, esim. mittayksiköitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Kurssilla toteutetaan seuraavia laaja-alaisen osaamisen tavoitteita: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja viestintä, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, L4 Monilukutaito ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden kädentaitoja ja kotitöitä.

Ohjata oppilasta ylläpitämään järjestystä, toimimaan hygieenisesti ja turvallisesti.

Aktivoida oppilasta oivaltamaan arjen rakentumista ja kotitalouksien perinteitä.

Ohjata oppilasta toimimaan ryhmässä työtehtäviä jakaen.

Kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti.

Harjaannuttaa oppilasta lukemaan kotitalouden kieltä, kuten mittayksiköitä.

Sisällöt

Kädentaidot ja turvallinen työskentely:

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat turvallista ja hygieenistä työskentelyä. Opetus tarjoaa mahdollisuuden aistihavaintojen ja oivaltamisen kautta oppimiseen. Tutustutaan terveellisiin perusruoka-aineisiin ja kotitaloudessa käytettäviin työvälineisiin.

Arki ja yhdessä eläminen:

Sisällöt valitaan arjen toiminnat huomioiden. Sisällöissä kiinnitetään huomiota puhtaanapidon, kierrättämisen, taloudellisuuden ja kestävän kuluttamisen perusteisiin. Sisällöt johdattavat yhdessä elämiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin ja joihinkin perinteisiin ja juhliin.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden kädentaitoja ja kotitöitä.

Ohjata oppilasta ylläpitämään järjestystä, toimimaan hygieenisesti ja turvallisesti.

Aktivoida oppilasta oivaltamaan arjen rakentumista ja kotitalouksien perinteitä.

Ohjata oppilasta toimimaan ryhmässä työtehtäviä jakaen.

Kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti.

Harjaannuttaa oppilasta lukemaan kotitalouden kieltä, kuten mittayksiköitä.

Sisällöt

Kädentaidot ja turvallinen työskentely:

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat turvallista ja hygieenistä työskentelyä. Opetus tarjoaa mahdollisuuden aistihavaintojen ja oivaltamisen kautta oppimiseen. Tutustutaan terveellisiin perusruoka-aineisiin ja kotitaloudessa käytettäviin työvälineisiin.

Arki ja yhdessä eläminen:

Sisällöt valitaan arjen toiminnat huomioiden. Sisällöissä kiinnitetään huomiota puhtaanapidon, kierrättämisen, taloudellisuuden ja kestävän kuluttamisen perusteisiin. Sisällöt johdattavat yhdessä elämiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin ja joihinkin perinteisiin ja juhliin.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden kädentaitoja ja kotitöitä.

Ohjata oppilasta ylläpitämään järjestystä, toimimaan hygieenisesti ja turvallisesti.

Aktivoida oppilasta oivaltamaan arjen rakentumista ja kotitalouksien perinteitä.

Ohjata oppilasta toimimaan ryhmässä työtehtäviä jakaen.

Kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti.

Harjaannuttaa oppilasta lukemaan kotitalouden kieltä, kuten mittayksiköitä.

Sisällöt

Kädentaidot ja turvallinen työskentely:

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat turvallista ja hygieenistä työskentelyä. Opetus tarjoaa mahdollisuuden aistihavaintojen ja oivaltamisen kautta oppimiseen. Tutustutaan terveellisiin perusruoka-aineisiin ja kotitaloudessa käytettäviin työvälineisiin.

Arki ja yhdessä eläminen:

Sisällöt valitaan arjen toiminnat huomioiden. Sisällöissä kiinnitetään huomiota puhtaanapidon, kierrättämisen, taloudellisuuden ja kestävän kuluttamisen perusteisiin. Sisällöt johdattavat yhdessä elämiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin ja joihinkin perinteisiin ja juhliin.

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista

osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3-6** oppilaat laajentavat omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaita kannustetaan erilaisten kuvailmaisun keinojen kokeiluun ja harjoitteluun sekä kuvallisten taitojen tavoitteelliseen kehittämiseen. Opetuksessa tarkastellaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikutuksia mielipiteisiin, asenteisiin ja toimintatapoihin oppilaiden omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan tutkimaan taiteilijoiden ja muun visuaalisen kulttuurin tekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina sekä erilaisissa kulttuurisissa yhteyksissä. Opetuksessa tuetaan oppilaiden yhdessä toimimisen edellytyksiä ja käytäntöjä. Kuvien tuottamisen ja tulkinnan taitoja syvennetään hyödyntämällä vastuullisesti tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.*

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 3-6 tarkastellaan laajenevan elinpiirin ajankohtaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opetuksessa ohjataan taiteidenväliseen ja temaattiseen lähestymistapaan. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan kriittisesti eri tietolähteisiin. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava

ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 3–6

Oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Formatiivisella ja summatiivisella arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen ja osaamisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa havainnoidaan oppilaan edistymistä kuvien tuottamisen, vastaanottamisen ja tulkitsemisen taitojen kehittämisessä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä kehittää ja arvioida oppilaan osaamista kaikissa opetuksen tavoitealueissa jokaisella vuosiluokalla.

Kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Oppilaan työskentelyn arviointi sisältyy vuosiluokilla 3–6 kuvataiteen lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan sanalliseen arvioon tai arvosanaan. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut opetussuunnitelman perusteissa asetetut vuosiluokkien 3–6 kuvataiteen tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vuosiluokille 3–6 asetettujen kuvataiteen tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Kuvataiteen 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteereissä alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas havainnoi itseään, visuaalista ympäristöään, arkipäivän elämässä esiin nousevia ilmiöitä, kotiseutuaan, taidetta ja median kuvamaailmoja.Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa ilmaista elinympäristöstään havaintojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista elinympäristöstään havaintojaan yksipuolisesti.
T2 Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista.	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä.	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä yksipuolisesti.
T3 Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen. Oppilas tutustuu kotikaupunkinsa julkisen tilan taideteokseen.	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti monipuolisesti. Oppilas osaa tunnistaa jonkun kotikaupunkinsa julkisen tilan taideteoksen.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti yksipuolisesti. Oppilas osaa tunnistaa julkisen taideteoksen.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas käyttää monipuolisesti kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita ja materiaaleja ja välineitä esimerkiksi piirtimiä, maalausmateriaaleja, rakenteluun ja kuvanveistoon	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä. Oppilas osaa syventää kuvallisen ilmaisun taitojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa käyttää kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä yksipuolisesti. Oppilas osaa syventää kuvallisen ilmaisun taitojaan yksipuolisesti.

soveltuvia materiaaleja. Oppilas syventää kuvallista ilmaisuaan ja työskentelytaitojaan oman kuvallisen työskentelyn kautta.				
T5 Oppilas työskentelee tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yksin ja yhdessä sekä saa iloa ja onnistumista omasta työstään. Oppilas hyödyntää ajankohtaista, sekä paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas syventää omaa kuvallista ilmaisuaan yhdistäen omassa tekemisessään rohkeasti ja kokeilevasti osaamiaan tekniikoita.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja työskennellä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa hyödyntää ajankohtaista ja paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas osaa syventää omaa ilmaisuaan rohkeasti kokeillen.	Oppilas osaa työskennellä yksin ja yhdessä. Oppilas osaa hyödyntää jotakin ajankohtaista tai paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas osaa syventää ilmaisuaan niukasti.
T6 Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja: tilan kuvaamista yksinkertaisin keinoin (esim. lähellä/kaukana), erilaisia sommittelun keinoja (esim. tasapaino, rytmi), värien tuntemista ja murtamista sekä silmän ja käden yhteistyötä mallista piirtämisen avulla.	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja tilan kuvaamisessa, sommittelussa, värien tuntemisessa ja murtamisessa. Oppilas osaa käyttää murrettuja värejä sekä kuvaamisen keinoina päällekkäisyyttä monipuolisesti. Oppilas osaa tutkia ja kuvata ihmistä	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas osaa käyttää murrettuja värejä sekä kuvaamisen keinona päällekkäisyyttä yksipuolisesti. Oppilas osaa tutkia ja kuvata ihmistä valokuvassa ja liikkeessä yksipuolisesti. Oppilas osaa tehdä

Oppilas käyttää murrettuja värejä. Oppilas harjoittelee kuvaamisen keinoina päällekkäisyyttä. Oppilas tutkii ja kuvaa ihmistä valokuvassa ja liikkeessä Oppilas harjoittelee ympyräperspektiiviä. Oppilas syventää kuvallista vaikuttamista oman kuvallisen työskentelyn kautta.			valokuvassa ja liikkeessä monipuolisesti. Oppilas osaa tehdä ympyräperspektiiviä. Oppilas osaa syventää kuvallisen vaikuttamisen taitojaan monipuolisesti.	yksinkertaisen ympyräperspektiiviharjoitelman Oppilas osaa syventää kuvallisen vaikuttamisen taitojaan yksipuolisesti.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas tarkastelee omia ja toisten tekemiä kuvia sekä keskustelee niistä. Oppilas tarkastelee kuvan vaikuttamisen keinoja sekä kuvien todenmukaisuutta.	S1, S2, S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa sanallistaa omia ja toisten tekemiä kuvia ja osaa tarkastella kuvan vaikuttamisen keinoja ja todenmukaisuutta.	Oppilas osaa sanallistaa omia tekemiään kuvia.
T8 Oppilas tarkastelee taidetta eri näkökulmista, esimerkiksi teoksen aikakauden, tekijän ja katsojan näkökulmasta.	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita taidetta eri näkökulmista.	Oppilas osaa tulkita taidetta yksipuolisesti.
T9 Oppilas tuntee omaa kulttuuriaan ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien perinnettä ja	S1, S2, S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa tunnistaa omaa kulttuuriaan ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien perinnettä ja	Oppilas osaa tunnistaa oman kulttuurinsa perinnettä.

kuvailmaisua eri aikoina.			kuvailmaisua eri aikoina.	
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista, esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta, sekä arvioi ympäristönsä viihtyisyyttä ja toimivuutta.	S1, S2, S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään eri näkökulmista ja osaa arvioida ympäristönsä viihtyisyyttä ja toimivuutta.	Oppilas osaa ilmaista erilaisia havaintoja elinympäristöstään.
T11 Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä, sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään tarkoituksenmukaisesti ja osaa käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään.

Kuvataiteen arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas havainnoi itseään, visuaalista ympäristöään ja sen muutoksia, arkipäivän elämässä esiin nousevia ilmiöitä, kotiseutua, suomalaista perinnettä, taidetta ja median kuvamaailmoja.Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa ilmaista elinympäristöstään havaintojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista elinympäristöstään havaintojaan yksipuolisesti.
T2 Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista.	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä.	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä yksipuolisesti.
T3 Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti yksipuolisesti.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas käyttää monipuolisesti kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita ja materiaaleja ja välineitä esimerkiksi piirtimiä, maalausmateriaaleja, rakenteluun ja kuvanveistoon	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä. Oppilas osaa syventää kuvallisen ilmaisun taitojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa käyttää kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä yksipuolisesti. Oppilas osaa syventää kuvallisen ilmaisun taitojaan yksipuolisesti.

soveltuvia materiaaleja. Oppilas syventää kuvallista ilmaisuaan ja työskentelytaitojaan oman kuvallisen työskentelyn kautta.				
T5 Oppilas työskentelee tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yksin ja yhdessä sekä saa iloa ja onnistumista omasta työstään. Oppilas hyödyntää ajankohtaista, sekä paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas syventää omaa kuvallista ilmaisuaan yhdistäen omassa tekemisessään rohkeasti ja kokeilevasti osaamiaan tekniikoita.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja työskennellä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa hyödyntää ajankohtaista ja paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas osaa syventää omaa ilmaisuaan rohkeasti kokeillen.	Oppilas osaa työskennellä yksin ja yhdessä. Oppilas osaa hyödyntää jotakin ajankohtaista tai paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas osaa syventää ilmaisuaan niukasti.
T6 Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja: tilan kuvaamista yksinkertaisin keinoin (esim. lähellä/kaukana), erilaisia sommittelun keinoja (esim. tasapaino, rytmi), värien tuntemista ja murtamista sekä silmän ja käden yhteistyötä mallista piirtämisen avulla.	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja tilan kuvaamisessa, sommittelussa, värien tuntemisessa ja murtamisessa. Oppilas osaa käyttää vasta- ja lähivärejä monipuolisesti. Oppilas osaa muotoilla ihmisen.	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas osaa käyttää vasta- ja lähivärejä yksipuolisesti. Oppilas osaa muotoilla ihmishahmon. Oppilas osaa kuvata kolmiulotteista kappaletta yksipuolisesti. Oppilas osaa

Oppilas käyttää vastavärejä ja lähivärejä. Oppilas kuvaa ihmisen muotoilemalla. Oppilas kuvaa kolmiulotteisen kappaleen. Oppilas syventää kuvallista vaikuttamista oman kuvallisen työskentelyn kautta.			Oppilas osaa kuvata kolmiulotteista kappaletta monipuolisesti. Oppilas osaa syventää kuvallisen vaikuttamisen taitojaan monipuolisesti.	syventää kuvallisen vaikuttamisen taitojaan yksipuolisesti.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas tarkastelee omia ja toisten tekemiä kuvia sekä keskustelee niistä. Oppilas tarkastelee kuvan vaikuttamisen keinoja sekä kuvien todenmukaisuutta.	S1, S2, S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa sanallistaa omia ja toisten tekemiä kuvia ja osaa tarkastella kuvan vaikuttamisen keinoja ja todenmukaisuutta.	Oppilas osaa sanallistaa omia tekemiään kuvia.
T8 Oppilas tarkastelee taidetta eri näkökulmista, esimerkiksi teoksen aikakauden, tekijän ja katsojan näkökulmasta.	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita taidetta eri näkökulmista.	Oppilas osaa tulkita taidetta yksipuolisesti.
T9 Oppilas tutustuu Pohjoismaisten kulttuurien visuaalisiin erityispiirteisiin eri aikoina.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa tunnistaa Pohjoismaisten kulttuurien visuaalisia erityispiirteitä eri aikoina.	Oppilas osaa tunnistaa jonkun Pohjoismaisen kulttuurin visuaalista erityispiirrettä.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista,	S1, S2, S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään	Oppilas osaa ilmaista erilaisia havaintoja elinympäristöstään.

esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta, sekä arvioi ympäristönsä viihtyisyyttä ja toimivuutta.			eri näkökulmista ja osaa arvioida ympäristönsä viihtyisyyttä ja toimivuutta.	
T11 Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä, (pilkku pois) sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään tarkoituksenmukaisesti ja osaa käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään.

Kuvataiteen arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas havainnoi itseään ja visuaalista ympäristöään sekä käyttää monipuolisesti kuvallisia välineitä ja lähteitä. Oppilas hyödyntää painetun materiaalin lisäksi esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa sekä ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa. Oppilas tutustuu ihmisaiheeseen kuvataiteen keinoin kuvattuna.	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisesti havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä. Oppilas osaa tehdä monipuolisesti havaintoja ihmisaiheesta kuvataiteen keinoin.	Oppilas osaa tehdä yksipuolisesti havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä jotakin kuvallista välinettä. Oppilas osaa kuvata ihmisaihetta kuvataiteen keinoin yksipuolisesti.
T2 Oppilas harjoittelee taiteeseen, ympäristöön ja visuaaliseen kulttuuriin liittyvien havaintojensa kuvailua ja perustelua. Oppilas tutustuu paikalliseen arkkitehtuuriin hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan monialaisia näkökulmia.	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla ja sanallistaa taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintoja ja ajatuksiaan. Oppilas osaa tunnistaa paikallista arkkitehtuuria.	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä yksipuolisesti. Oppilas osaa tunnistaa jonkun paikallisen julkisen rakennuksen.
T3 Oppilas tarkastelee ja vertailee eri kuvakulttuureja	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan eri	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan eurooppalaisesta

sekä tutustuu eurooppalaiseen visuaaliseen kulttuuriperintöön.			kuvakulttuureista, erityisesti eurooppalaisesta visuaalisesta kulttuuriperinnöstä.	visuaalisesta kulttuuriperinnöstä yksipuolisesti.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas käyttää monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja kuvan tekemisen keinoja: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen ilmaisu, mediavälineet ja painanta. Oppilas käyttää erilaisia pinnan struktuureja.	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä. Oppilas osaa käyttää erilaisia pinnan struktuureja.	Oppilas osaa käyttää kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä yksipuolisesti. Oppilas osaa käyttää jotakin pinnan struktuuria.
T5 Oppilas asettaa työskentelyyn tavoitteita ja työskentelee tavoitteellisesti, pitkäjänteisesti, yksin ja yhdessä toisten kanssa sekä kokee iloa ja onnistumista omasta työstään.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja työskennellä sekä yksin että ryhmässä.	Oppilas osaa työskennellä yksin ja yhdessä.
T6 Oppilas käyttää kuvallisen vaikuttamisen keinoja kuten henkilökuvan mittasuhteita, havaintopohjaista perspektiiviä, erilaisia sommittelun keinoja (vapaa ja sidottu rytmi, viiva, liike, jännite, tasapaino) ja värikontrasteja.Oppilas syventää taitojaan käyttää erilaisia painantamenetelmiä.Oppilas	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja tilan kuvaamisessa, sommittelussa, värien tuntemisessa ja murtamisessa. Oppilas osaa käyttää väriharmonioita. Oppilas osaa hyödyntää ihmisen kehon mittasuhteita kuvallisessa	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas osaa käyttää väriharmonioita sekä hyödyntää ihmisen kehon mittasuhteita yksipuolisesti. Oppilas osaa käyttää yhden tai kahden pakopisteen perspektiiviä.

harjoittelee digitaalisen kuvan käyttöä. Oppilas harjoittelee käyttämään väriharmonioita. Oppilas tutustuu ihmisen kehon mittasuhteisiin ja hyödyntää oppimaansa omassa kuvallisessa tekemisessä. Oppilas harjoittelee yhden ja/tai kahden pakopisteen perspektiivin käyttöä.			tekemisessä monipuolisesti. Oppilas osaa käyttää yhden ja kahden pakopisteen perspektiiviä.	
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas tarkastelee omia ja toisten tekemiä kuvia sekä keskustelee niistä. Oppilas tarkastelee myös kuvantekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina ja eri kulttuureissa.Oppilas havainnoi kuvilla vaikuttamisen keinoja.Oppilas pohdiskelee todellisuuden ja fiktion suhdetta.	S1, S2, S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa sanallistaa omia ja toisen tekemiä kuvia ja osaa tarkastella kuvan vaikuttamisen keinoja ja todenmukaisuutta.	Oppilas osaa sanallistaa omia tekemiään kuvia.
T8 Oppilas tarkastelee taidetta eri näkökulmista, esimerkiksi teoksen aikakauden, kulttuurin, tekijän ja katsojan.	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita taidetta eri näkökulmista.	Oppilas osaa tulkita taidetta yksipuolisesti.

T9 Oppilas tutustuu eurooppalaisten kulttuurien visuaalisiin erityispiirteisiin eri aikoina ja kokeilee näitä taitoja omissa kuvissaan.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa tunnistaa eurooppalaisten kulttuurien visuaalisia erityispiirteitä eri aikoina.	Oppilas osaa tunnistaa jonkun eurooppalaisen kulttuurin visuaalista erityispiirrettä.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas kiinnostuu tekemään huomioita ja keskustelemaan taiteesta, ympäristöstä ja muusta visuaalisesta kulttuurista.Oppilas havaitsee ja pohtii niissä ilmeneviä arvoja.	S1, S2, S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.	Oppilas osaa ilmaista erilaisia havaintoja taiteesta, ympäristöstä tai muusta visuaalisesta kulttuurista.
T11 Oppilas havainnoi eri kulttuurien ilmiöitä ja niiden moninaisuutta.Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti.Oppilas huomioi työskentelyssään kestävän kehityksen ja ymmärtää kierrätysmateriaalin käytön yhtenä ilmaisun välineenä. Oppilas käyttää kierrätysmateriaaleja tarkoituksenmukaisesti.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas osaa omassa kuvailmaisussaan ottaa huomioon kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia. Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään tarkoituksenmukaisesti.	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään tarkoituksenmukaisesti kestävän kehityksen näkökulmasta.

Kuvataiteen arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas havainnoi itseään, visuaalista ympäristöään, arkipäivän elämässä esiin nousevia ilmiöitä, kotiseutuaan, taidetta ja median kuvamaailmoja.Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa ilmaista elinympäristöstään havaintojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista elinympäristöstään havaintojaan yksipuolisesti.
T2 Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista.	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä.	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä yksipuolisesti.
T3 Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen. Oppilas tutustuu kotikaupunkinsa julkisen tilan taideteokseen.	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti monipuolisesti. Oppilas osaa tunnistaa jonkun kotikaupunkinsa julkisen tilan taideteoksen.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti yksipuolisesti. Oppilas osaa tunnistaa julkisen taideteoksen.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas käyttää monipuolisesti kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita ja materiaaleja ja välineitä esimerkiksi piirtimiä, maalausmateriaaleja, rakenteluun ja kuvanveistoon	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä. Oppilas osaa syventää kuvallisen ilmaisun taitojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa käyttää kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä yksipuolisesti. Oppilas osaa syventää kuvallisen ilmaisun taitojaan yksipuolisesti.

soveltuvia materiaaleja. Oppilas syventää kuvallista ilmaisuaan ja työskentelytaitojaan oman kuvallisen työskentelyn kautta.				
T5 Oppilas työskentelee tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yksin ja yhdessä sekä saa iloa ja onnistumista omasta työstään. Oppilas hyödyntää ajankohtaista, sekä paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas syventää omaa kuvallista ilmaisuaan yhdistäen omassa tekemisessään rohkeasti ja kokeilevasti osaamiaan tekniikoita.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja työskennellä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa hyödyntää ajankohtaista ja paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas osaa syventää omaa ilmaisuaan rohkeasti kokeillen.	Oppilas osaa työskennellä yksin ja yhdessä. Oppilas osaa hyödyntää jotakin ajankohtaista tai paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas osaa syventää ilmaisuaan niukasti.
T6 Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja: tilan kuvaamista yksinkertaisin keinoin (esim. lähellä/kaukana), erilaisia sommittelun keinoja (esim. tasapaino, rytmi), värien tuntemista ja murtamista sekä silmän ja käden yhteistyötä mallista piirtämisen avulla.	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja tilan kuvaamisessa, sommittelussa, värien tuntemisessa ja murtamisessa. Oppilas osaa käyttää murrettuja värejä sekä kuvaamisen keinoina päällekkäisyyttä monipuolisesti. Oppilas osaa tutkia ja kuvata ihmistä	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas osaa käyttää murrettuja värejä sekä kuvaamisen keinona päällekkäisyyttä yksipuolisesti. Oppilas osaa tutkia ja kuvata ihmistä valokuvassa ja liikkeessä yksipuolisesti. Oppilas osaa tehdä

Oppilas käyttää murrettuja värejä. Oppilas harjoittelee kuvaamisen keinoina päällekkäisyyttä. Oppilas tutkii ja kuvaa ihmistä valokuvassa ja liikkeessä Oppilas harjoittelee ympyräperspektiiviä. Oppilas syventää kuvallista vaikuttamista oman kuvallisen työskentelyn kautta.			valokuvassa ja liikkeessä monipuolisesti. Oppilas osaa tehdä ympyräperspektiiviä. Oppilas osaa syventää kuvallisen vaikuttamisen taitojaan monipuolisesti.	yksinkertaisen ympyräperspektiiviharjoitelman. Oppilas osaa syventää kuvallisen vaikuttamisen taitojaan yksipuolisesti.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas tarkastelee omia ja toisten tekemiä kuvia sekä keskustelee niistä. Oppilas tarkastelee kuvan vaikuttamisen keinoja sekä kuvien todenmukaisuutta.	S1, S2, S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa sanallistaa omia ja toisten tekemiä kuvia ja osaa tarkastella kuvan vaikuttamisen keinoja ja todenmukaisuutta.	Oppilas osaa sanallistaa omia tekemiään kuvia.
T8 Oppilas tarkastelee taidetta eri näkökulmista, esimerkiksi teoksen aikakauden, tekijän ja katsojan näkökulmasta.	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita taidetta eri näkökulmista.	Oppilas osaa tulkita taidetta yksipuolisesti.
T9 Oppilas tuntee omaa kulttuuriaan ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien perinnettä ja	S1, S2, S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa tunnistaa omaa kulttuuriaan ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien perinnettä ja	Oppilas osaa tunnistaa oman kulttuurinsa perinnettä.

kuvailmaisua eri aikoina.			kuvailmaisua eri aikoina.	
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista, esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta, sekä arvioi ympäristönsä viihtyisyyttä ja toimivuutta.	S1, S2, S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään eri näkökulmista ja osaa arvioida ympäristönsä viihtyisyyttä ja toimivuutta.	Oppilas osaa ilmaista erilaisia havaintoja elinympäristöstään.
T11 Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä, sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään tarkoituksenmukaisesti ja osaa käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään.

Kuvataiteen arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas havainnoi itseään, visuaalista ympäristöään ja sen muutoksia, arkipäivän elämässä esiin nousevia ilmiöitä, kotiseutua, suomalaista perinnettä, taidetta ja median kuvamaailmoja.Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa ilmaista elinympäristöstään havaintojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista elinympäristöstään havaintojaan yksipuolisesti.
T2 Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista.	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä.	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä yksipuolisesti.
T3 Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti monipuolisesti.	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti yksipuolisesti.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas käyttää monipuolisesti kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita ja materiaaleja ja välineitä esimerkiksi piirtimiä, maalausmateriaaleja, rakenteluun ja kuvanveistoon	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä. Oppilas osaa syventää kuvallisen ilmaisun taitojaan monipuolisesti.	Oppilas osaa käyttää kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä yksipuolisesti. Oppilas osaa syventää kuvallisen ilmaisun taitojaan yksipuolisesti.

soveltuvia materiaaleja. Oppilas syventää kuvallista ilmaisuaan ja työskentelytaitojaan oman kuvallisen työskentelyn kautta.				
T5 Oppilas työskentelee tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yksin ja yhdessä sekä saa iloa ja onnistumista omasta työstään. Oppilas hyödyntää ajankohtaista, sekä paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas syventää omaa kuvallista ilmaisuaan yhdistäen omassa tekemisessään rohkeasti ja kokeilevasti osaamiaan tekniikoita.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja työskennellä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa hyödyntää ajankohtaista ja paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas osaa syventää omaa ilmaisuaan rohkeasti kokeillen.	Oppilas osaa työskennellä yksin ja yhdessä. Oppilas osaa hyödyntää jotakin ajankohtaista tai paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria. Oppilas osaa syventää ilmaisuaan niukasti.
T6 Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja: tilan kuvaamista yksinkertaisin keinoin (esim. lähellä/kaukana), erilaisia sommittelun keinoja (esim. tasapaino, rytmi), värien tuntemista ja murtamista sekä silmän ja käden yhteistyötä mallista piirtämisen avulla.	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja tilan kuvaamisessa, sommittelussa, värien tuntemisessa ja murtamisessa. Oppilas osaa käyttää vasta- ja lähivärejä monipuolisesti. Oppilas osaa muotoilla ihmisen.	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas osaa käyttää vasta- ja lähivärejä yksipuolisesti. Oppilas osaa muotoilla ihmishahmon. Oppilas osaa kuvata kolmiulotteista kappaletta yksipuolisesti. Oppilas osaa

Oppilas käyttää vastavärejä ja lähivärejä. Oppilas kuvaa ihmisen muotoilemalla. Oppilas kuvaa kolmiulotteisen kappaleen. Oppilas syventää kuvallista vaikuttamista oman kuvallisen työskentelyn kautta.			Oppilas osaa kuvata kolmiulotteista kappaletta monipuolisesti. Oppilas osaa syventää kuvallisen vaikuttamisen taitojaan monipuolisesti.	syventää kuvallisen vaikuttamisen taitojaan yksipuolisesti.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas tarkastelee omia ja toisten tekemiä kuvia sekä keskustelee niistä. Oppilas tarkastelee kuvan vaikuttamisen keinoja sekä kuvien todenmukaisuutta.	S1, S2, S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa sanallistaa omia ja toisten tekemiä kuvia ja osaa tarkastella kuvan vaikuttamisen keinoja ja todenmukaisuutta.	Oppilas osaa sanallistaa omia tekemiään kuvia.
T8 Oppilas tarkastelee taidetta eri näkökulmista, esimerkiksi teoksen aikakauden, tekijän ja katsojan näkökulmasta.	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita taidetta eri näkökulmista.	Oppilas osaa tulkita taidetta yksipuolisesti.
T9 Oppilas tutustuu Pohjoismaisten kulttuurien visuaalisiin erityispiirteisiin eri aikoina.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa tunnistaa Pohjoismaisten kulttuurien visuaalisia erityispiirteitä eri aikoina.	Oppilas osaa tunnistaa jonkun Pohjoismaisen kulttuurin visuaalista erityispiirrettä.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista,	S1, S2, S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan elinympäristöstään	Oppilas osaa ilmaista erilaisia havaintoja elinympäristöstään.

esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta, sekä arvioi ympäristönsä viihtyisyyttä ja toimivuutta.			eri näkökulmista ja osaa arvioida ympäristönsä viihtyisyyttä ja toimivuutta.	
T11 Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä, (pilkku pois) sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään tarkoituksenmukaisesti ja osaa käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään.

Kuvataiteen arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas havainnoi itseään ja visuaalista ympäristöään sekä käyttää monipuolisesti kuvallisia välineitä ja lähteitä. Oppilas hyödyntää painetun materiaalin lisäksi esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa sekä ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa. Oppilas tutustuu ihmisaiheeseen kuvataiteen keinoin kuvattuna.	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisesti havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä. Oppilas osaa tehdä monipuolisesti havaintoja ihmisaiheesta kuvataiteen keinoin.	Oppilas osaa tehdä yksipuolisesti havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä jotakin kuvallista välinettä. Oppilas osaa kuvata ihmisaihetta kuvataiteen keinoin yksipuolisesti.
T2 Oppilas harjoittelee taiteeseen, ympäristöön ja visuaaliseen kulttuuriin liittyvien havaintojensa kuvailua ja perustelua. Oppilas tutustuu paikalliseen arkkitehtuuriin hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan monialaisia näkökulmia.	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla ja sanallistaa taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintoja ja ajatuksiaan. Oppilas osaa tunnistaa paikallista arkkitehtuuria.	Oppilas osaa kuvailla havaintojaan ja sanallistaa niitä yksipuolisesti. Oppilas osaa tunnistaa jonkun paikallisen julkisen rakennuksen.
T3 Oppilas tarkastelee ja vertailee eri kuvakulttuureja	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan eri	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan eurooppalaisesta

sekä tutustuu eurooppalaiseen visuaaliseen kulttuuriperintöön.			kuvakulttuureista, erityisesti eurooppalaisesta visuaalisesta kulttuuriperinnöstä.	visuaalisesta kulttuuriperinnöstä yksipuolisesti.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas käyttää monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja kuvan tekemisen keinoja: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen ilmaisu, mediavälineet ja painanta. Oppilas käyttää erilaisia pinnan struktuureja.	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä. Oppilas osaa käyttää erilaisia pinnan struktuureja.	Oppilas osaa käyttää kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita, materiaaleja ja välineitä yksipuolisesti. Oppilas osaa käyttää jotakin pinnan struktuuria.
T5 Oppilas asettaa työskentelyyn tavoitteita ja työskentelee tavoitteellisesti, pitkäjänteisesti, yksin ja yhdessä toisten kanssa sekä kokee iloa ja onnistumista omasta työstään.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja työskennellä sekä yksin että ryhmässä.	Oppilas osaa työskennellä yksin ja yhdessä.
T6 Oppilas käyttää kuvallisen vaikuttamisen keinoja kuten henkilökuvan mittasuhteita, havaintopohjaista perspektiiviä, erilaisia sommittelun keinoja (vapaa ja sidottu rytmi, viiva, liike, jännite, tasapaino) ja värikontrasteja.Oppilas syventää taitojaan käyttää erilaisia painantamenetelmiä.Oppilas	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja tilan kuvaamisessa, sommittelussa, värien tuntemisessa ja murtamisessa. Oppilas osaa käyttää väriharmonioita. Oppilas osaa hyödyntää ihmisen kehon mittasuhteita kuvallisessa	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas osaa käyttää väriharmonioita sekä hyödyntää ihmisen kehon mittasuhteita yksipuolisesti. Oppilas osaa käyttää yhden tai kahden pakopisteen perspektiiviä.

harjoittelee digitaalisen kuvan käyttöä. Oppilas harjoittelee käyttämään väriharmonioita. Oppilas tutustuu ihmisen kehon mittasuhteisiin ja hyödyntää oppimaansa omassa kuvallisessa tekemisessä. Oppilas harjoittelee yhden ja/tai kahden pakopisteen perspektiivin käyttöä.			tekemisessä monipuolisesti. Oppilas osaa käyttää yhden ja kahden pakopisteen perspektiiviä.	
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas tarkastelee omia ja toisten tekemiä kuvia sekä keskustelee niistä. Oppilas tarkastelee myös kuvantekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina ja eri kulttuureissa.Oppilas havainnoi kuvilla vaikuttamisen keinoja.Oppilas pohdiskelee todellisuuden ja fiktion suhdetta.	S1, S2, S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa sanallistaa omia ja toisen tekemiä kuvia ja osaa tarkastella kuvan vaikuttamisen keinoja ja todenmukaisuutta.	Oppilas osaa sanallistaa omia tekemiään kuvia.
T8 Oppilas tarkastelee taidetta eri näkökulmista, esimerkiksi teoksen aikakauden, kulttuurin, tekijän ja katsojan.	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita taidetta eri näkökulmista.	Oppilas osaa tulkita taidetta yksipuolisesti.

T9 Oppilas tutustuu eurooppalaisten kulttuurien visuaalisiin erityispiirteisiin eri aikoina ja kokeilee näitä taitoja omissa kuvissaan.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa tunnistaa eurooppalaisten kulttuurien visuaalisia erityispiirteitä eri aikoina.	Oppilas osaa tunnistaa jonkun eurooppalaisen kulttuurin visuaalista erityispiirrettä.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas kiinnostuu tekemään huomioita ja keskustelemaan taiteesta, ympäristöstä ja muusta visuaalisesta kulttuurista.Oppilas havaitsee ja pohtii niissä ilmeneviä arvoja.	S1, S2, S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.	Oppilas osaa ilmaista erilaisia havaintoja taiteesta, ympäristöstä tai muusta visuaalisesta kulttuurista.
T11 Oppilas havainnoi eri kulttuurien ilmiöitä ja niiden moninaisuutta.Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti.Oppilas huomioi työskentelyssään kestävän kehityksen ja ymmärtää kierrätysmateriaalin käytön yhtenä ilmaisun välineenä. Oppilas käyttää kierrätysmateriaaleja tarkoituksenmukaisesti.	S1, S2, S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas osaa omassa kuvailmaisussaan ottaa huomioon kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia. Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään tarkoituksenmukaisesti.	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstään ja -välineistään tarkoituksenmukaisesti kestävän kehityksen näkökulmasta.

Kuvataiteen arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi itseään, visuaalista ympäristöään, arkipäivän elämässä esiin nousevia ilmiöitä, kotiseutuaan, taidetta ja median kuvamaailmoja.Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti. Hän käyttää kuvailmaisun välineitä ja keinoja havaitsemisen apuna.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee ohjatusti havaintoja kokeilemalla jotain kuvallista välinettä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee havaintoja käyttämällä joitakin kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri aistein ja käyttämällä useita kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja eri aistein ja käyttämällä tarkoituksenmukaisesti kuvallisia välineitä.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan toisten kanssa. Hän harjoittelee näkemystensä perustelemista yksin ja ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jakaa ohjatusti jonkin havaintonsa suullisesti tai kirjallisesti. Oppilas harjoittelee havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteisessä keskustelussa. Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuo havaintojaan ja ajatuksiaan aktiivisesti yhteiseen keskusteluun. Oppilas osaa perustella näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun oma-aloitteisesti ja muiden näkemyksiä huomioon ottaen. Oppilas osaa esittää näkemyksiään pääosin selkeästi perustellen.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.

Oppilas tutustuu kotikaupungin julkisen tilan taideteokseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Hän harjoittelee käyttämään kuvailmaisussaan myös muuta kuin näköaistiin perustuvaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjatusti havaintojaan ja ajatuksiaan kuvailmaisun välineillä ja keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä monipuolisesti kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvailmaisun välineillä ja keinoilla. Oppilas hyödyntää kuvailmaisussaan tavoitteellisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas käyttää monipuolisesti kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita ja materiaaleja ja välineitä esimerkiksi piirtimiä, maalausmateriaaleja, rakenteluun ja kuvanveistoon soveltuvia materiaaleja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu erilaisiin kuvailmaisun välineisiin ja keinoihin sekä oppii käyttämään niitä monipuolisesti. Hän oppii harjoittelemaan ja kehittämään kuvan tekemisen taitojaan pitkäjänteisesti.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisten kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttöä. Oppilas käyttää niistä joitakin tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvailmaisussaan. Oppilas kehittää kuvan tekemisen taitojaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja tarkoituksenmukaisesti kuvallisessa tuottamisessaan. Oppilas harjaannuttaa kuvan tekemisen taitojaan pääosin tavoitteellisesti.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas työskentelee tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yksin ja yhdessä sekä saa iloa ja onnistumista omasta työstään.

Oppilas syventää

tavoitteita T4, T5 ja T6 oman kuvallisen työskentelyn kautta.

Oppilas hyödyntää ajankohtaista sekä paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tavoitteellisesti kuvailmaisuaan yksin ja yhteistyössä.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen kehittäminen yksin ja yhteistyössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti työskentelyä oman tai yhteisen suunnitelman pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tavoitteiden asettamista yksin tai yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää yksittäisiä kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan pääasiallisesti tavoitteiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa johdonmukaisesti tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden mukaisesti.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita*

kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja: tilan kuvaamista yksinkertaisin keinoin (esim. lähellä/kaukana), erilaisia sommittelun keinoja (esim. tasapaino, rytmi), värien tuntemista ja murtamista sekä silmän ja käden yhteistyötä mallista piirtämisen avulla.

Oppilas käyttää murrettuja värejä.

Oppilas harjoittelee kuvaamisen keinoina päällekkäisyyttä.

Oppilas tutkii ja kuvaa ihmistä valokuvassa ja liikkeessä.

Oppilas harjoittelee ympyräperspektiiviä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan.

Arvioinnin kohde

Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin vaikuttamisen keinoa kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee ja käyttää joitakin vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia vaikuttamisen keinoja kuvissaan. Oppilas ilmaisee näkemyksiään kuvissaan ja osallistuu niillä keskusteluun.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tarkastelee omia ja toisten tekemiä kuvia sekä keskustelee niistä.

Oppilas tarkastelee kuvan vaikuttamisen keinoja sekä kuvien todenmukaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee monipuolisesti erilaisia kuvia. Hän oppii pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.

Arvioinnin kohde

Kuvien tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tarkastelee ohjatusti kuvia sekä pohtii todellisuuden ja fiktion suhdetta jossakin kuvassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee erilaisia kuvia ja huomioi ohjatusti niiden lähtökohtia ja yhteyksiä. Oppilas ilmaisee näkemyksiään todellisuuden ja fiktion suhteesta joissakin kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tarkastella monipuolisesti sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa perustellen näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tarkastelee taidetta eri näkökulmista, esimerkiksi teoksen aikakauden, tekijän ja katsojan näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee visuaalisen kulttuurin merkityksiä eri näkökulmista. Hän oppii käyttämään kuvatulkinnan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas käyttää ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas kertoo kuvista teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista. Oppilas käyttää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti kuvatulkinnan menetelmiä tulkitessaan kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta. Oppilas hyödyntää tulkintojaan perustellessaan näkemyksiään kuvista keskusteltaessa.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tuntee omaa kulttuuriaan ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien perinnettä ja kuvailmaisua eri aikoina.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu kulttuurisiin kuvailmaisun tapoihin. Hän oppii käyttämään niitä omassa kuvailmaisussaan.

Arvioinnin kohde

Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemus ja käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu ja kokeilee ohjatusti jotakin kulttuurista kuvailmaisun tapaa tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee joitakin kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista, esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta, sekä arvioi ympäristönsä viihtyisyyttä ja toimivuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee omien näkemysten esittämistä visuaalisesta kulttuurista ja oppii keskustelemaan siinä ilmenevistä arvoista.

Arvioinnin kohde

Arvojen tarkasteleminen ja niistä keskusteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti visuaalisessa kulttuurissa ilmenevien arvojen tarkastelemista ja niistä keskustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee ja tuo keskusteluun joitakin näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee aktiivisesti näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa kantaa visuaalisen kulttuurin arvoista käytävään keskusteluun ja perustelee näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas käyttää luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuuriseen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun valinnat omien näkemysten esittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuo ohjatusti esille jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas huomioi joissakin kuvailmaisunsa sisällöissä tai toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Oppilas kertoo kuvailmaisun valinnoillaan näkemyksistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa tavoitteellisesti kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Hän perustelee näkemyksiään ja ratkaisujaan.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi itseään, visuaalista ympäristöään ja sen muutoksia, arkipäivän elämässä esiin nousevia ilmiöitä, kotiseutua, suomalaista perinnettä, taidetta ja median kuvamaailmoja.Oppilas hyödyntää ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.

Oppilas tutustuu yhden ja/tai kahden pakopisteen perspektiiviin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti. Hän käyttää kuvailmaisun välineitä ja keinoja havaitsemisen apuna.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee ohjatusti havaintoja kokeilemalla jotain kuvallista välinettä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee havaintoja käyttämällä joitakin kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri aistein ja käyttämällä useita kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja eri aistein ja käyttämällä tarkoituksenmukaisesti kuvallisia välineitä.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen*

kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee mielipiteidensä perustelemista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan toisten kanssa. Hän harjoittelee näkemystensä perustelemista yksin ja ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jakaa ohjatusti jonkin havaintonsa suullisesti tai kirjallisesti. Oppilas harjoittelee havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteisessä keskustelussa. Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuo havaintojaan ja ajatuksiaan aktiivisesti yhteiseen keskusteluun. Oppilas osaa perustella näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun oma-aloitteisesti ja muiden näkemyksiä huomioon ottaen. Oppilas osaa esittää näkemyksiään pääosin selkeästi perustellen.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Hän harjoittelee käyttämään kuvailmaisussaan myös muuta kuin näköaistiin perustuvaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjatusti havaintojaan ja ajatuksiaan kuvailmaisun välineillä ja keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä monipuolisesti kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvailmaisun välineillä ja keinoilla. Oppilas hyödyntää kuvailmaisussaan tavoitteellisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas käyttää monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja kuvan tekemisen keinoja: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen ilmaisu, mediavälineet ja painanta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu erilaisiin kuvailmaisun välineisiin ja keinoihin sekä oppii käyttämään niitä monipuolisesti. Hän oppii harjoittelemaan ja kehittämään kuvan tekemisen taitojaan pitkäjänteisesti.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisten kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttöä. Oppilas käyttää niistä joitakin tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvailmaisussaan. Oppilas kehittää kuvan tekemisen taitojaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja tarkoituksenmukaisesti kuvallisessa tuottamisessaan. Oppilas harjaannuttaa kuvan tekemisen taitojaan pääosin tavoitteellisesti.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas työskentelee tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yksin ja yhdessä sekä saa iloa ja onnistumista omasta työstään.

Oppilas syventää

tavoitteita T4, T5 ja T6 oman kuvallisen työskentelyn kautta.

Oppilas hyödyntää ajankohtaista sekä paikallisesti tarjolla olevaa visuaalista kulttuuria.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tavoitteellisesti kuvailmaisuaan yksin ja yhteistyössä.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen kehittäminen yksin ja yhteistyössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti työskentelyä oman tai yhteisen suunnitelman pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tavoitteiden asettamista yksin tai yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää yksittäisiä kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan pääasiallisesti tavoitteiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa johdonmukaisesti tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden mukaisesti.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita*

kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas käyttää työskentelyssään kuvallisen vaikuttamisen keinoja sekä harjoittelee maiseman jäsentelyä ja tilan kuvaamista.Oppilas harjoittelee erilaisia sommittelun keinoja (esim. tasapaino, rytmi) sekä syventää värien tuntemista ja murtamista. Oppilas harjoittelee myös silmän ja käden yhteistyötä mallista piirtämisen avulla.

Oppilas käyttää vastavärejä ja lähivärejä.

Oppilas kuvaa ihmisen muotoillen.

Oppilas kuvaa kolmiulotteisen kappaleen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan.

Arvioinnin kohde

Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin vaikuttamisen keinoa kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee ja käyttää joitakin vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia vaikuttamisen keinoja kuvissaan. Oppilas ilmaisee näkemyksiään kuvissaan ja osallistuu niillä keskusteluun.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tarkastelee omia ja toisten tekemiä kuvia sekä keskustelee niistä.

Oppilas pohtii kuvallisen vaikuttamisen keinoja sekä todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee monipuolisesti erilaisia kuvia. Hän oppii pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.

Arvioinnin kohde

Kuvien tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tarkastelee ohjatusti kuvia sekä pohtii todellisuuden ja fiktion suhdetta jossakin kuvassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee erilaisia kuvia ja huomioi ohjatusti niiden lähtökohtia ja yhteyksiä. Oppilas ilmaisee näkemyksiään todellisuuden ja fiktion suhteesta joissakin kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tarkastella monipuolisesti sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa perustellen näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tarkastelee taidetta eri näkökulmista, esimerkiksi teoksen aikakauden, tekijän ja katsojan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee visuaalisen kulttuurin merkityksiä eri näkökulmista. Hän oppii käyttämään kuvatulkinnan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas käyttää ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas kertoo kuvista teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista. Oppilas käyttää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti kuvatulkinnan menetelmiä tulkitessaan kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta. Oppilas hyödyntää tulkintojaan perustellessaan näkemyksiään kuvista keskusteltaessa.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu pohjoismaisten kulttuurien visuaalisiin erityispiirteisiin eri aikoina.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu kulttuurisiin kuvailmaisun tapoihin. Hän oppii käyttämään niitä omassa kuvailmaisussaan.

Arvioinnin kohde

Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemus ja käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu ja kokeilee ohjatusti jotakin kulttuurista kuvailmaisun tapaa tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee joitakin kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas havainnoi elinympäristöään eri näkökulmista, esimerkiksi käytännöllisestä, esteettisestä ja ekologisesta näkökulmasta, sekä arvioi ympäristönsä viihtyisyyttä ja toimivuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee omien näkemysten esittämistä visuaalisesta kulttuurista ja oppii keskustelemaan siinä ilmenevistä arvoista.

Arvioinnin kohde

Arvojen tarkasteleminen ja niistä keskusteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti visuaalisessa kulttuurissa ilmenevien arvojen tarkastelemista ja niistä keskustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee ja tuo keskusteluun joitakin näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee aktiivisesti näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa kantaa visuaalisen kulttuurin arvoista käytävään keskusteluun ja perustelee näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas havainnoi eri kulttuurien ilmiöitä ja niiden moninaisuutta. Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti. Oppilas huomioi työskentelyssään kestävän kehityksen ja ymmärtää kierrätysmateriaalin käytön yhtenä ilmaisun välineenä.

Oppilas käyttää kierrätysmateriaaleja tarkoituksenmukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuuriseen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun valinnat omien näkemysten esittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuo ohjatusti esille jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas huomioi joissakin kuvailmaisunsa sisällöissä tai toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Oppilas kertoo kuvailmaisun valinnoillaan näkemyksistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa tavoitteellisesti kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Hän perustelee näkemyksiään ja ratkaisujaan.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi itseään ja visuaalista ympäristöään sekä käyttää monipuolisesti kuvallisia välineitä ja lähteitä. Oppilas tutustuu ihmisaiheeseen kuvataiteen keinoin kuvattuna. Oppilas hyödyntää painetun materiaalin lisäksi esimerkiksi tieto - ja viestintäteknologiaa sekä ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti. Hän käyttää kuvailmaisun välineitä ja keinoja havaitsemisen apuna.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee ohjatusti havaintoja kokeilemalla jotain kuvallista välinettä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee havaintoja käyttämällä joitakin kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri aistein ja käyttämällä useita kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja eri aistein ja käyttämällä tarkoituksenmukaisesti kuvallisia välineitä.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen*

kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee taiteeseen, ympäristöön ja visuaaliseen kulttuuriin liittyvien havaintojensa kuvailua ja perustelua.

Oppilas tutustuu paikalliseen arkkitehtuuriin hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan monialaisia näkökulmia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan toisten kanssa. Hän harjoittelee näkemystensä perustelemista yksin ja ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jakaa ohjatusti jonkin havaintonsa suullisesti tai kirjallisesti. Oppilas harjoittelee havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteisessä keskustelussa. Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuo havaintojaan ja ajatuksiaan aktiivisesti yhteiseen keskusteluun. Oppilas osaa perustella näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun oma-aloitteisesti ja muiden näkemyksiä huomioon ottaen. Oppilas osaa esittää näkemyksiään pääosin selkeästi perustellen.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan*

suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tarkastelee ja vertailee eri kuvakulttuureja sekä tutustuu eurooppalaiseen visuaaliseen kulttuuriperintöön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Hän harjoittelee käyttämään kuvailmaisussaan myös muuta kuin näköaistiin perustuvaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjatusti havaintojaan ja ajatuksiaan kuvailmaisun välineillä ja keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä monipuolisesti kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvailmaisun välineillä ja keinoilla. Oppilas hyödyntää kuvailmaisussaan tavoitteellisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas käyttää monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja kuvan tekemisen keinoja: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen ilmaisu, mediavälineet ja painanta.

Oppilas käyttää erilaisia pinnan struktuureja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu erilaisiin kuvailmaisun välineisiin ja keinoihin sekä oppii käyttämään niitä monipuolisesti. Hän oppii harjoittelemaan ja kehittämään kuvan tekemisen taitojaan pitkäjänteisesti.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisten kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttöä. Oppilas käyttää niistä joitakin tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvailmaisussaan. Oppilas kehittää kuvan tekemisen taitojaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja tarkoituksenmukaisesti kuvallisessa tuottamisessaan. Oppilas harjaannuttaa kuvan tekemisen taitojaan pääosin tavoitteellisesti.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn*

lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas asettaa työskentelyyn tavoitteita ja työskentelee tavoitteellisesti, pitkäjänteisesti, yksin ja yhdessä toisten kanssa sekä kokee iloa ja onnistumista omasta työstään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tavoitteellisesti kuvailmaisuaan yksin ja yhteistyössä.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen kehittäminen yksin ja yhteistyössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti työskentelyä oman tai yhteisen suunnitelman pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tavoitteiden asettamista yksin tai yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää yksittäisiä kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan pääasiallisesti tavoitteiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa johdonmukaisesti tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden mukaisesti.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen*

kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas käyttää kuvallisen vaikuttamisen keinoja kuten henkilökuvan mittasuhteita, havaintopohjaista perspektiiviä, erilaisia sommittelun keinoja (vapaa ja sidottu rytmi, viiva, liike, jännite, tasapaino) ja värikontrasteja.Oppilas syventää taitojaan käyttää erilaisia painantamenetelmiä.Oppilas harjoittelee digitaalisen kuvan käyttöä.

Oppilas harjoittelee käyttämään väriharmonioita.

Oppilas tutustuu ihmisen kehon mittasuhteisiin ja hyödyntää oppimaansa omassa kuvallisessa tekemisessä.

Oppilas harjoittelee yhden ja/tai kahden pakopisteen perspektiivin käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan.

Arvioinnin kohde

Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin vaikuttamisen keinoa kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee ja käyttää joitakin vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia vaikuttamisen keinoja kuvissaan. Oppilas ilmaisee näkemyksiään kuvissaan ja osallistuu niillä keskusteluun.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tarkastelee omia ja toisten tekemiä kuvia sekä keskustelee niistä. Oppilas tarkastelee myös kuvantekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina ja eri kulttuureissa.Oppilas havainnoi kuvilla vaikuttamisen keinoja.Oppilas pohdiskelee todellisuuden ja fiktion suhdetta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee monipuolisesti erilaisia kuvia. Hän oppii pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.

Arvioinnin kohde

Kuvien tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tarkastelee ohjatusti kuvia sekä pohtii todellisuuden ja fiktion suhdetta jossakin kuvassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee erilaisia kuvia ja huomioi ohjatusti niiden lähtökohtia ja yhteyksiä. Oppilas ilmaisee näkemyksiään todellisuuden ja fiktion suhteesta joissakin kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tarkastella monipuolisesti sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa perustellen näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tarkastelee taidetta eri näkökulmista, esimerkiksi teoksen aikakauden, kulttuurin, tekijän ja katsojan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee visuaalisen kulttuurin merkityksiä eri näkökulmista. Hän oppii käyttämään kuvatulkinnan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas käyttää ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas kertoo kuvista teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista. Oppilas käyttää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti kuvatulkinnan menetelmiä tulkitessaan kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta. Oppilas hyödyntää tulkintojaan perustellessaan näkemyksiään kuvista keskusteltaessa.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu eurooppalaisten kulttuurien visuaalisiin erityispiirteisiin eri aikoina ja kokeilee näitä taitoja omissa kuvissaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu kulttuurisiin kuvailmaisun tapoihin. Hän oppii käyttämään niitä omassa kuvailmaisussaan.

Arvioinnin kohde

Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemus ja käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu ja kokeilee ohjatusti jotakin kulttuurista kuvailmaisun tapaa tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee joitakin kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas kiinnostuu tekemään huomioita ja keskustelemaan taiteesta, ympäristöstä ja muusta visuaalisesta kulttuurista.Oppilas havaitsee ja pohtii niissä ilmeneviä arvoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee omien näkemysten esittämistä visuaalisesta kulttuurista ja oppii keskustelemaan siinä ilmenevistä arvoista.

Arvioinnin kohde

Arvojen tarkasteleminen ja niistä keskusteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti visuaalisessa kulttuurissa ilmenevien arvojen tarkastelemista ja niistä keskustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee ja tuo keskusteluun joitakin näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee aktiivisesti näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa kantaa visuaalisen kulttuurin arvoista käytävään keskusteluun ja perustelee näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas havainnoi eri kulttuurien ilmiöitä ja niiden moninaisuutta.Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti.Oppilas huomioi työskentelyssään kestävän kehityksen ja ymmärtää kierrätysmateriaalin käytön yhtenä ilmaisun välineenä.

Oppilas käyttää kierrätysmateriaaleja tarkoituksenmukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuuriseen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun valinnat omien näkemysten esittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuo ohjatusti esille jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas huomioi joissakin kuvailmaisunsa sisällöissä tai toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Oppilas kertoo kuvailmaisun valinnoillaan näkemyksistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa tavoitteellisesti kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Hän perustelee näkemyksiään ja ratkaisujaan.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi itseään, visuaalista ympäristöään ja käyttää monipuolisesti kuvallisia välineitä ja lähteitä.

Oppilas hyödyntää painetun materiaalin lisäksi esimerkiksi tieto - ja viestintäteknologiaa sekä ajankohtaista tai paikallista kulttuuritarjontaa.

Oppilas havainnoi ihmisen kasvojen mittasuhteita, profiilia ja muotokuvia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti. Hän käyttää kuvailmaisun välineitä ja keinoja havaitsemisen apuna.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee ohjatusti havaintoja kokeilemalla jotain kuvallista välinettä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee havaintoja käyttämällä joitakin kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri aistein ja käyttämällä useita kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja eri aistein ja käyttämällä tarkoituksenmukaisesti kuvallisia välineitä.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita*

kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas keskustelee ja perustelee omia havaintojaan ja ajatuksiaan.Oppilas arvioi omaa ja toisten kuvallista ilmaisua ja työtapoja: sisällöllisiä, kuvallisia ja teknisiä ratkaisuja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan toisten kanssa. Hän harjoittelee näkemystensä perustelemista yksin ja ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jakaa ohjatusti jonkin havaintonsa suullisesti tai kirjallisesti. Oppilas harjoittelee havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteisessä keskustelussa. Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuo havaintojaan ja ajatuksiaan aktiivisesti yhteiseen keskusteluun. Oppilas osaa perustella näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun oma-aloitteisesti ja muiden näkemyksiä huomioon ottaen. Oppilas osaa esittää näkemyksiään pääosin selkeästi perustellen.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn*

lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tarkastelee ja vertailee meillä ja maailmalla olevaa luontoa, rakennettua ympäristöä sekä kulttuuriperintöä.

Oppilas ilmaisee, soveltaa ja syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan eri materiaalien ja tekniikoiden avulla.

Oppilas tutustuu julkiseen taideteokseen rakennetussa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Hän harjoittelee käyttämään kuvailmaisussaan myös muuta kuin näköaistiin perustuvaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjatusti havaintojaan ja ajatuksiaan kuvailmaisun välineillä ja keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä monipuolisesti kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvailmaisun välineillä ja keinoilla. Oppilas hyödyntää kuvailmaisussaan tavoitteellisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas käyttää monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja.Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mahdollisuuksien mukaan.Oppilas ilmaisee itseään omien havaintojen, ajatusten ja mielikuvien pohjalta hyödyntäen ilmaisussaan kuvataiteen eri keinoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu erilaisiin kuvailmaisun välineisiin ja keinoihin sekä oppii käyttämään niitä monipuolisesti. Hän oppii harjoittelemaan ja kehittämään kuvan tekemisen taitojaan pitkäjänteisesti.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisten kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttöä. Oppilas käyttää niistä joitakin tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvailmaisussaan. Oppilas kehittää kuvan tekemisen taitojaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja tarkoituksenmukaisesti kuvallisessa tuottamisessaan. Oppilas harjaannuttaa kuvan tekemisen taitojaan pääosin tavoitteellisesti.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri*

lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas asettaa työlleen tavoitteita ja suunnittelee tehtäväkohtaisesti työnsä laajuuden.

Oppilas työskentelee tavoitteellisesti yksin ja yhdessä muiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tavoitteellisesti kuvailmaisuaan yksin ja yhteistyössä.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen kehittäminen yksin ja yhteistyössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti työskentelyä oman tai yhteisen suunnitelman pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tavoitteiden asettamista yksin tai yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää yksittäisiä kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan pääasiallisesti tavoitteiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa johdonmukaisesti tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden mukaisesti.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita*

kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas käyttää mielipiteitään ilmaistessaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja, kuten henkilökuvan mittasuhteita, havaintopohjaista perspektiiviä, erilaisia sommittelun keinoja (vapaa ja sidottu rytmi, viiva, liike, jännite, tasapaino) ja värikontrasteja.Oppilas syventää taitojaan käyttää erilaisia painantamenetelmiä.Oppilas harjoittelee digitaalisen kuvan käyttöä.

Oppilas harjoittelee valöörien käyttöä.

Oppilas käyttää kuvaamisen keinona läpinäkyvyyttä.

Oppilas tutustuu ihmisen kasvojen mittasuhteisiin profiiliin ja muotokuviin. Oppilas hyödyntää oppimaansa omassa kuvallisessa tekemissään.

Oppilas harjoittelee sommittelussa kultaista leikkausta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan.

Arvioinnin kohde

Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin vaikuttamisen keinoa kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee ja käyttää joitakin vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia vaikuttamisen keinoja kuvissaan. Oppilas ilmaisee näkemyksiään kuvissaan ja osallistuu niillä keskusteluun.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tarkastelee omia ja toisten tekemiä kuvia sekä keskustelee niistä.

Oppilas tarkastelee myös kuvantekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina ja eri kulttuureissa.Oppilas havainnoi kuvilla vaikuttamisen keinoja.Oppilas pohdiskelee todellisuuden ja fiktion suhdetta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee monipuolisesti erilaisia kuvia. Hän oppii pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.

Arvioinnin kohde

Kuvien tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tarkastelee ohjatusti kuvia sekä pohtii todellisuuden ja fiktion suhdetta jossakin kuvassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee erilaisia kuvia ja huomioi ohjatusti niiden lähtökohtia ja yhteyksiä. Oppilas ilmaisee näkemyksiään todellisuuden ja fiktion suhteesta joissakin kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tarkastella monipuolisesti sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa perustellen näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tarkastelee taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen aikakauden, tekijän ja katsojan näkökulmasta.Oppilas pohtii historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee visuaalisen kulttuurin merkityksiä eri näkökulmista. Hän oppii käyttämään kuvatulkinnan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas käyttää ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas kertoo kuvista teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista. Oppilas käyttää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti kuvatulkinnan menetelmiä tulkitessaan kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta. Oppilas hyödyntää tulkintojaan perustellessaan näkemyksiään kuvista keskusteltaessa.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu eri kulttuurien visuaalisiin erityispiirteisiin eri aikoina ja kokeilee näitä taitoja omissa kuvissaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu kulttuurisiin kuvailmaisun tapoihin. Hän oppii käyttämään niitä omassa kuvailmaisussaan.

Arvioinnin kohde

Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemus ja käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu ja kokeilee ohjatusti jotakin kulttuurista kuvailmaisun tapaa tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee joitakin kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas kiinnostuu tekemään huomioita ja keskustelemaan taiteesta, ympäristöstä ja muusta visuaalisesta kulttuurista.Oppilas havaitsee ja pohtii niissä ilmeneviä arvoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee omien näkemysten esittämistä visuaalisesta kulttuurista ja oppii keskustelemaan siinä ilmenevistä arvoista.

Arvioinnin kohde

Arvojen tarkasteleminen ja niistä keskusteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti visuaalisessa kulttuurissa ilmenevien arvojen tarkastelemista ja niistä keskustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee ja tuo keskusteluun joitakin näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee aktiivisesti näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa kantaa visuaalisen kulttuurin arvoista käytävään keskusteluun ja perustelee näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas havainnoi eri kulttuurien ilmiöitä ja niiden moninaisuutta.Oppilas huolehtii yhteisestä työtilasta, omista ja yhteisistä välineistä sekä käyttää välineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti.Oppilas huomioi työskentelyssään kestävän kehityksen ja ymmärtää kierrätysmateriaalin käytön yhtenä ilmaisun välineenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuuriseen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun valinnat omien näkemysten esittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuo ohjatusti esille jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas huomioi joissakin kuvailmaisunsa sisällöissä tai toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Oppilas kertoo kuvailmaisun valinnoillaan näkemyksistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa tavoitteellisesti kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Hän perustelee näkemyksiään ja ratkaisujaan.

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Kuviskurssi

Valinnaisen tehtävä

Alakoulun valinnaisen kuvataiteen kurssilla syvennetään oppilaan kuvataiteen osaamista.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja harjoitellen eri materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttämistä ja luovaa soveltamista. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Kurssi järjestetään kuvataideluokassa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Kurssi arvioidaan hyväksytty/hylätty.

Arviointiperusteet hyväksytylle suoritukselle:

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilas on osallistunut tunneille ja saanut kuvallisia tuotoksia aikaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Kurssilla toteutetaan seuraavia laaja-alaisen osaamisen tavoitteita: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja viestintä, L4 Monilukutaito, L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet
Alakoulun valinnaisen kuvataiteen kurssilla syvennetään oppilaan kuvataiteen osaamista. Harjoitellaan erilaisia kuvantekemisen tekniikoita ja tutustutaan erilaisiin taidemuotoihin ja taidehistoriaan sekä muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle.

- Kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä.

- Rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään.

- Innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä.

- Ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita, teknologioita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan.

- Kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla.

Sisällöt
- Oppilas tutustuu monipuolisesti erilaisiin materiaaleihin ja tekniikoihin harjoittelemalla ja kokeilemalla.

- Oppilas tutustuu erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin.

- Oppilas tutustuu taidehistoriaan, taidemuotoihin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

- Oppilas havainnoi ympäristöään ja käyttää kuvallisia lähteitä.

- Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee näkemystensä perustelemista.

- Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet
Alakoulun valinnaisen kuvataiteen kurssilla syvennetään oppilaan kuvataiteen osaamista. Harjoitellaan erilaisia kuvantekemisen tekniikoita ja tutustutaan erilaisiin taidemuotoihin ja taidehistoriaan sekä muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle.

- Kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä.

- Rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään.

- Innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä.

- Ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita, teknologioita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan.

- Kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla.

Sisällöt
- Oppilas tutustuu monipuolisesti erilaisiin materiaaleihin ja tekniikoihin harjoittelemalla ja kokeilemalla.

- Oppilas tutustuu erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin.

- Oppilas tutustuu taidehistoriaan, taidemuotoihin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

- Oppilas havainnoi ympäristöään ja käyttää kuvallisia lähteitä.

- Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee näkemystensä perustelemista.

- Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet
Alakoulun valinnaisen kuvataiteen kurssilla syvennetään oppilaan kuvataiteen osaamista. Harjoitellaan erilaisia kuvantekemisen tekniikoita ja tutustutaan erilaisiin taidemuotoihin ja taidehistoriaan sekä muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle.

- Kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä.

- Rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään.

- Innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä.

- Ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita, teknologioita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan.

- Kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla.

Sisällöt

- Oppilas tutustuu monipuolisesti erilaisiin materiaaleihin ja tekniikoihin harjoittelemalla ja kokeilemalla.

- Oppilas tutustuu erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin.

- Oppilas tutustuu taidehistoriaan, taidemuotoihin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

- Oppilas havainnoi ympäristöään ja käyttää kuvallisia lähteitä.

- Oppilas keskustelee havainnoistaan ja harjoittelee näkemystensä perustelemista.

- Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *käsityön tehtävänä on tukea ja vahvistaa oppilaiden kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Opetus edistää käsityöhön liittyvien käsitteiden, sanaston ja symbolien oppimista ja soveltamista. Materiaalien ominaisuuksiin tutustuminen edellyttää niiden käsityöllistä työstämistä, jonka myötä päästään kehittämään toimivia ratkaisuja. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Käsityön kasvatustehtävänä on haastaa oppilaat tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti oikeudenmukaisuuden, eettisyyden ja kestävän kehityksen näkökulmista.*

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet, koneet, laitteet ja materiaalit muodostavat käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön. Samalla ympäristö tukee käsityössä tarvittavan teknologian toimintaperiaatteiden ymmärtämistä. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa mahdollisuuden käyttää erilaisia oppimateriaaleja, oppimisalustoja, piirto-ohjelmia, digitaalisten kuvien muokkausta sekä piirrosten ja mallien tekemistä oman ilmaisun ja suunnittelun tukena. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla oppiainerajat ylittäen ja yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa. Kansalliseen ja kansainväliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön tutustutaan esimerkiksi virtuaalisesti sekä museo-, näyttely- ja kirjastokäynneillä. Näyttelyihin ja yrityksiin tehtävillä opintokäynneillä tuetaan ja vahvistetaan koulussa opittua ja käyntejä hyödynnetään oppimistehtävissä. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on ottaa huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Käsityössä tuetaan oppilaiden omia ratkaisuja sekä vahvistetaan uutta luovan tiedon rakentamista ja käyttöönottoa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 3–6

Oppimisen ja osaamisen arviointi käsityössä on luonteeltaan ohjaavaa ja kannustavaa, oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa sekä koko käsityöprosessia koskevaa. Käsityöprosessin eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa havainnoidaan käsityöprosessia kokonaisuudessaan, käsityöhön soveltuvien materiaalien kokeilemista, testaamista, eri materiaalien työstämisen tapoja, taitoja, työskentelyn sujuvuutta ja tuotosten laatua sekä muissa oppiaineissa opitun soveltamista.

Palautteen antamisessa korostetaan myönteisesti oppilaan kehittymistä ja kannustetaan osaamisen laajentamiseen ja syventämiseen. Keskeisten sisältöalueiden oppimisen rinnalla arvioidaan monipuolisesti laaja-alaisen käsityötaidon ja -tiedon kehittymistä. Arviointikeskustelussa ja muussa palautteessa käydään yhdessä läpi oppilaan vahvuuksia ja kehittämiskohteita ja ohjataan kehittämään suoritusta. Oppilaille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Oppilaan tai ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja tarkastella, jolloin oppilaat oppivat asioiden selkeää ja jäsenneltyä esittämistä, toisten työskentelyn arvostamista ja rakentavaa palautteen antoa.

Käsityön sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin oppiaineen tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää käsityön valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut perusteissa asetetut vuosiluokkien 3–6 käsityön opetuksen tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vuosiluokille 3–6 asetettujen käsityön opetuksen tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Oppilaan työskentelyn arviointi sisältyy vuosiluokilla 3–6 käsityön lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan sanalliseen arvioon tai arvosanaan. Käsityön 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Osaamisen arviointi

Käsityön arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas harjoittelee keksivää, kokeilevaa ja paikallisuutta hyödyntävää käsityötä.			Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.
T2 Oppilas tunnistaa omassa työskentelyssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheet: oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi. Oppilas harjoittelee suunnittelemaan käsityötänsä monipuolisen ideoinnin, tutkimisen ja kokeilujen pohjalta. Oppilas harjoittelee pohtimaan tuotoksen käyttötilanteen vaatimuksia.	S1-S6	Oman työn suunnittelu, ideointi, tutkiminen, kokeilujen työstäminen, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa ohjauksen jälkeen tunnistaa ja kertoa työssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu, valmistus, arviointi ja dokumentoida ohjatusti sen tärkeimmät seikat. Oppilas käyttää käsityössään monipuolista ideointia, tutkivaa ja kokeilevaa otetta.	Oppilas osaa ohjatusti tunnistaa ja kertoa työstään käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu, valmistus, arviointi ja dokumentointi ja dokumentoida sitä. Oppilas käyttää tuetusti käsityössään ideointia, aloittelee tutkivaa ja kokeilevaa otetta.
T3 Oppilas harjoittelee suunnittelemaan ja valmistamaan tuotteita yksin tai yhdessä. Oppilas harjoittelee yksin tai ryhmässä pohtimaan käsityönsä valmistuksen työvaiheita ja tekemään yksinkertaisia mitoituksia.	S1-S4	Tuotteen valmistaminen. Käsityön valmistuksen työvaiheiden pohtiminen yksin tai ryhmässä ja yksinkertaisten mitoitusten tekeminen.	Oppilas osaa harjoittelun jälkeen ohjatusti suunnitella ja valmistaa töitä yksin tai yhdessä. Oppilas tiedostaa käsityön eri työvaiheita ja osaa tehdä yksinkertaisia mitoituksia.	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella, harjoitella ja valmistaa töitä yksin tai yhdessä. Oppilas on tutustunut käsityön eri työvaiheisiin ja osaa ohjatusti tehdä yksinkertaisia mitoituksia.

Oppilas harjaantuu käsityötaidoissaan.				
T4 Oppilas tunnistaa käsityön käsitteitä, erilaisia materiaaleja sekä harjoittelee niiden tarkoituksenmukaisia työstötapoja. Oppilas harjoittelee lukemaan ja ymmärtämään kuvallista ja sanallista käsityön valmistuksessa tarvittavaa tietoa.	S3, S5	Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen. Käsityön valmistuksessa tarvittavan kuvallisen ja sanallisen tiedon käyttäminen.	Oppilas tunnistaa useimmat opetetut ja omaan käsityöhön liittyvät käsitteet ja materiaalit sekä harjoittelee työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas käyttää kuvallista ja sanallista tietoa käsityön valmistuksessa.	Oppilas tunnistaa joitakin esille otetuista käsitteistä ja materiaaleista sekä harjoittelee ohjattuna työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti.Oppilas tutustuu käsityön kuvalliseen ja sanalliseen tietoon.
T5 Oppilas harjoittelee tarkoituksenmukaisten työvälineiden valintaa ja turvallista käyttöä sekä pitkäjännitteistä työskentelyä. Oppilas harjoittelee vastuuntuntoista, omatoimista ja rauhallista työskentelyä.	S1-S5	Työskentelytaidot	Oppilas harjoittelee tarkoituksenmukaisten työvälineiden valintaa ja turvallista käyttöä sekä pitkäjännitteistä työskentelyä. Oppilas tiedostaa vastuuntuntoisen, omatoimisen ja rauhallisen työskentelytavan.	Oppilas harjoittelee ohjattuna tarkoituksenmukaisten työvälineiden valintaa ja turvallista käyttöä sekä pitkäjännitteistä työskentelyä. Oppilas on tutustunut vastuuntuntoiseen, omatoimiseen ja rauhalliseen työskentelytapaan.
T6 Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä kokonaisessa käsityöprosessissa ja sen dokumentoinnissa.	S1, S2, S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa valokuvata ja videoida valmistamansa tuotteen eri vaiheita sekä nimetä ja luokitella tekstin avulla omaa suunnitelmaa, työskentelyprosessia sekä valmista tuotetta.	Oppilas osaa valokuvata ja videoida oman tuotteen vaiheita sekä kirjoittaa lyhyitä havaintoja kuvien perusteella.
T7 Oppilas harjoittelee arvioimaan ja arvostamaan	S6	Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osaa kertoa omasta ja toisten työstä ja työskentelystä sekä nimetä	Oppilas tuntee käsitteet työ, työskentely ja arviointi. Oppilas osaa omin sanoin

omaa käsityöprosessiaan. Oppilas harjoittelee antamaan rakentavaa vertaispalautetta muiden töistä.			hallitsemiaan ja vielä kehitettävistä osaamisen kohteita. Oppilas arvostaa työtään viemällä sen myös kotiin huoltajien arvioitavaksi.	kertoa oman ja toisten työn ja työskentelyn vaiheista.
T8 Oppilas arvioi kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti. Oppilas harjoittelee taloudellista ja ekologista materiaalien käyttöä.	S1-S3, S5	Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta, materiaalien taloudellinen ja ekologinen käyttö	Oppilas osaa nimetä erilaisia tapoja valmistaa ja käyttää tuotteita. Oppilas osaa huomioida taloudellista ja ekologista materiaalien käyttöä. .	Oppilas muistaa termit kulutus- ja tuotantotapa. Oppilas on tutustunut taloudelliseen ja ekologiseen materiaalien käyttöön.

Käsityön arviointiperusteet **4. vuosiluokan** päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas keksii, kokeilee ja hyödyntää käsityössään paikallisuutta. Oppilas kiinnostuu innovatiivisesta käsin tekemisestä.			Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas etenee työskentelyssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheiden mukaan: oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi. Oppilas harjoittelee suunnittelemaan käsityötänsä monipuolisen ideoinnin, tutkimisen ja kokeilujen pohjalta. Oppilas harjoittelee käsityöilmaisua ja tuotteen käyttötilanteen vaatimusten huomioon ottamista.	S1-S6	Oman työn suunnittelu, ideointi, tutkiminen, kokeilujen työstäminen, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi. Käsityöilmaisun ja tuotteen käyttötilanteiden huomioonottaminen.	Oppilas etenee työskentelyssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheiden mukaan ja osaa dokumentoida sen tärkeimmät seikat. Oppilas käyttää käsityössään monipuolista ideointia, tutkivaa ja kokeilevaa otetta sekä alkaa tiedostaa tuotteen käyttötilanteen vaatimuksia.	Oppilas osaa ohjatusti työskennellä kokonaisen käsityöprosessin vaiheiden mukaan ja dokumentoida ohjatusti sitä. Oppilas käyttää tuetusti käsityössään ideointia, aloittelee tutkivaa ja kokeilevaa otetta. Oppilas on tutustunut tuotteen käyttötilanteen vaatimuksiin.
T3 Oppilas suunnittelee ja harjoittelee valmistamaan tuotteita yksin tai yhdessä. Oppilas harjoittelee yksin tai ryhmässä suunnittelemaan käsityönsä valmistuksen työvaiheita ja	S1-S4	Tuotteen valmistaminen. Käsityön valmistuksen työvaiheiden harjoitteleminen yksin tai ryhmässä ja mitoitusten tekeminen.	Oppilas osaa harjoittelun jälkeen suunnitella ja valmistaa töitä yksin tai yhdessä. Oppilas suunnittelee käsityön eri työvaiheita ja osaa tehdä mitoituksia.	Oppilas osaa ohjatusti harjoitella ja suunnitella töiden tekemistä yksin tai yhdessä. Oppilas suunnittelee ohjatusti käsityön eri työvaiheita ja osaa tehdä yksinkertaisia mitoituksia.

tekemään mitoituksia.				
T4 Oppilas tuntee käsityön käsitteitä, erilaisia materiaaleja, materiaalien ominaisuuksia sekä tarkoituksenmukaisia työstötapoja. Oppilas harjoittelee lukemaan ja ymmärtämään kuvallista ja sanallista käsityön valmistuksessa tarvittavaa tietoa.	S3, S5	Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen. Käsityön valmistuksessa tarvittavan kuvallisen ja sanallisen tiedon käyttäminen.	Oppilas tuntee opetetut ja oman käsityönsä keskeiset käsitteet, materiaalit ja materiaalien ominaisuudet sekä harjoittelee niiden tarkoituksenmukaista työstämistä. Oppilas käyttää kuvallista ja sanallista tietoa käsityön valmistuksessa.	Oppilas tunnistaa joitakin opetettuja ja oman käsityönsä keskeisiä käsitteitä, materiaaleja ja materiaalien ominaisuuksia sekä harjoittelee tutettuna niiden tarkoituksenmukaista työstämistä. Oppilas tutustuu käsityön kuvalliseen ja sanalliseen tietoon.
T5 Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia ja turvallisia työvälineitä sekä työskentelee pitkäjänteisesti. Oppilas harjoittelee vastuuntuntoista, omatoimista ja rauhallista työskentelyä.	S1-S5	Työskentelytaidot	Oppilas valitsee pääasiassa tarkoituksenmukaisia työvälineitä ja käyttää niitä turvallisesti sekä työskentelee usein pitkäjänteisesti, vastuuntuntoisesti, omatoimisesti ja rauhallisesti.	Oppilas tarvitsee usein ohjausta työvälineiden valinnassa ja turvallisessa käytössä sekä rohkaisua työskentelyn pitkäjänteisyydessä, vastuuntuntoisuudessa omatoimisuudessa ja rauhallisessa työskentelytavassa.
T6 Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä kokonaisessa käsityöprosessissa ja sen dokumentoinnissa.	S1, S2, S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa valokuvata ja videoida valmistamansa tuotteen eri vaiheita sekä kertoa ja luokitella tekstin avulla omaa suunnitelmaa, työskentelyprosessia sekä valmista tuotetta.	Oppilas osaa valokuvata ja videoida oman tuotteen vaiheita sekä kirjoittaa lyhyitä havaintoja ja luokitteluja kuvien perusteella.
T7 Oppilas arvioi vuorovaikutteisesti omaa käsityöprosessia ja arvostaa sitä. Oppilas harjoittelee antamaan	S6	Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osaa kertoa oman ja muiden työn ja työskentelyn vaiheista, osaamisesta sekä vielä kehitettävistä	Oppilas osaa omin sanoin kertoa oman ja muiden työn ja työskentelyn vaiheista, osaamisesta sekä vielä

rakentavaa vertaispalautetta muiden töistä.			osaamisen kohteista. Oppilas arvostaa työtään viemällä sen kotiin huoltajien arvioitavaksi.	kehitettävistä osaamisen kohteista.
T8 Oppilas arvioi kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti. Oppilas tutustuu kierrätyksen ja korjaamisen mahdollisuuksiin käsityöllisin menetelmin.	S1-S3, S5	Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta, kierrätyksen ja korjaamisen mahdollisuudet käsityöllisin menetelmin.	Oppilas osaa havainnollistaa antamalla esimerkkejä kulutus- ja tuotantotavoista. Oppilas muistaa termin elinkaari. Oppilas osaa huomioida kierrätyksen ja korjaamisen mahdollisuuksia.	Oppilas muistaa termit kulutus- ja tuotantotapa sekä elinkaari. Oppilas on tutustunut ohjatusti kierrätyksen ja korjaamisen mahdollisuuksiin.

Käsityön arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas keksii, soveltaa, kokeilee ja hyödyntää käsityössään paikallisuutta. Oppilas arvostaa innovatiivisia mahdollisuuksia käsityössään ja osaa ideoita itseään innostavia käsitöitä. Oppilas muodostaa käsityöprosessin kokemuksista kestäviä elämänhallinnallisia taitoja.	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.
T2 Oppilas etenee työskentelyssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheiden mukaan, ymmärtää niiden keskinäiset väliset merkitykset sekä dokumentoinnin. Oppilas suunnittelee monipuolisen ideoinnin, tutkimisen ja kokeilujen pohjalta käsityötänsä. Oppilas ottaa suunnittelussaan huomioon tuotteen käyttötarkoituksen ja pohtii käsityönsä ekologista jalanjälkeä.	S1-S6	Oman työn ideointi, suunnittelu, valmistus, arviointi, prosessin dokumentointi ja tuotteen käyttötarkoitus sekä ekologisuus	Oppilas ymmärtää suunnitelmien ja lopullisen dokumentoinnin välisen yhteyden ja osaa toteuttaa sen. Oppilas osaa suunnittelussaan huomioida tuotteen käyttötarkoitusta ja ekologiaa.	Oppilas ymmärtää suunnitelmien ja lopullisen dokumentoinnin välisen yhteyden ja osaa toteuttaa sen ohjatusti. Oppilas osaa suunnitella ohjatusti käsityötänsä.

T3 Oppilas huomioi suunnitteluun liittyviä tekijöitä, materiaalit, työtavat, aika, oma osaaminen, ja valmistaa tuotteita yksin tai yhdessä. Oppilas harjoittelee yksin tai ryhmässä laatimaan käsityölleen valmistusjärjestyksen mitoituksineen. Oppilas harjaantuu käsityötaidoissaan.	S1-S4	Tuotteen valmistaminen valmistusjärjestyksen mukaisesti	Oppilas osaa suunnitellessaan valita työtapoja ja materiaaleja ymmärtäen ajan, omien taitojen ja yhteistyön merkityksen. Oppilas osaa mitoittaa suunnittelemansa tuotteen sekä valmistaa sen valmistusjärjestyksen mukaisesti	Oppilas osaa suunnitellessaan ohjatusti valita työtapoja ja materiaaleja ymmärtäen ajan, omien taitojen ja yhteistyön merkityksen. Oppilas osaa ohjatusti laatia valmistusjärjestyksen.
T4 Oppilas tuntee käsityön käsitteitä, erilaisia materiaaleja ja niiden ominaisuuksia sekä harjoittelee työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas opettelee löytämään käsityön valmistamisessa tarvittavaa tietoa, tutkimaan ja kokeilemaan.	S3-S5	Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden tutkiminen, kokeileminen, valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas tuntee useimmat opetetut ja käsityöhönsä liittyvät käsitteet, materiaalit ja niiden ominaisuudet sekä harjoittelee tutkimaan, kokeilemaan sekä työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti.	Oppilas tuntee joitakin opetetuista ja käsityöhönsä liittyvistä käsitteistä, materiaaleista ja niiden ominaisuuksista sekä harjoittelee ohjattuna tutkimaan ja kokeilemaan sekä työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti.
T5 Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia ja turvallisia työvälineitä ja -menetelmiä sekä työskentelee pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti. Oppilas harjoittelee harkitsevaista työskentelyä.	S1-S5	Työskentelytaidot	Oppilas valitsee pääasiassa tarkoituksenmukaista työvälineitä ja -menetelmiä käyttäen niitä turvallisesti sekä työskentelee useimmiten pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti.	Oppilas tarvitsee usein ohjausta työvälineiden ja -menetelmien valinnassa ja niiden turvallisessa käytössä sekä rohkaisua työskentelyn pitkäjänteisyydessä ja vastuuntuntoisuudessa
T6 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa kokonaisessa	S1, S2, S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa (kuvaaminen,	Oppilas osaa valokuvata ja videoida oman tuotteen

käsityöprosessissa ja sen dokumentoinnissa.		omassa työskentelyssä	piirtäminen ja kirjoittaminen) ohjatusti ja tuettuna käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.	suunnittelun ja valmistuksen vaiheita sekä kirjoittaa lyhyitä havaintoja ja johtopäätöksiä kuvien perusteella.
T7 Oppilas arvioi vuorovaikutteisesti omaa ja muiden käsityöprosessia. Oppilas arvostaa käsityöosaamista.	S6	Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen.	Oppilas osaa kertoa oman ja muiden työn ja työskentelyn vaiheista, osaamisesta sekä vielä kehitettävistä osaamisen kohteista. Oppilas osaa antaa vertaispalautetta. Oppilas arvostaa työtään viemällä sen kotiin huoltajien arvioitavaksi.	Oppilas osaa omin sanoin kertoa oman ja muiden työn ja työskentelyn vaiheista, osaamisesta sekä vielä kehitettävistä osaamisen kohteista. Oppilas osaa antaa vertaispalautetta.
T8 Oppilas ymmärtää erilaisten kulutus- ja tuotantotapojen merkityksiä ja kykenee tekemään erilaisia valintoja. Oppilas huomaa itsenäisesti ympäristöstä käyttökelpoisia materiaaleja, joita voi kestävästi hyödyntää työskentelyssä.	S1-S3, S5	Kulutus ja tuotantotapojen pohdinta sekä kestävä kehitys ja ympäristöstä löytyvien materiaalien hyödyntäminen työskentelyssä	Oppilas osaa omin sanoin kertoa ja havainnollistaa, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas osaa hyödyntää ympäristöstä löytyvää materiaalia työskentelyssään.	Oppilas osaa ymmärtää termin elinkaari ja antaa esimerkkejä kulutus- ja tuotantotavoista. Oppilas on pohtinut ympäristöstä löytyvään materiaaliin käyttömahdollisuuksia käsityössä.

Käsityön arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Käsityön arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas harjoittelee keksivää, kokeilevaa ja paikallisuutta hyödyntävää käsityötä.			Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.
T2 Oppilas tunnistaa omassa työskentelyssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheet: oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi. Oppilas harjoittelee suunnittelemaan käsityötänsä monipuolisen ideoinnin, tutkimisen ja kokeilujen pohjalta. Oppilas harjoittelee pohtimaan tuotoksen käyttötilanteen vaatimuksia.	S1-S6	Oman työn suunnittelu, ideointi, tutkiminen, kokeilujen työstäminen, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa ohjauksen jälkeen tunnistaa ja kertoa työssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu, valmistus, arviointi ja dokumentoida ohjatusti sen tärkeimmät seikat. Oppilas käyttää käsityössään monipuolista ideointia, tutkivaa ja kokeilevaa otetta.	Oppilas osaa ohjatusti tunnistaa ja kertoa työstään käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu, valmistus, arviointi ja dokumentointi ja dokumentoida sitä. Oppilas käyttää tuetusti käsityössään ideointia, aloittelee tutkivaa ja kokeilevaa otetta.
T3 Oppilas harjoittelee suunnittelemaan ja valmistamaan tuotteita yksin tai yhdessä. Oppilas harjoittelee yksin tai ryhmässä pohtimaan käsityönsä valmistuksen työvaiheita ja tekemään yksinkertaisia mitoituksia.	S1-S4	Tuotteen valmistaminen. Käsityön valmistuksen työvaiheiden pohtiminen yksin tai ryhmässä ja yksinkertaisten mitoitusten tekeminen.	Oppilas osaa harjoittelun jälkeen ohjatusti suunnitella ja valmistaa töitä yksin tai yhdessä. Oppilas tiedostaa käsityön eri työvaiheita ja osaa tehdä yksinkertaisia mitoituksia.	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella, harjoitella ja valmistaa töitä yksin tai yhdessä. Oppilas on tutustunut käsityön eri työvaiheisiin ja osaa ohjatusti tehdä yksinkertaisia mitoituksia.

Oppilas harjaantuu käsityötaidoissaan.				
T4 Oppilas tunnistaa käsityön käsitteitä, erilaisia materiaaleja sekä harjoittelee niiden tarkoituksenmukaisia työstötapoja. Oppilas harjoittelee lukemaan ja ymmärtämään kuvallista ja sanallista käsityön valmistuksessa tarvittavaa tietoa.	S3, S5	Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen. Käsityön valmistuksessa tarvittavan kuvallisen ja sanallisen tiedon käyttäminen.	Oppilas tunnistaa useimmat opetetut ja omaan käsityöhön liittyvät käsitteet ja materiaalit sekä harjoittelee työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas käyttää kuvallista ja sanallista tietoa käsityön valmistuksessa.	Oppilas tunnistaa joitakin esille otetuista käsitteistä ja materiaaleista sekä harjoittelee ohjattuna työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti.Oppilas tutustuu käsityön kuvalliseen ja sanalliseen tietoon.
T5 Oppilas harjoittelee tarkoituksenmukaisten työvälineiden valintaa ja turvallista käyttöä sekä pitkäjännitteistä työskentelyä. Oppilas harjoittelee vastuuntuntoista, omatoimista ja rauhallista työskentelyä.	S1-S5	Työskentelytaidot	Oppilas harjoittelee tarkoituksenmukaisten työvälineiden valintaa ja turvallista käyttöä sekä pitkäjännitteistä työskentelyä. Oppilas tiedostaa vastuuntuntoisen, omatoimisen ja rauhallisen työskentelytavan.	Oppilas harjoittelee ohjattuna tarkoituksenmukaisten työvälineiden valintaa ja turvallista käyttöä sekä pitkäjännitteistä työskentelyä. Oppilas on tutustunut vastuuntuntoiseen, omatoimiseen ja rauhalliseen työskentelytapaan.
T6 Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä kokonaisessa käsityöprosessissa ja sen dokumentoinnissa.	S1, S2, S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa valokuvata ja videoida valmistamansa tuotteen eri vaiheita sekä nimetä ja luokitella tekstin avulla omaa suunnitelmaa, työskentelyprosessia sekä valmista tuotetta.	Oppilas osaa valokuvata ja videoida oman tuotteen vaiheita sekä kirjoittaa lyhyitä havaintoja kuvien perusteella.
T7 Oppilas harjoittelee arvioimaan ja arvostamaan	S6	Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osaa kertoa omasta ja toisten työstä ja työskentelystä sekä nimetä	Oppilas tuntee käsitteet työ, työskentely ja arviointi. Oppilas osaa omin sanoin

omaa käsityöprosessiaan. Oppilas harjoittelee antamaan rakentavaa vertaispalautetta muiden töistä.			hallitsemiaan ja vielä kehitettävistä osaamisen kohteita. Oppilas arvostaa työtään viemällä sen myös kotiin huoltajien arvioitavaksi.	kertoa oman ja toisten työn ja työskentelyn vaiheista.
T8 Oppilas arvioi kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti. Oppilas harjoittelee taloudellista ja ekologista materiaalien käyttöä.	S1-S3, S5	Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta, materiaalien taloudellinen ja ekologinen käyttö	Oppilas osaa nimetä erilaisia tapoja valmistaa ja käyttää tuotteita. Oppilas osaa huomioida taloudellista ja ekologista materiaalien käyttöä. .	Oppilas muistaa termit kulutus- ja tuotantotapa. Oppilas on tutustunut taloudelliseen ja ekologiseen materiaalien käyttöön.

Käsityön arviointiperusteet **4. vuosiluokan** päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas keksii, kokeilee ja hyödyntää käsityössään paikallisuutta. Oppilas kiinnostuu innovatiivisesta käsin tekemisestä.			Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas etenee työskentelyssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheiden mukaan: oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi. Oppilas harjoittelee suunnittelemaan käsityötänsä monipuolisen ideoinnin, tutkimisen ja kokeilujen pohjalta. Oppilas harjoittelee käsityöilmaisua ja tuotteen käyttötilanteen vaatimusten huomioon ottamista.	S1-S6	Oman työn suunnittelu, ideointi, tutkiminen, kokeilujen työstäminen, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi. Käsityöilmaisun ja tuotteen käyttötilanteiden huomioonottaminen.	Oppilas etenee työskentelyssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheiden mukaan ja osaa dokumentoida sen tärkeimmät seikat. Oppilas käyttää käsityössään monipuolista ideointia, tutkivaa ja kokeilevaa otetta sekä alkaa tiedostaa tuotteen käyttötilanteen vaatimuksia.	Oppilas osaa ohjatusti työskennellä kokonaisen käsityöprosessin vaiheiden mukaan ja dokumentoida ohjatusti sitä. Oppilas käyttää tuetusti käsityössään ideointia, aloittelee tutkivaa ja kokeilevaa otetta. Oppilas on tutustunut tuotteen käyttötilanteen vaatimuksiin.
T3 Oppilas suunnittelee ja harjoittelee valmistamaan tuotteita yksin tai yhdessä. Oppilas harjoittelee yksin tai ryhmässä suunnittelemaan käsityönsä valmistuksen työvaiheita ja	S1-S4	Tuotteen valmistaminen. Käsityön valmistuksen työvaiheiden harjoitteleminen yksin tai ryhmässä ja mitoitusten tekeminen.	Oppilas osaa harjoittelun jälkeen suunnitella ja valmistaa töitä yksin tai yhdessä. Oppilas suunnittelee käsityön eri työvaiheita ja osaa tehdä mitoituksia.	Oppilas osaa ohjatusti harjoitella ja suunnitella töiden tekemistä yksin tai yhdessä. Oppilas suunnittelee ohjatusti käsityön eri työvaiheita ja osaa tehdä yksinkertaisia mitoituksia.

tekemään mitoituksia.				
T4 Oppilas tuntee käsityön käsitteitä, erilaisia materiaaleja, materiaalien ominaisuuksia sekä tarkoituksenmukaisia työstötapoja. Oppilas harjoittelee lukemaan ja ymmärtämään kuvallista ja sanallista käsityön valmistuksessa tarvittavaa tietoa.	S3, S5	Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen. Käsityön valmistuksessa tarvittavan kuvallisen ja sanallisen tiedon käyttäminen.	Oppilas tuntee opetetut ja oman käsityönsä keskeiset käsitteet, materiaalit ja materiaalien ominaisuudet sekä harjoittelee niiden tarkoituksenmukaista työstämistä. Oppilas käyttää kuvallista ja sanallista tietoa käsityön valmistuksessa.	Oppilas tunnistaa joitakin opetettuja ja oman käsityönsä keskeisiä käsitteitä, materiaaleja ja materiaalien ominaisuuksia sekä harjoittelee tutettuna niiden tarkoituksenmukaista työstämistä. Oppilas tutustuu käsityön kuvalliseen ja sanalliseen tietoon.
T5 Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia ja turvallisia työvälineitä sekä työskentelee pitkäjänteisesti. Oppilas harjoittelee vastuuntuntoista, omatoimista ja rauhallista työskentelyä.	S1-S5	Työskentelytaidot	Oppilas valitsee pääasiassa tarkoituksenmukaisia työvälineitä ja käyttää niitä turvallisesti sekä työskentelee usein pitkäjänteisesti, vastuuntuntoisesti, omatoimisesti ja rauhallisesti.	Oppilas tarvitsee usein ohjausta työvälineiden valinnassa ja turvallisessa käytössä sekä rohkaisua työskentelyn pitkäjänteisyydessä, vastuuntuntoisuudessa omatoimisuudessa ja rauhallisessa työskentelytavassa.
T6 Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä kokonaisessa käsityöprosessissa ja sen dokumentoinnissa.	S1, S2, S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa valokuvata ja videoida valmistamansa tuotteen eri vaiheita sekä kertoa ja luokitella tekstin avulla omaa suunnitelmaa, työskentelyprosessia sekä valmista tuotetta.	Oppilas osaa valokuvata ja videoida oman tuotteen vaiheita sekä kirjoittaa lyhyitä havaintoja ja luokitteluja kuvien perusteella.
T7 Oppilas arvioi vuorovaikutteisesti omaa käsityöprosessia ja arvostaa sitä. Oppilas harjoittelee antamaan	S6	Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osaa kertoa oman ja muiden työn ja työskentelyn vaiheista, osaamisesta sekä vielä kehitettävistä	Oppilas osaa omin sanoin kertoa oman ja muiden työn ja työskentelyn vaiheista, osaamisesta sekä vielä

rakentavaa vertaispalautetta muiden töistä.			osaamisen kohteista. Oppilas arvostaa työtään viemällä sen kotiin huoltajien arvioitavaksi.	kehitettävistä osaamisen kohteista.
T8 Oppilas arvioi kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti. Oppilas tutustuu kierrätyksen ja korjaamisen mahdollisuuksiin käsityöllisin menetelmin.	S1-S3, S5	Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta, kierrätyksen ja korjaamisen mahdollisuudet käsityöllisin menetelmin.	Oppilas osaa havainnollistaa antamalla esimerkkejä kulutus- ja tuotantotavoista. Oppilas muistaa termin elinkaari. Oppilas osaa huomioida kierrätyksen ja korjaamisen mahdollisuuksia.	Oppilas muistaa termit kulutus- ja tuotantotapa sekä elinkaari. Oppilas on tutustunut ohjatusti kierrätyksen ja korjaamisen mahdollisuuksiin.

Käsityön arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas keksii, soveltaa, kokeilee ja hyödyntää käsityössään paikallisuutta. Oppilas arvostaa innovatiivisia mahdollisuuksia käsityössään ja osaa ideoita itseään innostavia käsitöitä. Oppilas muodostaa käsityöprosessin kokemuksista kestäviä elämänhallinnallisia taitoja.	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.
T2 Oppilas etenee työskentelyssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheiden mukaan, ymmärtää niiden keskinäiset väliset merkitykset sekä dokumentoinnin. Oppilas suunnittelee monipuolisen ideoinnin, tutkimisen ja kokeilujen pohjalta käsityötänsä. Oppilas ottaa suunnittelussaan huomioon tuotteen käyttötarkoituksen ja pohtii käsityönsä ekologista jalanjälkeä.	S1-S6	Oman työn ideointi, suunnittelu, valmistus, arviointi, prosessin dokumentointi ja tuotteen käyttötarkoitus sekä ekologisuus	Oppilas ymmärtää suunnitelmien ja lopullisen dokumentoinnin välisen yhteyden ja osaa toteuttaa sen. Oppilas osaa suunnittelussaan huomioida tuotteen käyttötarkoitusta ja ekologiaa.	Oppilas ymmärtää suunnitelmien ja lopullisen dokumentoinnin välisen yhteyden ja osaa toteuttaa sen ohjatusti. Oppilas osaa suunnitella ohjatusti käsityötänsä.

T3 Oppilas huomioi suunnitteluun liittyviä tekijöitä, materiaalit, työtavat, aika, oma osaaminen, ja valmistaa tuotteita yksin tai yhdessä. Oppilas harjoittelee yksin tai ryhmässä laatimaan käsityölleen valmistusjärjestyksen mitoituksineen. Oppilas harjaantuu käsityötaidoissaan.	S1-S4	Tuotteen valmistaminen valmistusjärjestyksen mukaisesti	Oppilas osaa suunnitellessaan valita työtapoja ja materiaaleja ymmärtäen ajan, omien taitojen ja yhteistyön merkityksen. Oppilas osaa mitoittaa suunnittelemansa tuotteen sekä valmistaa sen valmistusjärjestyksen mukaisesti	Oppilas osaa suunnitellessaan ohjatusti valita työtapoja ja materiaaleja ymmärtäen ajan, omien taitojen ja yhteistyön merkityksen. Oppilas osaa ohjatusti laatia valmistusjärjestyksen.
T4 Oppilas tuntee käsityön käsitteitä, erilaisia materiaaleja ja niiden ominaisuuksia sekä harjoittelee työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas opettelee löytämään käsityön valmistamisessa tarvittavaa tietoa, tutkimaan ja kokeilemaan.	S3-S5	Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden tutkiminen, kokeileminen, valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas tuntee useimmat opetetut ja käsityöhönsä liittyvät käsitteet, materiaalit ja niiden ominaisuudet sekä harjoittelee tutkimaan, kokeilemaan sekä työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti.	Oppilas tuntee joitakin opetetuista ja käsityöhönsä liittyvistä käsitteistä, materiaaleista ja niiden ominaisuuksista sekä harjoittelee ohjattuna tutkimaan ja kokeilemaan sekä työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti.
T5 Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia ja turvallisia työvälineitä ja -menetelmiä sekä työskentelee pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti. Oppilas harjoittelee harkitsevaista työskentelyä.	S1-S5	Työskentelytaidot	Oppilas valitsee pääasiassa tarkoituksenmukaisia työvälineitä ja -menetelmiä käyttäen niitä turvallisesti sekä työskentelee useimmiten pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti.	Oppilas tarvitsee usein ohjausta työvälineiden ja -menetelmien valinnassa ja niiden turvallisessa käytössä sekä rohkaisua työskentelyn pitkäjänteisyydessä ja vastuuntuntoisuudessa
T6 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa kokonaisessa	S1, S2, S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa (kuvaaminen,	Oppilas osaa valokuvata ja videoida oman tuotteen

käsityöprosessissa ja sen dokumentoinnissa.		omassa työskentelyssä	piirtäminen ja kirjoittaminen) ohjatusti ja tuettuna käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.	suunnittelun ja valmistuksen vaiheita sekä kirjoittaa lyhyitä havaintoja ja johtopäätöksiä kuvien perusteella.
T7 Oppilas arvioi vuorovaikutteisesti omaa ja muiden käsityöprosessia. Oppilas arvostaa käsityöosaamista.	S6	Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen.	Oppilas osaa kertoa oman ja muiden työn ja työskentelyn vaiheista, osaamisesta sekä vielä kehitettävistä osaamisen kohteista. Oppilas osaa antaa vertaispalautetta. Oppilas arvostaa työtään viemällä sen kotiin huoltajien arvioitavaksi.	Oppilas osaa omin sanoin kertoa oman ja muiden työn ja työskentelyn vaiheista, osaamisesta sekä vielä kehitettävistä osaamisen kohteista. Oppilas osaa antaa vertaispalautetta.
T8 Oppilas ymmärtää erilaisten kulutus- ja tuotantotapojen merkityksiä ja kykenee tekemään erilaisia valintoja. Oppilas huomaa itsenäisesti ympäristöstä käyttökelpoisia materiaaleja, joita voi kestävästi hyödyntää työskentelyssä.	S1-S3, S5	Kulutus ja tuotantotapojen pohdinta sekä kestävä kehitys ja ympäristöstä löytyvien materiaalien hyödyntäminen työskentelyssä	Oppilas osaa omin sanoin kertoa ja havainnollistaa, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas osaa hyödyntää ympäristöstä löytyvää materiaalia työskentelyssään.	Oppilas osaa ymmärtää termin elinkaari ja antaa esimerkkejä kulutus- ja tuotantotavoista. Oppilas on pohtinut ympäristöstä löytyvään materiaaliin käyttömahdollisuuksia käsityössä.

Käsityön arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas harjoittelee keksivää, kokeilevaa ja paikallisuutta hyödyntävää käsityötä.

Oppilas kiinnostuu oman ideoinnin pohjalta tapahtuvasta käsillä tekemisestä. Oppilas saa onnistumisen kokemuksia käsityöstä.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään omia innostavia ideoita.

Oppilasta ohjataan etsimään omasta elämästään konkreettisia tilanteita, joihin hän opettelee pohtimaan käsityöllistä ratkaisua.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilaassa pyritään herättämään ajatus tai mielikuva, jonka pohjalta hän voi ideoida.

Ideoinnin kehittymiseksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin pohjana käytetään oppilaan omaa kokemusta ja mielikuvitusta.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Esitellään erilaisia käsityötaitoja ja käsityön mahdollisuuksia sosiaalisen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Oppilasta ohjataan tunnistamaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu, joka sisältää alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle ja ulkoasulle.

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja käytettävissä olevat materiaalit, työvälineet sekä taloudellisuus.

Oppilasta ohjataan pohtimaan tutkien ja kokeillen, yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussaan omat tekemisen taidot.

Oppilasta ohjataan tekemään kokeiluja materiaaleilla, työvälineillä ja -menetelmillä.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan tutustumaan käsityön merkitykseen ihmisen kasvulle ja hyvinvoinnille.

Oppilaalle tarjotaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Työstetään puuta, metallia ja muovia erilaisin menetelmin: mitataan, sahataan, höylätään, hiotaan, liitetään, naulataan ja harjoitellaan tekemään pintakäsittelyä.

Tutustutaan elektroniikkaan rakentamalla avoin ja suljettu virtapiiri.

Lankaa työstetään virkkaamalla ja

kangasta työstetään ompelemalla ompelukoneella.

Harjoitellaan kuvioimaan tekstiiliä kirjomalla koneompelein ja painamalla tai maalaamalla kankaalle.

Harjoitellaan tuntemaan erilaisia materiaaleja, kuten puu, metalli, muovi, kangas, lanka, puuvillakuitu.

Tutustutaan käytettävään materiaaliin ja tekniikkaan liittyviin termeihin, esimerkiksi virkkausmerkkeihin.

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, ominaisuuksiin, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen. Kiinnitetään huomiota ekologisesti ja eettisesti kestävään tuotantoon.

Harjoitellaan käyttämään sallittuja koneita turvallisesti. Opetellaan lajittelemaan käsityön jätteet.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja, kuten esim. ristikko-, kenno-, palkki- ja silmukkarakenteet, sähkön ja lämmön johtuminen.

Harjoitellaan kiinnittämään huomiota käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin sekä opetellaan suojautumaan niiltä.

Perehdytään työmenetelmien turvallisuuteen niin, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Opitaan vastuuntuntoista työskentelyä opettelemalla huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin merkitykseen käsityöprosessin kuvaajana.

Harjoitellaan käsityön suunnittelun ja työskentelyn vaiheiden kuvailemista ja kuvaamista. Esitellään omia ja yhdessä tehtyjä arviointeja toisille.

Oppilasta ohjataan tarkastelemaan kokonaista käsityötä sen kaikissa vaiheissa.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan piirtäen ja kertoen suunnitelmasta ja käytetään yksinkertaista tieto- ja viestintäteknologiaa.

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tunnistaa omassa työskentelyssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheet: oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi.

Oppilas harjoittelee suunnittelemaan käsityötänsä monipuolisen ideoinnin, tutkimisen ja kokeilujen pohjalta.

Oppilas harjoittelee pohtimaan tuotoksen käyttötilanteen vaatimuksia tuotokselle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin, johon sisältyy oman työn suunnittelu, valmistus ja työskentelynaikainen arviointi. Hän dokumentoi prosessia.

Arvioinnin kohde

Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin osat. Oppilas toteuttaa jonkin käsityöprosessin osan opettajan konkreettisesti ohjaamana ja dokumentoi sen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toteuttaa käsityöprosessin keskeiset osat opettajan ohjaamana. Oppilas dokumentoi joitakin käsityöprosessin vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja dokumentoi sen eri vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin itsenäisesti ja dokumentoi käsityöprosessin vaiheet. Oppilas pohtii omaa työskentelyään.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään omia innostavia ideoita.

Oppilasta ohjataan etsimään omasta elämästään konkreettisia tilanteita, joihin hän opettelee pohtimaan käsityöllistä ratkaisua.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilaassa pyritään herättämään ajatus tai mielikuva, jonka pohjalta hän voi ideoida.

Ideoinnin kehittymiseksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin pohjana käytetään oppilaan omaa kokemusta ja mielikuvitusta.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Esitellään erilaisia käsityötaitoja ja käsityön mahdollisuuksia sosiaalisen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Oppilasta ohjataan tunnistamaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu, joka sisältää alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle ja ulkoasulle.

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja käytettävissä olevat materiaalit, työvälineet sekä taloudellisuus.

Oppilasta ohjataan pohtimaan tutkien ja kokeillen, yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussaan omat tekemisen taidot.

Oppilasta ohjataan tekemään kokeiluja materiaaleilla, työvälineillä ja -menetelmillä.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan tutustumaan käsityön merkitykseen ihmisen kasvulle ja hyvinvoinnille.

Oppilaalle tarjotaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Työstetään puuta, metallia ja muovia erilaisin menetelmin: mitataan, sahataan, höylätään, hiotaan, liitetään, naulataan ja harjoitellaan tekemään pintakäsittelyä.

Tutustutaan elektroniikkaan rakentamalla avoin ja suljettu virtapiiri.

Lankaa työstetään virkkaamalla ja

kangasta työstetään ompelemalla ompelukoneella.

Harjoitellaan kuvioimaan tekstiiliä kirjomalla koneompelein ja painamalla tai maalaamalla kankaalle.

Harjoitellaan tuntemaan erilaisia materiaaleja, kuten puu, metalli, muovi, kangas, lanka, puuvillakuitu.

Tutustutaan käytettävään materiaaliin ja tekniikkaan liittyviin termeihin, esimerkiksi virkkausmerkkeihin.

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, ominaisuuksiin, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen. Kiinnitetään huomiota ekologisesti ja eettisesti kestävään tuotantoon.

Harjoitellaan käyttämään sallittuja koneita turvallisesti. Opetellaan lajittelemaan käsityön jätteet.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja, kuten esim. ristikko-, kenno-, palkki- ja silmukkarakenteet, sähkön ja lämmön johtuminen.

Harjoitellaan kiinnittämään huomiota käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin sekä opetellaan suojautumaan niiltä.

Perehdytään työmenetelmien turvallisuuteen niin, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Opitaan vastuuntuntoista työskentelyä opettelemalla huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin merkitykseen käsityöprosessin kuvaajana.

Harjoitellaan käsityön suunnittelun ja työskentelyn vaiheiden kuvailemista ja kuvaamista. Esitellään omia ja yhdessä tehtyjä arviointeja toisille.

Oppilasta ohjataan tarkastelemaan kokonaista käsityötä sen kaikissa vaiheissa.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan piirtäen ja kertoen suunnitelmasta ja käytetään yksinkertaista tieto- ja viestintäteknologiaa.

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee suunnittelemaan ja valmistamaan tuotteita yksin tai yhdessä.

Oppilas harjoittelee yksin tai ryhmässä pohtimaan käsityönsä valmistuksen työvaiheita ja tekemään yksinkertaisia mitoituksia.

Oppilas harjoittelee käsityönsä valmistuksen ja työvaiheiden pohtimista sekä tekee yksinkertaisia mitoituksia yksin tai ryhmässä.

Oppilas harjaantuu käsityötaidoissaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja valmistaa yksin tai ryhmässä käsityötuotteen tai teoksen, jossa toteutuu perustellut, esteettiset ja tekniset ratkaisut.

Arvioinnin kohde

Tuotteen valmistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee tai valmistaa tuotetta tai teosta opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus. Oppilas arvioi ja perustelee tuotteen esteettisiä tai toiminnallisia ratkaisuja.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään omia innostavia ideoita.

Oppilasta ohjataan etsimään omasta elämästään konkreettisia tilanteita, joihin hän opettelee pohtimaan käsityöllistä ratkaisua.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilaassa pyritään herättämään ajatus tai mielikuva, jonka pohjalta hän voi ideoida.

Ideoinnin kehittymiseksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin pohjana käytetään oppilaan omaa kokemusta ja mielikuvitusta.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Esitellään erilaisia käsityötaitoja ja käsityön mahdollisuuksia sosiaalisen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Oppilasta ohjataan tunnistamaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu, joka sisältää alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle ja ulkoasulle.

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja käytettävissä olevat materiaalit, työvälineet sekä taloudellisuus.

Oppilasta ohjataan pohtimaan tutkien ja kokeillen, yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussaan omat tekemisen taidot.

Oppilasta ohjataan tekemään kokeiluja materiaaleilla, työvälineillä ja -menetelmillä.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan tutustumaan käsityön merkitykseen ihmisen kasvulle ja hyvinvoinnille.

Oppilaalle tarjotaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Työstetään puuta, metallia ja muovia erilaisin menetelmin: mitataan, sahataan, höylätään, hiotaan, liitetään, naulataan ja harjoitellaan tekemään pintakäsittelyä.

Tutustutaan elektroniikkaan rakentamalla avoin ja suljettu virtapiiri.

Lankaa työstetään virkkaamalla ja

kangasta työstetään ompelemalla ompelukoneella.

Harjoitellaan kuvioimaan tekstiiliä kirjomalla koneompelein ja painamalla tai maalaamalla kankaalle.

Harjoitellaan tuntemaan erilaisia materiaaleja, kuten puu, metalli, muovi, kangas, lanka, puuvillakuitu.

Tutustutaan käytettävään materiaaliin ja tekniikkaan liittyviin termeihin, esimerkiksi virkkausmerkkeihin.

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, ominaisuuksiin, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen. Kiinnitetään huomiota ekologisesti ja eettisesti kestävään tuotantoon.

Harjoitellaan käyttämään sallittuja koneita turvallisesti. Opetellaan lajittelemaan käsityön jätteet.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tunnistaa käsityön käsitteitä, erilaisia materiaaleja sekä harjoittelee niiden tarkoituksenmukaisia työstötapoja.

Oppilas harjoittelee lukemaan ja ymmärtämään kuvallista ja sanallista käsityön valmistuksessa tarvittavaa tietoa.

Oppilas harjoittelee lukemaan ja ymmärtämään käsityön valmistuksessa tarvittavaa kuvallista ja sanallista tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä ja tuntee erilaisia käsityön materiaaleja. Hän työstää tarkoituksenmukaisesti erilaisia materiaaleja ja valitsee niihin sopivia valmistusmenetelmiä.

Arvioinnin kohde

Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistusmenetelmien valinta, yhdistäminen ja työstäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää käsityön käsitteistöä ja käyttää käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä monipuolisesti. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää taitavasti eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä soveltaen niitä tarkoituksenmukaisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussaan omat tekemisen taidot.

Oppilasta ohjataan tekemään kokeiluja materiaaleilla, työvälineillä ja -menetelmillä.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja, kuten esim. ristikko-, kenno-, palkki- ja silmukkarakenteet, sähkön ja lämmön johtuminen.

Harjoitellaan kiinnittämään huomiota käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin sekä opetellaan suojautumaan niiltä.

Perehdytään työmenetelmien turvallisuuteen niin, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Opitaan vastuuntuntoista työskentelyä opettelemalla huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee tarkoituksenmukaisten työvälineiden valintaa ja turvallista käyttöä sekä pitkäjännitteistä työskentelyä.

Oppilas harjoittelee vastuuntuntoista, omatoimista ja rauhallista työskentelyä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti ja työskentelee työturvallisuusohjeita noudattaen. Hän valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä.

Arvioinnin kohde

Työskentelytaidot.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee pitkäjänteistä ja turvallista työskentelyä opettajan konkreettisesti ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää työvälineitä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti, vastuullisesti ja turvallisesti opettajan ohjaamana. Oppilas harjoittelee tavoitteellista työskentelyä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta työskentelystään sekä toimii pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuuntuntoisesti, pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas huomioi työturvallisuuden omassa ja toisten kanssa työskentelyssä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa valita niistä tarkoituksenmukaisimmat.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä

uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään omia innostavia ideoita.

Oppilasta ohjataan etsimään omasta elämästään konkreettisia tilanteita, joihin hän opettelee pohtimaan käsityöllistä ratkaisua.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilaassa pyritään herättämään ajatus tai mielikuva, jonka pohjalta hän voi ideoida.

Ideoinnin kehittymiseksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin pohjana käytetään oppilaan omaa kokemusta ja mielikuvitusta.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Esitellään erilaisia käsityötaitoja ja käsityön mahdollisuuksia sosiaalisen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Oppilasta ohjataan tunnistamaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu, joka sisältää alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle ja ulkoasulle.

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja käytettävissä olevat materiaalit, työvälineet sekä taloudellisuus.

Oppilasta ohjataan pohtimaan tutkien ja kokeillen, yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussaan omat tekemisen taidot.

Oppilasta ohjataan tekemään kokeiluja materiaaleilla, työvälineillä ja -menetelmillä.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan tutustumaan käsityön merkitykseen ihmisen kasvulle ja hyvinvoinnille.

Oppilaalle tarjotaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Työstetään puuta, metallia ja muovia erilaisin menetelmin: mitataan, sahataan, höylätään, hiotaan, liitetään, naulataan ja harjoitellaan tekemään pintakäsittelyä.

Tutustutaan elektroniikkaan rakentamalla avoin ja suljettu virtapiiri.

Lankaa työstetään virkkaamalla ja

kangasta työstetään ompelemalla ompelukoneella.

Harjoitellaan kuvioimaan tekstiiliä kirjomalla koneompelein ja painamalla tai maalaamalla kankaalle.

Harjoitellaan tuntemaan erilaisia materiaaleja, kuten puu, metalli, muovi, kangas, lanka, puuvillakuitu.

Tutustutaan käytettävään materiaaliin ja tekniikkaan liittyviin termeihin, esimerkiksi virkkausmerkkeihin.

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, ominaisuuksiin, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen. Kiinnitetään huomiota ekologisesti ja eettisesti kestävään tuotantoon.

Harjoitellaan käyttämään sallittuja koneita turvallisesti. Opetellaan lajittelemaan käsityön jätteet.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja, kuten esim. ristikko-, kenno-, palkki- ja silmukkarakenteet, sähkön ja lämmön johtuminen.

Harjoitellaan kiinnittämään huomiota käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin sekä opetellaan suojautumaan niiltä.

Perehdytään työmenetelmien turvallisuuteen niin, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Opitaan vastuuntuntoista työskentelyä opettelemalla huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä kokonaisessa käsityöprosessissa ja sen dokumentoinnissa.

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa yksinkertaisessa dokumentoinnissa kokeillen suunnitelman tai kuvan liittämistä tallenteeseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa jonkin käsityöprosessin vaiheen aikana opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opettajan ohjaamana käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjeistuksen mukaisesti käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää itsenäisesti oman käsityöprosessinsa eri vaiheisiin ja niiden dokumentointiin sopivia tieto- ja viestintäteknologian välineitä.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään omia innostavia ideoita.

Oppilasta ohjataan etsimään omasta elämästään konkreettisia tilanteita, joihin hän opettelee pohtimaan käsityöllistä ratkaisua.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilaassa pyritään herättämään ajatus tai mielikuva, jonka pohjalta hän voi ideoida.

Ideoinnin kehittymiseksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin pohjana käytetään oppilaan omaa kokemusta ja mielikuvitusta.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Esitellään erilaisia käsityötaitoja ja käsityön mahdollisuuksia sosiaalisen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Oppilasta ohjataan tunnistamaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu, joka sisältää alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle ja ulkoasulle.

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja käytettävissä olevat materiaalit, työvälineet sekä taloudellisuus.

Oppilasta ohjataan pohtimaan tutkien ja kokeillen, yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin merkitykseen käsityöprosessin kuvaajana.

Harjoitellaan käsityön suunnittelun ja työskentelyn vaiheiden kuvailemista ja kuvaamista. Esitellään omia ja yhdessä tehtyjä arviointeja toisille.

Oppilasta ohjataan tarkastelemaan kokonaista käsityötä sen kaikissa vaiheissa.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan piirtäen ja kertoen suunnitelmasta ja käytetään yksinkertaista tieto- ja viestintäteknologiaa.

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee arvioimaan ja arvostamaan omaa käsityöprosessiaan.

Oppilas harjoittelee antamaan rakentavaa vertaispalautetta muiden töistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä sekä tarkastelee omaa käsityöprosessiaan ja tarvittaessa muuttaa työskentelyään. Hän antaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Arvioinnin kohde

Oman työn ja käsityöprosessin tarkastelu, vertaispalautteen antaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee oman työn ja käsityöprosessin tarkastelua sekä vertaispalautteen antamista opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun sekä vertaispalautteen antamiseen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu rakentavasti oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun. Oppilas osallistuu tarkoituksenmukaisesti vertaispalautteen antamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee realistisesti omaa työtään ja käsityöprosessiaan. Oppilas antaa aktiivisesti rakentavaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin merkitykseen käsityöprosessin kuvaajana.

Harjoitellaan käsityön suunnittelun ja työskentelyn vaiheiden kuvailemista ja kuvaamista. Esitellään omia ja yhdessä tehtyjä arviointeja toisille.

Oppilasta ohjataan tarkastelemaan kokonaista käsityötä sen kaikissa vaiheissa.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan piirtäen ja kertoen suunnitelmasta ja käytetään yksinkertaista tieto- ja viestintäteknologiaa.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tunnistaa erilaisia kulutus- ja tuotantotapoja.

Oppilas harjoittelee taloudellista ja ekologista materiaalien käyttöä. Oppilas etsii ympäristöstä käyttökelpoisia materiaaleja, joita voi kestävästi hyödyntää työskentelyssä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee kulutus- ja tuotantotapoja monipuolisesti. Hän valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.

Arvioinnin kohde

Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii kulutus- ja tuotantotapoja opettajan ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee monipuolisesti kulutus- ja tuotantotapojen vaikutusta tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti ja perustelee valintojaan.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään omia innostavia ideoita.

Oppilasta ohjataan etsimään omasta elämästään konkreettisia tilanteita, joihin hän opettelee pohtimaan käsityöllistä ratkaisua.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilaassa pyritään herättämään ajatus tai mielikuva, jonka pohjalta hän voi ideoida.

Ideoinnin kehittymiseksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin pohjana käytetään oppilaan omaa kokemusta ja mielikuvitusta.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Esitellään erilaisia käsityötaitoja ja käsityön mahdollisuuksia sosiaalisen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Oppilasta ohjataan tunnistamaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu, joka sisältää alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle ja ulkoasulle.

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja käytettävissä olevat materiaalit, työvälineet sekä taloudellisuus.

Oppilasta ohjataan pohtimaan tutkien ja kokeillen, yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan huomioimaan suunnittelussaan omat tekemisen taidot.

Oppilasta ohjataan tekemään kokeiluja materiaaleilla, työvälineillä ja -menetelmillä.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja, kuten esim. ristikko-, kenno-, palkki- ja silmukkarakenteet, sähkön ja lämmön johtuminen.

Harjoitellaan kiinnittämään huomiota käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin sekä opetellaan suojautumaan niiltä.

Perehdytään työmenetelmien turvallisuuteen niin, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Opitaan vastuuntuntoista työskentelyä opettelemalla huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas keksii, kokeilee ja hyödyntää käsityössään paikallisuutta.

Oppilas kiinnostuu innovatiivisesta käsin tekemisestä.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään yksin tai yhdessä innostavia ideoita ja uskomaan niihin. Oppilasta myös rohkaistaan yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Harjaannutaan huomaamaan tutussa ympäristössä tilanteita, joihin voidaan hakea ratkaisua käsityön keinoin.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilasta ohjataan ilmaisemaan itseään käsityönsä avulla.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaita ohjataan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin: sosiaalinen media, museot, näyttelyt tai vierailut.

Tiedetään käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle ja valmistukselle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja sen ilmaiseva viesti.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään yksin tai ryhmässä työn valmistamiseen tarvittaviin taitoihin, valmistustapaan ja työjärjestykseen.

Oppilasta ohjataan etsimään tietoa tekemisestä sekä selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä hakemaan tietoa niiden ominaisuuksista.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan kiinnittämään huomiota käsityön merkitykseen ihmisen kasvulle ja hyvinvoinnille.

Harjoitellaan mittaamista ja mittojen merkitsemistä suunnitelmaan.

Työstetään puuta, metallia ja muovia sahaamalla, höyläämällä, hiomalla, liittämällä, naulaamalla ja pintakäsittelyllä.

Tutustutaan elektroniikkatyöhön opettelemalla juottamaan.

Kuitua työstetään huovuttamalla,

lankaa työstetään kutomalla ja

kangasta työstetään ompelemalla ompelukoneella.

Perehdytään erilaisiin materiaaleihin kuten puuhun, metalliin, muoviin, kankaaseen, lankaan, pellavakuituun sekä niiden valmistusmenetelmiin ja ominaisuuksiin.

Tutustutaan materiaaliin ja tekniikkaan liittyviin termeihin, kuten loimi, kude, sauma, päärme, kaava, anturit, toimilaitteet.

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, ominaisuuksiin, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen.

Tutustutaan ekologisesti ja eettisesti kestävän tuotannon perusajatuksiin.

Harjoitellaan käyttämään sallittuja koneita turvallisesti.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja.

Harjoitellaan tunnistamaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä harjoitellaan niiltä suojautumista.

Ymmärretään työmenetelmien turvallisuuden merkitys siten, että osataan käyttää harkiten työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Opitaan vastuuntuntoista työskentelyä opettelemalla huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Saadaan kokemusta dokumentoinnin merkityksestä arvioinnin apuvälineenä.

Harjoitellaan suunnittelun, työskentelyn vaiheiden ja arvioinnin esittämistä sekä valmiin työn esittelyä digitaalisesti.

Ohjataan oppilasta tarkastelemaan käsitysprosessia sen kaikissa vaiheissa kannustavasti sekä korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia.

Arvioinnin yhteydessä ohjataan oppilasta pohtimaan yksin ja yhdessä käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan piirtäen ja kertoen suunnitelmasta ja käytetään yksinkertaista tieto- ja viestintäteknologiaa.

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas etenee työskentelyssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheiden mukaan: oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi.

Oppilas harjoittelee suunnittelemaan käsityötänsä käsityötään monipuolisen ideoinnin, tutkimisen ja kokeilujen pohjalta. Oppilas harjoittelee käsityöilmaisua ja tuotteen käyttötilanteen vaatimusten huomioon ottamista. Oppilas ottaa työskentelyssään huomioon tuotteen käyttötarkoituksen tai –tilanteen vaatimukset.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin, johon sisältyy oman työn suunnittelu, valmistus ja työskentelynaikainen arviointi. Hän dokumentoi prosessia.

Arvioinnin kohde

Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin osat. Oppilas toteuttaa jonkin käsityöprosessin osan opettajan konkreettisesti ohjaamana ja dokumentoi sen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toteuttaa käsityöprosessin keskeiset osat opettajan ohjaamana. Oppilas dokumentoi joitakin käsityöprosessin vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja dokumentoi sen eri vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin itsenäisesti ja dokumentoi käsityöprosessin vaiheet. Oppilas pohtii omaa työskentelyään.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään yksin tai yhdessä innostavia ideoita ja uskomaan niihin. Oppilasta myös rohkaistaan yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Harjaannutaan huomaamaan tutussa ympäristössä tilanteita, joihin voidaan hakea ratkaisua käsityön keinoin.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilasta ohjataan ilmaisemaan itseään käsityönsä avulla.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaita ohjataan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin: sosiaalinen media, museot, näyttelyt tai vierailut.

Tiedetään käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle ja valmistukselle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja sen ilmaiseva viesti.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään yksin tai ryhmässä työn valmistamiseen tarvittaviin taitoihin, valmistustapaan ja työjärjestykseen.

Oppilasta ohjataan etsimään tietoa tekemisestä sekä selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä hakemaan tietoa niiden ominaisuuksista.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan kiinnittämään huomiota käsityön merkitykseen ihmisen kasvulle ja hyvinvoinnille.

Harjoitellaan mittaamista ja mittojen merkitsemistä suunnitelmaan.

Työstetään puuta, metallia ja muovia sahaamalla, höyläämällä, hiomalla, liittämällä, naulaamalla ja pintakäsittelyllä.

Tutustutaan elektroniikkatyöhön opettelemalla juottamaan.

Kuitua työstetään huovuttamalla,

lankaa työstetään kutomalla ja

kangasta työstetään ompelemalla ompelukoneella.

Perehdytään erilaisiin materiaaleihin kuten puuhun, metalliin, muoviin, kankaaseen, lankaan, pellavakuituun sekä niiden valmistusmenetelmiin ja ominaisuuksiin.

Tutustutaan materiaaliin ja tekniikkaan liittyviin termeihin, kuten loimi, kude, sauma, päärme, kaava, anturit, toimilaitteet.

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, ominaisuuksiin, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen.

Tutustutaan ekologisesti ja eettisesti kestävän tuotannon perusajatuksiin.

Harjoitellaan käyttämään sallittuja koneita turvallisesti.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja.

Harjoitellaan tunnistamaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä harjoitellaan niiltä suojautumista.

Ymmärretään työmenetelmien turvallisuuden merkitys siten, että osataan käyttää harkiten työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Opitaan vastuuntuntoista työskentelyä opettelemalla huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Saadaan kokemusta dokumentoinnin merkityksestä arvioinnin apuvälineenä.

Harjoitellaan suunnittelun, työskentelyn vaiheiden ja arvioinnin esittämistä sekä valmiin työn esittelyä digitaalisesti.

Ohjataan oppilasta tarkastelemaan käsitysprosessia sen kaikissa vaiheissa kannustavasti sekä korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia.

Arvioinnin yhteydessä ohjataan oppilasta pohtimaan yksin ja yhdessä käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan piirtäen ja kertoen suunnitelmasta ja käytetään yksinkertaista tieto- ja viestintäteknologiaa.

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas suunnittelee ja harjoittelee valmistamaan tuotteita yksin tai yhdessä.

Oppilas harjoittelee yksin tai ryhmässä suunnittelemaan käsityönsä valmistuksen työvaiheita ja tekemään mitoituksia yksin tai ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja valmistaa yksin tai ryhmässä käsityötuotteen tai teoksen, jossa toteutuu perustellut, esteettiset ja tekniset ratkaisut.

Arvioinnin kohde

Tuotteen valmistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee tai valmistaa tuotetta tai teosta opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus. Oppilas arvioi ja perustelee tuotteen esteettisiä tai toiminnallisia ratkaisuja.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään yksin tai yhdessä innostavia ideoita ja uskomaan niihin. Oppilasta myös rohkaistaan yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Harjaannutaan huomaamaan tutussa ympäristössä tilanteita, joihin voidaan hakea ratkaisua käsityön keinoin.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilasta ohjataan ilmaisemaan itseään käsityönsä avulla.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi

tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaita ohjataan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin: sosiaalinen media, museot, näyttelyt tai vierailut.

Tiedetään käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle ja valmistukselle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja sen ilmaiseva viesti.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään yksin tai ryhmässä työn valmistamiseen tarvittaviin taitoihin, valmistustapaan ja työjärjestykseen.

Oppilasta ohjataan etsimään tietoa tekemisestä sekä selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä hakemaan tietoa niiden ominaisuuksista.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan kiinnittämään huomiota käsityön merkitykseen ihmisen kasvulle ja hyvinvoinnille.

Harjoitellaan mittaamista ja mittojen merkitsemistä suunnitelmaan.

Työstetään puuta, metallia ja muovia sahaamalla, höyläämällä, hiomalla, liittämällä, naulaamalla ja pintakäsittelyllä.

Tutustutaan elektroniikkatyöhön opettelemalla juottamaan.

Kuitua työstetään huovuttamalla,

lankaa työstetään kutomalla ja

kangasta työstetään ompelemalla ompelukoneella.

Perehdytään erilaisiin materiaaleihin kuten puuhun, metalliin, muoviin, kankaaseen, lankaan, pellavakuituun sekä niiden valmistusmenetelmiin ja ominaisuuksiin.

Tutustutaan materiaaliin ja tekniikkaan liittyviin termeihin, kuten loimi, kude, sauma, päärme, kaava, anturit, toimilaitteet.

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, ominaisuuksiin, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen.

Tutustutaan ekologisesti ja eettisesti kestävän tuotannon perusajatuksiin.

Harjoitellaan käyttämään sallittuja koneita turvallisesti.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tuntee käsityön käsitteitä, erilaisia materiaaleja, materiaalien ominaisuuksia sekä tarkoituksenmukaisia työstötapoja.

Oppilas harjoittelee lukemaan ja ymmärtämään kuvallista ja sanallista käsityön valmistuksessa tarvittavaa tietoa.

Oppilas harjoittelee lukemaan ja ymmärtämään käsityön valmistuksessa tarvittavaa kuvallista ja sanallista tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä ja tuntee erilaisia käsityön materiaaleja. Hän työstää tarkoituksenmukaisesti erilaisia materiaaleja ja valitsee niihin sopivia valmistusmenetelmiä.

Arvioinnin kohde

Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistusmenetelmien valinta, yhdistäminen ja työstäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää käsityön käsitteistöä ja käyttää käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä monipuolisesti. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää taitavasti eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä soveltaen niitä tarkoituksenmukaisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään yksin tai ryhmässä työn valmistamiseen tarvittaviin taitoihin, valmistustapaan ja työjärjestykseen.

Oppilasta ohjataan etsimään tietoa tekemisestä sekä selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä hakemaan tietoa niiden ominaisuuksista.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja.

Harjoitellaan tunnistamaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä harjoitellaan niiltä suojautumista.

Ymmärretään työmenetelmien turvallisuuden merkitys siten, että osataan käyttää harkiten työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Opitaan vastuuntuntoista työskentelyä opettelemalla huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia ja turvallisia työvälineitä sekä työskentelee pitkäjänteisesti.

Oppilas harjoittelee vastuuntuntoista, omatoimista ja rauhallista työskentelyä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti ja työskentelee työturvallisuusohjeita noudattaen. Hän valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä.

Arvioinnin kohde

Työskentelytaidot.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee pitkäjänteistä ja turvallista työskentelyä opettajan konkreettisesti ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää työvälineitä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti, vastuullisesti ja turvallisesti opettajan ohjaamana. Oppilas harjoittelee tavoitteellista työskentelyä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta työskentelystään sekä toimii pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuuntuntoisesti, pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas huomioi työturvallisuuden omassa ja toisten kanssa työskentelyssä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa valita niistä tarkoituksenmukaisimmat.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä

ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään yksin tai yhdessä innostavia ideoita ja uskomaan niihin. Oppilasta myös rohkaistaan yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Harjaannutaan huomaamaan tutussa ympäristössä tilanteita, joihin voidaan hakea ratkaisua käsityön keinoin.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilasta ohjataan ilmaisemaan itseään käsityönsä avulla.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaita ohjataan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin: sosiaalinen media, museot, näyttelyt tai vierailut.

Tiedetään käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle ja valmistukselle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja sen ilmaiseva viesti.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään yksin tai ryhmässä työn valmistamiseen tarvittaviin taitoihin, valmistustapaan ja työjärjestykseen.

Oppilasta ohjataan etsimään tietoa tekemisestä sekä selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä hakemaan tietoa niiden ominaisuuksista.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan kiinnittämään huomiota käsityön merkitykseen ihmisen kasvulle ja hyvinvoinnille.

Harjoitellaan mittaamista ja mittojen merkitsemistä suunnitelmaan.

Työstetään puuta, metallia ja muovia sahaamalla, höyläämällä, hiomalla, liittämällä, naulaamalla ja pintakäsittelyllä.

Tutustutaan elektroniikkatyöhön opettelemalla juottamaan.

Kuitua työstetään huovuttamalla,

lankaa työstetään kutomalla ja

kangasta työstetään ompelemalla ompelukoneella.

Perehdytään erilaisiin materiaaleihin kuten puuhun, metalliin, muoviin, kankaaseen, lankaan, pellavakuituun sekä niiden valmistusmenetelmiin ja ominaisuuksiin.

Tutustutaan materiaaliin ja tekniikkaan liittyviin termeihin, kuten loimi, kude, sauma, päärme, kaava, anturit, toimilaitteet.

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, ominaisuuksiin, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen.

Tutustutaan ekologisesti ja eettisesti kestävän tuotannon perusajatuksiin.

Harjoitellaan käyttämään sallittuja koneita turvallisesti.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja.

Harjoitellaan tunnistamaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä harjoitellaan niiltä suojautumista.

Ymmärretään työmenetelmien turvallisuuden merkitys siten, että osataan käyttää harkiten työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Opitaan vastuuntuntoista työskentelyä opettelemalla huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä kokonaisessa käsityöprosessissa ja sen dokumentoinnissa.

Oppilas kokeilee opittuja tieto- ja viestintäteknologiataitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa jonkin käsityöprosessin vaiheen aikana opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opettajan ohjaamana käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjeistuksen mukaisesti käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää itsenäisesti oman käsityöprosessinsa eri vaiheisiin ja niiden dokumentointiin sopivia tieto- ja viestintäteknologian välineitä.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään yksin tai yhdessä innostavia ideoita ja uskomaan niihin. Oppilasta myös rohkaistaan yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Harjaannutaan huomaamaan tutussa ympäristössä tilanteita, joihin voidaan hakea ratkaisua käsityön keinoin.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilasta ohjataan ilmaisemaan itseään käsityönsä avulla.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaita ohjataan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin: sosiaalinen media, museot, näyttelyt tai vierailut.

Tiedetään käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle ja valmistukselle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja sen ilmaiseva viesti.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Saadaan kokemusta dokumentoinnin merkityksestä arvioinnin apuvälineenä.

Harjoitellaan suunnittelun, työskentelyn vaiheiden ja arvioinnin esittämistä sekä valmiin työn esittelyä digitaalisesti.

Ohjataan oppilasta tarkastelemaan käsitysprosessia sen kaikissa vaiheissa kannustavasti sekä korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia.

Arvioinnin yhteydessä ohjataan oppilasta pohtimaan yksin ja yhdessä käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan piirtäen ja kertoen suunnitelmasta ja käytetään yksinkertaista tieto- ja viestintäteknologiaa.

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas arvioi vuorovaikutteisesti omaa käsityöprosessia ja arvostaa sitä.

Oppilas harjoittelee antamaan rakentavaa vertaispalautetta muiden töistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä sekä tarkastelee omaa käsityöprosessiaan ja tarvittaessa muuttaa työskentelyään. Hän antaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Arvioinnin kohde

Oman työn ja käsityöprosessin tarkastelu, vertaispalautteen antaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee oman työn ja käsityöprosessin tarkastelua sekä vertaispalautteen antamista opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun sekä vertaispalautteen antamiseen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu rakentavasti oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun. Oppilas osallistuu tarkoituksenmukaisesti vertaispalautteen antamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee realistisesti omaa työtään ja käsityöprosessiaan. Oppilas antaa aktiivisesti rakentavaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Saadaan kokemusta dokumentoinnin merkityksestä arvioinnin apuvälineenä.

Harjoitellaan suunnittelun, työskentelyn vaiheiden ja arvioinnin esittämistä sekä valmiin työn esittelyä digitaalisesti.

Ohjataan oppilasta tarkastelemaan käsitysprosessia sen kaikissa vaiheissa kannustavasti sekä korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia.

Arvioinnin yhteydessä ohjataan oppilasta pohtimaan yksin ja yhdessä käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan piirtäen ja kertoen suunnitelmasta ja käytetään yksinkertaista tieto- ja viestintäteknologiaa.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Paikallinen tarkennus:

T8

1010

Oppilas ymmärtää erilaisten kulutus- ja tuotantotapojen merkityksiä.

Oppilas tutustuu kierrätyksen ja korjaamisen mahdollisuuksiin käsityöllisin menetelmin. Oppilas tunnistaa ympäristöstä käyttökelpoisia materiaaleja, joita voi kestävästi hyödyntää työskentelyssä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee kulutus- ja tuotantotapoja monipuolisesti. Hän valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.

Arvioinnin kohde

Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii kulutus- ja tuotantotapoja opettajan ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee monipuolisesti kulutus- ja tuotantotapojen vaikutusta tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti ja perustelee valintojaan.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta rohkaistaan keksimään yksin tai yhdessä innostavia ideoita ja uskomaan niihin. Oppilasta myös rohkaistaan yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Harjaannutaan huomaamaan tutussa ympäristössä tilanteita, joihin voidaan hakea ratkaisua käsityön keinoin.

Moniaististen havaintojen ja virikkeiden äärellä oppilasta ohjataan ilmaisemaan itseään käsityönsä avulla.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaita ohjataan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin: sosiaalinen media, museot, näyttelyt tai vierailut.

Tiedetään käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, tekeminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle ja valmistukselle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö ja sen ilmaiseva viesti.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Harjoitellaan esittämään suunnitelma sanallisesti ja kuvallisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään yksin tai ryhmässä työn valmistamiseen tarvittaviin taitoihin, valmistustapaan ja työjärjestykseen.

Oppilasta ohjataan etsimään tietoa tekemisestä sekä selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä hakemaan tietoa niiden ominaisuuksista.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja.

Harjoitellaan tunnistamaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä harjoitellaan niiltä suojautumista.

Ymmärretään työmenetelmien turvallisuuden merkitys siten, että osataan käyttää harkiten työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Opitaan vastuuntuntoista työskentelyä opettelemalla huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas keksii, soveltaa, kokeilee ja hyödyntää käsityössään paikallisuutta.

Oppilas arvostaa innovatiivisia mahdollisuuksia käsityössään ja osaa ideoita itseään innostavia käsitöitä.

Oppilas muodostaa käsityöprosessin kokemuksista kestäviä elämänhallinnallisia taitoja.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään ja uskomaan omiin innostaviin ideoihinsa sekä yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä.

Ideoinnin lähtökohtana käytetään oppilaan omia kokemuksia ja mielikuvia.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin vahvistamiseksi tutustutaan erilaisiin kulttuureihin.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalinen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Opetellaan hallitsemaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, valmistaminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä. Korostetaan myös, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, valmistukselle ja tuotteen ekologiselle kaarelle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö, viesti/merkitys ja ekologia.

Harjoitellaan kolmiulotteisen kappaleen kuvaamista sekä kuvantojen piirtämistä.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti tai visuaalisesti sekä numeerisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään käsityön merkitys ihmisen hyvinvoinnille.

Saadaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Puuta, metallia ja muovia työstetään mittaamalla, poraamalla, sorvaamalla, höyläämällä, taivuttamalla, pakottamalla, takomalla, hiomalla, liimaamalla, ruuvaamalla, muokkaamalla lämmön avulla sekä pintakäsittelyillä.

Elektroniikkaan tutustutaan piirilevyn poraamisen ja komponenttien juottamisen avulla.

Harjoitellaan robotin ja/tai automaatiojärjestelmän ohjausta käyttäen apuna jotain oppimisalustaa.

Lankaa työstetään neulomalla ja

kangasta työstetään ompelemalla.

Tekstiilejä kuvioidaan värjäämällä.

Opetellaan tunnistamaan kotimaisia puulajeja (koivu, mänty), tekstiilimateriaaleja (silkki), metalleja (teräs, alumiini, kupari) ja muoveja (kerta- ja kestomuovit). Oppilasta ohjataan perehtymään näiden materiaalien valmistusmenetelmiin, käyttötapoihin ja ominaisuuksiin.

Oppilasta ohjataan työstämään materiaaleja tarkoituksenmukaisilla menetelmillä.

Tutustutaan materiaaleihin ja tekniikoihin liittyviin termeihin.

Oppilasta ohjataan käyttämään sallittuja koneita itsenäisesti ja turvallisesti.

Oppilas selvittää kodin kulutustapoja ja tutustuu Tampereen jätteenkierrätykseen.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja.

Oppilasta ohjataan tutustumaan tuotteen valmistusmateriaaleihin, valmistuspaikkaan, tuotantokustannuksiin ja kulutustapaan sekä pohtimaan niitä kestävästä ympäristön, ihmisen ja talouden näkökulmasta.

Tunnistetaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä suojaudutaan melun, valon, lämmön, terävien kappaleiden ja kemikaalien varalta.

Työmenetelmien turvallisuuteen perehdytään siten, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Oppilasta ohjataan työskentelemään vastuuntuntoisesti, huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään dokumentoinnin merkitys käsityöprosessin kuvaajana, arvioinnin apuvälineenä ja tallentajana.

Harjoitellaan kokonaisen käsityöprosessin dokumentointia sähköisellä alustalla.

Ohjataan oppilasta tarkastelemaan käsityöprosessia sen kaikissa vaiheissa sekä korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan käsityöprosessi tieto- ja viestintäteknologiaa hyväksikäyttäen.

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas etenee työskentelyssään kokonaisen käsityöprosessin vaiheiden mukaan, ymmärtää niiden keskinäiset väliset merkitykset sekä dokumentoinnin.

Oppilas suunnittelee käsityötään monipuolisen ideoinnin, tutkimisen ja kokeilujen pohjalta käsityötänsä.

Oppilas ottaa suunnittelussaan huomioon tuotteen käyttötarkoituksen ja pohtii käsityönsä ekologista jalanjälkeä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin, johon sisältyy oman työn suunnittelu, valmistus ja työskentelynaikainen arviointi. Hän dokumentoi prosessia.

Arvioinnin kohde

Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin osat. Oppilas toteuttaa jonkin käsityöprosessin osan opettajan konkreettisesti ohjaamana ja dokumentoi sen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toteuttaa käsityöprosessin keskeiset osat opettajan ohjaamana. Oppilas dokumentoi joitakin käsityöprosessin vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja dokumentoi sen eri vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin itsenäisesti ja dokumentoi käsityöprosessin vaiheet. Oppilas pohtii omaa työskentelyään.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään ja uskomaan omiin innostaviin ideoihinsa sekä yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä.

Ideoinnin lähtökohtana käytetään oppilaan omia kokemuksia ja mielikuvia.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin vahvistamiseksi tutustutaan erilaisiin kulttuureihin.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalinen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Opetellaan hallitsemaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, valmistaminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä. Korostetaan myös, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, valmistukselle ja tuotteen ekologiselle kaarelle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö, viesti/merkitys ja ekologia.

Harjoitellaan kolmiulotteisen kappaleen kuvaamista sekä kuvantojen piirtämistä.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti tai visuaalisesti sekä numeerisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään käsityön merkitys ihmisen hyvinvoinnille.

Saadaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Puuta, metallia ja muovia työstetään mittaamalla, poraamalla, sorvaamalla, höyläämällä, taivuttamalla, pakottamalla, takomalla, hiomalla, liimaamalla, ruuvaamalla, muokkaamalla lämmön avulla sekä pintakäsittelyillä.

Elektroniikkaan tutustutaan piirilevyn poraamisen ja komponenttien juottamisen avulla.

Harjoitellaan robotin ja/tai automaatiojärjestelmän ohjausta käyttäen apuna jotain oppimisalustaa.

Lankaa työstetään neulomalla ja

kangasta työstetään ompelemalla.

Tekstiilejä kuvioidaan värjäämällä.

Opetellaan tunnistamaan kotimaisia puulajeja (koivu, mänty), tekstiilimateriaaleja (silkki), metalleja (teräs, alumiini, kupari) ja muoveja (kerta- ja kestomuovit). Oppilasta ohjataan perehtymään näiden materiaalien valmistusmenetelmiin, käyttötapoihin ja ominaisuuksiin.

Oppilasta ohjataan työstämään materiaaleja tarkoituksenmukaisilla menetelmillä.

Tutustutaan materiaaleihin ja tekniikoihin liittyviin termeihin.

Oppilasta ohjataan käyttämään sallittuja koneita itsenäisesti ja turvallisesti.

Oppilas selvittää kodin kulutustapoja ja tutustuu Tampereen jätteenkierrätykseen.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja.

Oppilasta ohjataan tutustumaan tuotteen valmistusmateriaaleihin, valmistuspaikkaan, tuotantokustannuksiin ja kulutustapaan sekä pohtimaan niitä kestävästä ympäristön, ihmisen ja talouden näkökulmasta.

Tunnistetaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä suojaudutaan melun, valon, lämmön, terävien kappaleiden ja kemikaalien varalta.

Työmenetelmien turvallisuuteen perehdytään siten, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Oppilasta ohjataan työskentelemään vastuuntuntoisesti, huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään dokumentoinnin merkitys käsityöprosessin kuvaajana, arvioinnin apuvälineenä ja tallentajana.

Harjoitellaan kokonaisen käsityöprosessin dokumentointia sähköisellä alustalla.

Ohjataan oppilasta tarkastelemaan käsityöprosessia sen kaikissa vaiheissa sekä korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan käsityöprosessi tieto- ja viestintäteknologiaa hyväksikäyttäen.

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas huomioi suunnitteluun liittyviä tekijöitä, kuten materiaalit, työtavat, aika sekä oma osaaminen. Oppilas ja valmistaa tuotteita yksin tai yhdessä.

Oppilas harjaantuu harjoittelee laatimaan yksin tai ryhmässä laatimaan käsityölleen valmistusjärjestyksen mitoituksineen.

Oppilas harjaantuu käsityötaidoissaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja valmistaa yksin tai ryhmässä käsityötuotteen tai teoksen, jossa toteutuu perustellut, esteettiset ja tekniset ratkaisut.

Arvioinnin kohde

Tuotteen valmistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee tai valmistaa tuotetta tai teosta opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus. Oppilas arvioi ja perustelee tuotteen esteettisiä tai toiminnallisia ratkaisuja.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään ja uskomaan omiin innostaviin ideoihinsa sekä yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä.

Ideoinnin lähtökohtana käytetään oppilaan omia kokemuksia ja mielikuvia.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin vahvistamiseksi tutustutaan erilaisiin kulttuureihin.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalinen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Opetellaan hallitsemaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, valmistaminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä. Korostetaan myös, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, valmistukselle ja tuotteen ekologiselle kaarelle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö, viesti/merkitys ja ekologia.

Harjoitellaan kolmiulotteisen kappaleen kuvaamista sekä kuvantojen piirtämistä.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti tai visuaalisesti sekä numeerisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään käsityön merkitys ihmisen hyvinvoinnille.

Saadaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Puuta, metallia ja muovia työstetään mittaamalla, poraamalla, sorvaamalla, höyläämällä, taivuttamalla, pakottamalla, takomalla, hiomalla, liimaamalla, ruuvaamalla, muokkaamalla lämmön avulla sekä pintakäsittelyillä.

Elektroniikkaan tutustutaan piirilevyn poraamisen ja komponenttien juottamisen avulla.

Harjoitellaan robotin ja/tai automaatiojärjestelmän ohjausta käyttäen apuna jotain oppimisalustaa.

Lankaa työstetään neulomalla ja

kangasta työstetään ompelemalla.

Tekstiilejä kuvioidaan värjäämällä.

Opetellaan tunnistamaan kotimaisia puulajeja (koivu, mänty), tekstiilimateriaaleja (silkki), metalleja (teräs, alumiini, kupari) ja muoveja (kerta- ja kestomuovit). Oppilasta ohjataan perehtymään näiden materiaalien valmistusmenetelmiin, käyttötapoihin ja ominaisuuksiin.

Oppilasta ohjataan työstämään materiaaleja tarkoituksenmukaisilla menetelmillä.

Tutustutaan materiaaleihin ja tekniikoihin liittyviin termeihin.

Oppilasta ohjataan käyttämään sallittuja koneita itsenäisesti ja turvallisesti.

Oppilas selvittää kodin kulutustapoja ja tutustuu Tampereen jätteenkierrätykseen.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tuntee käsityön käsitteitä, erilaisia materiaaleja ja niiden ominaisuuksia sekä harjoittelee työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti.

Oppilas opettelee löytämään käsityön valmistamisessa tarvittavaa tietoa, tutkimaan ja kokeilemaan.

Oppilas opettelee löytämään, tutkimaan ja kokeilemaan käsityön valmistamisessa tarvittavaa tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä ja tuntee erilaisia käsityön materiaaleja. Hän työstää tarkoituksenmukaisesti erilaisia materiaaleja ja valitsee niihin sopivia valmistusmenetelmiä.

Arvioinnin kohde

Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistusmenetelmien valinta, yhdistäminen ja työstäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää käsityön käsitteistöä ja käyttää käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä monipuolisesti. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää taitavasti eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä soveltaen niitä tarkoituksenmukaisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja.

Oppilasta ohjataan tutustumaan tuotteen valmistusmateriaaleihin, valmistuspaikkaan, tuotantokustannuksiin ja kulutustapaan sekä pohtimaan niitä kestävästä ympäristön, ihmisen ja talouden näkökulmasta.

Tunnistetaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä suojaudutaan melun, valon, lämmön, terävien kappaleiden ja kemikaalien varalta.

Työmenetelmien turvallisuuteen perehdytään siten, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Oppilasta ohjataan työskentelemään vastuuntuntoisesti, huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia ja turvallisia työvälineitä ja -menetelmiä sekä työskentelee pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti.

Oppilas harjoittelee omatoimista ja rauhallista harkitsevaa työskentelyä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti ja työskentelee työturvallisuusohjeita noudattaen. Hän valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä.

Arvioinnin kohde

Työskentelytaidot.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee pitkäjänteistä ja turvallista työskentelyä opettajan konkreettisesti ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää työvälineitä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti, vastuullisesti ja turvallisesti opettajan ohjaamana. Oppilas harjoittelee tavoitteellista työskentelyä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta työskentelystään sekä toimii pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuuntuntoisesti, pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas huomioi työturvallisuuden omassa ja toisten kanssa työskentelyssä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa valita niistä tarkoituksenmukaisimmat.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään ja uskomaan omiin innostaviin ideoihinsa sekä yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä.

Ideoinnin lähtökohtana käytetään oppilaan omia kokemuksia ja mielikuvia.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin vahvistamiseksi tutustutaan erilaisiin kulttuureihin.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalinen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Opetellaan hallitsemaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, valmistaminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä. Korostetaan myös, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, valmistukselle ja tuotteen ekologiselle kaarelle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö, viesti/merkitys ja ekologia.

Harjoitellaan kolmiulotteisen kappaleen kuvaamista sekä kuvantojen piirtämistä.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti tai visuaalisesti sekä numeerisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään käsityön merkitys ihmisen hyvinvoinnille.

Saadaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Puuta, metallia ja muovia työstetään mittaamalla, poraamalla, sorvaamalla, höyläämällä, taivuttamalla, pakottamalla, takomalla, hiomalla, liimaamalla, ruuvaamalla, muokkaamalla lämmön avulla sekä pintakäsittelyillä.

Elektroniikkaan tutustutaan piirilevyn poraamisen ja komponenttien juottamisen avulla.

Harjoitellaan robotin ja/tai automaatiojärjestelmän ohjausta käyttäen apuna jotain oppimisalustaa.

Lankaa työstetään neulomalla ja

kangasta työstetään ompelemalla.

Tekstiilejä kuvioidaan värjäämällä.

Opetellaan tunnistamaan kotimaisia puulajeja (koivu, mänty), tekstiilimateriaaleja (silkki), metalleja (teräs, alumiini, kupari) ja muoveja (kerta- ja kestomuovit). Oppilasta ohjataan perehtymään näiden materiaalien valmistusmenetelmiin, käyttötapoihin ja ominaisuuksiin.

Oppilasta ohjataan työstämään materiaaleja tarkoituksenmukaisilla menetelmillä.

Tutustutaan materiaaleihin ja tekniikoihin liittyviin termeihin.

Oppilasta ohjataan käyttämään sallittuja koneita itsenäisesti ja turvallisesti.

Oppilas selvittää kodin kulutustapoja ja tutustuu Tampereen jätteenkierrätykseen.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja.

Oppilasta ohjataan tutustumaan tuotteen valmistusmateriaaleihin, valmistuspaikkaan, tuotantokustannuksiin ja kulutustapaan sekä pohtimaan niitä kestävästä ympäristön, ihmisen ja talouden näkökulmasta.

Tunnistetaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä suojaudutaan melun, valon, lämmön, terävien kappaleiden ja kemikaalien varalta.

Työmenetelmien turvallisuuteen perehdytään siten, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Oppilasta ohjataan työskentelemään vastuuntuntoisesti, huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa kokonaisessa käsityöprosessissa ja sen dokumentoinnissa.

Oppilas hyödyntää opittuja tieto- ja viestintäteknologiataitoja.

Oppilas dokumentoi prosessin eri vaiheita digitaaliseen muotoon.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa jonkin käsityöprosessin vaiheen aikana opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opettajan ohjaamana käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjeistuksen mukaisesti käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää itsenäisesti oman käsityöprosessinsa eri vaiheisiin ja niiden dokumentointiin sopivia tieto- ja viestintäteknologian välineitä.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään ja uskomaan omiin innostaviin ideoihinsa sekä yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä.

Ideoinnin lähtökohtana käytetään oppilaan omia kokemuksia ja mielikuvia.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin vahvistamiseksi tutustutaan erilaisiin kulttuureihin.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalinen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Opetellaan hallitsemaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, valmistaminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä. Korostetaan myös, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, valmistukselle ja tuotteen ekologiselle kaarelle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö, viesti/merkitys ja ekologia.

Harjoitellaan kolmiulotteisen kappaleen kuvaamista sekä kuvantojen piirtämistä.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti tai visuaalisesti sekä numeerisesti.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään dokumentoinnin merkitys käsityöprosessin kuvaajana, arvioinnin apuvälineenä ja tallentajana.

Harjoitellaan kokonaisen käsityöprosessin dokumentointia sähköisellä alustalla.

Ohjataan oppilasta tarkastelemaan käsityöprosessia sen kaikissa vaiheissa sekä korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan käsityöprosessi tieto- ja viestintäteknologiaa hyväksikäyttäen.

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas arvioi vuorovaikutteisesti omaa ja muiden käsityöprosessia.

Oppilas arvostaa käsityöosaamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä sekä tarkastelee omaa käsityöprosessiaan ja tarvittaessa muuttaa työskentelyään. Hän antaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Arvioinnin kohde

Oman työn ja käsityöprosessin tarkastelu, vertaispalautteen antaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee oman työn ja käsityöprosessin tarkastelua sekä vertaispalautteen antamista opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun sekä vertaispalautteen antamiseen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu rakentavasti oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun. Oppilas osallistuu tarkoituksenmukaisesti vertaispalautteen antamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee realistisesti omaa työtään ja käsityöprosessiaan. Oppilas antaa aktiivisesti rakentavaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään dokumentoinnin merkitys käsityöprosessin kuvaajana, arvioinnin apuvälineenä ja tallentajana.

Harjoitellaan kokonaisen käsityöprosessin dokumentointia sähköisellä alustalla.

Ohjataan oppilasta tarkastelemaan käsityöprosessia sen kaikissa vaiheissa sekä korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Dokumentoidaan käsityöprosessi tieto- ja viestintäteknologiaa hyväksikäyttäen.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas ymmärtää erilaisten kulutus- ja tuotantotapojen merkityksiä ja kykenee tekemään erilaisia valintoja.

Oppilas huomaa itsenäisesti ympäristöstä käyttökelpoisia materiaaleja, joita voi kestävästi hyödyntää työskentelyssä.

Oppilas tutustuu kestävään tuotantoon ja kulutukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee kulutus- ja tuotantotapoja monipuolisesti. Hän valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.

Arvioinnin kohde

Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii kulutus- ja tuotantotapoja opettajan ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee monipuolisesti kulutus- ja tuotantotapojen vaikutusta tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti ja perustelee valintojaan.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään ja uskomaan omiin innostaviin ideoihinsa sekä yhdistämään käsityö omaan elinpiiriin.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä.

Ideoinnin lähtökohtana käytetään oppilaan omia kokemuksia ja mielikuvia.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnin vahvistamiseksi tutustutaan erilaisiin kulttuureihin.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalinen median, museoiden, näyttelyiden tai vierailujen avulla.

Opetellaan hallitsemaan käsityöprosessin vaiheet: suunnittelu sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin, valmistaminen ja arviointi sekä dokumentointi.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä. Korostetaan myös, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali sekä niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, valmistukselle ja tuotteen ekologiselle kaarelle.

Harjoitellaan huomioimaan suunnittelussa tuotteen käyttö, viesti/merkitys ja ekologia.

Harjoitellaan kolmiulotteisen kappaleen kuvaamista sekä kuvantojen piirtämistä.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti tai visuaalisesti sekä numeerisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Suunnittelun perustaksi tutkitaan erilaisia mekanismeja ja luonnonlakeja.

Oppilasta ohjataan tutustumaan tuotteen valmistusmateriaaleihin, valmistuspaikkaan, tuotantokustannuksiin ja kulutustapaan sekä pohtimaan niitä kestävästä ympäristön, ihmisen ja talouden näkökulmasta.

Tunnistetaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä suojaudutaan melun, valon, lämmön, terävien kappaleiden ja kemikaalien varalta.

Työmenetelmien turvallisuuteen perehdytään siten, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä tuotteiden valmistamisessa.

Oppilasta ohjataan työskentelemään vastuuntuntoisesti, huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas keksii, soveltaa, kokeilee ja hyödyntää käsityössään paikallisuutta.

Oppilas osaa ideoida itseään innostavia käsitöitä.

Oppilas tunnistaa käsityön tekemisen positiivisia merkityksiä innovatiivisuudelle, itseohjautuvuudelle ja vaikuttamiselle.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö omaan elämään.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä, joiden avulla herää käsityön avulla ilmaistava ajatus, tunne, haave tai mielikuva.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnissa oppilasta kannustetaan etsimään konkreettisia kehittämiskohteita, joihin opetellaan pohtimaan ratkaisua käsityön keinoin.

Ideoinnin vahvistamiseksi oppilas etsii itseään kiinnostavia kulttuurikokemuksia.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalisen median, museoiden, näyttelyjen tai vierailujen avulla.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä sekä sitä, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Opetellaan hallitsemaan ja soveltamaan käsityöprosessin vaiheita: suunnittelu (sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin), valmistaminen, arviointi ja dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, viestille, valmistukselle, ekologiselle kaarelle ja taloudellisuudelle.

Harjoitellaan huomioimaan työssä ja työskentelyssä tarvittavia taitoja ja tietoja, tekemään kokeiluja sekä hakeutumaan itsenäisesti eri lähteiden äärelle: esim. internet, kirjat, ohjeet, ulkopuoliset asiantuntijat.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta ohjataan suunnittelemaan järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Suunnitelma valmistetaan ja esitetään tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään käsityön merkitys ihmisen hyvinvoinnille.

Saadaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä sujuvan työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Puuta, metallia ja muovia työstetään liittämällä, niittaamalla, pistehitsaamalla tai muulla tavoin. Muovia työstetään materiaalia lisäävällä tavalla, esim. 3D-tulostus.

Harjoitellaan elektroniikkarakentelua sekä robotin ja/tai automaatiojärjestelmän ohjausta käyttäen apuna oppimisalustaa.

Lankaa työstetään neulomalla ja punomalla tai solmeilemalla.

Kangasta työstetään ompelemalla. Harjoitellaan kaavan käyttöä.

Opetellaan tunnistamaan kotimaisia puulajeja (koivu, mänty), tekstiilikuituja (tekokuidut) sekätekstiilirakenteita, metalleja (teräs, alumiini, kupari) ja muoveja (kerta- ja kestomuovit). Perehdytään näiden materiaalien valmistusmenetelmiin ja ominaisuuksiin.

Työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisilla menetelmillä. Tutustutaan materiaaleihin ja tekniikoihin liittyviin termeihin. Tutustutaan neulonnan symboleihin ja elektroniikan komponentteihin.

Oppilasta ohjataan käyttämään sallittuja koneita tarkoituksenmukaisesti niiden ominaisuuksia hyödyntäen.

Selvitetään kiertotalouden mahdollisuuksia suhteessa käsityöhön.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteen valmistusmateriaaleihin, valmistuspaikkaan, tuotantokustannuksiin ja kulutustapaan sekä pohditaan niitä kestävästä ympäristön, ihmisen ja talouden näkökulmasta.

Oppilasta autetaan tunnistamaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä suojautumaan melulta, valolta, lämmöltä, teräviltä kappaleilta ja kemikaaleilta.

Perehdytään työmenetelmien turvallisuuteen siten, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä ja -tapoja tuotteiden valmistamisessa.

Oppilasta ohjataan työskentelemään vastuuntuntoisesti, huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

Tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään dokumentoinnin merkitys käsityöprosessin kuvaajana, arvioinnin apuvälineenä ja tallentajana.

Oppilasta autetaan hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi, dokumentoimaan ja ylläpitämään esim. sähköistä oppimispäiväkirjaa.

Kannustetaan oppilasta korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia käsityöprosessin kaikissa vaiheissa.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Oppilas dokumentoi piirtäen, kuvaten ja kirjoittaen käsityöprosessinsa tieto- ja viestintäteknologiaa hyväksikäyttäen.

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas soveltaa kokonaista käsityöprosessia ja sen dokumentointia työssään.

Oppilas suunnittelee käsityötään monipuolisen ideoinnin, tutkimisen ja kokeilujen pohjalta käsityötänsä.

Oppilas ottaa suunnittelussaan huomioon tuotteen valmistuksen vaatimukset, käyttötarkoituksen ja pohtii käsityötänsä kestävän elämäntavan näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin, johon sisältyy oman työn suunnittelu, valmistus ja työskentelynaikainen arviointi. Hän dokumentoi prosessia.

Arvioinnin kohde

Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin osat. Oppilas toteuttaa jonkin käsityöprosessin osan opettajan konkreettisesti ohjaamana ja dokumentoi sen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toteuttaa käsityöprosessin keskeiset osat opettajan ohjaamana. Oppilas dokumentoi joitakin käsityöprosessin vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja dokumentoi sen eri vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin itsenäisesti ja dokumentoi käsityöprosessin vaiheet. Oppilas pohtii omaa työskentelyään.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö omaan elämään.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä, joiden avulla herää käsityön avulla ilmaistava ajatus, tunne, haave tai mielikuva.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnissa oppilasta kannustetaan etsimään konkreettisia kehittämiskohteita, joihin opetellaan pohtimaan ratkaisua käsityön keinoin.

Ideoinnin vahvistamiseksi oppilas etsii itseään kiinnostavia kulttuurikokemuksia.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalisen median, museoiden, näyttelyjen tai vierailujen avulla.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä sekä sitä, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Opetellaan hallitsemaan ja soveltamaan käsityöprosessin vaiheita: suunnittelu (sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin), valmistaminen, arviointi ja dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, viestille, valmistukselle, ekologiselle kaarelle ja taloudellisuudelle.

Harjoitellaan huomioimaan työssä ja työskentelyssä tarvittavia taitoja ja tietoja, tekemään kokeiluja sekä hakeutumaan itsenäisesti eri lähteiden äärelle: esim. internet, kirjat, ohjeet, ulkopuoliset asiantuntijat.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta ohjataan suunnittelemaan järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Suunnitelma valmistetaan ja esitetään tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään käsityön merkitys ihmisen hyvinvoinnille.

Saadaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä sujuvan työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Puuta, metallia ja muovia työstetään liittämällä, niittaamalla, pistehitsaamalla tai muulla tavoin. Muovia työstetään materiaalia lisäävällä tavalla, esim. 3D-tulostus.

Harjoitellaan elektroniikkarakentelua sekä robotin ja/tai automaatiojärjestelmän ohjausta käyttäen apuna oppimisalustaa.

Lankaa työstetään neulomalla ja punomalla tai solmeilemalla.

Kangasta työstetään ompelemalla. Harjoitellaan kaavan käyttöä.

Opetellaan tunnistamaan kotimaisia puulajeja (koivu, mänty), tekstiilikuituja (tekokuidut) sekätekstiilirakenteita, metalleja (teräs, alumiini, kupari) ja muoveja (kerta- ja kestomuovit). Perehdytään näiden materiaalien valmistusmenetelmiin ja ominaisuuksiin.

Työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisilla menetelmillä. Tutustutaan materiaaleihin ja tekniikoihin liittyviin termeihin. Tutustutaan neulonnan symboleihin ja elektroniikan komponentteihin.

Oppilasta ohjataan käyttämään sallittuja koneita tarkoituksenmukaisesti niiden ominaisuuksia hyödyntäen.

Selvitetään kiertotalouden mahdollisuuksia suhteessa käsityöhön.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteen valmistusmateriaaleihin, valmistuspaikkaan, tuotantokustannuksiin ja kulutustapaan sekä pohditaan niitä kestävästä ympäristön, ihmisen ja talouden näkökulmasta.

Oppilasta autetaan tunnistamaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä suojautumaan melulta, valolta, lämmöltä, teräviltä kappaleilta ja kemikaaleilta.

Perehdytään työmenetelmien turvallisuuteen siten, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä ja -tapoja tuotteiden valmistamisessa.

Oppilasta ohjataan työskentelemään vastuuntuntoisesti, huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

Tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään dokumentoinnin merkitys käsityöprosessin kuvaajana, arvioinnin apuvälineenä ja tallentajana.

Oppilasta autetaan hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi, dokumentoimaan ja ylläpitämään esim. sähköistä oppimispäiväkirjaa.

Kannustetaan oppilasta korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia käsityöprosessin kaikissa vaiheissa.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Oppilas dokumentoi piirtäen, kuvaten ja kirjoittaen käsityöprosessinsa tieto- ja viestintäteknologiaa hyväksikäyttäen.

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas huomioi suunnitteluun liittyviä tekijöitä, kuten materiaalit, työtavat, aika sekä oma osaaminen. Oppilas ja valmistaa tuotteita yksin tai yhdessä suunnitelmansa pohjalta.

Oppilas laatii yksin tai ryhmässä käsityölleen valmistusjärjestyksen mitoituksineen ja osaa tehdä siihen muutoksia työn edetessä.

Oppilas harjaantuu käsityötaidoissaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja valmistaa yksin tai ryhmässä käsityötuotteen tai teoksen, jossa toteutuu perustellut, esteettiset ja tekniset ratkaisut.

Arvioinnin kohde

Tuotteen valmistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee tai valmistaa tuotetta tai teosta opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus. Oppilas arvioi ja perustelee tuotteen esteettisiä tai toiminnallisia ratkaisuja.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö omaan elämään.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä, joiden avulla herää käsityön avulla ilmaistava ajatus, tunne, haave tai mielikuva.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnissa oppilasta kannustetaan etsimään konkreettisia kehittämiskohteita, joihin opetellaan pohtimaan ratkaisua käsityön keinoin.

Ideoinnin vahvistamiseksi oppilas etsii itseään kiinnostavia kulttuurikokemuksia.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalisen median, museoiden, näyttelyjen tai vierailujen avulla.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä sekä sitä, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Opetellaan hallitsemaan ja soveltamaan käsityöprosessin vaiheita: suunnittelu (sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin), valmistaminen, arviointi ja dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, viestille, valmistukselle, ekologiselle kaarelle ja taloudellisuudelle.

Harjoitellaan huomioimaan työssä ja työskentelyssä tarvittavia taitoja ja tietoja, tekemään kokeiluja sekä hakeutumaan itsenäisesti eri lähteiden äärelle: esim. internet, kirjat, ohjeet, ulkopuoliset asiantuntijat.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta ohjataan suunnittelemaan järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Suunnitelma valmistetaan ja esitetään tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään käsityön merkitys ihmisen hyvinvoinnille.

Saadaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä sujuvan työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Puuta, metallia ja muovia työstetään liittämällä, niittaamalla, pistehitsaamalla tai muulla tavoin. Muovia työstetään materiaalia lisäävällä tavalla, esim. 3D-tulostus.

Harjoitellaan elektroniikkarakentelua sekä robotin ja/tai automaatiojärjestelmän ohjausta käyttäen apuna oppimisalustaa.

Lankaa työstetään neulomalla ja punomalla tai solmeilemalla.

Kangasta työstetään ompelemalla. Harjoitellaan kaavan käyttöä.

Opetellaan tunnistamaan kotimaisia puulajeja (koivu, mänty), tekstiilikuituja (tekokuidut) sekätekstiilirakenteita, metalleja (teräs, alumiini, kupari) ja muoveja (kerta- ja kestomuovit). Perehdytään näiden materiaalien valmistusmenetelmiin ja ominaisuuksiin.

Työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisilla menetelmillä. Tutustutaan materiaaleihin ja tekniikoihin liittyviin termeihin. Tutustutaan neulonnan symboleihin ja elektroniikan komponentteihin.

Oppilasta ohjataan käyttämään sallittuja koneita tarkoituksenmukaisesti niiden ominaisuuksia hyödyntäen.

Selvitetään kiertotalouden mahdollisuuksia suhteessa käsityöhön.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas käyttää käsityön käsitteitä, erilaisia materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja.

Oppilas harjaantuu löytämään ja käyttämään tietoa valmistustavoista, tutkimaan ja tekemään kokeiluja. Oppilas harjoittelee löytämänsä tiedon soveltamista.

Oppilas harjaantuu tutkimaan ja tekemään kokeiluja, löytämään ja käyttämään tietoa käsityön valmistustavoista. Oppilas harjoittelee löytämänsä tiedon soveltamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä ja tuntee erilaisia käsityön materiaaleja. Hän työstää tarkoituksenmukaisesti erilaisia materiaaleja ja valitsee niihin sopivia valmistusmenetelmiä.

Arvioinnin kohde

Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistusmenetelmien valinta, yhdistäminen ja työstäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää käsityön käsitteistöä ja käyttää käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä monipuolisesti. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää taitavasti eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä soveltaen niitä tarkoituksenmukaisesti.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteen valmistusmateriaaleihin, valmistuspaikkaan, tuotantokustannuksiin ja kulutustapaan sekä pohditaan niitä kestävästä ympäristön, ihmisen ja talouden näkökulmasta.

Oppilasta autetaan tunnistamaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä suojautumaan melulta, valolta, lämmöltä, teräviltä kappaleilta ja kemikaaleilta.

Perehdytään työmenetelmien turvallisuuteen siten, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä ja -tapoja tuotteiden valmistamisessa.

Oppilasta ohjataan työskentelemään vastuuntuntoisesti, huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

Tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia ja turvallisia työvälineitä ja -menetelmiä sekä työskentelee pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti.

Oppilas työskentelee harkitsevasti harkiten.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti ja työskentelee työturvallisuusohjeita noudattaen. Hän valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä.

Arvioinnin kohde

Työskentelytaidot.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee pitkäjänteistä ja turvallista työskentelyä opettajan konkreettisesti ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää työvälineitä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti, vastuullisesti ja turvallisesti opettajan ohjaamana. Oppilas harjoittelee tavoitteellista työskentelyä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta työskentelystään sekä toimii pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuuntuntoisesti, pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas huomioi työturvallisuuden omassa ja toisten kanssa työskentelyssä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa valita niistä tarkoituksenmukaisimmat.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö omaan elämään.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä, joiden avulla herää käsityön avulla ilmaistava ajatus, tunne, haave tai mielikuva.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnissa oppilasta kannustetaan etsimään konkreettisia kehittämiskohteita, joihin opetellaan pohtimaan ratkaisua käsityön keinoin.

Ideoinnin vahvistamiseksi oppilas etsii itseään kiinnostavia kulttuurikokemuksia.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalisen median, museoiden, näyttelyjen tai vierailujen avulla.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä sekä sitä, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Opetellaan hallitsemaan ja soveltamaan käsityöprosessin vaiheita: suunnittelu (sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin), valmistaminen, arviointi ja dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, viestille, valmistukselle, ekologiselle kaarelle ja taloudellisuudelle.

Harjoitellaan huomioimaan työssä ja työskentelyssä tarvittavia taitoja ja tietoja, tekemään kokeiluja sekä hakeutumaan itsenäisesti eri lähteiden äärelle: esim. internet, kirjat, ohjeet, ulkopuoliset asiantuntijat.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta ohjataan suunnittelemaan järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Suunnitelma valmistetaan ja esitetään tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään käsityön merkitys ihmisen hyvinvoinnille.

Saadaan kokemuksia sujuvasta ja rauhallisesta työskentelystä sekä sujuvan työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.

Puuta, metallia ja muovia työstetään liittämällä, niittaamalla, pistehitsaamalla tai muulla tavoin. Muovia työstetään materiaalia lisäävällä tavalla, esim. 3D-tulostus.

Harjoitellaan elektroniikkarakentelua sekä robotin ja/tai automaatiojärjestelmän ohjausta käyttäen apuna oppimisalustaa.

Lankaa työstetään neulomalla ja punomalla tai solmeilemalla.

Kangasta työstetään ompelemalla. Harjoitellaan kaavan käyttöä.

Opetellaan tunnistamaan kotimaisia puulajeja (koivu, mänty), tekstiilikuituja (tekokuidut) sekätekstiilirakenteita, metalleja (teräs, alumiini, kupari) ja muoveja (kerta- ja kestomuovit). Perehdytään näiden materiaalien valmistusmenetelmiin ja ominaisuuksiin.

Työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisilla menetelmillä. Tutustutaan materiaaleihin ja tekniikoihin liittyviin termeihin. Tutustutaan neulonnan symboleihin ja elektroniikan komponentteihin.

Oppilasta ohjataan käyttämään sallittuja koneita tarkoituksenmukaisesti niiden ominaisuuksia hyödyntäen.

Selvitetään kiertotalouden mahdollisuuksia suhteessa käsityöhön.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteen valmistusmateriaaleihin, valmistuspaikkaan, tuotantokustannuksiin ja kulutustapaan sekä pohditaan niitä kestävästä ympäristön, ihmisen ja talouden näkökulmasta.

Oppilasta autetaan tunnistamaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä suojautumaan melulta, valolta, lämmöltä, teräviltä kappaleilta ja kemikaaleilta.

Perehdytään työmenetelmien turvallisuuteen siten, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä ja -tapoja tuotteiden valmistamisessa.

Oppilasta ohjataan työskentelemään vastuuntuntoisesti, huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

Tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa kokonaisessa käsityöprosessissa ja sen dokumentoinnissa.

Oppilas hyödyntää opittuja tieto- ja viestintäteknologiataitoja.

Oppilas dokumentoi prosessin eri vaiheita ja arvioi sen pohjalta käsityötään digitaalisessa muodossa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa jonkin käsityöprosessin vaiheen aikana opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opettajan ohjaamana käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjeistuksen mukaisesti käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää itsenäisesti oman käsityöprosessinsa eri vaiheisiin ja niiden dokumentointiin sopivia tieto- ja viestintäteknologian välineitä.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö omaan elämään.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä, joiden avulla herää käsityön avulla ilmaistava ajatus, tunne, haave tai mielikuva.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnissa oppilasta kannustetaan etsimään konkreettisia kehittämiskohteita, joihin opetellaan pohtimaan ratkaisua käsityön keinoin.

Ideoinnin vahvistamiseksi oppilas etsii itseään kiinnostavia kulttuurikokemuksia.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalisen median, museoiden, näyttelyjen tai vierailujen avulla.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä sekä sitä, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Opetellaan hallitsemaan ja soveltamaan käsityöprosessin vaiheita: suunnittelu (sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin), valmistaminen, arviointi ja dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, viestille, valmistukselle, ekologiselle kaarelle ja taloudellisuudelle.

Harjoitellaan huomioimaan työssä ja työskentelyssä tarvittavia taitoja ja tietoja, tekemään kokeiluja sekä hakeutumaan itsenäisesti eri lähteiden äärelle: esim. internet, kirjat, ohjeet, ulkopuoliset asiantuntijat.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta ohjataan suunnittelemaan järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Suunnitelma valmistetaan ja esitetään tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään dokumentoinnin merkitys käsityöprosessin kuvaajana, arvioinnin apuvälineenä ja tallentajana.

Oppilasta autetaan hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi, dokumentoimaan ja ylläpitämään esim. sähköistä oppimispäiväkirjaa.

Kannustetaan oppilasta korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia käsityöprosessin kaikissa vaiheissa.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Oppilas dokumentoi piirtäen, kuvaten ja kirjoittaen käsityöprosessinsa tieto- ja viestintäteknologiaa hyväksikäyttäen.

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas arvioi vuorovaikutteisesti omaa ja muiden käsityöprosessia.

Oppilas arvostaa käsityöosaamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä sekä tarkastelee omaa käsityöprosessiaan ja tarvittaessa muuttaa työskentelyään. Hän antaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Arvioinnin kohde

Oman työn ja käsityöprosessin tarkastelu, vertaispalautteen antaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee oman työn ja käsityöprosessin tarkastelua sekä vertaispalautteen antamista opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun sekä vertaispalautteen antamiseen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu rakentavasti oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun. Oppilas osallistuu tarkoituksenmukaisesti vertaispalautteen antamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee realistisesti omaa työtään ja käsityöprosessiaan. Oppilas antaa aktiivisesti rakentavaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan ymmärtämään dokumentoinnin merkitys käsityöprosessin kuvaajana, arvioinnin apuvälineenä ja tallentajana.

Oppilasta autetaan hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi, dokumentoimaan ja ylläpitämään esim. sähköistä oppimispäiväkirjaa.

Kannustetaan oppilasta korostamaan onnistumisia ja esittämään tarpeellisia muutoksia käsityöprosessin kaikissa vaiheissa.

Arvioinnin yhteydessä pohditaan käsityöhön, käsityöprosesseihin ja käsityötuotteeseen liittyviä arvoja.

Oppilas dokumentoi piirtäen, kuvaten ja kirjoittaen käsityöprosessinsa tieto- ja viestintäteknologiaa hyväksikäyttäen.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas ymmärtää erilaisten kulutus- ja tuotantotapojen merkityksiä ja kykenee ymmärtämään valintojen vaikutuksen.

Oppilas tutustuu käsityöllisen ja teollisen tuotteen elinkaareen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee kulutus- ja tuotantotapoja monipuolisesti. Hän valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.

Arvioinnin kohde

Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii kulutus- ja tuotantotapoja opettajan ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee monipuolisesti kulutus- ja tuotantotapojen vaikutusta tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti ja perustelee valintojaan.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan keksimään omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö omaan elämään.

Ideoinnissa käytetään apuna moniaistisia havaintoja ja virikkeitä, joiden avulla herää käsityön avulla ilmaistava ajatus, tunne, haave tai mielikuva.

Ideoinnin perustaksi havainnoidaan ja analysoidaan rakennettuja ja luonnon ympäristöjä.

Ideoinnissa oppilasta kannustetaan etsimään konkreettisia kehittämiskohteita, joihin opetellaan pohtimaan ratkaisua käsityön keinoin.

Ideoinnin vahvistamiseksi oppilas etsii itseään kiinnostavia kulttuurikokemuksia.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin sosiaalisen median, museoiden, näyttelyjen tai vierailujen avulla.

Korostetaan, että suunnittelu ideointeineen on käsityöprosessin lähtökohta ja käsityön valmistamista ohjaava tekijä sekä sitä, että arviointia tapahtuu koko prosessin ajan.

Opetellaan hallitsemaan ja soveltamaan käsityöprosessin vaiheita: suunnittelu (sisältäen alkumielikuvan ja ideoinnin), valmistaminen, arviointi ja dokumentointi.

Suunnittelun oppimiseksi havainnoidaan ja analysoidaan esineitä: muoto, pinta, koko, väri, materiaali ja niiden merkitys tuotteen käytölle, ulkoasulle, viestille, valmistukselle, ekologiselle kaarelle ja taloudellisuudelle.

Harjoitellaan huomioimaan työssä ja työskentelyssä tarvittavia taitoja ja tietoja, tekemään kokeiluja sekä hakeutumaan itsenäisesti eri lähteiden äärelle: esim. internet, kirjat, ohjeet, ulkopuoliset asiantuntijat.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta ohjataan suunnittelemaan järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

Suunnitelma valmistetaan ja esitetään tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta autetaan huomaamaan käsityössä tarvittavat taidot ja tiedot, tekemään kokeiluja sekä käyttämään eri lähteitä yksin tai ryhmässä.

Oppilasta ohjataan selvittämään käytettävissä olevat soveltuvat materiaalit ja työvälineet sekä käyttämään niitä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Oppilasta autetaan pohtimaan tutkien ja kokeillen yksin tai ryhmässä, mikä on järkevä valmistustapa ja työjärjestys.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteen valmistusmateriaaleihin, valmistuspaikkaan, tuotantokustannuksiin ja kulutustapaan sekä pohditaan niitä kestävästä ympäristön, ihmisen ja talouden näkökulmasta.

Oppilasta autetaan tunnistamaan käsityöhön liittyviä riskejä ja vaaroja sekä suojautumaan melulta, valolta, lämmöltä, teräviltä kappaleilta ja kemikaaleilta.

Perehdytään työmenetelmien turvallisuuteen siten, että voidaan harkinnan mukaan käyttää työvälineitä ja -tapoja tuotteiden valmistamisessa.

Oppilasta ohjataan työskentelemään vastuuntuntoisesti, huolehtimaan omista ja koulun opiskeluvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotteen asiallisesta säilyttämisestä.

Tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Kässäkurssi

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen käsityön tavoitteena on syventää oppilaan käsityöllisiä taitoja, jotka tuottavat onnistumisen kokemuksia ja harjoittavat arjen taitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Valinnainen käsityö arvioidaan merkinnällä hyväksytty/hylätty. Arviointi on hyväksytty, kun oppilas osallistuu opetukseen omien kykyjensä ja taitotasonsa mukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisessa käsityössä toteutetaan erityisesti seuraavia laaja-alaisia osaamisen alueita: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot. Myös kaikkia muita laaja-alaisen osaamisen osioita toteutetaan, ja ne painottuvat ryhmän valintojen, mielenkiinnonkohteiden ja osallistujien mukaan.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Valinnaisen käsityön tavoitteena on syventää oppilaan käsityöllisiä taitoja, jotka tuottavat onnistumisen kokemuksia ja harjoittavat arjen taitoja. Tekstiilityössä vahvistetaan oman toiminnan ohjaamista ja suunnittelua.

Oppilasryhmät muodostuvat eri-ikäisistä oppilaista, joten vuosittain toteutus vaihtelee oppilaiden taitotason ja kiinnostuksen mukaisesti. Valinnaisen käsityön tavoitteena on luoda pohjaa oppilaan kasvamisen tueksi siten, että hän huomaa käsityön mahdollisuudet arjen apuna, harrastuksena tai työelämässä.

Sisällöt

Toteutettavat työt valitaan oppilaiden kiinnostuksenkohteita huomioiden ja yhdessä keskustellen. Käsityöryhmä muodostaa valinnaisesta aineesta omanlaisensa kokonaisuuden, jossa kokeillaan erilaisia tekniikoita ja toteutetaan tuotteita itselle sekä muille, esimerkiksi hyväntekeväisyyteen.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Valinnaisen käsityön tavoitteena on syventää oppilaan käsityöllisiä taitoja, jotka tuottavat onnistumisen kokemuksia ja harjoittavat arjen taitoja. Tekstiilityössä vahvistetaan oman toiminnan ohjaamista ja suunnittelua.

Oppilasryhmät muodostuvat eri-ikäisistä oppilaista, joten vuosittain toteutus vaihtelee oppilaiden taitotason ja kiinnostuksen mukaisesti. Valinnaisen käsityön tavoitteena on luoda pohjaa oppilaan kasvamisen tueksi siten, että hän huomaa käsityön mahdollisuudet arjen apuna, harrastuksena tai työelämässä.

Sisällöt

Toteutettavat työt valitaan oppilaiden kiinnostuksenkohteita huomioiden ja yhdessä keskustellen. Käsityöryhmä muodostaa valinnaisesta aineesta omanlaisensa kokonaisuuden, jossa kokeillaan erilaisia tekniikoita ja toteutetaan tuotteita itselle sekä muille, esimerkiksi hyväntekeväisyyteen.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Valinnaisen käsityön tavoitteena on syventää oppilaan käsityöllisiä taitoja, jotka tuottavat onnistumisen kokemuksia ja harjoittavat arjen taitoja. Tekstiilityössä vahvistetaan oman toiminnan ohjaamista ja suunnittelua.

Oppilasryhmät muodostuvat eri-ikäisistä oppilaista, joten vuosittain toteutus vaihtelee oppilaiden taitotason ja kiinnostuksen mukaisesti. Valinnaisen käsityön tavoitteena on luoda pohjaa oppilaan kasvamisen tueksi siten, että hän huomaa käsityön mahdollisuudet arjen apuna, harrastuksena tai työelämässä.

Sisällöt

Toteutettavat työt valitaan oppilaiden kiinnostuksenkohteita huomioiden ja yhdessä keskustellen. Käsityöryhmä muodostaa valinnaisesta aineesta omanlaisensa kokonaisuuden, jossa kokeillaan erilaisia tekniikoita ja toteutetaan tuotteita itselle sekä muille, esimerkiksi hyväntekeväisyyteen.

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja

liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Vuosiluokilla 3-6 *opetuksen pääpaino on motoristen perustaitojen vakiinnuttamisessa ja monipuolistamisessa sekä sosiaalisten taitojen vahvistamisessa. Monipuolinen ja vuorovaikutuksellinen opetus tukee taitojen oppimista, oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen sekä luo valmiuksia liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen.*

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Liikunnan opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 3-6

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 3-6 kiinnitetään huomiota sellaisten perustaitojen hallintaan, joilla on merkitystä yhteiseen toimintaan osallistumisessa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 3–6

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.

Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Liikunnan arviointi perustuu fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2–6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7–10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Liikunnan sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut liikunnan tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan liikunnan tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy liikunnan lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Osaamisen arviointi

Liikunnan arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia tehtäviä.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas osoittaa yleensä osaavansa säädellä omaa liikkumistaan suhteessa ryhmään ja tilaan.	Oppilas osoittaa joskus osaavansa säädellä omaa liikkumistaan suhteessa ryhmään ja tilaan.
T3 Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas on yleensä harjoitellut rohkeasti kokeillen tasapainoilua ja liikkumista erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas on joskus harjoitellut rohkeasti kokeillen tasapainoilua ja liikkumista erilaisissa oppimisympäristöissä.

hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.				
T4 Oppilas vahvistaa taitoaan käsitellä monipuolisesti erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä ja tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas on yleensä harjoitellut erilaisten liikuntavälineiden käsittelyä erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas on jonkin verran harjoitellut erilaisten liikuntavälineiden käsittelyä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan. Oppilas harjoittaa nopeus-, liikkuvuus-, kestävyys- ja voimaominaisuuksiaan.	S1	Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas on harjoitellut omien fyysisten ominaisuuksien arviointia ja tutustunut fyysisten ominaisuuksien nopeuden, liikkuvuuden, kestävyyden ja voiman harjoittamiseen.	Oppilas on jonkin verran harjoitellut omien fyysisten ominaisuuksien arviointia ja tutustunut fyysisten ominaisuuksien nopeuden, liikkuvuuden, kestävyyden ja voiman harjoittamiseen.
T6 Oppilas on perusuimataitoinen.	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on alkeisuimataitoinen (10m yhdellä uintitavalla ja pinnan alle painautuminen eli kastautuminen). Oppilas on harjoittanut uima- ja vedessä liikkumistaitoaan.	Oppilas ei ole alkeisuimataitoinen. Oppilas on joskus harjoittanut uima- ja vedessä liikkumistaitoaan.
T7 Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilan-teet	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osoittaa yleensä huomioivansa mahdollisia	Oppilas osoittaa joskus huomioivansa mahdolliset

liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas osaa huolehtia oikeanlaisesta varustautumisesta lii-kuntatunneille ja henkilö-kohtaisesta hygieniasta.			vaaratilanteita liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.	vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Sosiaalinen toimintakyky				
T8 Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa sekä säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas on yleensä harjoitellut toimimista eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas on joskus harjoitellut toimimista eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa. Oppilas harjaantuu taidoissaan pienryhmän ohjaustehtävissä.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas on harjoitellut reilun pelin periaatteita ja osoittanut yleensä pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.	Oppilas on harjoitellut reilun pelin periaatteita ja osoittanut joskus pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Psyykkinen toimintakyky				
T10 Oppilas oppii työskentelemään vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas harjaantuu mobiilisovellusten hyödyntämiseen liikunnan tukena.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas yleensä työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti annettujen suullisten ja kirjallisten ohjeiden mukaisesti.	Oppilas työskentelee joskus vastuullisesti ja itsenäisesti annettujen suullisten ja kirjallisten ohjeiden mukaisesti.
T11 Oppilas harjaantuu tunnistamaan	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.

kehonsa erilaisia signaaleja ja oppii toimimaan tuntemusten mukaan. Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita.			Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikunta-tuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia tehtäviä.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.	Oppilas osallistuu lii-kuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas osoittaa yleensä osaavansa säädellä omaa liikkumistaan suhteessa ryhmään ja tilaan.	Oppilas osoittaa joskus osaavansa säädellä omaa liikkumistaan suhteessa ryhmään ja tilaan.
T3 Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas on harjoitellut rohkeasti kokeillen tasapainoilua ja liikkumista erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas on joskus harjoitellut rohkeasti kokeillen tasapainoilua ja liikkumista erilaisissa oppimisympäristöissä.

hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita välineenkäsittelytai-toja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.				
T4 Oppilas vahvistaa taitoaan käsitellä monipuolisesti erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä ja tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas on yleensä harjoitellut erilaisten liikuntavälineiden käsittelyä erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas on jonkin verran harjoitellut erilaisten liikuntavälineiden käsittelyä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan. Oppilas harjoittaa nopeus-, liikkuvuus-, kestävyys- ja voimaominaisuuksiaan. S3 Oppilas tiedostaa fyysistä toimintakykyä edistäviä arjen toimintatapoja passivoivan elämäntavan vastapainoksi.	S1	Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas on harjoitellut omien fyysisten ominaisuuksien arviointia ja tutustunut fyysisten ominaisuuksien nopeuden, liikkuvuuden, kestävyyden ja voiman harjoittamiseen. Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta rohkaistaan tekemään liikunnallisia valintoja arjessa (portaat hissin sijaan jne.).	Oppilas on jonkin verran harjoitellut omien fyysisten ominaisuuksien arviointia ja tutustunut fyysisten ominaisuuksien nopeuden, liikkuvuuden, kestävyyden ja voiman harjoittamiseen. Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.
T6 Oppilas on perusuimataitoinen.	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on alkeisuima-	Oppilas ei ole alkeisuimataitoinen.

			taitoinen. (10m yhdellä uintitavalla ja pinnan alle painautuminen eli kastautuminen). Oppilas on harjoittanut uima- ja vedessä liikkumistaitoaan.	Oppilas on joskus harjoittanut uima- ja vedessä liikkumistaitoaan.
T7 Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas osaa huolehtia oikeanlaisesta varustautumisesta lii-kuntatunneille ja henkilö-kohtaisesta hygieniasta.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osoittaa yleensä huomioivansa mahdollisia vaaratilanteita liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.	Oppilas osoittaa joskus huomioivansa mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Sosiaalinen toimintakyky				
T8 Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa sekä säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas on yleensä harjoitellut toimimista eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas on joskus harjoitellut toimimista eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa. Oppilas harjaantuu taidoissaan pienryhmän ohjaustehtävissä.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas on harjoitellut reilun pelin periaatteita ja osoittanut yleensä pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.	Oppilas on harjoitellut reilun pelin periaatteita ja osoittanut joskus pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Psyykkinen toimintakyky				

T10 Oppilas oppii työskentelemään vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas harjaantuu mobiilisovellusten hyödyntämiseen liikunnan tukena.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas yleensä työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti annettujen suullisten ja kirjallisten ohjeiden mukaisesti.	Oppilas työskentelee joskus vastuullisesti ja itsenäisesti annettujen suullisten ja kirjallisten ohjeiden mukaisesti.
T11 Oppilas harjaantuu tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja ja oppii toimimaan tuntemusten mukaan. Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilasta rohkaistaan seuraa-maan omaa kehittymistä.	S3 S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia. Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pienillä käytännön vinkeillä havainnoimaan kehittymistään liikunnan eri osa-alueilla.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia. Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.

Liikunnan arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikunta-tuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia tehtäviä.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee yleensä eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	Oppilas tekee joskus eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
T3 Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa yleensä tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas osaa joskus tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.

hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita välineenkäsittelytai-toja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.				
T4 Oppilas vahvistaa taitoaan käsitellä monipuolisesti erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä ja tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa yleensä käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas osaa jonkin verran käsitellä erilaisia lii-kuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan. Oppilas harjoittaa nopeus-, liikkuvuus-, kestävyys- ja voimaominaisuuksiaan.	S1	Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa yleensä arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	Oppilas osaa jonkin verran arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.
T6 Oppilas on perusuimataitoinen.	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on lähes perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla). Oppilas on harjoittanut uima- ja vedessä liikkumistaitoaan.	Oppilas on alkeisuima-taitoinen. (10m yhdellä uintitavalla ja pinnan alle painautuminen eli kastautuminen).
T7 Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilan-teet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa yleensä ottaa huomioon vaaratilanteita liikuntatunneilla ja pyrkii toimimaan	Oppilas ottaa joskus huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikunta-tunneilla sekä pyrkii toimimaan

turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas osaa huolehtia oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilö-kohtaisesta hygieniasta.			turvallisesti ja asiallisesti.	turvallisesti ja asiallisesti.
Sosiaalinen toimintakyky				
T8 Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa sekä säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas osaa joskus toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa. Oppilas harjaantuu taidoissaan pienryhmän ohjaustehtävissä.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa yleensä reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.	Oppilas noudattaa joskus reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Psyykkinen toimintakyky				
T10 Oppilas oppii työskentelemään vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas harjaantuu mobiilisovellusten hyödyntämiseen liikunnan tukena.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.	Oppilas osaa joskus työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 Oppilas harjaantuu tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja ja oppii toimimaan	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan	Ei vaikuta arvosanan muodostumisee

tuntemusten mukaan. Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita.			kokemuksiaan osana itsearviointia.	

Liikunnan arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Liikunnan arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia tehtäviä.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas osoittaa yleensä osaavansa säädellä omaa liikkumistaan suhteessa ryhmään ja tilaan.	Oppilas osoittaa joskus osaavansa säädellä omaa liikkumistaan suhteessa ryhmään ja tilaan.
T3 Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas on yleensä harjoitellut rohkeasti kokeillen tasapainoilua ja liikkumista erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas on joskus harjoitellut rohkeasti kokeillen tasapainoilua ja liikkumista erilaisissa oppimisympäristöissä.

hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.				
T4 Oppilas vahvistaa taitoaan käsitellä monipuolisesti erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä ja tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas on yleensä harjoitellut erilaisten liikuntavälineiden käsittelyä erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas on jonkin verran harjoitellut erilaisten liikuntavälineiden käsittelyä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan. Oppilas harjoittaa nopeus-, liikkuvuus-, kestävyys- ja voimaominaisuuksiaan.	S1	Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas on harjoitellut omien fyysisten ominaisuuksien arviointia ja tutustunut fyysisten ominaisuuksien nopeuden, liikkuvuuden, kestävyyden ja voiman harjoittamiseen.	Oppilas on jonkin verran harjoitellut omien fyysisten ominaisuuksien arviointia ja tutustunut fyysisten ominaisuuksien nopeuden, liikkuvuuden, kestävyyden ja voiman harjoittamiseen.
T6 Oppilas on perusuimataitoinen.	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on alkeisuimataitoinen (10m yhdellä uintitavalla ja pinnan alle painautuminen eli kastautuminen). Oppilas on harjoittanut uima- ja vedessä liikkumistaitoaan.	Oppilas ei ole alkeisuimataitoinen. Oppilas on joskus harjoittanut uima- ja vedessä liikkumistaitoaan.
T7 Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilan-teet	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osoittaa yleensä huomioivansa mahdollisia	Oppilas osoittaa joskus huomioivansa mahdolliset

liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas osaa huolehtia oikeanlaisesta varustautumisesta lii-kuntatunneille ja henkilö-kohtaisesta hygieniasta.			vaaratilanteita liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.	vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Sosiaalinen toimintakyky				
T8 Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa sekä säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas on yleensä harjoitellut toimimista eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas on joskus harjoitellut toimimista eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa. Oppilas harjaantuu taidoissaan pienryhmän ohjaustehtävissä.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas on harjoitellut reilun pelin periaatteita ja osoittanut yleensä pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.	Oppilas on harjoitellut reilun pelin periaatteita ja osoittanut joskus pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Psyykkinen toimintakyky				
T10 Oppilas oppii työskentelemään vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas harjaantuu mobiilisovellusten hyödyntämiseen liikunnan tukena.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas yleensä työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti annettujen suullisten ja kirjallisten ohjeiden mukaisesti.	Oppilas työskentelee joskus vastuullisesti ja itsenäisesti annettujen suullisten ja kirjallisten ohjeiden mukaisesti.
T11 Oppilas harjaantuu tunnistamaan	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.

kehonsa erilaisia signaaleja ja oppii toimimaan tuntemusten mukaan. Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita.			Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikunta-tuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia tehtäviä.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.	Oppilas osallistuu lii-kuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas osoittaa yleensä osaavansa säädellä omaa liikkumistaan suhteessa ryhmään ja tilaan.	Oppilas osoittaa joskus osaavansa säädellä omaa liikkumistaan suhteessa ryhmään ja tilaan.
T3 Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas on harjoitellut rohkeasti kokeillen tasapainoilua ja liikkumista erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas on joskus harjoitellut rohkeasti kokeillen tasapainoilua ja liikkumista erilaisissa oppimisympäristöissä.

hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita välineenkäsittelytai-toja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.				
T4 Oppilas vahvistaa taitoaan käsitellä monipuolisesti erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä ja tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas on yleensä harjoitellut erilaisten liikuntavälineiden käsittelyä erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas on jonkin verran harjoitellut erilaisten liikuntavälineiden käsittelyä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan. Oppilas harjoittaa nopeus-, liikkuvuus-, kestävyys- ja voimaominaisuuksiaan. S3 Oppilas tiedostaa fyysistä toimintakykyä edistäviä arjen toimintatapoja passivoivan elämäntavan vastapainoksi.	S1	Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas on harjoitellut omien fyysisten ominaisuuksien arviointia ja tutustunut fyysisten ominaisuuksien nopeuden, liikkuvuuden, kestävyyden ja voiman harjoittamiseen. Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta rohkaistaan tekemään liikunnallisia valintoja arjessa (portaat hissin sijaan jne.).	Oppilas on jonkin verran harjoitellut omien fyysisten ominaisuuksien arviointia ja tutustunut fyysisten ominaisuuksien nopeuden, liikkuvuuden, kestävyyden ja voiman harjoittamiseen. Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.
T6 Oppilas on perusuimataitoinen.	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on alkeisuima-	Oppilas ei ole alkeisuimataitoinen.

			taitoinen. (10m yhdellä uintitavalla ja pinnan alle painautuminen eli kastautuminen). Oppilas on harjoittanut uima- ja vedessä liikkumistaitoaan.	Oppilas on joskus harjoittanut uima- ja vedessä liikkumistaitoaan.
T7 Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas osaa huolehtia oikeanlaisesta varustautumisesta lii-kuntatunneille ja henkilö-kohtaisesta hygieniasta.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osoittaa yleensä huomioivansa mahdollisia vaaratilanteita liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.	Oppilas osoittaa joskus huomioivansa mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Sosiaalinen toimintakyky				
T8 Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa sekä säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas on yleensä harjoitellut toimimista eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas on joskus harjoitellut toimimista eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa. Oppilas harjaantuu taidoissaan pienryhmän ohjaustehtävissä.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas on harjoitellut reilun pelin periaatteita ja osoittanut yleensä pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.	Oppilas on harjoitellut reilun pelin periaatteita ja osoittanut joskus pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Psyykkinen toimintakyky				

T10 Oppilas oppii työskentelemään vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas harjaantuu mobiilisovellusten hyödyntämiseen liikunnan tukena.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas yleensä työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti annettujen suullisten ja kirjallisten ohjeiden mukaisesti.	Oppilas työskentelee joskus vastuullisesti ja itsenäisesti annettujen suullisten ja kirjallisten ohjeiden mukaisesti.
T11 Oppilas harjaantuu tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja ja oppii toimimaan tuntemusten mukaan. Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilasta rohkaistaan seuraa-maan omaa kehittymistä.	S3 S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia. Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pienillä käytännön vinkeillä havainnoimaan kehittymistään liikunnan eri osa-alueilla.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia. Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.

Liikunnan arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikunta-tuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia tehtäviä.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee yleensä eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	Oppilas tekee joskus eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
T3 Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa yleensä tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas osaa joskus tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.

hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen. Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita välineenkäsittelytai-toja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.				
T4 Oppilas vahvistaa taitoaan käsitellä monipuolisesti erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä ja tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa yleensä käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.	Oppilas osaa jonkin verran käsitellä erilaisia lii-kuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan. Oppilas harjoittaa nopeus-, liikkuvuus-, kestävyys- ja voimaominaisuuksiaan.	S1	Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa yleensä arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	Oppilas osaa jonkin verran arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.
T6 Oppilas on perusuimataitoinen.	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on lähes perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla). Oppilas on harjoittanut uima- ja vedessä liikkumistaitoaan.	Oppilas on alkeisuima-taitoinen. (10m yhdellä uintitavalla ja pinnan alle painautuminen eli kastautuminen).
T7 Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilan-teet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa yleensä ottaa huomioon vaaratilanteita liikuntatunneilla ja pyrkii toimimaan	Oppilas ottaa joskus huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikunta-tunneilla sekä pyrkii toimimaan

turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas osaa huolehtia oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilö-kohtaisesta hygieniasta.			turvallisesti ja asiallisesti.	turvallisesti ja asiallisesti.
Sosiaalinen toimintakyky				
T8 Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa sekä säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas osaa joskus toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa. Oppilas harjaantuu taidoissaan pienryhmän ohjaustehtävissä.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa yleensä reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.	Oppilas noudattaa joskus reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Psyykkinen toimintakyky				
T10 Oppilas oppii työskentelemään vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas harjaantuu mobiilisovellusten hyödyntämiseen liikunnan tukena.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.	Oppilas osaa joskus työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 Oppilas harjaantuu tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja ja oppii toimimaan	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan	Ei vaikuta arvosanan muodostumisee

tuntemusten mukaan. Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita.			kokemuksiaan osana itsearviointia.	

Liikunnan arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kokeilee rohkeasti erilaisia liikuntatehtäviä sekä osallistuu parhaansa yrittäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii liikuntatunneilla satunnaisesti ja valikoiden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii liikuntatunneilla kokeillen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki-

ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas opettelee säätelemään omaa liikkumistaan suhteessa ryhmään ja tilaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan opettajan ohjaamana sekä hyödyntää niitä omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan sekä hyödyntää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas sopeuttaa liikkumistaan ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja havaintojensa mukaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee erilaisissa oppimisympäristöissä tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen.

Oppilas harjoittelee erilaisissa oppimisympäristöissä liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen.Oppilas harjoittelee erilaisissa oppimisympäristöissä välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen. Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat kävéleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee erilaisten liikuntavälineiden käsittelyä erilaisissa oppimisympäristöissä ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas opettelee arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan.Oppilas tutustuu nopeus-, liikkuvuus-, kestävyys- ja voimaominaisuuksien harjoittamiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan ja kehittämään fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa harjoittaa fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, millä tavalla fyysisiä kunto-ominaisuuksia voi mitata ja osaa harjoittaa joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan, asettaa omia tavoitteita sekä kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

3. lk alkaen voidaan oppilaat tutustuttaa Move!-mittausten tekemiseen. Testejä voidaan tehdä sovelletusti ja harjaannuttaa lasta samalla mittausten suorittamiseen. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään.

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas vahvistaa uimataitoaan ja vedessä liikkumistaitoaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.

Arvioinnin kohde

Uima- ja pelastautumistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa uida 50 m ja hypätä uintisyvyiseen veteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on perusuimataitoinen (osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida 100 m kahta uintitapaa käyttäen sekä pelastautua vedestä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan perusuimataitoja.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas opettelee huomioimaan mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä toimimaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas harjaantuu huolehtimaan oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja opettelee huolehtimaan henkilökohtaisesta hygieniasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten toimitaan turvallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä opettajan ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas opettelee työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy opettajan ohjaamana toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee valikoimatta kaikkien kanssa sekä toimii useimmiten yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa. (T8)

Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä. (T9)

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjaantuu toimimaan ryhmän jäsenenä yhteiseen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilas oppii tunnistamaan reilun pelin periaatteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuunkanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista reilun pelin periaatteita ja kantaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja pyrkii edistämään sitä.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas opettelee toimimaan itsenäisesti annettujen suullisten ja kirjallisten ohjeiden mukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii yleensä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Liikuntatunneilla opetetaan lihashuollon perustaitoja kuten venyttelyä ja kehonpainoharjoittelua.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjaantuu tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja ja oppii toimimaan tuntemusten mukaan.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kokeilee rohkeasti erilaisia liikuntatehtäviä sekä osallistuu parhaansa yrittäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii liikuntatunneilla satunnaisesti ja valikoiden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii liikuntatunneilla kokeillen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas opettelee säätelemään omaa liikkumistaan suhteessa ryhmään ja tilaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan opettajan ohjaamana sekä hyödyntää niitä omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan sekä hyödyntää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas sopeuttaa liikkumistaan ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja havaintojensa mukaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen

kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee erilaisissa oppimisympäristöissä tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen.

Oppilas harjoittelee erilaisissa oppimisympäristöissä liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen.Oppilas harjoittelee erilaisissa oppimisympäristöissä välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen. Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat kävéleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee erilaisten liikuntavälineiden monipuolisesti käsittelyä erilaisissa oppimisympäristöissä ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas opettelee arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan. Oppilas tutustuu nopeus-, liikkuvuus-, kestävyys- ja voimaominaisuuksien harjoittamiseen.

Oppilas tiedostaa fyysistä toimintakykyä edistäviä arjen toimintatapoja passivoivan elämäntavan vastapainoksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan ja kehittämään fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa harjoittaa fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, millä tavalla fyysisiä kunto-ominaisuuksia voi mitata ja osaa harjoittaa joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan, asettaa omia tavoitteita sekä kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat voidaan tutustuttaa Move!-mittausten tekemiseen. Testejä voidaan tehdä sovelletusti ja harjaannuttaa lasta samalla mittausten suorittamiseen. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas vahvistaa uimataitoaan ja vedessä liikkumistaitoaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.

Arvioinnin kohde

Uima- ja pelastautumistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa uida 50 m ja hypätä uintisyvyiseen veteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on perusuimataitoinen (osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida 100 m kahta uintitapaa käyttäen sekä pelastautua vedestä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan perusuimataitoja.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas opettelee huomioimaan mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä toimimaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas harjaantuu huolehtimaan oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja opettelee huolehtimaan henkilökohtaisesta hygieniasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten toimitaan turvallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä opettajan ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas opettelee työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy opettajan ohjaamana toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee valikoimatta kaikkien kanssa sekä toimii useimmiten yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilas tunnistaa reilun pelin periaatteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuunkanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista reilun pelin periaatteita ja kantaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja pyrkii edistämään sitä.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjaantuu toimimaan itsenäisesti annettujen suullisten ja kirjallisten ohjeiden mukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii yleensä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Liikuntatunneilla opetetaan lihashuollon perustaitoja kuten venyttelyä ja kehonpainoharjoittelua. (T10)

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. (T11)

Tehdään leikinomaisia harjoitteita. Opetukseen sisällytetään esimerkiksi lihaskuntoharjoittelua, kehonhallintaa kehittäviä harjoitteita, venyttelyä ja yleistaitavuusharjoittelua. (T3)

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjaantuu tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja ja oppii toimimaan tuntemusten mukaan.

Oppilasta rohkaistaan seuraamaan omaa kehittymistä.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun

ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti.

Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia tehtäviä parhaansa yrittäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii liikuntatunneilla satunnaisesti ja valikoiden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii liikuntatunneilla kokeillen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään sekä tekemään sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan opettajan ohjaamana sekä hyödyntää niitä omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan sekä hyödyntää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas sopeuttaa liikkumistaan ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja havaintojensa mukaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä,

joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen.

Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen.Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen. Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat kävéleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan.Oppilas opettelee nopeus-, liikkuvuus-, kestävyys- ja voimaominaisuuksien harjoittamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan ja kehittämään fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa harjoittaa fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, millä tavalla fyysisiä kunto-ominaisuuksia voi mitata ja osaa harjoittaa joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan, asettaa omia tavoitteita sekä kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Suoritetaan Move!-mittaukset. Voidaan lisäksi käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas vahvistaa uimataitoaan ja vedessä liikkumistaitoaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.

Arvioinnin kohde

Uima- ja pelastautumistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa uida 50 m ja hypätä uintisyvyiseen veteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on perusuimataitoinen (osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida 100 m kahta uintitapaa käyttäen sekä pelastautua vedestä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan perusuimataitoja.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjaantuu huomioimaan mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä toimimaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas osaa huolehtia oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten toimitaan turvallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä opettajan ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjaantuu työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy opettajan ohjaamana toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee valikoimatta kaikkien kanssa sekä toimii useimmiten yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi ja opettelee toimimaan pienryhmän ohjaustehtävissä. Oppilas osaa toimia reilun pelin periaatteiden mukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuunkanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista reilun pelin periaatteita ja kantaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja pyrkii edistämään sitä.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta ja pienryhmänsä työskentelystä. Oppilas tutustuu mobiilisovellusten hyödyntämiseen liikunnan tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii yleensä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla opetetaan lihashuollon perustaitoja kuten venyttelyä ja kehonpainoharjoittelua.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjaantuu tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja ja oppii toimimaan tuntemusten mukaan.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia tehtäviä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii liikuntatunneilla satunnaisesti ja valikoiden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii liikuntatunneilla kokeillen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee havainnoimaan itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan opettajan ohjaamana sekä hyödyntää niitä omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan sekä hyödyntää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas sopeuttaa liikkumistaan ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja havaintojensa mukaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita tasapainotaitoja: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen ja kieriminen.

Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen ja liukuminen.Oppilas hallitsee erilaisissa oppimisympäristöissä useita välineenkäsittelytaitoja: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen. Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas vahvistaa taitoaan käsitellä monipuolisesti erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan.Oppilas harjoittaa nopeus-, liikkuvuus-, kestävyys- ja voimaominaisuuksiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan ja kehittämään fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa harjoittaa fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, millä tavalla fyysisiä kunto-ominaisuuksia voi mitata ja osaa harjoittaa joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan, asettaa omia tavoitteita sekä kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään.

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas on perusuimataitoinen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.

Arvioinnin kohde

Uima- ja pelastautumistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa uida 50 m ja hypätä uintisyvyiseen veteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on perusuimataitoinen (osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida 100 m kahta uintitapaa käyttäen sekä pelastautua vedestä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan perusuimataitoja.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

Oppilas osaa huolehtia oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten toimitaan turvallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä opettajan ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa sekä säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy opettajan ohjaamana toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee valikoimatta kaikkien kanssa sekä toimii useimmiten yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa. Oppilas harjaantuu taidoissaan pienryhmän ohjaustehtävissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuunkanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista reilun pelin periaatteita ja kantaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja pyrkii edistämään sitä.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii työskentelemään vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas harjaantuu mobiilisovellusten hyödyntämiseen liikunnan tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii yleensä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla opetetaan lihashuollon perustaitoja kuten venyttelyä ja kehonpainoharjoittelua.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjaantuu tunnistamaan kehonsa erilaisia signaaleja ja oppii toimimaan tuntemusten mukaan. Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikunta

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen liikunnan tavoitteena on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen.

Tämä kurssi keskittyy keholliseen ilmaisuun ja kehonhallinnan harjoittamiseen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Oppitunneilla korostuvat fyysinen aktiivisuus, yhdessä tekeminen sekä vaikuttaminen kurssin sisältöihin.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Kurssin aikana oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, kehölliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Oppilas suorittaa valinnaisen liikuntakurssin hyväksytysti seuraavin kriteerein:

Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.

Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisesta osaamisesta korostuvat seuraavat: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot sekä L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet ja sisällöt

Valinnaisen liikunnan tavoitteena on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat fyysinen aktiivisuus, yhdessä tekeminen sekä vaikuttaminen kurssin sisältöihin.

Valinnaisella liikuntakurssilla oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen. Tavoitteena on ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen. Tavoitteena on ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Valinnaisessa liikunnassa opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti oppilaiden toivomia leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Tämä kurssi keskittyy keholliseen ilmaisuun ja kehonhallinnan harjoittamiseen.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet ja sisällöt

Valinnaisen liikunnan tavoitteena on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat fyysinen aktiivisuus, yhdessä tekeminen sekä vaikuttaminen kurssin sisältöihin.

Valinnaisella liikuntakurssilla oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen. Tavoitteena on ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen. Tavoitteena on ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Valinnaisessa liikunnassa opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti oppilaiden toivomia leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Tämä kurssi keskittyy keholliseen ilmaisuun ja kehonhallinnan harjoittamiseen.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet ja sisällöt

Valinnaisen liikunnan tavoitteena on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat fyysinen aktiivisuus, yhdessä tekeminen sekä vaikuttaminen kurssin sisältöihin.

Valinnaisella liikuntakurssilla oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen. Tavoitteena on ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset

huomioon ottaen. Tavoitteena on ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Valinnaisessa liikunnassa opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti oppilaiden toivomia leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Tämä kurssi keskittyy keholliseen ilmaisuun ja kehonhallinnan harjoittamiseen.

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokkien 3–6** matematiikan opetuksessa tarjotaan kokemuksia, joita oppilaat hyödyntävät matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostamisessa. Opetus kehittää oppilaiden taitoja esittää matemaattista ajatteluaan ja ratkaisujaan eri tavoilla ja välineillä. Monipuolisten ongelmien ratkaisu yksin ja ryhmässä sekä erilaisten ratkaisutapojen vertailu ovat opetuksessa keskeistä. Matematiikan opetuksessa varmennetaan ja laajennetaan oppilaiden lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämistä. Lisäksi kehitetään laskutaidon sujuvuutta.*

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkretisointi ja välineet ovat keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapa. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi

ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3–6

Matematiikan oppimisen arvioimisessa keskeistä on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista, ja palaute on ohjaavaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailta edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esiintuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa opittua.

Yhdessä työskennellessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tulosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Matematiikan sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää matematiikan valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut matematiikan tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan matematiikan tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy matematiikan lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin. Kriteereitä voidaan hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella matematiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista osaamisen näyttötilanteissa.

Osaamisen arviointi

Matematiikan arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas vahvistaa jo harjoiteltuja taitoja ja kiinnostuu oppimaan uutta. Oppilas ratkaisee tehtäviä, jotka tulevat oppilaan arjen tilanteista.Oppilas ymmärtää matematiikan merkityksen hänen omassa kokemusmaailmassaan sekä ympäristössään ja kehittää matemaattista ajattelutapaansa.	S1-S5		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas oppii yhteen- ja vähennyslaskun, kerto- ja jakolaskun yhteyden sekä harjoittelee murto- ja desimaalilukujen välistä yhteyttä. Oppilas hallitsee kertolaskun vaihdannaisuuden.Oppilas tutkii geometristen muotojen esiintyvyyttä lähiympäristössä ja harjoittelee yleisimpien mittayksiköiden muunnoksia.	S1-S5	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, vaihdannaisuuteen, geometrisiin muotoihin ja mittayksiköihin liittyen.	Oppilas osittain tunnistaa ja osaa antaa joitain esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, vaihdannaisuuteen, geometrisiin muotoihin ja mittayksiköihin liittyen.

T3 Oppilas havaitsee ympäristössä ilmiöitä, joita voidaan selittää matemaattisin keinoin. Oppilas harjoittelee laskulausekkeiden ja konkreettisten mallien sekä piirrosten välisen yhteyden havaitsemista myös ilmiöiden pohjalta.	S1-S5	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia matemaattisia laskulausekkeita, esittää kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.	Oppilas havaitsee yksinkertaisen laskulausekkeen ja konkreettisen mallin yhteyden. Oppilas esittää ohjattuna joitain kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.
T4 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin, esimerkiksi lukujonoja lukualueella, kymmenylityksiä, kerto- ja jakolaskuja, murto- ja desimaalilukuja, laskulausekkeita, geometrisia kuvioita, yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) mittayksiköitä ja niiden muunnoksia, taulukoita ja diagrammeja.	S1-S5	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas osaa ilmaista yksinkertaisia matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.	Oppilas osaa ilmaista joitain yksinkertaisia matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.
T5 Oppilas ymmärtää matemaattisen ajattelun merkityksen	S1-S5	Ongelmanratkaisutaidot	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisessa ongelmaratkaisuissaan erilaisia strategioita.	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisessa ongelmaratkaisuissaan jotain strategiaa.

ongelmanratkaisussa käytännön tilanteissa, esimerkiksi säännön löytäminen lukujonossa. Oppilas harjoittelee ja kehittää ongelmanratkaisutaitojaan.				
T6 Oppilas harjoittelee arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä. Oppilas harjoittelee esimerkiksi pituuden yksikkömuunnosten järkevyyttä.	S1-S5	Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.	Oppilas osaa joissain tapauksissa arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T7 Oppilas oppii käyttämään esimerkiksi yhteen- ja vähennyslaskuun sekä kertolaskuun liittyviä matemaattisia käsitteitä ja yksikkömerkintöjä matemaattisessa ilmaisussa. Oppilas harjoittelee laskulausekkeen ja tuloksen yksikkömerkintöjä.	S1-S5	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.	Oppilas käyttää osittain oikeita käsitteitä ja merkintöjä.
T8 Oppilas harjoittelee kymmenjärjestelmän ymmärtämistä konkreettisin	S2	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen opitulla lukualueella.	Oppilas hallitsee osittain kymmenjärjestelmän periaatteen opitulla lukualueella.

välinein ja piirroksin. Oppilas oppii kymmenylitykset.				
T9 Oppilas varmentaa positiivisten kokonaislukujen hallinnan ja tutustuu murto- ja desimaalilukuihin.	S2	Lukukäsite	Oppilas osaa positiivisen kokonaisluvut ja tunnistaa murto- ja desimaaliluvut.	Oppilas osaa osittain positiivisen kokonaisluvut ja tunnistaa joissain tapauksissa murto- ja desimaalilukuja.
T10 Oppilas harjoittelee erilaisia yhteen- ja vähennyslaskun laskutekniikoita päässälaskuissa ja kirjallisissa tehtävissä. Oppilas harjoittelee tekemään huolellisia kirjallisia merkintöjä.	S2	Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti yhteen- ja vähennyslaskuja päässä ja kirjallisesti.	Oppilas laskee helppoja yhteen- ja vähennyslaskuja päässä ja kirjallisesti.
T11 Oppilas oppii monikulmioiden ominaisuuksia sekä havainnoi geometrisia kuvioita lähiympäristössä.	S4	Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi.	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita.	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa joitain kappaleita ja kuvioita.
T12 Oppilas harjoittelee arvioimaan erilaisissa mittaustilanteissa mittauskohteen suhdetta konkreettiseen mittaan.	S4	Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä.	Oppilas osaa valita joitain sopivia mittavälineitä, mitata ja arvioida mittaustulosten järkevyyttä.
T13 Oppilas oppii yksinkertaisten taulukoiden	S5	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä	Oppilas osaa laatia yksinkertaisen taulukon helposta aineistosta sekä

laatimista ja tulkitsemista.			tulkita taulukoita ja diagrammeja.	tulkita yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja.
T14 Oppilas harjoittelee loogisten toimintaohjeiden laatimista.	S1	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa laatia toimintaohjeita.	Oppilas osaa laatia helppoja toimintaohjeita.

Matematiikan arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T 1 Oppilas vahvistaa jo harjoiteltuja taitoja ja kiinnostuu oppimaan uutta. Oppilas ratkaisee tehtäviä, jotka tulevat oppilaan arjen tilanteista.Oppilas ymmärtää matematiikan merkityksen hänen omassa kokemusmaailmassaan sekä ympäristössään ja kehittää matemaattista ajattelutapaansa.	S1-S5		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas oppii kerto- ja jakolaskun, sekä murto- ja desimaalilukujen yhteyden. Oppilas tutkii geometristen muotojen esiintyvyyttä lähiympäristössä ja harjoittelee yleisempien mittayksiköiden muunnoksia. Oppilas tunnistaa positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteyden arkielämään. Oppilas pyrkii löytämään	S1-S5	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, kokonaislukuihin, geometrisiin muotoihin, mittayksiköihin ja niiden muunnoksiin liittyen.	Oppilas osittain tunnistaa ja osaa antaa joitain esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, kokonaislukuihin, geometrisiin muotoihin, mittayksiköihin ja niiden muunnoksiin liittyen.

säännönmukaisuuksia aiemmin opittujen ja uusien asioiden välillä, esimerkiksi yksikkömuunnosten, lukujonojen ja allekkainlaskualgoritmien yhteydessä.				
T3 Oppilas havaitsee ympäristössä ilmiöitä, joita voidaan selittää matemaattisin keinoin. Oppilas harjoittelee laskulausekkeiden ja konkreettisten mallien sekä piirrosten välisen yhteyden havaitsemista myös ilmiöiden pohjalta.	S1-S5	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia matemaattisia laskulausekkeita, esittää kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.	Oppilas havaitsee yksinkertaisen laskulausekkeen ja konkreettisen mallin yhteyden. Oppilas esittää ohjattuna joitain kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.
T4 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin, esim. lukujonoja lukualueella, kymmenylityksiä, kerto- ja jakolaskuja, murto- ja desimaalilukuja, laskulausekkeita, geometrisia kuvioita, pinta-aloja ja piirejä, yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg, t), tilavuuden (dl, l) ja ajan mittayksiköitä (s, min, h, d, vk, kk, a) ja niiden	S1-S5	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas osaa ilmaista yksinkertaisia matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.	Oppilas osaa ilmaista joitain yksinkertaisia matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.

muunnoksia, taulukoita, diagrammeja ja koordinaatistoja. Oppilas tutustuu perusyksiköiden kymmenes- ja sadasosiin sekä kymmen- ja satakertoihin ja niiden muunnoksiin				
T5 Oppilas ymmärtää matemaattisen ajattelun merkityksen ongelmanratkaisussa käytännön tilanteissa, esimerkiksi sisältö- ja ositusjakotilanteissa kertolaskujen hyödyntäminen. Oppilas harjoittelee ja kehittää ongelmanratkaisutaitojaan.	S1-S5	Ongelmanratkaisutaidot	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisessa ongelmaratkaisuissaan erilaisia strategioita.	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisessa ongelmaratkaisuissaan jotain strategiaa.
T6 Oppilas harjoittelee arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä. Oppilas harjoittelee esimerkiksi pituuden ja massan yksikkömuunnosten järkevyyttä.	S1-S5	Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.	Oppilas osaa joissain tapauksissa arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T7 Oppilas oppii käyttämään esimerkiksi kerto- ja jakolaskun	S1-S5	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.	Oppilas käyttää osittain oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

sekä geometrian matemaattisia käsitteitä ja yksikkömerkintöjä matemaattisessa ilmaisussa. Oppilas harjoittelee laskulausekkeen ja tuloksen yksikkömerkintöjä.				
T8 Oppilas syventää kymmenjärjestelmän ymmärtämistä konkreettisin välinein ja piirroksin.	S2	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen opitulla lukualueella myös desimaalilukujen osalta.	Oppilas hallitsee osittain kymmenjärjestelmän periaatteen opitulla lukualueella myös desimaalilukujen osalta.
T9 Oppilas oppii negatiivisia kokonaislukuja, murto- ja desimaalilukujen käsitteet sekä lukujen välisen yhteyden.	S2	Lukukäsite	Oppilas osaa negatiiviset kokonaisluvut ja ymmärtää murto- ja desimaalilukujen käsitteet ja lukujen välisen yhteyden.	Oppilas osaa osittain negatiiviset kokonaisluvut ja ymmärtää murto- ja desimaalilukujen käsitteet ja lukujen välisen yhteyden joissain tapauksissa.
T10 Oppilas harjoittelee erilaisia kerto- ja jakolaskun laskutekniikoita päässälaskuissa ja kirjallisissa tehtävissä. Oppilas harjoittelee tekemään huolellisia kirjallisia merkintöjä.	S2	Laskutaidot ja peruslaskutoimi- tusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti kerto- ja jakolakuja päässä ja kirjallisesti.	Oppilas laskee helppoja kerto- ja jakolaskun laskuja päässä ja kirjallisesti.
T11 Oppilas oppii monikulmioiden ominaisuuksia ja niiden eroja sekä osaa etsiä	S4	Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas ymmärtää	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa joitain kappaleita ja kuvioita. Oppilas tunnistaa

geometrisia kuvioita lähiympäristössä. Oppilas ymmärtää pinta-alan ja piirin käsitteiden erot.			käsitteet pinta-ala ja piiri.	käsitteet pinta-ala ja piiri.
T12 Oppilas arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.	S4	Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä.	Oppilas osaa valita joitain sopivia mittavälineitä, mitata ja arvioida mittaustulosten järkevyyttä.
T13 Oppilas oppii taulukkojen ja diagrammien laatimista ja tulkitsemista.	S5	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja.	Oppilas osaa laatia yksinkertaisen taulukon helposta aineistosta sekä tulkita yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja.
T14 Oppilas harjoittelee loogisten toimintaohjeiden laatimista.	S1	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa laatia toimintaohjeita.	Oppilas osaa laatia helppoja toimintaohjeita.

Matematiikan arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas vahvistaa jo harjoiteltuja taitoja ja kiinnostuu oppimaan uutta. Oppilas ratkaisee tehtäviä, jotka tulevat oppilaan arjen tilanteista.Oppilas ymmärtää matematiikan merkityksen hänen omassa kokemusmaailmassaan sekä ympäristössään ja kehittää matemaattista ajattelutapaansa.	S1-S5		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas oppii murto-, desimaali- ja prosenttilukujen yhteyden. Oppilas tutkii geometristen muotojen esiintyvyyttä lähiympäristössä, harjoittelee mittayksiköiden muunnoksia sekä pinta-alojen ja tilavuuksien yhteyksiä käytäntöön. Oppilas tunnistaa positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen sekä prosenttikäsitteen yhteyden arkielämään.	S1-S5	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, erilaisiin lukuihin, geometrisiin muotoihin, mittayksiköihin ja niiden muunnoksiin liittyen.	Oppilas osittain tunnistaa ja osaa antaa joitain esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, erilaisiin lukuihin, geometrisiin muotoihin, mittayksiköihin ja niiden muunnoksiin liittyen.

Oppilas oppii havaitsemaan pituuden mittayksiköiden yhteyden mittakaavaan ja pinta-aloihin. Oppilas pyrkii löytämään säännönmukaisuuksia yksikkömuunnosten ja mittakaavan sekä desimaalilukujen ja prosenttien välillä.				
T3 Oppilas havaitsee ympäristössä ilmiöitä, joita voidaan selittää matemaattisin keinoin. Oppilas oppii laskulausekkeiden ja konkreettisten mallien sekä piirrosten välisen yhteyden myös ilmiöiden pohjalta.	S1-S5	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa tehdä matemaattisia laskulausekkeita, esittää kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia laskulausekkeita. Oppilas esittää ohjattuna joitain kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.
T4 Oppilas oppii ilmaisemaan ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin, esim. lukujonoja lukualueella, kymmenylityksiä, kerto- ja jakolaskuja, murto- ja desimaalilukuja, laskulausekkeita, geometrisia kuvioita, pinta-aloja ja piirejä, suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia, mittayksiköitä ja niiden	S1-S5	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas osaa ilmaista matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.	Oppilas osaa ilmaista joitain matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.

muunnoksia, prosentteja, taulukoita, diagrammeja ja koordinaatistoja. Oppilas harjoittelee perusyksiköiden kymmenes- ja sadasosia sekä kymmen- ja satakertoja ja niiden muunnoksia.				
T5 Oppilas ymmärtää matemaattisen ajattelun merkityksen ongelmanratkaisussa käytännön tilanteissa, esimerkiksi lämpötilamuutosten vaikutus veden olomuotoihin. Oppilas harjoittelee ja kehittää ongelmanratkaisutaitojaan.	S1-S5	Ongelmanratkaisutaidot	Oppilas osaa käyttää ongelmaratkaisuissaan erilaisia strategioita.	Oppilas osaa käyttää ongelmaratkaisuissaan jotain strategiaa.
T6 Oppilas harjoittelee arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä. Oppilas harjoittelee esimerkiksi pinta-alan yksikkömuunnosten järkevyyttä.	S1-S5	Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.	Oppilas osaa joissain tapauksissa arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T7 Oppilas oppii käyttämään esimerkiksi koordinaatistoon liittyviä	S1-S5	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.	Oppilas käyttää osittain oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

matemaattisia käsitteitä ja yksikkömerkintöjä matemaattisessa ilmaisussa. Oppilas käyttää laskulausekkeen ja tuloksen yksikkömerkintöjä. Oppilas tutustuu jakoviivaan.				
T8 Oppilas oppii lukualueen lukujonotaitoja ja oppii löytämään lukujonojen säännön.	S2	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, lukujonotaitoja ja -sääntöjä opitulla lukualueella myös desimaalilukujen osalta.	Oppilas hallitsee osittain kymmenjärjestelmän periaatteen, lukujonotaitoja ja -sääntöjä opitulla lukualueella myös desimaalilukujen osalta.
T9 Oppilas oppii murto-, desimaali- ja prosenttilukujen käsitteet sekä lukujen väliset yhteydet.	S2	Lukukäsite	Oppilas osaa prosenttiluvun käsitteen ja prosenttiluvun yhteyden murto- ja desimaalilukuihin.	Oppilas osaa osittain prosenttiluvun käsitteen ja prosenttiluvun yhteyden murto- ja desimaalilukuihin.
T10 Oppilas oppii erilaisia desimaalilukujen laskutekniikoita päässälaskuissa ja kirjallisissa tehtävissä. Oppilas oivaltaa, että samaan tulokseen voi päästä eri laskutoimituksia käyttäen. Oppilas oppii tekemään huolelliset kirjalliset merkinnät.	S2	Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti desimaalilukuja päässä ja kirjallisesti.	Oppilas laskee helppoja desimaalilukuja päässä ja kirjallisesti.
T11 Oppilas oppii monikulmioiden	S4	Geometrian käsitteet ja geometristen	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa joitain

ja kappaleiden ominaisuuksia ja niiden eroja sekä osaa etsiä geometrisia kappaleita lähiympäristössä. Oppilas ymmärtää pinta-alan ja piirin, sekä pinta-alan ja tilavuuden käsitteiden erot. Oppilas oppii piirtämään symmetrisiä kuvioita suoran suhteen.		ominaisuuksien havainnointi	kappaleita ja kuvioita. Oppilas ymmärtää käsitteet pinta-ala, piiri ja tilavuus. Oppilas osaa piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.	kappaleita ja kuvioita. Oppilas tunnistaa käsitteet pinta-ala, piiri ja tilavuus helpoissa yhteyksissä. Oppilas osaa piirtää suoran suhteen helppoja symmetrisiä kuvioita.
T12 Oppilasta arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.	S4	Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia.	Oppilas osaa valita joitain sopivia mittavälineitä, mitata ja arvioida mittaustulosten järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia yksinkertaisissa tehtävissä.
T13 Oppilas harjaantuu taulukkojen ja diagrammien laatimisessa ja tulkitsemisessa sekä harjoittelee käyttämään tilastollisia tunnuslukuja. Oppilas tutustuu todennäköisyyksiin arkitilanteiden päättelyn kautta.	S5	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta, tulkita taulukoita ja diagrammeja sekä käyttää joitain tilastollisia tunnuslukuja.	Oppilas osaa laatia yksinkertaisen taulukon helposta aineistosta, tulkita yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja sekä käyttää jotain tilastollista tunnuslukua.
T14 Oppilas harjoittelee ohjelmointia jossakin graafisessa ohjelmointiympäristössä.	S1	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman jossakin graafisessa ohjelmointiympäristössä.	Oppilas osaa ohjelmoida helpon toimivan ohjelman jossakin graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Matematiikan arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Matematiikan arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas vahvistaa jo harjoiteltuja taitoja ja kiinnostuu oppimaan uutta. Oppilas ratkaisee tehtäviä, jotka tulevat oppilaan arjen tilanteista.Oppilas ymmärtää matematiikan merkityksen hänen omassa kokemusmaailmassaan sekä ympäristössään ja kehittää matemaattista ajattelutapaansa.	S1-S5		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas oppii yhteen- ja vähennyslaskun, kerto- ja jakolaskun yhteyden sekä harjoittelee murto- ja desimaalilukujen välistä yhteyttä. Oppilas hallitsee kertolaskun vaihdannaisuuden.Oppilas tutkii geometristen muotojen esiintyvyyttä lähiympäristössä ja harjoittelee yleisimpien mittayksiköiden muunnoksia.	S1-S5	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, vaihdannaisuuteen, geometrisiin muotoihin ja mittayksiköihin liittyen.	Oppilas osittain tunnistaa ja osaa antaa joitain esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, vaihdannaisuuteen, geometrisiin muotoihin ja mittayksiköihin liittyen.

T3 Oppilas havaitsee ympäristössä ilmiöitä, joita voidaan selittää matemaattisin keinoin. Oppilas harjoittelee laskulausekkeiden ja konkreettisten mallien sekä piirrosten välisen yhteyden havaitsemista myös ilmiöiden pohjalta.	S1-S5	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia matemaattisia laskulausekkeita, esittää kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.	Oppilas havaitsee yksinkertaisen laskulausekkeen ja konkreettisen mallin yhteyden. Oppilas esittää ohjattuna joitain kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.
T4 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin, esimerkiksi lukujonoja lukualueella, kymmenylityksiä, kerto- ja jakolaskuja, murto- ja desimaalilukuja, laskulausekkeita, geometrisia kuvioita, yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) mittayksiköitä ja niiden muunnoksia, taulukoita ja diagrammeja.	S1-S5	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas osaa ilmaista yksinkertaisia matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.	Oppilas osaa ilmaista joitain yksinkertaisia matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.
T5 Oppilas ymmärtää matemaattisen ajattelun merkityksen	S1-S5	Ongelmanratkaisutaidot	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisessa ongelmaratkaisuissaan erilaisia strategioita.	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisessa ongelmaratkaisuissaan jotain strategiaa.

ongelmanratkaisussa käytännön tilanteissa, esimerkiksi säännön löytäminen lukujonossa. Oppilas harjoittelee ja kehittää ongelmanratkaisutaitojaan.				
T6 Oppilas harjoittelee arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä. Oppilas harjoittelee esimerkiksi pituuden yksikkömuunnosten järkevyyttä.	S1-S5	Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.	Oppilas osaa joissain tapauksissa arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T7 Oppilas oppii käyttämään esimerkiksi yhteen- ja vähennyslaskuun sekä kertolaskuun liittyviä matemaattisia käsitteitä ja yksikkömerkintöjä matemaattisessa ilmaisussa. Oppilas harjoittelee laskulausekkeen ja tuloksen yksikkömerkintöjä.	S1-S5	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.	Oppilas käyttää osittain oikeita käsitteitä ja merkintöjä.
T8 Oppilas harjoittelee kymmenjärjestelmän ymmärtämistä konkreettisin	S2	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen opitulla lukualueella.	Oppilas hallitsee osittain kymmenjärjestelmän periaatteen opitulla lukualueella.

välinein ja piirroksin. Oppilas oppii kymmenylitykset.				
T9 Oppilas varmentaa positiivisten kokonaislukujen hallinnan ja tutustuu murto- ja desimaalilukuihin.	S2	Lukukäsite	Oppilas osaa positiivisen kokonaisluvut ja tunnistaa murto- ja desimaaliluvut.	Oppilas osaa osittain positiivisen kokonaisluvut ja tunnistaa joissain tapauksissa murto- ja desimaalilukuja.
T10 Oppilas harjoittelee erilaisia yhteen- ja vähennyslaskun laskutekniikoita päässälaskuissa ja kirjallisissa tehtävissä. Oppilas harjoittelee tekemään huolellisia kirjallisia merkintöjä.	S2	Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti yhteen- ja vähennyslaskuja päässä ja kirjallisesti.	Oppilas laskee helppoja yhteen- ja vähennyslaskuja päässä ja kirjallisesti.
T11 Oppilas oppii monikulmioiden ominaisuuksia sekä havainnoi geometrisia kuvioita lähiympäristössä.	S4	Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi.	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita.	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa joitain kappaleita ja kuvioita.
T12 Oppilas harjoittelee arvioimaan erilaisissa mittaustilanteissa mittauskohteen suhdetta konkreettiseen mittaan.	S4	Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä.	Oppilas osaa valita joitain sopivia mittavälineitä, mitata ja arvioida mittaustulosten järkevyyttä.
T13 Oppilas oppii yksinkertaisten taulukoiden	S5	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä	Oppilas osaa laatia yksinkertaisen taulukon helposta aineistosta sekä

laatimista ja tulkitsemista.			tulkita taulukoita ja diagrammeja.	tulkita yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja.
T14 Oppilas harjoittelee loogisten toimintaohjeiden laatimista.	S1	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa laatia toimintaohjeita.	Oppilas osaa laatia helppoja toimintaohjeita.

Matematiikan arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T 1 Oppilas vahvistaa jo harjoiteltuja taitoja ja kiinnostuu oppimaan uutta. Oppilas ratkaisee tehtäviä, jotka tulevat oppilaan arjen tilanteista.Oppilas ymmärtää matematiikan merkityksen hänen omassa kokemusmaailmassaan sekä ympäristössään ja kehittää matemaattista ajattelutapaansa.	S1-S5		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas oppii kerto- ja jakolaskun, sekä murto- ja desimaalilukujen yhteyden. Oppilas tutkii geometristen muotojen esiintyvyyttä lähiympäristössä ja harjoittelee yleisempien mittayksiköiden muunnoksia. Oppilas tunnistaa positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteyden arkielämään. Oppilas pyrkii löytämään	S1-S5	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, kokonaislukuihin, geometrisiin muotoihin, mittayksiköihin ja niiden muunnoksiin liittyen.	Oppilas osittain tunnistaa ja osaa antaa joitain esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, kokonaislukuihin, geometrisiin muotoihin, mittayksiköihin ja niiden muunnoksiin liittyen.

säännönmukaisuuksia aiemmin opittujen ja uusien asioiden välillä, esimerkiksi yksikkömuunnosten, lukujonojen ja allekkainlaskualgoritmien yhteydessä.				
T3 Oppilas havaitsee ympäristössä ilmiöitä, joita voidaan selittää matemaattisin keinoin. Oppilas harjoittelee laskulausekkeiden ja konkreettisten mallien sekä piirrosten välisen yhteyden havaitsemista myös ilmiöiden pohjalta.	S1-S5	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia matemaattisia laskulausekkeita, esittää kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.	Oppilas havaitsee yksinkertaisen laskulausekkeen ja konkreettisen mallin yhteyden. Oppilas esittää ohjattuna joitain kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.
T4 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin, esim. lukujonoja lukualueella, kymmenylityksiä, kerto- ja jakolaskuja, murto- ja desimaalilukuja, laskulausekkeita, geometrisia kuvioita, pinta-aloja ja piirejä, yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg, t), tilavuuden (dl, l) ja ajan mittayksiköitä (s, min, h, d, vk, kk, a) ja niiden	S1-S5	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas osaa ilmaista yksinkertaisia matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.	Oppilas osaa ilmaista joitain yksinkertaisia matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.

muunnoksia, taulukoita, diagrammeja ja koordinaatistoja. Oppilas tutustuu perusyksiköiden kymmenes- ja sadasosiin sekä kymmen- ja satakertoihin ja niiden muunnoksiin				
T5 Oppilas ymmärtää matemaattisen ajattelun merkityksen ongelmanratkaisussa käytännön tilanteissa, esimerkiksi sisältö- ja ositusjakotilanteissa kertolaskujen hyödyntäminen. Oppilas harjoittelee ja kehittää ongelmanratkaisutaitojaan.	S1-S5	Ongelmanratkaisutaidot	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisessa ongelmaratkaisuissaan erilaisia strategioita.	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisessa ongelmaratkaisuissaan jotain strategiaa.
T6 Oppilas harjoittelee arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä. Oppilas harjoittelee esimerkiksi pituuden ja massan yksikkömuunnosten järkevyyttä.	S1-S5	Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.	Oppilas osaa joissain tapauksissa arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T7 Oppilas oppii käyttämään esimerkiksi kerto- ja jakolaskun	S1-S5	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.	Oppilas käyttää osittain oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

sekä geometrian matemaattisia käsitteitä ja yksikkömerkintöjä matemaattisessa ilmaisussa. Oppilas harjoittelee laskulausekkeen ja tuloksen yksikkömerkintöjä.				
T8 Oppilas syventää kymmenjärjestelmän ymmärtämistä konkreettisin välinein ja piirroksin.	S2	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen opitulla lukualueella myös desimaalilukujen osalta.	Oppilas hallitsee osittain kymmenjärjestelmän periaatteen opitulla lukualueella myös desimaalilukujen osalta.
T9 Oppilas oppii negatiivisia kokonaislukuja, murto- ja desimaalilukujen käsitteet sekä lukujen välisen yhteyden.	S2	Lukukäsite	Oppilas osaa negatiiviset kokonaisluvut ja ymmärtää murto- ja desimaalilukujen käsitteet ja lukujen välisen yhteyden.	Oppilas osaa osittain negatiiviset kokonaisluvut ja ymmärtää murto- ja desimaalilukujen käsitteet ja lukujen välisen yhteyden joissain tapauksissa.
T10 Oppilas harjoittelee erilaisia kerto- ja jakolaskun laskutekniikoita päässälaskuissa ja kirjallisissa tehtävissä. Oppilas harjoittelee tekemään huolellisia kirjallisia merkintöjä.	S2	Laskutaidot ja peruslaskutoimi- tusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti kerto- ja jakolakuja päässä ja kirjallisesti.	Oppilas laskee helppoja kerto- ja jakolaskun laskuja päässä ja kirjallisesti.
T11 Oppilas oppii monikulmioiden ominaisuuksia ja niiden eroja sekä osaa etsiä	S4	Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas ymmärtää	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa joitain kappaleita ja kuvioita. Oppilas tunnistaa

geometrisia kuvioita lähiympäristössä. Oppilas ymmärtää pinta-alan ja piirin käsitteiden erot.			käsitteet pinta-ala ja piiri.	käsitteet pinta-ala ja piiri.
T12 Oppilas arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.	S4	Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä.	Oppilas osaa valita joitain sopivia mittavälineitä, mitata ja arvioida mittaustulosten järkevyyttä.
T13 Oppilas oppii taulukkojen ja diagrammien laatimista ja tulkitsemista.	S5	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja.	Oppilas osaa laatia yksinkertaisen taulukon helposta aineistosta sekä tulkita yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja.
T14 Oppilas harjoittelee loogisten toimintaohjeiden laatimista.	S1	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa laatia toimintaohjeita.	Oppilas osaa laatia helppoja toimintaohjeita.

Matematiikan arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas vahvistaa jo harjoiteltuja taitoja ja kiinnostuu oppimaan uutta. Oppilas ratkaisee tehtäviä, jotka tulevat oppilaan arjen tilanteista.Oppilas ymmärtää matematiikan merkityksen hänen omassa kokemusmaailmassaan sekä ympäristössään ja kehittää matemaattista ajattelutapaansa.	S1-S5		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas oppii murto-, desimaali- ja prosenttilukujen yhteyden. Oppilas tutkii geometristen muotojen esiintyvyyttä lähiympäristössä, harjoittelee mittayksiköiden muunnoksia sekä pinta-alojen ja tilavuuksien yhteyksiä käytäntöön. Oppilas tunnistaa positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen sekä prosenttikäsitteen yhteyden arkielämään.	S1-S5	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, erilaisiin lukuihin, geometrisiin muotoihin, mittayksiköihin ja niiden muunnoksiin liittyen.	Oppilas osittain tunnistaa ja osaa antaa joitain esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä laskutoimituksiin, erilaisiin lukuihin, geometrisiin muotoihin, mittayksiköihin ja niiden muunnoksiin liittyen.

Oppilas oppii havaitsemaan pituuden mittayksiköiden yhteyden mittakaavaan ja pinta-aloihin. Oppilas pyrkii löytämään säännönmukaisuuksia yksikkömuunnosten ja mittakaavan sekä desimaalilukujen ja prosenttien välillä.				
T3 Oppilas havaitsee ympäristössä ilmiöitä, joita voidaan selittää matemaattisin keinoin. Oppilas oppii laskulausekkeiden ja konkreettisten mallien sekä piirrosten välisen yhteyden myös ilmiöiden pohjalta.	S1-S5	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa tehdä matemaattisia laskulausekkeita, esittää kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia laskulausekkeita. Oppilas esittää ohjattuna joitain kysymyksiä ja päätelmiä ratkaisuun pääsemiseksi.
T4 Oppilas oppii ilmaisemaan ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin, esim. lukujonoja lukualueella, kymmenylityksiä, kerto- ja jakolaskuja, murto- ja desimaalilukuja, laskulausekkeita, geometrisia kuvioita, pinta-aloja ja piirejä, suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia, mittayksiköitä ja niiden	S1-S5	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas osaa ilmaista matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.	Oppilas osaa ilmaista joitain matemaattisia ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin.

muunnoksia, prosentteja, taulukoita, diagrammeja ja koordinaatistoja. Oppilas harjoittelee perusyksiköiden kymmenes- ja sadasosia sekä kymmen- ja satakertoja ja niiden muunnoksia.				
T5 Oppilas ymmärtää matemaattisen ajattelun merkityksen ongelmanratkaisussa käytännön tilanteissa, esimerkiksi lämpötilamuutosten vaikutus veden olomuotoihin. Oppilas harjoittelee ja kehittää ongelmanratkaisutaitojaan.	S1-S5	Ongelmanratkaisutaidot	Oppilas osaa käyttää ongelmaratkaisuissaan erilaisia strategioita.	Oppilas osaa käyttää ongelmaratkaisuissaan jotain strategiaa.
T6 Oppilas harjoittelee arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä. Oppilas harjoittelee esimerkiksi pinta-alan yksikkömuunnosten järkevyyttä.	S1-S5	Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.	Oppilas osaa joissain tapauksissa arvioida tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T7 Oppilas oppii käyttämään esimerkiksi koordinaatistoon liittyviä	S1-S5	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.	Oppilas käyttää osittain oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

matemaattisia käsitteitä ja yksikkömerkintöjä matemaattisessa ilmaisussa. Oppilas käyttää laskulausekkeen ja tuloksen yksikkömerkintöjä. Oppilas tutustuu jakoviivaan.				
T8 Oppilas oppii lukualueen lukujonotaitoja ja oppii löytämään lukujonojen säännön.	S2	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, lukujonotaitoja ja -sääntöjä opitulla lukualueella myös desimaalilukujen osalta.	Oppilas hallitsee osittain kymmenjärjestelmän periaatteen, lukujonotaitoja ja -sääntöjä opitulla lukualueella myös desimaalilukujen osalta.
T9 Oppilas oppii murto-, desimaali- ja prosenttilukujen käsitteet sekä lukujen väliset yhteydet.	S2	Lukukäsite	Oppilas osaa prosenttiluvun käsitteen ja prosenttiluvun yhteyden murto- ja desimaalilukuihin.	Oppilas osaa osittain prosenttiluvun käsitteen ja prosenttiluvun yhteyden murto- ja desimaalilukuihin.
T10 Oppilas oppii erilaisia desimaalilukujen laskutekniikoita päässälaskuissa ja kirjallisissa tehtävissä. Oppilas oivaltaa, että samaan tulokseen voi päästä eri laskutoimituksia käyttäen. Oppilas oppii tekemään huolelliset kirjalliset merkinnät.	S2	Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti desimaalilukuja päässä ja kirjallisesti.	Oppilas laskee helppoja desimaalilukuja päässä ja kirjallisesti.
T11 Oppilas oppii monikulmioiden	S4	Geometrian käsitteet ja geometristen	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa joitain

ja kappaleiden ominaisuuksia ja niiden eroja sekä osaa etsiä geometrisia kappaleita lähiympäristössä. Oppilas ymmärtää pinta-alan ja piirin, sekä pinta-alan ja tilavuuden käsitteiden erot. Oppilas oppii piirtämään symmetrisiä kuvioita suoran suhteen.		ominaisuuksien havainnointi	kappaleita ja kuvioita. Oppilas ymmärtää käsitteet pinta-ala, piiri ja tilavuus. Oppilas osaa piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.	kappaleita ja kuvioita. Oppilas tunnistaa käsitteet pinta-ala, piiri ja tilavuus helpoissa yhteyksissä. Oppilas osaa piirtää suoran suhteen helppoja symmetrisiä kuvioita.
T12 Oppilasta arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.	S4	Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia.	Oppilas osaa valita joitain sopivia mittavälineitä, mitata ja arvioida mittaustulosten järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia yksinkertaisissa tehtävissä.
T13 Oppilas harjaantuu taulukkojen ja diagrammien laatimisessa ja tulkitsemisessa sekä harjoittelee käyttämään tilastollisia tunnuslukuja. Oppilas tutustuu todennäköisyyksiin arkitilanteiden päättelyn kautta.	S5	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta, tulkita taulukoita ja diagrammeja sekä käyttää joitain tilastollisia tunnuslukuja.	Oppilas osaa laatia yksinkertaisen taulukon helposta aineistosta, tulkita yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja sekä käyttää jotain tilastollista tunnuslukua.
T14 Oppilas harjoittelee ohjelmointia jossakin graafisessa ohjelmointiympäristössä.	S1	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman jossakin graafisessa ohjelmointiympäristössä.	Oppilas osaa ohjelmoida helpon toimivan ohjelman jossakin graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Matematiikan arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas vahvistaa jo harjoiteltuja taitoja ja kiinnostuu oppimaan uutta. Oppilas ratkaisee tehtäviä, jotka tulevat oppilaan arjen tilanteista.Oppilas ymmärtää matematiikan merkityksen hänen omassa kokemusmaailmassaan sekä ympäristössään ja kehittää matemaattista ajattelutapaansa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Hän pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.

Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–10 000 sekä kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä (kymmenylitykset). Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen, muistinumerot yhteenlaskussa ja siirrot vähennyslaskussa. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen, kerrataan kertotaulut 1–5 ja 10 ja opitaan kertotaulut 6–9. Käsitellään kymmen- ja sataluvut tulontekijöinä.

Kerrataan kertolaskua ja kerto- ja jakolaskun yhteyttä. Opitaan kertolaskun vaihdannaisuus. Tutustutaan jakojäännökseen käsitteenä käytännön tilanteessa, jossa jako ei mene tasan.

Harjoitellaan kertolaskualgoritmia yksinumeroisella kertojalla ja varmistetaan sen osaaminen.

Opitaan yhteen- ja vähennyslaskujen laskujärjestys ja harjoitellaan laskujärjestystä kertolaskujen yhteydessä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja kymmenien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan.

Pohjustetaan murto- ja desimaaliluvun käsitettä sekä suuruusvertailua ja murto- ja desimaalilukujen yhteyttä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään käsitteisiin kolmio, nelikulmio ja ympyrä. Harjoitellaan viivaimen käyttöä. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Tutustutaan symmetrian käsitteeseen.

Harjoitellaan yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) yksiköitä ja niiden muunnoksia sekä lyhyen aikavälin päättelemistä. Opitaan rahan yksiköt.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii yhteen- ja vähennyslaskun, kerto- ja jakolaskun yhteyden sekä harjoittelee murto- ja desimaalilukujen välistä yhteyttä. Oppilas hallitsee kertolaskun vaihdannaisuuden.Oppilas tutkii geometristen muotojen esiintyvyyttä lähiympäristössä ja harjoittelee yleisimpien mittayksiköiden muunnoksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla ja selittää havaintojaan.

Arvioinnin kohde

Opittujen asioiden yhteydet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä ja antaa ohjattuna esimerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ja selittää, mistä hänen oppimiensa asioiden väliset yhteydet johtuvat.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–10 000 sekä kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä (kymmenylitykset). Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen, muistinumerot

yhteenlaskussa ja siirrot vähennyslaskussa. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen, kerrataan kertotaulut 1–5 ja 10 ja opitaan kertotaulut 6–9. Käsitellään kymmen- ja sataluvut tulontekijöinä.

Kerrataan kertolaskua ja kerto- ja jakolaskun yhteyttä. Opitaan kertolaskun vaihdannaisuus. Tutustutaan jakojäännökseen käsitteenä käytännön tilanteessa, jossa jako ei mene tasan.

Harjoitellaan kertolaskualgoritmia yksinumeroisella kertojalla ja varmistetaan sen osaaminen.

Opitaan yhteen- ja vähennyslaskujen laskujärjestys ja harjoitellaan laskujärjestystä kertolaskujen yhteydessä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja kymmenien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan.

Pohjustetaan murto- ja desimaaliluvun käsitettä sekä suuruusvertailua ja murto- ja desimaalilukujen yhteyttä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään käsitteisiin kolmio, nelikulmio ja ympyrä. Harjoitellaan viivaimen käyttöä. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Tutustutaan symmetrian käsitteeseen.

Harjoitellaan yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) yksiköitä ja niiden muunnoksia sekä lyhyen aikavälin päättelemistä. Opitaan rahan yksiköt.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havaitsee ympäristössä ilmiöitä, joita voidaan selittää matemaattisin keinoin.Oppilas harjoittelee laskulausekkeiden ja konkreettisten mallien sekä piirrosten välisen yhteyden havaitsemista myös ilmiöiden pohjalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää kysymyksiä ja osaa tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.

Arvioinnin kohde

Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee, mihin tarvitsee apua. Oppilas osaa ohjattuna tehdä havaintoja ja koota tietoa tehdäkseen päätelmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee matemaattisten kysymysten esittämistä. Oppilas osaa ohjattuna esittää perusteluja päätelmilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa esittää opiskeltavaan aiheeseen liittyviä kysymyksiä. Oppilas antaa perusteluja päätelmilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää opiskeltavaa aihetta tukevia kysymyksiä. Oppilas osaa esittää selkeitä perusteluja päätelmille.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–10 000 sekä kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä (kymmenylitykset). Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen, muistinumerot yhteenlaskussa ja siirrot vähennyslaskussa. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen, kerrataan kertotaulut 1–5 ja 10 ja opitaan kertotaulut 6–9. Käsitellään kymmen- ja sataluvut tulontekijöinä.

Kerrataan kertolaskua ja kerto- ja jakolaskun yhteyttä. Opitaan kertolaskun vaihdannaisuus. Tutustutaan jakojäännökseen käsitteenä käytännön tilanteessa, jossa jako ei mene tasan.

Harjoitellaan kertolaskualgoritmia yksinumeroisella kertojalla ja varmistetaan sen osaaminen.

Opitaan yhteen- ja vähennyslaskujen laskujärjestys ja harjoitellaan laskujärjestystä kertolaskujen yhteydessä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja kymmenien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan.

Pohjustetaan murto- ja desimaaliluvun käsitettä sekä suuruusvertailua ja murto- ja desimaalilukujen yhteyttä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään käsitteisiin kolmio, nelikulmio ja ympyrä. Harjoitellaan viivaimen käyttöä. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Tutustutaan symmetrian käsitteeseen.

Harjoitellaan yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) yksiköitä ja niiden muunnoksia sekä lyhyen aikavälin päättelemistä. Opitaan rahan yksiköt.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin, esimerkiksi lukujonoja lukualueella, kymmenylityksiä, kerto- ja jakolaskuja, murto- ja desimaalilukuja, laskulausekkeita, geometrisia kuvioita, yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) mittayksiköitä ja niiden muunnoksia, taulukoita ja diagrammeja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas pystyy kertomaan päättelystään ja esittää ratkaisujaan ohjattuna jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tarvittaessa toisella ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tilanteeseen sopivalla ilmaisukeinolla.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–10 000 sekä kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä (kymmenylitykset). Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen, muistinumerot yhteenlaskussa ja siirrot vähennyslaskussa. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen, kerrataan kertotaulut 1–5 ja 10 ja opitaan kertotaulut 6–9. Käsitellään kymmen- ja sataluvut tulontekijöinä.

Kerrataan kertolaskua ja kerto- ja jakolaskun yhteyttä. Opitaan kertolaskun vaihdannaisuus. Tutustutaan jakojäännökseen käsitteenä käytännön tilanteessa, jossa jako ei mene tasan.

Harjoitellaan kertolaskualgoritmia yksinumeroisella kertojalla ja varmistetaan sen osaaminen.

Opitaan yhteen- ja vähennyslaskujen laskujärjestys ja harjoitellaan laskujärjestystä kertolaskujen yhteydessä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja kymmenien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan.

Pohjustetaan murto- ja desimaaliluvun käsitettä sekä suuruusvertailua ja murto- ja desimaalilukujen yhteyttä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään käsitteisiin kolmio, nelikulmio ja ympyrä. Harjoitellaan viivaimen käyttöä. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Tutustutaan symmetrian käsitteeseen.

Harjoitellaan yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) yksiköitä ja niiden muunnoksia sekä lyhyen aikavälin päättelemistä. Opitaan rahan yksiköt.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas ymmärtää matemaattisen ajattelun merkityksen ongelmanratkaisussa käytännön tilanteissa, esimerkiksi säännön löytäminen lukujonossa.Oppilas harjoittelee ja kehittää ongelmanratkaisutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää eri strategioita ongelmanratkaisussa.

Arvioinnin kohde

Ongelmanratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna käyttää jotakin tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee oikeaa lopputulokseen johtavaa tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita ja käyttää toimivaa ratkaisutapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida ratkaisutapansa toimivuutta ja tehokuutta.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon

ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–10 000 sekä kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä (kymmenylitykset). Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen, muistinumerot yhteenlaskussa ja siirrot vähennyslaskussa. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen, kerrataan kertotaulut 1–5 ja 10 ja opitaan kertotaulut 6–9. Käsitellään kymmen- ja sataluvut tulontekijöinä.

Kerrataan kertolaskua ja kerto- ja jakolaskun yhteyttä. Opitaan kertolaskun vaihdannaisuus. Tutustutaan jakojäännökseen käsitteenä käytännön tilanteessa, jossa jako ei mene tasan.

Harjoitellaan kertolaskualgoritmia yksinumeroisella kertojalla ja varmistetaan sen osaaminen.

Opitaan yhteen- ja vähennyslaskujen laskujärjestys ja harjoitellaan laskujärjestystä kertolaskujen yhteydessä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja kymmenien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan.

Pohjustetaan murto- ja desimaaliluvun käsitettä sekä suuruusvertailua ja murto- ja desimaalilukujen yhteyttä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja

pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään käsitteisiin kolmio, nelikulmio ja ympyrä. Harjoitellaan viivaimen käyttöä. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Tutustutaan symmetrian käsitteeseen.

Harjoitellaan yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) yksiköitä ja niiden muunnoksia sekä lyhyen aikavälin päättelemistä. Opitaan rahan yksiköt.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä. Oppilas harjoittelee esimerkiksi pituuden yksikkömuunnosten järkevyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ratkaisua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna hahmottaa saadun tuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja perustelee ratkaisua sekä tuloksen mielekkyyttä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–10 000 sekä kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä (kymmenylitykset). Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen, muistinumerot

yhteenlaskussa ja siirrot vähennyslaskussa. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen, kerrataan kertotaulut 1–5 ja 10 ja opitaan kertotaulut 6–9. Käsitellään kymmen- ja sataluvut tulontekijöinä.

Kerrataan kertolaskua ja kerto- ja jakolaskun yhteyttä. Opitaan kertolaskun vaihdannaisuus. Tutustutaan jakojäännökseen käsitteenä käytännön tilanteessa, jossa jako ei mene tasan.

Harjoitellaan kertolaskualgoritmia yksinumeroisella kertojalla ja varmistetaan sen osaaminen.

Opitaan yhteen- ja vähennyslaskujen laskujärjestys ja harjoitellaan laskujärjestystä kertolaskujen yhteydessä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja kymmenien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan.

Pohjustetaan murto- ja desimaaliluvun käsitettä sekä suuruusvertailua ja murto- ja desimaalilukujen yhteyttä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään käsitteisiin kolmio, nelikulmio ja ympyrä. Harjoitellaan viivaimen käyttöä. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Tutustutaan symmetrian käsitteeseen.

Harjoitellaan yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) yksiköitä ja niiden muunnoksia sekä lyhyen aikavälin päättelemistä. Opitaan rahan yksiköt.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii käyttämään esimerkiksi yhteen- ja vähennyslaskuun sekä kertolaskuun liittyviä matemaattisia käsitteitä ja yksikkömerkintöjä matemaattisessa ilmaisussa.Oppilas harjoittelee laskulausekkeen ja tuloksen yksikkömerkintöjä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

Arvioinnin kohde

Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjattuna matemaattisia käsitteitä ja harjoittelee merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuntee matematiikan käsitteitä ja käyttää pääsääntöisesti oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää matemaattisia käsitteitä ja oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–10 000 sekä kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä (kymmenylitykset). Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen, muistinumerot yhteenlaskussa ja siirrot vähennyslaskussa. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen, kerrataan kertotaulut 1–5 ja 10 ja opitaan kertotaulut 6–9. Käsitellään kymmen- ja sataluvut tulontekijöinä.

Kerrataan kertolaskua ja kerto- ja jakolaskun yhteyttä. Opitaan kertolaskun vaihdannaisuus. Tutustutaan jakojäännökseen käsitteenä käytännön tilanteessa, jossa jako ei mene tasan.

Harjoitellaan kertolaskualgoritmia yksinumeroisella kertojalla ja varmistetaan sen osaaminen.

Opitaan yhteen- ja vähennyslaskujen laskujärjestys ja harjoitellaan laskujärjestystä kertolaskujen yhteydessä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja kymmenien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan.

Pohjustetaan murto- ja desimaaliluvun käsitettä sekä suuruusvertailua ja murto- ja desimaalilukujen yhteyttä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään käsitteisiin kolmio, nelikulmio ja ympyrä. Harjoitellaan viivaimen käyttöä. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Tutustutaan symmetrian käsitteeseen.

Harjoitellaan yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) yksiköitä ja niiden muunnoksia sekä lyhyen aikavälin päättelemistä. Opitaan rahan yksiköt.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee kymmenjärjestelmän ymmärtämistä konkreettisin välinein ja piirroksin. Oppilas oppii kymmenylitykset.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa toisistaan kokonaislukujen suuruusluokkia ja tunnistaa ohjattuna desimaaliluvun lukuyksiköt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä desimaaliluvusta lukuyksiköt ja käyttää kymmenjärjestelmää luonnollisten lukujen laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää kymmenjärjestelmää paikkajärjestelmänä laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän olevan yksi paikkajärjestelmistä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–10 000 sekä kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä (kymmenylitykset). Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen, muistinumerot yhteenlaskussa ja siirrot vähennyslaskussa. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen, kerrataan kertotaulut 1–5 ja 10 ja opitaan kertotaulut 6–9. Käsitellään kymmen- ja sataluvut tulontekijöinä.

Kerrataan kertolaskua ja kerto- ja jakolaskun yhteyttä. Opitaan kertolaskun vaihdannaisuus. Tutustutaan jakojäännökseen käsitteenä käytännön tilanteessa, jossa jako ei mene tasan.

Harjoitellaan kertolaskualgoritmia yksinumeroisella kertojalla ja varmistetaan sen osaaminen.

Opitaan yhteen- ja vähennyslaskujen laskujärjestys ja harjoitellaan laskujärjestystä kertolaskujen yhteydessä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja kymmenien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan.

Pohjustetaan murto- ja desimaaliluvun käsitettä sekä suuruusvertailua ja murto- ja desimaalilukujen yhteyttä.

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas varmentaa positiivisten kokonaislukujen hallinnan ja tutustuu murto- ja desimaalilukuihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää positiivisen rationaaliluvun ja negatiivisen kokonaisluvun käsitteet ja prosenttiluvun yhteyden murtolukuun.

Arvioinnin kohde

Lukukäsite

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa negatiiviset luvut suuruusjärjestykseen ja ohjattuna vertailee murtolukujen suuruuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa asettaa murtolukuja suuruusjärjestykseen ja osaa antaa esimerkkejä negatiivisten lukujen käytöstä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja osana ongelmanratkaisua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–10 000 sekä kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä (kymmenylitykset). Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen, muistinumerot yhteenlaskussa ja siirrot vähennyslaskussa. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen, kerrataan kertotaulut 1–5 ja 10 ja opitaan kertotaulut 6–9. Käsitellään kymmen- ja sataluvut tulontekijöinä.

Kerrataan kertolaskua ja kerto- ja jakolaskun yhteyttä. Opitaan kertolaskun vaihdannaisuus. Tutustutaan jakojäännökseen käsitteenä käytännön tilanteessa, jossa jako ei mene tasan.

Harjoitellaan kertolaskualgoritmia yksinumeroisella kertojalla ja varmistetaan sen osaaminen.

Opitaan yhteen- ja vähennyslaskujen laskujärjestys ja harjoitellaan laskujärjestystä kertolaskujen yhteydessä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja kymmenien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan.

Pohjustetaan murto- ja desimaaliluvun käsitettä sekä suuruusvertailua ja murto- ja desimaalilukujen yhteyttä.

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee erilaisia yhteen- ja vähennyslaskun laskutekniikoita päässälaskuissa ja kirjallisissa tehtävissä.

Oppilas harjoittelee tekemään huolellisia kirjallisia merkintöjä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laskee sujuvasti päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee peruslaskutoimituksia kahdella luonnollisella luvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee useamman kuin yhden laskutoimituksen sisältäviä laskutoimituksia luonnollisilla luvuilla ja osaa ohjattuna hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti useita laskulausekkeita sisältäviä laskuja ja osaa hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia laskutapoja.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–10 000 sekä kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä (kymmenylitykset). Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen, muistinumerot yhteenlaskussa ja siirrot vähennyslaskussa. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen, kerrataan kertotaulut 1–5 ja 10 ja opitaan kertotaulut 6–9. Käsitellään kymmen- ja sataluvut tulontekijöinä.

Kerrataan kertolaskua ja kerto- ja jakolaskun yhteyttä. Opitaan kertolaskun vaihdannaisuus. Tutustutaan jakojäännökseen käsitteenä käytännön tilanteessa, jossa jako ei mene tasan.

Harjoitellaan kertolaskualgoritmia yksinumeroisella kertojalla ja varmistetaan sen osaaminen.

Opitaan yhteen- ja vähennyslaskujen laskujärjestys ja harjoitellaan laskujärjestystä kertolaskujen yhteydessä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja kymmenien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan.

Pohjustetaan murto- ja desimaaliluvun käsitettä sekä suuruusvertailua ja murto- ja desimaalilukujen yhteyttä.

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas oppii monikulmioiden ominaisuuksia sekä havainnoi geometrisia kuvioita lähiympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi ja kuvailee kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia ja tuntee geometrian peruskäsitteet sekä tuntee suoran ja pisteen suhteen symmetriat.

Arvioinnin kohde

Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää yleisimmät geometriset kuviot ja kappaleet sekä niiden osat. Oppilas osaa piirtää yleisimmät geometriset kuviot.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja kuvailee pisteen, janan, suoran ja kulman välisiä yhteyksiä. Oppilas tunnistaa suoran suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas osaa ohjattuna suurentaa tai pienentää kuviota. Oppilas osaa merkitä annetun pisteen koordinaatistoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja kuvailee kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia. Oppilas piirtää pisteen tai suoran suhteen symmetrisiä kuvioita koordinaatistoa hyödyntäen. Oppilas osaa käyttää annettua mittakaavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa hyödyntää kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia ongelmanratkaisussa. Oppilas osaa piirtää pienennöksiä ja suurennoksia kuvioista ja määrittää mittakaavan annettujen mittojen pohjalta.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään käsitteisiin kolmio, nelikulmio ja ympyrä. Harjoitellaan viivaimen käyttöä. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Tutustutaan symmetrian käsitteeseen.

Harjoitellaan yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) yksiköitä ja niiden muunnoksia sekä lyhyen aikavälin päättelemistä. Opitaan rahan yksiköt.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas harjoittelee arvioimaan erilaisissa mittaustilanteissa mittauskohteen suhdetta konkreettiseen mittaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja tuloksen ilmoittamiseen sopivan mittayksikön. Hän arvioi mittaustuloksen järkevyyttä.

Arvioinnin kohde

Mittaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suorittaa mittauksen annetulla mittavälineellä ja ilmoittaa, kuinka monta mittavälineen yksikköä hän sai tulokseksi. Oppilas osaa ohjattuna muuttaa pituusyksikön toiseksi pituusyksiköksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suorittaa mittauksen valitsemallaan mittavälineellä ja osaa ilmoittaa mittaustuloksen pyydetyssä yksikössä. Oppilas osaa muuttaa vetomittojen (l, dl, jne.) yksiköitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida mittauskohteen suuruutta ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen. Oppilas hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset ja pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää mittaustuloksen tarkkuuteen vaikuttavia tekijöitä ja valita oikean mittayksikön. Oppilas osaa muuttaa pinta-alojen mittayksiköitä.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään käsitteisiin kolmio, nelikulmio ja ympyrä. Harjoitellaan viivaimen käyttöä. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Tutustutaan symmetrian käsitteeseen.

Harjoitellaan yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg), tilavuuden (dl, l) ja ajan (min, h, d) yksiköitä ja niiden muunnoksia sekä lyhyen aikavälin päättelemistä. Opitaan rahan yksiköt.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas oppii yksinkertaisten taulukoiden laatimista ja tulkitsemista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laatii ja tulkitsee taulukoita ja diagrammeja sekä käyttää tilastollisia tunnuslukuja. Hän määrittää onko tapahtuma varma, mahdollinen vai mahdoton.

Arvioinnin kohde

Havaintoihin perustuvan jakauman kuvailu ja klassinen todennäköisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa taulukoida havainnot ja lukea pylväsdiagrammia. Oppilas osaa poimia taulukosta tai diagrammista yleisimmän havainnon ja ohjattuna laskea lukujen keskiarvon. Oppilas tunnistaa varman tapahtuman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita erilaisia diagrammeja. Oppilas osaa määrittää tyyppiarvon ja laskea keskiarvon. Oppilas osaa laskea kysyttyjen vaihtoehtojen lukumäärän ja kaikkien vaihtoehtojen lukumäärän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa laatia käyttökelpoisen kuvailun joko taulukolla tai diagrammilla. Oppilas osaa päätellä, mikä vaihtoehdoista on todennäköisin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää taulukoita, diagrammeja sekä tyyppiarvoa ja keskiarvoa. Oppilas osaa määrittää tapahtuman avulla vastatapahtuman.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas harjoittelee loogisten toimintaohjeiden laatimista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laatii toimintaohjeen (ohjelman) graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Arvioinnin kohde

Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas testaa valmista ohjelmaa ja tunnistaa, mitä eri komennot saavat aikaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lisätä valmiiseen ohjelmaan ehto- tai toistorakenteen sekä etsiä ohjelmointivirhettä ja korjata ohjelmaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjelmoida graafisessa ohjelmointiympäristössä toimivan ohjelman, jossa käytetään ehto- ja toistorakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää graafista ohjelmointia ongelmanratkaisussa. Oppilas osaa arvioida ohjelmaa ja muokata sitä tiettyyn tarkoitukseen käyttökelpoiseksi.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas vahvistaa jo harjoiteltuja taitoja ja kiinnostuu oppimaan uutta. Oppilas ratkaisee tehtäviä, jotka tulevat oppilaan arjen tilanteista. Oppilas ymmärtää matematiikan merkityksen hänen omassa kokemusmaailmassaan sekä ympäristössään ja kehittää matemaattista ajattelutapaansa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Hän pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita

syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–100 000 ja kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien sekä muistinumeroiden ja siirtojen hallinta. Opitaan laskujärjestys kerto- ja jakolaskujen yhteydessä. Tutustutaan sulkeiden käyttöön.

Varmistetaan kertotaulujen 1–10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia allekkain kaksinumeroisella kertojalla ja varmennetaan sen osaaminen. Varmennetaan kertolasku, kun tulontekijänä on nollaan päättyvä luku.

Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Varmennetaan jakojäännös-käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja satojen ja tuhansien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Laskutoimituksia harjoitellaan erilaisissa tilanteissa hyödyntäen monipuolisia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Opitaan murtoluvun käsite, perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää. Harjoitellaan murto- ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua. Harjoitellaan murto- ja desimaaliluvun välinen yhteys.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Voidaan käyttää apuna esimerkiksi pistepaperia. Opitaan kolmioiden ja nelikulmioiden luokittelu kulmien ja sivujen mukaan. Tutustutaan ympyrän osiin ja harjoitellaan ympyrän piirtämistä harpilla. Harjoitellaan symmetriaa suoran suhteen.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä. Tutustutaan pinta-alan käsitteeseen suorakulmioiden yhteydessä. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia pituuden (mm, cm, m, km), tilavuuden (dl, l), massan (g, kg, t) ja ajan (s, min, h, d, vk, kk, a) yksiköillä. Tutustutaan mittayksiköiden etuliitteisiin. Harjoitellaan lyhyen aikavälin laskemista sekä tutustutaan ajan yksiköihin ja niiden välisiin suhteisiin.

Tutustutaan koordinaatiston 1. neljännekseen.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii kerto- ja jakolaskun, sekä murto- ja desimaalilukujen yhteyden. Oppilas tutkii geometristen muotojen esiintyvyyttä lähiympäristössä ja harjoittelee yleisempien mittayksiköiden muunnoksia.Oppilas tunnistaa positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteyden arkielämään.Oppilas pyrkii löytämään säännönmukaisuuksia aiemmin opittujen ja uusien asioiden välillä, esimerkiksi yksikkömuunnosten, lukujonojen ja allekkainlaskualgoritmien yhteydessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla ja selittää havaintojaan.

Arvioinnin kohde

Opittujen asioiden yhteydet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä ja antaa ohjattuna esimerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ja selittää, mistä hänen oppimiensa asioiden väliset yhteydet johtuvat.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–100 000 ja kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien sekä muistinumeroiden ja siirtojen hallinta. Opitaan laskujärjestys kerto- ja jakolaskujen yhteydessä. Tutustutaan sulkeiden käyttöön.

Varmistetaan kertotaulujen 1–10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia allekkain kaksinumeroisella kertojalla ja varmennetaan sen osaaminen. Varmennetaan kertolasku, kun tulontekijänä on nollaan päättyvä luku.

Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Varmennetaan jakojäännös-käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja satojen ja tuhansien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Laskutoimituksia harjoitellaan erilaisissa tilanteissa hyödyntäen monipuolisia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Opitaan murtoluvun käsite, perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää. Harjoitellaan murto- ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua. Harjoitellaan murto- ja desimaaliluvun välinen yhteys.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Voidaan käyttää apuna esimerkiksi pistepaperia. Opitaan kolmioiden ja nelikulmioiden luokittelu kulmien ja sivujen mukaan. Tutustutaan ympyrän osiin ja harjoitellaan ympyrän piirtämistä harpilla. Harjoitellaan symmetriaa suoran suhteen.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä. Tutustutaan pinta-alan käsitteeseen suorakulmioiden yhteydessä. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia pituuden (mm, cm, m, km), tilavuuden (dl, l), massan (g, kg, t) ja ajan (s, min, h, d, vk, kk, a) yksiköillä. Tutustutaan mittayksiköiden etuliitteisiin. Harjoitellaan lyhyen aikavälin laskemista sekä tutustutaan ajan yksiköihin ja niiden välisiin suhteisiin.

Tutustutaan koordinaatiston 1. neljännekseen.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havaitsee ympäristössä ilmiöitä, joita voidaan selittää matemaattisin keinoin.Oppilas harjoittelee laskulausekkeiden ja konkreettisten mallien sekä piirrosten välisen yhteyden havaitsemista myös ilmiöiden pohjalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää kysymyksiä ja osaa tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.

Arvioinnin kohde

Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee, mihin tarvitsee apua. Oppilas osaa ohjattuna tehdä havaintoja ja koota tietoa tehdäkseen päätelmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee matemaattisten kysymysten esittämistä. Oppilas osaa ohjattuna esittää perusteluja päätelmilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa esittää opiskeltavaan aiheeseen liittyviä kysymyksiä. Oppilas antaa perusteluja päätelmilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää opiskeltavaa aihetta tukevia kysymyksiä. Oppilas osaa esittää selkeitä perusteluja päätelmille.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–100 000 ja kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien sekä muistinumeroiden ja siirtojen hallinta. Opitaan laskujärjestys kerto- ja jakolaskujen yhteydessä. Tutustutaan sulkeiden käyttöön.

Varmistetaan kertotaulujen 1–10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia allekkain kaksinumeroisella kertojalla ja varmennetaan sen osaaminen. Varmennetaan kertolasku, kun tulontekijänä on nollaan päättyvä luku.

Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Varmennetaan jakojäännös-käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja satojen ja tuhansien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Laskutoimituksia harjoitellaan erilaisissa tilanteissa hyödyntäen monipuolisia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Opitaan murtoluvun käsite, perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää. Harjoitellaan murto- ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua. Harjoitellaan murto- ja desimaaliluvun välinen yhteys.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Voidaan käyttää apuna esimerkiksi pistepaperia. Opitaan kolmioiden ja nelikulmioiden luokittelu kulmien ja sivujen mukaan. Tutustutaan ympyrän osiin ja harjoitellaan ympyrän piirtämistä harpilla. Harjoitellaan symmetriaa suoran suhteen.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä. Tutustutaan pinta-alan käsitteeseen suorakulmioiden yhteydessä. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia pituuden (mm, cm, m, km), tilavuuden (dl, l), massan (g, kg, t) ja ajan (s, min, h, d, vk, kk, a) yksiköillä. Tutustutaan mittayksiköiden etuliitteisiin. Harjoitellaan lyhyen aikavälin laskemista sekä tutustutaan ajan yksiköihin ja niiden välisiin suhteisiin.

Tutustutaan koordinaatiston 1. neljännekseen.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin, esim. lukujonoja lukualueella, kymmenylityksiä, kerto- ja jakolaskuja, murto- ja desimaalilukuja, laskulausekkeita, geometrisia kuvioita, pinta-aloja ja piirejä, yleisimpiä pituuden (mm, cm, m, km), massan (g, kg, t), tilavuuden (dl, l) ja ajan mittayksiköitä (s, min, h, d, vk, kk, a) ja niiden muunnoksia, taulukoita, diagrammeja ja koordinaatistoja.Oppilas tutustuu perusyksiköiden kymmenes- ja sadasosiin sekä kymmen- ja satakertoihin ja niiden muunnoksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas pystyy kertomaan päättelystään ja esittää ratkaisujaan ohjattuna jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tarvittaessa toisella ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tilanteeseen sopivalla ilmaisukeinolla.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–100 000 ja kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien sekä muistinumeroiden ja siirtojen hallinta. Opitaan laskujärjestys kerto- ja jakolaskujen yhteydessä. Tutustutaan sulkeiden käyttöön.

Varmistetaan kertotaulujen 1–10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia allekkain kaksinumeroisella kertojalla ja varmennetaan sen osaaminen. Varmennetaan kertolasku, kun tulontekijänä on nollaan päättyvä luku.

Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Varmennetaan jakojäännös-käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja satojen ja tuhansien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Laskutoimituksia harjoitellaan erilaisissa tilanteissa hyödyntäen monipuolisia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Opitaan murtoluvun käsite, perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää. Harjoitellaan murto- ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua. Harjoitellaan murto- ja desimaaliluvun välinen yhteys.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Voidaan käyttää apuna esimerkiksi pistepaperia. Opitaan kolmioiden ja nelikulmioiden luokittelu kulmien ja sivujen mukaan. Tutustutaan ympyrän osiin ja harjoitellaan ympyrän piirtämistä harpilla. Harjoitellaan symmetriaa suoran suhteen.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä. Tutustutaan pinta-alan käsitteeseen suorakulmioiden yhteydessä. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia pituuden (mm, cm, m, km), tilavuuden (dl, l), massan (g, kg, t) ja ajan (s, min, h, d, vk, kk, a) yksiköillä. Tutustutaan mittayksiköiden etuliitteisiin. Harjoitellaan lyhyen aikavälin laskemista sekä tutustutaan ajan yksiköihin ja niiden välisiin suhteisiin.

Tutustutaan koordinaatiston 1. neljännekseen.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas ymmärtää matemaattisen ajattelun merkityksen ongelmanratkaisussa käytännön tilanteissa, esimerkiksi sisältö- ja ositusjakotilanteissa kertolaskujen hyödyntäminen. Oppilas harjoittelee ja kehittää ongelmanratkaisutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää eri strategioita ongelmanratkaisussa.

Arvioinnin kohde

Ongelmanratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna käyttää jotakin tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee oikeaa lopputulokseen johtavaa tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita ja käyttää toimivaa ratkaisutapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida ratkaisutapansa toimivuutta ja tehokuutta.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.

Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–100 000 ja kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien sekä muistinumeroiden ja siirtojen hallinta. Opitaan laskujärjestys kerto- ja jakolaskujen yhteydessä. Tutustutaan sulkeiden käyttöön.

Varmistetaan kertotaulujen 1–10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia allekkain kaksinumeroisella kertojalla ja varmennetaan sen osaaminen. Varmennetaan kertolasku, kun tulontekijänä on nollaan päättyvä luku.

Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Varmennetaan jakojäännös-käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja satojen ja tuhansien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Laskutoimituksia harjoitellaan erilaisissa tilanteissa hyödyntäen monipuolisia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Opitaan murtoluvun käsite, perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää. Harjoitellaan murto- ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua. Harjoitellaan murto- ja desimaaliluvun välinen yhteys.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Voidaan käyttää apuna esimerkiksi pistepaperia. Opitaan kolmioiden ja nelikulmioiden luokittelu kulmien ja sivujen mukaan. Tutustutaan ympyrän osiin ja harjoitellaan ympyrän piirtämistä harpilla. Harjoitellaan symmetriaa suoran suhteen.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä. Tutustutaan pinta-alan käsitteeseen suorakulmioiden yhteydessä. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia pituuden (mm, cm, m, km), tilavuuden (dl, l), massan (g, kg, t) ja ajan (s, min, h, d, vk, kk, a) yksiköillä. Tutustutaan mittayksiköiden etuliitteisiin. Harjoitellaan lyhyen aikavälin laskemista sekä tutustutaan ajan yksiköihin ja niiden välisiin suhteisiin.

Tutustutaan koordinaatiston 1. neljännekseen.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä. Oppilas harjoittelee esimerkiksi pituuden ja massan yksikkömuunnosten järkevyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ratkaisua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna hahmottaa saadun tuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja perustelee ratkaisua sekä tuloksen mielekkyyttä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–100 000 ja kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien sekä muistinumeroiden ja siirtojen hallinta. Opitaan laskujärjestys kerto- ja jakolaskujen yhteydessä. Tutustutaan sulkeiden käyttöön.

Varmistetaan kertotaulujen 1–10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia allekkain kaksinumeroisella kertojalla ja varmennetaan sen osaaminen. Varmennetaan kertolasku, kun tulontekijänä on nollaan päättyvä luku.

Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Varmennetaan jakojäännös-käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja satojen ja tuhansien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Laskutoimituksia harjoitellaan erilaisissa tilanteissa hyödyntäen monipuolisia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Opitaan murtoluvun käsite, perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää. Harjoitellaan murto- ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua. Harjoitellaan murto- ja desimaaliluvun välinen yhteys.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja

pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Voidaan käyttää apuna esimerkiksi pistepaperia. Opitaan kolmioiden ja nelikulmioiden luokittelu kulmien ja sivujen mukaan. Tutustutaan ympyrän osiin ja harjoitellaan ympyrän piirtämistä harpilla. Harjoitellaan symmetriaa suoran suhteen.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä. Tutustutaan pinta-alan käsitteeseen suorakulmioiden yhteydessä. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia pituuden (mm, cm, m, km), tilavuuden (dl, l), massan (g, kg, t) ja ajan (s, min, h, d, vk, kk, a) yksiköillä. Tutustutaan mittayksiköiden etuliitteisiin. Harjoitellaan lyhyen aikavälin laskemista sekä tutustutaan ajan yksiköihin ja niiden välisiin suhteisiin.

Tutustutaan koordinaatiston 1. neljännekseen.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii käyttämään esimerkiksi kerto- ja jakolaskun sekä geometrian matemaattisia käsitteitä ja yksikkömerkintöjä matemaattisessa ilmaisussa. Oppilas harjoittelee laskulausekkeen ja tuloksen yksikkömerkintöjä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

Arvioinnin kohde

Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjattuna matemaattisia käsitteitä ja harjoittelee merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuntee matematiikan käsitteitä ja käyttää pääsääntöisesti oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää matemaattisia käsitteitä ja oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–100 000 ja kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien sekä muistinumeroiden ja siirtojen hallinta. Opitaan laskujärjestys kerto- ja jakolaskujen yhteydessä. Tutustutaan sulkeiden käyttöön.

Varmistetaan kertotaulujen 1–10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia allekkain kaksinumeroisella kertojalla ja varmennetaan sen osaaminen. Varmennetaan kertolasku, kun tulontekijänä on nollaan päättyvä luku.

Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Varmennetaan jakojäännös-käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja satojen ja tuhansien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Laskutoimituksia harjoitellaan erilaisissa tilanteissa hyödyntäen monipuolisia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Opitaan murtoluvun käsite, perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää. Harjoitellaan murto- ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua. Harjoitellaan murto- ja desimaaliluvun välinen yhteys.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Harjoitellaan yksinkertaisten laskulausekkeiden tekemistä ja ratkaisua.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Voidaan käyttää apuna esimerkiksi pistepaperia. Opitaan kolmioiden ja nelikulmioiden luokittelu kulmien ja sivujen mukaan. Tutustutaan ympyrän osiin ja harjoitellaan ympyrän piirtämistä harpilla. Harjoitellaan symmetriaa suoran suhteen.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä. Tutustutaan pinta-alan käsitteeseen suorakulmioiden yhteydessä. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia pituuden (mm, cm, m, km), tilavuuden (dl, l), massan (g, kg, t) ja ajan (s, min, h, d, vk, kk, a) yksiköillä. Tutustutaan mittayksiköiden etuliitteisiin. Harjoitellaan lyhyen aikavälin laskemista sekä tutustutaan ajan yksiköihin ja niiden välisiin suhteisiin.

Tutustutaan koordinaatiston 1. neljännekseen.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas syventää kymmenjärjestelmän ymmärtämistä konkreettisin välinein ja piirroksin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa toisistaan kokonaislukujen suuruusluokkia ja tunnistaa ohjattuna desimaaliluvun lukuyksiköt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä desimaaliluvusta lukuyksiköt ja käyttää kymmenjärjestelmää luonnollisten lukujen laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää kymmenjärjestelmää paikkajärjestelmänä laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän olevan yksi paikkajärjestelmistä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–100 000 ja kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien sekä muistinumeroiden ja siirtojen hallinta. Opitaan laskujärjestys kerto- ja jakolaskujen yhteydessä. Tutustutaan sulkeiden käyttöön.

Varmistetaan kertotaulujen 1–10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia allekkain kaksinumeroisella kertojalla ja varmennetaan sen osaaminen. Varmennetaan kertolasku, kun tulontekijänä on nollaan päättyvä luku.

Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Varmennetaan jakojäännös-käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja satojen ja tuhansien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Laskutoimituksia harjoitellaan erilaisissa tilanteissa hyödyntäen monipuolisia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Opitaan murtoluvun käsite, perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää. Harjoitellaan murto- ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua. Harjoitellaan murto- ja desimaaliluvun välinen yhteys.

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas oppii negatiivisia kokonaislukuja, murto- ja desimaalilukujen käsitteet sekä lukujen välisen yhteyden.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää positiivisen rationaaliluvun ja negatiivisen kokonaisluvun käsitteet ja prosenttiluvun yhteyden murtolukuun.

Arvioinnin kohde

Lukukäsite

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa negatiiviset luvut suuruusjärjestykseen ja ohjattuna vertailee murtolukujen suuruuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa asettaa murtolukuja suuruusjärjestykseen ja osaa antaa esimerkkejä negatiivisten lukujen käytöstä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja osana ongelmanratkaisua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–100 000 ja kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien sekä muistinumeroiden ja siirtojen hallinta. Opitaan laskujärjestys kerto- ja jakolaskujen yhteydessä. Tutustutaan sulkeiden käyttöön.

Varmistetaan kertotaulujen 1–10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia allekkain kaksinumeroisella kertojalla ja varmennetaan sen osaaminen. Varmennetaan kertolasku, kun tulontekijänä on nollaan päättyvä luku.

Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Varmennetaan jakojäännös-käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja satojen ja tuhansien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Laskutoimituksia harjoitellaan erilaisissa tilanteissa hyödyntäen monipuolisia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Opitaan murtoluvun käsite, perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää. Harjoitellaan murto- ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua. Harjoitellaan murto- ja desimaaliluvun välinen yhteys.

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee erilaisia kerto- ja jakolaskun laskutekniikoita

päässälaskuissa ja kirjallisissa tehtävissä.

Oppilas harjoittelee tekemään huolellisia kirjallisia merkintöjä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laskee sujuvasti päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee peruslaskutoimituksia kahdella luonnollisella luvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee useamman kuin yhden laskutoimituksen sisältäviä laskutoimituksia luonnollisilla luvuilla ja osaa ohjattuna hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti useita laskulausekkeita sisältäviä laskuja ja osaa hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia laskutapoja.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–100 000 ja kehitetään lukualueen lukujonotaitoja. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien sekä muistinumeroiden ja siirtojen hallinta. Opitaan laskujärjestys kerto- ja jakolaskujen yhteydessä. Tutustutaan sulkeiden käyttöön.

Varmistetaan kertotaulujen 1–10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia allekkain kaksinumeroisella kertojalla ja varmennetaan sen osaaminen. Varmennetaan kertolasku, kun tulontekijänä on nollaan päättyvä luku.

Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Varmennetaan jakojäännös-käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja satojen ja tuhansien tarkkuudelle ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Laskutoimituksia harjoitellaan erilaisissa tilanteissa hyödyntäen monipuolisia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Opitaan murtoluvun käsite, perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää. Harjoitellaan murto- ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua. Harjoitellaan murto- ja desimaaliluvun välinen yhteys.

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas oppii monikulmioiden ominaisuuksia ja niiden eroja sekä osaa etsiä geometrisia kuvioita lähiympäristössä. Oppilas ymmärtää pinta-alan ja piirin käsitteiden erot.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi ja kuvailee kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia ja tuntee geometrian peruskäsitteet sekä tuntee suoran ja pisteen suhteen symmetriat.

Arvioinnin kohde

Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää yleisimmät geometriset kuviot ja kappaleet sekä niiden osat. Oppilas osaa piirtää yleisimmät geometriset kuviot.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja kuvailee pisteen, janan, suoran ja kulman välisiä yhteyksiä. Oppilas tunnistaa suoran suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas osaa ohjattuna suurentaa tai pienentää kuviota. Oppilas osaa merkitä annetun pisteen koordinaatistoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja kuvailee kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia. Oppilas piirtää pisteen tai suoran suhteen symmetrisiä kuvioita koordinaatistoa hyödyntäen. Oppilas osaa käyttää annettua mittakaavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa hyödyntää kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia ongelmanratkaisussa. Oppilas osaa piirtää pienennöksiä ja suurennoksia kuvioista ja määrittää mittakaavan annettujen mittojen pohjalta.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Voidaan käyttää apuna esimerkiksi pistepaperia. Opitaan kolmioiden ja nelikulmioiden luokittelu kulmien ja sivujen mukaan. Tutustutaan ympyrän osiin ja harjoitellaan ympyrän piirtämistä harpilla. Harjoitellaan symmetriaa suoran suhteen.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä. Tutustutaan

pinta-alan käsitteeseen suorakulmioiden yhteydessä. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia pituuden (mm, cm, m, km), tilavuuden (dl, l), massan (g, kg, t) ja ajan (s, min, h, d, vk, kk, a) yksiköillä. Tutustutaan mittayksiköiden etuliitteisiin. Harjoitellaan lyhyen aikavälin laskemista sekä tutustutaan ajan yksiköihin ja niiden välisiin suhteisiin.

Tutustutaan koordinaatiston 1. neljännekseen.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja tuloksen ilmoittamiseen sopivan mittayksikön. Hän arvioi mittaustuloksen järkevyyttä.

Arvioinnin kohde

Mittaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suorittaa mittauksen annetulla mittavälineellä ja ilmoittaa, kuinka monta mittavälineen yksikköä hän sai tulokseksi. Oppilas osaa ohjattuna muuttaa pituusyksikön toiseksi pituusyksiköksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suorittaa mittauksen valitsemallaan mittavälineellä ja osaa ilmoittaa mittaustuloksen pyydetyssä yksikössä. Oppilas osaa muuttaa vetomittojen (l, dl, jne.) yksiköitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida mittauskohteen suuruutta ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen. Oppilas hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset ja pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää mittaustuloksen tarkkuuteen vaikuttavia tekijöitä ja valita oikean mittayksikön. Oppilas osaa muuttaa pinta-alojen mittayksiköitä.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön,

ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Voidaan käyttää apuna esimerkiksi pistepaperia. Opitaan kolmioiden ja nelikulmioiden luokittelu kulmien ja sivujen mukaan. Tutustutaan ympyrän osiin ja harjoitellaan ympyrän piirtämistä harpilla. Harjoitellaan symmetriaa suoran suhteen.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä. Tutustutaan pinta-alan käsitteeseen suorakulmioiden yhteydessä. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia pituuden (mm, cm, m, km), tilavuuden (dl, l), massan (g, kg, t) ja ajan (s, min, h, d, vk, kk, a) yksiköillä. Tutustutaan mittayksiköiden etuliitteisiin. Harjoitellaan lyhyen aikavälin laskemista sekä tutustutaan ajan yksiköihin ja niiden välisiin suhteisiin.

Tutustutaan koordinaatiston 1. neljännekseen.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas oppii taulukkojen ja diagrammien laatimista ja tulkitsemista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laatii ja tulkitsee taulukoita ja diagrammeja sekä käyttää tilastollisia tunnuslukuja. Hän määrittää onko tapahtuma varma, mahdollinen vai mahdoton.

Arvioinnin kohde

Havaintoihin perustuvan jakauman kuvailu ja klassinen todennäköisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa taulukoida havainnot ja lukea pylväsdiagrammia. Oppilas osaa poimia taulukosta tai diagrammista yleisimmän havainnon ja ohjattuna laskea lukujen keskiarvon. Oppilas tunnistaa varman tapahtuman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita erilaisia diagrammeja. Oppilas osaa määrittää tyyppiarvon ja laskea keskiarvon. Oppilas osaa laskea kysyttyjen vaihtoehtojen lukumäärän ja kaikkien vaihtoehtojen lukumäärän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa laatia käyttökelpoisen kuvailun joko taulukolla tai diagrammilla. Oppilas osaa päätellä, mikä vaihtoehdoista on todennäköisin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää taulukoita, diagrammeja sekä tyyppiarvoa ja keskiarvoa. Oppilas osaa määrittää tapahtuman avulla vastatapahtuman.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas harjoittelee loogisten toimintaohjeiden laatimista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laatii toimintaohjeen (ohjelman) graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Arvioinnin kohde

Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas testaa valmista ohjelmaa ja tunnistaa, mitä eri komennot saavat aikaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lisätä valmiiseen ohjelmaan ehto- tai toistorakenteen sekä etsiä ohjelmointivirhettä ja korjata ohjelmaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjelmoida graafisessa ohjelmointiympäristössä toimivan ohjelman, jossa käytetään ehto- ja toistorakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää graafista ohjelmointia ongelmanratkaisussa. Oppilas osaa arvioida ohjelmaa ja muokata sitä tiettyyn tarkoitukseen käyttökelpoiseksi.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas vahvistaa jo harjoiteltuja taitoja ja kiinnostuu oppimaan uutta. Oppilas ratkaisee tehtäviä, jotka tulevat oppilaan arjen tilanteista.Oppilas ymmärtää matematiikan merkityksen hänen omassa kokemusmaailmassaan sekä ympäristössään ja kehittää matemaattista ajattelutapaansa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Hän pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita

syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–1 000 000. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Kehitetään lukualueen lukujonotaitoja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan kertotaulujen 1–10 sekä kertolaskualgoritmin osaaminen. Varmennetaan jakolaskua ja lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Varmennetaan laskujärjestys.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja lukualueella ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite osana lukualuetta sekä yhteys käytäntöön. Varmennetaan positiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä harjoitellaan murtoluvun kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista. Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Harjoitellaan desimaalilukujen kertomista ja jakamista kokonaisluvulla sekä luvuilla 10, 100 ja 1000.

Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä yksinkertaisilla luvuilla.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Varmennetaan kolmioiden, nelikulmioiden ja muiden monikulmioiden sekä ympyrän tuntemus. Varmennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ja ominaisuuksien hallinta. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran suhteen ja tutustutaan symmetriaan pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä. Varmennetaan lyhyen aikavälin laskeminen, ajan yksiköt ja niiden väliset muunnokset. Harjoitellaan pitkän aikavälin laskemista käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii murto-, desimaali- ja prosenttilukujen yhteyden. Oppilas tutkii geometristen muotojen esiintyvyyttä lähiympäristössä, harjoittelee mittayksiköiden muunnoksia sekä pinta-alojen ja tilavuuksien yhteyksiä käytäntöön. Oppilas tunnistaa positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen sekä prosenttikäsitteen yhteyden arkielämään. Oppilas oppii havaitsemaan pituuden mittayksiköiden yhteyden mittakaavaan ja pinta-aloihin. Oppilas pyrkii löytämään säännönmukaisuuksia yksikkömuunnosten ja mittakaavan sekä desimaalilukujen ja prosenttien välillä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla ja selittää havaintojaan.

Arvioinnin kohde

Opittujen asioiden yhteydet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä ja antaa ohjattuna esimerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ja selittää, mistä hänen oppimiensa asioiden väliset yhteydet johtuvat.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–1 000 000. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Kehitetään lukualueen lukujonotaitoja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan kertotaulujen 1–10 sekä kertolaskualgoritmin osaaminen. Varmennetaan jakolaskua ja lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Varmennetaan laskujärjestys.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja lukualueella ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite osana lukualuetta sekä yhteys käytäntöön. Varmennetaan positiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä harjoitellaan murtoluvun kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista. Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Harjoitellaan desimaalilukujen kertomista ja jakamista kokonaisluvulla sekä luvuilla 10, 100 ja 1000.

Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä yksinkertaisilla luvuilla.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Varmennetaan kolmioiden, nelikulmioiden ja muiden monikulmioiden sekä ympyrän tuntemus. Varmennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ja ominaisuuksien hallinta. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran suhteen ja tutustutaan symmetriaan pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia monipuolisesti eri

mittayksiköillä. Varmennetaan lyhyen aikavälin laskeminen, ajan yksiköt ja niiden väliset muunnokset. Harjoitellaan pitkän aikavälin laskemista käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havaitsee ympäristössä ilmiöitä, joita voidaan selittää matemaattisin keinoin. Oppilas oppii laskulausekkeiden ja konkreettisten mallien sekä piirrosten välisen yhteyden myös ilmiöiden pohjalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää kysymyksiä ja osaa tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.

Arvioinnin kohde

Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee, mihin tarvitsee apua. Oppilas osaa ohjattuna tehdä havaintoja ja koota tietoa tehdäkseen päätelmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee matemaattisten kysymysten esittämistä. Oppilas osaa ohjattuna esittää perusteluja päätelmilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa esittää opiskeltavaan aiheeseen liittyviä kysymyksiä. Oppilas antaa perusteluja päätelmilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää opiskeltavaa aihetta tukevia kysymyksiä. Oppilas osaa esittää selkeitä perusteluja päätelmille.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–1 000 000. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Kehitetään lukualueen lukujonotaitoja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan kertotaulujen 1–10 sekä kertolaskualgoritmin osaaminen. Varmennetaan jakolaskua ja lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Varmennetaan laskujärjestys.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja lukualueella ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite osana lukualuetta sekä yhteys käytäntöön. Varmennetaan positiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä harjoitellaan murtoluvun kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista. Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Harjoitellaan desimaalilukujen kertomista ja jakamista kokonaisluvulla sekä luvuilla 10, 100 ja 1000.

Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä yksinkertaisilla luvuilla.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Varmennetaan kolmioiden, nelikulmioiden ja muiden monikulmioiden sekä ympyrän tuntemus. Varmennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ja ominaisuuksien hallinta. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran suhteen ja tutustutaan symmetriaan pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä. Varmennetaan lyhyen aikavälin laskeminen, ajan yksiköt ja niiden väliset muunnokset. Harjoitellaan pitkän aikavälin laskemista käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii ilmaisemaan ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin, esim. lukujonoja lukualueella, kymmenylityksiä, kerto- ja jakolaskuja, murto- ja desimaalilukuja, laskulausekkeita, geometrisia kuvioita, pinta-aloja ja piirejä, suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia, mittayksiköitä ja niiden muunnoksia, prosentteja, taulukoita, diagrammeja ja koordinaatistoja. Oppilas harjoittelee perusyksiköiden kymmenes- ja sadasosia sekä kymmen- ja satakertoja ja niiden muunnoksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas pystyy kertomaan päättelystään ja esittää ratkaisujaan ohjattuna jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tarvittaessa toisella ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tilanteeseen sopivalla ilmaisukeinolla.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–1 000 000. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Kehitetään lukualueen lukujonotaitoja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan kertotaulujen 1–10 sekä kertolaskualgoritmin osaaminen. Varmennetaan jakolaskua ja lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Varmennetaan laskujärjestys.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja lukualueella ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite osana lukualuetta sekä yhteys käytäntöön. Varmennetaan positiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä harjoitellaan murtoluvun kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista. Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Harjoitellaan desimaalilukujen kertomista ja jakamista kokonaisluvulla sekä luvuilla 10, 100 ja 1000.

Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä yksinkertaisilla luvuilla.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään,

miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Varmennetaan kolmioiden, nelikulmioiden ja muiden monikulmioiden sekä ympyrän tuntemus. Varmennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ja ominaisuuksien hallinta. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran suhteen ja tutustutaan symmetriaan pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä. Varmennetaan lyhyen aikavälin laskeminen, ajan yksiköt ja niiden väliset muunnokset. Harjoitellaan pitkän aikavälin laskemista käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas ymmärtää matemaattisen ajattelun merkityksen ongelmanratkaisussa käytännön tilanteissa, esimerkiksi lämpötilamuutosten vaikutus veden olomuotoihin. Oppilas harjoittelee ja kehittää ongelmanratkaisutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää eri strategioita ongelmanratkaisussa.

Arvioinnin kohde

Ongelmanratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna käyttää jotakin tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee oikeaa lopputulokseen johtavaa tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita ja käyttää toimivaa ratkaisutapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida ratkaisutapansa toimivuutta ja tehokuutta.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–1 000 000. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Kehitetään lukualueen lukujonotaitoja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan kertotaulujen 1–10 sekä kertolaskualgoritmin osaaminen. Varmennetaan jakolaskua ja lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Varmennetaan laskujärjestys.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja lukualueella ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite osana lukualuetta sekä yhteys käytäntöön. Varmennetaan positiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä harjoitellaan murtoluvun kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista. Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Harjoitellaan desimaalilukujen kertomista ja jakamista kokonaisluvulla sekä luvuilla 10, 100 ja 1000.

Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä yksinkertaisilla luvuilla.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään,

miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Varmennetaan kolmioiden, nelikulmioiden ja muiden monikulmioiden sekä ympyrän tuntemus. Varmennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ja ominaisuuksien hallinta. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran suhteen ja tutustutaan symmetriaan pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä. Varmennetaan lyhyen aikavälin laskeminen, ajan yksiköt ja niiden väliset muunnokset. Harjoitellaan pitkän aikavälin laskemista käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä. Oppilas harjoittelee esimerkiksi pinta-alan yksikkömuunnosten järkevyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ratkaisua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna hahmottaa saadun tuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja perustelee ratkaisua sekä tuloksen mielekkyyttä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–1 000 000. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Kehitetään lukualueen lukujonotaitoja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan kertotaulujen 1–10 sekä kertolaskualgoritmin osaaminen. Varmennetaan jakolaskua ja lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Varmennetaan laskujärjestys.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja lukualueella ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite osana lukualuetta sekä yhteys käytäntöön. Varmennetaan positiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä harjoitellaan murtoluvun kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista. Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Harjoitellaan desimaalilukujen kertomista ja jakamista kokonaisluvulla sekä luvuilla 10, 100 ja 1000.

Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä yksinkertaisilla luvuilla.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään,

miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Varmennetaan kolmioiden, nelikulmioiden ja muiden monikulmioiden sekä ympyrän tuntemus. Varmennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ja ominaisuuksien hallinta. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran suhteen ja tutustutaan symmetriaan pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä. Varmennetaan lyhyen aikavälin laskeminen, ajan yksiköt ja niiden väliset muunnokset. Harjoitellaan pitkän aikavälin laskemista käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii käyttämään esimerkiksi koordinaatistoon liittyviä matemaattisia käsitteitä ja yksikkömerkintöjä matemaattisessa ilmaisussa. Oppilas käyttää laskulausekkeen ja tuloksen yksikkömerkintöjä. Oppilas tutustuu jakoviivaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

Arvioinnin kohde

Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjattuna matemaattisia käsitteitä ja harjoittelee merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuntee matematiikan käsitteitä ja käyttää pääsääntöisesti oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää matemaattisia käsitteitä ja oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–1 000 000. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Kehitetään lukualueen lukujonotaitoja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan kertotaulujen 1–10 sekä kertolaskualgoritmin osaaminen. Varmennetaan jakolaskua ja lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Varmennetaan laskujärjestys.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja lukualueella ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite osana lukualuetta sekä yhteys käytäntöön. Varmennetaan positiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä harjoitellaan murtoluvun kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista. Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Harjoitellaan desimaalilukujen kertomista ja jakamista kokonaisluvulla sekä luvuilla 10, 100 ja 1000.

Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä yksinkertaisilla luvuilla.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään,

miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Varmennetaan kolmioiden, nelikulmioiden ja muiden monikulmioiden sekä ympyrän tuntemus. Varmennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ja ominaisuuksien hallinta. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran suhteen ja tutustutaan symmetriaan pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä. Varmennetaan lyhyen aikavälin laskeminen, ajan yksiköt ja niiden väliset muunnokset. Harjoitellaan pitkän aikavälin laskemista käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii lukualueen lukujonotaitoja ja oppii löytämään lukujonojen säännön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa toisistaan kokonaislukujen suuruusluokkia ja tunnistaa ohjattuna desimaaliluvun lukuyksiköt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä desimaaliluvusta lukuyksiköt ja käyttää kymmenjärjestelmää luonnollisten lukujen laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää kymmenjärjestelmää paikkajärjestelmänä laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän olevan yksi paikkajärjestelmistä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–1 000 000. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Kehitetään lukualueen lukujonotaitoja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan kertotaulujen 1–10 sekä kertolaskualgoritmin osaaminen. Varmennetaan jakolaskua ja lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Varmennetaan laskujärjestys.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja lukualueella ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite osana lukualuetta sekä yhteys käytäntöön. Varmennetaan positiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä harjoitellaan murtoluvun kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista. Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Harjoitellaan desimaalilukujen kertomista ja jakamista kokonaisluvulla sekä luvuilla 10, 100 ja 1000.

Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä yksinkertaisilla luvuilla.

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas oppii murto-, desimaali- ja prosenttilukujen käsitteet sekä lukujen väliset yhteydet.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää positiivisen rationaaliluvun ja negatiivisen kokonaisluvun käsitteet ja prosenttiluvun yhteyden murtolukuun.

Arvioinnin kohde

Lukukäsite

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa negatiiviset luvut suuruusjärjestykseen ja ohjattuna vertailee murtolukujen suuruuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa asettaa murtolukuja suuruusjärjestykseen ja osaa antaa esimerkkejä negatiivisten lukujen käytöstä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja osana ongelmanratkaisua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.

Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–1 000 000. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Kehitetään lukualueen lukujonotaitoja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan kertotaulujen 1–10 sekä kertolaskualgoritmin osaaminen. Varmennetaan jakolaskua ja lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Varmennetaan laskujärjestys.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja lukualueella ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite osana lukualuetta sekä yhteys käytäntöön. Varmennetaan positiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä harjoitellaan murtoluvun kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista. Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Harjoitellaan desimaalilukujen kertomista ja jakamista kokonaisluvulla sekä luvuilla 10, 100 ja 1000.

Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä yksinkertaisilla luvuilla.

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii erilaisia desimaalilukujen laskutekniikoita

päässälaskuissa ja kirjallisissa tehtävissä.

Oppilas oivaltaa, että samaan tulokseen voi päästä eri laskutoimituksia käyttäen.Oppilas oppii tekemään huolelliset kirjalliset merkinnät.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laskee sujuvasti päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee peruslaskutoimituksia kahdella luonnollisella luvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee useamman kuin yhden laskutoimituksen sisältäviä laskutoimituksia luonnollisilla luvuilla ja osaa ohjattuna hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti useita laskulausekkeita sisältäviä laskuja ja osaa hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia laskutapoja.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä lukualueella 0–1 000 000. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Kehitetään lukualueen lukujonotaitoja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan kertotaulujen 1–10 sekä kertolaskualgoritmin osaaminen. Varmennetaan jakolaskua ja lukuyksiköittäin jakamista.

Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Varmennetaan laskujärjestys.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja lukualueella ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen kokonaisluvun käsite osana lukualuetta sekä yhteys käytäntöön. Varmennetaan positiivisten kokonaislukujen yhteen- ja vähennyslasku.

Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä harjoitellaan murtoluvun kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Harjoitellaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista. Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Harjoitellaan desimaalilukujen kertomista ja jakamista kokonaisluvulla sekä luvuilla 10, 100 ja 1000.

Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä yksinkertaisilla luvuilla.

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas oppii monikulmioiden ja kappaleiden ominaisuuksia ja niiden eroja sekä osaa etsiä geometrisia kappaleita lähiympäristössä.Oppilas ymmärtää pinta-alan ja piirin, sekä pinta-alan ja tilavuuden käsitteiden erot.Oppilas oppii piirtämään symmetrisiä kuvioita suoran suhteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi ja kuvailee kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia ja tuntee geometrian peruskäsitteet sekä tuntee suoran ja pisteen suhteen symmetriat.

Arvioinnin kohde

Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää yleisimmät geometriset kuviot ja kappaleet sekä niiden osat. Oppilas osaa piirtää yleisimmät geometriset kuviot.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja kuvailee pisteen, janan, suoran ja kulman välisiä yhteyksiä. Oppilas tunnistaa suoran suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas osaa ohjattuna suurentaa tai pienentää kuviota. Oppilas osaa merkitä annetun pisteen koordinaatistoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja kuvailee kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia. Oppilas piirtää pisteen tai suoran suhteen symmetrisiä kuvioita koordinaatistoa hyödyntäen. Oppilas osaa käyttää annettua mittakaavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa hyödyntää kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia ongelmanratkaisussa. Oppilas osaa piirtää pienennöksiä ja suurennoksia kuvioista ja määrittää mittakaavan annettujen mittojen pohjalta.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Varmennetaan kolmioiden, nelikulmioiden ja muiden monikulmioiden sekä ympyrän tuntemus. Varmennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ja ominaisuuksien hallinta. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran suhteen ja tutustutaan symmetriaan pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä. Varmennetaan lyhyen aikavälin laskeminen, ajan yksiköt ja niiden väliset muunnokset. Harjoitellaan pitkän aikavälin laskemista käyttäen vuosia ja kuukausia.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja tuloksen ilmoittamiseen sopivan mittayksikön. Hän arvioi mittaustuloksen järkevyyttä.

Arvioinnin kohde

Mittaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suorittaa mittauksen annetulla mittavälineellä ja ilmoittaa, kuinka monta mittavälineen yksikköä hän sai tulokseksi. Oppilas osaa ohjattuna muuttaa pituusyksikön toiseksi pituusyksiköksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suorittaa mittauksen valitsemallaan mittavälineellä ja osaa ilmoittaa mittaustuloksen pyydetyssä yksikössä. Oppilas osaa muuttaa vetomittojen (l, dl, jne.) yksiköitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida mittauskohteen suuruutta ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen. Oppilas hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset ja pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää mittaustuloksen tarkkuuteen vaikuttavia tekijöitä ja valita oikean mittayksikön. Oppilas osaa muuttaa pinta-alojen mittayksiköitä.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Varmennetaan kolmioiden, nelikulmioiden ja muiden monikulmioiden sekä ympyrän tuntemus. Varmennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ja ominaisuuksien hallinta. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran suhteen ja tutustutaan symmetriaan pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä. Varmennetaan lyhyen aikavälin laskeminen, ajan yksiköt ja niiden väliset muunnokset. Harjoitellaan pitkän aikavälin laskemista käyttäen vuosia ja kuukausia.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas harjaantuu taulukkojen ja diagrammien laatimisessa ja tulkitsemisessa sekä harjoittelee käyttämään tilastollisia tunnuslukuja.Oppilas tutustuu todennäköisyyksiin arkitilanteiden päättelyn kautta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laatii ja tulkitsee taulukoita ja diagrammeja sekä käyttää tilastollisia tunnuslukuja. Hän määrittää onko tapahtuma varma, mahdollinen vai mahdoton.

Arvioinnin kohde

Havaintoihin perustuvan jakauman kuvailu ja klassinen todennäköisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa taulukoida havainnot ja lukea pylväsdiagrammia. Oppilas osaa poimia taulukosta tai diagrammista yleisimmän havainnon ja ohjattuna laskea lukujen keskiarvon. Oppilas tunnistaa varman tapahtuman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita erilaisia diagrammeja. Oppilas osaa määrittää tyyppiarvon ja laskea keskiarvon. Oppilas osaa laskea kysyttyjen vaihtoehtojen lukumäärän ja kaikkien vaihtoehtojen lukumäärän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa laatia käyttökelpoisen kuvailun joko taulukolla tai diagrammilla. Oppilas osaa päätellä, mikä vaihtoehdoista on todennäköisin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää taulukoita, diagrammeja sekä tyyppiarvoa ja keskiarvoa. Oppilas osaa määrittää tapahtuman avulla vastatapahtuman.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas harjoittelee ohjelmointia jossakin graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laatii toimintaohjeen (ohjelman) graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Arvioinnin kohde

Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas testaa valmista ohjelmaa ja tunnistaa, mitä eri komennot saavat aikaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lisätä valmiiseen ohjelmaan ehto- tai toistorakenteen sekä etsiä ohjelmointivirhettä ja korjata ohjelmaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjelmoida graafisessa ohjelmointiympäristössä toimivan ohjelman, jossa käytetään ehto- ja toistorakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää graafista ohjelmointia ongelmanratkaisussa. Oppilas osaa arvioida ohjelmaa ja muokata sitä tiettyyn tarkoitukseen käyttökelpoiseksi.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita

syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Ei seudullista lisättävää.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas vahvistaa jo harjoiteltuja taitoja ja innostuu oppimaan uutta. Oppilas ratkaisee tehtäviä, jotka tulevat oppilaan arjen tilanteista. Oppilas ymmärtää matematiikan merkityksen hänen omassa kokemusmaailmassaan sekä ympäristössään ja kehittää matemaattista ajattelutapaansa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Hän pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon

ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä, laajennetaan lukualue miljardeihin. Varmennetaan lukualueen lukujonotaidot. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskut sekä kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen luvun käsite. Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä murtoluvun kerto- ja jakolasku positiivisella kokonaisluvulla. Varmennetaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista.

Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää sekä desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Varmennetaan desimaalilukujen kertominen ja jakaminen kokonaisluvulla sekä kertominen ja jakaminen luvuilla 10, 100 ja 1000.

Varmennetaan prosentin käsite. Varmennetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtäminen ja laskeminen. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä. Harjoitellaan prosenttikertoimen hyödyntämistä käytännön tilanteissa.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Varmennetaan tuntemattoman käsite. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä, kokeilemalla ja laskemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Piirretään kappaleita perspektiiviin. Varmennetaan tasokuvioiden ja kappaleiden luokittelu. Varmennetaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran ja pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Varmennetaan mittakaavan käsite ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Varmennetaan yksikönmuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä.

Varmennetaan pitkän aikavälin laskeminen käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

Varmennetaan tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Varmennetaan todennäköisyyksien päättelyä arkitilanteiden perusteella, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas varmentaa ymmärtämystään murto-, desimaali- ja prosenttilukujen yhteydestä.Oppilas tutkii geometristen muotojen esiintyvyyttä lähiympäristössä, oppii mittayksiköiden muunnoksia sekä pinta-alojen ja tilavuuksien yhteyksiä käytäntöön.Oppilas varmentaa ja syventää ymmärtämystään positiivisten ja negatiivisten kokonaislukujen sekä prosenttikäsitteen yhteydestä arkielämään.Oppilas oppii pituuden mittayksiköiden yhteyden mittakaavaan, pinta-aloihin ja tilavuuteen.Oppilas oppii laskemaan ja käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä hallitsee taulukoiden ja diagrammien tarkoituksenmukaisen käytön arkielämän asioiden

kuvaamisessa.Oppilas pyrkii löytämään säännönmukaisuuksia pituuden-, pinta-alan ja tilavuuden yksiköiden sekä desimaalilukujen ja prosenttikertoimen välillä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla ja selittää havaintojaan.

Arvioinnin kohde

Opittujen asioiden yhteydet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä ja antaa ohjattuna esimerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ja selittää, mistä hänen oppimiensa asioiden väliset yhteydet johtuvat.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä, laajennetaan lukualue miljardeihin. Varmennetaan lukualueen lukujonotaidot. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskut sekä kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen luvun käsite. Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä murtoluvun kerto- ja jakolasku positiivisella kokonaisluvulla. Varmennetaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista.

Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää sekä desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Varmennetaan desimaalilukujen kertominen ja jakaminen kokonaisluvulla sekä kertominen ja jakaminen luvuilla 10, 100 ja 1000.

Varmennetaan prosentin käsite. Varmennetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtäminen ja laskeminen. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä. Harjoitellaan prosenttikertoimen hyödyntämistä käytännön tilanteissa.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Varmennetaan tuntemattoman käsite. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä, kokeilemalla ja laskemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään,

miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Piirretään kappaleita perspektiiviin. Varmennetaan tasokuvioiden ja kappaleiden luokittelu. Varmennetaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran ja pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Varmennetaan mittakaavan käsite ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Varmennetaan yksikönmuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä.

Varmennetaan pitkän aikavälin laskeminen käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

Varmennetaan tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Varmennetaan todennäköisyyksien päättelyä arkitilanteiden perusteella, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havaitsee ympäristössä ilmiöitä, joita voidaan selittää matemaattisin keinoin.Oppilas kehittää edelleen ymmärtämystään laskulausekkeiden ja konkreettisten mallien sekä piirrosten välisissä yhteyksissä myös ilmiöiden pohjalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää kysymyksiä ja osaa tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.

Arvioinnin kohde

Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee, mihin tarvitsee apua. Oppilas osaa ohjattuna tehdä havaintoja ja koota tietoa tehdäkseen päätelmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee matemaattisten kysymysten esittämistä. Oppilas osaa ohjattuna esittää perusteluja päätelmilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa esittää opiskeltavaan aiheeseen liittyviä kysymyksiä. Oppilas antaa perusteluja päätelmilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää opiskeltavaa aihetta tukevia kysymyksiä. Oppilas osaa esittää selkeitä perusteluja päätelmille.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä, laajennetaan lukualue miljardeihin. Varmennetaan lukualueen lukujonotaidot. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskut sekä kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen luvun käsite. Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä murtoluvun kerto- ja jakolasku positiivisella kokonaisluvulla. Varmennetaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista.

Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää sekä desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Varmennetaan desimaalilukujen kertominen ja jakaminen kokonaisluvulla sekä kertominen ja jakaminen luvuilla 10, 100 ja 1000.

Varmennetaan prosentin käsite. Varmennetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtäminen ja laskeminen. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä. Harjoitellaan prosenttikertoimen hyödyntämistä käytännön tilanteissa.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Varmennetaan tuntemattoman käsite. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä, kokeilemalla ja laskemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Piirretään kappaleita perspektiiviin. Varmennetaan tasokuvioiden ja kappaleiden luokittelu. Varmennetaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran ja pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Varmennetaan mittakaavan käsite ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Varmennetaan yksikönmuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä.

Varmennetaan pitkän aikavälin laskeminen käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

Varmennetaan tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Varmennetaan todennäköisyyksien päättelyä arkitilanteiden perusteella, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osa ilmaista ratkaisujaan konkreettisin välinein ja piirroksin, esim. lukujonoja lukualueella, kymmenylityksiä, kerto- ja jakolaskuja, murto- ja desimaalilukuja, laskulausekkeita, geometrisia kuvioita, pinta-aloja ja piirejä, suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia, mittayksiköitä ja niiden muunnoksia, prosentteja, taulukoita, diagrammeja ja koordinaatistoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas pystyy kertomaan päättelystään ja esittää ratkaisujaan ohjattuna jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tarvittaessa toisella ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tilanteeseen sopivalla ilmaisukeinolla.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä, laajennetaan lukualue miljardeihin. Varmennetaan lukualueen lukujonotaidot. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskut sekä kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen luvun käsite. Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä murtoluvun kerto- ja jakolasku positiivisella kokonaisluvulla. Varmennetaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista.

Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää sekä desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Varmennetaan desimaalilukujen kertominen ja jakaminen kokonaisluvulla sekä kertominen ja jakaminen luvuilla 10, 100 ja 1000.

Varmennetaan prosentin käsite. Varmennetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtäminen ja laskeminen. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä. Harjoitellaan prosenttikertoimen hyödyntämistä käytännön tilanteissa.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Varmennetaan tuntemattoman käsite. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä, kokeilemalla ja laskemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Piirretään kappaleita perspektiiviin. Varmennetaan tasokuvioiden ja kappaleiden luokittelu. Varmennetaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran ja pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Varmennetaan mittakaavan käsite ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Varmennetaan yksikönmuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä.

Varmennetaan pitkän aikavälin laskeminen käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

Varmennetaan tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Varmennetaan todennäköisyyksien päättelyä arkitilanteiden perusteella, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas ymmärtää matemaattisen ajattelun merkityksen ongelmanratkaisussa käytännön tilanteissa, esimerkiksi prosentuaalisen hinnanmuutoksen laskeminen euroina.Oppilas harjoittelee ja kehittää ongelmanratkaisutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää eri strategioita ongelmanratkaisussa.

Arvioinnin kohde

Ongelmanratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna käyttää jotakin tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee oikeaa lopputulokseen johtavaa tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita ja käyttää toimivaa ratkaisutapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida ratkaisutapansa toimivuutta ja tehokuutta.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä, laajennetaan lukualue miljardeihin. Varmennetaan lukualueen lukujonotaidot. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskut sekä kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen luvun käsite. Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä murtoluvun kerto- ja jakolasku positiivisella kokonaisluvulla. Varmennetaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista.

Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää sekä desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Varmennetaan desimaalilukujen kertominen ja jakaminen kokonaisluvulla sekä kertominen ja jakaminen luvuilla 10, 100 ja 1000.

Varmennetaan prosentin käsite. Varmennetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtäminen ja laskeminen. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä. Harjoitellaan prosenttikertoimen hyödyntämistä käytännön tilanteissa.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Varmennetaan tuntemattoman käsite. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä, kokeilemalla ja laskemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Piirretään kappaleita perspektiiviin. Varmennetaan tasokuvioiden ja kappaleiden luokittelu. Varmennetaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran ja pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Varmennetaan mittakaavan käsite ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Varmennetaan yksikönmuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä.

Varmennetaan pitkän aikavälin laskeminen käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

Varmennetaan tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Varmennetaan todennäköisyyksien päättelyä arkitilanteiden perusteella, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa ja mielekkyyttä. Oppilas harjoittelee esimerkiksi tilavuuden yksikkömuunnosten järkevyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ratkaisua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna hahmottaa saadun tuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja perustelee ratkaisua sekä tuloksen mielekkyyttä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä, laajennetaan lukualue miljardeihin. Varmennetaan lukualueen lukujonotaidot. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskut sekä kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen luvun käsite. Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä murtoluvun kerto- ja jakolasku positiivisella kokonaisluvulla. Varmennetaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista.

Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää sekä desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Varmennetaan desimaalilukujen kertominen ja jakaminen kokonaisluvulla sekä kertominen ja jakaminen luvuilla 10, 100 ja 1000.

Varmennetaan prosentin käsite. Varmennetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtäminen ja laskeminen. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä. Harjoitellaan prosenttikertoimen hyödyntämistä käytännön tilanteissa.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Varmennetaan tuntemattoman käsite. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä, kokeilemalla ja laskemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Piirretään kappaleita perspektiiviin. Varmennetaan tasokuvioiden ja kappaleiden luokittelu. Varmennetaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran ja pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Varmennetaan mittakaavan käsite ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Varmennetaan yksikönmuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä.

Varmennetaan pitkän aikavälin laskeminen käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

Varmennetaan tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Varmennetaan todennäköisyyksien päättelyä arkitilanteiden perusteella, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii käyttämään esimerkiksi mittakaavaan ja prosentteihin liittyviä matemaattisia käsitteitä ja yksikkömerkintöjä matemaattisessa ilmaisussa.Oppilas käyttää laskulausekkeen ja tuloksen yksikkömerkintöjä.Oppilas oppii jakoviivan käytön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

Arvioinnin kohde

Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjattuna matemaattisia käsitteitä ja harjoittelee merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuntee matematiikan käsitteitä ja käyttää pääsääntöisesti oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää matemaattisia käsitteitä ja oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä, laajennetaan lukualue miljardeihin. Varmennetaan lukualueen lukujonotaidot. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskut sekä kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen luvun käsite. Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä murtoluvun kerto- ja jakolasku positiivisella kokonaisluvulla. Varmennetaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista.

Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää sekä desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Varmennetaan desimaalilukujen kertominen ja jakaminen kokonaisluvulla sekä kertominen ja jakaminen luvuilla 10, 100 ja 1000.

Varmennetaan prosentin käsite. Varmennetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtäminen ja laskeminen. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä. Harjoitellaan prosenttikertoimen hyödyntämistä käytännön tilanteissa.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Varmennetaan tuntemattoman käsite. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä, kokeilemalla ja laskemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Piirretään kappaleita perspektiiviin. Varmennetaan tasokuvioiden ja kappaleiden luokittelu. Varmennetaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran ja pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Varmennetaan mittakaavan käsite ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Varmennetaan yksikönmuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä.

Varmennetaan pitkän aikavälin laskeminen käyttäen vuosia ja kuukausia.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

Varmennetaan tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Varmennetaan todennäköisyyksien päättelyä arkitilanteiden perusteella, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii lukualueen lukujonotaitoja ja oppii löytämään lukujonojen säännön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa toisistaan kokonaislukujen suuruusluokkia ja tunnistaa ohjattuna desimaaliluvun lukuyksiköt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä desimaaliluvusta lukuyksiköt ja käyttää kymmenjärjestelmää luonnollisten lukujen laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää kymmenjärjestelmää paikkajärjestelmänä laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän olevan yksi paikkajärjestelmistä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä, laajennetaan lukualue miljardeihin. Varmennetaan lukualueen lukujonotaidot. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskut sekä kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen luvun käsite. Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä murtoluvun kerto- ja jakolasku positiivisella kokonaisluvulla. Varmennetaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista.

Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää sekä desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Varmennetaan desimaalilukujen kertominen ja jakaminen kokonaisluvulla sekä kertominen ja jakaminen luvuilla 10, 100 ja 1000.

Varmennetaan prosentin käsite. Varmennetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtäminen ja laskeminen. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä. Harjoitellaan prosenttikertoimen hyödyntämistä käytännön tilanteissa.

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas varmentaa ja oppii murto-, desimaali- ja prosenttilukujen käsitteet sekä lukujen väliset yhteydet.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää positiivisen rationaaliluvun ja negatiivisen kokonaisluvun käsitteet ja prosenttiluvun yhteyden murtolukuun.

Arvioinnin kohde

Lukukäsite

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa negatiiviset luvut suuruusjärjestykseen ja ohjattuna vertailee murtolukujen suuruuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa asettaa murtolukuja suuruusjärjestykseen ja osaa antaa esimerkkejä negatiivisten lukujen käytöstä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja osana ongelmanratkaisua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä, laajennetaan lukualue miljardeihin. Varmennetaan lukualueen lukujonotaidot. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskut sekä kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen luvun käsite. Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä murtoluvun kerto- ja jakolasku positiivisella kokonaisluvulla. Varmennetaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista.

Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää sekä desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Varmennetaan desimaalilukujen kertominen ja jakaminen kokonaisluvulla sekä kertominen ja jakaminen luvuilla 10, 100 ja 1000.

Varmennetaan prosentin käsite. Varmennetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtäminen ja laskeminen. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä. Harjoitellaan prosenttikertoimen hyödyntämistä käytännön tilanteissa.

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas käyttää oppimiaan laskutekniikoita päässälaskussa ja kirjallisissa tehtävissä. Oppilas oppii käyttämään laskutekniikoita murto- ja desimaaliluvuilla. Oppilas oivaltaa, että samaan tulokseen voi päästä eri laskutoimituksia käyttäen.Oppilas osaa tehdä huolellisesti kirjalliset merkinnät.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laskee sujuvasti päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee peruslaskutoimituksia kahdella luonnollisella luvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee useamman kuin yhden laskutoimituksen sisältäviä laskutoimituksia luonnollisilla luvuilla ja osaa ohjattuna hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti useita laskulausekkeita sisältäviä laskuja ja osaa hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia laskutapoja.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä, laajennetaan lukualue miljardeihin. Varmennetaan lukualueen lukujonotaidot. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmennetaan yhteen- ja vähennyslaskut sekä kerto- ja jakolaskua positiivisilla kokonaisluvuilla. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Varmennetaan negatiivisen luvun käsite. Varmennetaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku sekä murtoluvun kerto- ja jakolasku positiivisella kokonaisluvulla. Varmennetaan murto- ja sekaluvun yhteyttä ja muuntamista.

Varmennetaan desimaaliluvut osana kymmenjärjestelmää sekä desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskut. Varmennetaan desimaalilukujen kertominen ja jakaminen kokonaisluvulla sekä kertominen ja jakaminen luvuilla 10, 100 ja 1000.

Varmennetaan prosentin käsite. Varmennetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtäminen ja laskeminen. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä. Harjoitellaan prosenttikertoimen hyödyntämistä käytännön tilanteissa.

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas oppii varmentaen monikulmioiden ja kappaleiden ominaisuuksia ja niiden eroja sekä osaa etsiä geometrisia kappaleita lähiympäristössä.Oppilas syventää ymmärrystään pinta-alan ja piirin sekä pinta-alan ja tilavuuden käsitteiden eroista.Oppilas osaa piirtää symmetrisiä kuvioita pisteen suhteen.Oppilas oppii käyttämään mittakaavaa pienennöksissä ja suurennoksissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi ja kuvailee kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia ja tuntee geometrian peruskäsitteet sekä tuntee suoran ja pisteen suhteen symmetriat.

Arvioinnin kohde

Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää yleisimmät geometriset kuviot ja kappaleet sekä niiden osat. Oppilas osaa piirtää yleisimmät geometriset kuviot.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja kuvailee pisteen, janan, suoran ja kulman välisiä yhteyksiä. Oppilas tunnistaa suoran suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas osaa ohjattuna suurentaa tai pienentää kuviota. Oppilas osaa merkitä annetun pisteen koordinaatistoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja kuvailee kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia. Oppilas piirtää pisteen tai suoran suhteen symmetrisiä kuvioita koordinaatistoa hyödyntäen. Oppilas osaa käyttää annettua mittakaavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa hyödyntää kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia ongelmanratkaisussa. Oppilas osaa piirtää pienennöksiä ja suurennoksia kuvioista ja määrittää mittakaavan annettujen mittojen pohjalta.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Piirretään kappaleita perspektiiviin. Varmennetaan tasokuvioiden ja kappaleiden luokittelu. Varmennetaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran ja pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Varmennetaan mittakaavan käsite ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Varmennetaan yksikönmuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä.

Varmennetaan pitkän aikavälin laskeminen käyttäen vuosia ja kuukausia.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas osaa arvioida mittauskohteen suuruutta ja valita mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön, mitata sekä arvioida mittaustuloksen järkevyyttä.

Oppilas osaa tehdä mittayksikkömuunnoksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja tuloksen ilmoittamiseen sopivan mittayksikön. Hän arvioi mittaustuloksen järkevyyttä.

Arvioinnin kohde

Mittaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suorittaa mittauksen annetulla mittavälineellä ja ilmoittaa, kuinka monta mittavälineen yksikköä hän sai tulokseksi. Oppilas osaa ohjattuna muuttaa pituusyksikön toiseksi pituusyksiköksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suorittaa mittauksen valitsemallaan mittavälineellä ja osaa ilmoittaa mittaustuloksen pyydetyssä yksikössä. Oppilas osaa muuttaa vetomittojen (l, dl, jne.) yksiköitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida mittauskohteen suuruutta ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen. Oppilas hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset ja pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää mittaustuloksen tarkkuuteen vaikuttavia tekijöitä ja valita oikean mittayksikön. Oppilas osaa muuttaa pinta-alojen mittayksiköitä.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Piirretään kappaleita perspektiiviin. Varmennetaan tasokuvioiden ja kappaleiden luokittelu. Varmennetaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Varmennetaan symmetria suoran ja pisteen suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Varmennetaan koordinaatisto ja siihen liittyvien käsitteiden hallinta.

Varmennetaan mittakaavan käsite ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Varmennetaan yksikönmuunnoksia monipuolisesti eri mittayksiköillä.

Varmennetaan pitkän aikavälin laskeminen käyttäen vuosia ja kuukausia.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas oppii käyttämään monipuolisesti tilastollisia tunnuslukuja, päättelemään ja laskemaan todennäköisyyksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laatii ja tulkitsee taulukoita ja diagrammeja sekä käyttää tilastollisia tunnuslukuja. Hän määrittää onko tapahtuma varma, mahdollinen vai mahdoton.

Arvioinnin kohde

Havaintoihin perustuvan jakauman kuvailu ja klassinen todennäköisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa taulukoida havainnot ja lukea pylväsdiagrammia. Oppilas osaa poimia taulukosta tai diagrammista yleisimmän havainnon ja ohjattuna laskea lukujen keskiarvon. Oppilas tunnistaa varman tapahtuman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita erilaisia diagrammeja. Oppilas osaa määrittää tyyppiarvon ja laskea keskiarvon. Oppilas osaa laskea kysyttyjen vaihtoehtojen lukumäärän ja kaikkien vaihtoehtojen lukumäärän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa laatia käyttökelpoisen kuvailun joko taulukolla tai diagrammilla. Oppilas osaa päätellä, mikä vaihtoehdoista on todennäköisin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää taulukoita, diagrammeja sekä tyyppiarvoa ja keskiarvoa. Oppilas osaa määrittää tapahtuman avulla vastatapahtuman.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.

Varmennetaan tilastollisista tunnusluvuista vaihteluväli, keskiarvo, tyyppiarvo ja mediaani.

Varmennetaan todennäköisyyksien päättelyä arkitilanteiden perusteella, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Paikallinen tarkennus:

T**14**

Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laatii toimintaohjeen (ohjelman) graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Arvioinnin kohde

Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas testaa valmista ohjelmaa ja tunnistaa, mitä eri komennot saavat aikaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lisätä valmiiseen ohjelmaan ehto- tai toistorakenteen sekä etsiä ohjelmointivirhettä ja korjata ohjelmaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjelmoida graafisessa ohjelmointiympäristössä toimivan ohjelman, jossa käytetään ehto- ja toistorakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää graafista ohjelmointia ongelmanratkaisussa. Oppilas osaa arvioida ohjelmaa ja muokata sitä tiettyyn tarkoitukseen käyttökelpoiseksi.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokkien 3-6 *musiikin opetuksessa oppilaat oppivat suhtautumaan avoimesti ja kunnioittavasti toisten kokemuksiin sekä luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmässään. Samalla he tottuvat jäsentämään aiempaa tietoisemmin musiikillisia kokemuksia ja ilmiöitä sekä musiikkikulttuureja. Oppilaiden ymmärrys musiikkikäsitteistä ja ilmaisukeinoista syvenee ja laajenee samalla, kun taidot laulaa, soittaa, säveltää, liikkua ja kuunnella kehittyvät.*

Ääniin ja musiikin ilmaisukeinoihin liittyvää luovaa ja esteettistä ajattelua edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia musiikillisia tai monitaiteellisia kokonaisuuksia. Näissä tehtävissä oppilaat käyttävät mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa. Oppilaiden käsitys itsestään musiikillisena toimijoina rakentuu myönteisten oppimiskokemusten kautta.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista jokaiselle oppilaalle. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ennakkoluuloton ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, opetusvälineiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Ratkaisuilla luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 3–6

Oppimisen ja osaamisen arviointi musiikissa on luonteeltaan ohjaavaa ja kannustavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa.

Musiikin opetuksessa oppilaat tarvitsevat opintojen aikaista ohjaavaa ja rohkaisevaa palautetta erityisesti yhteistoiminnan ja musiikillisten taitojen harjoittelemisessa. Palaute ohjaa jokaista oppilasta hahmottamaan musiikkia ja musiikkikäsitteitä sekä kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä suhteessa soivaan musiikilliseen kokonaisuuteen. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä seurata erityisesti oppilaan yhteismusisointitaitojen, käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Musiikin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää perusteissa määriteltyjä musiikin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut opetussuunnitelman perusteissa asetetut vuosiluokkien 3–6 musiikin opetuksen tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vuosiluokille 3–6 asetettujen musiikin opetuksen tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Musiikin 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Osaamisen arviointi

Musiikin arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä hyvin.	Oppilaalle on haastavaa toimia musiikillisen ryhmän jäsenenä.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
T2 Oppilas harjoittelee käyttämään luonnollisesti ääntään ja kehittää keho-, rytmi- ja melodiasoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon.	Oppilaan on vaikeaa osallistua yhteislauluun ja -soittoon.
T3 Oppilas käyttää liikettä eläytyessään musiikkiin sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.	Oppilas osallistuu vain vähän musiikkiliikuntaan.
T4 Oppilas havainnoi koulun ja lähiympäristön ääniä sekä harjoittelee kuuntelemaan aktiivisesti musiikkia.	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas havainnoi keskittyneesti koulun ja lähiympäristön ääniä sekä harjoittelee kuuntelemaan aktiivisesti musiikkia.	Oppilaan on hankalaa havainnoida keskittyneesti koulun ja lähiympäristön ääniä. Hänen on vaikeaa keskittyä musiikin kuuntelemiseen.
T5 Oppilas harjoittelee musiikillista keksintää ja improvisointia	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas harjoittelee aktiivisesti musiikillista keksintää ja improvisointia	Oppilas osallistuu vain harvoin musiikilliseen keksintään ja improvisointiin keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.

keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.			keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.	
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				
T6 Oppilas tutustuu ikäkauteen sopivaan eri aikakausien suomalaiseen musiikkiin ja musiikin eri lajeihin, erityisesti lastenmusiikkiin.	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas tutustuu aktiivisesti ikäkauteen sopivaan suomalaiseen musiikkiin.	Oppilaalle on haastavaa tutustua aktiivisesti ikäkauteen sopivaan suomalaiseen musiikkiin.
T7 Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas opettelee toimimaan opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.	Oppilaan on hankalaa harjoitella opiskeltujen musiikillisten merkintöjen käyttöä musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T8 Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota kuulonsa suojelemiseen ja omaan osallisuuteensa ääniympäristön turvallisuudessa.	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas harjoittelee käyttämään laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.	Oppilaan on vaikeaa harjoitella käyttämään laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa				
T9 Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee työskentelemään tavoitteen mukaisesti.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee toimimaan tavoitteen mukaisesti. Hän osallistuu tavoitteen	Oppilaan on haastavaa osallistua yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoitella toimimaan yhteisen tavoitteen

Oppilas arvioi tavoitteen toteutumista ryhmän jäsenenä.			toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.	mukaisesti. Oppilas osallistuu heikosti tavoitteen toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.

Musiikin arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä hyvin.	Oppilaalle on haastavaa toimia musiikillisen ryhmän jäsenenä.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
T2 Oppilas harjoittelee käyttämään luonnollisesti ääntään ja kehittää keho-, rytmi- ja melodiasoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon.	Oppilaan on vaikeaa osallistua yhteislauluun ja -soittoon.
T3 Oppilas käyttää liikettä eläytyessään musiikkiin sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.	Oppilas osallistuu vain vähän musiikkiliikuntaan.
T4 Oppilas havainnoi koulun ja lähiympäristön ääniä sekä harjoittelee kuuntelemaan aktiivisesti musiikkia.	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas havainnoi keskittyneesti koulun ja lähiympäristön ääniä sekä harjoittelee kuuntelemaan aktiivisesti musiikkia.	Oppilaan on hankalaa havainnoida keskittyneesti koulun ja lähiympäristön ääniä. Hänen on vaikeaa keskittyä musiikin kuuntelemiseen.
T5 Oppilas harjoittelee musiikillista keksintää ja improvisointia	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas harjoittelee aktiivisesti musiikillista keksintää ja improvisointia	Oppilas osallistuu vain harvoin musiikilliseen keksintään ja improvisointiin

keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.			keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.	keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				
T6 Oppilas tutustuu ikäkauteen sopivaan eri aikakausien eurooppalaiseen musiikkiin ja musiikin eri lajeihin, erityisesti kansanmusiikkiin ja taidemusiikkiin.	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas tutustuu aktiivisesti eurooppalaiseen musiikkiin.	Oppilaalle on haastavaa tutustua aktiivisesti eurooppalaiseen musiikkiin.
T7 Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas opettelee toimimaan opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.	Oppilaan on hankalaa harjoitella opiskeltujen musiikillisten merkintöjen käyttöä musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T8 Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota kuulonsa suojelemiseen ja omaan osallisuuteensa ääniympäristön turvallisuudessa.	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas harjoittelee käyttämään laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.	Oppilaan on vaikeaa harjoitella käyttämään laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa				
T9 Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee työskentelemään tavoitteen	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee toimimaan tavoitteen mukaisesti. Hän osallistuu	Oppilaan on haastavaa osallistua yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoitella toimimaan yhteisen

mukaisesti. Oppilas arvioi tavoitteen toteutumista ryhmän jäsenenä.			tavoitteen toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.	tavoitteen mukaisesti. Oppilas osallistuu heikosti tavoitteen toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.

Musiikin arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä rakentavasti ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä hyvin.	Oppilaalle on haastavaa toimia musiikillisen ryhmän jäsenenä.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
T2 Oppilas käyttää luontevasti ääntään ikäkauteen soveltuvalla tavalla ja tutustuu erilaisiin sointusoittimiin. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon.	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon.	Oppilaan on vaikeaa osallistua yhteislauluun ja -soittoon.
T3 Oppilas kehittää luovaa ajatteluaan ja käyttää liikettä musiikkiin eläytymisessä, ilmaisukeinona, mahdollisissa esiintymisissä, yhteismusisointitilanteissa sekä musiikkikäsitteiden opiskelussa.	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.	Oppilas osallistuu vain vähän musiikkiliikuntaan.
T4 Oppilas osaa kuunnella keskittyneesti musiikkia ja harjoittelee musiikkielämyksen sanallistamista.	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.	Oppilaan on hankalaa kuunnella keskittyneesti musiikkia tai esittää näkemyksiä kuulemastaan.

T5 Oppilas harjoittelee musiikillista keksintää ryhmässä tekemällä pienimuotoisia sävellyksiä mm. tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.	Oppilaan on haasteellista keksiä omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja. Oppilaan on vaikeaa keskittyä musiikkiteknologian asialliseen käyttöön.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				
T6 Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista.	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista.	Oppilaalle on ongelmallista eläytyä eri aikakausien ja musiikin eri lajien kuuntelemiseen.
T7 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikin merkintätapojen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.	Oppilas toimii jossain määrin opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T8 Oppilas kiinnittää huomiota ääniympäristön turvallisuuteen sekä musiikkiteknologian turvalliseen käyttöön.	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.	Oppilaan on vaikeaa ottaa huomioon äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät käyttäessään laitteita ja soittimia.
Oppimaan oppiminen musiikissa				

T9 Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee työskentelemään tavoitteen mukaisesti. Oppilas arvioi tavoitteen toteutumista ryhmän jäsenenä.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee toimimaan tavoitteen mukaisesti. Hän osallistuu tavoitteen toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.	Oppilaan on haastavaa osallistua yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoitella toimimaan yhteisen tavoitteen mukaisesti. Oppilas osallistuu heikosti tavoitteen toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.

Musiikin arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Musiikin arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä hyvin.	Oppilaalle on haastavaa toimia musiikillisen ryhmän jäsenenä.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
T2 Oppilas harjoittelee käyttämään luonnollisesti ääntään ja kehittää keho-, rytmi- ja melodiasoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon.	Oppilaan on vaikeaa osallistua yhteislauluun ja -soittoon.
T3 Oppilas käyttää liikettä eläytyessään musiikkiin sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.	Oppilas osallistuu vain vähän musiikkiliikuntaan.
T4 Oppilas havainnoi koulun ja lähiympäristön ääniä sekä harjoittelee kuuntelemaan aktiivisesti musiikkia.	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas havainnoi keskittyneesti koulun ja lähiympäristön ääniä sekä harjoittelee kuuntelemaan aktiivisesti musiikkia.	Oppilaan on hankalaa havainnoida keskittyneesti koulun ja lähiympäristön ääniä. Hänen on vaikeaa keskittyä musiikin kuuntelemiseen.
T5 Oppilas harjoittelee musiikillista keksintää ja improvisointia	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas harjoittelee aktiivisesti musiikillista keksintää ja improvisointia	Oppilas osallistuu vain harvoin musiikilliseen keksintään ja improvisointiin keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.

keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.			keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.	
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				
T6 Oppilas tutustuu ikäkauteen sopivaan eri aikakausien suomalaiseen musiikkiin ja musiikin eri lajeihin, erityisesti lastenmusiikkiin.	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas tutustuu aktiivisesti ikäkauteen sopivaan suomalaiseen musiikkiin.	Oppilaalle on haastavaa tutustua aktiivisesti ikäkauteen sopivaan suomalaiseen musiikkiin.
T7 Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas opettelee toimimaan opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.	Oppilaan on hankalaa harjoitella opiskeltujen musiikillisten merkintöjen käyttöä musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T8 Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota kuulonsa suojelemiseen ja omaan osallisuuteensa ääniympäristön turvallisuudessa.	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas harjoittelee käyttämään laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.	Oppilaan on vaikeaa harjoitella käyttämään laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa				
T9 Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee työskentelemään tavoitteen mukaisesti.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee toimimaan tavoitteen mukaisesti. Hän osallistuu tavoitteen	Oppilaan on haastavaa osallistua yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoitella toimimaan yhteisen tavoitteen

Oppilas arvioi tavoitteen toteutumista ryhmän jäsenenä.			toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.	mukaisesti. Oppilas osallistuu heikosti tavoitteen toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.

Musiikin arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä hyvin.	Oppilaalle on haastavaa toimia musiikillisen ryhmän jäsenenä.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
T2 Oppilas harjoittelee käyttämään luonnollisesti ääntään ja kehittää keho-, rytmi- ja melodiasoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon.	Oppilaan on vaikeaa osallistua yhteislauluun ja -soittoon.
T3 Oppilas käyttää liikettä eläytyessään musiikkiin sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.	Oppilas osallistuu vain vähän musiikkiliikuntaan.
T4 Oppilas havainnoi koulun ja lähiympäristön ääniä sekä harjoittelee kuuntelemaan aktiivisesti musiikkia.	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas havainnoi keskittyneesti koulun ja lähiympäristön ääniä sekä harjoittelee kuuntelemaan aktiivisesti musiikkia.	Oppilaan on hankalaa havainnoida keskittyneesti koulun ja lähiympäristön ääniä. Hänen on vaikeaa keskittyä musiikin kuuntelemiseen.
T5 Oppilas harjoittelee musiikillista keksintää ja improvisointia	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas harjoittelee aktiivisesti musiikillista keksintää ja improvisointia	Oppilas osallistuu vain harvoin musiikilliseen keksintään ja improvisointiin

keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.			keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.	keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				
T6 Oppilas tutustuu ikäkauteen sopivaan eri aikakausien eurooppalaiseen musiikkiin ja musiikin eri lajeihin, erityisesti kansanmusiikkiin ja taidemusiikkiin.	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas tutustuu aktiivisesti eurooppalaiseen musiikkiin.	Oppilaalle on haastavaa tutustua aktiivisesti eurooppalaiseen musiikkiin.
T7 Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas opettelee toimimaan opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.	Oppilaan on hankalaa harjoitella opiskeltujen musiikillisten merkintöjen käyttöä musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T8 Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota kuulonsa suojelemiseen ja omaan osallisuuteensa ääniympäristön turvallisuudessa.	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas harjoittelee käyttämään laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.	Oppilaan on vaikeaa harjoitella käyttämään laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa				
T9 Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee työskentelemään tavoitteen	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee toimimaan tavoitteen mukaisesti. Hän osallistuu	Oppilaan on haastavaa osallistua yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoitella toimimaan yhteisen

mukaisesti. Oppilas arvioi tavoitteen toteutumista ryhmän jäsenenä.			tavoitteen toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.	tavoitteen mukaisesti. Oppilas osallistuu heikosti tavoitteen toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.

Musiikin arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä rakentavasti ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä hyvin.	Oppilaalle on haastavaa toimia musiikillisen ryhmän jäsenenä.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
T2 Oppilas käyttää luontevasti ääntään ikäkauteen soveltuvalla tavalla ja tutustuu erilaisiin sointusoittimiin. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon.	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon.	Oppilaan on vaikeaa osallistua yhteislauluun ja -soittoon.
T3 Oppilas kehittää luovaa ajatteluaan ja käyttää liikettä musiikkiin eläytymisessä, ilmaisukeinona, mahdollisissa esiintymisissä, yhteismusisointitilanteissa sekä musiikkikäsitteiden opiskelussa.	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.	Oppilas osallistuu vain vähän musiikkiliikuntaan.
T4 Oppilas osaa kuunnella keskittyneesti musiikkia ja harjoittelee musiikkielämyksen sanallistamista.	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.	Oppilaan on hankalaa kuunnella keskittyneesti musiikkia tai esittää näkemyksiä kuulemastaan.

T5 Oppilas harjoittelee musiikillista keksintää ryhmässä tekemällä pienimuotoisia sävellyksiä mm. tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.	Oppilaan on haasteellista keksiä omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja. Oppilaan on vaikeaa keskittyä musiikkiteknologian asialliseen käyttöön.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				
T6 Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista.	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista.	Oppilaalle on ongelmallista eläytyä eri aikakausien ja musiikin eri lajien kuuntelemiseen.
T7 Oppilas harjoittelee toimimaan musiikin merkintätapojen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.	Oppilas toimii jossain määrin opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T8 Oppilas kiinnittää huomiota ääniympäristön turvallisuuteen sekä musiikkiteknologian turvalliseen käyttöön.	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.	Oppilaan on vaikeaa ottaa huomioon äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät käyttäessään laitteita ja soittimia.
Oppimaan oppiminen musiikissa				

T9 Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee työskentelemään tavoitteen mukaisesti. Oppilas arvioi tavoitteen toteutumista ryhmän jäsenenä.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee toimimaan tavoitteen mukaisesti. Hän osallistuu tavoitteen toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.	Oppilaan on haastavaa osallistua yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoitella toimimaan yhteisen tavoitteen mukaisesti. Oppilas osallistuu heikosti tavoitteen toteutumisen arviointiin ryhmän jäsenenä.

Musiikin arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musisointiin ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin huomioiden muut ryhmän jäsenet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin rakentavasti huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Oppilasta ohjataan liikkumaan musiikin mukana rohkeasti eläytyen. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Kuunnellaan musiikkia eläytyen ja osallistuen esim. kehorytmein ja liikkuen. Soitetaan ja improvisoidaan muutamalla sävelellä, kuten pentatonisella asteikolla.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista jousiin ja puupuhaltimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan tunnistamaan melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäe ja soolo-tutti. Harjoitellaan tunnistamaan musiikillisia merkintätapoja.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden osaamista tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan suomalaisten vähemmistöjen musiikkiin huomioiden mahdollisuuksien mukaan oman koulun oppilaiden kulttuurilliset taustat.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee käyttämään luonnollisesti ääntään ja kehittää keho-, rytmi- ja melodiasoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekäkeho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soittotaitojaanmusisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö, laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee äänenkäytön ja soittamisen mahdollisuuksia yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä ja osallistuu yhteislauluun. Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittamista. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää äänenkäyttöään ja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan sekä osallistuu yhteislauluun ja -soittoon sujuvasti.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Oppilasta ohjataan liikkumaan musiikin mukana rohkeasti eläytyen. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Kuunnellaan musiikkia eläytyen ja osallistuen esim. kehorytmein ja liikkuen. Soitetaan ja improvisoidaan muutamalla sävelellä, kuten pentatonisella asteikolla.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista jousiin ja puupuhaltimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan tunnistamaan melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäe ja soolo-tutti. Harjoitellaan tunnistamaan musiikillisia merkintätapoja.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden osaamista tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan suomalaisten vähemmistöjen musiikkiin huomioiden mahdollisuuksien mukaan oman koulun oppilaiden kulttuurilliset taustat.

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas käyttää liikettä eläytyessään musiikkiin sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia ja taiteen maailmaa musiikkiliikunnallisuuden keinoin.

Arvioinnin kohde

Musiikkiliikunta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää koko kehon liikettä monipuolisesti ja luovasti musiikin oppimisessa sekä musiikillisessa ilmaisussa ja vuorovaikutuksessa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Oppilasta ohjataan liikkumaan musiikin mukana rohkeasti eläytyen. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Kuunnellaan musiikkia eläytyen ja osallistuen esim. kehorytmein ja liikkuen. Soitetaan ja improvisoidaan muutamalla sävelellä, kuten pentatonisella asteikolla.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista jousiin ja puupuhaltimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan tunnistamaan melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäe ja soolo-tutti. Harjoitellaan tunnistamaan musiikillisia merkintätapoja.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden osaamista tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan suomalaisten vähemmistöjen musiikkiin huomioiden mahdollisuuksien mukaan oman koulun oppilaiden kulttuurilliset taustat.

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi koulun ja lähiympäristön ääniä sekä harjoittelee kuuntelemaan aktiivisesti musiikkia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun.

Arvioinnin kohde

Musiikin kuuntelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee keskittyneesti ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja esittää kuulemastaan huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja keskustelee havainnoistaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Oppilasta ohjataan liikkumaan musiikin mukana rohkeasti eläytyen. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Kuunnellaan musiikkia eläytyen ja osallistuen esim. kehorytmein ja liikkuen. Soitetaan ja improvisoidaan muutamalla sävelellä, kuten pentatonisella asteikolla.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista jousiin ja puupuhaltimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan tunnistamaan melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäe ja soolo-tutti. Harjoitellaan tunnistamaan musiikillisia merkintätapoja.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden osaamista tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan suomalaisten vähemmistöjen musiikkiin huomioiden mahdollisuuksien mukaan oman koulun oppilaiden kulttuurilliset taustat.

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee musiikillista keksintää ja improvisointia keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin äänillä leikkien, kokeillen ja improvisoiden sekä säveltäen tai työskentelemällä taiteidenvälisesti. Hän käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä.

Arvioinnin kohde

Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee joitakin musiikkiteknologian työkaluja opettajan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin tuottaen yksittäisiä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä luovan tuottamisen prosessissa. Oppilas osaa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Oppilasta ohjataan liikkumaan musiikin mukana rohkeasti eläytyen. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Kuunnellaan musiikkia eläytyen ja osallistuen esim. kehorytmein ja liikkuen. Soitetaan ja improvisoidaan muutamalla sävelellä, kuten pentatonisella asteikolla.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista jousiin ja puupuhaltimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan tunnistamaan melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäe ja soolo-tutti. Harjoitellaan tunnistamaan musiikillisia merkintätapoja.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden osaamista tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan suomalaisten vähemmistöjen musiikkiin huomioiden mahdollisuuksien mukaan oman koulun oppilaiden kulttuurilliset taustat.

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu ikäkauteen sopivaan eri aikakausien suomalaiseen musiikkiin ja musiikin eri lajeihin, erityisesti lastenmusiikkiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee musiikillisia kokemuksiaan sekä musiikillisen maailman monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Musiikin merkitysten havainnointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin esteettisiä, ajallisia ja kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kertoo musiikillisista havainnoistaan sekä tunnistaa joitakin musiikin esteettisiä, ajallisia ja kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kertoo ja esittää näkemyksiä musiikillisista havainnoistaan sekä musiikin esteettisistä, ajallisista ja kulttuurisista merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää perusteltuja näkemyksiä ja osallistuu keskusteluun musiikillisista havainnoista sekä musiikin esteettisiä, ajallisista ja kulttuurisista merkityksistä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Oppilasta ohjataan liikkumaan musiikin mukana rohkeasti eläytyen. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Kuunnellaan musiikkia eläytyen ja osallistuen esim. kehorytmein ja liikkuen. Soitetaan ja improvisoidaan muutamalla sävelellä, kuten pentatonisella asteikolla.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista jousiin ja puupuhaltimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan tunnistamaan melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäe ja soolo-tutti. Harjoitellaan tunnistamaan musiikillisia merkintätapoja.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden osaamista tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan suomalaisten vähemmistöjen musiikkiin huomioiden mahdollisuuksien mukaan oman koulun oppilaiden kulttuurilliset taustat.

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

Arvioinnin kohde

Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja ja osaa musisoida niiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoidessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa opiskeltuja musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Oppilasta ohjataan liikkumaan musiikin mukana rohkeasti eläytyen. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Kuunnellaan musiikkia eläytyen ja osallistuen esim. kehorytmein ja liikkuen. Soitetaan ja improvisoidaan muutamalla sävelellä, kuten pentatonisella asteikolla.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista jousiin ja puupuhaltimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan tunnistamaan melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäe ja soolo-tutti. Harjoitellaan tunnistamaan musiikillisia merkintätapoja.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden osaamista tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan suomalaisten vähemmistöjen musiikkiin huomioiden mahdollisuuksien mukaan oman koulun oppilaiden kulttuurilliset taustat.

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota kuulonsa suojelemiseen ja omaan osallisuuteensa ääniympäristön turvallisuudessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas huolehtii musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. Hän tunnistaa musiikin ja ääniympäristön vaikutuksia mielialaan ja hyvinvointiin.

Arvioinnin kohde

Soitinten ja laitteiden turvallinen käyttö. Lisäksi oppilasta ohjataan pohtimaan ääneen ja musiikkiin liittyviä kokemuksiaan, mutta tätä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa kulloinkin annettavia turvallisuusohjeita käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii turvallisuusohjeiden mukaisesti käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti ja huolehtia musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Oppilasta ohjataan liikkumaan musiikin mukana rohkeasti eläytyen. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Kuunnellaan musiikkia eläytyen ja osallistuen esim. kehorytmein ja liikkuen. Soitetaan ja improvisoidaan muutamalla sävelellä, kuten pentatonisella asteikolla.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista jousiin ja puupuhaltimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan tunnistamaan melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäe ja soolo-tutti. Harjoitellaan tunnistamaan musiikillisia merkintätapoja.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden osaamista tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee työskentelemään tavoitteen mukaisesti. Oppilas arvioi tavoitteen toteutumista ryhmän jäsenenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistuu tavoitteiden asettamiseen musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä harjoittelee tavoitteiden asettamista ja edistymisen arviointia yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä osallistuu tavoitteiden asettamiseen ja edistymisen arviointiin yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa tavoitteita musiikilliselle osaamiselleen ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Oppilasta ohjataan liikkumaan musiikin mukana rohkeasti eläytyen. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Kuunnellaan musiikkia eläytyen ja osallistuen esim. kehorytmein ja liikkuen. Soitetaan ja improvisoidaan muutamalla sävelellä, kuten pentatonisella asteikolla.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista jousiin ja puupuhaltimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin.

Opetellaan tunnistamaan melodian kaari, piano-forte, duuri-molli, tasajakoinen-kolmijakoinen, kertosäe ja soolo-tutti. Harjoitellaan tunnistamaan musiikillisia merkintätapoja.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden osaamista tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan suomalaisten vähemmistöjen musiikkiin huomioiden mahdollisuuksien mukaan oman koulun oppilaiden kulttuurilliset taustat.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä ja saa onnistumisen kokemuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musisointiin ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin huomioiden muut ryhmän jäsenet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin rakentavasti huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Lauletaan yksiäänisesti ja harjoitellaan kaanoneita. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti luontevana osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Harjoitellaan musiikin mukana liikkumista rohkeasti eläytyen. Eläydytään musiikin kuunteluun liikkeen, rytmisoittimien ja kehorytmien avulla. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Tehdään pieniä improvisointiharjoituksia. Oppilaat voivat esimerkiksi keksiä introja ja välisoittoja.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista vaskipuhaltimiin ja lyömäsoittimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan C-duuriasteikon säveliä ja tutustutaan musiikin aika-arvoihin musisoinnin yhteydessä.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppitunnilla voidaan tehdä yhteinen luokkalaulu, jossa oppilaat keksivät sanat opettajan tai itse tekemäänsä melodiaan. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Keskitytään erityisesti eurooppalaiseen kansanmusiikkiin ja taidemusiikkiin.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee käyttämään luonnollisesti ääntään ja kehittää keho-, rytmi- ja melodiasoittimien perussoittotekniikoita yhteismusisoinnissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekäkeho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soittotaitojaanmusisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö, laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee äänenkäytön ja soittamisen mahdollisuuksia yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä ja osallistuu yhteislauluun. Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittamista. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää äänenkäyttöään ja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan sekä osallistuu yhteislauluun ja -soittoon sujuvasti.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Lauletaan yksiäänisesti ja harjoitellaan kaanoneita. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti luontevana osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Harjoitellaan musiikin mukana liikkumista rohkeasti eläytyen. Eläydytään musiikin kuunteluun liikkeen, rytmisoittimien ja kehorytmien avulla. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Tehdään pieniä improvisointiharjoituksia. Oppilaat voivat esimerkiksi keksiä introja ja välisoittoja.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista vaskipuhaltimiin ja lyömäsoittimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan C-duuriasteikon säveliä ja tutustutaan musiikin aika-arvoihin musisoinnin yhteydessä.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppitunnilla voidaan tehdä yhteinen luokkalaulu, jossa oppilaat keksivät sanat opettajan tai itse tekemäänsä melodiaan. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Keskitytään erityisesti eurooppalaiseen kansanmusiikkiin ja taidemusiikkiin.

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas käyttää liikettä eläytyessään musiikkiin sekä tutustuessaan musiikkikäsitteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia ja taiteen maailmaa musiikkiliikunnallisuuden keinoin.

Arvioinnin kohde

Musiikkiliikunta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää koko kehon liikettä monipuolisesti ja luovasti musiikin oppimisessa sekä musiikillisessa ilmaisussa ja vuorovaikutuksessa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Lauletaan yksiäänisesti ja harjoitellaan kaanoneita. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti luontevana osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Harjoitellaan musiikin mukana liikkumista rohkeasti eläytyen. Eläydytään musiikin kuunteluun liikkeen, rytmisoittimien ja kehorytmien avulla. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Tehdään pieniä improvisointiharjoituksia. Oppilaat voivat esimerkiksi keksiä introja ja välisoittoja.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista vaskipuhaltimiin ja lyömäsoittimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan C-duuriasteikon säveliä ja tutustutaan musiikin aika-arvoihin musisoinnin yhteydessä.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppitunnilla voidaan tehdä yhteinen luokkalaulu, jossa oppilaat keksivät sanat opettajan tai itse tekemäänsä melodiaan. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Keskitytään erityisesti eurooppalaiseen kansanmusiikkiin ja taidemusiikkiin.

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi koulun ja lähiympäristön ääniä sekä harjoittelee kuuntelemaan aktiivisesti musiikkia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun.

Arvioinnin kohde

Musiikin kuuntelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee keskittyneesti ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja esittää kuulemastaan huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja keskustelee havainnoistaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Lauletaan yksiäänisesti ja harjoitellaan kaanoneita. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti luontevana osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Harjoitellaan musiikin mukana liikkumista rohkeasti eläytyen. Eläydytään musiikin kuunteluun liikkeen, rytmisoittimien ja kehorytmien avulla. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Tehdään pieniä improvisointiharjoituksia. Oppilaat voivat esimerkiksi keksiä introja ja välisoittoja.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista vaskipuhaltimiin ja lyömäsoittimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan C-duuriasteikon säveliä ja tutustutaan musiikin aika-arvoihin musisoinnin yhteydessä.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppitunnilla voidaan tehdä yhteinen luokkalaulu, jossa oppilaat keksivät sanat opettajan tai itse tekemäänsä melodiaan. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Keskitytään erityisesti eurooppalaiseen kansanmusiikkiin ja taidemusiikkiin.

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee musiikillista keksintää ja improvisointia keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin äänillä leikkien, kokeillen ja improvisoiden sekä säveltäen tai työskentelemällä taiteidenvälisesti. Hän käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä.

Arvioinnin kohde

Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee joitakin musiikkiteknologian työkaluja opettajan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin tuottaen yksittäisiä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä luovan tuottamisen prosessissa. Oppilas osaa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Lauletaan yksiäänisesti ja harjoitellaan kaanoneita. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti luontevana osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Harjoitellaan musiikin mukana liikkumista rohkeasti eläytyen. Eläydytään musiikin kuunteluun liikkeen, rytmisoittimien ja kehorytmien avulla. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Tehdään pieniä improvisointiharjoituksia. Oppilaat voivat esimerkiksi keksiä introja ja välisoittoja.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista vaskipuhaltimiin ja lyömäsoittimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään

huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan C-duuriasteikon säveliä ja tutustutaan musiikin aika-arvoihin musisoinnin yhteydessä.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppitunnilla voidaan tehdä yhteinen luokkalaulu, jossa oppilaat keksivät sanat opettajan tai itse tekemäänsä melodiaan. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Keskitytään erityisesti eurooppalaiseen kansanmusiikkiin ja taidemusiikkiin.

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu ikäkauteen sopivaan eri aikakausien eurooppalaiseen musiikkiin ja musiikin eri lajeihin, erityisesti kansanmusiikkiin ja taidemusiikkiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee musiikillisia kokemuksiaan sekä musiikillisen maailman monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Musiikin merkitysten havainnointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin esteettisiä, ajallisia ja kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kertoo musiikillisista havainnoistaan sekä tunnistaa joitakin musiikin esteettisiä, ajallisia ja kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kertoo ja esittää näkemyksiä musiikillisista havainnoistaan sekä musiikin esteettisistä, ajallisista ja kulttuurisista merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää perusteltuja näkemyksiä ja osallistuu keskusteluun musiikillisista havainnoista sekä musiikin esteettisiä, ajallisista ja kulttuurisista merkityksistä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Lauletaan yksiäänisesti ja harjoitellaan kaanoneita. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti luontevana osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Harjoitellaan musiikin mukana liikkumista rohkeasti eläytyen. Eläydytään musiikin kuunteluun liikkeen, rytmisoittimien ja kehorytmien avulla. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Tehdään pieniä improvisointiharjoituksia. Oppilaat voivat esimerkiksi keksiä introja ja välisoittoja.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista vaskipuhaltimiin ja lyömäsoittimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan C-duuriasteikon säveliä ja tutustutaan musiikin aika-arvoihin musisoinnin yhteydessä.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppitunnilla voidaan tehdä yhteinen luokkalaulu, jossa oppilaat keksivät sanat opettajan tai itse tekemäänsä melodiaan. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Keskitytään erityisesti eurooppalaiseen kansanmusiikkiin ja taidemusiikkiin.

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintätapoihin musisoinnin yhteydessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

Arvioinnin kohde

Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja ja osaa musisoida niiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoidessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa opiskeltuja musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Lauletaan yksiäänisesti ja harjoitellaan kaanoneita. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti luontevana osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Harjoitellaan musiikin mukana liikkumista rohkeasti eläytyen. Eläydytään musiikin kuunteluun liikkeen, rytmisoittimien ja kehorytmien avulla. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Tehdään pieniä improvisointiharjoituksia. Oppilaat voivat esimerkiksi keksiä introja ja välisoittoja.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista vaskipuhaltimiin ja lyömäsoittimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan C-duuriasteikon säveliä ja tutustutaan musiikin aika-arvoihin musisoinnin yhteydessä.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppitunnilla voidaan tehdä yhteinen luokkalaulu, jossa oppilaat keksivät sanat opettajan tai itse tekemäänsä melodiaan. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Keskitytään erityisesti eurooppalaiseen kansanmusiikkiin ja taidemusiikkiin.

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota kuulonsa suojelemiseen ja omaan osallisuuteensa ääniympäristön turvallisuudessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas huolehtii musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. Hän tunnistaa musiikin ja ääniympäristön vaikutuksia mielialaan ja hyvinvointiin.

Arvioinnin kohde

Soitinten ja laitteiden turvallinen käyttö. Lisäksi oppilasta ohjataan pohtimaan ääneen ja musiikkiin liittyviä kokemuksiaan, mutta tätä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa kulloinkin annettavia turvallisuusohjeita käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii turvallisuusohjeiden mukaisesti käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti ja huolehtia musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Lauletaan yksiäänisesti ja harjoitellaan kaanoneita. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti luontevana osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Harjoitellaan musiikin mukana liikkumista rohkeasti eläytyen. Eläydytään musiikin kuunteluun liikkeen, rytmisoittimien ja kehorytmien avulla. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Tehdään pieniä improvisointiharjoituksia. Oppilaat voivat esimerkiksi keksiä introja ja välisoittoja.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista vaskipuhaltimiin ja lyömäsoittimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan C-duuriasteikon säveliä ja tutustutaan musiikin aika-arvoihin musisoinnin yhteydessä.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee työskentelemään tavoitteen mukaisesti. Oppilas arvioi tavoitteen toteutumista ryhmän jäsenenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistuu tavoitteiden asettamiseen musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä harjoittelee tavoitteiden asettamista ja edistymisen arviointia yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä osallistuu tavoitteiden asettamiseen ja edistymisen arviointiin yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa tavoitteita musiikilliselle osaamiselleen ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Lauletaan yksiäänisesti ja harjoitellaan kaanoneita. Käytetään kehosoittimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti luontevana osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Harjoitellaan musiikin mukana liikkumista rohkeasti eläytyen. Eläydytään musiikin kuunteluun liikkeen, rytmisoittimien ja kehorytmien avulla. Harjoitellaan asiallista suhtautumista omaan ja muiden tuottamaan musiikkiin. Valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen perehdytään. Tehdään pieniä improvisointiharjoituksia. Oppilaat voivat esimerkiksi keksiä introja ja välisoittoja.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimista vaskipuhaltimiin ja lyömäsoittimiin. Musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Opetellaan C-duuriasteikon säveliä ja tutustutaan musiikin aika-arvoihin musisoinnin yhteydessä.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suviviirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppitunnilla voidaan tehdä yhteinen luokkalaulu, jossa oppilaat keksivät sanat opettajan tai itse tekemäänsä melodiaan.

Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Keskitytään erityisesti eurooppalaiseen kansanmusiikkiin ja taidemusiikkiin.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä rakentavasti ja saa onnistumisen kokemuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musisointiin ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin huomioiden muut ryhmän jäsenet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin rakentavasti huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Tehdään ääniharjoituksia ja kiinnitetään huomiota hyvään lauluasentoon. Käytetään keho-, rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti osana yhteismusisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Tutustutaan erilaisiin sointusoittimiin ja niiden soittamiseen. Keskustellaan hyvän yleisön ominaisuuksista. Esitetään muulle ryhmälle pieniä esityksiä ja esittäjät saavat arvioida, oliko yleisö asiallinen ja oliko sille turvallista esiintyä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan muutamiin erityyppisiin soittimiin. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä, sykkeen löytämistä kuullun perusteella liikkuen ja soittaen sekä erottelemaan kuulemasta musiikin elementtejä. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Opetellaan muutamia ylennettyjen tai alennettujen sävelten nimiä sekä puolisävelaskeleen käsite soveltuvin osin musisoinnin yhteydessä. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soittaessa. Tutustutaan kolmisointuihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan afrikkalaiseen ja aasialaiseen musiikkiin.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas käyttää luontevasti ääntään ikäkauteen soveltuvalla tavalla ja tutustuu erilaisiin sointusoittimiin. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekäkeho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soittotaitojaanmusisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö, laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee äänenkäytön ja soittamisen mahdollisuuksia yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä ja osallistuu yhteislauluun. Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittamista. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää äänenkäyttöään ja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan sekä osallistuu yhteislauluun ja -soittoon sujuvasti.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Tehdään ääniharjoituksia ja kiinnitetään huomiota hyvään lauluasentoon. Käytetään keho-, rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti osana yhteismusisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Tutustutaan erilaisiin sointusoittimiin ja niiden soittamiseen. Keskustellaan hyvän yleisön ominaisuuksista. Esitetään muulle ryhmälle pieniä esityksiä ja esittäjät saavat arvioida, oliko yleisö asiallinen ja oliko sille turvallista esiintyä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan muutamiin erityyppisiin soittimiin. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä, sykkeen löytämistä kuullun perusteella liikkuen ja soittaen sekä erottelemaan kuulemasta musiikin elementtejä. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Opetellaan muutamia ylennettyjen tai alennettujen sävelten nimiä sekä puolisävelaskeleen käsite soveltuvin osin musisoinnin yhteydessä. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soittaessa. Tutustutaan kolmisointuihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan afrikkalaiseen ja aasialaiseen musiikkiin.

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas kehittää luovaa ajatteluaan ja käyttää liikettä musiikkiin eläytymisessä, ilmaisukeinona, mahdollisissa esiintymisissä, yhteismusisointitilanteissa sekä musiikkikäsitteiden opiskelussa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia ja taiteen maailmaa musiikkiliikunnallisuuden keinoin.

Arvioinnin kohde

Musiikkiliikunta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää koko kehon liikettä monipuolisesti ja luovasti musiikin oppimisessa sekä musiikillisessa ilmaisussa ja vuorovaikutuksessa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Tehdään ääniharjoituksia ja kiinnitetään huomiota hyvään lauluasentoon. Käytetään keho-, rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti osana yhteismusisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Tutustutaan erilaisiin sointusoittimiin ja niiden soittamiseen. Keskustellaan hyvän yleisön ominaisuuksista. Esitetään muulle ryhmälle pieniä esityksiä ja esittäjät saavat arvioida, oliko yleisö asiallinen ja oliko sille turvallista esiintyä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan muutamiin erityyppisiin soittimiin. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä, sykkeen löytämistä kuullun perusteella liikkuen ja soittaen sekä erottelemaan kuulemasta musiikin elementtejä. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Opetellaan muutamia ylennettyjen tai alennettujen sävelten nimiä sekä puolisävelaskeleen käsite soveltuvin osin musisoinnin yhteydessä. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soittaessa. Tutustutaan kolmisointuihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan afrikkalaiseen ja aasialaiseen musiikkiin.

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa kuunnella keskittyneesti musiikkia ja harjoittelee musiikkielämyksen sanallistamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun.

Arvioinnin kohde

Musiikin kuuntelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee keskittyneesti ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja esittää kuulemastaan huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja keskustelee havainnoistaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Tehdään ääniharjoituksia ja kiinnitetään huomiota hyvään lauluasentoon. Käytetään keho-, rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti osana yhteismusisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Tutustutaan erilaisiin sointusoittimiin ja niiden soittamiseen. Keskustellaan hyvän yleisön ominaisuuksista. Esitetään muulle ryhmälle pieniä esityksiä ja esittäjät saavat arvioida, oliko yleisö asiallinen ja oliko sille turvallista esiintyä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan muutamiin erityyppisiin soittimiin. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä, sykkeen löytämistä kuullun perusteella liikkuen ja soittaen sekä erottelemaan kuulemasta musiikin elementtejä. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Opetellaan muutamia ylennettyjen tai alennettujen sävelten nimiä sekä puolisävelaskeleen käsite soveltuvin osin musisoinnin yhteydessä. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soittaessa. Tutustutaan kolmisointuihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan afrikkalaiseen ja aasialaiseen musiikkiin.

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee musiikillista keksintää ryhmässä tekemällä pienimuotoisia sävellyksiä mm. tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin äänillä leikkien, kokeillen ja improvisoiden sekä säveltäen tai työskentelemällä taiteidenvälisesti. Hän käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä.

Arvioinnin kohde

Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee joitakin musiikkiteknologian työkaluja opettajan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin tuottaen yksittäisiä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä luovan tuottamisen prosessissa. Oppilas osaa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Tehdään ääniharjoituksia ja kiinnitetään huomiota hyvään lauluasentoon. Käytetään keho-, rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti osana yhteismusisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Tutustutaan erilaisiin sointusoittimiin ja niiden soittamiseen. Keskustellaan hyvän yleisön ominaisuuksista. Esitetään muulle ryhmälle pieniä esityksiä ja esittäjät saavat arvioida, oliko yleisö asiallinen ja oliko sille turvallista esiintyä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan muutamiin erityyppisiin soittimiin. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä, sykkeen löytämistä kuullun perusteella liikkuen ja soittaen sekä erottelemaan kuulemasta musiikin elementtejä. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Opetellaan muutamia ylennettyjen tai alennettujen sävelten nimiä sekä puolisävelaskeleen käsite

soveltuvin osin musisoinnin yhteydessä. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soittaessa. Tutustutaan kolmisointuihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan afrikkalaiseen ja aasialaiseen musiikkiin.

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee musiikillisia kokemuksiaan sekä musiikillisen maailman monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Musiikin merkitysten havainnointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin esteettisiä, ajallisia ja kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kertoo musiikillisista havainnoistaan sekä tunnistaa joitakin musiikin esteettisiä, ajallisia ja kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kertoo ja esittää näkemyksiä musiikillisista havainnoistaan sekä musiikin esteettisistä, ajallisista ja kulttuurisista merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää perusteltuja näkemyksiä ja osallistuu keskusteluun musiikillisista havainnoista sekä musiikin esteettisiä, ajallisista ja kulttuurisista merkityksistä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Tehdään ääniharjoituksia ja kiinnitetään huomiota hyvään lauluasentoon. Käytetään keho-, rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti osana yhteismusisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Tutustutaan erilaisiin sointusoittimiin ja niiden soittamiseen. Keskustellaan hyvän yleisön ominaisuuksista. Esitetään muulle ryhmälle pieniä esityksiä ja esittäjät saavat arvioida, oliko yleisö asiallinen ja oliko sille turvallista esiintyä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan muutamiin erityyppisiin soittimiin. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä, sykkeen löytämistä kuullun perusteella liikkuen ja soittaen sekä erottelemaan kuulemasta musiikin elementtejä. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Opetellaan muutamia ylennettyjen tai alennettujen sävelten nimiä sekä puolisävelaskeleen käsite soveltuvin osin musisoinnin yhteydessä. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soittaessa. Tutustutaan kolmisointuihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan afrikkalaiseen ja aasialaiseen musiikkiin.

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee toimimaan musiikin merkintätapojen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

Arvioinnin kohde

Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja ja osaa musisoida niiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoidessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa opiskeltuja musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Tehdään ääniharjoituksia ja kiinnitetään huomiota hyvään lauluasentoon. Käytetään keho-, rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti osana yhteismusisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Tutustutaan erilaisiin sointusoittimiin ja niiden soittamiseen. Keskustellaan hyvän yleisön ominaisuuksista. Esitetään muulle ryhmälle pieniä esityksiä ja esittäjät saavat arvioida, oliko yleisö asiallinen ja oliko sille turvallista esiintyä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan muutamiin erityyppisiin soittimiin. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä, sykkeen löytämistä kuullun perusteella liikkuen ja soittaen sekä erottelemaan kuulemasta musiikin elementtejä. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Opetellaan muutamia ylennettyjen tai alennettujen sävelten nimiä sekä puolisävelaskeleen käsite soveltuvin osin musisoinnin yhteydessä. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soittaessa. Tutustutaan kolmisointuihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan afrikkalaiseen ja aasialaiseen musiikkiin.

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kiinnittää huomiota ääniympäristön turvallisuuteen sekä musiikkiteknologian turvalliseen käyttöön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas huolehtii musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. Hän tunnistaa musiikin ja ääniympäristön vaikutuksia mielialaan ja hyvinvointiin.

Arvioinnin kohde

Soitinten ja laitteiden turvallinen käyttö. Lisäksi oppilasta ohjataan pohtimaan ääneen ja musiikkiin liittyviä kokemuksiaan, mutta tätä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa kulloinkin annettavia turvallisuusohjeita käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii turvallisuusohjeiden mukaisesti käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti ja huolehtia musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Tehdään ääniharjoituksia ja kiinnitetään huomiota hyvään lauluasentoon. Käytetään keho-, rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti osana yhteismusisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Tutustutaan erilaisiin sointusoittimiin ja niiden soittamiseen. Keskustellaan hyvän yleisön ominaisuuksista. Esitetään muulle ryhmälle pieniä esityksiä ja esittäjät saavat arvioida, oliko yleisö asiallinen ja oliko sille turvallista esiintyä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan muutamiin erityyppisiin soittimiin. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä, sykkeen löytämistä kuullun perusteella liikkuen ja soittaen sekä erottelemaan kuulemasta musiikin elementtejä. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Opetellaan muutamia ylennettyjen tai alennettujen sävelten nimiä sekä puolisävelaskeleen käsite soveltuvin osin musisoinnin yhteydessä. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soittaessa. Tutustutaan kolmisointuihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osallistuu yhteisen musiikillisen tavoitteen asettamiseen ja harjoittelee työskentelemään tavoitteen mukaisesti. Oppilas arvioi tavoitteen toteutumista ryhmän jäsenenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistuu tavoitteiden asettamiseen musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä harjoittelee tavoitteiden asettamista ja edistymisen arviointia yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä osallistuu tavoitteiden asettamiseen ja edistymisen arviointiin yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa tavoitteita musiikilliselle osaamiselleen ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Tehdään ääniharjoituksia ja kiinnitetään huomiota hyvään lauluasentoon. Käytetään keho-, rytmi- ja melodiasoittimia monipuolisesti osana yhteismusisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Tutustutaan erilaisiin sointusoittimiin ja niiden soittamiseen. Keskustellaan hyvän yleisön ominaisuuksista. Esitetään muulle ryhmälle pieniä esityksiä ja esittäjät saavat arvioida, oliko yleisö asiallinen ja oliko sille turvallista esiintyä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan muutamiin erityyppisiin soittimiin. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä, sykkeen löytämistä kuullun perusteella liikkuen ja soittaen sekä erottelemaan kuulemasta musiikin elementtejä. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Opetellaan muutamia ylennettyjen tai alennettujen sävelten nimiä sekä puolisävelaskeleen käsite soveltuvin osin musisoinnin yhteydessä. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soittaessa. Tutustutaan kolmisointuihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan afrikkalaiseen ja aasialaiseen musiikkiin.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä rakentavasti ja saa onnistumisen kokemuksia. Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musisointiin ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin huomioiden muut ryhmän jäsenet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin rakentavasti huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Puhutaan äänenmurroksesta ja sen vaikutuksesta oman äänen tuottamiseen ja käyttöön. Tehdään ääniharjoituksia, harjoitellaan fraseeraamista ja muistetaan hyvä lauluasento. Käytetään keho-, rytmi- ja sointusoittimia monipuolisesti osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Kuunnellaan monenlaista musiikkia ja ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan sanallisesti. Tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aikakausiin. Opetellaan rentoutumaan musiikkia kuunnellen.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan joihinkin kansanmusiikin, populaarimusiikin ja muun maailman musiikin soittimiin sekä soitinryhmiin. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soitettaessa. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä ja löytämään liikuttaessa ja soitettaessa syke kuullun perusteella sekä erottelemaan kuullusta musiikin elementtejä. Tehdään yksin tai ryhmässä pienimuotoinen sävellys esimerkiksi niin, että oppilas sanoittaa uusiksi jonkun tutun kappaleen ja keksii sitten uuden melodian tekemiinsä sanoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan etelä-, väli- ja pohjoisamerikkalaiseen musiikkiin.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas käyttää luontevasti ääntään ikäkauteen soveltuvalla tavalla ja tutustuu erilaisiin sointusoittimiin. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekäkeho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soittotaitojaanmusisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö, laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee äänenkäytön ja soittamisen mahdollisuuksia yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä ja osallistuu yhteislauluun. Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittamista. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää äänenkäyttöään ja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan sekä osallistuu yhteislauluun ja -soittoon sujuvasti.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Puhutaan äänenmurroksesta ja sen vaikutuksesta oman äänen tuottamiseen ja käyttöön. Tehdään ääniharjoituksia, harjoitellaan fraseeraamista ja muistetaan hyvä lauluasento. Käytetään keho-, rytmi- ja sointusoittimia monipuolisesti osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Kuunnellaan monenlaista musiikkia ja ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan sanallisesti. Tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aikakausiin. Opetellaan rentoutumaan musiikkia kuunnellen.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan

musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan joihinkin kansanmusiikin, populaarimusiikin ja muun maailman musiikin soittimiin sekä soitinryhmiin. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soitettaessa. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä ja löytämään liikuttaessa ja soitettaessa syke kuullun perusteella sekä erottelemaan kuullusta musiikin elementtejä. Tehdään yksin tai ryhmässä pienimuotoinen sävellys esimerkiksi niin, että oppilas sanoittaa uusiksi jonkun tutun kappaleen ja keksii sitten uuden melodian tekemiinsä sanoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan etelä-, väli- ja pohjoisamerikkalaiseen musiikkiin.

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas kehittää luovaa ajatteluaan ja käyttää liikettä musiikkiin eläytymisessä, ilmaisukeinona, mahdollisissa esiintymisissä, yhteismusisointitilanteissa sekä musiikkikäsitteiden opiskelussa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia ja taiteen maailmaa musiikkiliikunnallisuuden keinoin.

Arvioinnin kohde

Musiikkiliikunta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää koko kehon liikettä monipuolisesti ja luovasti musiikin oppimisessa sekä musiikillisessa ilmaisussa ja vuorovaikutuksessa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Puhutaan äänenmurroksesta ja sen vaikutuksesta oman äänen tuottamiseen ja käyttöön. Tehdään ääniharjoituksia, harjoitellaan fraseeraamista ja muistetaan hyvä lauluasento. Käytetään keho-, rytmi- ja sointusoittimia monipuolisesti osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Kuunnellaan monenlaista musiikkia ja ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan sanallisesti. Tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aikakausiin. Opetellaan rentoutumaan musiikkia kuunnellen.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan joihinkin kansanmusiikin, populaarimusiikin ja muun maailman musiikin soittimiin sekä soitinryhmiin. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soitettaessa. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä ja löytämään liikuttaessa ja soitettaessa syke kuullun perusteella sekä erottelemaan kuullusta musiikin elementtejä. Tehdään yksin tai ryhmässä pienimuotoinen sävellys esimerkiksi

niin, että oppilas sanoittaa uusiksi jonkun tutun kappaleen ja keksii sitten uuden melodian tekemiinsä sanoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan etelä-, väli- ja pohjoisamerikkalaiseen musiikkiin.

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa kuunnella keskittyneesti musiikkia ja harjoittelee musiikkielämyksen sanallistamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun.

Arvioinnin kohde

Musiikin kuuntelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee keskittyneesti ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja esittää kuulemastaan huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja keskustelee havainnoistaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Puhutaan äänenmurroksesta ja sen vaikutuksesta oman äänen tuottamiseen ja käyttöön. Tehdään ääniharjoituksia, harjoitellaan fraseeraamista ja muistetaan hyvä lauluasento. Käytetään keho-, rytmi- ja sointusoittimia monipuolisesti osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Kuunnellaan monenlaista musiikkia ja ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan sanallisesti. Tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aikakausiin. Opetellaan rentoutumaan musiikkia kuunnellen.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan joihinkin kansanmusiikin, populaarimusiikin ja muun maailman musiikin soittimiin sekä soitinryhmiin. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soitettaessa. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä ja löytämään liikuttaessa ja soitettaessa syke kuullun perusteella sekä erottelemaan kuullusta musiikin elementtejä. Tehdään yksin tai ryhmässä pienimuotoinen sävellys esimerkiksi niin, että oppilas sanoittaa uusiksi jonkun tutun kappaleen ja keksii sitten uuden melodian tekemiinsä sanoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan etelä-, väli- ja pohjoisamerikkalaiseen musiikkiin.

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee musiikillista keksintää ryhmässä tekemällä pienimuotoisia sävellyksiä mm. tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin äänillä leikkien, kokeillen ja improvisoiden sekä säveltäen tai työskentelemällä taiteidenvälisesti. Hän käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä.

Arvioinnin kohde

Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee joitakin musiikkiteknologian työkaluja opettajan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin tuottaen yksittäisiä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä luovan tuottamisen prosessissa. Oppilas osaa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Puhutaan äänenmurroksesta ja sen vaikutuksesta oman äänen tuottamiseen ja käyttöön. Tehdään ääniharjoituksia, harjoitellaan fraseeraamista ja muistetaan hyvä lauluasento. Käytetään keho-, rytmi- ja sointusoittimia monipuolisesti osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Kuunnellaan monenlaista musiikkia ja ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan sanallisesti. Tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aikakausiin. Opetellaan rentoutumaan musiikkia kuunnellen.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan joihinkin kansanmusiikin, populaarimusiikin ja muun maailman musiikin soittimiin sekä soitinryhmiin. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soitettaessa. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä ja löytämään liikuttaessa ja soitettaessa syke kuullun perusteella sekä erottelemaan

kuullusta musiikin elementtejä. Tehdään yksin tai ryhmässä pienimuotoinen sävellys esimerkiksi niin, että oppilas sanoittaa uusiksi jonkun tutun kappaleen ja keksii sitten uuden melodian tekemiinsä sanoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan etelä-, väli- ja pohjoisamerikkalaiseen musiikkiin.

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas kuuntelee eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista.Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee musiikillisia kokemuksiaan sekä musiikillisen maailman monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Musiikin merkitysten havainnointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin esteettisiä, ajallisia ja kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kertoo musiikillisista havainnoistaan sekä tunnistaa joitakin musiikin esteettisiä, ajallisia ja kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kertoo ja esittää näkemyksiä musiikillisista havainnoistaan sekä musiikin esteettisistä, ajallisista ja kulttuurisista merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää perusteltuja näkemyksiä ja osallistuu keskusteluun musiikillisista havainnoista sekä musiikin esteettisiä, ajallisista ja kulttuurisista merkityksistä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Puhutaan äänenmurroksesta ja sen vaikutuksesta oman äänen tuottamiseen ja käyttöön. Tehdään ääniharjoituksia, harjoitellaan fraseeraamista ja muistetaan hyvä lauluasento. Käytetään keho-, rytmi- ja sointusoittimia monipuolisesti osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Kuunnellaan monenlaista musiikkia ja ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan sanallisesti. Tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aikakausiin. Opetellaan rentoutumaan musiikkia kuunnellen.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan joihinkin kansanmusiikin, populaarimusiikin ja muun maailman musiikin soittimiin sekä soitinryhmiin. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soitettaessa. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä ja löytämään liikuttaessa ja soitettaessa syke kuullun perusteella sekä erottelemaan kuullusta musiikin elementtejä. Tehdään yksin tai ryhmässä pienimuotoinen sävellys esimerkiksi niin, että oppilas sanoittaa uusiksi jonkun tutun kappaleen ja keksii sitten uuden melodian tekemiinsä sanoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan etelä-, väli- ja pohjoisamerikkalaiseen musiikkiin.

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee toimimaan musiikin merkintätapojen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

Arvioinnin kohde

Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja ja osaa musisoida niiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoidessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa opiskeltuja musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Puhutaan äänenmurroksesta ja sen vaikutuksesta oman äänen tuottamiseen ja käyttöön. Tehdään ääniharjoituksia, harjoitellaan fraseeraamista ja muistetaan hyvä lauluasento. Käytetään keho-, rytmi- ja sointusoittimia monipuolisesti osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Kuunnellaan monenlaista musiikkia ja ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan sanallisesti. Tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aikakausiin. Opetellaan rentoutumaan musiikkia kuunnellen.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan joihinkin kansanmusiikin, populaarimusiikin ja muun maailman musiikin soittimiin sekä soitinryhmiin. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soitettaessa. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä ja löytämään liikuttaessa ja soitettaessa syke kuullun perusteella sekä erottelemaan kuullusta musiikin elementtejä. Tehdään yksin tai ryhmässä pienimuotoinen sävellys esimerkiksi niin, että oppilas sanoittaa uusiksi jonkun tutun kappaleen ja keksii sitten uuden melodian tekemiinsä sanoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan etelä-, väli- ja pohjoisamerikkalaiseen musiikkiin.

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kiinnittää huomiota ääniympäristön turvallisuuteen, tulee tietoiseksi musiikin vaikutuksesta omaan hyvinvointiin sekä tutustuu musiikkiteknologian turvalliseen käyttöön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas huolehtii musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. Hän tunnistaa musiikin ja ääniympäristön vaikutuksia mielialaan ja hyvinvointiin.

Arvioinnin kohde

Soitinten ja laitteiden turvallinen käyttö. Lisäksi oppilasta ohjataan pohtimaan ääneen ja musiikkiin liittyviä kokemuksiaan, mutta tätä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa kulloinkin annettavia turvallisuusohjeita käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii turvallisuusohjeiden mukaisesti käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti ja huolehtia musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Puhutaan äänenmurroksesta ja sen vaikutuksesta oman äänen tuottamiseen ja käyttöön. Tehdään ääniharjoituksia, harjoitellaan fraseeraamista ja muistetaan hyvä lauluasento. Käytetään keho-, rytmi- ja sointusoittimia monipuolisesti osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Kuunnellaan monenlaista musiikkia ja ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan sanallisesti. Tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aikakausiin. Opetellaan rentoutumaan musiikkia kuunnellen.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan joihinkin kansanmusiikin, populaarimusiikin ja muun maailman musiikin soittimiin sekä soitinryhmiin. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soitettaessa. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä ja löytämään liikuttaessa ja soitettaessa syke kuullun perusteella sekä erottelemaan kuullusta musiikin elementtejä. Tehdään yksin tai ryhmässä pienimuotoinen sävellys esimerkiksi niin, että oppilas sanoittaa uusiksi jonkun tutun kappaleen ja keksii sitten uuden melodian tekemiinsä sanoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas asettaa tavoitteen kehittääkseen omaa musiikillista osaamistaan, toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa ja arvioi tavoitteen toteutumista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistuu tavoitteiden asettamiseen musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä harjoittelee tavoitteiden asettamista ja edistymisen arviointia yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä osallistuu tavoitteiden asettamiseen ja edistymisen arviointiin yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa tavoitteita musiikilliselle osaamiselleen ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksiäänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen mm. kaanoneiden avulla. Puhutaan äänenmurroksesta ja sen vaikutuksesta oman äänen tuottamiseen ja käyttöön. Tehdään ääniharjoituksia, harjoitellaan fraseeraamista ja muistetaan hyvä lauluasento. Käytetään keho-, rytmi- ja sointusoittimia monipuolisesti osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua. Kuunnellaan monenlaista musiikkia ja ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan sanallisesti. Tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aikakausiin. Opetellaan rentoutumaan musiikkia kuunnellen.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan joihinkin kansanmusiikin, populaarimusiikin ja muun maailman musiikin soittimiin sekä soitinryhmiin. Opetellaan aika-arvoja musisoidessa sekä harjoitellaan niiden tunnistamista. Harmoniakäsite opiskellaan sointusoittimia soitettaessa. Harjoitellaan tunnistamaan soittimien ääniä ja löytämään liikuttaessa ja soitettaessa syke kuullun perusteella sekä erottelemaan kuullusta musiikin elementtejä. Tehdään yksin tai ryhmässä pienimuotoinen sävellys esimerkiksi niin, että oppilas sanoittaa uusiksi jonkun tutun kappaleen ja keksii sitten uuden melodian tekemiinsä sanoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat kuten esim. merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Paikallisesti voidaan määritellä kulttuuriset taustat sekä kulttuuriperinnön huomioivat yksittäiset

laulut (kuten Maamme tai Suvivirsi) osaksi opetussuunnitelmaa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan etelä-, väli- ja pohjoisamerikkalaiseen musiikkiin.

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3-6** oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.*

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Palloilu

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen liikunnan tavoitteena on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen.

Tämä kurssi keskittyy välineenkäsittelytaitojen harjoittamiseen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Oppitunneilla korostuvat fyysinen aktiivisuus, yhdessä tekeminen sekä vaikuttaminen kurssin sisältöihin.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Kurssin aikana oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Oppilas suorittaa valinnaisen liikuntakurssin hyväksytysti seuraavin kriteerein:

Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.

Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisesta osaamisesta korostuvat seuraavat: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot sekä L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valinnaisen liikunnan tavoitteena on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat fyysinen aktiivisuus, yhdessä tekeminen sekä vaikuttaminen kurssin sisältöihin.

Valinnaisella liikuntakurssilla oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen. Tavoitteena on ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen. Tavoitteena on ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Valinnaisessa liikunnassa opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti oppilaiden toivomia leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Tämä kurssi keskittyy välineenkäsittelytaitojen harjoittamiseen.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valinnaisen liikunnan tavoitteena on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat fyysinen aktiivisuus, yhdessä tekeminen sekä vaikuttaminen kurssin sisältöihin.

Valinnaisella liikuntakurssilla oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen. Tavoitteena on ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen. Tavoitteena on ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Valinnaisessa liikunnassa opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti oppilaiden toivomia leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Tämä kurssi keskittyy välineenkäsittelytaitojen harjoittamiseen.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valinnaisen liikunnan tavoitteena on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon.

Oppiaineessa tärkeitä ovat liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat fyysinen aktiivisuus, yhdessä tekeminen sekä vaikuttaminen kurssin sisältöihin.

Valinnaisella liikuntakurssilla oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen. Tavoitteena on ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen. Tavoitteena on ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Valinnaisessa liikunnassa opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti oppilaiden toivomia leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Tämä kurssi keskittyy välineenkäsittelytaitojen harjoittamiseen.

Pikkukaiku

Valinnaisen tehtävä

Pikkukaiku-valinnaisaineen tarkoitus on tukea oppilaan arjen ja sosiaalisten taitojen kehittymistä yksilö- sekä ryhmätasolla. Tunneilla harjoitellaan sosiaalista kanssakäymistä ja tuetaan oppilaan selviytymistä koulun arjessa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään erilaisissa koulun tilanteissa ja osallistumaan yhteistyöhön koulukavereiden kanssa. Samalla halutaan luoda kaikille positiivinen kuva koulunkäynnistä ja sen tärkeydestä.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetustilana on Lielahden koulun nuorisotila Piilo. Pikku kaikulaiset tutustuvat erilaisiin ulkona tapahtuviin aktiviteetteihin sekä erilaisiin lähikohteisiin koulun ulkopuolella. Ryhmää vetää kaksi aikuista: opettaja ja kouluvalmentaja toimivat ohjaavina, tukevina ja kannustavina aikuisina.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilaat valitaan tähän ryhmään yhteistyössä huoltajien, opettajien ja oppilashuollon toimijoiden kanssa. Työskentelytavat ovat joustavia. Viikoittain tehdään yhdessä myös välipala tai aamupala.

Arviointi

Pikkukaikukurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää oppilaan osallistumista kurssin toimintaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisessa korostuvat seuraavat laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja viestintä ja L3 itsestä huolehtiminen ja arjen taidot.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

- Vahvistaa arjen taitoja ja säännöllistä päivärytmiä
- Vahvistaa keskustelutaitoa ja oikeanlaista kielenkäyttöä
- Lisätä positiivisuutta koulunkäymistä kohtaan
- Tukea ystävyyssuhteiden syntymistä ja kavereiden kanssa yhdessä toimimista
- Rohkaista ilmaisemaan itseään erilaisilla tavoilla
- Liikunnallisten taitojen kehittäminen

Sisällöt

- Aamiaisen tai välipalan valmistaminen oppituntien aikana ryhmätyöskentelynä
- Yhteiset keskustelut oppilaiden ja ohjaajien esittämistä aiheista
- Tutustuminen lähiympäristöön
- Erilaisiin liikuntalajeihin tutustuminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

- Vahvistaa arjen taitoja ja säännöllistä päivärytmiä
- Vahvistaa keskustelutaitoa ja oikeanlaista kielenkäyttöä
- Lisätä positiivisuutta koulunkäymistä kohtaan
- Tukea ystävyyssuhteiden syntymistä ja kavereiden kanssa yhdessä toimimista
- Rohkaista ilmaisemaan itseään erilaisilla tavoilla
- Liikunnallisten taitojen kehittäminen

Sisällöt

- Aamiaisen tai välipalan valmistaminen oppituntien aikana ryhmätyöskentelynä
- Yhteiset keskustelut oppilaiden ja ohjaajien esittämistä aiheista
- Tutustuminen lähiympäristöön
- Erilaisiin liikuntalajeihin tutustuminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

- Vahvistaa arjen taitoja ja säännöllistä päivärytmiä
- Vahvistaa keskustelutaitoa ja oikeanlaista kielenkäyttöä
- Lisätä positiivisuutta koulunkäymistä kohtaan
- Tukea ystävyyssuhteiden syntymistä ja kavereiden kanssa yhdessä toimimista
- Rohkaista ilmaisemaan itseään erilaisilla tavoilla
- Liikunnallisten taitojen kehittäminen

Sisällöt

- Aamiaisen tai välipalan valmistaminen oppituntien aikana ryhmätyöskentelynä

- Yhteiset keskustelut oppilaiden ja ohjaajien esittämistä aiheista

- Tutustuminen lähiympäristöön

- Erilaisiin liikuntalajeihin tutustuminen

Pikkuyrittäjät

Valinnaisen tehtävä

Pikkuyrittäjät-kurssin tarkoituksena on tutkailla omia vahvuuksiaan, tunnistaa omia mielenkiinnonkohteitaan sekä oppia yrittäjyys-, työelämä- ja taloustaitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Hyväksytyn arvosanan saaminen edellyttää osallistumista oppitunneille sekä vaadittavien suoritusten palautusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisesta osaamisesta Pikkuyrittäjissä näkyvät kaikki seitsemän tavoitetta:

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet ja sisällöt

- Oppilas harjoittelee tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja mielenkiinnonkohteitaan.
- Oppilas tutustuu eri ammatteihin ja yrittäjänä toimimiseen.
- Oppilas oivaltaa luovan ideoinnin tapoja.
- Oppilas harjoittelee reipasta ja selkeää esiintymistä.
- Oppilas muodostaa oman pikkuyritysryhmän ja harjoittelee ryhmätyötaitoja.
- Oppilas harjoittelee neuvottelutaitoja.
- Oppilas tutustuu yrityksen toimintasuunnitelman rakentamiseen.
- Oppilas harjoittelee rakentamaan yritysilmettä mm. graafisen ilmeen, värimaailman ja yrityksen logon suunnittelun myötä.
- Oppilas tutustuu mainontaan ja sen merkitykseen myynnin kannalta.

- Oppilas harjoittelee hissipuheen ja sloganin rakentamista.
- Oppilas perehtyy tuotteen hinnan muodostumiseen sekä harjoittelee hinnaston rakentamista.
- Oppilas harjoittelee mainosten tekemistä sekä tutustuu erilaisiin markkinointikanaviin.
- Oppilas harjoittelee asiakaspalvelu- ja myyntitilanteissa toimimista.
- Oppilas harjoittelee vastuullista rahankäyttöä.
- Oppilas tutustuu asiakaskokemuksen merkitykseen.
- Oppilas harjoittelee omien kokemusten jakamista, arvioi omaa oppimistaan sekä harjoittelee rakentavan palautteen antamista toisille.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet ja sisällöt

- Oppilas harjoittelee tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja mielenkiinnonkohteitaan.
- Oppilas tutustuu eri ammatteihin ja yrittäjänä toimimiseen.
- Oppilas oivaltaa luovan ideoinnin tapoja.
- Oppilas harjoittelee reipasta ja selkeää esiintymistä.
- Oppilas muodostaa oman pikkuyritysryhmän ja harjoittelee ryhmätyötaitoja.
- Oppilas harjoittelee neuvottelutaitoja.
- Oppilas tutustuu yrityksen toimintasuunnitelman rakentamiseen.
- Oppilas harjoittelee rakentamaan yritysilmettä mm. graafisen ilmeen, värimaailman ja yrityksen logon suunnittelun myötä.
- Oppilas tutustuu mainontaan ja sen merkitykseen myynnin kannalta.
- Oppilas harjoittelee hissipuheen ja sloganin rakentamista.
- Oppilas perehtyy tuotteen hinnan muodostumiseen sekä harjoittelee hinnaston rakentamista.
- Oppilas harjoittelee mainosten tekemistä sekä tutustuu erilaisiin markkinointikanaviin.
- Oppilas harjoittelee asiakaspalvelu- ja myyntitilanteissa toimimista.
- Oppilas harjoittelee vastuullista rahankäyttöä.
- Oppilas tutustuu asiakaskokemuksen merkitykseen.
- Oppilas harjoittelee omien kokemusten jakamista, arvioi omaa oppimistaan sekä harjoittelee rakentavan palautteen antamista toisille.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet ja sisällöt

- Oppilas harjoittelee tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja mielenkiinnonkohteitaan.
- Oppilas tutustuu eri ammatteihin ja yrittäjänä toimimiseen.
- Oppilas oivaltaa luovan ideoinnin tapoja.
- Oppilas harjoittelee reipasta ja selkeää esiintymistä.
- Oppilas muodostaa oman pikkuyritysryhmän ja harjoittelee ryhmätyötaitoja.
- Oppilas harjoittelee neuvottelutaitoja.
- Oppilas tutustuu yrityksen toimintasuunnitelman rakentamiseen.
- Oppilas harjoittelee rakentamaan yritysilmettä mm. graafisen ilmeen, värimaailman ja yrityksen logon suunnittelun myötä.
- Oppilas tutustuu mainontaan ja sen merkitykseen myynnin kannalta.
- Oppilas harjoittelee hissipuheen ja sloganin rakentamista.
- Oppilas perehtyy tuotteen hinnan muodostumiseen sekä harjoittelee hinnaston rakentamista.
- Oppilas harjoittelee mainosten tekemistä sekä tutustuu erilaisiin markkinointikanaviin.
- Oppilas harjoittelee asiakaspalvelu- ja myyntitilanteissa toimimista.

- Oppilas harjoittelee vastuullista rahankäyttöä.
- Oppilas tutustuu asiakaskokemuksen merkitykseen.
- Oppilas harjoittelee omien kokemusten jakamista, arvioi omaa oppimistaan sekä harjoittelee rakentavan palautteen antamista toisille.

Toinen kotimainen kieli

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia

kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Ruotsin kieli, A-oppimäärä

Ruotsin kieli, A-oppimäärä

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A-oppimäärässä

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Ruotsin A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut ruotsin A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen

tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Oppimisen arviointi

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 3.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas on tietoinen, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa kiinnostusta ruotsin kieltä kohtaan.	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä.
T4 Oppilas havainnoi ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas harjoittelee yritteliäästi ja rohkeasti ilmaisemaan itseään ruotsin kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ruotsin kielellä ja työskentelemään muiden kanssa.
T6 Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas harjoittelee työskentelyä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään.	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				

T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida arkielämän vuorovaikutustilanteita	Oppilas pyrkii havainnoimaan arkielämän vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas osaa ohjatusti havainnoida helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa
T9 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ruotsin kielen ilmauksia.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia ruotsin kielen ilmauksia.	Oppilas pyrkii havainnoimaan yksinkertaisia ruotsin kielen ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstin tulkintataidot	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11Oppilas tutustuu ruotsin kielen ääntämiseen toistamalla.	S3	Tekstin tuottamistaidot	Oppilas tunnistaa ruotsin kielen ääntеitä ja osaa ääntää sanoja ja yksinkertaisia sanontoja mallin mukaan.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ruotsin kielen ääntеitä ja osaa toistaa joitakin sanoja ja yksinkertaisia sanontoja mallin mukaan.

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 4.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas on tietoinen, että on olemassa erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja joissakin medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä työskentelemään yhdessä, pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ruotsin kielellä virheistä välittämättä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ruotsin kielellä ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee

sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.			käyttöä oppimisen tukena.	erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu erilaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää joitakin arkielämän vuorovaikutustilanteita.	Oppilas tunnistaa joitakin arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin kielen käyttöön jokapäiväisissä tilanteissa.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää yksinkertaisia ruotsin kielen jokapäiväisiä kielenkäyttötilanteita.	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia ruotsin kielen jokapäiväisiä kielenkäyttötilanteita.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin.	S3	Tekstin tulkintataidot	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää joitakin ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tunnistaa joitakin ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee ruotsin kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	S3	Tekstin tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ruotsin kielen ääntämistä toistamalla sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan ruotsin kielen ääntämistä toistamalla sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 5.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T 1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan sen piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja ruotsin kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu ruotsinkielisiin aineistoihin eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää ruotsin kielen muotoja eri medioissa.	Oppilas tietää, että ruotsin kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että ruotsin kieltä voi oppia monin eri tavoin.	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee

verkkotyökalujen käyttöä.			mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy yksinkertaisista suullisista ja kirjallisista vuorovaikutustilanteista.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa ja muita viestintästrategioita.		Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa käyttää joitakin helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa ja muita viestintästrategioita.	Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa ja muita viestintästrategioita.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ruotsin kielen ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.		Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää joitakin yksinkertaisia ruotsin kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ruotsin kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.		Tekstin tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii tulkitsemaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin viestinnällisesti oleellisimpiin rakenteisiin.		Tekstin tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin yksittäisiin oleellisimpiin rakenteisiin.

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi.

Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Oppimisen arviointi

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 3.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas on tietoinen, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa kiinnostusta ruotsin kieltä kohtaan.	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä.
T4 Oppilas havainnoi ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas harjoittelee yritteliäästi ja rohkeasti ilmaisemaan itseään ruotsin kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ruotsin kielellä ja työskentelemään muiden kanssa.
T6 Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas harjoittelee työskentelyä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään.	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				

T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida arkielämän vuorovaikutustilanteita	Oppilas pyrkii havainnoimaan arkielämän vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas osaa ohjatusti havainnoida helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa
T9 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ruotsin kielen ilmauksia.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia ruotsin kielen ilmauksia.	Oppilas pyrkii havainnoimaan yksinkertaisia ruotsin kielen ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstin tulkintataidot	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11Oppilas tutustuu ruotsin kielen ääntämiseen toistamalla.	S3	Tekstin tuottamistaidot	Oppilas tunnistaa ruotsin kielen ääntеitä ja osaa ääntää sanoja ja yksinkertaisia sanontoja mallin mukaan.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ruotsin kielen ääntеitä ja osaa toistaa joitakin sanoja ja yksinkertaisia sanontoja mallin mukaan.

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 4.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas on tietoinen, että on olemassa erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja joissakin medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä työskentelemään yhdessä, pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ruotsin kielellä virheistä välittämättä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ruotsin kielellä ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee

sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.			käyttöä oppimisen tukena.	erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu erilaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää joitakin arkielämän vuorovaikutustilanteita.	Oppilas tunnistaa joitakin arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin kielen käyttöön jokapäiväisissä tilanteissa.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää yksinkertaisia ruotsin kielen jokapäiväisiä kielenkäyttötilanteita.	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia ruotsin kielen jokapäiväisiä kielenkäyttötilanteita.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin.	S3	Tekstin tulkintataidot	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää joitakin ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tunnistaa joitakin ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee ruotsin kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	S3	Tekstin tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ruotsin kielen ääntämistä toistamalla sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan ruotsin kielen ääntämistä toistamalla sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 5.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T 1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan sen piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja ruotsin kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu ruotsinkielisiin aineistoihin eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää ruotsin kielen muotoja eri medioissa.	Oppilas tietää, että ruotsin kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että ruotsin kieltä voi oppia monin eri tavoin.	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee

verkkotyökalujen käyttöä.			mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy yksinkertaisista suullisista ja kirjallisista vuorovaikutustilanteista.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa ja muita viestintästrategioita.		Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa käyttää joitakin helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa ja muita viestintästrategioita.	Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa ja muita viestintästrategioita.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ruotsin kielen ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.		Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää joitakin yksinkertaisia ruotsin kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ruotsin kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.		Tekstin tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii tulkitsemaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin viestinnällisesti oleellisimpiin rakenteisiin.		Tekstin tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin yksittäisiin oleellisimpiin rakenteisiin.

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi.

Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja Pohjoismaiden kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen aseman ja merkityksen kansalliskielinä. Hän oppii ruotsin kielen merkityksestä avainkielenä pohjoismaisiin kieliin ja kulttuureihin.

Arvioinnin kohde

Suomen ja Pohjoismaiden kielellisen ja kulttuurisen ympäristön sekä suomen ja ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet ja hänen lähiympäristössään käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa esimerkin suomenruotsalaiseen ja pohjoismaiseen kulttuuriin kuuluvasta asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielistä ja hänen lähiympäristössään ja Pohjoismaissa käytetyistä kielistä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaiselle ja pohjoismaiselle kulttuurille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa taustatekijöistä, jotka vaikuttavat siihen, miksi Suomessa puhutaan ruotsia, sekä siitä, mitä muita pohjoismaisia kieliä on ja missä niitä puhutaan. Oppilas osaa kertoa suomenruotsalaiselle ja pohjoismaisille kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä maissa tulee ymmärretyksi ruotsin kielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen asemasta Suomessa. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta. Oppilas osaa vertailla suomenruotsalaiselle ja pohjoismaisille kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, mihin tarvitsee ruotsin kieltä tulevaisuudessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan joihinkin tyypillisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia esim. Lucian-päivä, joulu, juhannus tai syntymäpäivä, erityisesti Suomen ruotsinkielisillä alueilla

Keskustellaan ruotsista ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan niitä ruotsin kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Arvioinnin kohde

[Arvioinnin kohteet oppiaineessa]

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan joihinkin tyypillisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia esim. Lucian-päivä, joulu, juhannus tai syntymäpäivä, erityisesti Suomen ruotsinkielisillä alueilla

Keskustellaan ruotsista ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan niitä ruotsin kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja jonkin eron ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan joihinkin tyypillisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia esim. Lucian-päivä, joulu, juhannus tai syntymäpäivä, erityisesti Suomen ruotsinkielisillä alueilla

Keskustellaan ruotsista ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan niitä ruotsin kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Ruotsinkielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta ruotsinkielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä itseään kiinnostavista ruotsinkielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsinkielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan joihinkin tyypillisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia esim. Lucian-päivä, joulu, juhannus tai syntymäpäivä, erityisesti Suomen ruotsinkielisillä alueilla

Keskustellaan ruotsista ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan niitä ruotsin kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä.

Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Ruotsin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen ruotsin kielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään ruotsin kieltä ilman epäonnistumisen pelkoa.

Käytetään itseilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä ja draamaa. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan ruotsin kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti ja useita eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan mieleen painamisen keinoja harjoittelemalla sanoja aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuuta omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös

tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä sekä hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ruotsin kielen taitonsa kehittämisessä ja käyttämään ruotsin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään ruotsin kieltä ilman epäonnistumisen pelkoa.

Käytetään itseilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä ja draamaa. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan ruotsin kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti ja useita eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan mieleen painamisen keinoja harjoittelemalla sanoja aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuuta omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan sekä tunnistamaan joitakin kirjoitettuja sanoja ja sanontoja. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia kielenkäyttö- ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Harjoitellaan oppilaan lähiympäristöön liittyvää sanastoa kuten numeroita, värejä, sukulaisuussanoja, ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista ja opetellaan niitä laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Hyödynnetään liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia harjoittelussa.

Yksinkertaisia lauseita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan sekä tunnistamaan joitakin kirjoitettuja sanoja ja sanontoja. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia kielenkäyttö- ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Harjoitellaan oppilaan lähiympäristöön liittyvää sanastoa kuten numeroita, värejä, sukulaisuussanoja, ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista ja

opetellaan niitä laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Hyödynnetään liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia harjoittelussa.

Yksinkertaisia lauseita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia ruotsin kielen ilmauksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään ruotsin kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto

sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan sekä tunnistamaan joitakin kirjoitettuja sanoja ja sanontoja. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia kielenkäyttö- ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Harjoitellaan oppilaan lähiympäristöön liittyvää sanastoa kuten numeroita, värejä, sukulaisuussanoja, ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista ja opetellaan niitä laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Hyödynnetään liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia harjoittelussa.

Yksinkertaisia lauseita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1:Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan sekä tunnistamaan joitakin kirjoitettuja sanoja ja sanontoja. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia kielenkäyttö- ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Harjoitellaan oppilaan lähiympäristöön liittyvää sanastoa kuten numeroita, värejä, sukulaisuussanoja, ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista ja opetellaan niitä laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Hyödynnetään liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia harjoittelussa.

Yksinkertaisia lauseita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tutustuu ruotsin kielen ääntämiseen toistamalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä, konkreettisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan sekä tunnistamaan joitakin kirjoitettuja sanoja ja sanontoja. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia kielenkäyttö- ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Harjoitellaan oppilaan lähiympäristöön liittyvää sanastoa kuten numeroita, värejä, sukulaisuussanoja, ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista ja opetellaan niitä laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Hyödynnetään liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia harjoittelussa.

Yksinkertaisia lauseita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja Pohjoismaiden kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen aseman ja merkityksen kansalliskielinä. Hän oppii ruotsin kielen merkityksestä avainkielenä pohjoismaisiin kieliin ja kulttuureihin.

Arvioinnin kohde

Suomen ja Pohjoismaiden kielellisen ja kulttuurisen ympäristön sekä suomen ja ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet ja hänen lähiympäristössään käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa esimerkin suomenruotsalaiseen ja pohjoismaiseen kulttuuriin kuuluvasta asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielistä ja hänen lähiympäristössään ja Pohjoismaissa käytetyistä kielistä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaiselle ja pohjoismaiselle kulttuurille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa taustatekijöistä, jotka vaikuttavat siihen, miksi Suomessa puhutaan ruotsia, sekä siitä, mitä muita pohjoismaisia kieliä on ja missä niitä puhutaan. Oppilas osaa kertoa suomenruotsalaiselle ja pohjoismaisille kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä maissa tulee ymmärretyksi ruotsin kielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen asemasta Suomessa. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta. Oppilas osaa vertailla suomenruotsalaiselle ja pohjoismaisille kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, mihin tarvitsee ruotsin kieltä tulevaisuudessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan Suomen ruotsinkieliseen alueeseen ja Ruotsiin ja laajennetaan kohdekielen kulttuurintuntemusta (esim. juhlat) erityisesti Suomen ruotsinkielisillä alueilla.

Havainnoidaan ruotsin kielen kirjoituksen ja ääntämisen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Tehdään huomioita siitä, miten ruotsin kieli on vaikuttanut suomen kielen sanastoon.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista mahdollisuuksien mukaan verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Arvioinnin kohde

[Arvioinnin kohteet oppiaineessa]

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan Suomen ruotsinkieliseen alueeseen ja Ruotsiin ja laajennetaan kohdekielen kulttuurintuntemusta (esim. juhlat) erityisesti Suomen ruotsinkielisillä alueilla.

Havainnoidaan ruotsin kielen kirjoituksen ja ääntämisen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Tehdään huomioita siitä, miten ruotsin kieli on vaikuttanut suomen kielen sanastoon.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista mahdollisuuksien mukaan verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja jonkin eron ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan Suomen ruotsinkieliseen alueeseen ja Ruotsiin ja laajennetaan kohdekielen kulttuurintuntemusta (esim. juhlat) erityisesti Suomen ruotsinkielisillä alueilla.

Havainnoidaan ruotsin kielen kirjoituksen ja ääntämisen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Tehdään huomioita siitä, miten ruotsin kieli on vaikuttanut suomen kielen sanastoon.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista mahdollisuuksien mukaan verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi ruotsin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Ruotsinkielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta ruotsinkielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä itseään kiinnostavista ruotsinkielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsinkielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan Suomen ruotsinkieliseen alueeseen ja Ruotsiin ja laajennetaan kohdekielen kulttuurintuntemusta (esim. juhlat) erityisesti Suomen ruotsinkielisillä alueilla.

Havainnoidaan ruotsin kielen kirjoituksen ja ääntämisen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Tehdään huomioita siitä, miten ruotsin kieli on vaikuttanut suomen kielen sanastoon.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista mahdollisuuksien mukaan verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Ruotsin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen ruotsin kielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja pareittain sekä ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan ruotsin kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja useita aisteja käyttäen. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita.

Harjoitellaan edelleen erilaisia mieleen painamisen keinoja eri aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan edelleen käyttämään aakkosellisia sanastoja ja sisällysluetteloa opiskelun apuna. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä kuten esimerkiksi sanakirjoja ja erilaisia nettisanakirjoja.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös

tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä sekä hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ruotsin kielen taitonsa kehittämisessä ja käyttämään ruotsin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja pareittain sekä ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan ruotsin kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja useita aisteja käyttäen. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita.

Harjoitellaan edelleen erilaisia mieleen painamisen keinoja eri aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan edelleen käyttämään aakkosellisia sanastoja ja sisällysluetteloa opiskelun apuna. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä kuten esimerkiksi sanakirjoja ja erilaisia nettisanakirjoja.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu erilaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: esimerkiksi perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot ja ystävät.

Tutustutaan arkielämän sanastoon, käsitteisiin ja ilmiöihin kuten arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja joihinkin ajanmääreisiin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi kohteliaita ilmaisuja, lyhyitä vastauksia ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen yksinkertaisimpia rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten, yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ruotsin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus,

näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: esimerkiksi perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot ja ystävät.

Tutustutaan arkielämän sanastoon, käsitteisiin ja ilmiöihin kuten arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja joihinkin ajanmääreisiin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi kohteliaita ilmaisuja, lyhyitä vastauksia ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen yksinkertaisimpia rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten, yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ruotsin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia ruotsin kielen ilmauksia jokapäiväisissä tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään ruotsin kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: esimerkiksi perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot ja ystävät.

Tutustutaan arkielämän sanastoon, käsitteisiin ja ilmiöihin kuten arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja joihinkin ajanmääreisiin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi kohteliaita ilmaisuja, lyhyitä vastauksia ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen yksinkertaisimpia rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten, yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ruotsin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1:Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: esimerkiksi perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot ja ystävät.

Tutustutaan arkielämän sanastoon, käsitteisiin ja ilmiöihin kuten arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja joihinkin ajanmääreisiin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi kohteliaita ilmaisuja, lyhyitä vastauksia ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen yksinkertaisimpia rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten, yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ruotsin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ruotsin kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan yksittäisiä sanoja ja yleisimpiä fraaseja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä, konkreettisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: esimerkiksi perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot ja ystävät.

Tutustutaan arkielämän sanastoon, käsitteisiin ja ilmiöihin kuten arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja joihinkin ajanmääreisiin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi kohteliaita ilmaisuja, lyhyitä vastauksia ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen yksinkertaisimpia rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten, yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ruotsin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan sen piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja Pohjoismaiden kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen aseman ja merkityksen kansalliskielinä. Hän oppii ruotsin kielen merkityksestä avainkielenä pohjoismaisiin kieliin ja kulttuureihin.

Arvioinnin kohde

Suomen ja Pohjoismaiden kielellisen ja kulttuurisen ympäristön sekä suomen ja ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet ja hänen lähiympäristössään käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa esimerkin suomenruotsalaiseen ja pohjoismaiseen kulttuuriin kuuluvasta asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielistä ja hänen lähiympäristössään ja Pohjoismaissa käytetyistä kielistä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaiselle ja pohjoismaiselle kulttuurille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa taustatekijöistä, jotka vaikuttavat siihen, miksi Suomessa puhutaan ruotsia, sekä siitä, mitä muita pohjoismaisia kieliä on ja missä niitä puhutaan. Oppilas osaa kertoa suomenruotsalaiselle ja pohjoismaisille kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä maissa tulee ymmärretyksi ruotsin kielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen asemasta Suomessa. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta. Oppilas osaa vertailla suomenruotsalaiselle ja pohjoismaisille kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, mihin tarvitsee ruotsin kieltä tulevaisuudessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan Pohjoismaihin sekä pohjoismaisiin kieliin ja kulttuureihin pääpiirteissään. Vahvistetaan oppilaan kulttuuri-identiteettiä sekä suomalaisena että pohjoismaalaisena. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Havainnoidaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Ohjataan oppilasta tekemään havaintoja ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Arvioinnin kohde

[Arvioinnin kohteet oppiaineessa]

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan Pohjoismaihin sekä pohjoismaisiin kieliin ja kulttuureihin pääpiirteissään. Vahvistetaan oppilaan kulttuuri-identiteettiä sekä suomalaisena että pohjoismaalaisena. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Havainnoidaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Ohjataan oppilasta tekemään havaintoja ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja jonkin eron ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan Pohjoismaihin sekä pohjoismaisiin kieliin ja kulttuureihin pääpiirteissään. Vahvistetaan oppilaan kulttuuri-identiteettiä sekä suomalaisena että pohjoismaalaisena. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Havainnoidaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Ohjataan oppilasta tekemään havaintoja ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu ruotsinkielisiin aineistoihin eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Ruotsinkielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta ruotsinkielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä itseään kiinnostavista ruotsinkielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsinkielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan Pohjoismaihin sekä pohjoismaisiin kieliin ja kulttuureihin pääpiirteissään. Vahvistetaan oppilaan kulttuuri-identiteettiä sekä suomalaisena että pohjoismaalaisena. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Havainnoidaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Ohjataan oppilasta tekemään havaintoja ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Ruotsin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen ruotsin kielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta ruotsin kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä, joihin kuuluu työn suunnittelu, työnjako, toteutus, jakaminen ja arviointi.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden sekä sanallisen ja visuaalisen kontekstin avulla sekä ennakointistrategioita hyödyntämällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaisarviointia. Arvioidaan oman kielitaidon kehitystä, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä sekä hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ruotsin kielen taitonsa kehittämisessä ja käyttämään ruotsin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta ruotsin kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä, joihin kuuluu työn suunnittelu, työnjako, toteutus, jakaminen ja arviointi.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden sekä sanallisen ja visuaalisen kontekstin avulla sekä ennakointistrategioita hyödyntämällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaisarviointia. Arvioidaan oman kielitaidon kehitystä, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kielenkäytön peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua ja kieltäytymistä.

Opetellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ruotsin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kielenkäytön peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua ja kieltäytymistä.

Opetellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ruotsin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia ruotsin kielen ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä arkielämän tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään ruotsin kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kielenkäytön peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua ja kieltäytymistä.

Opetellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ruotsin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1:Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kielenkäytön peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua ja kieltäytymistä.

Opetellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ruotsin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin viestinnällisesti oleellisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä, konkreettisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kielenkäytön peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua ja kieltäytymistä.

Opetellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ruotsin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan sen piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja Pohjoismaiden kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen aseman ja merkityksen kansalliskielinä. Hän oppii ruotsin kielen merkityksestä avainkielenä pohjoismaisiin kieliin ja kulttuureihin.

Arvioinnin kohde

Suomen ja Pohjoismaiden kielellisen ja kulttuurisen ympäristön sekä suomen ja ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet ja hänen lähiympäristössään käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa esimerkin suomenruotsalaiseen ja pohjoismaiseen kulttuuriin kuuluvasta asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielistä ja hänen lähiympäristössään ja Pohjoismaissa käytetyistä kielistä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaiselle ja pohjoismaiselle kulttuurille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa taustatekijöistä, jotka vaikuttavat siihen, miksi Suomessa puhutaan ruotsia, sekä siitä, mitä muita pohjoismaisia kieliä on ja missä niitä puhutaan. Oppilas osaa kertoa suomenruotsalaiselle ja pohjoismaisille kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä maissa tulee ymmärretyksi ruotsin kielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen asemasta Suomessa. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta. Oppilas osaa vertailla suomenruotsalaiselle ja pohjoismaisille kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, mihin tarvitsee ruotsin kieltä tulevaisuudessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista

kotikansainvälisyyttä hyödyntäen.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Arvioinnin kohde

[Arvioinnin kohteet oppiaineessa]

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista

kotikansainvälisyyttä hyödyntäen.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja tekee havaintoja niiden eroista ja yhtäläisyyksistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja jonkin eron ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista

kotikansainvälisyyttä hyödyntäen.

T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa etsiä ja löytää omaa oppimista tukevia ruotsinkielisiä aineistoja eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Ruotsinkielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta ruotsinkielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä itseään kiinnostavista ruotsinkielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsinkielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista

kotikansainvälisyyttä hyödyntäen.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas käyttää monipuolisesti oppimiaan kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Ruotsin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen ruotsin kielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, TVT-taitoja sekä vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta.

Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Käytetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan vertaisarviointia ja opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Oppilas tuntee itselleen parhaiten sopivia oppimistapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä sekä hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ruotsin kielen taitonsa kehittämisessä ja käyttämään ruotsin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, TVT-taitoja sekä vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta.

Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Käytetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan vertaisarviointia ja opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee erilaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä oppilaiden mielenkiinnon kohteet huomioiden. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me ja maailma. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudessa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa esimerkiksi yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Etsitään ruotsinkielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti puhetta kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja, mainoksia, sarjakuvia ja videoita.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää joitakin kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus,

näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä oppilaiden mielenkiinnon kohteet huomioiden. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me ja maailma. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudessa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa esimerkiksi yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Etsitään ruotsinkielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti puhetta kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja, mainoksia, sarjakuvia ja videoita.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa käyttää yleisimpiä ruotsin kielen ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä arkielämän tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään ruotsin kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä oppilaiden mielenkiinnon kohteet huomioiden. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me ja maailma. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudessa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa esimerkiksi yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Etsitään ruotsinkielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti puhetta kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja, mainoksia, sarjakuvia ja videoita.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tulkitsee erilaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1:Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä oppilaiden mielenkiinnon kohteet huomioiden. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me ja maailma. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudessa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa esimerkiksi yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Etsitään ruotsinkielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti puhetta kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja, mainoksia, sarjakuvia ja videoita.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu viestinnällisesti oleellisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä, konkreettisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä oppilaiden mielenkiinnon kohteet huomioiden. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me ja maailma. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudessa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa esimerkiksi yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Etsitään ruotsinkielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti puhetta kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja, mainoksia, sarjakuvia ja videoita.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla

on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Ruotsin B1-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin B1-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut ruotsin B1-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin B1-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin B1-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoite 1 (vuosiluokat 3-6), ohjata oppilasta havaitsemaan, että Suomessa on kaksi kansalliskieltä, suomi ja ruotsi, ohjata oppilasta havainnoimaan ja tunnistamaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä ja tutustuttaa oppilas suomenruotsalaisen ja ruotsalaisen kulttuurin ominaispiirteisiin ja suomenruotsalaisiin ja ruotsalaisiin kieliympäristöihin sekä Pohjoismaihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii, että Suomessa on kaksi kansalliskieltä, suomi ja ruotsi.
- Oppilas oppii tunnistamaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä.
- Oppilas tutustuu suomenruotsalaisen ja ruotsalaisen kulttuurin ominaispiirteisiin ja oppii tuntemaan niiden kieliympäristöjä.
- Oppilas oppii nimeämään ruotsiksi Pohjoismaat ja pohjoismaiset kielet.

Arvioinnin kohde

Suomen ja ruotsin kielen merkityksen tunteminen Suomessa. Kielellisten ja kulttuuristen ominaispiirteiden tunteminen suomenruotsalaisissa ja ruotsalaisissa kieliympäristöissä. Pohjoismaiden ja pohjoismaisten kielten nimeäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet. Oppilas osaa antaa esimerkin siitä, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet sekä nimetä ruotsiksi Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin suomenruotsalaisen tai ruotsalaisen kieliympäristön ja kulttuurin ominaispiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet sekä nimetä ruotsiksi Pohjoismaat ja pohjoismaiset kielet. Oppilas osaa antaa esimerkkejä siitä, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaisen tai ruotsalaisen kieliympäristön ja kulttuurin ominaispiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miksi Suomessa on kaksi kansalliskieltä sekä nimetä ruotsiksi Pohjoismaat ja pohjoismaiset kielet. Oppilas osaa kertoa, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä. Oppilas osaa kertoa kielellisistä ja kulttuurisista ominaispiirteistä suomenruotsalaisissa tai ruotsalaisissa kieliympäristöissä.

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Pohditaan, miksi Suomessa on kaksi kansalliskieltä, suomi ja ruotsi ja miksi ruotsia opiskellaan Suomessa. Tutustutaan yhdessä siihen, missä ruotsia kuulee ja näkee. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja ja yhtäläisyyksiä sekä kieliympäristöjä. Keskeisiä aiheita ovat suomenruotsalaiset ja ruotsalaiset kieli- ja kulttuuriympäristöt, Pohjoismaat ja niiden kielet. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit. Vahvistetaan oppilaiden kiinnostusta oppia ruotsin kieltä.

Tavoite 2 (vuosiluokat 3-6), tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä sekä rohkaista tekemään havaintoja kielistä ja ohjata oppilasta huomaamaan yhtäläisyyksiä ja eroja suomen ja ruotsin kielen sekä muiden kielten välillä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään.
- Oppilas oppii havainnoimaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten välillä.
- Oppilas oppii päättelemään sanojen ja ilmauksien merkityksiä osaamiensa kielten avulla.

Arvioinnin kohde

Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Herätellään oppilaiden kielitietoisuutta ja kehitetään oppilaan kielitietoa. Ruotsin kielen sanaston, ilmauksien ja vakiintuneiden sanontojen opiskelu kytketään oppilaiden elämään ja arkeen liittyviin tilanteisiin, jolloin kielitietoa voidaan käyttää monipuolistamaan oppilaiden kielitaitoa. Rohkaistaan oppilasta hyödyntämään hänelle entuudestaan tuttuja kieliä ruotsin kielen oppimisessa. Tarkastellaan ja verrataan ruotsin ja suomen kielen ja oppilaalle entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.

Tavoite 3 (vuosiluokat 3-6), ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen, ohjata oppilasta kokeilemaan monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen.
- Oppilas oppii eri tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja harjoittelee löytämään itselleen sopivia tapoja.
- Oppilas oppii käyttämään ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja monipuolisten ruotsin kielen opiskelustrategioiden löytäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna satunnaisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa oppiakseen ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa usein vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja oppiakseen ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa pääsääntöisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Kielenopiskelutaidot

Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta ruotsin kielen opiskelusta. Käytetään tavoitteelliseen kielenopiskeluun ja monipuoliseen tiedonhankintaan ohjaavia työtapoja. Asetetaan tavoitteita myös yhdessä ja osallistetaan oppilaita eri tavoin oppimistilanteiden suunnittelussa. Harjoitellaan monipuolisesti eri tapoja oppia ruotsin kieltä myös tieto- ja viestintäteknologian avulla. Opetellaan löytämään itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta ottamaan vastuuta omasta tuntityöskentelystään sekä huolehtimaan työvälineistä ja kotitehtävistä. Harjoitellaan asettamaan omia tavoitteita ruotsin kielen opiskeluun. Käytetään monipuolisesti erilaisia työtapoja ja -välineitä.

Tavoite 4 (vuosiluokat 3-6), kannustaa oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taito tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja ohjata oppilasta ruotsinkielisten toimintaympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen osana omaa oppimistaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään ruotsin kielen taidon merkityksen osana omaa kielivarantoa ja jatkuvaa oppimista.
- Oppilas oppii huomaamaan, mitä hyötyä ruotsin kielen taidosta on myös tulevaisuudessa.
- Oppilas oppii löytämään ja hyödyntämään ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä osana omaa oppimistaan.

Arvioinnin kohde

Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana jatkuvaa oppimista ja kielivarantoa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin siitä, missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, mitä hyötyä hänelle on ruotsin kielen taidosta nyt ja tulevaisuudessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan. Oppilas osaa kertoa, mitä hyötyä hänelle on ruotsin kielen taidosta nyt ja tulevaisuudessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan. Oppilas osaa pohtia, mitä hyötyä hänelle on ruotsin kielen taidosta nyt ja tulevaisuudessa.

Kielenopiskelutaidot

Pohditaan ruotsin kielen osaamisen merkitystä osana jatkuvaa oppimista ja omaa kielivarantoa. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää nyt ja tulevaisuudessa. Tutustutaan erilaisiin ruotsinkielisiin toimintaympäristöihin. Havainnoidaan ja pohditaan yhdessä, missä ruotsin kieltä käytetään sekä miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Tavoite 5 (vuosiluokat 3-6), ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii viestimään erilaisissa, erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso esi-A1.1, Oppilas selviytyy ohjattuna ja viestintäkumppanin tukemana jostakin kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1, Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2, Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3, Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monenlaisissa, rutiininomaisissa oppilaan elinpiiriin liittyvissä tilanteissa kuten tervehtiminen, kuulumiset, omasta tai jonkun toisen elämästä kertominen ja erilaiset lyhyet asiointitilanteet. Erilaisia vuorovaikutustilanteita harjoitellaan toiminnallisesti esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit.

Tavoite 6 (vuosiluokat 3-6), rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita eri viestintätilanteissa ymmärtääkseen ja saadakseen viestinsä perille.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso esi-A1.1, Oppilas tarvitsee erittäin paljon apukeinoja (esimerkiksi eleet, piirtäminen, sanastot, internet) osallistuessaan viestintään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1, Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2, Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3, Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa

Harjoitellaan eri tapoja pyytää toistoa, hidastusta ja selvennystä puhekumppanilta sekä ei-viestinnällisiä keinoja kuten ilmeitä ja eleitä viestin perille saamiseksi. Harjoitellaan eri tapoja käyttää kompensaatiostrategioita kuten kiertoilmauksia. Vahvistetaan oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta käyttämään kieltä erilaisissa viestintätilanteissa sekä pohtimaan itselleen sopivia tapoja viestiä ruotsiksi.

Tavoite 7 (vuosiluokat 3-6), ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso esi-A1.1, Oppilas osaa käyttää jotakin kielelle ja kulttuurille tyypillistä, rutiininomaista kohteliaisuuden ilmausta (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2, Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3, Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa

Harjoitellaan kohteliasta kielen käyttöä kuten erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin viestintätilanteisiin; esimerkiksi tervehtiminen, kiittäminen, esittäytyminen, itsestä kertominen ja anteeksi pyytäminen.

Tavoite 8 (vuosiluokat 3-6), rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso esi-A1.1, Oppilas ymmärtää ohjattuna vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1, Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2, Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3, Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Sanastoa, ilmauksia ja vakiintuneita sanontoja harjoitellaan oppilaiden elämään liittyvien aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit. Harjoitellaan hahmottamaan kohdekielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota.

Tavoite 9 (vuosiluokat 3-6), tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa puhumista ja kirjoittamista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita.
- Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso esi-A1.1, Oppilas osaa ohjattuna sanoa ja kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja lauseita, jotka liittyvät esimerkiksi omaan itseen, perheeseen ja vapaa-aikaan. Oppilas ääntää joitakin sanoja ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.1/A1.2, Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.2, Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan erilaisissa luontevissa kielenkäyttötilanteissa sekä suullisesti että kirjallisesti. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota. Harjoitellaan hyödyntämään foneettisia merkkejä ääntämisen opettelussa.

Tutkimusmatka koodaukseen

Valinnaisen tehtävä

Kurssilla opitaan ohjelmoinnillista ajattelua ja käyttämään erilaisia digitaalisia sovelluksia monipuolisesti erilaisissa oppimistilanteissa.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Kurssilla työskennellään paljon pareittain tai ryhmissä. Oppimisympäristön suhteen on otettava huomioon esimerkiksi Lego-robottien kanssa riittävä tila.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Opettaja ohjaa työskentelyä, ja kurssilla voidaan hyödyntää myös oppilaiden jo osaamia asioita. Oppilaista muutamat voivat toimia oppitunneilla tutoreina ja apuopettajina tarpeen vaatiessa.

Arviointi

Kurssin suorittaminen vaatii aktiivista osallistumista oppitunneilla, vaadittujen harjoitusten tekemistä opettajan ohjauksella sekä sitä, että oppilas osaa käyttää alkeellisia ohjelmointisovelluksia kuten esim. Scratchin perustoimintoja. Kurssi arvioidaan hyväksytty/ hylätty-merkinnällä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisesta osaamisesta kurssilla korostuvat L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja viestintä, L4 Monilukutaito, L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys sekä L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opitaan ohjelmoinnillista ajattelua ja käyttämään erilaisia digitaalisia sovelluksia monipuolisesti erilaisissa oppimistilanteissa. Tavoitteena on, että oppilas tutustuu ohjelmoinnin alkeisiin erilaisten vihkotehtävien, sovellusten ja pelien kautta.

Sisällöt

- Ohjelmoinnillinen ajattelu
- Tutkiva työskentely ja tuottaminen
- Ohjelmoidut ympäristöt ja niissä toimiminen
- Ohjelmointi sähköisessä ympäristössä iPadilla ja tietokoneella (Code.org , Scratch, Lightbot)
- Robotiikka (Beebot, Lego Mindstorms v3)
- Maker-kulttuuriin tutustuminen (Micro:bit)

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opitaan ohjelmoinnillista ajattelua ja käyttämään erilaisia digitaalisia sovelluksia monipuolisesti erilaisissa oppimistilanteissa. Tavoitteena on, että oppilas tutustuu ohjelmoinnin alkeisiin erilaisten vihkotehtävien, sovellusten ja pelien kautta.

Sisällöt

- Ohjelmoinnillinen ajattelu
- Tutkiva työskentely ja tuottaminen
- Ohjelmoidut ympäristöt ja niissä toimiminen
- Ohjelmointi sähköisessä ympäristössä iPadilla ja tietokoneella (Code.org , Scratch, Lightbot)
- Robotiikka (Beebot, Lego Mindstorms v3)
- Maker-kulttuuriin tutustuminen (Micro:bit)

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opitaan ohjelmoinnillista ajattelua ja käyttämään erilaisia digitaalisia sovelluksia monipuolisesti erilaisissa oppimistilanteissa. Tavoitteena on, että oppilas tutustuu ohjelmoinnin alkeisiin erilaisten vihkotehtävien, sovellusten ja pelien kautta.

Sisällöt

- Ohjelmoinnillinen ajattelu
- Tutkiva työskentely ja tuottaminen
- Ohjelmoidut ympäristöt ja niissä toimiminen
- Ohjelmointi sähköisessä ympäristössä iPadilla ja tietokoneella (Code.org , Scratch, Lightbot)
- Robotiikka (Beebot, Lego Mindstorms v3)
- Maker-kulttuuriin tutustuminen (Micro:bit)

Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Asioita tarkastellaan kerronnallisuuden, draaman, kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden alustava käsitteellistäminen. Uskonnon opetuksessa käytetään sisältöjen oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa korostetaan kiireettömyyttä ja keskustelua. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Tavoitteena on ilmentää koulussa edustettujen uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat ja kehittyvä kielitaito. Keskeisten käsitteiden ymmärtämistä tuetaan. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 3–6

Uskonnon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan uskontojen keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu taito ilmaista itseään ja ajatuksiaan. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun kehittymiseen.

Uskonnon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää uskonnon valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut uskonnon tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan uskonnon tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy uskonnon lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Oppilaan oppimisen arviointi

Osaamisen arviointi

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Vanhan testamentin, keskeisiä kertomuksia.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Vanhan testamentin kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Raamatun rakennetta.	Oppilas on tutustunut Raamatun, erityisesti Vanhan testamentin kertomuksiin.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas tuntee oman alueensa seurakuntaa. Oppilas tutustuu jumalanpalveluksen rakenteeseen.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas tuntee oman alueensa seurakuntaa. Oppilas tuntee jumalanpalveluksen rakennetta. Oppilas tietää alustavasti tärkeimmät kirkkovuoden juhlat.	Oppilas tekee alustavia havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa joitakin uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas on tutustunut oman alueensa seurakuntaan. Oppilas tunnistaa jumalanpalvelus-käsitteen. Oppilas tietää alustavasti kirkkovuoden juhlia.
T3 Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas ymmärtää, mitä kielikuva tarkoittaa ja osaa kertoa esimerkkejä siitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas osaa ohjatusti kertoa jonkin esimerkin uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4				
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas huomaa uskontojen	Oppilas tunnistaa tuetusti oman kulttuurinsa juuria. Oppilas huomaa, että uskonnot näkyvät ympärillämme.

omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.			merkityksen ympärillämme.	
T6				
T7				
T8 Oppilas tuntee Vanhan testamentin keskeisiä kertomuksia.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee Vanhan testamentin alku- ja patriarkka kertomuksia. Oppilas osaa tarkastella Kymmentä käskyä etiikan näkökulmasta.	Oppilas on tutustunut Vanhan testamentin kertomuksiin sekä Kymmeneen käskyyn.
T9 Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas ymmärtää YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas ymmärtää YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	Oppilas tietää, että on olemassa YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja on tutustunut sen sisältöön.
T10 Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän.Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa jo hieman soveltaa kristinuskon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta. Oppilas ymmärtää Kultaisen säännön etiikkaa.	Oppilas tarvitsee vielä tukea kristinuskon eettisten periaatteiden soveltamisessa omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta.

T11Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Vuorovaikutustilanteet ovat vielä epävarmoja.
T12 Oppilas oppii luottamusta luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Uuden testamentin, keskeisiä kertomuksia.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Uuden testamentin, keskeisiä kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Raamatun rakenteen.	Oppilas on tutustunut Raamatun, erityisesti Uuden testamentin, keskeisiin kertomuksiin sekä Raamatun rakenteeseen.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas tietää tärkeimmät kirkkovuoden juhlat.	Oppilas on tehnyt jonkin havainnoin uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas on tutustunut uskonnollisiin symboleihin ja käsitteisiin. Oppilas tietää kirkkovuoden tärkeimpiä juhlia.
T3 Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas ymmärtää, mitä kielikuva tarkoittaa ja osaa kertoa esimerkkejä siitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas tarvitsee tukea kuvatessaan uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.
T4				
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas tunnistaa uskontojen ilmenemismuotoja kulttuurissa ja mediassa.	Oppilas tunnistaa tuetusti oman kulttuurinsa juuria. Oppilas huomaa, että uskonnot näkyvät ympärillämme: kulttuurissa ja mediassa
T6				
T7				

T8 Oppilas tuntee Uuden testamentin keskeisiä kertomuksia.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee Uuden testamentin keskeisiä kertomuksia (Jeesuksen elämä, lähipiiri ja opetukset Jumalan huolenpidosta). Oppilas ymmärtää Isä meidän -rukouksen ja Rakkauden kaksoiskäskyn sisältöä.	Oppilas on tutustunut Uuden testamentin keskeisiin kertomuksiin sekä Isä meidän -rukoukseen ja Rakkauden kaksoiskäskyn sisältöön.
T9				
T10 Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistaessaan moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa joitakin arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
T11Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas kuitenkin osallistuu vuorovaikutustilanteisiin jonkin verran.
T12 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia. Oppilas tuntee Raamatun rakenteen.	Oppilas on tutustunut Raamatun keskeisiin kertomuksiin. Oppilas tuntee alustavasti Raamatun rakenteen.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa kirkkoarkkitehtuuria uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas osaa nimetä sakramentit (kaste ja ehtoollinen) ja kirkollisia toimituksia (kaste, vihkiminen, hautajaiset). Oppilas tietää tärkeimmät kirkkovuoden juhlat sekä kristilliset rituaalit.	Oppilas tekee havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas on tutustunut kirkkoarkkitehtuuriin ja tunnistaa joitakin uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas tunnistaa kirkollisia toimituksia. Oppilas tietää alustavasti kirkkovuoden tärkeimmät juhlat.
T3 Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas osaa ohjatusti kertoa jonkin esimerkin uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4 Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.	Oppilas tarvitsee tukea hakiessaan tietoa eri lähteistä ja harjoitellessaan arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.

T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.	Oppilas huomaa, että uskonnoilla on merkitystä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.
T6 Oppilas suhtautuu kunnioittavasti ihmisiin, joilla on eri katsomus. Oppilas tuntee alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiä piirteitä.	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä sekä niiden keskinäisiä suhteita.	Oppilas tunnistaa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
T7 Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään. Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.	Oppilas tunnistaa omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään. Oppilas tarvitsee ohjausta toimiessaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.
T8 Oppilas tutustuu kristilliseen ihmiskäsitykseen.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä kristinuskon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita. Oppilas ymmärtää uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Oppilas tuntee luomiskertomuksen.	Oppilas tunnistaa joitakin kristinuskon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita. Oppilas tunnistaa uskontunnustuksen ja luomiskertomuksen sekä niiden sisältöä.
T9				
T10 Oppilas oppii arvioimaan	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida	Oppilas tarvitsee vielä tukea

toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.			toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.	arvioidessaan toimintansa eettisyyttä. Oppilas tunnistaa joitakin moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa joitakin arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
T11 Oppilas osallistuu keskusteluun eettisistä kysymyksistä Oppilas ilmaisee omia tunteitaan ja kokemuksiaan.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T12 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Vanhan testamentin, keskeisiä kertomuksia.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Vanhan testamentin kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Raamatun rakennetta.	Oppilas on tutustunut Raamatun, erityisesti Vanhan testamentin kertomuksiin.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas tuntee oman alueensa seurakuntaa. Oppilas tutustuu jumalanpalveluksen rakenteeseen.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas tuntee oman alueensa seurakuntaa. Oppilas tuntee jumalanpalveluksen rakennetta. Oppilas tietää alustavasti tärkeimmät kirkkovuoden juhlat.	Oppilas tekee alustavia havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa joitakin uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas on tutustunut oman alueensa seurakuntaan. Oppilas tunnistaa jumalanpalvelus-käsitteen. Oppilas tietää alustavasti kirkkovuoden juhlia.
T3 Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas ymmärtää, mitä kielikuva tarkoittaa ja osaa kertoa esimerkkejä siitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas osaa ohjatusti kertoa jonkin esimerkin uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4				
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas huomaa uskontojen	Oppilas tunnistaa tuetusti oman kulttuurinsa juuria. Oppilas huomaa, että uskonnot näkyvät ympärillämme.

omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.			merkityksen ympärillämme.	
T6				
T7				
T8 Oppilas tuntee Vanhan testamentin keskeisiä kertomuksia.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee Vanhan testamentin alku- ja patriarkka kertomuksia. Oppilas osaa tarkastella Kymmentä käskyä etiikan näkökulmasta.	Oppilas on tutustunut Vanhan testamentin kertomuksiin sekä Kymmeneen käskyyn.
T9 Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas ymmärtää YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas ymmärtää YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	Oppilas tietää, että on olemassa YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja on tutustunut sen sisältöön.
T10 Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän.Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa jo hieman soveltaa kristinuskon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta. Oppilas ymmärtää Kultaisen säännön etiikkaa.	Oppilas tarvitsee vielä tukea kristinuskon eettisten periaatteiden soveltamisessa omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta.

T11Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Vuorovaikutustilanteet ovat vielä epävarmoja.
T12 Oppilas oppii luottamusta luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Uuden testamentin, keskeisiä kertomuksia.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Uuden testamentin, keskeisiä kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Raamatun rakenteen.	Oppilas on tutustunut Raamatun, erityisesti Uuden testamentin, keskeisiin kertomuksiin sekä Raamatun rakenteeseen.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas tietää tärkeimmät kirkkovuoden juhlat.	Oppilas on tehnyt jonkin havainnoin uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas on tutustunut uskonnollisiin symboleihin ja käsitteisiin. Oppilas tietää kirkkovuoden tärkeimpiä juhlia.
T3 Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas ymmärtää, mitä kielikuva tarkoittaa ja osaa kertoa esimerkkejä siitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas tarvitsee tukea kuvatessaan uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.
T4				
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas tunnistaa uskontojen ilmenemismuotoja kulttuurissa ja mediassa.	Oppilas tunnistaa tuetusti oman kulttuurinsa juuria. Oppilas huomaa, että uskonnot näkyvät ympärillämme: kulttuurissa ja mediassa
T6				
T7				

T8 Oppilas tuntee Uuden testamentin keskeisiä kertomuksia.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee Uuden testamentin keskeisiä kertomuksia (Jeesuksen elämä, lähipiiri ja opetukset Jumalan huolenpidosta). Oppilas ymmärtää Isä meidän -rukouksen ja Rakkauden kaksoiskäskyn sisältöä.	Oppilas on tutustunut Uuden testamentin keskeisiin kertomuksiin sekä Isä meidän -rukoukseen ja Rakkauden kaksoiskäskyn sisältöön.
T9				
T10 Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistaessaan moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa joitakin arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
T11Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas kuitenkin osallistuu vuorovaikutustilanteisiin jonkin verran.
T12 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia. Oppilas tuntee Raamatun rakenteen.	Oppilas on tutustunut Raamatun keskeisiin kertomuksiin. Oppilas tuntee alustavasti Raamatun rakenteen.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa kirkkoarkkitehtuuria uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas osaa nimetä sakramentit (kaste ja ehtoollinen) ja kirkollisia toimituksia (kaste, vihkiminen, hautajaiset). Oppilas tietää tärkeimmät kirkkovuoden juhlat sekä kristilliset rituaalit.	Oppilas tekee havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas on tutustunut kirkkoarkkitehtuuriin ja tunnistaa joitakin uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas tunnistaa kirkollisia toimituksia. Oppilas tietää alustavasti kirkkovuoden tärkeimmät juhlat.
T3 Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas osaa ohjatusti kertoa jonkin esimerkin uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4 Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.	Oppilas tarvitsee tukea hakiessaan tietoa eri lähteistä ja harjoitellessaan arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.

T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.	Oppilas huomaa, että uskonnoilla on merkitystä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.
T6 Oppilas suhtautuu kunnioittavasti ihmisiin, joilla on eri katsomus. Oppilas tuntee alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiä piirteitä.	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä sekä niiden keskinäisiä suhteita.	Oppilas tunnistaa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
T7 Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään. Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.	Oppilas tunnistaa omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään. Oppilas tarvitsee ohjausta toimiessaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.
T8 Oppilas tutustuu kristilliseen ihmiskäsitykseen.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä kristinuskon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita. Oppilas ymmärtää uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Oppilas tuntee luomiskertomuksen.	Oppilas tunnistaa joitakin kristinuskon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita. Oppilas tunnistaa uskontunnustuksen ja luomiskertomuksen sekä niiden sisältöä.
T9				
T10 Oppilas oppii arvioimaan	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida	Oppilas tarvitsee vielä tukea

toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.			toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.	arvioidessaan toimintansa eettisyyttä. Oppilas tunnistaa joitakin moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa joitakin arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
T11 Oppilas osallistuu keskusteluun eettisistä kysymyksistä Oppilas ilmaisee omia tunteitaan ja kokemuksiaan.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T12 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Vanhan testamentin, keskeisiä kertomuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun, sen teksteihin ja käyttöön sekä Raamatun ajan elämään. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja kirkollisiin toimituksiin. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen kirkkoon tai muuhun seurakunnan rakennukseen. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan jumalanpalveluksen rakenteeseen sekä jumalanpalveluksessa käytettävään sanastoon.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas tuntee oman alueensa seurakuntaa.

Oppilas tutustuu jumalanpalveluksen rakenteeseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun, sen teksteihin ja käyttöön sekä Raamatun ajan elämään. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja kirkollisiin toimituksiin. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen kirkkoon tai muuhun seurakunnan rakennukseen. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan jumalanpalveluksen rakenteeseen sekä jumalanpalveluksessa käytettävään sanastoon.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä

niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun, sen teksteihin ja käyttöön sekä Raamatun ajan elämään. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja kirkollisiin toimituksiin. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen kirkkoon tai muuhun seurakunnan rakennukseen. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan jumalanpalveluksen rakenteeseen sekä jumalanpalveluksessa käytettävään sanastoon.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun, sen teksteihin ja käyttöön sekä Raamatun ajan elämään. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja kirkollisiin toimituksiin. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen kirkkoon tai muuhun seurakunnan rakennukseen. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan jumalanpalveluksen rakenteeseen sekä jumalanpalveluksessa käytettävään sanastoon.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tuntee Vanhan testamentin keskeisiä kertomuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen,

tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun, sen teksteihin ja käyttöön sekä Raamatun ajan elämään. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja kirkollisiin toimituksiin. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen kirkkoon tai muuhun seurakunnan rakennukseen. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan jumalanpalveluksen rakenteeseen sekä jumalanpalveluksessa käytettävään sanastoon.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Vanhan testamentin kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen ja kieleen. Sisältöjen painopiste on Vanhan testamentin alku- ja patriarkka kertomuksissa. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista. Keskeinen teema on itsestä ja toisista huolta pitäminen. Opetuksessa tarkastellaan Kultaista sääntöä ja Kymmentä käskyä erityisesti yhdessä elämisen ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään ihmisoikeusetiikkaa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisimpiä kohtia. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen. Tärkeitä näkökulmia ovat

toisen ihmisen ja ympäristön kunnioitus. Pohditaan todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas ymmärtää YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Vanhan testamentin kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen ja kieleen. Sisältöjen painopiste on Vanhan testamentin alku- ja patriarkka kertomuksissa. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista. Keskeinen teema on itsestä ja toisista huolta pitäminen. Opetuksessa tarkastellaan Kultaista sääntöä ja Kymmentä käskyä erityisesti yhdessä elämisen ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään ihmisoikeusetiikkaa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisimpiä kohtia. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen. Tärkeitä näkökulmia ovat toisen ihmisen ja ympäristön kunnioitus. Pohditaan todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän.Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.

Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Vanhan testamentin kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen ja kieleen. Sisältöjen painopiste on Vanhan testamentin alku- ja patriarkka kertomuksissa. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista. Keskeinen teema on itsestä ja toisista huolta pitäminen. Opetuksessa tarkastellaan Kultaista sääntöä ja Kymmentä käskyä erityisesti yhdessä elämisen ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään ihmisoikeusetiikkaa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisimpiä kohtia. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen. Tärkeitä näkökulmia ovat toisen ihmisen ja ympäristön kunnioitus. Pohditaan todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin,

jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan Raamattuun, sen teksteihin ja käyttöön sekä Raamatun ajan elämään. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja kirkollisiin toimituksiin. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen kirkkoon tai muuhun seurakunnan rakennukseen. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan jumalanpalveluksen rakenteeseen sekä jumalanpalveluksessa käytettävään sanastoon.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Vanhan testamentin kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen ja kieleen. Sisältöjen painopiste on Vanhan testamentin alku- ja patriarkka kertomuksissa. Opetuksessa

korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista. Keskeinen teema on itsestä ja toisista huolta pitäminen. Opetuksessa tarkastellaan Kultaista sääntöä ja Kymmentä käskyä erityisesti yhdessä elämisen ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään ihmisoikeusetiikkaa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisimpiä kohtia. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen. Tärkeitä näkökulmia ovat toisen ihmisen ja ympäristön kunnioitus. Pohditaan todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii luottamusta luottamaan elämään ja itseensä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Vanhan testamentin kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen ja kieleen. Sisältöjen painopiste on Vanhan testamentin alku- ja patriarkka kertomuksissa. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista. Keskeinen teema on itsestä ja toisista huolta pitäminen. Opetuksessa tarkastellaan Kultaista sääntöä ja Kymmentä käskyä erityisesti yhdessä elämisen ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään ihmisoikeusetiikkaa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisimpiä kohtia. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen. Tärkeitä näkökulmia ovat toisen ihmisen ja ympäristön kunnioitus. Pohditaan todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Uuden testamentin, keskeisiä kertomuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena

rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä ja tutustutaan Raamatun ajan elämään. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja työntekijöihin, diakoniaan sekä kirkollisiin toimituksiin. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan Uuden testamentin keskeisimpiin kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin,

jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä ja tutustutaan Raamatun ajan elämään. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja työntekijöihin, diakoniaan sekä kirkollisiin toimituksiin. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan Uuden testamentin keskeisimpiin kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä ja tutustutaan Raamatun ajan elämään. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja työntekijöihin, diakoniaan sekä kirkollisiin toimituksiin. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan Uuden testamentin keskeisimpiin kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Tutustutaan alustavasti kristinuskon kirkkokuntiin.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä ja tutustutaan Raamatun ajan elämään. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja työntekijöihin, diakoniaan sekä kirkollisiin toimituksiin. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan Uuden testamentin keskeisimpiin kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta.

Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Tutustutaan alustavasti kristinuskon kirkkokuntiin.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tuntee Uuden testamentin keskeisiä kertomuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa.

Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä ja tutustutaan Raamatun ajan elämään. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja työntekijöihin, diakoniaan sekä kirkollisiin toimituksiin. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan Uuden testamentin keskeisimpiin kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Tutustutaan alustavasti kristinuskon kirkkokuntiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Isä meidän -rukouksen sisältöä. Tutustutaan Rakkauden kaksoiskäskyyn. Tutustutaan Uuden testamentin keskeisiin kertomuksiin: Jeesuksen elämään, lähipiiriin ja opetuksiin Jumalan huolenpidosta.

Opetuksessa käsitellään yhdessä olemisen ja lähimmäisyyden kysymyksiä sekä toisen ihmisen ja ympäristön kunnioittamista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta. Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja

vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.

Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta.

Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Tutustutaan alustavasti kristinuskon kirkkokuntiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Isä meidän -rukouksen sisältöä. Tutustutaan Rakkauden kaksoiskäskyyn. Tutustutaan Uuden testamentin keskeisiin kertomuksiin: Jeesuksen elämään, lähipiiriin ja opetuksiin Jumalan huolenpidosta.

Opetuksessa käsitellään yhdessä olemisen ja lähimmäisyyden kysymyksiä sekä toisen ihmisen ja ympäristön kunnioittamista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta. Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan luterilaisen kirkon käsitykseen Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä ja tutustutaan Raamatun ajan elämään. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan oppilaan oman seurakunnan toimintaan ja työntekijöihin, diakoniaan sekä kirkollisiin toimituksiin. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan Uuden testamentin keskeisimpiin kertomuksiin ja niiden vertauskuvallisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan

uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Tutustutaan alustavasti kristinuskon kirkkokuntiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Isä meidän -rukouksen sisältöä. Tutustutaan Rakkauden kaksoiskäskyyn. Tutustutaan Uuden testamentin keskeisiin kertomuksiin: Jeesuksen elämään, lähipiiriin ja opetuksiin Jumalan huolenpidosta.

Opetuksessa käsitellään yhdessä olemisen ja lähimmäisyyden kysymyksiä sekä toisen ihmisen ja ympäristön kunnioittamista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta. Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Isä meidän -rukouksen sisältöä. Tutustutaan Rakkauden kaksoiskäskyyn. Tutustutaan Uuden testamentin keskeisiin kertomuksiin: Jeesuksen elämään, lähipiiriin ja opetuksiin Jumalan huolenpidosta.

Opetuksessa käsitellään yhdessä olemisen ja lähimmäisyyden kysymyksiä sekä toisen ihmisen ja ympäristön kunnioittamista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta. Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan luterilaisuuden oppeihin, sakramentteihin (kaste ja ehtoollinen) ja kirkollisiin toimituksiin (kaste, vihkiminen, hautajaiset). Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista sekä kristillisistä rituaaleista. Lähempiä tarkastelun kohteita on kristillinen symboliikka ja kirkkoarkkitehtuuri. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan luterilaisuuden oppeihin, sakramentteihin (kaste ja ehtoollinen) ja kirkollisiin toimituksiin (kaste, vihkiminen, hautajaiset). Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista sekä kristillisistä rituaaleista. Lähempiä tarkastelun kohteita on kristillinen symboliikka ja kirkkoarkkitehtuuri. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan luterilaisuuden oppeihin, sakramentteihin (kaste ja ehtoollinen) ja kirkollisiin toimituksiin (kaste, vihkiminen, hautajaiset). Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista sekä kristillisistä rituaaleista. Lähempiä tarkastelun kohteita on kristillinen symboliikka ja kirkkoarkkitehtuuri. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen,

tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan luterilaisuuden oppeihin, sakramentteihin (kaste ja ehtoollinen) ja kirkollisiin toimituksiin (kaste, vihkiminen, hautajaiset). Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista sekä kristillisistä rituaaleista. Lähempiä tarkastelun kohteita on kristillinen symboliikka ja kirkkoarkkitehtuuri. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua.

Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena

rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan luterilaisuuden oppeihin, sakramentteihin (kaste ja ehtoollinen) ja kirkollisiin toimituksiin (kaste, vihkiminen, hautajaiset). Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista sekä kristillisistä rituaaleista. Lähempiä tarkastelun kohteita on kristillinen symboliikka ja kirkkoarkkitehtuuri. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas suhtautuu kunnioittavasti ihmisiin, joilla on eri katsomus.

Oppilas tuntee alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua.

Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa.

Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan luterilaisuuden oppeihin, sakramentteihin (kaste ja ehtoollinen) ja kirkollisiin toimituksiin (kaste, vihkiminen, hautajaiset). Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista sekä kristillisistä rituaaleista. Lähempiä tarkastelun kohteita on kristillinen symboliikka ja kirkkoarkkitehtuuri. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen

kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu kristilliseen ihmiskäsitykseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä

niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan luterilaisuuden oppeihin, sakramentteihin (kaste ja ehtoollinen) ja kirkollisiin toimituksiin (kaste, vihkiminen, hautajaiset). Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista sekä kristillisistä rituaaleista. Lähempiä tarkastelun kohteita on kristillinen symboliikka ja kirkkoarkkitehtuuri. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen

ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osallistuu keskusteluun eettisistä kysymyksistä

Oppilas ilmaisee omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Tutustutaan luterilaisuuden oppeihin, sakramentteihin (kaste ja ehtoollinen) ja kirkollisiin toimituksiin (kaste, vihkiminen, hautajaiset). Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista sekä kristillisistä rituaaleista. Lähempiä tarkastelun kohteita on kristillinen symboliikka ja kirkkoarkkitehtuuri. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tuodaan esille, että Raamatusta löytyy historiaa, runoutta, kirjeitä ja rukouksia. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä

me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan kirkkohistoriaan tieteenalana. Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys Paavalilla oli siihen, että kristinusko kehittyi maailman uskonnoksi sekä kirkon syntyyn ja jakaantumiseen roomalais- ja kreikkalaiskatoliseen kirkkoon. Tutustutaan käsitteisiin vainot ja marttyyri. Perehdytään kristinuskon rantautumiseen Suomeen. Tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja, rituaaleja ja tapoja sekä ymmärtää niiden merkityksen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan kirkkohistoriaan tieteenalana. Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys Paavalilla oli siihen, että kristinusko kehittyi maailman uskonnoksi sekä kirkon syntyyn ja jakaantumiseen roomalais- ja kreikkalaiskatoliseen kirkkoon. Tutustutaan käsitteisiin vainot ja marttyyri. Perehdytään kristinuskon rantautumiseen Suomeen. Tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja vertauskuvallisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan kirkkohistoriaan tieteenalana. Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys Paavalilla oli siihen, että kristinusko kehittyi maailman uskonnoksi sekä kirkon syntyyn ja jakaantumiseen roomalais- ja kreikkalaiskatoliseen kirkkoon. Tutustutaan käsitteisiin vainot ja marttyyri. Perehdytään kristinuskon rantautumiseen Suomeen. Tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Perehdytään protestanttisen kirkon historiaan. Tutustutaan katoliseen kirkkoon, sen historiaan, sakramentteihin ja nykytilaan. Tutustutaan ortodoksisen kirkon historiaan, jumalanpalvelusperinteisiin ja tapoihin. Tärkeä käsite on ekumenia. Tutustutaan herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin Suomessa. Perehdytään lähetystyöhön.

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan kirkkohistoriaan tieteenalana. Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys Paavalilla oli siihen, että kristinusko kehittyi maailman uskonnoksi sekä kirkon syntyyn ja jakaantumiseen roomalais- ja kreikkalaiskatoliseen kirkkoon. Tutustutaan käsitteisiin vainot ja marttyyri. Perehdytään kristinuskon rantautumiseen Suomeen. Tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Perehdytään protestanttisen kirkon historiaan. Tutustutaan katoliseen kirkkoon, sen historiaan, sakramentteihin ja nykytilaan. Tutustutaan ortodoksisen kirkon historiaan, jumalanpalvelusperinteisiin ja tapoihin. Tärkeä käsite on ekumenia. Tutustutaan herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin Suomessa. Perehdytään lähetystyöhön.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa

ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään kristillisen etiikan kulmakivet: Kymmeneen käskyä, Rakkauden kaksoiskäsky, Kultainen sääntö ja Apostolinen uskontunnustus. Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas perehtyy kristinuskoon ja sen historiaan.

Oppilas tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan kirkkohistoriaan tieteenalana. Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys Paavalilla oli siihen, että kristinusko kehittyi maailman uskonnoksi sekä kirkon syntyyn ja jakaantumiseen roomalais- ja kreikkalaiskatoliseen kirkkoon. Tutustutaan käsitteisiin vainot ja marttyyri. Perehdytään kristinuskon rantautumiseen Suomeen. Tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Perehdytään protestanttisen kirkon historiaan. Tutustutaan katoliseen kirkkoon, sen historiaan, sakramentteihin ja nykytilaan. Tutustutaan ortodoksisen kirkon historiaan, jumalanpalvelusperinteisiin ja tapoihin. Tärkeä käsite on ekumenia. Tutustutaan herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin Suomessa. Perehdytään lähetystyöhön.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan kirkkohistoriaan tieteenalana. Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys Paavalilla oli siihen, että kristinusko kehittyi maailman uskonnoksi sekä kirkon syntyyn ja jakaantumiseen roomalais- ja kreikkalaiskatoliseen kirkkoon. Tutustutaan käsitteisiin vainot ja marttyyri. Perehdytään kristinuskon rantautumiseen Suomeen. Tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Perehdytään protestanttisen kirkon historiaan. Tutustutaan katoliseen kirkkoon, sen historiaan, sakramentteihin ja nykytilaan. Tutustutaan ortodoksisen kirkon historiaan, jumalanpalvelusperinteisiin ja tapoihin. Tärkeä käsite on ekumenia. Tutustutaan herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin Suomessa. Perehdytään lähetystyöhön.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa

ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään kristillisen etiikan kulmakivet: Kymmeneen käskyä, Rakkauden kaksoiskäsky, Kultainen sääntö ja Apostolinen uskontunnustus. Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tunnistaa kristillisen ihmiskäsityksen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan kirkkohistoriaan tieteenalana. Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys Paavalilla oli siihen, että kristinusko kehittyi maailman uskonnoksi sekä kirkon syntyyn ja jakaantumiseen roomalais- ja kreikkalaiskatoliseen kirkkoon. Tutustutaan käsitteisiin vainot ja marttyyri. Perehdytään kristinuskon rantautumiseen Suomeen. Tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Perehdytään protestanttisen kirkon historiaan. Tutustutaan katoliseen kirkkoon, sen historiaan, sakramentteihin ja nykytilaan. Tutustutaan ortodoksisen kirkon historiaan, jumalanpalvelusperinteisiin ja tapoihin. Tärkeä käsite on ekumenia. Tutustutaan herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin Suomessa. Perehdytään lähetystyöhön.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään kristillisen etiikan kulmakivet: Kymmeneen käskyä, Rakkauden kaksoiskäsky, Kultainen sääntö ja Apostolinen uskontunnustus. Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tuntee uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisen ajattelun peruskäsitteitä.

Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän.

Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.

Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Oppilas osaa soveltaa kristinuskon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Perehdytään protestanttisen kirkon historiaan. Tutustutaan katoliseen kirkkoon, sen historiaan, sakramentteihin ja nykytilaan. Tutustutaan ortodoksisen kirkon historiaan, jumalanpalvelusperinteisiin ja tapoihin. Tärkeä käsite on ekumenia. Tutustutaan herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin Suomessa. Perehdytään lähetystyöhön.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään kristillisen etiikan kulmakivet: Kymmeneen käskyä, Rakkauden kaksoiskäsky, Kultainen sääntö ja Apostolinen uskontunnustus. Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas oppii pohtimaan eettisiä asioita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas ilmaisee rakentavasti omia tunteitaan ja kokemuksiaan sekä harjoittelee perustelemaan omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään luterilaisen kirkon käsitystä Jumalasta, armosta ja pelastuksesta. Harjoitellaan Raamatun käyttöä. Syvennetään tietoa kirkkovuoden juhlista. Tutustutaan musiikkiin ja virsiin, jotka liittyvät opetettavaan aiheeseen sekä kirkollisiin juhliin. Tutustutaan kirkkohistoriaan tieteenalana. Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys Paavalilla oli siihen, että kristinusko kehittyi maailman uskonnoksi sekä kirkon syntyyn ja jakaantumiseen roomalais- ja kreikkalaiskatoliseen kirkkoon. Tutustutaan käsitteisiin vainot ja marttyyri. Perehdytään kristinuskon rantautumiseen Suomeen. Tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Perehdytään protestanttisen kirkon historiaan. Tutustutaan katoliseen kirkkoon, sen historiaan, sakramentteihin ja nykytilaan. Tutustutaan ortodoksisen kirkon historiaan, jumalanpalvelusperinteisiin ja tapoihin. Tärkeä käsite on ekumenia. Tutustutaan herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin Suomessa. Perehdytään lähetystyöhön.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään kristillisen etiikan kulmakivet: Kymmeneen käskyä, Rakkauden kaksoiskäsky, Kultainen sääntö ja Apostolinen uskontunnustus. Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa

ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään kristillisen etiikan kulmakivet: Kymmeneen käskyä, Rakkauden kaksoiskäsky, Kultainen sääntö ja Apostolinen uskontunnustus. Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

Katolinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Osaamisen arviointi

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas perehtyy Raamattuun ja sen käyttöön	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Uuden testamentin kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Raamatun rakennetta.	Oppilas on tutustunut Raamatun, erityisesti Uuden testamentin kertomuksiin. Hän tuntee alustavasti Raamatun rakennetta.
T2 Oppilas tutustuu parannuksen ja eukaristian sakramentteihin sekä seurakunnan elämään ja kirkkorakennukseen	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee kaksi sakramenttia ja niiden merkitystä. Hän tuntee oman alueensa seurakuntaa.	Oppilas on tutustunut kahteen sakramenttiin ja osaa nimetä ne. Hän on tutustunut oman alueensa seurakuntaan.
T3 Oppilas tunnistaa katolisen kirkon uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Hän ymmärtää jonkin verran Pyhän Messun vertauskuvallisuutta sekä tietää messun pääosat.	Oppilas tunnistaa joitakin uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Hän on tutustunut Pyhän Messun rakenteeseen.
T4				
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää kuuluvansa maailmanlaajuiseen katoliseen kirkkoon. Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.	Oppilas on tutustunut maailmanlaajuiseen katoliseen kirkkoon. Oppilas tekee alustavia havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.
T6				
T7 Oppilasta kannustetaan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, että kirkkovuosi sisältää arki- ja juhla-aikoja. Hän tietää, että on muitakin kristillisiä	Oppilas on tutustunut kirkkovuoden arki- ja juhla-aikoihin. Hänellä on alustavia tietoja muista kristillisistä

uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.			kirkkokuntia sekä muita uskontoja.	kirkkokunnista sekä muista uskonnoista.
T8Oppilas tutustuu katolisen kirkon eettisiin opetuksiin	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tietää parannuksen sakramenttiin liittyen omantunnon, katumisen ja anteeksipyytämisen käsitteitä.	Oppilas on tutustunut parannuksen sakramenttiin liittyen omantunnon, katumisen ja anteeksipyytämisen käsitteisiin.
T9 Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lasten oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.	Oppilas tietää, että on olemassa YK:n Lasten oikeuksien sopimus ja on tutustunut sen sisältöön.
T10 Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa pohtia omien valintojen seurauksia sekä osaa jo hieman soveltaa kristinuskon eettisiä periaatteita.	Oppilas tarvitsee tukea pohdinnoissaan omien valintojen seurauksia sekä kristinuskon eettisten periaatteiden soveltamisessa.
T11 Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Vuorovaikutustilanteet ovat vielä epävarmoja.
T12 Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas perehtyy Raamatun kertomuksiin ja keskeisiin katolisen kirkon oppeihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää Jeesuksen elämään liittyviä Raamatun kertomuksia ja ymmärtää pääsiäisen merkityksen suurimpana juhlana katolisessa kirkossa.	Oppilas on tutustunut Jeesuksen elämään liittyviin Raamatun kertomuksiin ja tietää jollakin tasolla pääsiäisen liittyvän Jeesuksen elämään.
T2 Oppilas tutustuu katolisen kirkon virkoihin, rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä katolisen kirkon tärkeimmät virat. Hän tietää Neitsyt Marian elämästä ja Marian merkityksestä kirkon äitinä. Oppilas osaa tärkeimmät rukoukset.	Oppilas on tutustunut katolisen kirkon tärkeimpiin virkoihin. Hän tietää jonkin verran Neitsyt Marian elämästä. Oppilas osaa jonkin rukouksen.
T3 Oppilas tunnistaa kirkkorakennuksen symboliikan ja uskonnollisen kielen vertauskuvallisuuden	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas tietää tärkeimmät sakraaliesineet ja osaa nimetä ne oikein sekä tietää niiden käytöstä ja symboliikasta. Oppilas tietää reliikeistä alttarissa.	Oppilas on tutustunut tärkeimpiin sakraaliesineisiin ja osaa nimetä niistä joitain. Oppilas on tutustunut alttarin merkitykseen kirkossa.
T4 Oppilasta ohjataan etsimään, uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas tietää mistä hakea tietoa omasta seurakunnasta ja hiippakunnasta.	Oppilas on tutustunut seurakunnan ja hiippakunnan nettisivuihin.
T5 Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tuntee katolisen kirkon vaiheita Suomessa ja muissa Pohjoismaissa.	Oppilas on tutustunut katolisen kirkon vaiheisiin Suomessa ja muissa Pohjoismaissa.

T6 Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin.	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää miten Abraham liittyy juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin.	Oppilas tunnistaa tuetusti Abrahamin merkitystä juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa.
T7 Oppilasta ohjataan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas ymmärtää oman uskonnon ja muiden uskontojen pyhää ja kunnioittaa sitä.	Oppilas on alkanut ymmärtää oman ja muiden uskontojen pyhää.
T8 Oppilasta ohjataan perehtymään katolisen kirkon eettiseen opetukseen sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas osaa antaa esimerkkejä hyvästä ja pahasta Raamatussa ja arkielämässä. Hän tuntee kultaisen säännön. Hän osaa arvioida myös oman toimintansa eettisyyttä.	Oppilas osaa antaa joitain esimerkkejä arkielämän hyvästä ja pahasta. Hän on tutustunut kultaiseen sääntöön. Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä.
T9 Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lasten oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista.	Oppilas on tutustunut YK:n Lasten oikeuksien sopimuksen keskeiseen sisältöön.
T10 Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas tietää että hänen valinnoillaan on seurauksia ja ne vaikuttavat hänen elämäänsä.	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan valintojen tekemistä ja niiden seurauksia.
T11 Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun,	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun

keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään.			osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	jonkin verran, mutta ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan vielä epävarmasti.
T12 Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas perehtyy Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Vanhan testamentin keskeisiä kertomuksia ja ymmärtää Vanhan ja Uuden testamentin yhteyden. Osaa kymmenen käskyä.	Oppilas on tutustunut Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin. Oppilas hahmottaa epävarmasti yhteyden Vanhan ja Uuden testamentin välillä. Osaa joitakin käskyjä.
T2 Oppilas tutustuu katolisen kirkon rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas ymmärtää pyhiinvaellusten merkitystä katolilaiselle, tietää sakramentteihin liittyviä juhlia.	Oppilas on tutustunut sakramentteihin liittyviin juhliin sekä pyhiinvaelluksiin.
T3 Oppilas tunnistaa ja ymmärtää katolisen rukousperinteen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas tuntee Ruusukkorukouksen sekä Ristintien hartauden ja ymmärtää niiden vertauskuvallisuutta.	Oppilas on tutustunut Ruusukkorukoukseen sekä Ristintienhartauteen. Tunnistaa alustavasti niiden vertauskuvallisuutta.
T4 Oppilasta ohjataan etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas tietää miten hakea tietoa katolisesta verkkosivustosta sekä muiden kirkkokuntien verkkosivustoista. Harjoittelee arvioimaan tiedon luotettavuutta.	Oppilas tarvitsee tukea hakiessaan tietoa eri lähteistä ja harjoitellessaan arvioimaan tiedon luotettavuutta.
T5 Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tuntee luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaiheita Suomessa ja Euroopassa. Oppilas tuntee ekumenian käsitteen.	Oppilas on tutustunut luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaiheisiin Suomessa ja Euroopassa. Oppilas tietää jotain ekumeniasta.

T6 Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä sekä yhteisiä piirteitä.	Oppilas tekee havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa joitain juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
T7 Oppilasta kannustetaan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas suhtautuu kunnioittavasti ihmisiin, joilla on eri katsomus sekä pyrkii toimimaan asiallisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.	Oppilas tarvitsee ohjausta toimiessaan asiallisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.
T8 Oppilas perehtyy katolisen kirkon eettiseen opetukseen sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas ymmärtää uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä sekä tunnistaa ja osaa nimetä kristinuskon eettisiä opetuksia sekä katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.	Oppilas tunnistaa uskontunnutuksen sekä sen sisältöä. Oppilas tunnistaa joitain kristinuskon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.
T9 Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas ymmärtää jokaisen ihmisen arvon ja osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas tunnistaa oikean ja väärän kohtelun.	Oppilas tarvitsee vielä tukea ymmärtääkseen jokaisen ihmisen samanlaisen arvon. Oppilas pystyy tunnistamaan jollain tavalla oikeaa ja väärää käyttäytymistä.
T10 Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on oppinut ympäristöystävällistä ajattelua sekä globaalia	Oppilas on tutustunut ympäristöystävälliseen ajatteluun sekä globaaliin

pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.			vastuuta. Hän ymmärtää omasta luopumisen ja toisille antamisen arvon.	vastuuseen. Hän tunnistaa alustavasti omasta luopumisen toisten hyväksi arvon.
T11 Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan sekä osallistuu yhteiseen keskusteluun.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T12 Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Katolisen uskonnon arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas perehtyy Raamattuun ja sen käyttöön	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Uuden testamentin kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Raamatun rakennetta.	Oppilas on tutustunut Raamatun, erityisesti Uuden testamentin kertomuksiin. Hän tuntee alustavasti Raamatun rakennetta.
T2 Oppilas tutustuu parannuksen ja eukaristian sakramentteihin sekä seurakunnan elämään ja kirkkorakennukseen	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee kaksi sakramenttia ja niiden merkitystä. Hän tuntee oman alueensa seurakuntaa.	Oppilas on tutustunut kahteen sakramenttiin ja osaa nimetä ne. Hän on tutustunut oman alueensa seurakuntaan.
T3 Oppilas tunnistaa katolisen kirkon uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Hän ymmärtää jonkin verran Pyhän Messun vertauskuvallisuutta sekä tietää messun pääosat.	Oppilas tunnistaa joitakin uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Hän on tutustunut Pyhän Messun rakenteeseen.
T4				
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää kuuluvansa maailmanlaajuiseen katoliseen kirkkoon. Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.	Oppilas on tutustunut maailmanlaajuiseen katoliseen kirkkoon. Oppilas tekee alustavia havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.
T6				
T7 Oppilasta kannustetaan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, että kirkkovuosi sisältää arki- ja juhla-aikoja. Hän tietää, että on muitakin kristillisiä	Oppilas on tutustunut kirkkovuoden arki- ja juhla-aikoihin. Hänellä on alustavia tietoja muista kristillisistä

uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.			kirkkokuntia sekä muita uskontoja.	kirkkokunnista sekä muista uskonnoista.
T8Oppilas tutustuu katolisen kirkon eettisiin opetuksiin	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tietää parannuksen sakramenttiin liittyen omantunnon, katumisen ja anteeksipyytämisen käsitteitä.	Oppilas on tutustunut parannuksen sakramenttiin liittyen omantunnon, katumisen ja anteeksipyytämisen käsitteisiin.
T9 Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lasten oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.	Oppilas tietää, että on olemassa YK:n Lasten oikeuksien sopimus ja on tutustunut sen sisältöön.
T10 Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa pohtia omien valintojen seurauksia sekä osaa jo hieman soveltaa kristinuskon eettisiä periaatteita.	Oppilas tarvitsee tukea pohdinnoissaan omien valintojen seurauksia sekä kristinuskon eettisten periaatteiden soveltamisessa.
T11 Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Vuorovaikutustilanteet ovat vielä epävarmoja.
T12 Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas perehtyy Raamatun kertomuksiin ja keskeisiin katolisen kirkon oppeihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää Jeesuksen elämään liittyviä Raamatun kertomuksia ja ymmärtää pääsiäisen merkityksen suurimpana juhlana katolisessa kirkossa.	Oppilas on tutustunut Jeesuksen elämään liittyviin Raamatun kertomuksiin ja tietää jollakin tasolla pääsiäisen liittyvän Jeesuksen elämään.
T2 Oppilas tutustuu katolisen kirkon virkoihin, rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä katolisen kirkon tärkeimmät virat. Hän tietää Neitsyt Marian elämästä ja Marian merkityksestä kirkon äitinä. Oppilas osaa tärkeimmät rukoukset.	Oppilas on tutustunut katolisen kirkon tärkeimpiin virkoihin. Hän tietää jonkin verran Neitsyt Marian elämästä. Oppilas osaa jonkin rukouksen.
T3 Oppilas tunnistaa kirkkorakennuksen symboliikan ja uskonnollisen kielen vertauskuvallisuuden	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas tietää tärkeimmät sakraaliesineet ja osaa nimetä ne oikein sekä tietää niiden käytöstä ja symboliikasta. Oppilas tietää reliikeistä alttarissa.	Oppilas on tutustunut tärkeimpiin sakraaliesineisiin ja osaa nimetä niistä joitain. Oppilas on tutustunut alttarin merkitykseen kirkossa.
T4 Oppilasta ohjataan etsimään, uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas tietää mistä hakea tietoa omasta seurakunnasta ja hiippakunnasta.	Oppilas on tutustunut seurakunnan ja hiippakunnan nettisivuihin.
T5 Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tuntee katolisen kirkon vaiheita Suomessa ja muissa Pohjoismaissa.	Oppilas on tutustunut katolisen kirkon vaiheisiin Suomessa ja muissa Pohjoismaissa.

T6 Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin.	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää miten Abraham liittyy juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin.	Oppilas tunnistaa tuetusti Abrahamin merkitystä juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa.
T7 Oppilasta ohjataan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas ymmärtää oman uskonnon ja muiden uskontojen pyhää ja kunnioittaa sitä.	Oppilas on alkanut ymmärtää oman ja muiden uskontojen pyhää.
T8 Oppilasta ohjataan perehtymään katolisen kirkon eettiseen opetukseen sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas osaa antaa esimerkkejä hyvästä ja pahasta Raamatussa ja arkielämässä. Hän tuntee kultaisen säännön. Hän osaa arvioida myös oman toimintansa eettisyyttä.	Oppilas osaa antaa joitain esimerkkejä arkielämän hyvästä ja pahasta. Hän on tutustunut kultaiseen sääntöön. Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä.
T9 Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lasten oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista.	Oppilas on tutustunut YK:n Lasten oikeuksien sopimuksen keskeiseen sisältöön.
T10 Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas tietää että hänen valinnoillaan on seurauksia ja ne vaikuttavat hänen elämäänsä.	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan valintojen tekemistä ja niiden seurauksia.
T11 Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun,	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun

keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään.			osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	jonkin verran, mutta ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan vielä epävarmasti.
T12 Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas perehtyy Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Vanhan testamentin keskeisiä kertomuksia ja ymmärtää Vanhan ja Uuden testamentin yhteyden. Osaa kymmenen käskyä.	Oppilas on tutustunut Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin. Oppilas hahmottaa epävarmasti yhteyden Vanhan ja Uuden testamentin välillä. Osaa joitakin käskyjä.
T2 Oppilas tutustuu katolisen kirkon rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas ymmärtää pyhiinvaellusten merkitystä katolilaiselle, tietää sakramentteihin liittyviä juhlia.	Oppilas on tutustunut sakramentteihin liittyviin juhliin sekä pyhiinvaelluksiin.
T3 Oppilas tunnistaa ja ymmärtää katolisen rukousperinteen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas tuntee Ruusukkorukouksen sekä Ristintien hartauden ja ymmärtää niiden vertauskuvallisuutta.	Oppilas on tutustunut Ruusukkorukoukseen sekä Ristintienhartauteen. Tunnistaa alustavasti niiden vertauskuvallisuutta.
T4 Oppilasta ohjataan etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas tietää miten hakea tietoa katolisesta verkkosivustosta sekä muiden kirkkokuntien verkkosivustoista. Harjoittelee arvioimaan tiedon luotettavuutta.	Oppilas tarvitsee tukea hakiessaan tietoa eri lähteistä ja harjoitellessaan arvioimaan tiedon luotettavuutta.
T5 Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tuntee luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaiheita Suomessa ja Euroopassa. Oppilas tuntee ekumenian käsitteen.	Oppilas on tutustunut luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaiheisiin Suomessa ja Euroopassa. Oppilas tietää jotain ekumeniasta.

T6 Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä sekä yhteisiä piirteitä.	Oppilas tekee havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa joitain juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
T7 Oppilasta kannustetaan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas suhtautuu kunnioittavasti ihmisiin, joilla on eri katsomus sekä pyrkii toimimaan asiallisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.	Oppilas tarvitsee ohjausta toimiessaan asiallisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.
T8 Oppilas perehtyy katolisen kirkon eettiseen opetukseen sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas ymmärtää uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä sekä tunnistaa ja osaa nimetä kristinuskon eettisiä opetuksia sekä katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.	Oppilas tunnistaa uskontunnutuksen sekä sen sisältöä. Oppilas tunnistaa joitain kristinuskon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.
T9 Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas ymmärtää jokaisen ihmisen arvon ja osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas tunnistaa oikean ja väärän kohtelun.	Oppilas tarvitsee vielä tukea ymmärtääkseen jokaisen ihmisen samanlaisen arvon. Oppilas pystyy tunnistamaan jollain tavalla oikeaa ja väärää käyttäytymistä.
T10 Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on oppinut ympäristöystävällistä ajattelua sekä globaalia	Oppilas on tutustunut ympäristöystävälliseen ajatteluun sekä globaaliin

pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.			vastuuta. Hän ymmärtää omasta luopumisen ja toisille antamisen arvon.	vastuuseen. Hän tunnistaa alustavasti omasta luopumisen toisten hyväksi arvon.
T11 Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan sekä osallistuu yhteiseen keskusteluun.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T12 Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Katolisen uskonnon arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas perehtyy Raamattuun ja sen käyttöön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden suurista juhlista erityisesti Helluntaita, kirkon syntymäpäivänä ja helatorstaita sekä Raamatusta apostolien tekoja. Uuden testamentin henkilöistä tutustutaan tarkemmin Paavaliin ja lähetystyön käsitteeseen. Opetuksessa tarkastellaan joitain Neitsyt Marian ja myös muiden pyhien juhlia. Kirkkomusiikki ja kirkkotaide on osa opetusta.

Tutustutaan Pyhän Messun rakenteeseen, symboliikkaan ja vuorotervehdysten vastauksiin. Syvennetään tietämystä eukaristian sakramentista ja perehdytään parannuksen sakramenttiin sekä tutustutaan niihin liittyviin sakraaliesineisiin ja käsitteisiin kuten hostia, pateeni, tabernaakkeli, ripittäytyminen ja rippituoli.

Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin.

Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin ja perinteisiin kuten kodinsiunaukseen ja palmusunnuntain ym. kulkueisiin.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu parannuksen ja eukaristian sakramentteihin sekä seurakunnan elämään ja kirkkorakennukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden suurista juhlista erityisesti Helluntaita, kirkon syntymäpäivänä ja helatorstaita sekä Raamatusta apostolien tekoja. Uuden testamentin henkilöistä tutustutaan tarkemmin Paavaliin ja lähetystyön käsitteeseen. Opetuksessa tarkastellaan joitain Neitsyt Marian ja myös muiden pyhien juhlia. Kirkkomusiikki ja kirkkotaide on osa opetusta.

Tutustutaan Pyhän Messun rakenteeseen, symboliikkaan ja vuorotervehdysten vastauksiin. Syvennetään tietämystä eukaristian sakramentista ja perehdytään parannuksen sakramenttiin sekä tutustutaan niihin liittyviin sakraaliesineisiin ja käsitteisiin kuten hostia, pateeni, tabernaakkeli, ripittäytyminen ja rippituoli.

Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin.

Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin ja perinteisiin kuten kodinsiunaukseen ja palmusunnuntain ym. kulkueisiin.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tunnistaa katolisen kirkon uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden suurista juhlista erityisesti Helluntaita, kirkon syntymäpäivänä ja helatorstaita sekä Raamatusta apostolien tekoja. Uuden testamentin henkilöistä tutustutaan tarkemmin Paavaliin ja lähetystyön käsitteeseen. Opetuksessa tarkastellaan joitain Neitsyt Marian ja myös muiden pyhien juhlia. Kirkkomusiikki ja kirkkotaide on osa opetusta.

Tutustutaan Pyhän Messun rakenteeseen, symboliikkaan ja vuorotervehdysten vastauksiin. Syvennetään tietämystä eukaristian sakramentista ja perehdytään parannuksen sakramenttiin sekä tutustutaan niihin liittyviin sakraaliesineisiin ja käsitteisiin kuten hostia, pateeni, tabernaakkeli, ripittäytyminen ja rippituoli.

Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin.

Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin ja perinteisiin kuten kodinsiunaukseen ja palmusunnuntain ym. kulkueisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, oppilaiden omia kokemuksia eri maiden messuista ja kirkollisista tavoista. Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa sekä tutustutaan islamiin yhtenä ”Abrahamin lasten” uskontona. Tutustutaan ortodoksiseen ja luterilaiseen kirkkoon mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla, ekumeenisen ajattelun opettelua.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden suurista juhlista erityisesti Helluntaita, kirkon syntymäpäivänä ja helatorstaita sekä Raamatusta apostolien tekoja. Uuden testamentin henkilöistä tutustutaan tarkemmin Paavaliin ja lähetystyön käsitteeseen. Opetuksessa tarkastellaan joitain Neitsyt Marian ja myös muiden pyhien juhlia. Kirkkomusiikki ja kirkkotaide on osa opetusta.

Tutustutaan Pyhän Messun rakenteeseen, symboliikkaan ja vuorotervehdysten vastauksiin. Syvennetään tietämystä eukaristian sakramentista ja perehdytään parannuksen sakramenttiin sekä tutustutaan niihin liittyviin sakraaliesineisiin ja käsitteisiin kuten hostia, pateeni, tabernaakkeli, ripittäytyminen ja rippituoli.

Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin.

Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin ja perinteisiin kuten kodinsiunaukseen ja palmusunnuntain ym. kulkueisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä

Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, oppilaiden omia kokemuksia eri maiden messuista ja kirkollisista tavoista. Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa sekä tutustutaan islamiin yhtenä ”Abrahamin lasten” uskontona. Tutustutaan ortodoksiseen ja luterilaiseen kirkkoon mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla, ekumeenisen ajattelun opettelua.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta kannustetaan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden suurista juhlista erityisesti Helluntaita, kirkon syntymäpäivänä ja helatorstaita sekä Raamatusta apostolien tekoja. Uuden testamentin henkilöistä tutustutaan tarkemmin Paavaliin ja lähetystyön käsitteeseen. Opetuksessa tarkastellaan joitain Neitsyt Marian ja myös muiden pyhien juhlia. Kirkkomusiikki ja kirkkotaide on osa opetusta.

Tutustutaan Pyhän Messun rakenteeseen, symboliikkaan ja vuorotervehdysten vastauksiin. Syvennetään tietämystä eukaristian sakramentista ja perehdytään parannuksen sakramenttiin sekä tutustutaan niihin liittyviin sakraaliesineisiin ja käsitteisiin kuten hostia, pateeni, tabernaakkeli, ripittäytyminen ja rippituoli.

Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin.

Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin ja perinteisiin kuten kodinsiunaukseen ja palmusunnuntain ym. kulkueisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, oppilaiden omia kokemuksia eri maiden messuista ja kirkollisista tavoista. Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa sekä tutustutaan islamiin yhtenä ”Abrahamin lasten” uskontona. Tutustutaan ortodoksiseen ja luterilaiseen kirkkoon mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla, ekumeenisen ajattelun opettelua.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa

huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja kestävään elämään. Pohditaan itsestä ja toisista huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan.

Tarkastellaan 10 käskyä oppilaan omien valintojen perustana. Tutkitaan omaatuntoa mm. parannuksen sakramenttiin liittyen. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien ja muun opetuksen kautta, esim. rakkauden kaksoiskäsky.

Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu katolisen kirkon eettisiin opetuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden suurista juhlista erityisesti Helluntaita, kirkon syntymäpäivänä ja helatorstaita sekä Raamatusta apostolien tekoja. Uuden testamentin henkilöistä tutustutaan tarkemmin Paavaliin ja lähetystyön käsitteeseen. Opetuksessa tarkastellaan joitain Neitsyt Marian ja myös muiden pyhien juhlia. Kirkkomusiikki ja kirkkotaide on osa opetusta.

Tutustutaan Pyhän Messun rakenteeseen, symboliikkaan ja vuorotervehdysten vastauksiin. Syvennetään tietämystä eukaristian sakramentista ja perehdytään parannuksen sakramenttiin sekä tutustutaan niihin liittyviin sakraaliesineisiin ja käsitteisiin kuten hostia, pateeni, tabernaakkeli, ripittäytyminen ja rippituoli.

Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin.

Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin ja perinteisiin kuten kodinsiunaukseen ja palmusunnuntain ym. kulkueisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, oppilaiden omia kokemuksia eri maiden messuista ja kirkollisista tavoista. Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa sekä tutustutaan islamiin yhtenä ”Abrahamin lasten” uskontona. Tutustutaan ortodoksiseen ja luterilaiseen kirkkoon mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla, ekumeenisen ajattelun opettelua.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa

huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja kestävään elämään. Pohditaan itsestä ja toisista huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan.

Tarkastellaan 10 käskyä oppilaan omien valintojen perustana. Tutkitaan omaatuntoa mm. parannuksen sakramenttiin liittyen. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien ja muun opetuksen kautta, esim. rakkauden kaksoiskäsky.

Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, oppilaiden omia kokemuksia eri maiden messuista ja kirkollisista tavoista. Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa sekä tutustutaan islamiin yhtenä ”Abrahamin lasten” uskontona. Tutustutaan ortodoksiseen ja luterilaiseen kirkkoon mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla, ekumeenisen ajattelun opettelua.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja kestävään elämään. Pohditaan itsestä ja toisista huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan.

Tarkastellaan 10 käskyä oppilaan omien valintojen perustana. Tutkitaan omaatuntoa mm. parannuksen sakramenttiin liittyen. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien ja muun opetuksen kautta, esim. rakkauden kaksoiskäsky.

Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, oppilaiden omia kokemuksia eri maiden messuista ja kirkollisista tavoista. Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa sekä tutustutaan islamiin yhtenä ”Abrahamin lasten” uskontona. Tutustutaan ortodoksiseen ja luterilaiseen kirkkoon mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla, ekumeenisen ajattelun opettelua.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana,

omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja kestävään elämään. Pohditaan itsestä ja toisista huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan.

Tarkastellaan 10 käskyä oppilaan omien valintojen perustana. Tutkitaan omaatuntoa mm. parannuksen sakramenttiin liittyen. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien ja muun opetuksen kautta, esim. rakkauden kaksoiskäsky.

Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että katoliseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden suurista juhlista erityisesti Helluntaita, kirkon syntymäpäivänä ja helatorstaita sekä Raamatusta apostolien tekoja. Uuden testamentin henkilöistä tutustutaan tarkemmin Paavaliin ja lähetystyön käsitteeseen. Opetuksessa tarkastellaan joitain Neitsyt Marian ja myös muiden pyhien juhlia. Kirkkomusiikki ja kirkkotaide on osa opetusta.

Tutustutaan Pyhän Messun rakenteeseen, symboliikkaan ja vuorotervehdysten vastauksiin. Syvennetään tietämystä eukaristian sakramentista ja perehdytään parannuksen sakramenttiin sekä tutustutaan niihin liittyviin sakraaliesineisiin ja käsitteisiin kuten hostia, pateeni, tabernaakkeli, ripittäytyminen ja rippituoli.

Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin.

Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin ja perinteisiin kuten kodinsiunaukseen ja palmusunnuntain ym. kulkueisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, oppilaiden omia kokemuksia eri maiden messuista ja kirkollisista tavoista. Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa sekä tutustutaan islamiin yhtenä ”Abrahamin lasten” uskontona. Tutustutaan ortodoksiseen ja luterilaiseen kirkkoon mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla, ekumeenisen ajattelun opettelua.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa

huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja kestävään elämään. Pohditaan itsestä ja toisista huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan.

Tarkastellaan 10 käskyä oppilaan omien valintojen perustana. Tutkitaan omaatuntoa mm. parannuksen sakramenttiin liittyen. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien ja muun opetuksen kautta, esim. rakkauden kaksoiskäsky.

Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja kestävään elämään. Pohditaan itsestä ja toisista huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan.

Tarkastellaan 10 käskyä oppilaan omien valintojen perustana. Tutkitaan omaatuntoa mm. parannuksen sakramenttiin liittyen. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien ja muun opetuksen kautta, esim. rakkauden kaksoiskäsky.

Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas perehtyy Raamatun kertomuksiin ja keskeisiin katolisen kirkon oppeihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan syventymään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen katolisen uskonnon näkökulmasta. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tutustutaan käsitteeseen Neitsyt Maria kirkon äitinä sekä tärkeimpiin Neitsyt Marian juhliin. Tutustutaan Pyhien ja poisnukkuneiden sekä Kynttilänpäivän viettämiseen katolisessa kirkossa.

Syvennetään tietoa Raamatusta pyhänä kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Vanhaa ja Uutta testamenttia katolisen opetuksen näkökulmasta.

Perehdytetään oppilasta kirkkorakennuksen symboliikkaan, kirkon sakraaliesineisiin kuten laiva, suitsutusastia, ambo sekä suitsutuksen ja krisman käyttö katolisessa kirkossa. Tutustutaan liturgisiin väreihin sekä papin, diakonin ja messupalvelijan vaatteisiin: alba, kasukka, stola, cingulum. Tarkastellaan paavin, piispan, papin ja diakonin tehtäviä kirkossa. Syvennetään oppilaan tietoja Ruusukko -rukouksesta ja sen kaikista salaisuuksista.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu katolisen kirkon virkoihin, rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan syventymään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen katolisen uskonnon näkökulmasta. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tutustutaan käsitteeseen Neitsyt Maria kirkon äitinä sekä tärkeimpiin Neitsyt Marian juhliin. Tutustutaan Pyhien ja poisnukkuneiden sekä Kynttilänpäivän viettämiseen katolisessa kirkossa.

Syvennetään tietoa Raamatusta pyhänä kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Vanhaa ja Uutta testamenttia katolisen opetuksen näkökulmasta.

Perehdytetään oppilasta kirkkorakennuksen symboliikkaan, kirkon sakraaliesineisiin kuten laiva, suitsutusastia, ambo sekä suitsutuksen ja krisman käyttö katolisessa kirkossa. Tutustutaan liturgisiin väreihin sekä papin, diakonin ja messupalvelijan vaatteisiin: alba, kasukka, stola, cingulum. Tarkastellaan paavin, piispan, papin ja diakonin tehtäviä kirkossa. Syvennetään oppilaan tietoja Ruusukko -rukouksesta ja sen kaikista salaisuuksista.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tunnistaa kirkkorakennuksen symboliikan ja uskonnollisen kielen vertauskuvallisuuden.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan syventymään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen katolisen uskonnon näkökulmasta. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tutustutaan käsitteeseen Neitsyt Maria kirkon äitinä sekä tärkeimpiin Neitsyt Marian juhliin. Tutustutaan Pyhien ja poisnukkuneiden sekä Kynttilänpäivän viettämiseen katolisessa kirkossa.

Syvennetään tietoa Raamatusta pyhänä kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Vanhaa ja Uutta testamenttia katolisen opetuksen näkökulmasta.

Perehdytetään oppilasta kirkkorakennuksen symboliikkaan, kirkon sakraaliesineisiin kuten laiva, suitsutusastia, ambo sekä suitsutuksen ja krisman käyttö katolisessa kirkossa. Tutustutaan liturgisiin väreihin sekä papin, diakonin ja messupalvelijan vaatteisiin: alba, kasukka, stola, cingulum. Tarkastellaan paavin, piispan, papin ja diakonin tehtäviä kirkossa. Syvennetään oppilaan tietoja Ruusukko -rukouksesta ja sen kaikista salaisuuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan myös paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, joka sisältää erilaisia riittejä eri puolilla maailmaa.

Tarkastellaan erilaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa. Pohditaan ihmiselämän ja eri katsomusten kunnioittamista.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta ohjataan etsimään, uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan syventymään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen katolisen uskonnon näkökulmasta. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tutustutaan käsitteeseen Neitsyt Maria kirkon äitinä sekä tärkeimpiin Neitsyt Marian juhliin. Tutustutaan Pyhien ja poisnukkuneiden sekä Kynttilänpäivän viettämiseen katolisessa kirkossa.

Syvennetään tietoa Raamatusta pyhänä kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Vanhaa ja Uutta testamenttia katolisen opetuksen näkökulmasta.

Perehdytetään oppilasta kirkkorakennuksen symboliikkaan, kirkon sakraaliesineisiin kuten laiva, suitsutusastia, ambo sekä suitsutuksen ja krisman käyttö katolisessa kirkossa. Tutustutaan liturgisiin väreihin sekä papin, diakonin ja messupalvelijan vaatteisiin: alba, kasukka, stola, cingulum. Tarkastellaan paavin, piispan, papin ja diakonin tehtäviä kirkossa. Syvennetään oppilaan tietoja Ruusukko -rukouksesta ja sen kaikista salaisuuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan myös paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, joka sisältää erilaisia riittejä eri puolilla maailmaa.

Tarkastellaan erilaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa. Pohditaan ihmiselämän ja eri katsomusten kunnioittamista.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Pohditaan epäitsekkyyttä, oppilasta tuetaan tunnistamaan oikea ja väärä omassa toiminnassaan.

Käsitellään laupeudentekoja ja Jeesuksen rakkaudenkäskyä sekä kultaista sääntöä hyvän elämän lähtökohtina sekä keskustellaan niistä.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan syventymään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen katolisen uskonnon näkökulmasta. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tutustutaan käsitteeseen Neitsyt Maria kirkon äitinä sekä tärkeimpiin Neitsyt Marian juhliin. Tutustutaan Pyhien ja poisnukkuneiden sekä Kynttilänpäivän viettämiseen katolisessa kirkossa.

Syvennetään tietoa Raamatusta pyhänä kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Vanhaa ja Uutta testamenttia katolisen opetuksen näkökulmasta.

Perehdytetään oppilasta kirkkorakennuksen symboliikkaan, kirkon sakraaliesineisiin kuten laiva, suitsutusastia, ambo sekä suitsutuksen ja krisman käyttö katolisessa kirkossa. Tutustutaan liturgisiin väreihin sekä papin, diakonin ja messupalvelijan vaatteisiin: alba, kasukka, stola, cingulum. Tarkastellaan paavin, piispan, papin ja diakonin tehtäviä kirkossa. Syvennetään oppilaan tietoja Ruusukko -rukouksesta ja sen kaikista salaisuuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan myös paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, joka sisältää erilaisia riittejä eri puolilla maailmaa.

Tarkastellaan erilaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa. Pohditaan ihmiselämän ja eri katsomusten kunnioittamista.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan myös paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, joka sisältää erilaisia riittejä eri puolilla maailmaa.

Tarkastellaan erilaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa. Pohditaan ihmiselämän ja eri katsomusten kunnioittamista.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Pohditaan epäitsekkyyttä, oppilasta tuetaan tunnistamaan oikea ja väärä omassa toiminnassaan.

Käsitellään laupeudentekoja ja Jeesuksen rakkaudenkäskyä sekä kultaista sääntöä hyvän elämän lähtökohtina sekä keskustellaan niistä.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta ohjataan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan syventymään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen katolisen uskonnon näkökulmasta. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tutustutaan käsitteeseen Neitsyt Maria kirkon äitinä sekä tärkeimpiin Neitsyt Marian juhliin. Tutustutaan Pyhien ja poisnukkuneiden sekä Kynttilänpäivän viettämiseen katolisessa kirkossa.

Syvennetään tietoa Raamatusta pyhänä kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Vanhaa ja Uutta testamenttia katolisen opetuksen näkökulmasta.

Perehdytetään oppilasta kirkkorakennuksen symboliikkaan, kirkon sakraaliesineisiin kuten laiva, suitsutusastia, ambo sekä suitsutuksen ja krisman käyttö katolisessa kirkossa. Tutustutaan liturgisiin väreihin sekä papin, diakonin ja messupalvelijan vaatteisiin: alba, kasukka, stola, cingulum. Tarkastellaan paavin, piispan, papin ja diakonin tehtäviä kirkossa. Syvennetään oppilaan tietoja Ruusukko -rukouksesta ja sen kaikista salaisuuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan myös paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, joka sisältää erilaisia riittejä eri puolilla maailmaa.

Tarkastellaan erilaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa. Pohditaan ihmiselämän ja eri katsomusten kunnioittamista.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Pohditaan epäitsekkyyttä, oppilasta tuetaan tunnistamaan oikea ja väärä omassa toiminnassaan.

Käsitellään laupeudentekoja ja Jeesuksen rakkaudenkäskyä sekä kultaista sääntöä hyvän elämän lähtökohtina sekä keskustellaan niistä.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilasta ohjataan perehtymään katolisen kirkon eettiseen opetukseen sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan syventymään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen katolisen uskonnon näkökulmasta. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tutustutaan käsitteeseen Neitsyt Maria kirkon äitinä sekä tärkeimpiin Neitsyt Marian juhliin. Tutustutaan Pyhien ja poisnukkuneiden sekä Kynttilänpäivän viettämiseen katolisessa kirkossa.

Syvennetään tietoa Raamatusta pyhänä kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Vanhaa ja Uutta testamenttia katolisen opetuksen näkökulmasta.

Perehdytetään oppilasta kirkkorakennuksen symboliikkaan, kirkon sakraaliesineisiin kuten laiva, suitsutusastia, ambo sekä suitsutuksen ja krisman käyttö katolisessa kirkossa. Tutustutaan liturgisiin väreihin sekä papin, diakonin ja messupalvelijan vaatteisiin: alba, kasukka, stola, cingulum. Tarkastellaan paavin, piispan, papin ja diakonin tehtäviä kirkossa. Syvennetään oppilaan tietoja Ruusukko -rukouksesta ja sen kaikista salaisuuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan myös paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, joka sisältää erilaisia riittejä eri puolilla maailmaa.

Tarkastellaan erilaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa. Pohditaan ihmiselämän ja eri katsomusten kunnioittamista.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Pohditaan epäitsekkyyttä, oppilasta tuetaan tunnistamaan oikea ja väärä omassa toiminnassaan.

Käsitellään laupeudentekoja ja Jeesuksen rakkaudenkäskyä sekä kultaista sääntöä hyvän elämän lähtökohtina sekä keskustellaan niistä.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan myös paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, joka sisältää erilaisia riittejä eri puolilla maailmaa.

Tarkastellaan erilaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa. Pohditaan ihmiselämän ja eri katsomusten kunnioittamista.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Pohditaan epäitsekkyyttä, oppilasta tuetaan tunnistamaan oikea ja väärä omassa toiminnassaan.

Käsitellään laupeudentekoja ja Jeesuksen rakkaudenkäskyä sekä kultaista sääntöä hyvän elämän lähtökohtina sekä keskustellaan niistä.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan myös paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, joka sisältää erilaisia riittejä eri puolilla maailmaa.

Tarkastellaan erilaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa. Pohditaan ihmiselämän ja eri katsomusten kunnioittamista.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Pohditaan epäitsekkyyttä, oppilasta tuetaan tunnistamaan oikea ja väärä omassa toiminnassaan.

Käsitellään laupeudentekoja ja Jeesuksen rakkaudenkäskyä sekä kultaista sääntöä hyvän elämän lähtökohtina sekä keskustellaan niistä.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään

esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta ohjataan syventymään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen katolisen uskonnon näkökulmasta. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tutustutaan käsitteeseen Neitsyt Maria kirkon äitinä sekä tärkeimpiin Neitsyt Marian juhliin. Tutustutaan Pyhien ja poisnukkuneiden sekä Kynttilänpäivän viettämiseen katolisessa kirkossa.

Syvennetään tietoa Raamatusta pyhänä kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Vanhaa ja Uutta testamenttia katolisen opetuksen näkökulmasta.

Perehdytetään oppilasta kirkkorakennuksen symboliikkaan, kirkon sakraaliesineisiin kuten laiva, suitsutusastia, ambo sekä suitsutuksen ja krisman käyttö katolisessa kirkossa. Tutustutaan liturgisiin väreihin sekä papin, diakonin ja messupalvelijan vaatteisiin: alba, kasukka, stola, cingulum. Tarkastellaan paavin, piispan, papin ja diakonin tehtäviä kirkossa. Syvennetään oppilaan tietoja Ruusukko -rukouksesta ja sen kaikista salaisuuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan myös paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Laajennetaan näkemystä katolisesta kirkosta maailmankirkkona, joka sisältää erilaisia riittejä eri puolilla maailmaa.

Tarkastellaan erilaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa. Pohditaan ihmiselämän ja eri katsomusten kunnioittamista.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Pohditaan epäitsekkyyttä, oppilasta tuetaan tunnistamaan oikea ja väärä omassa toiminnassaan.

Käsitellään laupeudentekoja ja Jeesuksen rakkaudenkäskyä sekä kultaista sääntöä hyvän elämän lähtökohtina sekä keskustellaan niistä.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Pohditaan epäitsekkyyttä, oppilasta tuetaan tunnistamaan oikea ja väärä omassa toiminnassaan.

Käsitellään laupeudentekoja ja Jeesuksen rakkaudenkäskyä sekä kultaista sääntöä hyvän elämän lähtökohtina sekä keskustellaan niistä.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas perehtyy Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytetään oppilasta Vanhan testamentin päätapahtumiin ja autetaan oppilasta havaitsemaan niiden yhteydet toisiinsa sekä viittaukset Uuteen testamenttiin. Syvennetään tietoa kymmenestä käskystä.

Syvennetään tietoa katolisen kirkon opista. Tutustutaan avioliiton ja pappeuden sakramentteihin. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

Tarkastellaan katolista kirkkovuotta koko kalenterivuoden ajan käyttäen adventti- ja paastokalentereita.

Tutustutaan tärkeimpiin pyhiinvaelluskohteisiin Suomessa ja ulkomailla. Tutustutaan tarkemmin Suomen suojeluspyhimykseen Henrikiin ja häneen liittyviin juhliin.

Perehdytetään oppilasta katoliseen rukousperinteeseen Ruusukko- sekä ristintien hartauksien kautta.

Tutustutaan katolisiin verkkosivuihin ja Fides -hiippakuntalehteen.

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja kirkkotaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu katolisen kirkon rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytetään oppilasta Vanhan testamentin päätapahtumiin ja autetaan oppilasta havaitsemaan niiden yhteydet toisiinsa sekä viittaukset Uuteen testamenttiin. Syvennetään tietoa kymmenestä käskystä.

Syvennetään tietoa katolisen kirkon opista. Tutustutaan avioliiton ja pappeuden sakramentteihin. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

Tarkastellaan katolista kirkkovuotta koko kalenterivuoden ajan käyttäen adventti- ja paastokalentereita.

Tutustutaan tärkeimpiin pyhiinvaelluskohteisiin Suomessa ja ulkomailla. Tutustutaan tarkemmin Suomen suojeluspyhimykseen Henrikiin ja häneen liittyviin juhliin.

Perehdytetään oppilasta katoliseen rukousperinteeseen Ruusukko- sekä ristintien hartauksien kautta.

Tutustutaan katolisiin verkkosivuihin ja Fides -hiippakuntalehteen.

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja kirkkotaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää katolisen rukousperinteen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytetään oppilasta Vanhan testamentin päätapahtumiin ja autetaan oppilasta havaitsemaan niiden yhteydet toisiinsa sekä viittaukset Uuteen testamenttiin. Syvennetään tietoa kymmenestä käskystä.

Syvennetään tietoa katolisen kirkon opista. Tutustutaan avioliiton ja pappeuden sakramentteihin. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

Tarkastellaan katolista kirkkovuotta koko kalenterivuoden ajan käyttäen adventti- ja paastokalentereita.

Tutustutaan tärkeimpiin pyhiinvaelluskohteisiin Suomessa ja ulkomailla. Tutustutaan tarkemmin Suomen suojeluspyhimykseen Henrikiin ja häneen liittyviin juhliin.

Perehdytetään oppilasta katoliseen rukousperinteeseen Ruusukko- sekä ristintien hartauksien kautta.

Tutustutaan katolisiin verkkosivuihin ja Fides -hiippakuntalehteen.

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja kirkkotaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan ortodoksisuutta ja luterilaisuutta Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko tammikuussa huomioiden.

Pohditaan miten uskonnot vaikuttavat oppilaan omassa elämässä, luokassa, koulussa ja yhteiskunnassa. Pohditaan myös uskonnottomuutta.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta ohjataan etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytetään oppilasta Vanhan testamentin päätapahtumiin ja autetaan oppilasta havaitsemaan niiden yhteydet toisiinsa sekä viittaukset Uuteen testamenttiin. Syvennetään tietoa kymmenestä käskystä.

Syvennetään tietoa katolisen kirkon opista. Tutustutaan avioliiton ja pappeuden sakramentteihin. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

Tarkastellaan katolista kirkkovuotta koko kalenterivuoden ajan käyttäen adventti- ja paastokalentereita.

Tutustutaan tärkeimpiin pyhiinvaelluskohteisiin Suomessa ja ulkomailla. Tutustutaan tarkemmin Suomen suojeluspyhimykseen Henrikiin ja häneen liittyviin juhliin.

Perehdytetään oppilasta katoliseen rukousperinteeseen Ruusukko- sekä ristintien hartauksien kautta.

Tutustutaan katolisiin verkkosivuihin ja Fides -hiippakuntalehteen.

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja kirkkotaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan ortodoksisuutta ja luterilaisuutta Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko tammikuussa huomioiden.

Pohditaan miten uskonnot vaikuttavat oppilaan omassa elämässä, luokassa, koulussa ja yhteiskunnassa. Pohditaan myös uskonnottomuutta.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan katolista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Tarkastellaan omasta luopumista ja toisten auttamista pyhimysten esimerkkien kautta, esimerkiksi Pyhä Martti.

Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja

kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytetään oppilasta Vanhan testamentin päätapahtumiin ja autetaan oppilasta havaitsemaan niiden yhteydet toisiinsa sekä viittaukset Uuteen testamenttiin. Syvennetään tietoa kymmenestä käskystä.

Syvennetään tietoa katolisen kirkon opista. Tutustutaan avioliiton ja pappeuden sakramentteihin. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

Tarkastellaan katolista kirkkovuotta koko kalenterivuoden ajan käyttäen adventti- ja paastokalentereita.

Tutustutaan tärkeimpiin pyhiinvaelluskohteisiin Suomessa ja ulkomailla. Tutustutaan tarkemmin Suomen suojeluspyhimykseen Henrikiin ja häneen liittyviin juhliin.

Perehdytetään oppilasta katoliseen rukousperinteeseen Ruusukko- sekä ristintien hartauksien kautta.

Tutustutaan katolisiin verkkosivuihin ja Fides -hiippakuntalehteen.

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja kirkkotaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan ortodoksisuutta ja luterilaisuutta Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko tammikuussa huomioiden.

Pohditaan miten uskonnot vaikuttavat oppilaan omassa elämässä, luokassa, koulussa ja yhteiskunnassa. Pohditaan myös uskonnottomuutta.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan ortodoksisuutta ja luterilaisuutta Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko tammikuussa huomioiden.

Pohditaan miten uskonnot vaikuttavat oppilaan omassa elämässä, luokassa, koulussa ja yhteiskunnassa. Pohditaan myös uskonnottomuutta.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan katolista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Tarkastellaan omasta luopumista ja toisten auttamista pyhimysten esimerkkien kautta, esimerkiksi Pyhä Martti.

Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta kannustetaan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytetään oppilasta Vanhan testamentin päätapahtumiin ja autetaan oppilasta havaitsemaan niiden yhteydet toisiinsa sekä viittaukset Uuteen testamenttiin. Syvennetään tietoa kymmenestä käskystä.

Syvennetään tietoa katolisen kirkon opista. Tutustutaan avioliiton ja pappeuden sakramentteihin. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

Tarkastellaan katolista kirkkovuotta koko kalenterivuoden ajan käyttäen adventti- ja paastokalentereita.

Tutustutaan tärkeimpiin pyhiinvaelluskohteisiin Suomessa ja ulkomailla. Tutustutaan tarkemmin Suomen suojeluspyhimykseen Henrikiin ja häneen liittyviin juhliin.

Perehdytetään oppilasta katoliseen rukousperinteeseen Ruusukko- sekä ristintien hartauksien kautta.

Tutustutaan katolisiin verkkosivuihin ja Fides -hiippakuntalehteen.

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja kirkkotaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset

tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan ortodoksisuutta ja luterilaisuutta Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko tammikuussa huomioiden.

Pohditaan miten uskonnot vaikuttavat oppilaan omassa elämässä, luokassa, koulussa ja yhteiskunnassa. Pohditaan myös uskonnottomuutta.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan katolista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Tarkastellaan omasta luopumista ja toisten auttamista pyhimysten esimerkkien kautta, esimerkiksi Pyhä Martti.

Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas perehtyy katolisen kirkon eettiseen opetukseen sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytetään oppilasta Vanhan testamentin päätapahtumiin ja autetaan oppilasta havaitsemaan niiden yhteydet toisiinsa sekä viittaukset Uuteen testamenttiin. Syvennetään tietoa kymmenestä käskystä.

Syvennetään tietoa katolisen kirkon opista. Tutustutaan avioliiton ja pappeuden sakramentteihin. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

Tarkastellaan katolista kirkkovuotta koko kalenterivuoden ajan käyttäen adventti- ja paastokalentereita.

Tutustutaan tärkeimpiin pyhiinvaelluskohteisiin Suomessa ja ulkomailla. Tutustutaan tarkemmin Suomen suojeluspyhimykseen Henrikiin ja häneen liittyviin juhliin.

Perehdytetään oppilasta katoliseen rukousperinteeseen Ruusukko- sekä ristintien hartauksien kautta.

Tutustutaan katolisiin verkkosivuihin ja Fides -hiippakuntalehteen.

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja kirkkotaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan ortodoksisuutta ja luterilaisuutta Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko tammikuussa huomioiden.

Pohditaan miten uskonnot vaikuttavat oppilaan omassa elämässä, luokassa, koulussa ja yhteiskunnassa. Pohditaan myös uskonnottomuutta.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan katolista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Tarkastellaan omasta luopumista ja toisten auttamista pyhimysten esimerkkien kautta, esimerkiksi Pyhä Martti.

Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan ortodoksisuutta ja luterilaisuutta Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko tammikuussa huomioiden.

Pohditaan miten uskonnot vaikuttavat oppilaan omassa elämässä, luokassa, koulussa ja yhteiskunnassa. Pohditaan myös uskonnottomuutta.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan katolista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Tarkastellaan omasta luopumista ja toisten auttamista pyhimysten esimerkkien kautta, esimerkiksi Pyhä Martti.

Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan ortodoksisuutta ja luterilaisuutta Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko tammikuussa huomioiden.

Pohditaan miten uskonnot vaikuttavat oppilaan omassa elämässä, luokassa, koulussa ja yhteiskunnassa. Pohditaan myös uskonnottomuutta.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan katolista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Tarkastellaan omasta luopumista ja toisten auttamista pyhimysten esimerkkien kautta, esimerkiksi Pyhä Martti.

Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja

kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytetään oppilasta Vanhan testamentin päätapahtumiin ja autetaan oppilasta havaitsemaan niiden yhteydet toisiinsa sekä viittaukset Uuteen testamenttiin. Syvennetään tietoa kymmenestä käskystä.

Syvennetään tietoa katolisen kirkon opista. Tutustutaan avioliiton ja pappeuden sakramentteihin. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

Tarkastellaan katolista kirkkovuotta koko kalenterivuoden ajan käyttäen adventti- ja paastokalentereita.

Tutustutaan tärkeimpiin pyhiinvaelluskohteisiin Suomessa ja ulkomailla. Tutustutaan tarkemmin Suomen suojeluspyhimykseen Henrikiin ja häneen liittyviin juhliin.

Perehdytetään oppilasta katoliseen rukousperinteeseen Ruusukko- sekä ristintien hartauksien kautta.

Tutustutaan katolisiin verkkosivuihin ja Fides -hiippakuntalehteen.

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja kirkkotaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Katoliset koululaismessut ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan ortodoksisuutta ja luterilaisuutta Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko tammikuussa huomioiden.

Pohditaan miten uskonnot vaikuttavat oppilaan omassa elämässä, luokassa, koulussa ja yhteiskunnassa. Pohditaan myös uskonnottomuutta.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito

luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan katolista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Tarkastellaan omasta luopumista ja toisten auttamista pyhimysten esimerkkien kautta, esimerkiksi Pyhä Martti.

Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan katolista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Tarkastellaan omasta luopumista ja toisten auttamista pyhimysten esimerkkien kautta, esimerkiksi Pyhä Martti.

Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas perehtyy Uuteen testamentin ja katolisen kirkon keskeisiin oppeihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä pelastushistoriasta kokonaisuutena ja erityisesti pääsiäisen ajan tapahtumista. Tarkastellaan paastoaikaa hengellisen elämän tärkeänä tapahtumana. Perehdytään hengelliseen ohjaukseen ja rippi-isän merkitykseen.

Tutustutaan apostolien kutsumiseen ja tehtäviin Jeesuksen seuraajina sekä alkukirkon toimintaan. Kirkkovuoden tapahtumista keskitytään helatorstain ja helluntain juhliin.

Syvennetään tietämystä kaikista katolisen kirkon sakramenteista. Ymmärretään, että kirkko on Kristuksen mystinen ruumis. Perehdytään katolisen kirkon messuun tarkemmin. Siihen liittyen koululaismessu on osa opetusta.

Syvennetään tietoa katolisesta rukousperinteestä yksittäisen katolilaisen ja kirkon yhteisten rukousten kautta. Perehdytään credoon ja sen merkitykseen ennen ja nyt.

Tutustutaan luostareihin ja sääntökuntiin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Birgittaa ja Pyhää Katariinaa.

Tutustutaan Rooman pyhiinvaelluskirkkoihin, kuten Pietarin ja Paavalin basilikoihin. Perehdytään katolisen kirkon vaiheisiin Suomessa.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu katolisen kirkon rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä pelastushistoriasta kokonaisuutena ja erityisesti pääsiäisen ajan tapahtumista. Tarkastellaan paastoaikaa hengellisen elämän tärkeänä tapahtumana. Perehdytään hengelliseen ohjaukseen ja rippi-isän merkitykseen.

Tutustutaan apostolien kutsumiseen ja tehtäviin Jeesuksen seuraajina sekä alkukirkon toimintaan. Kirkkovuoden tapahtumista keskitytään helatorstain ja helluntain juhliin.

Syvennetään tietämystä kaikista katolisen kirkon sakramenteista. Ymmärretään, että kirkko on Kristuksen mystinen ruumis. Perehdytään katolisen kirkon messuun tarkemmin. Siihen liittyen koululaismessu on osa opetusta.

Syvennetään tietoa katolisesta rukousperinteestä yksittäisen katolilaisen ja kirkon yhteisten rukousten kautta. Perehdytään credoon ja sen merkitykseen ennen ja nyt.

Tutustutaan luostareihin ja sääntökuntiin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Birgittaa ja Pyhää Katariinaa.

Tutustutaan Rooman pyhiinvaelluskirkkoihin, kuten Pietarin ja Paavalin basilikoihin. Perehdytään katolisen kirkon vaiheisiin Suomessa.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tunnistaa katolisen uskonnon erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta sekä tunnistamaan samankaltaisuutta ja erilaisuutta muissa kristillisissä perinteissä sekä juutalaisuudessa ja islamissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä pelastushistoriasta kokonaisuutena ja erityisesti pääsiäisen ajan tapahtumista. Tarkastellaan paastoaikaa hengellisen elämän tärkeänä tapahtumana. Perehdytään hengelliseen ohjaukseen ja rippi-isän merkitykseen.

Tutustutaan apostolien kutsumiseen ja tehtäviin Jeesuksen seuraajina sekä alkukirkon toimintaan. Kirkkovuoden tapahtumista keskitytään helatorstain ja helluntain juhliin.

Syvennetään tietämystä kaikista katolisen kirkon sakramenteista. Ymmärretään, että kirkko on Kristuksen mystinen ruumis. Perehdytään katolisen kirkon messuun tarkemmin. Siihen liittyen koululaismessu on osa opetusta.

Syvennetään tietoa katolisesta rukousperinteestä yksittäisen katolilaisen ja kirkon yhteisten rukousten kautta. Perehdytään credoon ja sen merkitykseen ennen ja nyt.

Tutustutaan luostareihin ja sääntökuntiin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Birgittaa ja Pyhää Katariinaa.

Tutustutaan Rooman pyhiinvaelluskirkkoihin, kuten Pietarin ja Paavalin basilikoihin. Perehdytään katolisen kirkon vaiheisiin Suomessa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Tarkastellaan ekumeniaa Suomessa ja Euroopassa. Tutustutaan Maailman rukouspäivän viettoon sekä ekumeeniseen rukousviikkoon.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta ohjataan etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä pelastushistoriasta kokonaisuutena ja erityisesti pääsiäisen ajan tapahtumista. Tarkastellaan paastoaikaa hengellisen elämän tärkeänä tapahtumana. Perehdytään hengelliseen ohjaukseen ja rippi-isän merkitykseen.

Tutustutaan apostolien kutsumiseen ja tehtäviin Jeesuksen seuraajina sekä alkukirkon toimintaan. Kirkkovuoden tapahtumista keskitytään helatorstain ja helluntain juhliin.

Syvennetään tietämystä kaikista katolisen kirkon sakramenteista. Ymmärretään, että kirkko on Kristuksen mystinen ruumis. Perehdytään katolisen kirkon messuun tarkemmin. Siihen liittyen koululaismessu on osa opetusta.

Syvennetään tietoa katolisesta rukousperinteestä yksittäisen katolilaisen ja kirkon yhteisten rukousten kautta. Perehdytään credoon ja sen merkitykseen ennen ja nyt.

Tutustutaan luostareihin ja sääntökuntiin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Birgittaa ja Pyhää Katariinaa.

Tutustutaan Rooman pyhiinvaelluskirkkoihin, kuten Pietarin ja Paavalin basilikoihin. Perehdytään katolisen kirkon vaiheisiin Suomessa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Tarkastellaan ekumeniaa Suomessa ja Euroopassa. Tutustutaan Maailman rukouspäivän viettoon sekä ekumeeniseen rukousviikkoon.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti paaston käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan Jeesuksen vuorisaarnaan. Harjoitellaan

toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Aihetta tarkastellaan erityisesti pyhien Ignatius Loyolan, don Boscon ja äiti Teresan toiminnan ja elämän kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä pelastushistoriasta kokonaisuutena ja erityisesti pääsiäisen ajan tapahtumista. Tarkastellaan paastoaikaa hengellisen elämän tärkeänä tapahtumana. Perehdytään hengelliseen ohjaukseen ja rippi-isän merkitykseen.

Tutustutaan apostolien kutsumiseen ja tehtäviin Jeesuksen seuraajina sekä alkukirkon toimintaan. Kirkkovuoden tapahtumista keskitytään helatorstain ja helluntain juhliin.

Syvennetään tietämystä kaikista katolisen kirkon sakramenteista. Ymmärretään, että kirkko on Kristuksen mystinen ruumis. Perehdytään katolisen kirkon messuun tarkemmin. Siihen liittyen koululaismessu on osa opetusta.

Syvennetään tietoa katolisesta rukousperinteestä yksittäisen katolilaisen ja kirkon yhteisten rukousten kautta. Perehdytään credoon ja sen merkitykseen ennen ja nyt.

Tutustutaan luostareihin ja sääntökuntiin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Birgittaa ja Pyhää Katariinaa.

Tutustutaan Rooman pyhiinvaelluskirkkoihin, kuten Pietarin ja Paavalin basilikoihin. Perehdytään katolisen kirkon vaiheisiin Suomessa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Tarkastellaan ekumeniaa Suomessa ja Euroopassa. Tutustutaan Maailman rukouspäivän viettoon sekä ekumeeniseen rukousviikkoon.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Tarkastellaan ekumeniaa Suomessa ja Euroopassa. Tutustutaan Maailman rukouspäivän viettoon sekä ekumeeniseen rukousviikkoon.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti paaston käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan Jeesuksen vuorisaarnaan. Harjoitellaan

toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Aihetta tarkastellaan erityisesti pyhien Ignatius Loyolan, don Boscon ja äiti Teresan toiminnan ja elämän kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta kannustetaan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä pelastushistoriasta kokonaisuutena ja erityisesti pääsiäisen ajan tapahtumista. Tarkastellaan paastoaikaa hengellisen elämän tärkeänä tapahtumana. Perehdytään hengelliseen ohjaukseen ja rippi-isän merkitykseen.

Tutustutaan apostolien kutsumiseen ja tehtäviin Jeesuksen seuraajina sekä alkukirkon toimintaan. Kirkkovuoden tapahtumista keskitytään helatorstain ja helluntain juhliin.

Syvennetään tietämystä kaikista katolisen kirkon sakramenteista. Ymmärretään, että kirkko on Kristuksen mystinen ruumis. Perehdytään katolisen kirkon messuun tarkemmin. Siihen liittyen koululaismessu on osa opetusta.

Syvennetään tietoa katolisesta rukousperinteestä yksittäisen katolilaisen ja kirkon yhteisten rukousten kautta. Perehdytään credoon ja sen merkitykseen ennen ja nyt.

Tutustutaan luostareihin ja sääntökuntiin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Birgittaa ja Pyhää Katariinaa.

Tutustutaan Rooman pyhiinvaelluskirkkoihin, kuten Pietarin ja Paavalin basilikoihin. Perehdytään katolisen kirkon vaiheisiin Suomessa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Tarkastellaan ekumeniaa Suomessa ja Euroopassa. Tutustutaan Maailman rukouspäivän viettoon sekä ekumeeniseen rukousviikkoon.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja

katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti paaston käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan Jeesuksen vuorisaarnaan. Harjoitellaan

toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Aihetta tarkastellaan erityisesti pyhien Ignatius Loyolan, don Boscon ja äiti Teresan toiminnan ja elämän kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas perehtyy katolisen kirkon eettiseen opetukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä pelastushistoriasta kokonaisuutena ja erityisesti pääsiäisen ajan tapahtumista. Tarkastellaan paastoaikaa hengellisen elämän tärkeänä tapahtumana. Perehdytään hengelliseen ohjaukseen ja rippi-isän merkitykseen.

Tutustutaan apostolien kutsumiseen ja tehtäviin Jeesuksen seuraajina sekä alkukirkon toimintaan. Kirkkovuoden tapahtumista keskitytään helatorstain ja helluntain juhliin.

Syvennetään tietämystä kaikista katolisen kirkon sakramenteista. Ymmärretään, että kirkko on Kristuksen mystinen ruumis. Perehdytään katolisen kirkon messuun tarkemmin. Siihen liittyen koululaismessu on osa opetusta.

Syvennetään tietoa katolisesta rukousperinteestä yksittäisen katolilaisen ja kirkon yhteisten rukousten kautta. Perehdytään credoon ja sen merkitykseen ennen ja nyt.

Tutustutaan luostareihin ja sääntökuntiin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Birgittaa ja Pyhää Katariinaa.

Tutustutaan Rooman pyhiinvaelluskirkkoihin, kuten Pietarin ja Paavalin basilikoihin. Perehdytään katolisen kirkon vaiheisiin Suomessa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä

Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Tarkastellaan ekumeniaa Suomessa ja Euroopassa. Tutustutaan Maailman rukouspäivän viettoon sekä ekumeeniseen rukousviikkoon.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti paaston käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan Jeesuksen vuorisaarnaan. Harjoitellaan

toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Aihetta tarkastellaan erityisesti pyhien Ignatius Loyolan, don Boscon ja äiti Teresan toiminnan ja elämän kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Tarkastellaan ekumeniaa Suomessa ja Euroopassa. Tutustutaan Maailman rukouspäivän viettoon sekä ekumeeniseen rukousviikkoon.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti paaston käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan Jeesuksen vuorisaarnaan. Harjoitellaan

toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Aihetta tarkastellaan erityisesti pyhien Ignatius Loyolan, don Boscon ja äiti Teresan toiminnan ja elämän kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilasta arvioi tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Tarkastellaan ekumeniaa Suomessa ja Euroopassa. Tutustutaan Maailman rukouspäivän viettoon sekä ekumeeniseen rukousviikkoon.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti paaston käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan Jeesuksen vuorisaarnaan. Harjoitellaan

toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Aihetta tarkastellaan erityisesti pyhien Ignatius Loyolan, don Boscon ja äiti Teresan toiminnan ja elämän kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä pelastushistoriasta kokonaisuutena ja erityisesti pääsiäisen ajan tapahtumista. Tarkastellaan paastoaikaa hengellisen elämän tärkeänä tapahtumana. Perehdytään hengelliseen ohjaukseen ja rippi-isän merkitykseen.

Tutustutaan apostolien kutsumiseen ja tehtäviin Jeesuksen seuraajina sekä alkukirkon toimintaan. Kirkkovuoden tapahtumista keskitytään helatorstain ja helluntain juhliin.

Syvennetään tietämystä kaikista katolisen kirkon sakramenteista. Ymmärretään, että kirkko on Kristuksen mystinen ruumis. Perehdytään katolisen kirkon messuun tarkemmin. Siihen liittyen koululaismessu on osa opetusta.

Syvennetään tietoa katolisesta rukousperinteestä yksittäisen katolilaisen ja kirkon yhteisten rukousten kautta. Perehdytään credoon ja sen merkitykseen ennen ja nyt.

Tutustutaan luostareihin ja sääntökuntiin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Birgittaa ja Pyhää Katariinaa.

Tutustutaan Rooman pyhiinvaelluskirkkoihin, kuten Pietarin ja Paavalin basilikoihin. Perehdytään katolisen kirkon vaiheisiin Suomessa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Tarkastellaan ekumeniaa Suomessa ja Euroopassa. Tutustutaan Maailman rukouspäivän viettoon sekä ekumeeniseen rukousviikkoon.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti paaston käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan Jeesuksen vuorisaarnaan. Harjoitellaan

toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Aihetta tarkastellaan erityisesti pyhien Ignatius Loyolan, don Boscon ja äiti Teresan toiminnan ja elämän kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan katolista identiteettiä, myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti paaston käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan Jeesuksen vuorisaarnaan. Harjoitellaan

toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Aihetta tarkastellaan erityisesti pyhien Ignatius Loyolan, don Boscon ja äiti Teresan toiminnan ja elämän kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

Krishna-uskonto

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja

perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ohjaus ja tuki

Oppilaan oppimisen arviointi

Osaamisen arviointi

Krishna -uskonnon arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Krishna -uskonnon arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas perehtyy Krishna-tietoisuuden pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu Krishna-tietoisuuden rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää pyhien kirjoitusten kielen erityispiirteitä ja merkitystä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas perehtyy Suomen uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä oppilas oppii käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu Krishna-tietoisuuden eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan

Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjaantuu keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä ilmaisemaan rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden

pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas perehtyy Krishna-tietoisuuden pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu Krishna-tietoisuuden rituaaleihin, tapoihin pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas oppii tunnistamaan temppelirakennuksen symboliikkaa ja vertauskuvallisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas perehtyy Suomen uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä oppilas oppii käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-

tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu Krishna-tietoisuuden eettisiin opetuksiin ja eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjaantuu keskustelemaan eettisistä kysymyksistä, ilmaisemaan rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä perustelemaan omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas perehtyy Krishna-tietoisuuden pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisimpiin oppeihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu Krishna-tietoisuuden rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään Krishna-tietoisuuden rukousperinteen sekä hymnirunouden erityispiirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviin arvoihin yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviin arvoihin yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan

kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjaantuu keskustelemaan eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä perustelemaan omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin

kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas perehtyy Krishna-tietoisuuden pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisimpiin oppeihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu Krishna-tietoisuuden rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään Krishna-tietoisuuden rukousperinteen sekä hymnirunouden erityispiirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-

tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas perehtyy oman uskonnon eettisiin opetuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviin arvoihin yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjaantuu keskustelemaan eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä perustelemaan omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

Islam

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Osaamisen arviointi

Islamin arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

3.lk	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6) osaaminen
T1 Oppilas tuntee Koraanin rakennetta ja tutustuu alustavasti perimätietoon.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Koraanin kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Koraanin rakennetta.	Oppilas on tutustunut Koraanin kertomuksiin.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas tuntee oman alueensa seurakuntaa. Oppilas tutustuu uskonnollisiin tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas tuntee oman alueensa islamilaista seurakuntaa. Oppilas tuntee perjantairukouksen rakennetta. Oppilas tietää alustavasti tärkeimmät islamilaiset juhlat.	Oppilas tekee alustavia havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa joitakin uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas on tutustunut oman alueensa islamilaiseen seurakuntaan. Oppilas tunnistaa perjantairukous-käsitteen. Oppilas tietää alustavasti islamilaisia juhlia.
T3 Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas ymmärtää, mitä kielikuva tarkoittaa ja osaa kertoa esimerkkejä siitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas ei vielä osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4				
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas huomaa uskontojen merkityksen ympärillämme.	Oppilas tunnistaa tuetusti oman kulttuurinsa juuria. Oppilas huomaa, että uskonnot näkyvät ympärillämme.

ja aineellista kulttuuriperintöään.				
T6				
T7				
T8 Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee Koraanissa etiikkaa käsitteleviä kertomuksia.	Oppilas on tutustunut Koraanissa etiikkaa käsitteleviin kertomuksiin.
T9 Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas ymmärtää YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas ymmärtää YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	Oppilas tietää, että on olemassa YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja on tutustunut sen sisältöön.
T10 Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän.Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa jo hieman soveltaa islamin eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta.	Oppilas tarvitsee vielä tukea islamin eettisten periaatteiden soveltamisessa omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta.
T11 Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Vuorovaikutustilanteet ovat vielä epävarmoja.

T12 Oppilas oppii luottamusta luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvioin tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Islamin arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

4.lk	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6) osaaminen
T1 Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Koraanin rakenteen.	Oppilas on tutustunut Koraanin keskeisiin kertomuksiin sekä Koraanin rakenteeseen.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas tietää tärkeimmät islamilaiset juhlat.	Oppilas tekee alustavia havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas on tutustunut uskonnollisiin symboleihin ja käsitteisiin. Oppilas tietää tärkeimpiä islamilaisia juhlia.
T3 Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas ymmärtää, mitä kielikuva tarkoittaa ja osaa kertoa esimerkkejä siitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas ei vielä osaa kuvata uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.
T4				
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas tunnistaa uskontojen ilmenemismuotoja kulttuurissa ja mediassa.	Oppilas tunnistaa tuetusti oman kulttuurinsa juuria. Oppilas huomaa, että uskonnot näkyvät ympärillämme; kulttuurissa ja mediassa
	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto		

	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito		
T8 Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee keskeisiä Koraanin etiikkaa koskevia opetuksia.	Oppilas on tutustunut Koraanin keskeisiin etiikkaa koskeviin kertomuksiin.
	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka		
T10 Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä. Oppilas ei vielä tunnista moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa joitakin arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
T11 Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas kuitenkin osallistuu vuorovaikutustilanteisiin jonkin verran.
T12 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Islamin arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

5.lk	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen (6) osaaminen
T1 Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia. Oppilas tuntee Koraanin rakenteen.	Oppilas on tutustunut Koraanin keskeisiin kertomuksiin. Oppilas tuntee alustavasti Koraanin rakenteen.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa islamilaista arkkitehtuuria, taidetta uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas osaa nimetä islamilaisia toimituksia. Oppilas tietää tärkeimmät kalenterivuoden juhlat sekä islamilaiset rituaalit.	Oppilas tekee havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas on tutustunut islamilaiseen arkkitehtuuriin, taiteeseen ja tunnistaa alustavasti uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas tietää alustavasti kalenterivuoden tärkeimpiä juhlia ja islamilaisia rituaaleja.
T3 Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas ei vielä osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4 Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.	Oppilas tarvitsee tukea hakiessaan tietoa eri lähteistä ja harjoitellessaan arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.

T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.	Oppilas huomaa, että uskonnoilla on merkitystä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.
T6 Oppilas suhtautuu kunnioittavasti ihmisiin, joilla on eri katsomus. Oppilas tuntee alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiä piirteitä.	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä sekä niiden keskinäisiä suhteita.	Oppilas tunnistaa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
T7 Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään. Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.	Oppilas tunnistaa omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään. Oppilas tarvitsee ohjausta toimiessaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.
T8 Oppilas tutustuu islamilaiseen ihmiskäsitykseen.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä islamin eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita. Oppilas tuntee luomiskertomuksen.	Oppilas tunnistaa joitakin islamin eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita. Oppilas tunnistaa luomiskertomuksen.
T10 Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä. Oppilas tunnistaa alustavasti moraaliseen

päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.			päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.	päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa joitakin arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
T11Oppilas osallistuu keskusteluun eettisistä kysymyksistä Oppilas ilmaisee omia tunteitaan ja kokemuksiaan.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T12 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Islamin arviointiperusteet 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Islamin arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

3.lk	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6) osaaminen
T1 Oppilas tuntee Koraanin rakennetta ja tutustuu alustavasti perimätietoon.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Koraanin kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Koraanin rakennetta.	Oppilas on tutustunut Koraanin kertomuksiin.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas tuntee oman alueensa seurakuntaa. Oppilas tutustuu uskonnollisiin tapoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas tuntee oman alueensa islamilaista seurakuntaa. Oppilas tuntee perjantairukouksen rakennetta. Oppilas tietää alustavasti tärkeimmät islamilaiset juhlat.	Oppilas tekee alustavia havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa joitakin uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas on tutustunut oman alueensa islamilaiseen seurakuntaan. Oppilas tunnistaa perjantairukous-käsitteen. Oppilas tietää alustavasti islamilaisia juhlia.
T3 Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas ymmärtää, mitä kielikuva tarkoittaa ja osaa kertoa esimerkkejä siitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas ei vielä osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4				
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas huomaa uskontojen merkityksen ympärillämme.	Oppilas tunnistaa tuetusti oman kulttuurinsa juuria. Oppilas huomaa, että uskonnot näkyvät ympärillämme.

ja aineellista kulttuuriperintöään.				
T6				
T7				
T8 Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee Koraanissa etiikkaa käsitteleviä kertomuksia.	Oppilas on tutustunut Koraanissa etiikkaa käsitteleviin kertomuksiin.
T9 Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas ymmärtää YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas ymmärtää YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	Oppilas tietää, että on olemassa YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja on tutustunut sen sisältöön.
T10 Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän.Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa jo hieman soveltaa islamin eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta.	Oppilas tarvitsee vielä tukea islamin eettisten periaatteiden soveltamisessa omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta.
T11 Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Vuorovaikutustilanteet ovat vielä epävarmoja.

T12 Oppilas oppii luottamusta luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvioin tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Islamin arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

4.lk	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6) osaaminen
T1 Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Koraanin rakenteen.	Oppilas on tutustunut Koraanin keskeisiin kertomuksiin sekä Koraanin rakenteeseen.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas tietää tärkeimmät islamilaiset juhlat.	Oppilas tekee alustavia havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas on tutustunut uskonnollisiin symboleihin ja käsitteisiin. Oppilas tietää tärkeimpiä islamilaisia juhlia.
T3 Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas ymmärtää, mitä kielikuva tarkoittaa ja osaa kertoa esimerkkejä siitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas ei vielä osaa kuvata uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.
T4				
T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas tunnistaa uskontojen ilmenemismuotoja kulttuurissa ja mediassa.	Oppilas tunnistaa tuetusti oman kulttuurinsa juuria. Oppilas huomaa, että uskonnot näkyvät ympärillämme; kulttuurissa ja mediassa
	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto		

	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito		
T8 Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee keskeisiä Koraanin etiikkaa koskevia opetuksia.	Oppilas on tutustunut Koraanin keskeisiin etiikkaa koskeviin kertomuksiin.
	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka		
T10 Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä. Oppilas ei vielä tunnista moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa joitakin arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
T11 Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas kuitenkin osallistuu vuorovaikutustilanteisiin jonkin verran.
T12 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Islamin arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

5.lk	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen (6) osaaminen
T1 Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia. Oppilas tuntee Koraanin rakenteen.	Oppilas on tutustunut Koraanin keskeisiin kertomuksiin. Oppilas tuntee alustavasti Koraanin rakenteen.
T2 Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa islamilaista arkkitehtuuria, taidetta uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas osaa nimetä islamilaisia toimituksia. Oppilas tietää tärkeimmät kalenterivuoden juhlat sekä islamilaiset rituaalit.	Oppilas tekee havaintoja uskonnon vaikutuksesta omassa ja muiden elämässä.Oppilas on tutustunut islamilaiseen arkkitehtuuriin, taiteeseen ja tunnistaa alustavasti uskonnollisia symboleja ja käsitteitä. Oppilas tietää alustavasti kalenterivuoden tärkeimpiä juhlia ja islamilaisia rituaaleja.
T3 Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas ei vielä osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4 Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.	Oppilas tarvitsee tukea hakiessaan tietoa eri lähteistä ja harjoitellessaan arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.

T5 Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta. Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.	Oppilas huomaa, että uskonnoilla on merkitystä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.
T6 Oppilas suhtautuu kunnioittavasti ihmisiin, joilla on eri katsomus. Oppilas tuntee alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiä piirteitä.	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä sekä niiden keskinäisiä suhteita.	Oppilas tunnistaa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
T7 Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään. Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.	Oppilas tunnistaa omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään. Oppilas tarvitsee ohjausta toimiessaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.
T8 Oppilas tutustuu islamilaiseen ihmiskäsitykseen.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä islamin eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita. Oppilas tuntee luomiskertomuksen.	Oppilas tunnistaa joitakin islamin eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita. Oppilas tunnistaa luomiskertomuksen.
T10 Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä. Oppilas tunnistaa alustavasti moraaliseen

päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.			päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.	päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa joitakin arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
T11Oppilas osallistuu keskusteluun eettisistä kysymyksistä Oppilas ilmaisee omia tunteitaan ja kokemuksiaan.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T12 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Islamin arviointiperusteet 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tuntee Koraanin rakennetta ja tutustuu alustavasti perimätietoon.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti islamilaiseen käsitykseen Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan Koraaniin, sen termeihin ja käyttöön sekä perimätietoon ja profeetan elämään Mekassa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen seurakunnan ja moskeijan toimintaan. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen moskeijaan. Syvennetään tietoa islamilaisten pyhistä juhlista ja paikoista (Mekka). Oppilaat tutustuvat iid juhlaan liittyvään nashidiin.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.Oppilas tuntee oman alueensa seurakuntaa.

Oppilas tutustuu uskonnollisiin tapoihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti islamilaiseen käsitykseen Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan Koraaniin, sen termeihin ja käyttöön sekä perimätietoon ja profeetan elämään Mekassa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen seurakunnan ja moskeijan toimintaan. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen moskeijaan. Syvennetään tietoa islamilaisten pyhistä juhlista ja paikoista (Mekka). Oppilaat tutustuvat iid juhlaan liittyvään nashidiin.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti islamilaiseen käsitykseen Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan Koraaniin, sen termeihin ja käyttöön sekä perimätietoon ja profeetan elämään Mekassa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen seurakunnan ja moskeijan toimintaan. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen moskeijaan. Syvennetään tietoa islamilaisten pyhistä juhlista ja paikoista (Mekka). Oppilaat tutustuvat iid juhlaan liittyvään nashidiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti islamilaiseen käsitykseen Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan Koraaniin, sen termeihin ja käyttöön sekä perimätietoon ja profeetan elämään Mekassa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen seurakunnan ja moskeijan toimintaan. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen moskeijaan. Syvennetään tietoa islamilaisten pyhistä juhlista ja paikoista (Mekka). Oppilaat tutustuvat iid juhlaan liittyvään nashidiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti islamilaiseen käsitykseen Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan Koraaniin, sen termeihin ja käyttöön sekä perimätietoon ja profeetan elämään Mekassa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen seurakunnan ja moskeijan toimintaan. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen moskeijaan. Syvennetään tietoa islamilaisten pyhistä juhlista ja paikoista (Mekka). Oppilaat tutustuvat iid juhlaan liittyvään nashidiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Koraanin kertomuksiin ja muiden pyhien kirjojen tietoihin Koraanista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista. Keskeinen teema on itsestä ja toisista huolta pitäminen. Opetuksessa tarkastellaan islamin sääntöjä ja Allahin käskyä erityisesti yhdessä elämisen ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään ihmisoikeusetiikkaa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisimpiä kohtia. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Tärkeitä näkökulmia ovat toisen ihmisen ja ympäristön kunnioitus. Pohditaan todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista. Oppilas ymmärtää YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Koraanin kertomuksiin ja muiden pyhien kirjojen tietoihin Koraanista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista. Keskeinen teema on itsestä ja toisista huolta pitäminen. Opetuksessa tarkastellaan islamin sääntöjä ja Allahin käskyä erityisesti yhdessä elämisen ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään ihmisoikeusetiikkaa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisimpiä kohtia. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Tärkeitä näkökulmia ovat toisen ihmisen ja ympäristön kunnioitus. Pohditaan todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän.Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.

Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen

vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Koraanin kertomuksiin ja muiden pyhien kirjojen tietoihin Koraanista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista. Keskeinen teema on itsestä ja toisista huolta pitäminen. Opetuksessa tarkastellaan islamin sääntöjä ja Allahin käskyä erityisesti yhdessä elämisen ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään ihmisoikeusetiikkaa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisimpiä kohtia. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Tärkeitä näkökulmia ovat toisen ihmisen ja ympäristön kunnioitus. Pohditaan todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan alustavasti islamilaiseen käsitykseen Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan Koraaniin, sen termeihin ja käyttöön sekä perimätietoon ja profeetan elämään Mekassa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen seurakunnan ja moskeijan toimintaan. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu paikalliseen moskeijaan. Syvennetään tietoa islamilaisten pyhistä juhlista ja paikoista (Mekka). Oppilaat tutustuvat iid juhlaan liittyvään nashidiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Koraanin kertomuksiin ja muiden pyhien kirjojen tietoihin Koraanista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista. Keskeinen teema on itsestä ja toisista huolta pitäminen. Opetuksessa tarkastellaan islamin sääntöjä ja Allahin käskyä erityisesti yhdessä elämisen ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään ihmisoikeusetiikkaa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisimpiä kohtia. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Tärkeitä näkökulmia ovat toisen ihmisen ja ympäristön kunnioitus. Pohditaan todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii luottamusta luottamaan elämään ja itseensä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Koraanin kertomuksiin ja muiden pyhien kirjojen tietoihin Koraanista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista. Keskeinen teema on itsestä ja toisista huolta pitäminen. Opetuksessa tarkastellaan islamin sääntöjä ja Allahin käskyä erityisesti yhdessä elämisen ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään ihmisoikeusetiikkaa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisimpiä kohtia. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Tärkeitä näkökulmia ovat toisen ihmisen ja ympäristön kunnioitus. Pohditaan todellisten ja kuvitteellisten tilanteiden avulla omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä.

Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin

ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tutustutaan Koraanin kertomuksiin ja profeetan esimerkkiin Koraanissa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Syvennetään tietoa islamin kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Mekka). Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen yhdyskunnan toimintaan ja työntekijöihin. Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tutustutaan Koraanin kertomuksiin ja profeetan esimerkkiin Koraanissa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Syvennetään tietoa islamin kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Mekka). Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen yhdyskunnan toimintaan ja työntekijöihin. Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tutustutaan Koraanin kertomuksiin ja profeetan esimerkkiin Koraanissa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Syvennetään tietoa islamin kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Mekka). Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen yhdyskunnan toimintaan ja työntekijöihin. Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä.

Tutustutaan islamiin Suomessa ja erilaisiin suomalaisiin kalenterin mukaisiin juhliin.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tutustutaan Koraanin kertomuksiin ja profeetan esimerkkiin Koraanissa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Syvennetään tietoa islamin kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Mekka). Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen yhdyskunnan toimintaan ja työntekijöihin. Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä.

Tutustutaan islamiin Suomessa ja erilaisiin suomalaisiin kalenterin mukaisiin juhliin.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tuntee Koraanin keskeisiä kertomuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tutustutaan Koraanin kertomuksiin ja profeetan esimerkkiin Koraanissa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Syvennetään tietoa islamin kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Mekka). Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen yhdyskunnan toimintaan ja työntekijöihin. Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä.

Tutustutaan islamiin Suomessa ja erilaisiin suomalaisiin kalenterin mukaisiin juhliin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Koraanin keskeisiin kertomuksiin: Profeetta Muhammedin (saw) elämään, lähipiiriin ja opetuksiin Jumalan huolenpidosta.

Opetuksessa käsitellään yhdessä olemisen ja lähimmäisyyden kysymyksiä sekä toisen ihmisen ja ympäristön kunnioittamista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta.

Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.

Oppilas oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentajana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä.

Tutustutaan islamiin Suomessa ja erilaisiin suomalaisiin kalenterin mukaisiin juhliin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Koraanin keskeisiin kertomuksiin: Profeetta Muhammedin (saw) elämään, lähipiiriin ja opetuksiin Jumalan huolenpidosta.

Opetuksessa käsitellään yhdessä olemisen ja lähimmäisyyden kysymyksiä sekä toisen ihmisen ja ympäristön kunnioittamista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta.

Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin

ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tutustutaan Koraanin kertomuksiin ja profeetan esimerkkiin Koraanissa. Tutustutaan keskeisiin profeettakertomuksiin ja islamin oppeihin (islamin pilarit).

Syvennetään tietoa islamin kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Mekka). Tutustutaan oppilaan oman islamilaisen yhdyskunnan toimintaan ja työntekijöihin. Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä.

Tutustutaan islamiin Suomessa ja erilaisiin suomalaisiin kalenterin mukaisiin juhliin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Koraanin keskeisiin kertomuksiin: Profeetta Muhammedin (saw) elämään, lähipiiriin ja opetuksiin Jumalan huolenpidosta.

Opetuksessa käsitellään yhdessä olemisen ja lähimmäisyyden kysymyksiä sekä toisen ihmisen ja ympäristön kunnioittamista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta.

Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Koraanin keskeisiin kertomuksiin: Profeetta Muhammedin (saw) elämään, lähipiiriin ja opetuksiin Jumalan huolenpidosta.

Opetuksessa käsitellään yhdessä olemisen ja lähimmäisyyden kysymyksiä sekä toisen ihmisen ja ympäristön kunnioittamista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta.

Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tuntee keskeisiä Koraanin kertomuksia ja islamin oppeja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta.

Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, kirjeitä ja rukouksia.

Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista, niiden rituaaleista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä. Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja ja käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta.

Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, kirjeitä ja rukouksia.

Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista, niiden rituaaleista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja kielikuvia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta.

Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, kirjeitä ja rukouksia.

Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista, niiden rituaaleista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta.

Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, kirjeitä ja rukouksia.

Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista, niiden rituaaleista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri

näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta.Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta.

Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, kirjeitä ja rukouksia.

Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista, niiden rituaaleista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas suhtautuu kunnioittavasti ihmisiin, joilla on eri katsomus.

Oppilas tuntee alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta.

Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, kirjeitä ja rukouksia.

Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista, niiden rituaaleista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu islamilaiseen ihmiskäsitykseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta.

Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, kirjeitä ja rukouksia.

Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista, niiden rituaaleista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden,

kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen

ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osallistuu keskusteluun eettisistä kysymyksistä

Oppilas ilmaisee omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta.

Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tuodaan esille, että Koraanista löytyy historiaa, tietoa, kirjeitä ja rukouksia.

Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista, niiden rituaaleista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet. Oppilaan on tärkeä tietää, keitä me olemme ja mistä me tulemme. Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan käsitteisiin uskonto ja uskonnottomuus. Tutustutaan alustavasti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin sekä muiden maailmauskontojen yhteisiin piirteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään uskontunnustuksen sisältöä ja merkitystä. Tutustutaan luomiskertomukseen sekä sen tuomaan ihmisen tehtävään ja vastuuseen maailmasta. Pohditaan uskon ja tieteen kohtaamista sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista ja hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tuntee keskeisiä Koraanin kertomuksia ja islamin oppeja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan ja islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Tutustutaan islamin historiaan tieteenalana.

Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys profeetan esimerkillä on muslimeille islamin uskonnon syntymisessä.

Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.Oppilas tunnistaa uskonnollisia symboleja, rituaaleja ja tapoja sekä ymmärtää niiden merkityksen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan ja islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Tutustutaan islamin historiaan tieteenalana.

Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys profeetan esimerkillä on muslimeille islamin uskonnon syntymisessä.

Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta ja vertauskuvallisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan ja islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Tutustutaan islamin historiaan tieteenalana.

Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys profeetan esimerkillä on muslimeille islamin uskonnon syntymisessä.

Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet.

Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan erilaisiin uskontoihin koulussa ja islamilaisuuteen Euroopassa.

Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja profeettakertomuksiin.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan ja islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Tutustutaan islamin historiaan tieteenalana.

Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys profeetan esimerkillä on muslimeille islamin uskonnon syntymisessä.

Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet.

Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan erilaisiin uskontoihin koulussa ja islamilaisuuteen Euroopassa.

Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja profeettakertomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään islamilaiseen etiikan kulmakivet: Allahin käskyt, oikea rakkaus Allahiin, profeettaan ja ihmisiä kohtaan.

Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas perehtyy islamiin ja sen historiaan.

Oppilas tietää islamin suuntauksista ja tutustuu ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan ja islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Tutustutaan islamin historiaan tieteenalana.

Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys profeetan esimerkillä on muslimeille islamin uskonnon syntymisessä.

Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet.

Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan erilaisiin uskontoihin koulussa ja islamilaisuuteen Euroopassa.

Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja profeettakertomuksiin.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaan henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan ja islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Tutustutaan islamin historiaan tieteenalana.

Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys profeetan esimerkillä on muslimeille islamin uskonnon syntymisessä.

Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet.

Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan erilaisiin uskontoihin koulussa ja islamilaisuuteen Euroopassa.

Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja profeettakertomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään islamilaiseen etiikan kulmakivet: Allahin käskyt, oikea rakkaus Allahiin, profeettaan ja ihmisiä kohtaan.

Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tunnistaa islamilaisen ihmiskäsityksen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan ja islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Tutustutaan islamin historiaan tieteenalana.

Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys profeetan esimerkillä on muslimeille islamin uskonnon syntymisessä.

Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet.

Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan erilaisiin uskontoihin koulussa ja islamilaisuuteen Euroopassa.

Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja profeettakertomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään islamilaiseen etiikan kulmakivet: Allahin käskyt, oikea rakkaus Allahiin, profeettaan ja ihmisiä kohtaan.

Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tuntee uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisen ajattelun peruskäsitteitä.

Oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän.

Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.

Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Oppilas osaa soveltaa islamin eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet.

Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan erilaisiin uskontoihin koulussa ja islamilaisuuteen Euroopassa.

Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja profeettakertomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään islamilaiseen etiikan kulmakivet: Allahin käskyt, oikea rakkaus Allahiin, profeettaan ja ihmisiä kohtaan.

Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas oppii pohtimaan eettisiä asioita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas ilmaisee rakentavasti omia tunteitaan ja kokemuksiaan sekä harjoittelee perustelemaan omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään islamilaista käsitystä Jumalasta, armosta ja anteeksiannosta. Tutustutaan islamin oppeihin (uskon pilarit) ja profeettakertomuksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Syvennetään tietoa islamilaisen kalenterivuoden juhlista ja pyhistä paikoista (Medina, Jerusalem). Oppilaat tutustuvat opettavaan aiheeseen sopivaan ja islamilaiseen juhlaan liittyvään nashidiin. Tutustutaan islamin historiaan tieteenalana.

Opetuksessa huomioidaan ajankohtaisesti uutisoituja uskontoon liittyviä teemoja. Ohjataan oppilaita mediakriittisyyteen. Perehdytään, mikä merkitys profeetan esimerkillä on muslimeille islamin uskonnon syntymisessä.

Harjoitellaan, miten toimitaan asiamukaisesti ja kunnioittavasti uskonnollisissa tilanteissa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan oma perhe, sen arvot ja perinteet. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet.

Opetuksessa huomioidaan uskontojen vaikutus omassa ja muiden elämässä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään oma suhteensa kulttuuriperintöönsä sekä tunnistamaan, miten uskonnot, kulttuurit ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa. Omien juurien tunteminen helpottaa

toisten kulttuurien kohtaamista. Tutustutaan erilaisiin uskontoihin koulussa ja islamilaisuuteen Euroopassa.

Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja profeettakertomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään islamilaiseen etiikan kulmakivet: Allahin käskyt, oikea rakkaus Allahiin, profeettaan ja ihmisiä kohtaan.

Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käsitellään islamilaiseen etiikan kulmakivet: Allahin käskyt, oikea rakkaus Allahiin, profeettaan ja ihmisiä kohtaan.

Pohditaan omantunnon ja anteeksi pyytämisen ja antamisen merkitystä. Valintojen tekeminen ja vastuullisuus ovat keskeisiä teemoja. Tutustutaan käsitteisiin arvo, moraali ja etiikka. Oppilasta

ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista ja erittelemään näkemyksiään. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja itsensä ilmaisua. Oppilaille tulee antaa mahdollisuus eettiseen pohdintaan. Opetuksessa korostetaan maailmankuvan rakentumista sen mukaan keiden kanssa, missä ja milloin elämme ja sitä, että maailmakatsomuksen rakennusaineet nousevat uskonnoista. Opetuksessa korostetaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta, itsensä ja toisten arvostamista sekä hyväksymistä. Opetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus jakaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

Bahá'í-uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ohjaus ja tuki

Oppilaan oppimisen arviointi

Osaamisen arviointi

Bahain arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa

kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tutustuu bahá'í-uskon tärkeimpiin opetuksiin, keskushahmoihin sekä bahá'í-yhteisön varhaiseen historiaan.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas nimetä bahá'íuskon keskushahmot sekä osaa kuvata heidän elämänsä ja tehtävänsä vaiheet.	Oppilas osaa nimetä joitain bahá'í-uskon keskushahmoista sekä osaa kuvata jotain heidän elämänsä ja tehtävänsä vaiheista.
T2 Oppilas ymmärtää, että bahá'í-uskossa ei ole uskonnollisia palvontarituaaleja sanan varsinaisessa merkityksessä, ei pyhiä toimituksia, eikä papistoa, ja että tavat uskonnon harjoittamiseen, esim. rukoilun ja mietiskelyn muodot, ovat yksilön omassa harkinnassa.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kuvata sitä, että bahá'í-uskossa ei ole uskonnollisia palvontarituaaleja sanan varsinaisessa merkityksessä, ei pyhiä toimituksia, eikä papistoa, ja että tavat uskonnon harjoittamiseen, esim. rukoilun ja mietiskelyn muodot, ovat yksilön omassa harkinnassa.	Oppilas osaa kertoa jotain siitä, että bahá'íuskossa ei ole uskonnollisia palvontarituaaleja sanan varsinaisessa merkityksessä, ei pyhiä toimituksia, eikä papistoa, ja että tavat uskonnon harjoittamiseen, esim. rukoilun ja mietiskelyn muodot, ovat yksilön omassa harkinnassa.
T3 Oppilas tutustuu uskonnollisen kielen käsitteisiin ja bahá'í-uskon	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysoin	Oppilas osaa ohjatusti kertoa jonkin esimerkin uskonnollisen kielen käsitteisiin ja	Oppilas on tutustunut uskonnollisen kielen käsitteisiin ja bahá'íuskon analogisen

analogisen vertailun erityispiirteisiin.			bahá'í-uskon analogisen vertailun erityispiirteisiin Kätkettyjen sanojen pohjalta.	vertailun erityispiirteisiin Kätkettyjen sanojen pohjalta.
T8 Oppilasta ohjataan tutustumaan bahá'í-uskon eettisiin periaatteisiin Bahá'u'lláhin kirjoittaman Kätketyt sanat kirjan pohjalta. Yhtäläisyyksiä näiden eettisten periaatteiden kanssa haetaan esim. kymmenestä käskystä, Bhagavad Gitasta ja vuorisaarnasta	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas osaa ohjatusti kertoa joitain bahá'íuskon eettisistä periaatteisiin Bahá'u'lláhin kirjoittaman Kätketyt sanat kirjan pohjalta, sekä löytää jotain yhtäläisyyksiä esim. kymmenestä käskystä, Bhagavad Gitasta, vuorisaarnasta ja Kätketyistä sanoista.	Oppilas on tutustunut bahá'í-uskon eettisiin periaatteisiin Bahá'u'lláhin kirjoittaman Kätketyt sanat pohjalta sekä hahmottaa jotain yhtäläisyyksiä esim. kymmenestä käskystä, Bhagavad Gitasta, vuorisaarnasta ja Kätketyistä sanoista.
T10 Oppilas kehittyy kyvyissään ymmärtää arvoja ja eettisiä periaatteita sekä kyvyssään arvioida tekemiään valintoja eettisten periaatteiden ja tulevaisuuden kehityksen näkökulmasta. Oppilas	S1, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on alkanut hahmottaa eettistä ajattelua, sekä omien valintojen ja tekemisten vaikutusta tulevaisuudelle.	Oppilas on tutustunut eettiseen ajatteluun, sekä ajatukseen omien valintojen ja tekemisten vaikutuksesta tulevaisuudelle

tiedostaa, että tulevaisuus on nykyhetkessä tehtävien valintojen tulosta, ja että parempi tulevaisuus edellyttää kaikkien huomioon ottamista.				
T11 Oppilas kehittyy kyvyissään keskustella ja ilmaisee rakentavasti perustellen ajatuksiaan ja tunteitaan eettisistä kysymyksistä bahá'í neuvottelun periaattein. Oppilas oppii, että asioissa voidaan olla sovussa eri mieltä ja että erilaiset ajatukset ovat rikkaus, joka mahdollistaa uusien ajatusten ja ymmärryksen synnyn.	S1, S2. S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas on harjoitellut hahmottamaan mielessä olevia asioita kysymyksiksi ja muotoilemaan niitä selkeäksi.	Oppilas on harjoitellut hahmottamaan mielessä olevia asioita kysymyksiksi ja muotoilemaan ne selkeäst
T12 Yhteisten pohdintojen,	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen.

neuvottelun ja omaehtoisen tiedon haun myötä saavutetuin kyvyin oppilaassa vahvistuu myönteinen maailmankatsomus, vahva mutta nöyrä itsetunto ja luottamus elämään ja sen haasteiden voittamiseen.			Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Bahain arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Bahain arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa

kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tutustuu bahá'í-uskon tärkeimpiin opetuksiin, keskushahmoihin sekä bahá'í-yhteisön varhaiseen historiaan.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas nimetä bahá'íuskon keskushahmot sekä osaa kuvata heidän elämänsä ja tehtävänsä vaiheet.	Oppilas osaa nimetä joitain bahá'í-uskon keskushahmoista sekä osaa kuvata jotain heidän elämänsä ja tehtävänsä vaiheista.
T2 Oppilas ymmärtää, että bahá'í-uskossa ei ole uskonnollisia palvontarituaaleja sanan varsinaisessa merkityksessä, ei pyhiä toimituksia, eikä papistoa, ja että tavat uskonnon harjoittamiseen, esim. rukoilun ja mietiskelyn muodot, ovat yksilön omassa harkinnassa.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kuvata sitä, että bahá'í-uskossa ei ole uskonnollisia palvontarituaaleja sanan varsinaisessa merkityksessä, ei pyhiä toimituksia, eikä papistoa, ja että tavat uskonnon harjoittamiseen, esim. rukoilun ja mietiskelyn muodot, ovat yksilön omassa harkinnassa.	Oppilas osaa kertoa jotain siitä, että bahá'íuskossa ei ole uskonnollisia palvontarituaaleja sanan varsinaisessa merkityksessä, ei pyhiä toimituksia, eikä papistoa, ja että tavat uskonnon harjoittamiseen, esim. rukoilun ja mietiskelyn muodot, ovat yksilön omassa harkinnassa.
T3 Oppilas tutustuu uskonnollisen kielen käsitteisiin ja bahá'í-uskon	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysoin	Oppilas osaa ohjatusti kertoa jonkin esimerkin uskonnollisen kielen käsitteisiin ja	Oppilas on tutustunut uskonnollisen kielen käsitteisiin ja bahá'íuskon analogisen

analogisen vertailun erityispiirteisiin.			bahá'í-uskon analogisen vertailun erityispiirteisiin Kätkettyjen sanojen pohjalta.	vertailun erityispiirteisiin Kätkettyjen sanojen pohjalta.
T8 Oppilasta ohjataan tutustumaan bahá'í-uskon eettisiin periaatteisiin Bahá'u'lláhin kirjoittaman Kätketyt sanat kirjan pohjalta. Yhtäläisyyksiä näiden eettisten periaatteiden kanssa haetaan esim. kymmenestä käskystä, Bhagavad Gitasta ja vuorisaarnasta	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas osaa ohjatusti kertoa joitain bahá'íuskon eettisistä periaatteisiin Bahá'u'lláhin kirjoittaman Kätketyt sanat kirjan pohjalta, sekä löytää jotain yhtäläisyyksiä esim. kymmenestä käskystä, Bhagavad Gitasta, vuorisaarnasta ja Kätketyistä sanoista.	Oppilas on tutustunut bahá'í-uskon eettisiin periaatteisiin Bahá'u'lláhin kirjoittaman Kätketyt sanat pohjalta sekä hahmottaa jotain yhtäläisyyksiä esim. kymmenestä käskystä, Bhagavad Gitasta, vuorisaarnasta ja Kätketyistä sanoista.
T10 Oppilas kehittyy kyvyissään ymmärtää arvoja ja eettisiä periaatteita sekä kyvyssään arvioida tekemiään valintoja eettisten periaatteiden ja tulevaisuuden kehityksen näkökulmasta. Oppilas	S1, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas on alkanut hahmottaa eettistä ajattelua, sekä omien valintojen ja tekemisten vaikutusta tulevaisuudelle.	Oppilas on tutustunut eettiseen ajatteluun, sekä ajatukseen omien valintojen ja tekemisten vaikutuksesta tulevaisuudelle

tiedostaa, että tulevaisuus on nykyhetkessä tehtävien valintojen tulosta, ja että parempi tulevaisuus edellyttää kaikkien huomioon ottamista.				
T11 Oppilas kehittyy kyvyissään keskustella ja ilmaisee rakentavasti perustellen ajatuksiaan ja tunteitaan eettisistä kysymyksistä bahá'í neuvottelun periaattein. Oppilas oppii, että asioissa voidaan olla sovussa eri mieltä ja että erilaiset ajatukset ovat rikkaus, joka mahdollistaa uusien ajatusten ja ymmärryksen synnyn.	S1, S2. S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas on harjoitellut hahmottamaan mielessä olevia asioita kysymyksiksi ja osaa ohjatusti muotoilla niitä selkeäksi.	Oppilas on harjoitellut hahmottamaan mielessä olevia asioita kysymyksiksi ja muotoilemaan ne selkeäst
T12 Yhteisten pohdintojen,	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen.

neuvottelun ja omaehtoisen tiedon haun myötä saavutetuin kyvyin oppilaassa vahvistuu myönteinen maailmankatsomus, vahva mutta nöyrä itsetunto ja luottamus elämään ja sen haasteiden voittamiseen.			Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Bahain arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu bahá'í-uskon tärkeimpiin opetuksiin, keskushahmoihin sekä bahá'í-yhteisön varhaiseen historiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas ymmärtää, että bahá'í-uskossa ei ole uskonnollisia palvontarituaaleja sanan varsinaisessa merkityksessä, ei yhteisöllisiä pyhiä toimituksia, eikä papistoa, ja että tavat uskonnon harjoittamiseen, esim. rukoilun ja mietiskelyn muodot, ovat yksilön omassa harkinnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu uskonnollisen kielen käsitteisiin ja bahá'í-uskon analogisen vertailun erityispiirteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilasta ohjataan tutustumaan bahá'í-uskon eettisiin periaatteisiin Bahá'u'lláhin kirjoittaman Kätketyt sanat kirjan pohjalta. Yhtäläisyyksiä näiden eettisten periaatteiden kanssa haetaan esim. kymmenestä käskystä, Bhagavad Gitasta ja vuorisaarnasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin

Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas kehittyy kyvyissään ymmärtää arvoja ja eettisiä periaatteita, sekä kyvyssään arvioida tekemiään valintoja eettisten periaatteiden ja tulevaisuuden kehityksen näkökulmasta. Oppilas tiedostaa, että tulevaisuus on nykyhetkessä tehtävien valintojen tulosta, ja että parempi tulevaisuus edellyttää kaikkien huomioon ottamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas kehittyy kyvyissään keskustella ja ilmaisee rakentavasti perustellen ajatuksiaan ja tunteitaan eettisistä kysymyksistä bahá'í neuvottelun periaattein. Oppilas oppii, että asioissa voidaan olla sovussa eri mieltä ja että erilaiset ajatukset ovat rikkaus, joka mahdollistaa uusien ajatusten ja ymmärryksen synnyn.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten

erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Yhteisten pohdintojen, neuvottelun ja omaehtoisen tiedon haun myötä saavutetuin kyvyin oppilaassa vahvistuu myönteinen maailmankatsomus, vahva mutta nöyrä itsetunto ja luottamus elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää bahá'í-uskon tärkeimpiä opetuksia ja tutustuu Bahá'u'lláhin keskeisiin teoksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia

pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas ymmärtää, että uskonnollisuus ei bahá'í-uskossa rajoitu uskonnolliseen hartaudellisuuteen vaan kattaa kaikki elämän alueet, kuten työn tekemisen, joka palvelun asenteella on Jumalan palvontaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden

ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää vertauskuvien (mm. luomiskertomus) merkityksen aiempien uskontojen kehityshistoriassa ja tutustuuniiden taustalla olevaan maailmankuvaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön.

Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilaita ohjataan perehtymään eri uskontoja yhdistäviin periaatteisiin kultaisen säännön kautta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas kehittyy kyvyissään ymmärtää arvoja ja eettisiä periaatteita, sekä kyvyssään arvioida tekemiään valintoja eettisten periaatteiden ja tulevaisuuden kehityksen näkökulmasta. Oppilas

tiedostaa, että tulevaisuus on nykyhetkessä tehtävien valintojen tulosta ja että parempi tulevaisuus edellyttää kaikkien huomioon ottamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-

uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas kehittyy kyvyissään keskustella ja ilmaisee rakentavasti perustellen ajatuksiaan ja tunteitaan eettisistä kysymyksistä bahá'í neuvottelun periaattein. Oppilas oppii, että asioissa voidaan olla sovussa eri mieltä ja että erilaiset ajatukset ovat rikkaus, joka mahdollistaa uusien ajatusten ja ymmärryksen synnyn.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden

ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Yhteisten pohdintojen, neuvottelun ja omaehtoisen tiedon haun myötä saavutetuin kyvyin oppilaassa vahvistuu myönteinen maailmankatsomus, vahva mutta nöyrä itsetunto ja luottamus elämään ja sen haasteiden voittamiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu Bahá'íuskon tärkeimpiin yhteiskunnallisiin opetuksiin, bahá'í-periaatteisiin ja -lakeihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tuntee bahá'íuskon pyhät paikat ja pyhiinvaelluskohteet, eli uskonnon perustajien Babin ja Bahá'u'lláhin hautapyhäköt Israelissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää bahá'íuskon käsitteitä, analogisia vertailuja ja maailmankuvan arvoperusteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta ohjataan etsimään uskontoja koskevaa tietoa erilaisista lähteistä ja ymmärtämään löytämäänsä tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta kannustetaan kunnioittamaan sitä, mikä kullekin on pyhää tai arvona tärkeää, sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas perehtyy syvemmin bahá'í-uskon eettisiin periaatteisiin ja tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islaminnäkemyksin koskien näitä eettisiä periaatteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle

elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas perehtyy YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen, ja ymmärtää sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon

lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas kehittyy kyvyissään ymmärtää arvoja ja eettisiä periaatteita, sekä kyvyssään arvioida tekemiään valintoja eettisten periaatteiden ja tulevaisuuden kehityksen näkökulmasta. Oppilas tiedostaa, että tulevaisuus on nykyhetkessä tehtävien valintojen tulosta, ja että parempi tulevaisuus edellyttää kaikkien huomioon ottamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas kehittyy kyvyissään keskustella ja ilmaisee rakentavasti perustellen ajatuksiaan ja tunteitaan eettisistä kysymyksistä bahá'í neuvottelun periaattein. Oppilas oppii, että asioissa voidaan olla sovussa eri mieltä ja että erilaiset ajatukset ovat rikkaus, joka mahdollistaa uusien ajatusten ja ymmärryksen synnyn.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten

erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Yhteisten pohdintojen, neuvottelun ja omaehtoisen tiedon haun myötä saavutetuin kyvyin oppilaassa vahvistuu myönteinen maailmankatsomus,vahva mutta nöyrä itsetunto ja luottamus elämään ja sen haasteiden voittamiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää bahá'í-uskon yhteyden osana maailmanuskontojen kehityskaarta ja tutustuu bahá'í-uskon historiaan vuodesta 1921 nykypäivään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön.

Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tietää bahá'í temppeleita ympäri maailmaa ja bahá'í-yhteisön maailmankeskuksen Haifassa Israelissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden

ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää uskonnollisten käsitteiden ja vertauskuvien ja analogioiden historiallisen kehityksen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön.

Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta ohjataan etsimään uskontoja koskevaa tietoa erilaisista lähteistä ja ymmärtämään löytämäänsä tietoa, sekä arvioimaan löydetyn tiedon merkitystä elämän käytäntöihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilasta ohjataan tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamilaisuuteen ja niiden vaikutukseen Euroopan historiassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta kannustetaan kunnioittamaan sitä, mikä kullekin on pyhää tai arvona tärkeää, sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön.

Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas perehtyy syvemmin bahá'íuskon eettisiin periaatteisiin ja tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin näkemyksiin koskien näitä eettisiä periaatteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle

elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas kehittyy kyvyissään ymmärtää arvoja ja eettisiä periaatteita, sekä kyvyssään arvioida tekemiään valintoja eettisten periaatteiden ja tulevaisuuden kehityksen näkökulmasta. Oppilas tiedostaa, että tulevaisuus on nykyhetkessä tehtävien valintojen tulosta, ja että parempi tulevaisuus edellyttää kaikkien huomioon ottamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas kehittyy kyvyissään keskustella ja ilmaisee rakentavasti perustellen ajatuksiaan ja tunteitaan eettisistä kysymyksistä bahá'í neuvottelun periaattein. Oppilas oppii, että asioissa voidaan olla sovussa eri mieltä ja että erilaiset ajatukset ovat rikkaus, joka mahdollistaa uusien ajatusten ja ymmärryksen synnyn.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa käsitellään bahá'í-uskon opetusta siitä, että olemassaolon tarkoitus on Jumalan tunteminen ja palvominen, ensisijaisesti ihmiskuntaa palvelemalla. Tutustutaan bahá'í-yhteisön pyrkimyksiin ja toimintaan, joilla edistetään palvelemisen kulttuuria sekä henkistä, moraalista, sosiaalista ja aineellista hyvinvointia erityisesti ruohonjuuritasolla. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä ihmiskunnan historiasta alati etenevänä sivistymisprosessina sekä opetusta siitä, että Jumalan ihmiskunnalle tarkoittama kehitys on kasvatusprosessi, jota ovat toteuttaneet ihmiskunnan suuret opettajat kuten Krishna, Buddha, Zarathustra, Abraham, Mooses, Kristus, Muhammed, Báb ja Bahá'u'lláh. Pohditaan pyhyyden käsitettä ja näkemystä pyhyyden ilmenemistä luonnossa, ihmisessä sekä suurten opettajien elämässä ja opetuksissa. Tutustutaan bahá'í-uskon tärkeimpiin lähteisiin sekä Bábin, Bahá'u'lláhin ja 'Abdu'l-Bahán elämäntyöhön. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin keskeisiä opetuksia, lakeja ja kieltoja. Tutkitaan bahá'í-kirjoituksia pyrkien hahmottamaan niiden kokonaisajatusta sekä tutustutaan bahá'í-uskon kirjoitusten lukemisen ja kertomisen tapoihin. Tutustutaan rukouksen ja mietiskelyn merkitykseen bahá'í-uskossa. Tutustutaan bahá'í-uskon pyhiin paikkoihin, pyhiinvaelluskohteisiin, Israelin Haifassa sijaitsevaan bahá'í-yhteisön maailmankeskukseen sekä bahá'í-temppeleihin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista historiaa ja nykytilaa pääpiirteissään. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskushenkilöihin, keskeisiin opetuksiin ja kertomuksiin. Tutustutaan koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Pohditaan, mitä pyhyys merkitsee eri uskonnoissa ja miten erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa toimitaan kunnioittavasti. Tutkitaan eri uskontojen eettisten periaatteiden yhtäläisyyksiä sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa oppilaita ohjataan etsimään tietoa uskonnoista eri lähteistä ja arvioimaan tiedon lähteitä ja luotettavuutta. Opetuksessa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan

merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Yhteisten pohdintojen, neuvottelun ja omaehtoisen tiedonhaun myötä saavutetuin kyvyin oppilaassa vahvistuu myönteinen maailmankatsomus, vahva mutta nöyrä itsetunto ja luottamus elämään ja sen haasteiden voittamiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kultaista sääntöä yleisenä uskontoja yhdistävänä eettisenä periaatteena. Tarkastellaan ihmisarvoa ja elämän kunnioittamista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden ja YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen näkökulmasta. Käsitellään YK:n Lasten oikeuksien sopimusta ja sen merkitystä. Pohditaan luonnon vaalimista bahá'í-uskon eettisten periaatteiden, globaalien ympäristöongelmien ja kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden näkökulmasta. Tarkastellaan bahá'í-uskon käsitystä uskonnon merkityksestä hyvälle elämälle sekä käsitystä moraalista tietoisuutena korkeammasta, Jumalasta. Käsitellään bahá'í-uskon opetusta ihmisen olemuksen hengellisestä, rationaalisesta ja eläimellisestä puolesta. Pohditaan päättäväisyyden, yhteisen tahdon ja neuvottelun sekä suunnitelmallisen toiminnan merkitystä jalojen päämäärien toteutumisen kannalta. Tutustutaan bahá'í-ajatteluun koskien neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatteita ja pohditaan yhdessä tehtyihin päätöksiin sitoutumisen merkitystä. Harjoitellaan kysymysten muotoilemista ja esittämistä sekä vastausten etsimistä neuvottelun periaatteen avulla.

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Osaamisen arviointi

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
3. LK				
T1 Oppilas perehtyy Raamattuun ja pyhiin kertomuksiin sekä niiden opetuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamattua ja pyhiä kertomuksia sekä niiden opetuksia ortodoksisesta näkökulmasta.	Oppilas on tutustunut Raamattuun ja pyhiin kertomuksiin sekä niiden opetuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.
T2 Oppilas tutustuu kirkon jumalanpalvelusperinteeseen ja joihinkin mysteerioihin sekä keskeisiin rukouksiin. Oppilas tutustuu kirkkoon uskonnollisena rakennuksena. Oppilas tutustuu kirkon keskeisiin juhliin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, Uskonnon monilukutaito	Oppilas on tutustunut kirkkoon uskonnollisena rakennuksena. Oppilas tuntee jumalanpalvelus-käsitteen, joitakin keskeisiä rukouksia ja mysteerioita. Oppilas tietää alustavasti tärkeimmät kirkkovuoden juhlat.	Oppilas on tutustunut kirkkoon uskonnollisena rakennuksena. Oppilas tunnistaa jumalanpalvelus-käsitteen, joitakin keskeisiä rukouksia ja mysteerioita. Oppilas tietää alustavasti kirkkovuoden juhlia.
T3 Oppilas pohtii Raamatun kertomusten vertauskuvallisuutta sekä yleisimpien ortodoksisten tapojen sanatonta viestintää.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas on tutustunut joihinkin Raamatun kertomuksiin. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas on tutustunut joihinkin Raamatun kertomuksiin. Oppilas ei vielä osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4 Oppilas harjoittelee Raamatun käyttöä, kuvanlukutaitoa ikonien avulla sekä harjoittelee etsimään tietoa erilaisista lähteistä.	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa alustavasti käyttää Raamattua. Oppilas on harjoitellut kuvanlukutaitoa ikonien avulla sekä etsimään tietoa erilaisista lähteistä.	Oppilas on harjoitellut Raamatun käyttöä ja kuvanlukutaitoa ikonien avulla sekä etsimään tietoa erilaisista lähteistä.

T5 Oppilas tietää Suomen suurimmat uskonnolliset yhteisöt ja omassa koulussa opetettavia katsomuksia.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää että Suomessa on kaksi kansankirkkoa: luterilainen ja ortodoksinen kirkko. Oppilas on tutustunut omassa koulussa opetettaviin katsomuksiin.	Oppilas tietää että Suomessa on kaksi kansankirkkoa: luterilainen ja ortodoksinen kirkko. Oppilas on tutustunut omassa koulussa opetettaviin katsomuksiin.
T6 Oppilas tutustuu Abrahamin uskontojen syntyyn.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tuntee Vanhan Testamentin patriarkka -kertomuksia.	Oppilas on tutustunut Vanhan Testamentin patriarkka -kertomuksiin.
T7 Oppilas harjoittelee hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas tietää pyhän käsitteen ja osaa yhdistää sen uskontoon, kirkkorakennukseen ja Raamattuun.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää mitä on pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa tapahtuva hyvä käytös. Oppilas osaa yhdistää pyhän käsitteen uskontoon, kirkkorakennukseen ja Raamattuun.	Oppilas on harjoitellut hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas on tutustunut pyhän käsitteeseen.
T8 Oppilas tutustuu Vanhan Testamentin keskeiseen eettiseen opetukseen. Oppilas käsittelee keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Raamatusta valittujen kertomusten ja oman elämän kokemusten avulla.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee Vanhan testamentin alku- ja patriarkka kertomuksia. Oppilas osaa tarkastella Kymmentä käskyä etiikan näkökulmasta.	Oppilas on tutustunut Vanhan testamentin kertomuksiin sekä Kymmeneen käskyyn.
T9	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen	Oppilas tietää, että on olemassa

Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen.			oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.	YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja on tutustunut sen sisältöön.
T10 Oppilas pohtii ja arvioi tekemiään valintoja.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa jo hieman soveltaa kristinuskon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta.	Oppilas tarvitsee vielä tukea kristinuskon eettisten periaatteiden soveltamisessa omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta.
T11 Oppilas harjoittelee keskustelemaan, ilmaisemaan rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Vuorovaikutustilanteet ovat vielä epävarmoja.
T12 Oppilaalla on valittujen työtapojen kautta mahdollisuus muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.	S3	-	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6) osaaminen
4. LK				
T1 Oppilas perehtyy evankeliumikirjoihin ja Raamattuun kirkon kirjana ja uskon lähteenä sekä muihin pyhiin kirjoituksiin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Uuden testamentin, keskeisiä kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Raamatun rakenteen.	Oppilas on tutustunut Raamatun, erityisesti Uuden testamentin keskeisiin kertomuksiin sekä Raamatun rakenteeseen.
T2 Oppilas tutustuu kirkon mysteerioihin sekä kirkkoon jumalanpalveluspaikkana, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Oppilas tutustuu kirkon keskeisiin juhliin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa kirkon mysteerioita. Oppilas tunnistaa kirkon jumalanpalveluspaikkana sekä kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Oppilas tunnistaa ortodoksisen kirkkovuoden tärkeimpiä juhlia.	Oppilas on tutustunut kirkon mysteerioihin sekä kirkkoon jumalanpalveluspaikkana, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Oppilas tietää ortodoksisen kirkkovuoden tärkeimpiä juhlia.
T3 Oppilas tunnistaa kirkkorakennuksen ja jumalanpalvelusten symboliikkaa.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas tunnistaa kirkkorakennukseen ja jumalanpalveluksiin liittyvää symboliikkaa.	Oppilas on tutustunut kirkkorakennuksen ja jumalanpalvelusten symboliikkaan.
T4 Oppilas opettelee etsimään tietoa mm. paikkakunnalla vaikuttavista uskonnollisista yhteisöistä monipuolisia lähteitä käyttäen.	S1, S2	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa alustavasti etsiä tietoa mm. paikkakunnalla vaikuttavista uskonnollisista yhteisöistä monipuolisia lähteitä käyttäen.	Oppilas on harjoitellut etsimään tietoa mm. paikkakunnalla vaikuttavista uskonnollisista yhteisöistä monipuolisia lähteitä käyttäen.
T5 Oppilasta tietää lähialueen uskontoja ja uskonnollisia yhteisöjä.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää lähialueen uskontoja ja uskonnollisia yhteisöjä.	Oppilas on tutustunut lähialueen uskontoihin ja uskonnollisiin yhteisöihin.

T6 Oppilas tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteisiin.	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.	Oppilas on tutustunut juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteisiin.
T7 Oppilas harjoittelee hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas osaa yhdistää pyhän käsitteen mysteerioihin.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää mitä on pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa tapahtuva hyvä käytös. Oppilas osaa yhdistää pyhän käsitteen mysteerioihin.	Oppilas on harjoitellut hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas on tutustunut pyhän käsitteeseen mysteerioiden yhteydessä.
T8 Oppilas käsittelee keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten ja arjen kokemusten avulla.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee Uuden testamentin keskeisiä kertomuksia (Jeesuksen elämä, lähipiiri ja opetukset Jumalan huolenpidosta). Oppilas ymmärtää Isä meidän -rukouksen.	Oppilas on tutustunut Uuden testamentin keskeisiin kertomuksiin sekä Isä meidän -rukoukseen.
T9 Oppilasta tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas on tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen ja sen merkityksen yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	Oppilas on tutustunut YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen yksilön ja yhteisön näkökulmasta.
T10 Oppilas arvioi tekemiään valintoja ja pohtii toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja ortodoksista	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä. Oppilas ei vielä tunnista moraaliseen päätöksentekoon

etiikkaa hyödyntäen.			vaikuttavia tekijöitä.	vaikuttavia tekijöitä.
T11 Oppilas harjoittelee keskustelemaan, ilmaisemaan rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan ja opettelee ottamaan toisen huomioon.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas kuitenkin osallistuu vuorovaikutustilanteisiin jonkin verran.
T12 Oppilaalla on valittujen työtapojen kautta mahdollisuus muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.	S3	-	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6) osaaminen
5. LK				
T1 Oppilas perehtyy varhaisen kristillisyyden merkitykseen kristinuskon kehittymisessä maailmanuskonnoksi.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee varhaisen kristillisyyden merkityksen kristinuskon kehittymisessä maailmanuskonnoksi.	Oppilas on tutustunut varhaisen kristillisyyden merkitykseen kristinuskon kehittymisessä maailmanuskonnoksi.
T2 Oppilas perehtyy liturgisen elämän peruspiirteisiin sekä kirkkomusiikkiin ja ikonitaiteeseen. Oppilas perehtyy kirkon juhliin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee liturgisen elämän peruspiirteisiin sekä kirkkomusiikkia ja ikonitaidetta. Oppilas on perehtynyt kirkon juhliin.	Oppilas on tutustunut liturgisen elämän peruspiirteisiin sekä kirkkomusiikkiin ja ikonitaiteeseen. Oppilas on perehtynyt kirkon juhliin.
T3 Oppilas tunnistaa ja ymmärtää ortodoksisen ikonitaiteen, rukousperinteen sekä kirkkoveisujen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas ei vielä osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4 Oppilas harjoittelee kuvanlukemista kirkkotaiteessa ja kirkkoveisujen tekstien tulkitsemista. Oppilas etsii tietoa monipuolisista lähteistä ja pohtii alustavasti tiedon luotettavuutta. Oppilas osaa käyttää Raamattua.	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.	Oppilas tarvitsee tukea hakiessaan tietoa eri lähteistä ja harjoitellessaan arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.

T5 Oppilas tuntee kirkon synnyn vaiheita ja Suomen katsomuksellisia juuria ja nykytilaa.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.	Oppilas huomaa, että uskonnoilla on merkitystä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.
T6				
T7 Oppilas osaa käyttäytyä asianmukaisesti pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas ymmärtää pyhyyden merkitystä uskonnoissa ja tiedostaa itselleen pyhiä asioita.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää mitä on pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa tapahtuva hyvä käytös. Oppilas ymmärtää pyhyyden merkitystä uskonnoissa ja tiedostaa itselleen pyhiä asioita.	Oppilas on harjoitellut hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas on tietää pyhyyden merkityksen uskonnoissa.
T8 Oppilas tutustuu ortodoksisen kirkon keskeiseen eettiseen opetukseen.	S1,S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee ortodoksisen kirkon keskeistä eettistä opetusta.	Oppilas tunnistaa joitakin ortodoksisen kirkon keskeisiä eettisiä opetuksia.
T9 Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	Oppilas on tutustunut ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviin arvoihin yksilön ja yhteisön näkökulmasta.
T10 Oppilas tuntee arvo-käsitteen ja osaa yhdistää sen omaan ajatteluunsa.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän.	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä. Oppilas tunnistaa

Oppilas pohtii elämänkysymyksiinsä liittyviä valintoja ja arvoja niiden taustalla sekä vaikutusta kestävään tulevaisuuteen.			Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.	alustavasti moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa joitakin arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
T11 Oppilas osaa ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan ja ottaa toisen huomioon. Oppilas harjoittelee perustelemaan omia näkemyksiään.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T12 Oppilaalla on valittujen työtapojen kautta mahdollisuus muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.	S3	-	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ortodoksisen uskonnon arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
3. LK				
T1 Oppilas perehtyy Raamattuun ja pyhiin kertomuksiin sekä niiden opetuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamattua ja pyhiä kertomuksia sekä niiden opetuksia ortodoksisesta näkökulmasta.	Oppilas on tutustunut Raamattuun ja pyhiin kertomuksiin sekä niiden opetuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.
T2 Oppilas tutustuu kirkon jumalanpalvelusperinteeseen ja joihinkin mysteerioihin sekä keskeisiin rukouksiin. Oppilas tutustuu kirkkoon uskonnollisena rakennuksena. Oppilas tutustuu kirkon keskeisiin juhliin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, Uskonnon monilukutaito	Oppilas on tutustunut kirkkoon uskonnollisena rakennuksena. Oppilas tuntee jumalanpalvelus-käsitteen, joitakin keskeisiä rukouksia ja mysteerioita. Oppilas tietää alustavasti tärkeimmät kirkkovuoden juhlat.	Oppilas on tutustunut kirkkoon uskonnollisena rakennuksena. Oppilas tunnistaa jumalanpalvelus-käsitteen, joitakin keskeisiä rukouksia ja mysteerioita. Oppilas tietää alustavasti kirkkovuoden juhlia.
T3 Oppilas pohtii Raamatun kertomusten vertauskuvallisuutta sekä yleisimpien ortodoksisten tapojen sanatonta viestintää.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas on tutustunut joihinkin Raamatun kertomuksiin. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas on tutustunut joihinkin Raamatun kertomuksiin. Oppilas ei vielä osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4 Oppilas harjoittelee Raamatun käyttöä, kuvanlukutaitoa ikonien avulla sekä harjoittelee etsimään tietoa erilaisista lähteistä.	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa alustavasti käyttää Raamattua. Oppilas on harjoitellut kuvanlukutaitoa ikonien avulla sekä etsimään tietoa erilaisista lähteistä.	Oppilas on harjoitellut Raamatun käyttöä ja kuvanlukutaitoa ikonien avulla sekä etsimään tietoa erilaisista lähteistä.

T5 Oppilas tietää Suomen suurimmat uskonnolliset yhteisöt ja omassa koulussa opetettavia katsomuksia.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää että Suomessa on kaksi kansankirkkoa: luterilainen ja ortodoksinen kirkko. Oppilas on tutustunut omassa koulussa opetettaviin katsomuksiin.	Oppilas tietää että Suomessa on kaksi kansankirkkoa: luterilainen ja ortodoksinen kirkko. Oppilas on tutustunut omassa koulussa opetettaviin katsomuksiin.
T6 Oppilas tutustuu Abrahamin uskontojen syntyyn.	S1, S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tuntee Vanhan Testamentin patriarkka -kertomuksia.	Oppilas on tutustunut Vanhan Testamentin patriarkka -kertomuksiin.
T7 Oppilas harjoittelee hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas tietää pyhän käsitteen ja osaa yhdistää sen uskontoon, kirkkorakennukseen ja Raamattuun.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää mitä on pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa tapahtuva hyvä käytös. Oppilas osaa yhdistää pyhän käsitteen uskontoon, kirkkorakennukseen ja Raamattuun.	Oppilas on harjoitellut hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas on tutustunut pyhän käsitteeseen.
T8 Oppilas tutustuu Vanhan Testamentin keskeiseen eettiseen opetukseen. Oppilas käsittelee keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Raamatusta valittujen kertomusten ja oman elämän kokemusten avulla.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee Vanhan testamentin alku- ja patriarkka kertomuksia. Oppilas osaa tarkastella Kymmentä käskyä etiikan näkökulmasta.	Oppilas on tutustunut Vanhan testamentin kertomuksiin sekä Kymmeneen käskyyn.
T9	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen	Oppilas tietää, että on olemassa

Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen.			oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.	YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja on tutustunut sen sisältöön.
T10 Oppilas pohtii ja arvioi tekemiään valintoja.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa jo hieman soveltaa kristinuskon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta.	Oppilas tarvitsee vielä tukea kristinuskon eettisten periaatteiden soveltamisessa omassa pohdinnassaan omastatunnosta, anteeksipyytämisestä ja -antamisesta.
T11 Oppilas harjoittelee keskustelemaan, ilmaisemaan rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Vuorovaikutustilanteet ovat vielä epävarmoja.
T12 Oppilaalla on valittujen työtapojen kautta mahdollisuus muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.	S3	-	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6) osaaminen
4. LK				
T1 Oppilas perehtyy evankeliumikirjoihin ja Raamattuun kirkon kirjana ja uskon lähteenä sekä muihin pyhiin kirjoituksiin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee Raamatun, erityisesti Uuden testamentin, keskeisiä kertomuksia. Oppilas tuntee alustavasti Raamatun rakenteen.	Oppilas on tutustunut Raamatun, erityisesti Uuden testamentin keskeisiin kertomuksiin sekä Raamatun rakenteeseen.
T2 Oppilas tutustuu kirkon mysteerioihin sekä kirkkoon jumalanpalveluspaikkana, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Oppilas tutustuu kirkon keskeisiin juhliin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tunnistaa kirkon mysteerioita. Oppilas tunnistaa kirkon jumalanpalveluspaikkana sekä kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Oppilas tunnistaa ortodoksisen kirkkovuoden tärkeimpiä juhlia.	Oppilas on tutustunut kirkon mysteerioihin sekä kirkkoon jumalanpalveluspaikkana, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Oppilas tietää ortodoksisen kirkkovuoden tärkeimpiä juhlia.
T3 Oppilas tunnistaa kirkkorakennuksen ja jumalanpalvelusten symboliikkaa.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas tunnistaa kirkkorakennukseen ja jumalanpalveluksiin liittyvää symboliikkaa.	Oppilas on tutustunut kirkkorakennuksen ja jumalanpalvelusten symboliikkaan.
T4 Oppilas opettelee etsimään tietoa mm. paikkakunnalla vaikuttavista uskonnollisista yhteisöistä monipuolisia lähteitä käyttäen.	S1, S2	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa alustavasti etsiä tietoa mm. paikkakunnalla vaikuttavista uskonnollisista yhteisöistä monipuolisia lähteitä käyttäen.	Oppilas on harjoitellut etsimään tietoa mm. paikkakunnalla vaikuttavista uskonnollisista yhteisöistä monipuolisia lähteitä käyttäen.
T5 Oppilasta tietää lähialueen uskontoja ja uskonnollisia yhteisöjä.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää lähialueen uskontoja ja uskonnollisia yhteisöjä.	Oppilas on tutustunut lähialueen uskontoihin ja uskonnollisiin yhteisöihin.

T6 Oppilas tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteisiin.	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tietää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.	Oppilas on tutustunut juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteisiin.
T7 Oppilas harjoittelee hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas osaa yhdistää pyhän käsitteen mysteerioihin.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää mitä on pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa tapahtuva hyvä käytös. Oppilas osaa yhdistää pyhän käsitteen mysteerioihin.	Oppilas on harjoitellut hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas on tutustunut pyhän käsitteeseen mysteerioiden yhteydessä.
T8 Oppilas käsittelee keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten ja arjen kokemusten avulla.	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee Uuden testamentin keskeisiä kertomuksia (Jeesuksen elämä, lähipiiri ja opetukset Jumalan huolenpidosta). Oppilas ymmärtää Isä meidän -rukouksen.	Oppilas on tutustunut Uuden testamentin keskeisiin kertomuksiin sekä Isä meidän -rukoukseen.
T9 Oppilasta tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas on tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen ja sen merkityksen yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	Oppilas on tutustunut YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen yksilön ja yhteisön näkökulmasta.
T10 Oppilas arvioi tekemiään valintoja ja pohtii toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja ortodoksista	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän. Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä. Oppilas ei vielä tunnista moraaliseen päätöksentekoon

etiikkaa hyödyntäen.			vaikuttavia tekijöitä.	vaikuttavia tekijöitä.
T11 Oppilas harjoittelee keskustelemaan, ilmaisemaan rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan ja opettelee ottamaan toisen huomioon.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas kuitenkin osallistuu vuorovaikutustilanteisiin jonkin verran.
T12 Oppilaalla on valittujen työtapojen kautta mahdollisuus muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.	S3	-	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä (8) osaaminen	Kohtalainen (6) osaaminen
5. LK				
T1 Oppilas perehtyy varhaisen kristillisyyden merkitykseen kristinuskon kehittymisessä maailmanuskonnoksi.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee varhaisen kristillisyyden merkityksen kristinuskon kehittymisessä maailmanuskonnoksi.	Oppilas on tutustunut varhaisen kristillisyyden merkitykseen kristinuskon kehittymisessä maailmanuskonnoksi.
T2 Oppilas perehtyy liturgisen elämän peruspiirteisiin sekä kirkkomusiikkiin ja ikonitaiteeseen. Oppilas perehtyy kirkon juhliin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas tuntee liturgisen elämän peruspiirteisiin sekä kirkkomusiikkia ja ikonitaidetta. Oppilas on perehtynyt kirkon juhliin.	Oppilas on tutustunut liturgisen elämän peruspiirteisiin sekä kirkkomusiikkiin ja ikonitaiteeseen. Oppilas on perehtynyt kirkon juhliin.
T3 Oppilas tunnistaa ja ymmärtää ortodoksisen ikonitaiteen, rukousperinteen sekä kirkkoveisujen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.	Oppilas ei vielä osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
T4 Oppilas harjoittelee kuvanlukemista kirkkotaiteessa ja kirkkoveisujen tekstien tulkitsemista. Oppilas etsii tietoa monipuolisista lähteistä ja pohtii alustavasti tiedon luotettavuutta. Oppilas osaa käyttää Raamattua.	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.	Oppilas tarvitsee tukea hakiessaan tietoa eri lähteistä ja harjoitellessaan arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta.

T5 Oppilas tuntee kirkon synnyn vaiheita ja Suomen katsomuksellisia juuria ja nykytilaa.	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.	Oppilas huomaa, että uskonnoilla on merkitystä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa.
T6				
T7 Oppilas osaa käyttäytyä asianmukaisesti pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas ymmärtää pyhyyden merkitystä uskonnoissa ja tiedostaa itselleen pyhiä asioita.	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää mitä on pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa tapahtuva hyvä käytös. Oppilas ymmärtää pyhyyden merkitystä uskonnoissa ja tiedostaa itselleen pyhiä asioita.	Oppilas on harjoitellut hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa. Oppilas on tietää pyhyyden merkityksen uskonnoissa.
T8 Oppilas tutustuu ortodoksisen kirkon keskeiseen eettiseen opetukseen.	S1,S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tuntee ortodoksisen kirkon keskeistä eettistä opetusta.	Oppilas tunnistaa joitakin ortodoksisen kirkon keskeisiä eettisiä opetuksia.
T9 Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.	Oppilas on tutustunut ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviin arvoihin yksilön ja yhteisön näkökulmasta.
T10 Oppilas tuntee arvo-käsitteen ja osaa yhdistää sen omaan ajatteluunsa.	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa arvioida toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän.	Oppilas tarvitsee vielä tukea arvioidessaan toimintansa eettisyyttä. Oppilas tunnistaa

Oppilas pohtii elämänkysymyksiinsä liittyviä valintoja ja arvoja niiden taustalla sekä vaikutusta kestävään tulevaisuuteen.			Oppilas tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.	alustavasti moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa kertoa joitakin arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
T11 Oppilas osaa ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan ja ottaa toisen huomioon. Oppilas harjoittelee perustelemaan omia näkemyksiään.	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan epävarmasti. Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T12 Oppilaalla on valittujen työtapojen kautta mahdollisuus muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.	S3	-	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ortodoksisen uskonnon arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas perehtyy Raamattuun ja pyhiin kertomuksiin sekä niiden opetuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Ymmärretään, että ortodoksisen kirkkovuoden juhlat voidaan jakaa pieniin ja suuriin juhliin. Tutustutaan tavallisimpiin kirkkoveisuihin kuten Totisesti on kohtuullista ja Iloitse Jumalanäiti. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa alkurukouksiin ja paastorukoukseen.

Tarkastellaan Raamatun Vanhaa ja Uutta testamenttia ortodoksisen uskonnon näkökulmasta. Oppilas tutustuu Jeesuksen opetuksiin ja ihmetekoihin. Tutustutaan Raamatun kertomusten vertauskuvauksellisuuteen. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita.

Tarkastellaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tutustutaan liturgiaan ja ehtoollisen mysteerioon. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin kuten kodinpyhitykseen, kiitosrukoushetkeen ja panihidaan.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu kirkon jumalanpalvelusperinteeseen ja joihinkin mysteerioihin sekä keskeisiin rukouksiin. Oppilas tutustuu kirkkoon uskonnollisena rakennuksena.

Oppilas tutustuu ortodoksisen uskonnon keskeisiin juhliin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Ymmärretään, että ortodoksisen kirkkovuoden juhlat voidaan jakaa pieniin ja suuriin juhliin. Tutustutaan tavallisimpiin kirkkoveisuihin kuten Totisesti on kohtuullista ja Iloitse Jumalanäiti. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa alkurukouksiin ja paastorukoukseen.

Tarkastellaan Raamatun Vanhaa ja Uutta testamenttia ortodoksisen uskonnon näkökulmasta. Oppilas tutustuu Jeesuksen opetuksiin ja ihmetekoihin. Tutustutaan Raamatun kertomusten vertauskuvauksellisuuteen. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita.

Tarkastellaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tutustutaan liturgiaan ja ehtoollisen mysteerioon. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin kuten kodinpyhitykseen, kiitosrukoushetkeen ja panihidaan.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas pohtii Raamatun kertomusten vertauskuvallisuutta sekä yleisimpien ortodoksisten tapojen sanatonta viestintää.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset

arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Ymmärretään, että ortodoksisen kirkkovuoden juhlat voidaan jakaa pieniin ja suuriin juhliin. Tutustutaan tavallisimpiin kirkkoveisuihin kuten Totisesti on kohtuullista ja Iloitse Jumalanäiti. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa alkurukouksiin ja paastorukoukseen.

Tarkastellaan Raamatun Vanhaa ja Uutta testamenttia ortodoksisen uskonnon näkökulmasta. Oppilas tutustuu Jeesuksen opetuksiin ja ihmetekoihin. Tutustutaan Raamatun kertomusten vertauskuvauksellisuuteen. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita.

Tarkastellaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tutustutaan liturgiaan ja ehtoollisen mysteerioon. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin kuten kodinpyhitykseen, kiitosrukoushetkeen ja panihidaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa. Tutustutaan Suomen kansankirkkoihin ja oman koulun uskontoihin ja katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Tarkastellaan patriarkkakertomuksia Vanhassa testamentissa.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee Raamatun käyttöä, kuvanlukutaitoa ikonien avulla sekä harjoittelee etsimään tietoa erilaisista lähteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Ymmärretään, että ortodoksisen kirkkovuoden juhlat voidaan jakaa pieniin ja suuriin juhliin. Tutustutaan tavallisimpiin kirkkoveisuihin kuten Totisesti on kohtuullista ja Iloitse Jumalanäiti. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa alkurukouksiin ja paastorukoukseen.

Tarkastellaan Raamatun Vanhaa ja Uutta testamenttia ortodoksisen uskonnon näkökulmasta. Oppilas tutustuu Jeesuksen opetuksiin ja ihmetekoihin. Tutustutaan Raamatun kertomusten vertauskuvauksellisuuteen. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita.

Tarkastellaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tutustutaan liturgiaan ja ehtoollisen mysteerioon. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin kuten kodinpyhitykseen, kiitosrukoushetkeen ja panihidaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa. Tutustutaan Suomen kansankirkkoihin ja oman koulun uskontoihin ja katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Tarkastellaan patriarkkakertomuksia Vanhassa testamentissa.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitykseen ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan itsestä huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan. Tutustutaan some-etiikkaan.

Tarkastellaan 10 käskyä ortodoksisen uskonnon ja oppilaan oman elämän näkökulmasta. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien kautta. Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ulkonäön ja menestyksen näkökulmasta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tietää Suomen suurimmat uskonnolliset yhteisöt ja omassa koulussa opetettavia katsomuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Ymmärretään, että ortodoksisen kirkkovuoden juhlat voidaan jakaa pieniin ja suuriin juhliin. Tutustutaan tavallisimpiin kirkkoveisuihin kuten Totisesti on kohtuullista ja Iloitse Jumalanäiti. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa alkurukouksiin ja paastorukoukseen.

Tarkastellaan Raamatun Vanhaa ja Uutta testamenttia ortodoksisen uskonnon näkökulmasta. Oppilas tutustuu Jeesuksen opetuksiin ja ihmetekoihin. Tutustutaan Raamatun kertomusten vertauskuvauksellisuuteen. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita.

Tarkastellaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tutustutaan liturgiaan ja ehtoollisen mysteerioon. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin kuten kodinpyhitykseen, kiitosrukoushetkeen ja panihidaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa. Tutustutaan Suomen kansankirkkoihin ja oman koulun uskontoihin ja katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Tarkastellaan patriarkkakertomuksia Vanhassa testamentissa.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu Abrahamin uskontojen syntyyn.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa. Tutustutaan Suomen kansankirkkoihin ja oman koulun uskontoihin ja katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Tarkastellaan patriarkkakertomuksia Vanhassa testamentissa.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitykseen ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan itsestä huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan. Tutustutaan some-etiikkaan.

Tarkastellaan 10 käskyä ortodoksisen uskonnon ja oppilaan oman elämän näkökulmasta. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien kautta. Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ulkonäön ja menestyksen näkökulmasta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

Oppilas tietää pyhän käsitteen ja osaa yhdistää sen uskontoon, kirkkorakennukseen ja Raamattuun.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Ymmärretään, että ortodoksisen kirkkovuoden juhlat voidaan jakaa pieniin ja suuriin juhliin. Tutustutaan tavallisimpiin kirkkoveisuihin kuten Totisesti on kohtuullista ja Iloitse Jumalanäiti. Syvennetään

tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa alkurukouksiin ja paastorukoukseen.

Tarkastellaan Raamatun Vanhaa ja Uutta testamenttia ortodoksisen uskonnon näkökulmasta. Oppilas tutustuu Jeesuksen opetuksiin ja ihmetekoihin. Tutustutaan Raamatun kertomusten vertauskuvauksellisuuteen. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita.

Tarkastellaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tutustutaan liturgiaan ja ehtoollisen mysteerioon. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin kuten kodinpyhitykseen, kiitosrukoushetkeen ja panihidaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa. Tutustutaan Suomen kansankirkkoihin ja oman koulun uskontoihin ja katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Tarkastellaan patriarkkakertomuksia Vanhassa testamentissa.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitykseen ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan itsestä huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan. Tutustutaan some-etiikkaan.

Tarkastellaan 10 käskyä ortodoksisen uskonnon ja oppilaan oman elämän näkökulmasta. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien kautta. Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ulkonäön ja menestyksen näkökulmasta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu Vanhan Testamentin keskeiseen eettiseen opetukseen.

Oppilas käsittelee keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Raamatusta valittujen kertomusten ja oman elämän kokemusten avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Ymmärretään, että ortodoksisen kirkkovuoden juhlat voidaan jakaa pieniin ja suuriin juhliin. Tutustutaan tavallisimpiin kirkkoveisuihin kuten Totisesti on kohtuullista ja Iloitse Jumalanäiti. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa alkurukouksiin ja paastorukoukseen.

Tarkastellaan Raamatun Vanhaa ja Uutta testamenttia ortodoksisen uskonnon näkökulmasta. Oppilas tutustuu Jeesuksen opetuksiin ja ihmetekoihin. Tutustutaan Raamatun kertomusten vertauskuvauksellisuuteen. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita.

Tarkastellaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tutustutaan liturgiaan ja ehtoollisen mysteerioon. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin kuten kodinpyhitykseen, kiitosrukoushetkeen ja panihidaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa. Tutustutaan Suomen kansankirkkoihin ja oman koulun uskontoihin ja katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Tarkastellaan patriarkkakertomuksia Vanhassa testamentissa.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitykseen ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan itsestä huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan. Tutustutaan some-etiikkaan.

Tarkastellaan 10 käskyä ortodoksisen uskonnon ja oppilaan oman elämän näkökulmasta. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien kautta. Tarkastellaan elämää lahjana.

Pohditaan tasa-arvoa ulkonäön ja menestyksen näkökulmasta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilasta tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa. Tutustutaan Suomen kansankirkkoihin ja oman koulun uskontoihin ja katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Tarkastellaan patriarkkakertomuksia Vanhassa testamentissa.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitykseen ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan itsestä huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan. Tutustutaan some-etiikkaan.

Tarkastellaan 10 käskyä ortodoksisen uskonnon ja oppilaan oman elämän näkökulmasta. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien kautta. Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ulkonäön ja menestyksen näkökulmasta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas pohtii ja arvioi tekemiään valintoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa. Tutustutaan Suomen kansankirkkoihin ja oman koulun uskontoihin ja katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Tarkastellaan patriarkkakertomuksia Vanhassa testamentissa.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitykseen ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan itsestä huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan. Tutustutaan some-etiikkaan.

Tarkastellaan 10 käskyä ortodoksisen uskonnon ja oppilaan oman elämän näkökulmasta. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien kautta. Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ulkonäön ja menestyksen näkökulmasta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee keskustelemaan, ilmaisemaan rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja

muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Ymmärretään, että ortodoksisen kirkkovuoden juhlat voidaan jakaa pieniin ja suuriin juhliin. Tutustutaan tavallisimpiin kirkkoveisuihin kuten Totisesti on kohtuullista ja Iloitse Jumalanäiti. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa alkurukouksiin ja paastorukoukseen.

Tarkastellaan Raamatun Vanhaa ja Uutta testamenttia ortodoksisen uskonnon näkökulmasta. Oppilas tutustuu Jeesuksen opetuksiin ja ihmetekoihin. Tutustutaan Raamatun kertomusten vertauskuvauksellisuuteen. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita.

Tarkastellaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tutustutaan liturgiaan ja ehtoollisen mysteerioon. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Tutustutaan kirkollisiin toimituksiin kuten kodinpyhitykseen, kiitosrukoushetkeen ja panihidaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan pyhää ja arkea eri uskonnoissa ja kulttuureissa. Tutustutaan Suomen kansankirkkoihin ja oman koulun uskontoihin ja katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Tarkastellaan patriarkkakertomuksia Vanhassa testamentissa.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitykseen ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan itsestä huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan. Tutustutaan some-etiikkaan.

Tarkastellaan 10 käskyä ortodoksisen uskonnon ja oppilaan oman elämän näkökulmasta. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien kautta. Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ulkonäön ja menestyksen näkökulmasta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilaalla on valittujen työtapojen kautta mahdollisuus muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitykseen ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan itsestä huolehtimiseen liittyviä asioita. Harjoitellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen ihmisen huomioimista ja oman roolin ottamista vuorovaikutuksessa. Oppilasta ohjataan kehittämään keskustelutaitojaan. Tutustutaan some-etiikkaan.

Tarkastellaan 10 käskyä ortodoksisen uskonnon ja oppilaan oman elämän näkökulmasta. Tutustutaan eettisiin teemoihin Jeesuksen vertauksien kautta. Tarkastellaan elämää lahjana. Pohditaan tasa-arvoa ulkonäön ja menestyksen näkökulmasta. Tutustutaan Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas perehtyy evankeliumikirjoihin ja Raamattuun ortodoksisen kirkon kirjana ja uskon lähteenä sekä muihin pyhiin kirjoituksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä. Syvennetään tietoa ortodoksisesta paastoista ja pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa Raamatusta kirkon kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Kristuksen elämää ja opetuksia evankeliumeissa. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita. Tarkastellaan Kristuksen kahta luontoa.

Tutustutaan mysteerioihin pääpiirteittäin, erityisesti katumuksen mysteerioon. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen ja rippi-isän merkitystä.

Tutustutaan oman seurakunnan pyhiin ja niihin liittyviin kertomuksiin. Tutustutaan oppilaan suojeluspyhään.

Tutkitaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tarkastellaan kirkkorakennuksen osia ja niihin liittyvää symboliikkaa. Tutustutaan kirkolliseen esineistöön. Opitaan ikonostaasin ja reliikin käsitteet. Tutustutaan myös jumalanpalvelusten toimitukseen liittyvään symboliikkaan kuten saattoihin.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu kirkon mysteerioihin sekä kirkkoon jumalanpalveluspaikkana, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan.

Oppilas tutustuu ortodoksisen uskonnon keskeisiin juhliin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä. Syvennetään tietoa ortodoksisesta paastoista ja pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa Raamatusta kirkon kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Kristuksen elämää ja opetuksia evankeliumeissa. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita. Tarkastellaan Kristuksen kahta luontoa.

Tutustutaan mysteerioihin pääpiirteittäin, erityisesti katumuksen mysteerioon. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen ja rippi-isän merkitystä.

Tutustutaan oman seurakunnan pyhiin ja niihin liittyviin kertomuksiin. Tutustutaan oppilaan suojeluspyhään.

Tutkitaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tarkastellaan kirkkorakennuksen osia ja niihin liittyvää symboliikkaa. Tutustutaan kirkolliseen esineistöön. Opitaan ikonostaasin ja reliikin käsitteet. Tutustutaan myös jumalanpalvelusten toimitukseen liittyvään symboliikkaan kuten saattoihin.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tunnistaa kirkkorakennuksen ja jumalanpalvelusten symboliikkaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä. Syvennetään tietoa ortodoksisesta paastoista ja pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa Raamatusta kirkon kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Kristuksen elämää ja opetuksia evankeliumeissa. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita. Tarkastellaan Kristuksen kahta luontoa.

Tutustutaan mysteerioihin pääpiirteittäin, erityisesti katumuksen mysteerioon. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen ja rippi-isän merkitystä.

Tutustutaan oman seurakunnan pyhiin ja niihin liittyviin kertomuksiin. Tutustutaan oppilaan suojeluspyhään.

Tutkitaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tarkastellaan kirkkorakennuksen osia ja niihin liittyvää symboliikkaa. Tutustutaan kirkolliseen esineistöön. Opitaan ikonostaasin ja reliikin käsitteet. Tutustutaan myös jumalanpalvelusten toimitukseen liittyvään symboliikkaan kuten saattoihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan ortodoksista paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Tutustutaan lähialueen uskontoihin, mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas opettelee etsimään tietoa mm. paikkakunnalla vaikuttavista uskonnollisista yhteisöistä monipuolisia lähteitä käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä. Syvennetään tietoa ortodoksisesta paastoista ja pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa Raamatusta kirkon kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Kristuksen elämää ja opetuksia evankeliumeissa. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita. Tarkastellaan Kristuksen kahta luontoa.

Tutustutaan mysteerioihin pääpiirteittäin, erityisesti katumuksen mysteerioon. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen ja rippi-isän merkitystä.

Tutustutaan oman seurakunnan pyhiin ja niihin liittyviin kertomuksiin. Tutustutaan oppilaan suojeluspyhään.

Tutkitaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tarkastellaan kirkkorakennuksen osia ja niihin liittyvää symboliikkaa. Tutustutaan kirkolliseen esineistöön. Opitaan ikonostaasin ja reliikin käsitteet. Tutustutaan myös jumalanpalvelusten toimitukseen liittyvään symboliikkaan kuten saattoihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä

ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan ortodoksista paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Tutustutaan lähialueen uskontoihin, mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan epäitsekkyyttä. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Käsitellään rakkauden kaksoiskäskyä. Pohditaan tasa-arvoa eri-ikäisten ihmisten ja terveyden näkökulmasta. Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tietää lähialueen uskontoja ja uskonnollisia yhteisöjä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä. Syvennetään tietoa ortodoksisesta paastoista ja pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa Raamatusta kirkon kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Kristuksen elämää ja opetuksia evankeliumeissa. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita. Tarkastellaan Kristuksen kahta luontoa.

Tutustutaan mysteerioihin pääpiirteittäin, erityisesti katumuksen mysteerioon. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen ja rippi-isän merkitystä.

Tutustutaan oman seurakunnan pyhiin ja niihin liittyviin kertomuksiin. Tutustutaan oppilaan suojeluspyhään.

Tutkitaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tarkastellaan kirkkorakennuksen osia ja niihin liittyvää symboliikkaa. Tutustutaan kirkolliseen esineistöön. Opitaan ikonostaasin ja reliikin käsitteet. Tutustutaan myös jumalanpalvelusten toimitukseen liittyvään symboliikkaan kuten saattoihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta

katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan ortodoksista paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Tutustutaan lähialueen uskontoihin, mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin

uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan ortodoksista paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Tutustutaan lähialueen uskontoihin, mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan epäitsekkyyttä. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Käsitellään rakkauden kaksoiskäskyä. Pohditaan tasa-arvoa eri-ikäisten ihmisten ja terveyden näkökulmasta. Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

Oppilas osaa yhdistää pyhän käsitteen mysteerioihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä. Syvennetään tietoa ortodoksisesta paastoista ja pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa Raamatusta kirkon kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Kristuksen elämää ja opetuksia evankeliumeissa. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita. Tarkastellaan Kristuksen kahta luontoa.

Tutustutaan mysteerioihin pääpiirteittäin, erityisesti katumuksen mysteerioon. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen ja rippi-isän merkitystä.

Tutustutaan oman seurakunnan pyhiin ja niihin liittyviin kertomuksiin. Tutustutaan oppilaan suojeluspyhään.

Tutkitaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tarkastellaan kirkkorakennuksen osia ja niihin liittyvää symboliikkaa. Tutustutaan kirkolliseen esineistöön. Opitaan ikonostaasin ja reliikin käsitteet. Tutustutaan myös jumalanpalvelusten toimitukseen liittyvään symboliikkaan kuten saattoihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan ortodoksista paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Tutustutaan lähialueen uskontoihin, mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan epäitsekkyyttä. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Käsitellään rakkauden kaksoiskäskyä. Pohditaan tasa-arvoa eri-ikäisten ihmisten ja terveyden näkökulmasta. Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas käsittelee keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten ja arjen kokemusten avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä. Syvennetään tietoa ortodoksisesta paastoista ja pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa Raamatusta kirkon kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Kristuksen elämää ja opetuksia evankeliumeissa. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita. Tarkastellaan Kristuksen kahta luontoa.

Tutustutaan mysteerioihin pääpiirteittäin, erityisesti katumuksen mysteerioon. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen ja rippi-isän merkitystä.

Tutustutaan oman seurakunnan pyhiin ja niihin liittyviin kertomuksiin. Tutustutaan oppilaan suojeluspyhään.

Tutkitaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tarkastellaan kirkkorakennuksen osia ja niihin liittyvää symboliikkaa. Tutustutaan kirkolliseen esineistöön. Opitaan ikonostaasin ja reliikin käsitteet. Tutustutaan myös jumalanpalvelusten toimitukseen liittyvään symboliikkaan kuten saattoihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan ortodoksista paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Tutustutaan lähialueen uskontoihin, mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan epäitsekkyyttä. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Käsitellään rakkauden kaksoiskäskyä. Pohditaan tasa-arvoa eri-ikäisten ihmisten ja terveyden näkökulmasta. Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan ortodoksista paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Tutustutaan lähialueen uskontoihin, mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan epäitsekkyyttä. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Käsitellään rakkauden kaksoiskäskyä. Pohditaan tasa-arvoa eri-ikäisten ihmisten ja terveyden näkökulmasta. Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas arvioi tekemiään valintoja ja pohtii toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja ortodoksista etiikkaa hyödyntäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan ortodoksista paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Tutustutaan lähialueen uskontoihin, mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan epäitsekkyyttä. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Käsitellään rakkauden kaksoiskäskyä. Pohditaan tasa-arvoa eri-ikäisten ihmisten ja terveyden näkökulmasta. Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee keskustelemaan, ilmaisemaan rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan ja opettelee ottamaan toisen huomioon.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa

otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas ymmärtää ajan pyhittämisen käsitteen ja että ortodoksiseen kirkkovuoteen sisältyy arki- ja pyhäpäiviä. Syvennetään tietoa ortodoksisesta paastoista ja pääsiäisen ajan tapahtumista.

Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa Raamatusta kirkon kirjana ja uskon lähteenä. Tarkastellaan Kristuksen elämää ja opetuksia evankeliumeissa. Harjoitellaan Raamatun käytön perusteita. Tarkastellaan Kristuksen kahta luontoa.

Tutustutaan mysteerioihin pääpiirteittäin, erityisesti katumuksen mysteerioon. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen ja rippi-isän merkitystä.

Tutustutaan oman seurakunnan pyhiin ja niihin liittyviin kertomuksiin. Tutustutaan oppilaan suojeluspyhään.

Tutkitaan erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia. Tarkastellaan kirkkorakennuksen osia ja niihin liittyvää symboliikkaa. Tutustutaan kirkolliseen esineistöön. Opitaan ikonostaasin ja reliikin käsitteet. Tutustutaan myös jumalanpalvelusten toimitukseen liittyvään symboliikkaan kuten saattoihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Abrahamin uskontoihin ja niiden syntyhistoriaan, opin yhteisiin piirteisiin ja pyhiin kirjoihin. Tarkastellaan ortodoksista paastoa, pyhiä ihmisiä ja näkymätöntä maailmaa.

Tutustutaan lähialueen uskontoihin, mahdollisesti asiantuntijavierailijoiden ja vierailujen avulla.

Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä

eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan epäitsekkyyttä. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Käsitellään rakkauden kaksoiskäskyä. Pohditaan tasa-arvoa eri-ikäisten ihmisten ja terveyden näkökulmasta. Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilaalla on valittujen työtapojen kautta mahdollisuus muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan epäitsekkyyttä. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Käsitellään rakkauden kaksoiskäskyä. Pohditaan tasa-arvoa eri-ikäisten ihmisten ja terveyden näkökulmasta. Syvennetään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen liittyvää tietämystä oppilaan omassa elämässä. Opetuksessa huomioidaan Lapsenoikeuksien päivä 20.11.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas perehtyy varhaisen kristillisyyden merkitykseen kristinuskon kehittymisessä maailmanuskonnoksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja ikonitaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Opetuksessa tarkastellaan erityisesti Kristuksen ja Jumalanäidin juhlia. Syvennetään tietoa pääsiäisestä sekä helatorstaista ja helluntaista.

Perehdytään Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään. Tarkastellaan Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutustutaan ortodoksisiin kirkkoisiin, pyhiin ihmisiin ja marttyyrin käsitteeseen. Tutustutaan pappeuden mysteerioon.

Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa ehtooveisuun. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa ortodoksisen kirkon opista. Tutustutaan ortodoksisen kirkon uskontunnustukseen. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas perehtyy liturgisen elämän peruspiirteisiin sekä kirkkomusiikkiin ja ikonitaiteeseen.

Oppilas perehtyy ortodoksisen uskonnon keskeisiin juhliin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja ikonitaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Opetuksessa tarkastellaan erityisesti Kristuksen ja Jumalanäidin juhlia. Syvennetään tietoa pääsiäisestä sekä helatorstaista ja helluntaista.

Perehdytään Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään. Tarkastellaan Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutustutaan ortodoksisiin kirkkoisiin, pyhiin ihmisiin ja marttyyrin käsitteeseen. Tutustutaan pappeuden mysteerioon.

Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa ehtooveisuun. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa ortodoksisen kirkon opista. Tutustutaan ortodoksisen kirkon uskontunnustukseen. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää ortodoksisen ikonitaiteen, rukousperinteen sekä kirkkoveisujen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja ikonitaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Opetuksessa tarkastellaan erityisesti Kristuksen ja Jumalanäidin juhlia. Syvennetään tietoa pääsiäisestä sekä helatorstaista ja helluntaista.

Perehdytään Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään. Tarkastellaan Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutustutaan ortodoksisiin kirkkoisiin, pyhiin ihmisiin ja marttyyrin käsitteeseen. Tutustutaan pappeuden mysteerioon.

Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa ehtooveisuun. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa ortodoksisen kirkon opista. Tutustutaan ortodoksisen kirkon uskontunnustukseen. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan katolisuutta ja apostolisuutta kristinuskossa. Tarkastellaan ortodoksisuutta Suomessa, Euroopassa ja maailmassa eli globaalia ortodoksisuutta.

Tutustutaan lähiympäristön muihin uskontoihin ja kirkkoihin, erityisesti evankelisluterilainen ja roomalaiskatolilainen. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko huomioiden. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee kuvanlukemista kirkkotaiteessa ja kirkkoveisujen tekstien tulkitsemista. Oppilas etsii tietoa monipuolisista lähteistä ja pohtii alustavasti tiedon luotettavuutta.

Oppilas osaa käyttää Raamattua.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja ikonitaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Opetuksessa tarkastellaan erityisesti Kristuksen ja Jumalanäidin juhlia. Syvennetään tietoa pääsiäisestä sekä helatorstaista ja helluntaista.

Perehdytään Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään. Tarkastellaan Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutustutaan ortodoksisiin kirkkoisiin, pyhiin ihmisiin ja marttyyrin käsitteeseen. Tutustutaan pappeuden mysteerioon.

Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa ehtooveisuun. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa ortodoksisen kirkon opista. Tutustutaan ortodoksisen kirkon uskontunnustukseen. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan katolisuutta ja apostolisuutta kristinuskossa. Tarkastellaan ortodoksisuutta Suomessa, Euroopassa ja maailmassa eli globaalia ortodoksisuutta.

Tutustutaan lähiympäristön muihin uskontoihin ja kirkkoihin, erityisesti evankelisluterilainen ja roomalaiskatolilainen. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko huomioiden. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta. Käsitellään viihderiippuvuutta.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tuntee kirkon synnyn vaiheita ja Suomen katsomuksellisia juuria ja nykytilaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja ikonitaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Opetuksessa tarkastellaan erityisesti Kristuksen ja Jumalanäidin juhlia. Syvennetään tietoa pääsiäisestä sekä helatorstaista ja helluntaista.

Perehdytään Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään. Tarkastellaan Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutustutaan ortodoksisiin kirkkoisiin, pyhiin ihmisiin ja marttyyrin käsitteeseen. Tutustutaan pappeuden mysteerioon.

Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa ehtooveisuun. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa ortodoksisen kirkon opista. Tutustutaan ortodoksisen kirkon uskontunnustukseen. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan katolisuutta ja apostolisuutta kristinuskossa. Tarkastellaan ortodoksisuutta Suomessa, Euroopassa ja maailmassa eli globaalia ortodoksisuutta.

Tutustutaan lähiympäristön muihin uskontoihin ja kirkkoihin, erityisesti evankelisluterilainen ja roomalaiskatolilainen. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko huomioiden. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa käyttäytyä asianmukaisesti pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

Oppilas ymmärtää pyhyyden merkitystä uskonnoissa ja tiedostaa itselleen pyhiä asioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja ikonitaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Opetuksessa tarkastellaan erityisesti Kristuksen ja Jumalanäidin juhlia. Syvennetään tietoa pääsiäisestä sekä helatorstaista ja helluntaista.

Perehdytään Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään. Tarkastellaan Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutustutaan ortodoksisiin kirkkoisiin, pyhiin ihmisiin ja marttyyrin käsitteeseen. Tutustutaan pappeuden mysteerioon.

Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa ehtooveisuun. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa ortodoksisen kirkon opista. Tutustutaan ortodoksisen kirkon uskontunnustukseen. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan katolisuutta ja apostolisuutta kristinuskossa. Tarkastellaan ortodoksisuutta Suomessa, Euroopassa ja maailmassa eli globaalia ortodoksisuutta.

Tutustutaan lähiympäristön muihin uskontoihin ja kirkkoihin, erityisesti evankelisluterilainen ja roomalaiskatolilainen. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko huomioiden. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta. Käsitellään viihderiippuvuutta.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu ortodoksisen kirkon keskeiseen eettiseen opetukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja ikonitaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Opetuksessa tarkastellaan erityisesti Kristuksen ja Jumalanäidin juhlia. Syvennetään tietoa pääsiäisestä sekä helatorstaista ja helluntaista.

Perehdytään Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään. Tarkastellaan Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutustutaan ortodoksisiin kirkkoisiin, pyhiin ihmisiin ja marttyyrin käsitteeseen. Tutustutaan pappeuden mysteerioon.

Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa ehtooveisuun. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa ortodoksisen kirkon opista. Tutustutaan ortodoksisen kirkon uskontunnustukseen. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan katolisuutta ja apostolisuutta kristinuskossa. Tarkastellaan ortodoksisuutta Suomessa, Euroopassa ja maailmassa eli globaalia ortodoksisuutta.

Tutustutaan lähiympäristön muihin uskontoihin ja kirkkoihin, erityisesti evankelisluterilainen ja roomalaiskatolilainen. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko huomioiden. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta. Käsitellään viihderiippuvuutta.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan katolisuutta ja apostolisuutta kristinuskossa. Tarkastellaan ortodoksisuutta Suomessa, Euroopassa ja maailmassa eli globaalia ortodoksisuutta.

Tutustutaan lähiympäristön muihin uskontoihin ja kirkkoihin, erityisesti evankelisluterilainen ja roomalaiskatolilainen. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko huomioiden. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön

elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta. Käsitellään viihderiippuvuutta.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tuntee arvo-käsitteen ja osaa yhdistää sen omaan ajatteluunsa.

Oppilas pohtii elämänkysymyksiinsä liittyviä valintoja ja arvoja niiden taustalla sekä vaikutusta kestävään tulevaisuuteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan katolisuutta ja apostolisuutta kristinuskossa. Tarkastellaan ortodoksisuutta Suomessa, Euroopassa ja maailmassa eli globaalia ortodoksisuutta.

Tutustutaan lähiympäristön muihin uskontoihin ja kirkkoihin, erityisesti evankelisluterilainen ja roomalaiskatolilainen. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko huomioiden. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta. Käsitellään viihderiippuvuutta.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan ja ottaa toisen huomioon. Oppilas harjoittelee perustelemaan omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa

uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoa kirkkomusiikista ja ikonitaiteesta uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä. Tarkastellaan kirkkovuoden juhlia tapahtumaikoneiden ja juhlatroparien kautta. Opetuksessa tarkastellaan erityisesti Kristuksen ja Jumalanäidin juhlia. Syvennetään tietoa pääsiäisestä sekä helatorstaista ja helluntaista.

Perehdytään Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään. Tarkastellaan Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutustutaan ortodoksisiin kirkkoisiin, pyhiin ihmisiin ja marttyyrin käsitteeseen. Tutustutaan pappeuden mysteerioon.

Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä tutustumalla muun muassa ehtooveisuun. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

Syvennetään tietoa ortodoksisen kirkon opista. Tutustutaan ortodoksisen kirkon uskontunnustukseen. Syvennetään tietoa Pyhästä Kolminaisuudesta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan katolisuutta ja apostolisuutta kristinuskossa. Tarkastellaan ortodoksisuutta Suomessa, Euroopassa ja maailmassa eli globaalia ortodoksisuutta.

Tutustutaan lähiympäristön muihin uskontoihin ja kirkkoihin, erityisesti evankelisluterilainen ja roomalaiskatolilainen. Syvennetään käsitystä ekumeniasta esimerkiksi ekumeeninen rukousviikko huomioiden. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta. Käsitellään viihderiippuvuutta.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilaalla on valittujen työtapojen kautta mahdollisuus muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ympäristöystävälliseen ja ekososiaaliseen ajatteluun sekä kestävään elämään ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan filantropiaa, globaalia vastuuta ja pakolaisuutta. Käsitellään kultaista sääntöä. Tarkastellaan ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisenä kasvua.

Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia eri uskonnoissa. Oppilasta ohjataan kunnioittamaan eri uskontojen edustajia ja heidän näkemyksiään. Pohditaan tasa-arvoa sukupuolisen tasa-arvon näkökulmasta. Käsitellään viihderiippuvuutta.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tuntee Raamatun perusrakenteen ja ymmärtää sen merkityksen opin lähteenä sekä tuntee kirkkoisien opetuksia ja kristillisen opin muodostumisen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ajan pyhittämisestä. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta paastoineen. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista. Perehdytään erityisesti Lasaruksen lauantain ja pääsiäisen väliseen aikaan.

Syvennetään tietämystä ortodoksisen kirkon liturgiikasta. Ymmärretään, että kirkko on eukaristinen yhteisö. Tarkastellaan mysteerioita oppilaan omassa elämässä. Tutustutaan erityisesti ehtoollisen mysteerioon. Perehdytään ortodoksisen kirkon jumalanpalveluksiin. Tarkastellaan vigiliaa liturgiaa edeltävänä palveluksena. Tutustutaan liturgiaan ja paastoliturgiaan. Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä kuten Jeesuksen rukous ja rukous ennen ehtoollista.

Syvennetään tietämystä Raamatusta. Tarkastellaan Raamatun käyttöä ortodoksissa jumalanpalveluksissa pääpiirteissään. Syvennetään tietoa ortodoksisesta rukousperinteestä, kuten Jeesuksen rukous ja Rukous ehtoollisen edellä. Tutustutaan uskontunnustukseen, kirkkoisiin ja Pyhään Kolminaisuuteen Raamatussa.

Tutustutaan Suomen ortodoksiseen kirkkoon ja sen tunnuspiirteisiin. Tarkastellaan ortodoksisen kirkon diakoniatyötä ja lähetystyötä. Tutustutaan luostareihin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Nikolaosta ja Karjalan valistajia.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tuntee liturgisen elämän peruspiirteet sekä osaa kertoa mysteerioista. Oppilas tutustuu luostariin pyhänä paikkana ja tuntee sen merkityksen.

Oppilas perehtyy ortodoksisen uskonnon keskeisiin juhliin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ajan pyhittämisestä. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta paastoineen. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista. Perehdytään erityisesti Lasaruksen lauantain ja pääsiäisen väliseen aikaan.

Syvennetään tietämystä ortodoksisen kirkon liturgiikasta. Ymmärretään, että kirkko on eukaristinen yhteisö. Tarkastellaan mysteerioita oppilaan omassa elämässä. Tutustutaan erityisesti ehtoollisen mysteerioon. Perehdytään ortodoksisen kirkon jumalanpalveluksiin. Tarkastellaan vigiliaa liturgiaa edeltävänä palveluksena. Tutustutaan liturgiaan ja paastoliturgiaan. Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä kuten Jeesuksen rukous ja rukous ennen ehtoollista.

Syvennetään tietämystä Raamatusta. Tarkastellaan Raamatun käyttöä ortodoksissa jumalanpalveluksissa pääpiirteissään. Syvennetään tietoa ortodoksisesta rukousperinteestä, kuten Jeesuksen rukous ja Rukous ehtoollisen edellä. Tutustutaan uskontunnustukseen, kirkkoisiin ja Pyhään Kolminaisuuteen Raamatussa.

Tutustutaan Suomen ortodoksiseen kirkkoon ja sen tunnuspiirteisiin. Tarkastellaan ortodoksisen kirkon diakoniatyötä ja lähetystyötä. Tutustutaan luostareihin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Nikolaosta ja Karjalan valistajia.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tunnistaa ortodoksisen uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja huomaa samankaltaisuutta ja erilaisuutta muissa kristillisissä perinteissä sekä juutalaisuudessa ja islamissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ajan pyhittämisestä. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta paastoineen. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista. Perehdytään erityisesti Lasaruksen lauantain ja pääsiäisen väliseen aikaan.

Syvennetään tietämystä ortodoksisen kirkon liturgiikasta. Ymmärretään, että kirkko on eukaristinen yhteisö. Tarkastellaan mysteerioita oppilaan omassa elämässä. Tutustutaan erityisesti ehtoollisen mysteerioon. Perehdytään ortodoksisen kirkon jumalanpalveluksiin. Tarkastellaan vigiliaa liturgiaa edeltävänä palveluksena. Tutustutaan liturgiaan ja paastoliturgiaan. Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin. Ortodoksiset

koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä kuten Jeesuksen rukous ja rukous ennen ehtoollista.

Syvennetään tietämystä Raamatusta. Tarkastellaan Raamatun käyttöä ortodoksissa jumalanpalveluksissa pääpiirteissään. Syvennetään tietoa ortodoksisesta rukousperinteestä, kuten Jeesuksen rukous ja Rukous ehtoollisen edellä. Tutustutaan uskontunnustukseen, kirkkoisiin ja Pyhään Kolminaisuuteen Raamatussa.

Tutustutaan Suomen ortodoksiseen kirkkoon ja sen tunnuspiirteisiin. Tarkastellaan ortodoksisen kirkon diakoniatyötä ja lähetystyötä. Tutustutaan luostareihin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Nikolaosta ja Karjalan valistajia.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan samankaltaisuutta ja erilaisuutta muissa kristillisissä perinteissä sekä juutalaisuudessa ja islamissa.

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja arvioimaan uskontoihin liittyvää uutisointia ja tutustuu ajankohtaisiin uskontoon liittyviin aiheisiin mediassa. Oppilas etsii uskontoon ja katsomuksiin liittyvää tietoa ja arvioi sen luotettavuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ajan pyhittämisestä. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta paastoineen. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista. Perehdytään erityisesti Lasaruksen lauantain ja pääsiäisen väliseen aikaan.

Syvennetään tietämystä ortodoksisen kirkon liturgiikasta. Ymmärretään, että kirkko on eukaristinen yhteisö. Tarkastellaan mysteerioita oppilaan omassa elämässä. Tutustutaan erityisesti ehtoollisen mysteerioon. Perehdytään ortodoksisen kirkon jumalanpalveluksiin. Tarkastellaan vigiliaa liturgiaa edeltävänä palveluksena. Tutustutaan liturgiaan ja paastoliturgiaan. Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä kuten Jeesuksen rukous ja rukous ennen ehtoollista.

Syvennetään tietämystä Raamatusta. Tarkastellaan Raamatun käyttöä ortodoksissa jumalanpalveluksissa pääpiirteissään. Syvennetään tietoa ortodoksisesta rukousperinteestä, kuten Jeesuksen rukous ja Rukous ehtoollisen edellä. Tutustutaan uskontunnustukseen, kirkkoisiin ja Pyhään Kolminaisuuteen Raamatussa.

Tutustutaan Suomen ortodoksiseen kirkkoon ja sen tunnuspiirteisiin. Tarkastellaan ortodoksisen kirkon diakoniatyötä ja lähetystyötä. Tutustutaan luostareihin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Nikolaosta ja Karjalan valistajia.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin

piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan samankaltaisuutta ja erilaisuutta muissa kristillisissä perinteissä sekä juutalaisuudessa ja islamissa.

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti ortodoksisten paastojen ja paastorukouksen sisällön käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan vuorisaarnaan. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tuntee pääpiirteittäin ortodoksisen kirkon olemuksen apostolisena ja katolisen yhteisönä. Oppilas osaa kuvata eri uskontoja ja uskonnottomuutta Euroopassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ajan pyhittämisestä. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta paastoineen. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista. Perehdytään erityisesti Lasaruksen lauantain ja pääsiäisen väliseen aikaan.

Syvennetään tietämystä ortodoksisen kirkon liturgiikasta. Ymmärretään, että kirkko on eukaristinen yhteisö. Tarkastellaan mysteerioita oppilaan omassa elämässä. Tutustutaan erityisesti ehtoollisen mysteerioon. Perehdytään ortodoksisen kirkon jumalanpalveluksiin. Tarkastellaan vigiliaa liturgiaa edeltävänä palveluksena. Tutustutaan liturgiaan ja paastoliturgiaan. Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä kuten Jeesuksen rukous ja rukous ennen ehtoollista.

Syvennetään tietämystä Raamatusta. Tarkastellaan Raamatun käyttöä ortodoksissa jumalanpalveluksissa pääpiirteissään. Syvennetään tietoa ortodoksisesta rukousperinteestä, kuten Jeesuksen rukous ja Rukous ehtoollisen edellä. Tutustutaan uskontunnustukseen, kirkkoisiin ja Pyhään Kolminaisuuteen Raamatussa.

Tutustutaan Suomen ortodoksiseen kirkkoon ja sen tunnuspiirteisiin. Tarkastellaan ortodoksisen kirkon diakoniatyötä ja lähetystyötä. Tutustutaan luostareihin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Nikolaosta ja Karjalan valistajia.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan samankaltaisuutta ja erilaisuutta muissa kristillisissä perinteissä sekä juutalaisuudessa ja islamissa.

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä sekä niiden keskeisiä suhteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan samankaltaisuutta ja erilaisuutta muissa kristillisissä perinteissä sekä juutalaisuudessa ja islamissa.

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti ortodoksisten paastojen ja paastorukouksen sisällön käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan vuorisaarnaan. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa käyttäytyä asianmukaisesti pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

Oppilas osoittaa kunnioitusta omaa ja toisen pyhää kohtaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset

arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ajan pyhittämisestä. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta paastoineen. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista. Perehdytään erityisesti Lasaruksen lauantain ja pääsiäisen väliseen aikaan.

Syvennetään tietämystä ortodoksisen kirkon liturgiikasta. Ymmärretään, että kirkko on eukaristinen yhteisö. Tarkastellaan mysteerioita oppilaan omassa elämässä. Tutustutaan erityisesti ehtoollisen mysteerioon. Perehdytään ortodoksisen kirkon jumalanpalveluksiin. Tarkastellaan vigiliaa liturgiaa edeltävänä palveluksena. Tutustutaan liturgiaan ja paastoliturgiaan. Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä kuten Jeesuksen rukous ja rukous ennen ehtoollista.

Syvennetään tietämystä Raamatusta. Tarkastellaan Raamatun käyttöä ortodoksissa jumalanpalveluksissa pääpiirteissään. Syvennetään tietoa ortodoksisesta rukousperinteestä, kuten Jeesuksen rukous ja Rukous ehtoollisen edellä. Tutustutaan uskontunnustukseen, kirkkoisiin ja Pyhään Kolminaisuuteen Raamatussa.

Tutustutaan Suomen ortodoksiseen kirkkoon ja sen tunnuspiirteisiin. Tarkastellaan ortodoksisen kirkon diakoniatyötä ja lähetystyötä. Tutustutaan luostareihin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Nikolaosta ja Karjalan valistajia.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan samankaltaisuutta ja erilaisuutta muissa kristillisissä perinteissä sekä juutalaisuudessa ja islamissa.

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti ortodoksisten paastojen ja paastorukouksen sisällön käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan vuorisaarnaan. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tunnistaa uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ajan pyhittämisestä. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta paastoineen. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista. Perehdytään erityisesti Lasaruksen lauantain ja pääsiäisen väliseen aikaan.

Syvennetään tietämystä ortodoksisen kirkon liturgiikasta. Ymmärretään, että kirkko on eukaristinen yhteisö. Tarkastellaan mysteerioita oppilaan omassa elämässä. Tutustutaan erityisesti ehtoollisen mysteerioon. Perehdytään ortodoksisen kirkon jumalanpalveluksiin. Tarkastellaan vigiliaa liturgiaa edeltävänä palveluksena. Tutustutaan liturgiaan ja paastoliturgiaan. Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä kuten Jeesuksen rukous ja rukous ennen ehtoollista.

Syvennetään tietämystä Raamatusta. Tarkastellaan Raamatun käyttöä ortodoksissa jumalanpalveluksissa pääpiirteissään. Syvennetään tietoa ortodoksisesta rukousperinteestä, kuten Jeesuksen rukous ja Rukous ehtoollisen edellä. Tutustutaan uskontunnustukseen, kirkkoisiin ja Pyhään Kolminaisuuteen Raamatussa.

Tutustutaan Suomen ortodoksiseen kirkkoon ja sen tunnuspiirteisiin. Tarkastellaan ortodoksisen kirkon diakoniatyötä ja lähetystyötä. Tutustutaan luostareihin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Nikolaosta ja Karjalan valistajia.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta

katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan samankaltaisuutta ja erilaisuutta muissa kristillisissä perinteissä sekä juutalaisuudessa ja islamissa.

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti ortodoksisten paastojen ja paastorukouksen sisällön käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan vuorisaarnaan. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan samankaltaisuutta ja erilaisuutta muissa kristillisissä perinteissä sekä juutalaisuudessa ja islamissa.

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen

ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti ortodoksisten paastojen ja paastorukouksen sisällön käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan vuorisaarnaan. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas arvioi tekemiään valintoja ja pohtii toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan samankaltaisuutta ja erilaisuutta muissa kristillisissä perinteissä sekä juutalaisuudessa ja islamissa.

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti ortodoksisten paastojen ja paastorukouksen sisällön käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan vuorisaarnaan. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan ja ottaa toisen huomioon. Oppilas perustelee omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa

uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ajan pyhittämisestä. Tarkastellaan ortodoksista kirkkovuotta paastoineen. Syvennetään tietoa pääsiäisen ajan tapahtumista. Perehdytään erityisesti Lasaruksen lauantain ja pääsiäisen väliseen aikaan.

Syvennetään tietämystä ortodoksisen kirkon liturgiikasta. Ymmärretään, että kirkko on eukaristinen yhteisö. Tarkastellaan mysteerioita oppilaan omassa elämässä. Tutustutaan erityisesti ehtoollisen mysteerioon. Perehdytään ortodoksisen kirkon jumalanpalveluksiin. Tarkastellaan vigiliaa liturgiaa edeltävänä palveluksena. Tutustutaan liturgiaan ja paastoliturgiaan. Tutustutaan oman seurakunnan toimintaan ja toimijoihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Syvennetään tietämystä ortodoksisesta rukouskäytännöstä ja rukousperinteestä kuten Jeesuksen rukous ja rukous ennen ehtoollista.

Syvennetään tietämystä Raamatusta. Tarkastellaan Raamatun käyttöä ortodoksissa jumalanpalveluksissa pääpiirteissään. Syvennetään tietoa ortodoksisesta rukousperinteestä, kuten Jeesuksen rukous ja Rukous ehtoollisen edellä. Tutustutaan uskontunnustukseen, kirkkoisiin ja Pyhään Kolminaisuuteen Raamatussa.

Tutustutaan Suomen ortodoksiseen kirkkoon ja sen tunnuspiirteisiin. Tarkastellaan ortodoksisen kirkon diakoniatyötä ja lähetystyötä. Tutustutaan luostareihin ja tarkastellaan niitä myös uskon säilyttäjinä ja lähetystyön keskuksina. Tarkastellaan pyhiä ihmisiä kuten Pyhää Nikolaosta ja Karjalan valistajia.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan samankaltaisuutta ja erilaisuutta muissa kristillisissä perinteissä sekä juutalaisuudessa ja islamissa.

Perehdytään uskontoihin nyky-Euroopassa ja niiden ilmenemiseen ihmisten arjessa. Tarkastellaan uskonnottomuutta, ateismia ja maallistumista. Tutustutaan marttyyreihin, luostareihin ja paastoihin kristinuskossa sekä muissa uskonnoissa.

Tutustutaan uskontodialogiin. Tutkitaan ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa.

Harjoitellaan hyvää käyttäytymistä pyhäköissä ja erilaisissa uskonnollisia elementtejä sisältävissä tilanteissa.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen

ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti ortodoksisten paastojen ja paastorukouksen sisällön käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan vuorisaarnaan. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilaalla on valittujen työtapojen kautta mahdollisuus muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään käsitystä ympäristöystävällisestä ja ekososiaalisesta ajattelusta sekä kestävästä elämästä ortodoksisesta näkökulmasta. Pohditaan hyvän tekemistä, erityisesti ortodoksisten paastojen ja paastorukouksen sisällön käsittelyn yhteydessä.

Tutustutaan vuorisaarnaan. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioimista ja omaa roolia vuorovaikutuksessa. Syvennetään keskustelutaitoja.

Tarkastellaan ihmisoikeuksia marttyyrien ja uskon puolustajien kautta. Pohditaan tasa-arvoa alueellisen ja sosioekonomisen eriarvoisuuden näkökulmasta. Tarkastellaan rasismia ja syrjäytymistä.

Vieraat kielet

Tampereen kaupungin perusopetuksen kielitarjotin, voimassa 1.8.2023 alkaen

Kullakin koulupolulla tarjotaan englannin lisäksi vähintään kahta pakollista pitkää kieltä. Samaa kieltä tarjotaan mahdollisuuksien mukaan sekä pakollisena (A1-kieli), että valinnaisena (A2-kieli) pitkänä kielenä koulupolkujen sisällä. Näin A1- ja A2-kielten opetusryhmät voivat tarvittaessa yhdistyä. A1-kielen opinnot alkavat ensimmäisellä ja A2-kielen opinnot kolmannella luokalla.

	A1-kielet	A2-kielet
Tesoma	**en, sa, esp**	**en, ru, sa**
Lamminpää	**en, sa, esp**	**en, sa**
Lielahti	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, esp**
Lentävänniemi	**en, ru, sa, esp**	**en, ru**
Kaarila	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
Rahola	**en, esp, ra**	**en, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Kämmenniemi	**en, esp, sa**	**en, esp, sa, ra**
Olkahinen	**en, ra, sa**	**en, esp, ru, sa**
Linnainmaa	**en, esp, ru, sa**	**en, ru, sa, esp**
Leinola	**en, esp, sa**	**en, ru, sa,**
Takahuhti	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa, ve**
Atala	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**
Messukylä	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	A2-kielet:
Ahvenisjärvi	**en, esp, ra, sa**	**en, esp, sa, ra**
Etelä-Hervanta	**en, ru, sa, ve**	**en, sa, ve**
Kaukajärvi	**en, esp, ra, sa, kii (yk)**	**en, *ra*, sa, esp**
Annala	**en, kii, ra, sa**	**en, sa, ra**
Vehmainen	**en, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Sampo	**en, esp, ra (yk), sa**	**en, esp, ru**
Kissanmaa	**en, ra, sa**	**en, ru**
Wivi Lönn	**en, ra, sa, kii (yk)**	**en, kii, ra, sa**
Pispala	**en, kii, ra, sa**	**en, ra, sa**
Juhannuskylä	**en, esp, sa, ve**	**en, sa, ra (yk), esp**
Tammela	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
FISTA	**en**	**esp, ra, sa**
Erityiskoulut	**en, esp, sa, ve**	**en, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Vuores	**en, esp, kii, ra, sa, ve**	**en, esp, ra, sa**
Hatanpää	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa**
Koivisto	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, ve**
Peltolammi	**en, sa,**	**en, sa,**
Normaalikoulu	**en, ra, sa**	**en**

Lapsen omat aikaisemmat kielikokemukset huomioidaan ja hyödynnetään osana kielen oppimisen prosessia. Lisäksi huomioidaan kohdekielen kulttuuriin tutustuminen sekä oppimiseen liittyviä mahdollisia erityispiirteitä. Lukuvuoden päätteeksi oppiaine arvioidaan sanallisesti asteikolla hyväksytty/hylätty.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä.

Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa.

Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä. Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja kannustaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä. Opetussuunnitelmassa teksti ymmärretään laaja-alaisesti. Teksti voi olla kuvaa, ääntä, puhetta, videota, musiikkia, eleitä ja ilmeitä perinteisen kirjoitetun tekstin lisäksi.

Tampereen kaupungin perusopetuksen kielitarjotin, voimassa 1.8.2023 alkaen

Kullakin koulupolulla tarjotaan englannin lisäksi vähintään kahta pakollista pitkää kieltä. Samaa kieltä tarjotaan mahdollisuuksien mukaan sekä pakollisena (A1-kieli), että valinnaisena (A2-kieli) pitkänä kielenä koulupolkujen sisällä. Näin A1- ja A2-kielten opetusryhmät voivat tarvittaessa yhdistyä. A1-kielen opinnot alkavat ensimmäisellä ja A2-kielen opinnot kolmannella luokalla.

	A1-kielet	**A2-kielet**
Tesoma	**en, sa, esp**	**en, ru, sa**
Lamminpää	**en, sa, esp**	**en, sa**
Lielahti	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, esp**
Lentävänniemi	**en, ru, sa, esp**	**en, ru**
Kaarila	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
Rahola	**en, esp, ra**	**en, sa**

	A1-kielet	**A2-kielet**
Kämmenniemi	**en, esp, sa**	**en, esp, sa, ra**
Olkahinen	**en, ra, sa**	**en, esp, ru, sa**
Linnainmaa	**en, esp, ru, sa**	**en, ru, sa, esp**
Leinola	**en, esp, sa**	**en, ru, sa,**
Takahuhti	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa, ve**
Atala	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**
Messukylä	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	**A2-kielet:**
Ahvenisjärvi	**en, esp, ra, sa**	**en, esp, sa, ra**
Etelä-Hervanta	**en, ru, sa, ve**	**en, sa, ve**
Kaukajärvi	**en, esp, ra, sa, kii (yk)**	**en, *ra*, sa, esp**
Annala	**en, kii, ra, sa**	**en, sa, ra**
Vehmainen	**en, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Sampo	**en, esp, ra (yk), sa**	**en, esp, ru**
Kissanmaa	**en, ra, sa**	**en, ru**
Wivi Lönn	**en, ra, sa, kii (yk)**	**en, kii, ra, sa**
Pispala	**en, kii, ra, sa**	**en, ra, sa**
Juhannuskylä	**en, esp, sa, ve**	**en, sa, ra (yk), esp**
Tammela	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
FISTA	**en**	**esp, ra, sa**
Erityiskoulut	**en, esp, sa, ve**	**en, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Vuores	**en, esp, kii, ra, sa, ve**	**en, esp, ra, sa**
Hatanpää	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa**
Koivisto	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, ve**
Peltolammi	**en, sa,**	**en, sa,**
Normaalikoulu	**en, ra, sa**	**en**

Lapsen omat aikaisemmat kielikokemukset huomioidaan ja hyödynnetään osana kielen oppimisen prosessia. Lisäksi huomioidaan kohdekielen kulttuuriin tutustuminen sekä oppimiseen liittyviä mahdollisia erityispiirteitä. Lukuvuoden päätteeksi oppiaine arvioidaan sanallisesti asteikolla hyväksytty/hylätty.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä.

Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa.

Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä. Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja kannustaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä. Opetussuunnitelmassa teksti ymmärretään laaja-alaisesti. Teksti voi olla kuvaa, ääntä, puhetta, videota, musiikkia, eleitä ja ilmeitä perinteisen kirjoitetun tekstin lisäksi.

Kiina, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Vieraan kielen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Vieraan kielen kiina A-oppimäärän arviointiperusteet 3.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	Oppilas on tietoinen, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen havainnointikyky	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa kiinnostusta kiinan kieltä kohtaan.	Oppilas osaa havainnoida joitakin eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kielen esiintymisen havainnointi	Oppilas tunnistaa kiinan kielen esiintymisen lähiympäristössä	Oppilas havainnoi jonkin verran kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä.
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Toiminta ryhmässä	Oppilas on harjoitellut yritteliäästi ilmaisemaan itseään kiinan kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas on pyrkinyt ilmaisemaan itseään kiinan kielellä ja työskennellyt muiden kanssa.
T6 Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta.	S2	Itsenäinen työskentely ja vastuunottaminen	Oppilas on harjoitellut työskentelyä itsenäisesti ja ottanut vastuuta tehtävistään.	Oppilas on pyrkinyt työskentelemään itsenäisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita.	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia havaintoja arkielämän vuorovaikutustilanteista.
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas havainnoi avustetusti helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas havainnoi yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia.	S3	Tekstin tulkitseminen	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas osa tunnistaa muutamia yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				

Vieraan kielen kiina A-oppimäärän arviointiperusteet 4.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureita.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen havainnointikyky	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	Oppilas osaa ohjatusti tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Kielen esiintymisen havainnointi	Oppilas osaa itsenäisesti havainnoida kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	Oppilas osaa ohjatusti havainnoida kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja joissakin medioissa.
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä, pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Toiminta ryhmässä	Oppilas on rohkeasti ilmaissut itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas on pyrkinyt ilmaisemaan itseään ja harjoittelut työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee	S2	Itsenäinen työskentely ja vastuunottaminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.

mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.			apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas tunnistaa monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita ja on harjoitellut niissä toimimista.	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin arkielämän vuorovaikutustilanteista.
T8 Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas tunnistaa ohjatusti helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu kiinan kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Tekstin tulkitseminen	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää hieman kiinan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa hieman kiinan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
T10 Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja aakkosin kirjoitettuihin teksteihin.	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas on itsenäisesti tutustunut joihinkin ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja aakkosin kirjoitettuihin teksteihin.	Oppilas on ohjatusti tutustunut joihinkin ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja aakkosin kirjoitettuihin teksteihin.
T11 Oppilas harjoittelee kiinan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan kiinaa aakkosin ja yksinkertaisiin	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas on harjoitellut kiinan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas on harjoitellut kirjoittamaan kiinaa aakkosin ja yksinkertaisiin	Oppilas on harjoitellut kiinan kielen ääntämistä toistamalla sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas on pyrkinyt harjoittelemaan kirjoittamaan kiinaa aakkosin

kuviin perustuvin kirjoitusmerkein mallin avulla.			kuviin perustuvin kirjoitusmerkein mallin avulla.	ja yksinkertaisiin kuviin perustuvin kirjoitusmerkein mallin avulla.

Vieraan kielen kiina A-oppimäärän arviointiperusteet 5.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T 1 Oppilas ymmärtää Kiinan kulttuurin merkitystä ja pystyy keskustelemaan suomeksi Kiinan kulttuurin piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas ymmärtää Kiinan kulttuurin merkitystä ja pystyy mainitsemaan Kiinan kulttuurin piirteitä.	Oppilas tunnistaa Kiinan kulttuurin piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen havainnointikyky	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja kiinan kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu kiinankielisiin aineistoihin eri medioissa.	S1	Kielen esiintymisen havainnointi eri medioissa	Oppilas tunnistaa kiinan kielen esiintymisen eri medioissa.	Oppilas tietää, että kiinan kieltä esiintyy eri medioissa.
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.	S2	Toiminta itsenäisesti ja ryhmässä	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että kiinan kieltä opitaan monin eri tavoin.	Ohjausta saatuaan oppilas työskentelee itsenäisesti ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa. Oppilas on kokeillut erilaisia tapoja opiskella kiinaa, vaikkei osaisikaan vielä valita niistä itselleen sopivia.
T6 Oppilas osaa työskennellä	S2	Opiskelutavoitteiden asettaminen ja	Oppilas on opiskellut	Oppilas pyrkii opiskelemaan

tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.		niiden saavuttaminen	tavoitteellisesti ja ottanut vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta. Oppilas on ennakkoluulottomasti harjoitellut erilaisten verkkotyökalujen käyttöä tarjottujen mahdollisuuksien mukaan.	tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas on ohjatusti harjoitellut erilaisten verkkotyökalujen käyttöä tarjottujen mahdollisuuksien mukaan.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia vuorovaikutustilanteita sekä kirjoittamista aakkosilla.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas on aktiivisesti harjoitellut yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	Oppilas on pyrkinyt harjoittelemaan yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas on harjoitellut helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas on pyrkinyt harjoittelemaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Tekstin tulkitseminen	Oppilas on harjoitellut aktiivisesti ja itsenäisesti yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas on ohjatusti toistanut yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
T10 Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja lyhyitä lauseita.	S3	Tekstin tulkitseminen ja tuottaminen	Oppilas osaa tulkita yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja lyhyitä lauseita.	Oppilas osaa ohjatusti tulkita joitain yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja lyhyitä lauseita.

T11Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas opettelee lisää kirjoitusmerkkejä.	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas on harjoitellut ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustunut kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas on oppinut lisää kirjoitusmerkkejä.	Oppilas on pyrkinyt ohjatusti harjoittelemaan ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas on oppinut lisää joitakin kirjoitusmerkkejä.

Vieraan kielen kiina A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Vieraan kielen kiina A-oppimäärän arviointiperusteet 3.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	Oppilas on tietoinen, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen havainnointikyky	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa kiinnostusta kiinan kieltä kohtaan.	Oppilas osaa havainnoida joitakin eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kielen esiintymisen havainnointi	Oppilas tunnistaa kiinan kielen esiintymisen lähiympäristössä	Oppilas havainnoi jonkin verran kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä.
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Toiminta ryhmässä	Oppilas on harjoitellut yritteliäästi ilmaisemaan itseään kiinan kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas on pyrkinyt ilmaisemaan itseään kiinan kielellä ja työskennellyt muiden kanssa.
T6 Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta.	S2	Itsenäinen työskentely ja vastuunottaminen	Oppilas on harjoitellut työskentelyä itsenäisesti ja ottanut vastuuta tehtävistään.	Oppilas on pyrkinyt työskentelemään itsenäisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita.	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia havaintoja arkielämän vuorovaikutustilanteista.
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas havainnoi avustetusti helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas havainnoi yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia.	S3	Tekstin tulkitseminen	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas osa tunnistaa muutamia yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				

Vieraan kielen kiina A-oppimäärän arviointiperusteet 4.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureita.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen havainnointikyky	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	Oppilas osaa ohjatusti tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Kielen esiintymisen havainnointi	Oppilas osaa itsenäisesti havainnoida kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	Oppilas osaa ohjatusti havainnoida kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja joissakin medioissa.
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä, pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Toiminta ryhmässä	Oppilas on rohkeasti ilmaissut itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas on pyrkinyt ilmaisemaan itseään ja harjoittelut työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee	S2	Itsenäinen työskentely ja vastuunottaminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.

mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.			apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas tunnistaa monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita ja on harjoitellut niissä toimimista.	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin arkielämän vuorovaikutustilanteista.
T8 Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas tunnistaa ohjatusti helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu kiinan kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Tekstin tulkitseminen	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää hieman kiinan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa hieman kiinan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
T10 Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja aakkosin kirjoitettuihin teksteihin.	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas on itsenäisesti tutustunut joihinkin ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja aakkosin kirjoitettuihin teksteihin.	Oppilas on ohjatusti tutustunut joihinkin ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja aakkosin kirjoitettuihin teksteihin.
T11 Oppilas harjoittelee kiinan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan kiinaa aakkosin ja yksinkertaisiin	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas on harjoitellut kiinan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas on harjoitellut kirjoittamaan kiinaa aakkosin ja yksinkertaisiin	Oppilas on harjoitellut kiinan kielen ääntämistä toistamalla sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas on pyrkinyt harjoittelemaan kirjoittamaan kiinaa aakkosin

kuviin perustuvin kirjoitusmerkein mallin avulla.			kuviin perustuvin kirjoitusmerkein mallin avulla.	ja yksinkertaisiin kuviin perustuvin kirjoitusmerkein mallin avulla.

Vieraan kielen kiina A-oppimäärän arviointiperusteet 5.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T 1 Oppilas ymmärtää Kiinan kulttuurin merkitystä ja pystyy keskustelemaan suomeksi Kiinan kulttuurin piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas ymmärtää Kiinan kulttuurin merkitystä ja pystyy mainitsemaan Kiinan kulttuurin piirteitä.	Oppilas tunnistaa Kiinan kulttuurin piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen havainnointikyky	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja kiinan kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu kiinankielisiin aineistoihin eri medioissa.	S1	Kielen esiintymisen havainnointi eri medioissa	Oppilas tunnistaa kiinan kielen esiintymisen eri medioissa.	Oppilas tietää, että kiinan kieltä esiintyy eri medioissa.
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.	S2	Toiminta itsenäisesti ja ryhmässä	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että kiinan kieltä opitaan monin eri tavoin.	Ohjausta saatuaan oppilas työskentelee itsenäisesti ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa. Oppilas on kokeillut erilaisia tapoja opiskella kiinaa, vaikkei osaisikaan vielä valita niistä itselleen sopivia.
T6 Oppilas osaa työskennellä	S2	Opiskelutavoitteiden asettaminen ja	Oppilas on opiskellut	Oppilas pyrkii opiskelemaan

tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.		niiden saavuttaminen	tavoitteellisesti ja ottanut vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta. Oppilas on ennakkoluulottomasti harjoitellut erilaisten verkkotyökalujen käyttöä tarjottujen mahdollisuuksien mukaan.	tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas on ohjatusti harjoitellut erilaisten verkkotyökalujen käyttöä tarjottujen mahdollisuuksien mukaan.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia vuorovaikutustilanteita sekä kirjoittamista aakkosilla.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas on aktiivisesti harjoitellut yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	Oppilas on pyrkinyt harjoittelemaan yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas on harjoitellut helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas on pyrkinyt harjoittelemaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Tekstin tulkitseminen	Oppilas on harjoitellut aktiivisesti ja itsenäisesti yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas on ohjatusti toistanut yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
T10 Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja lyhyitä lauseita.	S3	Tekstin tulkitseminen ja tuottaminen	Oppilas osaa tulkita yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja lyhyitä lauseita.	Oppilas osaa ohjatusti tulkita joitain yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja lyhyitä lauseita.

T11Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas opettelee lisää kirjoitusmerkkejä.	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas on harjoitellut ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustunut kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas on oppinut lisää kirjoitusmerkkejä.	Oppilas on pyrkinyt ohjatusti harjoittelemaan ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas on oppinut lisää joitakin kirjoitusmerkkejä.

Vieraan kielen kiina A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan kiinalaisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä, kuten uusivuosi, kuufestivaali ja lyhtyjuhla. Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. ruuan, musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Keskustellaan kiinasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan kiinalaisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä, kuten uusivuosi, kuufestivaali ja lyhtyjuhla. Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. ruuan, musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Keskustellaan kiinasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan kiinalaisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä, kuten uusivuosi, kuufestivaali ja lyhtyjuhla. Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. ruuan, musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Keskustellaan kiinasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

Oppilas havainnoi kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä (luokassa).

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan kiinalaisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä, kuten uusivuosi, kuufestivaali ja lyhtyjuhla. Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. ruuan, musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Keskustellaan kiinasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä, pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään kiinankielisiä sanoja ilman epäonnistumisen pelkoa.

Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä, draaman keinoja, joissa ei kiinnitetä huomiota virheisiin.

Opetellaan kiinan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti ja kaikkia eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan kuuntelemaan ja puhumaan. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan muistiinpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään kiinankielisiä sanoja ilman epäonnistumisen pelkoa.

Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä, draaman keinoja, joissa ei kiinnitetä huomiota virheisiin.

Opetellaan kiinan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti ja kaikkia eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan kuuntelemaan ja puhumaan. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan muistiinpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan kiinaa monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, ruokasanastoa, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan kiinan kielen sävelkulkua toiminnallisia työtapoja hyödyntäen.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan kiinaa monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, ruokasanastoa, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan kiinan kielen sävelkulkua toiminnallisia työtapoja hyödyntäen.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan kiinaa monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, ruokasanastoa, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan kiinan kielen sävelkulkua toiminnallisia työtapoja hyödyntäen.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan kiinaa monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, ruokasanastoa, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan kiinan kielen sävelkulkua toiminnallisia työtapoja hyödyntäen.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee kiinan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan kiinaa aakkosin ja yksinkertaisiin kuviin perustuvin kirjoitusmerkein mallin avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan kiinaa monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, ruokasanastoa, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan kiinan kielen sävelkulkua toiminnallisia työtapoja hyödyntäen.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan kiinalaisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä, kuten uusivuosi, kuufestivaali ja lyhtyjuhla. Tutustutaan kiinalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, kiinalaisten satujen, sarjakuvien ja ruoan kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Havainnoidaan kiinan kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan kiinan ja suomen kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan kiinalaisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä, kuten uusivuosi, kuufestivaali ja lyhtyjuhla. Tutustutaan kiinalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, kiinalaisten satujen, sarjakuvien ja ruoan kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Havainnoidaan kiinan kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan kiinan ja suomen kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan kiinalaisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä, kuten uusivuosi, kuufestivaali ja lyhtyjuhla. Tutustutaan kiinalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, kiinalaisten satujen, sarjakuvien ja ruoan kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Havainnoidaan kiinan kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan kiinan ja suomen kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi kiinan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan kiinalaisiin tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä, kuten uusivuosi, kuufestivaali ja lyhtyjuhla. Tutustutaan kiinalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, kiinalaisten satujen, sarjakuvien ja ruoan kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Havainnoidaan kiinan kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan kiinan ja suomen kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä, pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan kiinan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja useita aisteja käyttäen; esim. liikkeen, rytmiikan ja musiikin avulla.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita.

Harjoitellaan edelleen erilaisia muistiinpainamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä kaikkia aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan käyttämään aakkosellisia sanastoja ja sisällysluetteloa opiskelun apuna. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä kuten kuvasanakirjoja.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas tutustuu mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöön oppimisen tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan kiinan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja useita aisteja käyttäen; esim. liikkeen, rytmiikan ja musiikin avulla.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita.

Harjoitellaan edelleen erilaisia muistiinpainamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä kaikkia aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan käyttämään aakkosellisia sanastoja ja sisällysluetteloa opiskelun apuna. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä kuten kuvasanakirjoja.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan ja kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan kiinan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri ja lähiympäristö: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi, tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan kiinan kielen sävelkulkua toiminallisia työtapoja hyödyntäen.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan ja kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan kiinan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri ja lähiympäristö: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi, tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan kiinan kielen sävelkulkua toiminallisia työtapoja hyödyntäen.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan ja kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan kiinan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri ja lähiympäristö: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi, tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan kiinan kielen sävelkulkua toiminallisia työtapoja hyödyntäen.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan ja kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan kiinan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri ja lähiympäristö: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi, tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan kiinan kielen sävelkulkua toiminallisia työtapoja hyödyntäen.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee kiinan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan kiinaa aakkosin ja yksinkertaisiin kuviin perustuvin kirjoitusmerkein mallin avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan ja kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan kiinan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri ja lähiympäristö: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi, tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan kiinan kielen sävelkulkua toiminallisia työtapoja hyödyntäen.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää Kiinan kulttuurin merkitystä ja pystyy keskustelemaan suomeksi Kiinan kulttuurin piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä kiinan kielen levinneisyyteen maailmassa. Tutustutaan kiinan kielen eri murteisiin.

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, ruoan, käsitöiden ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Havainnoidaan kiinan, suomen ja muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä kiinan kielen levinneisyyteen maailmassa. Tutustutaan kiinan kielen eri murteisiin.

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, ruoan, käsitöiden ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Havainnoidaan kiinan, suomen ja muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä kiinan kielen levinneisyyteen maailmassa. Tutustutaan kiinan kielen eri murteisiin.

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, ruoan, käsitöiden ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Havainnoidaan kiinan, suomen ja muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu kiinankielisiä aineistoihin eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä kiinan kielen levinneisyyteen maailmassa. Tutustutaan kiinan kielen eri murteisiin.

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, ruoan, käsitöiden ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Havainnoidaan kiinan, suomen ja muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta kiinan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä, joihin kuuluu työn suunnittelu, työnjako, toteutus, jakaminen ja arviointi.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden sekä sanallisen ja visuaalisen kontekstin avulla sekä ennakointistrategioita hyödyntämällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Harjoitellaan tekstin ydinaineksen löytämistä. Käytetään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaispalautetta. Havainnoidaan oman kielitaidon kehitystä.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta kiinan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä, joihin kuuluu työn suunnittelu, työnjako, toteutus, jakaminen ja arviointi.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden sekä sanallisen ja visuaalisen kontekstin avulla sekä ennakointistrategioita hyödyntämällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Harjoitellaan tekstin ydinaineksen löytämistä. Käytetään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaispalautetta. Havainnoidaan oman kielitaidon kehitystä.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia vuorovaikutustilanteita sekä kirjoittamista aakkosilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan kiinan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutustutaan monenlaisiin teksteihin monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi pelit, kalenterit, julisteet, kyltit ja mainokset. Kielitaitoa harjoitellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja sävelkulkua kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan kiinan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutustutaan monenlaisiin teksteihin monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi pelit, kalenterit, julisteet, kyltit ja mainokset. Kielitaitoa harjoitellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja sävelkulkua kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään kiinan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan kiinan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutustutaan monenlaisiin teksteihin monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi pelit, kalenterit, julisteet, kyltit ja mainokset. Kielitaitoa harjoitellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja sävelkulkua kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä lauseita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan kiinan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutustutaan monenlaisiin teksteihin monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi pelit, kalenterit, julisteet, kyltit ja mainokset. Kielitaitoa harjoitellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja sävelkulkua kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas opettelee lisää kirjoitusmerkkejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan kiinan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutustutaan monenlaisiin teksteihin monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi pelit, kalenterit, julisteet, kyltit ja mainokset. Kielitaitoa harjoitellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja sävelkulkua kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää Kiinan kulttuurin merkitystä ja pystyy keskustelemaan suomeksi Kiinan kulttuurin piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutkitaan kiinan kielen globaalia levinneisyyttä.

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, ruoan, käsitöiden ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista esimerkiksi vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutkitaan kiinan kielen globaalia levinneisyyttä.

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, ruoan, käsitöiden ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista esimerkiksi vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja tekee havaintoja niiden eroista ja yhtäläisyyksistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutkitaan kiinan kielen globaalia levinneisyyttä.

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, ruoan, käsitöiden ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista esimerkiksi vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee etsimään ja löytämään kiinankielisiä aineistoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutkitaan kiinan kielen globaalia levinneisyyttä.

Tutustutaan kiinalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, oopperan, kungfun, teekulttuurin, elokuvien, ruoan, käsitöiden ja sarjakuvien kautta.

Tutustutaan kiinalaiseen tapakulttuuriin.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista esimerkiksi vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas käyttää monipuolisesti oppimiaan kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, TVT-taitoja sekä vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta kehitetään kotikansainvälisyyttä hyödyntämällä sekä mahdollisen kansainvälisen yhteistyön avulla.

Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa esim. erilaisten projekti- ja portfoliotehtävien tekemiseen.

Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

Opetellaan käyttämään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Hyödynnetään esimerkiksi virtuaalivierailuita mahdollistamaan kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Oppilas tuntee itselleen parhaiten sopivia oppimistapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, TVT-taitoja sekä vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta kehitetään kotikansainvälisyyttä hyödyntämällä sekä mahdollisen kansainvälisen yhteistyön avulla.

Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa esim. erilaisten projekti- ja portfoliotehtävien tekemiseen.

Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

Opetellaan käyttämään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Hyödynnetään esimerkiksi virtuaalivierailuita mahdollistamaan kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee suullisia vuorovaikutustilanteita sekä kirjoittamista aakkosilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan kiinan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta kiinankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudessa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla helppoja tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitaitoa harjoitellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Harjoitellaan kiinan kielen viestintätaitoja toiminnallisesti ikäkauteen sopivilla tavoilla.

Etsitään kiinankielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon kiinan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä esim. maantiedossa ja historiassa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja sävelkulkua kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää joitakin kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan kiinan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta kiinankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudessa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla helppoja tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitaitoa harjoitellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Harjoitellaan kiinan kielen viestintätaitoja toiminnallisesti ikäkauteen sopivilla tavoilla.

Etsitään kiinankielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon kiinan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä esim. maantiedossa ja historiassa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja sävelkulkua kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia kiinan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan kiinan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta kiinankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudessa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla helppoja tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitaitoa harjoitellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Harjoitellaan kiinan kielen viestintätaitoja toiminnallisesti ikäkauteen sopivilla tavoilla.

Etsitään kiinankielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon kiinan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä esim. maantiedossa ja historiassa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja sävelkulkua kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tulkitsee monenlaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä lauseita hyödyntäen myös monimediaista ympäristöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan kiinan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta kiinankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudessa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla helppoja tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitaitoa harjoitellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Harjoitellaan kiinan kielen viestintätaitoja toiminnallisesti ikäkauteen sopivilla tavoilla.

Etsitään kiinankielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon kiinan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä esim. maantiedossa ja historiassa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja sävelkulkua kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu viestinnän kannalta oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas opettelee lisää kirjoitusmerkkejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan kiinan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta kiinankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudessa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla helppoja tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitaitoa harjoitellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Harjoitellaan kiinan kielen viestintätaitoja toiminnallisesti ikäkauteen sopivilla tavoilla.

Etsitään kiinankielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon kiinan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä esim. maantiedossa ja historiassa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja sävelkulkua kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Ranska, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Vieraan kielen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Osaamisen arviointi

Vieraan kielen ranska A-oppimäärän arviointiperusteet 3.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	Oppilas on tietoinen, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä.	Oppilas osaa havainnoida joitakin eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa ranskan kielen esiintymisen lähiympäristössä	Oppilas tunnistaa jonkin verran ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas harjoittelee yritteliäästi ilmaisemaan itseään ranskan kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan ilmaisemaan itseään ranskan kielellä ja työskentelemään muiden kanssa.
T6 Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas harjoittelee työskentelyä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään.	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa
T9 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas tutustuu ranskan kielen ääntämiseen.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas tunnistaa ranskan kielen ääntеitä ja osaa toistaa runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ranskan kielen ääntеitä ja osaa toistaa runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja.

Vieraan kielen ranska A-oppimäärän arviointiperusteet 4.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureita.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa .	Oppilas pyrkii havainnoimaan ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja joissakin medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä, pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.			harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas tunnistaa monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita ja harjoittelee niissä toimimista	Oppilas pyrkii tunnistamaan monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ja ymmärtämään helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu ranskan kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää hieman ranskan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää hieman ranskan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää joitakin ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tunnistaa ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee	Oppilas pyrkii harjoittelemaan

ranskan kielen ääntämistä. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.			ranskan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	ranskan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.

Vieraan kielen ranska A-oppimäärän arviointiperusteet 5.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja ranskan kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu ranskankielisiin aineistoihin eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa ranskan kielen esiintymisen eri medioissa.	Oppilas tietää, että ranskan kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.	S2	Toiminta itsenäisesti ja ryhmässä.	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että ranskan kieltä opitaan monin eri tavoin.	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti, tukeutuen apuun ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien

loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.			loppuun saattamisesta.	suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy yksinkertaisista suullisista ja kirjallisista vuorovaikutustilanteista.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa ja myös muita viestintästrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa käyttää joitakin helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää joitakin yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii tulkitsemaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee aktiivisesti	Oppilas harjoittelee ääntämistä,

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.			ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä osaa joitakin kielen oleellisimpia rakenteita.	puhumista ja kirjoittamista sekä osaa yksittäisiä kielen oleellisimpia rakenteita.

Vieraan kielen ranska A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Vieraan kielen ranska A-oppimäärän arviointiperusteet 3.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	Oppilas on tietoinen, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä.	Oppilas osaa havainnoida joitakin eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa ranskan kielen esiintymisen lähiympäristössä	Oppilas tunnistaa jonkin verran ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas harjoittelee yritteliäästi ilmaisemaan itseään ranskan kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan ilmaisemaan itseään ranskan kielellä ja työskentelemään muiden kanssa.
T6 Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas harjoittelee työskentelyä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään.	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa
T9 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas tutustuu ranskan kielen ääntämiseen.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas tunnistaa ranskan kielen ääntеitä ja osaa toistaa runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ranskan kielen ääntеitä ja osaa toistaa runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja.

Vieraan kielen ranska A-oppimäärän arviointiperusteet 4.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureita.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa .	Oppilas pyrkii havainnoimaan ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja joissakin medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä, pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuunsaattamisesta.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.			harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas tunnistaa monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita ja harjoittelee niissä toimimista	Oppilas pyrkii tunnistamaan monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ja ymmärtämään helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu ranskan kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää hieman ranskan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää hieman ranskan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää joitakin ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tunnistaa ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee	Oppilas pyrkii harjoittelemaan

ranskan kielen ääntämistä. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.			ranskan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	ranskan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.

Vieraan kielen ranska A-oppimäärän arviointiperusteet 5.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja ranskan kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu ranskankielisiin aineistoihin eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa ranskan kielen esiintymisen eri medioissa.	Oppilas tietää, että ranskan kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.	S2	Toiminta itsenäisesti ja ryhmässä.	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että ranskan kieltä opitaan monin eri tavoin.	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti, tukeutuen apuun ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien

loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.			loppuun saattamisesta.	suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy yksinkertaisista suullisista ja kirjallisista vuorovaikutustilanteista.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa ja myös muita viestintästrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa käyttää joitakin helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää joitakin yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii tulkitsemaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee aktiivisesti	Oppilas harjoittelee ääntämistä,

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.			ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä osaa joitakin kielen oleellisimpia rakenteita.	puhumista ja kirjoittamista sekä osaa yksittäisiä kielen oleellisimpia rakenteita.

Vieraan kielen ranska A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan ranskalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä esim. joulunvietto, loppiainen, pääsiäinen, aprillipäivä, syntymäpäivä.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Keskustellaan ranskasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä tai jos osaa kieltä vain vähän.

Havainnoidaan ranskan kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen ja englannin kielestä.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan ranskalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä esim. joulunvietto, loppiainen, pääsiäinen, aprillipäivä, syntymäpäivä.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Keskustellaan ranskasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä tai jos osaa kieltä vain vähän.

Havainnoidaan ranskan kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen ja englannin kielestä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan ranskalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä esim. joulunvietto, loppiainen, pääsiäinen, aprillipäivä, syntymäpäivä.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Keskustellaan ranskasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä tai jos osaa kieltä vain vähän.

Havainnoidaan ranskan kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen ja englannin kielestä.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan ranskalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä esim. joulunvietto, loppiainen, pääsiäinen, aprillipäivä, syntymäpäivä.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Keskustellaan ranskasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä tai jos osaa kieltä vain vähän.

Havainnoidaan ranskan kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen ja englannin kielestä.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään ranskankielisiä sanoja ilman epäonnistumisen pelkoa.

Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä, draaman keinoja, joissa ei kiinnitetä huomiota virheisiin. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan ranskan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti ja useita eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan muistiinpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä kuten esimerkiksi sanakirjoja ja erilaisia nettisanakirjoja. Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa, esimerkiksi oppimispelejä ja sovelluksia.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään ranskankielisiä sanoja ilman epäonnistumisen pelkoa.

Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä, draaman keinoja, joissa ei kiinnitetä huomiota virheisiin. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan ranskan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti ja useita eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan muistiinpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä kuten esimerkiksi sanakirjoja ja erilaisia nettisanakirjoja. Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa, esimerkiksi oppimispelejä ja sovelluksia.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan sekä vähäisissä määrin kirjoittamaan ranskan kieltä. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Harjoitellaan yksinkertaisia kielenkäyttötarkoituksia ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan pääasiallisesti suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Tutustutaan joihinkin ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkeihin.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan sekä vähäisissä määrin kirjoittamaan ranskan kieltä. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Harjoitellaan yksinkertaisia kielenkäyttötarkoituksia ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan pääasiallisesti suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Tutustutaan joihinkin ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkeihin.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan sekä vähäisissä määrin kirjoittamaan ranskan kieltä. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Harjoitellaan yksinkertaisia kielenkäyttötarkoituksia ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan pääasiallisesti suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Tutustutaan joihinkin ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkeihin.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan sekä vähäisissä määrin kirjoittamaan ranskan kieltä. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Harjoitellaan yksinkertaisia kielenkäyttötarkoituksia ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan pääasiallisesti suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Tutustutaan joihinkin ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkeihin.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ranskan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan sekä vähäisissä määrin kirjoittamaan ranskan kieltä. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Harjoitellaan yksinkertaisia kielenkäyttötarkoituksia ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja pienimuotoisia yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan pääasiallisesti suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Tutustutaan joihinkin ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkeihin.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan ranskalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä (esim. joulunvietto, loppiainen, pääsiäinen, aprillipäivä.) Tutustutaan ranskalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan, esim. koulunkäynti.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden, sarjakuvien, ruoan kautta.

Havainnoidaan ranskan kirjoituksen ja ääntämisen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Havainnoidaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen Euroopan maissa.

Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ranskankieliseen maailmaan hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan ranskalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä (esim. joulunvietto, loppiainen, pääsiäinen, aprillipäivä.) Tutustutaan ranskalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan, esim. koulunkäynti.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden, sarjakuvien, ruoan kautta.

Havainnoidaan ranskan kirjoituksen ja ääntämisen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Havainnoidaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen Euroopan maissa.

Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ranskankieliseen maailmaan hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan ranskalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä (esim. joulunvietto, loppiainen, pääsiäinen, aprillipäivä.) Tutustutaan ranskalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan, esim. koulunkäynti.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden, sarjakuvien, ruoan kautta.

Havainnoidaan ranskan kirjoituksen ja ääntämisen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Havainnoidaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen Euroopan maissa.

Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ranskankieliseen maailmaan hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi ranskan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan ranskalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä (esim. joulunvietto, loppiainen, pääsiäinen, aprillipäivä.) Tutustutaan ranskalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan, esim. koulunkäynti.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden, sarjakuvien, ruoan kautta.

Havainnoidaan ranskan kirjoituksen ja ääntämisen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Havainnoidaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen Euroopan maissa.

Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ranskankieliseen maailmaan hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan ranskan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja useita aisteja käyttäen. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita.

Harjoitellaan edelleen erilaisia muistiinpainamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä useita aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan käyttämään aakkosellisia sanastoja ja sisällysluetteloa opiskelun apuna. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä kuten esimerkiksi sanakirjoja ja erilaisia nettisanakirjoja. Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa, esimerkiksi oppimispelejä ja sovelluksia.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan ranskan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja useita aisteja käyttäen. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita.

Harjoitellaan edelleen erilaisia muistiinpainamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä useita aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan käyttämään aakkosellisia sanastoja ja sisällysluetteloa opiskelun apuna. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä kuten esimerkiksi sanakirjoja ja erilaisia nettisanakirjoja. Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa, esimerkiksi oppimispelejä ja sovelluksia.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan ranskan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ajanmääreisiin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan ranskan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ajanmääreisiin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia ranskan kielen kohteliaita ilmauksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan ranskan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ajanmääreisiin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan ranskan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ajanmääreisiin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ranskan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja sanontoja.

Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja vähäisissä määrin kirjoittamaan ranskan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ajanmääreisiin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä ranskan kielen levinneisyyteen Euroopassa. Tutustutaan niihin Euroopan maihin, joissa puhutaan ranskaa.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, ruoan, muodin ja sarjakuvien kautta.

Vertaillaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen maailmassa.

Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ranskankieliseen maailmaan hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä ranskan kielen levinneisyyteen Euroopassa. Tutustutaan niihin Euroopan maihin, joissa puhutaan ranskaa.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, ruoan, muodin ja sarjakuvien kautta.

Vertaillaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen maailmassa.

Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ranskankieliseen maailmaan hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä ranskan kielen levinneisyyteen Euroopassa. Tutustutaan niihin Euroopan maihin, joissa puhutaan ranskaa.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, ruoan, muodin ja sarjakuvien kautta.

Vertaillaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen maailmassa.

Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ranskankieliseen maailmaan hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu ranskankielisiin aineistoihin eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan eri kulttuureista ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä ranskan kielen levinneisyyteen Euroopassa. Tutustutaan niihin Euroopan maihin, joissa puhutaan ranskaa.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, ruoan, muodin ja sarjakuvien kautta.

Vertaillaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen maailmassa.

Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ranskankieliseen maailmaan hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta ranskan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä, joihin kuuluu työn suunnittelu, työnjako, toteutus, jakaminen ja arviointi.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden sekä sanallisen ja visuaalisen kontekstin avulla sekä ennakointistrategioita hyödyntämällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaispalautetta. Arvioidaan oman kielitaidon kehitystä, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta ranskan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä, joihin kuuluu työn suunnittelu, työnjako, toteutus, jakaminen ja arviointi.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden sekä sanallisen ja visuaalisen kontekstin avulla sekä ennakointistrategioita hyödyntämällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaispalautetta. Arvioidaan oman kielitaidon kehitystä, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ranskan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Opetellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ranskan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Opetellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee ranskan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ranskan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Opetellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ranskan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Opetellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä harjoittelee kielen oleellisia rakenteita myös monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ranskan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Opetellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutkitaan ranskan kielen globaalia levinneisyyttä. Tutustutaan käsitteeseen Frankofonia ja siihen kuuluviin maihin.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, kirjallisuuden, urheilun, muodin ja ruoan kautta.

Vertaillaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutkitaan ranskan kielen globaalia levinneisyyttä. Tutustutaan käsitteeseen Frankofonia ja siihen kuuluviin maihin.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, kirjallisuuden, urheilun, muodin ja ruoan kautta.

Vertaillaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja tekee havaintoja niiden eroista ja yhtäläisyyksistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutkitaan ranskan kielen globaalia levinneisyyttä. Tutustutaan käsitteeseen Frankofonia ja siihen kuuluviin maihin.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, kirjallisuuden, urheilun, muodin ja ruoan kautta.

Vertaillaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa etsiä ja löytää omaa oppimista tukevia ranskankielisiä aineistoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutkitaan ranskan kielen globaalia levinneisyyttä. Tutustutaan käsitteeseen Frankofonia ja siihen kuuluviin maihin.

Tutustutaan ranskalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, kirjallisuuden, urheilun, muodin ja ruoan kautta.

Vertaillaan ranskan ja joidenkin muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas käyttää monipuolisesti oppimiaan kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Harjoitellaan erilaisia muistiin painamisen keinoja ja tekniikoita.

Vahvistetaan vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, TVT-taitoja sekä vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta.

Rohkaistaan käyttämään erilaisia kompensaatiostrategioita viestinnän ja vuorovaikutuksen tueksi (esim. äänensävy, intonaatio, ilmeet ja eleet).

Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Käytetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Oppilas tuntee itselleen parhaiten sopivia oppimistapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Harjoitellaan erilaisia muistiin painamisen keinoja ja tekniikoita.

Vahvistetaan vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, TVT-taitoja sekä vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta.

Rohkaistaan käyttämään erilaisia kompensaatiostrategioita viestinnän ja vuorovaikutuksen tueksi (esim. äänensävy, intonaatio, ilmeet ja eleet).

Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Käytetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee monenlaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan ranskan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta ranskankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Näkökulmana on minä, me ja maailma. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudesta.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa esimerkiksi yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Etsitään ranskankielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon ranskan kielen levinneisyys.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää joitakin kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan ranskan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta ranskankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Näkökulmana on minä, me ja maailma. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudesta.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa esimerkiksi yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Etsitään ranskankielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon ranskan kielen levinneisyys.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa käyttää keskeisiä ranskan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan ranskan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta ranskankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Näkökulmana on minä, me ja maailma. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudesta.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa esimerkiksi yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Etsitään ranskankielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon ranskan kielen levinneisyys.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tulkitsee monenlaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan ranskan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta ranskankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Näkökulmana on minä, me ja maailma. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudesta.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa esimerkiksi yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Etsitään ranskankielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon ranskan kielen levinneisyys.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä harjoittelee kielen oleellisia rakenteita myös monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan ranskan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta ranskankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Näkökulmana on minä, me ja maailma. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudesta.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa esimerkiksi yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Etsitään ranskankielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon ranskan kielen levinneisyys.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Espanja, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Vieraan kielen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Osaamisen arviointi

Vieraan kielen espanja A-oppimäärän arviointiperusteet 3.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	Oppilas on tietoinen, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa kiinnostusta espanjan kieltä kohtaan.	Oppilas osaa havainnoida joitakin eri kieliä ohjatusti.
T4 Oppilas havainnoi espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa espanjan kielen esiintymisen lähiympäristössä	Oppilas havainnoi jonkin verran espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaitot				
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään espanjan kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään espanjan kielellä ja työskentelemään muiden kanssa.
T6 Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas pystyy työskentelemään myös itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään.	Oppilas harjoittelee työskentelytaitoja (työn aloittaminen, jatkaminen ja loppuun

tehtävien loppuunsaattamisesta				saattaminen) ohjatusti.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita	Oppilas harjoittelee ohjatusti tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö	Oppilas osaa tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa	Oppilas on tietoinen helpoista kompensaatiostrategioista.
T9 Oppilas havainnoi yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja osaa käyttää joitakin yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä sekä löytää niistä tuttuja ilmaisuja.	Oppilas pyrkii havainnoimaan yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas tutustuu espanjan kielen ääntämiseen.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas tunnistaa espanjan kielen ääntteitä ja osaa lausua harjoiteltuja sanoja ymmärrettävästi.	Oppilas tunnistaa joitakin espanjan kielen ääntteitä ja osaa lausua joitakin harjoiteltuja sanoja.

Vieraan kielen espanja A-oppimäärän arviointiperusteet 4.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureita.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä ja niitä yhdistävistä piirteistä ohjatusti.
T4 Oppilas havainnoi espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	Oppilas havainnoi ohjatusti espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja joissakin medioissa.
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.
Kielenopiskelutaidot				
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän

yksinkertaisten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.			harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas tunnistaa monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita ja harjoittelee yksinkertaisissa tilanteissa toimimista.	Oppilas tunnistaa joitakin arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas tunnistaa joitakin helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu espanjan kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas ymmärtää hieman espanjan kielen kohteliasta kielenkäyttöä ja osaa toimia kohteliaasti yksinkertaisimmissa vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas tunnistaa espanjan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää joitakin ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tunnistaa ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee espanjan kielen ääntämistä. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee espanjan kielen ääntämistä ja tunnistaa sekä tuottaa joitakin äänteitä. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	Oppilas harjoittelee espanjan kielen ääntämistä ja tunnistaa joitakin äänteitä. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.

Vieraan kielen espanja A-oppimäärän arviointiperusteet 5.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja espanjan kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu espanjankielisiin aineistoihin eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas havainnoi espanjan kielen esiintymistä eri medioissa ja tietää mistä voi löytää ikätasolleen sopivaa aineistoa.	Oppilas havainnoi espanjan kielen esiintymistä eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että espanjan kieltä opitaan monin eri tavoin.	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti, tukeutuen apuun tarvittaessa ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.

T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta.	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee monenlaisia yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	Oppilas harjoittelee esimerkkien avulla yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita.		Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita.	Oppilas harjoittelee joitakin helppoja viestintästrategioita.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.		Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää joitakin yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia rutiininomaisissa tilanteissa.	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia ja harjoittelee niistä joidenkin käyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.		Tekstien tulkitsemistaidot	Oppilas pystyy tulkitsemaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä apuvälineisiin ja keskustelukumppaniin tukeutuen.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				

T11 Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.		Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa kertoa itselleen tutuista asioista käyttäen yksinkertaisia rakenteita.	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakente

Vieraan kielen espanja A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Vieraan kielen espanja A-oppimäärän arviointiperusteet 3.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	Oppilas on tietoinen, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa kiinnostusta espanjan kieltä kohtaan.	Oppilas osaa havainnoida joitakin eri kieliä ohjatusti.
T4 Oppilas havainnoi espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa espanjan kielen esiintymisen lähiympäristössä	Oppilas havainnoi jonkin verran espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaitot				
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään espanjan kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään espanjan kielellä ja työskentelemään muiden kanssa.
T6 Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas pystyy työskentelemään myös itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään.	Oppilas harjoittelee työskentelytaitoja (työn aloittaminen, jatkaminen ja loppuun

tehtävien loppuunsaattamisesta				saattaminen) ohjatusti.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita	Oppilas harjoittelee ohjatusti tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö	Oppilas osaa tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa	Oppilas on tietoinen helpoista kompensaatiostrategioista.
T9 Oppilas havainnoi yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja osaa käyttää joitakin yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä sekä löytää niistä tuttuja ilmaisuja.	Oppilas pyrkii havainnoimaan yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas tutustuu espanjan kielen ääntämiseen.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas tunnistaa espanjan kielen ääntteitä ja osaa lausua harjoiteltuja sanoja ymmärrettävästi.	Oppilas tunnistaa joitakin espanjan kielen ääntteitä ja osaa lausua joitakin harjoiteltuja sanoja.

Vieraan kielen espanja A-oppimäärän arviointiperusteet 4.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureita.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä ja niitä yhdistävistä piirteistä ohjatusti.
T4 Oppilas havainnoi espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	Oppilas havainnoi ohjatusti espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja joissakin medioissa.
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.
Kielenopiskelutaidot				
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän

yksinkertaisten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.			harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas tunnistaa monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita ja harjoittelee yksinkertaisissa tilanteissa toimimista.	Oppilas tunnistaa joitakin arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas tunnistaa joitakin helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu espanjan kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas ymmärtää hieman espanjan kielen kohteliasta kielenkäyttöä ja osaa toimia kohteliaasti yksinkertaisimmissa vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas tunnistaa espanjan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää joitakin ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tunnistaa ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee espanjan kielen ääntämistä. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee espanjan kielen ääntämistä ja tunnistaa sekä tuottaa joitakin äänteitä. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	Oppilas harjoittelee espanjan kielen ääntämistä ja tunnistaa joitakin äänteitä. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.

Vieraan kielen espanja A-oppimäärän arviointiperusteet 5.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja espanjan kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu espanjankielisiin aineistoihin eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas havainnoi espanjan kielen esiintymistä eri medioissa ja tietää mistä voi löytää ikätasolleen sopivaa aineistoa.	Oppilas havainnoi espanjan kielen esiintymistä eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että espanjan kieltä opitaan monin eri tavoin.	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti, tukeutuen apuun tarvittaessa ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.

T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta.	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee monenlaisia yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	Oppilas harjoittelee esimerkkien avulla yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita.		Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita.	Oppilas harjoittelee joitakin helppoja viestintästrategioita.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.		Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää joitakin yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia rutiininomaisissa tilanteissa.	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia ja harjoittelee niistä joidenkin käyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.		Tekstien tulkitsemistaidot	Oppilas pystyy tulkitsemaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä apuvälineisiin ja keskustelukumppaniin tukeutuen.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				

T11 Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.		Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa kertoa itselleen tutuista asioista käyttäen yksinkertaisia rakenteita.	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakente

Vieraan kielen espanja A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan espanjalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä esim. joulua ja syntymäpäiviä.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin.

Keskustellaan espanjasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Havainnoidaan espanjan kielisten sanojen esiintymistä lähiympäristössä (esim. mainokset, ravintolat). Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan espanjan kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä (esim. teitittely).

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan espanjalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä esim. joulua ja syntymäpäiviä.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin.

Keskustellaan espanjasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Havainnoidaan espanjan kielisten sanojen esiintymistä lähiympäristössä (esim. mainokset, ravintolat). Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan espanjan kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä (esim. teitittely).

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan espanjalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä esim. joulua ja syntymäpäiviä.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin.

Keskustellaan espanjasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Havainnoidaan espanjan kielisten sanojen esiintymistä lähiympäristössä (esim. mainokset, ravintolat). Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan espanjan kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä (esim. teitittely).

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan espanjalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä esim. joulua ja syntymäpäiviä.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin.

Keskustellaan espanjasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Havainnoidaan espanjan kielisten sanojen esiintymistä lähiympäristössä (esim. mainokset,

ravintolat). Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan espanjan kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä (esim. teitittely).

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaan myönteistä asennetta kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään espanjankielisiä sanoja virheitä pelkäämättä.

Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä, draaman keinoja. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan espanjan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti ja kaikkia eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan kuuntelemaan ja puhumaan. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan mieleenpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja, sanakirjoja tai erilaisia nettisanakirjoja. Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa esimerkiksi oppimispelejä -ja sovelluksia.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaan myönteistä asennetta kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään espanjankielisiä sanoja virheitä pelkäämättä.

Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä, draaman keinoja. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan espanjan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti ja kaikkia eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan kuuntelemaan ja puhumaan. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan mieleenpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja, sanakirjoja tai erilaisia nettisanakirjoja. Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa esimerkiksi oppimispelejä -ja sovelluksia.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja tunnistamaan joitakin espanjankielisiä sanoja ja sanontoja. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinker-taisia viestintätilanteita. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita; esim. tervehtimistä, esittäytymistä, kiittämistä, kuvailemista ja yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Opetellaan sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanonto-ja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Harjoitellaan yksinker-taisia kielen rakenteita ja lausemalleja.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ääntämistä sekä sana -ja lausepainoa puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja tunnistamaan joitakin espanjankielisiä sanoja ja sanontoja. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinker-taisia viestintätilanteita. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita; esim. tervehtimistä, esittäytymistä, kiittämistä, kuvailemista ja yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Opetellaan sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanonto-ja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Harjoitellaan yksinker-taisia kielen rakenteita ja lausemalleja.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ääntämistä sekä sana -ja lausepainoa puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja tunnistamaan joitakin espanjankielisiä sanoja ja sanontoja. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinker-taisia viestintätilanteita. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita; esim. tervehtimistä, esittäytymistä, kiittämistä, kuvailemista ja yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Opetellaan sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanonto-ja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Harjoitellaan yksinker-taisia kielen rakenteita ja lausemalleja.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ääntämistä sekä sana -ja lausepainoa puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja tunnistamaan joitakin espanjankielisiä sanoja ja sanontoja. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinker-taisia viestintätilanteita. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita; esim. tervehtimistä, esittäytymistä, kiittämistä, kuvailemista ja yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Opetellaan sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanonto-ja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Harjoitellaan yksinker-taisia kielen rakenteita ja lausemalleja.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ääntämistä sekä sana -ja lausepainoa puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas jatkaa tutustumista espanjan kielen ääntämiseen ja harjoittelee espanjan suullista ja kirjallista tuottamista tutuissa tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja tunnistamaan joitakin espanjankielisiä sanoja ja sanontoja. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinker-taisia viestintätilanteita. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita; esim. tervehtimistä, esittäytymistä, kiittämistä, kuvailemista ja yksinkertaisia dialogeja arkipäivän tilanteissa.

Opetellaan sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanonto-ja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Harjoitellaan yksinker-taisia kielen rakenteita ja lausemalleja.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ääntämistä sekä sana -ja lausepainoa puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan espanjalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä (esim. joulu, loppiainen, pääsiäinen). Tutustutaan espanjalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden ja ruoan kautta.

Havainnoidaan espanjan ja muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä. Kiinnitetään huomiota sanojen sukuun espanjan kielessä.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan espanjalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä (esim. joulu, loppiainen, pääsiäinen). Tutustutaan espanjalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden ja ruoan kautta.

Havainnoidaan espanjan ja muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä. Kiinnitetään huomiota sanojen sukuun espanjan kielessä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan espanjalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä (esim. joulu, loppiainen, pääsiäinen). Tutustutaan espanjalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden ja ruoan kautta.

Havainnoidaan espanjan ja muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä. Kiinnitetään huomiota sanojen sukuun espanjan kielessä.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi espanjan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan espanjalaisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä (esim. joulu, loppiainen, pääsiäinen). Tutustutaan espanjalaiseen elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden ja ruoan kautta.

Havainnoidaan espanjan ja muiden kielten eroja ja yhtäläisyyksiä. Kiinnitetään huomiota sanojen sukuun espanjan kielessä.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan espanjan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja useita aisteja käyttäen. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Rohkaistaan oppilasta käyttämään jo olemassa olevaa keilitaitoa.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita.

Harjoitellaan edelleen erilaisia mieleenpainamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä kaikkia aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan käyttämään aakkosellisia sanastoja ja sisällysluetteloa opiskelun apuna. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä kuten sanakirjoja ja erilaisia nettisanakirjoja. Harjoitellaan omien sanastojen kokoamista.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan espanjan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja useita aisteja käyttäen. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Rohkaistaan oppilasta käyttämään jo olemassa olevaa keilitaitoa.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita.

Harjoitellaan edelleen erilaisia mieleenpainamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä kaikkia aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan käyttämään aakkosellisia sanastoja ja sisällysluetteloa opiskelun apuna. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä kuten sanakirjoja ja erilaisia nettisanakirjoja. Harjoitellaan omien sanastojen kokoamista.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan,kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan espanjan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, harrastukset ja ystävät.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan,kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan espanjan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, harrastukset ja ystävät.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee espanjan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan,kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan espanjan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, harrastukset ja ystävät.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan,kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan espanjan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, harrastukset ja ystävät.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee espanjan kielen ääntämistä. Oppilas harjoittelee espanjan kielen suullista ja kirjallista tuottamista sekä tutustuu joihinkin kielen perusrakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan,kuuntelemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan espanjan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, harrastukset ja ystävät.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä espanjan kielen levinneisyyteen maailmassa. Tutustutaan niihin maihin, joissa puhutaan espanjaa.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, ruoan, urheilun, muodin ja sarjakuvien kautta.

Vertaillaan espanjan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä espanjan kielen levinneisyyteen maailmassa. Tutustutaan niihin maihin, joissa puhutaan espanjaa.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, ruoan, urheilun, muodin ja sarjakuvien kautta.

Vertaillaan espanjan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä espanjan kielen levinneisyyteen maailmassa. Tutustutaan niihin maihin, joissa puhutaan espanjaa.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, ruoan, urheilun, muodin ja sarjakuvien kautta.

Vertaillaan espanjan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu espanjankielisiin aineistoihin eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä espanjan kielen levinneisyyteen maailmassa. Tutustutaan niihin maihin, joissa puhutaan espanjaa.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, ruoan, urheilun, muodin ja sarjakuvien kautta.

Vertaillaan espanjan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen ja harjoittelee oman työn arviointia yhdessä ja itsenäisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta espanjan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden sekä sanallisen ja visuaalisen kontekstin avulla sekä ennakointistrategioita hyödyntämällä.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaisarviointia. Arvioidaan oman kielitaidon kehitystä, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta espanjan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden sekä sanallisen ja visuaalisen kontekstin avulla sekä ennakointistrategioita hyödyntämällä.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaisarviointia. Arvioidaan oman kielitaidon kehitystä, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan espanjan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi kalentereita, julisteita ja mainoksia. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan internetin ääntämissanakirjoja.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan espanjan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi kalentereita, julisteita ja mainoksia. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan internetin ääntämissanakirjoja.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee yksinkertaisia espanjan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan espanjan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi kalentereita, julisteita ja mainoksia. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan internetin ääntämissanakirjoja.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan espanjan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi kalentereita, julisteita ja mainoksia. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan internetin ääntämissanakirjoja.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu lisää kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan espanjan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi kalentereita, julisteita ja mainoksia. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan internetin ääntämissanakirjoja.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tarkastellaan espanjan kielen globaalia levinneisyyttä.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, ruoan, urheilun, kirjallisuuden, taiteen ja muodin kautta.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tarkastellaan espanjan kielen globaalia levinneisyyttä.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, ruoan, urheilun, kirjallisuuden, taiteen ja muodin kautta.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja tekee havaintoja niiden eroista ja yhtäläisyyksistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tarkastellaan espanjan kielen globaalia levinneisyyttä.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, ruoan, urheilun, kirjallisuuden, taiteen ja muodin kautta.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa etsiä ja löytää omaa oppimista tukevia espanjankielisiä aineistoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tarkastellaan espanjan kielen globaalia levinneisyyttä.

Tutustutaan espanjalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, ruoan, urheilun, kirjallisuuden, taiteen ja muodin kautta.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan, vierailijoiden ja virtuaalivierailujen avulla.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas käyttää monipuolisesti oppimiaan kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen ja harjoittelee oman työn arviointia yhdessä ja itsenäisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Harjoitellaan vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, TVT-taitoja sekä vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja.

Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa esim. erilaisten projekti- ja portfoliotehtävien tekemiseen.

Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Käytetään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Oppilas tuntee itselleen parhaiten sopivia oppimistapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Harjoitellaan vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, TVT-taitoja sekä vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja.

Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa esim. erilaisten projekti- ja portfoliotehtävien tekemiseen.

Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Käytetään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee monenlaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, lukemaan ja käyttämään espanjan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta espanjankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudesta.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä oman äidinkielen kanssa Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Etsitään espanjankielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon espanjan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä esim. ympäristöopissa ja historiassa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää joitakin kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, lukemaan ja käyttämään espanjan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta espanjankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudesta.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä oman äidinkielen kanssa Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Etsitään espanjankielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon espanjan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä esim. ympäristöopissa ja historiassa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa käyttää keskeisiä espanjan kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, lukemaan ja käyttämään espanjan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta espanjankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudesta.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä oman äidinkielen kanssa Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Etsitään espanjankielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon espanjan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä esim. ympäristöopissa ja historiassa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tulkitsee monenlaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, lukemaan ja käyttämään espanjan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta espanjankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudesta.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä oman äidinkielen kanssa Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Etsitään espanjankielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon espanjan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä esim. ympäristöopissa ja historiassa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista jokapäiväisistä asioista sekä tutustuu lisää tekstien kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, lukemaan ja käyttämään espanjan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta espanjankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista menneessä ajassa ja tulevaisuudesta.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä oman äidinkielen kanssa Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Etsitään espanjankielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon espanjan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä esim. ympäristöopissa ja historiassa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna espanjan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Englanti, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Englannin A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Englannin A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää englannin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut englannin A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan englannin A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy englannin A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Osaamisen arviointi

Englannin A-oppimäärän arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas osaa nimetä joitakin kieliä ja kulttuureita, joita esiintyy hänen lähiympäristössään.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä.	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä ohjatusti.
T4 Oppilas havainnoi englannin kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas löytää englanninkielistä aineistoa lähiympäristöstään.	Oppilas löytää englanninkielistä aineistoa lähiympäristöstään ohjatusti.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	Oppilas tarvitsee tukea ja ohjausta itsensä ilmaisussa ja ryhmätyöskentelyssä.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee	Oppilas harjoittelee työskentelytaitoja ohjatusti (työn aloittaminen, jatkaminen ja

pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.			erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.	loppuunsaattaminen). Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta tutuissa arkielämän tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas toimii oma-aloitteisesti tutuissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas toimii ohjatusti tutuissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas harjoittelee joitakin hänelle tuttuja helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa opettajan avustuksella.
T9 Oppilas harjoittelee englannin kieltä tutuissa arkielämän sosiaalisissa tilanteissa.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas käyttää rohkeasti yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä osaa toimia yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas osaa tervehtiä ja esitellä itsensä kohteliaasti yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas työskentelee vaativuudeltaan helppojen puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa.		Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää helppoja puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tunnistaa joitakin arkipäivän ilmaisuja ja sanoja helpoista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee puhumista ja hieman kirjoittamista		Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kertoa yksinkertaisista arkipäivän asioista opittuja fraaseja käyttäen ja soveltaen. Oppilas tunnistaa joitakin englannin äänteitä.	Oppilas hallitsee arkipäivän sanoja ja osaa käyttää muutamia perusfraaseja itselleen tärkeistä aiheista.

Englannin A-oppimäärän arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas tunnistaa lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas tunnistaa joitakin hänen lähiympäristössään esiintyviä kieliä ja kulttuureita.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä ja niitä yhdistävistä piirteistä.	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä ja niitä yhdistävistä piirteistä ohjatusti.
T4 Oppilas havainnoi englannin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas havainnoi englannin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	Oppilas havainnoi englannin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja joissakin medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	Oppilas tarvitsee tukea ja ohjausta itsensä ilmaisussa ja ryhmätyöskentelyssä.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien	Oppilas harjoittelee oman toiminnan ohjausta. Oppilas harjoittelee

ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.			loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.	erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta monenlaisissa arkielämän tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas toimii oma-aloitteisesti monenlaisissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas toimii oma-aloitteisesti tutuissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.
T8 Oppilas harjoittelee erilaisia kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas harjoittelee erilaisia kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas harjoittelee hänelle luontevia kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas harjoittelee englannin kieltä arkielämän vaihtelevissa sosiaalisissa tilanteissa.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa toimia kohteliaasti arkielämän helpoissa asiointi- ja vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas osaa toimia kohteliaasti yksinkertaisissa asiointitilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas työskentelee vaativuudeltaan helpohkojen puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa.		Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää helpohkoja puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas ymmärtää joitakin arkipäivän ilmaisuja ja sanoja helpohkoista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee puhumista, kirjoittamista ja toimimista monimediaisessa ympäristössä.		Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kertoa jokapäiväisistä ja itselleen tärkeistä asioista puhuen, kirjoittaen ja eri medioita ja toiminnallisia työtapoja hyödyntäen. Oppilas tunnistaa ja tuottaa englannin äänteitä.	Oppilas osaa kertoa arkipäivän asioista yksinkertaisia fraaseja käyttäen ja häntä kiinnostavia medioita ja ilmaisutapoja hyödyntäen.

Englannin A-oppimäärän arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	**S1**	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja osaa keskustella oman kulttuurinsa piirteistä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	**S1**		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	**S1**	Kielellinen päättely	Oppilas osaa vertailla eri kieliä ja havaitsee niiden eroja ja yhtäläisyyksiä.	Oppilas osaa vertailla eri kieliä ja havaitsee niiden yhtäläisyyksiä ohjatusti.
T4 Oppilas osaa etsiä, löytää ja käyttää kielellisesti helppoja englanninkielisiä aineistoja.	**S1**	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa etsiä, löytää ja käyttää kielellisesti helppoja englanninkielisiä aineistoja.	Oppilas osaa etsiä helppoja englanninkielisiä aineistoja.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas harjoittelee oman työn suunnittelua, toteuttamista ja arviointia	**S2**	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa valita itselleen sopivia kielenoppimistaitoja ja käyttää niitä monipuolisesti. Oppilas osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida omaa	Oppilas harjoittelee kielenoppimistaitoja ja harjoittelee oman työn suunnittelua.

yhdessä ja itsenäisesti.			työtään yhdessä ja itsenäisesti.	
T6 Oppilas työskentelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa.	**S2**	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas osaa käyttää muutamia erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa.	Oppilas harjoittelee tavoitteellista työskentelyä ja tehtävien loppuun saattamista. Oppilas harjoittelee erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta jokapäiväisissä tilanteissa koulussa ja vapaa-ajalla.	**S3**	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa toimia vuorovaikutuksessa jokapäiväisissä tilanteissa koulussa ja vapaa-ajalla.	Oppilas osaa toimia vuorovaikutuksessa hänelle merkityksellisissä tilanteissa.
T8 Oppilas harjoittelee monenlaisia kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	**S3**	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa valita itselleen luontevia kompensaatiostrategioita ja käyttää niitä viestintätilanteissa.	Oppilas osaa valita itselleen luontevia kompensaatiostrategioita ja käyttää niitä viestintätilanteissa opettajan avustuksella.
T9 Oppilas harjoittelee englannin kieltä monenlaisissa arkielämän sosiaalisissa tilanteissa.	**S3**	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa toimia arkielämän sosiaalisissa tilanteissa. Oppilas osaa käyttää luontevasti erilaisille vuorovaikutustilanteille ominaisia fraaseja.	Oppilas selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista tilanteista tuettuna sekä tunnistaa pyyntöjä, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				

T10 Oppilas työskentelee erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa monimediaisessa ympäristössä. Oppilas harjoittelee erilaisia ymmärtämisstrategioita.		Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita yksinkertaisia tekstejä ja selkeää puhetta monimediaisessa ympäristössä. Oppilas löytää yksinkertaisesta tekstistä pääajatuksen. Oppilas osaa päätellä selkeiden viestien merkityksen asiayhteyden tukemana.	Oppilas ymmärtää lyhyitä lauseita ja osaa opettajan avustuksella päätellä selkeiden viestien merkityksen asiayhteyden tukemana.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee puhumista ja tekstin tuottamista monimediaisessa ympäristössä.		Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kertoa tutuista ja itselleen tärkeistä asioista suullisesti ja kirjallisesti monipuolisesti eri medioita hyödyntäen. Oppilas noudattaa ääntämisen perussääntöjä tutuissa ilmauksissa.	Oppilas osaa kertoa tutuista ja jokapäiväisistä asioista tuttuja fraaseja käyttäen ja häntä kiinnostavia medioita ja ilmaisutapoja hyödyntäen. Oppilas osaa tuottaa joitakin englannin kielelle tyypillisiä äänteitä.

Englannin A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Englannin A-oppimäärän arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas osaa nimetä joitakin kieliä ja kulttuureita, joita esiintyy hänen lähiympäristössään.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä.	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä ohjatusti.
T4 Oppilas havainnoi englannin kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas löytää englanninkielistä aineistoa lähiympäristöstään.	Oppilas löytää englanninkielistä aineistoa lähiympäristöstään ohjatusti.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	Oppilas tarvitsee tukea ja ohjausta itsensä ilmaisussa ja ryhmätyöskentelyssä.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee	Oppilas harjoittelee työskentelytaitoja ohjatusti (työn aloittaminen, jatkaminen ja

pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.			erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.	loppuunsaattaminen). Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta tutuissa arkielämän tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas toimii oma-aloitteisesti tutuissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas toimii ohjatusti tutuissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas harjoittelee joitakin hänelle sopivia helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa opettajan avustuksella.
T9 Oppilas harjoittelee englannin kieltä tutuissa arkielämän sosiaalisissa tilanteissa.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas käyttää rohkeasti yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä osaa toimia yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas osaa tervehtiä ja esitellä itsensä kohteliaasti yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas työskentelee vaativuudeltaan helppojen puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa.		Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää helppoja puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tunnistaa joitakin arkipäivän ilmaisuja ja sanoja helpoista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee puhumista ja hieman kirjoittamista		Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kertoa yksinkertaisista arkipäivän asioista opittuja fraaseja käyttäen ja soveltaen. Oppilas tunnistaa joitakin englannin äänteitä.	Oppilas hallitsee arkipäivän sanoja ja osaa käyttää muutamia perusfraaseja itselleen tärkeistä aiheista.

Englannin A-oppimäärän arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas tunnistaa lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	Oppilas tunnistaa joitakin hänen lähiympäristössään esiintyviä kieliä ja kulttuureita.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä ja niitä yhdistävistä piirteistä.	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri kielistä ja niitä yhdistävistä piirteistä ohjatusti.
T4 Oppilas havainnoi englannin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas havainnoi englannin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	Oppilas havainnoi englannin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja joissakin medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.	Oppilas tarvitsee tukea ja ohjausta itsensä ilmaisussa ja ryhmätyöskentelyssä.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien	Oppilas harjoittelee oman toiminnan ohjausta. Oppilas harjoittelee

ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.			loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.	erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta monenlaisissa arkielämän tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas toimii oma-aloitteisesti monenlaisissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas toimii oma-aloitteisesti tutuissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.
T8 Oppilas harjoittelee erilaisia kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas harjoittelee erilaisia kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas harjoittelee hänelle luontevia kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas harjoittelee englannin kieltä arkielämän vaihtelevissa sosiaalisissa tilanteissa.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa toimia kohteliaasti arkielämän helpoissa asiointi- ja vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas osaa toimia kohteliaasti yksinkertaisissa asiointitilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas työskentelee vaativuudeltaan helpohkojen puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa.		Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää helpohkoja puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas ymmärtää joitakin arkipäivän ilmaisuja ja sanoja helpohkoista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee puhumista, kirjoittamista ja toimimista monimediaisessa ympäristössä.		Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kertoa jokapäiväisistä ja itselleen tärkeistä asioista puhuen, kirjoittaen ja eri medioita ja toiminnallisia työtapoja hyödyntäen. Oppilas tunnistaa ja tuottaa englannin äänteitä.	Oppilas osaa kertoa arkipäivän asioista yksinkertaisia fraaseja käyttäen ja häntä kiinnostavia medioita ja ilmaisutapoja hyödyntäen.

Englannin A-oppimäärän arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	**S1**	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja osaa keskustella oman kulttuurinsa piirteistä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	**S1**		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	**S1**	Kielellinen päättely	Oppilas osaa vertailla eri kieliä ja havaitsee niiden eroja ja yhtäläisyyksiä.	Oppilas osaa vertailla eri kieliä ja havaitsee niiden yhtäläisyyksiä ohjatusti.
T4 Oppilas osaa etsiä, löytää ja käyttää kielellisesti helppoja englanninkielisiä aineistoja.	**S1**	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa etsiä, löytää ja käyttää kielellisesti helppoja englanninkielisiä aineistoja.	Oppilas osaa etsiä helppoja englanninkielisiä aineistoja.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas harjoittelee oman työn suunnittelua, toteuttamista ja arviointia	**S2**	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa valita itselleen sopivia kielenoppimistaitoja ja käyttää niitä monipuolisesti. Oppilas osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida omaa	Oppilas harjoittelee kielenoppimistaitoja ja harjoittelee oman työn suunnittelua.

yhdessä ja itsenäisesti.			työtään yhdessä ja itsenäisesti.	
T6 Oppilas työskentelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa.	**S2**	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas osaa käyttää muutamia erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa.	Oppilas harjoittelee tavoitteellista työskentelyä ja tehtävien loppuun saattamista. Oppilas harjoittelee erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta jokapäiväisissä tilanteissa koulussa ja vapaa-ajalla.	**S3**	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa toimia vuorovaikutuksessa jokapäiväisissä tilanteissa koulussa ja vapaa-ajalla.	Oppilas osaa toimia vuorovaikutuksessa hänelle merkityksellisissä tilanteissa.
T8 Oppilas harjoittelee monenlaisia kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	**S3**	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa valita itselleen luontevia kompensaatiostrategioita ja käyttää niitä viestintätilanteissa.	Oppilas osaa valita itselleen luontevia kompensaatiostrategioita ja käyttää niitä viestintätilanteissa opettajan avustuksella.
T9 Oppilas harjoittelee englannin kieltä monenlaisissa arkielämän sosiaalisissa tilanteissa.	**S3**	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa toimia arkielämän sosiaalisissa tilanteissa. Oppilas osaa käyttää luontevasti erilaisille vuorovaikutustilanteille ominaisia fraaseja.	Oppilas selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista tilanteista tuettuna sekä tunnistaa pyyntöjä, ehdotuksia ja kiitteeksipyyntöjä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				

T10 Oppilas työskentelee erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa monimediaisessa ympäristössä. Oppilas harjoittelee erilaisia ymmärtämisstrategioita.		Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita yksinkertaisia tekstejä ja selkeää puhetta monimediaisessa ympäristössä. Oppilas löytää yksinkertaisesta tekstistä pääajatuksen. Oppilas osaa päätellä selkeiden viestien merkityksen asiayhteyden tukemana.	Oppilas ymmärtää lyhyitä lauseita ja osaa opettajan avustuksella päätellä selkeiden viestien merkityksen asiayhteyden tukemana.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee puhumista ja tekstin tuottamista monimediaisessa ympäristössä.		Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kertoa tutuista ja itselleen tärkeistä asioista suullisesti ja kirjallisesti monipuolisesti eri medioita hyödyntäen. Oppilas noudattaa ääntämisen perussääntöjä tutuissa ilmauksissa.	Oppilas osaa kertoa tutuista ja jokapäiväisistä asioista tuttuja fraaseja käyttäen ja häntä kiinnostavia medioita ja ilmaisutapoja hyödyntäen. Oppilas osaa tuottaa joitakin englannin kielelle tyypillisiä äänteitä.

Englannin A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan englannin kielen asemaa globaalin viestinnän kielenä.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä englannin kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa monipuolisesti lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Havainnoidaan eroja ja yhtäläisyyksiä perheissä, pukeutumisessa, asumisessa, koulussa ja muussa lähiympäristössä. Tulkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta. Keskustellaan oppilaiden omista havainnoista ja kokemuksista.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Keskustellaan, mitä kieliä osataan ja pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Havainnoidaan englannin kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä, esimerkiksi englanninkielisen kulttuurin tapa sanoa puhuteltavan henkilön nimi tervehtiessä. Havainnoidaan suomen ja englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä. Päätellään, mitä eri sanat tarkoittavat.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Havainnoidaan eroja ja yhtäläisyyksiä perheissä, pukeutumisessa, asumisessa, koulussa ja muussa lähiympäristössä. Tulkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta. Keskustellaan oppilaiden omista havainnoista ja kokemuksista.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Keskustellaan, mitä kieliä osataan ja pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Havainnoidaan englannin kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä, esimerkiksi englanninkielisen kulttuurin tapa sanoa puhuteltavan henkilön nimi tervehtiessä. Havainnoidaan suomen ja englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä. Päätellään, mitä eri sanat tarkoittavat.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Havainnoidaan eroja ja yhtäläisyyksiä perheissä, pukeutumisessa, asumisessa, koulussa ja muussa lähiympäristössä. Tulkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta. Keskustellaan oppilaiden omista havainnoista ja kokemuksista.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Keskustellaan, mitä kieliä osataan ja pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Havainnoidaan englannin kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä, esimerkiksi englanninkielisen kulttuurin tapa sanoa puhuteltavan henkilön nimi tervehtiessä. Havainnoidaan suomen ja englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä. Päätellään, mitä eri sanat tarkoittavat.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi englannin kielen esiintymistä lähiympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa englanninkielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Englanninkielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta englanninkielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä itseään kiinnostavista englanninkielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englanninkielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Havainnoidaan eroja ja yhtäläisyyksiä perheissä, pukeutumisessa, asumisessa, koulussa ja muussa lähiympäristössä. Tulkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta. Keskustellaan oppilaiden omista havainnoista ja kokemuksista.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista. Keskustellaan, mitä kieliä osataan ja pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Havainnoidaan englannin kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä, esimerkiksi englanninkielisen kulttuurin tapa sanoa puhuteltavan henkilön nimi tervehtiessä. Havainnoidaan suomen ja englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä. Päätellään, mitä eri sanat tarkoittavat.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan englannin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen

Arvioinnin kohde

Englannin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen englannin kielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan ja kertoa, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaan myönteistä asennetta kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Rohkaistaan oppilasta käyttämään kieltä ja viestimään englanniksi virheitä pelkäämättä. Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä ja draaman keinoja.

Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan englantia monin eri tavoin: toiminnallisesti ja eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan kuuntelemaan ja puhumaan. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan käyttämään jo olemassa olevaa kielitaitoa. Kehitetään oppilaan päättelykykyä ja tulkintastrategioita, joissa hän käyttää hyväksi asiayhteyttä, kuvia sekä omia tietojaan ja kokemuksiaan. Opetellaan muistiinpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä. Opetellaan ulkoa (tarvittaessa pienissä osissa) tietyssä järjestyksessä esiintyvät sanat, kuten numerot ja viikonpäivät.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja. Käytetään tietotekniikkaa esimerkiksi ajatuskarttojen, sarjakuvien ja virtuaaliseinien tekemiseen sekä nettitehtävien tekemiseen ja oppimispelien pelaamiseen.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun.

Opetellaan arvioimaan omia opiskelutaitoja ja kielitaitoa sekä asettamaan itselle tavoitteita siten, että minäkuva vahvistuu ja osallisuuden tunne lisääntyy, esimerkiksi käyttämällä Eurooppalaista kielisalkkua itsearvioinnissa ja omien tuotosten tallentamisessa.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa englannin kielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään englannin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen englannin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaan myönteistä asennetta kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Rohkaistaan oppilasta käyttämään kieltä ja viestimään englanniksi virheitä pelkäämättä. Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä ja draaman keinoja.

Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan englantia monin eri tavoin: toiminnallisesti ja eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan kuuntelemaan ja puhumaan. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan käyttämään jo olemassa olevaa kielitaitoa. Kehitetään oppilaan päättelykykyä ja tulkintastrategioita, joissa hän käyttää hyväksi asiayhteyttä, kuvia sekä omia tietojaan ja kokemuksiaan. Opetellaan muistiinpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä. Opetellaan ulkoa (tarvittaessa pienissä osissa) tietyssä järjestyksessä esiintyvät sanat, kuten numerot ja viikonpäivät.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja. Käytetään tietotekniikkaa esimerkiksi ajatuskarttojen, sarjakuvien ja virtuaaliseinien tekemiseen sekä nettitehtävien tekemiseen ja oppimispelien pelaamiseen.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun.

Opetellaan arvioimaan omia opiskelutaitoja ja kielitaitoa sekä asettamaan itselle tavoitteita siten, että minäkuva vahvistuu ja osallisuuden tunne lisääntyy, esimerkiksi käyttämällä Eurooppalaista kielisalkkua itsearvioinnissa ja omien tuotosten tallentamisessa.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta tutuissa arkielämän tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja vähäisessä määrin kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, ystäväni ja lähiympäristöni. Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ajan ilmauksiin, lukusanoihin, paikkoihin ja säähän. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Harjoitellaan kielen käyttöä arkipäivän vuorovaikutustilanteissa. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Havainnoidaan englanninkielisen vuorovaikutuksen ominaispiirteitä, esimerkiksi nimien käyttöä ja kohteliaita ilmaisuja.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä, kuvailua, omistamisen ilmaisemista ja pienimuotoisia dialogeja arkipäivän tilanteissa. Sanastoa ja sanontoja opetellaan monenlaisten ja

monimediaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen, laulujen, leikkien ja pelien, yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen. Kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan pääasiallisesti suullisesti.

Tutkitaan ja tuotetaan erilaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, kuulutuksia, sarjakuvia, kuvasanakirjoja ja ajatuskarttoja monimediaisissa ympäristöissä. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä käsitettä (koira/eläin tai talo/mökki).

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja vähäisessä määrin kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, ystäväni ja lähiympäristöni. Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ajan ilmauksiin, lukusanoihin, paikkoihin ja säähän. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Harjoitellaan kielen käyttöä arkipäivän vuorovaikutustilanteissa. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Havainnoidaan englanninkielisen vuorovaikutuksen ominaispiirteitä, esimerkiksi nimien käyttöä ja kohteliaita ilmaisuja.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä, kuvailua, omistamisen ilmaisemista ja pienimuotoisia dialogeja arkipäivän tilanteissa. Sanastoa ja sanontoja opetellaan monenlaisten ja monimediaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen, laulujen, leikkien ja pelien, yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen. Kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan pääasiallisesti suullisesti.

Tutkitaan ja tuotetaan erilaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, kuulutuksia, sarjakuvia, kuvasanakirjoja ja ajatuskarttoja monimediaisissa ympäristöissä. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään englannin kieltä tutuissa arkielämän sosiaalisissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään englannin kielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja vähäisessä määrin kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, ystäväni ja lähiympäristöni. Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ajan ilmauksiin, lukusanoihin, paikkoihin ja säähän. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Harjoitellaan kielen käyttöä arkipäivän vuorovaikutustilanteissa. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Havainnoidaan englanninkielisen vuorovaikutuksen ominaispiirteitä, esimerkiksi nimien käyttöä ja kohteliaita ilmaisuja.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä, kuvailua, omistamisen ilmaisemista ja pienimuotoisia dialogeja arkipäivän tilanteissa. Sanastoa ja sanontoja opetellaan monenlaisten ja monimediaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen, laulujen, leikkien ja pelien, yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen. Kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan pääasiallisesti suullisesti.

Tutkitaan ja tuotetaan erilaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, kuulutuksia, sarjakuvia, kuvasanakirjoja ja ajatuskarttoja monimediaisissa ympäristöissä. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas työskentelee vaativuudeltaan helppojen puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja vähäisessä määrin kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, ystäväni ja lähiympäristöni. Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ajan ilmauksiin, lukusanoihin, paikkoihin ja säähän. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Harjoitellaan kielen käyttöä arkipäivän vuorovaikutustilanteissa. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Havainnoidaan englanninkielisen vuorovaikutuksen ominaispiirteitä, esimerkiksi nimien käyttöä ja kohteliaita ilmaisuja.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä, kuvailua, omistamisen ilmaisemista ja pienimuotoisia dialogeja arkipäivän tilanteissa. Sanastoa ja sanontoja opetellaan monenlaisten ja monimediaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen, laulujen, leikkien ja pelien, yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen. Kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan pääasiallisesti suullisesti.

Tutkitaan ja tuotetaan erilaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, kuulutuksia, sarjakuvia, kuvasanakirjoja ja ajatuskarttoja monimediaisissa ympäristöissä. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa . Oppilas harjoittelee suullista ja hieman kirjallista tuottamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja vähäisessä määrin kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi minä itse, perheeni, ystäväni

ja lähiympäristöni. Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ajan ilmauksiin, lukusanoihin, paikkoihin ja säähän. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Harjoitellaan kielen käyttöä arkipäivän vuorovaikutustilanteissa. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Havainnoidaan englanninkielisen vuorovaikutuksen ominaispiirteitä, esimerkiksi nimien käyttöä ja kohteliaita ilmaisuja.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja viestintätilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä, kuvailua, omistamisen ilmaisemista ja pienimuotoisia dialogeja arkipäivän tilanteissa. Sanastoa ja sanontoja opetellaan monenlaisten ja monimediaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen, laulujen, leikkien ja pelien, yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen. Kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan pääasiallisesti suullisesti.

Tutkitaan ja tuotetaan erilaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, kuulutuksia, sarjakuvia, kuvasanakirjoja ja ajatuskarttoja monimediaisissa ympäristöissä. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan englannin kielen asemaa globaalin viestinnän kielenä.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä englannin kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa monipuolisesti lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään näkyväksi omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja sen moninaisuutta monipuolisin keinoin, esimerkiksi kuvien, musiikin ja liikkeen keinoin. Käytetään monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista. Tehdään huomioita englannin merkityksestä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä.

Havainnoidaan englannin kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Tutustutaan alustavasti formaalin ja informaalin kielenkäytön eroihin, esimerkiksi vieraalle henkilölle tai kaverille puhumisen eroihin.

Jatketaan keskustelua suomen ja englannin kielen eroista ja yhtäläisyyksistä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista mahdollisuuksien mukaan verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään näkyväksi omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja sen moninaisuutta monipuolisin keinoin, esimerkiksi kuvien, musiikin ja liikkeen keinoin. Käytetään monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista. Tehdään huomioita englannin merkityksestä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä.

Havainnoidaan englannin kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Tutustutaan alustavasti formaalin ja informaalin kielenkäytön eroihin, esimerkiksi vieraalle henkilölle tai kaverille puhumisen eroihin.

Jatketaan keskustelua suomen ja englannin kielen eroista ja yhtäläisyyksistä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista mahdollisuuksien mukaan verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään näkyväksi omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja sen moninaisuutta monipuolisin keinoin, esimerkiksi kuvien, musiikin ja liikkeen keinoin. Käytetään monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista. Tehdään huomioita englannin merkityksestä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä.

Havainnoidaan englannin kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Tutustutaan alustavasti formaalin ja informaalin kielenkäytön eroihin, esimerkiksi vieraalle henkilölle tai kaverille puhumisen eroihin.

Jatketaan keskustelua suomen ja englannin kielen eroista ja yhtäläisyyksistä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista mahdollisuuksien mukaan verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi englannin kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa englanninkielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Englanninkielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta englanninkielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä itseään kiinnostavista englanninkielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englanninkielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään näkyväksi omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja sen moninaisuutta monipuolisin keinoin, esimerkiksi kuvien, musiikin ja liikkeen keinoin. Käytetään monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi.

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista. Tehdään huomioita englannin merkityksestä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä.

Havainnoidaan englannin kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta. Tutustutaan alustavasti formaalin ja informaalin kielenkäytön eroihin, esimerkiksi vieraalle henkilölle tai kaverille puhumisen eroihin.

Jatketaan keskustelua suomen ja englannin kielen eroista ja yhtäläisyyksistä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista mahdollisuuksien mukaan verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan englannin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen

Arvioinnin kohde

Englannin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen englannin kielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan ja kertoa, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta. Rohkaistaan oppilasta käyttämään kieltä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan. Opetellaan englantia monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja eri aisteja käyttäen. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Rohkaistaan oppilasta käyttämään jo olemassa olevaa kielitaitoa ja yhdistämään oppimansa aiemmin opittuun. Vahvistetaan oppilaan sitoutumista ja osallisuutta kannustamalla häntä tekemään havaintoja kielellisestä ympäristöstä ja käyttämään tietoja ja taitoja, joita hän on oppinut koulun ulkopuolella.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita kuten kuvia, videoita, äänitteitä ja erityyppisiä tekstejä omiin tuotoksiin.

Harjoitellaan edelleen erilaisia muistiin painamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä eri aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan käyttämään aakkosellisia sanastoja ja sisällysluetteloa opiskelun apuna. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä esimerkiksi sanakirjoja ja erilaisia nettisanakirjoja, esimerkiksi ääntämis-, kuva- ja riimisanakirjoja.

Opetellaan hakemaan opiskeluun liittyviä tietoja ja luvallisia kuvia internetistä. Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa esimerkiksi oppimispelejä ja sovelluksia.

Opetellaan harjoittelemaan englantia kotona ja tekemään kotitehtäviä säännöllisesti ja vastuullisesti. Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan valitsemaan itselle sopivia tehtäviä ja tekemään itseohjautuvasti eriyttäviä tehtäviä ja lisätehtäviä. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tehtävien ja omaan portfolioon tallennettujen tuotosten avulla.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologiankäyttöä oppimisen tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa englannin kielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään englannin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen englannin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta. Rohkaistaan oppilasta käyttämään kieltä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan. Opetellaan englantia monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja eri aisteja käyttäen. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Rohkaistaan oppilasta käyttämään jo olemassa olevaa kielitaitoa ja yhdistämään oppimansa aiemmin opittuun. Vahvistetaan oppilaan sitoutumista ja osallisuutta kannustamalla häntä tekemään havaintoja kielellisestä ympäristöstä ja käyttämään tietoja ja taitoja, joita hän on oppinut koulun ulkopuolella.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita kuten kuvia, videoita, äänitteitä ja erityyppisiä tekstejä omiin tuotoksiin.

Harjoitellaan edelleen erilaisia muistiin painamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä eri aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan käyttämään aakkosellisia sanastoja ja sisällysluetteloa opiskelun apuna. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä esimerkiksi sanakirjoja ja erilaisia nettisanakirjoja, esimerkiksi ääntämis-, kuva- ja riimisanakirjoja.

Opetellaan hakemaan opiskeluun liittyviä tietoja ja luvallisia kuvia internetistä. Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa esimerkiksi oppimispelejä ja sovelluksia.

Opetellaan harjoittelemaan englantia kotona ja tekemään kotitehtäviä säännöllisesti ja vastuullisesti. Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan valitsemaan itselle sopivia tehtäviä ja tekemään itseohjautuvasti eriyttäviä tehtäviä ja lisätehtäviä. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tehtävien ja omaan portfolioon tallennettujen tuotosten avulla.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta monenlaisissa arkielämän tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien,

haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja jossakin määrin kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ajan ilmauksiin, lukusanoihin, paikkoihin ja säähän. Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Havainnoidaan ja harjoitellaan englanninkielisen vuorovaikutuksen peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita ilmaisuja, lyhyitä vastauksia ja pahoitteluja.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ostamista, kysymistä ja vertailua. Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Tutkitaan ja tuotetaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi someviestejä, näytelmiä, ruokalistoja, asiointidialogeja, sarjakuvia. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti, ääntämistä, sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee erilaisia kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä käsitettä (koira/eläin tai talo/mökki).

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja jossakin määrin kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ajan ilmauksiin, lukusanoihin, paikkoihin ja säähän. Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Havainnoidaan ja harjoitellaan englanninkielisen vuorovaikutuksen peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita ilmaisuja, lyhyitä vastauksia ja pahoitteluja.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ostamista, kysymistä ja vertailua. Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Tutkitaan ja tuotetaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi someviestejä, näytelmiä, ruokalistoja, asiointidialogeja, sarjakuvia. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti, ääntämistä, sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään englannin kieltä arkielämän vaihtelevissa sosiaalisissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään englannin kielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja jossakin määrin kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ajan ilmauksiin, lukusanoihin, paikkoihin ja säähän. Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja

reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Havainnoidaan ja harjoitellaan englanninkielisen vuorovaikutuksen peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita ilmaisuja, lyhyitä vastauksia ja pahoitteluja.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ostamista, kysymistä ja vertailua. Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Tutkitaan ja tuotetaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi someviestejä, näytelmiä, ruokalistoja, asiointidialogeja, sarjakuvia. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti, ääntämistä, sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas työskentelee vaativuudeltaan helpohkojen puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja jossakin määrin kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ajan ilmauksiin, lukusanoihin, paikkoihin ja säähän. Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Havainnoidaan ja harjoitellaan englanninkielisen vuorovaikutuksen peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita ilmaisuja, lyhyitä vastauksia ja pahoitteluja.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ostamista, kysymistä ja vertailua. Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Tutkitaan ja tuotetaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi someviestejä, näytelmiä, ruokalistoja, asiointidialogeja, sarjakuvia. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti, ääntämistä, sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee suullista ja kirjallista tuottamista kohdekielellä oppilaille tutuissa tilanteissa monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja jossakin määrin kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen

elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin, esimerkiksi ajan ilmauksiin, lukusanoihin, paikkoihin ja säähän. Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Havainnoidaan ja harjoitellaan englanninkielisen vuorovaikutuksen peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita ilmaisuja, lyhyitä vastauksia ja pahoitteluja.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ostamista, kysymistä ja vertailua. Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Tutkitaan ja tuotetaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi someviestejä, näytelmiä, ruokalistoja, asiointidialogeja, sarjakuvia. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi lähiympäristöstä ja verkosta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti, ääntämistä, sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan englannin kielen asemaa globaalin viestinnän kielenä.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä englannin kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa monipuolisesti lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Pohditaan oppilaiden arkeen liittyviä asioita englanninkielisissä kulttuureissa ja hankitaan niistä tietoa. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen. Havainnoidaan erilaisia tapoja puhua englannin kieltä. Pohditaan englannin merkitystä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä. Pohditaan, miten voi toimia ja tulla ymmärretyksi, jos osaa englannin kieltä vain vähän.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetellaan ilmaisemaan omia ajatuksia erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin sopivalla tavalla. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Pohditaan oppilaiden arkeen liittyviä asioita englanninkielisissä kulttuureissa ja hankitaan niistä tietoa. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen. Havainnoidaan erilaisia tapoja puhua englannin kieltä. Pohditaan englannin merkitystä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä. Pohditaan, miten voi toimia ja tulla ymmärretyksi, jos osaa englannin kieltä vain vähän.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetellaan ilmaisemaan omia ajatuksia erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin sopivalla tavalla. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Pohditaan oppilaiden arkeen liittyviä asioita englanninkielisissä kulttuureissa ja hankitaan niistä tietoa. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen. Havainnoidaan erilaisia tapoja puhua englannin kieltä. Pohditaan englannin merkitystä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä. Pohditaan, miten voi toimia ja tulla ymmärretyksi, jos osaa englannin kieltä vain vähän.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetellaan ilmaisemaan omia ajatuksia erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin sopivalla tavalla. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa etsiä, löytää ja käyttää kielellisesti helppoja englanninkielisiä aineistoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa englanninkielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Englanninkielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta englanninkielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä itseään kiinnostavista englanninkielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englanninkielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Pohditaan oppilaiden arkeen liittyviä asioita englanninkielisissä kulttuureissa ja hankitaan niistä tietoa. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen. Havainnoidaan erilaisia tapoja puhua englannin kieltä. Pohditaan englannin merkitystä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä. Pohditaan, miten voi toimia ja tulla ymmärretyksi, jos osaa englannin kieltä vain vähän.

Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Opetellaan ilmaisemaan omia ajatuksia erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin sopivalla tavalla. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas harjoittelee oman työn suunnittelua, toteuttamista ja arviointia yhdessä ja itsenäisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan englannin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen

Arvioinnin kohde

Englannin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen englannin kielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan ja kertoa, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Pari- ja ryhmätöiden perustana on dialogisuus, jossa keskeistä on toisen kuunteleminen, puheeseen liittyminen ja erilaisten näkökulmien kunnioittaminen. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä.

Englantia käytetään aina kun se on mahdollista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja hyödynnetään arkielämän tapahtumat kielen oppimisessa.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden sekä sanallisen ja visuaalisen kontekstin avulla sekä ennakointistrategioita hyödyntämällä. Opetellaan vahvistamaan viestintää ja vuorovaikutusta, ilmaisemaan omia tunteita ja tulkitsemaan toisten mielipiteitä draaman keinoja, ilmeitä, eleitä ja koko kehoa käyttämällä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä ja englanninkielisiä aineistoja omien tuotosten tekemisessä. Harjoitellaan tekstin ydinaineksen löytämistä. Käytetään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaispalautetta. Havainnoidaan arvioinnin vaikutuksia työtapoihin kuten kotitehtävien suorittamiseen, keskittymiseen, toisten kuuntelemiseen sekä toisten ja oman työn arvostamiseen. Seurataan ja arvioidaan oman kielitaidon kehitystä, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa englannin kielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään englannin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen englannin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Pari- ja ryhmätöiden perustana on dialogisuus, jossa keskeistä on toisen kuunteleminen, puheeseen liittyminen ja erilaisten näkökulmien kunnioittaminen. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä.

Englantia käytetään aina kun se on mahdollista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja hyödynnetään arkielämän tapahtumat kielen oppimisessa.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden sekä sanallisen ja visuaalisen kontekstin avulla sekä ennakointistrategioita hyödyntämällä. Opetellaan vahvistamaan viestintää ja vuorovaikutusta, ilmaisemaan omia tunteita ja tulkitsemaan toisten mielipiteitä draaman keinoja, ilmeitä, eleitä ja koko kehoa käyttämällä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä ja englanninkielisiä aineistoja omien tuotosten tekemisessä. Harjoitellaan tekstin ydinaineksen löytämistä. Käytetään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaispalautetta. Havainnoidaan arvioinnin vaikutuksia

työtapoihin kuten kotitehtävien suorittamiseen, keskittymiseen, toisten kuuntelemiseen sekä toisten ja oman työn arvostamiseen. Seurataan ja arvioidaan oman kielitaidon kehitystä, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta jokapäiväisissä tilanteissa koulussa ja vapaa-ajalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä,

verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Tutustutaan arjen ilmiöihin ja käsitteisiin, esimerkiksi tunteisiin sekä ajan ja paikan ilmauksiin. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi opastamista, kuvailua, tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista sekä menneistä tapahtumista kertomista.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Tutkitaan ja tuotetaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi aikatauluja, kalentereita, kylttejä, julisteita, kuvauksia. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan kohteliaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, intonaatiokysymyksiä sekä viestien aloitus- ja lopetusfraaseja.

Rohkaistaan oppilasta viestimään kommunikaatiokatkoksista huolimatta tuttujen kompensaatiostrategioiden avulla ja tutustutaan uusiin strategioihin, kuten ennakointiin, päättelyyn ja asiayhteyteen.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee monenlaisia kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä käsitettä (koira/eläin tai talo/mökki).

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Tutustutaan arjen ilmiöihin ja käsitteisiin, esimerkiksi tunteisiin sekä ajan ja paikan ilmauksiin. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi opastamista, kuvailua, tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista sekä menneistä tapahtumista kertomista.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Tutkitaan ja tuotetaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi aikatauluja, kalentereita, kylttejä, julisteita, kuvauksia. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan kohteliaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, intonaatiokysymyksiä sekä viestien aloitus- ja lopetusfraaseja.

Rohkaistaan oppilasta viestimään kommunikaatiokatkoksista huolimatta tuttujen kompensaatiostrategioiden avulla ja tutustutaan uusiin strategioihin, kuten ennakointiin, päättelyyn ja asiayhteyteen.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään englannin kieltä monenlaisissa arkielämän sosiaalisissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään englannin kielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Tutustutaan arjen ilmiöihin ja käsitteisiin, esimerkiksi tunteisiin sekä ajan ja paikan ilmauksiin. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita,

esimerkiksi opastamista, kuvailua, tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista sekä menneistä tapahtumista kertomista.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Tutkitaan ja tuotetaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi aikatauluja, kalentereita, kylttejä, julisteita, kuvauksia. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan kohteliaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, intonaatiokysymyksiä sekä viestien aloitus- ja lopetusfraaseja.

Rohkaistaan oppilasta viestimään kommunikaatiokatkoksista huolimatta tuttujen kompensaatiostrategioiden avulla ja tutustutaan uusiin strategioihin, kuten ennakointiin, päättelyyn ja asiayhteyteen.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas työskentelee erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa monimediaisessa ympäristössä.

Oppilas harjoittelee erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Tutustutaan arjen ilmiöihin ja käsitteisiin, esimerkiksi tunteisiin sekä ajan ja paikan ilmauksiin. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi opastamista, kuvailua, tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista sekä menneistä tapahtumista kertomista.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Tutkitaan ja tuotetaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi aikatauluja, kalentereita, kylttejä, julisteita, kuvauksia. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan kohteliaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, intonaatiokysymyksiä sekä viestien aloitus- ja lopetusfraaseja.

Rohkaistaan oppilasta viestimään kommunikaatiokatkoksista huolimatta tuttujen kompensaatiostrategioiden avulla ja tutustutaan uusiin strategioihin, kuten ennakointiin, päättelyyn ja asiayhteyteen.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee tekstin tuottamista suullisesti ja kirjallisesti monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä

ajankohtaisuus. Tutustutaan arjen ilmiöihin ja käsitteisiin, esimerkiksi tunteisiin sekä ajan ja paikan ilmauksiin. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia, joiden harjoittelua eheytetään myös äidinkieleen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, esimerkiksi opastamista, kuvailua, tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista sekä menneistä tapahtumista kertomista.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Tutkitaan ja tuotetaan monenlaisia tekstilajeja monimediaisissa ympäristöissä, esimerkiksi aikatauluja, kalentereita, kylttejä, julisteita, kuvauksia. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan kohteliaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, intonaatiokysymyksiä sekä viestien aloitus- ja lopetusfraaseja.

Rohkaistaan oppilasta viestimään kommunikaatiokatkoksista huolimatta tuttujen kompensaatiostrategioiden avulla ja tutustutaan uusiin strategioihin, kuten ennakointiin, päättelyyn ja asiayhteyteen.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan englannin kielen asemaa globaalin viestinnän kielenä.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä englannin kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa monipuolisesti lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen syventämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Tutkitaan englannin kielen globaalia levinneisyyttä. Pohditaan englannin merkitystä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä.

Keskustellaan äidinkielen opiskelun hyödyllisyydestä vieraiden kielten oppimisessa. Vertaillaan suomen ja englannin rakenteita sekä englantia ja muita kieliä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen syventämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Tutkitaan englannin kielen globaalia levinneisyyttä. Pohditaan englannin merkitystä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä.

Keskustellaan äidinkielen opiskelun hyödyllisyydestä vieraiden kielten oppimisessa. Vertaillaan suomen ja englannin rakenteita sekä englantia ja muita kieliä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja tekee havaintoja niiden eroista ja yhtäläisyyksistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen syventämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Tutkitaan englannin kielen globaalia levinneisyyttä. Pohditaan englannin merkitystä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä.

Keskustellaan äidinkielen opiskelun hyödyllisyydestä vieraiden kielten oppimisessa. Vertaillaan suomen ja englannin rakenteita sekä englantia ja muita kieliä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa etsiä, löytää ja käyttää omaa oppimista tukevia englanninkielisiä aineistoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa englanninkielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Englanninkielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta englanninkielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä itseään kiinnostavista englanninkielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englanninkielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen syventämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Tutkitaan englannin kielen globaalia levinneisyyttä. Pohditaan englannin merkitystä yhteisenä vuorovaikutuksen kielenä.

Keskustellaan äidinkielen opiskelun hyödyllisyydestä vieraiden kielten oppimisessa. Vertaillaan suomen ja englannin rakenteita sekä englantia ja muita kieliä.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas harjoittelee oman työn suunnittelua, toteuttamista ja arviointia yhdessä ja itsenäisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan englannin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen

Arvioinnin kohde

Englannin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen englannin kielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan ja kertoa, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Oppiainerajat ylittäviin oppimisprojekteihin osallistumalla opitaan oppimisen ja tulevaisuuden kannalta keskeisiä taitoja kuten suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta sekä ottamaan vastuuta.

Vahvistetaan vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja. Syvennetään monilukutaitoa eri medioissa ja konteksteissa. Harjoitellaan erilaisia muistiin painamisen keinoja ja tekniikoita.

Kehitetään vuorovaikutus- ja viestintätaitoja. Rohkaistaan käyttämään erilaisia kompensaatiostrategioita viestinnän ja vuorovaikutuksen tueksi. Harjoitellaan tuntemattoman ilmaisun merkityksen päättelemistä asiayhteydestä tutkimalla erilaisia tekstilajeja (sekä suullisia että kirjoitettuja) sekä erilaisia kontekstiin liittyviä vihjeitä, kuten äänensävyjä, intonaatiota, ilmeitä ja eleitä. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tvt-taitoja harjoitellaan hakemalla tietoa englanniksi internetistä ja opetellaan tiedon kriittisen arvioinnin taitoja. Opetellaan prosessoimaan löydettyjä tietoja, harjoitellaan aineiston muokkausta ja tiivistämistä omia tuotoksia varten sekä käyttämään erilaisia englanninkielisiä verkkotyökaluja ja -sovelluksia. Lisäksi hyödynnetään TVT:aa mahdollisessa kansainvälisessä yhteistyössä esim. eTwinningin ja Erasmus+:n avulla.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Pohditaan omaa kielenoppimishistoriaa arvioimalla omaa oppimista sekä opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymistä, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja asettaa tavoitteita kielen opiskelulleen.

Oppilas harjoittelee erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa englannin kielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään englannin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen englannin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Oppiainerajat ylittäviin oppimisprojekteihin osallistumalla opitaan oppimisen ja tulevaisuuden kannalta keskeisiä taitoja kuten suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta sekä ottamaan vastuuta.

Vahvistetaan vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja. Syvennetään monilukutaitoa eri medioissa ja konteksteissa. Harjoitellaan erilaisia muistiin painamisen keinoja ja tekniikoita.

Kehitetään vuorovaikutus- ja viestintätaitoja. Rohkaistaan käyttämään erilaisia kompensaatiostrategioita viestinnän ja vuorovaikutuksen tueksi. Harjoitellaan tuntemattoman ilmaisun merkityksen päättelemistä asiayhteydestä tutkimalla erilaisia tekstilajeja (sekä suullisia että kirjoitettuja) sekä erilaisia kontekstiin liittyviä vihjeitä, kuten äänensävyjä, intonaatiota, ilmeitä ja eleitä. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tvt-taitoja harjoitellaan hakemalla tietoa englanniksi internetistä ja opetellaan tiedon kriittisen arvioinnin taitoja. Opetellaan prosessoimaan löydettyjä tietoja, harjoitellaan aineiston muokkausta ja tiivistämistä omia tuotoksia varten sekä käyttämään erilaisia englanninkielisiä verkkotyökaluja ja -sovelluksia. Lisäksi hyödynnetään TVT:aa mahdollisessa kansainvälisessä yhteistyössä esim. eTwinningin ja Erasmus+:n avulla.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Pohditaan omaa kielenoppimishistoriaa arvioimalla omaa oppimista sekä opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymistä, esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien,

haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään englannin kieltä monipuolisesti erilaisissa viestintätilanteissa. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Näkökulmana on minä, me sekä maailma Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin esimerkiksi ammatteihin, tieto- ja viestintätekniikkaan, mediaan, osallisuuteen ja vaikuttamiseen sekä kestävään kehitykseen.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua, kokemuksista kertomista ja tarinointia. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi tarinoita, laulujen sanoituksia, dramatisoituja tilanteita, haastatteluja, ilmoituksia ja someviestejä monimediaisissa ympäristöissä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan käyttämään kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Syvennetään perusviestintätaitojen hallintaa. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia suullisia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan kohteliaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi aktiivisen kuuntelijan roolissa toimimista. Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Tutustutaan alustavasti yleis- ja puhekielen eroihin. Rohkaistaan oppilasta viestimään kommunikaatiokatkoksista huolimatta tuttujen kompensaatiostrategioiden avulla ja tutustutaan uuteen strategiaan, kuten selittämiseen toisin sanoin.

Etsitään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Tutustutaan Euroopan ulkopuolella sijaitseviin englanninkielisiin maihin ja niiden arkeen, juhlaan, maantuntemukseen ja ihmisiin ikäkaudelle sopivalla tavalla. Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä. Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää monenlaisia kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä käsitettä (koira/eläin tai talo/mökki).

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään englannin kieltä monipuolisesti erilaisissa viestintätilanteissa. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Näkökulmana on minä, me sekä maailma Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin esimerkiksi ammatteihin, tieto- ja viestintätekniikkaan, mediaan, osallisuuteen ja vaikuttamiseen sekä kestävään kehitykseen.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua, kokemuksista kertomista ja tarinointia. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi tarinoita, laulujen sanoituksia, dramatisoituja tilanteita, haastatteluja, ilmoituksia ja someviestejä monimediaisissa ympäristöissä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan käyttämään kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Syvennetään perusviestintätaitojen hallintaa. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia suullisia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan kohteliaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi aktiivisen kuuntelijan roolissa toimimista. Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Tutustutaan alustavasti yleis- ja puhekielen eroihin. Rohkaistaan oppilasta viestimään kommunikaatiokatkoksista huolimatta tuttujen kompensaatiostrategioiden avulla ja tutustutaan uuteen strategiaan, kuten selittämiseen toisin sanoin.

Etsitään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Tutustutaan Euroopan ulkopuolella sijaitseviin englanninkielisiin maihin ja niiden arkeen, juhlaan, maantuntemukseen ja ihmisiin ikäkaudelle sopivalla tavalla. Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä. Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas selviytyy englannin kielellä lyhyistä sosiaalisista tilanteista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään englannin kielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään englannin kieltä monipuolisesti erilaisissa viestintätilanteissa. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Näkökulmana on minä, me sekä maailma Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin esimerkiksi ammatteihin, tieto- ja viestintätekniikkaan, mediaan, osallisuuteen ja vaikuttamiseen sekä kestävään kehitykseen.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua, kokemuksista kertomista ja tarinointia. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja,

esimerkiksi tarinoita, laulujen sanoituksia, dramatisoituja tilanteita, haastatteluja, ilmoituksia ja someviestejä monimediaisissa ympäristöissä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan käyttämään kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Syvennetään perusviestintätaitojen hallintaa. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia suullisia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan kohteliaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi aktiivisen kuuntelijan roolissa toimimista. Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Tutustutaan alustavasti yleis- ja puhekielen eroihin. Rohkaistaan oppilasta viestimään kommunikaatiokatkoksista huolimatta tuttujen kompensaatiostrategioiden avulla ja tutustutaan uuteen strategiaan, kuten selittämiseen toisin sanoin.

Etsitään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Tutustutaan Euroopan ulkopuolella sijaitseviin englanninkielisiin maihin ja niiden arkeen, juhlaan, maantuntemukseen ja ihmisiin ikäkaudelle sopivalla tavalla. Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä. Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas työskentelee vaativuudeltaan monitasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa monimediaisessa ympäristössä.

Oppilas osaa käyttää erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään englannin kieltä monipuolisesti erilaisissa viestintätilanteissa. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Näkökulmana on minä, me sekä maailma Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta

englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin esimerkiksi ammatteihin, tieto- ja viestintätekniikkaan, mediaan, osallisuuteen ja vaikuttamiseen sekä kestävään kehitykseen.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua, kokemuksista kertomista ja tarinointia. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi tarinoita, laulujen sanoituksia, dramatisoituja tilanteita, haastatteluja, ilmoituksia ja someviestejä monimediaisissa ympäristöissä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan käyttämään kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Syvennetään perusviestintätaitojen hallintaa. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia suullisia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan kohteliaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi aktiivisen kuuntelijan roolissa toimimista. Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Tutustutaan alustavasti yleis- ja puhekielen eroihin. Rohkaistaan oppilasta viestimään kommunikaatiokatkoksista huolimatta tuttujen kompensaatiostrategioiden avulla ja tutustutaan uuteen strategiaan, kuten selittämiseen toisin sanoin.

Etsitään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Tutustutaan Euroopan ulkopuolella sijaitseviin englanninkielisiin maihin ja niiden arkeen, juhlaan, maantuntemukseen ja ihmisiin ikäkaudelle sopivalla tavalla. Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä. Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa kertoa jokapäiväisistä asioista ja tuottaa tekstiä monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään englannin kieltä monipuolisesti erilaisissa viestintätilanteissa. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä

ajankohtaisuus. Näkökulmana on minä, me sekä maailma Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin esimerkiksi ammatteihin, tieto- ja viestintätekniikkaan, mediaan, osallisuuteen ja vaikuttamiseen sekä kestävään kehitykseen.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua, kokemuksista kertomista ja tarinointia. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi tarinoita, laulujen sanoituksia, dramatisoituja tilanteita, haastatteluja, ilmoituksia ja someviestejä monimediaisissa ympäristöissä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa yhteistyössä äidinkielen oppiaineen kanssa. Harjaannutaan käyttämään kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Syvennetään perusviestintätaitojen hallintaa. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia suullisia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan kohteliaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi aktiivisen kuuntelijan roolissa toimimista. Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Tutustutaan alustavasti yleis- ja puhekielen eroihin. Rohkaistaan oppilasta viestimään kommunikaatiokatkoksista huolimatta tuttujen kompensaatiostrategioiden avulla ja tutustutaan uuteen strategiaan, kuten selittämiseen toisin sanoin.

Etsitään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Tutustutaan Euroopan ulkopuolella sijaitseviin englanninkielisiin maihin ja niiden arkeen, juhlaan, maantuntemukseen ja ihmisiin ikäkaudelle sopivalla tavalla. Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään verkon autenttisia oppimisympäristöjä. Harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään oppimisen apuna englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Venäjä, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Vieraan kielen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 3. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä. Herätetään oppilaan kielellinen uteliaisuus.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa uteliaisuutta kieltä kohtaan.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas havainnoi joinkin verran venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii työskentelemään muiden kanssa.
T6	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja	Oppilas harjoittelee itsenäistä

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.		opiskelutottumusten löytäminen	ottaa vastuuta omista tehtävistään.	työskentelyä ja tarvitsee tukea tehtävistä huolehtimisessa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin venäjän kielen kohteliaisiin ilmauksiin.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas tunnistaa joitakin yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu kyrilliseen kirjaimistoon. Oppilas havainnoi yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja lyhyitä lauseita.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa ja osaa tunnistaa yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa ja harjoittelee tunnistamaan yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas tutustuu venäjän kielen ääntämiseen.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan

Oppilas harjoittelee kyrillisten painokirjainten kirjoittamista.			kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.	kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 4. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään virheistä välittämättä ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa. Oppilas on tietoinen siitä, että oppiminen on tavoitteellista.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan työskentelyä muiden kanssa.

T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee toimimaan erilaisissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ja ymmärtämään helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu venäjän kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää jonkin verran venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa hieman venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas jatkaa kyrilliseen kirjaimistoon tutustumista. Oppilas tutustuu ikätasolleen	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas tunnistaa ja pyrkii ymmärtämään joitakin ikätasolleen	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas pyrkii tunnistamaan joitakin ikätasolleen

sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin lyhyisiin teksteihin.			sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.	sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä ja tutustuu joihinkin kielen perusrakenteisiin. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja joitakin fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja yleisimpiä fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa jonkin verran kyrillisillä painokirjaimilla.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 5. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja venäjän kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu venäjänkieliseen aineistoon eri medioissa mahdollisuuksien mukaan.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa venäjän kielen esiintymisen eri medioissa.	Oppilas tietää, että venäjän kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen. Oppilas tutustuu	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että venäjän kieltä opitaan monin eri tavoin. Oppilas on	Oppilas tarvitsee ohjausta itsenäiseen työskentelyyn ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.

opetuksen tavoitteisiin.			tietoinen, että oppiminen on tavoitteellista.	
T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviää yksinkertaisista suullisista ja kirjallisista vuorovaikutustilanteista mallin avulla.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita mallin mukaan.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita kuten kompensaationstrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy hyödyntämään joitakin helppoja viestintästrategioita.	Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan	Oppilas osaa jonkin verran lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee

harjoittelee tulkitsemaan erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.			erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	tulkitsemaan joitakin ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä kielen joitakin oleellisimpia rakenteita. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan jonkin verran ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa jonkin verran kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.

kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 3. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä. Herätetään oppilaan kielellinen uteliaisuus.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa uteliaisuutta kieltä kohtaan.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas havainnoi joinkin verran venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii työskentelemään muiden kanssa.
T6	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja	Oppilas harjoittelee itsenäistä

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.		opiskelutottumusten löytäminen	ottaa vastuuta omista tehtävistään.	työskentelyä ja tarvitsee tukea tehtävistä huolehtimisessa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin venäjän kielen kohteliaisiin ilmauksiin.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas tunnistaa joitakin yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu kyrilliseen kirjaimistoon. Oppilas havainnoi yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja lyhyitä lauseita.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa ja osaa tunnistaa yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa ja harjoittelee tunnistamaan yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas tutustuu venäjän kielen ääntämiseen.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan

Oppilas harjoittelee kyrillisten painokirjainten kirjoittamista.			kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.	kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 4. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään virheistä välittämättä ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa. Oppilas on tietoinen siitä, että oppiminen on tavoitteellista.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan työskentelyä muiden kanssa.

T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee toimimaan erilaisissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ja ymmärtämään helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu venäjän kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää jonkin verran venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa hieman venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas jatkaa kyrilliseen kirjaimistoon tutustumista. Oppilas tutustuu ikätasolleen	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas tunnistaa ja pyrkii ymmärtämään joitakin ikätasolleen	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas pyrkii tunnistamaan joitakin ikätasolleen

sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin lyhyisiin teksteihin.			sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.	sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä ja tutustuu joihinkin kielen perusrakenteisiin. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja joitakin fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja yleisimpiä fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa jonkin verran kyrillisillä painokirjaimilla.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 5. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja venäjän kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu venäjänkieliseen aineistoon eri medioissa mahdollisuuksien mukaan.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa venäjän kielen esiintymisen eri medioissa.	Oppilas tietää, että venäjän kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen. Oppilas tutustuu	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että venäjän kieltä opitaan monin eri tavoin. Oppilas on	Oppilas tarvitsee ohjausta itsenäiseen työskentelyyn ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.

opetuksen tavoitteisiin.			tietoinen, että oppiminen on tavoitteellista.	
T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviää yksinkertaisista suullisista ja kirjallisista vuorovaikutustilanteista mallin avulla.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita mallin mukaan.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita kuten kompensaationstrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy hyödyntämään joitakin helppoja viestintästrategioita.	Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan	Oppilas osaa jonkin verran lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee

harjoittelee tulkitsemaan erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.			erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	tulkitsemaan joitakin ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä kielen joitakin oleellisimpia rakenteita. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan jonkin verran ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa jonkin verran kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.

ieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 3. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä. Herätetään oppilaan kielellinen uteliaisuus.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa uteliaisuutta kieltä kohtaan.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas havainnoi joinkin verran venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii työskentelemään muiden kanssa.
T6	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja	Oppilas harjoittelee itsenäistä

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.		opiskelutottumusten löytäminen	ottaa vastuuta omista tehtävistään.	työskentelyä ja tarvitsee tukea tehtävistä huolehtimisessa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin venäjän kielen kohteliaisiin ilmauksiin.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas tunnistaa joitakin yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu kyrilliseen kirjaimistoon. Oppilas havainnoi yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja lyhyitä lauseita.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa ja osaa tunnistaa yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa ja harjoittelee tunnistamaan yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas tutustuu venäjän kielen ääntämiseen.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan

Oppilas harjoittelee kyrillisten painokirjainten kirjoittamista.			kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.	kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 4. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään virheistä välittämättä ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa. Oppilas on tietoinen siitä, että oppiminen on tavoitteellista.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan työskentelyä muiden kanssa.

T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee toimimaan erilaisissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ja ymmärtämään helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu venäjän kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää jonkin verran venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa hieman venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas jatkaa kyrilliseen kirjaimistoon tutustumista. Oppilas tutustuu ikätasolleen	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas tunnistaa ja pyrkii ymmärtämään joitakin ikätasolleen	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas pyrkii tunnistamaan joitakin ikätasolleen

sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin lyhyisiin teksteihin.			sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.	sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä ja tutustuu joihinkin kielen perusrakenteisiin. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja joitakin fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja yleisimpiä fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa jonkin verran kyrillisillä painokirjaimilla.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 5. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja venäjän kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu venäjänkieliseen aineistoon eri medioissa mahdollisuuksien mukaan.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa venäjän kielen esiintymisen eri medioissa.	Oppilas tietää, että venäjän kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen. Oppilas tutustuu	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että venäjän kieltä opitaan monin eri tavoin. Oppilas on	Oppilas tarvitsee ohjausta itsenäiseen työskentelyyn ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.

opetuksen tavoitteisiin.			tietoinen, että oppiminen on tavoitteellista.	
T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviää yksinkertaisista suullisista ja kirjallisista vuorovaikutustilanteista mallin avulla.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita mallin mukaan.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita kuten kompensaationstrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy hyödyntämään joitakin helppoja viestintästrategioita.	Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan	Oppilas osaa jonkin verran lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee

harjoittelee tulkitsemaan erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.			erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	tulkitsemaan joitakin ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä kielen joitakin oleellisimpia rakenteita. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan jonkin verran ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa jonkin verran kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 3. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä. Herätetään oppilaan kielellinen uteliaisuus.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa uteliaisuutta kieltä kohtaan.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas havainnoi joinkin verran venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii työskentelemään muiden kanssa.
T6	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja	Oppilas harjoittelee itsenäistä

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.		opiskelutottumusten löytäminen	ottaa vastuuta omista tehtävistään.	työskentelyä ja tarvitsee tukea tehtävistä huolehtimisessa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin venäjän kielen kohteliaisiin ilmauksiin.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas tunnistaa joitakin yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu kyrilliseen kirjaimistoon. Oppilas havainnoi yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja lyhyitä lauseita.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa ja osaa tunnistaa yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa ja harjoittelee tunnistamaan yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas tutustuu venäjän kielen ääntämiseen.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan

Oppilas harjoittelee kyrillisten painokirjainten kirjoittamista.			kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.	kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 4. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään virheistä välittämättä ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa. Oppilas on tietoinen siitä, että oppiminen on tavoitteellista.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan työskentelyä muiden kanssa.

T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee toimimaan erilaisissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ja ymmärtämään helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu venäjän kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää jonkin verran venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa hieman venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas jatkaa kyrilliseen kirjaimistoon tutustumista. Oppilas tutustuu ikätasolleen	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas tunnistaa ja pyrkii ymmärtämään joitakin ikätasolleen	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas pyrkii tunnistamaan joitakin ikätasolleen

sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin lyhyisiin teksteihin.			sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.	sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä ja tutustuu joihinkin kielen perusrakenteisiin. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja joitakin fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja yleisimpiä fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa jonkin verran kyrillisillä painokirjaimilla.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 5. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja venäjän kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu venäjänkieliseen aineistoon eri medioissa mahdollisuuksien mukaan.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa venäjän kielen esiintymisen eri medioissa.	Oppilas tietää, että venäjän kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen. Oppilas tutustuu	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että venäjän kieltä opitaan monin eri tavoin. Oppilas on	Oppilas tarvitsee ohjausta itsenäiseen työskentelyyn ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.

opetuksen tavoitteisiin.			tietoinen, että oppiminen on tavoitteellista.	
T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviää yksinkertaisista suullisista ja kirjallisista vuorovaikutustilanteista mallin avulla.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita mallin mukaan.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita kuten kompensaationstrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy hyödyntämään joitakin helppoja viestintästrategioita.	Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan	Oppilas osaa jonkin verran lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee

harjoittelee tulkitsemaan erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.			erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	tulkitsemaan joitakin ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä kielen joitakin oleellisimpia rakenteita. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan jonkin verran ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa jonkin verran kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.

kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 3. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä. Herätetään oppilaan kielellinen uteliaisuus.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa uteliaisuutta kieltä kohtaan.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas havainnoi joinkin verran venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii työskentelemään muiden kanssa.
T6	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja	Oppilas harjoittelee itsenäistä

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.		opiskelutottumusten löytäminen	ottaa vastuuta omista tehtävistään.	työskentelyä ja tarvitsee tukea tehtävistä huolehtimisessa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin venäjän kielen kohteliaisiin ilmauksiin.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas tunnistaa joitakin yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu kyrilliseen kirjaimistoon. Oppilas havainnoi yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja lyhyitä lauseita.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa ja osaa tunnistaa yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa ja harjoittelee tunnistamaan yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas tutustuu venäjän kielen ääntämiseen.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan

Oppilas harjoittelee kyrillisten painokirjainten kirjoittamista.			kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.	kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 4. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään virheistä välittämättä ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa. Oppilas on tietoinen siitä, että oppiminen on tavoitteellista.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan työskentelyä muiden kanssa.

T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee toimimaan erilaisissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ja ymmärtämään helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu venäjän kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää jonkin verran venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa hieman venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas jatkaa kyrilliseen kirjaimistoon tutustumista. Oppilas tutustuu ikätasolleen	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas tunnistaa ja pyrkii ymmärtämään joitakin ikätasolleen	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas pyrkii tunnistamaan joitakin ikätasolleen

sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin lyhyisiin teksteihin.			sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.	sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä ja tutustuu joihinkin kielen perusrakenteisiin. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja joitakin fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja yleisimpiä fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa jonkin verran kyrillisillä painokirjaimilla.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 5. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja venäjän kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu venäjänkieliseen aineistoon eri medioissa mahdollisuuksien mukaan.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa venäjän kielen esiintymisen eri medioissa.	Oppilas tietää, että venäjän kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen. Oppilas tutustuu	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että venäjän kieltä opitaan monin eri tavoin. Oppilas on	Oppilas tarvitsee ohjausta itsenäiseen työskentelyyn ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.

opetuksen tavoitteisiin.			tietoinen, että oppiminen on tavoitteellista.	
T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviää yksinkertaisista suullisista ja kirjallisista vuorovaikutustilanteista mallin avulla.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita mallin mukaan.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita kuten kompensaationstrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy hyödyntämään joitakin helppoja viestintästrategioita.	Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan	Oppilas osaa jonkin verran lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee

harjoittelee tulkitsemaan erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.			erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	tulkitsemaan joitakin ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä kielen joitakin oleellisimpia rakenteita. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan jonkin verran ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa jonkin verran kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.

ieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 3. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä. Herätetään oppilaan kielellinen uteliaisuus.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa uteliaisuutta kieltä kohtaan.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas havainnoi joinkin verran venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii työskentelemään muiden kanssa.
T6	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja	Oppilas harjoittelee itsenäistä

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.		opiskelutottumusten löytäminen	ottaa vastuuta omista tehtävistään.	työskentelyä ja tarvitsee tukea tehtävistä huolehtimisessa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin venäjän kielen kohteliaisiin ilmauksiin.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.	Oppilas tunnistaa joitakin yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas tutustuu kyrilliseen kirjaimistoon. Oppilas havainnoi yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja lyhyitä lauseita.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa ja osaa tunnistaa yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa ja harjoittelee tunnistamaan yksinkertaisia sanoja ja lyhyitä lauseita.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas tutustuu venäjän kielen ääntämiseen.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan	Oppilas osaa tuottaa venäjän kielen ääntеitä ja harjoittelee kirjoittamaan

Oppilas harjoittelee kyrillisten painokirjainten kirjoittamista.			kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.	kyrillisiä kirjaimia mallin mukaan.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 4. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että ympärillä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.
T4 Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään virheistä välittämättä ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ja osaa työskennellä muiden kanssa. Oppilas on tietoinen siitä, että oppiminen on tavoitteellista.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan työskentelyä muiden kanssa.

T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee toimimaan erilaisissa arkielämän vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ja ymmärtämään helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu venäjän kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää jonkin verran venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa hieman venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas jatkaa kyrilliseen kirjaimistoon tutustumista. Oppilas tutustuu ikätasolleen	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas tuntee kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas tunnistaa ja pyrkii ymmärtämään joitakin ikätasolleen	Oppilas tuntee jonkin verran kyrillistä kirjaimistoa. Oppilas pyrkii tunnistamaan joitakin ikätasolleen

sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin lyhyisiin teksteihin.			sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.	sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja lyhyitä tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä ja tutustuu joihinkin kielen perusrakenteisiin. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja joitakin fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja yleisimpiä fraaseja kyrillisillä painokirjaimilla.	Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä. Oppilas osaa kirjoittaa jonkin verran kyrillisillä painokirjaimilla.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointiperusteet 5. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja venäjän kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu venäjänkieliseen aineistoon eri medioissa mahdollisuuksien mukaan.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa venäjän kielen esiintymisen eri medioissa.	Oppilas tietää, että venäjän kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot				
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen. Oppilas tutustuu	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että venäjän kieltä opitaan monin eri tavoin. Oppilas on	Oppilas tarvitsee ohjausta itsenäiseen työskentelyyn ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.

opetuksen tavoitteisiin.			tietoinen, että oppiminen on tavoitteellista.	
T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviää yksinkertaisista suullisista ja kirjallisista vuorovaikutustilanteista mallin avulla.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita mallin mukaan.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita kuten kompensaationstrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy hyödyntämään joitakin helppoja viestintästrategioita.	Oppilas harjoittelee helppoja viestintästrategioita.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas harjoittelee käyttämään yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan	Oppilas osaa jonkin verran lukea kyrillisiä kirjaimia. Oppilas harjoittelee

harjoittelee tulkitsemaan erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.			erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	tulkitsemaan joitakin ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä kielen joitakin oleellisimpia rakenteita. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan jonkin verran ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa jonkin verran kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.

Vieraan kielen venäjä A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan mahdolliseen kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan venäjästä ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä. Huomioidaan kulttuurien välisiä eroja arkipäivän tilanteissa.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan mahdolliseen kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan venäjästä ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä. Huomioidaan kulttuurien välisiä eroja arkipäivän tilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä. Herätetään oppilaan kielellinen uteliaisuus.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan mahdolliseen kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan venäjästä ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä. Huomioidaan kulttuurien välisiä eroja arkipäivän tilanteissa.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan mahdolliseen kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan venäjästä ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä. Huomioidaan kulttuurien välisiä eroja arkipäivän tilanteissa.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan oppilaan myönteistä asennetta kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään venäjänkielisiä sanoja ilman epäonnistumisen pelkoa.

Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä, draaman keinoja, joissa ei kiinnitetä huomiota virheisiin. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan venäjän kieltä monin eri tavoin. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Harjoitellaan kuuntelemista ja puhumista.

Opetellaan muistiinpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Tutustutaan erilaisiin apuvälineisiin, kuten aakkosellisiin sanastoihin ja kappalesanastoihin, sanastosovelluksiin ja peleihin.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja

viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan oppilaan myönteistä asennetta kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään venäjänkielisiä sanoja ilman epäonnistumisen pelkoa.

Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä, draaman keinoja, joissa ei kiinnitetä huomiota virheisiin. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Opetellaan venäjän kieltä monin eri tavoin. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Harjoitellaan kuuntelemista ja puhumista.

Opetellaan muistiinpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Tutustutaan erilaisiin apuvälineisiin, kuten aakkosellisiin sanastoihin ja kappalesanastoihin, sanastosovelluksiin ja peleihin.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kyrilliseen painokirjaimistoon.

Opetellaan kuulemaan ja toistamaan äänteitä, sanoja ja yksinkertaisia fraaseja. Alussa painopiste on suullisessa kielitaidossa ja kirjoittamista harjoitellaan rauhalliseen tahtiin.

Harjoitellaan yksinkertaisia

viestintätilanteita kuten tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä ja kiittämistä. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin.

Harjoitellaan perussanastoa eri oppimistapoja hyödyntäen. Käytetään apuna toiminnallisuutta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kyrilliseen painokirjaimistoon.

Opetellaan kuulemaan ja toistamaan äänteitä, sanoja ja yksinkertaisia fraaseja. Alussa painopiste on suullisessa kielitaidossa ja kirjoittamista harjoitellaan rauhalliseen tahtiin.

Harjoitellaan yksinkertaisia

viestintätilanteita kuten tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä ja kiittämistä. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin.

Harjoitellaan perussanastoa eri oppimistapoja hyödyntäen. Käytetään apuna toiminnallisuutta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu venäjän kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kyrilliseen painokirjaimistoon.

Opetellaan kuulemaan ja toistamaan äänteitä, sanoja ja yksinkertaisia fraaseja. Alussa painopiste on suullisessa kielitaidossa ja kirjoittamista harjoitellaan rauhalliseen tahtiin.

Harjoitellaan yksinkertaisia

viestintätilanteita kuten tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä ja kiittämistä. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin.

Harjoitellaan perussanastoa eri oppimistapoja hyödyntäen. Käytetään apuna toiminnallisuutta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas jatkaa tutustumista kyrilliseen kirjaimistoon. Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus,

näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kyrilliseen painokirjaimistoon.

Opetellaan kuulemaan ja toistamaan äänteitä, sanoja ja yksinkertaisia fraaseja. Alussa painopiste on suullisessa kielitaidossa ja kirjoittamista harjoitellaan rauhalliseen tahtiin.

Harjoitellaan yksinkertaisia

viestintätilanteita kuten tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä ja kiittämistä. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin.

Harjoitellaan perussanastoa eri oppimistapoja hyödyntäen. Käytetään apuna toiminnallisuutta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas jatkaa tutustumista venäjän kielen ääntämiseen toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee venäjän suullista tuottamista tutuissa tilanteissa. Oppilas harjoittelee kyrillisten painokirjainten kirjoittamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kyrilliseen painokirjaimistoon.

Opetellaan kuulemaan ja toistamaan äänteitä, sanoja ja yksinkertaisia fraaseja. Alussa painopiste on suullisessa kielitaidossa ja kirjoittamista harjoitellaan rauhalliseen tahtiin.

Harjoitellaan yksinkertaisia

viestintätilanteita kuten tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä ja kiittämistä. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin kuten katsekontaktiin, vuorotteluun, kuuntelemiseen ja reagointiin.

Harjoitellaan perussanastoa eri oppimistapoja hyödyntäen. Käytetään apuna toiminnallisuutta.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan venäläisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä. Tutustutaan venäläiseen elämäntapaan ja kulttuuriin ja vertaillaan sitä omaan.

Havainnoidaan venäjän kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan venäjän ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan venäjän kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä kuten teitittelyn yleisyys ja nimikulttuuri.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan venäläisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä. Tutustutaan venäläiseen elämäntapaan ja kulttuuriin ja vertaillaan sitä omaan.

Havainnoidaan venäjän kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan venäjän ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan venäjän kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä kuten teitittelyn yleisyys ja nimikulttuuri.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan venäläisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä. Tutustutaan venäläiseen elämäntapaan ja kulttuuriin ja vertaillaan sitä omaan.

Havainnoidaan venäjän kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan venäjän ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan venäjän kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä kuten teitittelyn yleisyys ja nimikulttuuri.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi venäjän kielen esiintymistä lähiympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan venäläisten tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä. Tutustutaan venäläiseen elämäntapaan ja kulttuuriin ja vertaillaan sitä omaan.

Havainnoidaan venäjän kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan venäjän ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan venäjän kielen käyttötapoja, jotka poikkeavat suomen kielestä kuten teitittelyn yleisyys ja nimikulttuuri.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas uskaltaa ilmaista itseään virheistä välittämättä ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan venäjän kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja eri aisteja käyttäen. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja ja rohkaistaan oppilasta käyttämään jo olemassa olevaa kielitaitoa

Harjoitellaan edelleen erilaisia muistiinpainamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä. Harjoitellaan aakkosellisten sanastojen ja sisällysluettelon käyttöä opiskelun apuna.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan

merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan venäjän kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja eri aisteja käyttäen. Kielten oppimista tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja ja rohkaistaan oppilasta käyttämään jo olemassa olevaa kielitaitoa

Harjoitellaan edelleen erilaisia muistiinpainamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä. Harjoitellaan aakkosellisten sanastojen ja sisällysluettelon käyttöä opiskelun apuna.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ymmärtämään, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan venäjän kieltä. Kirjoittamista harjoitellaan mallin avulla. Jatketaan kyrillisen kirjaimiston harjoittelua ja tutustutaan myös kaunokirjoitukseen.

Sisällöissä huomioidaan oppilasta lähellä olevat arjen käsitteet ja ilmiöt.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä yksinkertaisten tekstien yhteydessä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan monipuolisesti ja runsaasti ääntämistä ja intonaatiota mm. toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi

tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ymmärtämään, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan venäjän kieltä. Kirjoittamista harjoitellaan mallin avulla. Jatketaan kyrillisen kirjaimiston harjoittelua ja tutustutaan myös kaunokirjoitukseen.

Sisällöissä huomioidaan oppilasta lähellä olevat arjen käsitteet ja ilmiöt.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä yksinkertaisten tekstien yhteydessä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan monipuolisesti ja runsaasti ääntämistä ja intonaatiota mm. toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu ja harjoittelee venäjän kielen kohteliasta kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ymmärtämään, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan venäjän kieltä. Kirjoittamista harjoitellaan mallin avulla. Jatketaan kyrillisen kirjaimiston harjoittelua ja tutustutaan myös kaunokirjoitukseen.

Sisällöissä huomioidaan oppilasta lähellä olevat arjen käsitteet ja ilmiöt.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä yksinkertaisten tekstien yhteydessä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan monipuolisesti ja runsaasti ääntämistä ja intonaatiota mm. toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus,

näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ymmärtämään, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan venäjän kieltä. Kirjoittamista harjoitellaan mallin avulla. Jatketaan kyrillisen kirjaimiston harjoittelua ja tutustutaan myös kaunokirjoitukseen.

Sisällöissä huomioidaan oppilasta lähellä olevat arjen käsitteet ja ilmiöt.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä yksinkertaisten tekstien yhteydessä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan monipuolisesti ja runsaasti ääntämistä ja intonaatiota mm. toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee venäjän kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Tutustutaan joihinkin kielen perusrakenteisiin. Oppilas harjoittelee suullista ja kirjallista tuottamista venäjäksi tutuissa tilanteissa.

Oppilas harjoittelee kyrillisten painokirjainten kirjoittamista ja tutustuu kaunokirjoitukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ymmärtämään, toistamaan ja vähäisissä määrin puhumaan venäjän kieltä. Kirjoittamista harjoitellaan mallin avulla. Jatketaan kyrillisen kirjaimiston harjoittelua ja tutustutaan myös kaunokirjoitukseen.

Sisällöissä huomioidaan oppilasta lähellä olevat arjen käsitteet ja ilmiöt.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten katsekontaktia, vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Tutustutaan kompensaatiostrategioihin kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä yksinkertaisten tekstien yhteydessä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan monipuolisesti ja runsaasti ääntämistä ja intonaatiota mm. toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan venäjän kielen merkityksestä maailmassa ja Suomelle, kuulumisesta slaavilaiseen kieliperheeseen ja kurkistetaan lyhyesti muihin slaavilaisiin kieliin.

Jatketaan venäläiseen kulttuuriin tutustumista. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurin tuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Vertaillaan venäjän ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan venäjän kielen merkityksestä maailmassa ja Suomelle, kuulumisesta slaavilaiseen kieliperheeseen ja kurkistetaan lyhyesti muihin slaavilaisiin kieliin.

Jatketaan venäläiseen kulttuuriin tutustumista. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurin tuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Vertaillaan venäjän ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan venäjän kielen merkityksestä maailmassa ja Suomelle, kuulumisesta slaavilaiseen kieliperheeseen ja kurkistetaan lyhyesti muihin slaavilaisiin kieliin.

Jatketaan venäläiseen kulttuuriin tutustumista. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurin tuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Vertaillaan venäjän ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu venäjänkieliseen aineistoon eri medioissa mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Keskustellaan venäjän kielen merkityksestä maailmassa ja Suomelle, kuulumisesta slaavilaiseen kieliperheeseen ja kurkistetaan lyhyesti muihin slaavilaisiin kieliin.

Jatketaan venäläiseen kulttuuriin tutustumista. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurin tuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Vertaillaan venäjän ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Havainnoidaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen ja harjoittelee oman työn arviointia yhdessä ja itsenäisesti. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta venäjän opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Harjoitellaan ryhmätöitä ja ryhmätyötaitoja ja niiden arviointia.

Tutustutaan erilaisiin apuvälineisiin kuten sanakirjoihin ja nettisanakirjoihin.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteydestä. Harjoitellaan tekstin ydinaineksen löytämistä

Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin verkkotyökaluihin omien tuotosten tekemisessä.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta venäjän opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Harjoitellaan ryhmätöitä ja ryhmätyötaitoja ja niiden arviointia.

Tutustutaan erilaisiin apuvälineisiin kuten sanakirjoihin ja nettisanakirjoihin.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteydestä. Harjoitellaan tekstin ydinaineksen löytämistä

Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin verkkotyökaluihin omien tuotosten tekemisessä.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan venäjän kieltä.

Sisällöissä pyritään huomioimaan oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monin eri tavoin.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Harjoitellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa ja intonaatiota.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan venäjän kieltä.

Sisällöissä pyritään huomioimaan oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monin eri tavoin.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Harjoitellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa ja intonaatiota.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto

sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan venäjän kieltä.

Sisällöissä pyritään huomioimaan oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monin eri tavoin.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Harjoitellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa ja intonaatiota.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee tulkitsemaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan venäjän kieltä.

Sisällöissä pyritään huomioimaan oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monin eri tavoin.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Harjoitellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa ja intonaatiota.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä kielen joitakin oleellisimpia rakenteita.

Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan venäjän kieltä.

Sisällöissä pyritään huomioimaan oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monin eri tavoin.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Harjoitellaan käyttämään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa esimerkiksi nähtävyyksistä, hinnoista ja matkoista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa ja intonaatiota.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Jatketaan venäläiseen kulttuuriin tutustumista. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurin tuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään mahdollisuuksien mukaan tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Jatketaan venäläiseen kulttuuriin tutustumista. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurin tuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään mahdollisuuksien mukaan tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja tekee havaintoja niiden eroista ja yhtäläisyyksistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Jatketaan venäläiseen kulttuuriin tutustumista. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurin tuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään mahdollisuuksien mukaan tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee etsimään omaa venäjän oppimista tukevia aineistoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Rohkaistaan kriittiseen ajatteluun avoimessa ja luottamuksellisessa oppimisympäristössä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Jatketaan venäläiseen kulttuuriin tutustumista. Pyritään tarjoamaan oppilaille autenttista materiaalia kulttuurin tuntemuksen lisäämiseksi esimerkiksi verkkoyhteyksiä hyödyntäen.

Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään mahdollisuuksien mukaan tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas käyttää monipuolisesti oppimiaan kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen ja harjoittelee oman työn arviointia yhdessä ja itsenäisesti. Oppilas tutustuu opetuksen tavoitteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Vahvistetaan tehokkaita kielenopiskelutaitoja. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä

Harjoitellaan vuorovaikutus- ja viestintätaitoja. TVT:tä hyödynnetään opiskelussa mahdollisuuksien mukaan. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

Harjoitellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Käytetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja

viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Oppilas tuntee itselleen parhaiten sopivia oppimistapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Vahvistetaan tehokkaita kielenopiskelutaitoja. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä

Harjoitellaan vuorovaikutus- ja viestintätaitoja. TVT:tä hyödynnetään opiskelussa mahdollisuuksien mukaan. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

Harjoitellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Käytetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee monenlaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan venäjän kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan monin eri tavoin esimerkiksi tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstilajeja.

Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kannustetaan oppilasta etsimään venäjänkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta.

Harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan verkon autenttisia oppimisympäristöjä.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää joitakin kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan venäjän kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan monin eri tavoin esimerkiksi tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstilajeja.

Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kannustetaan oppilasta etsimään venäjänkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta.

Harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan verkon autenttisia oppimisympäristöjä.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa käyttää keskeisiä venäjän kielen kohteliaita ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa

lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan venäjän kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan monin eri tavoin esimerkiksi tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstilajeja.

Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kannustetaan oppilasta etsimään venäjänkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta.

Harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan verkon autenttisia oppimisympäristöjä.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee tulkitsemaan erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan venäjän kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan monin eri tavoin esimerkiksi tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstilajeja.

Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kannustetaan oppilasta etsimään venäjänkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta.

Harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan verkon autenttisia oppimisympäristöjä.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista jokapäiväisistä asioista sekä jatkaa tutustumista tekstien kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.

Oppilas osaa kirjoittaa kyrillisillä kirjaimilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan venäjän kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan monin eri tavoin esimerkiksi tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstilajeja.

Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kannustetaan oppilasta etsimään venäjänkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta.

Harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan verkon autenttisia oppimisympäristöjä.

Saksa, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin

pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Vieraan kielen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen

viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Osaamisen arviointi

Vieraan kielen saksa A-oppimäärän arviointiperusteet 3.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että on olemassa erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä. Herätetään oppilaan kielellinen uteliaisuus	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa kiinnostusta saksan kieltä kohtaan.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja osoittaa kiinnostusta saksan kieltä kohtaan.
T4 Oppilas havainnoi saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä	Oppilas pyrkii havainnoimaan saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot		**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas harjoittelee yritteliäästi ilmaisemaan itseään saksan kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään saksan kielellä ja työskentelemään muiden kanssa.
T6 Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten	Oppilas harjoittelee työskentelyä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään.	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja

tehtävien loppuunsaattamisesta				loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin saksan kielen ilmauksiin.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia saksan kielen kohteliaita ilmauksia	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**
T10 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstin tulkintataidot	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**
T11Oppilas tutustuu saksan kielen ääntämiseen.	S3	Tekstin tuottamistaidot	Oppilas tunnistaa saksan kielen äänteitä ja osaa toistaa sanoja ja yksinkertaisia sanontoja.	Oppilas pyrkii tunnistamaan saksan kielen äänteitä ja harjoittelee sanojen ja yksinkertaisten sanontojen toistamista.

Vieraan kielen saksa A-oppimäärän arviointiperusteet 4.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että on olemassa erilaisia kieliä ja kulttuureja.
Työskentelyn taidot		**Työskentelyn taidot**	**Työskentelyn taidot**	**Työskentelyn taidot**
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa uteliaisuutta kieliä kohtaan.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot		**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä, pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas ilmaisee itseään rohkeasti saksan kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten tarkastelu	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä,

pienten tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.			tehtävistään. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas tunnistaa monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita ja harjoittelee niissä toimimista.	Oppilas pyrkii tunnistamaan monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa		Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ja ymmärtämään helppoja kompensaatiostrategioita.
T9 Oppilas tutustuu saksan kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.		Viestinnän kulttuurillinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää hieman saksan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää hieman saksan kielen kohteliasta kielenkäyttöä
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**
T10 Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin		Tekstien tulkintataidot	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää joitakin ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tunnistaa ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**

T11 Oppilas tutustuu saksan kielen ääntämiseen		Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee saksan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan saksan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.

Vieraan kielen saksa A-oppimäärän arviointiperusteet 5.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä äidinkielellään.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
Työskentelyn taidot		**Työskentelyn taidot**	**Työskentelyn taidot**	**Työskentelyn taidot**
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja saksan kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu saksankielisiin aineistoihin eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa saksan kielen esiintymiseen eri medioissa.	Oppilas tietää, että saksan kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot		**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.	S2	Toiminta itsenäisesti ja ryhmässä.	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että saksan kieltä opitaan monin eri tavoin.	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti, tukeutuen apuun ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.

T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen.	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta.	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita	Oppilas pyrkii harjoittelemaan yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioitten käyttö	Oppilas harjoittelee aktiivisesti helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia saksan kielen kohteliaita ilmauksia ja kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas harjoittelee yritteliäästi yksinkertaisia saksan kielen ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan yksinkertaisia saksan kielen ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**
T10 Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii tulkitsemaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä, mutta tarvitsee ohjausta työskentelyynsä..
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**

T11 Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.

Saksan kielen A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Vieraan kielen saksa A-oppimäärän arviointiperusteet 3.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että on olemassa erilaisia kieliä ja kulttuureja.
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä. Herätetään oppilaan kielellinen uteliaisuus	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa kiinnostusta saksan kieltä kohtaan.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä ja osoittaa kiinnostusta saksan kieltä kohtaan.
T4 Oppilas havainnoi saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä	Oppilas pyrkii havainnoimaan saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot		**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas harjoittelee yritteliäästi ilmaisemaan itseään saksan kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään saksan kielellä ja työskentelemään muiden kanssa.
T6 Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten työskentely	Oppilas harjoittelee työskentelyä itsenäisesti ja ottaa vastuuta tehtävistään.	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti, mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja

tehtävien loppuunsaattamisesta				loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**
T7 Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa arkielämän vuorovaikutustilanteita	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan arkielämän vuorovaikutustilanteita
T8 Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin saksan kielen ilmauksiin.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia saksan kielen kohteliaita ilmauksia	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**
T10 Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstin tulkintataidot	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ja tunnistamaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**
T11Oppilas tutustuu saksan kielen ääntämiseen.	S3	Tekstin tuottamistaidot	Oppilas tunnistaa saksan kielen äänteitä ja osaa toistaa sanoja ja yksinkertaisia sanontoja.	Oppilas pyrkii tunnistamaan saksan kielen äänteitä ja harjoittelee sanojen ja yksinkertaisten sanontojen toistamista.

Vieraan kielen saksa A-oppimäärän arviointiperusteet 4.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että on olemassa erilaisia kieliä ja kulttuureja.
Työskentelyn taidot		**Työskentelyn taidot**	**Työskentelyn taidot**	**Työskentelyn taidot**
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja osoittaa uteliaisuutta kieliä kohtaan.	Oppilas pyrkii havainnoimaan eri kieliä.
T4 Oppilas havainnoi saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa havainnoida saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä.
Kielenopiskelutaidot		**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**
T5 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä, pareittain tai pienissä ryhmissä	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas ilmaisee itseään rohkeasti saksan kielellä ja osaa työskennellä muiden kanssa.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan työskentelyä muiden kanssa.
T6 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten tarkastelu	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä,

pienten tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.			tehtävistään. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.	mutta tarvitsee apua tehtävän suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan avustetusti erilaisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintävälineiden käyttöä oppimisen tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**
T7 Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas tunnistaa monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita ja harjoittelee niissä toimimista.	Oppilas pyrkii tunnistamaan monenlaisia arkielämän vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa		Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii tunnistamaan ja ymmärtämään helppoja kompensaatiostrategioita.
T9 Oppilas tutustuu saksan kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.		Viestinnän kulttuurillinen sopivuus	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää hieman saksan kielen kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää hieman saksan kielen kohteliasta kielenkäyttöä
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**
T10 Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin		Tekstien tulkintataidot	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää joitakin ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas tunnistaa ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**

T11 Oppilas tutustuu saksan kielen ääntämiseen		Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee saksan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan saksan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.

Vieraan kielen saksa A-oppimäärän arviointiperusteet 5.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**	**Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**
T 1 Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä äidinkielellään.	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas ymmärtää oman kulttuurinsa merkityksen ja pystyy mainitsemaan oman kulttuurinsa piirteitä.	Oppilas tunnistaa oman kulttuurinsa piirteitä ja pystyy mainitsemaan joitakin niistä.
Työskentelyn taidot		**Työskentelyn taidot**	**Työskentelyn taidot**	**Työskentelyn taidot**
T2 Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.	S1		Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvion tai arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja mainita yhtäläisyyksiä ja eroja äidinkielen ja saksan kielen välillä.	Oppilas osaa havainnoida eri kieliä ja tiedostaa, että niiden välillä on eroja.
T4 Oppilas tutustuu saksankielisiin aineistoihin eri medioissa.	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas tunnistaa saksan kielen esiintymiseen eri medioissa.	Oppilas tietää, että saksan kieltä esiintyy eri medioissa.
Kielenopiskelutaidot		**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**	**Kielenopiskelutaidot**
T5 Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.	S2	Toiminta itsenäisesti ja ryhmässä.	Oppilas osaa ilmaista itseään ja työskennellä ryhmässä muut huomioiden. Oppilas tietää, että saksan kieltä opitaan monin eri tavoin.	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti, tukeutuen apuun ja harjoittelee työskentelyä muiden kanssa.

T6 Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuunsaattamisesta. Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen.	Oppilas opiskelee tavoitteellisesti ja ottaa vastuuta tehtävien suorittamisesta ja loppuun saattamisesta.	Oppilas pyrkii opiskelemaan tavoitteellisesti, mutta tarvitsee apua tehtävien suorittamiseksi ja loppuun saattamiseksi.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**	**Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa**
T7 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.
T8 Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	S3	Viestintästrategioitten käyttö	Oppilas harjoittelee aktiivisesti helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.
T9 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia saksan kielen kohteliaita ilmauksia ja kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas harjoittelee yritteliäästi yksinkertaisia saksan kielen ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan yksinkertaisia saksan kielen ilmauksia ja kohteliasta kielenkäyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä**
T10 Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Oppilas pyrkii tulkitsemaan yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä, mutta tarvitsee ohjausta työskentelyynsä..
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**	**Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä**

T11 Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.

Saksan kielen A-oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan saksalaisiin juhlapäiviin.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Keskustellaan saksasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan saksan kielelle ominaisia käyttötapoja (esim. henkilöiden puhuttelu ja teitittely).

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan saksalaisiin juhlapäiviin.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Keskustellaan saksasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan saksan kielelle ominaisia käyttötapoja (esim. henkilöiden puhuttelu ja teitittely).

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan saksalaisiin juhlapäiviin.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Keskustellaan saksasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan saksan kielelle ominaisia käyttötapoja (esim. henkilöiden puhuttelu ja teitittely).

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen omassa luokassa. Lähestytään kielen ja kulttuurin ilmiöitä oppilaslähtöisesti. Tuetaan jokaisen omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä avoimesti ja arvostavasti keskustellen.

Keskustellaan erilaisista tavoista viettää juhlia eri maissa ja kulttuureissa. Tutustutaan saksalaisiin juhlapäiviin.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien ja sarjakuvien kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Keskustellaan saksasta ja muista kielistä: missä niitä voi kuulla ja nähdä ja miltä ne kuulostavat. Tehdään näkyväksi, mitä kieliä osataan, vaikka vain vähän. Mietitään, miten voi ymmärtää tai tulla ymmärretyksi, jos ei ole yhteistä kieltä.

Havainnoidaan saksan kielelle ominaisia käyttötapoja (esim. henkilöiden puhuttelu ja teitittely).

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään rohkeasti ja opettelee työskentelemään yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään saksankielisiä sanoja ilman epäonnistumisen pelkoa.

Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä, draaman keinoja, joissa ei kiinnitetä huomiota virheisiin.

Opetellaan saksan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti ja kaikkia eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan kuuntelemaan ja puhumaan. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan mieleenpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja esimerkiksi aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee työskentelemään itsenäisesti ja ottamaan vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä ja rohkaistaan häntä käyttämään saksankielisiä sanoja ilman epäonnistumisen pelkoa.

Käytetään ilmaisuun kannustavia työtapoja, esimerkiksi leikkejä, lauluja, pelejä, draaman keinoja, joissa ei kiinnitetä huomiota virheisiin.

Opetellaan saksan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti ja kaikkia eri aisteja käyttäen. Opiskellaan pareittain, pienissä ryhmissä, yksin ja koko luokan kanssa. Opetellaan kuuntelemaan ja puhumaan. Opetellaan eläytymään tilanteisiin ja viestimään koko kehoa käyttäen.

Opetellaan mieleenpainamiskeinoja harjoittelemalla sanoja esimerkiksi aihepiireittäin visualisoimalla, esittämällä, ääneen lukemalla, parin kanssa tai itseltä kyselemällä.

Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä, kuten aakkosellisia sanastoja ja kappalesanastoja.

Opetellaan tekemään kotitehtäviä säännöllisesti kuuntelemalla, ääneen lukemalla ja toistamalla, itseltä kyselemällä sekä piirtäen ja kirjoittaen. Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä ja tekemään ne huolellisesti loppuun. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi arkielämän vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, toistamaan ja tunnistamaan saksankielisiä sanoja ja sanontoja sekä jonkin verran kirjoittamaan saksan kieltä. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia

kielenkäyttötilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja puhumista yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas havainnoi helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, toistamaan ja tunnistamaan saksankielisiä sanoja ja sanontoja sekä jonkin verran kirjoittamaan saksan kieltä. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia

kielenkäyttötilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja puhumista yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas havainnoi yksinkertaisia saksan kielen kohteliaita ilmauksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, toistamaan ja tunnistamaan saksankielisiä sanoja ja sanontoja sekä jonkin verran kirjoittamaan saksan kieltä. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia

kielenkäyttötilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja puhumista yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas havainnoi yksinkertaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, toistamaan ja tunnistamaan saksankielisiä sanoja ja sanontoja sekä jonkin verran kirjoittamaan saksan kieltä. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia

kielenkäyttötilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja puhumista yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tutustuu saksan kieleen toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja sekä tuottamalla yksinkertaisia lauseita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, toistamaan ja tunnistamaan saksankielisiä sanoja ja sanontoja sekä jonkin verran kirjoittamaan saksan kieltä. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, kotini ja ystäväni.

Harjoitellaan yksinkertaisia

kielenkäyttötilanteita, esimerkiksi tervehtimistä, esittäytymistä, nimeämistä, kiittämistä ja puhumista yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa.

Sanastoa kuten värejä, eläimiä, numeroita ja sanontoja esim. mieltymyksien kertomista ja tekemisistä kertomista opetellaan laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Lisäksi niitä harjoitellaan liikettä, rytmiikkaa ja musiikkia käyttäen.

Yksinkertaisia kielen rakenteita ja lausemalleja harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi lähiympäristönsä kieliä ja kulttuureita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan saksankielisten alueiden tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä. Tutustutaan saksankielisten elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Opitaan tuntemaan niitä Euroopan maita, joissa puhutaan saksaa.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden, sarjakuvien ja ruoan kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Havainnoidaan saksan kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan saksan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan saksankielisten alueiden tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä. Tutustutaan saksankielisten elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Opitaan tuntemaan niitä Euroopan maita, joissa puhutaan saksaa.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden, sarjakuvien ja ruoan kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Havainnoidaan saksan kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan saksan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas havainnoi eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan saksankielisten alueiden tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä. Tutustutaan saksankielisten elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Opitaan tuntemaan niitä Euroopan maita, joissa puhutaan saksaa.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden, sarjakuvien ja ruoan kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Havainnoidaan saksan kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan saksan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas havainnoi saksan kielen esiintymistä lähiympäristössä ja eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Keskustellaan oppilaiden omista matkakokemuksista ja eri kulttuurien kohtaamisista.

Tutustutaan saksankielisten alueiden tapoihin viettää erilaisia juhlia ja juhlapyhiä. Tutustutaan saksankielisten elämäntapaan ja vertaillaan sitä omaan (esim. koulunkäynti).

Opitaan tuntemaan niitä Euroopan maita, joissa puhutaan saksaa.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, pienten tarinoiden, sarjakuvien ja ruoan kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Havainnoidaan saksan kirjoitetun ja puhutun kielen eroavaisuuksia. Korostetaan puhutun kielen ensisijaisuutta.

Havainnoidaan saksan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti ja osaa työskennellä yhdessä pareittain tai pienissä ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan saksan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja useita aisteja käyttäen.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita.

Harjoitellaan edelleen erilaisia mieleenpainamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä kaikkia aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä opiskelun tukena, esim. aakkosellista sanastoa ja sanastosovelluksia.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ottaa vastuuta pienten tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten apuvälineitten sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oppimisen tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota ja kannustetaan häntä iloitsemaan oppimisesta.

Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmissä eri henkilöiden kanssa, auttamaan ja kuuntelemaan toinen toistaan.

Opetellaan saksan kieltä monin eri tavoin: toiminnallisesti, draaman keinoja ja useita aisteja käyttäen.

Autetaan oppilasta tunnistamaan vahvuutensa ja löytämään itselleen sopivat ja motivoivat oppimistyylit. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia oppimisen tapoja.

Tuetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä käyttämällä luovasti erilaisia oppimistapoja ja eri medioita.

Harjoitellaan edelleen erilaisia mieleenpainamisen keinoja yksin, pareittain ja ryhmissä kaikkia aisteja ja koko kehoa käyttäen. Opetellaan käyttämään erilaisia apuvälineitä opiskelun tukena, esim. aakkosellista sanastoa ja sanastosovelluksia.

Opetellaan arvioimaan omia taitoja ja asettamaan tavoitteita. Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu monenlaisiin arkielämän vuorovaikutustilanteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran myös kirjoittamaan saksan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, kuten tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kielen eri ilmaisumahdollisuuksiin, kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu helppoihin kompensaatiostrategioihin viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran myös kirjoittamaan saksan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, kuten tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kielen eri ilmaisumahdollisuuksiin, kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu saksan kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran myös kirjoittamaan saksan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, kuten tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kielen eri ilmaisumahdollisuuksiin, kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin ja itseään kiinnostaviin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran myös kirjoittamaan saksan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, kuten tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kielen eri ilmaisumahdollisuuksiin, kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee saksan kielen ääntämistä toistamalla runsaasti sanoja ja yksinkertaisia sanontoja. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan sanoja ja yleisimpiä fraaseja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, toistamaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran myös kirjoittamaan saksan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: perhe, koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Tutustutaan arjen käsitteisiin ja ilmiöihin kuten ruokailuun, arjen rutiineihin, viikonpäiviin ja kellonaikoihin.

Opetellaan perusviestintätaitoja kuten vuorottelua, kuuntelemista ja reagointia.

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, kuten tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Tutustutaan kielen eri ilmaisumahdollisuuksiin, kuten arvuutteluun, elekieleen ja piirtämiseen.

Sanastoa ja kielen rakenteita harjoitellaan suullisesti sanastollisina fraaseina sekä monenlaisten yksinkertaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti äänensävyjä, ääntämistä ja intonaatiota toistamalla, lukemalla, laulamalla, kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä äidinkielellään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä saksan kielen levinneisyyteen Euroopassa. Tutustutaan tarkemmin niihin Euroopan maihin, joissa puhutaan saksaa.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, ruoan, urheilun ja sarjakuvien kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Vertaillaan saksan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Kiinnitetään huomiota kohteliaaseen kielenkäyttöön arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä saksan kielen levinneisyyteen Euroopassa. Tutustutaan tarkemmin niihin Euroopan maihin, joissa puhutaan saksaa.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, ruoan, urheilun ja sarjakuvien kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Vertaillaan saksan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Kiinnitetään huomiota kohteliaaseen kielenkäyttöön arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja niitä yhdistäviä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä saksan kielen levinneisyyteen Euroopassa. Tutustutaan tarkemmin niihin Euroopan maihin, joissa puhutaan saksaa.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, ruoan, urheilun ja sarjakuvien kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Vertaillaan saksan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Kiinnitetään huomiota kohteliaaseen kielenkäyttöön arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu saksankieliseen materiaaliin eri medioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Pohditaan oman kulttuurin merkitystä itselle ja lähiympäristölle. Keskustellaan erilaisten kulttuurien merkityksestä viestintätavoissamme ja kulttuurien eroavaisuuksista rikkautena sekä ihmisten toistensa ymmärtämisen tärkeydestä vuorovaikutustilanteessa.

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä saksan kielen levinneisyyteen Euroopassa. Tutustutaan tarkemmin niihin Euroopan maihin, joissa puhutaan saksaa.

Tutustutaan saksalaiseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, ruoan, urheilun ja sarjakuvien kautta.

Kielitieto (L1, L2):

Vertaillaan saksan ja muiden kielten esim. englannin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

Kiinnitetään huomiota kohteliaaseen kielenkäyttöön arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee monipuolisesti kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta saksan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä, joihin kuuluu työn suunnittelu, työnjako, toteutus, jakaminen ja arviointi.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden, tuttujen sanojen ja kuvien avulla.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Hyödynnetään erilaisia verkkotyökaluja.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaisarviointia. Arvioidaan oman kielitaidon kehitystä monipuolisin tavoin. esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan myönteistä asennetta saksan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta iloitsemaan oppimisesta sekä vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Opetellaan ottamaan vastuu omista tehtävistä, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Harjoitellaan monipuolisia kielenopiskelutaitoja, joihin kuuluvat pari- ja ryhmätyöt sekä itsenäinen työskentely. Tehdään pienimuotoisia yhteistoiminnallisia projektitöitä, joihin kuuluu työn suunnittelu, työnjako, toteutus, jakaminen ja arviointi.

Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä ja tekstin ymmärtämistä asiayhteyden, tuttujen sanojen ja kuvien avulla.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Hyödynnetään erilaisia verkkotyökaluja.

Harjoitellaan omien työskentelytaitojen kuten ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäisen työskentelyn taitojen arviointia sekä kannustavaa vertaisarviointia. Arvioidaan oman kielitaidon kehitystä monipuolisin tavoin. esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee yksinkertaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan saksan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja erilaisissa ympäristöissä, esimerkiksi kalentereita, julisteita ja mainoksia. Kielitietoa harjoitellaan viestinnällisin keinoin.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa liittyen saksankielisiin maihin ja niissä matkailuun.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee helppoja kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan saksan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja erilaisissa ympäristöissä, esimerkiksi kalentereita, julisteita ja mainoksia. Kielitietoa harjoitellaan viestinnällisin keinoin.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa liittyen saksankielisiin maihin ja niissä matkailuun.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee yksinkertaisia saksan kielen kohteliaita ilmauksia ja kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan saksan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja erilaisissa ympäristöissä, esimerkiksi kalentereita, julisteita ja mainoksia. Kielitietoa harjoitellaan viestinnällisin keinoin.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa liittyen saksankielisiin maihin ja niissä matkailuun.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tulkitsee yksinkertaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan saksan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja erilaisissa ympäristöissä, esimerkiksi kalentereita, julisteita ja mainoksia. Kielitietoa harjoitellaan viestinnällisin keinoin.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa liittyen saksankielisiin maihin ja niissä matkailuun.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu kielen joihinkin oleellisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja jonkin verran kirjoittamaan saksan kieltä.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri: koti, koulunkäynti, arjen toiminnot, ystävät, vapaa-aika, toiminta lähiympäristössä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.

Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan suullisesti monenlaisten tekstien yhteydessä. Sanaston ja rakenteiden opettelua tukevat myös liike, rytmiikka ja musiikki.

Tutkitaan monenlaisia tekstilajeja erilaisissa ympäristöissä, esimerkiksi kalentereita, julisteita ja mainoksia. Kielitietoa harjoitellaan viestinnällisin keinoin.

Havainnoidaan kohteliaan kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaita pyyntöjä ja kehotuksia, mielipiteen ilmaisua, kieltäytymistä.

Käytetään autenttisia oppimisympäristöjä ja haetaan verkosta tietoa liittyen saksankielisiin maihin ja niissä matkailuun.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää oman kulttuurin merkityksen ja pystyy keskustelemaan oman kulttuurinsa piirteistä äidinkielellään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monipuolisesta autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutustutaan saksankieliseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, kirjallisuuden, urheilun ja ruoan kautta.

Kielitieto (L1 L2):

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan ja vierailijoiden avulla

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas suhtautuu arvostavasti eri kulttuureihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monipuolisesta autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutustutaan saksankieliseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, kirjallisuuden, urheilun ja ruoan kautta.

Kielitieto (L1 L2):

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan ja vierailijoiden avulla

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kieliä ja tekee havaintoja niiden eroista ja yhtäläisyyksistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monipuolisesta autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutustutaan saksankieliseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, kirjallisuuden, urheilun ja ruoan kautta.

Kielitieto (L1 L2):

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan ja vierailijoiden avulla

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa etsiä ja löytää omaa oppimista tukevia saksankielistä materiaalia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

Kulttuuri (L2):

Keskustellaan erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta elämää rikastuttavana tekijänä. Pohditaan, millä tavoin kieli yhdistää ja erottaa ihmisiä.

Käytetään monipuolisesta autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Tutustutaan saksankieliseen kulttuuriin esim. musiikin, elokuvien, kirjallisuuden, urheilun ja ruoan kautta.

Kielitieto (L1 L2):

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Pyritään tarjoamaan oppilaille kokemuksia autenttisista vuorovaikutustilanteista, esimerkiksi ystäväluokkatoiminnan ja vierailijoiden avulla

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas käyttää monipuolisesti oppimiaan kielenoppimistaitoja. Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä muita kannustaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, TVT-taitoja sekä vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta. Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa esim. erilaisten projekti- ja portfoliotehtävien tekemiseen.

Hyödynnetään kotikansainvälisyyttä sekä mahdollisia kansainvälisiä kontakteja.

Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia monipuolisin tavoin esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Käytetään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa työskennellä tavoitteellisesti ja ottaa vastuun tehtävien loppuun saattamisesta.

Oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan erilaisten verkkotyökalujen käyttöä omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Oppilas tuntee itselleen parhaiten sopivia oppimistapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen oppilaan opiskelumotivaatiota. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, TVT-taitoja sekä vastuuta omasta oppimisesta ja tehtävien loppuun saattamisesta. Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa esim. erilaisten projekti- ja portfoliotehtävien tekemiseen.

Hyödynnetään kotikansainvälisyyttä sekä mahdollisia kansainvälisiä kontakteja.

Harjoitellaan vertais- ja itsearviointia monipuolisin tavoin esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun avulla.

Opetellaan käyttämään erilaisia internetin tiedonlähteitä omien tuotosten tekemisessä. Käytetään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta rakentavasti.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee monenlaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan saksan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta saksankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista nykyhetkessä ja menneessä ajassa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa oman äidinkielen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Etsitään saksankielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon saksan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää joitakin kompensaatiostrategioita viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan saksan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta saksankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista nykyhetkessä ja menneessä ajassa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa oman äidinkielen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Etsitään saksankielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon saksan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia saksan kielen kohteliaita ilmauksia ja kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan saksan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta saksankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista nykyhetkessä ja menneessä ajassa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa oman äidinkielen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Etsitään saksankielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon saksan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tulkitsee monenlaisia ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan saksan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta saksankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista nykyhetkessä ja menneessä ajassa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa oman äidinkielen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Etsitään saksankielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon saksan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee ääntämistä, puhumista ja kirjoittamista sekä tutustuu tekstien kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan ja kirjoittamaan saksan kieltä.

Laajennetaan aihepiirejä elämästä ja toiminnasta saksankielisessä ympäristössä ja maailmassa. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus.

Näkökulmana on minä, me sekä maailma ennen ja nyt. Harjoitellaan kertomista nykyhetkessä ja menneessä ajassa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten haastattelua. Sanastoa ja kielen rakenteita opitaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi dialogeja, mainoksia, videoita ja pieniä esitelmiä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa oman äidinkielen kanssa. Harjaannutaan tunnistamaan kielitiedon käsitteitä, joiden avulla voidaan jäsentää kieltä.

Kiinnitetään huomiota ilmaisu- ja esiintymistaitojen harjoitteluun.

Etsitään saksankielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä ja verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon saksan kielen levinneisyys.

Oppimista eheytetään oppiaineiden välisellä yhteistyöllä.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota kielellä leikitellen ja teksteihin eläytyen. Hyödynnetään autenttisia oppimisympäristöjä kuten lauluja ja videoita.

Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 4-6

Vuosiluokilla 4-6 yhteiskuntaopin opetuksen painopisteenä on perehtyminen yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaita rohkaistaan kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteitään ja perustelemaan näkemyksiään sekä löytämään omat vahvuutensa. Oppilaat harjoittelevat päätöksentekoa ja vaikuttamisessa tarvittavia taitoja kouluyhteisössä sekä muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa. Opetus vahvistaa oppilaiden kiinnostusta työtä, työelämää ja yrittäjyyttä sekä eri ammatteja kohtaan. Oppilaat tutustuvat oman taloudenhoidon ja vastuullisen kuluttamisen perusasioihin.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Yhteiskuntaopin tavoitteiden kannalta on keskeistä käyttää vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja tiedon luomisessa, kuten simulaatioita, opetuskeskusteluja, väittelyitä ja draamaa. Niiden kautta harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista

lähiyhteisössä. Oppilaiden arki harrastuksineen ja omat kokemukset sekä oma luokka, koulu ja oppilaskunta sekä muut lähiyhteisön toimijat ovat osallistumisen harjoittelemisen kannalta erityisen tärkeitä. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö tarjoaa luontevan keinon yhteiskuntaa koskevan tiedon etsimiseen ja osallistumiseen yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaat näkemään itsensä yhteiskunnan jäseninä, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tukea heidän kasvuaan yhteistyökykyisiksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Oppilaita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon etsimisessä, ymmärtämisessä ja soveltamisessa, jolla on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Oppilaita kannustetaan osallisuuteen ja keskusteluun. Oppiaineen käsitteellinen luonne otetaan huomioon avaamalla ja konkretisoimalla siinä käytettäviä keskeisiä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 3–6

Yhteiskuntaopissa oppimisen arvioinnilla ja palautteella oppilasta ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimiaan tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolisesti erilaisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan.

Yhteiskuntaopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää yhteiskuntaopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut yhteiskuntaopin tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan yhteiskuntaopin tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy yhteiskuntaopin lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen.

Osaamisen arviointi

Yhteiskuntaopin arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilaan käsitys yhteiskuntaopista lisääntyy.	S1-S2		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas tutustuu omien ratkaisujensa vaikutuksiin ympäristössä.Oppilas pyrkii havaitsemaan millaisia vaikutuksia yksilöiden tekemillä valinnoilla on.	S1-S2		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys				
T3 Oppilas perehtyy siihen, miten omat valinnat vaikuttamaan omaan elämään ja lähiympäristöön. Oppilas tutustuu kansalaisten oikeuksiin ja tasa-arvoasioihin.	S1-S2	Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu	Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan.	Oppilas tajuaa yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimii niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi toisten ihmisten kunnioittaminen on tärkeää.
T4 Oppilas tutustuu siihen, miten media näkyy omassa elämässä.	S1-S2	Median roolin tarkastelu	Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään.	Oppilas huomaa, että on olemassa erilaisia medioita, jotka vaikuttavat hänen elämäänsä.

T5 Oppilas selvittää, miten eri ihmisten arjen toiminta vaikuttaa omaan lähiyhteisöön (esimerkiksi työn ja yrittäjyyden käsitteet).Oppilas tutustuu omaan elämään liittyvien ihmisten arkeen.	S1	Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu	Oppilas osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä.	Oppilas käsittää, että yritykset ja työpaikat vaikuttavat perheen toimeentuloon.
T6 Oppilas tutustuu erilaisten toimijoiden (kuten eri medioiden ja järjestöjen) tuottamiin sisältöihin ja tavoitteisiin käyttäen eri lähteitä. Oppilas ottaa selvää erilaisista mielipiteistä ja arvoista.	S1-S2	Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoitusperien hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.	Oppilas ymmärtää, että eri toimijoiden tavoitteet vaikuttavat niiden esittämiin asioihin.
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen				
T7 Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden perustelemista. Oppilas ymmärtää muiden mielipiteitä.	S2	Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä	Oppilas osaa muodostaa oman mielipiteen ja perustella, miksi hän on sitä mieltä. Oppilas ymmärtää, miksi muut ovat päätyneet toiseen mielipiteeseen.	Oppilas osaa muodostaa oman mielipiteen ja joskus perustella, miksi hän on sitä mieltä. Oppilas ymmärtää, että on olemassa muita mielipiteitä.
T8 Oppilas tutustuu oman talouden hoitoon (oman rahan käyttö, tulot ja menot) ja ottaa selvää erilaisista kulutusvalinnoista.	S1	Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen	Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöönsä sekä kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja.	Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöönsä liittyviä ratkaisuja.
T9 Oppilas perehtyy mediakritiikin perusteisiin (median luotettavuus) ja	S1	Mediataidot	Oppilas ymmärtää, että kaikki mediat eivät ole yhtä luotettavia. Oppilas	Oppilas ymmärtää, että kaikki mediat eivät ole luotettavia.

selvittää erilaisten yhteisöjen (esimerkiksi yhdistysten ja asuinalueiden) toimintaa.			ymmärtää, että on erilaisia yhdistyksiä, joilla on erilaisia tavoitteita ja toimintatapoja.	Oppilas tunnistaa, että on olemassa erilaisia yhdistyksiä, joilla on erilaista toimintaa.

Arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 4 ja 5 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta. Yhteiskuntaopin arviointikriteerejä 6.vuosiluokan päätteeksi käytetään 5.vuosiluokan arvioinnissa.

Osaamisen arviointi

Yhteiskuntaopin arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilaan käsitys yhteiskuntaopista lisääntyy.	S1-S2		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas tutustuu omien ratkaisujensa vaikutuksiin ympäristössä.Oppilas pyrkii havaitsemaan millaisia vaikutuksia yksilöiden tekemillä valinnoilla on.	S1-S2		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys				
T3 Oppilas perehtyy siihen, miten omat valinnat vaikuttamaan omaan elämään ja lähiympäristöön. Oppilas tutustuu kansalaisten oikeuksiin ja tasa-arvoasioihin.	S1-S2	Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu	Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan.	Oppilas tajuaa yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimii niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi toisten ihmisten kunnioittaminen on tärkeää.
T4 Oppilas tutustuu siihen, miten media näkyy omassa elämässä.	S1-S2	Median roolin tarkastelu	Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään.	Oppilas huomaa, että on olemassa erilaisia medioita, jotka vaikuttavat hänen elämäänsä.

T5 Oppilas selvittää, miten eri ihmisten arjen toiminta vaikuttaa omaan lähiyhteisöön (esimerkiksi työn ja yrittäjyyden käsitteet).Oppilas tutustuu omaan elämään liittyvien ihmisten arkeen.	S1	Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu	Oppilas osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä.	Oppilas käsittää, että yritykset ja työpaikat vaikuttavat perheen toimeentuloon.
T6 Oppilas tutustuu erilaisten toimijoiden (kuten eri medioiden ja järjestöjen) tuottamiin sisältöihin ja tavoitteisiin käyttäen eri lähteitä. Oppilas ottaa selvää erilaisista mielipiteistä ja arvoista.	S1-S2	Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoitusperien hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.	Oppilas ymmärtää, että eri toimijoiden tavoitteet vaikuttavat niiden esittämiin asioihin.
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen				
T7 Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden perustelemista. Oppilas ymmärtää muiden mielipiteitä.	S2	Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä	Oppilas osaa muodostaa oman mielipiteen ja perustella, miksi hän on sitä mieltä. Oppilas ymmärtää, miksi muut ovat päätyneet toiseen mielipiteeseen.	Oppilas osaa muodostaa oman mielipiteen ja joskus perustella, miksi hän on sitä mieltä. Oppilas ymmärtää, että on olemassa muita mielipiteitä.
T8 Oppilas tutustuu oman talouden hoitoon (oman rahan käyttö, tulot ja menot) ja ottaa selvää erilaisista kulutusvalinnoista.	S1	Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen	Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöönsä sekä kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja.	Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöönsä liittyviä ratkaisuja.
T9 Oppilas perehtyy mediakritiikin perusteisiin (median luotettavuus) ja	S1	Mediataidot	Oppilas ymmärtää, että kaikki mediat eivät ole yhtä luotettavia. Oppilas	Oppilas ymmärtää, että kaikki mediat eivät ole luotettavia.

selvittää erilaisten yhteisöjen (esimerkiksi yhdistysten ja asuinalueiden) toimintaa.			ymmärtää, että on erilaisia yhdistyksiä, joilla on erilaisia tavoitteita ja toimintatapoja.	Oppilas tunnistaa, että on olemassa erilaisia yhdistyksiä, joilla on erilaista toimintaa.

Arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 4 ja 5 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta. Yhteiskuntaopin arviointikriteerejä 6.vuosiluokan päätteeksi käytetään 5.vuosiluokan arvioinnissa.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaan käsitys yhteiskuntaopista lisääntyy.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksilön ja lähiympäristön kautta omaan rooliin yhteiskunnassa. Jokainen voi vaikuttaa ympärillään oleviin asioihin (perhe, koulu, harrastukset, asuinalue). Opitaan ymmärtämään ympärillä olevan lähiympäristön asioita, jotka liittyvät omaan rahan käyttöön, vastuullisuuteen ja työn tekemiseen (erilaiset ammatit, oman budjetti, erilaiset tuotteet ja palvelut).

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan omien lähiyhteisöjen, esimerkiksi perheen, luokan, oppilaskunnan ja nuorisovaltuuston, kautta päätöksentekoon ja vaikuttamiseen. Tärkeitä teemoja ovat demokratia, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (lasten oikeudet, kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet).

Tutustutaan merkittävimpiin kulttuuri- ja kielivähemmistöihin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu omien ratkaisujensa vaikutuksiin ympäristössä.Oppilas pyrkii havaitsemaan millaisia vaikutuksia yksilöiden tekemillä valinnoilla on.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii harjaannuttamaan inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyvää eettistä arviointikykyään.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksilön ja lähiympäristön kautta omaan rooliin yhteiskunnassa. Jokainen voi vaikuttaa ympärillään oleviin asioihin (perhe, koulu, harrastukset, asuinalue). Opitaan ymmärtämään ympärillä olevan lähiympäristön asioita, jotka liittyvät omaan rahan käyttöön, vastuullisuuteen ja työn tekemiseen (erilaiset ammatit, oman budjetti, erilaiset tuotteet ja palvelut).

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan omien lähiyhteisöjen, esimerkiksi perheen, luokan, oppilaskunnan ja nuorisovaltuuston, kautta päätöksentekoon ja vaikuttamiseen. Tärkeitä teemoja ovat demokratia, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (lasten oikeudet, kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet).

Tutustutaan merkittävimpiin kulttuuri- ja kielivähemmistöihin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas perehtyy siihen, miten omat valinnat vaikuttamaan omaan elämään ja lähiympäristöön.

Oppilas tutustuu kansalaisten oikeuksiin ja tasa-arvoasioihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita.

Arvioinnin kohde

Yhteisten sääntöjen, ihmisoikeuksien ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkkejä yhteisistä säännöistä. Oppilas tunnistaa ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyviä asioita arkielämässä. Oppilas tunnistaa ohjatusti keskeisiä oikeudellisia periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kertoo, miksi tarvitaan yhteisiä sääntöjä. Oppilas kuvailee tasa-arvon ja ihmisoikeuksien merkitystä. Oppilas antaa esimerkin oikeusjärjestelmän toiminnasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää yhteisten sääntöjen merkityksen myös käytännössä. Oppilas perustelee, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan. Oppilas antaa esimerkkejä oikeusjärjestelmän toiminnasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee yhteisten sääntöjen, oikeusjärjestelmän ja ihmisoikeuksien merkitystä yhteiskunnan toiminnalle ja sen jäsenille.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksilön ja lähiympäristön kautta omaan rooliin yhteiskunnassa. Jokainen voi vaikuttaa ympärillään oleviin asioihin (perhe, koulu, harrastukset, asuinalue). Opitaan ymmärtämään ympärillä olevan lähiympäristön asioita, jotka liittyvät omaan rahan käyttöön, vastuullisuuteen ja työn tekemiseen (erilaiset ammatit, oman budjetti, erilaiset tuotteet ja palvelut).

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan omien lähiyhteisöjen, esimerkiksi perheen, luokan, oppilaskunnan ja nuorisovaltuuston, kautta päätöksentekoon ja vaikuttamiseen. Tärkeitä teemoja ovat demokratia, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (lasten oikeudet, kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet).

Tutustutaan merkittävimpiin kulttuuri- ja kielivähemmistöihin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu siihen, miten media näkyy omassa elämässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Median roolin tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, miten media vaikuttaa hänen omassa elämässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä erilaisista tavoista, joilla media vaikuttaa hänen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee median erilaisia tapoja vaikuttaa yhteiskunnassa ja tarkastelee median käyttöä ja merkitystä kriittisesti.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksilön ja lähiympäristön kautta omaan rooliin yhteiskunnassa. Jokainen voi vaikuttaa ympärillään oleviin asioihin (perhe, koulu, harrastukset, asuinalue). Opitaan ymmärtämään ympärillä olevan lähiympäristön asioita, jotka liittyvät omaan rahan käyttöön, vastuullisuuteen ja työn tekemiseen (erilaiset ammatit, oman budjetti, erilaiset tuotteet ja palvelut).

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan omien lähiyhteisöjen, esimerkiksi perheen, luokan, oppilaskunnan ja nuorisovaltuuston, kautta päätöksentekoon ja vaikuttamiseen. Tärkeitä teemoja ovat demokratia, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (lasten oikeudet, kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet).

Tutustutaan merkittävimpiin kulttuuri- ja kielivähemmistöihin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas selvittää, miten eri ihmisten arjen toiminta vaikuttaa omaan lähiyhteisöön (esimerkiksi työn ja yrittäjyyden käsitteet).Oppilas tutustuu omaan elämään liittyvien ihmisten arkeen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään.

Arvioinnin kohde

Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa palkkatyön ja yrittäjyyden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä palkkatyön ja yrittäjyyden piirteistä ja nimeää niitä edustavia ammatteja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee työnteon ja yrittäjyyden merkitystä perheen toimeentulon lähteenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi palkkatyön ja yrittäjyyden merkitystä lähiyhteisössään.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksilön ja lähiympäristön kautta omaan rooliin yhteiskunnassa. Jokainen voi vaikuttaa ympärillään oleviin asioihin (perhe, koulu, harrastukset, asuinalue). Opitaan ymmärtämään ympärillä olevan lähiympäristön asioita, jotka liittyvät omaan rahan käyttöön, vastuullisuuteen ja työn tekemiseen (erilaiset ammatit, oman budjetti, erilaiset tuotteet ja palvelut).

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu erilaisten toimijoiden (kuten eri medioiden ja järjestöjen) tuottamiin sisältöihin ja tavoitteisiin käyttäen eri lähteitä.

Oppilas ottaa selvää erilaisista mielipiteistä ja arvoista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään, että yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.

Arvioinnin kohde

Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoitusperien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti, että eri toimijoiden tuottamassa yhteiskunnallisessa tiedossa on erilaisia näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että eri toimijoiden tuottamassa yhteiskunnallisessa tiedossa on erilaisia näkökulmia ja tarkoitusperiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas antaa esimerkkejä eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyvistä näkökulmista ja tarkoitusperistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksilön ja lähiympäristön kautta omaan rooliin yhteiskunnassa. Jokainen voi vaikuttaa ympärillään oleviin asioihin (perhe, koulu, harrastukset, asuinalue). Opitaan ymmärtämään

ympärillä olevan lähiympäristön asioita, jotka liittyvät omaan rahan käyttöön, vastuullisuuteen ja työn tekemiseen (erilaiset ammatit, oman budjetti, erilaiset tuotteet ja palvelut).

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan omien lähiyhteisöjen, esimerkiksi perheen, luokan, oppilaskunnan ja nuorisovaltuuston, kautta päätöksentekoon ja vaikuttamiseen. Tärkeitä teemoja ovat demokratia, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (lasten oikeudet, kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet).

Tutustutaan merkittävimpiin kulttuuri- ja kielivähemmistöihin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden perustelemista. Oppilas ymmärtää muiden mielipiteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä rakentavaa keskustelua.

Arvioinnin kohde

Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että hänellä on mahdollisuus vaikuttaa demokratiassa asioihin, jotka koskevat häntä ja muita yhteisön jäseniä. Oppilas antaa esimerkin tavasta vaikuttaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin demokraattisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas kuuntelee toisia ja perustelee omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kannan ottamista, sitoutumista enemmistön päätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa monipuolisesti demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja. Oppilas arvioi omaa ja yhteisönsä toimintaa demokraattisen vaikuttamisen näkökulmasta.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksilön ja lähiympäristön kautta omaan rooliin yhteiskunnassa. Jokainen voi vaikuttaa ympärillään oleviin asioihin (perhe, koulu, harrastukset, asuinalue). Opitaan ymmärtämään ympärillä olevan lähiympäristön asioita, jotka liittyvät omaan rahan käyttöön, vastuullisuuteen ja työn tekemiseen (erilaiset ammatit, oman budjetti, erilaiset tuotteet ja palvelut).

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan omien lähiyhteisöjen, esimerkiksi perheen, luokan, oppilaskunnan ja nuorisovaltuuston, kautta päätöksentekoon ja vaikuttamiseen. Tärkeitä teemoja ovat demokratia, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (lasten oikeudet, kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet).

Tutustutaan merkittävimpiin kulttuuri- ja kielivähemmistöihin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu oman talouden hoitoon (oman rahan käyttö, tulot ja menot) ja ottaa selvää erilaisista kulutusvalinnoista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä niihin liittyviä taitoja.

Arvioinnin kohde

Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkkejä kuluttamisesta ja säästämisestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä kestävästä rahankäytöstä ja kulutusvalintojen vaikutuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas arvioi erilaisia tapoja käyttää rahaa ja kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä kertoo, millaisia vaikutuksia hänen kulutuspäätöksillään on muihin ihmisiin ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee yksilön rahankäytön ja kuluttamisen vaikutuksia lähiyhteisöön, ympäristöön ja yhteiskuntaan.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksilön ja lähiympäristön kautta omaan rooliin yhteiskunnassa. Jokainen voi vaikuttaa ympärillään oleviin asioihin (perhe, koulu, harrastukset, asuinalue). Opitaan ymmärtämään ympärillä olevan lähiympäristön asioita, jotka liittyvät omaan rahan käyttöön, vastuullisuuteen ja työn tekemiseen (erilaiset ammatit, oman budjetti, erilaiset tuotteet ja palvelut).

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas perehtyy mediakritiikin perusteisiin (median luotettavuus) ja selvittää erilaisten yhteisöjen (esimerkiksi yhdistysten ja asuinalueiden) toimintaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja käyttämään mediaa turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla.

Arvioinnin kohde

Osallistuminen ja mediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkin median turvallisesta käyttämisestä. Oppilas osaa ohjatusti antaa esimerkin median käyttämisestä yhteiskunnallisen toiminnan välineenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä median turvallisesta käyttämisestä ja tunnistaa median käyttöön liittyviä riskejä. Oppilas antaa esimerkkejä tavoista käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineinä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas pohtii median käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia ja käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi erilaisia median käyttötapoja sekä vaikuttamisen että median turvallisen käytön näkökulmasta.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan yksilön ja lähiympäristön kautta omaan rooliin yhteiskunnassa. Jokainen voi vaikuttaa ympärillään oleviin asioihin (perhe, koulu, harrastukset, asuinalue). Opitaan ymmärtämään ympärillä olevan lähiympäristön asioita, jotka liittyvät omaan rahan käyttöön, vastuullisuuteen ja työn tekemiseen (erilaiset ammatit, oman budjetti, erilaiset tuotteet ja palvelut).

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 5. luokalla.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaan käsitys yhteiskuntaopista lisääntyy.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käytännön vaikuttamista eri tasoilla (kuten asuinalue, kotipaikkakunta, oppilaskunta, nuorisovaltuusto, harrastukset, media). Oppilasta kannustetaan toimimaan omissa yhteisössä osallistuvana jäsenenä (demokraattinen päätöksenteko, muiden mielipiteiden huomioon ottaminen, vaikuttamisen pelisäännöt, toimintatavat ja keinot).

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voin ansaita rahaa, säästää ja kuluttaa (oman rahan käytön suunnittelu, tulot ja menot). Tutustutaan kuluttajan tekemiin valintoihin ja vaikutuksiin (kestävä kulutus, kuluttamisen vaikutukset lähiympäristössä ja maailmanlaajuisesti). Tutustutaan oman lähialueen yrityksiin ja niiden vaikutukseen työnantajina ja hyödykkeiden tuottajina.

T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu omien ratkaisujensa vaikutuksiin ympäristössä.Oppilas pyrkii havaitsemaan millaisia vaikutuksia yksilöiden tekemillä valinnoilla on.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii harjaannuttamaan inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyvää eettistä arviointikykyään.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä

esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käytännön vaikuttamista eri tasoilla (kuten asuinalue, kotipaikkakunta, oppilaskunta, nuorisovaltuusto, harrastukset, media). Oppilasta kannustetaan toimimaan omissa yhteisössä osallistuvana jäsenenä (demokraattinen päätöksenteko, muiden mielipiteiden huomioon ottaminen, vaikuttamisen pelisäännöt, toimintatavat ja keinot).

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voin ansaita rahaa, säästää ja kuluttaa (oman rahan käytön suunnittelu, tulot ja menot). Tutustutaan kuluttajan tekemiin valintoihin ja vaikutuksiin (kestävä kulutus, kuluttamisen vaikutukset lähiympäristössä ja maailmanlaajuisesti). Tutustutaan oman lähialueen yrityksiin ja niiden vaikutukseen työnantajina ja hyödykkeiden tuottajina.

T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas perehtyy siihen, miten omat valinnat vaikuttamaan omaan elämään ja lähiympäristöön.

Oppilas tuntee ihmisoikeuksien tärkeyden ja osaa perustella, mihin ihmisoikeuksia tarvitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita.

Arvioinnin kohde

Yhteisten sääntöjen, ihmisoikeuksien ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkkejä yhteisistä säännöistä. Oppilas tunnistaa ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyviä asioita arkielämässä. Oppilas tunnistaa ohjatusti keskeisiä oikeudellisia periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kertoo, miksi tarvitaan yhteisiä sääntöjä. Oppilas kuvailee tasa-arvon ja ihmisoikeuksien merkitystä. Oppilas antaa esimerkin oikeusjärjestelmän toiminnasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää yhteisten sääntöjen merkityksen myös käytännössä. Oppilas perustelee, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan. Oppilas antaa esimerkkejä oikeusjärjestelmän toiminnasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee yhteisten sääntöjen, oikeusjärjestelmän ja ihmisoikeuksien merkitystä yhteiskunnan toiminnalle ja sen jäsenille.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käytännön vaikuttamista eri tasoilla (kuten asuinalue, kotipaikkakunta, oppilaskunta, nuorisovaltuusto, harrastukset, media). Oppilasta kannustetaan toimimaan omissa yhteisössä osallistuvana jäsenenä (demokraattinen päätöksenteko, muiden mielipiteiden huomioon ottaminen, vaikuttamisen pelisäännöt, toimintatavat ja keinot).

T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa kuvailla median merkitystä omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Median roolin tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, miten media vaikuttaa hänen omassa elämässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä erilaisista tavoista, joilla media vaikuttaa hänen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee median erilaisia tapoja vaikuttaa yhteiskunnassa ja tarkastelee median käyttöä ja merkitystä kriittisesti.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käytännön vaikuttamista eri tasoilla (kuten asuinalue, kotipaikkakunta, oppilaskunta, nuorisovaltuusto, harrastukset, media). Oppilasta kannustetaan toimimaan omissa yhteisössä osallistuvana jäsenenä (demokraattinen päätöksenteko, muiden mielipiteiden huomioon ottaminen, vaikuttamisen pelisäännöt, toimintatavat ja keinot).

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voin ansaita rahaa, säästää ja kuluttaa (oman rahan käytön suunnittelu, tulot ja menot). Tutustutaan kuluttajan tekemiin valintoihin ja vaikutuksiin (kestävä kulutus, kuluttamisen vaikutukset lähiympäristössä ja maailmanlaajuisesti). Tutustutaan oman lähialueen yrityksiin ja niiden vaikutukseen työnantajina ja hyödykkeiden tuottajina.

T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas selvittää, miten eri ihmisten arjen toiminta vaikuttaa omaan lähiyhteisöön (esimerkiksi työn ja yrittäjyyden käsitteet).

Oppilas osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yhteiskunnan toimivuuden perustana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään.

Arvioinnin kohde

Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa palkkatyön ja yrittäjyyden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä palkkatyön ja yrittäjyyden piirteistä ja nimeää niitä edustavia ammatteja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee työnteon ja yrittäjyyden merkitystä perheen toimeentulon lähteenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi palkkatyön ja yrittäjyyden merkitystä lähiyhteisössään.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voin ansaita rahaa, säästää ja kuluttaa (oman rahan käytön suunnittelu, tulot ja menot). Tutustutaan kuluttajan tekemiin valintoihin ja vaikutuksiin (kestävä kulutus, kuluttamisen vaikutukset lähiympäristössä ja maailmanlaajuisesti). Tutustutaan oman lähialueen yrityksiin ja niiden vaikutukseen työnantajina ja hyödykkeiden tuottajina.

T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu erilaisten toimijoiden (kuten eri medioiden ja järjestöjen) tuottamiin sisältöihin ja tavoitteisiin käyttäen eri lähteitä.

Oppilas osaa selittää, miten eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään, että yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.

Arvioinnin kohde

Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoitusperien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti, että eri toimijoiden tuottamassa yhteiskunnallisessa tiedossa on erilaisia näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että eri toimijoiden tuottamassa yhteiskunnallisessa tiedossa on erilaisia näkökulmia ja tarkoitusperiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas antaa esimerkkejä eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyvistä näkökulmista ja tarkoitusperistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käytännön vaikuttamista eri tasoilla (kuten asuinalue, kotipaikkakunta, oppilaskunta, nuorisovaltuusto, harrastukset, media). Oppilasta kannustetaan toimimaan omissa yhteisössä osallistuvana jäsenenä (demokraattinen päätöksenteko, muiden mielipiteiden huomioon ottaminen, vaikuttamisen pelisäännöt, toimintatavat ja keinot).

T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden perustelemista. Oppilas ymmärtää muiden mielipiteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä rakentavaa keskustelua.

Arvioinnin kohde

Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että hänellä on mahdollisuus vaikuttaa demokratiassa asioihin, jotka koskevat häntä ja muita yhteisön jäseniä. Oppilas antaa esimerkin tavasta vaikuttaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin demokraattisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas kuuntelee toisia ja perustelee omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kannan ottamista, sitoutumista enemmistön päätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa monipuolisesti demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja. Oppilas arvioi omaa ja yhteisönsä toimintaa demokraattisen vaikuttamisen näkökulmasta.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käytännön vaikuttamista eri tasoilla (kuten asuinalue, kotipaikkakunta, oppilaskunta, nuorisovaltuusto, harrastukset, media). Oppilasta kannustetaan toimimaan omissa yhteisössä osallistuvana jäsenenä (demokraattinen päätöksenteko, muiden mielipiteiden huomioon ottaminen, vaikuttamisen pelisäännöt, toimintatavat ja keinot).

T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa selvittää omaan rahankäyttöönsä ja kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä niihin liittyviä taitoja.

Arvioinnin kohde

Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkkejä kuluttamisesta ja säästämisestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä kestävästä rahankäytöstä ja kulutusvalintojen vaikutuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas arvioi erilaisia tapoja käyttää rahaa ja kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä kertoo, millaisia vaikutuksia hänen kulutuspäätöksillään on muihin ihmisiin ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee yksilön rahankäytön ja kuluttamisen vaikutuksia lähiyhteisöön, ympäristöön ja yhteiskuntaan.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voin ansaita rahaa, säästää ja kuluttaa (oman rahan käytön suunnittelu, tulot ja menot). Tutustutaan kuluttajan tekemiin valintoihin ja vaikutuksiin (kestävä kulutus, kuluttamisen vaikutukset lähiympäristössä ja maailmanlaajuisesti). Tutustutaan oman lähialueen yrityksiin ja niiden vaikutukseen työnantajina ja hyödykkeiden tuottajina.

T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas perehtyy mediakritiikin perusteisiin (median tavoitteet ja median luotettavuus) ja selvittää erilaisten yhteisöjen (esimerkiksi yhdistysten ja asuinalueiden) toimintaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja käyttämään mediaa turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla.

Arvioinnin kohde

Osallistuminen ja mediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkin median turvallisesta käyttämisestä. Oppilas osaa ohjatusti antaa esimerkin median käyttämisestä yhteiskunnallisen toiminnan välineenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä median turvallisesta käyttämisestä ja tunnistaa median käyttöön liittyviä riskejä. Oppilas antaa esimerkkejä tavoista käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineinä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas pohtii median käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia ja käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi erilaisia median käyttötapoja sekä vaikuttamisen että median turvallisen käytön näkökulmasta.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Sisältö painottuu 4. luokalla.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käytännön vaikuttamista eri tasoilla (kuten asuinalue, kotipaikkakunta, oppilaskunta, nuorisovaltuusto, harrastukset, media). Oppilasta kannustetaan toimimaan omissa yhteisössä osallistuvana jäsenenä (demokraattinen päätöksenteko, muiden mielipiteiden huomioon ottaminen, vaikuttamisen pelisäännöt, toimintatavat ja keinot).

Ympäristöoppi

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana[294] ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3-6** ympäristöopin opetus voidaan jäsentää kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan ympäröivää maailmaa sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa kasvuaan ja kehitystään. Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla syvennetään kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Vuosiluokkakokonaisuuden loppupuolella pohditaan myös eri tiedonalojen ominaispiirteitä.*

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta.

294 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 §*

Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 3–6

Ympäristöopin osaamisen arvioimisessa keskeistä on tutkimisen ja työskentelyn arviointi ympäristöopin eri tiedonalojen tiedollisen osaamisen arvioinnin ohella. Ympäristöopin eri tiedonaloja yhdistetään kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperustansa. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut ympäristöopin tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ympäristöopin tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ympäristöopin lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkokäsityksiä, vahvuuksia ja kehittämistarpeita sekä rohkaistaan kannustamaan toisia oppimisessa. Oppimista ohjataan kysymysten, rakentavan palautteen ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti työskentelytaitojen ja motivaation kehittymistä.

Osaamisen arviointi

Ympäristöopin arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1Oppilas kiinnostuu ympäristöstä ja ympäristöopin opiskelusta ja kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.	S1-S6	Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2				
T3Oppilas toimii vastuullisesti itseä ja toisia ihmisiä kohtaan. Oppilas kehittää herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Oppilas huolehtii koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja opettelee jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen.	Oppilas osaa kuvata joitakin keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen.
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T4Oppilas harjoittelee kysymysten tekoa ja niiden käyttämistä oman lähiympäristön ja kotimaatamme koskevissa ilmiöissä.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa omaan lähiympäristöön ja kotimaahamme liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.	Oppilas osaa muodostaa autettuna tai ohjatusti omaan lähiympäristöön ja kotimaahamme liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
T5				
T6				
T7				

T8 Oppilas syventää valmiuksiaan toimia turvallisesti kotiympäristössä, koulussa ja liikenteessä.	S1-S6	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä kodin ja liikenteen turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla.	Oppilas osaa esitellä joitakin kodin ja liikenteen turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla.
T9 Oppilas toimii lähiympäristössä luontoa ja yleistä järjestystä kunnioittaen.	S2-S6	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia ja liikkua luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti.	Oppilas osaa toimia ja liikkua luonnossa ohjatusti ohjeiden mukaan.
T10 Oppilas harjoittelee tunnistamaan oman mielen ja kehon viestejä sekä säätelemään niitä vuorovaikutustilanteissa. Oppilas opettelee toimimaan kohteliaasti ja rakentavasti yhteistyön edistämiseksi lähiyhteisössä.	S1-S6	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas tunnistaa oman mielen ja kehon viestejä ja harjoittelee niiden säätelemistä vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas harjoittelee oman mielen ja kehon viestien tunnistamista ja säätelyä ohjatusti.
T11 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa ja käsittelyssä.	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti tiedon hankinnassa ja käsittelyssä.
Tiedot ja ymmärrys				
T12Oppilas harjoittelee käsitteiden täsmällistä käyttöä ja niiden selittämistä omin sanoin.	S1-S6	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa luokitella opiskelemiaan asioita ja nimetä yksittäisiä yläkäsitteitä.	Oppilas harjoittelee opiskelemiensa asioiden luokittelemista ja yläkäsitteiden nimeämistä.

T13				
T14Oppilas harjoittelee hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan tietolähteitä.	S1-S6	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa perustella omia näkemyksiään ja erottaa mielipiteen ja tiedon toisistaan.	Oppilas harjoittelee omien näkemysten ilmaisua ja mielipiteen ja tiedon erottamista toisistaan.
T15 Oppilas tunnistaa lähiympäristön yleisimpiä kasvi- ja eläinlajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas tutustuu kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Oppilas tekee yksinkertaisia kasvatuskokeiluja.	S1, S3-S6	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä joitakin lähiympäristön yleisimpiä kasvi- ja eläinlajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas osaa ohjeiden mukaisesti tutkia kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa.	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä yksittäisiä lähiympäristön yleisimpiä kasvi- ja eläinlajeja. Oppilas osallistuu kasvien kasvatuskokeilujen tekemiseen.
T16Oppilas tutustuu erilaisiin karttoihin ja opettelee käyttämään karttaa.Oppilas hahmottaa kotiseudun ja Suomen karttakuvaa ja osaa kuvata maamme luonnonmaantieteellistä monimuotoisuutta ja keskeistä paikannimistöä.	S3-S6	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa jäsentää ympäristöään erilaisten karttojen avulla ja harjoittelee niiden käyttöä. Oppilas osaa kuvata Suomen luonnon-maantieteelliset ominaispiirteet sekä tietää maamme keskeisten kohteiden nimistön ja sijainnin.	Oppilas osaa jäsentää ympäristöään yksittäisen kartan avulla ja harjoittelee sen käyttöä. Oppilas osaa kuvata Suomen joitakin luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä sekä tietää muutamia keskeisten kohteiden nimiä ja niiden sijainnin.
T17 Oppilas tutustuu ääni- ja valoilmiöihin ja tutkii niitä.	S2, S4-S6	Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata ääni- ja valoilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa ja	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata joitakin ääni- ja valoilmiöitä arjessa,

			harjoittelee niihin liittyviä selityksiä.	luonnossa ja teknologiassa.
T18Oppilas perehtyy yhteyttämiseen ja tutustuu näin aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteeseen.	S2, S4-S6	Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa selittää, mitä yhteyttämisessä tapahtuu.	Oppilas osaa pääpiirteittäin selittää, mitä yhteyttämisessä tapahtuu.
T19 Oppilas vahvistaa käsitystään terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä ja tutustuu terveelliseen ateriarytmiin. Oppilas soveltaa näitä taitojaan arjessa. Oppilas noudattaa kohteliaita ruokailutapoja.	S1-S3, S6	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä terveellisestä ruoasta eri aterioilla ja sekä osaa kertoa, miksi uni on tärkeää koululaiselle.	Oppilas osaa nimetä joitakin terveellisiä ruoka-aineita ja kertoa, miksi uni on tärkeää koululaiselle.

Ympäristöopin arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu ympäristöstä ja ympäristöopin opiskelusta ja kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.	S1-S6	Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2				
T3 Oppilas kehittää edelleen herkkyyttä havainnoida lähiympäristön luontoa ja sen ilmiöitä. Oppilas pohtii oman toiminnan vaikutuksia luontoon ja lähiyhteisöön ja vahvistaa ympäristöä arvostavia vastuullisia toimintatapojaan.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen.	Oppilas osaa kuvata joitakin keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen.
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T4 Oppilas harjoittelee kysymysten tekoa ja niiden käyttämistä oman lähiympäristön sekä Pohjoismaita ja Eurooppaa koskevissa ilmiöissä.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa omaan lähiympäristöön sekä Pohjoismaihin ja Eurooppaan liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.	Oppilas osaa muodostaa autettuna tai ohjatusti omaan lähiympäristöön sekä Pohjoismaihin ja Eurooppaan liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja

				muun toiminnan lähtökohdaksi.
T5 Oppilas opettelee havainnoimaan, mittaamaan ja dokumentoimaan lähiympäristön erilaisia asioita ja ilmiöitä, kuten esimerkiksi säätä. Oppilas harjoittelee eri tutkimus- ja mittavälineiden käyttöä sekä tulosten esittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa.	S1-S6	Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa havainnoida ja mitata ilmiötä sekä dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti.	Oppilas osallistuu ilmiön havainnoimiseen ja mittaukseen ja tulosten dokumentointiin ohjeiden mukaisesti.
T6				
T7				
T8 Oppilas harjoittelee turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet. Oppilas opettelee suojelemaan itseään fyysiseltä ja henkiseltä väkivallalta, esimerkiksi nettikiusaamiselta.	S1-S6	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja palovaara- ja myrkytystilanteissa ja osaa käyttää niitä oppimistilanteissa. Oppilas osaa kuvata keinoja suojautua fyysiseltä ja henkiseltä väkivallalta.	Oppilas tunnistaa joitakin turvallisuusohjeita ja toimintatapoja palovaara- ja myrkytystilanteissa ja osaa käyttää niitä oppimistilanteissa. Oppilas osaa esimerkinomaisesti kuvata keinoja suojautua fyysiseltä ja henkiseltä väkivallalta.
T9 Oppilas tutustuu jokamiehen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.	S2-S6	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa kuvata, mitä jokamiehenoikeuksilla ja velvollisuuksilla tarkoitetaan ja toimia niiden mukaan itse luonnossa.	Oppilas osaa kuvata esimerkinomaisesti jokamiehen oikeuksia ja velvollisuuksia ja toimia ohjatusti niiden mukaan.
T10	S1-S6	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen	Oppilas osaa omin sanoin kuvata, mitä	Oppilas osaa esimerkin avulla kuvata, mitä on

Oppilas vahvistaa valmiuksia ja toimintamalleja, jotka edistävät yhteistyötä ryhmässä ja ehkäisevät kiusaamista. Oppilas harjoittelee toimintamalleja, joilla voidaan edistää mielen hyvinvointia.		sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	mielen hyvinvoinnilla tarkoitetaan ja antaa esimerkkejä, miten sitä voidaan edistää.	mielen hyvinvointi ja miten hän voi sitä edistää.
T11 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto-ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä.	Oppilas osaa käyttää tieto-ja viestintäteknologiaa ohjatusti tiedon hankinnassa, esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä.
Tiedot ja ymmärrys				
T12 Oppilas opettelee muodostamaan yläkäsitteitä. Oppilas opettelee käsitteiden yhdistämistä loogisesti toisiinsa esimerkiksi käsitekarttojen avulla.	S1-S6	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa käyttää yläkäsitteitä opiskelemistaan asioista ja laatia yksinkertaisen käsitekartan.	Oppilas harjoittelee yläkäsitteiden käyttöä ja käsitekartan tekemistä.
T13				
T14 Oppilas harjoittelee hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä	S1-S6	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa valita ja käyttää joitakin luotettavia tietolähteitä ja ilmaista perustellen näkemyksiään.	Oppilas osaa ohjatusti valita ja käyttää joitakn luotettavia tietolähteitä ja ilmaista perustellen näkemyksiään.

tulkitsemaan ja arvioimaan tietolähteitä ja näkökulmia.				
T15 Oppilas vahvistaa edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemustaan. Oppilas laatii ohjatusti oman kasvion. Oppilas tutkii oman kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä.	S1, S3- S6	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä lähiympäristön yleisimmät eliöt ja niiden tunnusomaiset elinympäristöt. Oppilas koostaa ohjeiden mukaisesti oman kasvion sovitusta määrästä kasveja.	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä joitakin lähiympäristön yleisimpiä eliöitä ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas koostaa ohjeiden mukaisesti pienimuotoisen kasvion.
T16 Oppilas vahvistaa erilaisten karttojen monipuolista lukutaitoa. Oppilas hahmottaa Pohjoismaiden ja Euroopan karttakuvaa ja tunnistaa näiden alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä.	S3-S6	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa pääpiirteittäin kuvata Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä sekä tietää niiden keskeisten kohteiden nimistön ja sijainnin.	Oppilas osaa kuvata joitakin Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä sekä tietää muutamia keskeisten kohteiden nimiä ja niiden sijainnin.
T17 Oppilas tutustuu ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin, esimerkiksi tuuleen.	S2, S4-S6	Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa kuvailla ilmakehän rakennetta ja sen alimman kerroksen sääilmiöitä.	Oppilas osaa kertoa, mikä on ilmakehä ja tunnistaa sääilmiöitä.
T18 Oppilas opiskelee veden kiertokulkua. Oppilas tutustuu palamiseen ja sen eri muotoihin. Oppilas tutustuu	S2, S4-S6	Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata veden olomuotoja ja kiertokulkua. Oppilas osaa kertoa, mitä	Oppilas tunnistaa veden olomuodot. Oppilas tunnistaa joitakin palamisen eri muotoja.

aineen ominaisuuksiin ja erotusmenetelmiin.			palamisessa tapahtuu. Oppilas osaa havainnoida ja kuvata aineiden ominaisuuksia ja erotusmenetelmiä.	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa joitakin aineiden ominaisuuksia ja erotusmenetelmiä.
T19 Oppilas oppii ymmärtämään unen, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä terveydelle ja toimimaan tämän tiedon pohjalta terveyttä edistävästi omassa arjessa.	S1-S3, S6	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa esimerkein kertoa, miten ravinto, uni, liikunta ja tasapainoinen mieli edistävät hänen terveyttään.	Oppilas osaa kertoa esimerkeistä, miten ravinto, uni, liikunta ja tasapainoinen mieli edistävät hänen terveyttään.

Ympäristöopin arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu ympäristöstä ja ympäristöopin opiskelusta ja kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.	S1-S6	Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas harjoittelee asettamaan opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi.Oppilas tunnistaa ympäristöopin osaamistaan	S1-S6	Tieteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.	Oppilas osaa asettaa yksittäisen tavoitteen pienille kokonaisuuksille ja osallistuu työskentelyyn yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
T3 Oppilas tutustuu ilmastonmuutokseen ja keinoihin sen hillitsemiseksi. Oppilas osaa selittää, mitä on luonnonvarojen kestävä käyttö.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä.	Oppilas osaa kuvata yksittäisen esimerkin avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä.
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T4 Oppilas oppii tekemään kysymyksiä ja käyttämään niitä oman lähiympäristön sekä Aasiaa ja Afrikkaa	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi	Oppilas osaa muodostaa autettuna tai ohjatusti aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

koskevissa ilmiöissä.				
T5 Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pienimuotoisen tutkimuksen sovittujen ohjeiden mukaisesti yksin tai yhdessä muiden kanssa.	S1-S6	Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa suunnitella, toteuttaa ja dokumentoida pienimuotoisen tutkimuksen sovittujen ohjeiden mukaisesti yksin tai yhdessä muiden kanssa.	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen suunnitteluun ja toteutukseen sovittujen ohjeiden mukaisesti.
T6 Oppilas harjoittelee tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekee johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.	S1-S6	Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	Oppilas tunnistaa syy-seuraussuhteita ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.	Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteen tunnistamista ja harjoittelee yksinkertaisten johtopäätösten tekoa ja esittämistä tuloksista.
T7 Oppilas ymmärtää arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostuu kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien.	S2-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.	Oppilas osaa kuvata jonkin arjen teknologisen sovelluksen toimintaperiaatteita ja antaa yksittäisiä esimerkkejä sen merkityksestä. Oppilas osallistuu kokeiluihin ja keksimiseen.
T8 Oppilas harjoittelee turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne ja tapaturmat.	S1-S6	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja liikenteessä sekä tapaturmatilanteissa ja osaa käyttää niitä oppimistilanteissa.	Oppilas tunnistaa joitakin turvallisuusohjeita ja toimintatapoja liikenteessä sekä tapaturmatilanteissa ja osaa käyttää niitä oppimistilanteissa.
T9	S2-S6	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä

Oppilas toimii ja retkeilee luonnossa ja rakennetussa ympäristössä jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisesti. Oppilas tekee tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.			luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas tekee tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.	luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjatusti ohjeiden mukaan. Oppilas osallistuu tutkimuksentekoon ympäristössä ohjatusti.
T10 Oppilas vahvistaa taitojaan edistää omaa henkistä hyvinvointiaan.	S1-S6	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.	Oppilas osaa yksittäisen esimerkin avulla ohjatusti kuvata ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.
T11 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä.	Oppilas osaa ohjatusti käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä.
Tiedot ja ymmärrys				
T12 Oppilas vahvistaa taitoaan käyttää käsitteitä ja selittää niitä omin sanoin.	S1-S6	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa käyttää yläkäsitteitä opiskelemistaan asioista, selittää niitä omin sanoin ja laatia käsitekartan,	Oppilas harjoittelee käsitteiden selittämistä ja käyttöä ja osaa laatia yksinkertaisen käsitekartan.

Oppilas vahvistaa taitoaan muodostaa yläkäsitteitä. Oppilas osaa yhdistellä käsitteitä loogisesti toisiinsa esimerkiksi käsitekarttojen avulla.			jossa hän yhdistelee käsitteitä loogisesti toisiinsa.	
T13 Oppilas ymmärtää, käyttää ja tekee erilaisia konkreettisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja.	Oppilas osaa käyttää ja tulkita jotakin konkreettista mallia.
T14 Oppilas hankkii luotettavaa tietoa ja ilmaisee perustellen erilaisia näkemyksiä. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.	S1-S6	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä.	Oppilas osaa hakea ohjatusti tietoa tietolähteistä ja valita jonkin luotettavan tietolähteen.
T15 Oppilas osaa selittää pääpiirteittäin ihmisen rakennetta, elintoimintoja ja kehitystä.	S1, S3-S6	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen.	Oppilas osaa kuvata joitakin ihmisen rakenteita ja elintoimintoja sekä kehityksen piirteitä.
T16 Oppilas osaa hahmottaa Aasian ja Afrikan karttakuvaa ja	S3-S6	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen,	Oppilas osaa pääpiirteittäin kuvata Aasian ja Afrikan luonnonmaantieteellisiä	Oppilas osaa kuvata joitakin Aasian ja Afrikan luonnonmaantieteellisiä ihmispiirteitä

tunnistaa näiden alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä. Oppilas käyttää tiedonhaussa, opiskelussa ja esittämisessä erilaisia karttoja ja geomedialähteitä. Oppilas hahmottaa lähiavaruutta ja ymmärtää, että vuorokauden ja vuodenaikojen vaihtelut ovat seurausta maapallon liikkeistä.		kartta- ja muut geomediataidot	ominaispiirteitä sekä tietää niiden keskeisten kohteiden nimistön ja sijainnin.	sekä tietää muutamia keskeisten kohteiden nimiä ja niiden sijainnin.
T17 Oppilas opettelee käyttämään energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa. Oppilas tutustuu käsitteisiin voima, painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.	S2, S4-S6	Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä selittäessään arkisia tilanteita.	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata joitakin yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää joitakin energia-, voima- ja liikekäsitteitä selittäessään arkisia tilanteita
T18 Oppilas tutustuu lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin sekä kierrätykseen. Oppilas opiskelee maapallon rakennetta sekä kallio- ja maaperää.	S2, S4-S6	Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa esimerkein kuvata joitakin lähiympäristön aineita, materiaaleja sekä kierrätystä ja aineen säilymisen periaatetta. Oppilas osaa pääpiirteittäin kuvata maapallon rakennetta sekä kallio- ja maaperää.	Oppilas tunnistaa lähiympäristössään joitakin aineita ja materiaaleja sekä kierrätyksen muotoja. Oppilas tunnistaa joitakin maapallon sekä kallio- ja maaperän tekijöitä.

T19 Oppilas tarkkailee edelleen omia terveystottumuksiaan ja soveltaa terveysosaamisen taitojaan arjessa. Oppilas tutustuu ihmisen elämänkulun eri vaiheisiin, mm. murrosikään, sen tunnuspiirteisiin ja yksilöllisiin vaihteluihin.	S1-S3, S6	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Ateria- uni tai ajankäyttöpäiväkirjan avulla oppilas osaa kertoa, miten hän edistää terveyttään arjessa. Oppilas osaa kuvata elämänkulun eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.	Ateria- uni tai ajankäyttöpäiväkirjan avulla oppilas osaa ohjatusti kertoa, miten hän edistää terveyttään arjessa. Oppilas tunnistaa elämänkulun eri vaiheita ja osaa selittää joitakin murrosikään liittyviä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä.

Ympäristöopin arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

Osaamisen arviointi

Ympäristöopin arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1Oppilas kiinnostuu ympäristöstä ja ympäristöopin opiskelusta ja kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.	S1-S6	Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2				
T3Oppilas toimii vastuullisesti itseä ja toisia ihmisiä kohtaan. Oppilas kehittää herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Oppilas huolehtii koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja opettelee jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen.	Oppilas osaa kuvata joitakin keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen.
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T4Oppilas harjoittelee kysymysten tekoa ja niiden käyttämistä oman lähiympäristön ja kotimaatamme koskevissa ilmiöissä.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa omaan lähiympäristöön ja kotimaahamme liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.	Oppilas osaa muodostaa autettuna tai ohjatusti omaan lähiympäristöön ja kotimaahamme liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
T5				
T6				
T7				

T8 Oppilas syventää valmiuksiaan toimia turvallisesti kotiympäristössä, koulussa ja liikenteessä.	S1-S6	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä kodin ja liikenteen turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla.	Oppilas osaa esitellä joitakin kodin ja liikenteen turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla.
T9 Oppilas toimii lähiympäristössä luontoa ja yleistä järjestystä kunnioittaen.	S2-S6	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia ja liikkua luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti.	Oppilas osaa toimia ja liikkua luonnossa ohjatusti ohjeiden mukaan.
T10 Oppilas harjoittelee tunnistamaan oman mielen ja kehon viestejä sekä säätelemään niitä vuorovaikutustilanteissa. Oppilas opettelee toimimaan kohteliaasti ja rakentavasti yhteistyön edistämiseksi lähiyhteisössä.	S1-S6	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas tunnistaa oman mielen ja kehon viestejä ja harjoittelee niiden säätelemistä vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas harjoittelee oman mielen ja kehon viestien tunnistamista ja säätelyä ohjatusti.
T11 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa ja käsittelyssä.	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti tiedon hankinnassa ja käsittelyssä.
Tiedot ja ymmärrys				
T12Oppilas harjoittelee käsitteiden täsmällistä käyttöä ja niiden selittämistä omin sanoin.	S1-S6	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa luokitella opiskelemiaan asioita ja nimetä yksittäisiä yläkäsitteitä.	Oppilas harjoittelee opiskelemiensa asioiden luokittelemista ja yläkäsitteiden nimeämistä.

T13				
T14Oppilas harjoittelee hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan tietolähteitä.	S1-S6	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa perustella omia näkemyksiään ja erottaa mielipiteen ja tiedon toisistaan.	Oppilas harjoittelee omien näkemysten ilmaisua ja mielipiteen ja tiedon erottamista toisistaan.
T15 Oppilas tunnistaa lähiympäristön yleisimpiä kasvi- ja eläinlajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas tutustuu kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Oppilas tekee yksinkertaisia kasvatuskokeiluja.	S1, S3-S6	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä joitakin lähiympäristön yleisimpiä kasvi- ja eläinlajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas osaa ohjeiden mukaisesti tutkia kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa.	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä yksittäisiä lähiympäristön yleisimpiä kasvi- ja eläinlajeja. Oppilas osallistuu kasvien kasvatuskokeilujen tekemiseen.
T16Oppilas tutustuu erilaisiin karttoihin ja opettelee käyttämään karttaa.Oppilas hahmottaa kotiseudun ja Suomen karttakuvaa ja osaa kuvata maamme luonnonmaantieteellistä monimuotoisuutta ja keskeistä paikannimistöä.	S3-S6	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa jäsentää ympäristöään erilaisten karttojen avulla ja harjoittelee niiden käyttöä. Oppilas osaa kuvata Suomen luonnon-maantieteelliset ominaispiirteet sekä tietää maamme keskeisten kohteiden nimistön ja sijainnin.	Oppilas osaa jäsentää ympäristöään yksittäisen kartan avulla ja harjoittelee sen käyttöä. Oppilas osaa kuvata Suomen joitakin luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä sekä tietää muutamia keskeisten kohteiden nimiä ja niiden sijainnin.
T17 Oppilas tutustuu ääni- ja valoilmiöihin ja tutkii niitä.	S2, S4-S6	Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata ääni- ja valoilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa ja	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata joitakin ääni- ja valoilmiöitä arjessa,

			harjoittelee niihin liittyviä selityksiä.	luonnossa ja teknologiassa.
T18Oppilas perehtyy yhteyttämiseen ja tutustuu näin aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteeseen.	S2, S4-S6	Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa selittää, mitä yhteyttämisessä tapahtuu.	Oppilas osaa pääpiirteittäin selittää, mitä yhteyttämisessä tapahtuu.
T19 Oppilas vahvistaa käsitystään terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä ja tutustuu terveelliseen ateriarytmiin. Oppilas soveltaa näitä taitojaan arjessa. Oppilas noudattaa kohteliaita ruokailutapoja.	S1-S3, S6	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä terveellisestä ruoasta eri aterioilla ja sekä osaa kertoa, miksi uni on tärkeää koululaiselle.	Oppilas osaa nimetä joitakin terveellisiä ruoka-aineita ja kertoa, miksi uni on tärkeää koululaiselle.

Ympäristöopin arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu ympäristöstä ja ympäristöopin opiskelusta ja kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.	S1-S6	Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2				
T3 Oppilas kehittää edelleen herkkyyttä havainnoida lähiympäristön luontoa ja sen ilmiöitä. Oppilas pohtii oman toiminnan vaikutuksia luontoon ja lähiyhteisöön ja vahvistaa ympäristöä arvostavia vastuullisia toimintatapojaan.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen.	Oppilas osaa kuvata joitakin keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen.
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T4 Oppilas harjoittelee kysymysten tekoa ja niiden käyttämistä oman lähiympäristön sekä Pohjoismaita ja Eurooppaa koskevissa ilmiöissä.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa omaan lähiympäristöön sekä Pohjoismaihin ja Eurooppaan liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.	Oppilas osaa muodostaa autettuna tai ohjatusti omaan lähiympäristöön sekä Pohjoismaihin ja Eurooppaan liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja

				muun toiminnan lähtökohdaksi.
T5 Oppilas opettelee havainnoimaan, mittaamaan ja dokumentoimaan lähiympäristön erilaisia asioita ja ilmiöitä, kuten esimerkiksi säätä. Oppilas harjoittelee eri tutkimus- ja mittavälineiden käyttöä sekä tulosten esittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa.	S1-S6	Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa havainnoida ja mitata ilmiötä sekä dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti.	Oppilas osallistuu ilmiön havainnoimiseen ja mittaukseen ja tulosten dokumentointiin ohjeiden mukaisesti.
T6				
T7				
T8 Oppilas harjoittelee turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet. Oppilas opettelee suojelemaan itseään fyysiseltä ja henkiseltä väkivallalta, esimerkiksi nettikiusaamiselta.	S1-S6	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja palovaara- ja myrkytystilanteissa ja osaa käyttää niitä oppimistilanteissa. Oppilas osaa kuvata keinoja suojautua fyysiseltä ja henkiseltä väkivallalta.	Oppilas tunnistaa joitakin turvallisuusohjeita ja toimintatapoja palovaara- ja myrkytystilanteissa ja osaa käyttää niitä oppimistilanteissa. Oppilas osaa esimerkinomaisesti kuvata keinoja suojautua fyysiseltä ja henkiseltä väkivallalta.
T9 Oppilas tutustuu jokamiehen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.	S2-S6	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa kuvata, mitä jokamiehenoikeuksilla ja velvollisuuksilla tarkoitetaan ja toimia niiden mukaan itse luonnossa.	Oppilas osaa kuvata esimerkinomaisesti jokamiehen oikeuksia ja velvollisuuksia ja toimia ohjatusti niiden mukaan.
T10	S1-S6	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen	Oppilas osaa omin sanoin kuvata, mitä	Oppilas osaa esimerkin avulla kuvata, mitä on

Oppilas vahvistaa valmiuksia ja toimintamalleja, jotka edistävät yhteistyötä ryhmässä ja ehkäisevät kiusaamista. Oppilas harjoittelee toimintamalleja, joilla voidaan edistää mielen hyvinvointia.		sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	mielen hyvinvoinnilla tarkoitetaan ja antaa esimerkkejä, miten sitä voidaan edistää.	mielen hyvinvointi ja miten hän voi sitä edistää.
T11 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto-ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä.	Oppilas osaa käyttää tieto-ja viestintäteknologiaa ohjatusti tiedon hankinnassa, esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä.
Tiedot ja ymmärrys				
T12 Oppilas opettelee muodostamaan yläkäsitteitä. Oppilas opettelee käsitteiden yhdistämistä loogisesti toisiinsa esimerkiksi käsitekarttojen avulla.	S1-S6	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa käyttää yläkäsitteitä opiskelemistaan asioista ja laatia yksinkertaisen käsitekartan.	Oppilas harjoittelee yläkäsitteiden käyttöä ja käsitekartan tekemistä.
T13				
T14 Oppilas harjoittelee hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä	S1-S6	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa valita ja käyttää joitakin luotettavia tietolähteitä ja ilmaista perustellen näkemyksiään.	Oppilas osaa ohjatusti valita ja käyttää joitakn luotettavia tietolähteitä ja ilmaista perustellen näkemyksiään.

tulkitsemaan ja arvioimaan tietolähteitä ja näkökulmia.				
T15 Oppilas vahvistaa edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemustaan. Oppilas laatii ohjatusti oman kasvion. Oppilas tutkii oman kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä.	S1, S3- S6	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä lähiympäristön yleisimmät eliöt ja niiden tunnusomaiset elinympäristöt. Oppilas koostaa ohjeiden mukaisesti oman kasvion sovitusta määrästä kasveja.	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä joitakin lähiympäristön yleisimpiä eliöitä ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas koostaa ohjeiden mukaisesti pienimuotoisen kasvion.
T16 Oppilas vahvistaa erilaisten karttojen monipuolista lukutaitoa. Oppilas hahmottaa Pohjoismaiden ja Euroopan karttakuvaa ja tunnistaa näiden alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä.	S3-S6	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa pääpiirteittäin kuvata Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä sekä tietää niiden keskeisten kohteiden nimistön ja sijainnin.	Oppilas osaa kuvata joitakin Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä sekä tietää muutamia keskeisten kohteiden nimiä ja niiden sijainnin.
T17 Oppilas tutustuu ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin, esimerkiksi tuuleen.	S2, S4-S6	Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa kuvailla ilmakehän rakennetta ja sen alimman kerroksen sääilmiöitä.	Oppilas osaa kertoa, mikä on ilmakehä ja tunnistaa sääilmiöitä.
T18 Oppilas opiskelee veden kiertokulkua. Oppilas tutustuu palamiseen ja sen eri muotoihin. Oppilas tutustuu	S2, S4-S6	Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata veden olomuotoja ja kiertokulkua. Oppilas osaa kertoa, mitä	Oppilas tunnistaa veden olomuodot. Oppilas tunnistaa joitakin palamisen eri muotoja.

aineen ominaisuuksiin ja erotusmenetelmiin.			palamisessa tapahtuu. Oppilas osaa havainnoida ja kuvata aineiden ominaisuuksia ja erotusmenetelmiä.	Oppilas osaa havainnoida ja tunnistaa joitakin aineiden ominaisuuksia ja erotusmenetelmiä.
T19 Oppilas oppii ymmärtämään unen, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä terveydelle ja toimimaan tämän tiedon pohjalta terveyttä edistävästi omassa arjessa.	S1-S3, S6	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa esimerkein kertoa, miten ravinto, uni, liikunta ja tasapainoinen mieli edistävät hänen terveyttään.	Oppilas osaa kertoa esimerkeistä, miten ravinto, uni, liikunta ja tasapainoinen mieli edistävät hänen terveyttään.

Ympäristöopin arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu ympäristöstä ja ympäristöopin opiskelusta ja kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.	S1-S6	Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas harjoittelee asettamaan opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi.Oppilas tunnistaa ympäristöopin osaamistaan	S1-S6	Tieteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.	Oppilas osaa asettaa yksittäisen tavoitteen pienille kokonaisuuksille ja osallistuu työskentelyyn yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
T3 Oppilas tutustuu ilmastonmuutokseen ja keinoihin sen hillitsemiseksi. Oppilas osaa selittää, mitä on luonnonvarojen kestävä käyttö.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä.	Oppilas osaa kuvata yksittäisen esimerkin avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä.
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
T4 Oppilas oppii tekemään kysymyksiä ja käyttämään niitä oman lähiympäristön sekä Aasiaa ja Afrikkaa	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi	Oppilas osaa muodostaa autettuna tai ohjatusti aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

koskevissa ilmiöissä.				
T5 Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pienimuotoisen tutkimuksen sovittujen ohjeiden mukaisesti yksin tai yhdessä muiden kanssa.	S1-S6	Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa suunnitella, toteuttaa ja dokumentoida pienimuotoisen tutkimuksen sovittujen ohjeiden mukaisesti yksin tai yhdessä muiden kanssa.	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen suunnitteluun ja toteutukseen sovittujen ohjeiden mukaisesti.
T6 Oppilas harjoittelee tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekee johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.	S1-S6	Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	Oppilas tunnistaa syy-seuraussuhteita ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.	Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteen tunnistamista ja harjoittelee yksinkertaisten johtopäätösten tekoa ja esittämistä tuloksista.
T7 Oppilas ymmärtää arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostuu kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien.	S2-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.	Oppilas osaa kuvata jonkin arjen teknologisen sovelluksen toimintaperiaatteita ja antaa yksittäisiä esimerkkejä sen merkityksestä. Oppilas osallistuu kokeiluihin ja keksimiseen.
T8 Oppilas harjoittelee turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne ja tapaturmat.	S1-S6	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja liikenteessä sekä tapaturmatilanteissa ja osaa käyttää niitä oppimistilanteissa.	Oppilas tunnistaa joitakin turvallisuusohjeita ja toimintatapoja liikenteessä sekä tapaturmatilanteissa ja osaa käyttää niitä oppimistilanteissa.
T9	S2-S6	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä

Oppilas toimii ja retkeilee luonnossa ja rakennetussa ympäristössä jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisesti. Oppilas tekee tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.			luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas tekee tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.	luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjatusti ohjeiden mukaan. Oppilas osallistuu tutkimuksentekoon ympäristössä ohjatusti.
T10 Oppilas vahvistaa taitojaan edistää omaa henkistä hyvinvointiaan.	S1-S6	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.	Oppilas osaa yksittäisen esimerkin avulla ohjatusti kuvata ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.
T11 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä.	Oppilas osaa ohjatusti käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä.
Tiedot ja ymmärrys				
T12 Oppilas vahvistaa taitoaan käyttää käsitteitä ja selittää niitä omin sanoin.	S1-S6	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa käyttää yläkäsitteitä opiskelemistaan asioista, selittää niitä omin sanoin ja laatia käsitekartan,	Oppilas harjoittelee käsitteiden selittämistä ja käyttöä ja osaa laatia yksinkertaisen käsitekartan.

Oppilas vahvistaa taitoaan muodostaa yläkäsitteitä. Oppilas osaa yhdistellä käsitteitä loogisesti toisiinsa esimerkiksi käsitekarttojen avulla.			jossa hän yhdistelee käsitteitä loogisesti toisiinsa.	
T13 Oppilas ymmärtää, käyttää ja tekee erilaisia konkreettisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja.	Oppilas osaa käyttää ja tulkita jotakin konkreettista mallia.
T14 Oppilas hankkii luotettavaa tietoa ja ilmaisee perustellen erilaisia näkemyksiä. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.	S1-S6	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä.	Oppilas osaa hakea ohjatusti tietoa tietolähteistä ja valita jonkin luotettavan tietolähteen.
T15 Oppilas osaa selittää pääpiirteittäin ihmisen rakennetta, elintoimintoja ja kehitystä.	S1, S3-S6	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen.	Oppilas osaa kuvata joitakin ihmisen rakenteita ja elintoimintoja sekä kehityksen piirteitä.
T16 Oppilas osaa hahmottaa Aasian ja Afrikan karttakuvaa ja	S3-S6	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen,	Oppilas osaa pääpiirteittäin kuvata Aasian ja Afrikan luonnonmaantieteellisiä	Oppilas osaa kuvata joitakin Aasian ja Afrikan luonnonmaantieteellisiä ihmispiirteitä

tunnistaa näiden alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä. Oppilas käyttää tiedonhaussa, opiskelussa ja esittämisessä erilaisia karttoja ja geomedialähteitä. Oppilas hahmottaa lähiavaruutta ja ymmärtää, että vuorokauden ja vuodenaikojen vaihtelut ovat seurausta maapallon liikkeistä.		kartta- ja muut geomediataidot	ominaispiirteitä sekä tietää niiden keskeisten kohteiden nimistön ja sijainnin.	sekä tietää muutamia keskeisten kohteiden nimiä ja niiden sijainnin.
T17 Oppilas opettelee käyttämään energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa. Oppilas tutustuu käsitteisiin voima, painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.	S2, S4-S6	Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä selittäessään arkisia tilanteita.	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata joitakin yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää joitakin energia-, voima- ja liikekäsitteitä selittäessään arkisia tilanteita
T18 Oppilas tutustuu lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin sekä kierrätykseen. Oppilas opiskelee maapallon rakennetta sekä kallio- ja maaperää.	S2, S4-S6	Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa esimerkein kuvata joitakin lähiympäristön aineita, materiaaleja sekä kierrätystä ja aineen säilymisen periaatetta. Oppilas osaa pääpiirteittäin kuvata maapallon rakennetta sekä kallio- ja maaperää.	Oppilas tunnistaa lähiympäristössään joitakin aineita ja materiaaleja sekä kierrätyksen muotoja. Oppilas tunnistaa joitakin maapallon sekä kallio- ja maaperän tekijöitä.

T19 Oppilas tarkkailee edelleen omia terveystottumuksiaan ja soveltaa terveysosaamisen taitojaan arjessa. Oppilas tutustuu ihmisen elämänkulun eri vaiheisiin, mm. murrosikään, sen tunnuspiirteisiin ja yksilöllisiin vaihteluihin.	S1-S3, S6	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Ateria- uni tai ajankäyttöpäiväkirjan avulla oppilas osaa kertoa, miten hän edistää terveyttään arjessa. Oppilas osaa kuvata elämänkulun eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.	Ateria- uni tai ajankäyttöpäiväkirjan avulla oppilas osaa ohjatusti kertoa, miten hän edistää terveyttään arjessa. Oppilas tunnistaa elämänkulun eri vaiheita ja osaa selittää joitakin murrosikään liittyviä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä.

Ympäristöopin arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu ympäristöstä ja ympäristöopin opiskelusta ja kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ylläpitää kiinnostustaan ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä sekä ilmaisemaan ja säätelemään tunteita. Harjoitellaan kohteliasta käytöstä ja vuorovaikutuksen taitoja eri tilanteissa.

Vahvistetaan oppilaan tietoja terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas toimii vastuullisesti itseä ja toisia ihmisiä kohtaan. Oppilas kehittää herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Oppilas huolehtii koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja opettelee jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää ympäristötietoisuuttaan sekä toimii ja vaikuttaa ympäristössään ja yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi. Hän ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen itselle ja maailmalle.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkin ihmisen aiheuttamasta muutoksesta ympäristössä. Oppilas nimeää myönteisiä asioita, joita hän voi tehdä ympäristön ja yhteisön hyväksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla ympäristön tilaa ja mainitsee joitakin kestävää tulevaisuutta uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee keinoja ympäristön ja yhteisön vaalimiseksi ja kehittämiseksi sekä osallistuu ohjatusti yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee ja tunnistaa erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa perusteltuja esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevista ja uhkaavista tekijöistä. Oppilas kuvailee perustellen erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu aktiivisesti

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä sekä ilmaisemaan ja säätelemään tunteita. Harjoitellaan kohteliasta käytöstä ja vuorovaikutuksen taitoja eri tilanteissa.

Vahvistetaan oppilaan tietoja terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen

säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee kysymysten tekoa ja niiden käyttämistä oman lähiympäristön ja kotimaatamme koskevissa ilmiöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa kysymyksiä eri aihepiireistä ja käyttää niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu aiheeseen liittyvien kysymyksien muodostamiseen yhdessä toisten kanssa tai hän tunnistaa aiheita, joihin voidaan kehittää kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa ohjatusti kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä ja kehittää niitä tutkimuksen ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä sekä ilmaisemaan ja säätelemään tunteita. Harjoitellaan kohteliasta käytöstä ja vuorovaikutuksen taitoja eri tilanteissa.

Vahvistetaan oppilaan tietoja terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan

globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas syventää valmiuksiaan toimia turvallisesti kotiympäristössä, koulussa ja liikenteessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas edistää hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja ympäristössään sekä toimii turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen.

Arvioinnin kohde

Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvän tekijän. Oppilas nimeää jonkin toimintatavan turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää useita hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas nimeää toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja huomioi niitä ohjatusti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas kuvailee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja osaa käyttää niitä pääosin asianmukaisesti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee, miten keskeiset tekijät vaikuttavat hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Oppilas kuvailee ja perustelee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja käyttää niitä asianmukaisesti oppimistilanteissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä sekä ilmaisemaan ja säätelemään tunteita. Harjoitellaan kohteliasta käytöstä ja vuorovaikutuksen taitoja eri tilanteissa.

Vahvistetaan oppilaan tietoja terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa toimia lähiympäristössä luontoa ja yleistä järjestystä kunnioittaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii ja toimii sekä liikkuu ja retkeilee luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.

Arvioinnin kohde

Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ulkona oppimiseen luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja ohjatusti luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas osallistuu ohjatusti tutkimuksen tekemiseen joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas tekee tutkimuksia ympäristössä joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta

ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan.

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee tunnistamaan oman mielen ja kehon viestejä sekä säätelemään niitä vuorovaikutustilanteissa. Oppilas opettelee toimimaan kohteliaasti ja rakentavasti yhteistyön edistämiseksi lähiyhteisössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii ryhmässä erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, ilmaisee itseään ja kuuntelee muita. Hän tunnistaa, ilmaisee ja säätelee tunteitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee erilaisissa ryhmissä ohjatusti. Oppilas nimeää ohjatusti tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee ryhmän antaman tehtävän mukaisesti ja antaa pyydettäessä toiminnasta palautetta. Oppilas nimeää tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi antaen ja vastaanottaen palautetta. Oppilas kuvailee tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja oma-aloitteisesti erilaisissa rooleissa antaen, vastaanottaen ja hyödyntäen palautetta. Oppilas kuvailee perustellen tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja ja soveltaa niitä eri tilanteissa ja rooleissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä sekä ilmaisemaan ja säätelemään tunteita. Harjoitellaan kohteliasta käytöstä ja vuorovaikutuksen taitoja eri tilanteissa.

Vahvistetaan oppilaan tietoja terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa. Oppilas osallistuu digitaalisen tuotoksen tekemiseen ja esittämiseen. Oppilas nimeää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää itsenäisesti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon han-kinnassa. Oppilas toimii aktiivisesti digitaalisen tuotoksen tekemisessä ja esittämisessä. Oppilas nimeää tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyviä tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas kuvailee tieto- ja viestintä-teknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee perustellen ja käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä sekä tukee muita ryhmän jäseniä. Oppilas kuvailee perustellen tieto- ja viestintätekno-logian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä sekä ilmaisemaan ja säätelemään tunteita. Harjoitellaan kohteliasta käytöstä ja vuorovaikutuksen taitoja eri tilanteissa.

Vahvistetaan oppilaan tietoja terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen

käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan

vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas harjoittelee käsitteiden täsmällistä käyttöä ja niiden selittämistä omin sanoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla. Hän kehittää käsiterakenteita ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin ympäristöopin tiedonalojen käsitteitä ja osaa yhdistää niitä ympäristöön, ihmisen toimintaan ja niihin liittyviin ilmiöihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä joillakin ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää toisiinsa liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas käyttää ja yhdistää käsitteitä toisiinsa niin, että ne muodostavat loogisia kokonaisuuksia.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä sekä ilmaisemaan ja säätelemään tunteita. Harjoitellaan kohteliasta käytöstä ja vuorovaikutuksen taitoja eri tilanteissa.

Vahvistetaan oppilaan tietoja terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas harjoittelee hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan tietolähteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hankkii luotettavaa tietoa, ilmaisee perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsee ja arvioi kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee ohjatusti tietoa annetuista tietolähteistä. Oppilas nimeää jonkin tietolähteen luotettavuuteen liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa ohjatusti erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi ohjatusti tietolähteen luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee ohjatusti erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee monipuolisesti tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi monipuolisesti tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja vertailee eri näkökulmia.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä sekä ilmaisemaan ja säätelemään tunteita. Harjoitellaan kohteliasta käytöstä ja vuorovaikutuksen taitoja eri tilanteissa.

Vahvistetaan oppilaan tietoja terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas tunnistaa lähiympäristön yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas tutustuu kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä.

Oppilas tekee yksinkertaisia kasvatuskokeiluja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii luontoa, tunnistaa eliöitä ja elinympäristöä sekä osaa ajatella ekologisesti. Hän ymmärtää ihmisen rakennetta, elintoimintoja ja kehitystä.

Arvioinnin kohde

Biologian tiedonala: luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen; ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti joitakin eliöitä, elinympäristöjä ja elottoman luonnon tekijöitä. Oppilas tunnistaa joitakin ihmisen rakenteita ja elintoimintoja sekä ihmisen kehittymisen vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas nimeää elottoman ja elollisen luonnon tekijöitä, joita eliöt tarvitsevat ympäristöstään. Oppilas nimeää joitakin ihmisen rakenteita ja antaa esimerkkejä ihmisen elintoiminnoista ja kehityksen vaiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää eliöitä ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas antaa esimerkkejä elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksesta. Oppilas nimeää ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen elintoimintoja ja kehitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää monipuolisesti eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas kuvailee eliöiden ja elottoman luonnon välisiä vuorovaikutussuhteita. Oppilas nimeää monipuolisesti ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen rakenteiden ja elintoimintojen välisiä yhteyksiä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä sekä ilmaisemaan ja säätelemään tunteita. Harjoitellaan kohteliasta käytöstä ja vuorovaikutuksen taitoja eri tilanteissa.

Vahvistetaan oppilaan tietoja terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Paikallinen tarkennus:

T16

Oppilas tutustuu erilaisiin karttoihin ja opettelee käyttämään karttaa.Oppilas hahmottaa kotiseudun ja Suomen karttakuvaa ja osaa kuvata maamme luonnonmaantieteellistä monimuotoisuutta ja keskeistä paikannimistöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa omaa lähiympäristöä ja koko maailmaa maantieteellisten käsitteiden ja paikannimien avulla. Hän osaa käyttää karttaa ja muita geomedialähteitä.

Arvioinnin kohde

Maantiedon tiedonala: maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita. Oppilas käyttää joitakin maantieteellisiä käsitteitä ja nimeää pääilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas antaa esimerkkejä alueiden piirteistä maantieteellisiä käsitteitä käyttäen ja nimeää ilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja tai muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää maanosat sekä valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas kuvailee alueita ja niiden sijaintia osoittaen maantieteellisten käsitteiden ja alueiden piirteiden tuntemusta. Oppilas käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää ja tunnistaa maanosat sekä monipuolisesti valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esi-merkkejä kartalta. Oppilas vertailee alueiden piirteitä ja sijaintia käyttäen maantieteellistä käsitteistöä. Oppilas tulkitsee käyttämiään karttoja ja muita geomedialähteitä sekä arvioi niitä kriittisesti.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla

kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Paikallinen tarkennus:

T17

Oppilas tutustuu ääni- ja valoilmiöihin ja tutkii niitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii, kuvaa ja selittää fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä ymmärtää energian säilymisen periaatteen.

Arvioinnin kohde

Fysiikan tiedonala: fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja jostakin fysikaalisesta ilmiöstä ja kuvailee sitä käyttäen ohjatusti fysiikan käsitteitä. Oppilas nimeää joitakin energialähteitä ja -lajeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä sekä selittää ohjatusti joitakin yksinkertaisia ilmiöitä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä yksinkertaisissa ja tutuissa tilanteissa. Oppilas nimeää eri energialähteitä ja lajeja ja osaa antaa yksittäisiä esimerkkejä energian muuntumisesta eri lajeihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä sekä selittää joitakin näistä ilmiöistä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi, tutkii ja selittää fysikaalisia ilmiöitä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä erilaisissa tilanteissa. Oppilas selittää, miten energian säilymisen periaate ilmenee erilaisissa annetuissa tilanteissa.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja

lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Paikallinen tarkennus:

T18

Oppilas perehtyy yhteyttämiseen ja tutustuu näin aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteeseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii, kuvaa ja selittää kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä ymmärtää aineen säilymisen periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kemian tiedonala: kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää aineen kolme olomuotoa ja tunnistaa esimerkiksi veden olomuotoja eri tilanteissa. Oppilas luokittelee tai kuvailee aineita jonkin ominaisuuden perusteella. Oppilas antaa esimerkkejä aineiden kierrätyksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja tutkii ohjatusti olomuotoja ja joidenkin tuttujen aineiden ominaisuuksia. Oppilas kuvailee esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätyksen ideaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisessa reaktiossa. Oppilas selittää esimerkiksi veden olomuodon muutokset veden kiertokulussa sekä kierrättämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotojen ja aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä täsmällisesti. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisissa reaktioissa. Oppilas selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua ja aineiden kierrättämisen merkitystä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ja tunnistetaan oman lähiympäristön tyypillisiä kasveja ja eläimiä. Tutustutaan kotiseutuun luonnonympäristönä ja rakennettuna ympäristönä. Opiskellaan, mitä käsitteet elollinen ja eloton tarkoittavat. Tutkitaan kasvien kasvua kokeellisesti.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään yhteyttämistä, mikä auttaa alustavasti ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatetta. Tutustutaan ääni- ja valoilmiöihin ja tutkitaan niitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin

ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Paikallinen tarkennus:

T19

Oppilas vahvistaa käsitystään terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä ja tutustuu terveelliseen ateriarytmiin.

Oppilas soveltaa näitä taitojaan arjessa. Oppilas noudattaa kohteliaita ruokailutapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä. Hän saa valmiudet soveltaa terveysosaamista erilaisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Terveystiedon tiedonala: terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen sekä ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin terveyden osa-alueen ja terveyttä edistävän elintavan. Oppilas nimeää jonkin lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyvän tunnuspiirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää terveyden osa-alueita ja kuvailee yksittäistä terveyttä edistävää elintapaa. Oppilas nimeää lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyviä tunnuspiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja keskeisiä terveyttä edistäviä elintapoja. Oppilas kuvailee lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä niiden välisestä yhteydestä. Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten elintavat vaikuttavat terveyteen. Oppilas selittää perustellen lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niihin liittyvää yksilöllistä vaihtelua.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä sekä ilmaisemaan ja säätelemään tunteita. Harjoitellaan kohteliasta käytöstä ja vuorovaikutuksen taitoja eri tilanteissa.

Vahvistetaan oppilaan tietoja terveellisestä ruoasta ja unen merkityksestä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaan oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan arjen elämänpiiristä. Käsitellään, mitä tarkoittavat fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus ja sen kunnioittaminen. Opetellaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät kiusaamista.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomen luonnonympäristöä ja sen luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Tutustutaan maamme alueelliseen erilaisuuteen ja hallintoon.

Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja opetellaan käyttämään karttaa alueellisen viitekehyksen ja laajemman maailmankuvan rakentamisessa. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota oman kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Opiskelussa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin sekä lähiyhteisöön. Kehitetään herkkyyttä havainnoida kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä. Opetellaan vaalimaan omaa lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kotiseudun kulttuuriin. Huolehditaan koulu- ja lähiympäristön siisteydestä ja sovelletaan kouluarjessa ekologisesti kestäviä periaatteita kuten jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu ympäristöstä ja ympäristöopin opiskelusta ja kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ylläpitää kiinnostustaan ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja tunnistaa oman kehon ja mielen viestejä. Opetellaan tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Opiskellaan, miten unen, ravinnon, liikunnan ja tasapainoisen mielen avulla edistetään terveyttä arjessa. Lisäksi tarkkaillaan omaa toimintaa. Tutustutaan, mitä on mielen hyvinvointi ja opetellaan toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. Opetellaan esimerkiksi rentoutumaan ja harjoitellaan keinoja selvitä ongelmatilanteista.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen

vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas kehittää edelleen herkkyyttä havainnoida lähiympäristön luontoa ja sen ilmiöitä. Oppilas pohtii oman toiminnan vaikutuksia luontoon ja lähiyhteisöön ja vahvistaa ympäristöä arvostavia toimintatapojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää ympäristötietoisuuttaan sekä toimii ja vaikuttaa ympäristössään ja yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi. Hän ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen itselle ja maailmalle.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkin ihmisen aiheuttamasta muutoksesta ympäristössä. Oppilas nimeää myönteisiä asioita, joita hän voi tehdä ympäristön ja yhteisön hyväksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla ympäristön tilaa ja mainitsee joitakin kestävää tulevaisuutta uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee keinoja ympäristön ja yhteisön vaalimiseksi ja kehittämiseksi sekä osallistuu ohjatusti yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee ja tunnistaa erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa perusteltuja esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevista ja uhkaavista tekijöistä. Oppilas kuvailee perustellen erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu aktiivisesti

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja tunnistaa oman kehon ja mielen viestejä. Opetellaan tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Opiskellaan, miten unen, ravinnon, liikunnan ja tasapainoisen mielen avulla edistetään terveyttä arjessa. Lisäksi tarkkaillaan omaa toimintaa. Tutustutaan, mitä on mielen hyvinvointi ja opetellaan toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. Opetellaan esimerkiksi rentoutumaan ja harjoitellaan keinoja selvitä ongelmatilanteista.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee kysymysten tekoa ja niiden käyttämistä oman lähiympäristön sekä Pohjoismaita ja Eurooppaa koskevissa ilmiöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa kysymyksiä eri aihepiireistä ja käyttää niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu aiheeseen liittyvien kysymyksien muodostamiseen yhdessä toisten kanssa tai hän tunnistaa aiheita, joihin voidaan kehittää kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa ohjatusti kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä ja kehittää niitä tutkimuksen ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja tunnistaa oman kehon ja mielen viestejä. Opetellaan tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Opiskellaan, miten unen, ravinnon, liikunnan ja tasapainoisen mielen avulla edistetään terveyttä arjessa. Lisäksi tarkkaillaan omaa toimintaa. Tutustutaan, mitä on mielen hyvinvointi ja opetellaan toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. Opetellaan esimerkiksi rentoutumaan ja harjoitellaan keinoja selvitä ongelmatilanteista.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas opettelee havainnoimaan, mittaamaan ja dokumentoimaan lähiympäristön erilaisia asioita ja ilmiöitä, kuten esimerkiksi säätä.

Oppilas harjoittelee eri tutkimus- ja mittavälineiden käyttöä sekä tulosten esittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia sekä tekee havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu havainnointiin, mittaamiseen ja tulosten dokumentoimiseen ja kertoo näistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa ohjatusti pieniä tutkimuksia. Oppilas tekee ohjatusti havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia itsenäisesti tai yhdessä muiden kanssa. Oppilas tekee havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia itsenäisesti ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa. Oppilas tekee havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia eri oppimisympäristöissä tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja tunnistaa oman kehon ja mielen viestejä. Opetellaan tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Opiskellaan, miten unen, ravinnon, liikunnan ja tasapainoisen mielen avulla edistetään terveyttä arjessa. Lisäksi tarkkaillaan omaa toimintaa. Tutustutaan, mitä on mielen hyvinvointi ja opetellaan toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. Opetellaan esimerkiksi rentoutumaan ja harjoitellaan keinoja selvitä ongelmatilanteista.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden

ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet. Oppilas opettelee suojelemaan itseään fyysiseltä ja henkiseltä väkivallalta, esimerkiksi nettikiusaamiselta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas edistää hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja ympäristössään sekä toimii turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen.

Arvioinnin kohde

Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvän tekijän. Oppilas nimeää jonkin toimintatavan turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää useita hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas nimeää toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja huomioi niitä ohjatusti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas kuvailee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja osaa käyttää niitä pääosin asianmukaisesti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee, miten keskeiset tekijät vaikuttavat hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Oppilas kuvailee ja perustelee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja käyttää niitä asianmukaisesti oppimistilanteissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja tunnistaa oman kehon ja mielen viestejä. Opetellaan tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Opiskellaan, miten unen, ravinnon, liikunnan ja tasapainoisen mielen avulla edistetään terveyttä arjessa. Lisäksi tarkkaillaan omaa toimintaa. Tutustutaan, mitä on mielen hyvinvointi ja opetellaan toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. Opetellaan esimerkiksi rentoutumaan ja harjoitellaan keinoja selvitä ongelmatilanteista.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu jokamiehen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii ja toimii sekä liikkuu ja retkeilee luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.

Arvioinnin kohde

Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ulkona oppimiseen luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja ohjatusti luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas osallistuu ohjatusti tutkimuksen tekemiseen joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas tekee tutkimuksia ympäristössä joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan.

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas vahvistaa valmiuksia ja toimintamalleja, jotka edistävät yhteistyötä ryhmässä ja ehkäisevät kiusaamista.

Oppilas osaa selittää, mitä on mielen hyvinvointi ja opettelee toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii ryhmässä erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, ilmaisee itseään ja kuuntelee muita. Hän tunnistaa, ilmaisee ja säätelee tunteitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee erilaisissa ryhmissä ohjatusti. Oppilas nimeää ohjatusti tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee ryhmän antaman tehtävän mukaisesti ja antaa pyydettäessä toiminnasta palautetta. Oppilas nimeää tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi antaen ja vastaanottaen palautetta. Oppilas kuvailee tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja oma-aloitteisesti erilaisissa rooleissa antaen, vastaanottaen ja hyödyntäen palautetta. Oppilas kuvailee perustellen tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja ja soveltaa niitä eri tilanteissa ja rooleissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin,

sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja tunnistaa oman kehon ja mielen viestejä. Opetellaan tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Opiskellaan, miten unen, ravinnon, liikunnan ja tasapainoisen mielen avulla edistetään terveyttä arjessa. Lisäksi tarkkaillaan omaa toimintaa. Tutustutaan, mitä on mielen hyvinvointi ja opetellaan toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. Opetellaan esimerkiksi rentoutumaan ja harjoitellaan keinoja selvitä ongelmatilanteista.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa. Oppilas osallistuu digitaalisen tuotoksen tekemiseen ja esittämiseen. Oppilas nimeää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää itsenäisesti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon han-kinnassa. Oppilas toimii aktiivisesti digitaalisen tuotoksen tekemisessä ja esittämisessä. Oppilas nimeää tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyviä tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas kuvailee tieto- ja viestintä-teknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee perustellen ja käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä sekä tukee muita ryhmän jäseniä. Oppilas kuvailee perustellen tieto- ja viestintätekno-logian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja tunnistaa oman kehon ja mielen viestejä. Opetellaan tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Opiskellaan, miten unen, ravinnon, liikunnan ja tasapainoisen mielen avulla edistetään terveyttä arjessa. Lisäksi tarkkaillaan omaa toimintaa.

Tutustutaan, mitä on mielen hyvinvointi ja opetellaan toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. Opetellaan esimerkiksi rentoutumaan ja harjoitellaan keinoja selvitä ongelmatilanteista.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas opettelee muodostamaan yläkäsitteitä. Oppilas opettelee käsitteiden yhdistämistä loogisesti toisiinsa esimerkiksi käsitekarttojen avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla. Hän kehittää käsiterakenteita ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin ympäristöopin tiedonalojen käsitteitä ja osaa yhdistää niitä ympäristöön, ihmisen toimintaan ja niihin liittyviin ilmiöihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä joillakin ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää toisiinsa liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas käyttää ja yhdistää käsitteitä toisiinsa niin, että ne muodostavat loogisia kokonaisuuksia.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja tunnistaa oman kehon ja mielen viestejä. Opetellaan tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Opiskellaan, miten unen, ravinnon, liikunnan ja tasapainoisen mielen avulla edistetään terveyttä arjessa. Lisäksi tarkkaillaan omaa toimintaa. Tutustutaan, mitä on mielen hyvinvointi ja opetellaan toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. Opetellaan esimerkiksi rentoutumaan ja harjoitellaan keinoja selvitä ongelmatilanteista.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa

yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas harjoittelee hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan tietolähteitä ja näkökulmia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hankkii luotettavaa tietoa, ilmaisee perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsee ja arvioi kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee ohjatusti tietoa annetuista tietolähteistä. Oppilas nimeää jonkin tietolähteen luotettavuuteen liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa ohjatusti erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi ohjatusti tietolähteen luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee ohjatusti erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee monipuolisesti tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi monipuolisesti tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja vertailee eri näkökulmia.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja tunnistaa oman kehon ja mielen viestejä. Opetellaan tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Opiskellaan, miten unen, ravinnon, liikunnan ja tasapainoisen mielen avulla edistetään terveyttä arjessa. Lisäksi tarkkaillaan omaa toimintaa. Tutustutaan, mitä on mielen hyvinvointi ja opetellaan toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. Opetellaan esimerkiksi rentoutumaan ja harjoitellaan keinoja selvitä ongelmatilanteista.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas vahvistaa edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemustaan. Oppilas laatii ohjatusti oman kasvion. Oppilas tutkii oman kotiseudun luontoa ja sen ilmiöitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii luontoa, tunnistaa eliöitä ja elinympäristöä sekä osaa ajatella ekologisesti. Hän ymmärtää ihmisen rakennetta, elintoimintoja ja kehitystä.

Arvioinnin kohde

Biologian tiedonala: luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen; ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti joitakin eliöitä, elinympäristöjä ja elottoman luonnon tekijöitä. Oppilas tunnistaa joitakin ihmisen rakenteita ja elintoimintoja sekä ihmisen kehittymisen vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas nimeää elottoman ja elollisen luonnon tekijöitä, joita eliöt tarvitsevat ympäristöstään. Oppilas nimeää joitakin ihmisen rakenteita ja antaa esimerkkejä ihmisen elintoiminnoista ja kehityksen vaiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää eliöitä ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas antaa esimerkkejä elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksesta. Oppilas nimeää ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen elintoimintoja ja kehitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää monipuolisesti eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas kuvailee eliöiden ja elottoman luonnon välisiä vuorovaikutussuhteita. Oppilas nimeää monipuolisesti ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen rakenteiden ja elintoimintojen välisiä yhteyksiä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja tunnistaa oman kehon ja mielen viestejä. Opetellaan tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Opiskellaan, miten unen, ravinnon, liikunnan ja tasapainoisen mielen avulla edistetään terveyttä arjessa. Lisäksi tarkkaillaan omaa toimintaa. Tutustutaan, mitä on mielen hyvinvointi ja opetellaan toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. Opetellaan esimerkiksi rentoutumaan ja harjoitellaan keinoja selvitä ongelmatilanteista.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen

vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Paikallinen tarkennus:

T16

Oppilas vahvistaa erilaisten karttojen monipuolista lukutaitoa. Oppilas hahmottaa Pohjoismaiden ja Euroopan karttakuvaa ja tunnistaa näiden alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa omaa lähiympäristöä ja koko maailmaa maantieteellisten käsitteiden ja paikannimien avulla. Hän osaa käyttää karttaa ja muita geomedialähteitä.

Arvioinnin kohde

Maantiedon tiedonala: maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita. Oppilas käyttää joitakin maantieteellisiä käsitteitä ja nimeää pääilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas antaa esimerkkejä alueiden piirteistä maantieteellisiä käsitteitä käyttäen ja nimeää ilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja tai muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää maanosat sekä valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas kuvailee alueita ja niiden sijaintia osoittaen maantieteellisten käsitteiden ja alueiden piirteiden tuntemusta. Oppilas käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää ja tunnistaa maanosat sekä monipuolisesti valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esi-merkkejä kartalta. Oppilas vertailee alueiden piirteitä ja sijaintia käyttäen maantieteellistä käsitteistöä. Oppilas tulkitsee käyttämiään karttoja ja muita geomedialähteitä sekä arvioi niitä kriittisesti.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja

elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Paikallinen tarkennus:

T17

Oppilas tutustuu ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin, esimerkiksi tuuleen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii, kuvaa ja selittää fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä ymmärtää energian säilymisen periaatteen.

Arvioinnin kohde

Fysiikan tiedonala: fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja jostakin fysikaalisesta ilmiöstä ja kuvailee sitä käyttäen ohjatusti fysiikan käsitteitä. Oppilas nimeää joitakin energialähteitä ja -lajeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä sekä selittää ohjatusti joitakin yksinkertaisia ilmiöitä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä yksinkertaisissa ja tutuissa tilanteissa. Oppilas nimeää eri energialähteitä ja lajeja ja osaa antaa yksittäisiä esimerkkejä energian muuntumisesta eri lajeihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä sekä selittää joitakin näistä ilmiöistä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi, tutkii ja selittää fysikaalisia ilmiöitä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä erilaisissa tilanteissa. Oppilas selittää, miten energian säilymisen periaate ilmenee erilaisissa annetuissa tilanteissa.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Paikallinen tarkennus:

T18

Oppilas opiskelee veden kiertokulkua. Oppilas tutustuu palamiseen ja sen eri muotoihin. Oppilas tutustuu aineen ominaisuuksiin ja erotusmenetelmiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii, kuvaa ja selittää kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä ymmärtää aineen säilymisen periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kemian tiedonala: kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää aineen kolme olomuotoa ja tunnistaa esimerkiksi veden olomuotoja eri tilanteissa. Oppilas luokittelee tai kuvailee aineita jonkin ominaisuuden perusteella. Oppilas antaa esimerkkejä aineiden kierrätyksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja tutkii ohjatusti olomuotoja ja joidenkin tuttujen aineiden ominaisuuksia. Oppilas kuvailee esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätyksen ideaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisessa reaktiossa. Oppilas selittää esimerkiksi veden olomuodon muutokset veden kiertokulussa sekä kierrättämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotojen ja aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä täsmällisesti. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisissa reaktioissa. Oppilas selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua ja aineiden kierrättämisen merkitystä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kotiseudun eliöiden ja elinympäristöjen tuntemusta. Oppiaineksen sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Laaditaan ohjatusti kasvio. Se koostuu tyypillisimmistä paikallisista lajeista ja sen muoto voi vaihdella herbaariosta digikasvioon. Tutustutaan ilmakehään, sen rakenteeseen ja alimman kerroksen sääilmiöihin. Käsitellään ympäristössä toimimista jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan veden kiertokulkua. Tutuiksi tulevat käsitteet kiinteä, neste ja kaasu sekä sulaminen, jäätyminen, höyrystyminen ja tiivistyminen. Käsitellään palamista, joka muodostaa myös pohjaa aineen muutosten ja säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Tutustutaan aineiden ominaisuuksiin, tutuiksi tulevat käsitteet puhdas aine ja seos. Aineen erottamiseksi tehdään yksinkertaisia kokeiluja esimerkiksi suodattamalla, seulomalla tai haihduttamalla.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Paikallinen tarkennus:

T19

Oppilas oppii ymmärtämään unen, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä terveydelle ja toimimaan tämän tiedon pohjalta terveyttä edistävästi omassa arjessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä. Hän saa valmiudet soveltaa terveysosaamista erilaisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Terveystiedon tiedonala: terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen sekä ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin terveyden osa-alueen ja terveyttä edistävän elintavan. Oppilas nimeää jonkin lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyvän tunnuspiirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää terveyden osa-alueita ja kuvailee yksittäistä terveyttä edistävää elintapaa. Oppilas nimeää lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyviä tunnuspiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja keskeisiä terveyttä edistäviä elintapoja. Oppilas kuvailee lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä niiden välisestä yhteydestä. Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten elintavat vaikuttavat terveyteen. Oppilas selittää perustellen lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niihin liittyvää yksilöllistä vaihtelua.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja tunnistaa oman kehon ja mielen viestejä. Opetellaan tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Opiskellaan, miten unen, ravinnon, liikunnan ja tasapainoisen mielen avulla edistetään terveyttä arjessa. Lisäksi tarkkaillaan omaa toimintaa. Tutustutaan, mitä on mielen hyvinvointi ja opetellaan toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. Opetellaan esimerkiksi rentoutumaan ja harjoitellaan keinoja selvitä ongelmatilanteista.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan toimintamalleja, jotka kunnioittavat toista ihmistä ja edistävät yhteisöllisyyttä.

Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne, paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Pohjoismaiden ja Euroopan luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla opetellaan Euroopan keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä. Oppiaineksen sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota eurooppalaisen kulttuuriperinnön, luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen. Ymmärryksen syventämiseksi opiskelussa käytetään monipuolisesti alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen lähiympäristön vaalimista tukevia toimintamalleja. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon monikulttuurisessa maailmassa eläminen. Pohditaan avoimuuden ja suvaitsevaisuuden merkitystä omassa paikallisyhteisössä.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu ympäristöstä ja ympäristöopin opiskelusta ja kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ylläpitää kiinnostustaan ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee asettamaan opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi.Oppilas tunnistaa ympäristöopin osaamistaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas asettaa omia opiskelutavoitteita ja työskentelee pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi ja tunnistaa ympäristöopin osaamistaan.

Arvioinnin kohde

Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas asettaa yksittäisen tavoitteen ohjatusti ja osallistuu yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa omia tavoitteitaan pienille kokonaisuuksille ohjatusti, ja työskentelee ohjatusti yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskentelee yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa omia tavoitteitaan pienille kokonaisuuksille ja arvioi niiden saavuttamista, ja työskentelee oma-aloitteisesti yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen

ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu ilmastonmuutokseen ja keinoihin sen hillitsemiseksi. Oppilas osaa selittää, mitä on luonnonvarojen kestävä käyttö.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää ympäristötietoisuuttaan sekä toimii ja vaikuttaa ympäristössään ja yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi. Hän ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen itselle ja maailmalle.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkin ihmisen aiheuttamasta muutoksesta ympäristössä. Oppilas nimeää myönteisiä asioita, joita hän voi tehdä ympäristön ja yhteisön hyväksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla ympäristön tilaa ja mainitsee joitakin kestävää tulevaisuutta uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee keinoja ympäristön ja yhteisön vaalimiseksi ja kehittämiseksi sekä osallistuu ohjatusti yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee ja tunnistaa erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa perusteltuja esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevista ja uhkaavista tekijöistä. Oppilas kuvailee perustellen erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu aktiivisesti

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii tekemään kysymyksiä ja käyttämään niitä oman lähiympäristön sekä Aasiaa ja Afrikkaa koskevissa ilmiöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa kysymyksiä eri aihepiireistä ja käyttää niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu aiheeseen liittyvien kysymyksien muodostamiseen yhdessä toisten kanssa tai hän tunnistaa aiheita, joihin voidaan kehittää kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa ohjatusti kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä ja kehittää niitä tutkimuksen ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja

elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa suunnitella ja toteuttaa pienimuotoisen tutkimuksen sovittujen ohjeiden mukaisesti yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia sekä tekee havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu havainnointiin, mittaamiseen ja tulosten dokumentoimiseen ja kertoo näistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa ohjatusti pieniä tutkimuksia. Oppilas tekee ohjatusti havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia itsenäisesti tai yhdessä muiden kanssa. Oppilas tekee havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia itsenäisesti ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa. Oppilas tekee havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia eri oppimisympäristöissä tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen

koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tunnistaa syy- seuraussuhteita, tekee johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa syy-seuraussuhteita, tekee johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

Arvioinnin kohde

Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee ohjatusti tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia käyttäen tutkimuksessa kerättyä tietoa tai tehtyjä havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee ohjatusti yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas esittää tuloksiaan ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa syy-seuraussuhteita ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas esittää tuloksiaan selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee syy-seuraussuhteita ja esittää johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin

ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen

vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas ymmärtää arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostuu kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä kokeilee, keksii ja luo uutta yhdessä toimien.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee jonkin arjen teknologisen sovelluksen käyttötarkoitusta. Oppilas osallistuu ohjatusti kokeiluun ja keksimiseen ryhmässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa joitakin esimerkkejä arjen teknologisten sovellusten käyttötarkoituksista ja toimintaperiaatteista. Oppilas työskentelee ohjatusti kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas toimii kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee ja selittää useiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden käyttökohteista. Oppilas toimii aloitteellisesti kokeiluissa ja keksimisessä. Oppilas auttaa tarvittaessa muita kokeiluissa ja keksimisessä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen

ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne ja tapaturmat sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas edistää hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja ympäristössään sekä toimii turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen.

Arvioinnin kohde

Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvän tekijän. Oppilas nimeää jonkin toimintatavan turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää useita hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas nimeää toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja huomioi niitä ohjatusti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas kuvailee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja osaa käyttää niitä pääosin asianmukaisesti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee, miten keskeiset tekijät vaikuttavat hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Oppilas kuvailee ja perustelee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja käyttää niitä asianmukaisesti oppimistilanteissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas toimii ja retkeilee luonnossa ja rakennetussa ympäristössä jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisesti. Oppilas tekee tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii ja toimii sekä liikkuu ja retkeilee luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.

Arvioinnin kohde

Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ulkona oppimiseen luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja ohjatusti luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas osallistuu ohjatusti tutkimuksen tekemiseen joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas tekee tutkimuksia ympäristössä joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta

ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan.

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas vahvistaa taitojaan edistää omaa henkistä hyvinvointiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii ryhmässä erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, ilmaisee itseään ja kuuntelee muita. Hän tunnistaa, ilmaisee ja säätelee tunteitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee erilaisissa ryhmissä ohjatusti. Oppilas nimeää ohjatusti tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee ryhmän antaman tehtävän mukaisesti ja antaa pyydettäessä toiminnasta palautetta. Oppilas nimeää tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi antaen ja vastaanottaen palautetta. Oppilas kuvailee tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja oma-aloitteisesti erilaisissa rooleissa antaen, vastaanottaen ja hyödyntäen palautetta. Oppilas kuvailee perustellen tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja ja soveltaa niitä eri tilanteissa ja rooleissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa. Oppilas osallistuu digitaalisen tuotoksen tekemiseen ja esittämiseen. Oppilas nimeää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää itsenäisesti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon han-kinnassa. Oppilas toimii aktiivisesti digitaalisen tuotoksen tekemisessä ja esittämisessä. Oppilas nimeää tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyviä tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas kuvailee tieto- ja viestintä-teknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee perustellen ja käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä sekä tukee muita ryhmän jäseniä. Oppilas kuvailee perustellen tieto- ja viestintätekno-logian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas vahvistaa taitoaan käyttää käsitteitä ja selittää niitä omin sanoin.

Oppilas vahvistaa taitoaan muodostaa yläkäsitteitä.

Oppilas osaa yhdistellä käsitteitä loogisesti toisiinsa esimerkiksi käsitekarttojen avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla. Hän kehittää käsiterakenteita ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin ympäristöopin tiedonalojen käsitteitä ja osaa yhdistää niitä ympäristöön, ihmisen toimintaan ja niihin liittyviin ilmiöihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä joillakin ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää toisiinsa liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas käyttää ja yhdistää käsitteitä toisiinsa niin, että ne muodostavat loogisia kokonaisuuksia.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan

globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas ymmärtää, käyttää ja tekee erilaisia konkreettisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, käyttää ja tekee erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että malli on todellisuuden yksinkertaistus. Oppilas nimeää ohjatusti jonkin annetun mallin keskeiset osat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ja tekee ohjatusti malleja ihmisen, ympäristön ja niihin liittyvien ilmiöiden selittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää ja tekee malleja ihmisen, ympäristön ja niihin liittyvien ilmiöiden selittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja tekee tarkoituksenmukaisia malleja sekä selittää perustellen niiden avulla ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden

mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas hankkii luotettavaa tietoa ja ilmaisee perustellen erilaisia näkemyksiä. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hankkii luotettavaa tietoa, ilmaisee perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsee ja arvioi kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee ohjatusti tietoa annetuista tietolähteistä. Oppilas nimeää jonkin tietolähteen luotettavuuteen liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa ohjatusti erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi ohjatusti tietolähteen luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee ohjatusti erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee monipuolisesti tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi monipuolisesti tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja vertailee eri näkökulmia.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas osaa selittää pääpiirteittäin ihmisen rakennetta, elintoimintoja ja kehitystä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii luontoa, tunnistaa eliöitä ja elinympäristöä sekä osaa ajatella ekologisesti. Hän ymmärtää ihmisen rakennetta, elintoimintoja ja kehitystä.

Arvioinnin kohde

Biologian tiedonala: luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen; ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti joitakin eliöitä, elinympäristöjä ja elottoman luonnon tekijöitä. Oppilas tunnistaa joitakin ihmisen rakenteita ja elintoimintoja sekä ihmisen kehittymisen vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas nimeää elottoman ja elollisen luonnon tekijöitä, joita eliöt tarvitsevat ympäristöstään. Oppilas nimeää joitakin ihmisen rakenteita ja antaa esimerkkejä ihmisen elintoiminnoista ja kehityksen vaiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää eliöitä ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas antaa esimerkkejä elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksesta. Oppilas nimeää ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen elintoimintoja ja kehitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää monipuolisesti eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas kuvailee eliöiden ja elottoman luonnon välisiä vuorovaikutussuhteita. Oppilas nimeää monipuolisesti ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen rakenteiden ja elintoimintojen välisiä yhteyksiä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Paikallinen tarkennus:

T16

Oppilas osaa hahmottaa Aasian ja Afrikan karttakuvaa ja tunnistaa näiden alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä. Oppilas käyttää tiedonhaussa, opiskelussa ja esittämisessä erilaisia karttoja ja geomedialähteitä. Oppilas hahmottaa lähiavaruutta ja ymmärtää, että vuorokauden ja vuodenaikojen vaihtelut ovat seurausta maapallon liikkeistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa omaa lähiympäristöä ja koko maailmaa maantieteellisten käsitteiden ja paikannimien avulla. Hän osaa käyttää karttaa ja muita geomedialähteitä.

Arvioinnin kohde

Maantiedon tiedonala: maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita. Oppilas käyttää joitakin maantieteellisiä käsitteitä ja nimeää pääilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas antaa esimerkkejä alueiden piirteistä maantieteellisiä käsitteitä käyttäen ja nimeää ilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja tai muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää maanosat sekä valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas kuvailee alueita ja niiden sijaintia osoittaen maantieteellisten käsitteiden ja alueiden piirteiden tuntemusta. Oppilas käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää ja tunnistaa maanosat sekä monipuolisesti valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esi-merkkejä kartalta. Oppilas vertailee alueiden piirteitä ja sijaintia käyttäen maantieteellistä käsitteistöä. Oppilas tulkitsee käyttämiään karttoja ja muita geomedialähteitä sekä arvioi niitä kriittisesti.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun

erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Paikallinen tarkennus:

T17

Oppilas opettelee käyttämään energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa.

Oppilas tutustuu käsitteisiin voima, painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii, kuvaa ja selittää fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä ymmärtää energian säilymisen periaatteen.

Arvioinnin kohde

Fysiikan tiedonala: fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja jostakin fysikaalisesta ilmiöstä ja kuvailee sitä käyttäen ohjatusti fysiikan käsitteitä. Oppilas nimeää joitakin energialähteitä ja -lajeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä sekä selittää ohjatusti joitakin yksinkertaisia ilmiöitä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä yksinkertaisissa ja tutuissa tilanteissa. Oppilas nimeää eri energialähteitä ja lajeja ja osaa antaa yksittäisiä esimerkkejä energian muuntumisesta eri lajeihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä sekä selittää joitakin näistä ilmiöistä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi, tutkii ja selittää fysikaalisia ilmiöitä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä erilaisissa tilanteissa. Oppilas selittää, miten energian säilymisen periaate ilmenee erilaisissa annetuissa tilanteissa.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Paikallinen tarkennus:

T18

Oppilas tutustuu lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin.

Oppilas opiskelee maapallon rakennetta sekä kallio- ja maaperää.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii, kuvaa ja selittää kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä ymmärtää aineen säilymisen periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kemian tiedonala: kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää aineen kolme olomuotoa ja tunnistaa esimerkiksi veden olomuotoja eri tilanteissa. Oppilas luokittelee tai kuvailee aineita jonkin ominaisuuden perusteella. Oppilas antaa esimerkkejä aineiden kierrätyksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja tutkii ohjatusti olomuotoja ja joidenkin tuttujen aineiden ominaisuuksia. Oppilas kuvailee esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätyksen ideaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisessa reaktiossa. Oppilas selittää esimerkiksi veden olomuodon muutokset veden kiertokulussa sekä kierrättämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotojen ja aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä täsmällisesti. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisissa reaktioissa. Oppilas selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua ja aineiden kierrättämisen merkitystä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan

turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin aineisiin ja rakennetun ympäristön materiaaleihin. Käsitellään maa- kallioperää. Tutuiksi tulevat mm. muovi, kallioperän malmit ja tärkeimmät metallit ominaisuuksineen. Tutkitaan kappaleiden liikkeiden muutoksia ja näin tutustutaan voiman käsitteeseen. Tutuiksi tulevat käsitteet painovoima, kitka, vipu ja kalteva taso sekä kiihtyvä, hidastuva ja tasainen liike.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lähiavaruuteen ja maapallon rakenteeseen. Opiskellaan maapallon liikkeet ja niistä aiheutuvat vuorokauden- ja vuodenajanvaihtelut.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen

vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Paikallinen tarkennus:

T19

Oppilas tarkkailee edelleen omia terveystottumuksiaan ja soveltaa terveysosaamisen taitojaan arjessa. Oppilas tutustuu ihmisen elämänkulun eri vaiheisiin, mm. murrosikään, sen tunnuspiirteisiin ja yksilöllisiin vaihteluihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä. Hän saa valmiudet soveltaa terveysosaamista erilaisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Terveystiedon tiedonala: terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen sekä ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin terveyden osa-alueen ja terveyttä edistävän elintavan. Oppilas nimeää jonkin lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyvän tunnuspiirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää terveyden osa-alueita ja kuvailee yksittäistä terveyttä edistävää elintapaa. Oppilas nimeää lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyviä tunnuspiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja keskeisiä terveyttä edistäviä elintapoja. Oppilas kuvailee lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä niiden välisestä yhteydestä. Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten elintavat vaikuttavat terveyteen. Oppilas selittää perustellen lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niihin liittyvää yksilöllistä vaihtelua.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ihmisen rakennetta, keskeisiä elintoimintoja sekä kasvun ja kehityksen eri vaiheita. Ymmärretään kehityksen yksilöllisyys. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: liikenne, tapaturmat ja toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Afrikan ja Aasian luonnonympäristöjä ja niiden luomia edellytyksiä ihmisen toiminnalle. Opiskellaan alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantiedettä erilaisten teemakarttojen ja geomedian avulla. Sisältöjen valinnassa kiinnitetään huomiota luonnon ja erilaisten kulttuurien arvostamiseen sekä alueellisen yleiskuvan muodostumiseen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä ja ajankohtaisia uutisia.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ilmastonmuutokseen ilmiönä ja käsitellään keinoja sen hillitsemiseksi. Käsitellään uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kestävää käyttöä, eli miten niiden riittävyys voidaan taata tulevaisuudessakin.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä biologian, maantiedon, fysiikan ja kemian sekä terveystiedon sisällöistä ja merkityksestä itselleen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ylläpitää kiinnostustaan ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali

ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten

hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas asettaa opiskelutavoitteita ja työskentelee pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistaa ympäristöopin osaamistaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas asettaa omia opiskelutavoitteita ja työskentelee pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi ja tunnistaa ympäristöopin osaamistaan.

Arvioinnin kohde

Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas asettaa yksittäisen tavoitteen ohjatusti ja osallistuu yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa omia tavoitteitaan pienille kokonaisuuksille ohjatusti, ja työskentelee ohjatusti yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskentelee yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa omia tavoitteitaan pienille kokonaisuuksille ja arvioi niiden saavuttamista, ja työskentelee oma-aloitteisesti yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa kuvata ja toteuttaa konkreettisia keinoja lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas toteuttaa yhteisen vaikuttamisprojektin, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää ympäristötietoisuuttaan sekä toimii ja vaikuttaa ympäristössään ja yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi. Hän ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen itselle ja maailmalle.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkin ihmisen aiheuttamasta muutoksesta ympäristössä. Oppilas nimeää myönteisiä asioita, joita hän voi tehdä ympäristön ja yhteisön hyväksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla ympäristön tilaa ja mainitsee joitakin kestävää tulevaisuutta uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee keinoja ympäristön ja yhteisön vaalimiseksi ja kehittämiseksi sekä osallistuu ohjatusti yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee ja tunnistaa erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa perusteltuja esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevista ja uhkaavista tekijöistä. Oppilas kuvailee perustellen erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu aktiivisesti

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi,

miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa tehdä kysymyksiä ja käyttää niitä oman lähiympäristön sekä Oseaniaa ja Amerikoita koskevissa ilmiöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa kysymyksiä eri aihepiireistä ja käyttää niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu aiheeseen liittyvien kysymyksien muodostamiseen yhdessä toisten kanssa tai hän tunnistaa aiheita, joihin voidaan kehittää kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa ohjatusti kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä ja kehittää niitä tutkimuksen ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan

globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee tutkimuksen tekemisen eri vaiheita.

Oppilas havainnoi, mittaa ja dokumentoi ilmiötä monipuolisesti eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia sekä tekee havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu havainnointiin, mittaamiseen ja tulosten dokumentoimiseen ja kertoo näistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa ohjatusti pieniä tutkimuksia. Oppilas tekee ohjatusti havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia itsenäisesti tai yhdessä muiden kanssa. Oppilas tekee havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia itsenäisesti ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa. Oppilas tekee havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia eri oppimisympäristöissä tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen

toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tunnistaa syy- seuraussuhteita, tekee johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa syy-seuraussuhteita, tekee johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

Arvioinnin kohde

Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee ohjatusti tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia käyttäen tutkimuksessa kerättyä tietoa tai tehtyjä havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee ohjatusti yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas esittää tuloksiaan ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa syy-seuraussuhteita ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas esittää tuloksiaan selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee syy-seuraussuhteita ja esittää johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan

globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas ymmärtää arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostuu kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä kokeilee, keksii ja luo uutta yhdessä toimien.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee jonkin arjen teknologisen sovelluksen käyttötarkoitusta. Oppilas osallistuu ohjatusti kokeiluun ja keksimiseen ryhmässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa joitakin esimerkkejä arjen teknologisten sovellusten käyttötarkoituksista ja toimintaperiaatteista. Oppilas työskentelee ohjatusti kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas toimii kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee ja selittää useiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden käyttökohteista. Oppilas toimii aloitteellisesti kokeiluissa ja keksimisessä. Oppilas auttaa tarvittaessa muita kokeiluissa ja keksimisessä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali

ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten

hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa sekä toimia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa käyttää kotiympäristön sähkölaitteita turvallisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas edistää hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja ympäristössään sekä toimii turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen.

Arvioinnin kohde

Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvän tekijän. Oppilas nimeää jonkin toimintatavan turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää useita hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas nimeää toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja huomioi niitä ohjatusti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas kuvailee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja osaa käyttää niitä pääosin asianmukaisesti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee, miten keskeiset tekijät vaikuttavat hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Oppilas kuvailee ja perustelee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja käyttää niitä asianmukaisesti oppimistilanteissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden

mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja

elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas vahvistaa aiemmin opittuja taitoja toimia luonnon- ja rakennetussa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii ja toimii sekä liikkuu ja retkeilee luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.

Arvioinnin kohde

Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ulkona oppimiseen luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja ohjatusti luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas osallistuu ohjatusti tutkimuksen tekemiseen joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas tekee tutkimuksia ympäristössä joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan.

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas vahvistaa taitojaan edistää omaa henkistä hyvinvointiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii ryhmässä erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, ilmaisee itseään ja kuuntelee muita. Hän tunnistaa, ilmaisee ja säätelee tunteitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee erilaisissa ryhmissä ohjatusti. Oppilas nimeää ohjatusti tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee ryhmän antaman tehtävän mukaisesti ja antaa pyydettäessä toiminnasta palautetta. Oppilas nimeää tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi antaen ja vastaanottaen palautetta. Oppilas kuvailee tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja oma-aloitteisesti erilaisissa rooleissa antaen, vastaanottaen ja hyödyntäen palautetta. Oppilas kuvailee perustellen tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja ja soveltaa niitä eri tilanteissa ja rooleissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen

ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla

kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa. Oppilas osallistuu digitaalisen tuotoksen tekemiseen ja esittämiseen. Oppilas nimeää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää itsenäisesti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon han-kinnassa. Oppilas toimii aktiivisesti digitaalisen tuotoksen tekemisessä ja esittämisessä. Oppilas nimeää tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyviä tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas kuvailee tieto- ja viestintä-teknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee perustellen ja käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä sekä tukee muita ryhmän jäseniä. Oppilas kuvailee perustellen tieto- ja viestintätekno-logian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden

mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja

elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään

käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä omin sanoin ja keskeisin käsittein.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla. Hän kehittää käsiterakenteita ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin ympäristöopin tiedonalojen käsitteitä ja osaa yhdistää niitä ympäristöön, ihmisen toimintaan ja niihin liittyviin ilmiöihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä joillakin ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää toisiinsa liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas käyttää ja yhdistää käsitteitä toisiinsa niin, että ne muodostavat loogisia kokonaisuuksia.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas ymmärtää, käyttää ja tekee erilaisia konkreettisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.

Oppilas harjoittelee abstraktisten mallien käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, käyttää ja tekee erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että malli on todellisuuden yksinkertaistus. Oppilas nimeää ohjatusti jonkin annetun mallin keskeiset osat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ja tekee ohjatusti malleja ihmisen, ympäristön ja niihin liittyvien ilmiöiden selittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää ja tekee malleja ihmisen, ympäristön ja niihin liittyvien ilmiöiden selittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja tekee tarkoituksenmukaisia malleja sekä selittää perustellen niiden avulla ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa

yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas hankkii luotettavaa tietoa, ilmaisee perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsee ja arvioi kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hankkii luotettavaa tietoa, ilmaisee perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsee ja arvioi kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee ohjatusti tietoa annetuista tietolähteistä. Oppilas nimeää jonkin tietolähteen luotettavuuteen liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa ohjatusti erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi ohjatusti tietolähteen luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee ohjatusti erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee monipuolisesti tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi monipuolisesti tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja vertailee eri näkökulmia.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen

toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas osaa kuvata eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Oppilas tutustuu ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen. Oppilas opiskelee ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii luontoa, tunnistaa eliöitä ja elinympäristöä sekä osaa ajatella ekologisesti. Hän ymmärtää ihmisen rakennetta, elintoimintoja ja kehitystä.

Arvioinnin kohde

Biologian tiedonala: luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen; ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti joitakin eliöitä, elinympäristöjä ja elottoman luonnon tekijöitä. Oppilas tunnistaa joitakin ihmisen rakenteita ja elintoimintoja sekä ihmisen kehittymisen vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas nimeää elottoman ja elollisen luonnon tekijöitä, joita eliöt tarvitsevat ympäristöstään. Oppilas nimeää joitakin ihmisen rakenteita ja antaa esimerkkejä ihmisen elintoiminnoista ja kehityksen vaiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää eliöitä ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas antaa esimerkkejä elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksesta. Oppilas nimeää ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen elintoimintoja ja kehitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää monipuolisesti eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas kuvailee eliöiden ja elottoman luonnon välisiä vuorovaikutussuhteita. Oppilas nimeää monipuolisesti ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen rakenteiden ja elintoimintojen välisiä yhteyksiä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Paikallinen tarkennus:

T16

Oppilas hahmottaa Oseanian ja Amerikoiden karttakuvaa ja tunnistaa näiden alueiden keskeistä paikannimistöä ja luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä.

Oppilas käyttää tiedonhaussa, opiskelussa ja esittämisessä erilaisia karttoja ja geomedialähteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa omaa lähiympäristöä ja koko maailmaa maantieteellisten käsitteiden ja paikannimien avulla. Hän osaa käyttää karttaa ja muita geomedialähteitä.

Arvioinnin kohde

Maantiedon tiedonala: maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita. Oppilas käyttää joitakin maantieteellisiä käsitteitä ja nimeää pääilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas antaa esimerkkejä alueiden piirteistä maantieteellisiä käsitteitä käyttäen ja nimeää ilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja tai muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää maanosat sekä valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas kuvailee alueita ja niiden sijaintia osoittaen maantieteellisten käsitteiden ja alueiden piirteiden tuntemusta. Oppilas käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää ja tunnistaa maanosat sekä monipuolisesti valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esi-merkkejä kartalta. Oppilas vertailee alueiden piirteitä ja sijaintia käyttäen maantieteellistä käsitteistöä. Oppilas tulkitsee käyttämiään karttoja ja muita geomedialähteitä sekä arvioi niitä kriittisesti.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun

erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Paikallinen tarkennus:

T17

Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä selittäessään arkisia tilanteita.

Oppilas osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii, kuvaa ja selittää fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä ymmärtää energian säilymisen periaatteen.

Arvioinnin kohde

Fysiikan tiedonala: fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja jostakin fysikaalisesta ilmiöstä ja kuvailee sitä käyttäen ohjatusti fysiikan käsitteitä. Oppilas nimeää joitakin energialähteitä ja -lajeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä sekä selittää ohjatusti joitakin yksinkertaisia ilmiöitä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä yksinkertaisissa ja tutuissa tilanteissa. Oppilas nimeää eri energialähteitä ja lajeja ja osaa antaa yksittäisiä esimerkkejä energian muuntumisesta eri lajeihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä sekä selittää joitakin näistä ilmiöistä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi, tutkii ja selittää fysikaalisia ilmiöitä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä erilaisissa tilanteissa. Oppilas selittää, miten energian säilymisen periaate ilmenee erilaisissa annetuissa tilanteissa.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Paikallinen tarkennus:

T18

Oppilas tutustuu yleisimpiin kodissa käytettäviin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii, kuvaa ja selittää kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä ymmärtää aineen säilymisen periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kemian tiedonala: kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää aineen kolme olomuotoa ja tunnistaa esimerkiksi veden olomuotoja eri tilanteissa. Oppilas luokittelee tai kuvailee aineita jonkin ominaisuuden perusteella. Oppilas antaa esimerkkejä aineiden kierrätyksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja tutkii ohjatusti olomuotoja ja joidenkin tuttujen aineiden ominaisuuksia. Oppilas kuvailee esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätyksen ideaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisessa reaktiossa. Oppilas selittää esimerkiksi veden olomuodon muutokset veden kiertokulussa sekä kierrättämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotojen ja aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä täsmällisesti. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisissa reaktioissa. Oppilas selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua ja aineiden kierrättämisen merkitystä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun

erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kotiseutua rakennettuna ja sosiaalisena ympäristönä. Havainnoidaan erilaisten ympäristöjen merkitystä myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan kodissa käytettyihin yleisimpiin kemikaaleihin, niiden ominaisuuksiin ja turvalliseen käyttöön.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen energia. Tarkastellaan sen ominaisuuksia ja eri muotoja, esimerkiksi lämpö- ja liike-energiaa. Käsitellään lämpöä ilmiönä. Tutuiksi tulevat lämmön siirtymistavat, johteet ja eristeet. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Käsitellään ravinnon tuotantoa ja ruoan reittejä. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Paikallinen tarkennus:

T19

2694

Oppilas tarkkailee edelleen omia terveystottumuksiaan ja soveltaa terveysosaamisen taitoja arjessa. Oppilas harjoittelee itsehoitotaitoja, joilla voidaan vaikuttaa omaan mielialaan.

Oppilas tunnistaa omaa oppimista tukevia asioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä. Hän saa valmiudet soveltaa terveysosaamista erilaisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Terveystiedon tiedonala: terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen sekä ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin terveyden osa-alueen ja terveyttä edistävän elintavan. Oppilas nimeää jonkin lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyvän tunnuspiirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää terveyden osa-alueita ja kuvailee yksittäistä terveyttä edistävää elintapaa. Oppilas nimeää lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyviä tunnuspiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja keskeisiä terveyttä edistäviä elintapoja. Oppilas kuvailee lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä niiden välisestä yhteydestä. Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten elintavat vaikuttavat terveyteen. Oppilas selittää perustellen lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niihin liittyvää yksilöllistä vaihtelua.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään terveyden eri osa-alueisiin voimavaranäkökulmasta. Tarkastellaan, miten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen tasapainon avulla voidaan edistää terveyttä ja ehkäistä ennalta sairauksia omassa elämässä. Pidetään esimerkiksi uni- tai ruokapäiväkirjaa ja kiinnitetään huomiota liikunnan määrään ja laatuun. Tutustutaan itsehoitotaitoihin. Tarkastellaan esimerkiksi, miten omat ajatukset ja toiminta vaikuttavat mielialaan. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan, miten työkalut helpottavat työntekoa. Tutustutaan kiilaan, kaltevaan tasoon ja tukipisteeseen. Tutkitaan laitteiden, kuten pyörän, jousen ja vivun, toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallista sähkölaitteiden käyttöä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Hahmotetaan Oseanian ja Amerikoiden keskeistä paikannimistöä, luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Näkökulmana ovat kulttuuriperinnön ja luonnon arvostaminen sekä laajempi globaali ymmärrys. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään alueellisia esimerkkejä, ajankohtaisia uutisia sekä erilaisia teemakarttoja ja muuta geomediaa.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsitteeseen luonnon monimuotoisuus ja pohditaan, miten eri lajien ja eliöyhteisöjen monipuolisuutta voidaan vaalia. Tutustutaan luonnon ja ihmiskunnan globaaliin hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen *erityisenä tehtävänä on oppilaiden ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen sekä lukemisen ja tekstien tuottamisen taitojen ja strategioiden sujuvoittaminen ja tekstilajivalikoiman laajentaminen. Oppilaita ohjataan toimimaan tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja vastuullisesti entistä monipuolisemmissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa, ja heitä ohjataan tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä monimuotoisempia tekstejä osana oppimaan oppimista. Tietoa kielestä, kirjallisuudesta, mediasta ja muusta kulttuurista opitaan kielellisten taitojen kehittämisen ja tekstien merkitysten tarkastelun yhteydessä. Opetuksen tavoitteena on herättää kiinnostus ja antaa välineitä kielen havainnointiin, lukuharrastukseen ja monenlaiseen ilmaisuun sekä tarjota kieleen ja kirjallisuuteen liittyviä elämyksiä.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä

yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää äidinkielen ja kirjallisuuden valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen[295] mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

295 Valtioneuvoston asetus (422/2012)

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää[296] oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa [297]hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- *oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai*
- *oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3–6** erityisenä tehtävänä on tukea suomen kielen taidon kehittymistä sekä luku- ja kirjoitustaidon ja vuorovaikutustaitojen sujuvoitumista ja monipuolistumista. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja ja edetään laajempien tekstien lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.*

296 *Perusopetuslaki (628/1998) 30 §*
297 *Perusopetuslaki (628/1998) 3 §*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää äidinkielen ja kirjallisuuden valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja

kirjallisuuden lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Osaamisen arviointi

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 Oppilaan ilmaisuvaranto kehittyy sitten, että hän selviytyy kasvokkaisista vuorovaikutustilanteista koulussa ja kaveripiirissä. Oppilas harjoittelee mielipiteen ilmaisemista.	S1	Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas pystyy toimimaan kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa kotona ja koulussa.	Oppilas tarvitsee tukea selviytyäkseen koulun ja arjen vuorovaikutustilanteissa.
T2 Oppilaan kyky kuunnella ja ymmärtää kasvokkaista vuorovaikutusta ja opetuspuhetta kehittyy.	S1	Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas kykenee ymmärtämään kasvokkaista vuorovaikutusta ja opetuspuhetta tutussa tilanteessa.	Oppilas kykenee jonkin verran ymmärtämään kasvokkaista vuorovaikutusta ja opetuspuhetta tutussa tilanteessa.
T3 Oppilas oppii käyttämään ei-kielellisen ilmaisun keinoja sanallisen ilmaisun tukena. Oppilas osaa vuorovaikutuksessa ottaa huomioon muita.	S1	Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas käyttää jotakin ei-kielellisen ilmaisun keinoja sanallisen ilmaisun tukena. Hän osaa ottaa huomioon muita viestijöitä tutuissa vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas käyttää satunnaisesti joitakin ei-kielellisiä ilmaisun keinoja sanallisen ilmaisun tukena. Oppilas ottaa harvoin muita huomioon vuorovaikutustilanteissa.
Tekstien tulkitseminen				
T4 Oppilas sujuvoittaa lukutaitoaan ja kehittää luetunymmärtämisen taitojaan. Oppilas kykenee erottamaan yksinkertaisen faktatekstin fiktiivisestä	S2	Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas lukee aika sujuvasti ja ymmärtää koulussa luettavia tekstejä niin, että hän osaa kertoa lukemastaan. Oppilas kykenee erottamaan yksinkertaisen faktatekstin	Oppilas tarvitsee runsaasti lukemisen harjoittelua. Oppilas ymmärtää koulussa luettavia tekstejä jonkin verran ja ymmärtää, että on olemassa erityyppisiä tekstejä.

tekstistä ja ymmärtää, että on olemassa erityyppisiä tekstejä.			fiktiivisestä tekstistä.	
T5 Oppilas lukee innokkaasti kielitaidolleen sopivaa lastenkirjallisuutta ja osaa kertoa ymmärrettävästi lukemastaan ja kuulemastaan. Oppilas harjoittelee ikätasolleen sopivien tekstien tulkintaa ja kehittää taitojaan etsiä tietoja tekstistä.	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas kykenee tulkitsemaan puhuttua ja kirjoitettua tekstiä niin, että hän osaa etsiä tekstistä tietoja ja esittää joitain kysymyksiä tekstin keskeisimmistä asioista.	Oppilas osallistuu tekstien tarkasteluun ja kykenee jonkin verran tulkitsemaan puhuttua ja kirjoitettua tekstiä. Oppilas tarvitsee usein tukea saadakseen kokonaiskuvan tekstistä.
T6 Oppilas laajentaa sanavarastoaan ja osaa luokitella sanoja merkityksen perusteella. Oppilas harjaantuu päättelyssä.	S2	Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas kykenee selittämään yleisimpien sanojen merkityksiä sekä omaksuu uusia sanoja aktiivisesti. Hän tekee päätelmiä sanojen ja virkkeiden merkityksistä.	Oppilas omaksuu uusia sanoja. Oppilas tarvitsee runsaasti tukea sanojen ja virkkeiden merkitysten päättelyyn.
Tekstien tuottaminen				
T7 Oppilas oppii kirjoittamaan erilaisia pieniä tekstejä käsin ja sähköisillä välineillä.	S3	Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas osaa kirjoittaa lyhyitä tarinoita ja pieniä tietotekstejä käsin ja sähköisellä välineellä.	Oppilas kirjoittaa pieniä tarinoita ja lyhyitä tietotekstejä, mutta ne eivät välttämättä vielä ole loogisia tai omaperäisiä. Oppilas osaa tuottaa tekstiä käsin ja jonkin verran myös sähköisellä välineellä.
T8 Oppilas kehittää oikeinkirjoitustaitoaan.	S3	Tekstien tuottaminen	Oppilas hallitsee sanatasoisen oikeinkirjoituksen	Sanatasoinen oikeinkirjoitus on vielä

Oppilas harjoittelee tekstinsä tarkistamista ja korjaamista. Sanavarasto monipuolistuu ja suomen kielen rakenteiden hallinta vahvistuu.			melko sujuvasti. Äännekestot ja sanojen taivutukset voivat tuottaa vielä vaikeuksia. Hän tietää ison ja pienen kirjaimen keskeiset käyttötavat ja pyrkii käyttämään lopetusmerkkejä.	haasteellista. Suomen kielen rakenteiden hallinta on heikkoa ja äännekestojen erottaminen voi olla vaikeaa. Oppilas ei vielä säännönmukaisesti hallitse virkkeen merkitsemistä, vaikka tunteekin ison ja pienen kirjaimen käyttötapoja ja virkkeen lopetusmerkit.
T9 Oppilas harjoittelee oman tekstin arvioimista ja osaa ohjatusti kiinnittää huomiota tekstiensä vahvuuksiin ja kehittämiskohteisiin.	S3	Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas osaa jonkin verran ohjatusti arvioida omia tekstejään.	Oppilas ei vielä juurikaan osaa arvioida omia vahvuuksiaan tai kehittämisen kohteitaan.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T10 Oppilas vahvistaa kielitietoisuuttaan havainnoimalla kielenkäyttötilanteiden vaihtelua puhutussa ja kirjoitetussa kielessä kuunnellen, lukien, kirjoittaen ja puhuen. Oppilas tekee ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista lähiympäristössään.	S4	Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas osaa tehdä ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista lähiympäristössään. Oppilas kielellistää aktiivisesti ympäröivää maailmaa.	Oppilas osaa tehdä joitakin havaintoja kielestä, puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista lähiympäristössään. Hän pyrkii jonkin verran kielellistämään ympäröivää maailmaa.

Oppilas kielellistää aktiivisesti ympäröivää maailmaa.				
T11 Oppilas lukee suomenkielistä lastenkirjallisuutta ja satuja. Oppilas harjoittelee mieleisen lukemisen valintaa ja kirjastonkäyttöä. Hän osallistuu suomalaiseen lastenkulttuuritarjontaan mahdollisuuksien mukaan.	S4	Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas tuntee suomalaista satuperinnettä. Oppilas osaa valita mieleistään luettavaa ja lainata kirjoja kirjastosta sekä lukee sovitut tekstit ja teokset. Hänen ymmärtämisen taitonsa riittävät suomenkielisen lastenkulttuurin seuraamiseen.	Oppilas tuntee jonkin verran suomalaista satuperinnettä. Oppilas osaa ohjatusti valita mieleistään lukemista ja lukee kielitaidolleen sopivaa lastenkirjallisuutta.
T12 Oppilas opettelee havaitsemaan suomalaisten sekä muunmaalaisten satujen yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas harjaantuu tunnistamaan eri kielten ja kulttuurien piirteitä koulussaan. Oppilas on ylpeä omasta monikielisyydestään ja kulttuuritaustastaan.	S4	Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas osaa jonkin verran tehdä huomioita elinympäristössään esiintyvistä kulttuureista.	Oppilas tunnistaa jonkin verran monikielisyyttä elinympäristössään.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T13 Oppilas harjoittelee itsearviointitaitoja ja osaa ohjatusti tunnistaa joitakin vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana.	S5	Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas hallitsee joitakin itsearviointitaitoja ja osaa ohjatusti tunnistaa joitakin vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana.	Oppilas osaa ohjatusti tunnistaa jonkin vahvuutensa kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana.

T14 Oppilaan eri oppiaineissa tarvitsema sanavarasto kehittyy ja hän oppii tunnistamaan eri oppiaineiden teksteille tyypillisiä osia sekä käyttämään niitä apuna tekstin merkitysten päättelemisessä.	S5	Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas hallitsee eri oppiaineissa tarvitsemaansa sanastoa. Hän käyttää kuvia ja otsikoita apuna eri oppiaineiden tekstien merkitysten päättelemisessä.	Oppilas tarvitsee runsaasti ohjausta merkitysten päättelemiseen ja eri oppiaineissa tarvittavan sanaston kartuttamiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 Oppilaan ilmaisuvaranto kehittyy ja kyky toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa koulussa, kaveripiirissä ja lähiympäristössä kehittyy. Oppilas harjoittelee mielipiteen perustelemista.	S1	Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas kykenee perustelemaan mielipiteitään ja toimimaan kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas kykenee jonkin verran perustelemaan mielipiteitään ja toimimaan kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.
T2 Oppilaan kuuntelu- ja ymmärtämistaidot kehittyvät. Oppilas oppii kuuntelustrategioita.	S1	Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa tutussa tilanteessa.	Oppilas ymmärtää opetuspuheesta pääasioita ja muuta kuulemaansa tutussa tilanteessa kohtalaisesti.
T3 Oppilas osaa käyttää ei-kielellisen ilmaisun keinoja sanallisen ilmaisun tukena. Oppilas ottaa huomioon muut viestijät.	S1	Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa käyttää ei-kielellisen ilmaisun keinoja sanallisen ilmaisun tukena. Oppilas ottaa huomioon muut viestijät.	Oppilas kykenee käyttämään jonkin verran ei-kielellisen ilmaisun keinoja sanallisen ilmaisun tukena ja pyrkii ainakin satunnaisesti ottamaan huomioon puhekumppaninsa.
Tekstien tulkitseminen				
T4 Oppilas kehittyy luetunymmärtämisessä ja tutustuu ikätasolleen sopivien tekstilajien tunnuspiirteisiin. Oppilas käsittää, että tieto ja	S2	Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas lukee sujuvasti. Oppilas ymmärtää koulussa luettavia tekstejä niin, että hän osaa kertoa lukemastaan. Oppilas kykenee erottamaan tieto- ja mielipidetekstit.	Oppilas lukee melko sujuvasti. Oppilas ymmärtää koulussa luettavia tekstejä jonkin verran ja kykenee erottamaan yksinkertaisia tieto- ja

mielipide ovat eri asioita.				mielipidetekstejä toisistaan.
T5 Oppilas kiinnostuu mediateksteistä. Oppilas lukee monentyyppisiä tekstejä ja kehittyy taidossaan kertoa lukemastaan ja kuulemastaan loogisesti. Oppilas harjoittelee tekstien tulkintaa ja osaa kertoa havainnoistaan. Oppilas kehittää lukustrategioitaan. Oppilas osaa hyödyntää kerronnan peruskäsitteitä tarinoita tarkastellessaan.	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas tarkastelee tekstejä aktiivisesti. Hän kykenee tulkitsemaan puhuttua ja kirjoitettua tekstiä niin, että hän osaa etsiä tekstistä tietoja ja esittää kysymyksiä tekstin keskeisimmistä asioista.	Oppilas osallistuu tekstien tarkasteluun ja kykenee jonkin verran tulkitsemaan puhuttua ja kirjoitettua tekstiä. Oppilas tarvitsee usein tukea saadakseen kokonaiskuvan tekstistä.
T6 Oppilas osaa selittää tuttuja sanoja. Oppilas laajentaa aktiivisesti sanavarastoaan ja osaa vertailla ja luokitella sanojen merkityksiä ja muotoja. Oppilas ymmärtää, että sanojen omaksumisen taitoja voi kehittää ja että sanavaraston ja kielioppitietojen puutteita voi kompensoida päättelyllä.	S2	Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas kykenee selittämään yleisten sanojen merkityksiä sekä omaksuu uusia sanoja aktiivisesti. Hän kykenee kompensoimaan sanavaraston ja kielioppitietojen puutteita päättelemällä.	Oppilas osaa selittää tuttujen sanojen merkityksiä sekä omaksuu uusia sanoja. Oppilas tarvitsee runsaasti tukea sanojen ja virkkeiden merkitysten päättelyyn.
Tekstien tuottaminen				
T7 Oppilas kykenee suunnittelemaan ja tuottamaan	S3	Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa,	Oppilas kykenee suunnittelemaan ja kirjoittamaan erilaisia lyhyitä	Oppilas kykenee tuetusti suunnittelemaan ja kirjoittamaan

ymmärrettäviä kuvailevia ja kertovia tekstejä. Oppilas kehittää taitoaan kirjoittaa käsin ja sähköisillä välineillä.		käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	tekstejä sekä käsin että sähköisillä välineillä.	erilaisia lyhyitä tekstejä sekä käsin että sähköisillä välineillä.
T8 Oppilas kehittää oikeinkirjoitustaitoaan. Oppilas harjaantuu tarkistamaan ja korjaamaan tekstejään. Sanavarasto monipuolistuu ja suomen kielen rakenteiden hallinta vahvistuu.	S3	Tekstien tuottaminen	Oppilas käyttää oppimiaan oikeinkirjoitustaitoja ja suomen kielen rakenteita omissa teksteissään. Oppilas osaa ohjatusti muokata tekstejään.	Oppilas pyrkii käyttämään oppimiaan oikeinkirjoitustaitoja ja suomen kielen rakenteita omissa teksteissään, mutta rakenteiden hallinta voi olla heikkoa. Oppilas osaa jonkin verran ohjatusti muokata tekstejään.
T9 Oppilas kehittää itsearviointitaitojaan ja harjoittelee palautteen antamista toisten teksteistä.	S3	Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas osaa jonkin verran arvioida omia tekstejään ja pystyy antamaan palautetta toisten teksteistä.	Oppilas osaa ohjatusti jonkin verran arvioida tekstejään.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T10 Oppilas vahvistaa kielitietoisuuttaan tarkastelemalla kielenkäyttötilanteiden vaihtelua ympäristössään kuunnellen, lukien, kirjoittaen ja puhuen. Oppilas tekee havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista ympäristössään. Oppilas oppii kirjoitetun suomen kielen	S4	Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tekee havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista ympäristössään.	Oppilas tekee joitakin havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista ympäristössään.

säännönmukaisuuksia. Oppilas opettelee tekemään havaintoja osaamiensa kielten välisistä eroista ja yhtäläisyyksistä.				
T11 Oppilas lukee suomenkielistä lastenkirjallisuutta. Hän osaa valita sopivaa lukemista ja käyttää lastenkirjastoa itsenäisesti. Oppilas tutustuu ja osallistuu tarjolla oleviin suomenkielisiin lastenkulttuurin tapahtumiin aktiivisesti. Oppilas osaa kertoa luku- ja kulttuurikokemuksistaan.	S4	Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas osaa valita sopivaa suomenkielistä lastenkirjallisuutta sekä käyttää kirjastoa itsenäisesti. Oppilas lukee sovitut teokset.	Oppilas lukee yhdessä valittua lastenkirjallisuutta sekä osallistuu kirjastokäynteihin.
T12 Oppilas tunnistaa eri kieliä ja kulttuureita koulun lisäksi omassa lähiympäristössään. Oppilas oppii havainnoimaan erilaisia kielen ja kulttuurin erityispiirteitä.	S4	Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas tunnistaa monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta elinympäristössään. Oppilas osaa kertoa joitakin eroja tai yhtäläisyyksiä omankielisen ja suomenkielisen lastenperinteen välillä.	Oppilas tunnistaa jonkin verran monikielisyyttä elinympäristössään.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T13 Oppilas kehittää itsearviointitaitojaan ja tunnistaa joitakin vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä osaa nimetä	S5	Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas kykenee jonkin verran arvioimaan kielenkäyttötaitojaan sekä nimeämään joitakin kielenkäytön kehittämiskohteita.	Oppilas kykenee tuetusti arvioimaan kielenkäyttötaitojaan.

jonkun kehittämisen kohteen.				
T14 Oppilaan eri tiedonalojen sanavarasto kehittyy. Oppilaan taito lukea koulussa tarvittavia tekstejä kehittyy ja hän oppii lukemisen strategioita.	S5	Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas lukee erilaisia oppikirjatekstejä, hahmottaa tekstien osia sekä kartuttaa tekstien ymmärtämisessä tarvittavaa sanavarastoa.	Oppilas lukee tuetusti erilaisia oppikirjatekstejä ja pyrkii kartuttamaan eri tiedonalojen sanastoa.
T15 Oppilas osaa löytää oppikirjojen teksteistä keskeisiä tietoja. Oppilas osaa tapoja hankkia tietoa ja tehdä muistiinpanoja. Oppilaan taidot käyttää muistiinpanoja oman tuotoksen pohjana kehittyvät.	S5	Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	Oppilas kykenee löytämään keskeiset tiedot tekstistä. Hän osaa tehdä muistiinpanoja sekä käyttää niitä oman tuotoksensa pohjana.	Oppilas kykenee ohjatusti löytämään teksteistä tietoa ja tekemään muistiinpanoja.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas vahvistaa ilmaisuvarantoaan ja kehittää kykyään toimia kasvokkaisissa vuorovaikutuksessa koulun ja arjen vuorovaikutustilanteissa. Oppilas harjoittelee viestintää monimediaisessa vuorovaikutuksessa.	S1	Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas kykenee toimimaan koulun ja arjen vuorovaikutustilanteissa suomen kielellä sekä keskustelemaan erilaisista aiheista.	Oppilas kykenee toimimaan kohtalaisesti koulun ja arjen vuorovaikutustilanteissa.
T2 Oppilaan kuuntelustrategiat ja kuullun ymmärtämisen taidot kehittyvät.	S1	Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa tutussa tilanteessa.	Oppilas ymmärtää opetuspuheesta pääasioita ja muuta kuulemaansa tutussa tilanteessa kohtalaisesti.
T3 Oppilas ilmaisee itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia keinoja käyttäen ja pyrkien ottamaan huomioon puhekumppaninsa.	S1	Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään monipuolisesti sanallisesti ja ei-sanallisesti sekä yksin että ryhmässä. Oppilas ottaa huomioon puhekumppaninsa erilaisissa tilanteissa.	Oppilas ilmaisee itseään sanallisia ja ei-sanallisia keinoja käyttäen kohtalaisesti sekä yksin että ryhmässä. Oppilas ottaa jonkin verran huomioon puhekumppaniaan.
Tekstien tulkitseminen				
T4 Oppilas kehittää luetunymmärrystaitojaan ja tunnistaa joitakin tekstilajeja. Hän tietää, että tekstien luotettavuudessa on eroja. Oppilas ymmärtää kuvien	S2	Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas selviää melko hyvin luetun ymmärtämisen taidoillaan ja tunnistaa joitakin tekstilajeja. Oppilas osaa hyvin kertoa lukemastaan ja käyttää kuvia	Oppilas tarvitsee vielä runsaasti tukea luetun ymmärtämiseen. Oppilas tunnistaa ohjatusti joitakin tekstilajeja ja osaa jonkin verran kertoa lukemastaan ja käyttää kuvia hyväkseen

tärkeyden tekstien maailmassa.			apuna tekstin tulkinnassa.	tekstikokonaisuuden tulkinnassa.
T5 Oppilas lukee monentyyppisiä tekstejä ja osaa kertoa lukemastaan ja kuulemastaan loogisesti. Oppilas kehittää lukustrategioitaan ja tekstien tulkintataitojaan. Oppilas tunnistaa omia kehittämistarpeitaan.	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas kehittyy tekstien tulkinnassa, ja hänellä on käytössään toimivia lukustrategiota.	Oppilas ymmärtää kohtalaisesti pääasioita koulussa luettavista teksteistä ja osaa jonkin verran kertoa erilaisten tekstien sisällöistä.
T6 Oppilas laajentaa aktiivisesti sanavarastoaan. Oppilas osaa tehdä päätelmiä virkkeiden osien ja kieliopillisten rakenteiden välisistä suhteista. Oppilas kompensoi sanavaraston ja kielioppitietojen puutteita aktiivisella päättelyllä.	S2	Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas osaa tehdä päätelmiä virkkeiden osien sekä kieliopillisten rakenteiden välisistä suhteista. Oppilas laajentaa sanavarastoaan aktiivisesti. Hän kykenee kompensoimaan sanavaraston ja kielioppitietojen puutteita päättelemällä.	Oppilaan sana- ja käsitevarannossa on puutteita, jotka haittaavat tekstien ymmärtämistä. Oppilas ei juurikaan pysty päättelemään merkityksiä tekstistä.
Tekstien tuottaminen				
T7 Oppilas kykenee suunnittelemaan ja tuottamaan jäsenneltyjä tekstejä. Oppilas osaa hyödyntää mallitekstejä omia tekstejä tuottaessaan. Oppilas tuottaa johdonmukaisia tekstejä käsin	S3	Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas osaa tuottaa johdonmukaisia tekstejä sekä hyödyntää mallitekstejä kirjoittaessaan tekstejä käsin tai sähköisillä välineillä.	Oppilas osaa tuottaa tuetusti yksinkertaisia tekstejä sekä hyödyntää jonkin verran mallitekstejä kirjoittaessaan käsin tai sähköisillä välineillä.

ja sähköisillä välineillä.				
T8 Oppilas kehittää oikeinkirjoitustaitoaan. Oppilas harjoittelee tekstinsä muokkaamista, otsikointia ja kappalejakoa. Sanavarasto monipuolistuu ja suomen kielen rakenteiden hallinta vahvistuu.	S3	Tekstien tuottaminen	Oppilas osaa muokata tekstejään ja pyrkii käyttämään kappalejakoa. Hän kehittää aktiivisesti sanavarastoaan ja suomen kielen rakenteiden hallintaa. Oppilas tuntee oikeinkirjoituksen perusteita.	Oppilas tuottaa ymmärrettävää tekstiä ja osaa jonkin verran ohjatusti muokata sitä. Suomen kielen rakenteiden hallinnassa on puutteita.
T9 Oppilas kehittää itsearviointitaitojaan ja osaa nimetä vahvuuksiaan kirjoittajana sekä joitakin kehittämiskohteita. Hän kehittyy palautteen antajana ja vastaanottajana.	S3	Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas osaa nimetä vahvuuksia ja kehittämiskohteita omista ja toisten teksteistä.	Oppilas osaa jonkin verran nimetä vahvuuksia ja kehittämiskohteita omista ja toisten teksteistä.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T10 Oppilas osoittaa kielitietoisuuttaan sekä tarkastelemalla että tutkimalla kielenkäyttötilanteiden vaihtelua puhutussa ja kirjoitetussa kielessä. Oppilas tekee havaintoja kielestä, eri kielenkäyttötavoista ja kielenkäytön vaikutuksista ympäristössään. Hän osaa itse käyttää ikätasonsa	S4	Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas kykenee havainnoimaan kielenkäytön eroja erilaisissa tilanteissa.	Oppilas kykenee jonkin verran havainnoimaan vaihtelevia kielenkäyttötilanteita ympäristössään.

mukaista sopivaa kieltä tilannekohtaisesti ja osoittaa hallitsevansa suomen kielen säännönmukaisuuksia. Oppilas opettelee aktiivisesti suomen kieltä kuunnellen, lukien, kirjoittaen ja puhuen. Oppilas tarkastelee äidinkielensä sekä muiden opiskelemiensa kielten ja suomen kielen eroja ohjatusti.				
T11 Oppilas lukee suomenkielistä lastenkirjallisuutta ja kykenee jakamaan lukukokemuksiaan muiden kanssa. Hän osaa valita mieleistään lukemista ja käyttää kirjastoa. Oppilas tutustuu suomalaiseen lastenkulttuuriin ja harjaantuu tarjolla olevien kulttuuripalveluiden aktiiviseksi käyttäjäksi. Oppilas kykenee jakamaan kulttuurikokemuksiaan muiden kanssa.	S4	Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas osaa valita itselleen sopivaa luettavaa ja lukee sovitut tekstit ja teokset. Oppilas pystyy kertomaan luku- ja kulttuurikokemuksistaan.	Oppilas osaa ohjatusti valita itselleen sopivaa luettavaa ja lukee sovitut tekstit ja teokset. Oppilas pystyy jonkin verran kertomaan luku- ja kulttuurikokemuksistaan.
T12 T12 Oppilas osaa suhtautua arvostavasti ympäristössään kohtaamiinsa kieliin ja kulttuureihin. Oppilas harjaantuu	S4	Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas tiedostaa elinympäristönsä monikielisyyden sekä kulttuurisen monimuotoisuuden.	Oppilas tunnistaa jonkin verran monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta elinympäristössään.

näkemään monikielisyyden ja -kulttuurisuuden voimavarana.				
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T13 Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä osaa nimetä joitakin kehittämistarpeita. Oppilas harjaantuu asettamaan tavoitteita kielenoppimiselleen.	S5	Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa asettaa joitakin tavoitteita kielenoppimiselleen.	Oppilas kykenee jonkin verran arvioimaan kielenkäyttötaitojaan ja nimeämään jonkin vahvuutensa.
T14 Oppilaan savarasto kasvaa. Oppilas tuntee oppikirjatekstien osat ja harjoittelee strategioita, joilla voi laajentaa sanavarastoaan ja päätellä merkityksiä sekä osaa käyttää joitakin merkityksen avaamisen apuvälineitä, esim. sanakirja tai netin hakukoneet.	S5	Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas lukee erilaisia oppikirjatekstejä, hahmottaa tekstien osia sekä tuntee tekstien ymmärtämisessä tarvittavaa sanastoa. Oppilas kykenee käyttämään esimerkiksi sanakirjaa ja netin hakukoneita tekstien ymmärtämisen apuna.	Oppilas lukee tuetusti erilaisia oppikirjatekstejä ja pyrkii kartuttamaan tekstien ymmärtämisessä tarvittavaa sanavarastoa. Oppilas kykenee ohjatusti käyttämään esimerkiksi sanakirjaa ja netin hakukoneita tekstien ymmärtämisen apuna.
T15 Oppilaan tiedonhankintataidot kehittyvät. Oppilas osaa hakea tietoa esim. sähköisillä välineillä, tietokirjoista tai haastattelemalla.	S5	Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	Oppilas osaa hakea tietoa itsenäisesti sähköisillä välineillä, tietokirjoista ja haastattelemalla. Hän osaa käyttää muistiinpanoja suunnittelun	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa suullisen tai kirjallisen tekstin sovitusta aihepiiristä. Hän osaa ohjatusti jonkin verran hakea tietoa

Oppilas osaa suunnitella ja jäsennellä tekstiään ja käyttää muistiinpanoja suunnittelun apuna.			apuna sekä jäsennellä tekstejään.	tekstinsä pohjaksi.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaan ilmaisuvaranto kehittyy siten, että hän selviytyy kasvokkaisista vuorovaikutustilanteista koulussa ja kaveripiirissä.

Oppilas harjoittelee mielipiteen ilmaisemista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin yleensä kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee mielipiteitään vastaamalla kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Oppilas ilmaisee omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aloitteellisesti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin, ilmaisee ajatuksiaan ja perustelee mielipiteitään.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua. Keskeistä on osata ilmaista tekemistä, aikaa, paikkaa ja määrää. Asiointi- ja muita vuorovaikutustilanteita harjoitellaan pelejä, leikkejä ja draamatyöskentelyä hyödyntäen. Opetellaan toimimaan luovasti tilanteissa, joissa kielitaito ei tahdo riittää ajatusten ilmaisemiseen.

Harjoitellaan ääntämistä ja kuullunymmärrystä. Kehitetään kykyä olla miellyttävällä tavalla vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Varsinkin alkeiskielitaidon vaiheessa vuorovaikutusta helpottavat fraaseina opittavat ilmaukset.

Vuorovaikutustilanteissa harjoiteltavia keskeisiä sisältöjä ovat tapahtuneen selostaminen ja kuvailu, oman asian/ongelman selittäminen, tunteiden ja suhtautumisen ilmaiseminen ja muiden viestien tulkitseminen, itsestä ja lähipiiristä keskusteleminen (esim. harrastukset, koti ja asuminen, ihmisen ruumiinosat, vaatteet), lähiympäristössä toimiminen (esim. liikenne, kulkuvälineet, elämä kaupungissa ja maalla, ruokailu), juhlapäivät ja tapakulttuuri, paikan ja suunnan ilmaiseminen sekä ajan ilmaiseminen ja kellonajat.

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilaan kyky kuunnella ja ymmärtää kasvokkaista vuorovaikutusta ja opetuspuhetta kehittyy.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksessa toimiminen ja kuultujen tekstien ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ei osallistu puhumalla vuorovaikutukseen, mutta ymmärtää selkeästi havainnollistettua puhetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu puhumalla vuorovaikutukseen. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muita puhuttuja tekstejä vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilas ymmärtää pääosan opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa rakentavasti. Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua. Keskeistä on osata ilmaista tekemistä, aikaa, paikkaa ja määrää. Asiointi- ja muita vuorovaikutustilanteita harjoitellaan pelejä, leikkejä ja draamatyöskentelyä hyödyntäen. Opetellaan toimimaan luovasti tilanteissa, joissa kielitaito ei tahdo riittää ajatusten ilmaisemiseen.

Harjoitellaan ääntämistä ja kuullunymmärrystä. Kehitetään kykyä olla miellyttävällä tavalla vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Varsinkin alkeiskielitaidon vaiheessa vuorovaikutusta helpottavat fraaseina opittavat ilmaukset.

Vuorovaikutustilanteissa harjoiteltavia keskeisiä sisältöjä ovat tapahtuneen selostaminen ja kuvailu, oman asian/ongelman selittäminen, tunteiden ja suhtautumisen ilmaiseminen ja muiden viestien tulkitseminen, itsestä ja lähipiiristä keskusteleminen (esim. harrastukset, koti ja asuminen, ihmisen ruumiinosat, vaatteet), lähiympäristössä toimiminen (esim. liikenne, kulkuvälineet, elämä kaupungissa ja maalla, ruokailu), juhlapäivät ja tapakulttuuri, paikan ja suunnan ilmaiseminen sekä ajan ilmaiseminen ja kellonajat.

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas oppii käyttämään ei-kielellisen ilmaisun keinoja sanallisen ilmaisun tukena.

Oppilas harjoittelee toisten huomioon ottamista vuorovaikutuksessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen, käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat.

Arvioinnin kohde

Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään sanallisesti erilaisissa arkitilanteissa. Oppilas täydentää suullista ilmaisuaan kehollisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun itselleen läheisistä aiheista. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia sanallisia ilmaisun keinoja ja ottaa huomioon puhekumppaninsa. Oppilas pitää valmistellun puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee itseään tarkoituksenmukaisesti erilaisia sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen. Oppilas pitää valmistellun ja sisällöltään monipuolisen puhe-esityksen.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua. Keskeistä on osata ilmaista tekemistä, aikaa, paikkaa ja määrää. Asiointi- ja muita vuorovaikutustilanteita harjoitellaan pelejä, leikkejä ja draamatyöskentelyä hyödyntäen. Opetellaan toimimaan luovasti tilanteissa, joissa kielitaito ei tahdo riittää ajatusten ilmaisemiseen.

Harjoitellaan ääntämistä ja kuullunymmärrystä. Kehitetään kykyä olla miellyttävällä tavalla vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Varsinkin alkeiskielitaidon vaiheessa vuorovaikutusta helpottavat fraaseina opittavat ilmaukset.

Vuorovaikutustilanteissa harjoiteltavia keskeisiä sisältöjä ovat tapahtuneen selostaminen ja kuvailu, oman asian/ongelman selittäminen, tunteiden ja suhtautumisen ilmaiseminen ja muiden viestien tulkitseminen, itsestä ja lähipiiristä keskusteleminen (esim. harrastukset, koti ja asuminen, ihmisen ruumiinosat, vaatteet), lähiympäristössä toimiminen (esim. liikenne, kulkuvälineet, elämä

kaupungissa ja maalla, ruokailu), juhlapäivät ja tapakulttuuri, paikan ja suunnan ilmaiseminen sekä ajan ilmaiseminen ja kellonajat.

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas sujuvoittaa lukutaitoaan ja kehittää luetun ymmärtämisen taitojaan.

Oppilas kykenee erottamaan yksinkertaisen faktatekstin fiktiivisestä tekstistä ja ymmärtää, että on olemassa erityyppisiä tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii sujuvoittamaan lukemistaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee lukemisen sujuvoittamista. Oppilas tunnistaa keskeisimpiä tekstilajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee tekstejä pääosin sujuvasti. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin. Oppilas harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee sujuvasti erilajisia tekstejä. Oppilas käyttää tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti erilajisia tekstejä. Oppilas erittelee tekstejä niiden sisällön, rakenteen ja kielellisten piirteiden perusteella sekä arvioi tekstin luotettavuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia

merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa mekaanista lukutaitoa lukemalla ääneen.

Tekstit valitaan yksilöllisesti oppilaan kielitaidon mukaan. Tekstien tulkitsemisessa korostuu sanaston ymmärtäminen.

Harjoitellaan sanojen luokittelua merkityksen perusteella. Tarkastellaan synonyymeja ja vastakohtia sekä selitetään sanojen merkityksiä. Oppilasta kannustetaan aktiiviseen kielelliseen ympäristön tarkkailuun: missä vain voi oppia uusia sanoja ja ilmauksia.

Opitaan, että tekstin ymmärtämistä voi kehittää muutenkin kuin sanoja ja kielen rakenteita oppimalla. Harjoitellaan kysymyksiin vastaamista ja tiedon etsimistä avainsanojen avulla.

Luetaan omalle kielitaidolle soveltuvaa lastenkirjallisuutta. Opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä: juoni, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika. Harjoitellaan juonen pääkohtien tunnistamista.

Opetellaan erottamaan asiateksti fiktiivisestä tekstistä.

Luetaan ikätasolle soveltuvia mediatekstejä ja harjoitellaan kuvanlukutaitoa.

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas lukee innokkaasti kielitaidolleen sopivaa lastenkirjallisuutta ja osaa kertoa ymmärrettävästi lukemastaan ja kuulemastaan.

Oppilas harjoittelee ikätasolleen sopivien tekstien tulkintaa ja kehittää taitojaan etsiä tietoja tekstistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas hyödyntää vain vähän luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä pääosin ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas harjoittelee tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Oppilas käyttää jossain määrin tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee itsenäisesti havaintoja ja päätelmiä puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa mekaanista lukutaitoa lukemalla ääneen.

Tekstit valitaan yksilöllisesti oppilaan kielitaidon mukaan. Tekstien tulkitsemisessa korostuu sanaston ymmärtäminen.

Harjoitellaan sanojen luokittelua merkityksen perusteella. Tarkastellaan synonyymeja ja vastakohtia sekä selitetään sanojen merkityksiä. Oppilasta kannustetaan aktiiviseen kielelliseen ympäristön tarkkailuun: missä vain voi oppia uusia sanoja ja ilmauksia.

Opitaan, että tekstin ymmärtämistä voi kehittää muutenkin kuin sanoja ja kielen rakenteita oppimalla. Harjoitellaan kysymyksiin vastaamista ja tiedon etsimistä avainsanojen avulla.

Luetaan omalle kielitaidolle soveltuvaa lastenkirjallisuutta. Opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä: juoni, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika. Harjoitellaan juonen pääkohtien tunnistamista.

Opetellaan erottamaan asiateksti fiktiivisestä tekstistä.

Luetaan ikätasolle soveltuvia mediatekstejä ja harjoitellaan kuvanlukutaitoa.

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas laajentaa sanavarastoaan ja osaa luokitella sanoja merkityksen perusteella.

Oppilas harjaantuu päättelyssä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään päättelevää tekstien tulkintaa sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hahmottaa tekstin irrallisesti toisiinsa liittymättöminä osina. Oppilaan sana- ja käsitevaranto on vähäinen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hallitsee riittävän sana- ja käsitevarannon voidakseen tehdä päätelmiä lukemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilaan sana- ja käsitevaranto mahdollistaa itsenäisen ja oivaltavan tekstien tulkinnan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa mekaanista lukutaitoa lukemalla ääneen.

Tekstit valitaan yksilöllisesti oppilaan kielitaidon mukaan. Tekstien tulkitsemisessa korostuu sanaston ymmärtäminen.

Harjoitellaan sanojen luokittelua merkityksen perusteella. Tarkastellaan synonyymeja ja vastakohtia sekä selitetään sanojen merkityksiä. Oppilasta kannustetaan aktiiviseen kielelliseen ympäristön tarkkailuun: missä vain voi oppia uusia sanoja ja ilmauksia.

Opitaan, että tekstin ymmärtämistä voi kehittää muutenkin kuin sanoja ja kielen rakenteita oppimalla. Harjoitellaan kysymyksiin vastaamista ja tiedon etsimistä avainsanojen avulla.

Luetaan omalle kielitaidolle soveltuvaa lastenkirjallisuutta. Opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä: juoni, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika. Harjoitellaan juonen pääkohtien tunnistamista.

Opetellaan erottamaan asiateksti fiktiivisestä tekstistä.

Luetaan ikätasolle soveltuvia mediatekstejä ja harjoitellaan kuvanlukutaitoa.

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii kirjoittamaan erilaisia pieniä tekstejä käsin ja sähköisillä välineillä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii edistämään käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsin kirjoittaminen ja näppäintaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään suppeita ja yksinkertaisia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taitojen vähäisyys voi hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa tekstilajiltaan tunnistettavia kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot voivat hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot ovat riittävät tekstien tuottamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa itsenäisesti yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilas kirjoittaa tekstejä käsin tai näppäimistöllä sujuvasti.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kieliopillisia rakenteita suullisten harjoitusten ja pienten kirjoitustehtävien avulla. Kiinnitetään huomiota astevaihteluun ja muihin sanavartalossa tapahtuviin muutoksiin. Harjoitellaan imperfektiä kerronnan aikamuotona.

Otetaan kertomis- ja kuvailuharjoituksissa aktiivisesti käyttöön uusia sanoja ja ilmauksia.

Vakiinnutetaan lopetusmerkkien käyttöä ja harjoitellaan yhdyssanoja. Tutustutaan suoraan ja epäsuoraan esittämiseen.

Tuotettavia tekstejä ovat tarinat, sadut, viestit ja lyhyet asiatekstit (esim. vastaaminen koekysymyksiin). Harjoitellaan tekstin suunnittelua suullisen ja/tai kuvallisen kerronnan avulla.

Kirjoitetaan sekä käsin että sähköisellä viestintävälineellä. Opitaan näppäintaitoja.

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kehittää oikeinkirjoitustaitoaan. Oppilas harjoittelee tekstinsä tarkistamista ja korjaamista.

Oppilaan sanavarasto monipuolistuu ja suomen kielen rakenteiden hallinta vahvistuu.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vaihtelevaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa kokonaisia tekstejä ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin. Kieliopillisissa rakenteissa voi olla horjuvuutta. Oppilas noudattaa pääpiirteissään kirjoitetun kielen normeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kieliopilliset rakenteet ovat pääsääntöisesti oikein. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kieliopillisia rakenteita suullisten harjoitusten ja pienten kirjoitustehtävien avulla. Kiinnitetään huomiota astevaihteluun ja muihin sanavartalossa tapahtuviin muutoksiin. Harjoitellaan imperfektiä kerronnan aikamuotona.

Otetaan kertomis- ja kuvailuharjoituksissa aktiivisesti käyttöön uusia sanoja ja ilmauksia.

Vakiinnutetaan lopetusmerkkien käyttöä ja harjoitellaan yhdyssanoja. Tutustutaan suoraan ja epäsuoraan esittämiseen.

Tuotettavia tekstejä ovat tarinat, sadut, viestit ja lyhyet asiatekstit (esim. vastaaminen koekysymyksiin). Harjoitellaan tekstin suunnittelua suullisen ja/tai kuvallisen kerronnan avulla.

Kirjoitetaan sekä käsin että sähköisellä viestintävälineellä. Opitaan näppäintaitoja.

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee oman tekstin arvioimista ja osaa ohjatusti kiinnittää huomiota tekstiensä vahvuuksiin ja kehittämiskohteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta.

Arvioinnin kohde

Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee ohjatusti tekstejään palautteen perusteella. Oppilas antaa vähäistä palautetta muille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas arvioi tekstejään palautteen perusteella. Oppilas antaa palautetta muille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja muokkaa tekstejään palautteen perusteella. Oppilas ottaa vastaan ja antaa rakentavaa palautetta muille.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kieliopillisia rakenteita suullisten harjoitusten ja pienten kirjoitustehtävien avulla. Kiinnitetään huomiota astevaihteluun ja muihin sanavartalossa tapahtuviin muutoksiin. Harjoitellaan imperfektiä kerronnan aikamuotona.

Otetaan kertomis- ja kuvailuharjoituksissa aktiivisesti käyttöön uusia sanoja ja ilmauksia.

Vakiinnutetaan lopetusmerkkien käyttöä ja harjoitellaan yhdyssanoja. Tutustutaan suoraan ja epäsuoraan esittämiseen.

Tuotettavia tekstejä ovat tarinat, sadut, viestit ja lyhyet asiatekstit (esim. vastaaminen koekysymyksiin). Harjoitellaan tekstin suunnittelua suullisen ja/tai kuvallisen kerronnan avulla.

Kirjoitetaan sekä käsin että sähköisellä viestintävälineellä. Opitaan näppäintaitoja.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas vahvistaa kielitietoisuuttaan havainnoimalla kielenkäyttötilanteiden vaihtelua puhutussa ja kirjoitetussa kielessä.

Oppilas tekee ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista lähiympäristössään.

Oppilas kielellistää aktiivisesti ympäröivää maailmaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä sekä puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kirjoitettu ja puhuttu kieli ovat erilaisia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa joitakin keskeisiä kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä tapoja luoda merkityksiä. Oppilas kuvailee kielen tilanteista vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä niiden käyttöä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen vuorovaikutuksessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kulttuurisidonnaisia vuorovaikutustilanteita, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa. Harjaannutaan huomaamaan, että ilmauksilla on erilaisia sävyjä ja käyttötilanteita. Harjoitellaan omien havaintojen kielentämistä.

Opitaan huomaamaan, että oma äidinkieli vaikuttaa toisen kielen oppimiseen. (Huomiota voidaan kiinnittää esim. sanajärjestykseen, kysymyksiin ja sanojen taipumiseen.)

Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Luetaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta. Opitaan valitsemaan itselle sopivaa luettavaa.

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas lukee suomenkielistä lastenkirjallisuutta ja satuja.

Oppilas harjoittelee mieleisen lukemisen valintaa ja kirjastonkäyttöä.

Oppilas osallistuu suomalaiseen lastenkulttuuritarjontaan mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja oppii lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä tekstejä. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn keskustelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas keskustelee ja kirjoittaa lukukokemuksestaan ja kokemuksistaan lasten- ja nuortenkulttuurista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas tarkastelee lukemaansa eri näkökulmista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kulttuurisidonnaisia vuorovaikutustilanteita, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa. Harjaannutaan huomaamaan, että ilmauksilla on erilaisia sävyjä ja käyttötilanteita. Harjoitellaan omien havaintojen kielentämistä.

Opitaan huomaamaan, että oma äidinkieli vaikuttaa toisen kielen oppimiseen. (Huomiota voidaan kiinnittää esim. sanajärjestykseen, kysymyksiin ja sanojen taipumiseen.)

Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Luetaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta. Opitaan valitsemaan itselle sopivaa luettavaa.

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas opettelee havaitsemaan suomalaisten sekä muunmaalaisten satujen yhtäläisyyksiä ja eroja.

Oppilas harjaantuu tunnistamaan eri kielten ja kulttuurien piirteitä koulussaan.

Oppilas on ylpeä omasta monikielisyydestään ja kulttuuritaustastaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta, saa tukea monikielisen ja -kulttuurisen identiteettinsä kehittymiseen sekä oppii hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi ja oman monikielisen identiteetin ja kielirepertuaarin vahvistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin piirteitä omasta monikielisyydestään ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää joitakin piirteitä lähiympäristönsä monikielisyydestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee omaa ja lähiympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee monikielisyyden sekä kulttuurisen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas vertailee eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kulttuurisidonnaisia vuorovaikutustilanteita, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa. Harjaannutaan huomaamaan, että ilmauksilla on erilaisia sävyjä ja käyttötilanteita. Harjoitellaan omien havaintojen kielentämistä.

Opitaan huomaamaan, että oma äidinkieli vaikuttaa toisen kielen oppimiseen. (Huomiota voidaan kiinnittää esim. sanajärjestykseen, kysymyksiin ja sanojen taipumiseen.)

Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Luetaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta. Opitaan valitsemaan itselle sopivaa luettavaa.

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas harjoittelee itsearviointitaitoja ja osaa ohjatusti tunnistaa joitakin vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita.

Arvioinnin kohde

Oppimistavoitteiden asettaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa niin, että mahdollisuudet ymmärtää eri tiedonalojen tekstejä lisääntyvät ja opiskelutaidot kehittyvät. Oppilas saa käyttöönsä tekniikoita sanojen mieleen painamiseksi, ja häntä kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon ja ympäristöön liittyvää sanavarastoaan. Harjoitellaan merkitysten päättelemistä.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa oppimisessa. Opitaan arvioimaan omaa oppimista.

Herätellään kiinnostusta oman äidinkielen ja suomen kielen vertailuun. Keskustellaan oman äidinkielen osaamisen tärkeydestä.

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilaan eri oppiaineissa tarvitsema sanavarasto kehittyy ja hän oppii tunnistamaan teksteille tyypillisiä osia (otsikot, kuvat ja kuvatekstit) sekä käyttämään niitä apuna tekstin merkitysten päättelemisessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.

Arvioinnin kohde

Eri oppiaineiden kielen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri oppiaineiden aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää pääasiat eri oppiaineiden teksteistä ja sen, millaisista osista tekstit rakentuvat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasonsa mukaista oppiaineiden kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää itsenäisesti lukemalla eri oppiaineiden tekstejä. Oppilas kuvailee, millaisista osista tekstit rakentuvat.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa niin, että mahdollisuudet ymmärtää eri tiedonalojen tekstejä lisääntyvät ja opiskelutaidot kehittyvät. Oppilas saa käyttöönsä tekniikoita sanojen mieleen painamiseksi, ja häntä kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon ja ympäristöön liittyvää sanavarastoaan. Harjoitellaan merkitysten päättelemistä.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa oppimisessa. Opitaan arvioimaan omaa oppimista.

Herätellään kiinnostusta oman äidinkielen ja suomen kielen vertailuun. Keskustellaan oman äidinkielen osaamisen tärkeydestä.

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas osaa kirjoittaa muistiinpanoja ja jonkin verran käyttää niitä tekstin tuottamisen apuna.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn kuuntelemalla. Oppilas tietää, että kaikki tieto ei ole luotettavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn. Oppilas tietää luotettavia lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää lähdetietoa kopioimatta sitä suoraan. Oppilas edistää yhteistä työskentelyä. Oppilas tekee havaintoja lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa hankkimansa lähdetiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti. Oppilas valitsee ohjatusti tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä. Oppilas arvioi lähteiden luotettavuutta.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa niin, että mahdollisuudet ymmärtää eri tiedonalojen tekstejä lisääntyvät ja opiskelutaidot kehittyvät. Oppilas saa käyttöönsä tekniikoita sanojen mieleen painamiseksi, ja häntä kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon ja ympäristöön liittyvää sanavarastoaan. Harjoitellaan merkitysten päättelemistä.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa oppimisessa. Opitaan arvioimaan omaa oppimista.

Herätellään kiinnostusta oman äidinkielen ja suomen kielen vertailuun. Keskustellaan oman äidinkielen osaamisen tärkeydestä.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaan ilmaisuvaranto kehittyy ja kyky toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa koulussa, kaveripiirissä ja lähiympäristössä kehittyy.

Oppilas harjoittelee mielipiteen perustelemista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin yleensä kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee mielipiteitään vastaamalla kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Oppilas ilmaisee omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aloitteellisesti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin, ilmaisee ajatuksiaan ja perustelee mielipiteitään.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua erilaisten tekstien pohjalta. Keskeistä on osata ilmaista tekemistä, aikaa, paikkaa ja määrää. Asiointi- ja muita vuorovaikutustilanteita

harjoitellaan pelejä, leikkejä ja draamatyöskentelyä hyödyntäen. Opetellaan toimimaan luovasti tilanteissa, joissa kielitaito ei tahdo riittää ajatusten ilmaisemiseen.

Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Kehitetään kykyä olla miellyttävällä tavalla vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Varsinkin alkeiskielitaidon vaiheessa vuorovaikutusta helpottavat fraaseina opittavat ilmaukset.

Vuorovaikutustilanteissa harjoiteltavia keskeisiä sisältöjä ovat tapahtuneen selostaminen ja kuvailu, oman asian/ongelman selittäminen, tunteiden ja suhtautumisen ilmaiseminen ja muiden viestien tulkitseminen, itsestä ja lähipiiristä keskusteleminen (esim. asuminen, rakennukset, ihminen ja terveys, säätilat), lähiympäristössä toimiminen (esim. liikenne, kulkuvälineet, ruokailu), juhlapäivät ja tapakulttuuri sekä nettietiketti.

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilaan kuuntelu- ja ymmärtämistaidot kehittyvät.

Oppilas oppii kuuntelustrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksessa toimiminen ja kuultujen tekstien ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ei osallistu puhumalla vuorovaikutukseen, mutta ymmärtää selkeästi havainnollistettua puhetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu puhumalla vuorovaikutukseen. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muita puhuttuja tekstejä vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilas ymmärtää pääosan opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa rakentavasti. Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua erilaisten tekstien pohjalta. Keskeistä on osata ilmaista tekemistä, aikaa, paikkaa ja määrää. Asiointi- ja muita vuorovaikutustilanteita harjoitellaan pelejä, leikkejä ja draamatyöskentelyä hyödyntäen. Opetellaan toimimaan luovasti tilanteissa, joissa kielitaito ei tahdo riittää ajatusten ilmaisemiseen.

Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Kehitetään kykyä olla miellyttävällä tavalla vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Varsinkin alkeiskielitaidon vaiheessa vuorovaikutusta helpottavat fraaseina opittavat ilmaukset.

Vuorovaikutustilanteissa harjoiteltavia keskeisiä sisältöjä ovat tapahtuneen selostaminen ja kuvailu, oman asian/ongelman selittäminen, tunteiden ja suhtautumisen ilmaiseminen ja muiden viestien tulkitseminen, itsestä ja lähipiiristä keskusteleminen (esim. asuminen, rakennukset, ihminen ja terveys, säätilat), lähiympäristössä toimiminen (esim. liikenne, kulkuvälineet, ruokailu), juhlapäivät ja tapakulttuuri sekä nettietiketti.

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa käyttää ei-kielellisen ilmaisun keinoja sanallisen ilmaisun tukena.

Oppilas pyrkii ottamaan huomioon puhekumppaninsa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen, käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat.

Arvioinnin kohde

Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään sanallisesti erilaisissa arkitilanteissa. Oppilas täydentää suullista ilmaisuaan kehollisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun itselleen läheisistä aiheista. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia sanallisia ilmaisun keinoja ja ottaa huomioon puhekumppaninsa. Oppilas pitää valmistellun puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee itseään tarkoituksenmukaisesti erilaisia sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen. Oppilas pitää valmistellun ja sisällöltään monipuolisen puhe-esityksen.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua erilaisten tekstien pohjalta. Keskeistä on osata ilmaista tekemistä, aikaa, paikkaa ja määrää. Asiointi- ja muita vuorovaikutustilanteita harjoitellaan pelejä, leikkejä ja draamatyöskentelyä hyödyntäen. Opetellaan toimimaan luovasti tilanteissa, joissa kielitaito ei tahdo riittää ajatusten ilmaisemiseen.

Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Kehitetään kykyä olla miellyttävällä tavalla vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Varsinkin alkeiskielitaidon vaiheessa vuorovaikutusta helpottavat fraaseina opittavat ilmaukset.

Vuorovaikutustilanteissa harjoiteltavia keskeisiä sisältöjä ovat tapahtuneen selostaminen ja kuvailu, oman asian/ongelman selittäminen, tunteiden ja suhtautumisen ilmaiseminen ja muiden viestien tulkitseminen, itsestä ja lähipiiristä keskusteleminen (esim. asuminen, rakennukset, ihminen ja terveys, säätilat), lähiympäristössä toimiminen (esim. liikenne, kulkuvälineet, ruokailu), juhlapäivät ja tapakulttuuri sekä nettietiketti.

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas kehittyy luetun ymmärtämisessä ja tutustuu ikätasolleen sopivien tekstilajien tunnuspiirteisiin.

Oppilas käsittää, että tieto ja mielipide ovat eri asioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii sujuvoittamaan lukemistaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee lukemisen sujuvoittamista. Oppilas tunnistaa keskeisimpiä tekstilajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee tekstejä pääosin sujuvasti. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin. Oppilas harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee sujuvasti erilajisia tekstejä. Oppilas käyttää tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti erilajisia tekstejä. Oppilas erittelee tekstejä niiden sisällön, rakenteen ja kielellisten piirteiden perusteella sekä arvioi tekstin luotettavuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa, ymmärtävää lukutaitoa yhdessä ja yksin lukemalla. Tekstien tulkitsemisessa korostuu sanaston ymmärtäminen.

Opitaan, että tekstin ymmärtämistä voi kehittää tehokkaiden lukustrategioiden avulla. Harjoitellaan systemaattista, rauhallista tiedon etsimistä tekstistä.

Harjoitellaan virkkeen osien suhteiden hahmottamista ymmärtämisen tukena. Käsitellään esimerkiksi lausekkeen pääsanan ja määritteen suhdetta sekä pää- ja sivulausetta. Tarkastellaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä.

Tutkitaan erilaisten tekstien alkuperää ja luotettavuutta. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten tunnistamista sekä fiktion ja faktan erottamista.

Vahvistetaan kerronnan peruskäsitteiden käyttöä. Harjoitellaan juonen kertomista.

Harjoitellaan kuvanlukutaitoa.

Laajennetaan sanavarastoa sekä harjoitellaan sanojen selittämistä. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat).

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas kiinnostuu mediateksteistä.

Oppilas lukee monen tyyppisiä tekstejä ja kehittyy taidossaan kertoa lukemastaan ja kuulemastaan loogisesti.

Oppilas harjoittelee tekstien tulkintaa ja osaa kertoa havainnoistaan.

Oppilas kehittää lukustrategioitaan. Oppilas osaa hyödyntää kerronnan peruskäsitteitä tarinoita tarkastellessaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas hyödyntää vain vähän luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä pääosin ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas harjoittelee tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Oppilas käyttää jossain määrin tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee itsenäisesti havaintoja ja päätelmiä puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa, ymmärtävää lukutaitoa yhdessä ja yksin lukemalla. Tekstien tulkitsemisessa korostuu sanaston ymmärtäminen.

Opitaan, että tekstin ymmärtämistä voi kehittää tehokkaiden lukustrategioiden avulla. Harjoitellaan systemaattista, rauhallista tiedon etsimistä tekstistä.

Harjoitellaan virkkeen osien suhteiden hahmottamista ymmärtämisen tukena. Käsitellään esimerkiksi lausekkeen pääsanan ja määritteen suhdetta sekä pää- ja sivulausetta. Tarkastellaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä.

Tutkitaan erilaisten tekstien alkuperää ja luotettavuutta. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten tunnistamista sekä fiktion ja faktan erottamista.

Vahvistetaan kerronnan peruskäsitteiden käyttöä. Harjoitellaan juonen kertomista.

Harjoitellaan kuvanlukutaitoa.

Laajennetaan sanavarastoa sekä harjoitellaan sanojen selittämistä. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat).

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa selittää tuttuja sanoja. Oppilas laajentaa aktiivisesti sanavarastoaan ja osaa vertailla ja luokitella sanojen merkityksiä ja muotoja.

Oppilas ymmärtää, että sanojen omaksumisen taitoja voi kehittää ja että sanavaraston ja kielioppitietojen puutteita voi kompensoida päättelyllä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään päättelevää tekstien tulkintaa sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hahmottaa tekstin irrallisesti toisiinsa liittymättöminä osina. Oppilaan sana- ja käsitevaranto on vähäinen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hallitsee riittävän sana- ja käsitevarannon voidakseen tehdä päätelmiä lukemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilaan sana- ja käsitevaranto mahdollistaa itsenäisen ja oivaltavan tekstien tulkinnan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa, ymmärtävää lukutaitoa yhdessä ja yksin lukemalla. Tekstien tulkitsemisessa korostuu sanaston ymmärtäminen.

Opitaan, että tekstin ymmärtämistä voi kehittää tehokkaiden lukustrategioiden avulla. Harjoitellaan systemaattista, rauhallista tiedon etsimistä tekstistä.

Harjoitellaan virkkeen osien suhteiden hahmottamista ymmärtämisen tukena. Käsitellään esimerkiksi lausekkeen pääsanan ja määritteen suhdetta sekä pää- ja sivulausetta. Tarkastellaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä.

Tutkitaan erilaisten tekstien alkuperää ja luotettavuutta. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten tunnistamista sekä fiktion ja faktan erottamista.

Vahvistetaan kerronnan peruskäsitteiden käyttöä. Harjoitellaan juonen kertomista.

Harjoitellaan kuvanlukutaitoa.

Laajennetaan sanavarastoa sekä harjoitellaan sanojen selittämistä. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat).

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas kykenee tuottamaan ymmärrettäviä kuvailevia ja kertovia tekstejä. Oppilas kehittää taitoaan kirjoittaa käsin ja sähköisillä välineillä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii edistämään käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsin kirjoittaminen ja näppäintaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään suppeita ja yksinkertaisia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taitojen vähäisyys voi hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa tekstilajiltaan tunnistettavia kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot voivat hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot ovat riittävät tekstien tuottamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa itsenäisesti yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilas kirjoittaa tekstejä käsin tai näppäimistöllä sujuvasti.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Tuotettavia tekstejä ovat kertovien tekstien lisäksi kuvailevat tekstit, viestit, lyhyet tietotekstit ja esittelyt. Harjoitellaan ajatuskartan, lähteiden ja aineiston käyttöä oman tekstin suunnittelussa sekä tekstin tuottamista kuvien pohjalta. Opitaan huomaamaan, että tekstit jaetaan kappaleisiin.

Kirjoitetaan vaihtelevasti sekä käsin että koneella - yksin sekä yhdessä.

Harjoitellaan astevaihtelua ja muita sanavartalossa tapahtuvia muutoksia, komparaatiota sekä kielteistä preesensiä ja imperfektiä.

Vakiinnutetaan lopetusmerkkien käyttöä. Tutustutaan pää- ja sivulauseisiin sekä suoraan ja epäsuoraan esittämiseen.

Otetaan aktiivisesti käyttöön uusia sanoja ja ilmauksia. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä sanavalintojen avulla.

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kehittää oikeinkirjoitustaitoaan. Oppilas harjoittelee tekstinsä suunnittelua ja harjaantuu tarkistamaan ja korjaamaan tekstejään. Oppilaan sanavarasto monipuolistuu ja suomen kielen rakenteiden hallinta vahvistuu.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vaihtelevaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa kokonaisia tekstejä ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin. Kieliopillisissa rakenteissa voi olla horjuvuutta. Oppilas noudattaa pääpiirteissään kirjoitetun kielen normeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kieliopilliset rakenteet ovat pääsääntöisesti oikein. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Tuotettavia tekstejä ovat kertovien tekstien lisäksi kuvailevat tekstit, viestit, lyhyet tietotekstit ja esittelyt. Harjoitellaan ajatuskartan, lähteiden ja aineiston käyttöä oman tekstin suunnittelussa sekä tekstin tuottamista kuvien pohjalta. Opitaan huomaamaan, että tekstit jaetaan kappaleisiin.

Kirjoitetaan vaihtelevasti sekä käsin että koneella - yksin sekä yhdessä.

Harjoitellaan astevaihtelua ja muita sanavartalossa tapahtuvia muutoksia, komparaatiota sekä kielteistä preesensiä ja imperfektiä.

Vakiinnutetaan lopetusmerkkien käyttöä. Tutustutaan pää- ja sivulauseisiin sekä suoraan ja epäsuoraan esittämiseen.

Otetaan aktiivisesti käyttöön uusia sanoja ja ilmauksia. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä sanavalintojen avulla.

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas kehittää itsearviointitaitojaan ja harjoittelee palautteen antamista toisten teksteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta.

Arvioinnin kohde

Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee ohjatusti tekstejään palautteen perusteella. Oppilas antaa vähäistä palautetta muille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas arvioi tekstejään palautteen perusteella. Oppilas antaa palautetta muille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja muokkaa tekstejään palautteen perusteella. Oppilas ottaa vastaan ja antaa rakentavaa palautetta muille.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Tuotettavia tekstejä ovat kertovien tekstien lisäksi kuvailevat tekstit, viestit, lyhyet tietotekstit ja esittelyt. Harjoitellaan ajatuskartan, lähteiden ja aineiston käyttöä oman tekstin suunnittelussa sekä tekstin tuottamista kuvien pohjalta. Opitaan huomaamaan, että tekstit jaetaan kappaleisiin.

Kirjoitetaan vaihtelevasti sekä käsin että koneella - yksin sekä yhdessä.

Harjoitellaan astevaihtelua ja muita sanavartalossa tapahtuvia muutoksia, komparaatiota sekä kielteistä preesensiä ja imperfektiä.

Vakiinnutetaan lopetusmerkkien käyttöä. Tutustutaan pää- ja sivulauseisiin sekä suoraan ja epäsuoraan esittämiseen.

Otetaan aktiivisesti käyttöön uusia sanoja ja ilmauksia. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä sanavalintojen avulla.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas vahvistaa kielitietoisuuttaan havainnoimalla kielenkäyttötilanteiden vaihtelua ympäristössään.Oppilas tekee havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista ympäristössään.

Oppilas oppii kirjoitetun suomen kielen säännönmukaisuuksia.

Oppilas opettelee tekemään havaintoja osaamiensa kielten välisistä eroista ja yhtäläisyyksistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä sekä puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kirjoitettu ja puhuttu kieli ovat erilaisia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa joitakin keskeisiä kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä tapoja luoda merkityksiä. Oppilas kuvailee kielen tilanteista vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä niiden käyttöä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen vuorovaikutuksessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kulttuurisidonnaisia ilmiöitä, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa. Kehitetään kielitaitoa kulttuurin tulkitsemisen välineenä.

Vahvistetaan yleis- ja puhekielen kontekstisidonnaisuuden ymmärtämistä. Syvennetään tietoja kirjoitetun kielen normeista ja opitaan tekemään päätelmiä kielen säännönmukaisuuksista.

Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Luetaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta. Tutustutaan joihinkin mediateksteihin lukemalla ja tulkitsemalla esimerkiksi mainoksia ja uutisia.

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas lukee suomenkielistä lastenkirjallisuutta.

Oppilas osaa valita sopivaa lukemista ja käyttää lastenkirjastoa itsenäisesti. Oppilas tutustuu ja osallistuu tarjolla oleviin suomenkielisiin lastenkulttuurin tapahtumiin aktiivisesti. Oppilas osaa kertoa luku- ja kulttuurikokemuksistaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja oppii lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä tekstejä. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn keskustelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas keskustelee ja kirjoittaa lukukokemuksestaan ja kokemuksistaan lasten- ja nuortenkulttuurista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas tarkastelee lukemaansa eri näkökulmista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kulttuurisidonnaisia ilmiöitä, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa. Kehitetään kielitaitoa kulttuurin tulkitsemisen välineenä.

Vahvistetaan yleis- ja puhekielen kontekstisidonnaisuuden ymmärtämistä. Syvennetään tietoja kirjoitetun kielen normeista ja opitaan tekemään päätelmiä kielen säännönmukaisuuksista.

Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Luetaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta. Tutustutaan joihinkin mediateksteihin lukemalla ja tulkitsemalla esimerkiksi mainoksia ja uutisia.

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas tunnistaa eri kieliä ja kulttuureita koulun lisäksi omassa lähiympäristössään.

Oppilas oppii havainnoimaan erilaisia kielen ja kulttuurin erityispiirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta, saa tukea monikielisen ja -kulttuurisen identiteettinsä kehittymiseen sekä oppii hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi ja oman monikielisen identiteetin ja kielirepertuaarin vahvistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin piirteitä omasta monikielisyydestään ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää joitakin piirteitä lähiympäristönsä monikielisyydestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee omaa ja lähiympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee monikielisyyden sekä kulttuurisen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas vertailee eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kulttuurisidonnaisia ilmiöitä, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa. Kehitetään kielitaitoa kulttuurin tulkitsemisen välineenä.

Vahvistetaan yleis- ja puhekielen kontekstisidonnaisuuden ymmärtämistä. Syvennetään tietoja kirjoitetun kielen normeista ja opitaan tekemään päätelmiä kielen säännönmukaisuuksista.

Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Luetaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta. Tutustutaan joihinkin mediateksteihin lukemalla ja tulkitsemalla esimerkiksi mainoksia ja uutisia.

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas kehittää itsearviointitaitojaan ja tunnistaa joitakin vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä osaa nimetä jonkun kehittämisen kohteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita.

Arvioinnin kohde

Oppimistavoitteiden asettaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen taitoja sekä tarkastellaan näiden taitojen merkitystä kaikessa oppimisessa. Keskustellaan oman äidinkielen osaamisen tärkeydestä.

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa niin, että mahdollisuudet ymmärtää eri tiedonalojen tekstejä lisääntyvät ja opiskelutaidot kehittyvät. Keskustellaan sanavaraston kehittymisestä. Oppilas saa käyttöönsä tekniikoita sanojen mieleen painamiseksi, ja häntä kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon ja ympäristöön liittyvää sanavarastoaan. Opitaan päättelemään merkityksiä kontekstista, havainnoimaan ilmiöiden välisiä suhteita ja muodostamaan sanaperheitä jne.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhankinnassa ja oppimisessa.

Opitaan asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista.

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilaan eri tiedonalojen sanavarasto kehittyy.

Oppilaan taito lukea koulussa tarvittavia tekstejä kehittyy, ja hän oppii lukemisen strategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.

Arvioinnin kohde

Eri oppiaineiden kielen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri oppiaineiden aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää pääasiat eri oppiaineiden teksteistä ja sen, millaisista osista tekstit rakentuvat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasonsa mukaista oppiaineiden kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää itsenäisesti lukemalla eri oppiaineiden tekstejä. Oppilas kuvailee, millaisista osista tekstit rakentuvat.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen taitoja sekä tarkastellaan näiden taitojen merkitystä kaikessa oppimisessa. Keskustellaan oman äidinkielen osaamisen tärkeydestä.

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa niin, että mahdollisuudet ymmärtää eri tiedonalojen tekstejä lisääntyvät ja opiskelutaidot kehittyvät. Keskustellaan sanavaraston kehittymisestä. Oppilas saa käyttöönsä tekniikoita sanojen mieleen painamiseksi, ja häntä kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon ja ympäristöön liittyvää sanavarastoaan. Opitaan päättelemään merkityksiä kontekstista, havainnoimaan ilmiöiden välisiä suhteita ja muodostamaan sanaperheitä jne.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhankinnassa ja oppimisessa.

Opitaan asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista.

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas osaa löytää oppikirjojen teksteistä keskeisiä tietoja.

Oppilas tietää tapoja hankkia tietoa ja tehdä muistiinpanoja.

Oppilaan taidot käyttää muistiinpanoja oman tuotoksen pohjana kehittyvät.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn kuuntelemalla. Oppilas tietää, että kaikki tieto ei ole luotettavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn. Oppilas tietää luotettavia lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää lähdetietoa kopioimatta sitä suoraan. Oppilas edistää yhteistä työskentelyä. Oppilas tekee havaintoja lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa hankkimansa lähdetiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti. Oppilas valitsee ohjatusti tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä. Oppilas arvioi lähteiden luotettavuutta.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen taitoja sekä tarkastellaan näiden taitojen merkitystä kaikessa oppimisessa. Keskustellaan oman äidinkielen osaamisen tärkeydestä.

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa niin, että mahdollisuudet ymmärtää eri tiedonalojen tekstejä lisääntyvät ja opiskelutaidot kehittyvät. Keskustellaan sanavaraston kehittymisestä. Oppilas saa käyttöönsä tekniikoita sanojen mieleen painamiseksi, ja häntä kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon ja ympäristöön liittyvää sanavarastoaan. Opitaan päättelemään merkityksiä kontekstista, havainnoimaan ilmiöiden välisiä suhteita ja muodostamaan sanaperheitä jne.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhankinnassa ja oppimisessa.

Opitaan asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas vahvistaa ilmaisuvarantoaan ja kehittää kykyään toimia kasvokkaisissa vuorovaikutuksessa koulun ja arjen vuorovaikutustilanteissa.

Oppilas harjoittelee viestintää monimediaisessa vuorovaikutuksessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin yleensä kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee mielipiteitään vastaamalla kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Oppilas ilmaisee omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aloitteellisesti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin, ilmaisee ajatuksiaan ja perustelee mielipiteitään.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, kuvailua, keskustelua, esiintymistä ja mielipiteen ilmaisua. Hyödynnetään draamatyöskentelyä ja muita luovia työskentelytapoja. Vuorovaikutusharjoitusten pohjana ovat erilaiset oppilaille läheiset aihepiirit ja tekstit.

Kehitetään kykyä ilmaista tunteita ja suhtautumista miellyttävällä tavalla. Harjoitellaan muiden viestien tulkitsemista ja muiden huomioon ottamista.

Harjoitellaan kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Opetellaan nettietikettiä ja turvallista toimimista sosiaalisessa mediassa.

Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilaan kuuntelustrategiat ja kuullun ymmärtämisen taidot kehittyvät.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksessa toimiminen ja kuultujen tekstien ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ei osallistu puhumalla vuorovaikutukseen, mutta ymmärtää selkeästi havainnollistettua puhetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu puhumalla vuorovaikutukseen. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muita puhuttuja tekstejä vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilas ymmärtää pääosan opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa rakentavasti. Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, kuvailua, keskustelua, esiintymistä ja mielipiteen ilmaisua. Hyödynnetään draamatyöskentelyä ja muita luovia työskentelytapoja. Vuorovaikutusharjoitusten pohjana ovat erilaiset oppilaille läheiset aihepiirit ja tekstit.

Kehitetään kykyä ilmaista tunteita ja suhtautumista miellyttävällä tavalla. Harjoitellaan muiden viestien tulkitsemista ja muiden huomioon ottamista.

Harjoitellaan kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Opetellaan nettietikettiä ja turvallista toimimista sosiaalisessa mediassa.

Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ilmaisee itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia keinoja käyttäen ja kehittyy puhekumppaninsa huomioon ottamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen, käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat.

Arvioinnin kohde

Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään sanallisesti erilaisissa arkitilanteissa. Oppilas täydentää suullista ilmaisuaan kehollisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun itselleen läheisistä aiheista. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia sanallisia ilmaisun keinoja ja ottaa huomioon puhekumppaninsa. Oppilas pitää valmistellun puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee itseään tarkoituksenmukaisesti erilaisia sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen. Oppilas pitää valmistellun ja sisällöltään monipuolisen puhe-esityksen.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, kuvailua, keskustelua, esiintymistä ja mielipiteen ilmaisua. Hyödynnetään draamatyöskentelyä ja muita luovia työskentelytapoja. Vuorovaikutusharjoitusten pohjana ovat erilaiset oppilaille läheiset aihepiirit ja tekstit.

Kehitetään kykyä ilmaista tunteita ja suhtautumista miellyttävällä tavalla. Harjoitellaan muiden viestien tulkitsemista ja muiden huomioon ottamista.

Harjoitellaan kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Opetellaan nettietikettiä ja turvallista toimimista sosiaalisessa mediassa.

Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas kehittää luetun ymmärrystaitojaan ja tunnistaa joitakin tekstilajeja.

Oppilas tietää, että tekstien luotettavuudessa on eroja.

Oppilas ymmärtää kuvien tärkeyden tekstien maailmassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii sujuvoittamaan lukemistaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee lukemisen sujuvoittamista. Oppilas tunnistaa keskeisimpiä tekstilajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee tekstejä pääosin sujuvasti. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin. Oppilas harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee sujuvasti erilajisia tekstejä. Oppilas käyttää tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti erilajisia tekstejä. Oppilas erittelee tekstejä niiden sisällön, rakenteen ja kielellisten piirteiden perusteella sekä arvioi tekstin luotettavuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien,

sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa, ymmärtävää lukutaitoa lukemalla kaunokirjallisuutta sekä tieto- ja mediatekstejä yksin ja yhdessä. Tekstien tulkitsemisessa korostuu päätteleminen, mielipiteiden tunnistaminen ja tekstilajin hahmottaminen.

Kehitetään tekstin ymmärtämisen strategioita yksilölliset vahvuudet huomioiden. Opitaan tunnistamaan omia kehittämistarpeita.

Pohditaan virkkeiden merkityksiä sekä sanaston että kieliopillisten muotojen kannalta. Kiinnitetään huomiota aikamuotojen merkityseroihin ja partitiivin eri käyttöyhteyksiin.

Selitetään, vertaillaan ja pohditaan sanojen, niiden synonyymien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä sekä niiden hierarkioita.

Harjoitellaan virkkeen osien suhteiden hahmottamista ymmärtämisen tukena. Käsitellään esimerkiksi lauseen pääjäseniä ja joitakin lauseenvastikkeita.

Kehitetään kuvanlukutaitoa.

Harjoitellaan tiedon lähteen selvittämistä ja tiedon luotettavuuden arvioimista.

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas lukee monen tyyppisiä tekstejä ja osaa kertoa lukemastaan ja kuulemastaan loogisesti.

Oppilas kehittää lukustrategioitaan ja tekstien tulkintataitojaan.

Oppilas tunnistaa omia kehittämistarpeitaan.

Oppilas käyttää oppimiaan taitoja myös muiden aineiden opiskelussa ja tiedonhankinnassa.

Oppilas kehittää monilukutaitoaan ja mediaosaamistaan. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tuottamista hakupalvelujen ja monen eri lähteen avulla.

Oppilas löytää itselleen sopivia ilmaisutapoja ja käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa työskentelyn ja tuotosten dokumentoinnissa ja arvioinnissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas hyödyntää vain vähän luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä pääosin ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas harjoittelee tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Oppilas käyttää jossain määrin tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee itsenäisesti havaintoja ja päätelmiä puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa, ymmärtävää lukutaitoa lukemalla kaunokirjallisuutta sekä tieto- ja mediatekstejä yksin ja yhdessä. Tekstien tulkitsemisessa korostuu päätteleminen, mielipiteiden tunnistaminen ja tekstilajin hahmottaminen.

Kehitetään tekstin ymmärtämisen strategioita yksilölliset vahvuudet huomioiden. Opitaan tunnistamaan omia kehittämistarpeita.

Pohditaan virkkeiden merkityksiä sekä sanaston että kieliopillisten muotojen kannalta. Kiinnitetään huomiota aikamuotojen merkityseroihin ja partitiivin eri käyttöyhteyksiin.

Selitetään, vertaillaan ja pohditaan sanojen, niiden synonyymien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä sekä niiden hierarkioita.

Harjoitellaan virkkeen osien suhteiden hahmottamista ymmärtämisen tukena. Käsitellään esimerkiksi lauseen pääjäseniä ja joitakin lauseenvastikkeita.

Kehitetään kuvanlukutaitoa.

Harjoitellaan tiedon lähteen selvittämistä ja tiedon luotettavuuden arvioimista.

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas laajentaa aktiivisesti sanavarastoaan.

Oppilas osaa tehdä päätelmiä virkkeiden osien ja kieliopillisten rakenteiden välisistä suhteista.

Oppilas kompensoi sanavaraston ja kielioppitietojen puutteita aktiivisella päättelyllä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään päättelevää tekstien tulkintaa sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hahmottaa tekstin irrallisesti toisiinsa liittymättöminä osina. Oppilaan sana- ja käsitevaranto on vähäinen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hallitsee riittävän sana- ja käsitevarannon voidakseen tehdä päätelmiä lukemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilaan sana- ja käsitevaranto mahdollistaa itsenäisen ja oivaltavan tekstien tulkinnan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa, ymmärtävää lukutaitoa lukemalla kaunokirjallisuutta sekä tieto- ja mediatekstejä yksin ja yhdessä. Tekstien tulkitsemisessa korostuu päätteleminen, mielipiteiden tunnistaminen ja tekstilajin hahmottaminen.

Kehitetään tekstin ymmärtämisen strategioita yksilölliset vahvuudet huomioiden. Opitaan tunnistamaan omia kehittämistarpeita.

Pohditaan virkkeiden merkityksiä sekä sanaston että kieliopillisten muotojen kannalta. Kiinnitetään huomiota aikamuotojen merkityseroihin ja partitiivin eri käyttöyhteyksiin.

Selitetään, vertaillaan ja pohditaan sanojen, niiden synonyymien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä sekä niiden hierarkioita.

Harjoitellaan virkkeen osien suhteiden hahmottamista ymmärtämisen tukena. Käsitellään esimerkiksi lauseen pääjäseniä ja joitakin lauseenvastikkeita.

Kehitetään kuvanlukutaitoa.

Harjoitellaan tiedon lähteen selvittämistä ja tiedon luotettavuuden arvioimista.

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas kykenee tuottamaan jäsenneltyjä tekstejä. Oppilas osaa hyödyntää mallitekstejä omia tekstejä tuottaessaan. Oppilas tuottaa johdonmukaisia tekstejä käsin ja sähköisillä välineillä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii edistämään käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsin kirjoittaminen ja näppäintaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään suppeita ja yksinkertaisia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taitojen vähäisyys voi hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa tekstilajiltaan tunnistettavia kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot voivat hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot ovat riittävät tekstien tuottamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa itsenäisesti yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilas kirjoittaa tekstejä käsin tai näppäimistöllä sujuvasti.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Tuotettavia kirjallisia ja suullisia tekstejä ovat kertovien tekstien lisäksi kuvailevat tekstit ja lyhyet asiatekstit. Harjoitellaan ajatuskartan, lähteiden ja aineiston käyttöä oman tekstin suunnittelussa sekä tekstin tuottamista kuvien pohjalta. Käytetään eri tekstilajien tekstejä oman tekstin mallina. Tiivistämistä ja pääasioiden löytämistä harjoitellaan esimerkiksi toistokirjoituksen avulla. Muokataan ja korjataan omaa tekstiä esimerkiksi oikolukuohjelmaa ja vertaispalautetta hyödyntäen. Kiinnitetään huomiota kappalejakoon ja kirjoitusprosessin vaiheisiin. Kirjoitetaan sekä käsin että koneella.

Vakiinnutetaan paikallissijojen ja partitiivin käyttöä sekä kielteistä preesensiä ja imperfektiä. Harjoitellaan passiivia.

Vakiinnutetaan välimerkkien käyttöä. Harjoitellaan suoraa ja epäsuoraa esittämistä.

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kehittää oikeinkirjoitustaitoaan. Oppilas harjoittelee tekstinsä suunnittelua, muokkaamista, otsikointia ja kappalejakoa.Oppilaan sanavarasto monipuolistuu ja suomen kielen rakenteiden hallinta vahvistuu.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vaihtelevaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa kokonaisia tekstejä ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin. Kieliopillisissa rakenteissa voi olla horjuvuutta. Oppilas noudattaa pääpiirteissään kirjoitetun kielen normeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kieliopilliset rakenteet ovat pääsääntöisesti oikein. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Tuotettavia kirjallisia ja suullisia tekstejä ovat kertovien tekstien lisäksi kuvailevat tekstit ja lyhyet asiatekstit. Harjoitellaan ajatuskartan, lähteiden ja aineiston käyttöä oman tekstin suunnittelussa sekä tekstin tuottamista kuvien pohjalta. Käytetään eri tekstilajien tekstejä oman tekstin mallina. Tiivistämistä ja pääasioiden löytämistä harjoitellaan esimerkiksi toistokirjoituksen avulla. Muokataan ja korjataan omaa tekstiä esimerkiksi oikolukuohjelmaa ja vertaispalautetta hyödyntäen. Kiinnitetään huomiota kappalejakoon ja kirjoitusprosessin vaiheisiin. Kirjoitetaan sekä käsin että koneella.

Vakiinnutetaan paikallissijojen ja partitiivin käyttöä sekä kielteistä preesensiä ja imperfektiä. Harjoitellaan passiivia.

Vakiinnutetaan välimerkkien käyttöä. Harjoitellaan suoraa ja epäsuoraa esittämistä.

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas kehittää itsearviointitaitojaan ja osaa nimetä vahvuuksiaan kirjoittajana sekä joitakin kehittämiskohteita. Oppilas kehittyy palautteen antajana ja vastaanottajana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta.

Arvioinnin kohde

Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee ohjatusti tekstejään palautteen perusteella. Oppilas antaa vähäistä palautetta muille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas arvioi tekstejään palautteen perusteella. Oppilas antaa palautetta muille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja muokkaa tekstejään palautteen perusteella. Oppilas ottaa vastaan ja antaa rakentavaa palautetta muille.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Tuotettavia kirjallisia ja suullisia tekstejä ovat kertovien tekstien lisäksi kuvailevat tekstit ja lyhyet asiatekstit. Harjoitellaan ajatuskartan, lähteiden ja aineiston käyttöä oman tekstin suunnittelussa sekä tekstin tuottamista kuvien pohjalta. Käytetään eri tekstilajien tekstejä oman tekstin mallina. Tiivistämistä ja pääasioiden löytämistä harjoitellaan esimerkiksi toistokirjoituksen avulla. Muokataan ja korjataan omaa tekstiä esimerkiksi oikolukuohjelmaa ja vertaispalautetta hyödyntäen. Kiinnitetään huomiota kappalejakoon ja kirjoitusprosessin vaiheisiin. Kirjoitetaan sekä käsin että koneella.

Vakiinnutetaan paikallissijojen ja partitiivin käyttöä sekä kielteistä preesensiä ja imperfektiä. Harjoitellaan passiivia.

Vakiinnutetaan välimerkkien käyttöä. Harjoitellaan suoraa ja epäsuoraa esittämistä.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas vahvistaa kielitietoisuuttaan tarkastelemalla kielenkäyttötilanteiden vaihtelua puhutussa ja kirjoitetussa kielessä.

Oppilas tekee havaintoja kielestä, eri kielenkäyttötavoista ja kielenkäytön vaikutuksista ympäristössään. Oppilas harjoittelee tilanteeseen sopivan kielen käyttöä.Oppilas opettelee aktiivisesti suomen kieltä kuunnellen, lukien, kirjoittaen ja puhuen. Oppilas tarkastelee äidinkielensä sekä muiden opiskelemiensa kielten ja suomen kielen eroja ohjatusti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä sekä puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kirjoitettu ja puhuttu kieli ovat erilaisia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa joitakin keskeisiä kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä tapoja luoda merkityksiä. Oppilas kuvailee kielen tilanteista vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä niiden käyttöä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen vuorovaikutuksessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kulttuurisidonnaisia ilmiöitä, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa. Kehitetään kielitaitoa kulttuurin tulkitsemisen välineenä.

Vahvistetaan yleis- ja puhekielen kontekstisidonnaisuuden ymmärtämistä. Syvennetään tietoja kirjoitetun kielen normeista ja opitaan tekemään päätelmiä kielen säännönmukaisuuksista.

Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä hyödynnetään kirjastoa. Esitellään Kalevalan maailmaa.

Tutkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta.

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas lukee suomenkielistä lastenkirjallisuutta ja kykenee jakamaan lukukokemuksiaan muiden kanssa. Oppilas osaa valita mieleistään lukemista ja käyttää kirjastoa.

Oppilas tutustuu suomalaiseen lastenkulttuuriin ja harjaantuu tarjolla olevien kulttuuripalveluiden aktiiviseksi käyttäjäksi.

Oppilas kykenee jakamaan kulttuurikokemuksiaan muiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja oppii lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä tekstejä. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn keskustelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas keskustelee ja kirjoittaa lukukokemuksestaan ja kokemuksistaan lasten- ja nuortenkulttuurista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas tarkastelee lukemaansa eri näkökulmista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kulttuurisidonnaisia ilmiöitä, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa. Kehitetään kielitaitoa kulttuurin tulkitsemisen välineenä.

Vahvistetaan yleis- ja puhekielen kontekstisidonnaisuuden ymmärtämistä. Syvennetään tietoja kirjoitetun kielen normeista ja opitaan tekemään päätelmiä kielen säännönmukaisuuksista.

Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä hyödynnetään kirjastoa. Esitellään Kalevalan maailmaa.

Tutkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta.

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas osaa suhtautua arvostavasti ympäristössään kohtaamiinsa kieliin ja kulttuureihin.

Oppilas harjaantuu näkemään monikielisyyden ja -kulttuurisuuden voimavarana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta, saa tukea monikielisen ja -kulttuurisen identiteettinsä kehittymiseen sekä oppii hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi ja oman monikielisen identiteetin ja kielirepertuaarin vahvistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin piirteitä omasta monikielisyydestään ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää joitakin piirteitä lähiympäristönsä monikielisyydestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee omaa ja lähiympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee monikielisyyden sekä kulttuurisen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas vertailee eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kulttuurisidonnaisia ilmiöitä, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa. Kehitetään kielitaitoa kulttuurin tulkitsemisen välineenä.

Vahvistetaan yleis- ja puhekielen kontekstisidonnaisuuden ymmärtämistä. Syvennetään tietoja kirjoitetun kielen normeista ja opitaan tekemään päätelmiä kielen säännönmukaisuuksista.

Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä hyödynnetään kirjastoa. Esitellään Kalevalan maailmaa.

Tutkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta.

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä osaa nimetä joitakin kehittämistarpeita.

Oppilas harjaantuu asettamaan tavoitteita kielenoppimiselleen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita.

Arvioinnin kohde

Oppimistavoitteiden asettaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja. Harjoitellaan erilaisia luku- ja kirjoitustekniikoita.

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa sekä keskustellaan sanavaraston kehittymisestä. Oppilasta kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon ja ympäristöön liittyvää sanavarastoaan.

Opitaan käyttämään sanakirjaa, päättelemään merkityksiä kontekstista, ymmärtämään ilmiöiden välisiä suhteita ja muodostamaan sanaperheitä jne. Oppilasta ohjataan huomaamaan, että eri oppiaineiden kielet eroavat toisistaan.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa eri tiedonalojen tiedonhankinnassa ja oppimisessa. Opitaan asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista realistisesti.

Tutustutaan tekijänoikeuksiin sekä tapoihin käyttää toisen tekstiä osana omaa tuotosta.

Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää osaamiaan kieliä oppimisen tukena, esim. kykyä tunnistaa muista kielistä lainattuja sanoja.

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilaan sanavarasto kasvaa.

Oppilas tuntee oppikirjatekstien osat ja harjoittelee strategioita, joilla voi laajentaa sanavarastoaan ja päätellä merkityksiä.

Oppilas osaa käyttää joitakin merkityksen avaamisen apuvälineitä, esim. sanakirjaa tai netin hakukoneita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.

Arvioinnin kohde

Eri oppiaineiden kielen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri oppiaineiden aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää pääasiat eri oppiaineiden teksteistä ja sen, millaisista osista tekstit rakentuvat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasonsa mukaista oppiaineiden kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää itsenäisesti lukemalla eri oppiaineiden tekstejä. Oppilas kuvailee, millaisista osista tekstit rakentuvat.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan

toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja. Harjoitellaan erilaisia luku- ja kirjoitustekniikoita.

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa sekä keskustellaan sanavaraston kehittymisestä. Oppilasta kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon ja ympäristöön liittyvää sanavarastoaan.

Opitaan käyttämään sanakirjaa, päättelemään merkityksiä kontekstista, ymmärtämään ilmiöiden välisiä suhteita ja muodostamaan sanaperheitä jne. Oppilasta ohjataan huomaamaan, että eri oppiaineiden kielet eroavat toisistaan.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa eri tiedonalojen tiedonhankinnassa ja oppimisessa. Opitaan asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista realistisesti.

Tutustutaan tekijänoikeuksiin sekä tapoihin käyttää toisen tekstiä osana omaa tuotosta.

Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää osaamiaan kieliä oppimisen tukena, esim. kykyä tunnistaa muista kielistä lainattuja sanoja.

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilaan tiedonhankintataidot kehittyvät.

Oppilas osaa hakea tietoa esim. sähköisillä välineillä, tietokirjoista tai haastattelemalla.

Oppilas osaa suunnitella ja jäsennellä tekstiään ja käyttää muistiinpanoja suunnittelun apuna.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn kuuntelemalla. Oppilas tietää, että kaikki tieto ei ole luotettavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn. Oppilas tietää luotettavia lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää lähdetietoa kopioimatta sitä suoraan. Oppilas edistää yhteistä työskentelyä. Oppilas tekee havaintoja lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa hankkimansa lähdetiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti. Oppilas valitsee ohjatusti tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä. Oppilas arvioi lähteiden luotettavuutta.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja. Harjoitellaan erilaisia luku- ja kirjoitustekniikoita.

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa sekä keskustellaan sanavaraston kehittymisestä. Oppilasta kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon ja ympäristöön liittyvää sanavarastoaan.

Opitaan käyttämään sanakirjaa, päättelemään merkityksiä kontekstista, ymmärtämään ilmiöiden välisiä suhteita ja muodostamaan sanaperheitä jne. Oppilasta ohjataan huomaamaan, että eri oppiaineiden kielet eroavat toisistaan.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa eri tiedonalojen tiedonhankinnassa ja oppimisessa. Opitaan asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista realistisesti.

Tutustutaan tekijänoikeuksiin sekä tapoihin käyttää toisen tekstiä osana omaa tuotosta.

Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää osaamiaan kieliä oppimisen tukena, esim. kykyä tunnistaa muista kielistä lainattuja sanoja.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin ja kehittää vuorovaikutustaitojaan erilaisten aihepiirien ja tekstien parissa.

Oppilas oppii toimimaan rakentavasti koulun ja arjen vuorovaikutustilanteissa.

Oppilas osaa perustella mielipidettään ja pitää pienen puhe-esityksen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin yleensä kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee mielipiteitään vastaamalla kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Oppilas ilmaisee omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aloitteellisesti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin, ilmaisee ajatuksiaan ja perustelee mielipiteitään.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutustilanteissa harjoitellaan kertomista, kuvailua, keskustelua, suullisten esitysten pitämistä ja mielipiteen ilmaisua erilaisten tekstien ja ilmiöiden pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja luovuuteen. Hyödynnetään draamatyöskentelyä.

Kehitetään kykyä ilmaista miellyttävällä tavalla tunteita ja suhtautumista. Harjoitellaan muiden viestien tulkitsemista ja muiden huomioon ottamista.

Harjoitellaan kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Opetellaan nettietikettiä ja turvallista toimimista sosiaalisessa mediassa.

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa tutussa tilanteessa tai tutusta aiheesta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksessa toimiminen ja kuultujen tekstien ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ei osallistu puhumalla vuorovaikutukseen, mutta ymmärtää selkeästi havainnollistettua puhetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu puhumalla vuorovaikutukseen. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muita puhuttuja tekstejä vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilas ymmärtää pääosan opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa rakentavasti. Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan

ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutustilanteissa harjoitellaan kertomista, kuvailua, keskustelua, suullisten esitysten pitämistä ja mielipiteen ilmaisua erilaisten tekstien ja ilmiöiden pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja luovuuteen. Hyödynnetään draamatyöskentelyä.

Kehitetään kykyä ilmaista miellyttävällä tavalla tunteita ja suhtautumista. Harjoitellaan muiden viestien tulkitsemista ja muiden huomioon ottamista.

Harjoitellaan kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Opetellaan nettietikettiä ja turvallista toimimista sosiaalisessa mediassa.

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja kehittyy puhekumppaninsa huomioon ottamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen, käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat.

Arvioinnin kohde

Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään sanallisesti erilaisissa arkitilanteissa. Oppilas täydentää suullista ilmaisuaan kehollisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun itselleen läheisistä aiheista. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia sanallisia ilmaisun keinoja ja ottaa huomioon puhekumppaninsa. Oppilas pitää valmistellun puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee itseään tarkoituksenmukaisesti erilaisia sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen. Oppilas pitää valmistellun ja sisällöltään monipuolisen puhe-esityksen.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutustilanteissa harjoitellaan kertomista, kuvailua, keskustelua, suullisten esitysten pitämistä ja mielipiteen ilmaisua erilaisten tekstien ja ilmiöiden pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja luovuuteen. Hyödynnetään draamatyöskentelyä.

Kehitetään kykyä ilmaista miellyttävällä tavalla tunteita ja suhtautumista. Harjoitellaan muiden viestien tulkitsemista ja muiden huomioon ottamista.

Harjoitellaan kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Opetellaan nettietikettiä ja turvallista toimimista sosiaalisessa mediassa.

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas kehittää luetun ymmärrystaitojaan, tekstilajien tuntemusta ja kuvanlukutaitoja.

Oppilas vertailee tekstejä ja pyrkii arvioimaan tekstien luotettavuutta. Oppilas harjaantuu selvittämään tiedon lähteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii sujuvoittamaan lukemistaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee lukemisen sujuvoittamista. Oppilas tunnistaa keskeisimpiä tekstilajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee tekstejä pääosin sujuvasti. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin. Oppilas harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee sujuvasti erilajisia tekstejä. Oppilas käyttää tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti erilajisia tekstejä. Oppilas erittelee tekstejä niiden sisällön, rakenteen ja kielellisten piirteiden perusteella sekä arvioi tekstin luotettavuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa, ymmärtävää lukutaitoa lukemalla kaunokirjallisuutta sekä tieto- ja mediatekstejä yksin ja yhdessä. Opetellaan käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Tekstien tulkitsemisessa korostuu päätteleminen, mielipiteiden tunnistaminen ja tekstilajin hahmottaminen. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.

Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tiedon lähteen selvittämistä ja tiedon luotettavuuden arvioimista.

Harjoitellaan virkkeen osien suhteiden hahmottamista ymmärtämisen tukena. Käsitellään esimerkiksi lauseen pääjäseniä ja lauseenvastikkeita. Pohditaan virkkeiden merkityksiä sekä sanaston että kieliopillisten muotojen kannalta. Erityishuomiota kiinnitetään aikamuotojen merkityseroihin, objektin muotoihin ja sijamuodoilla ilmaistaviin merkityksiin.

Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa esim. sanaperheiden ja johtamisen avulla. Selitetään, vertaillaan ja pohditaan sanojen, niiden synonyymien, sanontojen, kielikuvien ja käsitteiden merkityksiä sekä niiden hierarkioita. Kehitetään kuvanlukutaitoa.

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas kehittää lukustrategioitaan ja tekstien tulkintataitojaan.

Oppilas tunnistaa omia kehittämistarpeitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas hyödyntää vain vähän luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä pääosin ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas harjoittelee tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Oppilas käyttää jossain määrin tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee itsenäisesti havaintoja ja päätelmiä puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.

Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa, ymmärtävää lukutaitoa lukemalla kaunokirjallisuutta sekä tieto- ja mediatekstejä yksin ja yhdessä. Opetellaan käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Tekstien tulkitsemisessa korostuu päätteleminen, mielipiteiden tunnistaminen ja tekstilajin hahmottaminen. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.

Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tiedon lähteen selvittämistä ja tiedon luotettavuuden arvioimista.

Harjoitellaan virkkeen osien suhteiden hahmottamista ymmärtämisen tukena. Käsitellään esimerkiksi lauseen pääjäseniä ja lauseenvastikkeita. Pohditaan virkkeiden merkityksiä sekä sanaston että kieliopillisten muotojen kannalta. Erityishuomiota kiinnitetään aikamuotojen merkityseroihin, objektin muotoihin ja sijamuodoilla ilmaistaviin merkityksiin.

Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa esim. sanaperheiden ja johtamisen avulla. Selitetään, vertaillaan ja pohditaan sanojen, niiden synonyymien, sanontojen, kielikuvien ja käsitteiden merkityksiä sekä niiden hierarkioita. Kehitetään kuvanlukutaitoa.

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutustuu aktiivisesti uusiin sanoihin, käsitteisiin, sanontoihin ja kielikuviin.

Oppilas osaa tehdä itsenäisesti päätelmiä sanojen merkitysvivahteista sekä virkkeiden osien ja kieliopillisten rakenteiden välisistä suhteista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään päättelevää tekstien tulkintaa sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hahmottaa tekstin irrallisesti toisiinsa liittymättöminä osina. Oppilaan sana- ja käsitevaranto on vähäinen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hallitsee riittävän sana- ja käsitevarannon voidakseen tehdä päätelmiä lukemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilaan sana- ja käsitevaranto mahdollistaa itsenäisen ja oivaltavan tekstien tulkinnan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa, ymmärtävää lukutaitoa lukemalla kaunokirjallisuutta sekä tieto- ja mediatekstejä yksin ja yhdessä. Opetellaan käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Tekstien tulkitsemisessa korostuu päätteleminen, mielipiteiden tunnistaminen ja tekstilajin hahmottaminen. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.

Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tiedon lähteen selvittämistä ja tiedon luotettavuuden arvioimista.

Harjoitellaan virkkeen osien suhteiden hahmottamista ymmärtämisen tukena. Käsitellään esimerkiksi lauseen pääjäseniä ja lauseenvastikkeita. Pohditaan virkkeiden merkityksiä sekä sanaston että kieliopillisten muotojen kannalta. Erityishuomiota kiinnitetään aikamuotojen merkityseroihin, objektin muotoihin ja sijamuodoilla ilmaistaviin merkityksiin.

Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa esim. sanaperheiden ja johtamisen avulla. Selitetään, vertaillaan ja pohditaan sanojen, niiden synonyymien, sanontojen, kielikuvien ja käsitteiden merkityksiä sekä niiden hierarkioita. Kehitetään kuvanlukutaitoa.

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas kehittää taitoaan käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä.

Oppilas osaa ohjatusti kirjoittaa monimuotoisia tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii edistämään käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsin kirjoittaminen ja näppäintaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään suppeita ja yksinkertaisia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taitojen vähäisyys voi hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa tekstilajiltaan tunnistettavia kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot voivat hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot ovat riittävät tekstien tuottamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa itsenäisesti yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilas kirjoittaa tekstejä käsin tai näppäimistöllä sujuvasti.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan tuottamaan jäsenneltyjä suullisia ja kirjallisia tekstejä sovitusta aihepiiristä. Harjoitellaan kertomiselle, kuvaamiselle ja kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Tuotetaan arjessa ja opiskelussa tarvittavia tekstejä (esimerkiksi viestejä, määritelmiä, koevastauksia ja esitelmiä) käsin ja teknisin apuvälinein. Tuotetaan suullisia ja kirjallisia tekstejä ohjatusti yksin ja ryhmässä malleja apuna käyttäen.

Varmennetaan kirjoitusprosessin vaiheiden hallintaa. Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, otsikointia, kappalejakoa sekä sanavalintoja. Vahvistetaan suoran ja epäsuoran esittämisen taitoa. Pyritään kirjoitetun kielen normien hallintaan.

Opitaan itsearviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.

Vakiinnutetaan taitoa käyttää suomen kielen rakenteita, esimerkiksi objektia ja kaikkia aikamuotoja.

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tuottaa kokonaisia suullisia ja kirjallisia tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas tuntee oikeinkirjoituksen perussäännöt. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vaihtelevaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa kokonaisia tekstejä ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin. Kieliopillisissa rakenteissa voi olla horjuvuutta. Oppilas noudattaa pääpiirteissään kirjoitetun kielen normeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kieliopilliset rakenteet ovat pääsääntöisesti oikein. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan tuottamaan jäsenneltyjä suullisia ja kirjallisia tekstejä sovitusta aihepiiristä. Harjoitellaan kertomiselle, kuvaamiselle ja kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Tuotetaan arjessa ja opiskelussa tarvittavia tekstejä (esimerkiksi viestejä, määritelmiä, koevastauksia ja esitelmiä) käsin ja teknisin apuvälinein. Tuotetaan suullisia ja kirjallisia tekstejä ohjatusti yksin ja ryhmässä malleja apuna käyttäen.

Varmennetaan kirjoitusprosessin vaiheiden hallintaa. Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, otsikointia, kappalejakoa sekä sanavalintoja. Vahvistetaan suoran ja epäsuoran esittämisen taitoa. Pyritään kirjoitetun kielen normien hallintaan.

Opitaan itsearviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.

Vakiinnutetaan taitoa käyttää suomen kielen rakenteita, esimerkiksi objektia ja kaikkia aikamuotoja.

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa tarkastella ja arvioida omia tekstejään.Oppilas kykenee antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta.

Arvioinnin kohde

Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee ohjatusti tekstejään palautteen perusteella. Oppilas antaa vähäistä palautetta muille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas arvioi tekstejään palautteen perusteella. Oppilas antaa palautetta muille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja muokkaa tekstejään palautteen perusteella. Oppilas ottaa vastaan ja antaa rakentavaa palautetta muille.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan tuottamaan jäsenneltyjä suullisia ja kirjallisia tekstejä sovitusta aihepiiristä. Harjoitellaan kertomiselle, kuvaamiselle ja kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Tuotetaan arjessa ja opiskelussa tarvittavia tekstejä (esimerkiksi viestejä, määritelmiä, koevastauksia ja esitelmiä) käsin ja teknisin apuvälinein. Tuotetaan suullisia ja kirjallisia tekstejä ohjatusti yksin ja ryhmässä malleja apuna käyttäen.

Varmennetaan kirjoitusprosessin vaiheiden hallintaa. Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, otsikointia, kappalejakoa sekä sanavalintoja. Vahvistetaan suoran ja epäsuoran esittämisen taitoa. Pyritään kirjoitetun kielen normien hallintaan.

Opitaan itsearviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.

Vakiinnutetaan taitoa käyttää suomen kielen rakenteita, esimerkiksi objektia ja kaikkia aikamuotoja.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan tutkimalla kielenkäyttötilanteiden vaihtelua ympäristössään. Oppilas pyrkii käyttämään tilanteeseen sopivaa kieltä. Oppilas osaa valita oikeita kielenkäyttötapoja ja -strategioita erilaisissa kielenkäyttötilanteissa.

Oppilas tunnistaa äidinkielensä sekä muiden opiskelemiensa kielten ja suomen kielen eroja ja säännönmukaisuuksia. Oppilas kykenee hyödyntämään kielitietouttaan suomen kielen opiskelussa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä sekä puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kirjoitettu ja puhuttu kieli ovat erilaisia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa joitakin keskeisiä kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä tapoja luoda merkityksiä. Oppilas kuvailee kielen tilanteista vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä niiden käyttöä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen vuorovaikutuksessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään kielitaitoa kulttuurin tulkitsemisen välineenä. Tutkitaan kulttuurisidonnaisia ilmiöitä, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa.

Vahvistetaan yleis- ja puhekielen kontekstisidonnaisuuden ymmärtämistä. Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Luetaan lapsille ja nuorille suunnattua kauno- ja tietokirjallisuutta, tutustutaan elokuviin ja mediateksteihin sekä hyödynnetään kirjastoa. Lisäksi perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Tulkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta.

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas lukee suomenkielistä lasten- ja nuortenkirjallisuutta sekä kykenee analysoimaan ja jakamaan lukukokemuksiaan.

Oppilas on harjaantunut kirjastopalveluiden käyttäjä.

Oppilas tuntee lapsille ja nuorille suunnattua suomenkielistä kirjallisuutta sekä elokuva-, teatteri- ja mediakulttuuria.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja oppii lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä tekstejä. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn keskustelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas keskustelee ja kirjoittaa lukukokemuksestaan ja kokemuksistaan lasten- ja nuortenkulttuurista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas tarkastelee lukemaansa eri näkökulmista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat

ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään kielitaitoa kulttuurin tulkitsemisen välineenä. Tutkitaan kulttuurisidonnaisia ilmiöitä, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa.

Vahvistetaan yleis- ja puhekielen kontekstisidonnaisuuden ymmärtämistä. Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Luetaan lapsille ja nuorille suunnattua kauno- ja tietokirjallisuutta, tutustutaan elokuviin ja mediateksteihin sekä hyödynnetään kirjastoa. Lisäksi perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Tulkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta.

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas suhtautuu arvostavasti sekä omaan että ympäristönsä kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Oppilas käyttää ja kehittää aktiivisesti omaa kielirepertuaariaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta, saa tukea monikielisen ja -kulttuurisen identiteettinsä kehittymiseen sekä oppii hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi ja oman monikielisen identiteetin ja kielirepertuaarin vahvistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin piirteitä omasta monikielisyydestään ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää joitakin piirteitä lähiympäristönsä monikielisyydestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee omaa ja lähiympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee monikielisyyden sekä kulttuurisen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas vertailee eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään kielitaitoa kulttuurin tulkitsemisen välineenä. Tutkitaan kulttuurisidonnaisia ilmiöitä, joita oppilaat kohtaavat elinympäristössään, teksteissä ja taiteessa.

Vahvistetaan yleis- ja puhekielen kontekstisidonnaisuuden ymmärtämistä. Vertaillaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin. Hyödynnetään oppilaiden kokemuksia ja tietoa kielestä ja kulttuurista.

Luetaan lapsille ja nuorille suunnattua kauno- ja tietokirjallisuutta, tutustutaan elokuviin ja mediateksteihin sekä hyödynnetään kirjastoa. Lisäksi perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Tulkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta.

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan kielenoppijana mutta osaa myös nimetä kehittämistarpeita sekä osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita.

Arvioinnin kohde

Oppimistavoitteiden asettaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja ja harjoitellaan niihin liittyviä osataitoja. Harjoitellaan erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita.

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa. Oppilasta kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvää sanavarastoaan. Opitaan päättelemään merkityksiä kontekstista, ymmärtämään ilmiöiden välisiä suhteita ja muodostamaan sanaperheitä jne. Tehdään huomioita eri oppiaineiden kielen eroavuudesta.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa eri tiedonalojen tiedonhankinnassa ja oppimisessa. Opitaan asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista realistisesti.

Tutustutaan tekijänoikeuksiin sekä tapoihin käyttää toisen tekstiä osana omaa tuotosta. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen.

Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää osaamiaan kieliä oppimisen tukena, esim. kykyä tunnistaa muista kielistä lainattuja sanoja.

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas tuntee eri oppiaineiden sanastoa ja lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä sekä osaa kuvailla niitä.

Oppilas tietää, että merkityksiä voi päätellä ja osaa käyttää joitakin ymmärtämistä auttavia apuvälineitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.

Arvioinnin kohde

Eri oppiaineiden kielen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri oppiaineiden aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää pääasiat eri oppiaineiden teksteistä ja sen, millaisista osista tekstit rakentuvat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasonsa mukaista oppiaineiden kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää itsenäisesti lukemalla eri oppiaineiden tekstejä. Oppilas kuvailee, millaisista osista tekstit rakentuvat.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja ja harjoitellaan niihin liittyviä osataitoja. Harjoitellaan erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita.

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa. Oppilasta kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvää sanavarastoaan. Opitaan päättelemään merkityksiä kontekstista, ymmärtämään ilmiöiden välisiä suhteita ja muodostamaan sanaperheitä jne. Tehdään huomioita eri oppiaineiden kielen eroavuudesta.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa eri tiedonalojen tiedonhankinnassa ja oppimisessa. Opitaan asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista realistisesti.

Tutustutaan tekijänoikeuksiin sekä tapoihin käyttää toisen tekstiä osana omaa tuotosta. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen.

Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää osaamiaan kieliä oppimisen tukena, esim. kykyä tunnistaa muista kielistä lainattuja sanoja.

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas osaa tuottaa sovitusta aihepiiristä hankkimansa tiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä.

Oppilas osaa hakea aiheeseensa sopivaa tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn kuuntelemalla. Oppilas tietää, että kaikki tieto ei ole luotettavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn. Oppilas tietää luotettavia lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää lähdetietoa kopioimatta sitä suoraan. Oppilas edistää yhteistä työskentelyä. Oppilas tekee havaintoja lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa hankkimansa lähdetiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti. Oppilas valitsee ohjatusti tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä. Oppilas arvioi lähteiden luotettavuutta.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa,

oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja ja harjoitellaan niihin liittyviä osataitoja. Harjoitellaan erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita.

Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa. Oppilasta kannustetaan tutkimaan muissa oppiaineissa esiin tulevaa sanastoa ja laajentamaan esim. luontoon, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvää sanavarastoaan. Opitaan päättelemään merkityksiä kontekstista, ymmärtämään ilmiöiden välisiä suhteita ja muodostamaan sanaperheitä jne. Tehdään huomioita eri oppiaineiden kielen eroavuudesta.

Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa eri tiedonalojen tiedonhankinnassa ja oppimisessa. Opitaan asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista realistisesti.

Tutustutaan tekijänoikeuksiin sekä tapoihin käyttää toisen tekstiä osana omaa tuotosta. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen.

Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää osaamiaan kieliä oppimisen tukena, esim. kykyä tunnistaa muista kielistä lainattuja sanoja.

Viittomakieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Erityisenä tehtävänä on tukea suomalaisten viittomakielten säilymistä elävänä. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus vastaa yhteistyössä kotien, viittomakielisen yhteisön ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa oppilaiden kielitaidon kehittymisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyyttään hyödyntäen. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle sekä ohjaa heitä ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Opetuksessa keskeisiä ovat kieli, kirjallisuus ja kertomusperinne, perinteet, tavat, taide ja historia. Opetuksessa otetaan huomioon myös osallisuus kansallisen ja kansainvälisen yhteisön asioihin. Oppimisen iloa tuottaa, kun oppilaat ovat aktiivisia toimijoita ja opetus ottaa huomioon myös heidän kielimaailmansa ja kokemuksensa. Pyrkimyksenä on, että oppilaat tulevat entistä tietoisimmaksi itsestään viittomakielen käyttäjinä ja ymmärtävät kielen sosiaalisen merkityksen yhteisölle.

Paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen laajuus. Opetussuunnitelman perusteet on laadittu viittomakielen ja kirjallisuuden opetukseen, jota annetaan äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä. Muun viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyssä sekä oppimisen arvioinnissa huomioidaan opetuksen laajuus.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 *työskentelyn painopisteenä on oppia toimimaan aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa viittomakielellä. Oppilaiden kielitaitoa kehitetään viittomistoa ja käsitteistöä monipuolistamalla. Oppilaat pystyvät osallistumaan eri oppiaineisiin ja arjen tilanteisiin liittyviin keskusteluihin. Oppilaat tarkastelevat kielen keskeisimpiä ominaispiirteitä ja oppivat hyödyntämään kielitietoaan. Tavoitteena on oppia arvioimaan omaa oppimista.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää äidinkielen ja kirjallisuuden valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja

kirjallisuuden lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 *opetuksen painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja. Lyhyiden tekstien lukemisesta edetään kokonaisteosten lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden

ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää äidinkielen ja kirjallisuuden valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Osaamisen arviointi

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas harjoittelee viestimistä erilaisissa viestintäympäristöissä. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan mielipiteitään tutussa ryhmässä.	S1	Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas on harjoitellut aktiivisesti viestimistä. Oppilas ilmaisee mielipiteitään.	Oppilas viestii ohjatusti itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.
T2 Oppilas harjoittelee erilaisissa ryhmissä toimimista ja perusviestintätaitoja (katsekontakti, vuorottelu, kuunteleminen, reagointi). Oppilas harjoittelee tarkoituksenmukaista puhetapaa toisten tunteet huomioon ottaen. Oppilas edistyy keskittyvän, tarkan ja päättelevän kuuntelemisen taidoissa.	S1	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa toimia erilaisissa ryhmissä ja käyttää perusviestintätaitoja. Oppilas osaa usein käyttää tarkoituksenmukaista puhetapaa toisten tunteet huomioon ottaen.	Oppilas tarvitsee paljon ohjausta toimiessaan erilaisissa ryhmissä ja käyttääkseen tarkoituksenmukaista puhetapaa toisten tunteet huomioon ottaen.
T3 Oppilas harjoittelee lukemaan eläytyen erilaisia tekstejä. Oppilas osallistuu erilaisiin äänenkäyttö- ja draamaharjoituksiin ja -leikkeihin.	S1	Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas lukee eläytyen erilaisia tekstejä ja osallistuu draamatoimintaan.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti draamatoimintaan.

T4 Oppilas tutustuu erilaisiin viestintävälineisiin. Oppilas harjoittelee palautteen antamista ja vastaanottamista.	S1	Vuorovaikutus-taitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.	Oppilaalla on vaikeuksia palautteen antamisessa ja vastaanottamisessa.
Tekstien tulkitseminen				
T5 Oppilas harjoittelee sujuvaa lukemista erilaisten tekstien avulla ja tutustuu erilaisiin lukustrategioihin. Oppilas harjoittelee arvioimaan lukutaitoaan ja luetun ymmärtämistään.	S2	Tekstinymmärtä-misen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti erilaisia tekstejä ja osaa käyttää jotakin tekstinymmärtämisen perusstrategiaa.	Oppilas tarvitsee tukea erilaisten tekstien lukemisessa. Oppilas käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita satunnaisesti.
T6 Oppilas tutkii tekstien avulla sanojen muotoja ja merkityksiä. Oppilas harjoittelee käyttämään ja tulkitsemaan kieltä synonyymien ja vastakohtien avulla. Oppilas kartuttaa sanavarastoaan. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia piirteitä (esim. kertova ja ohjaava teksti).	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas ymmärtää sanojen muotoja ja merkityksiä tekstien avulla ja osaa käyttää ja tulkita kieltä synonyymien ja vastakohtien avulla.	Oppilaan sanavarasto on suppea. Tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen on oppilaalle vaikeaa.
T7 Oppilas harjoittelee tiedon	S2	Tiedonhankinta-taidot ja lähdekriittisyys	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia lähteitä	Oppilas osaa ohjatusti etsiä

hankintaa erilaisista lähteistä. Oppilas harjoittelee aakkostamisen hyödyntämistä tiedonhankinnassa.			ja käyttää aakkostamista tiedonhankinnassa.	tietoa annetusta lähteestä.
T8 Oppilas harjoittelee oman lukukokemuksen jakamista pienessä ryhmässä. Oppilas lukee ikätasolle sopivia erilaisia tekstilajeja sekä yksin että ryhmässä, myös kokonaisia teoksia.	S2	Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas lukee lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia, media- ja muita tekstejä ja jakaa lukukokemuksiaan pienessä ryhmässä.	Oppilas lukee jonkin verran lapsille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä.
Tekstien tuottaminen				
T9 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan tekstien pohjalta kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään.	S3	Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla ikätasonsa mukaan.	Oppilas ilmaisee ohjatusti kokemuksiaan monimuotoisten tekstien avulla ikätasonsa mukaan.
T10 Oppilas harjoittelee tuottamaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä kertomuksia. Oppilas osaa laatia omalle tekstilleen otsikon.	S3	Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas tuottaa pieniä fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä kertomuksia ja osaa otsikoida tekstinsä.	Oppilas tuottaa ohjatusti pieniä kertomuksia.
T11 Oppilas harjoittelee yleis- ja erisnimien oikeinkirjoitusta.	S3	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas osaa kirjoittaa yleis- ja erisnimet useimmiten oikein. Oppilas osaa käyttää isoa	Oppilas tarvitsee tukea käsinkirjoittamisessa tai näppäintaidoissa. Oppilaalla on runsaasti

Oppilas harjoittelee kirjoittamaan prototyyppisiä nominatiivialkuisia yhdyssanoja. Oppilas harjoittelee virkkeiden ison alkukirjaimen ja lopetusmerkkien käyttöä omissa teksteissään. Oppilas harjoittelee vuoropuhelun kirjoittamista vuorosanaviivan avulla. Oppilas harjoittelee sujuvaa käsikirjoittamista ja näppäintaitoja.			alkukirjainta ja lopetusmerkkiä virkkeissä. Oppilas harjoittelee aktiivisesti käsinkirjoittamis- ja näppäintaitoja.	puutteita oikeinkirjoituksessa.
T12 Oppilas tuottaa erilaisia tekstejä yksin ja yhdessä toisten kanssa. Oppilas ymmärtää kirjoittamisen prosessina, johon kuuluu suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely. Oppilas käyttää tekstien suunnittelussa apunaan jotakin tekstin suunnittelutapaa, esim. ajatuskarttaa. Oppilas harjoittelee antamaan ja vastaanottamaan palautetta omista ja muiden teksteistä.	S3	Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas osaa tuottaa erilaisia tekstejä vaiheittain yksin ja yhdessä toisten kanssa. Oppilas osaa antaa ja vastaanottaa palautetta omista ja muiden teksteistä.	Oppilas tarvitsee runsaasti ohjausta tuottaakseen erilaisia tekstejä yksin tai yhdessä toisten kanssa. Palautteen antaminen ja vastaanottaminen omista ja muiden teksteistä on oppilaalle vaikeaa.

Oppilas harjoittelee ottamaan vastaanottajan huomioon tuottaessaan omia tekstejään. Oppilas tiedostaa tekijänoikeuksia.				
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T13 Oppilas tutkii suomen kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan.Oppilas harjoittelee käyttämään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuessaan kielestä.	S4	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista sekä pyrkii käyttämään oppimiaan kielitiedon käsitteitä.	Oppilas tekee satunnaisesti havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista
T14 Oppilas tutustuu paikalliseen kirjastoon ja sen palveluihin. Oppilas lukee ikätasolleen suunnattua kirjallisuutta. Oppilas pohtii omaa lukukokemustaan ohjatusti kysymysten avulla ja esim. lukupäiväkirjan avulla. Oppilas harjoittelee oman lukukokemuksen jakamista pienissä ryhmissä esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset	S4	Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lastenkirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista pienessä ryhmässä.	Oppilas lukee joitakin sovituista lastenkirjoista ja jakaa ohjatusti kokemuksiaan lukemastaan pienessä ryhmässä.

ja draamaharjoitukset.				
T15 Oppilas tutustuu uuteen ja vanhaan lastenperinteeseen, esim. leikit, lorut ja laulut. Oppilas tutustuu lapsille ja nuorille suunnattuun mediatarjontaan sekä paikalliseen kulttuuritarjontaan.	S4	Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osoittaa kiinnostusta lapsille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa kohtaan.	Oppilas osoittaa vähäistä kiinnostusta lapsille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa kohtaan.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas osaa asioida erilaisissa tilanteissa asianmukaisesti. Oppilas harjoittelee ilmaisemaan mielipiteensä vuorovaikutustilanteissa.	S1	Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja mielipiteitään itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.	Oppilas ilmaisee ohjatusti ajatuksiaan ja mielipiteitään itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.
T2 Oppilas harjoittelee perusviestintätaitoja (katsekontakti, vuorottelu, kuunteleminen, reagointi). Oppilas osaa toimia erilaisissa ryhmissä ja arvioi omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä. Oppilas kehittää kielenkäyttötaitoaan erilaisissa viestintätilanteissa.	S1	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa käyttää perusviestintätaitojaan vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa toimia erilaisissa ryhmissä sekä arvioida omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä.	Oppilas tarvitsee paljon ohjausta toimiessaan erilaisissa ryhmissä ja arvioidessaan omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä.
T3 Oppilas rohkaistuu toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas harjoittelee esiintymistä yksin ja ryhmässä. Oppilas osallistuu erilaisiin äänenkäyttö- ja draamaharjoituksiin ja -leikkeihin.	S1	Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas toimii rohkeasti vuorovaikutustilanteissa yksin ja ryhmässä sekä ilmaisee itseään myös draaman avulla.	Oppilas toimii ohjatusti vuorovaikutustilanteissa ja osallistuu vaihtelevasti draamatoimintaan.

T4 Oppilas kehittää omaa kykyään toimia viestijänä vuorovaikutustilanteessa. Oppilas ymmärtää palautteen antamisen merkityksen ja harjoittelee rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.	S1	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa rakentavaa palautetta muille.	Oppilaalla on vaikeuksia palautteen antamisessa ja vastaanottamisessa
Tekstien tulkitseminen				
T5 Oppilas lukee erilaisia tekstejä ja harjoittelee erilaisia lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot.	S2	Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee monimuotoisia tekstejä ja osaa käyttää joitakin tekstinymmärtämisen perusstrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot.	Oppilas tarvitsee usein tukea erilaisten tekstien lukemisessa ja tekstinymmärtämisen perusstrategioiden käyttäminen on satunnaista.
T6 Oppilas harjoittelee sanojen luokittelua merkityksen ja muodon mukaan (sanaluokat). Oppilas harjaantuu verbien persoonamuotojen käyttämisessä. Oppilas harjoittelee ymmärtämään lukemastaan kielikuvia ja sävyjä (mm. synonyymien sävyerot). Oppilas ymmärtää, että erilaisten tekstien avulla voi kertoa,	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas osaa luokitella sanoja merkityksen ja muodon mukaan. Oppilas osaa käyttää verbin persoonamuotoja omissa teksteissään. Oppilas havaitsee teksteistä kielikuvia ja sävyeroja.	Oppilas osaa jonkin verran luokitella sanoja merkityksen ja muodon mukaan. Oppilas käyttää verbin persoonamuotoja omissa teksteissään epäjohdonmukaisesti tai puhekielisesti. Oppilaan sanavarasto on suppea ja hän erottaa harvoin tekstien sävyeroja.

kuvata, ohjata ja vaikuttaa.				
T7 Oppilas vertailee tietolähteitä ja harjoittelee sopivan lähteen käyttöä.	S2	Tiedonhankinta-taidot ja lähdekriittisyys	Oppilas vertailee tietolähteitä ja osaa valita sopivan tietolähteen.	Oppilas vertailee ja käyttää annettuja tietolähteitä ohjatusti.
T8 Oppilas harjoittelee oman lukukokemuksen jakamista käyttäen myös opittuja kirjallisuuskäsitteitä. Oppilas lukee ikätasolle sopivia erilaisia tekstilajeja sekä yksin että ryhmässä, myös kokonaisia teoksia.	S2	Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas lukee lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia, media- ja muita tekstejä ja jakaa lukukokemuksiaan pienessä ryhmässä.	Oppilas lukee jonkin verran lapsille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä.
Tekstien tuottaminen				
T9 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan tekstien pohjalta kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään kirjallisesti.	S3	Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan kirjallisesti monimuotoisten tekstien pohjalta.	Oppilas ilmaisee ohjatusti kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien pohjalta.
T10 Oppilas tuottaa erilaisia tekstilajeja, mm. kertovia ja kuvailevia. Oppilas harjoittelee käyttämään kappalejakoa omissa teksteissään. Oppilas kiinnittää huomiota sananvalintoihin	S3	Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa tuottaa kertovia ja kuvailevia tekstejä. Oppilas käyttää useimmiten kappalejakoa ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin omissa teksteissään.	Oppilas tuottaa ohjatusti kertovia ja kuvailevia tekstejä. Oppilas käyttää ohjatusti kappalejakoa omissa teksteissään.

omissa teksteissään.				
T11 Oppilas harjaantuu kirjoittamaan yleis- ja erisnimet oikein. Oppilas harjaantuu kirjoittamaan nominatiivialkuiset yhdyssanat oikein ja käyttämään yhdysmerkkiä. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan virkkeitä, jotka muodostuvat sekä pää- että sivulauseista. Oppilas varmentaa vuoropuhelun kirjoittamistaitoaan vuorosanaviivan avulla. Oppilas harjoittelee sujuvaa käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.	S3	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas osaa kirjoittaa yleis- ja erisnimet sekä nominatiivialkuiset yhdyssanat pääsääntöisesti oikein ja käyttää yhdysmerkkiä. Oppilas osaa kirjoittaa virkkeitä, jotka muodostuvat sekä pää- että sivulauseista. Oppilas osaa kirjoittaa vuoropuhelua vuorosanaviivan avulla. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin, ja hänen näppäintaitonsa riittävät itsenäisesti kirjoitetun tekstin tuottamiseen tietokoneella.	Oppilaalla on puutteita sanatasoisessa oikeinkirjoituksessa. Oppilas osaa kirjoittaa virkkeitä, jotka koostuvat päälauseista. Oppilaan käsin kirjoittaminen on työlästä. Oppilas tarvitsee tukea näppäintaidoissa.
T12 Oppilas tuottaa erilaisia tekstejä yksin ja yhdessä toisten kanssa. Oppilas toteuttaa tekstejä prosessina, joka pitää sisällään suunnittelun, kirjoittamisen ja viimeistelyn. Oppilas harjoittelee käyttämään tekstin suunnittelussa esim.	S3	Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas osaa tuottaa erilaisia tekstejä yksin ja yhdessä toisten kanssa ja toteuttaa tekstejä prosessina. Oppilas antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta omista ja muiden teksteistä. Oppilas osaa melko hyvin kirjoittaa lainatun tiedon omin sanoin.	Oppilas tarvitsee runsaasti ohjausta tuottaakseen erilaisia tekstejä yksin tai yhdessä toisten kanssa tai toteuttaakseen tekstejä prosessina. Palautteen antaminen ja vastaanottaminen omista ja muiden teksteistä on oppilaalle vaikeaa. Lainatun tiedon kirjoittaminen

ajatuskarttaa, suunnitteluruudukkoa tai tukisanalistaa. Oppilas harjoittelee antamaan ja vastaanottamaan vertaispalautetta omista ja muiden teksteistä. Oppilas harjoittelee ottamaan vastaanottajan ja tilanteen huomioon tuottaessaan tekstejään. Oppilas tuntee tekijänoikeudet ja harjoittelee niiden kunnioittamista omissa teksteissään.				omin sanoin on oppilaalle vaikeaa.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T13 Oppilas tutkii suomen kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan sekä pohtii sanojen merkityksiä.Oppilas harjoittelee käyttämään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuessaan kielestä.	S4	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista sekä pyrkii käyttämään oppimiaan kielitiedon käsitteitä.	Oppilas tekee satunnaisesti havaintoja kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista
T14 Oppilas osaa tehdä yksinkertaisen tiedonhaun verkkokirjastossa. Oppilas lukee ikätasolleen suunnattua	S4	Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisen tiedonhaun verkkokirjastossa. Oppilas lukee sovitut lastenkirjat, keskustelee ja jakaa	Oppilas lukee joitakin sovituista lastenkirjoista ja jakaa ohjatusti kokemuksiaan lukemastaan.

kotimaista ja käännettyä kirjallisuutta sekä tutustuu lasten ja nuorten klassikkokirjoihin. Oppilas pohtii omaa lukukokemustaan ohjatusti kysymysten avulla ja esim. lukupäiväkirjan avulla. Oppilas harjoittelee oman lukukokemuksen jakamista pienissä ryhmissä esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset ja draamaharjoitukset.			kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.	
T15 Oppilas tutustuu lapsille ja nuorille suunnattuun mediatarjontaan sekä paikalliseen kulttuuritarjontaan. Oppilas on tietoinen, että kulttuuri on osa ihmisen identiteettiä. Oppilas kykenee vertailemaan oman ja toisten kulttuurien eroja.	S4	Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osoittaa kiinnostusta lapsille ja nuorille suunnattua mediatarjontaa sekä paikallista kulttuuritarjontaa kohtaan. Oppilas tunnistaa monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta elinympäristössään.	Oppilas osoittaa vähäistä kiinnostusta lapsille ja nuorille suunnattua mediatarjontaa sekä paikallista kulttuuritarjontaa kohtaan. Oppilas tunnistaa jonkin verran monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta elinympäristössään.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas harjoittelee haastattelutaitoja. Oppilas harjoittelee väittelyä ja harjaantuu perustelemaan mielipiteitään vuorovaikutustilanteissa.	S1	Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas hallitsee haastattelutaitoja ja osaa perustella mielipiteitään tutuissa vuorovaikutustilanteissa.	Oppilaalle on vaikeaa ilmaista mielipiteitään ja perustella niitä tutuissa vuorovaikutustilanteissa.
T2 Oppilas toimii erilaisissa ryhmissä ja harjoittelee vuorovaikutustaitojaan erilaisissa viestintätilanteissa. Oppilas tarkastelee sanallisen ja sanattoman viestinnän eroja.	S1	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa toimia erilaisissa ryhmissä ja käyttää vuorovaikutustaitojaan erilaisissa vietintätilanteissa. Oppilas huomioi sanallisen ja sanattoman viestinnän eroja.	Oppilas tarvitsee ohjausta toimiessaan erilaisissa ryhmissä. Oppilas ymmärtää jonkin verran sanallisen ja sanattoman viestinnän eroja.
T3 Oppilas suunnittelee ja toteuttaa esityksen ryhmän kanssa. Oppilas osallistuu erilaisiin äänenkäyttö- ja draamaharjoituksiin ja -leikkeihin.	S1	Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä sekä osallistuu draamatoimintaan.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti ryhmäesityksiin sekä erilaisiin äänenkäyttö- ja draamaharjoituksiin ja -leikkeihin.
T4 Oppilas harjoittelee viestintää monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilaan kriittisyys viestijänä ja viestien	S1	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa rakentavaa palautetta muille.	Oppilaalla on vaikeuksia palautteen antamisessa ja vastaanottamisessa.

vastaanottajana kehittyy. Oppilas osaa antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta.				
Tekstien tulkitseminen				
T5 Oppilas lukee sujuvasti erilaisia tekstejä ja oppii käyttämään erilaisia lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot.	S2	Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot.	Oppilas lukee kohtalaisesti monimuotoisia tekstejä ja käyttää satunnaisesti tekstinymmärtämisen perusstrategioita.
T6 Oppilas harjaantuu sanojen luokittelemisessa merkityksen ja muodon mukaan. Oppilas tutkii verbien aikamuotoja ja tehtäviä lauseissa sekä harjoittelee aikamuotoja (preesens, imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti). Oppilas tutkii nominien taipumista sijamuodoissa ja ymmärtää sijamuotojen merkityksiä. Oppilas tarkastelee sanojen sävy- ja merkityseroja ja harjoittelee ymmärtämään lukemastaan kielikuvia ja	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas osaa luokitella sanoja merkityksen ja muodon mukaan. Oppilas tarkastelee sanojen sävy- ja merkityseroja ja ymmärtää lukemastaan kielikuvia ja sävyjä. Oppilas tunnistaa joitakin erilaisten tekstien tyypillisiä piirteitä.	Oppilas osaa jonkin verran luokitella sanoja merkityksen ja muodon mukaan. Oppilas havaitsee joitakin sanojen sävy- ja merkityseroja. Oppilas tunnistaa ohjatusti joitakin erilaisten tekstien tyypillisiä piirteitä.

sävyjä (mm. synonyymien sävyerot). Oppilas tunnistaa joitakin erilaisten tekstien tyypillisiä piirteitä.				
T7 Oppilas käyttää eri lähteitä ja harjoittelee arvioimaan lähteiden luotettavuutta.	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan eri lähteitä ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.	Oppilas käyttää ohjatusti tiedonhankinnassaan eri lähteitä ja arvioida tietolähteiden luotettavuutta.
T8 Oppilas osaa keskustella omasta lukukokemuksestaan käyttäen myös opittuja kirjallisuuskäsitteitä. Oppilas lukee ikätasolle sopivia erilaisia tekstilajeja sekä yksin että ryhmässä, myös kokonaisia teoksia. Oppilas osaa käyttää käsitteitä aihe ja kertoja (minä ja hän).	S2	Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas lukee lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä sekä yksin että ryhmässä, myös kokonaisia teoksia. Oppilas osaa keskustella omasta lukukokemuksestaan käyttäen myös opittuja kirjallisuuskäsitteitä.	Oppilas lukee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä sekä yksin että ryhmässä, myös kokonaisen teoksen. Oppilas osaa keskustella omasta lukukokemuksestaan ohjatusti.
Tekstien tuottaminen				
T9 Oppilas osaa ilmaista kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään kirjallisesti.	S3	Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään kirjallisesti.	Oppilas ilmaisee ohjatusti kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään kirjallisesti.
T10 Oppilas tuottaa erilaisia tekstilajeja, mm. ohjaavia tekstejä. Oppilas opettelee käyttämään	S3	Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillistä kieltä. Oppilas osaa käyttää kappalejakoa	Oppilas osaa jossain määrin ohjatusti käyttää kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillistä kieltä. Oppilaan sanavarasto on

kappalejakoa omissa teksteissään.			omissa teksteissään.	suppea. Oppilas käyttää satunnaisesti kappalejakoa omissa teksteissään.
T11 Oppilas varmentaa oikeinkirjoitustaan: iso ja pieni alkukirjain ja yhdyssanat. Oppilas kertaa lauseoppia: virke, lause, pää- ja sivulause, pilkku ja lopetusmerkki. Oppilas tutkii sivulauseita ja harjoittelee tunnistamaan sivulauseiden selkeät perustyypit. Oppilas osaa kirjoittaa vuoropuhelua vuorosanaviivan avulla. Oppilas tutustuu lauseenjäseniin predikaatti ja subjekti. Oppilaalle on muodostunut sujuva ja selkeä käsiala. Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.	S3	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas tuntee oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa. Oppilas tuntee käsitteet virke, lause, pää- ja sivulause, pilkku ja lopetusmerkki ja osaa käyttää niitä ohjatusti. Oppilas tunnistaa sivulauseiden selkeät perustyypit. Oppilas osaa kirjoittaa vuoropuhelua vuorosanaviivan avulla. Oppilaalle on muodostunut sujuva ja selkeä käsiala, ja hän kirjoittaa melko sujuvasti koneella.	Oppilas tuntee oikeinkirjoituksen perusasioita, mutta hänellä on puutteita oikeinkirjoituksessa. Oppilas tuntee käsitteet virke, lause, pää- ja sivulause, pilkku ja lopetusmerkki, mutta tarvitsee paljon ohjausta niiden käytössä. Vuoropuhelun kirjoittaminen vuorosanaviivan avulla on epävarmaa. Oppilaan käsin kirjoittaminen on työlästä tai koneella kirjoittaminen hidasta.
T12 Oppilas tuottaa erilaisia tekstejä yksin ja yhdessä toisten kanssa. Oppilas toteuttaa tekstejä prosessina, johon kuuluu suunnittelu,	S3	Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa jonkin verran arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaiheittain yksin ja muiden kanssa	Oppilas tarvitsee runsaasti ohjausta tuottaakseen erilaisia tekstejä yksin tai yhdessä toisten kanssa tai toteuttaakseen tekstejä prosessina. Palautteen

kirjoittaminen ja viimeistely. Oppilas osaa suunnitella tekstejään ja valita sopivan suunnittelutavan. Oppilas antaa ja ottaa vastaan rakentavaa palautetta. Oppilas harjoittelee omien tekstien muokkaamista palautteen avulla. Oppilas osaa ottaa tilanteen ja vastaanottajan huomioon erilaisia tekstejä tuottaessaan. Oppilas osaa noudattaa tekijänoikeuksia omien tekstien tuottamisessa ja merkitsee lähteet tekstiensä perään.			sekä antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun ja osaa kirjoittaa lainatun tiedon omin sanoin. Oppilas tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.	antaminen ja vastaanottaminen omista ja muiden teksteistä on oppilaalle vaikeaa. Oppilas osaa ohjatusti merkitä lähteet tekstin loppuun. Lainatun tiedon kirjoittaminen omin sanoin on oppilaalle vaikeaa. Oppilas tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T13 Oppilas tutkii suomen kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan sekä pohtii sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä.Oppilas harjoittelee käyttämään oikeita käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan kielestä.	S4	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja suomen kielen vaihtelusta tilanteen ja aiheen mukaan sekä sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksistä. Oppilas käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan kielestä.	Oppilas tekee satunnaisesti havaintoja suomen kielen vaihtelusta tilanteen ja aiheen mukaan sekä sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksistä. Oppilas käyttää satunnaisesti oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan kielestä.

T14 Oppilas tutustuu verkkokirjaston palveluihin ja kirjaston luokitusjärjestelmään. Oppilas lukee ikätasolleen suunnattua kotimaista ja käännettyä kirjallisuutta sekä tutustuu lasten ja nuorten klassikkokirjoihin. Oppilas keskustelee ja jakaa lukukokemuksiaan esim. draaman ja kirjoittamisen keinoin.	S4	Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas tietää verkkokirjaston palveluita ja kirjaston luokitusjärjestelmän. Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.	Oppilas lukee joitakin sovituista lapsille ja nuorille suunnatuista kirjoista ja jakaa jossain määrin kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.
T15 Oppilas on tietoinen lapsille ja nuorille suunnatusta mediatarjonnasta sekä paikallisesta kulttuuritarjonnasta. Oppilas tutustuu suomalaiseen kansanperinteeseen. Oppilas tutustuu eri maiden kieliin ja kulttuureihin. Oppilas vertailee Suomen kieltä ja kulttuuria muihin oppilaalle tuttuihin kieliin ja kulttuureihin. Oppilas osallistuu oman esityksen suunnitteluun ja toteuttamiseen.	S4	Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja oppilaalle tuttujen kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu oman esityksen suunnitteluun ja esittämiseen.	Oppilas osaa kuvailla joitakin yhtäläisyyksiä ja eroja oppilaalle tuttujen kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa jostakin itseään kiinnostavasta media- tai kulttuuritarjonnasta. Oppilas tarvitsee paljon ohjausta oman esityksen suunnittelussa ja esittämisessä.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointikriteerit 6.vuosiluokan päätteeksi löytyvät jokaisen tavoitteen alta vuosiluokilta 3 – 6 kohdasta Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi. Huomaa, että 6.vuosiluokan arviointikreerit on ilmoitettu jokaisessa tavoitteessa vuosiluokasta riippumatta.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas harjoittelee viestimistä erilaisissa viestintäympäristöissä.

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan mielipiteitään tutussa ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä taitoaan ilmaista mielipiteensä.

Arvioinnin kohde

Toiminta vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutuissa ja epämuodollisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan vastaamalla esitettyihin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä esittää mielipiteelleen joitakin perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja perustella niitä tilanteeseen sopivalla tavalla.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista sekä toisten kuuntelemista omassa luokassa. Harjoitellaan kohteliasta esittäytymistä ja tarkoituksenmukaista puhetapaa erilaisissa tilanteissa toisten tunteet huomioon ottaen. Harjoitellaan asioimista erilaisissa tutuissa tilanteissa. Harjoitellaan erilaisia ilmaisukeinoja ja äänenkäyttöä mm. leikkien ja draamaharjoitusten avulla. Harjoitellaan lukemaan eläytyen erilaisia tekstejä.

Opetellaan toimimaan erilaisissa ryhmissä. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin: katsekontakti, vuorottelu, kuunteleminen ja reagointi. Harjoitellaan edelleen keskittyvää, tarkkaa ja päättelevää kuuntelemista. Tarjotaan tilanteita harjoitella palautteen antamista ja vastaanottamista.

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee erilaisissa ryhmissä toimimista ja perusviestintätaitoja (katsekontakti, vuorottelu, kuunteleminen, reagointi).

Oppilas harjoittelee tarkoituksenmukaista puhetapaa toisten tunteet huomioon ottaen.

Oppilas edistyy keskittyvän, tarkan ja päättelevän kuuntelemisen taidoissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ryhmäviestintätilanteissa ja ottamaan muut ryhmän jäsenet huomioon.

Arvioinnin kohde

Ryhmäviestinnän taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää erilaisia kielellisiä keinoja osallistuessaan keskusteluun ryhmätilanteessa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä jonkin verran tilanteeseen sopivaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hyödyntää kielellisten keinojen lisäksi äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa ryhmätilanteissa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä ryhmätilanteeseen sopivaksi ja ottaa muut osallistujat huomioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa mukauttaa kielellisiä ja viestinnällisiä keinojaan tilanteeseen sopivalla tavalla. Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmässä ja ottaa muiden näkemykset huomioon keskustellessaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista sekä toisten kuuntelemista omassa luokassa. Harjoitellaan kohteliasta esittäytymistä ja tarkoituksenmukaista puhetapaa erilaisissa tilanteissa toisten tunteet huomioon ottaen. Harjoitellaan asioimista erilaisissa tutuissa tilanteissa. Harjoitellaan erilaisia ilmaisukeinoja ja äänenkäyttöä mm. leikkien ja draamaharjoitusten avulla. Harjoitellaan lukemaan eläytyen erilaisia tekstejä.

Opetellaan toimimaan erilaisissa ryhmissä. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin: katsekontakti, vuorottelu, kuunteleminen ja reagointi. Harjoitellaan edelleen keskittyvää, tarkkaa ja päättelevää kuuntelemista. Tarjotaan tilanteita harjoitella palautteen antamista ja vastaanottamista.

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee lukemaan eläytyen erilaisia tekstejä.

Oppilas osallistuu erilaisiin äänenkäyttö- ja draamaharjoituksiin ja -leikkeihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen ja yksinkertaisen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta apukysymysten avulla. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa käyttää joitakin kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista sekä toisten kuuntelemista omassa luokassa. Harjoitellaan kohteliasta esittäytymistä ja tarkoituksenmukaista puhetapaa erilaisissa tilanteissa toisten tunteet huomioon ottaen. Harjoitellaan asioimista erilaisissa tutuissa tilanteissa. Harjoitellaan erilaisia ilmaisukeinoja ja äänenkäyttöä mm. leikkien ja draamaharjoitusten avulla. Harjoitellaan lukemaan eläytyen erilaisia tekstejä.

Opetellaan toimimaan erilaisissa ryhmissä. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin: katsekontakti, vuorottelu, kuunteleminen ja reagointi. Harjoitellaan edelleen keskittyvää, tarkkaa ja päättelevää kuuntelemista. Tarjotaan tilanteita harjoitella palautteen antamista ja vastaanottamista.

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu erilaisiin viestintävälineisiin.

Oppilas harjoittelee palautteen antamista ja vastaanottamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutaman vahvuutensa ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan viestijänä. Oppilas osaa ottaa vastaan palautetta ja antaa niukkaa palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida omia viestintätaitojaan. Oppilas osaa ottaa vastaan ja hyödyntää palautetta omasta toiminnastaan sekä antaa monipuolista palautetta.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista sekä toisten kuuntelemista omassa luokassa. Harjoitellaan kohteliasta esittäytymistä ja tarkoituksenmukaista puhetapaa erilaisissa tilanteissa toisten tunteet huomioon ottaen. Harjoitellaan asioimista erilaisissa tutuissa tilanteissa. Harjoitellaan erilaisia ilmaisukeinoja ja äänenkäyttöä mm. leikkien ja draamaharjoitusten avulla. Harjoitellaan lukemaan eläytyen erilaisia tekstejä.

Opetellaan toimimaan erilaisissa ryhmissä. Kiinnitetään huomiota perusviestintätaitoihin: katsekontakti, vuorottelu, kuunteleminen ja reagointi. Harjoitellaan edelleen keskittyvää, tarkkaa ja päättelevää kuuntelemista. Tarjotaan tilanteita harjoitella palautteen antamista ja vastaanottamista.

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee sujuvaa lukemista erilaisten tekstien avulla ja tutustuu erilaisiin lukustrategioihin.

Oppilas harjoittelee arvioimaan lukutaitoaan ja luetun ymmärtämistään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa lukemistaan ja oppii käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon kehit-tyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä hitaasti. Oppilas osaa ohjatusti käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä melko sujuvasti. Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa tarkkailla omaa lukemistaan ja kuvata itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa lukea ikätasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tavallisimpia tekstinymmärtämisen perusstrategioita. Oppilas osaa tarkkailla ja arvioida itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa lukea monenlaisia ikä-tasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien sekä kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista. Tutustutaan erilaisiin lukustrategioihin. Harjoitellaan tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukutaitoa ja luetunymmärtämistä. Opetellaan päättelemään ja selittämään käsitteiden merkityksiä asiayhteydessä. Harjoitellaan lukemaan kuvia eri yhteyksissä.

Tutkitaan tekstien avulla sanojen muotoja ja merkitystä. Harjoitellaan tunnistamaan sanaluokista verbit, substantiivit ja adjektiivit. Harjoitellaan verbien taipumista persoonamuodoissa sekä adjektiivien vertailumuotoja. Harjoitellaan tulkitsemaan kieltä synonyymien ja vastakohtien avulla sekä kartutetaan sanavarastoa. Tarkastellaan erilaisia kertovia ja ohjaavia tekstejä. Luetaan sekä yksin että ryhmässä runsaasti ikätasolle sopivia eri tekstilajien tekstejä, esim. tietoteksti, uutinen, kertomus, satu, runo, sarjakuva, viesti, mainos.

Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Harjoitellaan keskustelemaan luetusta ja jakamaan lukukokemuksia pienessä ryhmässä. Käytetään keskustelussa käsitteitä pää- ja sivuhenkilö, tapahtumapaikka ja juoni. Harjoitellaan tiedonhakua erilaisista lähteistä esim. tietokirjasta. Käytetään tiedonhankinnassa apuna aakkostamista, sisällysluetteloa ja hakemistoa.

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tutkii tekstien avulla sanojen muotoja ja merkityksiä.

Oppilas harjoittelee käyttämään ja tulkitsemaan kieltä synonyymien ja vastakohtien avulla.

Oppilas kartuttaa sanavarastoaan.

Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia piirteitä (esim. kertova ja ohjaava teksti).

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Tekstien erittely ja ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa jotakin tekstin sisällöstä apukysymysten avulla. Oppilas osaa tunnistaa teksteistä itselleen uusia sanoja ja käsitteitä. Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti joitakin yksinkertaisille tekstilajeille tyypillisiä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasioita ja nimetä ohjatusti tekstin jonkin tavoitteen. Oppilas osaa ohjatusti päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien joistakin kielellisistä ja visuaalisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita. Oppilas osaa päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa kuvata ohjatusti tavallisimpien kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien keskeisiä kielellisiä, visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien sekä kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista. Tutustutaan erilaisiin lukustrategioihin. Harjoitellaan tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukutaitoa ja luetunymmärtämistä. Opetellaan päättelemään ja selittämään käsitteiden merkityksiä asiayhteydessä. Harjoitellaan lukemaan kuvia eri yhteyksissä.

Tutkitaan tekstien avulla sanojen muotoja ja merkitystä. Harjoitellaan tunnistamaan sanaluokista verbit, substantiivit ja adjektiivit. Harjoitellaan verbien taipumista persoonamuodoissa sekä adjektiivien vertailumuotoja. Harjoitellaan tulkitsemaan kieltä synonyymien ja vastakohtien avulla

sekä kartutetaan sanavarastoa. Tarkastellaan erilaisia kertovia ja ohjaavia tekstejä. Luetaan sekä yksin että ryhmässä runsaasti ikätasolle sopivia eri tekstilajien tekstejä, esim. tietoteksti, uutinen, kertomus, satu, runo, sarjakuva, viesti, mainos.

Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Harjoitellaan keskustelemaan luetusta ja jakamaan lukukokemuksia pienessä ryhmässä. Käytetään keskustelussa käsitteitä pää- ja sivuhenkilö, tapahtumapaikka ja juoni. Harjoitellaan tiedonhakua erilaisista lähteistä esim. tietokirjasta. Käytetään tiedonhankinnassa apuna aakkostamista, sisällysluetteloa ja hakemistoa.

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee tiedon hankintaa erilaisista lähteistä.

Oppilas harjoittelee aakkostamisen hyödyntämistä tiedonhankinnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan tietoa, käyttämään monipuolisia tiedonlähteitä ja arvioimaan tiedon luotettavuutta.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä ohjatusti yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää lähteenä eri tekstiympäristöjä sekä hakea ohjatusti tietoa niistä. Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja käyttämiensä lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia lähteitä sekä hakea tietoa niistä. Oppilas osaa nimetä joitakin lähteiden luotettavuuteen liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia lähteitä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia

piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien sekä kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista. Tutustutaan erilaisiin lukustrategioihin. Harjoitellaan tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukutaitoa ja luetunymmärtämistä. Opetellaan päättelemään ja selittämään käsitteiden merkityksiä asiayhteydessä. Harjoitellaan lukemaan kuvia eri yhteyksissä.

Tutkitaan tekstien avulla sanojen muotoja ja merkitystä. Harjoitellaan tunnistamaan sanaluokista verbit, substantiivit ja adjektiivit. Harjoitellaan verbien taipumista persoonamuodoissa sekä adjektiivien vertailumuotoja. Harjoitellaan tulkitsemaan kieltä synonyymien ja vastakohtien avulla sekä kartutetaan sanavarastoa. Tarkastellaan erilaisia kertovia ja ohjaavia tekstejä. Luetaan sekä yksin että ryhmässä runsaasti ikätasolle sopivia eri tekstilajien tekstejä, esim. tietoteksti, uutinen, kertomus, satu, runo, sarjakuva, viesti, mainos.

Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Harjoitellaan keskustelemaan luetusta ja jakamaan lukukokemuksia pienessä ryhmässä. Käytetään keskustelussa käsitteitä pää- ja sivuhenkilö, tapahtumapaikka ja juoni. Harjoitellaan tiedonhakua erilaisista lähteistä esim. tietokirjasta. Käytetään tiedonhankinnassa apuna aakkostamista, sisällysluetteloa ja hakemistoa.

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee oman lukukokemuksen jakamista pienessä ryhmässä.

Oppilas lukee ikätasolle sopivia erilaisia tekstilajeja sekä yksin että ryhmässä, myös kokonaisia teoksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää kirjallisuudentuntemustaan ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta sekä media- ja muita tekstejä kohtaan sekä oppii jakamaan lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen. Oppilas osaa apukysymysten avulla kertoa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisten tekstien piirteitä käyttämällä käsitteitä juoni ja henkilö. Oppilas osaa kuvata pintapuolisesti luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä käsitteitä juoni, henkilö, kertoja sekä tapahtumapaikka ja -aika. Oppilas osaa kuvata luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä tarkoituksenmukaisia käsitteitä. Oppilas osaa kuvata monipuolisesti ja pohtia luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien sekä kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista. Tutustutaan erilaisiin lukustrategioihin. Harjoitellaan tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukutaitoa ja luetunymmärtämistä. Opetellaan päättelemään ja selittämään käsitteiden merkityksiä asiayhteydessä. Harjoitellaan lukemaan kuvia eri yhteyksissä.

Tutkitaan tekstien avulla sanojen muotoja ja merkitystä. Harjoitellaan tunnistamaan sanaluokista verbit, substantiivit ja adjektiivit. Harjoitellaan verbien taipumista persoonamuodoissa sekä adjektiivien vertailumuotoja. Harjoitellaan tulkitsemaan kieltä synonyymien ja vastakohtien avulla sekä kartutetaan sanavarastoa. Tarkastellaan erilaisia kertovia ja ohjaavia tekstejä. Luetaan sekä yksin että ryhmässä runsaasti ikätasolle sopivia eri tekstilajien tekstejä, esim. tietoteksti, uutinen, kertomus, satu, runo, sarjakuva, viesti, mainos.

Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Harjoitellaan keskustelemaan luetusta ja jakamaan lukukokemuksia pienessä ryhmässä. Käytetään keskustelussa käsitteitä pää- ja sivuhenkilö, tapahtumapaikka ja juoni.

Harjoitellaan tiedonhakua erilaisista lähteistä esim. tietokirjasta. Käytetään tiedonhankinnassa apuna aakkostamista, sisällysluetteloa ja hakemistoa.

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan tekstien pohjalta kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään kirjallisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistaa myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.

Arvioinnin kohde

Kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden ilmaiseminen sekä tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla tekstejä, joissa hän ilmaisee ajatuksiaan, kokemuksiaan tai mielipiteitään. Oppilas osaa ohjatusti nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa tekstejä, joissa hän ilmaisee kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ymmärrettävästi. Oppilas osaa kuvata itseään tekstin tuottajana ja nimetä jonkin vahvuuden ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa ajatuksiaan, kokemuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa monipuolisesti ja sujuvasti kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa arvioida realistisesti itseään tekstin tuottajana.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle

ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. satu, kertomus, kuvaus ja runo) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, esittely ja uutinen) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Opetellaan laatimaan omalle tekstille otsikko. Harjoitellaan liittämään tekstiin myös kuvaa. Laajennetaan sanavarastoa erilaisten sanastoharjoitusten avulla ja lukemalla erilaisia tekstejä. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin.

Harjoitellaan kirjoittamaan prototyyppisiä nominatiivialkuisia yhdyssanoja sekä yleis- ja erisnimien oikeinkirjoitusta. Harjoitellaan omissa teksteissä ison alkukirjaimen ja lopetusmerkkien käyttöä virkkeissä. Opetellaan kirjoittamaan luettelo. Harjoitellaan vuoropuhelun kirjoittamista vuorosanaviivan avulla. Harjoitellaan oman tekstin tarkistamista edellä mainittujen taitojen osalta. Harjoitellaan sujuvaa käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.

Harjoitellaan kirjoittamista prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Käytetään apuna erilaisia suunnittelu- ja muistiinpanotekniikoita tekstien laadinnassa esim. ajatuskarttaa. Harjoitellaan saamaan ja antamaan vertaispalautetta omista ja muiden teksteistä. Harjoitellaan ottamaan vastaanottaja huomioon omien tekstien tuottamisessa. Opetellaan tiedostamaan tekijänoikeuksia.

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee tuottamaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä kertomuksia.

Oppilas osaa laatia omalle tekstilleen otsikon.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla yksinkertaisia kertovia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjatusti kertovia, kuvaavia ja ohjaavia tekstejä sekä käyttää joitakin niille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti kertoville, kuvaaville, oh-jaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. satu, kertomus, kuvaus ja runo) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, esittely ja uutinen) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Opetellaan laatimaan omalle tekstille otsikko. Harjoitellaan liittämään tekstiin myös kuvaa. Laajennetaan sanavarastoa erilaisten sanastoharjoitusten avulla ja lukemalla erilaisia tekstejä. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin.

Harjoitellaan kirjoittamaan prototyyppisiä nominatiivialkuisia yhdyssanoja sekä yleis- ja erisnimien oikeinkirjoitusta. Harjoitellaan omissa teksteissä ison alkukirjaimen ja lopetusmerkkien käyttöä virkkeissä. Opetellaan kirjoittamaan luettelo. Harjoitellaan vuoropuhelun kirjoittamista vuorosanaviivan avulla. Harjoitellaan oman tekstin tarkistamista edellä mainittujen taitojen osalta. Harjoitellaan sujuvaa käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.

Harjoitellaan kirjoittamista prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Käytetään apuna erilaisia suunnittelu- ja muistiinpanotekniikoita tekstien laadinnassa esim. ajatuskarttaa. Harjoitellaan saamaan ja antamaan vertaispalautetta omista ja muiden teksteistä. Harjoitellaan ottamaan vastaanottaja huomioon omien tekstien tuottamisessa. Opetellaan tiedostamaan tekijänoikeuksia.

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee yleis- ja erisnimien oikeinkirjoitusta.

Oppilas harjoittelee kirjoittamaan prototyyppisiä nominatiivialkuisia yhdyssanoja.

Oppilas harjoittelee virkkeiden ison alkukirjaimen ja lopetusmerkkien käyttöä omissa teksteissään.

Oppilas harjoittelee vuoropuhelun kirjoittamista vuorosanaviivan avulla.

Oppilas harjoittelee sujuvaa käsikirjoittamista ja näppäintaitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja sekä vahvistaa kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.

Arvioinnin kohde

Kirjoitustaidon kehittyminen ja kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kirjoittaa käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen lyhyitä yhtenäisiä tekstejä, joista saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä käyttää satunnaisesti virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Ilmaisussa on paljon puheenvaraisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä melko sujuvasti sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida tekstinsä, muotoilla virkkeitä ja käyttää muutamia erilaisia lauserakenteita sekä noudattaa joitakin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä sujuvasti sekä käsin että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida ja jaksottaa tekstinsä sekä hallitsee keskeiset kirjoitetun yleiskielen käytänteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin sekä tuottaa tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa otsikoida ja jaksottaa tekstinsä tarkoituksenmukaisella tavalla ja hallitsee kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. satu, kertomus, kuvaus ja runo) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, esittely ja uutinen) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Opetellaan laatimaan omalle tekstille otsikko. Harjoitellaan liittämään tekstiin myös kuvaa. Laajennetaan sanavarastoa erilaisten sanastoharjoitusten avulla ja lukemalla erilaisia tekstejä. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin.

Harjoitellaan kirjoittamaan prototyyppisiä nominatiivialkuisia yhdyssanoja sekä yleis- ja erisnimien oikeinkirjoitusta. Harjoitellaan omissa teksteissä ison alkukirjaimen ja lopetusmerkkien käyttöä virkkeissä. Opetellaan kirjoittamaan luettelo. Harjoitellaan vuoropuhelun kirjoittamista vuorosanaviivan avulla. Harjoitellaan oman tekstin tarkistamista edellä mainittujen taitojen osalta. Harjoitellaan sujuvaa käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.

Harjoitellaan kirjoittamista prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Käytetään apuna erilaisia suunnittelu- ja muistiinpanotekniikoita tekstien laadinnassa esim. ajatuskarttaa. Harjoitellaan saamaan ja antamaan vertaispalautetta omista ja muiden teksteistä. Harjoitellaan ottamaan vastaanottaja huomioon omien tekstien tuottamisessa. Opetellaan tiedostamaan tekijänoikeuksia.

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas tuottaa erilaisia tekstejä yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Oppilas ymmärtää kirjoittamisen prosessina, johon kuuluu suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely.

Oppilas käyttää tekstien suunnittelussa apunaan jotakin tekstin suunnittelutapaa, esim. ajatuskarttaa.

Oppilas harjoittelee antamaan ja vastaanottamaan palautetta omista ja muiden teksteistä.

Oppilas harjoittelee ottamaan vastaanottajan huomioon tuottaessaan omia tekstejään.

Oppilas tiedostaa tekijänoikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tekstin tuottamisen prosessejaan ja taitoaan tuottaa tekstiä yhdessä, arvioida omia ja muiden tekstejä ja ottaa vastaan palautetta omista teksteistä. Hän oppii toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Arvioinnin kohde

Tekstin tuottamisen prosessin hallinta ja eettinen viestintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa tehdä joitakin pintatason havaintoja omasta tekstistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja omasta tekstistään. Hän osaa antaa niukkaa palautetta toisten teksteistä. Oppilas osaa käyttää mekaanisesti lähteitä. Oppilas noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti muokata tekstiään palautteen pohjalta. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään sekä antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä. Oppilas osaa ohjatusti käyttää lähteitä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata tekstinsä rakennetta ja kieltä. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään ja vastaanottaa palautetta sekä antaa rakentavaa palautetta muiden teksteistä. Oppilas osaa käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
2834

Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. satu, kertomus, kuvaus ja runo) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, esittely ja uutinen) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Opetellaan laatimaan omalle tekstille otsikko. Harjoitellaan liittämään tekstiin myös kuvaa. Laajennetaan sanavarastoa erilaisten sanastoharjoitusten avulla ja lukemalla erilaisia tekstejä. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin.

Harjoitellaan kirjoittamaan prototyyppisiä nominatiivialkuisia yhdyssanoja sekä yleis- ja erisnimien oikeinkirjoitusta. Harjoitellaan omissa teksteissä ison alkukirjaimen ja lopetusmerkkien käyttöä virkkeissä. Opetellaan kirjoittamaan luettelo. Harjoitellaan vuoropuhelun kirjoittamista vuorosanaviivan avulla. Harjoitellaan oman tekstin tarkistamista edellä mainittujen taitojen osalta. Harjoitellaan sujuvaa käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.

Harjoitellaan kirjoittamista prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Käytetään apuna erilaisia suunnittelu- ja muistiinpanotekniikoita tekstien laadinnassa esim. ajatuskarttaa. Harjoitellaan saamaan ja antamaan vertaispalautetta omista ja muiden teksteistä. Harjoitellaan ottamaan vastaanottaja huomioon omien tekstien tuottamisessa. Opetellaan tiedostamaan tekijänoikeuksia.

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas tutkii suomen kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan.Oppilas harjoittelee käyttämään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuessaan kielestä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan, tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja sekä käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan. Hän oppii ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.

Arvioinnin kohde

Kielen tarkastelun kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä satunnaisia havaintoja joistakin kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä joitakin kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja erilaisista kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä useita kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista eri tilanteissa. Oppilas osaa kuvailla sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista suhteessa kielenkäyttötilanteen tavoitteeseen. Oppilas osaa kuvailla monipuolisesti sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan. Käytetään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuttaessa kielestä.

Tutustutaan paikalliseen kirjastoon ja sen palveluihin ja tehdään paikallista yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan. Kannustetaan oppilasta lukemaan monipuolista, ikätasolle suunnattua kirjallisuutta, sekä yhteisteoksia että oppilaan omavalintaisia kirjoja. Ohjataan oppilasta pohtimaan lukukokemustaan kysymysten avulla ja esim. lukupäiväkirjan avulla. Harjoitellaan lukukokemuksen jakamista pienissä ryhmissä, esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset ja draamaharjoitukset.

Tutustutaan uuteen ja vanhaan lastenperinteeseen, esim. leikit, lorut ja laulut. Kerrotaan lapsille ja nuorille suunnatusta mediatarjonnasta sekä paikallisesta kulttuuritarjonnasta sekä tutustutaan niihin mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Tutustutaan muihin kieliin ja kulttuureihin. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oman koulun monikulttuurisuutta. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa omaa kulttuuria ja tehdä pieniä esityksiä, esim. yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa.

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas tutustuu paikalliseen kirjastoon ja sen palveluihin.

Oppilas lukee ikätasolleen suunnattua kirjallisuutta.

Oppilas pohtii omaa lukukokemustaan ohjatusti kysymysten avulla ja esim. lukupäiväkirjan avulla.

Oppilas harjoittelee oman lukukokemuksen jakamista pienissä ryhmissä esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset ja draamaharjoitukset.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa tekstivalikoimaansa ja lukee lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä oppii käyttämään kirjastoa.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja tekstivalikoiman laajentaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas on lukenut jonkin lyhyen kaunokirjallisen teoksen ja ikäkaudelleen sopivan tietokirjan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas on lukenut osan sovituista kaunokirjallisista ja tietoteoksista. Oppilas pitäytyy itselleen tutuissa tekstilajeissa. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on lukenut sovitut kaunokirjalliset ja tietoteokset. Oppilas osaa valita luettavakseen erilaisia ikäkaudelleen sopivia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita luettavakseen myös itselleen uudenlaisia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja monipuolisesti.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä

ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan. Käytetään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuttaessa kielestä.

Tutustutaan paikalliseen kirjastoon ja sen palveluihin ja tehdään paikallista yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan. Kannustetaan oppilasta lukemaan monipuolista, ikätasolle suunnattua kirjallisuutta, sekä yhteisteoksia että oppilaan omavalintaisia kirjoja. Ohjataan oppilasta pohtimaan lukukokemustaan kysymysten avulla ja esim. lukupäiväkirjan avulla. Harjoitellaan lukukokemuksen jakamista pienissä ryhmissä, esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset ja draamaharjoitukset.

Tutustutaan uuteen ja vanhaan lastenperinteeseen, esim. leikit, lorut ja laulut. Kerrotaan lapsille ja nuorille suunnatusta mediatarjonnasta sekä paikallisesta kulttuuritarjonnasta sekä tutustutaan niihin mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Tutustutaan muihin kieliin ja kulttuureihin. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oman koulun monikulttuurisuutta. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa omaa kulttuuria ja tehdä pieniä esityksiä, esim. yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa.

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas tutustuu uuteen ja vanhaan lastenperinteeseen esim. leikit, lorut ja laulut.

Oppilas tutustuu lapsille ja nuorille suunnattuun mediatarjontaan sekä paikalliseen kulttuuritarjontaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään, arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä käyttämään mediaa ja kulttuuripalveluja.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti nimetä joitakin kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa median ja kulttuuripalvelujen käytöstään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä useita kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata itseään kiinnostavaa media- ja kulttuuritarjontaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti vertailla kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata median ja kulttuurin roolia arjessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa pohtia media- ja kulttuuritarjonnan merkitystä omaa kokemustaan laajemmin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan. Käytetään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuttaessa kielestä.

Tutustutaan paikalliseen kirjastoon ja sen palveluihin ja tehdään paikallista yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan. Kannustetaan oppilasta lukemaan monipuolista, ikätasolle suunnattua kirjallisuutta, sekä yhteisteoksia että oppilaan omavalintaisia kirjoja. Ohjataan oppilasta pohtimaan lukukokemustaan kysymysten avulla ja esim. lukupäiväkirjan avulla. Harjoitellaan lukukokemuksen jakamista pienissä ryhmissä, esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset ja draamaharjoitukset.

Tutustutaan uuteen ja vanhaan lastenperinteeseen, esim. leikit, lorut ja laulut. Kerrotaan lapsille ja nuorille suunnatusta mediatarjonnasta sekä paikallisesta kulttuuritarjonnasta sekä tutustutaan niihin mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Tutustutaan muihin kieliin ja kulttuureihin. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oman koulun monikulttuurisuutta. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa omaa kulttuuria ja tehdä pieniä esityksiä, esim. yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osaa asioida erilaisissa tilanteissa asianmukaisesti.

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan mielipiteensä vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä taitoaan ilmaista mielipiteensä.

Arvioinnin kohde

Toiminta vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutuissa ja epämuodollisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan vastaamalla esitettyihin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä esittää mielipiteelleen joitakin perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja perustella niitä tilanteeseen sopivalla tavalla.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjaannutetaan keskustelutaitoja sekä vahvistetaan ja monipuolistetaan ilmaisukeinoja kuuntelemalla ja osallistumalla aktiivisesti erilaisissa viestintätilanteissa. Opetellaan asioimaan erilaisissa tilanteissa asianmukaisesti. Oppilaan kielenkäyttötaito kehittyy tarkoituksenmukaiseksi erilaisissa viestintätilanteissa ja rooli viestijänä vahvistuu.

Rohkaistaan oppilasta harjoittelemaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista vuorovaikutustilanteissa. Harjaannutetaan ja monipuolistetaan oppilaan ilmaisutaitoa leikkien, äänenkäyttö- ja draamaharjoitusten avulla. Harjoitellaan esiintymistä sekä yksin että ryhmässä ja rohkaistaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Ohjataan oppilasta ymmärtämään palautteen antamisen merkitys ja harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Harjoitellaan toimimista erilaisissa ryhmissä ja arvioimaan omaa toimintaan ryhmän jäsenenä. Pari- ja ryhmätöiden perustana on dialogisuus, jossa keskeistä on toisen kuunteleminen, puheeseen liittyminen ja erilaisten näkökulmien kunnioittaminen. Harjoitellaan omien työskentelytaitojen (ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäinen työskentely) arviointia sekä kannustavaa vertaisarviointia.

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee perusviestintätaitoja (katsekontakti, vuorottelu, kuunteleminen, reagointi).

Oppilas osaa toimia erilaisissa ryhmissä ja arvioi omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä.

Oppilas kehittää kielenkäyttötaitoaan erilaisissa viestintätilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ryhmäviestintätilanteissa ja ottamaan muut ryhmän jäsenet huomioon.

Arvioinnin kohde

Ryhmäviestinnän taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää erilaisia kielellisiä keinoja osallistuessaan keskusteluun ryhmätilanteessa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä jonkin verran tilanteeseen sopivaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hyödyntää kielellisten keinojen lisäksi äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa ryhmätilanteissa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä ryhmätilanteeseen sopivaksi ja ottaa muut osallistujat huomioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa mukauttaa kielellisiä ja viestinnällisiä keinojaan tilanteeseen sopivalla tavalla. Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmässä ja ottaa muiden näkemykset huomioon keskustellessaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjaannutetaan keskustelutaitoja sekä vahvistetaan ja monipuolistetaan ilmaisukeinoja kuuntelemalla ja osallistumalla aktiivisesti erilaisissa viestintätilanteissa. Opetellaan asioimaan erilaisissa tilanteissa asianmukaisesti. Oppilaan kielenkäyttötaito kehittyy tarkoituksenmukaiseksi erilaisissa viestintätilanteissa ja rooli viestijänä vahvistuu.

Rohkaistaan oppilasta harjoittelemaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista vuorovaikutustilanteissa. Harjaannutetaan ja monipuolistetaan oppilaan ilmaisutaitoa leikkien, äänenkäyttö- ja draamaharjoitusten avulla. Harjoitellaan esiintymistä sekä yksin että ryhmässä ja rohkaistaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Ohjataan oppilasta ymmärtämään palautteen antamisen merkitys ja harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Harjoitellaan toimimista erilaisissa ryhmissä ja arvioimaan omaa toimintaan ryhmän jäsenenä. Pari- ja ryhmätöiden perustana on dialogisuus, jossa keskeistä on toisen kuunteleminen, puheeseen liittyminen ja erilaisten näkökulmien kunnioittaminen. Harjoitellaan omien työskentelytaitojen (ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäinen työskentely) arviointia sekä kannustavaa vertaisarviointia.

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rohkaistuu toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Oppilas harjoittelee esiintymistä yksin ja ryhmässä.

Oppilas osallistuu erilaisiin äänenkäyttö- ja draamaharjoituksiin ja -leikkeihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen ja yksinkertaisen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta apukysymysten avulla. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa käyttää joitakin kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjaannutetaan keskustelutaitoja sekä vahvistetaan ja monipuolistetaan ilmaisukeinoja kuuntelemalla ja osallistumalla aktiivisesti erilaisissa viestintätilanteissa. Opetellaan asioimaan erilaisissa tilanteissa asianmukaisesti. Oppilaan kielenkäyttötaito kehittyy tarkoituksenmukaiseksi erilaisissa viestintätilanteissa ja rooli viestijänä vahvistuu.

Rohkaistaan oppilasta harjoittelemaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista vuorovaikutustilanteissa. Harjaannutetaan ja monipuolistetaan oppilaan ilmaisutaitoa leikkien, äänenkäyttö- ja draamaharjoitusten avulla. Harjoitellaan esiintymistä sekä yksin että ryhmässä ja rohkaistaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Ohjataan oppilasta ymmärtämään palautteen antamisen merkitys ja harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Harjoitellaan toimimista erilaisissa ryhmissä ja arvioimaan omaa toimintaan ryhmän jäsenenä. Pari- ja ryhmätöiden perustana on dialogisuus, jossa keskeistä on toisen kuunteleminen, puheeseen liittyminen ja erilaisten näkökulmien kunnioittaminen. Harjoitellaan omien työskentelytaitojen (ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäinen työskentely) arviointia sekä kannustavaa vertaisarviointia.

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas kehittää omaa kykyään toimia viestijänä vuorovaikutustilanteessa.

Oppilas ymmärtää palautteen antamisen merkityksen ja harjoittelee rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutaman vahvuutensa ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan viestijänä. Oppilas osaa ottaa vastaan palautetta ja antaa niukkaa palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida omia viestintätaitojaan. Oppilas osaa ottaa vastaan ja hyödyntää palautetta omasta toiminnastaan sekä antaa monipuolista palautetta.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjaannutetaan keskustelutaitoja sekä vahvistetaan ja monipuolistetaan ilmaisukeinoja kuuntelemalla ja osallistumalla aktiivisesti erilaisissa viestintätilanteissa. Opetellaan asioimaan erilaisissa tilanteissa asianmukaisesti. Oppilaan kielenkäyttötaito kehittyy tarkoituksenmukaiseksi erilaisissa viestintätilanteissa ja rooli viestijänä vahvistuu.

Rohkaistaan oppilasta harjoittelemaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista vuorovaikutustilanteissa. Harjaannutetaan ja monipuolistetaan oppilaan ilmaisutaitoa leikkien, äänenkäyttö- ja draamaharjoitusten avulla. Harjoitellaan esiintymistä sekä yksin että ryhmässä ja rohkaistaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Ohjataan oppilasta ymmärtämään palautteen antamisen merkitys ja harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Harjoitellaan toimimista erilaisissa ryhmissä ja arvioimaan omaa toimintaan ryhmän jäsenenä. Pari- ja ryhmätöiden perustana on dialogisuus, jossa keskeistä on toisen kuunteleminen, puheeseen liittyminen ja erilaisten näkökulmien kunnioittaminen. Harjoitellaan omien työskentelytaitojen (ryhmä-, pari-, projekti- ja itsenäinen työskentely) arviointia sekä kannustavaa vertaisarviointia.

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas lukee erilaisia tekstejä ja harjoittelee erilaisia lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa lukemistaan ja oppii käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon kehit-tyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä hitaasti. Oppilas osaa ohjatusti käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä melko sujuvasti. Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa tarkkailla omaa lukemistaan ja kuvata itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa lukea ikätasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tavallisimpia tekstinymmärtämisen perusstrategioita. Oppilas osaa tarkkailla ja arvioida itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa lukea monenlaisia ikä-tasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tietotekstin ymmärtämistä apukysymysten avulla. Kehitetään lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot. Harjoitellaan uusien käsitteiden selittämistä ja määrittelemistä.

Kartutetaan kuvan lukemisen taitoja.

Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.

Luokitellaan tekstien avulla sanoja merkityksen ja muodon mukaan nomineihin, verbeihin ja taipumattomiin sanoihin. Opitaan, että nominit jaetaan substantiiveihin, adjektiiveihin, numeraaleihin ja pronomineihin, sekä tutkitaan niiden taivutusta. Harjoitellaan verbin persoonamuotojen käyttöä sekä ilmaisemaan verbin avulla mennyttä ja nykyaikaa. Harjoitellaan substantiivin taivutusta ja omistusmuotoja. Tutkitaan adjektiivien taivutusta ja vertailumuotoja. Kiinnitetään huomiota kielikuviin ja sanojen sävyeroihin. Laajennetaan sanavarastoa ja käytetään synonyymeja ja vastakohtia.

Harjoitellaan tiedonhakua tietokirjoista ja internetistä. Käytetään tiedonhankinnassa apuna aakkostamista, sisällysluetteloa ja hakemistoa sekä opetellaan käyttämään hakukoneita. Opitaan tunnistamaan ja vertailemaan erilaisia tietolähteitä. Opitaan myös, että tekijällä on oikeus tuotoksiinsa. Harjoitellaan mediakriittisyyttä mm. vertailemalla eri tietolähteitä.

Luetaan ikätasolle sopivia erilaisia tekstilajeja sekä yksin että ryhmässä ja harjoitellaan oman lukukokemuksen jakamista. Oppilas osaa käyttää käsitteitä pää- ja sivuhenkilö, tapahtumapaikka, tapahtuma-aika ja juoni. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia.

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee sanojen luokittelua merkityksen ja muodon mukaan (sanaluokat).

Oppilas harjaantuu verbien persoonamuotojen käyttämisessä.

Oppilas harjoittelee ymmärtämään lukemastaan kielikuvia ja sävyjä (mm. synonyymien sävyerot).

Oppilas ymmärtää, että erilaisten tekstien avulla voi kertoa, kuvata, ohjata ja vaikuttaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Tekstien erittely ja ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa jotakin tekstin sisällöstä apukysymysten avulla. Oppilas osaa tunnistaa teksteistä itselleen uusia sanoja ja käsitteitä. Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti joitakin yksinkertaisille tekstilajeille tyypillisiä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasioita ja nimetä ohjatusti tekstin jonkin tavoitteen. Oppilas osaa ohjatusti päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien joistakin kielellisistä ja visuaalisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita. Oppilas osaa päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa kuvata ohjatusti tavallisimpien kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien keskeisiä kielellisiä, visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tietotekstin ymmärtämistä apukysymysten avulla. Kehitetään lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot. Harjoitellaan uusien käsitteiden selittämistä ja määrittelemistä.

Kartutetaan kuvan lukemisen taitoja.

Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.

Luokitellaan tekstien avulla sanoja merkityksen ja muodon mukaan nomineihin, verbeihin ja taipumattomiin sanoihin. Opitaan, että nominit jaetaan substantiiveihin, adjektiiveihin, numeraaleihin ja pronomineihin, sekä tutkitaan niiden taivutusta. Harjoitellaan verbin persoonamuotojen käyttöä sekä ilmaisemaan verbin avulla mennyttä ja nykyaikaa. Harjoitellaan substantiivin taivutusta ja omistusmuotoja. Tutkitaan adjektiivien taivutusta ja vertailumuotoja. Kiinnitetään huomiota kielikuviin ja sanojen sävyeroihin. Laajennetaan sanavarastoa ja käytetään synonyymeja ja vastakohtia.

Harjoitellaan tiedonhakua tietokirjoista ja internetistä. Käytetään tiedonhankinnassa apuna aakkostamista, sisällysluetteloa ja hakemistoa sekä opetellaan käyttämään hakukoneita. Opitaan tunnistamaan ja vertailemaan erilaisia tietolähteitä. Opitaan myös, että tekijällä on oikeus tuotoksiinsa. Harjoitellaan mediakriittisyyttä mm. vertailemalla eri tietolähteitä.

Luetaan ikätasolle sopivia erilaisia tekstilajeja sekä yksin että ryhmässä ja harjoitellaan oman lukukokemuksen jakamista. Oppilas osaa käyttää käsitteitä pää- ja sivuhenkilö, tapahtumapaikka, tapahtuma-aika ja juoni. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia.

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas vertailee tietolähteitä ja harjoittelee sopivan lähteen käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan tietoa, käyttämään monipuolisia tiedonlähteitä ja arvioimaan tiedon luotettavuutta.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä ohjatusti yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää lähteenä eri tekstiympäristöjä sekä hakea ohjatusti tietoa niistä. Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja käyttämiensä lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia lähteitä sekä hakea tietoa niistä. Oppilas osaa nimetä joitakin lähteiden luotettavuuteen liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia lähteitä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tietotekstin ymmärtämistä apukysymysten avulla. Kehitetään lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot. Harjoitellaan uusien käsitteiden selittämistä ja määrittelemistä.

Kartutetaan kuvan lukemisen taitoja.

Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.

Luokitellaan tekstien avulla sanoja merkityksen ja muodon mukaan nomineihin, verbeihin ja taipumattomiin sanoihin. Opitaan, että nominit jaetaan substantiiveihin, adjektiiveihin, numeraaleihin ja pronomineihin, sekä tutkitaan niiden taivutusta. Harjoitellaan verbin persoonamuotojen käyttöä sekä ilmaisemaan verbin avulla mennyttä ja nykyaikaa. Harjoitellaan substantiivin taivutusta ja omistusmuotoja. Tutkitaan adjektiivien taivutusta ja vertailumuotoja. Kiinnitetään huomiota kielikuviin ja sanojen sävyeroihin. Laajennetaan sanavarastoa ja käytetään synonyymeja ja vastakohtia.

Harjoitellaan tiedonhakua tietokirjoista ja internetistä. Käytetään tiedonhankinnassa apuna aakkostamista, sisällysluetteloa ja hakemistoa sekä opetellaan käyttämään hakukoneita. Opitaan tunnistamaan ja vertailemaan erilaisia tietolähteitä. Opitaan myös, että tekijällä on oikeus tuotoksiinsa. Harjoitellaan mediakriittisyyttä mm. vertailemalla eri tietolähteitä.

Luetaan ikätasolle sopivia erilaisia tekstilajeja sekä yksin että ryhmässä ja harjoitellaan oman lukukokemuksen jakamista. Oppilas osaa käyttää käsitteitä pää- ja sivuhenkilö, tapahtumapaikka, tapahtuma-aika ja juoni. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia.

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee oman lukukokemuksen jakamista käyttäen myös opittuja kirjallisuuskäsitteitä.

Oppilas lukee ikätasolle sopivia erilaisia tekstilajeja sekä yksin että ryhmässä, myös kokonaisia teoksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää kirjallisuudentuntemustaan ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta sekä media- ja muita tekstejä kohtaan sekä oppii jakamaan lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen. Oppilas osaa apukysymysten avulla kertoa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisten tekstien piirteitä käyttämällä käsitteitä juoni ja henkilö. Oppilas osaa kuvata pintapuolisesti luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä käsitteitä juoni, henkilö, kertoja sekä tapahtumapaikka ja -aika. Oppilas osaa kuvata luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä tarkoituksenmukaisia käsitteitä. Oppilas osaa kuvata monipuolisesti ja pohtia luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tietotekstin ymmärtämistä apukysymysten avulla. Kehitetään lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot. Harjoitellaan uusien käsitteiden selittämistä ja määrittelemistä.

Kartutetaan kuvan lukemisen taitoja.

Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.

Luokitellaan tekstien avulla sanoja merkityksen ja muodon mukaan nomineihin, verbeihin ja taipumattomiin sanoihin. Opitaan, että nominit jaetaan substantiiveihin, adjektiiveihin, numeraaleihin ja pronomineihin, sekä tutkitaan niiden taivutusta. Harjoitellaan verbin persoonamuotojen käyttöä sekä ilmaisemaan verbin avulla mennyttä ja nykyaikaa. Harjoitellaan substantiivin taivutusta ja omistusmuotoja. Tutkitaan adjektiivien taivutusta ja vertailumuotoja. Kiinnitetään huomiota kielikuviin ja sanojen sävyeroihin. Laajennetaan sanavarastoa ja käytetään synonyymeja ja vastakohtia.

Harjoitellaan tiedonhakua tietokirjoista ja internetistä. Käytetään tiedonhankinnassa apuna aakkostamista, sisällysluetteloa ja hakemistoa sekä opetellaan käyttämään hakukoneita. Opitaan tunnistamaan ja vertailemaan erilaisia tietolähteitä. Opitaan myös, että tekijällä on oikeus tuotoksiinsa. Harjoitellaan mediakriittisyyttä mm. vertailemalla eri tietolähteitä.

Luetaan ikätasolle sopivia erilaisia tekstilajeja sekä yksin että ryhmässä ja harjoitellaan oman lukukokemuksen jakamista. Oppilas osaa käyttää käsitteitä pää- ja sivuhenkilö, tapahtumapaikka, tapahtuma-aika ja juoni. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia.

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan tekstien pohjalta kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään kirjallisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistaa myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.

Arvioinnin kohde

Kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden ilmaiseminen sekä tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla tekstejä, joissa hän ilmaisee ajatuksiaan, kokemuksiaan tai mielipiteitään. Oppilas osaa ohjatusti nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa tekstejä, joissa hän ilmaisee kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ymmärrettävästi. Oppilas osaa kuvata itseään tekstin tuottajana ja nimetä jonkin vahvuuden ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa ajatuksiaan, kokemuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa monipuolisesti ja sujuvasti kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa arvioida realistisesti itseään tekstin tuottajana.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. kertomus, kuvaus, runo) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, uutinen ja arvostelu) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Toteutetaan tekstejä myös monimediaisesti esim. videot ja animaatiot. Pohditaan yhdessä kirjoittamisen tarkoitusta ja harjoitellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin erilaisia tekstejä tuotettaessa. Harjaannutaan kirjoittamaan yleis- ja erisnimet oikein. Opetellaan kirjoittamaan nominatiivialkuiset yhdyssanat oikein ja käyttämään yhdysmerkkiä. Harjoitellaan kirjoittamaan virkkeitä, jotka muodostuvat sekä pää- että sivulauseista. Tutkitaan teksteistä kappalejakoa ja opetellaan käyttämään kappalejakoa omissa teksteissä. Vuoropuhelun kirjoittamistaito varmentuu.

Harjoitellaan oman tekstin tarkistamista, varmennetaan sujuvaa käsialaa ja harjoitellaan näppäintaitoja. Tuotetaan tekstejä prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Opetellaan valitsemaan tekstin suunnitteluun sopiva tapa, esim. ajatuskartta, suunnitteluruudukko, tukisanalista. Tarkastellaan ja arvioidaan omia tekstejä. Harjoitellaan kannustavan ja rakentavan vertaispalautteen antamista ja saamista omista ja muiden teksteistä.

Harjoitellaan vastaanottajan ja tilanteen huomioimista tekstien tuottamisessa. Opitaan tuntemaan tekijänoikeudet koskien omia ja muiden tekstejä ja teoksia. Opetellaan hakemaan opiskeluun liittyviä tietoja ja luvallisia kuvia internetistä esim. creative commons. Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää.

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tuottaa erilaisia tekstilajeja, mm. kertovia ja kuvailevia.

Oppilas harjoittelee käyttämään kappalejakoa omissa teksteissään.

Oppilas kiinnittää huomiota sananvalintoihin omissa teksteissään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla yksinkertaisia kertovia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjatusti kertovia, kuvaavia ja ohjaavia tekstejä sekä käyttää joitakin niille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti kertoville, kuvaaville, oh-jaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja

sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. kertomus, kuvaus, runo) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, uutinen ja arvostelu) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Toteutetaan tekstejä myös monimediaisesti esim. videot ja animaatiot. Pohditaan yhdessä kirjoittamisen tarkoitusta ja harjoitellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin erilaisia tekstejä tuotettaessa. Harjaannutaan kirjoittamaan yleis- ja erisnimet oikein. Opetellaan kirjoittamaan nominatiivialkuiset yhdyssanat oikein ja käyttämään yhdysmerkkiä. Harjoitellaan kirjoittamaan virkkeitä, jotka muodostuvat sekä pää- että sivulauseista. Tutkitaan teksteistä kappalejakoa ja opetellaan käyttämään kappalejakoa omissa teksteissä. Vuoropuhelun kirjoittamistaito varmentuu.

Harjoitellaan oman tekstin tarkistamista, varmennetaan sujuvaa käsialaa ja harjoitellaan näppäintaitoja. Tuotetaan tekstejä prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Opetellaan valitsemaan tekstin suunnitteluun sopiva tapa, esim. ajatuskartta, suunnitteluruudukko, tukisanalista. Tarkastellaan ja arvioidaan omia tekstejä. Harjoitellaan kannustavan ja rakentavan vertaispalautteen antamista ja saamista omista ja muiden teksteistä.

Harjoitellaan vastaanottajan ja tilanteen huomioimista tekstien tuottamisessa. Opitaan tuntemaan tekijänoikeudet koskien omia ja muiden tekstejä ja teoksia. Opetellaan hakemaan opiskeluun liittyviä tietoja ja luvallisia kuvia internetistä esim. creative commons. Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää.

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjaantuu kirjoittamaan yleis- ja erisnimet oikein.

Oppilas harjaantuu kirjoittamaan nominatiivialkuiset yhdyssanat oikein ja käyttämään yhdysmerkkiä.

Oppilas harjoittelee kirjoittamaan virkkeitä, jotka muodostuvat sekä pää- että sivulauseista.

Oppilas varmentaa vuoropuhelun kirjoittamistaitoaan vuorosanaviivan avulla.

Oppilas harjoittelee sujuvaa käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja sekä vahvistaa kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.

Arvioinnin kohde

Kirjoitustaidon kehittyminen ja kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kirjoittaa käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen lyhyitä yhtenäisiä tekstejä, joista saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä käyttää satunnaisesti virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Ilmaisussa on paljon puheenvaraisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä melko sujuvasti sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida tekstinsä, muotoilla virkkeitä ja käyttää muutamia erilaisia lauserakenteita sekä noudattaa joitakin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä sujuvasti sekä käsin että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida ja jaksottaa tekstinsä sekä hallitsee keskeiset kirjoitetun yleiskielen käytänteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin sekä tuottaa tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa otsikoida ja jaksottaa tekstinsä tarkoituksenmukaisella tavalla ja hallitsee kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja

harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. kertomus, kuvaus, runo) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, uutinen ja arvostelu) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Toteutetaan tekstejä myös monimediaisesti esim. videot ja animaatiot. Pohditaan yhdessä kirjoittamisen tarkoitusta ja harjoitellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin erilaisia tekstejä tuotettaessa. Harjaannutaan kirjoittamaan yleis- ja erisnimet oikein. Opetellaan kirjoittamaan nominatiivialkuiset yhdyssanat oikein ja käyttämään yhdysmerkkiä. Harjoitellaan kirjoittamaan virkkeitä, jotka muodostuvat sekä pää- että sivulauseista. Tutkitaan teksteistä kappalejakoa ja opetellaan käyttämään kappalejakoa omissa teksteissä. Vuoropuhelun kirjoittamistaito varmentuu.

Harjoitellaan oman tekstin tarkistamista, varmennetaan sujuvaa käsialaa ja harjoitellaan näppäintaitoja. Tuotetaan tekstejä prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Opetellaan valitsemaan tekstin suunnitteluun sopiva tapa, esim. ajatuskartta, suunnitteluruudukko, tukisanalista. Tarkastellaan ja arvioidaan omia tekstejä. Harjoitellaan kannustavan ja rakentavan vertaispalautteen antamista ja saamista omista ja muiden teksteistä.

Harjoitellaan vastaanottajan ja tilanteen huomioimista tekstien tuottamisessa. Opitaan tuntemaan tekijänoikeudet koskien omia ja muiden tekstejä ja teoksia. Opetellaan hakemaan opiskeluun liittyviä tietoja ja luvallisia kuvia internetistä esim. creative commons. Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää.

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas tuottaa erilaisia tekstejä yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Oppilas toteuttaa tekstejä prosessina, joka pitää sisällään suunnittelun, kirjoittamisen ja viimeistelyn.

Oppilas harjoittelee käyttämään tekstin suunnittelussa esim. ajatuskarttaa, suunnitteluruudukkoa tai tukisanalistaa.

Oppilas harjoittelee antamaan ja vastaanottamaan vertaispalautetta omista ja muiden teksteistä.

Oppilas harjoittelee ottamaan vastaanottajan ja tilanteen huomioon tuottaessaan tekstejään.

Oppilas tuntee tekijänoikeudet ja harjoittelee niiden kunnioittamista omissa teksteissään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tekstin tuottamisen prosessejaan ja taitoaan tuottaa tekstiä yhdessä, arvioida omia ja muiden tekstejä ja ottaa vastaan palautetta omista teksteistä. Hän oppii toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Arvioinnin kohde

Tekstin tuottamisen prosessin hallinta ja eettinen viestintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa tehdä joitakin pintatason havaintoja omasta tekstistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja omasta tekstistään. Hän osaa antaa niukkaa palautetta toisten teksteistä. Oppilas osaa käyttää mekaanisesti lähteitä. Oppilas noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti muokata tekstiään palautteen pohjalta. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään sekä antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä. Oppilas osaa ohjatusti käyttää lähteitä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata tekstinsä rakennetta ja kieltä. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään ja vastaanottaa palautetta sekä antaa rakentavaa palautetta muiden teksteistä. Oppilas osaa käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. kertomus, kuvaus, runo) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, uutinen ja arvostelu) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Toteutetaan tekstejä myös monimediaisesti esim. videot ja animaatiot. Pohditaan yhdessä kirjoittamisen tarkoitusta ja harjoitellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin erilaisia tekstejä tuotettaessa. Harjaannutaan kirjoittamaan yleis- ja erisnimet oikein. Opetellaan kirjoittamaan nominatiivialkuiset yhdyssanat oikein ja käyttämään yhdysmerkkiä. Harjoitellaan kirjoittamaan virkkeitä, jotka muodostuvat sekä pää- että sivulauseista. Tutkitaan teksteistä kappalejakoa ja opetellaan käyttämään kappalejakoa omissa teksteissä. Vuoropuhelun kirjoittamistaito varmentuu.

Harjoitellaan oman tekstin tarkistamista, varmennetaan sujuvaa käsialaa ja harjoitellaan näppäintaitoja. Tuotetaan tekstejä prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Opetellaan valitsemaan tekstin suunnitteluun sopiva tapa, esim. ajatuskartta, suunnitteluruudukko, tukisanalista. Tarkastellaan ja arvioidaan omia tekstejä. Harjoitellaan kannustavan ja rakentavan vertaispalautteen antamista ja saamista omista ja muiden teksteistä.

Harjoitellaan vastaanottajan ja tilanteen huomioimista tekstien tuottamisessa. Opitaan tuntemaan tekijänoikeudet koskien omia ja muiden tekstejä ja teoksia. Opetellaan hakemaan opiskeluun liittyviä tietoja ja luvallisia kuvia internetistä esim. creative commons. Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää.

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas tutkii suomen kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan sekä pohtii sanojen merkityksiä.Oppilas harjoittelee käyttämään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuessaan kielestä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan, tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja sekä käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan. Hän oppii ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.

Arvioinnin kohde

Kielen tarkastelun kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä satunnaisia havaintoja joistakin kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä joitakin kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja erilaisista kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä useita kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista eri tilanteissa. Oppilas osaa kuvailla sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista suhteessa kielenkäyttötilanteen tavoitteeseen. Oppilas osaa kuvailla monipuolisesti sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen merkityksiä.

Käytetään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuttaessa kielestä. Tutkitaan ja opitaan tunnistamaan suomen kielen vierasperäisiä sanoja ja käytetään hyödyksi muita oppilaan osaamia kieliä.

Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Harjaannutaan kirjaston käyttäjänä ja opetellaan tekemään yksinkertainen tiedonhaku verkkokirjastossa. Luetaan monipuolisesti ikätasolle suunnattua kotimaista ja käännettyä kirjallisuutta sekä tutustutaan lasten ja nuorten klassikkokirjoihin. Ohjataan oppilasta pohtimaan lukukokemustaan kysymysten avulla ja esim. lukupäiväkirjan avulla. Harjoitellaan lukukokemuksen jakamista pienissä ryhmissä, esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset ja draamaharjoitukset.

Kerrotaan lapsille ja nuorille suunnatusta mediatarjonnasta sekä paikallisesta kulttuuritarjonnasta ja niihin tutustutaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Keskustellaan siitä, että kulttuuri on osa ihmisen identiteettiä. Havainnoidaan omaa ja vieraita

kulttuureja ja vertaillaan eroja niiden välillä. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oman koulun monikulttuurisuutta. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa omaa kulttuuria ja tehdä pieniä esityksiä myös improvisoiden ja yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa.

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas osaa tehdä yksinkertaisen tiedonhaun verkkokirjastossa.

Oppilas lukee ikätasolleen suunnattua kotimaista ja käännettyä kirjallisuutta sekä tutustuu lasten ja nuorten klassikkokirjoihin.

Oppilas pohtii omaa lukukokemustaan ohjatusti kysymysten avulla ja esim. lukupäiväkirjan avulla.

Oppilas harjoittelee oman lukukokemuksen jakamista pienissä ryhmissä esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset ja draamaharjoitukset.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa tekstivalikoimaansa ja lukee lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä oppii käyttämään kirjastoa.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja tekstivalikoiman laajentaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas on lukenut jonkin lyhyen kaunokirjallisen teoksen ja ikäkaudelleen sopivan tietokirjan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas on lukenut osan sovituista kaunokirjallisista ja tietoteoksista. Oppilas pitäytyy itselleen tutuissa tekstilajeissa. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on lukenut sovitut kaunokirjalliset ja tietoteokset. Oppilas osaa valita luettavakseen erilaisia ikäkaudelleen sopivia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita luettavakseen myös itselleen uudenlaisia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja monipuolisesti.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen merkityksiä.

Käytetään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuttaessa kielestä. Tutkitaan ja opitaan tunnistamaan suomen kielen vierasperäisiä sanoja ja käytetään hyödyksi muita oppilaan osaamia kieliä.

Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Harjaannutaan kirjaston käyttäjänä ja opetellaan tekemään yksinkertainen tiedonhaku verkkokirjastossa. Luetaan monipuolisesti ikätasolle suunnattua kotimaista ja käännettyä kirjallisuutta sekä tutustutaan lasten ja nuorten klassikkokirjoihin. Ohjataan oppilasta pohtimaan lukukokemustaan kysymysten avulla ja esim. lukupäiväkirjan avulla. Harjoitellaan lukukokemuksen jakamista pienissä ryhmissä, esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset ja draamaharjoitukset.

Kerrotaan lapsille ja nuorille suunnatusta mediatarjonnasta sekä paikallisesta kulttuuritarjonnasta ja niihin tutustutaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Keskustellaan siitä, että kulttuuri on osa ihmisen identiteettiä. Havainnoidaan omaa ja vieraita kulttuureja ja vertaillaan eroja niiden välillä. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oman koulun monikulttuurisuutta. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa omaa kulttuuria ja tehdä pieniä esityksiä myös improvisoiden ja yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa.

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas tutustuu lapsille ja nuorille suunnattuun mediatarjontaan sekä paikalliseen kulttuuritarjontaan.

Oppilas on tietoinen, että kulttuuri on osa ihmisen identiteettiä.

Oppilas kykenee vertailemaan oman ja toisten kulttuurien eroja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään, arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä käyttämään mediaa ja kulttuuripalveluja.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti nimetä joitakin kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa median ja kulttuuripalvelujen käytöstään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä useita kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata itseään kiinnostavaa media- ja kulttuuritarjontaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti vertailla kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata median ja kulttuurin roolia arjessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa pohtia media- ja kulttuuritarjonnan merkitystä omaa kokemustaan laajemmin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen merkityksiä.

Käytetään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuttaessa kielestä. Tutkitaan ja opitaan tunnistamaan suomen kielen vierasperäisiä sanoja ja käytetään hyödyksi muita oppilaan osaamia kieliä.

Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Harjaannutaan kirjaston käyttäjänä ja opetellaan tekemään yksinkertainen tiedonhaku verkkokirjastossa. Luetaan monipuolisesti ikätasolle suunnattua kotimaista ja käännettyä kirjallisuutta sekä tutustutaan lasten ja nuorten klassikkokirjoihin. Ohjataan oppilasta pohtimaan lukukokemustaan kysymysten avulla ja esim. lukupäiväkirjan avulla. Harjoitellaan lukukokemuksen jakamista pienissä ryhmissä, esim. lukupiirit, kirjavinkkaukset ja draamaharjoitukset.

Kerrotaan lapsille ja nuorille suunnatusta mediatarjonnasta sekä paikallisesta kulttuuritarjonnasta ja niihin tutustutaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Keskustellaan siitä, että kulttuuri on osa ihmisen identiteettiä. Havainnoidaan omaa ja vieraita kulttuureja ja vertaillaan eroja niiden välillä. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oman koulun monikulttuurisuutta. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa omaa kulttuuria ja tehdä pieniä esityksiä myös improvisoiden ja yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas harjoittelee haastattelutaitoja.

Oppilas harjoittelee väittelyä ja harjaantuu perustelemaan mielipiteitään vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä taitoaan ilmaista mielipiteensä.

Arvioinnin kohde

Toiminta vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutuissa ja epämuodollisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan vastaamalla esitettyihin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä esittää mielipiteelleen joitakin perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja perustella niitä tilanteeseen sopivalla tavalla.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri

viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa viestimistä. Harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelua. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoitellaan haastattelutilanteissa ja väittelyissä toimimista.

Kehitetään oppilaan kriittisyyttä viestijänä ja viestien vastaanottajana. Tarkastellaan sanallisen ja sanattoman viestinnän eroja. Opetellaan vahvistamaan viestintää ja vuorovaikutusta, tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteita sekä tulkitsemaan toisten mielipiteitä draaman keinoja, ilmeitä, eleitä ja koko kehoa käyttämällä.

Suunnitellaan ja toteutetaan esitys yhdessä ryhmän kanssa. Harjoitellaan ilmaisutaitoa leikkien, äänenkäyttö- ja draamaharjoitusten avulla.

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas toimii erilaisissa ryhmissä ja harjoittelee vuorovaikutustaitojaan erilaisissa viestintätilanteissa.

Oppilas tarkastelee sanallisen ja sanattoman viestinnän eroja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ryhmäviestintätilanteissa ja ottamaan muut ryhmän jäsenet huomioon.

Arvioinnin kohde

Ryhmäviestinnän taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää erilaisia kielellisiä keinoja osallistuessaan keskusteluun ryhmätilanteessa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä jonkin verran tilanteeseen sopivaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hyödyntää kielellisten keinojen lisäksi äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa ryhmätilanteissa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä ryhmätilanteeseen sopivaksi ja ottaa muut osallistujat huomioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa mukauttaa kielellisiä ja viestinnällisiä keinojaan tilanteeseen sopivalla tavalla. Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmässä ja ottaa muiden näkemykset huomioon keskustellessaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa viestimistä. Harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelua. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoitellaan haastattelutilanteissa ja väittelyissä toimimista.

Kehitetään oppilaan kriittisyyttä viestijänä ja viestien vastaanottajana. Tarkastellaan sanallisen ja sanattoman viestinnän eroja. Opetellaan vahvistamaan viestintää ja vuorovaikutusta, tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteita sekä tulkitsemaan toisten mielipiteitä draaman keinoja, ilmeitä, eleitä ja koko kehoa käyttämällä.

Suunnitellaan ja toteutetaan esitys yhdessä ryhmän kanssa. Harjoitellaan ilmaisutaitoa leikkien, äänenkäyttö- ja draamaharjoitusten avulla.

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas suunnittelee ja toteuttaa esityksen ryhmän kanssa.

Oppilas osallistuu erilaisiin äänenkäyttö- ja draamaharjoituksiin ja -leikkeihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen ja yksinkertaisen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta apukysymysten avulla. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa käyttää joitakin kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa viestimistä. Harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelua. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoitellaan haastattelutilanteissa ja väittelyissä toimimista.

Kehitetään oppilaan kriittisyyttä viestijänä ja viestien vastaanottajana. Tarkastellaan sanallisen ja sanattoman viestinnän eroja. Opetellaan vahvistamaan viestintää ja vuorovaikutusta, tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteita sekä tulkitsemaan toisten mielipiteitä draaman keinoja, ilmeitä, eleitä ja koko kehoa käyttämällä.

Suunnitellaan ja toteutetaan esitys yhdessä ryhmän kanssa. Harjoitellaan ilmaisutaitoa leikkien, äänenkäyttö- ja draamaharjoitusten avulla.

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee viestintää monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Oppilaan kriittisyys viestijänä ja viestien vastaanottajana kehittyy.

Oppilas osaa antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutaman vahvuutensa ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan viestijänä. Oppilas osaa ottaa vastaan palautetta ja antaa niukkaa palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida omia viestintätaitojaan. Oppilas osaa ottaa vastaan ja hyödyntää palautetta omasta toiminnastaan sekä antaa monipuolista palautetta.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa viestimistä. Harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelua. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoitellaan haastattelutilanteissa ja väittelyissä toimimista.

Kehitetään oppilaan kriittisyyttä viestijänä ja viestien vastaanottajana. Tarkastellaan sanallisen ja sanattoman viestinnän eroja. Opetellaan vahvistamaan viestintää ja vuorovaikutusta, tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteita sekä tulkitsemaan toisten mielipiteitä draaman keinoja, ilmeitä, eleitä ja koko kehoa käyttämällä.

Suunnitellaan ja toteutetaan esitys yhdessä ryhmän kanssa. Harjoitellaan ilmaisutaitoa leikkien, äänenkäyttö- ja draamaharjoitusten avulla.

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas lukee sujuvasti erilaisia tekstejä ja

oppii käyttämään erilaisia lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa lukemistaan ja oppii käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon kehit-tyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä hitaasti. Oppilas osaa ohjatusti käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä melko sujuvasti. Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa tarkkailla omaa lukemistaan ja kuvata itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa lukea ikätasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tavallisimpia tekstinymmärtämisen perusstrategioita. Oppilas osaa tarkkailla ja arvioida itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa lukea monenlaisia ikä-tasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot. Tarkastellaan kuvien merkitystä.

Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon mukaan nomineihin, verbeihin ja taipumattomiin sanoihin. Tutkitaan nominien taipumista ja niiden merkityksiä sijamuodoissa. Käytetään ja tunnistetaan verbin aikamuotoja: preesens, imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti. Tarkastellaan sanojen sävy- ja merkityseroja. Harjoitellaan tunnistamaan erilaisten tekstien tyypillisiä piirteitä.

Harjoitellaan mediakriittisyyttä vertailemalla erilaisia mediatekstejä ja kuvia. Harjoitellaan erilaisten lähteiden arvottamista ja lähdekritiikkiä.

Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Luetaan ikätasolle sopivia eri tekstilajien tekstejä esim. tietoteksti, uutinen, kertomus, mielipidekirjoitus, näytelmän käsikirjoitus, runo ja arvostelu. Keskustellaan luetusta ja jaetaan lukukokemuksia toisten kanssa. Opetellaan käyttämään käsitteitä aihe, kertoja (minä tai hän).

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjaantuu sanojen luokittelemisessa merkityksen ja muodon mukaan. Oppilas tutkii verbien aikamuotoja ja tehtäviä lauseissa sekä harjoittelee aikamuotoja (preesens, imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti).

Oppilas tutkii nominien taipumista sijamuodoissa ja ymmärtää sijamuotojen merkityksiä.

Oppilas tarkastelee sanojen sävy- ja merkityseroja ja harjoittelee ymmärtämään lukemastaan kielikuvia ja sävyjä (mm. synonyymien sävyerot).

Oppilas tunnistaa joitakin erilaisten tekstien tyypillisiä piirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Tekstien erittely ja ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa jotakin tekstin sisällöstä apukysymysten avulla. Oppilas osaa tunnistaa teksteistä itselleen uusia sanoja ja käsitteitä. Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti joitakin yksinkertaisille tekstilajeille tyypillisiä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasioita ja nimetä ohjatusti tekstin jonkin tavoitteen. Oppilas osaa ohjatusti päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien joistakin kielellisistä ja visuaalisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita. Oppilas osaa päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa kuvata ohjatusti tavallisimpien kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien keskeisiä kielellisiä, visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot. Tarkastellaan kuvien merkitystä.

Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon mukaan nomineihin, verbeihin ja taipumattomiin sanoihin. Tutkitaan nominien taipumista ja niiden merkityksiä sijamuodoissa. Käytetään ja tunnistetaan verbin aikamuotoja: preesens, imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti. Tarkastellaan sanojen sävy- ja merkityseroja. Harjoitellaan tunnistamaan erilaisten tekstien tyypillisiä piirteitä.

Harjoitellaan mediakriittisyyttä vertailemalla erilaisia mediatekstejä ja kuvia. Harjoitellaan erilaisten lähteiden arvottamista ja lähdekritiikkiä.

Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Luetaan ikätasolle sopivia eri tekstilajien tekstejä esim. tietoteksti, uutinen, kertomus, mielipidekirjoitus, näytelmän käsikirjoitus, runo ja arvostelu. Keskustellaan luetusta ja jaetaan lukukokemuksia toisten kanssa. Opetellaan käyttämään käsitteitä aihe, kertoja (minä tai hän).

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas käyttää eri lähteitä ja harjoittelee arvioimaan lähteiden luotettavuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan tietoa, käyttämään monipuolisia tiedonlähteitä ja arvioimaan tiedon luotettavuutta.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä ohjatusti yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää lähteenä eri tekstiympäristöjä sekä hakea ohjatusti tietoa niistä. Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja käyttämiensä lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia lähteitä sekä hakea tietoa niistä. Oppilas osaa nimetä joitakin lähteiden luotettavuuteen liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia lähteitä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan

yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot. Tarkastellaan kuvien merkitystä.

Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon mukaan nomineihin, verbeihin ja taipumattomiin sanoihin. Tutkitaan nominien taipumista ja niiden merkityksiä sijamuodoissa. Käytetään ja tunnistetaan verbin aikamuotoja: preesens, imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti. Tarkastellaan sanojen sävy- ja merkityseroja. Harjoitellaan tunnistamaan erilaisten tekstien tyypillisiä piirteitä.

Harjoitellaan mediakriittisyyttä vertailemalla erilaisia mediatekstejä ja kuvia. Harjoitellaan erilaisten lähteiden arvottamista ja lähdekritiikkiä.

Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Luetaan ikätasolle sopivia eri tekstilajien tekstejä esim. tietoteksti, uutinen, kertomus, mielipidekirjoitus, näytelmän käsikirjoitus, runo ja arvostelu. Keskustellaan luetusta ja jaetaan lukukokemuksia toisten kanssa. Opetellaan käyttämään käsitteitä aihe, kertoja (minä tai hän).

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa keskustella omasta lukukokemuksestaan käyttäen myös opittuja kirjallisuuskäsitteitä.

Oppilas lukee ikätasolle sopivia erilaisia tekstilajeja sekä yksin että ryhmässä, myös kokonaisia teoksia.

Oppilas osaa käyttää käsitteitä aihe ja kertoja (minä ja hän).

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää kirjallisuudentuntemustaan ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta sekä media- ja muita tekstejä kohtaan sekä oppii jakamaan lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen. Oppilas osaa apukysymysten avulla kertoa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisten tekstien piirteitä käyttämällä käsitteitä juoni ja henkilö. Oppilas osaa kuvata pintapuolisesti luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä käsitteitä juoni, henkilö, kertoja sekä tapahtumapaikka ja -aika. Oppilas osaa kuvata luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä tarkoituksenmukaisia käsitteitä. Oppilas osaa kuvata monipuolisesti ja pohtia luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia lukustrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot. Tarkastellaan kuvien merkitystä.

Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon mukaan nomineihin, verbeihin ja taipumattomiin sanoihin. Tutkitaan nominien taipumista ja niiden merkityksiä sijamuodoissa. Käytetään ja tunnistetaan verbin aikamuotoja: preesens, imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti. Tarkastellaan sanojen sävy- ja merkityseroja. Harjoitellaan tunnistamaan erilaisten tekstien tyypillisiä piirteitä.

Harjoitellaan mediakriittisyyttä vertailemalla erilaisia mediatekstejä ja kuvia. Harjoitellaan erilaisten lähteiden arvottamista ja lähdekritiikkiä.

Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Luetaan ikätasolle sopivia eri tekstilajien tekstejä esim. tietoteksti, uutinen, kertomus, mielipidekirjoitus, näytelmän käsikirjoitus, runo ja arvostelu. Keskustellaan luetusta ja jaetaan lukukokemuksia toisten kanssa. Opetellaan käyttämään käsitteitä aihe, kertoja (minä tai hän).

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa ilmaista kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään kirjallisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistaa myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.

Arvioinnin kohde

Kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden ilmaiseminen sekä tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla tekstejä, joissa hän ilmaisee ajatuksiaan, kokemuksiaan tai mielipiteitään. Oppilas osaa ohjatusti nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa tekstejä, joissa hän ilmaisee kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ymmärrettävästi. Oppilas osaa kuvata itseään tekstin tuottajana ja nimetä jonkin vahvuuden ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa ajatuksiaan, kokemuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa monipuolisesti ja sujuvasti kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa arvioida realistisesti itseään tekstin tuottajana.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan

tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. kertomukset, kuvaukset, runot, näytelmän käsikirjoitus) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, tiivistelmä, määritelmä ja mielipidekirjoitus) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.

Toteutetaan tekstejä prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Opetellaan valitsemaan sopiva suunnittelutapa. Pohditaan yhdessä kirjoittamisen tarkoitusta ja harjoitellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Ohjataan oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään. Opetellaan tarkistamaan omia ja toisten tekstejä sekä käyttämään tekstinkäsittelyohjelman oikolukutoimintoa. Annetaan ja otetaan vastaan rakentavaa palautetta sekä harjoitellaan muokkaamaan tekstiä palautteen avulla. Opetellaan ottamaan tilanne ja vastaanottajaa huomioon erilaisia tekstejä tuotettaessa. Opetellaan käyttämään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Tutkitaan sanajärjestyksen merkityksiä teksteissä, tutustutaan lauseenjäseniin (predikaatti ja subjekti) ja vertaillaan sanajärjestystä oppilaan osaamissa kielissä. Tutkitaan kirjoitetun ja puhutun kielen eroja ja otetaan ne huomioon omien tekstien kirjoittamisessa. Harjoitellaan tekstin elävöittämistä. Varmennetaan oikeinkirjoitusta omissa teksteissä: iso ja pieni alkukirjain, yhdyssanat ja vuoropuhelun kirjoittaminen vuorosanaviivan avulla. Kerrataan virke, lause, pää- ja sivulause, pilkku ja lopetusmerkki. Käytetään kappalejakoa omissa teksteissä.

Opitaan ymmärtämään kirjoittajan oikeus omaan tekstiinsä sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen. Opetellaan hakemaan opiskeluun liittyviä tietoja ja luvallisia kuvia internetistä esim. creative commons. Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää.

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tuottaa erilaisia tekstilajeja, mm. ohjaavia tekstejä.

Oppilas opettelee käyttämään kappalejakoa omissa teksteissään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla yksinkertaisia kertovia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjatusti kertovia, kuvaavia ja ohjaavia tekstejä sekä käyttää joitakin niille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti kertoville, kuvaaville, oh-jaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. kertomukset, kuvaukset, runot, näytelmän käsikirjoitus) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, tiivistelmä, määritelmä ja mielipidekirjoitus) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.

Toteutetaan tekstejä prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Opetellaan valitsemaan sopiva suunnittelutapa. Pohditaan yhdessä kirjoittamisen tarkoitusta ja harjoitellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Ohjataan oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään. Opetellaan tarkistamaan omia ja toisten tekstejä sekä käyttämään tekstinkäsittelyohjelman oikolukutoimintoa. Annetaan ja otetaan vastaan rakentavaa palautetta sekä harjoitellaan muokkaamaan tekstiä palautteen avulla. Opetellaan ottamaan tilanne ja vastaanottajaa huomioon erilaisia tekstejä tuotettaessa. Opetellaan käyttämään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Tutkitaan sanajärjestyksen merkityksiä teksteissä, tutustutaan lauseenjäseniin (predikaatti ja subjekti) ja vertaillaan sanajärjestystä oppilaan osaamissa kielissä. Tutkitaan kirjoitetun ja

puhutun kielen eroja ja otetaan ne huomioon omien tekstien kirjoittamisessa. Harjoitellaan tekstin elävöittämistä. Varmennetaan oikeinkirjoitusta omissa teksteissä: iso ja pieni alkukirjain, yhdyssanat ja vuoropuhelun kirjoittaminen vuorosanaviivan avulla. Kerrataan virke, lause, pää- ja sivulause, pilkku ja lopetusmerkki. Käytetään kappalejakoa omissa teksteissä.

Opitaan ymmärtämään kirjoittajan oikeus omaan tekstiinsä sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen. Opetellaan hakemaan opiskeluun liittyviä tietoja ja luvallisia kuvia internetistä esim. creative commons. Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää.

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas varmentaa oikeinkirjoitustaan: iso ja pieni alkukirjain ja yhdyssanat.

Oppilas kertaa lauseoppia: virke, lause, pää- ja sivulause, pilkku ja lopetusmerkki.

Oppilas tutkii sivulauseita ja harjoittelee tunnistamaan sivulauseiden selkeät perustyypit.

Oppilas osaa kirjoittaa vuoropuhelua vuorosanaviivan avulla.

Oppilas tutustuu lauseenjäseniin predikaatti ja subjekti.

Oppilaalle on muodostunut sujuva ja selkeä käsiala.

Oppilas harjoittelee näppäintaitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja sekä vahvistaa kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.

Arvioinnin kohde

Kirjoitustaidon kehittyminen ja kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kirjoittaa käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen lyhyitä yhtenäisiä tekstejä, joista saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä käyttää satunnaisesti virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Ilmaisussa on paljon puheenvaraisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä melko sujuvasti sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida tekstinsä, muotoilla virkkeitä ja käyttää muutamia erilaisia lauserakenteita sekä noudattaa joitakin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä sujuvasti sekä käsin että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida ja jaksottaa tekstinsä sekä hallitsee keskeiset kirjoitetun yleiskielen käytänteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin sekä tuottaa tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa otsikoida ja jaksottaa tekstinsä tarkoituksenmukaisella tavalla ja hallitsee kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. kertomukset, kuvaukset, runot, näytelmän käsikirjoitus) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, tiivistelmä, määritelmä ja mielipidekirjoitus) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.

Toteutetaan tekstejä prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Opetellaan valitsemaan sopiva suunnittelutapa. Pohditaan yhdessä kirjoittamisen tarkoitusta ja harjoitellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Ohjataan oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään. Opetellaan tarkistamaan omia ja toisten tekstejä sekä käyttämään tekstinkäsittelyohjelman oikolukutoimintoa. Annetaan ja otetaan vastaan rakentavaa palautetta sekä harjoitellaan muokkaamaan tekstiä palautteen avulla. Opetellaan ottamaan tilanne ja vastaanottajaa huomioon erilaisia tekstejä tuotettaessa. Opetellaan käyttämään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Tutkitaan sanajärjestyksen merkityksiä teksteissä, tutustutaan lauseenjäseniin (predikaatti ja subjekti) ja vertaillaan sanajärjestystä oppilaan osaamissa kielissä. Tutkitaan kirjoitetun ja puhutun kielen eroja ja otetaan ne huomioon omien tekstien kirjoittamisessa. Harjoitellaan tekstin elävöittämistä. Varmennetaan oikeinkirjoitusta omissa teksteissä: iso ja pieni alkukirjain, yhdyssanat ja vuoropuhelun kirjoittaminen vuorosanaviivan avulla. Kerrataan virke, lause, pää- ja sivulause, pilkku ja lopetusmerkki. Käytetään kappalejakoa omissa teksteissä.

Opitaan ymmärtämään kirjoittajan oikeus omaan tekstiinsä sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen. Opetellaan hakemaan opiskeluun liittyviä tietoja ja luvallisia kuvia internetistä esim. creative commons. Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää.

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas tuottaa erilaisia tekstejä yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Oppilas toteuttaa tekstejä prosessina, johon kuuluu suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely.

Oppilas osaa suunnitella tekstejään ja valita sopivan suunnittelutavan.

Oppilas antaa ja ottaa vastaan rakentavaa palautetta.

Oppilas harjoittelee omien tekstien muokkaamista palautteen avulla.

Oppilas osaa ottaa tilanteen ja vastaanottajan huomioon erilaisia tekstejä tuottaessaan.

Oppilas osaa noudattaa tekijänoikeuksia omien tekstien tuottamisessa ja merkitsee lähteet tekstiensä perään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tekstin tuottamisen prosessejaan ja taitoaan tuottaa tekstiä yhdessä, arvioida omia ja muiden tekstejä ja ottaa vastaan palautetta omista teksteistä. Hän oppii toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Arvioinnin kohde

Tekstin tuottamisen prosessin hallinta ja eettinen viestintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa tehdä joitakin pintatason havaintoja omasta tekstistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja omasta tekstistään. Hän osaa antaa niukkaa palautetta toisten teksteistä. Oppilas osaa käyttää mekaanisesti lähteitä. Oppilas noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti muokata tekstiään palautteen pohjalta. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään sekä antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä. Oppilas osaa ohjatusti käyttää lähteitä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata tekstinsä rakennetta ja kieltä. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään ja vastaanottaa palautetta sekä antaa rakentavaa palautetta muiden teksteistä. Oppilas osaa käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan yksin ja ryhmässä sekä fiktiivisiä (esim. kertomukset, kuvaukset, runot, näytelmän käsikirjoitus) että ei-fiktiivisiä (esim. tietoteksti, tiivistelmä, määritelmä ja mielipidekirjoitus) monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.

Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.

Toteutetaan tekstejä prosessina (suunnittelu, kirjoittaminen ja viimeistely). Opetellaan valitsemaan sopiva suunnittelutapa. Pohditaan yhdessä kirjoittamisen tarkoitusta ja harjoitellaan

valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Ohjataan oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään. Opetellaan tarkistamaan omia ja toisten tekstejä sekä käyttämään tekstinkäsittelyohjelman oikolukutoimintoa. Annetaan ja otetaan vastaan rakentavaa palautetta sekä harjoitellaan muokkaamaan tekstiä palautteen avulla. Opetellaan ottamaan tilanne ja vastaanottajaa huomioon erilaisia tekstejä tuotettaessa. Opetellaan käyttämään erilaisia verkkotyökaluja omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Tutkitaan sanajärjestyksen merkityksiä teksteissä, tutustutaan lauseenjäseniin (predikaatti ja subjekti) ja vertaillaan sanajärjestystä oppilaan osaamissa kielissä. Tutkitaan kirjoitetun ja puhutun kielen eroja ja otetaan ne huomioon omien tekstien kirjoittamisessa. Harjoitellaan tekstin elävöittämistä. Varmennetaan oikeinkirjoitusta omissa teksteissä: iso ja pieni alkukirjain, yhdyssanat ja vuoropuhelun kirjoittaminen vuorosanaviivan avulla. Kerrataan virke, lause, pää- ja sivulause, pilkku ja lopetusmerkki. Käytetään kappalejakoa omissa teksteissä.

Opitaan ymmärtämään kirjoittajan oikeus omaan tekstiinsä sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen. Opetellaan hakemaan opiskeluun liittyviä tietoja ja luvallisia kuvia internetistä esim. creative commons. Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää.

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas tutkii suomen kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan sekä pohtii sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä.Oppilas harjoittelee käyttämään oikeita käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan kielestä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan, tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja sekä käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan. Hän oppii ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.

Arvioinnin kohde

Kielen tarkastelun kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä satunnaisia havaintoja joistakin kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä joitakin kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja erilaisista kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä useita kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista eri tilanteissa. Oppilas osaa kuvailla sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista suhteessa kielenkäyttötilanteen tavoitteeseen. Oppilas osaa kuvailla monipuolisesti sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä.Käytetään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuttaessa kielestä. Havainnoidaan ja vertaillaan suomen kieltä ja oppilaan osaamia muita kieliä, erityisesti A1-kieltä, niiden sanastoa ja perusrakenteita. Etsitään kielten välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja. Kannustetaan oppilasta havainnoimaan kielen alueellisia eroja osaamissaan kielissä.

Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Tutustutaan kirjaston luokitusjärjestelmään ja verkkokirjaston palveluihin sekä opitaan asioimaan omatoimisesti kirjastossa. Luetaan monipuolisesti ikätasolle suunnattua kotimaista ja käännettyä kirjallisuutta sekä tutustutaan lasten ja nuorten klassikkokirjoihin. Jaetaan lukukokemuksia monipuolisesti yksin ja ryhmässä esim. draaman, keskustelun ja kirjoittamisen keinoin, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Pohditaan, mitä sana kulttuuri tarkoittaa. Kerrotaan lapsille ja nuorille suunnatusta mediatarjonnasta sekä paikallisesta kulttuuritarjonnasta ja tutustutaan niihin mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Tutustutaan suomalaiseen

kansanperinteeseen ja niiden nykyjatkajiin. Tutustutaan eri maiden kieliin ja kulttuureihin. Vertaillaan omaa kulttuuria muihin oppilaalle tuttuihin kulttuureihin. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti oman koulun monikulttuurisuutta. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa omaa kulttuuria ja tehdä pieniä esityksiä myös improvisoiden ja mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa.

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas tutustuu verkkokirjaston palveluihin ja kirjaston luokitusjärjestelmään.

Oppilas lukee ikätasolleen suunnattua kotimaista ja käännettyä kirjallisuutta sekä tutustuu lasten ja nuorten klassikkokirjoihin.

Oppilas keskustelee ja jakaa lukukokemuksiaan esim. draaman ja kirjoittamisen keinoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa tekstivalikoimaansa ja lukee lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä oppii käyttämään kirjastoa.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja tekstivalikoiman laajentaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas on lukenut jonkin lyhyen kaunokirjallisen teoksen ja ikäkaudelleen sopivan tietokirjan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas on lukenut osan sovituista kaunokirjallisista ja tietoteoksista. Oppilas pitäytyy itselleen tutuissa tekstilajeissa. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on lukenut sovitut kaunokirjalliset ja tietoteokset. Oppilas osaa valita luettavakseen erilaisia ikäkaudelleen sopivia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita luettavakseen myös itselleen uudenlaisia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja monipuolisesti.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä.Käytetään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuttaessa kielestä. Havainnoidaan ja vertaillaan suomen kieltä ja oppilaan osaamia muita kieliä, erityisesti A1-kieltä, niiden sanastoa ja perusrakenteita. Etsitään kielten välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja. Kannustetaan oppilasta havainnoimaan kielen alueellisia eroja osaamissaan kielissä.

Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Tutustutaan kirjaston luokitusjärjestelmään ja verkkokirjaston palveluihin sekä opitaan asioimaan omatoimisesti kirjastossa. Luetaan monipuolisesti ikätasolle suunnattua kotimaista ja käännettyä kirjallisuutta sekä tutustutaan lasten ja nuorten klassikkokirjoihin. Jaetaan lukukokemuksia monipuolisesti yksin ja ryhmässä esim. draaman, keskustelun ja kirjoittamisen keinoin, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Pohditaan, mitä sana kulttuuri tarkoittaa. Kerrotaan lapsille ja nuorille suunnatusta mediatarjonnasta sekä paikallisesta kulttuuritarjonnasta ja tutustutaan niihin mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Tutustutaan suomalaiseen kansanperinteeseen ja niiden nykyjatkajiin. Tutustutaan eri maiden kieliin ja kulttuureihin. Vertaillaan omaa kulttuuria muihin oppilaalle tuttuihin kulttuureihin. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti oman koulun monikulttuurisuutta. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa omaa kulttuuria ja tehdä pieniä esityksiä myös improvisoiden ja mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa.

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas on lapsille ja nuorille suunnatusta mediatarjonnasta sekä paikallisesta kulttuuritarjonnasta.

Oppilas tutustuu suomalaiseen kansanperinteeseen.

Oppilas tutustuu eri maiden kieliin ja kulttuureihin.

Oppilas vertailee Suomen kieltä ja kulttuuria muihin oppilaalle tuttuihin kieliin ja kulttuureihin.

Oppilas osallistuu oman esityksen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään, arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä käyttämään mediaa ja kulttuuripalveluja.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti nimetä joitakin kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa median ja kulttuuripalvelujen käytöstään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä useita kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata itseään kiinnostavaa media- ja kulttuuritarjontaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti vertailla kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata median ja kulttuurin roolia arjessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa pohtia media- ja kulttuuritarjonnan merkitystä omaa kokemustaan laajemmin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä.Käytetään opittuja kielitiedon käsitteitä puhuttaessa kielestä. Havainnoidaan ja vertaillaan suomen kieltä ja oppilaan osaamia muita kieliä, erityisesti A1-kieltä, niiden sanastoa ja perusrakenteita. Etsitään kielten välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja. Kannustetaan oppilasta havainnoimaan kielen alueellisia eroja osaamissaan kielissä.

Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Tutustutaan kirjaston luokitusjärjestelmään ja verkkokirjaston palveluihin sekä opitaan asioimaan

omatoimisesti kirjastossa. Luetaan monipuolisesti ikätasolle suunnattua kotimaista ja käännettyä kirjallisuutta sekä tutustutaan lasten ja nuorten klassikkokirjoihin. Jaetaan lukukokemuksia monipuolisesti yksin ja ryhmässä esim. draaman, keskustelun ja kirjoittamisen keinoin, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Pohditaan, mitä sana kulttuuri tarkoittaa. Kerrotaan lapsille ja nuorille suunnatusta mediatarjonnasta sekä paikallisesta kulttuuritarjonnasta ja tutustutaan niihin mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Tutustutaan suomalaiseen kansanperinteeseen ja niiden nykyjatkajiin. Tutustutaan eri maiden kieliin ja kulttuureihin. Vertaillaan omaa kulttuuria muihin oppilaalle tuttuihin kulttuureihin. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti oman koulun monikulttuurisuutta. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa omaa kulttuuria ja tehdä pieniä esityksiä myös improvisoiden ja mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kehittyy viestijänä erilaisissa tilanteissa.

Oppilas osallistuu keskusteluun ajankohtaisista aiheista.

Oppilas osaa perustella mielipiteensä sekä kuunnella ja reagoida muiden mielipiteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä taitoaan ilmaista mielipiteensä.

Arvioinnin kohde

Toiminta vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutuissa ja epämuodollisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan vastaamalla esitettyihin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä esittää mielipiteelleen joitakin perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja perustella niitä tilanteeseen sopivalla tavalla.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaan kykyä toimia viestijänä erilaisissa medioissa. Osallistutaan aktiivisesti keskusteluun ajankohtaisista aiheista ja pyritään vaikuttamaan omalla viestinnällä. Vahvistetaan taitoa perustella oma mielipide sekä kuunnella ja reagoida muiden mielipiteisiin. Oppilaille tarjotaan mahdollisuus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen esim. oman koulun oppilaskunnan kautta. Suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia esityksiä yksin ja ryhmässä.

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tietää, miten erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimitaan.

Oppilas osallistuu aktiivisena toimijana vuorovaikutustilanteisiin pyrkien vaikuttamaan omalla viestinnällään.

Oppilas harjoittelee yhteiskunnallisesta vaikuttamista esim. oman koulun oppilaskunnan kautta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ryhmäviestintätilanteissa ja ottamaan muut ryhmän jäsenet huomioon.

Arvioinnin kohde

Ryhmäviestinnän taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää erilaisia kielellisiä keinoja osallistuessaan keskusteluun ryhmätilanteessa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä jonkin verran tilanteeseen sopivaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hyödyntää kielellisten keinojen lisäksi äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa ryhmätilanteissa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä ryhmätilanteeseen sopivaksi ja ottaa muut osallistujat huomioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa mukauttaa kielellisiä ja viestinnällisiä keinojaan tilanteeseen sopivalla tavalla. Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmässä ja ottaa muiden näkemykset huomioon keskustellessaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaan kykyä toimia viestijänä erilaisissa medioissa. Osallistutaan aktiivisesti keskusteluun ajankohtaisista aiheista ja pyritään vaikuttamaan omalla viestinnällä. Vahvistetaan taitoa perustella oma mielipide sekä kuunnella ja reagoida muiden mielipiteisiin. Oppilaille tarjotaan mahdollisuus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen esim. oman koulun oppilaskunnan kautta. Suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia esityksiä yksin ja ryhmässä.

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osallistuu erilaisiin äänenkäyttö- ja draamaharjoituksiin ja -leikkeihin.

Oppilas osaa pitää lyhyen puheenvuoron tai esityksen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen ja yksinkertaisen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta apukysymysten avulla. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa käyttää joitakin kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaan kykyä toimia viestijänä erilaisissa medioissa. Osallistutaan aktiivisesti keskusteluun ajankohtaisista aiheista ja pyritään vaikuttamaan omalla viestinnällä. Vahvistetaan taitoa perustella oma mielipide sekä kuunnella ja reagoida muiden mielipiteisiin. Oppilaille tarjotaan mahdollisuus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen esim. oman koulun oppilaskunnan kautta. Suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia esityksiä yksin ja ryhmässä.

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee toimimista monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Oppilas osaa antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutaman vahvuutensa ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan viestijänä. Oppilas osaa ottaa vastaan palautetta ja antaa niukkaa palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida omia viestintätaitojaan. Oppilas osaa ottaa vastaan ja hyödyntää palautetta omasta toiminnastaan sekä antaa monipuolista palautetta.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman

toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään oppilaan kykyä toimia viestijänä erilaisissa medioissa. Osallistutaan aktiivisesti keskusteluun ajankohtaisista aiheista ja pyritään vaikuttamaan omalla viestinnällä. Vahvistetaan taitoa perustella oma mielipide sekä kuunnella ja reagoida muiden mielipiteisiin. Oppilaille tarjotaan mahdollisuus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen esim. oman koulun oppilaskunnan kautta. Suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia esityksiä yksin ja ryhmässä.

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas lukee sujuvasti erilaisia tekstejä ja osaa käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita huomioiden painettujen ja monimediaisten tekstien erot.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa lukemistaan ja oppii käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon kehit-tyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä hitaasti. Oppilas osaa ohjatusti käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä melko sujuvasti. Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa tarkkailla omaa lukemistaan ja kuvata itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa lukea ikätasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tavallisimpia tekstinymmärtämisen perusstrategioita. Oppilas osaa tarkkailla ja arvioida itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa lukea monenlaisia ikä-tasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita.

Opetellaan jäsentämään hankittua tietoa muistiinpanojen avulla. Tehdään runsaasti erilaisia tiedonhankintatehtäviä, etsitään tietoa monista lähteistä, opitaan valitsemaan tilanteeseen sopiva lähde sekä harjoitellaan merkitsemään se tarkasti omiin tuotoksiin. Harjaannutaan erilaisten kuvien lukemisessa sekä tiedon hankkimisessa kuvista. Luokitellaan sanoja muodon perusteella (sanaluokat). Opitaan tunnistamaan nominatiivi, genetiivi, partitiivi ja paikallissijoja. Jaetaan lukukokemuksia toisten kanssa myös monimediaisissa ympäristöissä. Tutkitaan median tarjontaa kriittisesti.

Opitaan tunnistamaan yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.

Opetellaan käyttämään käsitettä teema.

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa luokitella sanoja merkityksen ja muodon mukaan.

Oppilas tutkii verbien aikamuotoja ja tehtäviä lauseissa sekä osaa nimetä aikamuodot.

Oppilas tietää, että nominit taipuvat sijamuodoissa.Oppilas ymmärtää sijamuotojen merkityksiä.

Oppilas osaa tehdä päätelmiä ja tulkintoja erilaisista teksteistä.

Oppilas harjoittelee ymmärtämään lukemastaan kielikuvia ja sävyjä (mm. synonyymien sävyerot).

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Tekstien erittely ja ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa jotakin tekstin sisällöstä apukysymysten avulla. Oppilas osaa tunnistaa teksteistä itselleen uusia sanoja ja käsitteitä. Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti joitakin yksinkertaisille tekstilajeille tyypillisiä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasioita ja nimetä ohjatusti tekstin jonkin tavoitteen. Oppilas osaa ohjatusti päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien joistakin kielellisistä ja visuaalisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita. Oppilas osaa päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa kuvata ohjatusti tavallisimpien kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien keskeisiä kielellisiä, visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita.

Opetellaan jäsentämään hankittua tietoa muistiinpanojen avulla. Tehdään runsaasti erilaisia tiedonhankintatehtäviä, etsitään tietoa monista lähteistä, opitaan valitsemaan tilanteeseen sopiva lähde sekä harjoitellaan merkitsemään se tarkasti omiin tuotoksiin. Harjaannutaan erilaisten kuvien lukemisessa sekä tiedon hankkimisessa kuvista. Luokitellaan sanoja muodon perusteella (sanaluokat). Opitaan tunnistamaan nominatiivi, genetiivi, partitiivi ja paikallissijoja. Jaetaan

lukukokemuksia toisten kanssa myös monimediaisissa ympäristöissä. Tutkitaan median tarjontaa kriittisesti.

Opitaan tunnistamaan yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.

Opetellaan käyttämään käsitettä teema.

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa etsiä tietoa eri lähteistä ja valita tilanteeseen sopivat lähteet.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan tietoa, käyttämään monipuolisia tiedonlähteitä ja arvioimaan tiedon luotettavuutta.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä ohjatusti yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää lähteenä eri tekstiympäristöjä sekä hakea ohjatusti tietoa niistä. Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja käyttämiensä lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia lähteitä sekä hakea tietoa niistä. Oppilas osaa nimetä joitakin lähteiden luotettavuuteen liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia lähteitä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään

tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita.

Opetellaan jäsentämään hankittua tietoa muistiinpanojen avulla. Tehdään runsaasti erilaisia tiedonhankintatehtäviä, etsitään tietoa monista lähteistä, opitaan valitsemaan tilanteeseen sopiva lähde sekä harjoitellaan merkitsemään se tarkasti omiin tuotoksiin. Harjaannutaan erilaisten kuvien lukemisessa sekä tiedon hankkimisessa kuvista. Luokitellaan sanoja muodon perusteella (sanaluokat). Opitaan tunnistamaan nominatiivi, genetiivi, partitiivi ja paikallissijoja. Jaetaan lukukokemuksia toisten kanssa myös monimediaisissa ympäristöissä. Tutkitaan median tarjontaa kriittisesti.

Opitaan tunnistamaan yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.

Opetellaan käyttämään käsitettä teema.

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa jakaa lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.

Oppilas lukee ikätasolle sopivia erilaisia tekstilajeja sekä yksin että ryhmässä, myös kokonaisia teoksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää kirjallisuudentuntemustaan ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta sekä media- ja muita tekstejä kohtaan sekä oppii jakamaan lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen. Oppilas osaa apukysymysten avulla kertoa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisten tekstien piirteitä käyttämällä käsitteitä juoni ja henkilö. Oppilas osaa kuvata pintapuolisesti luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä käsitteitä juoni, henkilö, kertoja sekä tapahtumapaikka ja -aika. Oppilas osaa kuvata luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä tarkoituksenmukaisia käsitteitä. Oppilas osaa kuvata monipuolisesti ja pohtia luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita.

Opetellaan jäsentämään hankittua tietoa muistiinpanojen avulla. Tehdään runsaasti erilaisia tiedonhankintatehtäviä, etsitään tietoa monista lähteistä, opitaan valitsemaan tilanteeseen sopiva lähde sekä harjoitellaan merkitsemään se tarkasti omiin tuotoksiin. Harjaannutaan erilaisten kuvien lukemisessa sekä tiedon hankkimisessa kuvista. Luokitellaan sanoja muodon perusteella (sanaluokat). Opitaan tunnistamaan nominatiivi, genetiivi, partitiivi ja paikallissijoja. Jaetaan lukukokemuksia toisten kanssa myös monimediaisissa ympäristöissä. Tutkitaan median tarjontaa kriittisesti.

Opitaan tunnistamaan yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.

Opetellaan käyttämään käsitettä teema.

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa ilmaista kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistaa myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.

Arvioinnin kohde

Kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden ilmaiseminen sekä tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla tekstejä, joissa hän ilmaisee ajatuksiaan, kokemuksiaan tai mielipiteitään. Oppilas osaa ohjatusti nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa tekstejä, joissa hän ilmaisee kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ymmärrettävästi. Oppilas osaa kuvata itseään tekstin tuottajana ja nimetä jonkin vahvuuden ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa ajatuksiaan, kokemuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa monipuolisesti ja sujuvasti kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa arvioida realistisesti itseään tekstin tuottajana.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan

tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään monimuotoisten tekstien (myös liikkuvan kuvan) avulla yksin, parin kanssa ja ryhmässä, myös monimediaisessa ympäristössä. Tarkastellaan sananvalintojen ja sanontojen yhteyttä tekstin merkityksiin. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstin suhteiden ilmaisussa. Opetellaan käyttämään jotakin verkkotyökalua omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Opitaan ottamaan tekstin vastaanottaja huomioon. Ohjataan oppilasta käyttämään monipuolista sanastoa, välttämään toistoa omissa teksteissä sekä muokkaamaan tekstiä palautteen avulla.

Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sen näkymistä kielellisissä valinnoissa sekä harjoitellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Opetellaan jäsentämään hankittua tietoa ja laatimaan esseevastaus muistiinpanojen avulla. Opitaan kirjoittamaan sujuvasti vuoropuhelua omiin teksteihin. Opitaan oikolukemaan omia ja toisten tekstejä sekä käyttämään tekstinkäsittelyohjelman oikolukutoimintoa. Varmennetaan lähteiden käytön ja merkinnän osaamista omissa tuotoksissa.

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa tuottaa erilaisia tekstilajeja, mm. kantaa ottavia.

Oppilas ymmärtää sananvalintojen merkityksen omissa teksteissään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla yksinkertaisia kertovia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjatusti kertovia, kuvaavia ja ohjaavia tekstejä sekä käyttää joitakin niille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti kertoville, kuvaaville, oh-jaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään monimuotoisten tekstien (myös liikkuvan kuvan) avulla yksin, parin kanssa ja ryhmässä, myös monimediaisessa ympäristössä. Tarkastellaan sananvalintojen ja sanontojen yhteyttä tekstin merkityksiin. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstin suhteiden ilmaisussa. Opetellaan käyttämään jotakin verkkotyökalua omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Opitaan ottamaan tekstin vastaanottaja huomioon. Ohjataan oppilasta käyttämään monipuolista sanastoa, välttämään toistoa omissa teksteissä sekä muokkaamaan tekstiä palautteen avulla.

Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sen näkymistä kielellisissä valinnoissa sekä harjoitellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Opetellaan jäsentämään hankittua tietoa ja laatimaan esseevastaus muistiinpanojen avulla. Opitaan kirjoittamaan sujuvasti vuoropuhelua omiin teksteihin. Opitaan oikolukemaan omia ja toisten tekstejä sekä käyttämään tekstinkäsittelyohjelman oikolukutoimintoa. Varmennetaan lähteiden käytön ja merkinnän osaamista omissa tuotoksissa.

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tuntee oikeinkirjoituksen perusasiat sekä ja osaa käyttää niitä omissa teksteissään.

Oppilas osaa nimetä sivulauseiden selkeät perustyypit.

Oppilas osaa sujuvasti kirjoittaa vuoropuhelua omaan tekstiinsä.

Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin.

Oppilas on omaksunut tarvittavat näppäintaidot.

Oppilas tutkii lauseenjäsenten tehtäviä (subjekti, predikaatti, objekti).

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja sekä vahvistaa kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.

Arvioinnin kohde

Kirjoitustaidon kehittyminen ja kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kirjoittaa käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen lyhyitä yhtenäisiä tekstejä, joista saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä käyttää satunnaisesti virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Ilmaisussa on paljon puheenvaraisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä melko sujuvasti sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida tekstinsä, muotoilla virkkeitä ja käyttää muutamia erilaisia lauserakenteita sekä noudattaa joitakin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä sujuvasti sekä käsin että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida ja jaksottaa tekstinsä sekä hallitsee keskeiset kirjoitetun yleiskielen käytänteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin sekä tuottaa tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa otsikoida ja jaksottaa tekstinsä tarkoituksenmukaisella tavalla ja hallitsee kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään monimuotoisten tekstien (myös liikkuvan kuvan) avulla yksin, parin kanssa ja ryhmässä, myös monimediaisessa ympäristössä. Tarkastellaan sananvalintojen ja sanontojen yhteyttä tekstin merkityksiin. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstin suhteiden ilmaisussa. Opetellaan käyttämään jotakin verkkotyökalua omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Opitaan ottamaan tekstin

vastaanottaja huomioon. Ohjataan oppilasta käyttämään monipuolista sanastoa, välttämään toistoa omissa teksteissä sekä muokkaamaan tekstiä palautteen avulla.

Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sen näkymistä kielellisissä valinnoissa sekä harjoitellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Opetellaan jäsentämään hankittua tietoa ja laatimaan esseevastaus muistiinpanojen avulla. Opitaan kirjoittamaan sujuvasti vuoropuhelua omiin teksteihin. Opitaan oikolukemaan omia ja toisten tekstejä sekä käyttämään tekstinkäsittelyohjelman oikolukutoimintoa. Varmennetaan lähteiden käytön ja merkinnän osaamista omissa tuotoksissa.

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas tuottaa erilaisia tekstejä yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Oppilas osaa suunnitella, kirjoittaa ja viimeistellä tekstinsä.

Oppilas osaa ottaa huomioon tekstin vastaanottajan.

Oppilas osaa arvioida omia tekstejään ja antaa palautetta muiden teksteistä.

Oppilas ottaa vastaan rakentavaa palautetta ja muokkaa tekstiään sen avulla.

Oppilas ymmärtää kirjoittajan oikeuden omaan tekstiinsä ja kunnioittaa tekijänoikeuksia.

Oppilas osaa merkitä lähteet tekstiensä perään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tekstin tuottamisen prosessejaan ja taitoaan tuottaa tekstiä yhdessä, arvioida omia ja muiden tekstejä ja ottaa vastaan palautetta omista teksteistä. Hän oppii toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Arvioinnin kohde

Tekstin tuottamisen prosessin hallinta ja eettinen viestintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa tehdä joitakin pintatason havaintoja omasta tekstistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja omasta tekstistään. Hän osaa antaa niukkaa palautetta toisten teksteistä. Oppilas osaa käyttää mekaanisesti lähteitä. Oppilas noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti muokata tekstiään palautteen pohjalta. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään sekä antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä. Oppilas osaa ohjatusti käyttää lähteitä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata tekstinsä rakennetta ja kieltä. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään ja vastaanottaa palautetta sekä antaa rakentavaa palautetta muiden teksteistä. Oppilas osaa käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään monimuotoisten tekstien (myös liikkuvan kuvan) avulla yksin, parin kanssa ja ryhmässä, myös monimediaisessa ympäristössä. Tarkastellaan sananvalintojen ja sanontojen yhteyttä tekstin merkityksiin. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstin suhteiden ilmaisussa. Opetellaan käyttämään jotakin verkkotyökalua omien tuotosten tekemisessä ja jakamisessa. Opitaan ottamaan tekstin vastaanottaja huomioon. Ohjataan oppilasta käyttämään monipuolista sanastoa, välttämään toistoa omissa teksteissä sekä muokkaamaan tekstiä palautteen avulla.

Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sen näkymistä kielellisissä valinnoissa sekä harjoitellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen tyyli. Opetellaan jäsentämään hankittua tietoa ja laatimaan esseevastaus muistiinpanojen avulla. Opitaan kirjoittamaan sujuvasti vuoropuhelua omiin teksteihin. Opitaan oikolukemaan omia ja toisten tekstejä sekä käyttämään tekstinkäsittelyohjelman oikolukutoimintoa. Varmennetaan lähteiden käytön ja merkinnän osaamista omissa tuotoksissa.

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas tekee havaintoja suomen kielen vaihtelusta.

Oppilas oppii käyttämään oikeita käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan kielestä.

Oppilas ymmärtää, että eri tilanteissa käytetään erilaista kieltä ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin erilaisissa teksteissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan, tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja sekä käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan. Hän oppii ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.

Arvioinnin kohde

Kielen tarkastelun kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä satunnaisia havaintoja joistakin kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä joitakin kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja erilaisista kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä useita kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista eri tilanteissa. Oppilas osaa kuvailla sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista suhteessa kielenkäyttötilanteen tavoitteeseen. Oppilas osaa kuvailla monipuolisesti sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä.

Opitaan käyttämään oikeita käsitteitä puhuttaessa kielestä ja sen ilmiöistä. Kannustetaan oppilasta havainnoimaan kielen alueellisia eroja osaamissaan kielissä. Harjaannutaan kirjaston luokitusjärjestelmän käyttäjänä ja opitaan käyttämään verkkokirjastoa. Jaetaan lukukokemuksia monipuolisesti yksin ja ryhmässä esim. draaman, keskustelun ja kirjoittamisen keinoin, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä, mahdollisuuksien mukaan myös yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa. Keskustellaan siitä, että kulttuurit kehittyvät ja muuttuvat jatkuvasti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oman koulun monikulttuurisuutta.

Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa.

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas osaa käyttää verkkokirjastoa.

Oppilas lukee ikätasolleen suunnattua kotimaista ja käännettyä kirjallisuutta.

Oppilas keskustelee ja jakaa lukukokemuksiaan esim. draaman ja kirjoittamisen keinoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa tekstivalikoimaansa ja lukee lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä oppii käyttämään kirjastoa.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja tekstivalikoiman laajentaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas on lukenut jonkin lyhyen kaunokirjallisen teoksen ja ikäkaudelleen sopivan tietokirjan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas on lukenut osan sovituista kaunokirjallisista ja tietoteoksista. Oppilas pitäytyy itselleen tutuissa tekstilajeissa. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on lukenut sovitut kaunokirjalliset ja tietoteokset. Oppilas osaa valita luettavakseen erilaisia ikäkaudelleen sopivia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita luettavakseen myös itselleen uudenlaisia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja monipuolisesti.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä.

Opitaan käyttämään oikeita käsitteitä puhuttaessa kielestä ja sen ilmiöistä. Kannustetaan oppilasta havainnoimaan kielen alueellisia eroja osaamissaan kielissä. Harjaannutaan kirjaston luokitusjärjestelmän käyttäjänä ja opitaan käyttämään verkkokirjastoa. Jaetaan lukukokemuksia monipuolisesti yksin ja ryhmässä esim. draaman, keskustelun ja kirjoittamisen keinoin, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä, mahdollisuuksien mukaan myös yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa. Keskustellaan siitä, että kulttuurit kehittyvät ja muuttuvat jatkuvasti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oman koulun monikulttuurisuutta.

Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa.

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle

mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas tarkastelee mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustelee median roolista oppilaan arjessa.

Oppilas osaa kertoa itseä kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta.

Oppilas keskustelee oman kielen ja kulttuurin piirteistä ja sen yhtäläisyyksistä ja eroista verrattuina muihin kieliin ja kulttuureihin.

Oppilas osallistuu oman esityksen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään, arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä käyttämään mediaa ja kulttuuripalveluja.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti nimetä joitakin kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa median ja kulttuuripalvelujen käytöstään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä useita kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata itseään kiinnostavaa media- ja kulttuuritarjontaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti vertailla kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata median ja kulttuurin roolia arjessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa pohtia media- ja kulttuuritarjonnan merkitystä omaa kokemustaan laajemmin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja

monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä.

Opitaan käyttämään oikeita käsitteitä puhuttaessa kielestä ja sen ilmiöistä. Kannustetaan oppilasta havainnoimaan kielen alueellisia eroja osaamissaan kielissä. Harjaannutaan kirjaston luokitusjärjestelmän käyttäjänä ja opitaan käyttämään verkkokirjastoa. Jaetaan lukukokemuksia monipuolisesti yksin ja ryhmässä esim. draaman, keskustelun ja kirjoittamisen keinoin, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä, mahdollisuuksien mukaan myös yhteistyössä muiden kulttuuriaineiden kanssa. Keskustellaan siitä, että kulttuurit kehittyvät ja muuttuvat jatkuvasti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oman koulun monikulttuurisuutta.

Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa.

16. Vuosiluokat 7-9

16.1. Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 7-9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita näiden voimakkaiden kehitysvuosien aikana, huolehtia perusopetuksen oppimäärän opiskelun loppuunsaattamisesta ja kannustaa kaikkia oppilaita opintojen jatkamiseen. Erityistä huolta pidetään siitä, että jokainen oppilas saisi mahdollisimman hyvät edellytykset perusopetuksen jälkeisille opinnoille ja osaisi pohtia ratkaisujaan realistisesti ja tietoon perustuen. Oppilaiden väliset yksilölliset kehityserot, myös poikien ja tyttöjen usein erilainen kehitysrytmi, alkavat näkyä aiempaa selvemmin ja vaikuttavat koulutyöhön. Oppilaita ohjataan oman kehityksensä ymmärtämiseen ja rohkaistaan itsensä hyväksymiseen sekä vastuunottoon itsestä ja omista opinnoista, kavereista ja lähiympäristöstä. Oppilaita tuetaan yhteisöllisyyteen, joka ei hyväksy minkäänlaista kiusaamista, seksuaalista häirintää, rasismia eikä muuta syrjintää. Välittämisellä, yksilöllisellä kohtaamisella sekä työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen monimuotoisuudella vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia ja oppimista ohjaavia sekä kannustavat oppilaita työskentelemään tavoitteellisesti yksilöinä ja ryhmänä. Kodin ja koulun yhteistyö saa uusia muotoja ja sisältöjä. Se on edelleen kasvavan nuoren tärkeä tuki. Yhteisistä pelisäännöistä ja hyvistä käytöstavoista sopiminen oppilaiden ja huoltajien kanssa luo turvallisuutta ja edistää koulutyön onnistumista.

Vuosiluokkien 7-9 aikana oppilaat luovat perustaa aikuisidentiteetilleen, kartuttavat osaamistaan sekä suuntautuvat ja valmistautuvat perusopetuksen jälkeiseen elämään. Opetuksessa syvennetään, rikastetaan ja laajennetaan alemmilla vuosiluokilla opittua. Uusina yhteisinä oppiaineina alkavat kotitalous ja oppilaanohjaus. Fysiikan ja kemian, biologian ja maantiedon sekä terveystiedon opetus eriytyy ympäristöopista viideksi eri oppiaineeksi. Oppilaille tarjoutuu lisää valinnaisia aineita. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ja valinnaiset aineet tarjoavat mahdollisuuksia oppilaiden kiinnostuksen kohteiden syventämiseen ja vapaa-ajalla opitun yhdistämiseen koulutyöhön. Ne luovat tilaisuuksia itsenäisyyden ja vastuullisuuden harjoitteluun esimerkiksi taiteellisissa produktioissa, tutkimushankkeissa tai yhteiskunnallisissa projekteissa.

16.2. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Tärkeää on, että kotona ja koulussa huolehditaan myös oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

16.3. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

16.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9

Edellytykset laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle vahvistuvat oppilaiden kasvun myötä. Toisaalta oppiaineiden välisen yhteistyön ja kouluarjen hallinnan haasteet lisääntyvät. Koulu voi parhaimmillaan tarjota yhteisön, jonka murrosiässä oleva nuori voi kokea itselleen merkitykselliseksi ja joka auttaa jäsentämään sekä omaa kehitystä että ympäröivää maailmaa. Erityisen tärkeätä on luoda mahdollisuuksia itsetuntoa vahvistaviin osaamisen ja onnistumisen kokemuksiin sekä ohjata jokaista oppilasta tunnistamaan oma erityislaatunsa ja omat vahvuutensa ja näkemään realistisesti myös kehittymistarpeensa.

Näinä vuosina jatketaan kestävän elämäntavan ja hyvinvoinnin pohjan rakentamista ja pohditaan oppilaiden kanssa kestävän kehityksen sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia sekä kulttuurisia ja ekologisia edellytyksiä. Opetukseen tuodaan esimerkkejä, käytäntöjä ja teoreettista pohdintaa siitä, miten kestävän kehityksen eri ulottuvuudet ovat yhteydessä toisiinsa ja mitä kestävä elämäntapa käytännössä merkitsee.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä tuetaan kaikissa oppiaineissa kullekin oppiaineelle luontevalla tavalla. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä oppilaiden kanssa tähtää erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen ja syventämiseen.

16.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

L4 Monilukutaito

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää

opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja

pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

16.6. Oppiaineet

Biologia

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita.

Biologian opetuksessa työskennellään myös luonnossa ja ohjataan oppilaita tutkivan oppimisen avulla tutustumaan biologisen tiedonhankinnan luonteeseen. Luonnon tutkimisessa käytetään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä. Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen virittää oppimisen iloa ja herättää kiinnostusta tarkkailla elinympäristön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa.

Biologian opetuksessa tuetaan oppilaiden ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitojen sekä yhteisöllisyyden kehittymistä ja annetaan valmiuksia biologiaa hyödyntävien alojen opiskeluun sekä työelämään.

Biologian opetus auttaa oppilaita ymmärtämään, miten biologian tietoja ja taitoja voidaan soveltaa ja hyödyntää omassa elämässä, eettisissä pohdinnoissa, ajankohtaisten biologiaan liittyvien uutisten seurannassa sekä siinä, kuinka yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voidaan vaikuttaa. Biologian opetus kehittää oppilaiden ympäristötietoisuutta ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Oppilaat saavat valmiuksia vaikuttaa ja osallistua oman lähiympäristönsä kehittämiseen ja sen säilymiseen elinvoimaisena. Oppilaita ohjataan kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ymmärtämiseen.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevissa oppimisympäristöissä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulkinnassa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvovalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvua, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havaintoja, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt biologian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on biologian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan biologian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy biologian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Biologiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilaan työskentelyn ohjaamisella biologiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Biologiassa kussakin kriteerikuvauksessa ilmaistaan myös alemman arvosanan osaaminen.

Biologian arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys				
T1				
T2 Oppilas oppii eliökunnan pääryhmät ja luokittelun pääperiaatteet. Oppilas oppii vertailemaan eri eliöiden rakenteellisten ja toiminnallisten sopeumien yhtäläisyyksiä ja eroja.	S1-S5	Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T3 Oppilas tutustuu erilaisiin elinympäristöihin. Oppilas kiinnittää huomiota erityisesti lähiseudun vesistöihin ja niissä elävään lajistoon. Oppilas oppii tunnistamaan vesiympäristön tavallisimpia eliölajeja. Oppilas ymmärtää vesieliöiden sopeutumista omaan elinympäristöönsä.	S1-S4,S6	Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa tehdä havaintoja lajien esiintymisestä ja osaa kuvata lajien sopeutumista eri elinympäristöihin. Oppilas tunnistaa vesiympäristön tyypillisiä eliölajeja.	Oppilas tekee havaintoja luonnosta ja pystyy tunnistamaan joitakin vesiympäristön eliölajeja. Oppilas tuntee joitakin eliöiden sopeumia vesiympäristöön.
T4				
T5				
T6 Oppilas tutustuu luonnonsuojelun eri osa-alueisiin. Oppilas tarkastelee tarkemmin vettä luonnonvarana sekä vesiluonnon ja vesiympäristössä elävien lajien	S6	Luonnonympäristössä tapahtuvien muutosten havainnointi	Oppilas tuntee luonnonsuojelun eri osa-alueita. Oppilas osaa tehdä havaintoja luonnollisista ja ihmisen toiminnan aiheuttamista muutoksista vesiympäristössä. Oppilas	Oppilas tietää, mitä tarkoitetaan luonnonsuojelulla. Oppilas tunnistaa jonkin muutoksen vesiympäristössä. Oppilas tietää, että vesi on esimerkki luonnonvarasta.

suojelua. Oppilas pohtii ja tutkii oman toiminnan merkitystä osana luonnonsuojelua.			ymmärtää maapallon luonnonvarojen rajallisuuden.	
Biologiset taidot				
T7 Oppilas tutustuu elämän tunnusmerkkeihin ja edellytyksiin maapallolla. Oppilas harjoittelee esittämään mielekkäitä luonnontieteellisiä kysymyksiä ja pohtii niihin vastauksia.	S1-S6	Luonnontieteellinen ajattelutaito	Oppilas esittää kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä. Oppilas käyttää biologialle ominaisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää luonnontieteellisiä käsityksiä ja päätelmiä.	Oppilas esittää kysymyksiä luonnosta. Oppilas tietää joitakin biologian peruskäsitteitä.
T8 Oppilas tutustuu mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenottovälineisiin ja biologisen tutkimuksen kulkuun. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan ja noudattamaan ohjeita turvallisen ja tavoitteellisen työskentelyn turvaamiseksi. Oppilas oppii hyödyntämään teknologiaa esimerkiksi lajinmäärityksessä ja esimerkiksi valokuvaamalla lajeja ja tutkittavia näytteitä.	S1-S5	Biologisen tutkimusvälineistön ja teknologian käyttö	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa käyttää mikroskooppia ja joitakin muita biologian tutkimusvälineitä sekä tietotekniikkaa.	Oppilas noudattaa ohjeita ja osaa ohjatusti käyttää biologian tutkimusvälineitä.
T9 Kasvien kasvatuskokeen avulla oppilas ymmärtää eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Kasveja kasvattamalla vahvistuu oppilaan	S1-S4,S6	Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	

ymmärrys valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden merkityksestä kasvulle ja elämälle.				
T10 Oppilas kerää eliönäytteitä, joita tutkii joko maastossa tai luokassa. Kasvinkasvatuskokeen yhteydessä oppilas oppii tekemään hypoteeseja, tutkimusta ja sen raportointia.	S1-S6	Biologisen tutkimuksen tekeminen	Oppilas tutkii näytteitä maastossa tai luokassa. Oppilas esittää hypoteeseja ja tekee ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja siitä raportin.	Oppilas tutkii ohjatusti näytteitä maastossa tai luokassa. Oppilas osallistuu ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen tekemiseen.
T11 Oppilas pohtii, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa. Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiään biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu vuosiluokkien 7-9 aikana pienimuotoisen lähiluonnon vaalimisprojektin suunniteluun ja toteutukseen esimerkiksi monialaisen oppimiskokonaisuuden yhteydessä.	S6	Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa. Arvioidaan sillä vuosiluokalla, jolla tavoitetta opiskellaan.	Oppilas osaa kuvata miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa sekä osaa perustella näkemyksiä biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin, sen toteuttamiseen ja tulosten raportointiin.	Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin.
Biologian asenne- ja arvotavoitteet				
T12 Oppilaan kiinnostus ja into luonnon kunnioittamista ja	S1-S6	Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa perustella esimerkkien avulla miten	Oppilas kertoo esimerkkien avulla miten luonnossa

ympäristönsuojelua kohtaan vahvistuu. Oppilas ymmärtää pienenkin ympäristöteon positiivisen merkityksen oman ja erityisesti lähiympäristön eliölajien hyvinvoinnille.Retkillä oppilas harjoittelee vastuullista luonnossa liikkumista.			luonnossa toimitaan kestävällä ja luonnon monimuotoisuutta säilyttävällä tavalla.	toimitaan kestävällä tavalla.
T13				
T14 Oppilas harjoittelee vastuullisuutta esimerkiksi keräämällä roskia retkien yhteydessä. Oppilas pohtii, miten erilaiset tekijät voivat vaikuttaa negatiivisesti ja toisaalta positiivisesti vesiluonnon puhtaana säilymiseen.	S6	Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata, miten toimitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.	Oppilas kertoo esimerkkien avulla miten luonnossa toimitaan kestävällä tavalla.

Biologian arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys				
T1 Oppilas tutustuu suomalaisen luonnon erilaisiin ekosysteemeihin ja niiden monimuotoisuuteen. Oppilas tarkastelee tarkemmin metsäekosysteemin rakennetta ja toimintaa. Metsäretkien yhteydessä oppilas tekee havaintoja ja pienimuotoisia tutkimuksia. Oppilas oppii tunnistamaan tavallisimmat metsän eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Oppilas tarkastelee ihmisen vaikutusta metsiin ja muihin ekosysteemeihin.	S1-S4,S6	Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T2				
T3 Oppilas oppii metsien tavallisimmat eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Oppilaan ymmärrys luonnon monimuotoisuudesta vahvistuu tutustuttaessa erilaisiin ekosysteemeihin.	S1-S4,S6	Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T4				
T5				
T6 Oppilas tekee metsäekosysteemiin	S6	Luonnonympäristössä tapahtuvien	Arvioidaan päättöarvioinnin	

liittyviä pienimuotoisia tutkimuksia, joiden avulla hän havainnoi ekosysteemin toimintaa ja ihmisen vaikutusta luontoon. Oppilas tutustuu metsiin Suomen tärkeimpänä luonnonvarana ja pohtii metsien kestävän käytön tapoja. Oppilas tarkastelee luonnon tarjoamien ekosysteemipalveluiden merkitystä Suomen ja koko maapallon kannalta. Oppilas pohtii metsien monikäyttöä ja oppii jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Oppilaan positiivinen asenne luontoa kohtaan vahvistuu.		muutosten havainnointi	kriteerien mukaisesti	
Biologiset taidot				
T7 Oppilas tutustuu luonnontieteellisen tutkimukseen suunnittelemalla ja toteuttamalla ryhmässä pienimuotoisen metsätutkimuksen. Metsätutkimuksen yhteydessä oppilas oppii itse tekemään luonnontieteellisiä kysymyksiä, hypoteeseja ja johtopäätelmiä. Metsätutkimusten avulla oppilas perehtyy metsäekosysteemin	S1-S6	Luonnontieteellinen ajattelutaito	8: Oppilas osaa esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä, osaa käyttää biologialle ominaisia peruskäsitteitä sekä tutkimus- ja tiedonhankintamenetelmiä. Oppilas osaa esittää perusteltuja luonnontieteellisiä käsityksiä ja päätelmiä.	6: Oppilas esittää kysymyksiä luonnosta. Oppilas tuntee joitakin biologian peruskäsitteitä. Oppilas osaa ohjatusti käyttää biologialle ominaisia tutkimus ja tiedonhankintamenetelmiä.

rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen vaikutukseen luonnossa tapahtuviin muutoksiin.				
T8 Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee oppilaalle tutuksi metsätutkimusten yhteydessä. Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä raportoimalla metsätutkimusten tuloksia.	S1-S5	Biologisen tutkimusvälineistön ja teknologian käyttö	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.	Oppilas noudattaa ohjeita ja osaa ohjatusti käyttää biologian tutkimusvälineitä ja tietotekniikkaa.
T9 Kasvien kasvatuskokeen avulla oppilas ymmärtää eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Kasveja kasvattamalla vahvistuu oppilaan ymmärrys valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden merkityksestä kasvulle ja elämälle.	S1-S4,S6	Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T10 Oppilas tutustuu lähiympäristön metsiin ja niissä tavattaviin eliölajeihin. Maastossa oppilas ottaa näytteitä, joita hän tutkii joko maastossa tai luokassa. Metsätutkimusten yhteydessä oppilas	S1-S6	Biologisen tutkimuksen tekeminen	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja maastossa ja luokassa. Oppilas osaa esittää hypoteeseja ja tehdä ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja osaa raportoida sen tuloksia.	Oppilas osaa ohjatusti havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja. Oppilas tutkii ohjatusti näytteitä maastossa ja luokassa. Oppilas osallistuu ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen

harjoittelee tekemään hypoteeseja, tutkimusta ja raportointia.				tekemiseen ja sen raportointiin.
T11Oppilas pohtii, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa. Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiään biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu vuosiluokkien 7-9 aikana pienimuotoisen lähiluonnon vaalimisprojektin suunniteluun ja toteutukseen esimerkiksi monialaisen oppimiskokonaisuuden yhteydessä.	S6	Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa Arvioidaan sillä vuosiluokalla, jolla tavoitetta opiskellaan.	Oppilas osaa kuvata miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa sekä osaa perustella näkemyksiä biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin, sen toteuttamiseen ja tulosten raportointiin.	Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin.
Biologian asenne- ja arvotavoitteet				
T12 Oppilas ymmärtää ekosysteemien moninaisuuden ja toiminnan merkityksen luonnonsuojelulle sekä kestävälle elämän tavalle. Ekosysteemeihin tutustumalla oppilas ymmärtää ihmisen vaikutusta lähiympäristön ja sen eliölajien hyvinvointiin. Oppilas tarkastelee luonnonsuojelun	S1-S6	Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	

eri muotoja ja saavutuksia.				
T13 Oppilas tutustuu metsiin luonnonvarana. Oppilas pohtii, miten ihmisen toiminta voi vaikuttaa negatiivisesti ja toisaalta positiivisesti metsäluonnon elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilymiseen. Oppilas harjoittelee ekologisesti ja eettisesti perusteltujen kysymysten tekemistä ja niiden avulla vaikuttamista.	S6	Eettisten kysymysten pohdinta	Oppilas osaa hyödyntää ekologisia tietoja ja taitoja ihmiseen ja ympäristöön liittyvien vastuukysymysten arvioinnissa ja esittää perusteluja ekologisesti kestäville valinnoille.	Oppilas tuntee metsien merkityksen luonnonvarana ja miten ihmisen toiminta vaikuttaa metsien hyvinvointiin.
T14 Oppilas pohtii omaa vastuuta ja oman toiminnan merkitystä kestävän tulevaisuuden kannalta. Retkillä oppilas harjoittelee vastuullista luonnossa liikkumista kunnioittaen samalla jokamiehenoikeuksia ja velvollisuuksia.	S6	Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata, miten toimitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.	Oppilas kertoo esimerkkien avulla miten luonnossa toimitaan kestävällä tavalla. Oppilas tuntee jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet.

Biologian arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys				
T1				
T2 Oppilas oppii eliökunnan pääryhmät ja luokittelun pääperiaatteet. Oppilas oppii vertailemaan eri eliöiden rakenteellisten ja toiminnallisten sopeumien yhtäläisyyksiä ja eroja.	S1-S5	Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T3 Oppilas tutustuu erilaisiin elinympäristöihin. Oppilas kiinnittää huomiota erityisesti lähiseudun vesistöihin ja niissä elävään lajistoon. Oppilas oppii tunnistamaan vesiympäristön tavallisimpia eliölajeja. Oppilas ymmärtää vesieliöiden sopeutumista omaan elinympäristöönsä.	S1-S4,S6	Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa tehdä havaintoja lajien esiintymisestä ja osaa kuvata lajien sopeutumista eri elinympäristöihin. Oppilas tunnistaa vesiympäristön tyypillisiä eliölajeja.	Oppilas tekee havaintoja luonnosta ja pystyy tunnistamaan joitakin vesiympäristön eliölajeja. Oppilas tuntee joitakin eliöiden sopeumia vesiympäristöön.
T4				
T5				
T6 Oppilas tutustuu luonnonsuojelun eri osa-alueisiin. Oppilas tarkastelee tarkemmin vettä luonnonvarana sekä vesiluonnon ja vesiympäristössä elävien lajien	S6	Luonnonympäristössä tapahtuvien muutosten havainnointi	Oppilas tuntee luonnonsuojelun eri osa-alueita. Oppilas osaa tehdä havaintoja luonnollisista ja ihmisen toiminnan aiheuttamista muutoksista vesiympäristössä. Oppilas	Oppilas tietää, mitä tarkoitetaan luonnonsuojelulla. Oppilas tunnistaa jonkin muutoksen vesiympäristössä. Oppilas tietää, että vesi on esimerkki luonnonvarasta.

suojelua. Oppilas pohtii ja tutkii oman toiminnan merkitystä osana luonnonsuojelua.			ymmärtää maapallon luonnonvarojen rajallisuuden.	
Biologiset taidot				
T7 Oppilas tutustuu elämän tunnusmerkkeihin ja edellytyksiin maapallolla. Oppilas harjoittelee esittämään mielekkäitä luonnontieteellisiä kysymyksiä ja pohtii niihin vastauksia.	S1-S6	Luonnontieteellinen ajattelutaito	Oppilas esittää kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä. Oppilas käyttää biologialle ominaisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää luonnontieteellisiä käsityksiä ja päätelmiä.	Oppilas esittää kysymyksiä luonnosta. Oppilas tietää joitakin biologian peruskäsitteitä.
T8 Oppilas tutustuu mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenottovälineisiin ja biologisen tutkimuksen kulkuun. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan ja noudattamaan ohjeita turvallisen ja tavoitteellisen työskentelyn turvaamiseksi. Oppilas oppii hyödyntämään teknologiaa esimerkiksi lajinmäärityksessä ja esimerkiksi valokuvaamalla lajeja ja tutkittavia näytteitä.	S1-S5	Biologisen tutkimusvälineistön ja teknologian käyttö	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa käyttää mikroskooppia ja joitakin muita biologian tutkimusvälineitä sekä tietotekniikkaa.	Oppilas noudattaa ohjeita ja osaa ohjatusti käyttää biologian tutkimusvälineitä.
T9 Kasvien kasvatuskokeen avulla oppilas ymmärtää eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Kasveja kasvattamalla vahvistuu oppilaan	S1-S4,S6	Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	

ymmärrys valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden merkityksestä kasvulle ja elämälle.				
T10 Oppilas kerää eliönäytteitä, joita tutkii joko maastossa tai luokassa. Kasvinkasvatuskokeen yhteydessä oppilas oppii tekemään hypoteeseja, tutkimusta ja sen raportointia.	S1-S6	Biologisen tutkimuksen tekeminen	Oppilas tutkii näytteitä maastossa tai luokassa. Oppilas esittää hypoteeseja ja tekee ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja siitä raportin.	Oppilas tutkii ohjatusti näytteitä maastossa tai luokassa. Oppilas osallistuu ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen tekemiseen.
T11 Oppilas pohtii, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa. Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiään biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu vuosiluokkien 7-9 aikana pienimuotoisen lähiluonnon vaalimisprojektin suunniteluun ja toteutukseen esimerkiksi monialaisen oppimiskokonaisuuden yhteydessä.	S6	Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa. Arvioidaan sillä vuosiluokalla, jolla tavoitetta opiskellaan.	Oppilas osaa kuvata miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa sekä osaa perustella näkemyksiä biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin, sen toteuttamiseen ja tulosten raportointiin.	Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin.
Biologian asenne- ja arvotavoitteet				
T12 Oppilaan kiinnostus ja into luonnon kunnioittamista ja	S1-S6	Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa perustella esimerkkien avulla miten	Oppilas kertoo esimerkkien avulla miten luonnossa

ympäristönsuojelua kohtaan vahvistuu. Oppilas ymmärtää pienenkin ympäristöteon positiivisen merkityksen oman ja erityisesti lähiympäristön eliölajien hyvinvoinnille.Retkillä oppilas harjoittelee vastuullista luonnossa liikkumista.			luonnossa toimitaan kestävällä ja luonnon monimuotoisuutta säilyttävällä tavalla.	toimitaan kestävällä tavalla.
T13				
T14 Oppilas harjoittelee vastuullisuutta esimerkiksi keräämällä roskia retkien yhteydessä. Oppilas pohtii, miten erilaiset tekijät voivat vaikuttaa negatiivisesti ja toisaalta positiivisesti vesiluonnon puhtaana säilymiseen.	S6	Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata, miten toimitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.	Oppilas kertoo esimerkkien avulla miten luonnossa toimitaan kestävällä tavalla.

Biologian arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys				
T1 Oppilas tutustuu suomalaisen luonnon erilaisiin ekosysteemeihin ja niiden monimuotoisuuteen. Oppilas tarkastelee tarkemmin metsäekosysteemin rakennetta ja toimintaa. Metsäretkien yhteydessä oppilas tekee havaintoja ja pienimuotoisia tutkimuksia. Oppilas oppii tunnistamaan tavallisimmat metsän eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Oppilas tarkastelee ihmisen vaikutusta metsiin ja muihin ekosysteemeihin.	S1-S4,S6	Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T2				
T3 Oppilas oppii metsien tavallisimmat eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Oppilaan ymmärrys luonnon monimuotoisuudesta vahvistuu tutustuttaessa erilaisiin ekosysteemeihin.	S1-S4,S6	Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T4				
T5				
T6 Oppilas tekee metsäekosysteemiin	S6	Luonnonympäristössä tapahtuvien	Arvioidaan päättöarvioinnin	

liittyviä pienimuotoisia tutkimuksia, joiden avulla hän havainnoi ekosysteemin toimintaa ja ihmisen vaikutusta luontoon. Oppilas tutustuu metsiin Suomen tärkeimpänä luonnonvarana ja pohtii metsien kestävän käytön tapoja. Oppilas tarkastelee luonnon tarjoamien ekosysteemipalveluiden merkitystä Suomen ja koko maapallon kannalta. Oppilas pohtii metsien monikäyttöä ja oppii jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Oppilaan positiivinen asenne luontoa kohtaan vahvistuu.		muutosten havainnointi	kriteerien mukaisesti	
Biologiset taidot				
T7 Oppilas tutustuu luonnontieteellisen tutkimukseen suunnittelemalla ja toteuttamalla ryhmässä pienimuotoisen metsätutkimuksen. Metsätutkimuksen yhteydessä oppilas oppii itse tekemään luonnontieteellisiä kysymyksiä, hypoteeseja ja johtopäätelmiä. Metsätutkimusten avulla oppilas perehtyy metsäekosysteemin	S1-S6	Luonnontieteellinen ajattelutaito	8: Oppilas osaa esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä, osaa käyttää biologialle ominaisia peruskäsitteitä sekä tutkimus- ja tiedonhankintamenetelmiä. Oppilas osaa esittää perusteltuja luonnontieteellisiä käsityksiä ja päätelmiä.	6: Oppilas esittää kysymyksiä luonnosta. Oppilas tuntee joitakin biologian peruskäsitteitä. Oppilas osaa ohjatusti käyttää biologialle ominaisia tutkimus ja tiedonhankintamenetelmiä.

rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen vaikutukseen luonnossa tapahtuviin muutoksiin.				
T8 Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee oppilaalle tutuksi metsätutkimusten yhteydessä. Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä raportoimalla metsätutkimusten tuloksia.	S1-S5	Biologisen tutkimusvälineistön ja teknologian käyttö	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.	Oppilas noudattaa ohjeita ja osaa ohjatusti käyttää biologian tutkimusvälineitä ja tietotekniikkaa.
T9 Kasvien kasvatuskokeen avulla oppilas ymmärtää eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Kasveja kasvattamalla vahvistuu oppilaan ymmärrys valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden merkityksestä kasvulle ja elämälle.	S1-S4,S6	Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T10 Oppilas tutustuu lähiympäristön metsiin ja niissä tavattaviin eliölajeihin. Maastossa oppilas ottaa näytteitä, joita hän tutkii joko maastossa tai luokassa. Metsätutkimusten yhteydessä oppilas	S1-S6	Biologisen tutkimuksen tekeminen	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja maastossa ja luokassa. Oppilas osaa esittää hypoteeseja ja tehdä ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja osaa raportoida sen tuloksia.	Oppilas osaa ohjatusti havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja. Oppilas tutkii ohjatusti näytteitä maastossa ja luokassa. Oppilas osallistuu ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen

harjoittelee tekemään hypoteeseja, tutkimusta ja raportointia.				tekemiseen ja sen raportointiin.
T11Oppilas pohtii, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa. Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiään biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu vuosiluokkien 7-9 aikana pienimuotoisen lähiluonnon vaalimisprojektin suunniteluun ja toteutukseen esimerkiksi monialaisen oppimiskokonaisuuden yhteydessä.	S6	Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa Arvioidaan sillä vuosiluokalla, jolla tavoitetta opiskellaan.	Oppilas osaa kuvata miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa sekä osaa perustella näkemyksiä biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin, sen toteuttamiseen ja tulosten raportointiin.	Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin.
Biologian asenne- ja arvotavoitteet				
T12 Oppilas ymmärtää ekosysteemien moninaisuuden ja toiminnan merkityksen luonnonsuojelulle sekä kestävälle elämän tavalle. Ekosysteemeihin tutustumalla oppilas ymmärtää ihmisen vaikutusta lähiympäristön ja sen eliölajien hyvinvointiin. Oppilas tarkastelee luonnonsuojelun	S1-S6	Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	

eri muotoja ja saavutuksia.				
T13 Oppilas tutustuu metsiin luonnonvarana. Oppilas pohtii, miten ihmisen toiminta voi vaikuttaa negatiivisesti ja toisaalta positiivisesti metsäluonnon elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilymiseen. Oppilas harjoittelee ekologisesti ja eettisesti perusteltujen kysymysten tekemistä ja niiden avulla vaikuttamista.	S6	Eettisten kysymysten pohdinta	Oppilas osaa hyödyntää ekologisia tietoja ja taitoja ihmiseen ja ympäristöön liittyvien vastuukysymysten arvioinnissa ja esittää perusteluja ekologisesti kestäville valinnoille.	Oppilas tuntee metsien merkityksen luonnonvarana ja miten ihmisen toiminta vaikuttaa metsien hyvinvointiin.
T14 Oppilas pohtii omaa vastuuta ja oman toiminnan merkitystä kestävän tulevaisuuden kannalta. Retkillä oppilas harjoittelee vastuullista luonnossa liikkumista kunnioittaen samalla jokamiehenoikeuksia ja velvollisuuksia.	S6	Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata, miten toimitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.	Oppilas kertoo esimerkkien avulla miten luonnossa toimitaan kestävällä tavalla. Oppilas tuntee jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

Paikallinen tarkennus:

T2 Oppilas oppii eliökunnan pääryhmät ja luokittelun pääperiaatteita esimerkkejä käyttäen. Oppilas oppii kuvailemaan eri eliöiden rakenteita ja elintoimintoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja. Hän oppii luokittelemaan eliöitä eri eliökuntiin ja antamaan esimerkkejä kullekin kunnalle tyypillisistä piirteistä.

Arvioinnin kohde

Eliökunnan ja eliöiden rakenteiden ja elintoimintojen tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä eliökunnat sekä eri eliöryhmille yhteisiä perusrakenteita ja toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä eliökunnat. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita ja kuvailee elintoimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimeätä eliökunnat ja kuvailla eliökunnan luokittelun periaatteita esimerkkilajien avulla. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita sekä kertoo eliöiden elintoiminnoista ja niiden tehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä eliökunnat ja perustella eliökunnan luokittelun periaatteita. Oppilas tunnistaa, luokittelee ja vertailee keskeisimpiä eliöryhmiä. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden rakenteita sekä selittää eliöiden elintoimintoja ja niiden tehtäviä.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenottovälineisiin ja biologisen tutkimuksen kulkuun harjoittelemalla esittämään kysymyksiä, tekemään hypoteeseja, suunnitteleman kasvien kasvatuskoe ja tekemällä sen avulla havaintoja ja tulkintoja. Harjoitellaan laatimaan pienimuotoinen raportti tutkimustuloksista.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan liikkumaan vastuullisesti luonnossa. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan johonkin lähiseudun vesiympäristöön. Havainnoidaan tämän ominaispiirteitä ja tavallisimpia eliölajeja.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin elinympäristöihin. Tutustutaan tarkemmin vesiympäristön eliölajeihin ja lajien ekologiaan sekä yksinkertaisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Varsinainen ekosysteemien rakenne ja toiminta painottuvat 8. luokalle.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan elämän edellytyksiin maapallolla sekä elämän tunnusmerkkeihin ja perusilmiöihin. Tarkastellaan solua, eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Ymmärretään valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden/ravinnon merkitys kasvulle ja elämälle. Eliökunnasta tulevat ryhminä tutuiksi arkeonit, bakteerit, eläimet, kasvit ja sienet. Vertaillaan eliöiden perusrakenteita ja elintoimintoja. Vertaillaan sekä kasveja että eläimiä.

T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle

Paikallinen tarkennus:

T3 Oppilas tutustuu erilaisiin elinympäristöihin. Oppilas kiinnittää huomiota erityisesti lähiseudun vesistöihin ja niissä elävään lajistoon. Oppilas oppii tunnistamaan vesiympäristön tavallisimpia eliölajeja. Oppilas ymmärtää vesieliöiden sopeutumista omaan elinympäristöönsä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään, miten se näkyy esimerkiksi erilaisina rakenteina.

Oppilas oppii, että erilaiset elinympäristöt lisäävät luonnon monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa erilaisissa elinympäristöissä elävien eliöiden ominaisuuksia. Oppilas antaa joitakin esimerkkejä erilaisissa elinympäristöissä elävistä eliöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten lajit sopeutuvat eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo, mitä monimuotoisuus tarkoittaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä lajien esiintymisestä ja lajien sopeutumisesta eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo esimerkkejä elinympäristöjen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas kertoo, miksi monimuotoisuus on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja kertoo sopeutumiseen liittyviä syy-seuraussuhteita. Oppilas perustelee elinympäristöjen merkityksen luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas perustelee, miksi monimuotoisuus on tärkeää.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenottovälineisiin ja biologisen tutkimuksen kulkuun harjoittelemalla esittämään kysymyksiä, tekemään hypoteeseja, suunnitteleman kasvien kasvatuskoe ja tekemällä sen avulla havaintoja ja tulkintoja. Harjoitellaan laatimaan pienimuotoinen raportti tutkimustuloksista.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan liikkumaan vastuullisesti luonnossa. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan johonkin lähiseudun vesiympäristöön. Havainnoidaan tämän ominaispiirteitä ja tavallisimpia eliölajeja.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin elinympäristöihin. Tutustutaan tarkemmin vesiympäristön eliölajeihin ja lajien ekologiaan sekä yksinkertaisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Varsinainen ekosysteemien rakenne ja toiminta painottuvat 8. luokalle.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan elämän edellytyksiin maapallolla sekä elämän tunnusmerkkeihin ja perusilmiöihin. Tarkastellaan solua, eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Ymmärretään valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden/ravinnon merkitys kasvulle ja elämälle. Eliökunnasta tulevat ryhminä tutuiksi arkeonit, bakteerit, eläimet, kasvit ja sienet. Vertaillaan eliöiden perusrakenteita ja elintoimintoja. Vertaillaan sekä kasveja että eläimiä.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeyttä. Tarkastellaan muutoksia lähiympäristön vesistöissä. Tutustutaan vesiluonnonvaran kestävään käyttöön. Kasvien kasvatuksen yhteydessä käsitellään kestävän ravinnontuotannon periaatteita.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys

Paikallinen tarkennus:

T6 Oppilas tutustuu luonnonsuojelun eri osa-alueisiin. Oppilas tarkastelee tarkemmin vettä luonnonvarana sekä vesiluonnon ja vesiympäristössä elävien lajien suojelua. Oppilas pohtii ja tutkii oman toiminnan merkitystä osana luonnonsuojelua.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Oppilas ymmärtää biologian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Oppilas ymmärtää biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen.

Arvioinnin kohde

Ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksen hahmottaminen sekä kestävän tulevaisuuden ymmärrys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas luettelee kestävän kehityksen osa-alueet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa joitakin esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas antaa esimerkkejä biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas kertoo biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ympäristöön ja tarkastelee muutosten seurauksia. Oppilas selittää syy-seuraussuhteita kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja perustelee näkemyksensä biologisen tiedon pohjalta. Oppilas arvioi biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitystä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeyttä. Tarkastellaan muutoksia lähiympäristön vesistöissä. Tutustutaan vesiluonnonvaran kestävään käyttöön. Kasvien kasvatuksen yhteydessä käsitellään kestävän ravinnontuotannon periaatteita.

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T7 Oppilas tutustuu elämän tunnusmerkkeihin ja edellytyksiin maapallolla. Oppilas harjoittelee esittämään mielekkäitä luonnontieteellisiä kysymyksiä ja pohtii niihin vastauksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii biologiaan liittyviä syy- ja seuraussuhteita.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenottovälineisiin ja biologisen tutkimuksen kulkuun harjoittelemalla esittämään kysymyksiä, tekemään hypoteeseja, suunnitteleman kasvien kasvatuskoe ja tekemällä sen avulla havaintoja ja tulkintoja. Harjoitellaan laatimaan pienimuotoinen raportti tutkimustuloksista.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan liikkumaan vastuullisesti luonnossa. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan johonkin lähiseudun vesiympäristöön. Havainnoidaan tämän ominaispiirteitä ja tavallisimpia eliölajeja.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin elinympäristöihin. Tutustutaan tarkemmin vesiympäristön eliölajeihin ja lajien ekologiaan sekä yksinkertaisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Varsinainen ekosysteemien rakenne ja toiminta painottuvat 8. luokalle.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan elämän edellytyksiin maapallolla sekä elämän tunnusmerkkeihin ja perusilmiöihin. Tarkastellaan solua, eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Ymmärretään valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden/ravinnon merkitys kasvulle ja elämälle. Eliökunnasta tulevat ryhminä tutuiksi arkeonit, bakteerit, eläimet, kasvit ja sienet. Vertaillaan eliöiden perusrakenteita ja elintoimintoja. Vertaillaan sekä kasveja että eläimiä.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia

kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeyttä. Tarkastellaan muutoksia lähiympäristön vesistöissä. Tutustutaan vesiluonnonvaran kestävään käyttöön. Kasvien kasvatuksen yhteydessä käsitellään kestävän ravinnontuotannon periaatteita.

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Paikallinen tarkennus:

T8 Oppilas tutustuu mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenottovälineisiin ja biologisen tutkimuksen kulkuun. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan ja noudattamaan ohjeita turvallisen ja tavoitteellisen työskentelyn turvaamiseksi. Oppilas oppii hyödyntämään teknologiaa esimerkiksi lajinmäärityksessä ja esimerkiksi valokuvaamalla lajeja ja tutkittavia näytteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään biologista tutkimusvälineistöä.

Oppilas oppii hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja erilaisia tietolähteitä biologian opiskelussa.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimusvälineistön, teknologian ja tiedon käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenottovälineisiin ja biologisen tutkimuksen kulkuun harjoittelemalla esittämään kysymyksiä, tekemään hypoteeseja, suunnitteleman kasvien kasvatuskoe ja tekemällä sen avulla havaintoja ja tulkintoja. Harjoitellaan laatimaan pienimuotoinen raportti tutkimustuloksista.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan liikkumaan vastuullisesti luonnossa. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan johonkin lähiseudun vesiympäristöön. Havainnoidaan tämän ominaispiirteitä ja tavallisimpia eliölajeja.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-,

tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin elinympäristöihin. Tutustutaan tarkemmin vesiympäristön eliölajeihin ja lajien ekologiaan sekä yksinkertaisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Varsinainen ekosysteemien rakenne ja toiminta painottuvat 8. luokalle.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan elämän edellytyksiin maapallolla sekä elämän tunnusmerkkeihin ja perusilmiöihin. Tarkastellaan solua, eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Ymmärretään valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden/ravinnon merkitys kasvulle ja elämälle. Eliökunnasta tulevat ryhminä tutuiksi arkeonit, bakteerit, eläimet, kasvit ja sienet. Vertaillaan eliöiden perusrakenteita ja elintoimintoja. Vertaillaan sekä kasveja että eläimiä.

T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi

Paikallinen tarkennus:

T9 Kasvien kasvatuskokeen avulla oppilas ymmärtää eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Kasveja kasvattamalla vahvistuu oppilaan ymmärrys valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden merkityksestä kasvulle ja elämälle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kokoamaan eliökokoelman.

Oppilas oppii kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi.

Arvioinnin kohde

Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa koostaa ohjatusti pienen eliökokoelman. Oppilas osallistuu kasvien kasvatukseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti pienimuotoisen perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa ohjatusti kasvatuskokeen ja kertoo kasvatuskokeen tulokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa kasvatuskokeen ja tekee siitä päätelmiä tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti laajahkon ja huolellisesti toteutetun perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa kasvatuskokeen, arvioi kokeen tulosten luotettavuutta sekä selittää, miten kasvatuskoe liittyy tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenottovälineisiin ja biologisen tutkimuksen kulkuun harjoittelemalla esittämään kysymyksiä, tekemään hypoteeseja, suunnitteleman kasvien kasvatuskoe ja tekemällä sen avulla havaintoja ja tulkintoja. Harjoitellaan laatimaan pienimuotoinen raportti tutkimustuloksista.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan liikkumaan vastuullisesti luonnossa. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan johonkin lähiseudun vesiympäristöön. Havainnoidaan tämän ominaispiirteitä ja tavallisimpia eliölajeja.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin

vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin elinympäristöihin. Tutustutaan tarkemmin vesiympäristön eliölajeihin ja lajien ekologiaan sekä yksinkertaisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Varsinainen ekosysteemien rakenne ja toiminta painottuvat 8. luokalle.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan elämän edellytyksiin maapallolla sekä elämän tunnusmerkkeihin ja perusilmiöihin. Tarkastellaan solua, eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Ymmärretään valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden/ravinnon merkitys kasvulle ja elämälle. Eliökunnasta tulevat ryhminä tutuiksi arkeonit, bakteerit, eläimet, kasvit ja sienet. Vertaillaan eliöiden perusrakenteita ja elintoimintoja. Vertaillaan sekä kasveja että eläimiä.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeyttä. Tarkastellaan muutoksia lähiympäristön vesistöissä. Tutustutaan vesiluonnonvaran kestävään käyttöön. Kasvien kasvatuksen yhteydessä käsitellään kestävän ravinnontuotannon periaatteita.

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T10 Oppilas kerää eliönäytteitä, joita tutkii joko maastossa tai luokassa. Kasvinkasvatuskokeen yhteydessä oppilas oppii tekemään hypoteeseja, tutkimusta ja sen raportointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään biologisia tutkimuksia.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimuksen tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu biologisen tutkimuksen tekoon ja kertoo, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida laboratoriossa ja maastossa. Oppilas tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja raportoi sen tuloksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa oman tutkimuksen itsenäisesti ja raportoi sen tulokset selkeästi.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenottovälineisiin ja biologisen tutkimuksen kulkuun harjoittelemalla esittämään kysymyksiä, tekemään hypoteeseja, suunnitteleman kasvien kasvatuskoe ja tekemällä sen avulla havaintoja ja tulkintoja. Harjoitellaan laatimaan pienimuotoinen raportti tutkimustuloksista.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan liikkumaan vastuullisesti luonnossa. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan johonkin lähiseudun vesiympäristöön. Havainnoidaan tämän ominaispiirteitä ja tavallisimpia eliölajeja.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin elinympäristöihin. Tutustutaan tarkemmin vesiympäristön eliölajeihin ja lajien ekologiaan sekä yksinkertaisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Varsinainen ekosysteemien rakenne ja toiminta painottuvat 8. luokalle.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan elämän edellytyksiin maapallolla sekä elämän tunnusmerkkeihin ja perusilmiöihin. Tarkastellaan solua, eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Ymmärretään valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden/ravinnon merkitys kasvulle ja elämälle. Eliökunnasta tulevat ryhminä tutuiksi arkeonit, bakteerit, eläimet, kasvit ja sienet. Vertaillaan eliöiden perusrakenteita ja elintoimintoja. Vertaillaan sekä kasveja että eläimiä.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeyttä. Tarkastellaan muutoksia lähiympäristön vesistöissä. Tutustutaan vesiluonnonvaran kestävään käyttöön. Kasvien kasvatuksen yhteydessä käsitellään kestävän ravinnontuotannon periaatteita.

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Paikallinen tarkennus:

T11 Oppilas pohtii, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa. Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiään biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu yläkoulun aikana pienimuotoisen lähiluonnon vaalimisprojektin suunniteluun ja toteutukseen esimerkiksi monialaisen oppimiskokonaisuuden yhteydessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii antamaan esimerkkejä siitä, kuinka biologisia tietoja ja taitoja voidaan hyödyntää omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Arvioinnin kohde

Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeyttä. Tarkastellaan muutoksia lähiympäristön vesistöissä. Tutustutaan vesiluonnonvaran kestävään käyttöön. Kasvien kasvatuksen yhteydessä käsitellään kestävän ravinnontuotannon periaatteita.

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

Paikallinen tarkennus:

T12 Oppilaan kiinnostus ja into luonnon kunnioittamista ja ympäristönsuojelua kohtaan vahvistuu. Oppilas ymmärtää pienenkin ympäristöteon positiivisen merkityksen oman ja erityisesti lähiympäristön eliölajien hyvinvoinnille.Retkillä oppilas harjoittelee vastuullista luonnossa liikkumista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kiinnostumaan luonnosta ja sen ilmiöistä. Oppilaan luontosuhde vahvistuu.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenottovälineisiin ja biologisen tutkimuksen kulkuun harjoittelemalla esittämään kysymyksiä, tekemään hypoteeseja, suunnitteleman kasvien kasvatuskoe ja tekemällä sen avulla havaintoja ja tulkintoja. Harjoitellaan laatimaan pienimuotoinen raportti tutkimustuloksista.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan liikkumaan vastuullisesti luonnossa. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan johonkin lähiseudun vesiympäristöön. Havainnoidaan tämän ominaispiirteitä ja tavallisimpia eliölajeja.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin elinympäristöihin. Tutustutaan tarkemmin vesiympäristön eliölajeihin ja lajien ekologiaan sekä yksinkertaisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Varsinainen ekosysteemien rakenne ja toiminta painottuvat 8. luokalle.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan elämän edellytyksiin maapallolla sekä elämän tunnusmerkkeihin ja perusilmiöihin. Tarkastellaan solua, eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Ymmärretään valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden/ravinnon merkitys kasvulle ja elämälle. Eliökunnasta tulevat ryhminä tutuiksi arkeonit, bakteerit, eläimet, kasvit ja sienet. Vertaillaan eliöiden perusrakenteita ja elintoimintoja. Vertaillaan sekä kasveja että eläimiä.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeyttä. Tarkastellaan muutoksia lähiympäristön vesistöissä. Tutustutaan vesiluonnonvaran kestävään käyttöön. Kasvien kasvatuksen yhteydessä käsitellään kestävän ravinnontuotannon periaatteita.

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi

Paikallinen tarkennus:

T14 Oppilas harjoittelee vastuullisuutta esimerkiksi keräämällä roskia retkien yhteydessä. Oppilas pohtii, miten erilaiset tekijät voivat vaikuttaa negatiivisesti ja toisaalta positiivisesti vesiluonnon puhtaana säilymiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas innostuu vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeyttä. Tarkastellaan muutoksia lähiympäristön vesistöissä. Tutustutaan vesiluonnonvaran kestävään käyttöön. Kasvien kasvatuksen yhteydessä käsitellään kestävän ravinnontuotannon periaatteita.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas syventää tietojaan metsäekosysteemin perusrakenteesta ja toiminnasta. Hän oppii vertailemaan erilaisia ekosysteemejä. Oppilas oppii tunnistamaan tavallisimpia metsän eliölajeja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan ekosysteemin perusrakenteesta ja toiminnasta. Hän oppii vertailemaan erilaisia ekosysteemejä. Oppilas oppii tunnistamaan lajeja.

Arvioinnin kohde

Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa luokitella metsäekosysteemin osia elollisiin ja elottomiin. Oppilas rakentaa yksinkertaisen ravintoketjun esimerkkilajeista. Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin lajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa luokitella ja nimetä metsäekosysteemin osia ja kertoa niiden toiminnasta. Oppilas tunnistaa ja nimeää erilaisia ekosysteemejä. Oppilas tunnistaa ja nimeää lajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja kertoa metsäekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan. Oppilas tunnistaa, nimeää ja vertailee erilaisia ekosysteemejä. Oppilas tunnistaa ja nimeää lajeja eri ekosysteemeistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella metsäekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan. Oppilas vertailee eri ekosysteemejä ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tunnistaa ja nimeää monipuolisesti lajeja eri ekosysteemeistä.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maastotyöskentelyn eri vaiheisiin. Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee tutuksi metsätutkimusten yhteydessä. Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestinteknologiaa raportoimalla metsätutkimusten tuloksia.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään retkiä lähiluontoon ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin ekosysteemeihin kuten metsään, suohon ja kaupunkiluontoon. Luonnossa liikkuessa vahvistetaan vastuullisen luonnossa liikkujan taitoja oppien jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Tutustaan ja opitaan lähiympäristön ja erityisesti suomalaisen metsäluonnon tavallisimmat eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Tehdään pienimuotoisia metsiin liittyviä tutkimuksia metsässä ja opitaan vertailemaan metsä-, suo-, vesi-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemiä. Tarkastellaan ihmisen vaikutusta lähiluontoon.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisen luonnon erilaisiin ekosysteemeihin ja niiden monimuotoisuuteen. Tehdään metsiin liittyviä havaintoja ja pienimuotoisia tutkimuksia lähimetsässä. Opiskellaan ekosysteemin rakennetta ja toimintaa hyödyntämällä metsäympäristön eliölajistoa. Koostetaan eliökokoelma. Tutustutaan lajien välisiin vuorovaikutussuhteisiin.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan tietämystä eliökunnan rakenteesta ja monimuotoisuudesta. Ymmärretään, että kasvit ja sienet ovat tärkeä osa metsäekosysteemiä.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilyttämisen tärkeyteen. Lähiympäristössä tapahtuvia muutoksia havainnoidaan ja tutkitaan luontoretkien yhteydessä. Opitaan biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitys Suomen talouden ja kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan metsien suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Tarkastellaan metsää luonnonvarana ja pohditaan kestävän metsätalouden merkitystä ja toteutustapoja. Pohditaan ja havainnoidaan ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon.

T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas oppii tarkastelemaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään, miten se näkyy esimerkiksi erilaisina rakenteina.

Oppilas oppii, että erilaiset ekosysteemit lisäävät metsän monimuotoisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään, miten se näkyy esimerkiksi erilaisina rakenteina.

Oppilas oppii, että erilaiset elinympäristöt lisäävät luonnon monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa erilaisissa elinympäristöissä elävien eliöiden ominaisuuksia. Oppilas antaa joitakin esimerkkejä erilaisissa elinympäristöissä elävistä eliöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten lajit sopeutuvat eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo, mitä monimuotoisuus tarkoittaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä lajien esiintymisestä ja lajien sopeutumisesta eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo esimerkkejä elinympäristöjen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas kertoo, miksi monimuotoisuus on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja kertoo sopeutumiseen liittyviä syy-seuraussuhteita. Oppilas perustelee elinympäristöjen merkityksen luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas perustelee, miksi monimuotoisuus on tärkeää.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maastotyöskentelyn eri vaiheisiin. Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee tutuksi metsätutkimusten yhteydessä. Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestinteknologiaa raportoimalla metsätutkimusten tuloksia.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään retkiä lähiluontoon ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin ekosysteemeihin kuten metsään, suohon ja kaupunkiluontoon. Luonnossa liikkuessa vahvistetaan vastuullisen luonnossa liikkujan taitoja oppien jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Tutustaan ja opitaan lähiympäristön ja erityisesti suomalaisen metsäluonnon tavallisimmat eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Tehdään pienimuotoisia metsiin liittyviä tutkimuksia metsässä ja opitaan vertailemaan metsä-, suo-, vesi-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemiä. Tarkastellaan ihmisen vaikutusta lähiluontoon.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisen luonnon erilaisiin ekosysteemeihin ja niiden monimuotoisuuteen. Tehdään metsiin liittyviä havaintoja ja pienimuotoisia tutkimuksia lähimetsässä. Opiskellaan ekosysteemin rakennetta ja toimintaa hyödyntämällä metsäympäristön eliölajistoa. Koostetaan eliökokoelma. Tutustutaan lajien välisiin vuorovaikutussuhteisiin.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan tietämystä eliökunnan rakenteesta ja monimuotoisuudesta. Ymmärretään, että kasvit ja sienet ovat tärkeä osa metsäekosysteemiä.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa

sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilyttämisen tärkeyteen. Lähiympäristössä tapahtuvia muutoksia havainnoidaan ja tutkitaan luontoretkien yhteydessä. Opitaan biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitys Suomen talouden ja kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan metsien suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Tarkastellaan metsää luonnonvarana ja pohditaan kestävän metsätalouden merkitystä ja toteutustapoja. Pohditaan ja havainnoidaan ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas tekee metsäekosysteemiinliittyviä pienimuotoisia tutkimuksia, joiden avulla hän havainnoi ekosysteemin toimintaa ja ihmisen vaikutusta luontoon. Oppilas tutustuu metsiin Suomen tärkeimpänä luonnonvarana ja pohtii metsien kestävän käytön tapoja. Oppilas tarkastelee luonnon tarjoamien ekosysteemipalveluiden merkitystä Suomen ja koko maapallon kannalta. Oppilas pohtii metsien monikäyttöä ja oppii jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Oppilaan positiivinen asenne luontoa kohtaan vahvistuu.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Oppilas ymmärtää biologian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Oppilas ymmärtää biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen.

Arvioinnin kohde

Ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksen hahmottaminen sekä kestävän tulevaisuuden ymmärrys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas luettelee kestävän kehityksen osa-alueet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa joitakin esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas antaa esimerkkejä biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas kertoo biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ympäristöön ja tarkastelee muutosten seurauksia. Oppilas selittää syy-seuraussuhteita kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja perustelee näkemyksensä biologisen tiedon pohjalta. Oppilas arvioi biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitystä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilyttämisen tärkeyteen. Lähiympäristössä tapahtuvia muutoksia havainnoidaan ja tutkitaan luontoretkien yhteydessä. Opitaan biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitys Suomen talouden ja kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan metsien suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Tarkastellaan metsää luonnonvarana ja pohditaan kestävän metsätalouden merkitystä ja toteutustapoja. Pohditaan ja havainnoidaan ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon.

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu luonnontieteellisen tutkimukseen suunnittelemalla ja toteuttamalla ryhmässä pienimuotoisen metsätutkimuksen. Metsätutkimuksen yhteydessä oppilas oppii itse tekemään luonnontieteellisiä kysymyksiä, hypoteeseja ja johtopäätelmiä. Metsätutkimusten avulla oppilas perehtyy metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen vaikutukseen luonnossa tapahtuviin muutoksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii biologiaan liittyviä syy- ja seuraussuhteita.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maastotyöskentelyn eri vaiheisiin. Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee tutuksi metsätutkimusten yhteydessä. Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestinteknologiaa raportoimalla metsätutkimusten tuloksia.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään retkiä lähiluontoon ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin ekosysteemeihin kuten metsään, suohon ja kaupunkiluontoon. Luonnossa liikkuessa vahvistetaan vastuullisen luonnossa liikkujan taitoja oppien jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Tutustaan ja opitaan lähiympäristön ja erityisesti suomalaisen metsäluonnon tavallisimmat eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Tehdään pienimuotoisia metsiin liittyviä tutkimuksia metsässä ja opitaan vertailemaan metsä-, suo-, vesi-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemiä. Tarkastellaan ihmisen vaikutusta lähiluontoon.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisen luonnon erilaisiin ekosysteemeihin ja niiden monimuotoisuuteen. Tehdään metsiin liittyviä havaintoja ja pienimuotoisia tutkimuksia lähimetsässä. Opiskellaan ekosysteemin rakennetta ja toimintaa hyödyntämällä metsäympäristön eliölajistoa. Koostetaan eliökokoelma. Tutustutaan lajien välisiin vuorovaikutussuhteisiin.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan tietämystä eliökunnan rakenteesta ja monimuotoisuudesta. Ymmärretään, että kasvit ja sienet ovat tärkeä osa metsäekosysteemiä.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa

sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilyttämisen tärkeyteen. Lähiympäristössä tapahtuvia muutoksia havainnoidaan ja tutkitaan luontoretkien yhteydessä. Opitaan biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitys Suomen talouden ja kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan metsien suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Tarkastellaan metsää luonnonvarana ja pohditaan kestävän metsätalouden merkitystä ja toteutustapoja. Pohditaan ja havainnoidaan ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon.

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Paikallinen tarkennus:

T8

Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee oppilaalle tutuksi metsätutkimusten yhteydessä. Oppilas harjoittelee tieto- ja viestinteknologian käyttöä raportoimalla metsätutkimusten tuloksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään biologista tutkimusvälineistöä.

Oppilas oppii hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja erilaisia tietolähteitä biologian opiskelussa.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimusvälineistön, teknologian ja tiedon käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maastotyöskentelyn eri vaiheisiin. Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee tutuksi metsätutkimusten yhteydessä. Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestinteknologiaa raportoimalla metsätutkimusten tuloksia.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään retkiä lähiluontoon ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin ekosysteemeihin kuten metsään, suohon ja kaupunkiluontoon. Luonnossa liikkuessa vahvistetaan vastuullisen luonnossa liikkujan taitoja oppien jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Tutustaan ja opitaan lähiympäristön ja erityisesti suomalaisen metsäluonnon tavallisimmat eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Tehdään pienimuotoisia metsiin liittyviä tutkimuksia metsässä ja opitaan vertailemaan metsä-, suo-, vesi-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemiä. Tarkastellaan ihmisen vaikutusta lähiluontoon.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisen luonnon erilaisiin ekosysteemeihin ja niiden monimuotoisuuteen. Tehdään metsiin liittyviä havaintoja ja pienimuotoisia tutkimuksia lähimetsässä. Opiskellaan ekosysteemin rakennetta ja toimintaa hyödyntämällä metsäympäristön eliölajistoa. Koostetaan eliökokoelma. Tutustutaan lajien välisiin vuorovaikutussuhteisiin.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan tietämystä eliökunnan rakenteesta ja monimuotoisuudesta. Ymmärretään, että kasvit ja sienet ovat tärkeä osa metsäekosysteemiä.

T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas koostaa kasvion tai jonkin muun eliökokoelman perinteisin keruumenetelmin tai digitaalisesti kuvaamalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kokoamaan eliökokoelman.

Oppilas oppii kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi.

Arvioinnin kohde

Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa koostaa ohjatusti pienen eliökokoelman. Oppilas osallistuu kasvien kasvatukseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti pienimuotoisen perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa ohjatusti kasvatuskokeen ja kertoo kasvatuskokeen tulokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa kasvatuskokeen ja tekee siitä päätelmiä tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti laajahkon ja huolellisesti toteutetun perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa kasvatuskokeen, arvioi kokeen tulosten luotettavuutta sekä selittää, miten kasvatuskoe liittyy tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maastotyöskentelyn eri vaiheisiin. Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee tutuksi metsätutkimusten yhteydessä. Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestinteknologiaa raportoimalla metsätutkimusten tuloksia.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään retkiä lähiluontoon ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin ekosysteemeihin kuten metsään, suohon ja kaupunkiluontoon. Luonnossa liikkuessa vahvistetaan vastuullisen luonnossa liikkujan taitoja oppien jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Tutustaan ja opitaan lähiympäristön ja erityisesti suomalaisen metsäluonnon tavallisimmat eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Tehdään pienimuotoisia metsiin liittyviä tutkimuksia metsässä ja opitaan vertailemaan metsä-, suo-, vesi-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemiä. Tarkastellaan ihmisen vaikutusta lähiluontoon.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisen luonnon erilaisiin ekosysteemeihin ja niiden monimuotoisuuteen. Tehdään metsiin liittyviä havaintoja ja pienimuotoisia tutkimuksia lähimetsässä. Opiskellaan ekosysteemin rakennetta ja toimintaa hyödyntämällä metsäympäristön eliölajistoa. Koostetaan eliökokoelma. Tutustutaan lajien välisiin vuorovaikutussuhteisiin.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan tietämystä eliökunnan rakenteesta ja monimuotoisuudesta. Ymmärretään, että kasvit ja sienet ovat tärkeä osa metsäekosysteemiä.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilyttämisen tärkeyteen. Lähiympäristössä tapahtuvia muutoksia havainnoidaan ja tutkitaan luontoretkien yhteydessä. Opitaan biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitys Suomen talouden ja kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan metsien suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Tarkastellaan metsää luonnonvarana ja pohditaan kestävän metsätalouden merkitystä ja toteutustapoja. Pohditaan ja havainnoidaan ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon.

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu lähiympäristön metsiin ja niissä tavattaviin eliölajeihin. Maastossa oppilas ottaa näytteitä, joita hän tutkii joko maastossa tai luokassa. Metsätutkimusten yhteydessä oppilas harjoittelee tekemään hypoteeseja, tutkimusta ja raportointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään biologisia tutkimuksia.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimuksen tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu biologisen tutkimuksen tekoon ja kertoo, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida laboratoriossa ja maastossa. Oppilas tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja raportoi sen tuloksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa oman tutkimuksen itsenäisesti ja raportoi sen tulokset selkeästi.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maastotyöskentelyn eri vaiheisiin. Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee tutuksi metsätutkimusten yhteydessä. Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestinteknologiaa raportoimalla metsätutkimusten tuloksia.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään retkiä lähiluontoon ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin ekosysteemeihin kuten metsään, suohon ja kaupunkiluontoon. Luonnossa liikkuessa vahvistetaan vastuullisen luonnossa liikkujan taitoja oppien jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Tutustaan ja opitaan lähiympäristön ja erityisesti suomalaisen metsäluonnon tavallisimmat eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Tehdään pienimuotoisia metsiin liittyviä tutkimuksia metsässä ja opitaan vertailemaan metsä-, suo-, vesi-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemiä. Tarkastellaan ihmisen vaikutusta lähiluontoon.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisen luonnon erilaisiin ekosysteemeihin ja niiden monimuotoisuuteen. Tehdään metsiin liittyviä havaintoja ja pienimuotoisia tutkimuksia lähimetsässä. Opiskellaan ekosysteemin rakennetta ja toimintaa hyödyntämällä metsäympäristön eliölajistoa. Koostetaan eliökokoelma. Tutustutaan lajien välisiin vuorovaikutussuhteisiin.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan tietämystä eliökunnan rakenteesta ja monimuotoisuudesta. Ymmärretään, että kasvit ja sienet ovat tärkeä osa metsäekosysteemiä.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilyttämisen tärkeyteen. Lähiympäristössä tapahtuvia muutoksia havainnoidaan ja tutkitaan luontoretkien yhteydessä. Opitaan biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitys Suomen talouden ja kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan metsien suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Tarkastellaan metsää luonnonvarana ja pohditaan kestävän metsätalouden merkitystä ja toteutustapoja. Pohditaan ja havainnoidaan ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon.

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas pohtii, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa. Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiään biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas

osallistuu yläkoulun aikana pienimuotoisen lähiluonnon vaalimisprojektin suunniteluun ja toteutukseen esimerkiksi monialaisen oppimiskokonaisuuden yhteydessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii antamaan esimerkkejä siitä, kuinka biologisia tietoja ja taitoja voidaan hyödyntää omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Arvioinnin kohde

Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilyttämisen tärkeyteen. Lähiympäristössä tapahtuvia muutoksia havainnoidaan ja tutkitaan luontoretkien yhteydessä. Opitaan biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitys Suomen talouden ja kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan metsien suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Tarkastellaan metsää luonnonvarana ja pohditaan kestävän metsätalouden merkitystä ja toteutustapoja. Pohditaan ja havainnoidaan ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon.

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas ymmärtää ekosysteemien moninaisuuden ja toiminnan merkityksen luonnonsuojelulle sekä kestävälle elämän tavalle. Ekosysteemeihin tutustumalla oppilas ymmärtää ihmisen vaikutusta lähiympäristön ja sen eliölajien hyvinvointiin. Oppilas tarkastelee luonnonsuojelun eri muotoja ja saavutuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kiinnostumaan luonnosta ja sen ilmiöistä. Oppilaan luontosuhde vahvistuu.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maastotyöskentelyn eri vaiheisiin. Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee tutuksi metsätutkimusten yhteydessä. Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestinteknologiaa raportoimalla metsätutkimusten tuloksia.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään retkiä lähiluontoon ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin ekosysteemeihin kuten metsään, suohon ja kaupunkiluontoon. Luonnossa liikkuessa vahvistetaan vastuullisen luonnossa liikkujan taitoja oppien jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Tutustaan ja opitaan lähiympäristön ja erityisesti suomalaisen metsäluonnon tavallisimmat eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Tehdään pienimuotoisia metsiin liittyviä tutkimuksia metsässä ja opitaan vertailemaan metsä-, suo-, vesi-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemiä. Tarkastellaan ihmisen vaikutusta lähiluontoon.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan suomalaisen luonnon erilaisiin ekosysteemeihin ja niiden monimuotoisuuteen. Tehdään metsiin liittyviä havaintoja ja pienimuotoisia tutkimuksia lähimetsässä. Opiskellaan

ekosysteemin rakennetta ja toimintaa hyödyntämällä metsäympäristön eliölajistoa. Koostetaan eliökokoelma. Tutustutaan lajien välisiin vuorovaikutussuhteisiin.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan tietämystä eliökunnan rakenteesta ja monimuotoisuudesta. Ymmärretään, että kasvit ja sienet ovat tärkeä osa metsäekosysteemiä.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilyttämisen tärkeyteen. Lähiympäristössä tapahtuvia muutoksia havainnoidaan ja tutkitaan luontoretkien yhteydessä. Opitaan biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitys Suomen talouden ja kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan metsien suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Tarkastellaan metsää luonnonvarana ja pohditaan kestävän metsätalouden merkitystä ja toteutustapoja. Pohditaan ja havainnoidaan ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon.

T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas tutustuu metsiin luonnonvarana. Oppilas pohtii, miten ihmisen toiminta voi vaikuttaa negatiivisesti ja toisaalta positiivisesti metsäluonnon elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilymiseen. Oppilas harjoittelee ekologisesti ja eettisesti perusteltujen kysymysten tekemistä ja niiden avulla vaikuttamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään eettisesti perusteltuja valintoja.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia

kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilyttämisen tärkeyteen. Lähiympäristössä tapahtuvia muutoksia havainnoidaan ja tutkitaan luontoretkien yhteydessä. Opitaan biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitys Suomen talouden ja kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan metsien suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Tarkastellaan metsää luonnonvarana ja pohditaan kestävän metsätalouden merkitystä ja toteutustapoja. Pohditaan ja havainnoidaan ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon.

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas pohtii omaa vastuuta ja oman toiminnan merkitystä kestävän tulevaisuuden kannalta. Retkillä oppilas harjoittelee vastuullista luonnossa liikkumista kunnioittaen samalla jokamiehenoikeuksia ja velvollisuuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas innostuu vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilyttämisen tärkeyteen. Lähiympäristössä tapahtuvia muutoksia havainnoidaan ja tutkitaan luontoretkien yhteydessä. Opitaan biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitys Suomen talouden ja kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan metsien suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Tarkastellaan metsää luonnonvarana ja pohditaan kestävän metsätalouden merkitystä ja toteutustapoja. Pohditaan ja havainnoidaan ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu perinnöllisyyden perusteisiin ja ymmärtää, miten perimä vaikuttaa yksilönkehitykseen ja yksilön ominaisuuksiin. Oppilas ymmärtää evoluution perusperiaatteet ja sen miten elämä on maapalolla kehittynyt.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteet.

Arvioinnin kohde

Perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteiden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, että yksilön ominaisuuksiin vaikuttavat sekä perimä että ympäristö. Oppilas kertoo, että eliöt ovat kehittyneet evoluution tuloksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas tietää, mitä bioteknologia tarkoittaa. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas antaa käytännön esimerkkejä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen yksilön ominaisuuksien muodostumisessa ja soveltaa osaamistaan käytännön esimerkkeihin. Oppilas kertoo esimerkkejä siitä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään, sekä bioteknologian mahdollisuuksista ja haasteista. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta, ja antaa esimerkkejä evoluutiosta jatkuvana prosessina. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden esimerkkien avulla.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan monipuolisesti ihmisen rakenteita ja elimistöjen toimintoja. Tutkimuksissa käytetään erilaisia biologialle tunnusomaisia tutkimusvälineitä ja menetelmiä. Näitä ovat esimerkiksi laborointi, mikroskopointi, havainnointi, testaaminen, simulointi ja kokeellisuus.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan solubiologista osaamista ja tutustaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Bioteknologian osa-alueet ja mahdollisuudet tulevat tutuiksi. Pohditaan bioteknologian haasteita.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas oppii ihmisen elimistön perusrakenteet ja elintoiminnot. Oppilas tarkastelee ihmisen lisääntymistä, yksilönkehitystä ja kasvua.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmisen yksilönkehityksen ja kasvun vaiheet.

Oppilas oppii elimistön perustoiminnot.

Arvioinnin kohde

Ihmiselimistön rakenteen ja toiminnan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä ihmisen keskeisimpiä elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisimpien elimistöjen tehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ihmisen keskeisimpiä elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja. Oppilas kuvailee ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ihmisen elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja ja säätelyjärjestelmiä. Oppilas kertoo ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja kuvailla ihmisen elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja ja säätelyjärjestelmiä ja selittää, kuinka ne muodostavat toiminnallisia kokonaisuuksia. Oppilas selittää perustellen ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu luonnontieteelliseen tutkimukseen suunnittelemalla ja toteuttamalla pienimuotoisia kokeita ja testejä liittyen ihmisen rakenteisiin ja elintoimintoihin. Oppilas työskentelee siten, että hänen taitonsa suunnitella, toteuttaa, havainnoida ja tehdä johtopäätelmiä biologisesta tutkimuksesta vahvistuu. Oppilaan taito tehdä luonnontieteellisiä kysymyksiä, hypoteeseja ja johtopäätelmiä vahvistuu kokeiden ja testien yhteydessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii biologiaan liittyviä syy- ja seuraussuhteita.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan monipuolisesti ihmisen rakenteita ja elimistöjen toimintoja. Tutkimuksissa käytetään erilaisia biologialle tunnusomaisia tutkimusvälineitä ja menetelmiä. Näitä ovat esimerkiksi laborointi, mikroskopointi, havainnointi, testaaminen, simulointi ja kokeellisuus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ihmisen elinympäristössä tapahtuvia muutoksia ja niiden vaikutusta ihmiseen ja muuhun luontoon.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan solubiologista osaamista ja tutustaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Bioteknologian osa-alueet ja mahdollisuudet tulevat tutuiksi. Pohditaan bioteknologian haasteita.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan evoluution merkitys luonnon monimuotoisuuden kehittymiseen ja säilyttämiseen. Ymmärretään arkipäivän valintojen, esimerkiksi ravinnon, liikkumisen ja asumisen, merkitystä kestävän tulevaisuuden kannalta. Pohditaan eettisesti kestävää ravinnontuotantoa ja tarkastellaan eläinten hyvinvoinnin periaatteita. Suunnitellaan ja toteutetaan pienimuotoinen lähiluonnon vaalimisprojekti (esim. roskatalkoot, lähipuiston kunnostus, lintujen talviruokinta, viheralueiden suunnittelu) hyödyntäen myös maantiedon sisältöjä.

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Paikallinen tarkennus:

T8

Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee oppilaalle tutuksi ihmistä koskevien pienimuotoisten tutkimusten yhteydessä. Oppilas harjoittelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa testejä tehdessään. Oppilas harjoittelee tiedonhakua, analysointia, lähdekritiikkiä ja tilastointia. Oppilas havainnollistaa saatuja tuloksia esimerkiksi erilaisin kuvaajin. Oppilas osaa hyödyntää tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa ja erilaisia tietolähteitä biologian opiskelussa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään biologista tutkimusvälineistöä.

Oppilas oppii hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja erilaisia tietolähteitä biologian opiskelussa.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimusvälineistön, teknologian ja tiedon käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan monipuolisesti ihmisen rakenteita ja elimistöjen toimintoja. Tutkimuksissa käytetään erilaisia biologialle tunnusomaisia tutkimusvälineitä ja menetelmiä. Näitä ovat esimerkiksi laborointi, mikroskopointi, havainnointi, testaaminen, simulointi ja kokeellisuus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ihmisen elinympäristössä tapahtuvia muutoksia ja niiden vaikutusta ihmiseen ja muuhun luontoon.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan solubiologista osaamista ja tutustaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Bioteknologian osa-alueet ja mahdollisuudet tulevat tutuiksi. Pohditaan bioteknologian haasteita.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee työskentelemään erilaisissa oppimisympäristöissä, mahdollisuuksien mukaan myös laboratoriossa. Oppilas havainnoi, kerää ja tallentaa tietoa hyödyntäen monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Oppilaan taito tehdä hypoteeseja, tutkimusta, johtopäätelmiä sekä tulosten raportointia vahvistuu.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään biologisia tutkimuksia.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimuksen tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu biologisen tutkimuksen tekoon ja kertoo, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida laboratoriossa ja maastossa. Oppilas tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja raportoi sen tuloksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa oman tutkimuksen itsenäisesti ja raportoi sen tulokset selkeästi.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan monipuolisesti ihmisen rakenteita ja elimistöjen toimintoja. Tutkimuksissa käytetään erilaisia biologialle tunnusomaisia tutkimusvälineitä ja menetelmiä. Näitä ovat esimerkiksi laborointi, mikroskopointi, havainnointi, testaaminen, simulointi ja kokeellisuus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ihmisen elinympäristössä tapahtuvia muutoksia ja niiden vaikutusta ihmiseen ja muuhun luontoon.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan solubiologista osaamista ja tutustaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Bioteknologian osa-alueet ja mahdollisuudet tulevat tutuiksi. Pohditaan bioteknologian haasteita.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan evoluution merkitys luonnon monimuotoisuuden kehittymiseen ja säilyttämiseen. Ymmärretään arkipäivän valintojen, esimerkiksi ravinnon, liikkumisen ja asumisen, merkitystä kestävän tulevaisuuden kannalta. Pohditaan eettisesti kestävää ravinnontuotantoa ja tarkastellaan eläinten hyvinvoinnin periaatteita. Suunnitellaan ja toteutetaan pienimuotoinen lähiluonnon vaalimisprojekti (esim. roskatalkoot, lähipuiston kunnostus, lintujen talviruokinta, viheralueiden suunnittelu) hyödyntäen myös maantiedon sisältöjä.

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas pohtii, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa. Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiään biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu yläkoulun aikana pienimuotoisen lähiluonnon vaalimisprojektin suunniteluun ja toteutukseen esimerkiksi monialaisen oppimiskokonaisuuden yhteydessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii antamaan esimerkkejä siitä, kuinka biologisia tietoja ja taitoja voidaan hyödyntää omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Arvioinnin kohde

Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan evoluution merkitys luonnon monimuotoisuuden kehittymiseen ja säilyttämiseen. Ymmärretään arkipäivän valintojen, esimerkiksi ravinnon, liikkumisen ja asumisen, merkitystä kestävän tulevaisuuden kannalta. Pohditaan eettisesti kestävää ravinnontuotantoa ja tarkastellaan eläinten hyvinvoinnin periaatteita. Suunnitellaan ja toteutetaan pienimuotoinen lähiluonnon vaalimisprojekti (esim. roskatalkoot, lähipuiston kunnostus, lintujen talviruokinta, viheralueiden suunnittelu) hyödyntäen myös maantiedon sisältöjä.

T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas harjoittelee hyödyntämään biologian tietoja ja taitoja ihmiseen ja ympäristöön liittyvien vastuukysymysten arvioinnissa. Oppilas oppii esittämään perusteluja eettisesti kestäville valinnoille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään eettisesti perusteltuja valintoja.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa

sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan evoluution merkitys luonnon monimuotoisuuden kehittymiseen ja säilyttämiseen. Ymmärretään arkipäivän valintojen, esimerkiksi ravinnon, liikkumisen ja asumisen, merkitystä kestävän tulevaisuuden kannalta. Pohditaan eettisesti kestävää ravinnontuotantoa ja tarkastellaan eläinten hyvinvoinnin periaatteita. Suunnitellaan ja toteutetaan pienimuotoinen lähiluonnon vaalimisprojekti (esim. roskatalkoot, lähipuiston kunnostus, lintujen talviruokinta, viheralueiden suunnittelu) hyödyntäen myös maantiedon sisältöjä.

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas tutustuu erilaisiin vaikuttamiskeinoihin.

Oppilas harjoittelee toimimaan ja vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas innostuu vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan evoluution merkitys luonnon monimuotoisuuden kehittymiseen ja säilyttämiseen. Ymmärretään arkipäivän valintojen, esimerkiksi ravinnon, liikkumisen ja asumisen, merkitystä kestävän tulevaisuuden kannalta. Pohditaan eettisesti kestävää ravinnontuotantoa ja tarkastellaan eläinten hyvinvoinnin periaatteita. Suunnitellaan ja toteutetaan pienimuotoinen lähiluonnon vaalimisprojekti (esim. roskatalkoot, lähipuiston kunnostus, lintujen talviruokinta, viheralueiden suunnittelu) hyödyntäen myös maantiedon sisältöjä.

Bändikurssi

Valinnaisen tehtävä

Bändikurssin tavoitteena on kehittää oppilaan musiikillista osaamista ja luoda uskoa oppilaan omiin taitoihin onnistumisen kokemusten ja luovan prosessin kautta.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Bändikurssi pidetään koulun musiikkiluokassa. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään kaupungin kulttuuritarjontaa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Bändikurssi arvioidaan arvosanalla hyväksytty/hylätty. Arviointi on hyväksytty, kun oppilas osallistuu opetukseen omien kykyjensä ja taitotasonsa mukaisesti. Kurssi voi vaikuttaa korottavasti musiikin päättöarvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisissa osaamisessa korostuvat erityisesti L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu sekä L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Bändikurssin tavoitteena on kehittää oppilaan musiikillista osaamista ja luoda uskoa oppilaan omiin taitoihin onnistumisen kokemusten ja luovan prosessin kautta. Yhteismusisoinnin tavoitteena on, musiikillisten tekijöiden lisäksi, korostaa yksilön roolin merkitystä osana ryhmää. Yhtenä kurssin tavoitteena on tuottaa musiikkia koulun erilaisiin tapahtumiin ja juhliin.

Sisällöt

Bändikurssilla syvennetään yhteismusisointitaitoja ja bändisoittimien tuntemusta sekä harjoitellaan monipuolista ja tervettä äänenkäyttöä. Työstettävät kappaleet valitaan yhdessä oppilaiden kanssa taitotaso ja kiinnostuksenkohteet huomioiden. Harjoitellaan esiintymistilannetta ja valmistetaan esityksiä erilaisiin koulun tilaisuuksiin.

Valinnaisen musiikin tarkemmat sisällöt muotoutuvat valinnaisen edetessä, ryhmän kanssa sisältöjä muovaten.

Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu

ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaiden kykyä oman tulevaisuutensa hahmottamiseen ja suunnittelemiseen. Oppilaiden identiteetin ja elämänkatsomuksen rakentamisen tukemisessa otetaan erityisesti huomioon yleissivistävän tietoperustan laajentaminen sekä oppilaiden omakohtaiset valinnat perusopetuksen jälkeen. Oppilaita tuetaan omakohtaisten hyvän elämän mallien löytämisessä.*

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentumista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämänkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Elämänkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona elämänkatsomustiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut elämänkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt elämänkatsomustiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite

on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on elämänkatsomustiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy elämänkatsomustiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Elämänkatsomustiedon arvioinnissa painotetaan sitä, että oppiaineessa edistetään oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää ja korostetaan oppilaiden kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Elämänkatsomustiedossa tuetaan oppilaan itsenäisen ajattelun ja argumentaation kehitystä ja avointa pohdiskelemista. Kehitys on koko yläkoulun kestävä jatkumo, mikä otetaan huomioon päättöarviointia annettaessa.

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään erilaisista lähteistä eri maailmankuviin ja -katsomuksiin sisältyviä käsitteitä. Oppilas oppii käyttämään em. käsitteitä ilmaistessaan itseään tekstein ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.	S1	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa käyttää katsomuksellisia käsitteitä ja tunnistaa niiden välisiä suhteita.	Oppilas osaa käyttää joitakin katsomuksellisia käsitteitä.
T2 Oppilas omaksuu tietoja erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas oppii huomioimaan eri kulttuurien ilmenemistä yhteiskuntien eri alueilla mm. mediassa ja taiteessa. Oppilas tietää maailmanperintöohjelman periaatteet ja joitain maailmanperintökohteita.	S1	Kulttuurien ja katsomusten tunteminen	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.	Oppilas osaa opettajan ohjauksessa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä maailmanperintökohteita.
T3 Oppilas tuntee keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimmät historialliseen kehitykseen liittyvät piirteet ja niiden vaikutukset nyky-yhteiskuntiin. Oppilas tietää katsomusten tieteellisen tutkimuksen periaatteet.	S1	Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.

			vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.	
T4 Oppilas oppii tuntemaan uskonnon määritelmän, uskonnollisen ja uskonnottoman ajattelun periaatteet ja uskontokritiikin pääpiirteet.	S1, S3	Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä.	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen ajattelun piirteistä ja antaa esimerkin uskontokritiikistä.
T5 Oppilas tuntee katsomusvapaus-käsitteen sisällön ja merkityksen sekä osaa arvioida katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja toteutumattomuutta erilaisissa yhteiskunnissa. Oppilas tietää ihmisoikeusjärjestöjä sekä niiden toimintaperiaatteita.	S1, S3	Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja joistakin katsomusvapauden turvaamisen mekanismeista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja katsomusvapauden turvaamisesta.
T6 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan erilaisten katsomusten taustalla olevia perusteluja.	S1, S2, S3	Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista katsomuksellisista valinnoista ja niiden taustalla olevista perusteista.
T7 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan maailman moninaisuutta ja ihmisten yhdenvertaisuutta. Oppilas oppii hyväksymään ja	S1, S2, S3	Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.

ymmärtämään erilaisuutta.				
T8 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa eettisen ajattelunsa perusteluna erilaisissa tilanteissa. Oppilas oppii kehittämään eettistä ajatteluaan lisääntyvän tiedon ja kokemusten pohjalta.	S2, S3	Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä.	Oppilas osaa nimetä eettisiä käsitteitä ja kertoa elämänsä eettisistä ulottuvuuksista.
T9 Oppilas oppii ymmärtämään arkisten ratkaisujen vaikutusta kestävään tulevaisuuteen sekä paikallisesti että globaalisti. Oppilas oppii vaikuttamaan yhteiskunnassa kestävän tulevaisuuden perusteiden mukaisesti.	S1, S2, S3	Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä piirteitä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.	Oppilas osaa nimetä joitakin kestävän tulevaisuuden piirteitä ja tuntee keinoja vaikuttaa tulevaisuuteen.
T10 Oppilas tietää ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja eettisen perustan. Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa ihmisoikeuksien ja suvaitsevaisuuden edistämiseen.	S2, S3	Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja perustella ihmisoikeuksien merkitystä.	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään erilaisista lähteistä eri maailmankuviin ja -katsomuksiin sisältyviä käsitteitä. Oppilas oppii käyttämään em. käsitteitä ilmaistessaan itseään tekstein ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.	S1	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa käyttää katsomuksellisia käsitteitä ja tunnistaa niiden välisiä suhteita.	Oppilas osaa käyttää joitakin katsomuksellisia käsitteitä.
T2 Oppilas omaksuu tietoja erilaisista kulttuureista ja katsomuksista.Oppilas oppii huomioimaan eri kulttuurien ilmenemistä yhteiskuntien eri alueilla mm. mediassa ja taiteessa.	S1	Kulttuurien ja katsomusten tunteminen	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista.	Oppilas osaa opettajan ohjauksessa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista.
T3 Oppilas tuntee keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimmät historialliseen kehitykseen liittyvät piirteet ja niiden vaikutukset nyky-yhteiskuntiin. Oppilas tietää katsomusten tieteellisen tutkimuksen periaatteet.	S1	Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.

T4 Oppilas oppii tuntemaan uskonnon määritelmän, uskonnollisen ja uskonnottoman ajattelun periaatteet ja uskontokritiikin pääpiirteet.	S1, S3	Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä.	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen ajattelun piirteistä ja antaa esimerkin uskontokritiikistä.
T5 Oppilas tuntee katsomusvapaus-käsitteen sisällön ja merkityksen sekä osaa arvioida katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja toteutumattomuutta erilaisissa yhteiskunnissa.Oppilas tietää ihmisoikeusjärjestöjä sekä niiden toimintaperiaatteita.	S1, S3	Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja joistakin katsomusvapauden turvaamisen mekanismeista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja katsomusvapauden turvaamisesta.
T6 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan erilaisten katsomusten taustalla olevia perusteluja.	S1, S2, S3	Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista katsomuksellisista valinnoista ja niiden taustalla olevista perusteista.
T7 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan maailman moninaisuutta ja ihmisten yhdenvertaisuutta. Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään erilaisuutta.	S1, S2, S3	Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
T8 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa eettisen ajattelunsa perusteluna	S2, S3	Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä.	Oppilas osaa nimetä eettisiä käsitteitä ja kertoa elämänsä eettisistä ulottuvuuksista.

erilaisissa tilanteissa. Oppilas oppii kehittämään eettistä ajatteluaan lisääntyvän tiedon ja kokemusten pohjalta.				
T9 Oppilas oppii ymmärtämään arkisten ratkaisujen vaikutusta kestävään tulevaisuuteen sekä paikallisesti että globaalisti. Oppilas oppii vaikuttamaan yhteiskunnassa kestävän tulevaisuuden perusteiden mukaisesti.	S1, S2, S3	Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä piirteitä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle.Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.	Oppilas osaa nimetä joitakin kestävän tulevaisuuden piirteitä ja tuntee keinoja vaikuttaa tulevaisuuteen.
T10 Oppilas tietää ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja eettisen perustan.Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa ihmisoikeuksien ja suvaitsevaisuuden edistämiseen.	S2, S3	Eettisen ajatteluntaidot	Oppilas osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja perustella ihmisoikeuksien merkitystä.	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään erilaisista lähteistä eri maailmankuviin ja -katsomuksiin sisältyviä käsitteitä. Oppilas oppii käyttämään em. käsitteitä ilmaistessaan itseään tekstein ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.	S1	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa käyttää katsomuksellisia käsitteitä ja tunnistaa niiden välisiä suhteita.	Oppilas osaa käyttää joitakin katsomuksellisia käsitteitä.
T2 Oppilas omaksuu tietoja erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas oppii huomioimaan eri kulttuurien ilmenemistä yhteiskuntien eri alueilla mm. mediassa ja taiteessa. Oppilas tietää maailmanperintöohjelman periaatteet ja joitain maailmanperintökohteita.	S1	Kulttuurien ja katsomusten tunteminen	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.	Oppilas osaa opettajan ohjauksessa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä maailmanperintökohteita.
T3 Oppilas tuntee keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimmät historialliseen kehitykseen liittyvät piirteet ja niiden vaikutukset nyky-yhteiskuntiin. Oppilas tietää katsomusten tieteellisen tutkimuksen periaatteet.	S1	Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.

			vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.	
T4 Oppilas oppii tuntemaan uskonnon määritelmän, uskonnollisen ja uskonnottoman ajattelun periaatteet ja uskontokritiikin pääpiirteet.	S1, S3	Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä.	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen ajattelun piirteistä ja antaa esimerkin uskontokritiikistä.
T5 Oppilas tuntee katsomusvapaus-käsitteen sisällön ja merkityksen sekä osaa arvioida katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja toteutumattomuutta erilaisissa yhteiskunnissa. Oppilas tietää ihmisoikeusjärjestöjä sekä niiden toimintaperiaatteita.	S1, S3	Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja joistakin katsomusvapauden turvaamisen mekanismeista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja katsomusvapauden turvaamisesta.
T6 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan erilaisten katsomusten taustalla olevia perusteluja.	S1, S2, S3	Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista katsomuksellisista valinnoista ja niiden taustalla olevista perusteista.
T7 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan maailman moninaisuutta ja ihmisten yhdenvertaisuutta. Oppilas oppii hyväksymään ja	S1, S2, S3	Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.

ymmärtämään erilaisuutta.				
T8 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa eettisen ajattelunsa perusteluna erilaisissa tilanteissa. Oppilas oppii kehittämään eettistä ajatteluaan lisääntyvän tiedon ja kokemusten pohjalta.	S2, S3	Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä.	Oppilas osaa nimetä eettisiä käsitteitä ja kertoa elämänsä eettisistä ulottuvuuksista.
T9 Oppilas oppii ymmärtämään arkisten ratkaisujen vaikutusta kestävään tulevaisuuteen sekä paikallisesti että globaalisti. Oppilas oppii vaikuttamaan yhteiskunnassa kestävän tulevaisuuden perusteiden mukaisesti.	S1, S2, S3	Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä piirteitä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.	Oppilas osaa nimetä joitakin kestävän tulevaisuuden piirteitä ja tuntee keinoja vaikuttaa tulevaisuuteen.
T10 Oppilas tietää ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja eettisen perustan. Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa ihmisoikeuksien ja suvaitsevaisuuden edistämiseen.	S2, S3	Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja perustella ihmisoikeuksien merkitystä.	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.

Elämänkatsomustiedon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään erilaisista lähteistä eri maailmankuviin ja -katsomuksiin sisältyviä käsitteitä. Oppilas oppii käyttämään em. käsitteitä ilmaistessaan itseään tekstein ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.	S1	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa käyttää katsomuksellisia käsitteitä ja tunnistaa niiden välisiä suhteita.	Oppilas osaa käyttää joitakin katsomuksellisia käsitteitä.
T2 Oppilas omaksuu tietoja erilaisista kulttuureista ja katsomuksista.Oppilas oppii huomioimaan eri kulttuurien ilmenemistä yhteiskuntien eri alueilla mm. mediassa ja taiteessa.	S1	Kulttuurien ja katsomusten tunteminen	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista.	Oppilas osaa opettajan ohjauksessa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista.
T3 Oppilas tuntee keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimmät historialliseen kehitykseen liittyvät piirteet ja niiden vaikutukset nyky-yhteiskuntiin. Oppilas tietää katsomusten tieteellisen tutkimuksen periaatteet.	S1	Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.

T4 Oppilas oppii tuntemaan uskonnon määritelmän, uskonnollisen ja uskonnottoman ajattelun periaatteet ja uskontokritiikin pääpiirteet.	S1, S3	Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä.	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen ajattelun piirteistä ja antaa esimerkin uskontokritiikistä.
T5 Oppilas tuntee katsomusvapaus-käsitteen sisällön ja merkityksen sekä osaa arvioida katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja toteutumattomuutta erilaisissa yhteiskunnissa.Oppilas tietää ihmisoikeusjärjestöjä sekä niiden toimintaperiaatteita.	S1, S3	Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja joistakin katsomusvapauden turvaamisen mekanismeista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja katsomusvapauden turvaamisesta.
T6 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan erilaisten katsomusten taustalla olevia perusteluja.	S1, S2, S3	Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista katsomuksellisista valinnoista ja niiden taustalla olevista perusteista.
T7 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan maailman moninaisuutta ja ihmisten yhdenvertaisuutta. Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään erilaisuutta.	S1, S2, S3	Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
T8 Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa eettisen ajattelunsa perusteluna	S2, S3	Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä.	Oppilas osaa nimetä eettisiä käsitteitä ja kertoa elämänsä eettisistä ulottuvuuksista.

erilaisissa tilanteissa. Oppilas oppii kehittämään eettistä ajatteluaan lisääntyvän tiedon ja kokemusten pohjalta.				
T9 Oppilas oppii ymmärtämään arkisten ratkaisujen vaikutusta kestävään tulevaisuuteen sekä paikallisesti että globaalisti. Oppilas oppii vaikuttamaan yhteiskunnassa kestävän tulevaisuuden perusteiden mukaisesti.	S1, S2, S3	Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä piirteitä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle.Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.	Oppilas osaa nimetä joitakin kestävän tulevaisuuden piirteitä ja tuntee keinoja vaikuttaa tulevaisuuteen.
T10 Oppilas tietää ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja eettisen perustan.Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa ihmisoikeuksien ja suvaitsevaisuuden edistämiseen.	S2, S3	Eettisen ajatteluntaidot	Oppilas osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja perustella ihmisoikeuksien merkitystä.	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään erilaisista lähteistä eri maailmankuviin ja-katsomuksiin sisältyviä käsitteitä

Oppilas oppii käyttämään käsitteitä ilmaistessaan itseään tekstein ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden hallinta ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin katsomuksellisia käsitteitä (kuten elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet, tunnistaa niiden välisiä suhteita ja osaa käyttää niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa, ymmärtää ja osaa soveltaa katsomuksellisia käsitteitä omassa katsomuksellisessa ajattelussaan ja tuotoksissaan.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Perehdytään Unescon maailman kulttuuri- ja luonnonperintöluettelon kohteisiin, ideaan ja periaatteisiin. Seurataan kulttuurin ilmenemistä mm. mediassa ja taiteessa.

Syvennetään tietoutta teistisistä ja ateistista katsomuksista nykymaailmassa: kristinusko, juutalaisuus, islam, idän filosofiat, luonnonuskonnot ja alustavasti uskonnoton ajattelu. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa katsomusten osalta.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas omaksuu tietoja erilaisista kulttuureista ja katsomuksista.

Oppilas oppii huomioimaan eri kulttuurien ilmenemistä yhteiskuntien eri alueilla mm. mediassa ja taiteessa.

Oppilas tietää Unescon maailmanperintöohjelman periaatteet ja joitain maailmanperintökohteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa yleissivistystä erilaisista kulttuureista ja katsomuksista ja Unescon maailmanperintöohjelmasta.

Arvioinnin kohde

Kulttuurien ja katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään yhden kulttuurin perustekijän (kuten pukeutuminen, kieli, ruoka, juhlat, elinkeino, toimeentulo, teknologia) ja yhden Unescon maailmanperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata kahta eri kulttuuria tai katsomusta sekä tunnistaa näiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä osaa suhteuttaa omaa kulttuurista ja katsomuksellista asemaansa maailman kulttuureissa ja perinnössä. Oppilas osaa kuvailla Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohtia ja nimetä useimmat kotimaiset ja joitain ulkomaisia maailmanperintökohteita.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon

suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Perehdytään Unescon maailman kulttuuri- ja luonnonperintöluettelon kohteisiin, ideaan ja periaatteisiin. Seurataan kulttuurin ilmenemistä mm. mediassa ja taiteessa.

Syvennetään tietoutta teistisistä ja ateistista katsomuksista nykymaailmassa: kristinusko, juutalaisuus, islam, idän filosofiat, luonnonuskonnot ja alustavasti uskonnoton ajattelu. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa katsomusten osalta.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tuntee keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimmät historialliseen kehitykseen liittyvät piirteet ja niiden vaikutukset nyky-yhteiskuntiin. Oppilas tietää katsomusten tieteellisen tutkimuksen periaatteet.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan erilaisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa.

Arvioinnin kohde

Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään kaksi erilaista katsomusta (kuten kristinusko, marxismi ja veganismi).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa selittää, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Perehdytään Unescon maailman kulttuuri- ja luonnonperintöluettelon kohteisiin, ideaan ja periaatteisiin. Seurataan kulttuurin ilmenemistä mm. mediassa ja taiteessa.

Syvennetään tietoutta teistisistä ja ateistista katsomuksista nykymaailmassa: kristinusko, juutalaisuus, islam, idän filosofiat, luonnonuskonnot ja alustavasti uskonnoton ajattelu. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa katsomusten osalta.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii tuntemaan uskonnon määritelmän, uskonnollisen ja uskonnottoman ajattelun periaatteet ja uskontokritiikin pääpiirteet.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutkimaan ja pohtimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti hankkia informaatiota uskonnoista ja uskontokritiikistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, mitä uskonnollinen ajattelu on, ja tietää, mitä uskontokritiikki tarkoittaa, sekä osaa osittain itsenäisesti hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä sekä hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä uskonnollisen ajattelun luonnetta, ymmärtää uskontokritiikin pääpiirteitä sekä osaa itsenäisesti hakea tietoa asiasta.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Perehdytään Unescon maailman kulttuuri- ja luonnonperintöluettelon kohteisiin, ideaan ja periaatteisiin. Seurataan kulttuurin ilmenemistä mm. mediassa ja taiteessa.

Syvennetään tietoutta teistisistä ja ateistista katsomuksista nykymaailmassa: kristinusko, juutalaisuus, islam, idän filosofiat, luonnonuskonnot ja alustavasti uskonnoton ajattelu. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän

tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa katsomusten osalta.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen ja ihmisoikeuksiin: vapaus-, poliittiset, taloudelliset, prosessuaaliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten eugeniikkaan, holokaustiin, orjuuteen, kidutukseen, terrorismiin.

Pohditaan, miten yksilö ja yhteisö voi toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tuntee katsomusvapaus-käsitteen sisällön ja merkityksen sekä osaa arvioida katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja toteutumattomuutta erilaisissa yhteiskunnissa.

Oppilas perehtyy ihmisoikeusjärjestöihin sekä niiden toimintaperiaatteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään katsomusvapauden ihmisoikeutena sekä perehtyy katsomusvapauden turvaamisen kansallisiin ja kansainvälisiin keinoihin

Arvioinnin kohde

Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa katsomusvapauden ihmisoikeutena. Oppilas osaa nimetä vähintään yhden keinon, jolla katsomusvapautta turvataan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena, joistakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää katsomusvapauden ihmisoikeutena ja joitakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä osaa eritellä niiden puutteita erilaisissa tilanteissa.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Perehdytään Unescon maailman kulttuuri- ja luonnonperintöluettelon kohteisiin, ideaan ja periaatteisiin. Seurataan kulttuurin ilmenemistä mm. mediassa ja taiteessa.

Syvennetään tietoutta teistisistä ja ateistista katsomuksista nykymaailmassa: kristinusko, juutalaisuus, islam, idän filosofiat, luonnonuskonnot ja alustavasti uskonnoton ajattelu. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa katsomusten osalta.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen ja ihmisoikeuksiin: vapaus-, poliittiset, taloudelliset, prosessuaaliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Tutustutaan

ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten eugeniikkaan, holokaustiin, orjuuteen, kidutukseen, terrorismiin.

Pohditaan, miten yksilö ja yhteisö voi toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan erilaisten katsomusten taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteluja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Arvioinnin kohde

Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja ohjatusti nimetä jonkin siihen liittyvän perusteen (kuten se, ettei ihminen käytä lentokonetta eettisistä syistä).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja osaa nimetä jonkin siihen liittyvän yksilöllisen ja yhteisöllisen perusteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä ja arvioida erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita ja osaa verrata omia katsomuksellisia ratkaisujaan niihin.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Perehdytään Unescon maailman kulttuuri- ja luonnonperintöluettelon kohteisiin, ideaan ja periaatteisiin. Seurataan kulttuurin ilmenemistä mm. mediassa ja taiteessa.

Syvennetään tietoutta teistisistä ja ateistista katsomuksista nykymaailmassa: kristinusko, juutalaisuus, islam, idän filosofiat, luonnonuskonnot ja alustavasti uskonnoton ajattelu. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa katsomusten osalta.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. Kerrataan etiikan peruskysymyksiin: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen ja ihmisoikeuksiin: vapaus-, poliittiset, taloudelliset, prosessuaaliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten eugeniikkaan, holokaustiin, orjuuteen, kidutukseen, terrorismiin.

Pohditaan, miten yksilö ja yhteisö voi toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan maailman moninaisuutta ja ihmisten yhdenvertaisuutta.

Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään erilaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun

Arvioinnin kohde

Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin maailman moninaisuudesta sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailman monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa perustella maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Perehdytään Unescon maailman kulttuuri- ja luonnonperintöluettelon kohteisiin, ideaan ja periaatteisiin. Seurataan kulttuurin ilmenemistä mm. mediassa ja taiteessa.

Syvennetään tietoutta teistisistä ja ateistista katsomuksista nykymaailmassa: kristinusko, juutalaisuus, islam, idän filosofiat, luonnonuskonnot ja alustavasti uskonnoton ajattelu. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa katsomusten osalta.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. Kerrataan etiikan peruskysymyksiin: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen ja ihmisoikeuksiin: vapaus-, poliittiset, taloudelliset, prosessuaaliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten eugeniikkaan, holokaustiin, orjuuteen, kidutukseen, terrorismiin.

Pohditaan, miten yksilö ja yhteisö voi toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa eettisen ajattelunsa perusteluna erilaisissa tilanteissa.

Oppilas oppii kehittämään eettistä ajatteluaan lisääntyvän tiedon ja kokemusten pohjalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittää eettistä ajatteluaan.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joistain teoista eettisen ulottuvuuden, kuten onko teko oikein, väärin vai ei kumpaakaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tunnistaa eettisiä käsitteitä (kuten arvo, velvollisuus, oikeus, vapaus, vastuu, tasa-arvo ja reiluus). Oppilas osaa perustella eettisiä näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä. Oppilas osaa perustella eetti-siä näkemyksiään johdonmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti eettisiä käsitteitä sekä tulkita ja soveltaa niitä perustellusti omassa ajattelussaan.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. Kerrataan etiikan peruskysymyksiin: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen ja ihmisoikeuksiin: vapaus-, poliittiset, taloudelliset, prosessuaaliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten eugeniikkaan, holokaustiin, orjuuteen, kidutukseen, terrorismiin.

Pohditaan, miten yksilö ja yhteisö voi toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas oppii ja on innostunut käyttämään omaksumaansa tietoa arkisten ratkaisujensa perustana.

Oppilas oppii ymmärtämään arkisten ratkaisujen vaikutusta kestävään tulevaisuuteen sekä paikallisesti että globaalisti.

Oppilas oppii vaikuttamaan yhteiskunnassa kestävän tulevaisuuden perusteiden mukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti.

Arvioinnin kohde

Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa jonkin kestävän tulevaisuuden edellytyksen. Oppilas osaa kertoa, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden edellytyksistä. Oppilas ymmärtää, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti (kuten kierrätyksen, kulutusvalintojen sekä harrastuneisuuden kautta).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä sekä kuvailla ja arvioida keinoja vaikuttaa tulevaisuuden ongelmiin paikallisesti ja globaalisti.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa,

esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Perehdytään Unescon maailman kulttuuri- ja luonnonperintöluettelon kohteisiin, ideaan ja periaatteisiin. Seurataan kulttuurin ilmenemistä mm. mediassa ja taiteessa.

Syvennetään tietoutta teistisistä ja ateistista katsomuksista nykymaailmassa: kristinusko, juutalaisuus, islam, idän filosofiat, luonnonuskonnot ja alustavasti uskonnoton ajattelu. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa katsomusten osalta.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. Kerrataan etiikan peruskysymyksiin: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen ja ihmisoikeuksiin: vapaus-, poliittiset, taloudelliset, prosessuaaliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten eugeniikkaan, holokaustiin, orjuuteen, kidutukseen, terrorismiin.

Pohditaan, miten yksilö ja yhteisö voi toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tietää ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja eettisen perustan.

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa ihmisoikeuksien ja suvaitsevaisuuden edistämiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja perustan.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ihmisarvoon tai ihmisoikeuksiin liittyviä seikkoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa sekä perustella ihmisoikeuksien merkitystä.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. Kerrataan etiikan peruskysymyksiin: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen ja ihmisoikeuksiin: vapaus-, poliittiset, taloudelliset, prosessuaaliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten eugeniikkaan, holokaustiin, orjuuteen, kidutukseen, terrorismiin.

Pohditaan, miten yksilö ja yhteisö voi toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään erilaisista lähteistä eri maailmankuviin ja-katsomuksiin sisältyviä käsitteitä

Oppilas oppii käyttämään käsitteitä ilmaistessaan itseään tekstein ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden hallinta ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin katsomuksellisia käsitteitä (kuten elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet, tunnistaa niiden välisiä suhteita ja osaa käyttää niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa, ymmärtää ja osaa soveltaa katsomuksellisia käsitteitä omassa katsomuksellisessa ajattelussaan ja tuotoksissaan.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoutta ateismista ja sekulaari humanismista. Perehdytään mm. vapaa-ajattelijoiden, ateistien, rationalisti, skeptistien, humanistien ja agnostikkojen ajatteluun. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Syvennetään tietoutta uskontokritiikin perusteista: tiedollinen, yhteiskunnallinen, moraalinen, psyykkinen, antropologinen ja sosiologinen uskontokritiikki.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas omaksuu tietoja erilaisista kulttuureista ja katsomuksista.

Oppilas oppii huomioimaan eri kulttuurien ilmenemistä yhteiskuntien eri alueilla mm. mediassa ja taiteessa.

Oppilas tietää Unescon maailmanperintöohjelman periaatteet ja joitain maailmanperintökohteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa yleissivistystä erilaisista kulttuureista ja katsomuksista ja Unescon maailmanperintöohjelmasta.

Arvioinnin kohde

Kulttuurien ja katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään yhden kulttuurin perustekijän (kuten pukeutuminen, kieli, ruoka, juhlat, elinkeino, toimeentulo, teknologia) ja yhden Unescon maailmanperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata kahta eri kulttuuria tai katsomusta sekä tunnistaa näiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä osaa suhteuttaa omaa kulttuurista ja katsomuksellista asemaansa maailman kulttuureissa ja perinnössä. Oppilas osaa kuvailla Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohtia ja nimetä useimmat kotimaiset ja joitain ulkomaisia maailmanperintökohteita.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoutta ateismista ja sekulaari humanismista. Perehdytään mm. vapaa-ajattelijoiden, ateistien, rationalisti, skeptistien, humanistien ja agnostikkojen ajatteluun. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Syvennetään tietoutta uskontokritiikin perusteista: tiedollinen, yhteiskunnallinen, moraalinen, psyykkinen, antropologinen ja sosiologinen uskontokritiikki.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tuntee keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimmät historialliseen kehitykseen liittyvät piirteet ja niiden vaikutukset nyky-yhteiskuntiin. Oppilas tietää katsomusten tieteellisen tutkimuksen periaatteet.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan erilaisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa.

Arvioinnin kohde

Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään kaksi erilaista katsomusta (kuten kristinusko, marxismi ja veganismi).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa selittää, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoutta ateismista ja sekulaari humanismista. Perehdytään mm. vapaa-ajattelijoiden, ateistien, rationalisti, skeptistien, humanistien ja agnostikkojen ajatteluun. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Syvennetään tietoutta uskontokritiikin perusteista: tiedollinen, yhteiskunnallinen, moraalinen, psyykkinen, antropologinen ja sosiologinen uskontokritiikki.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii tuntemaan uskonnon määritelmän, uskonnollisen ja uskonnottoman ajattelun periaatteet ja uskontokritiikin pääpiirteet.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutkimaan ja pohtimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti hankkia informaatiota uskonnoista ja uskontokritiikistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, mitä uskonnollinen ajattelu on, ja tietää, mitä uskontokritiikki tarkoittaa, sekä osaa osittain itsenäisesti hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä sekä hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä uskonnollisen ajattelun luonnetta, ymmärtää uskontokritiikin pääpiirteitä sekä osaa itsenäisesti hakea tietoa asiasta.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoutta ateismista ja sekulaari humanismista. Perehdytään mm. vapaa-ajattelijoiden, ateistien, rationalisti, skeptistien, humanistien ja agnostikkojen ajatteluun. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Syvennetään tietoutta uskontokritiikin perusteista: tiedollinen, yhteiskunnallinen, moraalinen, psyykkinen, antropologinen ja sosiologinen uskontokritiikki.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan ihmisarvon, ihmisten välinen yhdenvertaisuus ja ihmisoikeuksien merkitys. Tutustutaan erilaisiin ihmisoikeusjärjestöihin.

Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta: esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen, luontokeskeiseen ja lajien tasa-arvon käsitykseen.

Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin ja nälkään ja janoon ympäristöeettisinä kysymyksinä. Tutustutaan eläin- ja luonnonsuojelujärjestöihin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tuntee katsomusvapaus-käsitteen sisällön ja merkityksen sekä osaa arvioida katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja toteutumattomuutta erilaisissa yhteiskunnissa.

Oppilas perehtyy ihmisoikeusjärjestöihin sekä niiden toimintaperiaatteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään katsomusvapauden ihmisoikeutena sekä perehtyy katsomusvapauden turvaamisen kansallisiin ja kansainvälisiin keinoihin

Arvioinnin kohde

Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa katsomusvapauden ihmisoikeutena. Oppilas osaa nimetä vähintään yhden keinon, jolla katsomusvapautta turvataan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena, joistakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää katsomusvapauden ihmisoikeutena ja joitakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä osaa eritellä niiden puutteita erilaisissa tilanteissa.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoutta ateismista ja sekulaari humanismista. Perehdytään mm. vapaa-ajattelijoiden, ateistien, rationalisti, skeptistien, humanistien ja agnostikkojen ajatteluun. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Syvennetään tietoutta uskontokritiikin perusteista: tiedollinen, yhteiskunnallinen, moraalinen, psyykkinen, antropologinen ja sosiologinen uskontokritiikki.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan ihmisarvon, ihmisten välinen yhdenvertaisuus ja ihmisoikeuksien merkitys. Tutustutaan erilaisiin ihmisoikeusjärjestöihin.

Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta: esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen, luontokeskeiseen ja lajien tasa-arvon käsitykseen.

Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin ja nälkään ja janoon ympäristöeettisinä kysymyksinä. Tutustutaan eläin- ja luonnonsuojelujärjestöihin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan erilaisten katsomusten taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteluja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Arvioinnin kohde

Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja ohjatusti nimetä jonkin siihen liittyvän perusteen (kuten se, ettei ihminen käytä lentokonetta eettisistä syistä).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja osaa nimetä jonkin siihen liittyvän yksilöllisen ja yhteisöllisen perusteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä ja arvioida erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita ja osaa verrata omia katsomuksellisia ratkaisujaan niihin.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoutta ateismista ja sekulaari humanismista. Perehdytään mm. vapaa-ajattelijoiden, ateistien, rationalisti, skeptistien, humanistien ja agnostikkojen ajatteluun. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Syvennetään tietoutta uskontokritiikin perusteista: tiedollinen, yhteiskunnallinen, moraalinen, psyykkinen, antropologinen ja sosiologinen uskontokritiikki.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan ihmisarvon, ihmisten välinen yhdenvertaisuus ja ihmisoikeuksien merkitys. Tutustutaan erilaisiin ihmisoikeusjärjestöihin.

Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta: esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen, luontokeskeiseen ja lajien tasa-arvon käsitykseen.

Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin ja nälkään ja janoon ympäristöeettisinä kysymyksinä. Tutustutaan eläin- ja luonnonsuojelujärjestöihin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan maailman moninaisuutta ja ihmisten yhdenvertaisuutta.

Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään erilaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun

Arvioinnin kohde

Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin maailman moninaisuudesta sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailman monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa perustella maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoutta ateismista ja sekulaari humanismista. Perehdytään mm. vapaa-ajattelijoiden, ateistien, rationalisti, skeptistien, humanistien ja agnostikkojen ajatteluun. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Syvennetään tietoutta uskontokritiikin perusteista: tiedollinen, yhteiskunnallinen, moraalinen, psyykkinen, antropologinen ja sosiologinen uskontokritiikki.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan ihmisarvon, ihmisten välinen yhdenvertaisuus ja ihmisoikeuksien merkitys. Tutustutaan erilaisiin ihmisoikeusjärjestöihin.

Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta: esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen, luontokeskeiseen ja lajien tasa-arvon käsitykseen.

Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin ja nälkään ja janoon ympäristöeettisinä kysymyksinä. Tutustutaan eläin- ja luonnonsuojelujärjestöihin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa eettisen ajattelunsa perusteluna erilaisissa tilanteissa.

Oppilas oppii kehittämään eettistä ajatteluaan lisääntyvän tiedon ja kokemusten pohjalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittää eettistä ajatteluaan.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joistain teoista eettisen ulottuvuuden, kuten onko teko oikein, väärin vai ei kumpaakaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tunnistaa eettisiä käsitteitä (kuten arvo, velvollisuus, oikeus, vapaus, vastuu, tasa-arvo ja reiluus). Oppilas osaa perustella eettisiä näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä. Oppilas osaa perustella eetti-siä näkemyksiään johdonmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti eettisiä käsitteitä sekä tulkita ja soveltaa niitä perustellusti omassa ajattelussaan.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan ihmisarvon, ihmisten välinen yhdenvertaisuus ja ihmisoikeuksien merkitys. Tutustutaan erilaisiin ihmisoikeusjärjestöihin.

Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta: esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen, luontokeskeiseen ja lajien tasa-arvon käsitykseen.

Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin ja nälkään ja janoon ympäristöeettisinä kysymyksinä. Tutustutaan eläin- ja luonnonsuojelujärjestöihin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas oppii ja on innostunut käyttämään omaksumaansa tietoa arkisten ratkaisujensa perustana.

Oppilas oppii ymmärtämään arkisten ratkaisujen vaikutusta kestävään tulevaisuuteen sekä paikallisesti että globaalisti.

Oppilas oppii vaikuttamaan yhteiskunnassa kestävän tulevaisuuden perusteiden mukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti.

Arvioinnin kohde

Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa jonkin kestävän tulevaisuuden edellytyksen. Oppilas osaa kertoa, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden edellytyksistä. Oppilas ymmärtää, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti (kuten kierrätyksen, kulutusvalintojen sekä harrastuneisuuden kautta).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä sekä kuvailla ja arvioida keinoja vaikuttaa tulevaisuuden ongelmiin paikallisesti ja globaalisti.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa,

esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoutta ateismista ja sekulaari humanismista. Perehdytään mm. vapaa-ajattelijoiden, ateistien, rationalisti, skeptistien, humanistien ja agnostikkojen ajatteluun. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Syvennetään tietoutta uskontokritiikin perusteista: tiedollinen, yhteiskunnallinen, moraalinen, psyykkinen, antropologinen ja sosiologinen uskontokritiikki.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan ihmisarvon, ihmisten välinen yhdenvertaisuus ja ihmisoikeuksien merkitys. Tutustutaan erilaisiin ihmisoikeusjärjestöihin.

Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta: esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen, luontokeskeiseen ja lajien tasa-arvon käsitykseen.

Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin ja nälkään ja janoon ympäristöeettisinä kysymyksinä. Tutustutaan eläin- ja luonnonsuojelujärjestöihin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tietää ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja eettisen perustan.

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa ihmisoikeuksien ja suvaitsevaisuuden edistämiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja perustan.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ihmisarvoon tai ihmisoikeuksiin liittyviä seikkoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa sekä perustella ihmisoikeuksien merkitystä.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan ihmisarvon, ihmisten välinen yhdenvertaisuus ja ihmisoikeuksien merkitys. Tutustutaan erilaisiin ihmisoikeusjärjestöihin.

Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta: esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen, luontokeskeiseen ja lajien tasa-arvon käsitykseen.

Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin ja nälkään ja janoon ympäristöeettisinä kysymyksinä. Tutustutaan eläin- ja luonnonsuojelujärjestöihin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään erilaisista lähteistä eri maailmankuviin ja-katsomuksiin sisältyviä käsitteitä

Oppilas oppii käyttämään käsitteitä ilmaistessaan itseään tekstein ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden hallinta ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin katsomuksellisia käsitteitä (kuten elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet, tunnistaa niiden välisiä suhteita ja osaa käyttää niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa, ymmärtää ja osaa soveltaa katsomuksellisia käsitteitä omassa katsomuksellisessa ajattelussaan ja tuotoksissaan.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas omaksuu tietoja erilaisista kulttuureista ja katsomuksista.

Oppilas oppii huomioimaan eri kulttuurien ilmenemistä yhteiskuntien eri alueilla mm. mediassa ja taiteessa.

Oppilas tietää Unescon maailmanperintöohjelman periaatteet ja joitain maailmanperintökohteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa yleissivistystä erilaisista kulttuureista ja katsomuksista ja Unescon maailmanperintöohjelmasta.

Arvioinnin kohde

Kulttuurien ja katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään yhden kulttuurin perustekijän (kuten pukeutuminen, kieli, ruoka, juhlat, elinkeino, toimeentulo, teknologia) ja yhden Unescon maailmanperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata kahta eri kulttuuria tai katsomusta sekä tunnistaa näiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä osaa suhteuttaa omaa kulttuurista ja katsomuksellista asemaansa maailman kulttuureissa ja perinnössä. Oppilas osaa kuvailla Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohtia ja nimetä useimmat kotimaiset ja joitain ulkomaisia maailmanperintökohteita.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tuntee keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimmät historialliseen kehitykseen liittyvät piirteet ja niiden vaikutukset nyky-yhteiskuntiin. Oppilas tietää katsomusten tieteellisen tutkimuksen periaatteet.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan erilaisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa.

Arvioinnin kohde

Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään kaksi erilaista katsomusta (kuten kristinusko, marxismi ja veganismi).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa selittää, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii tuntemaan uskonnon määritelmän, uskonnollisen ja uskonnottoman ajattelun periaatteet ja uskontokritiikin pääpiirteet.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutkimaan ja pohtimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti hankkia informaatiota uskonnoista ja uskontokritiikistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, mitä uskonnollinen ajattelu on, ja tietää, mitä uskontokritiikki tarkoittaa, sekä osaa osittain itsenäisesti hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä sekä hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä uskonnollisen ajattelun luonnetta, ymmärtää uskontokritiikin pääpiirteitä sekä osaa itsenäisesti hakea tietoa asiasta.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tuntee katsomusvapaus-käsitteen sisällön ja merkityksen sekä osaa arvioida katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja toteutumattomuutta erilaisissa yhteiskunnissa.

Oppilas perehtyy ihmisoikeusjärjestöihin sekä niiden toimintaperiaatteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään katsomusvapauden ihmisoikeutena sekä perehtyy katsomusvapauden turvaamisen kansallisiin ja kansainvälisiin keinoihin

Arvioinnin kohde

Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa katsomusvapauden ihmisoikeutena. Oppilas osaa nimetä vähintään yhden keinon, jolla katsomusvapautta turvataan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena, joistakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää katsomusvapauden ihmisoikeutena ja joitakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä osaa eritellä niiden puutteita erilaisissa tilanteissa.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan erilaisten katsomusten taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteluja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Arvioinnin kohde

Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja ohjatusti nimetä jonkin siihen liittyvän perusteen (kuten se, ettei ihminen käytä lentokonetta eettisistä syistä).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja osaa nimetä jonkin siihen liittyvän yksilöllisen ja yhteisöllisen perusteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä ja arvioida erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita ja osaa verrata omia katsomuksellisia ratkaisujaan niihin.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet.

Tutustutaan etiikan pääsuuntiin: deskriptinen etiikka, normatiivinen etiikka, praktinen etiikka, teoreettinen etiikka, muita suuntauksia.

Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin.

Perehdytään yleisinhimillisiin arvoihin: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus.

Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia: Aristoteleen näkemys hyvästä elämästä, epikurolaisuus, stoalaisuus. Pohditaan, kuinka meidän tulisi elää ja kohdella muita yksilöitä.

Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perustellaan oma näkemys suhteessa etiikan pääsuuntiin.

Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta.

Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan maailman moninaisuutta ja ihmisten yhdenvertaisuutta.

Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään erilaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun

Arvioinnin kohde

Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin maailman moninaisuudesta sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailman monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa perustella maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet.

Tutustutaan etiikan pääsuuntiin: deskriptinen etiikka, normatiivinen etiikka, praktinen etiikka, teoreettinen etiikka, muita suuntauksia.

Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin.

Perehdytään yleisinhimillisiin arvoihin: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus.

Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia: Aristoteleen näkemys hyvästä elämästä, epikurolaisuus, stoalaisuus. Pohditaan, kuinka meidän tulisi elää ja kohdella muita yksilöitä.

Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perustellaan oma näkemys suhteessa etiikan pääsuuntiin.

Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta.

Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa eettisen ajattelunsa perusteluna erilaisissa tilanteissa.

Oppilas oppii kehittämään eettistä ajatteluaan lisääntyvän tiedon ja kokemusten pohjalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittää eettistä ajatteluaan.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joistain teoista eettisen ulottuvuuden, kuten onko teko oikein, väärin vai ei kumpaakaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tunnistaa eettisiä käsitteitä (kuten arvo, velvollisuus, oikeus, vapaus, vastuu, tasa-arvo ja reiluus). Oppilas osaa perustella eettisiä näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä. Oppilas osaa perustella eetti-siä näkemyksiään johdonmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti eettisiä käsitteitä sekä tulkita ja soveltaa niitä perustellusti omassa ajattelussaan.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet.

Tutustutaan etiikan pääsuuntiin: deskriptinen etiikka, normatiivinen etiikka, praktinen etiikka, teoreettinen etiikka, muita suuntauksia.

Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin.

Perehdytään yleisinhimillisiin arvoihin: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus.

Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia: Aristoteleen näkemys hyvästä elämästä, epikurolaisuus, stoalaisuus. Pohditaan, kuinka meidän tulisi elää ja kohdella muita yksilöitä.

Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perustellaan oma näkemys suhteessa etiikan pääsuuntiin.

Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta.

Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas oppii ja on innostunut käyttämään omaksumaansa tietoa arkisten ratkaisujensa perustana.

Oppilas oppii ymmärtämään arkisten ratkaisujen vaikutusta kestävään tulevaisuuteen sekä paikallisesti että globaalisti.

Oppilas oppii vaikuttamaan yhteiskunnassa kestävän tulevaisuuden perusteiden mukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti.

Arvioinnin kohde

Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa jonkin kestävän tulevaisuuden edellytyksen. Oppilas osaa kertoa, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden edellytyksistä. Oppilas ymmärtää, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti (kuten kierrätyksen, kulutusvalintojen sekä harrastuneisuuden kautta).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä sekä kuvailla ja arvioida keinoja vaikuttaa tulevaisuuden ongelmiin paikallisesti ja globaalisti.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet.

Tutustutaan etiikan pääsuuntiin: deskriptinen etiikka, normatiivinen etiikka, praktinen etiikka, teoreettinen etiikka, muita suuntauksia.

Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin.

Perehdytään yleisinhimillisiin arvoihin: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus.

Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia: Aristoteleen näkemys hyvästä elämästä, epikurolaisuus, stoalaisuus. Pohditaan, kuinka meidän tulisi elää ja kohdella muita yksilöitä.

Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perustellaan oma näkemys suhteessa etiikan pääsuuntiin.

Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta.

Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tietää ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja eettisen perustan.

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa ihmisoikeuksien ja suvaitsevaisuuden edistämiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja perustan.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ihmisarvoon tai ihmisoikeuksiin liittyviä seikkoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa sekä perustella ihmisoikeuksien merkitystä.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet.

Tutustutaan etiikan pääsuuntiin: deskriptinen etiikka, normatiivinen etiikka, praktinen etiikka, teoreettinen etiikka, muita suuntauksia.

Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin.

Perehdytään yleisinhimillisiin arvoihin: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus.

Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia: Aristoteleen näkemys hyvästä elämästä, epikurolaisuus, stoalaisuus. Pohditaan, kuinka meidän tulisi elää ja kohdella muita yksilöitä.

Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perustellaan oma näkemys suhteessa etiikan pääsuuntiin.

Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta.

Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Fysiikka

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Fysiikan opetus auttaa ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä laajennetaan työskentelyä joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen

työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt fysiikan tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on fysiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan fysiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy fysiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella fysiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

Fysiikan arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosana kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu fysiikan opiskelusta.	S1-S6		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan ja työskentelee huolellisesti annettujen ohjeiden mukaan.	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei vaikuta arvioon tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.	Ei vaikuta arvioon tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.
T3 Oppilas ymmärtää valon ja äänen ominaisuuksien tuntemisen merkitystä omassa elämässä.	S1-S6	Fysiikan merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata erilaisia arjen tilanteita, joissa hyödynnetään pelejä tai linssejä. Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa.	Oppilas tuntee joitakin valon ja äänen ominaisuuksia, kuten heijastuminen sekä tietää, että niihin liittyviä tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa arjen tilanteissa. Oppilas tuntee joitakin ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja.
T4 Oppilas pohtii omien valintojen vaikutusta kestävän kulutuksen kannalta.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta	Oppilas osaa kuvata joitakin tilanteita, joissa omilla valinnoilla voidaan vaikuttaa kestävään kulutukseen.	Oppilas osallistuu keskusteluun, jossa pohditaan omien valintojen vaikutusta kestävään kulutukseen.
Tutkimisen taidot				

T5 Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa tarkasteltavaan ilmiöön liittyviä kysymyksiä ja tarkentaa niitä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi.	Oppilas osaa muodostaa aihepiiriin liittyviä ja itseä kiinnostavia yksinkertaisia kysymyksiä.
T6 Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa tehdä erilaisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osallistuu erilaisten tutkimusten toteuttamiseen.
T7 Oppilas osaa tehdä mittauksia ja havaintoja sekä kirjata ja esittää saamiansa tutkimusten tuloksia.	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas tekee mittauksia ja havaintoja sekä kirjaa ja esittää saamiansa tutkimusten tuloksia.	Oppilas osallistuu mittausten ja havaintojen tekemiseen sekä kirjaa saamiansa tutkimusten tuloksia.
T8 Oppilas ymmärtää valon tutkimukseen liittyvien yksinkertaisten sovellusten toimintaperiaatteita ja niiden merkitystä maailmankaikkeuden tutkimisessa.	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata valoon ja avaruustutkimukseen liittyviä teknologisia sovelluksia ja niiden toimintaperiaatteita.	Oppilas tuntee joitakin avaruustutkimuksen teknologisia sovelluksia.
T9 Oppilas osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa, esimerkiksi ilmiöiden ja tutkimusten valo-	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja	Oppilas osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa joissakin tutkimusten vaiheissa, mittaustulosten koonnissa tai tiedon haussa ja

tai videokuvaamisessa, mittaustulosten koonnissa sähköiseen muotoon sekä tiedon haussa ja muokkaamisessa. Oppilas laajentaa maailmankuvan muotoutumista myös maailmankaikkeutta havainnollistavien simulaatioiden avulla.			ja päätelmiä simulaatiolla kuvattavasta ilmiöstä.	muokkaamisessa. Oppilas laajentaa tietämystään maailmankaikkeudesta myös simulaatioiden avulla.
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen				
T10 Oppilas harjoittelee käyttämään fysiikan käsitteitä selittäessään valoon ja ääneen liittyviä ilmiöitä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa kuvata valon ja äänen ilmiöitä ja selittää niitä keskeisten käsitteiden avulla. Oppilas osaa yhdistää tutkittavaan ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavia suureita.	Oppilas osaa kuvata valon ja äänen ilmiöitä ja niiden ominaisuuksia omin sanoin ja harjoittelee käyttämään joitakin fysiikan käsitteitä.
T11 Oppilas osaa käyttää joitakin malleja valon ja äänen ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä.	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas tietää, että valo kulkee suoraviivaisesti ja että valoa voidaan kuvata valonsädemallilla, joka ei kuitenkaan kerro muuta valon luonteesta. Oppilas osaa tehdä päätelmiä heijastuskulman tai taitekulman suuruudesta tulokulman suuruuden perusteella.	Oppilas harjoittelee valonsädemallin käyttämistä kuvatessaan valon kulkua, kun se heijastuu tai taittuu aineen rajapinnassa. Oppilas osaa tehdä ennusteita heijastuskulman tai taitekulman suuruudesta tulokulman suuruuden perusteella.

T12 Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.	S1-S6	Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa perustella erilaisia näkemyksiä valon ja äänen vaikutuksista terveyteen käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.	Oppilas harjoittelee perustelemaan käsityksiään valon ja äänen vaikutuksista näön ja kuulon suojelemisen näkökulmasta.
T13 Oppilas harjoittelee hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	S1-S6	Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata valon ominaisuuksien tutkimuksen merkitystä maailmankaikkeuden tutkimuksessa ja ymmärtämisessä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin valon luonteesta ja siitä, miten maailmankaikkeuden tutkiminen liittyy valon tutkimiseen. Oppilas tuntee joitakin tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
T14				
T15				

Fysiikan arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu fysiikan opiskelusta.	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi.	Oppilas harjoittelee omien tavoitteiden asettamista ja opettelee työskentelemään yhteisten tavoitteiden suuntaisesti.
T3 Oppilas ymmärtää lämpöilmiöiden tuntemisen merkityksiä omassa elinympäristössä. Oppilas ymmärtää voimien vaikutuksia ja niiden merkityksiä omassa elinympäristössä.	S1-S6	Fysiikan merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata erilaisia arjen tilanteita, joita voidaan selittää fysiikan tietojen avulla. Oppilas osaa perustella niitä lämpö- ja vuorovaikutusilmiöihin liittyvien tietojen ja taitojen perusteella.	Oppilas tuntee joitakin lämmön ja vuorovaikutuksen ilmiöitä, kuten olomuodon muutokset ja kitka sekä tietää, että niihin liittyviä tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa arjen tilanteissa.
T4 Oppilas arvioi omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta	Oppilas tuntee erilaisia tapoja tehdä hyviä valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa voidaan tehdä omia hyviä valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Tutkimisen taidot				

T5 Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittää kysymyksiä tutkimukseen liittyen.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi.	Oppilas osaa muodostaa aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä. Oppilas harjoittelee tarkentamaan kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi.
T6 Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja pitkäjänteisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa tehdä erilaisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osallistuu erilaisten tutkimusten toteuttamiseen.
T7 Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää omien tutkimustensa tuloksia.	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä pohtia tutkimusprosessin toimivuutta.	Oppilas osallistuu tutkimusten tuloksien käsittelyyn ja esittämiseen sekä tulosten oikeellisuuden ja luotettavuuden pohtimiseen.
T8 Oppilas ymmärtää joitakin lämpöön, voimiin ja liikeilmiöihin liittyvien teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita.	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata lämpöön ja voimiin liittyviä teknologisia sovelluksia ja niiden toimintaperiaatteita.	Oppilas tuntee joitakin lämpöön ja voimiin liittyviä arkisia teknologisia sovelluksia ja osaa kuvata niiden käyttöä.
T9 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten	Oppilas opettelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia

esittämiseen sekä osaa pohtia ilmiöitä myös niitä havainnollistavien simulaatioiden avulla.			hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä erilaisia havaintoja ja päätelmiä simulaatiolla kuvattavasta ilmiöstä.	tutkimuksen eri vaiheissa. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiolla kuvattavasta ilmiöstä.
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen				
T10 Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä täsmällisesti selittäessään oppimiaan lämpö- ja liikeilmiöitä sekä pohtiessaan ilmiöiden välisiä suhteita.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa kuvata lämpö- ja liikeilmiöitä ja selittää niitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.	Oppilas osaa kuvata lämpö- ja liikeilmiöitä omin sanoin ja joidenkin fysiikan keskeisten käsitteiden avulla.
T11 Oppilas osaa käyttää erilaisia malleja lämpö- ja liikeilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä.	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa koota mittatuloksia lämpö- ja liikeilmiöistä ja piirtää niistä kuvaajia ja tulkita niitä. Oppilas tietää, että kuvaaja ei kerro kaikkea tutkittavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tehdä päätelmiä voimanuolista.	Oppilas osaa koota mittatuloksia yksinkertaisista lämpö- ja liikeilmiöistä ja piirtää niistä kuvaajia. Oppilas tietää, että kappaleeseen kohdistuvaa voimaa voidaan mallintaa voimanuolella. Oppilas osaa tehdä voimanuolia käyttäen.
T12 Oppilas osaa käyttää eri tietolähteitä sekä perustelee erilaisia näkemyksiään fysiikalle ominaisella tavalla.	S1-S6	Argumentointi-taidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä	Oppilas osaa ohjatusti hakea tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista joitakin näkemyksiä fysiikan tietoihin liittyen.

			käyttäen fysiikan käsitteitä.	
T13 Oppilas tuntee tapoja, joilla luonnontieteellinen tieto on kehittynyt sekä tietää tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	S1-S6	Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	Oppilas osaa antaa jonkun esimerkin luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä. Oppilas tuntee joitakin tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
T14 Oppilas pyrkii saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten.	S5, S6	Tiedollisten jatko-opinto-valmiuksien saavuttaminen	Oppilas osaa käyttää voimia ja liikeilmiöitä kuvaavia keskeisiä käsitteitä, olioita, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja kuvatessaan arjen tilanteita.	Oppilas osaa käyttää joitakin voimaa ja liikeilmiöitä kuvaavia keskeisiä käsitteitä, olioita, ominaisuuksia, suureita ja malleja kuvatessaan arjen tilanteita.
T15				

Fysiikan arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosana kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu fysiikan opiskelusta.	S1-S6		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan ja työskentelee huolellisesti annettujen ohjeiden mukaan.	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei vaikuta arvioon tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.	Ei vaikuta arvioon tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.
T3 Oppilas ymmärtää valon ja äänen ominaisuuksien tuntemisen merkitystä omassa elämässä.	S1-S6	Fysiikan merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata erilaisia arjen tilanteita, joissa hyödynnetään pelejä tai linssejä. Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa.	Oppilas tuntee joitakin valon ja äänen ominaisuuksia, kuten heijastuminen sekä tietää, että niihin liittyviä tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa arjen tilanteissa. Oppilas tuntee joitakin ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja.
T4 Oppilas pohtii omien valintojen vaikutusta kestävän kulutuksen kannalta.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta	Oppilas osaa kuvata joitakin tilanteita, joissa omilla valinnoilla voidaan vaikuttaa kestävään kulutukseen.	Oppilas osallistuu keskusteluun, jossa pohditaan omien valintojen vaikutusta kestävään kulutukseen.
Tutkimisen taidot				

T5 Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa tarkasteltavaan ilmiöön liittyviä kysymyksiä ja tarkentaa niitä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi.	Oppilas osaa muodostaa aihepiiriin liittyviä ja itseä kiinnostavia yksinkertaisia kysymyksiä.
T6 Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa tehdä erilaisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osallistuu erilaisten tutkimusten toteuttamiseen.
T7 Oppilas osaa tehdä mittauksia ja havaintoja sekä kirjata ja esittää saamiansa tutkimusten tuloksia.	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas tekee mittauksia ja havaintoja sekä kirjaa ja esittää saamiansa tutkimusten tuloksia.	Oppilas osallistuu mittausten ja havaintojen tekemiseen sekä kirjaa saamiansa tutkimusten tuloksia.
T8 Oppilas ymmärtää valon tutkimukseen liittyvien yksinkertaisten sovellusten toimintaperiaatteita ja niiden merkitystä maailmankaikkeuden tutkimisessa.	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata valoon ja avaruustutkimukseen liittyviä teknologisia sovelluksia ja niiden toimintaperiaatteita.	Oppilas tuntee joitakin avaruustutkimuksen teknologisia sovelluksia.
T9 Oppilas osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa, esimerkiksi ilmiöiden ja tutkimusten valo-	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja	Oppilas osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa joissakin tutkimusten vaiheissa, mittaustulosten koonnissa tai tiedon haussa ja

tai videokuvaamisessa, mittaustulosten koonnissa sähköiseen muotoon sekä tiedon haussa ja muokkaamisessa. Oppilas laajentaa maailmankuvan muotoutumista myös maailmankaikkeutta havainnollistavien simulaatioiden avulla.			ja päätelmiä simulaatiolla kuvattavasta ilmiöstä.	muokkaamisessa. Oppilas laajentaa tietämystään maailmankaikkeudesta myös simulaatioiden avulla.
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen				
T10 Oppilas harjoittelee käyttämään fysiikan käsitteitä selittäessään valoon ja ääneen liittyviä ilmiöitä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa kuvata valon ja äänen ilmiöitä ja selittää niitä keskeisten käsitteiden avulla. Oppilas osaa yhdistää tutkittavaan ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavia suureita.	Oppilas osaa kuvata valon ja äänen ilmiöitä ja niiden ominaisuuksia omin sanoin ja harjoittelee käyttämään joitakin fysiikan käsitteitä.
T11 Oppilas osaa käyttää joitakin malleja valon ja äänen ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä.	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas tietää, että valo kulkee suoraviivaisesti ja että valoa voidaan kuvata valonsädemallilla, joka ei kuitenkaan kerro muuta valon luonteesta. Oppilas osaa tehdä päätelmiä heijastuskulman tai taitekulman suuruudesta tulokulman suuruuden perusteella.	Oppilas harjoittelee valonsädemallin käyttämistä kuvatessaan valon kulkua, kun se heijastuu tai taittuu aineen rajapinnassa. Oppilas osaa tehdä ennusteita heijastuskulman tai taitekulman suuruudesta tulokulman suuruuden perusteella.

T12 Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.	S1-S6	Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa perustella erilaisia näkemyksiä valon ja äänen vaikutuksista terveyteen käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.	Oppilas harjoittelee perustelemaan käsityksiään valon ja äänen vaikutuksista näön ja kuulon suojelemisen näkökulmasta.
T13 Oppilas harjoittelee hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	S1-S6	Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata valon ominaisuuksien tutkimuksen merkitystä maailmankaikkeuden tutkimuksessa ja ymmärtämisessä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin valon luonteesta ja siitä, miten maailmankaikkeuden tutkiminen liittyy valon tutkimiseen. Oppilas tuntee joitakin tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
T14				
T15				

Fysiikan arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu fysiikan opiskelusta.	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi.	Oppilas harjoittelee omien tavoitteiden asettamista ja opettelee työskentelemään yhteisten tavoitteiden suuntaisesti.
T3 Oppilas ymmärtää lämpöilmiöiden tuntemisen merkityksiä omassa elinympäristössä. Oppilas ymmärtää voimien vaikutuksia ja niiden merkityksiä omassa elinympäristössä.	S1-S6	Fysiikan merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata erilaisia arjen tilanteita, joita voidaan selittää fysiikan tietojen avulla. Oppilas osaa perustella niitä lämpö- ja vuorovaikutusilmiöihin liittyvien tietojen ja taitojen perusteella.	Oppilas tuntee joitakin lämmön ja vuorovaikutuksen ilmiöitä, kuten olomuodon muutokset ja kitka sekä tietää, että niihin liittyviä tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa arjen tilanteissa.
T4 Oppilas arvioi omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta	Oppilas tuntee erilaisia tapoja tehdä hyviä valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa voidaan tehdä omia hyviä valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Tutkimisen taidot				

T5 Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittää kysymyksiä tutkimukseen liittyen.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi.	Oppilas osaa muodostaa aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä. Oppilas harjoittelee tarkentamaan kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi.
T6 Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja pitkäjänteisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa tehdä erilaisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osallistuu erilaisten tutkimusten toteuttamiseen.
T7 Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää omien tutkimustensa tuloksia.	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä pohtia tutkimusprosessin toimivuutta.	Oppilas osallistuu tutkimusten tuloksien käsittelyyn ja esittämiseen sekä tulosten oikeellisuuden ja luotettavuuden pohtimiseen.
T8 Oppilas ymmärtää joitakin lämpöön, voimiin ja liikeilmiöihin liittyvien teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita.	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata lämpöön ja voimiin liittyviä teknologisia sovelluksia ja niiden toimintaperiaatteita.	Oppilas tuntee joitakin lämpöön ja voimiin liittyviä arkisia teknologisia sovelluksia ja osaa kuvata niiden käyttöä.
T9 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten	Oppilas opettelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia

esittämiseen sekä osaa pohtia ilmiöitä myös niitä havainnollistavien simulaatioiden avulla.			hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä erilaisia havaintoja ja päätelmiä simulaatiolla kuvattavasta ilmiöstä.	tutkimuksen eri vaiheissa. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiolla kuvattavasta ilmiöstä.
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen				
T10 Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä täsmällisesti selittäessään oppimiaan lämpö- ja liikeilmiöitä sekä pohtiessaan ilmiöiden välisiä suhteita.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa kuvata lämpö- ja liikeilmiöitä ja selittää niitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.	Oppilas osaa kuvata lämpö- ja liikeilmiöitä omin sanoin ja joidenkin fysiikan keskeisten käsitteiden avulla.
T11 Oppilas osaa käyttää erilaisia malleja lämpö- ja liikeilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä.	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa koota mittatuloksia lämpö- ja liikeilmiöistä ja piirtää niistä kuvaajia ja tulkita niitä. Oppilas tietää, että kuvaaja ei kerro kaikkea tutkittavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tehdä päätelmiä voimanuolista.	Oppilas osaa koota mittatuloksia yksinkertaisista lämpö- ja liikeilmiöistä ja piirtää niistä kuvaajia. Oppilas tietää, että kappaleeseen kohdistuvaa voimaa voidaan mallintaa voimanuolella. Oppilas osaa tehdä voimanuolia käyttäen.
T12 Oppilas osaa käyttää eri tietolähteitä sekä perustelee erilaisia näkemyksiään fysiikalle ominaisella tavalla.	S1-S6	Argumentointi-taidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä	Oppilas osaa ohjatusti hakea tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista joitakin näkemyksiä fysiikan tietoihin liittyen.

			käyttäen fysiikan käsitteitä.	
T13 Oppilas tuntee tapoja, joilla luonnontieteellinen tieto on kehittynyt sekä tietää tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	S1-S6	Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	Oppilas osaa antaa jonkun esimerkin luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä. Oppilas tuntee joitakin tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
T14 Oppilas pyrkii saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten.	S5, S6	Tiedollisten jatko-opinto-valmiuksien saavuttaminen	Oppilas osaa käyttää voimia ja liikeilmiöitä kuvaavia keskeisiä käsitteitä, olioita, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja kuvatessaan arjen tilanteita.	Oppilas osaa käyttää joitakin voimaa ja liikeilmiöitä kuvaavia keskeisiä käsitteitä, olioita, ominaisuuksia, suureita ja malleja kuvatessaan arjen tilanteita.
T15				

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu fysiikan opiskelusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee fysiikan opiskelun mielekkääksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan ja työskentelee huolellisesti annettujen ohjeiden mukaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa fysiikan osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen ja työskentelee pitkäjänteisesti.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja

käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilasta ymmärtää valon ja äänen ominaisuuksien tuntemisen merkitystä omassa elämässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässään, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Fysiikan merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas pohtii omien valintojen vaikutusta kestävän kulutuksen kannalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja arvioi omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilasta osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen,

valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa tehdä mittauksia ja havaintoja sekä kirjata ja esittää saamiansa tutkimusten tuloksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas ymmärtää valon tutkimukseen liittyvien yksinkertaisten sovellusten toimintaperiaatteita ja niiden merkitystä maailmankaikkeuden tutkimisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä. Hän kehittää ja soveltaa yksinkertaisia teknologisia ratkaisuja yhteistyössä muiden kanssa.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa, esimerkiksi ilmiöiden ja tutkimusten valo- tai videokuvaamisessa, mittaustulosten koonnissa sähköiseen muotoon sekä tiedon haussa ja muokkaamisessa. Oppilas laajentaa maailmankuvan muotoutumista myös maailmankaikkeutta havainnollistavien simulaatioiden avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilasta harjoittelee käyttämään fysiikan käsitteitä selittäessään valoon ja ääneen liittyviä ilmiöitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan

tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa käyttää joitakin malleja valon ja äänen ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas harjoittelee hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu fysiikan opiskelusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee fysiikan opiskelun mielekkääksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa fysiikan osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen ja työskentelee pitkäjänteisesti.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja

käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää lämpöilmiöiden tuntemisen merkityksiä omassa elinympäristössä. Oppilas ymmärtää voimien vaikutuksia ja niiden merkityksiä omassa elinympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässään, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Fysiikan merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas arvioi omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja arvioi omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittää kysymyksiä tutkimukseen liittyen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää omien tutkimustensa tuloksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas ymmärtää joitakin lämpöön, voimiin ja liikeilmiöihin liittyvien teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä. Hän kehittää ja soveltaa yksinkertaisia teknologisia ratkaisuja yhteistyössä muiden kanssa.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja esittämiseen sekä osaa pohtia ilmiöitä myös niitä havainnollistavien simulaatioiden avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä täsmällisesti selittäessään oppimiaan lämpö- ja liikeilmiöitä sekä pohtiessaan ilmiöiden välisiä suhteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös

tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa käyttää erilaisia malleja lämpö- ja liikeilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas osaa käyttää eri tietolähteitä sekä perustelee erilaisia näkemyksiään fysiikalle ominaisella tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten

ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas tuntee tapoja, joilla luonnontieteellinen tieto on kehittynyt sekä tietää tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketilaan liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas pyrkii saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saavuttaa riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä.

Arvioinnin kohde

Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin vuorovaikutukseen ja liikkeeseen sekä sähköön liittyviä käsitteitä, ilmiöitä ja suureita tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu fysiikan opiskelusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee fysiikan opiskelun mielekkääksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tunnistaa omaa fysiikan osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee huolellisesti ja pitkäjänteisesti tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa fysiikan osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen ja työskentelee pitkäjänteisesti.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas oppii ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässään, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Fysiikan merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja

käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas ymmärtää sähköenergian merkityksen nyky-yhteiskunnassa sekä siihen liittyvän osaamisen merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa pohtia ja arvioida omia valintojaan ja niiden vaikutusta sähkön ja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja arvioi omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä sähköön liittyvistä ilmiöistä sekä kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia turvallisesti, huolellisesti ja johdonmukaisesti yhteistyössä muiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä

energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas ymmärtää teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä. Oppilas rohkaistuu osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa, esim. oppimiskokonaisuuksissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä. Hän kehittää ja soveltaa yksinkertaisia teknologisia ratkaisuja yhteistyössä muiden kanssa.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa syventää tietämystään havainnollistavien animaatioiden ja simulaatioiden avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas käyttää käsitteitä täsmällisesti kuvaillessaan sähköön ja hiukkasfysiikkaan liittyviä käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa käyttää kytkentäkaavioita mallina kuvatessaan ja selittäessään virtapiirin ilmiöitä. Oppilas osaa tehdä ennusteita virtapiirin toiminnasta kytkentäkaavion avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas osaa käyttää eri tietolähteitä ja arvioida löytämäänsä tietoa kriittisesti sekä ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiään fysiikalle ominaisella tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä osaa kuvata tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas pyrkii saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saavuttaa riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä.

Arvioinnin kohde

Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin vuorovaikutukseen ja liikkeeseen sekä sähköön liittyviä käsitteitä, ilmiöitä ja suureita tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas soveltaa fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas soveltaa fysiikan tietojaan ja taitojaan eri tilanteissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan

näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** historian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaiden käsitystä historiallisen tiedon luonteesta. Opetus tukee oppilaiden oman identiteetin kehittymistä ja perehdyttää kulttuurien vaikutuksiin yksilöihin ja yhteiskuntiin. Opetuksessa korostetaan vuorovaikutuksellisia ja tutkimuksellisia työtapoja.*

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Ajankohtaisten tapahtumien historiallisia juuria tarkastelemalla liitetään opiskeltavat sisällöt yhteiskuntaopin keskeisiin käsitteisiin.

Oppiaineiden tavoitteiden kannalta keskeistä on korostaa tutkimuksellisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten ikätasolle sopivien ensi- ja toisen käden lähteiden tutkimista sekä avoimien oppimisympäristöjen käyttöä historiallisissa tutkimustehtävissä. Tavoitteena on kannustaa oppilaita omien tulkintojen tekemiseen ja eriävien tulkintojen arvioimiseen.

Oppilaita innostetaan hankkimaan tietoa koulun ulkopuolisesta historiakulttuurista, kuten peleistä, elokuvista ja kirjallisuudesta, sekä kehittämään historiallisen ajattelun taitojaan ja kriittistä arviointikykyään niiden avulla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opiskelussa rohkaistaan monipuoliseen havainnointiin, kommunikointiin, tekstin ja puheen tuottamiseen ja tulkintaan sekä draaman ja kuvallisen ilmaisun käyttöön. Tarvittaessa erilaisten tekstien ymmärtämiseen ohjataan yksinkertaistamalla tekstejä ja avaamalla tekstissä käytettyjä käsitteitä.

Jotkut historianopetuksessa käytetyt käsitteet (esimerkiksi yhteiskunta ja demokratia) ovat sellaisia, joiden ymmärtämistä syvennetään koko peruskoulun ajan oppilaan siirtyessä konkreettisesta ajattelusta käsitteelliseen ajatteluun.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opetuksessa palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita omiin tulkintoihin ja näkemystensä argumentointiin. Kirjallisten tehtävien ohella arvioinnissa on otettava huomioon oppilaiden monimuotoiset työskentelyn ja osaamisen osoittamisen tavat. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun hallintaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona historian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut historian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt historian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on historian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy historian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Historian arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilaan kyky tunnistaa niitä historiallisia tapahtumia ja ilmiöitä, jotka vuosien saatossa ovat keskeisimmin muokanneet maailmaa, vahvistuu.Oppilas löytää myös oman identiteettinsä historialliset juuret. Oppilaan kiinnostus historiasta tiedonalana, identiteettiä ja kriittistä ajattelua rakentavana oppiaineena vahvistuu.	S1-S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä				
T2 Oppilas oppii etsimään lähteitä ja arvioimaan niitä lähdekritiikin keinoin.	S1-S3	Historiatiedon hankkiminen	Oppilas kykenee itsenäisesti etsimään historiallista tietoa sekä arvioimaan sitä kriittisesti.	Oppilas ymmärtää, mitä historiallisella lähteellä tarkoitetaan ja miksi niitä tulee arvioida kriittisesti.
T3 Oppilas harjoittelee etsimään ja tulkitsemaan erilaisia tulkintoja ja perusteluja historiallisille lähteille ja erilaisille näkemyksille.	S1-S3	Lähteiden tulkitseminen	Oppilas kykenee itsenäisesti muodostamaan historiallisista lähteistä erilaisia tulkintoja ja perusteluja erilaisille näkemyksille.	Oppilas kykenee ohjatusti muodostamaan tulkintoja ja perusteluja joistakin historiallisista lähteistä.

Historian ilmiöiden ymmärtäminen				
T4 Oppilas tietää historiallisen ajan aikakausien jaksoja ja niihin liittyviä käsitteitä.	S1-S3	Kronologian ymmärtäminen	Oppilas tietää historiallisen ajan aikakausien jaksoja, osaa sijoittaa niitä aikajärjestykseen käyttäen niihin liittyviä käsitteitä.	Oppilas tunnistaa joitakin historiallisen ajan aikakausia ja niiden keskinäisiä aikajärjestyksiä. Oppilas tietää joitakin aikakausiin liittyviä käsitteitä.
T5 Oppilas ymmärtää merkittävien historiallisten ratkaisujen taustaa sekä ihmisen toiminnan syitä eri aikakausien näkökulmasta.	S1-S3	Historiallinen empatia	Oppilas kykenee muodostamaan erilaisia perusteluja ja motiiveja historiallisille ratkaisuille.	Oppilas kykenee joissakin historiallisissa tapahtumissa asettumaan ja eläytymään päätösten ja ratkaisujen tekijöiden asemaan.
T6 Oppilas oppii arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille. Oppilas oppii pohtimaan tapahtumien syitä.	S1-S3	Syy- ja seuraus-suhteiden ymmärtäminen historiassa	Oppilas osaa arvioida ja selittää historiallisia tapahtumia myös muiden syiden kuin ihmisen toiminnan avulla.	Oppilas ymmärtää, että historian kulkuun vaikuttavat myös muut asiat kuin ihmisen toiminta ja oppilas osaa mainita näistä joitakin esimerkkejä.
T7				
Historiallisen tiedon käyttäminen				
T8 Oppilas oppii muodostamaan historiallisen tiedon ja erilaisten lähteiden perusteella omia johtopäätöksiä ja perusteltuja tulkintoja historian tapahtumista.	S1-S3	Historian tulkitseminen	Oppilas osaa muodostaa historian tapahtumista, ilmiöistä ja jatkuvuuksista omia perusteltuja tulkintoja.	Oppilas ymmärtää historiallisia syy- ja seuraussuhteita.
T9				

T10 Oppilas osaa selittää ja arvioida kriittisesti historiallisista tapahtumista tehtyjen tulkintojen luotettavuutta sekä soveltaa tietoa eri tavoin.	S1-S3	Historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa arvioida historian tapahtumista tai ilmiöistä tehtyjen tulkintojen luotettavuutta.	Oppilas kykenee suhtautumaan historiallisista tapahtumista tehtyihin tulkintoihin kriittisesti.
T11				
T12				

Historian arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilaan kyky tunnistaa niitä historiallisia tapahtumia ja ilmiöitä, jotka vuosien saatossa ovat keskeisimmin muokanneet maailmaa, vahvistuu.Oppilas löytää myös oman identiteettinsä historialliset juuret. Oppilaan kiinnostus historiasta tiedonalana, identiteettiä ja kriittistä ajattelua rakentavana oppiaineena vahvistuu.	S1-S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä				
T2 Oppilas oppii etsimään lähteitä ja arvioimaan niitä lähdekritiikin keinoin.	S1-S3	Historiatiedon hankkiminen	Oppilas kykenee itsenäisesti etsimään historiallista tietoa sekä arvioimaan sitä kriittisesti.	Oppilas ymmärtää, mitä historiallisella lähteellä tarkoitetaan ja miksi niitä tulee arvioida kriittisesti.
T3 Oppilas harjoittelee etsimään ja tulkitsemaan erilaisia tulkintoja ja perusteluja historiallisille lähteille ja erilaisille näkemyksille.	S1-S3	Lähteiden tulkitseminen	Oppilas kykenee itsenäisesti muodostamaan historiallisista lähteistä erilaisia tulkintoja ja perusteluja erilaisille näkemyksille.	Oppilas kykenee ohjatusti muodostamaan tulkintoja ja perusteluja joistakin historiallisista lähteistä.

Historian ilmiöiden ymmärtäminen				
T4 Oppilas tietää historiallisen ajan aikakausien jaksoja ja niihin liittyviä käsitteitä.	S1-S3	Kronologian ymmärtäminen	Oppilas tietää historiallisen ajan aikakausien jaksoja, osaa sijoittaa niitä aikajärjestykseen käyttäen niihin liittyviä käsitteitä.	Oppilas tunnistaa joitakin historiallisen ajan aikakausia ja niiden keskinäisiä aikajärjestyksiä. Oppilas tietää joitakin aikakausiin liittyviä käsitteitä.
T5 Oppilas ymmärtää merkittävien historiallisten ratkaisujen taustaa sekä ihmisen toiminnan syitä eri aikakausien näkökulmasta.	S1-S3	Historiallinen empatia	Oppilas kykenee muodostamaan erilaisia perusteluja ja motiiveja historiallisille ratkaisuille.	Oppilas kykenee joissakin historiallisissa tapahtumissa asettumaan ja eläytymään päätösten ja ratkaisujen tekijöiden asemaan.
T6 Oppilas oppii arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille. Oppilas oppii pohtimaan tapahtumien syitä.	S1-S3	Syy- ja seuraus-suhteiden ymmärtäminen historiassa	Oppilas osaa arvioida ja selittää historiallisia tapahtumia myös muiden syiden kuin ihmisen toiminnan avulla.	Oppilas ymmärtää, että historian kulkuun vaikuttavat myös muut asiat kuin ihmisen toiminta ja oppilas osaa mainita näistä joitakin esimerkkejä.
T7				
Historiallisen tiedon käyttäminen				
T8 Oppilas oppii muodostamaan historiallisen tiedon ja erilaisten lähteiden perusteella omia johtopäätöksiä ja perusteltuja tulkintoja historian tapahtumista.	S1-S3	Historian tulkitseminen	Oppilas osaa muodostaa historian tapahtumista, ilmiöistä ja jatkuvuuksista omia perusteltuja tulkintoja.	Oppilas ymmärtää historiallisia syy- ja seuraussuhteita.
T9				

T10 Oppilas osaa selittää ja arvioida kriittisesti historiallisista tapahtumista tehtyjen tulkintojen luotettavuutta sekä soveltaa tietoa eri tavoin.	S1-S3	Historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa arvioida historian tapahtumista tai ilmiöistä tehtyjen tulkintojen luotettavuutta.	Oppilas kykenee suhtautumaan historiallisista tapahtumista tehtyihin tulkintoihin kriittisesti.
T11				
T12				

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaan kyky tunnistaa niitä historiallisia tapahtumia ja ilmiöitä, jotka vuosien saatossa ovat keskeisimmin muokanneet maailmaa, vahvistuu.Oppilas löytää myös oman identiteettinsä historialliset juuret. Oppilaan kiinnostus historiasta tiedonalana, identiteettiä ja kriittistä ajattelua rakentavana oppiaineena vahvistuu.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu historiasta tiedonalana ja sen merkityksestä identiteetille.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään teollinen vallankumous niin maailmalla kuin Suomessakin: miksi, koska, mitä, missä ja mitä seurasi? Tässä yhteydessä käsitellään myös imperialismin aika ja liitetään se ilmiönä samaan jatkumoon.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Yhteiskunnallisista aatteista käsitellään mm. konservatismi, liberalismi, nationalismi ja sosialismi. Tutustutaan Ranskan vallankumoukseen omaleimaisena historiallisena tapahtumana sekä sen merkitykseen. Samoin käsitellään Yhdysvaltain itsenäistyminen ja laajeneminen sekä Venäjän laajentuminen 1800-luvun aikana sekä etsitään näitä yhdistävät piirteet. Käydään läpi ensimmäinen maailmansota ja sen tausta.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mm. autonomian ajan alku, kansallinen herääminen, sortokaudet ja Suomen itsenäistyminen.

T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii etsimään lähteitä ja arvioimaan niitä lähdekritiikin keinoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan historiallista tietoa ja arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta sekä ymmärtämään, että historiallista tietoa voi tulkita eri tavoin.

Arvioinnin kohde

Historiatiedon hankkiminen ja lähteiden tulkinnallisuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas löytää ohjatusti historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää informaatiota hänelle annetusta lähteestä. Oppilas tunnistaa opettajan ohjaamana, että samasta ilmiöstä tai lähteestä esiintyy erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä tunnistaa lähteiden luotettavuudessa ja esi-tetyissä tulkinnoissa eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä erottelee vähemmän ja enemmän luotettavia lähteitä ja tulkintoja toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisia lähteitä ja erottaa tutkittavaan ilmiöön liittyvät lähteet muista lähteistä. Oppilas selittää, miten samoista lähteistä voi teh-dä erilaisia tulkintoja, ja arvioi tulkintojen mahdollisia puutteita.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään teollinen vallankumous niin maailmalla kuin Suomessakin: miksi, koska, mitä, missä ja mitä seurasi? Tässä yhteydessä käsitellään myös imperialismin aika ja liitetään se ilmiönä samaan jatkumoon.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Yhteiskunnallisista aatteista käsitellään mm. konservatismi, liberalismi, nationalismi ja sosialismi. Tutustutaan Ranskan vallankumoukseen omaleimaisena historiallisena tapahtumana sekä sen merkitykseen. Samoin käsitellään Yhdysvaltain itsenäistyminen ja laajeneminen sekä Venäjän laajentuminen 1800-luvun aikana sekä etsitään näitä yhdistävät piirteet. Käydään läpi ensimmäinen maailmansota ja sen tausta.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mm. autonomian ajan alku, kansallinen herääminen, sortokaudet ja Suomen itsenäistyminen.

T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee etsimään ja tulkitsemaan erilaisia tulkintoja ja perusteluja historiallisille lähteille ja erilaisille näkemyksille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan historiallista tietoa ja arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta sekä ymmärtämään, että historiallista tietoa voi tulkita eri tavoin.

Arvioinnin kohde

Historiatiedon hankkiminen ja lähteiden tulkinnallisuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas löytää ohjatusti historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää informaatiota hänelle annetusta lähteestä. Oppilas tunnistaa opettajan ohjaamana, että samasta ilmiöstä tai lähteestä esiintyy erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä tunnistaa lähteiden luotettavuudessa ja esitetyissä tulkinnoissa eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä erottelee vähemmän ja enemmän luotettavia lähteitä ja tulkintoja toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisia lähteitä-ja erottaa tutkittavaan ilmiöön liittyvät lähteet muista lähteistä. Oppilas selittää, miten samoista lähteistä voi tehdä erilaisia tulkintoja, ja arvioi tulkintojen mahdollisia puutteita.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään teollinen vallankumous niin maailmalla kuin Suomessakin: miksi, koska, mitä, missä ja mitä seurasi? Tässä yhteydessä käsitellään myös imperialismin aika ja liitetään se ilmiönä samaan jatkumoon.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Yhteiskunnallisista aatteista käsitellään mm. konservatismi, liberalismi, nationalismi ja sosialismi. Tutustutaan Ranskan vallankumoukseen omaleimaisena historiallisena tapahtumana sekä sen merkitykseen. Samoin käsitellään Yhdysvaltain itsenäistyminen ja laajeneminen sekä Venäjän laajentuminen 1800-luvun aikana sekä etsitään näitä yhdistävät piirteet. Käydään läpi ensimmäinen maailmansota ja sen tausta.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mm. autonomian ajan alku, kansallinen herääminen, sortokaudet ja Suomen itsenäistyminen.

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tietää historiallisen ajan aikakausien jaksoja ja niihin liittyviä käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Kronologian ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa historian keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja pystyy opettajan ohjaamana suhteuttamaan ne ajallisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muistaa menneisyyteen liittyviä keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja antaa joitain esimerkkejä tarkasteltavana olevalle historialliselle ajanjaksolle ominaisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää menneisyyteen liittyviä keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja kuvaa tarkasteltavana olevalle historialliselle ajanjaksolle ominaisia piir-teitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas jäsentää historiallisten tapahtumien, ilmiöiden ja ajanjaksojen aikajärjestyksen ja ajallisia yhteyksiä. Oppilas käyttää aikaan liittyviä käsitteitä ja erittelee historian keskeisiin ajanjaksoihin liittyviä tapahtumia, henkilöitä ja ilmiöitä.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään teollinen vallankumous niin maailmalla kuin Suomessakin: miksi, koska, mitä, missä ja mitä seurasi? Tässä yhteydessä käsitellään myös imperialismin aika ja liitetään se ilmiönä samaan jatkumoon.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Yhteiskunnallisista aatteista käsitellään mm. konservatismi, liberalismi, nationalismi ja sosialismi. Tutustutaan Ranskan vallankumoukseen omaleimaisena historiallisena tapahtumana sekä sen merkitykseen. Samoin käsitellään Yhdysvaltain itsenäistyminen ja laajeneminen sekä Venäjän laajentuminen 1800-luvun aikana sekä etsitään näitä yhdistävät piirteet. Käydään läpi ensimmäinen maailmansota ja sen tausta.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mm. autonomian ajan alku, kansallinen herääminen, sortokaudet ja Suomen itsenäistyminen.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas ymmärtää merkittävien historiallisten ratkaisujen taustaa sekä ihmisen toiminnan syitä eri aikakausien näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään ihmisen toimintaa ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Historiallinen empatia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että ihmisillä on ollut erilaisia motiiveja toiminnalleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, miten ihmisten sosiaalinen ja yhteiskunnallinen asema vaikuttavat heidän tekojensa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tulkitsee ihmisten toimin-nan tarkoituspe-riä ja erittelee, miten ihmisten sosiaalinen ja yhteiskunnallinen asema tai historiallinen konteksti vaikuttavat hänen toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettautuu menneen ajan ihmisen asemaan, arvioi hänen toimintansa motiiveja sekä tarkastelee sitä, miten hänen sosiaalinen tai yhteiskunnallinen asemansa tai historiallinen konteksti vaikuttavat hänen toimintaansa.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään teollinen vallankumous niin maailmalla kuin Suomessakin: miksi, koska, mitä, missä ja mitä seurasi? Tässä yhteydessä käsitellään myös imperialismin aika ja liitetään se ilmiönä samaan jatkumoon.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Yhteiskunnallisista aatteista käsitellään mm. konservatismi, liberalismi, nationalismi ja sosialismi. Tutustutaan Ranskan vallankumoukseen omaleimaisena historiallisena tapahtumana sekä sen merkitykseen. Samoin käsitellään Yhdysvaltain itsenäistyminen ja laajeneminen sekä Venäjän laajentuminen 1800-luvun aikana sekä etsitään näitä yhdistävät piirteet. Käydään läpi ensimmäinen maailmansota ja sen tausta.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mm. autonomian ajan alku, kansallinen herääminen, sortokaudet ja Suomen itsenäistyminen.

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille. Oppilas oppii pohtimaan tapahtumien syitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille sekä analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta.

Arvioinnin kohde

Syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen historiassa sekä muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa menneisyydestä asioita, jotka ovat muuttuneet tai pysyneet muuttumattomina. Oppilas nimeää muutokselle tai muuttumattomuudelle jonkin yksittäisen syyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia historiallisille tapahtumille ja ilmiöille. Oppilas selittää yksilöllisesti ohjeistettuna, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas ymmärtää, että historiallisilla tapahtumilla ja ilmiöillä on erilaisia syitä ja seurauksia, ja antaa niistä esimerkkejä. Oppilas erittelee, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin tai samoin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottelee historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät keskeiset tekijät vähemmän tärkeistä ja analysoi historiallisten tapahtumien syitä ja seurauksia (kuten välittömien ja pitkäkestoisten syiden merkitystä). Oppilas arvioi, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään ja miten tapahtuman tai ilmiön seuraukset vaikuttivat eri lailla eri asemassa oleviin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään teollinen vallankumous niin maailmalla kuin Suomessakin: miksi, koska, mitä, missä ja mitä seurasi? Tässä yhteydessä käsitellään myös imperialismin aika ja liitetään se ilmiönä samaan jatkumoon.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Yhteiskunnallisista aatteista käsitellään mm. konservatismi, liberalismi, nationalismi ja sosialismi. Tutustutaan Ranskan vallankumoukseen omaleimaisena historiallisena tapahtumana sekä

sen merkitykseen. Samoin käsitellään Yhdysvaltain itsenäistyminen ja laajeneminen sekä Venäjän laajentuminen 1800-luvun aikana sekä etsitään näitä yhdistävät piirteet. Käydään läpi ensimmäinen maailmansota ja sen tausta.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mm. autonomian ajan alku, kansallinen herääminen, sortokaudet ja Suomen itsenäistyminen.

T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii muodostamaan historiallisen tiedon ja erilaisten lähteiden perusteella omia johtopäätöksiä ja perusteltuja tulkintoja historian tapahtumista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rohkaistuu tulkintojen tekemiseen.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään teollinen vallankumous niin maailmalla kuin Suomessakin: miksi, koska, mitä, missä ja mitä seurasi? Tässä yhteydessä käsitellään myös imperialismin aika ja liitetään se ilmiönä samaan jatkumoon.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Yhteiskunnallisista aatteista käsitellään mm. konservatismi, liberalismi, nationalismi ja sosialismi. Tutustutaan Ranskan vallankumoukseen omaleimaisena historiallisena tapahtumana sekä sen merkitykseen. Samoin käsitellään Yhdysvaltain itsenäistyminen ja laajeneminen sekä Venäjän laajentuminen 1800-luvun aikana sekä etsitään näitä yhdistävät piirteet. Käydään läpi ensimmäinen maailmansota ja sen tausta.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mm. autonomian ajan alku, kansallinen herääminen, sortokaudet ja Suomen itsenäistyminen.

T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa selittää ja arvioida kriittisesti historiallisista tapahtumista tehtyjen tulkintojen luotettavuutta sekä soveltaa tietoa eri tavoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa, ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta.

Arvioinnin kohde

Historiallisten tulkintojen selittäminen ja niiden luotettavuuden arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa ohjatusti jonkin esimerkin siitä, miten historiatietoa käytetään johonkin tarkoitukseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten historiatietoa käytetään johonkin tarkoitukseen ja antaa esimerkkejä tulkintoihin sisältyvästä puolueellisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, miten historiatie-toa käytetään johonkin tarkoitukseen ja erittelee tulkintoihin sisältyvää puolueellisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää, miten historiatie-toa käytetään johonkin tarkoitukseen ja miten lähteiden tulkitsijan tausta voi vaikuttaa tulkinnan luotettavuuteen.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään teollinen vallankumous niin maailmalla kuin Suomessakin: miksi, koska, mitä, missä ja mitä seurasi? Tässä yhteydessä käsitellään myös imperialismin aika ja liitetään se ilmiönä samaan jatkumoon.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Yhteiskunnallisista aatteista käsitellään mm. konservatismi, liberalismi, nationalismi ja sosialismi. Tutustutaan Ranskan vallankumoukseen omaleimaisena historiallisena tapahtumana sekä sen merkitykseen. Samoin käsitellään Yhdysvaltain itsenäistyminen ja laajeneminen sekä Venäjän laajentuminen 1800-luvun aikana sekä etsitään näitä yhdistävät piirteet. Käydään läpi ensimmäinen maailmansota ja sen tausta.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mm. autonomian ajan alku, kansallinen herääminen, sortokaudet ja Suomen itsenäistyminen.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaan kyky tunnistaa niitä historiallisia tapahtumia ja ilmiöitä, jotka vuosien saatossa ovat keskeisimmin muokanneet maailmaa, vahvistuu.Oppilas löytää oman identiteettinsä historialliset juuret.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu historiasta tiedonalana ja sen merkityksestä identiteetille.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas osaa etsiä lähteitä ja arvioi niitä lähdekritiikin keinoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan historiallista tietoa ja arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta sekä ymmärtämään, että historiallista tietoa voi tulkita eri tavoin.

Arvioinnin kohde

Historiatiedon hankkiminen ja lähteiden tulkinnallisuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas löytää ohjatusti historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää informaatiota hänelle annetusta lähteestä. Oppilas tunnistaa opettajan ohjaamana, että samasta ilmiöstä tai lähteestä esiintyy erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä tunnistaa lähteiden luotettavuudessa ja esi-tetyissä tulkinnoissa eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä erottelee vähemmän ja enemmän luotettavia lähteitä ja tulkintoja toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisia lähteitä ja erottaa tutkittavaan ilmiöön liittyvät lähteet muista lähteistä. Oppilas selittää, miten samoista lähteistä voi teh-dä erilaisia tulkintoja, ja arvioi tulkintojen mahdollisia puutteita.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää, että on olemassa erilaisia tulkintoja ja perusteluja historiallisille lähteille ja erilaisille näkemyksille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan historiallista tietoa ja arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta sekä ymmärtämään, että historiallista tietoa voi tulkita eri tavoin.

Arvioinnin kohde

Historiatiedon hankkiminen ja lähteiden tulkinnallisuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas löytää ohjatusti historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää informaatiota hänelle annetusta lähteestä. Oppilas tunnistaa opettajan ohjaamana, että samasta ilmiöstä tai lähteestä esiintyy erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä tunnistaa lähteiden luotettavuudessa ja esitetyissä tulkinnoissa eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä erottelee vähemmän ja enemmän luotettavia lähteitä ja tulkintoja toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisia lähteitä-ja erottaa tutkittavaan ilmiöön liittyvät lähteet muista lähteistä. Oppilas selittää, miten samoista lähteistä voi tehdä erilaisia tulkintoja, ja arvioi tulkintojen mahdollisia puutteita.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilaan aiempi tietämys historiallisen ajan aikakausien jaksottamisesta ja siihen liittyvästä käsitteistöstä syvenee.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Kronologian ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa historian keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja pystyy opettajan ohjaamana suhteuttamaan ne ajallisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muistaa menneisyyteen liittyviä keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja antaa joitain esimerkkejä tarkasteltavana olevalle historialliselle ajanjaksolle ominaisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää menneisyyteen liittyviä keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja kuvaa tarkasteltavana olevalle historialliselle ajanjaksolle ominaisia piir-teitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas jäsentää historiallisten tapahtumien, ilmiöiden ja ajanjaksojen aikajärjestyksen ja ajallisia yhteyksiä. Oppilas käyttää aikaan liittyviä käsitteitä ja erittelee historian keskeisiin ajanjaksoihin liittyviä tapahtumia, henkilöitä ja ilmiöitä.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas ymmärtää historiallisten ratkaisujen taustaa sekä ihmisen toiminnan syitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään ihmisen toimintaa ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Historiallinen empatia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että ihmisillä on ollut erilaisia motiiveja toiminnalleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, miten ihmisten sosiaalinen ja yhteiskunnallinen asema vaikuttavat heidän tekojensa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tulkitsee ihmisten toimin-nan tarkoituspe-riä ja erittelee, miten ihmisten sosiaalinen ja yhteiskunnallinen asema tai historiallinen konteksti vaikuttavat hänen toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettautuu menneen ajan ihmisen asemaan, arvioi hänen toimintansa motiiveja sekä tarkastelee sitä, miten hänen sosiaalinen tai yhteiskunnallinen asemansa tai historiallinen konteksti vaikuttavat hänen toimintaansa.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas arvioi erilaisia syitä historiallisille tapahtumille. Oppilas pohtii tapahtumien syitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille sekä analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta.

Arvioinnin kohde

Syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen historiassa sekä muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa menneisyydestä asioita, jotka ovat muuttuneet tai pysyneet muuttumattomina. Oppilas nimeää muutokselle tai muuttumattomuudelle jonkin yksittäisen syyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia historiallisille tapahtumille ja ilmiöille. Oppilas selittää yksilöllisesti ohjeistettuna, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas ymmärtää, että historiallisilla tapahtumilla ja ilmiöillä on erilaisia syitä ja seurauksia, ja antaa niistä esimerkkejä. Oppilas erittelee, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin tai samoin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottelee historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät keskeiset tekijät vähemmän tärkeistä ja analysoi historiallisten tapahtumien syitä ja seurauksia (kuten välittömien ja pitkäkestoisten syiden merkitystä). Oppilas arvioi, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään ja miten tapahtuman tai ilmiön seuraukset vaikuttivat eri lailla eri asemassa oleviin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii, miten historian eri vaiheet niveltyvät tarkasteltavalla jaksolla toisiinsa ja mitkä ovat olleet keskeisimpiä näitä eri vaiheita toisistaan erottaneita ja siten maailmaa muuttaneita tekijöitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille sekä analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta.

Arvioinnin kohde

Syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen historiassa sekä muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa menneisyydestä asioita, jotka ovat muuttuneet tai pysyneet muuttumattomina. Oppilas nimeää muutokselle tai muuttumattomuudelle jonkin yksittäisen syyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia historiallisille tapahtumille ja ilmiöille. Oppilas selittää yksilöllisesti ohjeistettuna, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas ymmärtää, että historiallisilla tapahtumilla ja ilmiöillä on erilaisia syitä ja seurauksia, ja antaa niistä esimerkkejä. Oppilas erittelee, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin tai samoin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottelee historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät keskeiset tekijät vähemmän tärkeistä ja analysoi historiallisten tapahtumien syitä ja seurauksia (kuten välittömien ja pitkäkestoisten syiden merkitystä). Oppilas arvioi, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään ja miten tapahtuman tai ilmiön seuraukset vaikuttivat eri lailla eri asemassa oleviin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii muodostamaan historiallisen tiedon ja erilaisten lähteiden perusteella omia johtopäätöksiä ja perusteltuja tulkintoja historian tapahtumista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rohkaistuu tulkintojen tekemiseen.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilaan kyky arvioida ja selittää ihmisen toiminnan keskeisiä motiiveja ja pyrkimyksiä vahvistuu.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä.

Arvioinnin kohde

Ihmisen toiminnan selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti, miten ihmisen toimin-nan motiivi näkyy jossain historian tapahtumassa tai ilmiössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten ihmisten taustat vaikuttavat heidän toimintansa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päätelmän, miten ihmisten taustat vaikuttavat heidän toi-mintansa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ihmisen toimin-nan motiiveja sekä sitä, miten ihmisten taustat ja historiallinen konteksti vaikuttavat niihin.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa selittää ja arvioida kriittisesti historiallisista tapahtumista tehtyjen tulkintojen luotettavuutta sekä soveltaa tietoa erilaisissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa, ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta.

Arvioinnin kohde

Historiallisten tulkintojen selittäminen ja niiden luotettavuuden arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa ohjatusti jonkin esimerkin siitä, miten historiatietoa käytetään johonkin tarkoitukseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten historiatietoa käytetään johonkin tarkoitukseen ja antaa esimerkkejä tulkintoihin sisältyvästä puolueellisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, miten historiatie-toa käytetään johonkin tarkoitukseen ja erittelee tulkintoihin sisältyvää puolueellisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää, miten historiatie-toa käytetään johonkin tarkoitukseen ja miten lähteiden tulkitsijan tausta voi vaikuttaa tulkinnan luotettavuuteen.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa vertailla ja käyttää erilaisia lähteitä.

Oppilas osaa käyttää lähteistä löytämäänsä tietoa oman perustellut tulkintansa pohjana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan niiden pohjalta oman perustellun tulkintansa.

Arvioinnin kohde

Historian tietolähteiden käyttäminen ja historiatiedon tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas vastaa ohjatusti menneisyyttä koskeviin kysymyksiin hänelle annetun tietolähteen pohjalta. Oppilas muodostaa opettajan ohjaamana jostain lähteestä tulkinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää jonkin tulkinnan hyödyntäen käytössään olevia lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas vastaa menneisyyttä koskeviin kysymyksiin tulkitsemalla erilaisista lähteistä samaansa informaatiota. Oppilas esittää historian tapahtumista tai ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tulkitsee erilaisia historiallisen tiedon lähteitä. Oppilas esittää historian tapahtumista tai ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja osoittaen tunnistavansa tulkintoihinsa liittyvän virhetulkinnan mahdollisuuden.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas pohtii nykytiedon valossa erilaisia tulevaisuuden skenaarioita, historian yleisiä lainalaisuuksia sekä sitä, voiko historiasta oppia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla.

Arvioinnin kohde

Historiatietoisuuden hyödyntäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti, miten historiaa käytetään nykyisyyden selittämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten historiaa käytetään nykyisyyden selittämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, miten historiatiedolla voidaan perustella jokin tulevaisuuden valinta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää arvion siitä, miten tulkinnat menneisyydestä vaikuttavat ihmisten tulevaisuuden odotuksiin ja valintoihin.

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

Hygieniaa ja leivontaa

Valinnaisen tehtävä

Hygieniaa ja leivontaa -kurssilla tavoitteena on perehdyttää oppilaat hygieniaosaamiseen teorian ja käytännön työskentelyn avulla sekä suorittaa hyväksytysti Ruokaviraston hygieniapassi.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty / hylätty.

Kurssi on hyväksytty, kun oppilas on aktiivisesti osallistunut oppitunneille ja suorittanut siihen liittyvät tehtävät.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Kurssilla toteutetaan seuraavia laaja-alaisen osaamisen tavoitteita: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja viestintä, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, L4 Monilukutaito ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Hygieniaa ja leivontaa -kurssilla tavoitteena on perehdyttää oppilaat hygieniaosaamiseen teorian ja käytännön työskentelyn avulla sekä suorittaa hyväksytysti Ruokaviraston hygieniapassi.

Sisältö

Kurssilla opiskellaan henkilökohtaisen hygieniaosaamisen, puhtaanapidon sekä elintarvikkeiden hygieenisen käsittelyn perusteita. Kurssilla käydään läpi myös elintarvikkeiden hygieniaa uhkaavia tekijöitä, ruokamyrkytysten aiheuttajia sekä niiden oireita - kaiken kaikkiaan elintarvikkeisiin liittyvän mikrobiologian perusteita. Kurssin aikana opiskellaan myös elintarvikelainsäädäntöä sekä omavalvontaa.

Käytännön ruoanvalmistuksen kautta sovelletaan ja syvennetään aiemmin opittua.

Innostu tekniikasta

Valinnaisen tehtävä

Tutustumme 3D-suunnitteluun, laserleikkaukseen, 3D-printtaukseen, ohjelmointiin ja moneen muuhun tekniseen taitoon. Tavoitteena on syventää teknistä osaamista ja lisätä kiinnostusta alaa kohtaan.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Toteutamme omia projekteja ja käytämme noin puolet kurssin ajasta oman projektin rakenteluun.
Oma projekti voi olla yksin tai yhdessä toteutettu tai opettajan antaman aiheen mukaan valmistettu. Projektien sisältöalueet voivat olla ohjelmointiin, 3D-suunnitteluun, vaikka mopon korjaukseen tai muuhun tekniseen tekemiseen ja suunnitteluun liittyviä tehtäviä.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Kurssille ovat tervetulleita kaikki, jotka ovat valmiita oppimaan uutta ja näkemään tuntien aikana vaivaa oppimisen eteen. Ennakkotietoja tai taitoja ei tarvita, mutta kiinnostus teknisiin asioihin on edellytys kurssilla viihtymiseen.

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty / hylätty.

Kurssi on hyväksytty, kun oppilas on aktiivisesti osallistunut oppitunneille ja suorittanut siihen liittyvät tehtävät. Jos kurssin suorittaa menestyksekkäästi, näytöillä on mahdollista vaikuttaa käsityön päättöarvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Kurssilla toteutetaan seuraavia laaja-alaisen osaamisen tavoitteita: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja viestintä, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, L4 Monilukutaito ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on syventää teknistä osaamista ja lisätä kiinnostusta alaa kohtaan.

Kurssi koostuu neljästä osa-alueesta:

- 3D-suunnittelusta, jossa opettelemme 3D-suunnitteluohjelman perusteita.
- Toteutamme käytännössä suunnittelemamme tuotteen laserleikkaamalla tai 3D-tulostamalla
- Opettelemme ohjelmoimaan esimerkiksi Arduinoa, johon liitämme ledejä, moottoreita tai muita lisäosia.
- Jätämme aikaa oman projektin toteuttamiseen.

Kurssille ovat tervetulleita kaikki, jotka ovat valmiita oppimaan uutta ja näkemään tuntien aikana vaivaa oppimisen eteen. Ennakkotietoja tai taitoja ei tarvita, mutta kiinnostus teknisiin asioihin on edellytys kurssilla viihtymiseen.

Kaiku

Valinnaisen tehtävä

Kaiku-valinnaisaineen tarkoitus on tukea oppilaan arjessa jaksamista ja tarjota onnistumisen kokemuksia sekä yksilö- että ryhmätasolla. Tuntien sisältö koostuu erilaisista toiminnallisista projekteista oppilaan tarpeet yksilöllisesti huomioiden.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetustilana on Lielahden koulun nuorisotila Piilo. Kaikulaiset käyvät myös koulun ulkopuolelle suuntautuvilla retkillä ja vierailuilla. Ryhmää vetää kaksi aikuista: opettaja ja kouluvalmentaja toimivat ohjaavina, tukevina ja kannustavina aikuisina.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilaat valitaan tähän ryhmään yhteistyössä huoltajien, opettajien ja oppilashuollon toimijoiden kanssa.

Työskentelytavat ovat joustavia. Viikoittain tehdään yhdessä myös välipala tai aamupala.

Arviointi

Kaiku-valinnaisaine on neljästä peräkkäisestä lukukauden kestävästä kurssista (Kaiku 1, Kaiku 2, Kaiku 3 ja Kaiku 4) muodostuva kokonaisuus.

Kaiku-kurssit arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää sitä, että oppilas osallistuu kurssilla pidettäviin keskusteluihin, toiminnan suunnitteluun, toimintaan sekä vierailuihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineessa korostuvat seuraavat laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja viestintä, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kaiku-valinnaisaine mahdollistaa erilaisten projektien ja toiminnallisen tekemisen kautta onnistumisen ja oppimisen elämyksiä oppilaille, motivoiden ja yksilöllisesti oppilaan tarpeet huomioiden.

Valinnaisaine on luonteeltaan kumulatiivinen, ja kurssien tavoitteet ja sisällöt pohjaavat aiemmin opitulle.

Tavoitteet

- Vahvistaa arjen taitoja ja säännöllistä päivärytmiä
- Tyhjentää mieltä, saada aikaa ajattelulle ja keskustelulle
- Lisätä jaksamista ja positiivisten kokemusten kautta kouluviihtyvyyttä
- Tukea ystävyyssuhteiden syntymistä ja syventymistä
- Tutustua erilaisiin paikallisiin harrastusmahdollisuuksiin
- Oppia osallistumaan kurssin tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun
- Oppia osallistumaan myös muita kuuntelemalla
- Oppia tekemään yhteistyötä nuorisotoimen ja muiden ulkopuolisten tahojen kanssa
- Harjaannuttaa oppilaan itsearviointitaitoja

Sisällöt

- Aamiaisen tai välipalan valmistaminen oppituntien aikana ryhmätyöskentelynä
- Yhteiset keskustelut oppilaiden ja ohjaajien esittämistä aiheista
- Tutustuminen nuorten palveluja tuottaviin toimijoihin
- Ulkopuolisten vierailijoiden pitämät esittelyt
- Retket esim. keilaamaan, skeittipuistoon, ratagolfiin, ultimateen, elokuviin, teatteriin, tapahtumiin, lähialueen yrityksiin ja palveluja tuottaviin tahoihin
- Ajankohtaisiin aiheisiin tutustuminen median kautta

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kaiku-valinnaisaine mahdollistaa erilaisten projektien ja toiminnallisen tekemisen kautta onnistumisen ja oppimisen elämyksiä oppilaille, motivoiden ja yksilöllisesti oppilaan tarpeet huomioiden.

Valinnaisaine on luonteeltaan kumulatiivinen, ja kurssien tavoitteet ja sisällöt pohjaavat aiemmin opitulle.

Tavoitteet

- Vahvistaa arjen taitoja ja säännöllistä päivärytmiä
- Tyhjentää mieltä, saada aikaa ajattelulle ja keskustelulle
- Lisätä jaksamista ja positiivisten kokemusten kautta kouluviihtyvyyttä
- Tukea ystävyyssuhteiden syntymistä ja syventymistä
- Tutustua erilaisiin paikallisiin harrastusmahdollisuuksiin
- Oppia osallistumaan kurssin tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun
- Oppia osallistumaan myös muita kuuntelemalla
- Oppia tekemään yhteistyötä nuorisotoimen ja muiden ulkopuolisten tahojen kanssa
- Harjaannuttaa oppilaan itsearviointitaitoja

Sisällöt

- Aamiaisen tai välipalan valmistaminen oppituntien aikana ryhmätyöskentelynä
- Yhteiset keskustelut oppilaiden ja ohjaajien esittämistä aiheista
- Tutustuminen nuorten palveluja tuottaviin toimijoihin
- Ulkopuolisten vierailijoiden pitämät esittelyt
- Retket esim. keilaamaan, skeittipuistoon, ratagolfiin, ultimateen, elokuviin, teatteriin, tapahtumiin, lähialueen yrityksiin ja palveluja tuottaviin tahoihin
- Ajankohtaisiin aiheisiin tutustuminen median kautta

Kemia

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemiaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen

kemian merkkikielellä. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljetuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja

vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kemian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kemian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kemian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kemian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella kemiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

Kemian arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosana kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu kemian opiskelusta.	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan ja työskentelee huolellisesti ohjeiden mukaan.	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei vaikuta arvioon tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.	Ei vaikuta arvioon tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.
T3 Oppilas ymmärtää aineiden ja materiaalien ja niiden ominaisuuksien merkitystä arjessa ja omassa elämässä.	S1-S6	Kemian merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kertoa esimerkein joidenkin alkuaineiden tai niiden yhdisteiden, kuten hapen tai hiilimonoksidin, merkityksestä omassa elämässään.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa antaa yksinkertaisia esimerkkejä erilaisista aineista ja niiden merkityksistä oman elämän kannalta.
T4 Oppilas osaa pohtia omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta	Oppilas osaa kuvata kemian näkökulmasta esimerkkien avulla, miten toimia ja tehdä valintoja luonnonvarojen käytön ja tuotteen elinkaaren	Oppilas osaa antaa kemian näkökulmasta esimerkkejä toiminnastaan ja valinnoistaan luonnonvarojen käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

			kannalta kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata, miten luonnonvaroja käytetään erilaisiin oman lähiympäristön kulutustuotteisiin. Oppilas osaa esimerkein kuvata miten näitä erilaisia kulutustuotteita voidaan lajitella. Oppilas osaa käyttää sopivan määrän aineita oppilastöissä ja osaa hävittää oppilastöiden jätteet ohjeiden mukaisesti.	kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa esimerkein vertailla eri kulutustuotteita luonnonvarojen käytön kannalta. Oppilas osaa kertoa, miten joitakin kodin jätteitä on mahdollista lajitella. Oppilas osaa käyttää sopivan määrän aineita oppilastöissä ja osaa hävittää oppilastöiden jätteet ohjeiden mukaisesti.
Tutkimisen taidot				
T5 Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa erilaisia kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.	Oppilas osaa muodostaa yksinkertaisia kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.
T6 Oppilas oppii työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti.	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Osallistuessaan suljettujen ja avoimien tutkimusten tekemiseen ryhmässä oppilas työskentelee turvallisesti, osana ryhmää ja hallitsee perustyötaidot. Oppilas osaa tehdä ohjeiden mukaisia havaintoja töistä, merkitä keskeiset havainnot ylös ja tehdä työstä selkeät muistiinpanot.	Osallistuessaan suljettujen ja avoimien tutkimusten tekemiseen ryhmässä oppilas työskentelee turvallisesti, osana ryhmää ja noudattaa ohjeita. Oppilas osaa merkitä tutkimustuloksia ylös.
T7 Oppilas osaa esittää omien tutkimustensa	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely,	Oppilas osaa käsitellä ja esittää tutkimustuloksia.	Oppilas osaa kirjata, käsitellä ja esittää

tuloksia sekä pohtia niiden luotettavuutta.		esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa pohtia tulosten luetettavuutta sekä tutkimusprosessin toimivuutta.	tutkimustuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas ottaa osaa tulosten luetettavuuden pohtimiseen.
T8 Oppilas ymmärtää joidenkin yksinkertaisten teknologisten sovellusten, kuten kylmähauteen, toimintaperiaatteita.	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin esimerkkejä kemian ilmiöiden soveltamisesta teknologiassa.	Oppilas osaa antaa yksinkertaisia esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa.
T9 Oppilas hyödyntää simulaatioita ja videoanimaatioita esimerkiksi tutustuessaan joidenkin aineiden ominaisuuksiin.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas hyödyntää tieto- ja viestintätekniikan välineitä ja sovelluksia tutkimusten eri vaiheissa. Oppilas osaa tehdä simulaatioilla ja videoanimaatioilla tarkasteltavasta ilmiöstä havaintoja. Oppilas rohkaistuu tekemään johtopäätöksiä havaintojensa pohjalta.	Oppilas hyödyntää tieto- ja viestintätekniikan välineitä ja sovelluksia tutkimusten eri vaiheissa. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatioilla ja videoanimaatioilla tarkasteltavasta ilmiöstä.
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen				
T10 Oppilasta osaa käyttää kemian käsitteitä kuvaillessaan tutkimuksissa havaitsemiaan kemiallisia ilmiöitä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa käyttää kemian käsitteitä oikeassa asiayhteydessä. Oppilas osaa selittää havaitsemiaan kemian ilmiöitä keskeisten kemian käsitteiden avulla.	Oppilas osaa käyttää joitakin keskeisiä kemian käsitteitä, kuten puhdas aine tai seos, kuvaillessaan havaitsemiaan kemiallisia ilmiöitä.
T11 Oppilas käyttää malleja	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas tietää, miksi kemiassa	Oppilas osaa kertoa

esimerkiksi aineen rakenteen kuvaamiseen.			käytettään malleja. Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta mallin avulla.	esimerkkejä siitä, miten kemiassa käytetään malleja. Oppilas osaa erottaa toisistaan erilaisia malleja, kuten puhtaan aineen ja seoksen mallin.
T12 Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.	S1-S6	Argumentointi-taidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa perustella näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.	Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.
T13 Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	S1-S6	Luonnontieteel-lisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten aineiden ominaisuuksia tutkitaan esimerkiksi erotusmenetelmien avulla. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon luonteesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
T14				
T15				

Kemian arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu kemian opiskelusta.	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan. Oppilas asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan monipuolisesti opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella. Oppilas työskentelee huolellisesti ohjeiden mukaisesti. Oppilas asettaa työskentelylleen tavoitteet ja osaa työskennellä niiden saavuttamiseksi.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omasta osaamisestaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella. Ohjeiden mukaisesti työskennellessään oppilas tarvitsee merkittävissä määrin ohjausta. Oppilas osaa esimerkkien avulla kertoa työskentelynsä tavoitteista ja niistä työtavoista, joilla tavoitteisiin päästään.
T3 Oppilas ymmärtää alkuaineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden ominaisuuksien merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.	S1-S6	Kemian merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas tietää, että osa suoloista on vesiliukoisia. Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.

T4 Oppilas oppii arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta	Oppilas osaa kuvata erilaisten valintojen merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta. Oppilas osaa kuvata joidenkin tuotteiden lajittelua ja sitä, miten se säästää luontoa. Oppilas osaa kuvata, miten kodin sähkölaitteiden, kuten matkapuhelimen tai kannettavan tietokoneen, käyttöenergia voidaan tuottaa kemiallisesti. Oppilas osaa käyttää sopivan määrän aineita oppilastöissä ja osaa hävittää oppilastöiden jätteet ohjeiden mukaisesti.	Oppilas osaa esimerkein vertailla arkipäivän valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä metallien kierrätyksestä ja siitä, kuinka metallituotteen käyttöikää voidaan kasvattaa suojaamalla niitä korroosiolta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista kodin sähkölaitteista, kuten matkapuhelin tai kannettava tietokone, joiden käyttöenergia voidaan tuottaa kemiallisesti. Oppilas osaa käyttää sopivan määrän aineita oppilastöissä ja osaa hävittää oppilastöiden jätteet ohjeiden mukaisesti.
Tutkimisen taidot				
T5 Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittää kysymyksiä edelleen tutkimuksiin liittyen.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa esittää monipuolisia kysymyksiä tutkittavasta ilmiöstä ja jalostaa niitä jatkotutkimuksiin liittyen. Oppilas osaa esittää jatkokysymyksiä tutkinnan kohteeksi rajaamalla muuttujia.	Oppilas osaa muodostaa yksinkertaisia kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.

T6 Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Osallistuessaan suljettujen ja avoimien tutkimusten tekemiseen ryhmässä oppilas työskentelee turvallisesti osana ryhmää ja hallitsee perustyötaidot. Oppilas osaa tehdä ohjeiden mukaisia havaintoja töistä, merkitä keskeiset havainnot ylös ja tehdä työstä selkeät muistiinpanot.	Osallistuessaan suljettujen ja avoimien tutkimusten tekemiseen ryhmässä oppilas työskentelee turvallisesti osana ryhmää ja noudattaa ohjeita. Oppilas osaa merkitä tutkimustuloksia ylös.
T7 Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioi niiden luotettavuutta.	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimustuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luetettavuutta.	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimustuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa pohtia tulosten oikeellisuutta ja luetettavuutta.
T8 Oppilas ymmärtää aineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä esimerkiksi energiantuotannossa.	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin aineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä esimerkiksi energiantuotannossa.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä aineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteista ja merkitystä esimerkiksi energiantuotannossa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kodin sähkölaitteista, kuten matkapuhelin tai kannettava tietokone, joiden käyttöenergia voidaan tuottaa kemiallisesti.

T9 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja esittämiseen. Oppilas laajentaa oppimistaan käyttämällä havainnollistavia simulaatioita ja animaatioita.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas hyödyntää tieto- ja viestintätekniikan välineitä ja sovelluksia tutkimusten eri vaiheissa. Oppilas osaa tehdä simulaatioilla ja videoanimaatioilla tarkasteltavasta ilmiöstä havaintoja sekä osaa jalostaa havaintojansa päätelmiksi. Oppilas osaa kerätä tarkoituksenmukaista tietoa simulaatioista ja videoanimaatioista. Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja esittämiseen.	Oppilas hyödyntää tieto- ja viestintätekniikan välineitä ja sovelluksia tutkimusten eri vaiheissa. Oppilas osaa tehdä simulaatioilla ja videoanimaatioilla tarkasteltavasta ilmiöstä havaintoja. Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja esittämiseen.
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen				
T10 Oppilas käyttää kemian merkkikieltä täsmällisesti sekä jäsentää omia käsiterakenteitaan tulkitsemalla yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa käyttää kemian merkkikieltä ja käsitteitä täsmällisesti selittäessään kemian ilmiöitä.	Oppilas osaa käyttää joitakin keskeisiä kemian käsitteitä kuvaillessaan kemian ilmiöitä. Oppilas tuntee jossain määrin kemian merkkikieltä.
T11 Oppilas käyttää jaksollista järjestelmää alkuaineiden ominaisuuksien kuvaamisessa ja selittämisessä.	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää jaksollista järjestelmää monipuolisesti selittäessään eri alkuaineiden kemiallisia ominaisuuksia. Oppilas osaa kuvata alkuaineen atomin	Oppilas osaa antaa esimerkkejä siitä miten jaksollista järjestelmää käytetään alkuaineiden ominaisuuksien kuvaamiseen ja selittämiseen. Oppilas osaa selittää atomimallin

			elektronirakenteen elektronikuorimallia käyttäen.	avulla atomin rakenteen ja sen, että atomilla on positiivisesti varautunut ydin, jonka ympärille negatiiviset elektronit sijoittuvat säännönmukaisesti kuorille.
T12 Oppilas käyttää eri tietolähteitä sekä perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.	S1-S6	Argumentointi-taidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkemyksiä ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla. Oppilas osaa antaa esimerkkejä siitä, miksi esimerkiksi kodin kasvimaan kalkitseminen on perusteltua kasvatettavien kasvien kasvun kannalta.
T13 Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	S1-S6	Luonnontieteel-lisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin yksinkertaisia reaktioyhtälöitä, kuten aineen palamisen reaktioyhtälön.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon luonteesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa. Oppilas tietää, että kemiassa reaktioyhtälön tarkoitus on kuvata ja antaa tietoa siitä, miten reaktioon osallistuvat aineet reagoivat keskenään.
T14 Oppilas saavuttaa riittävät tiedolliset	S5, S6	Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen	Oppilas osa monipuolisesti käyttää aineen	Oppilas osa käyttää joitakin aineen

valmiudet jatko-opintoja varten ja ymmärtää perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muuttumisesta kemiallisessa reaktiossa.			ominaisuuksien, rakenteiden, ja aineiden muutoksien keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa. Oppilas osaa selittää jaksollisen järjestelmän avulla, millaisia ominaisuuksia ja millainen rakenne kullakin alkuaineella on ja miten tämä vaikuttaa siihen, miten kyseinen alkuaine reagoi kemiallisesti. Oppilas ymmärtää, että kemiallisen reaktion lähtöaineet rakentuvat samoista määristä alkuaineatomeja kuin reaktiotuotteet ja että tietyn alkuaineen atomien lukumäärä on sama niin lähtöaineissa kuin reaktiotuotteissa. Oppilas ymmärtää, että kemiallisessa reaktiossa aukeaa ja syntyy uusia atomien välisiä sidoksia.	ominaisuuksien, rakenteiden, ja aineiden muutoksien keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa. Oppilas osaa kertoa, että kemiallisen reaktion lähtöaineet rakentuvat samoista alkuaineista kuin reaktiotuotteet.
T15				

Kemian arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosana kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu kemian opiskelusta.	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan ja työskentelee huolellisesti ohjeiden mukaan.	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei vaikuta arvioon tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.	Ei vaikuta arvioon tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.
T3 Oppilas ymmärtää aineiden ja materiaalien ja niiden ominaisuuksien merkitystä arjessa ja omassa elämässä.	S1-S6	Kemian merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kertoa esimerkein joidenkin alkuaineiden tai niiden yhdisteiden, kuten hapen tai hiilimonoksidin, merkityksestä omassa elämässään.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa antaa yksinkertaisia esimerkkejä erilaisista aineista ja niiden merkityksistä oman elämän kannalta.
T4 Oppilas osaa pohtia omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta	Oppilas osaa kuvata kemian näkökulmasta esimerkkien avulla, miten toimia ja tehdä valintoja luonnonvarojen käytön ja tuotteen elinkaaren	Oppilas osaa antaa kemian näkökulmasta esimerkkejä toiminnastaan ja valinnoistaan luonnonvarojen käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

			kannalta kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata, miten luonnonvaroja käytetään erilaisiin oman lähiympäristön kulutustuotteisiin. Oppilas osaa esimerkein kuvata miten näitä erilaisia kulutustuotteita voidaan lajitella. Oppilas osaa käyttää sopivan määrän aineita oppilastöissä ja osaa hävittää oppilastöiden jätteet ohjeiden mukaisesti.	kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa esimerkein vertailla eri kulutustuotteita luonnonvarojen käytön kannalta. Oppilas osaa kertoa, miten joitakin kodin jätteitä on mahdollista lajitella. Oppilas osaa käyttää sopivan määrän aineita oppilastöissä ja osaa hävittää oppilastöiden jätteet ohjeiden mukaisesti.
Tutkimisen taidot				
T5 Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa erilaisia kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.	Oppilas osaa muodostaa yksinkertaisia kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.
T6 Oppilas oppii työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti.	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Osallistuessaan suljettujen ja avoimien tutkimusten tekemiseen ryhmässä oppilas työskentelee turvallisesti, osana ryhmää ja hallitsee perustyötaidot. Oppilas osaa tehdä ohjeiden mukaisia havaintoja töistä, merkitä keskeiset havainnot ylös ja tehdä työstä selkeät muistiinpanot.	Osallistuessaan suljettujen ja avoimien tutkimusten tekemiseen ryhmässä oppilas työskentelee turvallisesti, osana ryhmää ja noudattaa ohjeita. Oppilas osaa merkitä tutkimustuloksia ylös.
T7 Oppilas osaa esittää omien tutkimustensa	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely,	Oppilas osaa käsitellä ja esittää tutkimustuloksia.	Oppilas osaa kirjata, käsitellä ja esittää

tuloksia sekä pohtia niiden luotettavuutta.		esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa pohtia tulosten luetettavuutta sekä tutkimusprosessin toimivuutta.	tutkimustuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas ottaa osaa tulosten luetettavuuden pohtimiseen.
T8 Oppilas ymmärtää joidenkin yksinkertaisten teknologisten sovellusten, kuten kylmähauteen, toimintaperiaatteita.	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin esimerkkejä kemian ilmiöiden soveltamisesta teknologiassa.	Oppilas osaa antaa yksinkertaisia esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa.
T9 Oppilas hyödyntää simulaatioita ja videoanimaatioita esimerkiksi tutustuessaan joidenkin aineiden ominaisuuksiin.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas hyödyntää tieto- ja viestintätekniikan välineitä ja sovelluksia tutkimusten eri vaiheissa. Oppilas osaa tehdä simulaatioilla ja videoanimaatioilla tarkasteltavasta ilmiöstä havaintoja. Oppilas rohkaistuu tekemään johtopäätöksiä havaintojensa pohjalta.	Oppilas hyödyntää tieto- ja viestintätekniikan välineitä ja sovelluksia tutkimusten eri vaiheissa. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatioilla ja videoanimaatioilla tarkasteltavasta ilmiöstä.
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen				
T10 Oppilasta osaa käyttää kemian käsitteitä kuvaillessaan tutkimuksissa havaitsemiaan kemiallisia ilmiöitä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa käyttää kemian käsitteitä oikeassa asiayhteydessä. Oppilas osaa selittää havaitsemiaan kemian ilmiöitä keskeisten kemian käsitteiden avulla.	Oppilas osaa käyttää joitakin keskeisiä kemian käsitteitä, kuten puhdas aine tai seos, kuvaillessaan havaitsemiaan kemiallisia ilmiöitä.
T11 Oppilas käyttää malleja	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas tietää, miksi kemiassa	Oppilas osaa kertoa

esimerkiksi aineen rakenteen kuvaamiseen.			käytettään malleja. Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta mallin avulla.	esimerkkejä siitä, miten kemiassa käytetään malleja. Oppilas osaa erottaa toisistaan erilaisia malleja, kuten puhtaan aineen ja seoksen mallin.
T12 Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.	S1-S6	Argumentointi-taidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa perustella näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.	Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.
T13 Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	S1-S6	Luonnontieteel-lisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten aineiden ominaisuuksia tutkitaan esimerkiksi erotusmenetelmien avulla. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon luonteesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
T14				
T15				

Kemian arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu kemian opiskelusta.	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan. Oppilas asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan monipuolisesti opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella. Oppilas työskentelee huolellisesti ohjeiden mukaisesti. Oppilas asettaa työskentelylleen tavoitteet ja osaa työskennellä niiden saavuttamiseksi.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omasta osaamisestaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella. Ohjeiden mukaisesti työskennellessään oppilas tarvitsee merkittävissä määrin ohjausta. Oppilas osaa esimerkkien avulla kertoa työskentelynsä tavoitteista ja niistä työtavoista, joilla tavoitteisiin päästään.
T3 Oppilas ymmärtää alkuaineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden ominaisuuksien merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.	S1-S6	Kemian merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas tietää, että osa suoloista on vesiliukoisia. Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.

T4 Oppilas oppii arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta	Oppilas osaa kuvata erilaisten valintojen merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta. Oppilas osaa kuvata joidenkin tuotteiden lajittelua ja sitä, miten se säästää luontoa. Oppilas osaa kuvata, miten kodin sähkölaitteiden, kuten matkapuhelimen tai kannettavan tietokoneen, käyttöenergia voidaan tuottaa kemiallisesti. Oppilas osaa käyttää sopivan määrän aineita oppilastöissä ja osaa hävittää oppilastöiden jätteet ohjeiden mukaisesti.	Oppilas osaa esimerkein vertailla arkipäivän valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä metallien kierrätyksestä ja siitä, kuinka metallituotteen käyttöikää voidaan kasvattaa suojaamalla niitä korroosiolta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista kodin sähkölaitteista, kuten matkapuhelin tai kannettava tietokone, joiden käyttöenergia voidaan tuottaa kemiallisesti. Oppilas osaa käyttää sopivan määrän aineita oppilastöissä ja osaa hävittää oppilastöiden jätteet ohjeiden mukaisesti.
Tutkimisen taidot				
T5 Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittää kysymyksiä edelleen tutkimuksiin liittyen.	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa esittää monipuolisia kysymyksiä tutkittavasta ilmiöstä ja jalostaa niitä jatkotutkimuksiin liittyen. Oppilas osaa esittää jatkokysymyksiä tutkinnan kohteeksi rajaamalla muuttujia.	Oppilas osaa muodostaa yksinkertaisia kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.

T6 Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Osallistuessaan suljettujen ja avoimien tutkimusten tekemiseen ryhmässä oppilas työskentelee turvallisesti osana ryhmää ja hallitsee perustyötaidot. Oppilas osaa tehdä ohjeiden mukaisia havaintoja töistä, merkitä keskeiset havainnot ylös ja tehdä työstä selkeät muistiinpanot.	Osallistuessaan suljettujen ja avoimien tutkimusten tekemiseen ryhmässä oppilas työskentelee turvallisesti osana ryhmää ja noudattaa ohjeita. Oppilas osaa merkitä tutkimustuloksia ylös.
T7 Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioi niiden luotettavuutta.	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimustuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luetettavuutta.	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimustuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa pohtia tulosten oikeellisuutta ja luetettavuutta.
T8 Oppilas ymmärtää aineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä esimerkiksi energiantuotannossa.	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin aineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä esimerkiksi energiantuotannossa.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä aineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteista ja merkitystä esimerkiksi energiantuotannossa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kodin sähkölaitteista, kuten matkapuhelin tai kannettava tietokone, joiden käyttöenergia voidaan tuottaa kemiallisesti.

T9 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja esittämiseen. Oppilas laajentaa oppimistaan käyttämällä havainnollistavia simulaatioita ja animaatioita.	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas hyödyntää tieto- ja viestintätekniikan välineitä ja sovelluksia tutkimusten eri vaiheissa. Oppilas osaa tehdä simulaatioilla ja videoanimaatioilla tarkasteltavasta ilmiöstä havaintoja sekä osaa jalostaa havaintojansa päätelmiksi. Oppilas osaa kerätä tarkoituksenmukaista tietoa simulaatioista ja videoanimaatioista. Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja esittämiseen.	Oppilas hyödyntää tieto- ja viestintätekniikan välineitä ja sovelluksia tutkimusten eri vaiheissa. Oppilas osaa tehdä simulaatioilla ja videoanimaatioilla tarkasteltavasta ilmiöstä havaintoja. Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja esittämiseen.
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen				
T10 Oppilas käyttää kemian merkkikieltä täsmällisesti sekä jäsentää omia käsiterakenteitaan tulkitsemalla yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa käyttää kemian merkkikieltä ja käsitteitä täsmällisesti selittäessään kemian ilmiöitä.	Oppilas osaa käyttää joitakin keskeisiä kemian käsitteitä kuvaillessaan kemian ilmiöitä. Oppilas tuntee jossain määrin kemian merkkikieltä.
T11 Oppilas käyttää jaksollista järjestelmää alkuaineiden ominaisuuksien kuvaamisessa ja selittämisessä.	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää jaksollista järjestelmää monipuolisesti selittäessään eri alkuaineiden kemiallisia ominaisuuksia. Oppilas osaa kuvata alkuaineen atomin	Oppilas osaa antaa esimerkkejä siitä miten jaksollista järjestelmää käytetään alkuaineiden ominaisuuksien kuvaamiseen ja selittämiseen. Oppilas osaa selittää atomimallin

			elektronirakenteen elektronikuorimallia käyttäen.	avulla atomin rakenteen ja sen, että atomilla on positiivisesti varautunut ydin, jonka ympärille negatiiviset elektronit sijoittuvat säännönmukaisesti kuorille.
T12 Oppilas käyttää eri tietolähteitä sekä perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.	S1-S6	Argumentointi-taidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkemyksiä ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla. Oppilas osaa antaa esimerkkejä siitä, miksi esimerkiksi kodin kasvimaan kalkitseminen on perusteltua kasvatettavien kasvien kasvun kannalta.
T13 Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	S1-S6	Luonnontieteel-lisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin yksinkertaisia reaktioyhtälöitä, kuten aineen palamisen reaktioyhtälön.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon luonteesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa. Oppilas tietää, että kemiassa reaktioyhtälön tarkoitus on kuvata ja antaa tietoa siitä, miten reaktioon osallistuvat aineet reagoivat keskenään.
T14 Oppilas saavuttaa riittävät tiedolliset	S5, S6	Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen	Oppilas osa monipuolisesti käyttää aineen	Oppilas osa käyttää joitakin aineen

valmiudet jatko-opintoja varten ja ymmärtää perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muuttumisesta kemiallisessa reaktiossa.			ominaisuuksien, rakenteiden, ja aineiden muutoksien keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa. Oppilas osaa selittää jaksollisen järjestelmän avulla, millaisia ominaisuuksia ja millainen rakenne kullakin alkuaineella on ja miten tämä vaikuttaa siihen, miten kyseinen alkuaine reagoi kemiallisesti. Oppilas ymmärtää, että kemiallisen reaktion lähtöaineet rakentuvat samoista määristä alkuaineatomeja kuin reaktiotuotteet ja että tietyn alkuaineen atomien lukumäärä on sama niin lähtöaineissa kuin reaktiotuotteissa. Oppilas ymmärtää, että kemiallisessa reaktiossa aukeaa ja syntyy uusia atomien välisiä sidoksia.	ominaisuuksien, rakenteiden, ja aineiden muutoksien keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa. Oppilas osaa kertoa, että kemiallisen reaktion lähtöaineet rakentuvat samoista alkuaineista kuin reaktiotuotteet.
T15				

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu kemian opiskelusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee kemian opiskelun mielekkääksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita

käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan ja työskentelee huolellisesti ohjeiden mukaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa kemian osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden

elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää aineiden ja materiaalien ja niiden ominaisuuksien merkitystä arjessa ja omassa elämässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Kemian merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta osaa pohtia omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioi omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa esittää omien tutkimustensa tuloksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas ymmärtää joidenkin yksinkertaisten teknologisten sovellusten, kuten kylmähauteen, toimintaperiaatteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian soveltamista teknologiassa.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu kemiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla niiden käyttöä. Oppilas osallistuu kemiaa soveltavan ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita sekä perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas hyödyntää simulaatioita ja videoanimaatioita esimerkiksi tutustuessaan joidenkin aineiden ominaisuuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilasta osaa käyttää kemian käsitteitä kuvaillessaan tutkimuksissa havaitsemiaan kemiallisia ilmiöitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää kemian käsitteitä täsmällisesti ja hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen

atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas käyttää malleja esimerkiksi aineen rakenteen kuvaamiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja aineen rakenteen ja kemiallisten ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu kemian opiskelusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee kemian opiskelun mielekkääksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn

toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan. Oppilas asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa kemian osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita

käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää alkuaineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden ominaisuuksien merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Kemian merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioi omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittää kysymyksiä edelleen tutkimuksiin liittyen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen

atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää omien tutkimustensa tuloksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas ymmärtää alkuaineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä esimerkiksi energiantuotannossa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian soveltamista teknologiassa.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu kemiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla niiden käyttöä. Oppilas osallistuu kemiaa soveltavan ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita sekä perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja esittämiseen. Oppilas laajentaa oppimistaan käyttämällä havainnollistavia simulaatioita ja animaatioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas käyttää kemian merkkikieltä täsmällisesti sekä jäsentää omia käsiterakenteitaan tulkitsemalla yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää kemian käsitteitä täsmällisesti ja hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita

käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas käyttää jaksollista järjestelmää alkuaineiden ominaisuuksien kuvaamisessa ja selittämisessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja aineen rakenteen ja kemiallisten ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen

atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas käyttää eri tietolähteitä sekä perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas ymmärtää perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muuttumisesta kemiallisessa reaktiossa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista.

Arvioinnin kohde

Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin aineen ominaisuuksiin, rakenteeseen ja aineiden muutoksiin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu kemian opiskelusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee kemian opiskelun mielekkääksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita

käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan. Oppilas asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa kemian osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa myös ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Kemian merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas käyttää hiiliyhdisteiden kemiaan liittyvää osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioidessaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioi omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas muodostaa kysymyksiä hiiliyhdisteisiin liittyvistä ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten sekä muun toiminnan lähtökohdiksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti, huolellisesti ja johdonmukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää omien tutkimuksiensa tuloksia sekä arvioi niitä ja koko tutkimusprosessia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas ymmärtää hiilen ja niistä muodostuvien yhdisteiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä.

Oppilas oppii kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointia, suunnittelua, kehittämistä ja soveltamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian soveltamista teknologiassa.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu kemiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla niiden käyttöä. Oppilas osallistuu kemiaa soveltavan ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita sekä perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas käyttää simulaatioita ja animaatioita oppimisen tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa käyttää hiileen ja sen yhdisteisiin liittyviä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa jäsentää omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää kemian käsitteitä täsmällisesti ja hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita

käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas käyttää erilaisia malleja kuvatessaan ja selittäessään hiiliyhdisteiden rakenteita ja niissä tapahtuvia kemiallisia muutoksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja aineen rakenteen ja kemiallisten ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen

atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee näkemyksiään kemialle ominaisella tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas osaa kuvata luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas ymmärtää perusperiaatteita hiilen ja sen yhdisteiden ominaisuuksista, rakenteesta ja niissä tapahtuvista muutoksista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista.

Arvioinnin kohde

Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin aineen ominaisuuksiin, rakenteeseen ja aineiden muutoksiin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas osaa soveltaa kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas soveltaa kemian tietojaan ja taitojaan eri tilanteissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

Kotitalous

Oppiaineen tehtävä

Kotitalouden opetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia. Opetuksessa edistetään kädentaitoja ja luovuutta sekä kykyä tehdä valintoja ja toimia kodin arjessa kestävästi. Opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden kotitaloudelliselle osaamiselle, mikä merkitsee taitoa toimia eri ympäristöissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Opetuksella tuetaan oppilaiden kasvua kodin arjen perusedellytysten ylläpitämisestä huolehtiviksi kuluttajiksi. Kotitalousopetuksessa kehitytään kanssaihmisistä huoltapitäviksi lähimmäisiksi ja kasvetaan perheen, kodin ja yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi.

Opetus antaa valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhdessä elämiseen. Kotitalousopetuksessa luodaan perusta kestävään asumiseen, ruokaosaamiseen ja kuluttajuuteen. Oppilaat saavat käsityksen kodin teknologisoituvasta arjesta, kustannustietoisesta toiminnasta sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä kotitalouden toiminnassa.

Kotitalouden keskeisten sisältöjen ja oppimistehtävien avulla kehitetään oppilaiden suunnittelu-, organisointi-, työskentely- ja voimavarojen hallinnan taitoja. Kotitalouden tehtävänä on vahvistaa valmiuksia pitkäjänteiseen työskentelyyn, yhdessä toimimiseen ja kriittiseen tiedonhallintaan. Erityistä huomiota kiinnitetään jokaisen oppilaan yhdenvertaiseen ja tasapuoliseen osallisuuteen oppimistilanteissa. Oppiaine kasvattaa toiminnallisuuteen ja yritteliäisyyteen sekä vastuullisuuteen ja taloudellisuuteen.

Oppiaine soveltaa toiminnaksi eri alojen tietoa, ja yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa monipuolistaa oppimiskokemuksia. Eheyttävä opetus tukee erilaisten kodin arkeen liittyvien käsitteiden, asioiden tai ilmiöiden keskinäisten yhteyksien ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä syventäen oppimista. Kotitalouden opetus kattaa laaja-alaisen osaamisen kaikki osa-alueet.

Kotitalousopetus rakennetaan suunnitelmalliseksi oppimista tukevaksi jatkumoksi, jolloin tiedot ja taidot syvenevät vaiheittain kokonaisuuksiksi. Oppilaiden itsenäisyys ja vastuu kasvavat vähitellen, ja opetus ohjaa ongelmanratkaisuun, tiedon ja taidon soveltamiseen ja luovuuteen. Opittua sovelletaan ja syvennetään omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.

Kotitalousopetusta voidaan opetuksen järjestäjän niin päättäessä antaa jo alemmilla vuosiluokilla. Tällöin noudatetaan kotitalouden oppimäärän opetussuunnitelman perusteita oppilaiden iän huomioon ottaen. Opetuksen tavoitteet, keskeiset sisältöalueet ja toteutus määritellään paikallisessa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä oppimisympäristön valinnassa on, että se mahdollistaa seuraavat tekijät: vuorovaikutteinen toiminta, yhteisöllinen tiedon rakentaminen ja osaamisen jakaminen, tutkiva ja soveltava opiskelu sekä työskentelyn arviointi. Työn

arvostaminen ja loppuun saattaminen, pitkäjänteinen tapa tehdä työtä, kunnioittava ja kiireetön ilmapiiri sekä mahdollisuus oppia myös epäonnistumisista ovat osa turvallisuutta. Opetuksessa hyödynnetään niin luokkayhteisöä, koulutiloja ja kouluympäristöä kuin digitaalisia ympäristöjä ja yhteistyöverkostoja. Oppimistehtävät vahvistavat oppilaiden näkemystä arjen rakentumisesta ja monimuotoisuudesta sekä harjaannuttavat soveltamaan koulussa opiskeltuja asioita omaan perhevaiheeseen. Työtapojen ja menetelmien valinnassa on keskeistä tiedon ja taidon kietoutuminen yhteen ja soveltaminen käytäntöön.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kotitaloudessa vuosiluokilla 7-9

Kotitalouden oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on työskentelyn kehittyminen vuorovaikutteiseksi, pitkäjänteiseksi ja tietoperustaiseksi. Oppimistilanteen ja tietoympäristön selkeä rakenne sekä vaikeustason mielekkyys korostuvat opetuksen suunnittelussa. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt.

Käytännön toimintataitojen tukemisen suunnittelussa korostuu arkipäivän ilmiöiden ja kotitalouden oppimistilanteiden kietoutuminen toisiinsa. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun. Tiedonhallintataitojen kehittymistä tuetaan käyttämällä yksinkertaisia ja selkeitä ohjeita ja kuvia. Oppitunnin siirtymävaiheiden tunnistaminen edellyttää ohjausta ja tukea ajanhallinnassa ja oppimistehtävän jäsentelyssä. Kotitalous oppiaineena antaa mahdollisuuden soveltaa koulussa opittuja ja harjoiteltuja asioita oppilaiden omassa arjessa.

Ohjauksella tuetaan oppilaiden kiinnostusta syventää ja laajentaa kotitalouden oppimista sekä luodaan valmiuksia siirtyä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja sen kautta kotitaloudellista asiantuntijuutta edellyttävään työelämään.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kotitaloudessa vuosiluokilla 7–9

Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat palautetta taidostaan toimia eri asiayhteyksissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Ajattelua tuetaan ohjaamalla oppilaita pohtimaan tapaansa hahmottaa ja käsitellä omaa ympäristöä. Huomiota kiinnitetään myös kotitalouden käsitteiden hahmottamiseen ja sisältöjen omaksumiseen. Opetuksessa huolehditaan siitä, että jokainen oppilas ja hänen huoltajansa ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Osaamista arvioidaan monipuolisilla arviointimenetelmillä. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kotitalouden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kotitalouden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kotitalouden oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kotitalouden oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kotitalouden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kotitalouden oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kotitalouden oppimisen tavoitteet ja arvioinnin kohteet ovat käytännön toimintataitoja, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä tiedonhallintataitoja. Oppilaan osaaminen rakentuu ja taidot tulevat näkyväksi kotitalouden tavoitteisiin liittyvien keskeisten sisältöalueiden kautta.

Kotitalouden arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Arviointiperusteita sovelletaan oppilaisiin, jotka jatkavat kotitaloutta taide- ja taitoaineiden valinnaisena vuosiluokilla kahdekan ja yhdeksän. Arviointiperusteita ei käytetä sellaisenaan, vaan oppimista tarvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, joiden ei tarvitse täyttyä kaikkien tavoitteiden osalta.

Opetuksen tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Käytännön toimintataidot				
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1, S2, S3	Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus, ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas arvioi itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.	Oppilas asettaa tavoitteita työskentelylleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan erityisesti opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen	S1, S2	Kädentaidot ja estetiikka	Oppilas osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja ottaa huomioon esteettiset näkökulmat	Oppilas osaa käyttää sopivia työtapoja yksittäisissä kotitalouden oppimistehtävissä ja tietää, että estetiikalla on merkitystä.
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1, S2, S3	Kuluttajataidot sekä terveyden edistäminen ja teknologian käyttö	Oppilas valitsee ja käyttää taloudellisesti materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä pohtii valintoja terveyden ja kestävyyden kannalta.	Oppilas käyttää annettuja materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä antaa joitakin esimerkkejä valintojen osalta terveyden ja kestävyyden kannalta.

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1, S2	Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.	Oppilas työskentelee ohjatusti eri työvaiheissa edeten ja pyrkii ylläpitämään järjestystä.
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1, S2, S3	Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.	Oppilas työskentelee ohjeiden suuntaisesti hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen.
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot				
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa	S1, S2, S3	Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi	Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.	Oppilas osallistuu keskusteluun yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1, S2, S3	Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kodin arkirutiineista sekä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä.
T8 ohjata oppilasta työskentelemään	S1, S2	Voimavarojen käyttäminen ja	Oppilas osaa työskennellä yksin ja pyrkii	Oppilas harjoittelee itsenäistä

yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä		sopimuksen tekeminen	toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.	työskentelyä ja vastuunottoa omasta työstäänja osallistuu ryhmän toimintaan yhdessä sovitulla tavalla.
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1, S2, S3		Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	
Tiedonhallintataidot				
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1, S2, S3	Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoaineryhmät ja niiden ominaisuuksia.	Oppilas osaa etsiä ohjatusti kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja yksittäisistä tietolähteistä sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka-aineryhmät ja niiden ominaisuuksia ja osaa nimetä joitakin ravintoaineita ja niiden ominaisuuksia.
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita	S1, S2, S3	Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa tulkita ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja osaa nimetä tyypillisiä kotitalouden	Oppilas osaa lukea toimintaohjeita ja ohjattuna käyttää niitä.

sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä			merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.	Oppilas tietää yksittäisiin sisältöalueisiin liittyviä kotitalouden merkkejä ja symboleita.
T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1, S2, S3	Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.	Oppilas osaa käyttää kotitalouden käsitteitä ja osallistuu omalla työpanoksellaan monialaiseen oppimiskokonaisuuteen ja oivaltaa kotitalouden yhteyksiä muihin oppiaineisiin. Oppilas osaa nimetä kotitalouden palveluita.
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja	S1, S2, S3	Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta ja osaa selittää mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.	Oppilas osaa lajitella kodin jätteitäja tietää mittaamisen ja laskemisen merkityksen kotitaloudessa.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisen kotitalouden arviointiperusteet 8. luokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas harjoittelee työskentelemään suunnitelmallisesti asettamiensa tavoitteiden saavuttamiseksi. Oppilas harjoittelee arvioimaan itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään.	S1, S2, S3	Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa joitakin tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa jo arvioida itse jonkin verran tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa vähitellen omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.	Oppilas osaa asettaa ohjatusti joitakin tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee toisinaan niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa jo jonkin verran arvioida ohjatusti tavoitteiden saavuttamista, ja vähitellen omaa työskentelyään itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalauutteen perusteella.
T2 Oppilas käyttää ohjatusti tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumisen perustehtävissä. Oppilas harjoittelee ottamaan huomioon esteettisiä näkökulmia mm. pöydän kattamisen tehtävissä.	S1, S2	Kädentaidot ja estettiikka	Oppilas osaa käyttää ohjatusti tavallisimpia työmenetelmiä ruuan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja osaa ottaa huomioon vähitellen esteettiset näkökulmat.	Oppilas osaa toisinaan käyttää ohjatusti joitakin tavallisimpia työmenetelmiä ruuan valmistuksessa ja leivonnassa. Osallistuu joskus ohjatusti asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamiseen.
T3 Oppilas harjaantuu valitsemaan ja käyttämään raaka-aineita, materiaaleja,	S1, S2, S3	Kuluttajataidot sekä terveyden edistäminen ja teknologian käyttö	Oppilas osaa valita ja käyttää taloudellisesti joitakin materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan	Oppilas osaa ohjatusti käyttää joitakin materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassa sekä tunnistaa joitakin

työvälineitä ja laitteita tarkoituksenmukaisesti ja kiinnittäen huomiota hyvinvointiin ja kulutusvalintojen kestävyyteen. Oppilas harjaantuu käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa kotitalouden opinnoissaan.			sekä pohtia vähitellen myös valintoja terveyden ja kestävyyden kannalta.	tekijöitä terveyden ja kestävyyden kannalta.
T4 Oppilas harjaantuu toimimaan annettujen ohjeiden mukaisesti ja työskentelemään järjestelmällisesti huomioiden samalla kotitaloustöiden tekemiseen liittyvää ajankäyttöä.	S1, S2	Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.	Oppilas osaa toimia joskus annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain. Järjestyksen ylläpitäminen sekä ajankäyttö onnistuu oppilaalta toisinaan ohjatusti.
T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas harjoittelee oikeiden työasentojen käyttöä. Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota ergonomiaan.	S1, S2, S3	Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.	Oppilas työskentelee toisinaan ohjeiden mukaan. Hygieeninen, turvallinen ja ergonominen työskentely sekä kustannusten ja energiankäytön kannalta tarkoituksenmukainen toiminta vaatii toistuvaa ohjausta

T6 Oppilas harjoittelee rakentavaa keskustelua ja toisten kuuntelua. Oppilas harjoittelee argumentointia kotitalouden oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa. Oppilas esittää omia mielipiteitään ja opettelee perustelemaan niitä.	S1, S2, S3	Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi	Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.	Oppilas osallistuu valikoiden kuunteluun ja keskusteluun yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa
T7 Oppilas tunnistaa erilaisia kodin arkirutiineja. Oppilas harjaantuu tekemään erilaisia kotitaloustöitä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tutustuu erilaisiin kotitalouksien perinteisiin, vuotuisiin juhliin ja paikallisiin erityispiirteisiin, esimerkiksi hämäläisen, pirkanmaalaisen ja tamperelaisen ruokakulttuurin muodostumiseen, osana suomalaista ruokakulttuuria huomioiden muitakin kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä.	S1, S2, S3	Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla joitakin kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kodin arkirutiineista, erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä.
T8 Oppilas harjoittelee kotitalouden erilaisten	S1, S2	Voimavarojen käyttäminen ja sopimuksen tekeminen	Oppilas osaa työskennellä yksinkin ja pyrkii toimimaan ryhmässä	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä ja vastuunottoa

tehtävien tekemistä erilaisissa kokoonpanoissa työtä jakaen. Oppilas harjoittelee työskentelemään myös yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas pohtii tasapuolisen työnjaon merkitystä ja harjoittelee sopimusten tekemistä ja työtehtävien jakamista.			rakentavasti työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.	omasta työstään ja osallistuu työtehtävien jakamiseen ohjatusti.
T9 Oppilas pohtii oman käytöksensä vaikutusta yhteistyön tekemiseen ja työilmapiiriin. Oppilas pyrkii toimimaan hyvien tapojen mukaisesti ja harjoittelee hyviä käytöstapoja ja toisten huomioon ottamista.	S1, S2, S3		Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T10 Oppilas tutustuu kotitalouden monialaisiin sisältöalueisiin. Oppilas harjoittelee tiedon hankkimista eri lähteistä, lähdekritiikki huomioiden.	S1, S2, S3	Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä ohjatusti kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoaineryhmät ja niiden ominaisuuksia.	Oppilas harjoittelee etsimään kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja ohjatusti.Oppilas osaa tulkita joitakin pakkausmerkintöjä. Oppilas tunnistaa ruoka-aineryhmät.
T11	S1, S2, S3	Toimintaohjeiden,	Oppilas osaa toisinaan tulkita	Oppilas osaa tulkita ja käyttää

Oppilas harjoittelee lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan kotitalouden kieltä, esimerkiksi erilaisia ohjeita. Oppilas harjoittelee nimeämään tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkitsemaan niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.		merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentyminen	ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja nimetä tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.	joitakin kotitalouden toimintaohjeita ohjatusti. Oppilas osaa nimetä joitakin tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja.
T12 Oppilas harjoittelee käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä. Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.	S1, S2, S3	Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy vähitellen käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä. Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä arkielämässä.	Oppilas tunnistaa joitakin kotitalouden käsitteitä. Tietojen ja taitojen soveltaminen edellyttää ohjausta. Oppilas tietää joitakin kotitalouden palveluita.
T13 Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta. Oppilas pyrkii ymmärtämään esimerkiksi mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan	S1, S2, S3	Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon.	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta ja osaa selittää mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja	Oppilas tietää jotakin kodin jätteiden peruslajittelusta. Mittaamiseen, laskemiseen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toimintaan liittyvät asiat edellyttävät ohjausta.

yhteydet osana laajempaa kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.			ympäristötietoista toimintaa.	

Kotitalouden arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Arviointiperusteita sovelletaan oppilaisiin, jotka jatkavat kotitaloutta taide- ja taitoaineiden valinnaisena vuosiluokilla kahdekan ja yhdeksän. Arviointiperusteita ei käytetä sellaisenaan, vaan oppimista tarvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, joiden ei tarvitse täyttyä kaikkien tavoitteiden osalta.

Opetuksen tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Käytännön toimintataidot				
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1, S2, S3	Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus, ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas arvioi itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.	Oppilas asettaa tavoitteita työskentelylleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan erityisesti opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen	S1, S2	Kädentaidot ja estetiikka	Oppilas osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja ottaa huomioon esteettiset näkökulmat	Oppilas osaa käyttää sopivia työtapoja yksittäisissä kotitalouden oppimistehtävissä ja tietää, että estetiikalla on merkitystä.
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1, S2, S3	Kuluttajataidot sekä terveyden edistäminen ja teknologian käyttö	Oppilas valitsee ja käyttää taloudellisesti materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä pohtii valintoja terveyden ja kestävyyden kannalta.	Oppilas käyttää annettuja materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä antaa joitakin esimerkkejä valintojen osalta terveyden ja kestävyyden kannalta.

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1, S2	Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.	Oppilas työskentelee ohjatusti eri työvaiheissa edeten ja pyrkii ylläpitämään järjestystä.
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1, S2, S3	Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.	Oppilas työskentelee ohjeiden suuntaisesti hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen.
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot				
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa	S1, S2, S3	Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi	Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.	Oppilas osallistuu keskusteluun yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1, S2, S3	Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kodin arkirutiineista sekä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä.
T8 ohjata oppilasta työskentelemään	S1, S2	Voimavarojen käyttäminen ja	Oppilas osaa työskennellä yksin ja pyrkii	Oppilas harjoittelee itsenäistä

yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä		sopimuksen tekeminen	toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.	työskentelyä ja vastuunottoa omasta työstäänja osallistuu ryhmän toimintaan yhdessä sovitulla tavalla.
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1, S2, S3		Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	
Tiedonhallintataidot				
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1, S2, S3	Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoaineryhmät ja niiden ominaisuuksia.	Oppilas osaa etsiä ohjatusti kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja yksittäisistä tietolähteistä sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka-aineryhmät ja niiden ominaisuuksia ja osaa nimetä joitakin ravintoaineita ja niiden ominaisuuksia.
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita	S1, S2, S3	Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa tulkita ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja osaa nimetä tyypillisiä kotitalouden	Oppilas osaa lukea toimintaohjeita ja ohjattuna käyttää niitä.

sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä			merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.	Oppilas tietää yksittäisiin sisältöalueisiin liittyviä kotitalouden merkkejä ja symboleita.
T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1, S2, S3	Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.	Oppilas osaa käyttää kotitalouden käsitteitä ja osallistuu omalla työpanoksellaan monialaiseen oppimiskokonaisuuteen ja oivaltaa kotitalouden yhteyksiä muihin oppiaineisiin. Oppilas osaa nimetä kotitalouden palveluita.
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja	S1, S2, S3	Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta ja osaa selittää mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.	Oppilas osaa lajitella kodin jätteitäja tietää mittaamisen ja laskemisen merkityksen kotitaloudessa.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisen kotitalouden arviointiperusteet 8. luokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas harjoittelee työskentelemään suunnitelmallisesti asettamiensa tavoitteiden saavuttamiseksi. Oppilas harjoittelee arvioimaan itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään.	S1, S2, S3	Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa joitakin tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa jo arvioida itse jonkin verran tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa vähitellen omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.	Oppilas osaa asettaa ohjatusti joitakin tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee toisinaan niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa jo jonkin verran arvioida ohjatusti tavoitteiden saavuttamista, ja vähitellen omaa työskentelyään itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalauutteen perusteella.
T2 Oppilas käyttää ohjatusti tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumisen perustehtävissä. Oppilas harjoittelee ottamaan huomioon esteettisiä näkökulmia mm. pöydän kattamisen tehtävissä.	S1, S2	Kädentaidot ja estettiikka	Oppilas osaa käyttää ohjatusti tavallisimpia työmenetelmiä ruuan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja osaa ottaa huomioon vähitellen esteettiset näkökulmat.	Oppilas osaa toisinaan käyttää ohjatusti joitakin tavallisimpia työmenetelmiä ruuan valmistuksessa ja leivonnassa. Osallistuu joskus ohjatusti asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamiseen.
T3 Oppilas harjaantuu valitsemaan ja käyttämään raaka-aineita, materiaaleja,	S1, S2, S3	Kuluttajataidot sekä terveyden edistäminen ja teknologian käyttö	Oppilas osaa valita ja käyttää taloudellisesti joitakin materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan	Oppilas osaa ohjatusti käyttää joitakin materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassa sekä tunnistaa joitakin

työvälineitä ja laitteita tarkoituksenmukaisesti ja kiinnittäen huomiota hyvinvointiin ja kulutusvalintojen kestävyyteen. Oppilas harjaantuu käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa kotitalouden opinnoissaan.			sekä pohtia vähitellen myös valintoja terveyden ja kestävyyden kannalta.	tekijöitä terveyden ja kestävyyden kannalta.
T4 Oppilas harjaantuu toimimaan annettujen ohjeiden mukaisesti ja työskentelemään järjestelmällisesti huomioiden samalla kotitaloustöiden tekemiseen liittyvää ajankäyttöä.	S1, S2	Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.	Oppilas osaa toimia joskus annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain. Järjestyksen ylläpitäminen sekä ajankäyttö onnistuu oppilaalta toisinaan ohjatusti.
T5 Oppilas harjoittelee työskentelemään ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas harjoittelee oikeiden työasentojen käyttöä. Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota ergonomiaan.	S1, S2, S3	Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.	Oppilas työskentelee toisinaan ohjeiden mukaan. Hygieeninen, turvallinen ja ergonominen työskentely sekä kustannusten ja energiankäytön kannalta tarkoituksenmukainen toiminta vaatii toistuvaa ohjausta

T6 Oppilas harjoittelee rakentavaa keskustelua ja toisten kuuntelua. Oppilas harjoittelee argumentointia kotitalouden oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa. Oppilas esittää omia mielipiteitään ja opettelee perustelemaan niitä.	S1, S2, S3	Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi	Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.	Oppilas osallistuu valikoiden kuunteluun ja keskusteluun yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa
T7 Oppilas tunnistaa erilaisia kodin arkirutiineja. Oppilas harjaantuu tekemään erilaisia kotitaloustöitä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tutustuu erilaisiin kotitalouksien perinteisiin, vuotuisiin juhliin ja paikallisiin erityispiirteisiin, esimerkiksi hämäläisen, pirkanmaalaisen ja tamperelaisen ruokakulttuurin muodostumiseen, osana suomalaista ruokakulttuuria huomioiden muitakin kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä.	S1, S2, S3	Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla joitakin kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kodin arkirutiineista, erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä.
T8 Oppilas harjoittelee kotitalouden erilaisten	S1, S2	Voimavarojen käyttäminen ja sopimuksen tekeminen	Oppilas osaa työskennellä yksinkin ja pyrkii toimimaan ryhmässä	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä ja vastuunottoa

tehtävien tekemistä erilaisissa kokoonpanoissa työtä jakaen. Oppilas harjoittelee työskentelemään myös yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas pohtii tasapuolisen työnjaon merkitystä ja harjoittelee sopimusten tekemistä ja työtehtävien jakamista.			rakentavasti työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.	omasta työstään ja osallistuu työtehtävien jakamiseen ohjatusti.
T9 Oppilas pohtii oman käytöksensä vaikutusta yhteistyön tekemiseen ja työilmapiiriin. Oppilas pyrkii toimimaan hyvien tapojen mukaisesti ja harjoittelee hyviä käytöstapoja ja toisten huomioon ottamista.	S1, S2, S3		Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T10 Oppilas tutustuu kotitalouden monialaisiin sisältöalueisiin. Oppilas harjoittelee tiedon hankkimista eri lähteistä, lähdekritiikki huomioiden.	S1, S2, S3	Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä ohjatusti kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoaineryhmät ja niiden ominaisuuksia.	Oppilas harjoittelee etsimään kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja ohjatusti.Oppilas osaa tulkita joitakin pakkausmerkintöjä. Oppilas tunnistaa ruoka-aineryhmät.
T11	S1, S2, S3	Toimintaohjeiden,	Oppilas osaa toisinaan tulkita	Oppilas osaa tulkita ja käyttää

Oppilas harjoittelee lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan kotitalouden kieltä, esimerkiksi erilaisia ohjeita. Oppilas harjoittelee nimeämään tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkitsemaan niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.		merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentyminen	ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja nimetä tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.	joitakin kotitalouden toimintaohjeita ohjatusti. Oppilas osaa nimetä joitakin tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja.
T12 Oppilas harjoittelee käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä. Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.	S1, S2, S3	Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy vähitellen käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä. Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä arkielämässä.	Oppilas tunnistaa joitakin kotitalouden käsitteitä. Tietojen ja taitojen soveltaminen edellyttää ohjausta. Oppilas tietää joitakin kotitalouden palveluita.
T13 Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta. Oppilas pyrkii ymmärtämään esimerkiksi mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan	S1, S2, S3	Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon.	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta ja osaa selittää mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja	Oppilas tietää jotakin kodin jätteiden peruslajittelusta. Mittaamiseen, laskemiseen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toimintaan liittyvät asiat edellyttävät ohjausta.

yhteydet osana laajempaa kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.			ympäristötietoista toimintaa.	

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Paikallinen tarkennus:

T1 Oppilas harjoittelee asettamaan kotitalouden toimintaan liittyviä tavoitteita. Oppilas harjoittelee tekemään kotitaloustöitä suunnitelmallisesti. Oppilas osaa arvioida oman toimintansa sujuvuutta ja harjaantuu käyttämään sopivia toimintavaihtoehtoja. Oppilas harjoittelee kotitaloustöihin liittyvää palautteen saamista ja antamista eri tavoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan työn tekemisen, tekemään työtehtävän ja tarkastelemaan omaa työtään ja toimintaansa.

Arvioinnin kohde

Työn suunnittelu ja toteuttaminen sekä oman toiminnan tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin työprosessiin kuuluvia työtehtäviä. Oppilas tarvitsee paljon ohjausta ja apua työn suunnittelemisessa ja toteuttamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee, organisoi ja kuvailee omaa työtänsä ja toimintaansa työvaiheittain annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee ja työskentelee työvaiheittain annettuja ohjeita soveltaen sekä kuvailee omaa osaamistaan oman työskentelyn tarkastelun avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee ja työskentelee itsenäisesti sekä perustelee omaa työskentelyään ja toimintaansa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun,

elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ruoanvalmistukseen, leivontaan ja aterioihin liittyvää suunnittelua, ajankäyttöä sekä niihin liittyvän palautteen antamista ja vastaanottamista. (T1)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tarkoituksenmukaista kodin puhtaanapitoa. Opetellaan tekstiilien ja muiden materiaalien asianmukaista hoitoa ja tehdyn työn arvioimista. (T1)

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Paikallinen tarkennus:

T2 Oppilas harjoittelee käyttämään erilaisia työmenetelmiä ruoanvalmistuksessa, leivonnassa ja asumisen perustehtävissä. Oppilas opettelee kiinnittämään huomiota esteettisyyteen kotitaloustöitä tehdessään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kotitalouden kädentaitoja ja kokeilee erilaisia työtapoja. Hän oppii ottamaan huomioon toiminnassaan luovuuden ja estetiikan.

Arvioinnin kohde

Kädentaidot kotitalouden perustehtävien toteuttamisessa, luovuus ja estetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suoriutuu ohjatusti kädentaitoja edellyttävistä yksittäisistä työtehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suoriutuu annetuista kädentaitoja edellyttävistä työtehtävistä. Oppilas tietää, että työtehtäviä voi toteuttaa luovasti monella tavalla ja että estetiikalla on merkitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suoriutuu itsenäisesti ja soveltaa tavallisimpia työtapoja kädentaitoja edellyttävissä kotitalouden tehtävissä. Oppilas ottaa huomioon yksittäisiä esteettisiä näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää luovasti ja perustellen erilaisia kädentaitoja ja työtapoja kotitalouden tehtävissä. Oppilas perustelee luovuuden ja estetiikan merkitystä ja ottaa nämä huomioon osana kokonaisuutta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan ruoanvalmistukseen, leivontaan ja aterioiden toteuttamiseen liittyviä perustietoja ja -taitoja. Valitaan mahdollisuuksien mukaan monipuolisia ruoanvalmistus- ja leivontamenetelmiä. Harjoitellaan esteettisyyden huomioimista ruoanvalmistuksessa, pöydän kattamisessa ja ruokailutilanteissa. (T2)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan kodin- ja tekstiilien hoitoon liittyviä tietoja ja harjoitellaan kodin ja tekstiilien puhtaanapitoa käyttäen apuna erilaisia välineitä ja monipuolisia työtapoja. (T2)

T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Paikallinen tarkennus:

T3 Oppilas opettelee valitsemaan ja käyttämään materiaaleja, työvälineitä ja laitteita. Oppilas osaa kiinnittää huomiota terveyteen ja kulutusvalintojen kestävyyteen. Oppilas harjoittelee hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa hyvinvointiin ja terveyteen liittyvissä asioissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii valitsemaan ja käyttämään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä ja teknologiaa kestävää elämäntapaa edistävästi.

Arvioinnin kohde

Valintojen tekeminen ja niiden perustelut toiminnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee valitsemaan ja käyttämään annettuja materiaaleja tai työvälineitä yksilöllisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valitsee ja käyttää raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa kestävän elämäntavan tietoja ja taitoja käyttäessään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee, käyttää ja perustelee kestävää elämäntapaa tukevia raaka-aineita, työvälineitä, materiaaleja tai teknologiaa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten keittiötyövälineiden ja -laitteiden asianmukaista ja taloudellista käyttöä. (T3)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito

tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Kiinnitetään huomiota kestävän kulutuksen mukaiseen pesu- ja puhdistusaineiden valintaan ja käyttöön sekä pohditaan kierrättämistä ja sen merkitystä. (T3)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kiinnittämään huomiota hyvinvointia edistäviin kulutusvalintoihin ja harjoitellaan erilaisten tietolähteiden käyttöä kulutusvalintoja pohdittaessa. (T3)

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Paikallinen tarkennus:

T4 Oppilas opettelee toimimaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Oppilas opettelee työskentelemään järjestelmällisesti. Oppilas harjoittelee kotitaloustöiden tekemiseen liittyvää ajankäyttöä sekä suunnittelemaan omaa toimintaansa suhteessa käytettävissä olevaan aikaan ja annettuun tehtävään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan omaa toimintaansa suhteessa käytettävissä olevaan aikaan ja annettuun tehtävään. Hän oppii huolehtimaan työtehtävien ja työympäristön järjestyksestä oppimisympäristössään.

Arvioinnin kohde

Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii aikataulussa ja ylläpitää tehtävien sekä työympäristön järjestystä ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ylläpitää työtehtävien järjestystä annettujen ohjeiden ja aikataulun mukaan erillisissä työvaiheissa. Oppilas tarvitsee ohjausta työympäristön järjestyksen ylläpitämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etenee ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja ylläpitää työtehtävien ja työympäristön järjestystä. Oppilas suunnittelee ja ennakoi ajankäyttöään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee itsenäisesti ja vastuullisesti sekä osaa perustella ajankäyttöään, työtehtävien ja työympäristön järjestyksen merkitystä ja toimintojen etenemistä osana oppimisympäristöä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ohjeiden seuraamista käytännön ruoanvalmistuksessa ja leivonnassa. Harjaannutaan kotitalouden toimintaan liittyvän ajankäytön suunnittelussa ja kotitaloustöiden toteuttamisessa. (T4)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan työskentelemään järjestelmällisesti, puhtautta ja järjestystä ylläpitäen ja ajankäyttö huomioiden. (T4)

T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Paikallinen tarkennus:

T5 Oppilas opettelee työskentelemään hygieenisesti ja turvallisesti. Oppilas osaa ottaa huomioon käytännön työssä ergonomiaan ja työturvallisuuteen liittyviä asioita. Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota ajankäyttöön, kustannuksiin ja energiankulutukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti kotitalouden toimintaympäristöissä ottaen huomioon käytettävissä olevat aineelliset voimavarat.

Arvioinnin kohde

Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii hygieenisesti ja turvallisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee hygieenisesti ja turvallisesti annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaisesti hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti tai kustannusten ja energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee toimintaansa turvallisuuden, hygieenisyyden, ergonomian tai kustannusten ja energiankäytön näkökulmasta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään keittiöhygieniaan ja ruokaturvallisuuteen osana ruoanvalmistusta ja leivontaa. (T5)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa

tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Kiinnitetään huomiota ergonomisten työasentojen merkitykseen sekä hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteisiin kiireetön työilmapiiri huomioiden. (T5)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kiinnittämään huomiota kustannuksiin ja käytettävissä oleviin voimavaroihin. (T5)

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Paikallinen tarkennus:

T6 Oppilas harjoittelee keskustelemista. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia. Oppilas opettelee esittämään mielipiteitään ja perustelemaan niitä. Oppilas opettelee ottamaan toisten mielipiteet huomioon ja käyttämään niitä oman argumentoinnin tukena oppimistehtävien suunnittelu- ja työtilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kohtaamaan, kuuntelemaan, keskustelemaan ja argumentoimaan vertaisryhmässä.

Arvioinnin kohde

Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi yhteisessä suunnittelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti tai kysymysten tukemana keskusteluun yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun, pyrkii kuuntelemaan ja tuo esille omia näkökulmia yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee eri näkökulmia ja ilmaisee rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas on aktiivinen keskusteluissa ja ottaa eri näkökulmat huomioon sekä perustelee omat näkemyksensä rakentavasti. Oppilas kannustaa toisia yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan keskustelemaan erilaisista ruokavalinnoista. Opetellaan keskinäistä ruoanvalmistus- ja leivontatehtävien jakamista omat ja toisten mielipiteet huomioiden. (T6)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan jakamaan puhtaanapidon töitä tasapuolisesti yhdessä keskustellen ja sopien. (T6)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan vastuun ottamista kotitaloustöihin liittyvissä valinnoissa ja päätöksenteossa, esim. kuluttamiseen ja rahankäyttöön liittyvät tilanteet. (T6)

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Paikallinen tarkennus:

T7 Oppilas harjoittelee kodin arkirutiinien tunnistamista. Oppilas tutustuu kotitaloustöihin ja harjoittelee niiden tekemistä. Oppilas tunnistaa erilaisia perherakenteita ja kotien kulttuurisen moninaisuuden.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, miten arki erilaisissa kotitalouksissa rakentuu ja ajallisesti järjestäytyy. Hän oppii kohtaamaan hyväksyvästi kotien kulttuurista monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Arjen rakentumisen sekä kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää arkirutiineja sekä tunnistaa erilaisia kotikulttuureita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee arkirutiineja, arjen rakentumista, kotitalouksien perinteitä ja erilaisia kotikulttuureita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas määrittelee arjen rakentumista ja kotitalouksien arkirutiineja erilaisissa kotikulttuureissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kotitalouksien arjen rakentumista ja erilaisten kotikulttuurien ajankäyttöä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruoanvalmistuksen ja leivonnan taitoihin sekä pohditaan näiden taitojen merkitystä osana arjen rakentumista. Perehdytään ruokakulttuuriin vaikuttaviin moninaisiin tekijöihin, mm. kalenterivuoden juhlia huomioiden. (T7)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan asumiseen ja puhtaanapitoon liittyviä tehtäviä ja pohditaan puhtaanapidon merkitystä arjen sujuvuudelle ja hyvinvoinnille. (T7)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan median ja teknologian hyödyntämistä arjen työvälineenä sekä niiden vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. (T7)

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Paikallinen tarkennus:

T8 Oppilas harjoittelee tekemään kotitaloustöitä yksin ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee työtehtävien jakamista tasapuolisesti. Oppilas tiedostaa yhteistyön merkityksen työtehtävien tekemiseen kuluvaan aikaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii työskentelemään itsenäisesti sekä osana ryhmää ja yhteistä työtehtävää. Hän oppii sopimaan työtehtävien jakamista.

Arvioinnin kohde

Voimavarojen käyttäminen ja yhteisten sopimusten tekemisen oppiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee yksilöllisesti ohjattuna itsenäistä työskentelyä ja osallistuu ryhmän toimintaan satunnaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä ja vastuunottoa omasta työstään ja osallistuu ryhmän toimintaan yhdessä sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yksin ja ryhmässä sekä pyrkii toimimaan rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas tietää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii itsenäisesti ja tasapuolisesti sekä toimii ryhmässä yhteistyökykyisesti ja vastuullisesti.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ruoanvalmistuksen ja leivonnan tehtävien tekemistä yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan töiden jakamista tasapuolisesti. (T8)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan puhtaanapidon ja tekstiilien hoitamisen töitä ja tehtävien tekemistä yksin ja yhdessä toisten kanssa. Harjoitellaan jakamaan kotitaloustöitä tasapuolisesti, työtehtäviä vaihdellen. (T8)

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Paikallinen tarkennus:

T9 Oppilas pyrkii toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa. Oppilas pohtii oman käytöksensä vaikutusta yhteistyön tekemiseen ja työilmapiiriin. Oppilas harjoittelee hyviä käytöstapoja ja toisten huomioon ottamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan asioita, jotka liittyvät huomaavaiseen kohteluun, tapakulttuuriin ja vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.

Arvioinnin kohde

Toisten oppilaiden huomaavainen kohtelu ja tapakulttuuriin mukainen käytännön toiminta oppitunnin vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että tapakulttuuri vaikuttaa vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää tapakulttuuriin ja toisten huomaavaiseen kohteluun liittyviä asioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia tapakulttuuria noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella tapakulttuuria ja toisten ihmisten huomaavaista kohtelua sekä niihin liittyviä käytännön toimintatapoja.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan hyvien tapojen merkitystä ruoka- ja tapakulttuurissa. Opetellaan hyviä ruokailutapoja. (T9)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa

tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Ryhmissä työskenneltäessä harjoitellaan hyvien tapojen mukaista huomioon ottamista ja yhdessä elämisen taitoja. Kiinnitetään huomiota yhteistyön merkitykseen työn lopputuloksen kannalta. (T9)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan itsearvioinnin keinoin omien käytöstapojen vaikutusta työilmapiiriin, yhteistyössä onnistumiseen, ongelmanratkaisuun ja vastuulliseen päätöksentekoon. (T9)

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Paikallinen tarkennus:

T10 Oppilas harjoittelee tiedon hankkimista eri lähteistä, lähdekritiikki huomioiden. Oppilas tutustuu ruoka- ja ravintoaineryhmiin ja niiden ominaisuuksiin. Oppilas harjoittelee tunnistamaan pakkausmerkintöjä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hakemaan ja vertailemaan tietoa sekä tunnistamaan kotitalouteen liittyviä luotettavia tietolähteitä valintojensa perustana.

Arvioinnin kohde

Tietojen hankinta ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee kotitalouteen liittyvää tietoa annetuista lähteistä yksilöllisesti ohjattuna. Tietojen hyödyntäminen ja tulkitseminen on vähäistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee kotitalouteen liittyvää tietoa itselleen tutuista ja annetuista lähteistä ja käyttää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, mistä ja miten kotitalouteen liittyviä tietoja voidaan hakea. Oppilas arvioi tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee kotitalouteen liittyviä tietoja eri tietolähteistä. Oppilas arvioi tiedon ja lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä ja valitsee tehtävään sopivat lähteet.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ruokaosaamiseen liittyvien tietojen etsimistä eri tietolähteistä tiedon luotettavuutta pohtien. Opiskellaan elintarviketuntemusta ja ravitsemussuosituksia ja pyritään etsimään ruokaan liittyvää luotettavaa tietoa lähdekritiikki huomioiden. (T10)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan asumiseen ja puhtaanapitoon liittyvien tietojen etsimistä eri tietolähteistä tiedon luotettavuutta pohtien. Harjaannutaan vähitellen asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymiseen. (T10)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja

ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kuluttajaosaamiseen liittyvien tietojen etsimistä eri tietolähteistä tiedon luotettavuutta pohtien. Harjoitellaan käyttämään esim. pakkausmerkinnöistä löytyvää tietoa valintojen perustana. (T10)

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Paikallinen tarkennus:

T11 Oppilas harjoittelee ohjeiden lukemista, tulkitsemista ja arviointia. Oppilas tutustuu mittayksiköihin, hoito-ohjemerkkeihin ja hinta- ja ympäristömerkkeihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii lukemaan ja tulkitsemaan kotitalouteen ja lähiympäristöön liittyviä ohjeita, merkkejä ja symboleja sekä toimimaan niiden mukaisesti.

Arvioinnin kohde

Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää yksittäisiä toimintaohjeita ja merkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, nimeää, luokittelee ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja merkkejä annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa toiminnassaan kotitalouden toimintaohjeita, merkkejä ja symboleita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kotitalouden toimintaohjeiden, merkkien ja symboleiden käyttöä eri toiminnoissa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ohjeiden lukemista ja niiden tulkitsemista. Tutustutaan mm. mittayksiköihin ja ruoanlaittoon, leivontaan ja ruoka-aineisiin liittyviin merkkeihin ja symboleihin. (T11)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan käyttämään erilaisia kotitaloustöihin liittyviä toimintaohjeita. Tutustutaan mm. hoito-ohjemerkkeihin. (T11)

T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T12 Oppilas etsii tietoa ja pohtii erilaisia vaihtoehtoja ratkaista arkeen liittyviä tilanteita. Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtii niiden merkitystä arkielämässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan tietoja ja taitoja, tunnistamaan palveluita sekä osoittamaan luovuutta erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttäminen, tietojen ja taitojen soveltaminen sekä luovat ratkaisut tilanteissa, kotitalouden palveluiden tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin kotitalouden käsitteitä, tietoja ja taitoja sekä yksittäisiä palveluita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan sekä kuvailee yksittäisiä kotitalouden palveluita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisissa tilanteissa kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan. Oppilas kuvailee erilaisia kotitalouden palveluita ja niiden käyttöä arkielämässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisissa tilanteissa perustellen ja luovasti kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan. Oppilas arvioi erilaisia kotitalouden palveluita ja perustelee niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan erilaisia ruoanvalmistukseen ja leivontaan liittyviä käsitteitä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan kotitalouden tietojen ja taitojen käyttämistä ja soveltamista erilaisissa tilanteissa. Rohkaistaan pohtimaan erilaisia vaihtoehtoja ratkaista luovasti arkeen liittyviä tilanteita aiemmin opittua soveltaen. (T12)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan erilaisia asumisen taitoihin ja puhtaanapitoon liittyviä käsitteitä. Harjoitellaan kotitalouden tietoja ja taitoja, jotta niitä mahdollisuuksien mukaan voisi käyttää soveltaen myös uudessa tilanteessa. Rohkaistaan pohtimaan eri vaihtoehtoja ratkaista arkeen liittyviä tilanteita luovuutta käyttäen. (T12)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median

vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuluttaja- ja talousosaamiseen liittyviä käsitteitä. Tutustutaan erilaisiin kotitalouden palveluihin ja pohditaan niiden merkitystä arjessa. Etsitään tietoa ja pohditaan eri vaihtoehtoja ratkaista arkeen liittyviä tilanteita. (T12)

T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Paikallinen tarkennus:

T13 Oppilas opettelee lajittelemaan kodin jätteitä. Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota kustannuksiin ja energiankulutukseen valintoja tehdessään. Oppilas opettelee pohtimaan kuluttamisen vaikutusta ympäristöön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan kiertotalouteen liittyviä asioita ja toimintoja sekä ympäristöä ja taloutta kuormittavia kotitalouden toimintoja.

Arvioinnin kohde

Ympäristö- ja talousteot toiminnassa ja päätöksenteossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas luettelee joitakin ympäristöön ja rahankäyttöön liittyviä kotitalouden toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, miten ympäristökuormaa voidaan vähentää sekä millaisia ympäristö- ja taloustekoja voidaan tehdä kotitalouksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee yksittäisiä arjen ympäristö- ja taloustekoja erilaisissa tehtävissä ja tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee ympäristö- ja taloustekoja erilaisissa tehtävissä ja tilanteissa johdonmukaisesti sekä perustellen niiden merkitystä kestävän ja vastuullisen elämäntavan ja kuluttamisen kannalta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ruokaan liittyvien kulutustapojen (esim. poisheitettävän ruoan, tähteeksi jääneen ruoan tai sopivien annoskokojen) merkitystä arjessa, osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa. (T13)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kodin puhtaanapidon merkitystä (esim. asunnon arvolle) arjessa osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa. Tutustutaan erilaisten pesu- ja puhdistusaineiden käyttöön. Harjoitellaan jätteiden lajittelua ja pohditaan kierrättämisen merkitystä. (T13)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kuluttamista ja sen vaikutusta kotitalouksien toimintaan ja ympäristöön. Pohditaan erilaisia tapoja säästää rahaa ja ympäristöä. (T13)

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas harjoittelee työskentelemään suunnitelmallisesti asettamiensa tavoitteiden saavuttamiseksi.

Oppilas harjoittelee arvioimaan itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan työn tekemisen, tekemään työtehtävän ja tarkastelemaan omaa työtään ja toimintaansa.

Arvioinnin kohde

Työn suunnittelu ja toteuttaminen sekä oman toiminnan tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin työprosessiin kuuluvia työtehtäviä. Oppilas tarvitsee paljon ohjausta ja apua työn suunnittelemisessa ja toteuttamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee, organisoi ja kuvailee omaa työtänsä ja toimintaansa työvaiheittain annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee ja työskentelee työvaiheittain annettuja ohjeita soveltaen sekä kuvailee omaa osaamistaan oman työskentelyn tarkastelun avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee ja työskentelee itsenäisesti sekä perustelee omaa työskentelyään ja toimintaansa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Monipuolistetaan ruoanvalmistukseen, leivontaan ja aterioihin liittyvää suunnittelua, ajankäyttöä sekä niihin liittyvää palautteen antamista ja vastaanottamista ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut. (T1)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan rutiininomaisesti kodin puhtaanapidon tehtäviä erilaisia työtapoja käyttäen. (T1, T2)

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas käyttää ohjatusti tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumisen perustehtävissä.

Oppilas harjoittelee ottamaan huomioon esteettisiä näkökulmia mm. pöydän kattamisen tehtävissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kotitalouden kädentaitoja ja kokeilee erilaisia työtapoja. Hän oppii ottamaan huomioon toiminnassaan luovuuden ja estetiikan.

Arvioinnin kohde

Kädentaidot kotitalouden perustehtävien toteuttamisessa, luovuus ja estetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suoriutuu ohjatusti kädentaitoja edellyttävistä yksittäisistä työtehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suoriutuu annetuista kädentaitoja edellyttävistä työtehtävistä. Oppilas tietää, että työtehtäviä voi toteuttaa luovasti monella tavalla ja että estetiikalla on merkitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suoriutuu itsenäisesti ja soveltaa tavallisimpia työtapoja kädentaitoja edellyttävissä kotitalouden tehtävissä. Oppilas ottaa huomioon yksittäisiä esteettisiä näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää luovasti ja perustellen erilaisia kädentaitoja ja työtapoja kotitalouden tehtävissä. Oppilas perustelee luovuuden ja estetiikan merkitystä ja ottaa nämä huomioon osana kokonaisuutta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Yhä monipuolisempien ruoanvalmistus- ja leivontamenetelmien avulla syvennetään ruoanvalmistukseen, leivontaan ja aterioiden toteuttamiseen liittyviä kotitalouden tietoja ja –

taitoja. Huomioidaan esteettisyys ruoanvalmistuksessa ja esillepanossa, pöydän kattamisessa ja ruokailutilanteissa. (T2)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan rutiininomaisesti kodin puhtaanapidon tehtäviä erilaisia työtapoja käyttäen. (T1, T2)

T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjaantuu valitsemaan ja käyttämään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä ja laitteita tarkoituksenmukaisesti ja kiinnittäen huomiota hyvinvointiin ja kulutusvalintojen kestävyyteen.

Oppilas harjaantuu käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa kotitalouden opinnoissaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii valitsemaan ja käyttämään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä ja teknologiaa kestävää elämäntapaa edistävästi.

Arvioinnin kohde

Valintojen tekeminen ja niiden perustelut toiminnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee valitsemaan ja käyttämään annettuja materiaaleja tai työvälineitä yksilöllisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valitsee ja käyttää raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa kestävän elämäntavan tietoja ja taitoja käyttäessään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee, käyttää ja perustelee kestävää elämäntapaa tukevia raaka-aineita, työvälineitä, materiaaleja tai teknologiaa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään erilaisia keittiötyövälineitä ja –laitteita monipuolisesti, asianmukaisesti ja taloudellisesti. (T3)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Kiinnitetään huomioita erilaisiin, kestävän kulutuksen mukaisiin valintoihin kodinhoidon tehtävissä. (T3)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään valintoja vastuullisen kuluttamisen näkökulmasta. Arvioidaan omia kulutustottumuksia. Kiinnitetään huomioita hyvinvointia edistäviin kulutusvalintoihin ja opitaan kiinnittämään huomiota kustannuksiin ja käytettävissä oleviin voimavaroihin, esim. aterioita suunniteltaessa. (T1, T3, T5)

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjaantuu toimimaan annettujen ohjeiden mukaisesti ja työskentelemään järjestelmällisesti huomioiden samalla kotitaloustöiden tekemiseen liittyvää ajankäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan omaa toimintaansa suhteessa käytettävissä olevaan aikaan ja annettuun tehtävään. Hän oppii huolehtimaan työtehtävien ja työympäristön järjestyksestä oppimisympäristössään.

Arvioinnin kohde

Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii aikataulussa ja ylläpitää tehtävien sekä työympäristön järjestystä ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ylläpitää työtehtävien järjestystä annettujen ohjeiden ja aikataulun mukaan erillisissä työvaiheissa. Oppilas tarvitsee ohjausta työympäristön järjestyksen ylläpitämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etenee ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja ylläpitää työtehtävien ja työympäristön järjestystä. Oppilas suunnittelee ja ennakoi ajankäyttöään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee itsenäisesti ja vastuullisesti sekä osaa perustella ajankäyttöään, työtehtävien ja työympäristön järjestyksen merkitystä ja toimintojen etenemistä osana oppimisympäristöä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään kehittämään entisestään taitoa seurata ohjeita käytännön ruoanvalmistuksessa ja leivonnassa. Syvennetään taitoja kotitalouden toimintaan liittyvän ajankäytön suunnittelussa ja kotitaloustöiden toteuttamisessa. Opetellaan ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana. (T4)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen

voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään työskentelemään järjestelmällisesti, puhtautta ja järjestystä ylläpitäen ja ajankäyttö huomioiden. (T4)

T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee työskentelemään ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti.

Oppilas harjoittelee oikeiden työasentojen käyttöä. Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota ergonomiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti kotitalouden toimintaympäristöissä ottaen huomioon käytettävissä olevat aineelliset voimavarat.

Arvioinnin kohde

Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii hygieenisesti ja turvallisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee hygieenisesti ja turvallisesti annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaisesti hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti tai kustannusten ja energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee toimintaansa turvallisuuden, hygieenisyyden, ergonomian tai kustannusten ja energiankäytön näkökulmasta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon

näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Kiinnitetään huomiota keittiöhygieniaan ja ruokaturvallisuuteen osana ruoanvalmistusta ja leivontaa. (T5)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Huomioidaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteet. Otetaan huomioon kiireettömyyden merkitys työnteon mielekkyyden kannalta. (T5)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään valintoja vastuullisen kuluttamisen näkökulmasta. Arvioidaan omia kulutustottumuksia. Kiinnitetään huomioita hyvinvointia edistäviin kulutusvalintoihin ja opitaan kiinnittämään huomiota kustannuksiin ja käytettävissä oleviin voimavaroihin, esim. aterioita suunniteltaessa. (T1, T3, T5)

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee rakentavaa keskustelua ja toisten kuuntelua. Oppilas harjoittelee argumentointia kotitalouden oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa. Oppilas esittää omia mielipiteitään ja opettelee perustelemaan niitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kohtaamaan, kuuntelemaan, keskustelemaan ja argumentoimaan vertaisryhmässä.

Arvioinnin kohde

Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi yhteisessä suunnittelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti tai kysymysten tukemana keskusteluun yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun, pyrkii kuuntelemaan ja tuo esille omia näkökulmia yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee eri näkökulmia ja ilmaisee rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas on aktiivinen keskusteluissa ja ottaa eri näkökulmat huomioon sekä perustelee omat näkemyksensä rakentavasti. Oppilas kannustaa toisia yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisista ruokaan ja ruoanvalmistamiseen liittyvistä valinnoista. Tehdään erilaisia työnjakoja omat ja toisten mielipiteet huomioiden. (T6)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Jaetaan puhtaanapidon töitä yhdessä sopien ja pohditaan puhtaanapidon merkitystä arjen sujuvuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Opetellaan jakamaan puhtaanapitoon liittyviä töitä tasapuolisesti (T6, T7, T8)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja

ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ottamaan vastuuta erilaisista asioista ja harjoitellaan päätöksentekemistä. (T6)

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tunnistaa erilaisia kodin arkirutiineja. Oppilas harjaantuu tekemään erilaisia kotitaloustöitä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tutustuu erilaisiin kotitalouksien perinteisiin, vuotuisiin juhliin ja paikallisiin erityispiirteisiin, esimerkiksi hämäläisen, pirkanmaalaisen ja tamperelaisen ruokakulttuurin muodostumiseen, osana suomalaista ruokakulttuuria huomioiden muitakin kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, miten arki erilaisissa kotitalouksissa rakentuu ja ajallisesti järjestäytyy. Hän oppii kohtaamaan hyväksyvästi kotien kulttuurista monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Arjen rakentumisen sekä kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää arkirutiineja sekä tunnistaa erilaisia kotikulttuureita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee arkirutiineja, arjen rakentumista, kotitalouksien perinteitä ja erilaisia kotikulttuureita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas määrittelee arjen rakentumista ja kotitalouksien arkirutiineja erilaisissa kotikulttuureissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kotitalouksien arjen rakentumista ja erilaisten kotikulttuurien ajankäyttöä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kotitalouden taitojen merkitystä osana arjen rakentumista. Perehdytään erilaisiin ruokakulttuuriin vaikuttaviin tekijöihin, mm. kalenterivuoden juhliin, erilaisiin kansallisiin (tamperelaisiin) perinteisiin ja kansainvälisiin erityispiirteisiin. (T7)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Jaetaan puhtaanapidon töitä yhdessä sopien ja pohditaan puhtaanapidon merkitystä arjen sujuvuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Opetellaan jakamaan puhtaanapitoon liittyviä töitä tasapuolisesti (T6, T7, T8)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kotitaloustunneilla median vaikutusta omiin kulutustottumuksiin. (T7)

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee kotitalouden erilaisten tehtävien tekemistä erilaisissa kokoonpanoissa työtä jakaen. Oppilas harjoittelee työskentelemään myös yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen.

Oppilas pohtii tasapuolisen työnjaon merkitystä ja harjoittelee sopimusten tekemistä ja työtehtävien jakamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii työskentelemään itsenäisesti sekä osana ryhmää ja yhteistä työtehtävää. Hän oppii sopimaan työtehtävien jakamista.

Arvioinnin kohde

Voimavarojen käyttäminen ja yhteisten sopimusten tekemisen oppiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee yksilöllisesti ohjattuna itsenäistä työskentelyä ja osallistuu ryhmän toimintaan satunnaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä ja vastuunottoa omasta työstään ja osallistuu ryhmän toimintaan yhdessä sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yksin ja ryhmässä sekä pyrkii toimimaan rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas tietää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii itsenäisesti ja tasapuolisesti sekä toimii ryhmässä yhteistyökykyisesti ja vastuullisesti.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Harjaannutaan ruoanvalmistuksen ja leivonnan tehtävien tekemisessä ja tasapuolisessa työnjaossa yksin ja erilaisissa ryhmissä. (T8)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Jaetaan puhtaanapidon töitä yhdessä sopien ja pohditaan puhtaanapidon merkitystä arjen sujuvuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Opetellaan jakamaan puhtaanapitoon liittyviä töitä tasapuolisesti (T6, T7, T8)

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas pohtii oman käytöksensä vaikutusta yhteistyön tekemiseen ja työilmapiiriin. Oppilas pyrkii toimimaan hyvien tapojen mukaisesti ja harjoittelee hyviä käytöstapoja ja toisten huomioon ottamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan asioita, jotka liittyvät huomaavaiseen kohteluun, tapakulttuuriin ja vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.

Arvioinnin kohde

Toisten oppilaiden huomaavainen kohtelu ja tapakulttuuriin mukainen käytännön toiminta oppitunnin vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että tapakulttuuri vaikuttaa vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää tapakulttuuriin ja toisten huomaavaiseen kohteluun liittyviä asioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia tapakulttuuria noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella tapakulttuuria ja toisten ihmisten huomaavaista kohtelua sekä niihin liittyviä käytännön toimintatapoja.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Noudatetaan hyviä tapoja ja pohditaan erilaisten tapojen merkitystä ruoka- ja tapakulttuurissa. (T9)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito

tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Kiinnitetään huomioita hyviin tapoihin, toisen huomioimiseen ja yhteistyön merkitykseen työn lopputulosta arvioitaessa. (T9)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan itsearviointien tekemistä. (T9)

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu kotitalouden monialaisiin sisältöalueisiin. Oppilas harjoittelee tiedon hankkimista eri lähteistä, lähdekritiikki huomioiden.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hakemaan ja vertailemaan tietoa sekä tunnistamaan kotitalouteen liittyviä luotettavia tietolähteitä valintojensa perustana.

Arvioinnin kohde

Tietojen hankinta ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee kotitalouteen liittyvää tietoa annetuista lähteistä yksilöllisesti ohjattuna. Tietojen hyödyntäminen ja tulkitseminen on vähäistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee kotitalouteen liittyvää tietoa itselleen tutuista ja annetuista lähteistä ja käyttää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, mistä ja miten kotitalouteen liittyviä tietoja voidaan hakea. Oppilas arvioi tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee kotitalouteen liittyviä tietoja eri tietolähteistä. Oppilas arvioi tiedon ja lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä ja valitsee tehtävään sopivat lähteet.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ruokaosaamiseen ja sen erilaisiin aihealueisiin (esim. ruokakulttuureihin tai erityisruokavalioihin) liittyvien tietojen etsimistä eri tietolähteistä tiedon luotettavuutta pohtien. (T10)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Harjaannutaan asumisen ympäristö-ja kustannustietoisuuden kehittymiseen. (T10)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Otetaan huomioon kuluttajaosaaminen erilaisia kotitalouden osa-alueita käsiteltäessä ja harjoitellaan tunnistamaan erilaisia hinta-ja ympäristömerkintöjä. (T10, T11)

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan kotitalouden kieltä, esimerkiksi erilaisia ohjeita. Oppilas harjoittelee nimeämään tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkitsemaan niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii lukemaan ja tulkitsemaan kotitalouteen ja lähiympäristöön liittyviä ohjeita, merkkejä ja symboleja sekä toimimaan niiden mukaisesti.

Arvioinnin kohde

Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää yksittäisiä toimintaohjeita ja merkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, nimeää, luokittelee ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja merkkejä annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa toiminnassaan kotitalouden toimintaohjeita, merkkejä ja symboleita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kotitalouden toimintaohjeiden, merkkien ja symboleiden käyttöä eri toiminnoissa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Luetaan ja tulkitaan kotitalouden ohjeita. Käytetään mittayksiköihin, ruoanlaittoon, leivontaan ja ruoka-aineisiin liittyviä merkkejä ja symboliikkaa. (T11)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään erilaisia kotitaloustöihin liittyviä toimintaohjeita ja käsitteitä. Harjaannutaan käyttämään kotitalouden tietoja ja taitoja siten, että niitä tarpeen mukaan pystyisi käyttämään myös uudessa tilanteessa. (T11, T12)

T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas harjoittelee käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä.

Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan tietoja ja taitoja, tunnistamaan palveluita sekä osoittamaan luovuutta erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttäminen, tietojen ja taitojen soveltaminen sekä luovat ratkaisut tilanteissa, kotitalouden palveluiden tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin kotitalouden käsitteitä, tietoja ja taitoja sekä yksittäisiä palveluita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan sekä kuvailee yksittäisiä kotitalouden palveluita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisissa tilanteissa kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan. Oppilas kuvailee erilaisia kotitalouden palveluita ja niiden käyttöä arkielämässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisissa tilanteissa perustellen ja luovasti kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan. Oppilas arvioi erilaisia kotitalouden palveluita ja perustelee niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään erilaisia ruoanvalmistukseen ja leivontaan liittyviä käsitteitä. Opetuksessa rohkaistaan oppilaita ratkaisemaan luovasti arkeen liittyviä tilanteita aiemmin opittua soveltaen. (T12)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään erilaisia kotitaloustöihin liittyviä toimintaohjeita ja käsitteitä. Harjaannutaan käyttämään kotitalouden tietoja ja taitoja siten, että niitä tarpeen mukaan pystyisi käyttämään myös uudessa tilanteessa. (T11, T12)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuluttaja-ja talousosaamiseen liittyviä käsitteitä. Tutustutaan erilaisiin kotitalouden palveluihin ja pohditaan niiden merkitystä arjessa. (T12)

T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta. Oppilas pyrkii ymmärtämään esimerkiksi mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana laajempaa kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan kiertotalouteen liittyviä asioita ja toimintoja sekä ympäristöä ja taloutta kuormittavia kotitalouden toimintoja.

Arvioinnin kohde

Ympäristö- ja talousteot toiminnassa ja päätöksenteossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas luettelee joitakin ympäristöön ja rahankäyttöön liittyviä kotitalouden toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, miten ympäristökuormaa voidaan vähentää sekä millaisia ympäristö- ja taloustekoja voidaan tehdä kotitalouksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee yksittäisiä arjen ympäristö- ja taloustekoja erilaisissa tehtävissä ja tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee ympäristö- ja taloustekoja erilaisissa tehtävissä ja tilanteissa johdonmukaisesti sekä perustellen niiden merkitystä kestävän ja vastuullisen elämäntavan ja kuluttamisen kannalta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ruokaan liittyvien kulutustapojen merkitystä arjessa, osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa. (T13)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Lajitellaan kotitalouden jätteet ja ymmärretään kierrättämisen merkitys. (T13)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kuluttamista ja sen vaikutusta kotitalouden toimintaan. Pohditaan erilaisia tapoja säästää rahaa ja ympäristöä. (T13).

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi.

Oppilas oppii vähitellen tunnistamaan omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan työn tekemisen, tekemään työtehtävän ja tarkastelemaan omaa työtään ja toimintaansa.

Arvioinnin kohde

Työn suunnittelu ja toteuttaminen sekä oman toiminnan tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin työprosessiin kuuluvia työtehtäviä. Oppilas tarvitsee paljon ohjausta ja apua työn suunnittelemisessa ja toteuttamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee, organisoi ja kuvailee omaa työtänsä ja toimintaansa työvaiheittain annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee ja työskentelee työvaiheittain annettuja ohjeita soveltaen sekä kuvailee omaa osaamistaan oman työskentelyn tarkastelun avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee ja työskentelee itsenäisesti sekä perustelee omaa työskentelyään ja toimintaansa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Monipuolistetaan ruoanvalmistukseen, leivontaan ja aterioihin liittyvää suunnittelua, ajankäyttöä sekä niihin liittyvää palautteen antamista ja vastaanottamista ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut. (T1)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan kodin puhtaanapidon tehtäviä erilaisia työtapoja käyttäen. (T1, T2)

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas osaa käyttää erilaisia ruoan valmistuksen ja leivonnan työmenetelmiä tarkoituksenmukaisesti.

Oppilas ottaa huomioon esteettisiä näkökulmia ja rohkaistuu kauneuden huomioimiseen ja luovuuteen kotitalouden tehtävien eri osa-alueilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kotitalouden kädentaitoja ja kokeilee erilaisia työtapoja. Hän oppii ottamaan huomioon toiminnassaan luovuuden ja estetiikan.

Arvioinnin kohde

Kädentaidot kotitalouden perustehtävien toteuttamisessa, luovuus ja estetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suoriutuu ohjatusti kädentaitoja edellyttävistä yksittäisistä työtehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suoriutuu annetuista kädentaitoja edellyttävistä työtehtävistä. Oppilas tietää, että työtehtäviä voi toteuttaa luovasti monella tavalla ja että estetiikalla on merkitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suoriutuu itsenäisesti ja soveltaa tavallisimpia työtapoja kädentaitoja edellyttävissä kotitalouden tehtävissä. Oppilas ottaa huomioon yksittäisiä esteettisiä näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää luovasti ja perustellen erilaisia kädentaitoja ja työtapoja kotitalouden tehtävissä. Oppilas perustelee luovuuden ja estetiikan merkitystä ja ottaa nämä huomioon osana kokonaisuutta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Yhä monipuolisempien ruoanvalmistus- ja leivontamenetelmien avulla syvennetään ja sovelletaan ruoanvalmistukseen, leivontaan ja aterioiden toteuttamiseen liittyviä kotitalouden tietoja ja –taitoja. Huomioidaan esteettisyys ruoanvalmistuksessa ja esillepanossa, pöydän kattamisessa ja ruokailutilanteissa. (T2)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan kodin puhtaanapidon tehtäviä erilaisia työtapoja käyttäen. (T1, T2)

T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas kehittää ja syventää taitoaan valita tarkoituksenmukaiset raaka-aineet, materiaalit, työvälineet ja laitteet erilaisiin tilanteisiin. Oppilas osaa käyttää niitä hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti.

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa kotitalouden opinnoissaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii valitsemaan ja käyttämään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä ja teknologiaa kestävää elämäntapaa edistävästi.

Arvioinnin kohde

Valintojen tekeminen ja niiden perustelut toiminnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee valitsemaan ja käyttämään annettuja materiaaleja tai työvälineitä yksilöllisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valitsee ja käyttää raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa kestävän elämäntavan tietoja ja taitoja käyttäessään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee, käyttää ja perustelee kestävää elämäntapaa tukevia raaka-aineita, työvälineitä, materiaaleja tai teknologiaa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään erilaisia keittiötyövälineitä ja –laitteita monipuolisesti, asianmukaisesti ja taloudellisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä kotitalouden opintojen apuna. (T3)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Kiinnitetään huomioita erilaisiin, kestävän kulutuksen mukaisiin valintoihin kodinhoidon tehtävissä. (T3)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään valintoja vastuullisen kuluttamisen näkökulmasta. Arvioidaan omia kulutustottumuksia. Kiinnitetään huomioita hyvinvointia edistäviin kulutusvalintoihin ja opitaan kiinnittämään huomiota kustannuksiin ja käytettävissä oleviin voimavaroihin, esim. aterioita suunniteltaessa. (T1, T3, T5)

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas toimii annettujen ohjeiden mukaisesti. Oppilas syventää taitoaan suunnitella ajankäyttöään ja seurata työn etenemistä sekä ylläpitää järjestystä oppimistehtävien aikana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan omaa toimintaansa suhteessa käytettävissä olevaan aikaan ja annettuun tehtävään. Hän oppii huolehtimaan työtehtävien ja työympäristön järjestyksestä oppimisympäristössään.

Arvioinnin kohde

Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii aikataulussa ja ylläpitää tehtävien sekä työympäristön järjestystä ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ylläpitää työtehtävien järjestystä annettujen ohjeiden ja aikataulun mukaan erillisissä työvaiheissa. Oppilas tarvitsee ohjausta työympäristön järjestyksen ylläpitämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etenee ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja ylläpitää työtehtävien ja työympäristön järjestystä. Oppilas suunnittelee ja ennakoi ajankäyttöään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee itsenäisesti ja vastuullisesti sekä osaa perustella ajankäyttöään, työtehtävien ja työympäristön järjestyksen merkitystä ja toimintojen etenemistä osana oppimisympäristöä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään kehittämään entisestään taitoa seurata ohjeita käytännön ruoanvalmistuksessa ja leivonnassa. Syvennetään taitoja kotitalouden toimintaan liittyvän ajankäytön suunnittelussa ja kotitaloustöiden toteuttamisessa. Opetellaan ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana. (T4)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen

voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään työskentelemään järjestelmällisesti, puhtautta ja järjestystä ylläpitäen ja ajankäyttö huomioiden. (T4)

T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas työskentelee vastuullisesti ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti.

Oppilas harjaantuu oikeiden työasentojen käytössä ja pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti kotitalouden toimintaympäristöissä ottaen huomioon käytettävissä olevat aineelliset voimavarat.

Arvioinnin kohde

Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii hygieenisesti ja turvallisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee hygieenisesti ja turvallisesti annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaisesti hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti tai kustannusten ja energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee toimintaansa turvallisuuden, hygieenisyyden, ergonomian tai kustannusten ja energiankäytön näkökulmasta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon

näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Kiinnitetään huomiota keittiöhygieniaan ja ruokaturvallisuuteen osana ruoanvalmistusta ja leivontaa. (T5)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Huomioidaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteet. Otetaan huomioon kiireettömyyden merkitys työnteon mielekkyyden kannalta. (T5)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään valintoja vastuullisen kuluttamisen näkökulmasta. Arvioidaan omia kulutustottumuksia. Kiinnitetään huomioita hyvinvointia edistäviin kulutusvalintoihin ja opitaan kiinnittämään huomiota kustannuksiin ja käytettävissä oleviin voimavaroihin, esim. aterioita suunniteltaessa. (T1, T3, T5)

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osallistuu keskusteluihin ja kuuntelee muita. Oppilas osaa vähitellen ottaa huomioon toisten mielipiteet ja käyttää niitä oman argumentointinsa tukena. Oppilas ilmaisee rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä kotitalouden oppimistehtävien suunnittelu- ja työtilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kohtaamaan, kuuntelemaan, keskustelemaan ja argumentoimaan vertaisryhmässä.

Arvioinnin kohde

Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi yhteisessä suunnittelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti tai kysymysten tukemana keskusteluun yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun, pyrkii kuuntelemaan ja tuo esille omia näkökulmia yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee eri näkökulmia ja ilmaisee rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas on aktiivinen keskusteluissa ja ottaa eri näkökulmat huomioon sekä perustelee omat näkemyksensä rakentavasti. Oppilas kannustaa toisia yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan erilaisista ruokaan ja ruoanvalmistamiseen liittyvistä valinnoista. Tehdään erilaisia työnjakoja omat ja toisten mielipiteet huomioiden. (T6)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Jaetaan puhtaanapidon töitä yhdessä sopien ja pohditaan puhtaanapidon merkitystä arjen sujuvuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Jaetaan puhtaanapitoon liittyviä töitä tasapuolisesti ja suunnitellen. (T6, T7, T8)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja

ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ottamaan vastuuta erilaisista asioista ja harjoitellaan päätöksentekemistä. (T6)

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii vähitellen toimimaan erilaisissa kodin arkirutiineihin liittyvissä haasteissa ja tehtävissä. Oppilas alkaa ymmärtää rooliaan aktiivisena toimijana osana erilaisia kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä, mm. omien paikallisten (esim. tamperelaisten ja suomalaisten) perinteidensä siirtäjänä ja välittäjänä. Oppilas oppii tuntemaan erilaisia ruokakulttuureja ja niiden erityispiirteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, miten arki erilaisissa kotitalouksissa rakentuu ja ajallisesti järjestäytyy. Hän oppii kohtaamaan hyväksyvästi kotien kulttuurista monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Arjen rakentumisen sekä kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää arkirutiineja sekä tunnistaa erilaisia kotikulttuureita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee arkirutiineja, arjen rakentumista, kotitalouksien perinteitä ja erilaisia kotikulttuureita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas määrittelee arjen rakentumista ja kotitalouksien arkirutiineja erilaisissa kotikulttuureissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kotitalouksien arjen rakentumista ja erilaisten kotikulttuurien ajankäyttöä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kotitalouden taitojen merkitystä osana arjen rakentumista. Perehdytään erilaisiin ruokakulttuuriin vaikuttaviin tekijöihin, mm. kalenterivuoden juhliin, erilaisiin kansallisiin (tamperelaisiin) perinteisiin ja kansainvälisiin erityispiirteisiin. (T7)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Jaetaan puhtaanapidon töitä yhdessä sopien ja pohditaan puhtaanapidon merkitystä arjen sujuvuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Jaetaan puhtaanapitoon liittyviä töitä tasapuolisesti ja suunnitellen. (T6, T7, T8)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kotitaloustunneilla median vaikutusta omiin kulutustottumuksiin. (T7)

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa tehdä erilaisia kotitalouden tehtäviä erilaisissa kokoonpanoissa ja työtä jakaen. Oppilas osaa työskennellä myös yksin ja toimii ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen.

Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla yhteiseen päätöksentekoon.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii työskentelemään itsenäisesti sekä osana ryhmää ja yhteistä työtehtävää. Hän oppii sopimaan työtehtävien jakamista.

Arvioinnin kohde

Voimavarojen käyttäminen ja yhteisten sopimusten tekemisen oppiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee yksilöllisesti ohjattuna itsenäistä työskentelyä ja osallistuu ryhmän toimintaan satunnaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä ja vastuunottoa omasta työstään ja osallistuu ryhmän toimintaan yhdessä sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yksin ja ryhmässä sekä pyrkii toimimaan rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas tietää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii itsenäisesti ja tasapuolisesti sekä toimii ryhmässä yhteistyökykyisesti ja vastuullisesti.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ruoanvalmistuksen ja leivonnan taitoja yhä haastavampien ruoanvalmistuksen ja leivonnan tehtävien parissa yksin ja ryhmissä. Toteutetaan luontevasti töiden tasapuolista jakamista. (T8)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Jaetaan puhtaanapidon töitä yhdessä sopien ja pohditaan puhtaanapidon merkitystä arjen sujuvuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Jaetaan puhtaanapitoon liittyviä töitä tasapuolisesti ja suunnitellen. (T6, T7, T8)

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas pohtii oman käytöksensä vaikutusta yhteistyön tekemiseen ja työilmapiiriin. Oppilas toimii hyvien tapojen mukaisesti ja noudattaa hyviä käytöstapoja sekä ottaa toiset huomioon.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan asioita, jotka liittyvät huomaavaiseen kohteluun, tapakulttuuriin ja vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.

Arvioinnin kohde

Toisten oppilaiden huomaavainen kohtelu ja tapakulttuuriin mukainen käytännön toiminta oppitunnin vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että tapakulttuuri vaikuttaa vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää tapakulttuuriin ja toisten huomaavaiseen kohteluun liittyviä asioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia tapakulttuuria noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella tapakulttuuria ja toisten ihmisten huomaavaista kohtelua sekä niihin liittyviä käytännön toimintatapoja.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Noudatetaan hyviä tapoja ja pohditaan erilaisten tapojen merkitystä ruoka- ja tapakulttuurissa. (T9)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa

tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Kiinnitetään huomioita hyviin tapoihin, toisen huomioimiseen ja yhteistyön merkitykseen työn lopputulosta arvioitaessa. (T9)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään itsearviointia apuna pohdittaessa omaa oppimista, omaa roolia ja sen merkitystä kotitaloustunnilla sekä vaikutusta työilmapiiriin. (T9)

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu kotitalouden monialaisiin sisältöalueisiin. Oppilas osaa etsiä kotitalouden monialaisiin sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hakemaan ja vertailemaan tietoa sekä tunnistamaan kotitalouteen liittyviä luotettavia tietolähteitä valintojensa perustana.

Arvioinnin kohde

Tietojen hankinta ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee kotitalouteen liittyvää tietoa annetuista lähteistä yksilöllisesti ohjattuna. Tietojen hyödyntäminen ja tulkitseminen on vähäistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee kotitalouteen liittyvää tietoa itselleen tutuista ja annetuista lähteistä ja käyttää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, mistä ja miten kotitalouteen liittyviä tietoja voidaan hakea. Oppilas arvioi tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee kotitalouteen liittyviä tietoja eri tietolähteistä. Oppilas arvioi tiedon ja lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä ja valitsee tehtävään sopivat lähteet.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ruokaosaamiseen ja sen erilaisiin aihealueisiin (esim. ruokakulttuureihin tai erityisruokavalioihin) liittyvien tietojen etsimistä eri tietolähteistä tiedon luotettavuutta pohtien. (T10)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan tiedonhankinnan merkitystä asumisen ympäristö-ja kustannustietoisuuden kehittymiseen. (T10)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja

ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Otetaan huomioon kuluttajaosaaminen erilaisia kotitalouden osa-alueita käsiteltäessä ja harjoitellaan tunnistamaan erilaisia hinta-ja ympäristömerkintöjä. (T10, T11)

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa lukea, tulkita ja käyttää erilaisia kotitalouden toimintaohjeita. Oppilas osaa nimetä tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii lukemaan ja tulkitsemaan kotitalouteen ja lähiympäristöön liittyviä ohjeita, merkkejä ja symboleja sekä toimimaan niiden mukaisesti.

Arvioinnin kohde

Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää yksittäisiä toimintaohjeita ja merkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, nimeää, luokittelee ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja merkkejä annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa toiminnassaan kotitalouden toimintaohjeita, merkkejä ja symboleita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kotitalouden toimintaohjeiden, merkkien ja symboleiden käyttöä eri toiminnoissa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Luetaan ja tulkitaan kotitalouden ohjeita. Käytetään mittayksiköihin, ruoanlaittoon, leivontaan ja ruoka-aineisiin liittyviä merkkejä ja symboliikkaa. (T11)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään tottuneesti erilaisia kotitaloustöihin liittyviä toimintaohjeita ja käsitteitä. Enenevässä määrin pystytään käyttämään kotitalouden tietoja ja taitoja tarpeen mukaan soveltaen myös uudessa tilanteessa. (T11, T12)

T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas harjaantuu vähitellen ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppilas pystyy käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä. Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan tietoja ja taitoja, tunnistamaan palveluita sekä osoittamaan luovuutta erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttäminen, tietojen ja taitojen soveltaminen sekä luovat ratkaisut tilanteissa, kotitalouden palveluiden tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin kotitalouden käsitteitä, tietoja ja taitoja sekä yksittäisiä palveluita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan sekä kuvailee yksittäisiä kotitalouden palveluita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisissa tilanteissa kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan. Oppilas kuvailee erilaisia kotitalouden palveluita ja niiden käyttöä arkielämässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisissa tilanteissa perustellen ja luovasti kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan. Oppilas arvioi erilaisia kotitalouden palveluita ja perustelee niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään erilaisia ruoanvalmistukseen ja leivontaan liittyviä käsitteitä. Opetuksessa rohkaistaan oppilaita ratkaisemaan luovasti arkeen liittyviä tilanteita aiemmin opittua soveltaen. (T12)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään tottuneesti erilaisia kotitaloustöihin liittyviä toimintaohjeita ja käsitteitä. Enenevässä määrin pystytään käyttämään kotitalouden tietoja ja taitoja tarpeen mukaan soveltaen myös uudessa tilanteessa. (T11, T12)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuluttaja-ja talousosaamiseen liittyviä käsitteitä. Tutustutaan erilaisiin kotitalouden palveluihin ja pohditaan niiden merkitystä arjessa. (T12)

T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta ja osaa selittää esimerkiksi mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana laajempaa kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan kiertotalouteen liittyviä asioita ja toimintoja sekä ympäristöä ja taloutta kuormittavia kotitalouden toimintoja.

Arvioinnin kohde

Ympäristö- ja talousteot toiminnassa ja päätöksenteossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas luettelee joitakin ympäristöön ja rahankäyttöön liittyviä kotitalouden toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, miten ympäristökuormaa voidaan vähentää sekä millaisia ympäristö- ja taloustekoja voidaan tehdä kotitalouksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee yksittäisiä arjen ympäristö- ja taloustekoja erilaisissa tehtävissä ja tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee ympäristö- ja taloustekoja erilaisissa tehtävissä ja tilanteissa johdonmukaisesti sekä perustellen niiden merkitystä kestävän ja vastuullisen elämäntavan ja kuluttamisen kannalta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ruokaan liittyvien kulutustapojen merkitystä arjessa, osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa. (T13)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

Lajitellaan kotitaloudessa muodostuvat jätteet ja ymmärretään kierrättämisen ja kodin puhtaanapidon merkitys arjessa osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa. (T 13)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kuluttamista ja sen vaikutusta kotitalouden toimintaan. Pohditaan erilaisia tapoja säästää rahaa ja ympäristöä. (T13).

Kuntosalikurssi

Valinnaisen tehtävä

Tavoitteena on saada onnistumisen elämyksiä fyysisen kunnon kehityksessä monipuolisilla kuntosaliharjoitteilla ja löytää lisää motivaatiota kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Kuntosalikurssi pidetään koulun kuntosalilla, jossa keskitytään liikkeiden oikeaan ja turvalliseen tekniikkaan.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Tarvittaessa kerrataan oikean tekniikan suorittaminen.

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Hyväksytyn arvosanan kriteerinä on aktiivinen osallistuminen oppitunneille ja annettujen harjoitteiden tekeminen yksin/ryhmissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisesta osaamisesta painottuvat L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen sekä L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on kehittää yksilöllisiä voimaominaisuuksia, kuten kestovoimaa, räjähtävää voimaa, maksimivoimaa. Tavoitteena on myös vahvistaa psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä.

Oppilas oppii löytämään itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia kuntosaliharjoitteita.

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Oppilaille tarjotaan riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.*

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide:

Tavoitteet 8. vuosiluokalla

Oppilas tutustuu omaan itseensä, ympäristöönsä ja erilaisiin kuvakulttuureihin kuvataiteen keinoin.

Tavoitekohtaiset tarkennukset on kirjattu 8. vuosiluokan tavoitteiden paikallisiksi tarkennuksiksi.

Tavoitteet 9. vuosiluokalla

Oppilasta tutustuu omaan itseensä, ympäristöönsä ja erilaisiin kuvakulttuureihin kuvataiteen keinoin. Omakohtaisen tekemisen kautta oppilaalle avataan erilaisia näkökulmia, miten kuvamaailmoja tuotetaan ja kulutetaan sekä miten niissä vaikutetaan.

9. luokan valinnaisessa kuvataiteessa pyritään syventämään ja soveltamaan kuvataiteen opiskelussa aiemmin hankittuja tietoja ja taitoja.

Tavoitekohtaiset tarkennukset on kirjattu 9. vuosiluokan tavoitteiden paikallisiksi tarkennuksiksi.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide:

Tavoitteet 8. vuosiluokalla

Oppilas tutustuu omaan itseensä, ympäristöönsä ja erilaisiin kuvakulttuureihin kuvataiteen keinoin.

Tavoitekohtaiset tarkennukset on kirjattu 8. vuosiluokan tavoitteiden paikallisiksi tarkennuksiksi.

Tavoitteet 9. vuosiluokalla

Oppilasta tutustuu omaan itseensä, ympäristöönsä ja erilaisiin kuvakulttuureihin kuvataiteen keinoin. Omakohtaisen tekemisen kautta oppilaalle avataan erilaisia näkökulmia, miten kuvamaailmoja tuotetaan ja kulutetaan sekä miten niissä vaikutetaan.

9. luokan valinnaisessa kuvataiteessa pyritään syventämään ja soveltamaan kuvataiteen opiskelussa aiemmin hankittuja tietoja ja taitoja.

Tavoitekohtaiset tarkennukset on kirjattu 9. vuosiluokan tavoitteiden paikallisiksi tarkennuksiksi.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7-9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikalaistaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää

vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7-9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7–9

Oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Formatiivisella ja summatiivisella arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen ja osaamisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kuvataiteen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kuvataiteen oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kuvataiteen oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kuvataiteen oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kuvataiteen päättöarvioinnin kriteereissä alemman arvosanan kriteerissä kuvattu osaaminen kumuloituu ylemmän arvosanan kriteerissä edellytettyyn osaamisen tasoon. Oppilaan työskentelyä arvioidaan osana oppilaan osoittamaa osaamisen tasoa suhteessa kaikkiin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaamista kehitetään kaikissa opetuksen tavoitealueissa oppimäärän päättymiseen saakka.

Kuvataiteen arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista/arvosanaa kuusi varten.

Mikäli oppilaan kuvataiteen oppimäärä päättyy 7.luokan jälkeen, arviointi tehdään päättöarvioinnin mukaan.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas hyödyntää painettua materiaalia.	S1,S2,S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen ja hyödyntäminen	Oppilas osaa käyttää havaintovälineitä ja -materiaaleja monipuolisesti ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.	Oppilas osaa käyttää muutamia havaintovälineitä ja –materiaaleja ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.
T2 Oppilas käyttää itse- ja vertaisarvioinnissa sekä suullista että kirjallista tapaa.	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa arvioida itseään ja muita. Oppilas osaa hyödyntää arvioinnissaan suullista ja kirjallista tapaa.	Oppilas osaa arvioida itseään ja muita jonkin verran. Oppilas osaa hyödyntää arvioinnissaan jonkin verran kirjallista ja suullista tapaa.
T3 Oppilas tutustuu julkisiin taideteoksiin ja rakennuksiin sekä niiden tyylipiirteisiin. Oppilas tutustuu ympäröivään luontoon ja sen muoto- sekä värimaailmaan.	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa tunnistaa keskeisimpiä rakennettuun ympäristöön ja luontoon liittyviä piirteitä.	Oppilas osaa tunnistaa rakennettuun ympäristöön ja luontoon liittyviä piirteitä yksipuolisesti.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisen kuvataiteen arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas syventyy havainnoimaan itseään, ympäristöään ja visuaalista kulttuuria eri tavoin sekä huomioi niiden yhteyden omaan kuvailmaisuunsa. Oppilas hyödyntää mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi näyttely-, työpaja- tai sähköistä kulttuuritarjontaa, vierailukäyntejä sekä painettua materiaalia**.**	S1,S2,S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen ja hyödyntäminen	Oppilas osaa ilmaista eri tavoin havaintojaan omasta elinympäristöstään. Oppilas osaa käyttää havaintovälineitä ja –materiaaleja monipuolisesti ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.	Oppilas osaa ilmaista joitakin havaintojaan omasta elinympäristöstään. Oppilas osaa käyttää muutamia havaintovälineitä ja –materiaaleja ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.
T2 Oppilas keskustelee ja osaa perustella omia havaintojaan ja ajatuksiaan. Oppilas arvioi omaa kuvallista ilmaisuaan, työtapojaansekä sisällöllisiä, kuvallisia ja teknisiä ratkaisuja niin suullisesti kuin kirjallisestikin.Oppilas antaa vertaispalautetta.	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla ja sanallistaa havaintojaan ja ajatteluaan taiteesta, ympäristöstä sekä visuaalisesta kulttuurista monipuolisesti. Oppilas osaa arvioida itseään ja antaa vertaispalautetta. Oppilas osaa hyödyntää arvioinnissaan suullista ja kirjallista tapaa.	Oppilas osaa kuvailla ja sanallistaa havaintojaan sekä ajatteluaan yksipuolisesti. Oppilas osaa arvioida itseään ja antaa vertaispalautetta jonkin verran. Oppilas osaa hyödyntää arvioinnissaan jonkin verran kirjallista ja suullista tapaa.
T3 Oppilas tarkastelee ja vertailee sekä	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti,	Oppilas osaa ilmaista kuvallisesti joitakin havaintojaan ja

kotimaassa että maailmalla olevaa luontoa, rakennettua ympäristöä ja kulttuuriperintöä. Oppilas ilmaisee, soveltaa ja syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaalien ja tekniikoiden avulla. Mahdollisuuksien mukaan oppilas soveltaa myös monialaisia lähestymistapoja.			hyödyntämällä monenlaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja. Oppilas osaa tunnistaa keskeisimpiä rakennettuun ympäristöön ja luontoon liittyviä piirteitä. Oppilas osaa tarvittaessa soveltaa monialaista lähestymistapaa.	ajatuksiaan, käyttämällä muutamia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja. Oppilas osaa tunnistaa rakennettuun ympäristöön ja luontoon liittyviä piirteitä yksipuolisesti. Oppilas osaa tarvittaessa soveltaa jonkin verran monialaista lähestymistapaa.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas soveltaa ja syventää kuvataiteen ja kuvaviestinnän ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä omassa työskentelyssään. Mahdollisuuksien mukaan oppilas hyödyntää kaksi- ja kolmiulotteista ilmaisua, kuten piirtämistä, maalaamista, grafiikkaa ja painantaa, kuvanveistoa, keramiikkaa, muotoilua ja rakentelua sekä mediavälineitä (valokuvaus, videointi, editointi ja kuvankäsittely). Oppilas hyödyntää	S1,S2,S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa työskentelyssään keskeisiä kuvataiteen ja kuvaviestinnän ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä.	Oppilas osaa käyttää työskentelyssään yksipuolisesti kuvataiteen ja kuvaviestinnän ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä.

mahdollisuuksien mukaan kuvataiteen eri keinojen lisäksi myös tieto- ja viestintäteknologiaa. Oppilas mahdollistaa omakohtaisen tekemisen kautta itseilmaisun, omien havaintojen, ajatusten ja mielikuvien hyödyntämisen.				
T5 Oppilas soveltaa tutkivaa lähestymistapaa, työskennellessään yksin tai yhdessä kuvataiteen eri projekteissa.	S1,S2,S3	Työskentely-taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja käyttää tutkivaa lähestymistapaa, työskennellessään itsenäisesti ja ryhmässä.	Oppilas osaa käyttää ohjatusti tutkivaa lähestymistapaa yksin ja ryhmässä työskennellessään.
T6 Oppilas kykenee ilmaisemaan mielipiteitään ja osaa soveltaa erilaisia kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussaan. Oppilas ymmärtää vastuunsa kuvien tuottamisessa ja niiden julkaisussa.	S1,S2,S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja pyrkii soveltamaan monipuolisesti kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussaan. Oppilas osaa huomioida kuvien tuottamiseen ja julkaisuun liittyviä asioita.	Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja pyrkii soveltamaan joitakin kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussaan. Oppilas osaa huomioida jonkin verran kuvien tuottamiseen ja julkaisuun liittyviä asioita.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas nauttii omien ajatustensa, havaintojensa, mielikuviensa ja tunteidensa ilmaisemisesta kuvataiteen keinoin sekä	S1,S2,S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti kuvatulkinnan menetelmiä.	Oppilas osaa käyttää jotakin kuvallista, sanallista tai muuta kuvatulkinnan menetelmää.

ymmärtää taiteen tapoja käsitellä elämää.				
T8 Oppilas tutustuu taiteeseen, visuaaliseen kulttuuriin, taiteen historiaan ja kulttuurien kuvamaailmoihin eri näkökulmista.	S1,S2,S3	Visuaalisen kulttuurin tarkasteleminen	Oppilas osaa tarkastella taiteen tai jonkin muun visuaalisen kulttuurin piirteitä ja merkitystä eri näkökulmista. Oppilas osaa tunnistaa omaa ja vieraiden kulttuurien perinnettä ja kuvailmaisua eri aikoina.	Oppilas osaa tarkastella yksipuolisesti taiteen tai jonkin muun visuaalisen kulttuurin piirteitä ja merkitystä. Oppilas osaa tunnistaa omaa kulttuuriaan.
T9 Oppilas soveltaa mahdollisuuksien mukaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja ja piirteitä omissa kuvissaan.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa monipuolisesti kulttuurisia kuvailmaisun tapoja.	Oppilas osaa soveltaa joitakin kulttuurisia kuvailmaisun tapoja.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas ottaa huomioon ja keskustelee taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin arvoista. Oppilas löytää omista ja muiden tuotoksista esteettisiä, eettisiä ja ekologisia puolia.	S1,S2,S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkemyksiään taiteesta, ympäristöstä ja muista visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.	Oppilas osaa ilmaista yksipuolisesti näkemyksiään taiteesta, ympäristöstä ja muista visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
T11 Oppilas tarkastelee taidetta, kuvaviestintää ja ympäristöä erilaisista näkökulmista.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valitseminen	Oppilas osaa tarkastella kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä eri näkökulmia hyödyntämällä.	Oppilas osaa tarkastella kuvailmaisussaan jonkin verran kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä.

Oppilas tunnistaa kuvallisen tuottamisen vaikutusmahdollisuuden ja kiinnostuu käyttämään sitä vastuullisesti. Oppilas käyttää välineitä sekä materiaaleja tarkoituksenmukaisesti ja huolehtii työtilasta sekä omista ja yhteisistä välineistä. Oppilas ottaa huomioon kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.			Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstä ja –välineistä tarkoituksenmukaisesti.	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstä ja –välineistä.

Kuvataiteen arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista/arvosanaa kuusi varten.

Mikäli oppilaan kuvataiteen oppimäärä päättyy 7.luokan jälkeen, arviointi tehdään päättöarvioinnin mukaan.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas hyödyntää painettua materiaalia.	S1,S2,S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen ja hyödyntäminen	Oppilas osaa käyttää havaintovälineitä ja -materiaaleja monipuolisesti ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.	Oppilas osaa käyttää muutamia havaintovälineitä ja –materiaaleja ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.
T2 Oppilas käyttää itse- ja vertaisarvioinnissa sekä suullista että kirjallista tapaa.	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa arvioida itseään ja muita. Oppilas osaa hyödyntää arvioinnissaan suullista ja kirjallista tapaa.	Oppilas osaa arvioida itseään ja muita jonkin verran. Oppilas osaa hyödyntää arvioinnissaan jonkin verran kirjallista ja suullista tapaa.
T3 Oppilas tutustuu julkisiin taideteoksiin ja rakennuksiin sekä niiden tyylipiirteisiin. Oppilas tutustuu ympäröivään luontoon ja sen muoto- sekä värimaailmaan.	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa tunnistaa keskeisimpiä rakennettuun ympäristöön ja luontoon liittyviä piirteitä.	Oppilas osaa tunnistaa rakennettuun ympäristöön ja luontoon liittyviä piirteitä yksipuolisesti.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisen kuvataiteen arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu				
T1 Oppilas syventyy havainnoimaan itseään, ympäristöään ja visuaalista kulttuuria eri tavoin sekä huomioi niiden yhteyden omaan kuvailmaisuunsa. Oppilas hyödyntää mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi näyttely-, työpaja- tai sähköistä kulttuuritarjontaa, vierailukäyntejä sekä painettua materiaalia**.**	S1,S2,S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen ja hyödyntäminen	Oppilas osaa ilmaista eri tavoin havaintojaan omasta elinympäristöstään. Oppilas osaa käyttää havaintovälineitä ja –materiaaleja monipuolisesti ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.	Oppilas osaa ilmaista joitakin havaintojaan omasta elinympäristöstään. Oppilas osaa käyttää muutamia havaintovälineitä ja –materiaaleja ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.
T2 Oppilas keskustelee ja osaa perustella omia havaintojaan ja ajatuksiaan. Oppilas arvioi omaa kuvallista ilmaisuaan, työtapojaansekä sisällöllisiä, kuvallisia ja teknisiä ratkaisuja niin suullisesti kuin kirjallisestikin.Oppilas antaa vertaispalautetta.	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla ja sanallistaa havaintojaan ja ajatteluaan taiteesta, ympäristöstä sekä visuaalisesta kulttuurista monipuolisesti. Oppilas osaa arvioida itseään ja antaa vertaispalautetta. Oppilas osaa hyödyntää arvioinnissaan suullista ja kirjallista tapaa.	Oppilas osaa kuvailla ja sanallistaa havaintojaan sekä ajatteluaan yksipuolisesti. Oppilas osaa arvioida itseään ja antaa vertaispalautetta jonkin verran. Oppilas osaa hyödyntää arvioinnissaan jonkin verran kirjallista ja suullista tapaa.
T3 Oppilas tarkastelee ja vertailee sekä	S1,S2,S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti,	Oppilas osaa ilmaista kuvallisesti joitakin havaintojaan ja

kotimaassa että maailmalla olevaa luontoa, rakennettua ympäristöä ja kulttuuriperintöä. Oppilas ilmaisee, soveltaa ja syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaalien ja tekniikoiden avulla. Mahdollisuuksien mukaan oppilas soveltaa myös monialaisia lähestymistapoja.			hyödyntämällä monenlaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja. Oppilas osaa tunnistaa keskeisimpiä rakennettuun ympäristöön ja luontoon liittyviä piirteitä. Oppilas osaa tarvittaessa soveltaa monialaista lähestymistapaa.	ajatuksiaan, käyttämällä muutamia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja. Oppilas osaa tunnistaa rakennettuun ympäristöön ja luontoon liittyviä piirteitä yksipuolisesti. Oppilas osaa tarvittaessa soveltaa jonkin verran monialaista lähestymistapaa.
Kuvallinen tuottaminen				
T4 Oppilas soveltaa ja syventää kuvataiteen ja kuvaviestinnän ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä omassa työskentelyssään. Mahdollisuuksien mukaan oppilas hyödyntää kaksi- ja kolmiulotteista ilmaisua, kuten piirtämistä, maalaamista, grafiikkaa ja painantaa, kuvanveistoa, keramiikkaa, muotoilua ja rakentelua sekä mediavälineitä (valokuvaus, videointi, editointi ja kuvankäsittely). Oppilas hyödyntää	S1,S2,S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa työskentelyssään keskeisiä kuvataiteen ja kuvaviestinnän ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä.	Oppilas osaa käyttää työskentelyssään yksipuolisesti kuvataiteen ja kuvaviestinnän ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä.

mahdollisuuksien mukaan kuvataiteen eri keinojen lisäksi myös tieto- ja viestintäteknologiaa. Oppilas mahdollistaa omakohtaisen tekemisen kautta itseilmaisun, omien havaintojen, ajatusten ja mielikuvien hyödyntämisen.				
T5 Oppilas soveltaa tutkivaa lähestymistapaa, työskennellessään yksin tai yhdessä kuvataiteen eri projekteissa.	S1,S2,S3	Työskentely-taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja käyttää tutkivaa lähestymistapaa, työskennellessään itsenäisesti ja ryhmässä.	Oppilas osaa käyttää ohjatusti tutkivaa lähestymistapaa yksin ja ryhmässä työskennellessään.
T6 Oppilas kykenee ilmaisemaan mielipiteitään ja osaa soveltaa erilaisia kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussaan. Oppilas ymmärtää vastuunsa kuvien tuottamisessa ja niiden julkaisussa.	S1,S2,S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja pyrkii soveltamaan monipuolisesti kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussaan. Oppilas osaa huomioida kuvien tuottamiseen ja julkaisuun liittyviä asioita.	Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja pyrkii soveltamaan joitakin kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussaan. Oppilas osaa huomioida jonkin verran kuvien tuottamiseen ja julkaisuun liittyviä asioita.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
T7 Oppilas nauttii omien ajatustensa, havaintojensa, mielikuviensa ja tunteidensa ilmaisemisesta kuvataiteen keinoin sekä	S1,S2,S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti kuvatulkinnan menetelmiä.	Oppilas osaa käyttää jotakin kuvallista, sanallista tai muuta kuvatulkinnan menetelmää.

ymmärtää taiteen tapoja käsitellä elämää.				
T8 Oppilas tutustuu taiteeseen, visuaaliseen kulttuuriin, taiteen historiaan ja kulttuurien kuvamaailmoihin eri näkökulmista.	S1,S2,S3	Visuaalisen kulttuurin tarkasteleminen	Oppilas osaa tarkastella taiteen tai jonkin muun visuaalisen kulttuurin piirteitä ja merkitystä eri näkökulmista. Oppilas osaa tunnistaa omaa ja vieraiden kulttuurien perinnettä ja kuvailmaisua eri aikoina.	Oppilas osaa tarkastella yksipuolisesti taiteen tai jonkin muun visuaalisen kulttuurin piirteitä ja merkitystä. Oppilas osaa tunnistaa omaa kulttuuriaan.
T9 Oppilas soveltaa mahdollisuuksien mukaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja ja piirteitä omissa kuvissaan.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa monipuolisesti kulttuurisia kuvailmaisun tapoja.	Oppilas osaa soveltaa joitakin kulttuurisia kuvailmaisun tapoja.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
T10 Oppilas ottaa huomioon ja keskustelee taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin arvoista. Oppilas löytää omista ja muiden tuotoksista esteettisiä, eettisiä ja ekologisia puolia.	S1,S2,S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkemyksiään taiteesta, ympäristöstä ja muista visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.	Oppilas osaa ilmaista yksipuolisesti näkemyksiään taiteesta, ympäristöstä ja muista visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
T11 Oppilas tarkastelee taidetta, kuvaviestintää ja ympäristöä erilaisista näkökulmista.	S1,S2,S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valitseminen	Oppilas osaa tarkastella kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä eri näkökulmia hyödyntämällä.	Oppilas osaa tarkastella kuvailmaisussaan jonkin verran kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä.

Oppilas tunnistaa kuvallisen tuottamisen vaikutusmahdollisuuden ja kiinnostuu käyttämään sitä vastuullisesti. Oppilas käyttää välineitä sekä materiaaleja tarkoituksenmukaisesti ja huolehtii työtilasta sekä omista ja yhteisistä välineistä. Oppilas ottaa huomioon kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.			Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstä ja –välineistä tarkoituksenmukaisesti.	Oppilas osaa huolehtia työskentely-ympäristöstä ja –välineistä.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas havainnoi itseään, ympäristöään ja visuaalista kulttuuria monin eri tavoin sekä huomioi yhteyksiä omaan kuvailmaisuunsa.Oppilas hyödyntää mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi näyttely-, työpaja tai sähköistä kulttuuritarjontaa.

Oppilas hyödyntää painettua materiaalia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja yksilöllisesti ohjeistettuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin kuvallisen tuottamisen menetelmiä tehdessään havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää useita kuvallisen tuottamisen menetelmiä ja eri aisteja tehdessään havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää kuvallisen tuottamisen menetelmiä tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti tehdessään havaintoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään erilaisia taidekäsityksiä ja taiteen ilmiöitä tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas keskustelee ja perustelee omia havaintojaan ja ajatuksiaan. Oppilas arvioi omaa ja toisten kuvallista ilmaisua ja työtapoja: sisällöllisiä, kuvallisia ja teknisiä ratkaisuja.

Oppilas käyttää itsearvioinnissa ja vertaispalautteessa sekä suullista että kirjallista tapaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoista ja ajatuksista perustellen näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sanallistaa suullisesti tai kirjallisesti opettajalle jonkin havaintonsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteiseen keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu oma-aloitteisesti keskusteluihin ja perustelee ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu keskusteluihin näkemyksiään selkeästi perustellen ja muiden puheenvuoroja rakentavasti tulkiten.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään erilaisia taidekäsityksiä ja taiteen ilmiöitä tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tarkastelee ja vertailee meillä ja maailmalla olevaa luontoa, rakennettua ympäristöä sekä kulttuuriperintöä.Oppilas ilmaisee, soveltaa ja syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaalien ja tekniikoiden avulla.

Oppilas tutustuu julkisiin taideteoksiin ja rakennuksiin sekä niiden tyylipiirteisiin.

Oppilas tutustuu ympäröivään luontoon ja sen muoto- ja värimaailmaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä erilaisia kuvallisen ilmaisun tapoja.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan monipuolisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään erilaisia taidekäsityksiä ja taiteen ilmiöitä tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tuntee kuvataiteen ja kuvaviestinnän keskeiset ilmaisutavat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet (esimerkiksi piirustus, maalaus, 3-ulotteinen ilmaisu, grafiikka, keramiikka, graafinen suunnittelu, sommittelu, tilan ja liikkeen kuvaaminen, sarjakuva, värioppi, ihminen, muotoilu, taidehistoria menneestä nykyaikaan, perspektiivi, mediavälineet: valokuvaus, videointi/editointi, kuvankäsittely sekä arkkitehtuuri). Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mahdollisuuksien mukaan.Oppilas ilmaisee itseään omien havaintojen, ajatusten ja mielikuvien pohjalta hyödyntäen ilmaisussaan kuvataiteen eri keinoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään kuvailmaisun taitojaan.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen syventäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee erilaisia kuvailmaisun keinoja ja käyttää niistä joitakin tavoitteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään erilaisia taidekäsityksiä ja taiteen ilmiöitä tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas pyrkii työskentelemään tutkivaa lähestymistapaa käyttäen sekä itsenäisesti että yhteisön jäsenenä kuvataiteen projekteissa.Oppilas osaa suunnitella tehtäväkohtaisesti työnsä laajuuden.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tutkivaa lähestymistapaa ja kehittämään ongelmanratkaisutaitojaan.

Arvioinnin kohde

Tutkivan lähestymistavan ja ongelmanratkaisutaitojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti tutkivaa lähestymistapaa työskentelyssään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tutkivaa lähestymistapaa yksin tai ryhmässä työskennellessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tutkivaa lähestymistapaa yksin tai ryhmässä työskennellessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tavoitteellisesti tutkivaa lähestymistapaa yksin ja yhteistoiminnallisesti työskennellessään.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään erilaisia taidekäsityksiä ja taiteen ilmiöitä tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas ilmaisee mielipiteitään ja osaa soveltaa erilaisia kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussaan.Oppilas ymmärtää vastuunsa kuvien tuottamisessa ja julkaisemisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja.

Arvioinnin kohde

Kuvallisen tuottamisen avulla vaikuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja kokeilee kuvallisen viestinnän mahdollisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin kuvallisen viestinnän keinoja ilmaistessaan mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu ja vaikuttaa ympäristöön soveltamalla kuvallisen viestinnän keinoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään erilaisia taidekäsityksiä ja taiteen ilmiöitä tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas nauttii omien ajatustensa, havaintojensa, mielikuviensa ja tunteidensa ilmaisemisesta kuvallisesti sekä ymmärtää taiteen tapoja käsitellä elämän erilaisia ilmiöitä.Oppilas havainnoi kuvan elämyksellisiä tasoja, kuten esimerkiksi kuvan erilaisia sisäisiä tunnelmia.Oppilas ymmärtää kuvan symbolitasoja eri kulttuureissa ja viestimissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä ja käyttää niistä joitakin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa monipuolisesti erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään erilaisia taidekäsityksiä ja taiteen ilmiöitä tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tietää toden ja fiktion eron sekä pohtii niiden suhdetta visuaalisessa kulttuurissa.Oppilas tarkastelee taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen aikakauden, tekijän ja katsojan näkökulmasta.Oppilas tuntee keskeisiä piirteitä taiteen historiassa ja eri kulttuurien kuvamaailmassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin erilaisia merkityksiä.

Arvioinnin kohde

Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisen kulttuurin merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee joitakin visuaalisen kulttuurin merkityksiä sekä tutustuu niistä käytävään keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun visuaalisen kulttuurin merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee näkemyksiään visuaalisen kulttuurin merkityksestä.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään erilaisia taidekäsityksiä ja taiteen ilmiöitä tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas soveltaa eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan ja soveltamaan kulttuurisia kuvailmaisun tapoja.

Arvioinnin kohde

Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemus ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin tiettyä kulttuurista kuvailmaisun tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tutustuu ohjatusti kulttuurisiin kuvailmaisun tapoihin ja käyttää niitä kuvallisessa tuottamisessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessa ja perustelemalla ratkaisujaan.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään erilaisia taidekäsityksiä ja taiteen ilmiöitä tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tekee huomioita ja keskustelee taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmentävistä arvoista.Oppilas pyrkii löytämään omista ja muiden tuotoksista esteettisiä, eettisiä ja ekologisia puolia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii esittämään näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.

Arvioinnin kohde

Kannan ottaminen visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisessa kulttuurissa ilmenevän arvon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää ja pohtii visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa kantaa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun ja perustelee näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään erilaisia taidekäsityksiä ja taiteen ilmiöitä tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tarkastelee taidetta, kuvaviestintää ja ympäristöä erilaisista näkökulmista.Oppilas tunnistaa kuvallisen tuottamisen vaikutusmahdollisuuden ja kiinnostuu käyttämään sitä vastuullisesti.Oppilas käyttää välineitä sekä materiaaleja tarkoituksenmukaisesti, sekä huolehtii työtilasta sekä omista ja yhteisistä välineistä.Oppilas ottaa huomioon kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä vaikuttamaan kuvien avulla.

Arvioinnin kohde

Omien arvojen kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon erilaisia kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiään kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kysymyksistä sekä vaikuttaa kuvien avulla.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen

työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään erilaisia taidekäsityksiä ja taiteen ilmiöitä tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas syventyy havainnoimaan itseään, ympäristöään ja visuaalista kulttuuria eri tavoin sekä huomioi niiden yhteyden omaan kuvailmaisuunsa. Oppilas hyödyntää mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi näyttely-, työpaja- tai sähköistä kulttuuritarjontaa, vierailukäyntejä sekä painettua materiaalia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja yksilöllisesti ohjeistettuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin kuvallisen tuottamisen menetelmiä tehdessään havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää useita kuvallisen tuottamisen menetelmiä ja eri aisteja tehdessään havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää kuvallisen tuottamisen menetelmiä tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti tehdessään havaintoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas keskustelee ja osaa perustella omia havaintojaan ja ajatuksiaan. Oppilas arvioi itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin omaa ja toisten kuvallista ilmaisua sekä työtavoista sisällöllisiä, kuvallisia ja teknisiä ratkaisuja niin suullisesti kuin kirjallisestikin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoista ja ajatuksista perustellen näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sanallistaa suullisesti tai kirjallisesti opettajalle jonkin havaintonsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteiseen keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu oma-aloitteisesti keskusteluihin ja perustelee ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu keskusteluihin näkemyksiään selkeästi perustellen ja muiden puheenvuoroja rakentavasti tulkiten.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tarkastelee ja vertailee sekä kotimaassa että maailmalla olevaa luontoa, rakennettua ympäristöä ja kulttuuriperintöä. Oppilas ilmaisee, soveltaa ja syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaalien ja tekniikoiden avulla. Mahdollisuuksien mukaan oppilas soveltaa myös monialaisia lähestymistapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä erilaisia kuvallisen ilmaisun tapoja.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan monipuolisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten

ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas soveltaa ja syventää kuvataiteen ja kuvaviestinnän ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä omassa työskentelyssään. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään oppilas hyödyntää kaksi- ja kolmiulotteista ilmaisua, kuten esimerkiksi piirtämistä, maalaamista, grafiikkaa ja painantaa, kuvanveistoa, keramiikkaa, muotoilua ja rakentelua sekä mediavälineitä, kuten **(**valokuvaus, videointi, editointi ja kuvankäsittely**)**.

Oppilas hyödyntää mahdollisuuksien mukaan kuvataiteen eri keinojen lisäksi myös tieto- ja viestintäteknologiaa.

Oppilas mahdollistaa omakohtaisen tekemisen kautta itseilmaisun, omien havaintojen, ajatusten ja mielikuvien hyödyntämisen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään kuvailmaisun taitojaan.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen syventäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee erilaisia kuvailmaisun keinoja ja käyttää niistä joitakin tavoitteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas soveltaa tutkivaa lähestymistapaa, työskennellessään yksin tai yhdessä kuvataiteen eri projekteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tutkivaa lähestymistapaa ja kehittämään ongelmanratkaisutaitojaan.

Arvioinnin kohde

Tutkivan lähestymistavan ja ongelmanratkaisutaitojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti tutkivaa lähestymistapaa työskentelyssään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tutkivaa lähestymistapaa yksin tai ryhmässä työskennellessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tutkivaa lähestymistapaa yksin tai ryhmässä työskennellessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tavoitteellisesti tutkivaa lähestymistapaa yksin ja yhteistoiminnallisesti työskennellessään.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas kykenee ilmaisemaan mielipiteitään ja osaa soveltaa erilaisia kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussaan. Oppilas ymmärtää vastuunsa kuvien tuottamisessa ja niiden julkaisussa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja.

Arvioinnin kohde

Kuvallisen tuottamisen avulla vaikuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja kokeilee kuvallisen viestinnän mahdollisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin kuvallisen viestinnän keinoja ilmaistessaan mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu ja vaikuttaa ympäristöön soveltamalla kuvallisen viestinnän keinoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas nauttii omien ajatustensa, havaintojensa, mielikuviensa ja tunteidensa ilmaisemisesta kuvataiteen keinoin sekä ymmärtää taiteen tapoja käsitellä elämää.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä ja käyttää niistä joitakin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa monipuolisesti erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu taiteeseen, visuaaliseen kulttuuriin, taiteen historiaan ja kulttuurien kuvamaailmoihin eri näkökulmista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin erilaisia merkityksiä.

Arvioinnin kohde

Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisen kulttuurin merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee joitakin visuaalisen kulttuurin merkityksiä sekä tutustuu niistä käytävään keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun visuaalisen kulttuurin merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee näkemyksiään visuaalisen kulttuurin merkityksestä.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas soveltaa mahdollisuuksien mukaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja ja piirteitä omissa kuvissaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan ja soveltamaan kulttuurisia kuvailmaisun tapoja.

Arvioinnin kohde

Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemus ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin tiettyä kulttuurista kuvailmaisun tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tutustuu ohjatusti kulttuurisiin kuvailmaisun tapoihin ja käyttää niitä kuvallisessa tuottamisessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessa ja perustelemalla ratkaisujaan.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas ottaa huomioon ja keskustelee taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin arvoista.Oppilas löytää omista ja muiden tuotoksista esteettisiä, eettisiä ja ekologisia puolia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii esittämään näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.

Arvioinnin kohde

Kannan ottaminen visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisessa kulttuurissa ilmenevän arvon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää ja pohtii visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa kantaa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun ja perustelee näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tarkastelee taidetta, kuvaviestintää ja ympäristöä erilaisista näkökulmista.Oppilas tunnistaa kuvallisen tuottamisen vaikutusmahdollisuuden ja kiinnostuu käyttämään sitä vastuullisesti.Oppilas käyttää välineitä sekä materiaaleja tarkoituksenmukaisesti ja huolehtii

työtilasta sekä omista ja yhteisistä välineistä.Oppilas ottaa huomioon kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä vaikuttamaan kuvien avulla.

Arvioinnin kohde

Omien arvojen kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon erilaisia kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiään kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kysymyksistä sekä vaikuttaa kuvien avulla.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen kuvataide sisällöt 8. vuosiluokalla:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas syventyy havainnoimaan itseään, ympäristöään ja visuaalista kulttuuria sekä huomioi niiden yhteyden omaan kuvailmaisuunsa. Oppilas hyödyntää mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi näyttely-, työpaja- tai sähköistä kulttuuritarjontaa, vierailukäyntejä sekä painettua materiaalia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja yksilöllisesti ohjeistettuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin kuvallisen tuottamisen menetelmiä tehdessään havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää useita kuvallisen tuottamisen menetelmiä ja eri aisteja tehdessään havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää kuvallisen tuottamisen menetelmiä tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti tehdessään havaintoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja pyritään hyödyntämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas keskustelee ja perustelee omia havaintojaan ja ajatuksiaan. Oppilas arvioi itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin omaa ja toisten kuvallista ilmaisua sekä työtapoja: sisällöllisiä, kuvallisia ja teknisiä ratkaisuja niin suullisesti kuin kirjallisestikin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoista ja ajatuksista perustellen näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sanallistaa suullisesti tai kirjallisesti opettajalle jonkin havaintonsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteiseen keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu oma-aloitteisesti keskusteluihin ja perustelee ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu keskusteluihin näkemyksiään selkeästi perustellen ja muiden puheenvuoroja rakentavasti tulkiten.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja pyritään hyödyntämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään

kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tarkastelee ja vertailee sekä kotimaassa että maailmalla olevaa luontoa, rakennettua ympäristöä ja kulttuuriperintöä. Oppilas ilmaisee, soveltaa ja syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaalien ja tekniikoiden avulla. Mahdollisuuksien mukaan oppilas soveltaa myös monialaisia lähestymistapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä erilaisia kuvallisen ilmaisun tapoja.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan monipuolisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista

ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja pyritään hyödyntämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas soveltaa ja syventää monipuolisesti kuvataiteen ja kuvaviestinnän ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä omassa työskentelyssään. Työskentelyssä hyödynnetään kaksi- ja kolmiulotteista ilmaisua eri tavoin kuten piirtämistä, maalausta, grafiikkaa, kuvanveistoa, keramiikkaa, muotoilua sekä mediavälineitä, kuten **(**valokuvaus, videointi, editointi ja kuvankäsittely**)**.

Oppilas hyödyntää mahdollisuuksien mukaan kuvataiteen eri keinojen lisäksi myös tieto- ja viestintäteknologiaa.

Oppilas mahdollistaa omakohtaisen tekemisen kautta itseilmaisun, omien havaintojen, ajatusten ja mielikuvien hyödyntämisen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään kuvailmaisun taitojaan.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen syventäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee erilaisia kuvailmaisun keinoja ja käyttää niistä joitakin tavoitteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja

medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja pyritään hyödyntämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas soveltaa tutkivaa lähestymistapaa, työskennellessään yksin tai yhdessä kuvataiteen eri projekteissa. Oppilas toteuttaa mahdollisuuksien mukaan yhden laajemman projektin, jossa näyttäytyy oppilaan kuvataiteellinen osaaminen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tutkivaa lähestymistapaa ja kehittämään ongelmanratkaisutaitojaan.

Arvioinnin kohde

Tutkivan lähestymistavan ja ongelmanratkaisutaitojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti tutkivaa lähestymistapaa työskentelyssään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tutkivaa lähestymistapaa yksin tai ryhmässä työskennellessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tutkivaa lähestymistapaa yksin tai ryhmässä työskennellessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tavoitteellisesti tutkivaa lähestymistapaa yksin ja yhteistoiminnallisesti työskennellessään.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja pyritään hyödyntämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas kykenee ilmaisemaan mielipiteitään ja osaa soveltaa erilaisia kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussaan. Oppilas ymmärtää vastuunsa kuvien tuottamisessa, julkaisussa ja käyttämisessä. Oppilas ymmärtää kuvallisen vaikuttamisen keinoja ja merkityksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja.

Arvioinnin kohde

Kuvallisen tuottamisen avulla vaikuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja kokeilee kuvallisen viestinnän mahdollisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin kuvallisen viestinnän keinoja ilmaistessaan mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu ja vaikuttaa ympäristöön soveltamalla kuvallisen viestinnän keinoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään

kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja pyritään hyödyntämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas nauttii omien ajatustensa, havaintojensa, mielikuviensa ja tunteidensa ilmaisemisesta kuvataiteen keinoin sekä ymmärtää taiteen tapoja käsitellä elämää.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä ja käyttää niistä joitakin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa monipuolisesti erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja pyritään hyödyntämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla

niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu taiteeseen, visuaaliseen kulttuuriin, taiteen historiaan ja kulttuurien kuvamaailmoihin eri näkökulmista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin erilaisia merkityksiä.

Arvioinnin kohde

Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisen kulttuurin merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee joitakin visuaalisen kulttuurin merkityksiä sekä tutustuu niistä käytävään keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun visuaalisen kulttuurin merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee näkemyksiään visuaalisen kulttuurin merkityksestä.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja pyritään hyödyntämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas soveltaa mahdollisuuksien mukaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja ja piirteitä omissa kuvissaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan ja soveltamaan kulttuurisia kuvailmaisun tapoja.

Arvioinnin kohde

Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemus ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin tiettyä kulttuurista kuvailmaisun tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tutustuu ohjatusti kulttuurisiin kuvailmaisun tapoihin ja käyttää niitä kuvallisessa tuottamisessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessa ja perustelemalla ratkaisujaan.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja

pyritään hyödyntämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas ottaa huomioon ja keskustelee taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin arvoista.Oppilas löytää omista ja muiden tuotoksista esteettisiä, eettisiä ja ekologisia puolia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii esittämään näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.

Arvioinnin kohde

Kannan ottaminen visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisessa kulttuurissa ilmenevän arvon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää ja pohtii visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa kantaa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun ja perustelee näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja pyritään hyödyntämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tarkastelee taidetta, kuvaviestintää ja ympäristöä erilaisista näkökulmista.Oppilas tunnistaa kuvallisen tuottamisen vaikutusmahdollisuuden ja kiinnostuu käyttämään sitä vastuullisesti.Oppilas käyttää välineitä sekä materiaaleja tarkoituksenmukaisesti ja huolehtii työtilasta sekä omista ja yhteisistä välineistä.Oppilas ottaa huomioon kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä vaikuttamaan kuvien avulla.

Arvioinnin kohde

Omien arvojen kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon erilaisia kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiään kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kysymyksistä sekä vaikuttaa kuvien avulla.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisältöjä ovat oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit. Opetuksen sisältöjä valitaan oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan mahdollisuuksien mukaan median maailmasta sekä rakennetuista että luonnon ympäristöistä. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja pyritään hyödyntämään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Opetuksessa syvennytään erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tutustumalla niihin taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia hyödynnetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Kuvataideprojekti

Valinnaisen tehtävä

Kuvataideprojekti-kurssin tehtävänä on tarjota kuvataideopetusta kaikille ja toisaalta tarjota syventävää opetusta niille, joilla kuvataide on valinnaisena oppiaineena.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Projektikurssin ajatuksena on, että oppilas, toisin kuin valinnaisessa kuvataiteessa, määrittelee itse tehtävänsä ja valittavan tekniikan. Tämä toteutetaan projektina, jossa opettaja toimii ohjaajana ja avustajana.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Projektikurssilla on etuna kohtuullinen itseohjautuvuus, koska käytettyjä tekniikoita ja aiheita on paljon. Näin opettajan ajankäyttö jakautuu ja henkilökohtaisen ohjauksen saamiseen voi mennä aikaa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Oppilaan suoritus on hyväksytty, kun hän on pystynyt määrittelemään itselleen joko sisällöllisen, teknisen tai molempia yhdistävän henkilökohtaisen kuvataideprojektin ja kykenee etenemään projektin toteuttamisessa kurssin ajan. Projektin aihe voi vaihtua kurssin aikana.

Oppilaan suoritus on hylätty, jos hän ei kykene määrittelemään itselleen kuvataideprojektia ja/tai ei kykene johdonmukaisesti etenemään projektissa.

Kurssin suoritukset voidaan tarvittaessa huomioida varsinaisen kuvataiteen arviossa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Projektikurssilla on laaja-alaisen osaamisen tavoitteet L1-L7.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Projektikurssilla toteutuvat tavoitteet T1-T11, sisällöistä S1-S3.

Käsityö

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen käsityön tavoitteena on opiskella kovien ja pehmeiden materiaalien parissa. Oppiaine syventää ja laajentaa käsityön osaamisen taitoja eri työtapoja käyttäen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Oppilaslähtöisyyttä painotetaan ja oppilaille tarjotaan erilaisia tekniikka- ja materiaalikokonaisuuksia käsityöoppiaineen sisältä. Oppilas voi painottaa omia mielenkiinnonkohteitaan.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Tämä valinnaisaine on suunnattu erityisluokan oppilaille. Erityisluokan opettajat suunnittelevat tarvittavat tukitoimet ryhmän tarpeiden mukaan. Käsityötunneilla on mukana myös koulunkäynninohjaajia.

Arviointi

Valinnaisaine arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10.

Hyvää osaamista kuvaava arvosana 8

- Ideoi ja suunnittelee itsenäisesti tehtävänannon mukaan, tekee omia valintoja.
- Valitsee tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja tekniikoita, käyttää materiaaleja taloudellisesti.
- Työskentelee päämääräänsä kohti, edeten tavoitteellisesti käsityöllisen prosessin vaiheita tarkoituksenmukaisesti toteuttaen.
- Arvioi omaa sekä muiden työskentelyä ja tuotoksia perustellen.
- Dokumentoi työskentelyään käsityöprosessin edetessä.
- Ottaa huomioon työturvallisuuden.

Kohtalaista osaamista kuvaava arvosana 6

- Ideoi ja suunnittelee tehtävänantoja autettuna, tekee omia valintoja annettujen vaihtoehtojen avulla.
- Valitsee materiaaleja ja toteutettavia tekniikoita ohjattuna.
- Työskentelee käsityöprosessin mukaisesti edeten.
- Osallistuu arviointiin.
- Dokumentoi työskentelyään.
- Ottaa huomioon työturvallisuuden.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisessa käsityössä toteutetaan seuraavia laaja-alaisen osaamisen tavoitteita: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja viestintä, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, L4 Monilukutaito ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on harjoitella innovointia**,** muotoilua, kokeilua**,** dokumentointia, arviointia, tekemistä**,** työturvallisuutta**,** tiedostamista ja osallistumista. Käsitöissä harjoitellaan ja yhdistellään erilaisia materiaaleja ja tekniikoita.

Sisällöt

Valinnaisaineessa opiskellaan harjoitusten avulla eri materiaalien ja tekniikoiden toimintaperiaatteita. Valinnaisaineessa opiskellaan erilaisten työvälineiden oikeaa ja turvallista käyttöä. Työn suunnittelu on osa käsityöprosessia.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on harjoitella innovointia**,** muotoilua, kokeilua**,** dokumentointia, arviointia, tekemistä**,** työturvallisuutta**,** tiedostamista ja osallistumista. Käsitöissä harjoitellaan ja yhdistellään erilaisia materiaaleja ja tekniikoita.

Sisällöt

Valinnaisaineessa opiskellaan harjoitusten avulla eri materiaalien ja tekniikoiden toimintaperiaatteita. Valinnaisaineessa opiskellaan erilaisten työvälineiden oikeaa ja turvallista käyttöä. Työn suunnittelu on osa käsityöprosessia.

Päättöluokalla syvennetään aiemmin opittua.

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista

hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.*

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsityössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7-9

Käsityön oppimisen ja osaamisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Formatiivisella arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja heille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itsearviointia ja saada vertaispalautetta. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona käsityön opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt käsityön oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on käsityön oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan käsityön oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy käsityön oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa käsityön alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Käsityön arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Mikäli oppilaan käsityön oppimäärä päättyy 7.vuosiluokan päätteeksi, arviointi toteutetaan päättöarvioinnin mukaisesti.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas suunnittelee työskentelyään sekä ideoi, tutkii ja kokeilee yritteliäästi. Oppilas suunnittelee yksin ja yhdessä tuotostaan ja sen valmistamista.	S2-S5	Työskentely ja tuottaminen Käsityötuotteen ja sen valmistamisen ideointi ja suunnittelu.	Oppilas suunnittelee yksin ja yhdessä tuotostaan ja työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.	Oppilas osallistuu työnsä suunnitteluun tekemällä valintoja ja pohtimalla ratkaisuja.
T2 Oppilas asettaa käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita. Oppilas toteuttaa niiden perusteella kokonaisen käsityöprosessin. Oppilas osaa arvioida oppimistaan. Oppilas työskentelee yksin ja yhdessä, antaa vartaispalautetta ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan monialaiseen oppimiskokonaisuuteen.	S1-S5	Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen yksin ja yhdessä.	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee kasityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana, yksin ja yhdessä.	Oppilas osaa työskennellä käsityöprosessin mukaisesti ja arvioida oppimistaan.
T3 Oppilas tutustuu ja käyttää monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittää innovaatioita. Oppilas etsii itsenäisesti	S1-S5	Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät. Tiedon hankinta ja käyttö sekä tiedon soveltaminen.	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita/teoksia. Oppilas etsii itsenäisesti työssään	Oppilas tunnistaa materiaaleja ja menetelmiä ja pystyy valitsemaan niistä valmistettaviin tuotteisiin ja teoksiin sopivia. Oppilas tutkii työssään tarvittavaa tietoa ja pyrkii

tarvitsemaansa tietoa työvälineistä, materiaaleista ja erilaisista työtavoista ja opettelee soveltamaan löytämäänsä tietoa.			tarvittavaa tietoa ja opettelee soveltamaan sitä.	opettelemaan sen soveltamista.
T4 Oppilas käyttää sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas vahvistaa visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan ja ottaa nämä huomioon tuotteen valmistamisessa.	S1-S5	Visuaalinen, materiaalien ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten, ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.	Oppilas tuntee keskeisiä käsityön käsitteitä ja osaa esittää ideansa ymmärrettävästi sekä työskennellä niiden mukaisesti.
T5 Oppilas havainnoi, ennakoi ja reagoi työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin. Oppilas toimii turvallisesti käsityöprosessissa.	S6	Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.	Oppilas ymmärtää annetut turvallisuusohjeet ja toimii niiden mukaan.
T6 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa sekä dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa. Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa	S1-S5	Tieto- ja viestintäteknologiset Yhteisöllinen työskentely Tieto- ja viestintäteknologian käyttö arvioinnissa	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa, sekä oman tai yhteisen käistyöprosessin dokumentoinnissa ja arvioinnissa, tieto- ja viestintäteknologiaa.	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa oman tai yhteisen käsityöprosessin joissakin vaiheissa.

itse- ja vertaisarvioinnissa.				
T7 Oppilas tuntee käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä. Oppilas tunnistaa muotoilun ja tuotesuunnittelun merkityksiä ympäröivässä yhteiskunnassa.	S7	Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa Muotoilun ja tuotesuunnittelun merkityksiä	Oppilas osaa kuvailla käsityön, muotoilun ja tuotesuunnittelun merkityksiä arjessa, yhteiskunnassaja työelämässä.	Oppilas osaa ilmaista arjen ja työelämän käsityöhön ja muotoiluun liittyviä tietojaan ja kokemuksiaan ja antaa esimerkkejä käsityöstä ammattina.
T8 Oppilas ymmärtää taloudellista ajattelua ja käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa, sekä ottaa nämä huomioon omassa työskentelyssään.	S8	Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestävälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä käsityön merkityksestä kestävälle elämäntavalle ja ottaa kestävän kehityksen huomioon käsityöprosessiin liittyvissä valinnoissaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisen käsityön arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas suunnittelee työskentelyään sekä ideoi, tutkii ja kokeilee oman suunnitelmansa mukaisesti.	S2-S5	Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.	Oppilas osallistuu työnsä suunnitteluun tekemällä valintoja ja pohtimalla ratkaisuja.
T2 Oppilas asettaa käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita uusien taitojen kehittämiseksi tai jo opitun syventämiseksi. Oppilas toteuttaa tavoitteidensa perusteella kokonaisen käsityöprosessin. Oppilas painottaa opiskeluaan omien suunnitelmiensa mukaisesti. Oppilas dokumentoi oman oppimisensa tavoitteet ja kokonaisen käsityöprosessin. Oppilas harjoittelee jäsentämään käsityöhönsä liittyvää tietoa dokumentointiinsa: kokeilujen tuottamaa tietoa, ideoinnin vaiheita, suunnittelua, valmistuksen vaiheita sekä tuotteen käyttöön,	S1-S5	Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen ja dokumentointi	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana. Oppilas dokumentoi käsityöprosessiaan monipuolisesti.	Oppilas osaa työskennellä käsityöprosessin mukaisesti ja arvioida oppimistaan.

ekologisuuteen, viestiin sekä taloudellisuuteen liittyvää pohdintaa. Oppilas osaa arvioida omaa oppimistaan monipuolisesti, ohjaavasti ja kannustavasti.Oppilas antaa vertaispalautetta.				
T3 Oppilas tutustuu erilaisiin työvälineisiin, materiaaleihin ja tarkoituksen mukaisiin työtapoihin omia innovaatioita kehittäen tavoitteidensa suuntaisesti.	S1-S5	Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita/teoksia.	Oppilas tunnistaa materiaaleja ja menetelmiä ja pystyy ohjatusti valitsemaan niistä valmistettaviin tuotteisiin/ teoksiin sopivia.
T4 Oppilas käyttää käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas vahvistaa visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan.	S1-S5	Visuaalinen, materiaalinen ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsiteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perustuen ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.	Oppilas tuntee keskeisiä käsityön käsitteitä ja osaa esittää ideansa ymmärrettävästi sekä työskennellä niiden mukaisesti.
T5 Oppilas havainnoi, ennakoi ja reagoi työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin. Oppilas toimii turvallisesti käsityöprosessissa.	S6	Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.	Oppilas ymmärtää annetut toiminta ohjeet ja toimii niiden mukaisesti.
T6 Oppilas käyttää tieto- ja	S1-S5	Tieto- ja viestintäteknologiset	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa oman tai yhteisen

viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia käsityöprosessissa.		Yhteisöllinen työskentely	kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityöprosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintäteknologiaa	käsityöprosessin joissakin vaiheissa.
T7 Oppilas tuntee käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen.	S7	Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.	Oppilas osaa ilmaista arkeen ja työelämään liittyviä tietojaan ja kokemuksiaan ja antaa esimerkkejä käsityöstä ammattina.
T8 Oppilas ymmärtää taloudellista ajattelua ja käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa.	S8	Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestävälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä käsityön merkityksestä kestävälle elämäntavalle sekä ottaa kestävyyden huomioon käsityöprosessiin liittyvissä valinnoissaan.

Käsityön arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Mikäli oppilaan käsityön oppimäärä päättyy 7.vuosiluokan päätteeksi, arviointi toteutetaan päättöarvioinnin mukaisesti.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas suunnittelee työskentelyään sekä ideoi, tutkii ja kokeilee yritteliäästi. Oppilas suunnittelee yksin ja yhdessä tuotostaan ja sen valmistamista.	S2-S5	Työskentely ja tuottaminen Käsityötuotteen ja sen valmistamisen ideointi ja suunnittelu.	Oppilas suunnittelee yksin ja yhdessä tuotostaan ja työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.	Oppilas osallistuu työnsä suunnitteluun tekemällä valintoja ja pohtimalla ratkaisuja.
T2 Oppilas asettaa käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita. Oppilas toteuttaa niiden perusteella kokonaisen käsityöprosessin. Oppilas osaa arvioida oppimistaan. Oppilas työskentelee yksin ja yhdessä, antaa vartaispalautetta ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan monialaiseen oppimiskokonaisuuteen.	S1-S5	Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen yksin ja yhdessä.	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee kasityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana, yksin ja yhdessä.	Oppilas osaa työskennellä käsityöprosessin mukaisesti ja arvioida oppimistaan.
T3 Oppilas tutustuu ja käyttää monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittää innovaatioita. Oppilas etsii itsenäisesti	S1-S5	Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät. Tiedon hankkiminen ja tiedon soveltaminen.	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita/teoksia. Oppilas etsii itsenäisesti työssään	Oppilas tunnistaa materiaaleja ja menetelmiä ja pystyy valitsemaan niistä valmistettaviin tuotteisiin ja teoksiin sopivia. Oppilas tutkii työssään tarvittavaa tietoa ja pyrkii

tarvitsemaansa tietoa työvälineistä, materiaaleista ja erilaisista työtavoista ja opettelee soveltamaan löytämäänsä tietoa.			tarvittavaa tietoa ja opettelee soveltamaan sitä.	opettelemaan sen soveltamista.
T4 Oppilas käyttää sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas vahvistaa visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan ja ottaa nämä huomioon tuotteen valmistamisessa.	S1-S5	Visuaalinen, materiaalien ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten, ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.	Oppilas tuntee keskeisiä käsityön käsitteitä ja osaa esittää ideansa ymmärrettävästi sekä työskennellä niiden mukaisesti.
T5 Oppilas havainnoi, ennakoi ja reagoi työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin. Oppilas toimii turvallisesti käsityöprosessissa.	S6	Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.	Oppilas ymmärtää annetut turvallisuusohjeet ja toimii niiden mukaan.
T6 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa sekä dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa. Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa	S1-S5	Tieto- ja viestintäteknologiset Yhteisöllinen työskentely Tieto- ja viestintäteknologian käyttö arvioinnissa	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa, sekä oman tai yhteisen käistyöprosessin dokumentoinnissa ja arvioinnissa, tieto- ja viestintäteknologiaa.	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa oman tai yhteisen käsityöprosessin joissakin vaiheissa.

itse- ja vertaisarvioinnissa.				
T7 Oppilas tuntee käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä. Oppilas tunnistaa muotoilun ja tuotesuunnittelun merkityksiä ympäröivässä yhteiskunnassa.	S7	Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa Muotoilun ja tuotesuunnittelun merkityksiä	Oppilas osaa kuvailla käsityön, muotoilun ja tuotesuunnittelun merkityksiä arjessa, yhteiskunnassaja työelämässä.	Oppilas osaa ilmaista arjen ja työelämän käsityöhön ja muotoiluun liittyviä tietojaan ja kokemuksiaan ja antaa esimerkkejä käsityöstä ammattina.
T8 Oppilas ymmärtää taloudellista ajattelua ja käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa, sekä ottaa nämä huomioon omassa työskentelyssään.	S8	Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestävälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä käsityön merkityksestä kestävälle elämäntavalle ja ottaa kestävän kehityksen huomioon käsityöprosessiin liittyvissä valinnoissaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisen käsityön arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas suunnittelee työskentelyään sekä ideoi, tutkii ja kokeilee oman suunnitelmansa mukaisesti.	S2-S5	Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.	Oppilas osallistuu työnsä suunnitteluun tekemällä valintoja ja pohtimalla ratkaisuja.
T2 Oppilas asettaa käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita uusien taitojen kehittämiseksi tai jo opitun syventämiseksi. Oppilas toteuttaa tavoitteidensa perusteella kokonaisen käsityöprosessin. Oppilas painottaa opiskeluaan omien suunnitelmiensa mukaisesti. Oppilas dokumentoi oman oppimisensa tavoitteet ja kokonaisen käsityöprosessin. Oppilas harjoittelee jäsentämään käsityöhönsä liittyvää tietoa dokumentointiinsa: kokeilujen tuottamaa tietoa, ideoinnin vaiheita, suunnittelua, valmistuksen vaiheita sekä tuotteen käyttöön,	S1-S5	Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen ja dokumentointi	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana. Oppilas dokumentoi käsityöprosessiaan monipuolisesti.	Oppilas osaa työskennellä käsityöprosessin mukaisesti ja arvioida oppimistaan.

ekologisuuteen, viestiin sekä taloudellisuuteen liittyvää pohdintaa. Oppilas osaa arvioida omaa oppimistaan monipuolisesti, ohjaavasti ja kannustavasti.Oppilas antaa vertaispalautetta.				
T3 Oppilas tutustuu erilaisiin työvälineisiin, materiaaleihin ja tarkoituksen mukaisiin työtapoihin omia innovaatioita kehittäen tavoitteidensa suuntaisesti.	S1-S5	Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita/teoksia.	Oppilas tunnistaa materiaaleja ja menetelmiä ja pystyy ohjatusti valitsemaan niistä valmistettaviin tuotteisiin/ teoksiin sopivia.
T4 Oppilas käyttää käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas vahvistaa visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan.	S1-S5	Visuaalinen, materiaalinen ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsiteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perustuen ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.	Oppilas tuntee keskeisiä käsityön käsitteitä ja osaa esittää ideansa ymmärrettävästi sekä työskennellä niiden mukaisesti.
T5 Oppilas havainnoi, ennakoi ja reagoi työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin. Oppilas toimii turvallisesti käsityöprosessissa.	S6	Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.	Oppilas ymmärtää annetut toiminta ohjeet ja toimii niiden mukaisesti.
T6 Oppilas käyttää tieto- ja	S1-S5	Tieto- ja viestintäteknologiset	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa oman tai yhteisen

viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia käsityöprosessissa.		Yhteisöllinen työskentely	kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityöprosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintäteknologiaa	käsityöprosessin joissakin vaiheissa.
T7 Oppilas tuntee käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen.	S7	Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.	Oppilas osaa ilmaista arkeen ja työelämään liittyviä tietojaan ja kokemuksiaan ja antaa esimerkkejä käsityöstä ammattina.
T8 Oppilas ymmärtää taloudellista ajattelua ja käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa.	S8	Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestävälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä käsityön merkityksestä kestävälle elämäntavalle sekä ottaa kestävyyden huomioon käsityöprosessiin liittyvissä valinnoissaan.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas suunnittelee työskentelyään sekä ideoi, tutkii ja kokeilee yritteliäästi.

Oppilas suunnittelee yksin ja yhdessä tuotostaan ja sen valmistamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan työskentelyään.

Oppilas oppii toimimaan yritteliäästi ja luovasti ideoidessaan, tutkiessaan ja kokeillessaan erilaisia asioita.

Arvioinnin kohde

Työskentely ja tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee omaa työtään annetun ohjeen ja esimerkin pohjalta. Oppilas osaa tehdä tietyn työvaiheen konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee työtään annettujen ohjeiden mukaan. Oppilas pyrkii työskentelemään yritteliäästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee työskentelyään ja osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee itsenäisesti työskentelyään. Oppilas työskentelee yritteliäästi ja oma-aloitteisesti.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Laaditaan tehtävänannon pohjalta suunnitelma tuotteesta, työskentelyjärjestyksestä ja aikataulusta ja valmistetaan tuote oman suunnitelman pohjalta. Dokumentoidaan käsityöprosessi kuvaamalla tai kirjoittamalla.

Tarjotaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä, joissa itse keksitään ratkaisuja tuotteen muotoon, rakenteeseen ja toimintaan ottaen huomioon resurssit (aika, taidot, materiaalit, työvälineet, työturvallisuus, kustannukset).

Kannustetaan persoonallisiin, innostaviin ratkaisuihin tehtävän käsittelyssä.

Kannustetaan yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia kulttuurillisia näkökulmia uutta näkemystä ja innovaatioita synnyttäen.

Innovoidaan ja työskennellään pitkäjänteisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kehitytään tuotesuunnittelussa ja pohditaan suunnittelutaitojen sovellettavuutta muilla elämänaloilla.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteen funktioon käsitteenä sekä tuotteen ominaisuuksiin, kuten toimivuus, ilmaisevuus, esteettisyys. kuten toimivuuteen, ilmaisevuuteen ja esteettisyyteen.

Suunnitellaan tuote yhdessä ja pohditaan eri vaihtoehtojen toimivuutta.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan kokeilemaan omien kokemusten pohjalta sekä omia kokemuksia kasvattaen työvälineitä ja materiaaleja vapaasti, turvallisuusnäkökulmat huomioiden.

Opiskellaan suunnitteluohjelman käyttämistä oman tuotteen suunnittelussa.

Toimitaan ryhmässä tietoa jakaen ja yhdistellen.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin menetelmiin havainnollistaa omia ideoita ja suunnitelmia.

Tehdään suunnittelu- ja työskentelyprosessista sekä tuotteesta raportti, joka sisältää kuvia, videota ja kirjallisen selostuksen työskentelyvaiheista. Arvioidaan omaa oppimista.

Ymmärretään käsityön merkitys yksilön hyvinvoinnille.

Ymmärretään kokonaisen käsityöprosessin positiiviset vaikutukset yksilön kehitykselle: tuotteen ja prosessin suunnittelutaidot, valmistus- ja arviointitaidot, hienomotoriset taidot sekä niiden tarpeellisuus arki- ja työelämässä.

Tunnistetaan itsessä käsityön osa-alueiden vahvuudet ja kehittämiskohteet.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen kiinnittäen huomiota ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyyteen.

Perehdytään puun, muovien, metallien sekä teknisten tekstiilien ominaisuuksiin.

Harjoitellaan puun, metallien ja muovien muokkaamista leikkaavalla, lastuavalla ja muovaavalla menetelmällä sekä liittämistä hitsaamalla.

Perehdytään kankaiden (kudokset, neulokset, kuitukankaat) ja lankojen ominaisuuksiin. Tutustutaan synteettisten kuitujen valmistukseen ja ominaisuuksiin.

Tutustutaan langan kehräämiseen värttinällä ja rukilla sekä teolliseen langan valmistamiseen.

Harjoitellaan pukeutumiseen liittyvän tekstiilin (vaate tai asuste) valmistamista ompelemalla perehtyen syvällisemmin ompelukoneisiin ja saumureihin sekä tekstiileihin liittyviin mittataulukoihin.

Harjoitellaan silmukkarakenteisen tekstiilin valmistamista langoista (neulominen, virkkaaminen, koukkuaminen tai näiden yhdistelmät ja/tai sovellukset) sekä perehdytään tekniikoihin liittyviin työvälineisiin.

Käytetään suunnitelman ohjaamana tarkoituksenmukaisia muita materiaaleja tuotteen valmistamisessa sekä perehdytään materiaalien ominaisuuksiin ja työstöön.

Perehdytään elektroniikan komponentteihin, niiden symboleihin sekä toimintaan. Tutustutaan piirikaavioihin sekä sähkön ominaisuuksiin.

Tutustutaan automaatioprosessin periaatteisiin ja harjoitellaan jonkin ohjelmointikielen peruskomentoja.

Tutustutaan kemikaaleissa oleviin merkintöihin sekä opiskellaan erilaisten käsityössä käytettävien kemikaalien (värjäys, pintakäsittely, piirilevyn valmistus, liimat, ohenteet) ominaisuuksia.

Tutustutaan tekstiilituotteen kaavan kuositteluun sekä kaavoituksen symboliikkaan.

Tutustutaan vaativampien lankatöiden tekemiseen symbolien avulla.

Perehdytään koneiden ja laitteiden toimintaan ja turvalliseen käyttämiseen sekä erilaisten kemikaalien ominaisuuksiin.

Tutustutaan tietokoneella ohjatun työstövälineen toimintaan ja ohjelmoidaan se valmistamaan itse suunniteltuja tuotteita.

T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas asettaa käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita.

Oppilas toteuttaa niiden perusteella kokonaisen käsityöprosessin.

Oppilas osaa arvioida oppimistaan.

Oppilas työskentelee yksin ja yhdessä, antaa vertaispalautetta ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan monialaiseen oppimiskokonaisuuteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita.

Oppilas oppii toteuttamaan kokonaisen käsityöprosessin. Oppilas oppii pohtimaan työskentelyään kokonaisessa käsityöprosessissa.

Arvioinnin kohde

Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas asettaa opettajan avulla konkreettisen työskentelyyn liittyvän oppimisen tavoitteen. Oppilas työskentelee vaihe kerrallaan ja pohtii käsityöprosessiaan ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa oppimisen ja työskentelyn tavoitteita ohjatusti. Oppilas etenee käsityöprosessissa vaihe vaiheelta ohjeiden mukaan. Oppilas pohtii käsityöprosessiaan annettujen vaihtoehtojen pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa oppimiselle ja työskentelylle tavoitteita, työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja pohtii realistisesti käsityöprosessiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itsenäisesti oppimisen ja työskentelyn tavoitteita. Oppilas etenee johdonmukaisesti ja pohtii käsityöprosessiaan analyyttisesti ja realistisesti.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Laaditaan tehtävänannon pohjalta suunnitelma tuotteesta, työskentelyjärjestyksestä ja aikataulusta ja valmistetaan tuote oman suunnitelman pohjalta. Dokumentoidaan käsityöprosessi kuvaamalla tai kirjoittamalla.

Tarjotaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä, joissa itse keksitään ratkaisuja tuotteen muotoon, rakenteeseen ja toimintaan ottaen huomioon resurssit (aika, taidot, materiaalit, työvälineet, työturvallisuus, kustannukset).

Kannustetaan persoonallisiin, innostaviin ratkaisuihin tehtävän käsittelyssä.

Kannustetaan yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia kulttuurillisia näkökulmia uutta näkemystä ja innovaatioita synnyttäen.

Innovoidaan ja työskennellään pitkäjänteisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kehitytään tuotesuunnittelussa ja pohditaan suunnittelutaitojen sovellettavuutta muilla elämänaloilla.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteen funktioon käsitteenä sekä tuotteen ominaisuuksiin, kuten toimivuus, ilmaisevuus, esteettisyys. kuten toimivuuteen, ilmaisevuuteen ja esteettisyyteen.

Suunnitellaan tuote yhdessä ja pohditaan eri vaihtoehtojen toimivuutta.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan kokeilemaan omien kokemusten pohjalta sekä omia kokemuksia kasvattaen työvälineitä ja materiaaleja vapaasti, turvallisuusnäkökulmat huomioiden.

Opiskellaan suunnitteluohjelman käyttämistä oman tuotteen suunnittelussa.

Toimitaan ryhmässä tietoa jakaen ja yhdistellen.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin menetelmiin havainnollistaa omia ideoita ja suunnitelmia.

Tehdään suunnittelu- ja työskentelyprosessista sekä tuotteesta raportti, joka sisältää kuvia, videota ja kirjallisen selostuksen työskentelyvaiheista. Arvioidaan omaa oppimista.

Ymmärretään käsityön merkitys yksilön hyvinvoinnille.

Ymmärretään kokonaisen käsityöprosessin positiiviset vaikutukset yksilön kehitykselle: tuotteen ja prosessin suunnittelutaidot, valmistus- ja arviointitaidot, hienomotoriset taidot sekä niiden tarpeellisuus arki- ja työelämässä.

Tunnistetaan itsessä käsityön osa-alueiden vahvuudet ja kehittämiskohteet.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen kiinnittäen huomiota ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyyteen.

Perehdytään puun, muovien, metallien sekä teknisten tekstiilien ominaisuuksiin.

Harjoitellaan puun, metallien ja muovien muokkaamista leikkaavalla, lastuavalla ja muovaavalla menetelmällä sekä liittämistä hitsaamalla.

Perehdytään kankaiden (kudokset, neulokset, kuitukankaat) ja lankojen ominaisuuksiin. Tutustutaan synteettisten kuitujen valmistukseen ja ominaisuuksiin.

Tutustutaan langan kehräämiseen värttinällä ja rukilla sekä teolliseen langan valmistamiseen.

Harjoitellaan pukeutumiseen liittyvän tekstiilin (vaate tai asuste) valmistamista ompelemalla perehtyen syvällisemmin ompelukoneisiin ja saumureihin sekä tekstiileihin liittyviin mittataulukoihin.

Harjoitellaan silmukkarakenteisen tekstiilin valmistamista langoista (neulominen, virkkaaminen, koukkuaminen tai näiden yhdistelmät ja/tai sovellukset) sekä perehdytään tekniikoihin liittyviin työvälineisiin.

Käytetään suunnitelman ohjaamana tarkoituksenmukaisia muita materiaaleja tuotteen valmistamisessa sekä perehdytään materiaalien ominaisuuksiin ja työstöön.

Perehdytään elektroniikan komponentteihin, niiden symboleihin sekä toimintaan. Tutustutaan piirikaavioihin sekä sähkön ominaisuuksiin.

Tutustutaan automaatioprosessin periaatteisiin ja harjoitellaan jonkin ohjelmointikielen peruskomentoja.

Tutustutaan kemikaaleissa oleviin merkintöihin sekä opiskellaan erilaisten käsityössä käytettävien kemikaalien (värjäys, pintakäsittely, piirilevyn valmistus, liimat, ohenteet) ominaisuuksia.

Tutustutaan tekstiilituotteen kaavan kuositteluun sekä kaavoituksen symboliikkaan.

Tutustutaan vaativampien lankatöiden tekemiseen symbolien avulla.

Perehdytään koneiden ja laitteiden toimintaan ja turvalliseen käyttämiseen sekä erilaisten kemikaalien ominaisuuksiin.

Tutustutaan tietokoneella ohjatun työstövälineen toimintaan ja ohjelmoidaan se valmistamaan itse suunniteltuja tuotteita.

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu ja käyttää monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittää innovaatioita.

Oppilas etsii itsenäisesti tarvitsemaansa tietoa työvälineistä, materiaaleista ja erilaisista työtavoista ja opettelee soveltamaan löytämäänsä tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä sekä oppii valitsemaan tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja käsityön työtapoja. Oppilas on kekseliäs työskentelyssään.

Arvioinnin kohde

Työvälineiden käyttö, valmistusmenetelmien ja käsityön työtapojen tarkoituksenmukainen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu molempien käsityön työtapojen opetukseen. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja tarvittaessa konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää erilaisten käsityön työtapojen ja materiaalien merkityksen käsityöprosessissa ja valitsee niistä ohjatusti työskentelyynsä soveltuvat. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja valmistusmenetelmiä sekä osaa käyttää niitä kekseliäästi valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita tai teoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi eri työvälineiden ja valmistusmenetelmien käyttö- kelpoisuutta käsityöprosessissa. Oppilas soveltaa materiaaleihin ja työtapoihin liittyvää osaamistaan kekseliäästi, kokeilevasti ja tarkoituksenmu- kaisesti.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Laaditaan tehtävänannon pohjalta suunnitelma tuotteesta, työskentelyjärjestyksestä ja aikataulusta ja valmistetaan tuote oman suunnitelman pohjalta. Dokumentoidaan käsityöprosessi kuvaamalla tai kirjoittamalla.

Tarjotaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä, joissa itse keksitään ratkaisuja tuotteen muotoon, rakenteeseen ja toimintaan ottaen huomioon resurssit (aika, taidot, materiaalit, työvälineet, työturvallisuus, kustannukset).

Kannustetaan persoonallisiin, innostaviin ratkaisuihin tehtävän käsittelyssä.

Kannustetaan yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia kulttuurillisia näkökulmia uutta näkemystä ja innovaatioita synnyttäen.

Innovoidaan ja työskennellään pitkäjänteisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kehitytään tuotesuunnittelussa ja pohditaan suunnittelutaitojen sovellettavuutta muilla elämänaloilla.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteen funktioon käsitteenä sekä tuotteen ominaisuuksiin, kuten toimivuus, ilmaisevuus, esteettisyys. kuten toimivuuteen, ilmaisevuuteen ja esteettisyyteen.

Suunnitellaan tuote yhdessä ja pohditaan eri vaihtoehtojen toimivuutta.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan kokeilemaan omien kokemusten pohjalta sekä omia kokemuksia kasvattaen työvälineitä ja materiaaleja vapaasti, turvallisuusnäkökulmat huomioiden.

Opiskellaan suunnitteluohjelman käyttämistä oman tuotteen suunnittelussa.

Toimitaan ryhmässä tietoa jakaen ja yhdistellen.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin menetelmiin havainnollistaa omia ideoita ja suunnitelmia.

Tehdään suunnittelu- ja työskentelyprosessista sekä tuotteesta raportti, joka sisältää kuvia, videota ja kirjallisen selostuksen työskentelyvaiheista. Arvioidaan omaa oppimista.

Ymmärretään käsityön merkitys yksilön hyvinvoinnille.

Ymmärretään kokonaisen käsityöprosessin positiiviset vaikutukset yksilön kehitykselle: tuotteen ja prosessin suunnittelutaidot, valmistus- ja arviointitaidot, hienomotoriset taidot sekä niiden tarpeellisuus arki- ja työelämässä.

Tunnistetaan itsessä käsityön osa-alueiden vahvuudet ja kehittämiskohteet.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen kiinnittäen huomiota ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyyteen.

Perehdytään puun, muovien, metallien sekä teknisten tekstiilien ominaisuuksiin.

Harjoitellaan puun, metallien ja muovien muokkaamista leikkaavalla, lastuavalla ja muovaavalla menetelmällä sekä liittämistä hitsaamalla.

Perehdytään kankaiden (kudokset, neulokset, kuitukankaat) ja lankojen ominaisuuksiin. Tutustutaan synteettisten kuitujen valmistukseen ja ominaisuuksiin.

Tutustutaan langan kehräämiseen värttinällä ja rukilla sekä teolliseen langan valmistamiseen.

Harjoitellaan pukeutumiseen liittyvän tekstiilin (vaate tai asuste) valmistamista ompelemalla perehtyen syvällisemmin ompelukoneisiin ja saumureihin sekä tekstiileihin liittyviin mittataulukoihin.

Harjoitellaan silmukkarakenteisen tekstiilin valmistamista langoista (neulominen, virkkaaminen, koukkuaminen tai näiden yhdistelmät ja/tai sovellukset) sekä perehdytään tekniikoihin liittyviin työvälineisiin.

Käytetään suunnitelman ohjaamana tarkoituksenmukaisia muita materiaaleja tuotteen valmistamisessa sekä perehdytään materiaalien ominaisuuksiin ja työstöön.

Perehdytään elektroniikan komponentteihin, niiden symboleihin sekä toimintaan. Tutustutaan piirikaavioihin sekä sähkön ominaisuuksiin.

Tutustutaan automaatioprosessin periaatteisiin ja harjoitellaan jonkin ohjelmointikielen peruskomentoja.

Tutustutaan kemikaaleissa oleviin merkintöihin sekä opiskellaan erilaisten käsityössä käytettävien kemikaalien (värjäys, pintakäsittely, piirilevyn valmistus, liimat, ohenteet) ominaisuuksia.

Tutustutaan tekstiilituotteen kaavan kuositteluun sekä kaavoituksen symboliikkaan.

Tutustutaan vaativampien lankatöiden tekemiseen symbolien avulla.

Perehdytään koneiden ja laitteiden toimintaan ja turvalliseen käyttämiseen sekä erilaisten kemikaalien ominaisuuksiin.

Tutustutaan tietokoneella ohjatun työstövälineen toimintaan ja ohjelmoidaan se valmistamaan itse suunniteltuja tuotteita.

T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas käyttää sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita.

Oppilas vahvistaa visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan ja ottaa nämä huomioon tuotteen valmistamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita.

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään visuaalisesti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Visuaalinen, materiaalinen ja esitysteknologinen ilmaisu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa erilaisia käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna kuvallisesti joitain havaintojaan ja ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita ohjeen mukaan. Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja jotain muuta tapaa käyttämällä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi esitysteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas ilmaisee ideansa monipuolisesti ja luovasti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Laaditaan tehtävänannon pohjalta suunnitelma tuotteesta, työskentelyjärjestyksestä ja aikataulusta ja valmistetaan tuote oman suunnitelman pohjalta. Dokumentoidaan käsityöprosessi kuvaamalla tai kirjoittamalla.

Tarjotaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä, joissa itse keksitään ratkaisuja tuotteen muotoon, rakenteeseen ja toimintaan ottaen huomioon resurssit (aika, taidot, materiaalit, työvälineet, työturvallisuus, kustannukset).

Kannustetaan persoonallisiin, innostaviin ratkaisuihin tehtävän käsittelyssä.

Kannustetaan yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia kulttuurillisia näkökulmia uutta näkemystä ja innovaatioita synnyttäen.

Innovoidaan ja työskennellään pitkäjänteisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kehitytään tuotesuunnittelussa ja pohditaan suunnittelutaitojen sovellettavuutta muilla elämänaloilla.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteen funktioon käsitteenä sekä tuotteen ominaisuuksiin, kuten toimivuus, ilmaisevuus, esteettisyys. kuten toimivuuteen, ilmaisevuuteen ja esteettisyyteen.

Suunnitellaan tuote yhdessä ja pohditaan eri vaihtoehtojen toimivuutta.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan kokeilemaan omien kokemusten pohjalta sekä omia kokemuksia kasvattaen työvälineitä ja materiaaleja vapaasti, turvallisuusnäkökulmat huomioiden.

Opiskellaan suunnitteluohjelman käyttämistä oman tuotteen suunnittelussa.

Toimitaan ryhmässä tietoa jakaen ja yhdistellen.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin menetelmiin havainnollistaa omia ideoita ja suunnitelmia.

Tehdään suunnittelu- ja työskentelyprosessista sekä tuotteesta raportti, joka sisältää kuvia, videota ja kirjallisen selostuksen työskentelyvaiheista. Arvioidaan omaa oppimista.

Ymmärretään käsityön merkitys yksilön hyvinvoinnille.

Ymmärretään kokonaisen käsityöprosessin positiiviset vaikutukset yksilön kehitykselle: tuotteen ja prosessin suunnittelutaidot, valmistus- ja arviointitaidot, hienomotoriset taidot sekä niiden tarpeellisuus arki- ja työelämässä.

Tunnistetaan itsessä käsityön osa-alueiden vahvuudet ja kehittämiskohteet.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen kiinnittäen huomiota ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyyteen.

Perehdytään puun, muovien, metallien sekä teknisten tekstiilien ominaisuuksiin.

Harjoitellaan puun, metallien ja muovien muokkaamista leikkaavalla, lastuavalla ja muovaavalla menetelmällä sekä liittämistä hitsaamalla.

Perehdytään kankaiden (kudokset, neulokset, kuitukankaat) ja lankojen ominaisuuksiin. Tutustutaan synteettisten kuitujen valmistukseen ja ominaisuuksiin.

Tutustutaan langan kehräämiseen värttinällä ja rukilla sekä teolliseen langan valmistamiseen.

Harjoitellaan pukeutumiseen liittyvän tekstiilin (vaate tai asuste) valmistamista ompelemalla perehtyen syvällisemmin ompelukoneisiin ja saumureihin sekä tekstiileihin liittyviin mittataulukoihin.

Harjoitellaan silmukkarakenteisen tekstiilin valmistamista langoista (neulominen, virkkaaminen, koukkuaminen tai näiden yhdistelmät ja/tai sovellukset) sekä perehdytään tekniikoihin liittyviin työvälineisiin.

Käytetään suunnitelman ohjaamana tarkoituksenmukaisia muita materiaaleja tuotteen valmistamisessa sekä perehdytään materiaalien ominaisuuksiin ja työstöön.

Perehdytään elektroniikan komponentteihin, niiden symboleihin sekä toimintaan. Tutustutaan piirikaavioihin sekä sähkön ominaisuuksiin.

Tutustutaan automaatioprosessin periaatteisiin ja harjoitellaan jonkin ohjelmointikielen peruskomentoja.

Tutustutaan kemikaaleissa oleviin merkintöihin sekä opiskellaan erilaisten käsityössä käytettävien kemikaalien (värjäys, pintakäsittely, piirilevyn valmistus, liimat, ohenteet) ominaisuuksia.

Tutustutaan tekstiilituotteen kaavan kuositteluun sekä kaavoituksen symboliikkaan.

Tutustutaan vaativampien lankatöiden tekemiseen symbolien avulla.

Perehdytään koneiden ja laitteiden toimintaan ja turvalliseen käyttämiseen sekä erilaisten kemikaalien ominaisuuksiin.

Tutustutaan tietokoneella ohjatun työstövälineen toimintaan ja ohjelmoidaan se valmistamaan itse suunniteltuja tuotteita.

T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas havainnoi, ennakoi ja reagoi työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin.

Oppilas toimii turvallisesti käsityöprosessissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan, arvioimaan ja ennakoimaan erilaisia riskitilanteita ja reagoi tarvittaessa niihin.

Oppilas oppii toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa.

Arvioinnin kohde

Turvallinen työskentely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa käsityöprosessissa annettuja työturvallisuusohjeita konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin keskeisiä työturvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimii turvallisesti käsityöprosessissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja ennakoi työskentelyn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia. Oppilas työskentelee turvallisesti ja toimillaan edistää oppimisympäristön turvallisuutta.

S6 Työturvallisuus

Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan työskentelymenetelmiin ja suunnitellaan työvaiheet omaan taitotasoon sopiviksi.

Opiskellaan varoitus-, kielto- ja ohjekyltteihin liittyviä sisältöjä.

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa sekä dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa itsearvioinnissa ja vertaispalautteen antamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa.

Oppilas oppii yhteisöllistä tiedon tuottamista ja jakamista.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintätekniset taidot sekä yhteisöllinen työskentely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää konkreettisesti ohjattuna tieto- ja viestintäteknologiaa omassa tai yhteisessä käsityöprosessissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää annetun ohjeen mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa yksin tai yhdessä toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää käsityöprosessin suunnittelussa, valmistamisessa ja dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa tieto- ja viestintäteknologiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti käsityöprosessin eri vaiheissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Laaditaan tehtävänannon pohjalta suunnitelma tuotteesta, työskentelyjärjestyksestä ja aikataulusta ja valmistetaan tuote oman suunnitelman pohjalta. Dokumentoidaan käsityöprosessi kuvaamalla tai kirjoittamalla.

Tarjotaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä, joissa itse keksitään ratkaisuja tuotteen muotoon, rakenteeseen ja toimintaan ottaen huomioon resurssit (aika, taidot, materiaalit, työvälineet, työturvallisuus, kustannukset).

Kannustetaan persoonallisiin, innostaviin ratkaisuihin tehtävän käsittelyssä.

Kannustetaan yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia kulttuurillisia näkökulmia uutta näkemystä ja innovaatioita synnyttäen.

Innovoidaan ja työskennellään pitkäjänteisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kehitytään tuotesuunnittelussa ja pohditaan suunnittelutaitojen sovellettavuutta muilla elämänaloilla.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteen funktioon käsitteenä sekä tuotteen ominaisuuksiin, kuten toimivuus, ilmaisevuus, esteettisyys. kuten toimivuuteen, ilmaisevuuteen ja esteettisyyteen.

Suunnitellaan tuote yhdessä ja pohditaan eri vaihtoehtojen toimivuutta.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan kokeilemaan omien kokemusten pohjalta sekä omia kokemuksia kasvattaen työvälineitä ja materiaaleja vapaasti, turvallisuusnäkökulmat huomioiden.

Opiskellaan suunnitteluohjelman käyttämistä oman tuotteen suunnittelussa.

Toimitaan ryhmässä tietoa jakaen ja yhdistellen.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin menetelmiin havainnollistaa omia ideoita ja suunnitelmia.

Tehdään suunnittelu- ja työskentelyprosessista sekä tuotteesta raportti, joka sisältää kuvia, videota ja kirjallisen selostuksen työskentelyvaiheista. Arvioidaan omaa oppimista.

Ymmärretään käsityön merkitys yksilön hyvinvoinnille.

Ymmärretään kokonaisen käsityöprosessin positiiviset vaikutukset yksilön kehitykselle: tuotteen ja prosessin suunnittelutaidot, valmistus- ja arviointitaidot, hienomotoriset taidot sekä niiden tarpeellisuus arki- ja työelämässä.

Tunnistetaan itsessä käsityön osa-alueiden vahvuudet ja kehittämiskohteet.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, käyttöön sekä kierrättämiseen ja käytöstä poistamiseen kiinnittäen huomiota ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyyteen.

Perehdytään puun, muovien, metallien sekä teknisten tekstiilien ominaisuuksiin.

Harjoitellaan puun, metallien ja muovien muokkaamista leikkaavalla, lastuavalla ja muovaavalla menetelmällä sekä liittämistä hitsaamalla.

Perehdytään kankaiden (kudokset, neulokset, kuitukankaat) ja lankojen ominaisuuksiin. Tutustutaan synteettisten kuitujen valmistukseen ja ominaisuuksiin.

Tutustutaan langan kehräämiseen värttinällä ja rukilla sekä teolliseen langan valmistamiseen.

Harjoitellaan pukeutumiseen liittyvän tekstiilin (vaate tai asuste) valmistamista ompelemalla perehtyen syvällisemmin ompelukoneisiin ja saumureihin sekä tekstiileihin liittyviin mittataulukoihin.

Harjoitellaan silmukkarakenteisen tekstiilin valmistamista langoista (neulominen, virkkaaminen, koukkuaminen tai näiden yhdistelmät ja/tai sovellukset) sekä perehdytään tekniikoihin liittyviin työvälineisiin.

Käytetään suunnitelman ohjaamana tarkoituksenmukaisia muita materiaaleja tuotteen valmistamisessa sekä perehdytään materiaalien ominaisuuksiin ja työstöön.

Perehdytään elektroniikan komponentteihin, niiden symboleihin sekä toimintaan. Tutustutaan piirikaavioihin sekä sähkön ominaisuuksiin.

Tutustutaan automaatioprosessin periaatteisiin ja harjoitellaan jonkin ohjelmointikielen peruskomentoja.

Tutustutaan kemikaaleissa oleviin merkintöihin sekä opiskellaan erilaisten käsityössä käytettävien kemikaalien (värjäys, pintakäsittely, piirilevyn valmistus, liimat, ohenteet) ominaisuuksia.

Tutustutaan tekstiilituotteen kaavan kuositteluun sekä kaavoituksen symboliikkaan.

Tutustutaan vaativampien lankatöiden tekemiseen symbolien avulla.

Perehdytään koneiden ja laitteiden toimintaan ja turvalliseen käyttämiseen sekä erilaisten kemikaalien ominaisuuksiin.

Tutustutaan tietokoneella ohjatun työstövälineen toimintaan ja ohjelmoidaan se valmistamaan itse suunniteltuja tuotteita.

T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tuntee käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.

Oppilas tunnistaa muotoilun ja tuotesuunnittelun merkityksiä ympäröivässä yhteiskunnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.

Arvioinnin kohde

Arvioinnin kohteet oppiaineessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opettajan ohjaamana käsityön ja kädentaitojen merkityksen pohdintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkityksen arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia käsityön ja kädentaitojen merkitystä omassa elämässään ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tarkastella eri näkökulmista käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitystä omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä sekä muussa työelämässä.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen

Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan lähialueen elinkeinoelämään ja ammatteihin.

Pohditaan yrittäjyyden periaatteita ja yritysten toimintaa kestävän elämäntavan näkökulmasta.

T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas ymmärtää taloudellista ajattelua ja käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa, sekä ottaa nämä huomioon omassa työskentelyssään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ajattelemaan taloudellisesti.

Oppilas oppii tekemään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Perusteltujen valintojen tekeminen ja kestävän elämäntavan huomioiminen käsityöprosessissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää käsityömateriaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa osittain itsenäisesti tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään. Oppilas ymmärtää käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävän elämäntavan välistä yhteyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään. Oppilas osaa arvioida käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävän elämäntavan välistä yhteyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee taloudellisia valintoja ja ymmärtää laadukkaan työn merkityksen. Oppilas osaa arvioida ja perustella käsityöprosessiin ja kestävään elämäntapaan liittyviä valintoja.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Paikallinen tarkennus:

Oppilasta kannustetaan itsenäisesti tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin: käsityöblogit, sosiaalisen media, näyttely-, yritys- ja museovierailut, vierailevat taitajat koululla.

Tutustutaan Tampereen tekstiiliteollisuuden historiaan.

Vahvistetaan tietoista toimintaa ja osallistumisesta. Esitetään omia ja ryhmän käsityötaitoja näyttelyin tai sosiaalisen median avulla.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas suunnittelee työskentelyään sekä ideoi, tutkii ja kokeilee oman suunnitelmansa mukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan työskentelyään.

Oppilas oppii toimimaan yritteliäästi ja luovasti ideoidessaan, tutkiessaan ja kokeillessaan erilaisia asioita.

Arvioinnin kohde

Työskentely ja tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee omaa työtään annetun ohjeen ja esimerkin pohjalta. Oppilas osaa tehdä tietyn työvaiheen konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee työtään annettujen ohjeiden mukaan. Oppilas pyrkii työskentelemään yritteliäästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee työskentelyään ja osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee itsenäisesti työskentelyään. Oppilas työskentelee yritteliäästi ja oma-aloitteisesti.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi omaa kiinnostusta hyödyntäen.

Käytetään käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleita.

Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.

Arvioidaan omaa ja toisen oppilaan käsityöllistä prosessia sen edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityöllisen tuotteen muotoilua ohjaaviin tekijöihin käyttöympäristössä, kulttuurissa, ajassa ja teknologiassa.

Tavoitteena on oma design, oman suunnittelujäljen näkyminen.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja, joita kokeillaan luovasti ja rohkeasti.

Sovelletaan oppilaan suunnittelun mukaan ohjelmointia työskentelyssä ja valmistettavissa tuotteissa.

Hankitaan tietoa ja taitoa koulun ulkopuolelta. Käytetään kokeiluissa hyväksi olemassa olevaa asiantuntemusta.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin käsityössä. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Dokumentoidaan käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa. Dokumentoinnissa ja arvioinnissa hyödynnetään ryhmän tuomaa osaamista.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Valmistetaan erilaisia laadukkaita, ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita ja teoksia. Käytetään tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Pohditaan kestävän elämäntavan ja kertakulutuksen keskinäistä suhdetta sitä, mitä molemmilla käyttäytymismalleilla ympäristössä tapahtuu.

T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas asettaa käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita uusien taitojen kehittämiseksi tai jo opitun syventämiseksi.

Oppilas toteuttaa tavoitteidensa perusteella kokonaisen käsityöprosessin. Oppilas painottaa opiskeluaan omien suunnitelmiensa mukaisesti.

Oppilas dokumentoi oman oppimisensa tavoitteet ja kokonaisen käsityöprosessin.

Oppilas harjoittelee jäsentämään käsityöhönsä liittyvää tietoa dokumentointiinsa: kokeilujen tuottamaa tietoa, ideoinnin vaiheita, suunnittelua, valmistuksen vaiheita sekä tuotteen käyttöön, ekologisuuteen, viestiin sekä taloudellisuuteen liittyvää pohdintaa.

Oppilas osaa arvioida omaa oppimistaan monipuolisesti, ohjaavasti ja kannustavasti.Oppilas osaa antaa rakentavaa vertaispalautetta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita.

Oppilas oppii toteuttamaan kokonaisen käsityöprosessin. Oppilas oppii pohtimaan työskentelyään kokonaisessa käsityöprosessissa.

Arvioinnin kohde

Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas asettaa opettajan avulla konkreettisen työskentelyyn liittyvän oppimisen tavoitteen. Oppilas työskentelee vaihe kerrallaan ja pohtii käsityöprosessiaan ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa oppimisen ja työskentelyn tavoitteita ohjatusti. Oppilas etenee käsityöprosessissa vaihe vaiheelta ohjeiden mukaan. Oppilas pohtii käsityöprosessiaan annettujen vaihtoehtojen pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa oppimiselle ja työskentelylle tavoitteita, työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja pohtii realistisesti käsityöprosessiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itsenäisesti oppimisen ja työskentelyn tavoitteita. Oppilas etenee johdonmukaisesti ja pohtii käsityöprosessiaan analyyttisesti ja realistisesti.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi omaa kiinnostusta hyödyntäen.

Käytetään käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleita.

Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.

Arvioidaan omaa ja toisen oppilaan käsityöllistä prosessia sen edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityöllisen tuotteen muotoilua ohjaaviin tekijöihin käyttöympäristössä, kulttuurissa, ajassa ja teknologiassa.

Tavoitteena on oma design, oman suunnittelujäljen näkyminen.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja, joita kokeillaan luovasti ja rohkeasti.

Sovelletaan oppilaan suunnittelun mukaan ohjelmointia työskentelyssä ja valmistettavissa tuotteissa.

Hankitaan tietoa ja taitoa koulun ulkopuolelta. Käytetään kokeiluissa hyväksi olemassa olevaa asiantuntemusta.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin käsityössä. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Dokumentoidaan käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa. Dokumentoinnissa ja arvioinnissa hyödynnetään ryhmän tuomaa osaamista.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Valmistetaan erilaisia laadukkaita, ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita ja teoksia. Käytetään tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Pohditaan kestävän elämäntavan ja kertakulutuksen keskinäistä suhdetta sitä, mitä molemmilla käyttäytymismalleilla ympäristössä tapahtuu.

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu monipuolisesti erilaisiin työvälineisiin, materiaaleihin ja tarkoituksen mukaisiin työtapoihin omia innovaatioita kehittäen tavoitteidensa suuntaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä sekä oppii valitsemaan tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja käsityön työtapoja. Oppilas on kekseliäs työskentelyssään.

Arvioinnin kohde

Työvälineiden käyttö, valmistusmenetelmien ja käsityön työtapojen tarkoituksenmukainen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu molempien käsityön työtapojen opetukseen. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja tarvittaessa konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää erilaisten käsityön työtapojen ja materiaalien merkityksen käsityöprosessissa ja valitsee niistä ohjatusti työskentelyynsä soveltuvat. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja valmistusmenetelmiä sekä osaa käyttää niitä kekseliäästi valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita tai teoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi eri työvälineiden ja valmistusmenetelmien käyttö- kelpoisuutta käsityöprosessissa. Oppilas soveltaa materiaaleihin ja työtapoihin liittyvää osaamistaan kekseliäästi, kokeilevasti ja tarkoituksenmu- kaisesti.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi omaa kiinnostusta hyödyntäen.

Käytetään käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleita.

Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.

Arvioidaan omaa ja toisen oppilaan käsityöllistä prosessia sen edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityöllisen tuotteen muotoilua ohjaaviin tekijöihin käyttöympäristössä, kulttuurissa, ajassa ja teknologiassa.

Tavoitteena on oma design, oman suunnittelujäljen näkyminen.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja, joita kokeillaan luovasti ja rohkeasti.

Sovelletaan oppilaan suunnittelun mukaan ohjelmointia työskentelyssä ja valmistettavissa tuotteissa.

Hankitaan tietoa ja taitoa koulun ulkopuolelta. Käytetään kokeiluissa hyväksi olemassa olevaa asiantuntemusta.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin käsityössä. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Dokumentoidaan käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa. Dokumentoinnissa ja arvioinnissa hyödynnetään ryhmän tuomaa osaamista.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Valmistetaan erilaisia laadukkaita, ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita ja teoksia. Käytetään tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Pohditaan kestävän elämäntavan ja kertakulutuksen keskinäistä suhdetta sitä, mitä molemmilla käyttäytymismalleilla ympäristössä tapahtuu.

T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas käyttää sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita.

Oppilas vahvistaa visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita.

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään visuaalisesti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Visuaalinen, materiaalinen ja esitysteknologinen ilmaisu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa erilaisia käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna kuvallisesti joitain havaintojaan ja ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita ohjeen mukaan. Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja jotain muuta tapaa käyttämällä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi esitysteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas ilmaisee ideansa monipuolisesti ja luovasti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi omaa kiinnostusta hyödyntäen.

Käytetään käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleita.

Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.

Arvioidaan omaa ja toisen oppilaan käsityöllistä prosessia sen edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityöllisen tuotteen muotoilua ohjaaviin tekijöihin käyttöympäristössä, kulttuurissa, ajassa ja teknologiassa.

Tavoitteena on oma design, oman suunnittelujäljen näkyminen.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja, joita kokeillaan luovasti ja rohkeasti.

Sovelletaan oppilaan suunnittelun mukaan ohjelmointia työskentelyssä ja valmistettavissa tuotteissa.

Hankitaan tietoa ja taitoa koulun ulkopuolelta. Käytetään kokeiluissa hyväksi olemassa olevaa asiantuntemusta.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin käsityössä. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Dokumentoidaan käsityöprosessi

hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa. Dokumentoinnissa ja arvioinnissa hyödynnetään ryhmän tuomaa osaamista.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Valmistetaan erilaisia laadukkaita, ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita ja teoksia. Käytetään tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Pohditaan kestävän elämäntavan ja kertakulutuksen keskinäistä suhdetta sitä, mitä molemmilla käyttäytymismalleilla ympäristössä tapahtuu.

T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas havainnoi, ennakoi ja reagoi työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin.

Oppilas toimii turvallisesti käsityöprosessissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan, arvioimaan ja ennakoimaan erilaisia riskitilanteita ja reagoi tarvittaessa niihin.

Oppilas oppii toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa.

Arvioinnin kohde

Turvallinen työskentely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa käsityöprosessissa annettuja työturvallisuusohjeita konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin keskeisiä työturvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimii turvallisesti käsityöprosessissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja ennakoi työskentelyn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia. Oppilas työskentelee turvallisesti ja toimillaan edistää oppimisympäristön turvallisuutta.

S6 Työturvallisuus

Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

Paikallinen tarkennus:

Työskennellään ergonomisesti.

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia käsityöprosessissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa.

Oppilas oppii yhteisöllistä tiedon tuottamista ja jakamista.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintätekniset taidot sekä yhteisöllinen työskentely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää konkreettisesti ohjattuna tieto- ja viestintäteknologiaa omassa tai yhteisessä käsityöprosessissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää annetun ohjeen mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa yksin tai yhdessä toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää käsityöprosessin suunnittelussa, valmistamisessa ja dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa tieto- ja viestintäteknologiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti käsityöprosessin eri vaiheissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi omaa kiinnostusta hyödyntäen.

Käytetään käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleita.

Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.

Arvioidaan omaa ja toisen oppilaan käsityöllistä prosessia sen edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityöllisen tuotteen muotoilua ohjaaviin tekijöihin käyttöympäristössä, kulttuurissa, ajassa ja teknologiassa.

Tavoitteena on oma design, oman suunnittelujäljen näkyminen.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja, joita kokeillaan luovasti ja rohkeasti.

Sovelletaan oppilaan suunnittelun mukaan ohjelmointia työskentelyssä ja valmistettavissa tuotteissa.

Hankitaan tietoa ja taitoa koulun ulkopuolelta. Käytetään kokeiluissa hyväksi olemassa olevaa asiantuntemusta.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin käsityössä. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Dokumentoidaan käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa. Dokumentoinnissa ja arvioinnissa hyödynnetään ryhmän tuomaa osaamista.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Valmistetaan erilaisia laadukkaita, ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita ja teoksia. Käytetään tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Pohditaan kestävän elämäntavan ja kertakulutuksen keskinäistä suhdetta sitä, mitä molemmilla käyttäytymismalleilla ympäristössä tapahtuu.

T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tuntee käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.

Arvioinnin kohde

Arvioinnin kohteet oppiaineessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opettajan ohjaamana käsityön ja kädentaitojen merkityksen pohdintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkityksen arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia käsityön ja kädentaitojen merkitystä omassa elämässään ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tarkastella eri näkökulmista käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitystä omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä sekä muussa työelämässä.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen

Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan yrittäjämäistä ajattelua.

T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas ymmärtää taloudellista ajattelua ja käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ajattelemaan taloudellisesti.

Oppilas oppii tekemään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Perusteltujen valintojen tekeminen ja kestävän elämäntavan huomioiminen käsityöprosessissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää käsityömateriaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa osittain itsenäisesti tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään. Oppilas ymmärtää käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävän elämäntavan välistä yhteyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään. Oppilas osaa arvioida käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävän elämäntavan välistä yhteyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee taloudellisia valintoja ja ymmärtää laadukkaan työn merkityksen. Oppilas osaa arvioida ja perustella käsityöprosessiin ja kestävään elämäntapaan liittyviä valintoja.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän elämäntavan edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä. Etsitään mahdollisia kilpailuja tai foorumeita, joihin yksittäinen oppilas tai oppilasryhmä voi osallistua.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas suunnittelee työskentelyään sekä ideoi, tutkii ja kokeilee oman käsityönsä suuntaisesti.

Oppilaan tekemät valinnat ja niiden pohjalta tekemä suunnittelu ovat prosessin lähtökohtana. Innovointi voi tapahtua myös pienryhmissä yhteistyöskentelynä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan työskentelyään.

Oppilas oppii toimimaan yritteliäästi ja luovasti ideoidessaan, tutkiessaan ja kokeillessaan erilaisia asioita.

Arvioinnin kohde

Työskentely ja tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee omaa työtään annetun ohjeen ja esimerkin pohjalta. Oppilas osaa tehdä tietyn työvaiheen konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee työtään annettujen ohjeiden mukaan. Oppilas pyrkii työskentelemään yritteliäästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee työskentelyään ja osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee itsenäisesti työskentelyään. Oppilas työskentelee yritteliäästi ja oma-aloitteisesti.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi omaa kiinnostusta hyödyntäen. Käytetään käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleita. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Arvioidaan omaa ja toisen oppilaan käsityöprosessia sen edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityöllisen tuotteen muotoilua ohjaaviin tekijöihin käyttöympäristössä, kulttuurissa, ajassa, teknologiassa huomioiden tuotteen toimivuus, ilmaisevuus, esteettisyys ja ekologisuus.

Tavoitteena on oma design, oman suunnittelujäljen näkyminen.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Kokeillaan luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Sovelletaan oppilaan suunnittelun mukaan ohjelmointia työskentelyyn ja valmistettaviin tuotteisiin. Hankitaan tietoa ja taitoa koulun ulkopuolelta.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin käsityössä. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Dokumentoidaan käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa. Dokumentoinnissa ja arvioinnissa hyödynnetään ryhmän tuomaa osaamista.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Valmistetaan erilaisia laadukkaita, ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita ja teoksia. Käytetään tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Pohditaan ympäristössä kestävän elämäntavan ja kertakulutuksen keskinäistä suhdetta.

T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas asettaa käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita uusien taitojen oppimiseksi tai jo opitun syventämiseksi.

Oppilas toteuttaa tavoitteiden perusteella käsityöprosessin. Oppilas painottaa opiskeluaan omien suunnitelmiensa suuntaisesti.

Oppilas dokumentoi oppimisensa tavoitteet, käsityöprosessin, kokeilut, ideoinnin, suunnittelun ja valmistuksen vaiheet. Oppilas tuo esille käyttöön, ekologisuuteen, viestiin ja taloudellisuuteen liittyvää pohdintaa. Oppilas arvioi omaa oppimistaan ja antaa vertaispalautetta muille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita.

Oppilas oppii toteuttamaan kokonaisen käsityöprosessin. Oppilas oppii pohtimaan työskentelyään kokonaisessa käsityöprosessissa.

Arvioinnin kohde

Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas asettaa opettajan avulla konkreettisen työskentelyyn liittyvän oppimisen tavoitteen. Oppilas työskentelee vaihe kerrallaan ja pohtii käsityöprosessiaan ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa oppimisen ja työskentelyn tavoitteita ohjatusti. Oppilas etenee käsityöprosessissa vaihe vaiheelta ohjeiden mukaan. Oppilas pohtii käsityöprosessiaan annettujen vaihtoehtojen pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa oppimiselle ja työskentelylle tavoitteita, työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja pohtii realistisesti käsityöprosessiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itsenäisesti oppimisen ja työskentelyn tavoitteita. Oppilas etenee johdonmukaisesti ja pohtii käsityöprosessiaan analyyttisesti ja realistisesti.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi omaa kiinnostusta hyödyntäen. Käytetään käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleita. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Arvioidaan omaa ja toisen oppilaan käsityöprosessia sen edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityöllisen tuotteen muotoilua ohjaaviin tekijöihin käyttöympäristössä, kulttuurissa, ajassa, teknologiassa huomioiden tuotteen toimivuus, ilmaisevuus, esteettisyys ja ekologisuus.

Tavoitteena on oma design, oman suunnittelujäljen näkyminen.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Kokeillaan luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Sovelletaan oppilaan suunnittelun mukaan ohjelmointia työskentelyyn ja valmistettaviin tuotteisiin. Hankitaan tietoa ja taitoa koulun ulkopuolelta.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin käsityössä. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Dokumentoidaan käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa. Dokumentoinnissa ja arvioinnissa hyödynnetään ryhmän tuomaa osaamista.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Valmistetaan erilaisia laadukkaita, ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita ja teoksia. Käytetään tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Pohditaan ympäristössä kestävän elämäntavan ja kertakulutuksen keskinäistä suhdetta.

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu ja käyttää monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksen mukaisia työtapoja sekä kehittää innovaatioita omien tavoitteidensa suuntaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä sekä oppii valitsemaan tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja käsityön työtapoja. Oppilas on kekseliäs työskentelyssään.

Arvioinnin kohde

Työvälineiden käyttö, valmistusmenetelmien ja käsityön työtapojen tarkoituksenmukainen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu molempien käsityön työtapojen opetukseen. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja tarvittaessa konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää erilaisten käsityön työtapojen ja materiaalien merkityksen käsityöprosessissa ja valitsee niistä ohjatusti työskentelyynsä soveltuvat. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja valmistusmenetelmiä sekä osaa käyttää niitä kekseliäästi valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita tai teoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi eri työvälineiden ja valmistusmenetelmien käyttö- kelpoisuutta käsityöprosessissa. Oppilas soveltaa materiaaleihin ja työtapoihin liittyvää osaamistaan kekseliäästi, kokeilevasti ja tarkoituksenmu- kaisesti.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi omaa kiinnostusta hyödyntäen. Käytetään käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleita. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Arvioidaan omaa ja toisen oppilaan käsityöprosessia sen edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityöllisen tuotteen muotoilua ohjaaviin tekijöihin käyttöympäristössä, kulttuurissa, ajassa, teknologiassa huomioiden tuotteen toimivuus, ilmaisevuus, esteettisyys ja ekologisuus.

Tavoitteena on oma design, oman suunnittelujäljen näkyminen.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Kokeillaan luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Sovelletaan oppilaan suunnittelun mukaan ohjelmointia työskentelyyn ja valmistettaviin tuotteisiin. Hankitaan tietoa ja taitoa koulun ulkopuolelta.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin käsityössä. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Dokumentoidaan käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa. Dokumentoinnissa ja arvioinnissa hyödynnetään ryhmän tuomaa osaamista.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Valmistetaan erilaisia laadukkaita, ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita ja teoksia. Käytetään tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Pohditaan ympäristössä kestävän elämäntavan ja kertakulutuksen keskinäistä suhdetta.

T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas käyttää sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas vahvistaa visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan ja ottaa nämä huomioon tuotteen valmistamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita.

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään visuaalisesti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Visuaalinen, materiaalinen ja esitysteknologinen ilmaisu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa erilaisia käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna kuvallisesti joitain havaintojaan ja ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita ohjeen mukaan. Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja jotain muuta tapaa käyttämällä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi esitysteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas ilmaisee ideansa monipuolisesti ja luovasti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi omaa kiinnostusta hyödyntäen. Käytetään käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleita. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Arvioidaan omaa ja toisen oppilaan käsityöprosessia sen edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityöllisen tuotteen muotoilua ohjaaviin tekijöihin käyttöympäristössä, kulttuurissa, ajassa, teknologiassa huomioiden tuotteen toimivuus, ilmaisevuus, esteettisyys ja ekologisuus.

Tavoitteena on oma design, oman suunnittelujäljen näkyminen.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Kokeillaan luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Sovelletaan oppilaan suunnittelun mukaan ohjelmointia työskentelyyn ja valmistettaviin tuotteisiin. Hankitaan tietoa ja taitoa koulun ulkopuolelta.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin käsityössä. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Dokumentoidaan käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa. Dokumentoinnissa ja arvioinnissa hyödynnetään ryhmän tuomaa osaamista.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Valmistetaan erilaisia laadukkaita, ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita ja teoksia. Käytetään tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Pohditaan ympäristössä kestävän elämäntavan ja kertakulutuksen keskinäistä suhdetta.

T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas havainnoi, ennakoi ja reagoi työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin.

Oppilas toimii turvallisesti käsityöprosessissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan, arvioimaan ja ennakoimaan erilaisia riskitilanteita ja reagoi tarvittaessa niihin.

Oppilas oppii toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa.

Arvioinnin kohde

Turvallinen työskentely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa käsityöprosessissa annettuja työturvallisuusohjeita konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin keskeisiä työturvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimii turvallisesti käsityöprosessissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja ennakoi työskentelyn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia. Oppilas työskentelee turvallisesti ja toimillaan edistää oppimisympäristön turvallisuutta.

S6 Työturvallisuus

Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

Paikallinen tarkennus:

Selvitetään työn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään ergonomisesti.

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa.

Oppilas oppii yhteisöllistä tiedon tuottamista ja jakamista.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintätekniset taidot sekä yhteisöllinen työskentely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää konkreettisesti ohjattuna tieto- ja viestintäteknologiaa omassa tai yhteisessä käsityöprosessissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää annetun ohjeen mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa yksin tai yhdessä toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää käsityöprosessin suunnittelussa, valmistamisessa ja dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa tieto- ja viestintäteknologiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti käsityöprosessin eri vaiheissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi omaa kiinnostusta hyödyntäen. Käytetään käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleita. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Arvioidaan omaa ja toisen oppilaan käsityöprosessia sen edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan käsityöllisen tuotteen muotoilua ohjaaviin tekijöihin käyttöympäristössä, kulttuurissa, ajassa, teknologiassa huomioiden tuotteen toimivuus, ilmaisevuus, esteettisyys ja ekologisuus.

Tavoitteena on oma design, oman suunnittelujäljen näkyminen.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Kokeillaan luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Sovelletaan oppilaan

suunnittelun mukaan ohjelmointia työskentelyyn ja valmistettaviin tuotteisiin. Hankitaan tietoa ja taitoa koulun ulkopuolelta.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan dokumentoinnin eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin käsityössä. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Dokumentoidaan käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa. Dokumentoinnissa ja arvioinnissa hyödynnetään ryhmän tuomaa osaamista.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Valmistetaan erilaisia laadukkaita, ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita ja teoksia. Käytetään tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Pohditaan ympäristössä kestävän elämäntavan ja kertakulutuksen keskinäistä suhdetta.

T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tuntee käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.

Arvioinnin kohde

Arvioinnin kohteet oppiaineessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opettajan ohjaamana käsityön ja kädentaitojen merkityksen pohdintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkityksen arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia käsityön ja kädentaitojen merkitystä omassa elämässään ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tarkastella eri näkökulmista käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitystä omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä sekä muussa työelämässä.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen

Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan yrittäjämäistä ajattelua. Huomioidaan käsityön tekemisen ihmistä kehittävän vaikutuksen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuuripalveluiden tarjontaa ideointi lähteenä. Tehdään yksinkertainen esitys itse valitusta yrityksestä yritysvierailun tai muunlaisen haastattelun perusteella.

T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas ymmärtää taloudellista ajattelua ja käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa sekä ottaa nämä huomioon omassa työskentelyssään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ajattelemaan taloudellisesti.

Oppilas oppii tekemään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Perusteltujen valintojen tekeminen ja kestävän elämäntavan huomioiminen käsityöprosessissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää käsityömateriaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa osittain itsenäisesti tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään. Oppilas ymmärtää käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävän elämäntavan välistä yhteyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään. Oppilas osaa arvioida käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävän elämäntavan välistä yhteyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee taloudellisia valintoja ja ymmärtää laadukkaan työn merkityksen. Oppilas osaa arvioida ja perustella käsityöprosessiin ja kestävään elämäntapaan liittyviä valintoja.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän elämäntavan edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä. Etsitään mahdollisia kilpailuja tai foorumeita, joihin yksittäinen oppilas tai oppilasryhmä voi osallistua.

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Vuosiluokilla 7-9 *pääpaino on monipuolisessa perustaitojen soveltamisessa ja fyysisten ominaisuuksien harjoittamisen opiskelussa eri liikuntamuotojen ja -lajien avulla. Erityisen tärkeää on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkäsitystä ja oman muuttuvan kehon hyväksymistä. Opetus tukee oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen, osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävään omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun sekä ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.*

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakyvyn tukemiseen ja mieluisan liikuntaharrastuksen ylläpitämiseen tai löytämiseen.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 7–9

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.

Liikunnan arviointi perustuu fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2–6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7–10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä siten, että oppilailla on mahdollisuus osoittaa parasta osaamistaan. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona liikunnan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt liikunnan oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on liikunnan oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun

oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan liikunnan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy liikunnan oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Liikunnassa osaaminen kertyy kumuloituvasti aikaisemman osaamisen jatkoksi. Päättöarvioinnin kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Liikunnan arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanan kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
T2 Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee yleensä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.	Oppilas tekee joskus tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
T3 Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti opetetuissa liikuntamuodoissa.	S1	Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa yleensä käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.	Oppilas osaa joskus käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.
T4 Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisesti erilaisissa liikuntamuodoissa.	S1	Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas on yleensä kokeillut, yhdistänyt ja soveltanut välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.	Oppilas on joskus kokeillut, yhdistänyt ja soveltanut välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voima-,	S1	Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa yleensä arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa,	Oppilas osaa joskus arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa,

nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksiaan.			nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.	nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.
T6 Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.	S1	Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas hallitsee perusuimataidon (50m kahta uintitapaa käyttäen ja 5 m sukellus pinnan alla) ja on harjoitellut vedestä pelastamista.	Oppilas on alkeisuimataitoinen (10m yhdellä uimatavalla ja pinnan alle painautuminen eli kastautuminen)
T7 Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas pyrkii yleensä toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.	Oppilas pyrkii joskus toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Sosiaalinen toimintakyky				
T8 Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa. Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas osaa joskus toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. Oppilas osaa toimia pienryhmän ohjaustehtävissä.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	Oppilas noudattaa joskus reilun pelin periaatteita ja osoittaa joskus ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Psyykkinen toimintakyky				
T10 Oppilas osaa työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas osaa käyttää mobiilisovelluksia liikunnan tukena.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.	Oppilas osaa joskus työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilas saa kokea liikunnasta tulevan hyvänolontunteen.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T12 Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13 Oppilas tutustuu yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin löytääkseen itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
T2 Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee yleensä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.	Oppilas tekee joskus tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
T3 Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti opetetuissa liikuntamuodoissa.	S1	Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa yleensä käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.	Oppilas osaa joskus käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.
T4 Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisesti erilaisissa liikuntamuodoissa.	S1	Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas on yleensä harjoitellut, yhdistellyt ja soveltanut välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.	Oppilas on joskus harjoitellut, yhdistellyt ja soveltanut välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voima-,	S1	Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa yleensä arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa,	Oppilas osaa joskus arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa,

nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksiaan.			nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.	nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.
T6 Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.	S1	Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas on uimataitoinen (hypätään uintisyvyiseen veteen ja uidaan 200m, joista 50 selkää) ja on harjoitellut vedestä pelastamista.	Oppilas hallitsee perusuimataidon (50 m kahta uintitapaa käyttäen ja 5 m sukellus pinnan alla) ja on harjoitellut vedestä pelastamista.
T7 Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii yleensä turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.	Oppilas toimii joskus turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Sosiaalinen toimintakyky				
T8 Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa. Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas osaa joskus toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. Oppilas osaa toimia pienryhmän ohjaustehtävissä.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	Oppilas noudattaa joskus reilun pelin periaatteita ja osoittaa joskus ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Psyykkinen toimintakyky				
T10 Oppilas osaa työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas osaa käyttää mobiilisovelluksia liikunnan tukena.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.	Oppilas osaa joskus työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilas saa kokea liikunnasta tulevan hyvänolontunteen.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T12 Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13 Oppilas tutustuu yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin löytääkseen itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisen liikunnan arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista

kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
T2 Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee yleensä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.	Oppilas tekee joskus tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa,
T3 Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä harjoittelee niiden käyttämistä, yhdistämistä ja soveltamista opetetuissa liikuntamuodoissa	S1	Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), ja niiden soveltaminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa yleensä käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa	Oppilas osaa joskus käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa
T4	S1	Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot)	Oppilas yleensä kokeilee,	Oppilas joskus kokeilee,

Oppilas harjoittelee, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisesti erilaisissa liikuntamuodoissa.		ja niiden soveltaminen eri liikuntamuodoissa	yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa	yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta opettelee voima-, nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksien kehittämistä	S1	Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa yleensä arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.	Oppilas osaa joskus arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.
T6 Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan mahdollisuuksien mukaan.	S1	Uima- ja vesipelastustaidot	*Tavoitteen arviointi määritellään erikseen koulukohtaisesti sen mukaan, miten uima- ja vesipelastustaitoja on mahdollista harjoitella.*	*Tavoitteen arviointi määritellään erikseen koulukohtaisesti sen mukaan, miten uima- ja vesipelastustaitoja on mahdollista harjoitella.*
T7 Oppilas ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikunnassa sekä toimii liikkuessaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.	S1	Turvallinen toiminta ja tarkoituksenmukainen varustautuminen	Oppilas osaa yleensä toimia oman ja muiden turvallisuuden huomioon ottaen. Oppilas yleensä varustautuu tarkoituksenmukaisesti liikuntaan.	Oppilas osaa joskus toimia oman ja muiden turvallisuuden huomioon ottaen. Oppilas joskus varustautuu tarkoituksenmukaisesti liikuntaan.
Sosiaalinen toimintakyky				

T8 Oppilas vahvistaa taitoaan työskennellä kaikkien kanssa. Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas osaa joskus toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	Reilu ja vastuullinen toiminta	Oppilas noudattaa useimmiten reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	Oppilas noudattaa joskus reilun pelin periaatteita ja osoittaa joskus ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista
Psyykkinen toimintakyky				
T10 Oppilas vahvistaa taitoaan työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä.	Oppilas osaa joskus työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä
T11 Oppilas saa lisämotivaatiota omaan liikkumiseensa liikkumista tukevien teknologisten sovellusten ja alustojen avulla.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.

T12 Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita, joiden saavuttamisen kautta oppilas pystyy kokemaan liikunnasta tulevan hyvänolontunteen.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan osana itsearviota.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan osana itsearviota
T13 Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille. Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia löytää iloa ja virkistystä liikunnasta tavoitteena liikunnallisen elämäntavan löytäminen.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.

Liikunnan arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanan kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
T2 Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee yleensä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.	Oppilas tekee joskus tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
T3 Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti opetetuissa liikuntamuodoissa.	S1	Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa yleensä käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.	Oppilas osaa joskus käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.
T4 Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisesti erilaisissa liikuntamuodoissa.	S1	Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas on yleensä kokeillut, yhdistänyt ja soveltanut välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.	Oppilas on joskus kokeillut, yhdistänyt ja soveltanut välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voima-,	S1	Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa yleensä arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa,	Oppilas osaa joskus arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa,

nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksiaan.			nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.	nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.
T6 Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.	S1	Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas hallitsee perusuimataidon (50m kahta uintitapaa käyttäen ja 5 m sukellus pinnan alla) ja on harjoitellut vedestä pelastamista.	Oppilas on alkeisuimataitoinen (10m yhdellä uimatavalla ja pinnan alle painautuminen eli kastautuminen)
T7 Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas pyrkii yleensä toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.	Oppilas pyrkii joskus toimimaan turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Sosiaalinen toimintakyky				
T8 Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa. Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas osaa joskus toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. Oppilas osaa toimia pienryhmän ohjaustehtävissä.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	Oppilas noudattaa joskus reilun pelin periaatteita ja osoittaa joskus ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Psyykkinen toimintakyky				
T10 Oppilas osaa työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas osaa käyttää mobiilisovelluksia liikunnan tukena.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.	Oppilas osaa joskus työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilas saa kokea liikunnasta tulevan hyvänolontunteen.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T12 Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13 Oppilas tutustuu yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin löytääkseen itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.	S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
T2 Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee yleensä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.	Oppilas tekee joskus tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
T3 Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti opetetuissa liikuntamuodoissa.	S1	Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa yleensä käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.	Oppilas osaa joskus käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.
T4 Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisesti erilaisissa liikuntamuodoissa.	S1	Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas on yleensä harjoitellut, yhdistellyt ja soveltanut välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.	Oppilas on joskus harjoitellut, yhdistellyt ja soveltanut välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voima-,	S1	Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa yleensä arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa,	Oppilas osaa joskus arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa,

nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksiaan.			nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.	nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.
T6 Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.	S1	Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas on uimataitoinen (hypätään uintisyvyiseen veteen ja uidaan 200m, joista 50 selkää) ja on harjoitellut vedestä pelastamista.	Oppilas hallitsee perusuimataidon (50 m kahta uintitapaa käyttäen ja 5 m sukellus pinnan alla) ja on harjoitellut vedestä pelastamista.
T7 Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii yleensä turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.	Oppilas toimii joskus turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Sosiaalinen toimintakyky				
T8 Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa. Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas osaa joskus toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. Oppilas osaa toimia pienryhmän ohjaustehtävissä.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	Oppilas noudattaa joskus reilun pelin periaatteita ja osoittaa joskus ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Psyykkinen toimintakyky				
T10 Oppilas osaa työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas osaa käyttää mobiilisovelluksia liikunnan tukena.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.	Oppilas osaa joskus työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilas saa kokea liikunnasta tulevan hyvänolontunteen.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T12 Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13 Oppilas tutustuu yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin löytääkseen itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisen liikunnan arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista

kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
T1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan joskus aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
T2 Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee yleensä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.	Oppilas tekee joskus tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa,
T3 Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä harjoittelee niiden käyttämistä, yhdistämistä ja soveltamista opetetuissa liikuntamuodoissa	S1	Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), ja niiden soveltaminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa yleensä käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa	Oppilas osaa joskus käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa
T4	S1	Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot)	Oppilas yleensä kokeilee,	Oppilas joskus kokeilee,

Oppilas harjoittelee, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisesti erilaisissa liikuntamuodoissa.		ja niiden soveltaminen eri liikuntamuodoissa	yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa	yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta opettelee voima-, nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksien kehittämistä	S1	Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa yleensä arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.	Oppilas osaa joskus arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.
T6 Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan mahdollisuuksien mukaan.	S1	Uima- ja vesipelastustaidot	*Tavoitteen arviointi määritellään erikseen koulukohtaisesti sen mukaan, miten uima- ja vesipelastustaitoja on mahdollista harjoitella.*	*Tavoitteen arviointi määritellään erikseen koulukohtaisesti sen mukaan, miten uima- ja vesipelastustaitoja on mahdollista harjoitella.*
T7 Oppilas ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikunnassa sekä toimii liikkuessaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.	S1	Turvallinen toiminta ja tarkoituksenmukainen varustautuminen	Oppilas osaa yleensä toimia oman ja muiden turvallisuuden huomioon ottaen. Oppilas yleensä varustautuu tarkoituksenmukaisesti liikuntaan.	Oppilas osaa joskus toimia oman ja muiden turvallisuuden huomioon ottaen. Oppilas joskus varustautuu tarkoituksenmukaisesti liikuntaan.
Sosiaalinen toimintakyky				

T8 Oppilas vahvistaa taitoaan työskennellä kaikkien kanssa. Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.	Oppilas osaa joskus toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	Reilu ja vastuullinen toiminta	Oppilas noudattaa useimmiten reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	Oppilas noudattaa joskus reilun pelin periaatteita ja osoittaa joskus ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista
Psyykkinen toimintakyky				
T10 Oppilas vahvistaa taitoaan työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä.	Oppilas osaa joskus työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä
T11 Oppilas saa lisämotivaatiota omaan liikkumiseensa liikkumista tukevien teknologisten sovellusten ja alustojen avulla.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.

T12 Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita, joiden saavuttamisen kautta oppilas pystyy kokemaan liikunnasta tulevan hyvänolontunteen.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan osana itsearviota.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan osana itsearviota
T13 Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille. Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia löytää iloa ja virkistystä liikunnasta tavoitteena liikunnallisen elämäntavan löytäminen.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti.

Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntatehtäviä parhaansa yrittäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti ja valikoiden liikuntatuntien toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat kävéleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa useimmiten tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain havaintojaan ja hyödyntää niitä opettajan auttamana omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ja osaa kertoa tekemiään havaintoja sekä yhdistää niitä toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee havaintojen pohjalta useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee tarkoituksenmukaisia havaintoja ratkaisunteon perustaksi, pystyy perustelemaan ratkaisunsa ja sopeuttaa liikkumistaan niiden mukaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä harjoittelee niiden käyttämistä, yhdistämistä ja soveltamista erilaisissa oppimisympäristöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas kokeilee, yhdistää ja soveltaa monipuolista välineenkäsittelytaitoja erilaisissa oppimisympäristöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan. Oppilas tutustuu omien voima-, nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksien kehittämiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi, ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointimenetelmiä ja toisen ohjauksessa harjoittaa ominaisuuksiaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa ja valita erilaisten fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointiin soveltuvia menetelmiä ja harjoittaa omatoimisesti joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan ja tunnistamisen perusteella osaa ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas opettelee uima- ja vesipelastustaitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan.

Arvioinnin kohde

Uima- ja vesipelastustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ui 50 m käyttäen kahta uintitapaa ja sukeltaa 5 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa uida*, pelastautua ja pelastaa vedestä (*Pohjoismaisen uimataidon kriteeri).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida sujuvasti kahdella uintitavalla sekä pelastautua ja pelastaa vedestä eri tavoilla

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas osaa huolehtia oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan turvallisesti ja asiallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja toimii tunnilla turvallisesti sekä varustautuu asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.

Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla ja toiset huomioon ottaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa.

Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa. Oppilas osaa toimia pienryhmän ohjaustehtävissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuun kanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa reilun pelin periaatteita ja kantaa satunnaisesti vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja edistää sitä.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa.

Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjaantuu työskentelemään vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas tutustuu hyvinvointiaan tukeviin teknologian tuomiin mahdollisuuksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yleensä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilas saa kokea liikunnasta tulevan hyvänolontunteen.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkityksestä kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas tutustuu yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin löytääkseen itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.

Arvioinnin kohde

Arvioinnin kohteet oppiaineessa

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle,

tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T1

Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti.Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti ja valikoiden liikuntatuntien toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Suoritetaan Move!-mittaukset. Voidaan lisäksi käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävää voidaan muokata tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla harjoitetaan motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla harjoitetaan välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Tunneilla pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla tuodaan esiin kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa useimmiten tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T2

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa useimmiten tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain havaintojaan ja hyödyntää niitä opettajan auttamana omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ja osaa kertoa tekemiään havaintoja sekä yhdistää niitä toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee havaintojen pohjalta useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee tarkoituksenmukaisia havaintoja ratkaisunteon perustaksi, pystyy perustelemaan ratkaisunsa ja sopeuttaa liikkumistaan niiden mukaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Suoritetaan Move!-mittaukset. Voidaan lisäksi käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävää voidaan muokata tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla harjoitetaan motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla harjoitetaan välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Tunneilla pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla tuodaan esiin kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä harjoittelee niiden käyttämistä, yhdistämistä ja soveltamista erilaisissa oppimisympäristöissä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T3

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä harjoittelee niiden käyttämistä, yhdistämistä ja soveltamista

opetetuissa liikuntamuodoissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Suoritetaan Move!-mittaukset. Voidaan lisäksi käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävää voidaan muokata tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla harjoitetaan motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla harjoitetaan välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Tunneilla pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla tuodaan esiin kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee, yhdistää ja soveltaa monipuolista välineenkäsittelytaitoja erilaisissa oppimisympäristöissä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T4

Oppilas harjoittelee, yhdistää ja soveltaa monipuolista välineenkäsittelytaitoja erilaisissa liikuntamuodoissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat kävéleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Suoritetaan Move!-mittaukset. Voidaan lisäksi käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävää voidaan muokata tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla harjoitetaan motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla harjoitetaan välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Tunneilla pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla tuodaan esiin kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta opettelee voima-, nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksien kehittämistä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T5

Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta opettelee voima-, nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksien kehittämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi, ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointimenetelmiä ja toisen ohjauksessa harjoittaa ominaisuuksiaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa ja valita erilaisten fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointiin soveltuvia menetelmiä ja harjoittaa omatoimisesti joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan ja tunnistamisen perusteella osaa ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Suoritetaan Move!-mittaukset. Voidaan lisäksi käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävää voidaan muokata tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla harjoitetaan motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla harjoitetaan välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Tunneilla pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla tuodaan esiin kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T6

Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan.

Arvioinnin kohde

Uima- ja vesipelastustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ui 50 m käyttäen kahta uintitapaa ja sukeltaa 5 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa uida*, pelastautua ja pelastaa vedestä (*Pohjoismaisen uimataidon kriteeri).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida sujuvasti kahdella uintitavalla sekä pelastautua ja pelastaa vedestä eri tavoilla

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Suoritetaan Move!-mittaukset. Voidaan lisäksi käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävää voidaan muokata tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla harjoitetaan motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla harjoitetaan välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Tunneilla pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla tuodaan esiin kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä toimii turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T7

Oppilas ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikunnassa sekä toimii liikkuessaan turvallisesti ja asiallisesti.

Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan turvallisesti ja asiallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja toimii tunnilla turvallisesti sekä varustautuu asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Suoritetaan Move!-mittaukset. Voidaan lisäksi käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävää voidaan muokata tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla harjoitetaan motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla harjoitetaan välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Tunneilla pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla tuodaan esiin kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas vahvistaa taitoaan työskennellä kaikkien kanssa.

Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T8

Oppilas vahvistaa taitoaan työskennellä kaikkien kanssa.

Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla ja toiset huomioon ottaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa.

Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Oppilasta ohjataan toimimaan liikuntatunneilla turvallisesti ja asiallisesti sekä ennakoimaan mahdollisia vaaratilanteita.(T6)

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan, paikan ja olosuhteiden mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Liikuntatunneilla syntyy paljon sosiaalisia taitoja vaativia tilanteita, joissa oppilaita ohjataan huomioimaan ja kannustamaan kanssaliikkujiaan sekä toimimaan aktiivisena ryhmän jäsenenä.

Oppilaalle annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa liikuntatunnin sisältöön, jonka kautta vahvistetaan oppilaan vastuun ottamista tekemisestään.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. Oppilas osaa toimia pienryhmän ohjaustehtävissä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T9

Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuun kanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa reilun pelin periaatteita ja kantaa satunnaisesti vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja edistää sitä.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa.

Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Oppilasta ohjataan toimimaan liikuntatunneilla turvallisesti ja asiallisesti sekä ennakoimaan mahdollisia vaaratilanteita.(T6)

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan, paikan ja olosuhteiden mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Liikuntatunneilla syntyy paljon sosiaalisia taitoja vaativia tilanteita, joissa oppilaita ohjataan huomioimaan ja kannustamaan kanssaliikkujiaan sekä toimimaan aktiivisena ryhmän jäsenenä.

Oppilaalle annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa liikuntatunnin sisältöön, jonka kautta vahvistetaan oppilaan vastuun ottamista tekemisestään.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas vahvistaa taitoaan työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas tietää joitakin hyvinvointia tukevia teknologian apukeinoja.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T10

Oppilas vahvistaa taitoaan työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yleensä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai

ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti esimerkiksi tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikuntatunneilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina.

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia kokea rentouttavia ja rauhoittavia, kehonhuoltoa edistäviä hetkiä esim. rentoutus- tai hengitysharjoitusten avulla.

Liikunnassa oppilasta ohjataan miettimään liikkumisen aikaan saamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Oppilaalle annetaan monipuolisten liikuntasisältöjen kautta mahdollisuuksia saada mieluisia liikuntakokemuksia ja –elämyksiä, jotka luovat pohjaa liikunnallisen elämäntavan syntymiselle.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilas saa kokea liikunnasta tulevan hyvänolontunteen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T11

Oppilas saa lisämotivaatiota omaan liikkumiseensa liikkumista tukevien teknologisten sovellusten ja alustojen avulla.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti esimerkiksi tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikuntatunneilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina.

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia kokea rentouttavia ja rauhoittavia, kehonhuoltoa edistäviä hetkiä esim. rentoutus- tai hengitysharjoitusten avulla.

Liikunnassa oppilasta ohjataan miettimään liikkumisen aikaan saamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Oppilaalle annetaan monipuolisten liikuntasisältöjen kautta mahdollisuuksia saada mieluisia liikuntakokemuksia ja –elämyksiä, jotka luovat pohjaa liikunnallisen elämäntavan syntymiselle.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T12

Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita, joiden saavuttamisen kauttaoppilas pystyy kokemaan liikun-nasta tulevan hyvänolontunteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkityksestä kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti esimerkiksi tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikuntatunneilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina.

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia kokea rentouttavia ja rauhoittavia, kehonhuoltoa edistäviä hetkiä esim. rentoutus- tai hengitysharjoitusten avulla.

Liikunnassa oppilasta ohjataan miettimään liikkumisen aikaan saamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Oppilaalle annetaan monipuolisten liikuntasisältöjen kautta mahdollisuuksia saada mieluisia liikuntakokemuksia ja –elämyksiä, jotka luovat pohjaa liikunnallisen elämäntavan syntymiselle.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas tutustuu yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin löytääkseen itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 8:

T13

Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia löytää iloa ja virkistystä liikunnasta tavoitteena liikunnallisen elämäntavan löytäminen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.

Arvioinnin kohde

Arvioinnin kohteet oppiaineessa

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 8:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti esimerkiksi tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikuntatunneilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina.

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia kokea rentouttavia ja rauhoittavia, kehonhuoltoa edistäviä hetkiä esim. rentoutus- tai hengitysharjoitusten avulla.

Liikunnassa oppilasta ohjataan miettimään liikkumisen aikaan saamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Oppilaalle annetaan monipuolisten liikuntasisältöjen kautta mahdollisuuksia saada mieluisia liikuntakokemuksia ja –elämyksiä, jotka luovat pohjaa liikunnallisen elämäntavan syntymiselle.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti.

Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T1

Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti.

Oppilas syventää tietojaan ja taitojaan erilaisissa liikuntamuodoissa parhaansa yrittäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti ja valikoiden liikuntatuntien toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä

palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävään voidaan lisätä haastetta tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla syvennetään motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla syvennetään välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla painotetaan kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeyttä oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T2

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain havaintojaan ja hyödyntää niitä opettajan auttamana omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ja osaa kertoa tekemiään havaintoja sekä yhdistää niitä toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee havaintojen pohjalta useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee tarkoituksenmukaisia havaintoja ratkaisunteon perustaksi, pystyy perustelemaan ratkaisunsa ja sopeuttaa liikkumistaan niiden mukaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävään voidaan lisätä haastetta tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla syvennetään motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla syvennetään välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla painotetaan kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeyttä oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä

monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T3

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti

opetetuissa liikuntamuodoissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä

toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävään voidaan lisätä haastetta tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla syvennetään motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla syvennetään välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla painotetaan kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeyttä oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T4

Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisesti erilaisissa liikuntamuodoissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävään voidaan lisätä haastetta tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla syvennetään motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla syvennetään välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla painotetaan kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeyttä oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voima-, nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksiaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T5

Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voima-, nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi, ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointimenetelmiä ja toisen ohjauksessa harjoittaa ominaisuuksiaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa ja valita erilaisten fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointiin soveltuvia menetelmiä ja harjoittaa omatoimisesti joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan ja tunnistamisen perusteella osaa ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävään voidaan lisätä haastetta tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla syvennetään motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla syvennetään välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla painotetaan kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeyttä oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Paikallinen tarkennus:

T6

, pelastautua ja pelastaa vedestä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T6

Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan.

Arvioinnin kohde

Uima- ja vesipelastustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ui 50 m käyttäen kahta uintitapaa ja sukeltaa 5 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa uida*, pelastautua ja pelastaa vedestä (*Pohjoismaisen uimataidon kriteeri).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida sujuvasti kahdella uintitavalla sekä pelastautua ja pelastaa vedestä eri tavoilla

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävään voidaan lisätä haastetta tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla syvennetään motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla syvennetään välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla painotetaan kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeyttä oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T7

Oppilas ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikunnassa sekä toimii liikkuessaan turvallisesti ja asiallisesti.

Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan turvallisesti ja asiallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja toimii tunnilla turvallisesti sekä varustautuu asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikuntasovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntaläksyjä.

Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin -asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen.

Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat kävéleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen.

Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihashuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja.

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita terveyttä edistävään arkiliikuntaan.

Liikuntatunteihin sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu liikkumaan huomioiden oma ja muiden oppilaiden liikkuminen, jolloin havaintomotoriset taidot kehittyvät. Tehtävään voidaan lisätä haastetta tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms.

Liikuntatunneilla syvennetään motorisia sekä liikkumisen perustaitoja (perustaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä).

Liikuntatunneilla syvennetään välineenkäsittelyn perustaitoja (välineenkäsittelytaidot lueteltu seudullisissa perusliikunnan sisällöissä). Pelataan erilaisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pien- ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä.

Liikuntatunneilla painotetaan kehonhuollon ja lihaskuntoharjoittelun tärkeyttä oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa.

Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T8

Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa.

Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla ja toiset huomioon ottaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa.

Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Oppilasta ohjataan toimimaan liikuntatunneilla turvallisesti ja asiallisesti sekä ennakoimaan mahdollisia vaaratilanteita.(T6)

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan, paikan ja olosuhteiden mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Liikuntatunneilla syntyy paljon sosiaalisia taitoja vaativia tilanteita, joissa oppilaita ohjataan huomioimaan ja kannustamaan kanssaliikkujiaan sekä toimimaan aktiivisena ryhmän jäsenenä.

Oppilaalle annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa liikuntatunnin sisältöön, jonka kautta vahvistetaan oppilaan vastuun ottamista tekemisestään.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. Oppilas osaa toimia pienryhmän ohjaustehtävissä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T9

Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuun kanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa reilun pelin periaatteita ja kantaa satunnaisesti vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja edistää sitä.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa.

Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Oppilasta ohjataan toimimaan liikuntatunneilla turvallisesti ja asiallisesti sekä ennakoimaan mahdollisia vaaratilanteita.(T6)

Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan, paikan ja olosuhteiden mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.

Liikuntatunneilla syntyy paljon sosiaalisia taitoja vaativia tilanteita, joissa oppilaita ohjataan huomioimaan ja kannustamaan kanssaliikkujiaan sekä toimimaan aktiivisena ryhmän jäsenenä.

Oppilaalle annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa liikuntatunnin sisältöön, jonka kautta vahvistetaan oppilaan vastuun ottamista tekemisestään.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas osaa hyödyntää teknologiaa oman hyvinvointinsa tukemiseen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T10

Oppilas osaa työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yleensä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai

ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti esimerkiksi tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikuntatunneilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina.

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia kokea rentouttavia ja rauhoittavia, kehonhuoltoa edistäviä hetkiä esim. rentoutus- tai hengitysharjoitusten avulla.

Liikunnassa oppilasta ohjataan miettimään liikkumisen aikaan saamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Oppilaalle annetaan monipuolisten liikuntasisältöjen kautta mahdollisuuksia saada mieluisia liikuntakokemuksia ja –elämyksiä, jotka vahvistavat liikunnallisen elämäntavan syntymistä.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilas saa kokea liikunnasta tulevan hyvänolontunteen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T11

Oppilas saa lisämotivaatiota omaan liikkumiseensa liikkumista tukevien teknologisten sovellusten ja alustojen avulla.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti esimerkiksi tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikuntatunneilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina.

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia kokea rentouttavia ja rauhoittavia, kehonhuoltoa edistäviä hetkiä esim. rentoutus- tai hengitysharjoitusten avulla.

Liikunnassa oppilasta ohjataan miettimään liikkumisen aikaan saamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Oppilaalle annetaan monipuolisten liikuntasisältöjen kautta mahdollisuuksia saada mieluisia liikuntakokemuksia ja –elämyksiä, jotka vahvistavat liikunnallisen elämäntavan syntymistä.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T12

Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita, joiden saavuttamisen kauttaoppilas pystyy kokemaan liikun-nasta tulevan hyvänolontunteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkityksestä kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti esimerkiksi tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikuntatunneilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina.

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia kokea rentouttavia ja rauhoittavia, kehonhuoltoa edistäviä hetkiä esim. rentoutus- tai hengitysharjoitusten avulla.

Liikunnassa oppilasta ohjataan miettimään liikkumisen aikaan saamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Oppilaalle annetaan monipuolisten liikuntasisältöjen kautta mahdollisuuksia saada mieluisia liikuntakokemuksia ja –elämyksiä, jotka vahvistavat liikunnallisen elämäntavan syntymistä.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas tutustuu yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin löytääkseen itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta tavoitteet vuosiluokalla 9:

T13

Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia löytää iloa ja virkistystä liikunnasta tavoitteena liikunnallisen elämäntavan löytäminen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.

Arvioinnin kohde

Arvioinnin kohteet oppiaineessa

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä.

Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Liikuntatunneilla tai liikuntakotitehtävien avulla oppilasta tutustutetaan lähialueen liikunnan harrastamismahdollisuuksiin.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta sisällöt vuosiluokalla 9:

Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti esimerkiksi tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana parinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä.

Liikuntatunneilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina.

Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia kokea rentouttavia ja rauhoittavia, kehonhuoltoa edistäviä hetkiä esim. rentoutus- tai hengitysharjoitusten avulla.

Liikunnassa oppilasta ohjataan miettimään liikkumisen aikaan saamia tuntemuksia ja vaikutuksia omassa kehossa.

Oppilaalle annetaan monipuolisten liikuntasisältöjen kautta mahdollisuuksia saada mieluisia liikuntakokemuksia ja –elämyksiä, jotka vahvistavat liikunnallisen elämäntavan syntymistä.

Lisää liikuntaa

Valinnaisen tehtävä

Lisää liikunta -valinnaisaineen tavoitteena on kehittää oppilaiden motorisia ja välineenkäsittelytaitoja sekä tukea liikunnan ilon ja riemun löytämistä.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Kurssilla hyödynnetään myös Lupa liikkua -tuntien tarjontaa. Kurssin lajit valitaan pääosin ryhmäläisten toiveiden mukaan.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Arvosana 8

Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti. Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa. Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa. Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. Oppilas osaa yleensä ottaa muut ryhmäläiset huomioon ja kannustaa heitä positiivisesti. Oppilas noudattaa reilun pelin sääntöjä ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvosana 6

Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan vain ajoittain aktiivisesti. Oppilas tekee joskus tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa. Oppilaalla on vielä melko paljon opittavaa erilaisissa välineenkäsittelytaidoissa. Oppilas toimii vain ajoittain turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. Oppilas ei osaa usein ottaa muita ryhmäläisiä huomioon ja toimii muutenkin ryhmän ilmapiiriä heikentävästi. Oppilas ei noudata aina reilun pelin sääntöjä ja vaikeuttaa oppimistilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisesta osaamisesta erityisesti korostuvat seuraavat:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ja ilmaisu, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet
Lisää liikunta -valinnaisaineen tavoitteena on kehittää oppilaiden motorisia ja välineenkäsittelytaitoja sekä tukea liikunnan ilon ja riemun löytämistä. Lisäksi tavoitteena on kehittää oppilaiden sosiaalisia taitoja ja vahvistaa ryhmätyötaitoja.

Sisällöt
Kurssilla pelataan ja harjoitellaan monia erilaisia pallopelejä sekä lajeja - myös sellaisia, joita ei normaaliliikuntatunneilla pystytä harjoittelemaan. Tällaisia ovat esimerkiksi sulkapallo, tennis, pöytätennis, amerikkalainen jalkapallo, ultimate ja keilailu. Kurssilla hyödynnetään Lupa liikkua -tuntien tarjontaa: esimerkiksi fatbike, kiipeily, padel ja golf. Kurssin lajit valitaan pääosin ryhmäläisten toiveiden mukaan.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet
Lisää liikunta -valinnaisaineen tavoitteena on kehittää oppilaiden motorisia ja välineenkäsittelytaitoja sekä tukea liikunnan ilon ja riemun löytämistä. Lisäksi tavoitteena on kehittää oppilaiden sosiaalisia taitoja ja vahvistaa ryhmätyötaitoja. Päättöluokalla syvennetään aiemmin opittua.

Sisällöt
Kurssilla pelataan ja harjoitellaan monia erilaisia pallopelejä sekä lajeja - myös sellaisia, joita ei normaaliliikuntatunneilla pystytä harjoittelemaan. Tällaisia ovat esimerkiksi sulkapallo, tennis, pöytätennis, amerikkalainen jalkapallo, ultimate ja keilailu. Kurssilla hyödynnetään Lupa liikkua -tuntien tarjontaa: esimerkiksi fatbike, kiipeily, padel ja golf. Kurssin lajit valitaan pääosin ryhmäläisten toiveiden mukaan.

Maantieto

Maantiedon tehtävä

Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikkoon.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristönmuutosten ymmärtäminen ja analysointi aktivoivat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa.

Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämismaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa oppilaat tekevät havaintoja ja tutkimuksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa.

Maantiedon opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävää kehitystä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa oppilaille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon

käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisyys lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämismaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediaa arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin, kuten geomediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt maantiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on maantiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan maantiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy maantiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilaan työskentelyn ohjaamisella maantiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä,

välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Maantiedon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys				
T1Oppilas tutustuu maapallon karttakuvan peruspiirteisiin ja keskeisten kohteiden sijaintiin ja nimistöön. Oppilas hahmottaa koko maapallon karttakuvan.	S1-S6	Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen	Arvoidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaan.	
T2 Oppilas tutustuu Maan planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Oppilas opiskelee vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Oppilas tarkastelee maapallon eri kehiä kuten ilmaa, vettä ja maa/-kallioperää. Oppilas harjoittelee luonnonmaantieteellisten ilmiöiden selittämistä.	S1-S4, S6	Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla Maan planetaarisuuden, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun sekä hahmottaa maapallon kehät ja vyöhykkeisyyden.	Oppilas hahmottaa vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun. Oppilas osaa kertoa joitakin esimerkkejä maapallon kehien piirteistä. Oppilas osaa esim. lämpövyöhykkeet.
T3				
T4 Oppilas opiskelee, mitä elämä maapallolla vaatii. Oppilas tutustuu luonnonvarojen esiintymiseen ja kestävään käyttöön. Oppilas tutustuu joihinkin esimerkkeihin	S1-S6	Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö	Oppilas osaa kertoa, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.	Oppilas osaa luetella luonnonvaroja ja kertoa jonkin esimerkin niiden kestävästä käytöstä.

tuotteiden elinkaarista.				
Maantieteelliset taidot				
T5 Oppilas tutkii erilaisia alueita. Oppilas tutustuu eri aluetasoisiin karttoihin, painottaen koko maapallon tarkastelua. Oppilas harjoittelee maantieteellisten kysymysten tekemistä.	S1-S6	Maantieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa selittää että maantiedossa tutkitaan alueita ja alueiden välisiä eroja sekä hahmottaa kartoilta eri aluetasoja.	Oppilas tietää että maantiedossa tutkitaan alueita ja alueiden välisiä eroja. Oppilas hahmottaa kartoilta joitakin aluetasoja.
T6 Oppilas harjoittelee etäisyyksien mittaamista kartalla jana- ja suhdelukumittakaavan avulla ja kartan suuntaamista todellisuuden mukaisesti. Oppilas harjoittelee maastossa liikkumista kartan avulla.	S1-S6	Tilatajun kehittyminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaan	
T7 Oppilas harjoittelee kuvien, karttojen, karttapalvelujen ja muun geomedian käyttöä maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä.Oppilas piirtää käsin yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.Oppilas opiskelee paikanmääritystä koordinaatiston avulla.	S1-S6	Geomediataidot	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja sekä muuta geomediaa maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä. Oppilas osaa laatia yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja. Oppilas osaa määrittää sijainnin koordinaatiston avulla.	Oppilas osaa käyttää kuvia ja karttoja maantiedon opiskelussa. Oppilas osaa ohjeiden mukaan täydentää kartan ja diagrammin.
T8 Oppilas tekee pienimuotoisen maantieteellisen	S1-S6	Tutkimustaidot	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen	Oppilas osaa tuetusti ja ohjeiden mukaan

aluetutkimuksen. Oppilas harjoittelee tutkimustulosten havainnollistamista geomedian avulla ja esittämistä suullisesti.			maantieteellisen aluetutkimuksen. Oppilaan tuotoksessa on hyödynnetty geomediaa.	tehdä pienen aluetutkimuksen.
T9 Oppilas seuraa maapallon kehiin liittyviä uutisia esim. maanjäristyksistä ja pyörremyrskyistä.	S1-S6	Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen	Oppilas osaa tuoda esille luonnonilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja osaa selittää tapahtumien taustoja.	Oppilas osaa poimia uutisten joukosta luonnonilmiöihin liittyviä ajankohtaisia uutisia.
T10 Oppilas työskentelee ryhmässä ja harjoittelee oman toimintansa arviointia. Oppilas harjoittelee mielipiteiden esittämistä maantieteellisistä asioista ja erilaisten näkemysten kuuntelua.	S1-S6	Ryhmässä työskentelyn ja argumentoinnin taidot	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas osaa esittää mielipiteitä maantieteellisistä asioista sekä kuunnella erilaisia näkemyksiä.	Oppilas on mukana ryhmän työskentelyssä. Oppilas kuuntelee erilaisia näkemyksiä ja muodostaa oman mielipiteen.
T11 Oppilas suunnittelee ja toteuttaa vuosiluokkien 7-9 aikana pienimuotoisen lähiluonnon vaalimis-projektin hyödyntäen myös biologian sisältöjä (esim. roskatalkoot, jätteenvähentämiskampanja tai mielipide vireillä olevasta kaavasta). Oppilas pohtii globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan (esim. liikkumistapojen vaikutustailmastonmuutokseen).	S1-S6	Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot Arvioidaan sillä vuosiluokalla, jolla tavoitetta opiskellaan.	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata globaalin vastuun merki-tystä omassa toiminnassaan.	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.

Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet				
T12 Oppilas tutustuu esimerkkeihin, miten toimitaan kestävän elämäntavan mukaisesti.	S1-S6	Kestävän kehityksen edistäminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13				

Maantiedon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys				
T1				
T2 Oppilas tutustuu erilaisten luonnonmaantieteellisten ilmiöiden kuten jääkauden vaikutuksiin ja näkymiseen Suomessa. Oppilas harjoittelee luonnonmaantieteellisten ilmiöiden selittämistä.Oppilas pohtii Itämeren merkitystä Suomelle.	S1-S4, S6	Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa tunnistaa ja kuvailla luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla sekä osaa tuoda esille joitakin niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Oppilas hahmottaa Itämeren ainutlaatuisuuden ja merkityksen Suomelle.	Oppilas tunnistaa Suomen luonnon maisemia ja osaa nimetä joitakin jääkauden jälkiä Suomen luonnossa. Oppilas tietää Itämeren peruspiirteet.
T3 Oppilas pyrkii kuvaamaan kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa.	S1-S6	Ihmismaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Arvioidaan päättoarvioinnin kriteerien mukaan	
T4 Oppilas opiskelee, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin Suomessa. Oppilas pohtii, millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan erityisesti Suomessa.Oppilas pohtii luonnonvarojen kestävää käyttöä.	S1-S6	Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö	Oppilas osaa kuvata, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan Suomessa.	Oppilas kertoo esimerkein, miten luonnonympäristö kuten metsä vaikuttaa ihmisen elämään ja millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnolle.
Maantieteelliset taidot				
T5 Oppilas tutkii erilaisia alueita. Oppilas tulkitsee	S1-S6	Maantieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa selittää Suomen eri alueiden	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä

eri aluetasoisia karttoja painottaen omaa lähiympäristöä, kuntaa ja Suomea.Oppilas harjoittelee alueiden välisten erojen kuvaamista ja selittämistä. Oppilas harjoittelee maantieteellisten kysymysten tekemistä ja pohtii niiden vastauksia.			välisiä eroja. Oppilas hahmottaa kartoilta eri aluetasoja: oma lähiympäristö, kunta, Suomi. Oppilas osaa esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtia vastauksia niihin.	Suomen eri alueiden välisistä eroista. Oppilas hahmottaa kartoilta Suomen aluetasoja. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä.
T6				
T7 Oppilas tutustuu satelliitti- ja ilmakuvien tulkintaan.Oppilas harjoittelee kuvien ja muun geomedian käyttöä maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä.Oppilas tutustuu paikkatietosovellusten käyttöön (esim. navigaattorit ja sähköiset reittipalvelut).	S1-S6	Geomediataidot	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä.	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja ja yksinkertaisia karttapalveluja maantiedon opiskelussa.
T8 Oppilas tekee pienimuotoisen lähialueeseen tai Suomeen liittyvän maantieteellisen tutkimuksen.Oppilas harjoittelee tutkimustulosten havainnollistamista geomedian avulla ja esittämistä suullisesti.	S1-S6	Tutkimustaidot	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen Suomeen liittyvän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustulokset suullisesti.	Oppilas osaa tuetusti ja ohjeiden mukaan tehdä pienen Suomeen liittyvän aluetutkimuksen.
T9 Oppilas tekee maastotutkimuksia lähiympäristössä.Oppilas tutustuu erityisesti Suomessa	S1-S6	Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen	Oppilas havainnoi ja osaa antaa esimerkkejä lähiympäristössä ja/tai Suomessa	Oppilas osaa antaa esimerkkejä lähiympäristössä tai Suomessa tapahtuvista

tapahtuviin ympäristömuutoksiin ja muutoksia aiheuttaviin tekijöihin.Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja pohtii tapahtumien taustoja.			tapahtuvista ympäristön muutoksista. Oppilas osaa nimetä keskeisiä muutoksia aiheuttavia tekijöitä. Oppilas osaa tuoda esille maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja osaa selittää tapahtumien taustoja.	ympäristön muutoksista. Oppilas osaa poimia uutisten joukosta maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia uutisia.
T10 Oppilas työskentelee ryhmässä ja arvioi omaa toimintaansa.Oppilas pystyy esittämään mielipiteitään maantieteellisistä asioista.Oppilas opettelee erilaisten näkemysten kuuntelua ja rakentavaa suhtautumista sekä harjoittelee argumentoinnin taitoja.	S1-S6	Ryhmässä työskentelyn ja argumentoinnin taidot	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä ja arvioida omaa toimintaansa ryhmässä. Oppilas osaa esittää mielipiteitä maantieteellisistä asioista sekä kuunnella ja suhtautua rakentavasti erilaisiin näkemyksiin.	Oppilas on mukana ryhmän työskentelyssä. Oppilas kuuntelee erilaisia näkemyksiä ja muodostaa oman mielipiteen.
T11 Oppilas suunnittelee ja toteuttaa vuosiluokkien 7-9 aikana pienimuotoisen lähiluonnon vaalimis-projektin hyödyntäen myös biologian sisältöjä (esim. roskatalkoot, jätteenvähentämiskampanja tai mielipide vireillä olevasta kaavasta). Oppilas pohtii globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan (esim.	S1-S6	Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot Arvioidaan sillä vuosiluokalla, jolla tavoitetta opiskellaan.	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan.	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.

liikkumistapojen vaikutusta ilmastonmuutokseen).				
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet				
T12 Oppilas harjoittelee, miten toimia vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas harjoittelee ottamaan kantaa kestävän kehityksen kysymyksiin.	S1-S6	Kestävän kehityksen edistäminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13				

Maantiedon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys				
T1Oppilas tutustuu maapallon karttakuvan peruspiirteisiin ja keskeisten kohteiden sijaintiin ja nimistöön. Oppilas hahmottaa koko maapallon karttakuvan.	S1-S6	Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen	Arvoidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaan.	
T2 Oppilas tutustuu Maan planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Oppilas opiskelee vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Oppilas tarkastelee maapallon eri kehiä kuten ilmaa, vettä ja maa/-kallioperää. Oppilas harjoittelee luonnonmaantieteellisten ilmiöiden selittämistä.	S1-S4, S6	Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla Maan planetaarisuuden, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun sekä hahmottaa maapallon kehät ja vyöhykkeisyyden.	Oppilas hahmottaa vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun. Oppilas osaa kertoa joitakin esimerkkejä maapallon kehien piirteistä. Oppilas osaa esim. lämpövyöhykkeet.
T3				
T4 Oppilas opiskelee, mitä elämä maapallolla vaatii. Oppilas tutustuu luonnonvarojen esiintymiseen ja kestävään käyttöön. Oppilas tutustuu joihinkin esimerkkeihin	S1-S6	Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö	Oppilas osaa kertoa, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.	Oppilas osaa luetella luonnonvaroja ja kertoa jonkin esimerkin niiden kestävästä käytöstä.

tuotteiden elinkaarista.				
Maantieteelliset taidot				
T5 Oppilas tutkii erilaisia alueita. Oppilas tutustuu eri aluetasoisiin karttoihin, painottaen koko maapallon tarkastelua. Oppilas harjoittelee maantieteellisten kysymysten tekemistä.	S1-S6	Maantieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa selittää että maantiedossa tutkitaan alueita ja alueiden välisiä eroja sekä hahmottaa kartoilta eri aluetasoja.	Oppilas tietää että maantiedossa tutkitaan alueita ja alueiden välisiä eroja. Oppilas hahmottaa kartoilta joitakin aluetasoja.
T6 Oppilas harjoittelee etäisyyksien mittaamista kartalla jana- ja suhdelukumittakaavan avulla ja kartan suuntaamista todellisuuden mukaisesti. Oppilas harjoittelee maastossa liikkumista kartan avulla.	S1-S6	Tilatajun kehittyminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaan	
T7 Oppilas harjoittelee kuvien, karttojen, karttapalvelujen ja muun geomedian käyttöä maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä.Oppilas piirtää käsin yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.Oppilas opiskelee paikanmääritystä koordinaatiston avulla.	S1-S6	Geomediataidot	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja sekä muuta geomediaa maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä. Oppilas osaa laatia yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja. Oppilas osaa määrittää sijainnin koordinaatiston avulla.	Oppilas osaa käyttää kuvia ja karttoja maantiedon opiskelussa. Oppilas osaa ohjeiden mukaan täydentää kartan ja diagrammin.
T8 Oppilas tekee pienimuotoisen maantieteellisen	S1-S6	Tutkimustaidot	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen	Oppilas osaa tuetusti ja ohjeiden mukaan

aluetutkimuksen. Oppilas harjoittelee tutkimustulosten havainnollistamista geomedian avulla ja esittämistä suullisesti.			maantieteellisen aluetutkimuksen. Oppilaan tuotoksessa on hyödynnetty geomediaa.	tehdä pienen aluetutkimuksen.
T9 Oppilas seuraa maapallon kehiin liittyviä uutisia esim. maanjäristyksistä ja pyörremyrskyistä.	S1-S6	Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen	Oppilas osaa tuoda esille luonnonilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja osaa selittää tapahtumien taustoja.	Oppilas osaa poimia uutisten joukosta luonnonilmiöihin liittyviä ajankohtaisia uutisia.
T10 Oppilas työskentelee ryhmässä ja harjoittelee oman toimintansa arviointia. Oppilas harjoittelee mielipiteiden esittämistä maantieteellisistä asioista ja erilaisten näkemysten kuuntelua.	S1-S6	Ryhmässä työskentelyn ja argumentoinnin taidot	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas osaa esittää mielipiteitä maantieteellisistä asioista sekä kuunnella erilaisia näkemyksiä.	Oppilas on mukana ryhmän työskentelyssä. Oppilas kuuntelee erilaisia näkemyksiä ja muodostaa oman mielipiteen.
T11 Oppilas suunnittelee ja toteuttaa vuosiluokkien 7-9 aikana pienimuotoisen lähiluonnon vaalimis-projektin hyödyntäen myös biologian sisältöjä (esim. roskatalkoot, jätteenvähentämiskampanja tai mielipide vireillä olevasta kaavasta). Oppilas pohtii globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan (esim. liikkumistapojen vaikutustailmastonmuutokseen).	S1-S6	Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot Arvioidaan sillä vuosiluokalla, jolla tavoitetta opiskellaan.	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata globaalin vastuun merki-tystä omassa toiminnassaan.	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.

Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet				
T12 Oppilas tutustuu esimerkkeihin, miten toimitaan kestävän elämäntavan mukaisesti.	S1-S6	Kestävän kehityksen edistäminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13				

Maantiedon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys				
T1				
T2 Oppilas tutustuu erilaisten luonnonmaantieteellisten ilmiöiden kuten jääkauden vaikutuksiin ja näkymiseen Suomessa. Oppilas harjoittelee luonnonmaantieteellisten ilmiöiden selittämistä.Oppilas pohtii Itämeren merkitystä Suomelle.	S1-S4, S6	Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa tunnistaa ja kuvailla luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla sekä osaa tuoda esille joitakin niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Oppilas hahmottaa Itämeren ainutlaatuisuuden ja merkityksen Suomelle.	Oppilas tunnistaa Suomen luonnon maisemia ja osaa nimetä joitakin jääkauden jälkiä Suomen luonnossa. Oppilas tietää Itämeren peruspiirteet.
T3 Oppilas pyrkii kuvaamaan kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa.	S1-S6	Ihmismaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Arvioidaan päättoarvioinnin kriteerien mukaan	
T4 Oppilas opiskelee, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin Suomessa. Oppilas pohtii, millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan erityisesti Suomessa.Oppilas pohtii luonnonvarojen kestävää käyttöä.	S1-S6	Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö	Oppilas osaa kuvata, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan Suomessa.	Oppilas kertoo esimerkein, miten luonnonympäristö kuten metsä vaikuttaa ihmisen elämään ja millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnolle.
Maantieteelliset taidot				
T5 Oppilas tutkii erilaisia alueita. Oppilas tulkitsee	S1-S6	Maantieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa selittää Suomen eri alueiden	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä

eri aluetasoisia karttoja painottaen omaa lähiympäristöä, kuntaa ja Suomea.Oppilas harjoittelee alueiden välisten erojen kuvaamista ja selittämistä. Oppilas harjoittelee maantieteellisten kysymysten tekemistä ja pohtii niiden vastauksia.			välisiä eroja. Oppilas hahmottaa kartoilta eri aluetasoja: oma lähiympäristö, kunta, Suomi. Oppilas osaa esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtia vastauksia niihin.	Suomen eri alueiden välisistä eroista. Oppilas hahmottaa kartoilta Suomen aluetasoja. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä.
T6				
T7 Oppilas tutustuu satelliitti- ja ilmakuvien tulkintaan.Oppilas harjoittelee kuvien ja muun geomedian käyttöä maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä.Oppilas tutustuu paikkatietosovellusten käyttöön (esim. navigaattorit ja sähköiset reittipalvelut).	S1-S6	Geomediataidot	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä.	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja ja yksinkertaisia karttapalveluja maantiedon opiskelussa.
T8 Oppilas tekee pienimuotoisen lähialueeseen tai Suomeen liittyvän maantieteellisen tutkimuksen.Oppilas harjoittelee tutkimustulosten havainnollistamista geomedian avulla ja esittämistä suullisesti.	S1-S6	Tutkimustaidot	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen Suomeen liittyvän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustulokset suullisesti.	Oppilas osaa tuetusti ja ohjeiden mukaan tehdä pienen Suomeen liittyvän aluetutkimuksen.
T9 Oppilas tekee maastotutkimuksia lähiympäristössä.Oppilas tutustuu erityisesti Suomessa	S1-S6	Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen	Oppilas havainnoi ja osaa antaa esimerkkejä lähiympäristössä ja/tai Suomessa	Oppilas osaa antaa esimerkkejä lähiympäristössä tai Suomessa tapahtuvista

tapahtuviin ympäristömuutoksiin ja muutoksia aiheuttaviin tekijöihin.Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja pohtii tapahtumien taustoja.			tapahtuvista ympäristön muutoksista. Oppilas osaa nimetä keskeisiä muutoksia aiheuttavia tekijöitä. Oppilas osaa tuoda esille maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja osaa selittää tapahtumien taustoja.	ympäristön muutoksista. Oppilas osaa poimia uutisten joukosta maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia uutisia.
T10 Oppilas työskentelee ryhmässä ja arvioi omaa toimintaansa.Oppilas pystyy esittämään mielipiteitään maantieteellisistä asioista.Oppilas opettelee erilaisten näkemysten kuuntelua ja rakentavaa suhtautumista sekä harjoittelee argumentoinnin taitoja.	S1-S6	Ryhmässä työskentelyn ja argumentoinnin taidot	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä ja arvioida omaa toimintaansa ryhmässä. Oppilas osaa esittää mielipiteitä maantieteellisistä asioista sekä kuunnella ja suhtautua rakentavasti erilaisiin näkemyksiin.	Oppilas on mukana ryhmän työskentelyssä. Oppilas kuuntelee erilaisia näkemyksiä ja muodostaa oman mielipiteen.
T11 Oppilas suunnittelee ja toteuttaa vuosiluokkien 7-9 aikana pienimuotoisen lähiluonnon vaalimis-projektin hyödyntäen myös biologian sisältöjä (esim. roskatalkoot, jätteenvähentämiskampanja tai mielipide vireillä olevasta kaavasta). Oppilas pohtii globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan (esim.	S1-S6	Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot Arvioidaan sillä vuosiluokalla, jolla tavoitetta opiskellaan.	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan.	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.

liikkumistapojen vaikutusta ilmastonmuutokseen).				
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet				
T12 Oppilas harjoittelee, miten toimia vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas harjoittelee ottamaan kantaa kestävän kehityksen kysymyksiin.	S1-S6	Kestävän kehityksen edistäminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13				

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu maapallon karttakuvan peruspiirteisiin ja keskeisten kohteiden sijaintiin ja nimistöön. Oppilas hahmottaa koko maapallon karttakuvan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hahmottamaan maapallon karttakuvan ja sen peruspiirteet. Hän oppii keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.

Arvioinnin kohde

Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa maanosan ja valtion eron. Oppilas nimeää kartalta valtameret ja maanosat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta sekä tietää nimeämiensä kohteiden ja valtioiden sijainnin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa maapallon karttakuvan peruspiirteet, kuten vuoristoja, nie-mimaita, salmia ja merialueita, sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää karttakuvan peruspiirteitä tarkoituksenmukaisesti, kuten soveltaa kohteiden sijaintia ja nimistöä maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja syventämään maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä maapallon keskeisen paikannimistön omaksumiseen (maanosat ja valtameret sekä suurimmat valtiot, saaret, vuoristot ja joet). Harjoitellaan piirtämään käsin karttoja ja diagrammeja. Harjoitellaan paikanmääritystä koordinaatiston avulla ja tutustutaan paikkatietosovellusten käyttöön (esim. sähköiset reittipalvelut). Karttoja ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Tarkastellaan uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia, kuten vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua. Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin sekä sääilmiöiden perusteisiin. Opiskellaan, mitä elämä maapallolla vaatii: puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa. Pohditaan niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteiden elinkaariin. Pohditaan omia kulutusvalintoja ja niiden vastuullisuutta. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu Maan planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Oppilas opiskelee vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Oppilas tarkastelee maapallon eri kehiä kuten ilmaa, vettä ja maa/-kallioperää. Oppilas harjoittelee luonnonmaantieteellisten ilmiöiden selittämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii luonnonmaantieteellisten ilmiöiden vaikutuksia. Hän oppii tunnistamaan ja kuvailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.

Arvioinnin kohde

Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. Oppilas nimeää erilaisia luonnonmaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää lämpövyöhykkeet. Oppilas nimeää ja antaa esimerkkejä joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalueista. Oppilas tunnistaa ja kuvailee luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää ja sijoittaa kartalle keskeisimmät maapallon ilmasto- ja kasvillisuusalueet ja kertoo joitakin niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas antaa esimerkkejä luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää Maan planetaarisuuden sekä osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä ja kertoa miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan. Oppilas osaa vertailla maapallon keskeisimpiä ilmasto- ja kasvillisuusalueita ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas selittää luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja syventämään maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä maapallon keskeisen paikannimistön omaksumiseen (maanosat ja valtameret sekä suurimmat valtiot, saaret, vuoristot ja joet). Harjoitellaan piirtämään käsin karttoja ja diagrammeja. Harjoitellaan paikanmääritystä koordinaatiston avulla ja tutustutaan paikkatietosovellusten käyttöön (esim. sähköiset reittipalvelut). Karttoja ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Tarkastellaan uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia, kuten vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua. Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin sekä sääilmiöiden perusteisiin. Opiskellaan, mitä elämä maapallolla vaatii: puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa. Pohditaan niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteiden elinkaariin. Pohditaan omia kulutusvalintoja ja niiden vastuullisuutta. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas opiskelee, mitä elämä maapallolla vaatii.

Oppilas tutustuu luonnonvarojen esiintymiseen ja kestävään käyttöön. Oppilas tutustuu joihinkin esimerkkeihin tuotteiden elinkaarista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta.

Oppilas ymmärtää luonnonvarojen kestävän käytön merkityksen.

Arvioinnin kohde

Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan, kuten elinkeinoihin. Oppilas nimeää erilaisia luonnonvaroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. Oppilas luokittelee luonnonvaroja niiden kestävyyden näkökulmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas kertoo, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan ja nimeää alueellisia esimerkkejä niistä. Oppilas perustelee, miten ihmisen toiminta aiheuttaa erilaisia ympäristöongelmia. Oppilas osaa selittää luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristöongelmien suhteita ja perustella luonnonvarjojen kestävän käytön merkityksen.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja syventämään maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä maapallon keskeisen paikannimistön omaksumiseen (maanosat ja valtameret sekä suurimmat valtiot, saaret, vuoristot ja joet). Harjoitellaan piirtämään käsin karttoja ja diagrammeja. Harjoitellaan paikanmääritystä koordinaatiston avulla ja tutustutaan paikkatietosovellusten käyttöön (esim. sähköiset reittipalvelut). Karttoja ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Tarkastellaan uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia, kuten vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua. Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin sekä sääilmiöiden perusteisiin. Opiskellaan, mitä elämä maapallolla vaatii: puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa. Pohditaan niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteiden elinkaariin. Pohditaan omia kulutusvalintoja ja niiden vastuullisuutta. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutkii erilaisia alueita. Oppilas tutustuu eri aluetasoisiin karttoihin, painottaen koko maapallon tarkastelua. Oppilas harjoittelee maantieteellisten kysymysten tekemistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii maantieteellisiä ajattelutaitoja.

Oppilas oppii esittämään maantieteellisiä kysymyksiä.

Arvioinnin kohde

Maantieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja syventämään maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä maapallon keskeisen paikannimistön omaksumiseen (maanosat ja valtameret sekä suurimmat valtiot, saaret, vuoristot ja joet). Harjoitellaan piirtämään käsin karttoja ja diagrammeja. Harjoitellaan paikanmääritystä koordinaatiston avulla ja tutustutaan paikkatietosovellusten käyttöön (esim. sähköiset reittipalvelut). Karttoja ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Tarkastellaan uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia, kuten vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua. Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin sekä sääilmiöiden perusteisiin. Opiskellaan, mitä elämä maapallolla vaatii: puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa. Pohditaan niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteiden elinkaariin. Pohditaan omia kulutusvalintoja ja niiden vastuullisuutta. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee etäisyyksien mittaamista kartalla jana- ja suhdelukumittakaavan avulla ja kartan suuntaamista todellisuuden mukaisesti. Oppilas harjoittelee maastossa liikkumista kartan avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan karttataitoja käytännössä.

Oppilas oppii käyttämään kartan symboleja ja mittasuhteita sekä ottamaan suuntia ja mittaamaan etäisyyksiä.

Arvioinnin kohde

Tilatajun kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmansuunnat. Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin karttamerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista kohteen sijainnin ilmansuuntien avulla. Oppilas tunnistaa ja nimeää karttamerkkejä. Oppilas mittaa janamittakaavan avulla etäisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa suunnata maastokartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla. Oppilas mittaa suhdelukumittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti eri karttatyyppejä sekä ilma- ja satelliittikuvia.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja syventämään maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä maapallon keskeisen paikannimistön omaksumiseen (maanosat ja valtameret sekä suurimmat valtiot, saaret, vuoristot ja joet). Harjoitellaan piirtämään käsin karttoja ja diagrammeja. Harjoitellaan paikanmääritystä koordinaatiston avulla ja tutustutaan paikkatietosovellusten käyttöön (esim. sähköiset reittipalvelut). Karttoja ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Tarkastellaan uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia, kuten vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua. Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin sekä sääilmiöiden perusteisiin. Opiskellaan, mitä elämä maapallolla vaatii: puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa. Pohditaan niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteiden elinkaariin. Pohditaan omia kulutusvalintoja ja niiden vastuullisuutta. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee kuvien, karttojen, karttapalvelujen ja muun geomedian käyttöä maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä.Oppilas piirtää käsin yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.Oppilas opiskelee paikanmääritystä koordinaatiston avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii geomediataitoja.

Oppilas oppii lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksinkertaisia asioita kartoilta, diagrammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja syventämään maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä maapallon keskeisen paikannimistön omaksumiseen (maanosat ja valtameret sekä suurimmat valtiot, saaret, vuoristot ja joet). Harjoitellaan piirtämään käsin karttoja ja diagrammeja. Harjoitellaan paikanmääritystä koordinaatiston avulla ja tutustutaan paikkatietosovellusten käyttöön (esim. sähköiset reittipalvelut). Karttoja ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Tarkastellaan uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia, kuten vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua. Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin sekä sääilmiöiden perusteisiin. Opiskellaan, mitä elämä maapallolla vaatii: puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa. Pohditaan niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteiden elinkaariin. Pohditaan omia kulutusvalintoja ja niiden vastuullisuutta. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tekee pienimuotoisen maantieteellisen aluetutkimuksen.Oppilas harjoittelee tutkimustulosten havainnollistamista geomedian avulla ja esittämistä suullisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii maantieteellisiä tutkimustaitoja.

Arvioinnin kohde

Maantieteelliset tutkimustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja syventämään maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä maapallon keskeisen paikannimistön omaksumiseen (maanosat ja valtameret sekä suurimmat valtiot, saaret, vuoristot ja joet). Harjoitellaan piirtämään käsin karttoja ja diagrammeja. Harjoitellaan paikanmääritystä koordinaatiston avulla ja tutustutaan paikkatietosovellusten käyttöön (esim. sähköiset reittipalvelut). Karttoja ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Tarkastellaan uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia, kuten vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua. Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin sekä sääilmiöiden perusteisiin. Opiskellaan, mitä elämä maapallolla vaatii: puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa. Pohditaan niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteiden elinkaariin. Pohditaan omia kulutusvalintoja ja niiden vastuullisuutta. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas seuraa maapallon kehiin liittyviä uutisia esim. maanjäristyksistä ja pyörremyrskyistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia erityisesti ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä.

Oppilas oppii seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.

Arvioinnin kohde

Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja syventämään maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä maapallon keskeisen paikannimistön omaksumiseen (maanosat ja valtameret sekä suurimmat valtiot, saaret, vuoristot ja joet). Harjoitellaan piirtämään käsin karttoja ja diagrammeja. Harjoitellaan paikanmääritystä koordinaatiston avulla ja tutustutaan paikkatietosovellusten käyttöön (esim. sähköiset reittipalvelut). Karttoja ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Tarkastellaan uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia, kuten vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua. Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin sekä sääilmiöiden perusteisiin. Opiskellaan, mitä elämä maapallolla vaatii: puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa. Pohditaan niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteiden elinkaariin. Pohditaan omia kulutusvalintoja ja niiden vastuullisuutta. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas työskentelee ryhmässä ja harjoittelee oman toimintansa arviointia. Oppilas harjoittelee mielipiteiden esittämistä maantieteellisistä asioista ja erilaisten näkemysten kuuntelua.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja ja reflektoimaan omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä. Hän oppii argumentoimaan ja esittämään maantieteellistä tietoa selkeästi.

Arvioinnin kohde

Ryhmässä työskentelyn, maantieteellisen tiedon esittämisen ja argumentoinnin taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja syventämään maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä maapallon keskeisen paikannimistön omaksumiseen (maanosat ja valtameret sekä suurimmat valtiot, saaret, vuoristot ja joet). Harjoitellaan piirtämään käsin karttoja ja diagrammeja. Harjoitellaan paikanmääritystä koordinaatiston avulla ja tutustutaan paikkatietosovellusten käyttöön (esim. sähköiset reittipalvelut). Karttoja ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Tarkastellaan uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia, kuten vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua. Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin sekä sääilmiöiden perusteisiin. Opiskellaan, mitä elämä maapallolla vaatii: puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa. Pohditaan niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteiden elinkaariin. Pohditaan omia kulutusvalintoja ja niiden vastuullisuutta. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas tutustuu esimerkkeihin, miten toimitaan kestävän elämäntavan mukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja syventämään maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä maapallon keskeisen paikannimistön omaksumiseen (maanosat ja valtameret sekä suurimmat valtiot, saaret, vuoristot ja joet). Harjoitellaan piirtämään käsin karttoja ja diagrammeja. Harjoitellaan paikanmääritystä koordinaatiston avulla ja tutustutaan paikkatietosovellusten käyttöön (esim. sähköiset reittipalvelut). Karttoja ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Tarkastellaan uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia, kuten vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua. Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin sekä sääilmiöiden perusteisiin. Opiskellaan, mitä elämä maapallolla vaatii: puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa. Pohditaan niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tuotteiden elinkaariin. Pohditaan omia kulutusvalintoja ja niiden vastuullisuutta. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas tutustuu erilaisten luonnonmaantieteellisten ilmiöiden kuten jääkauden vaikutuksiin ja näkymiseen Suomessa. Oppilas harjoittelee luonnonmaantieteellisten ilmiöiden selittämistä.Oppilas pohtii Itämeren merkitystä Suomelle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii luonnonmaantieteellisten ilmiöiden vaikutuksia. Hän oppii tunnistamaan ja kuvailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.

Arvioinnin kohde

Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. Oppilas nimeää erilaisia luonnonmaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää lämpövyöhykkeet. Oppilas nimeää ja antaa esimerkkejä joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalueista. Oppilas tunnistaa ja kuvailee luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää ja sijoittaa kartalle keskeisimmät maapallon ilmasto- ja kasvillisuusalueet ja kertoo joitakin niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas antaa esimerkkejä luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää Maan planetaarisuuden sekä osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä ja kertoa miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan. Oppilas osaa vertailla maapallon keskeisimpiä ilmasto- ja kasvillisuusalueita ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas selittää luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään varmistamaan kartan peruskäsitteiden hallinta ja syventämään edelleen maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään Suomen keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Syvennetään paikkatietosovellusten käyttöä. Karttoja, paikkatietoa ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia Suomesta ja lähialueelta sekä sijoitetaan uutiset kartalle. Harjoitellaan uutistapahtumien taustan ja alueellisen merkityksen pohtimista. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Opiskellaan oman kotiseudun erityispiirteitä ja Suomen maisema-alueita. Vertaillaan esimerkkien avulla Suomen ja maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omia kulutusvalintoja ja vastuullisena kansalaisena toimimista. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Opiskellaan Itämeren ympäristön tilaa ja alueen yhteistyömahdollisuuksia.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas oppii kuvaamaan kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmismaantieteellisten ilmiöiden vaikutuksia. Hän oppii kulttuurien piirteiden ja kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja maapallon eri alueilla.

Arvioinnin kohde

Ihmismaantieteellisten ilmiöiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiötä, kuten väestö, elinkeinot, liikennemuodot ja matkailu Suomessa ja muualla maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ja antaa esimerkkejä ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas nimeää joitakin tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien piirteisiin. Oppilas kuvailee erilaisia kulttuurimaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas kertoo, millaiset tekijät vaikuttavat kulttuurien piirteisiin eri alueilla. Oppilas vertailee kulttuurimaisemia eri alueilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää erilaisista ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa ja perustella syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Oppilas kuvailee kulttuurien piirteiden vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas selittää, mitkä tekijät vaikuttavat kulttuurimaisemien syntyyn Suomessa ja muualla maailmassa.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään varmistamaan kartan peruskäsitteiden hallinta ja syventämään edelleen maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään Suomen keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Syvennetään paikkatietosovellusten käyttöä. Karttoja, paikkatietoa ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia Suomesta ja lähialueelta sekä sijoitetaan uutiset kartalle. Harjoitellaan uutistapahtumien taustan ja alueellisen merkityksen pohtimista. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Opiskellaan oman kotiseudun erityispiirteitä ja Suomen maisema-alueita. Vertaillaan esimerkkien avulla Suomen ja maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omia kulutusvalintoja ja vastuullisena kansalaisena toimimista. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Opiskellaan Itämeren ympäristön tilaa ja alueen yhteistyömahdollisuuksia.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas opiskelee, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin Suomessa. Oppilas pohtii, millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan erityisesti Suomessa.Oppilas pohtii luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta.

Oppilas ymmärtää luonnonvarojen kestävän käytön merkityksen.

Arvioinnin kohde

Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan, kuten elinkeinoihin. Oppilas nimeää erilaisia luonnonvaroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. Oppilas luokittelee luonnonvaroja niiden kestävyyden näkökulmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas kertoo, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan ja nimeää alueellisia esimerkkejä niistä. Oppilas perustelee, miten ihmisen toiminta aiheuttaa erilaisia ympäristöongelmia. Oppilas osaa selittää luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristöongelmien suhteita ja perustella luonnonvarjojen kestävän käytön merkityksen.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään varmistamaan kartan peruskäsitteiden hallinta ja syventämään edelleen maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään Suomen keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Syvennetään paikkatietosovellusten käyttöä. Karttoja, paikkatietoa ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia Suomesta ja lähialueelta sekä sijoitetaan uutiset kartalle. Harjoitellaan uutistapahtumien taustan ja alueellisen merkityksen pohtimista. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Opiskellaan oman kotiseudun erityispiirteitä ja Suomen maisema-alueita. Vertaillaan esimerkkien avulla Suomen ja maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omia kulutusvalintoja ja vastuullisena kansalaisena toimimista. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Opiskellaan Itämeren ympäristön tilaa ja alueen yhteistyömahdollisuuksia.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutkii erilaisia alueita. Oppilas tulkitsee eri aluetasoisia karttoja painottaen omaa lähiympäristöä, kuntaa ja Suomea.Oppilas harjoittelee alueiden välisten erojen kuvaamista ja selittämistä. Oppilas harjoittelee maantieteellisten kysymysten tekemistä ja pohtii niiden vastauksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii maantieteellisiä ajattelutaitoja.

Oppilas oppii esittämään maantieteellisiä kysymyksiä.

Arvioinnin kohde

Maantieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään varmistamaan kartan peruskäsitteiden hallinta ja syventämään edelleen maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään Suomen keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Syvennetään paikkatietosovellusten käyttöä. Karttoja, paikkatietoa ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia Suomesta ja lähialueelta sekä sijoitetaan uutiset kartalle. Harjoitellaan uutistapahtumien taustan ja alueellisen merkityksen pohtimista. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Opiskellaan oman kotiseudun erityispiirteitä ja Suomen maisema-alueita. Vertaillaan esimerkkien avulla Suomen ja maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omia kulutusvalintoja ja vastuullisena kansalaisena toimimista. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Opiskellaan Itämeren ympäristön tilaa ja alueen yhteistyömahdollisuuksia.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu satelliitti- ja ilmakuvien tulkintaan.Oppilas harjoittelee kuvien ja muun geomedian käyttöä maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä.Oppilas tutustuu paikkatietosovellusten käyttöön.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii geomediataitoja.

Oppilas oppii lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksinkertaisia asioita kartoilta, diagrammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään varmistamaan kartan peruskäsitteiden hallinta ja syventämään edelleen maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään Suomen keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Syvennetään paikkatietosovellusten käyttöä. Karttoja, paikkatietoa ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia Suomesta ja lähialueelta sekä sijoitetaan uutiset kartalle. Harjoitellaan uutistapahtumien taustan ja alueellisen merkityksen pohtimista. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Opiskellaan oman kotiseudun erityispiirteitä ja Suomen maisema-alueita. Vertaillaan esimerkkien avulla Suomen ja maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omia kulutusvalintoja ja vastuullisena kansalaisena toimimista. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Opiskellaan Itämeren ympäristön tilaa ja alueen yhteistyömahdollisuuksia.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tekee pienimuotoisen lähialueeseen tai Suomeen liittyvän maantieteellisen tutkimuksen.Oppilas harjoittelee tutkimustulosten havainnollistamista geomedian avulla ja esittämistä suullisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii maantieteellisiä tutkimustaitoja.

Arvioinnin kohde

Maantieteelliset tutkimustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään varmistamaan kartan peruskäsitteiden hallinta ja syventämään edelleen maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään Suomen keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Syvennetään paikkatietosovellusten käyttöä. Karttoja, paikkatietoa ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia Suomesta ja lähialueelta sekä sijoitetaan uutiset kartalle. Harjoitellaan uutistapahtumien taustan ja alueellisen merkityksen pohtimista. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön

monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Opiskellaan oman kotiseudun erityispiirteitä ja Suomen maisema-alueita. Vertaillaan esimerkkien avulla Suomen ja maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omia kulutusvalintoja ja vastuullisena kansalaisena toimimista. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Opiskellaan Itämeren ympäristön tilaa ja alueen yhteistyömahdollisuuksia.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tekee maastotutkimuksia lähiympäristössä.Oppilas tutustuu erityisesti Suomessa tapahtuviin ympäristömuutoksiin ja muutoksia aiheuttaviin tekijöihin.Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja pohtii tapahtumien taustoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia erityisesti ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä.

Oppilas oppii seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.

Arvioinnin kohde

Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään varmistamaan kartan peruskäsitteiden hallinta ja syventämään edelleen maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään Suomen keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Syvennetään paikkatietosovellusten käyttöä. Karttoja, paikkatietoa ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia Suomesta ja lähialueelta sekä sijoitetaan uutiset kartalle. Harjoitellaan uutistapahtumien taustan ja alueellisen merkityksen pohtimista.

Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Opiskellaan oman kotiseudun erityispiirteitä ja Suomen maisema-alueita. Vertaillaan esimerkkien avulla Suomen ja maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omia kulutusvalintoja ja vastuullisena kansalaisena toimimista. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Opiskellaan Itämeren ympäristön tilaa ja alueen yhteistyömahdollisuuksia.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas työskentelee ryhmässä ja arvioi omaa toimintaansa.Oppilas pystyy esittämään mielipiteitään maantieteellisistä asioista.Oppilas opettelee erilaisten näkemysten kuuntelua ja rakentavaa suhtautumista sekä harjoittelee argumentoinnin taitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja ja reflektoimaan omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä. Hän oppii argumentoimaan ja esittämään maantieteellistä tietoa selkeästi.

Arvioinnin kohde

Ryhmässä työskentelyn, maantieteellisen tiedon esittämisen ja argumentoinnin taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään varmistamaan kartan peruskäsitteiden hallinta ja syventämään edelleen maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään Suomen keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Syvennetään paikkatietosovellusten käyttöä. Karttoja, paikkatietoa ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia Suomesta ja lähialueelta sekä sijoitetaan uutiset kartalle. Harjoitellaan uutistapahtumien taustan ja alueellisen merkityksen pohtimista. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön

monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Opiskellaan oman kotiseudun erityispiirteitä ja Suomen maisema-alueita. Vertaillaan esimerkkien avulla Suomen ja maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omia kulutusvalintoja ja vastuullisena kansalaisena toimimista. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Opiskellaan Itämeren ympäristön tilaa ja alueen yhteistyömahdollisuuksia.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas harjoittelee, miten toimia vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas harjoittelee ottamaan kantaa kestävän kehityksen kysymyksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Pyritään varmistamaan kartan peruskäsitteiden hallinta ja syventämään edelleen maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään Suomen keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Syvennetään paikkatietosovellusten käyttöä. Karttoja, paikkatietoa ja muuta geomediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan ajankohtaisia uutisia Suomesta ja lähialueelta sekä sijoitetaan uutiset kartalle. Harjoitellaan uutistapahtumien taustan ja alueellisen merkityksen pohtimista. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Opiskellaan oman kotiseudun erityispiirteitä ja Suomen maisema-alueita. Vertaillaan esimerkkien avulla Suomen ja maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omia kulutusvalintoja ja vastuullisena kansalaisena toimimista. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Opiskellaan Itämeren ympäristön tilaa ja alueen yhteistyömahdollisuuksia.

Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tutustuu ihmisten elämään, kulttuureihin, asumiseen ja elinkeinoihin eri puolilla maapalloa. Oppilas ymmärtää ihmisten elämää ja kulttuurimaisemien vaihtelua Euroopassa ja muualla maailmassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmismaantieteellisten ilmiöiden vaikutuksia. Hän oppii kulttuurien piirteiden ja kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja maapallon eri alueilla.

Arvioinnin kohde

Ihmismaantieteellisten ilmiöiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiötä, kuten väestö, elinkeinot, liikennemuodot ja matkailu Suomessa ja muualla maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ja antaa esimerkkejä ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas nimeää joitakin tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien piirteisiin. Oppilas kuvailee erilaisia kulttuurimaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas kertoo, millaiset tekijät vaikuttavat kulttuurien piirteisiin eri alueilla. Oppilas vertailee kulttuurimaisemia eri alueilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää erilaisista ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa ja perustella syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Oppilas kuvailee kulttuurien piirteiden vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas selittää, mitkä tekijät vaikuttavat kulttuurimaisemien syntyyn Suomessa ja muualla maailmassa.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan, että oppilas hallitsee kartan peruskäsitteet ja osaa käyttää ja tulkita erilaisia karttoja (maasto- ja teemakartat). Sisällöissä keskitytään kertaamaan maailman ja erityisesti Euroopan keskeistä paikannimistöä. Opetuksessa tuotetaan ja käytetään geomediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen. Pyritään tuottamaan ja tulkitsemaan geomediaa myös paikkatietosovelluksia hyväksi käyttäen.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan erityisesti Euroopan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotalouden mahdollisuuksia. Perehdytään edelleen suuriin ympäristönmuutoksiin. Tarkastellaan esimerkkejä globalisaation vaikutuksista ja alueellisesta kehityksestä.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen selittämistä. Oppilas ymmärtää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan Euroopassa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas ymmärtää, miksi luonnonvarojen kuten energialähteiden kestävä käyttö on tärkeää.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta.

Oppilas ymmärtää luonnonvarojen kestävän käytön merkityksen.

Arvioinnin kohde

Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan, kuten elinkeinoihin. Oppilas nimeää erilaisia luonnonvaroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. Oppilas luokittelee luonnonvaroja niiden kestävyyden näkökulmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas kertoo, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan ja nimeää alueellisia esimerkkejä niistä. Oppilas perustelee, miten ihmisen toiminta aiheuttaa erilaisia ympäristöongelmia. Oppilas osaa selittää luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristöongelmien suhteita ja perustella luonnonvarjojen kestävän käytön merkityksen.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan, että oppilas hallitsee kartan peruskäsitteet ja osaa käyttää ja tulkita erilaisia karttoja (maasto- ja teemakartat). Sisällöissä keskitytään kertaamaan maailman ja erityisesti Euroopan keskeistä paikannimistöä. Opetuksessa tuotetaan ja käytetään geomediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen. Pyritään tuottamaan ja tulkitsemaan geomediaa myös paikkatietosovelluksia hyväksi käyttäen.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan erityisesti Euroopan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotalouden mahdollisuuksia. Perehdytään edelleen suuriin ympäristönmuutoksiin. Tarkastellaan esimerkkejä globalisaation vaikutuksista ja alueellisesta kehityksestä.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutkii erilaisia alueita, kuvaa alueiden välisiä eroja ja pyrkii selittämään erojen taustaa. Oppilas tulkitsee eri aluetasoisia karttoja: oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma.Oppilas tekee maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii niiden vastauksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii maantieteellisiä ajattelutaitoja.

Oppilas oppii esittämään maantieteellisiä kysymyksiä.

Arvioinnin kohde

Maantieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan, että oppilas hallitsee kartan peruskäsitteet ja osaa käyttää ja tulkita erilaisia karttoja (maasto- ja teemakartat). Sisällöissä keskitytään kertaamaan maailman ja erityisesti Euroopan keskeistä paikannimistöä. Opetuksessa tuotetaan ja käytetään geomediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen. Pyritään tuottamaan ja tulkitsemaan geomediaa myös paikkatietosovelluksia hyväksi käyttäen.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan erityisesti Euroopan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotalouden mahdollisuuksia. Perehdytään edelleen suuriin ympäristönmuutoksiin. Tarkastellaan esimerkkejä globalisaation vaikutuksista ja alueellisesta kehityksestä.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tuottaa ja käyttää geomediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii geomediataitoja.

Oppilas oppii lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksinkertaisia asioita kartoilta, diagrammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan, että oppilas hallitsee kartan peruskäsitteet ja osaa käyttää ja tulkita erilaisia karttoja (maasto- ja teemakartat). Sisällöissä keskitytään kertaamaan maailman ja erityisesti Euroopan keskeistä paikannimistöä. Opetuksessa tuotetaan ja käytetään geomediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen. Pyritään tuottamaan ja tulkitsemaan geomediaa myös paikkatietosovelluksia hyväksi käyttäen.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan erityisesti Euroopan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotalouden mahdollisuuksia. Perehdytään edelleen suuriin ympäristönmuutoksiin. Tarkastellaan esimerkkejä globalisaation vaikutuksista ja alueellisesta kehityksestä.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tekee pienimuotoisen teemaan tai alueeseen liittyvän maantieteellinen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia hyödyntäen monipuolisesti opittuja geomedian taitoja.Oppilas hyödyntää erilaisia tapoja julkaista tutkimus.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii maantieteellisiä tutkimustaitoja.

Arvioinnin kohde

Maantieteelliset tutkimustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan, että oppilas hallitsee kartan peruskäsitteet ja osaa käyttää ja tulkita erilaisia karttoja (maasto- ja teemakartat). Sisällöissä keskitytään kertaamaan maailman ja erityisesti Euroopan keskeistä paikannimistöä. Opetuksessa tuotetaan ja käytetään geomediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen. Pyritään tuottamaan ja tulkitsemaan geomediaa myös paikkatietosovelluksia hyväksi käyttäen.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan erityisesti Euroopan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin,

asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotalouden mahdollisuuksia. Perehdytään edelleen suuriin ympäristönmuutoksiin. Tarkastellaan esimerkkejä globalisaation vaikutuksista ja alueellisesta kehityksestä.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu Euroopassa ja muualla maailmassa tapahtuviin ympäristömuutoksiin ja muutoksia aiheuttaviin tekijöihin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja pyrkii selittämään tapahtumien taustoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia erityisesti ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä.

Oppilas oppii seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.

Arvioinnin kohde

Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan, että oppilas hallitsee kartan peruskäsitteet ja osaa käyttää ja tulkita erilaisia karttoja (maasto- ja teemakartat). Sisällöissä keskitytään kertaamaan maailman ja erityisesti Euroopan keskeistä paikannimistöä. Opetuksessa tuotetaan ja käytetään geomediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen. Pyritään tuottamaan ja tulkitsemaan geomediaa myös paikkatietosovelluksia hyväksi käyttäen.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan erityisesti Euroopan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista

hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotalouden mahdollisuuksia. Perehdytään edelleen suuriin ympäristönmuutoksiin. Tarkastellaan esimerkkejä globalisaation vaikutuksista ja alueellisesta kehityksestä.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas työskentelee ryhmässä ja arvioi omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää perusteltuja mielipiteitä maantieteellisistä asioista ja suhtautuu rakentavasti erilaisiin näkemyksiin.Oppilas harjoittelee argumentoinnin taitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja ja reflektoimaan omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä. Hän oppii argumentoimaan ja esittämään maantieteellistä tietoa selkeästi.

Arvioinnin kohde

Ryhmässä työskentelyn, maantieteellisen tiedon esittämisen ja argumentoinnin taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan, että oppilas hallitsee kartan peruskäsitteet ja osaa käyttää ja tulkita erilaisia karttoja (maasto- ja teemakartat). Sisällöissä keskitytään kertaamaan maailman ja erityisesti Euroopan keskeistä paikannimistöä. Opetuksessa tuotetaan ja käytetään geomediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen. Pyritään tuottamaan ja tulkitsemaan geomediaa myös paikkatietosovelluksia hyväksi käyttäen.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan erityisesti Euroopan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotalouden mahdollisuuksia. Perehdytään edelleen suuriin ympäristönmuutoksiin. Tarkastellaan esimerkkejä globalisaation vaikutuksista ja alueellisesta kehityksestä.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osallistuu joko itse suunnitellen tai ryhmässä toimien pienimuotoisen lähiluonnon vaalimisprojektiin hyödyntäen myös biologian sisältöjä.

Oppilas pohtii globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan ja harjoittelee vaikuttamisen taitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja eri aluetasoilla.

Arvioinnin kohde

Osallistumis- ja vaikuttamistaitojen soveltaminen eri aluetasoilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ohjatusti lähiympäristön vaalimiseen, kuten viihtyisyyden tai turvallisuuden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas selittää, miten voi osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa suunnitella keinoja lähiympäristön vaalimiseen ja toteuttaa niistä jonkin. Oppilas vertailee ja arvioi eri osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan, että oppilas hallitsee kartan peruskäsitteet ja osaa käyttää ja tulkita erilaisia karttoja (maasto- ja teemakartat). Sisällöissä keskitytään kertaamaan maailman ja erityisesti Euroopan keskeistä paikannimistöä. Opetuksessa tuotetaan ja käytetään geomediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen. Pyritään tuottamaan ja tulkitsemaan geomediaa myös paikkatietosovelluksia hyväksi käyttäen.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan erityisesti Euroopan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotalouden mahdollisuuksia. Perehdytään edelleen suuriin ympäristönmuutoksiin. Tarkastellaan esimerkkejä globalisaation vaikutuksista ja alueellisesta kehityksestä.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas pyrkii toimimaan vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella.Oppilas ottaa perustellen kantaa kestävän kehityksen kysymyksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan, että oppilas hallitsee kartan peruskäsitteet ja osaa käyttää ja tulkita erilaisia karttoja (maasto- ja teemakartat). Sisällöissä keskitytään kertaamaan maailman ja erityisesti Euroopan keskeistä paikannimistöä. Opetuksessa tuotetaan ja käytetään geomediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen. Pyritään tuottamaan ja tulkitsemaan geomediaa myös paikkatietosovelluksia hyväksi käyttäen.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan erityisesti Euroopan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotalouden mahdollisuuksia. Perehdytään edelleen suuriin ympäristönmuutoksiin. Tarkastellaan esimerkkejä globalisaation vaikutuksista ja alueellisesta kehityksestä.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas harjoittelee lähiympäristön ja sen kulttuurien monimuotoisuuden kuvaamista sekä oman alueellisen identiteettinsä tunnistamista. Oppilas pohtii hyvän elämän edellytyksiä ja moninaisuuden merkitystä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan, että oppilas hallitsee kartan peruskäsitteet ja osaa käyttää ja tulkita erilaisia karttoja (maasto- ja teemakartat). Sisällöissä keskitytään kertaamaan maailman ja erityisesti Euroopan keskeistä paikannimistöä. Opetuksessa tuotetaan ja käytetään geomediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen. Pyritään tuottamaan ja tulkitsemaan geomediaa myös paikkatietosovelluksia hyväksi käyttäen.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Seurataan erityisesti Euroopan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Painotetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotalouden mahdollisuuksia. Perehdytään edelleen suuriin ympäristönmuutoksiin. Tarkastellaan esimerkkejä globalisaation vaikutuksista ja alueellisesta kehityksestä.

Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7–9 *matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.*

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapa. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Palaute tukee oppilaiden myönteistä minäkuvaa matematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearvioinnissa oppilaat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt matematiikan tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on matematiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan matematiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy matematiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella matematiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana.

Matematiikan arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu matematiikan opiskelusta.	S1-S6		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas oppii tunnistamaan omaa osaamistaan ja ottamaan vastuuta niiden matemaattisten taitojen harjoittamisesta, jotka tuntuvat vielä epävarmoilta. Oppilas osaa tehdä yhteistyötä toisten oppilaiden kanssa.	S1-S6	Vastuunottaminen opiskelusta	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan harjoittamalla taitojaan ja osallistumalla omalla panoksellaan yhteistyöhön muiden kanssa
Työskentelyn taidot				
T3 Oppilas oppii havaitsemaan matemaattisten toimintojen yhteyksiä toisiinsa ja ymmärtämään niiden osaamisen merkityksen matematiikan oppimisen kannalta.	S1-S6	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas havaitsee matemaattisten toimintojen välisiä yhteyksiä ja ymmärtää niiden osaamisen merkityksen matematiikassa.	Oppilas harjoittelee matemaattisten toimintojen yhteyksiä toisiinsa ja niiden merkitystä matematiikassa.
T4 Oppilas tutustuu täsmällisen matemaattisen kielen käyttöön matemaattisia päättelyjä ja vastauksia kirjoittaessaan. Oppilas oppii	S1-S6	Matemaattinen ilmaisu	Oppilas osaa pääsääntöisesti käyttää täsmällistä matemaattista kieltä matemaattisia päättelyjä ja vastauksia kirjoittaessaan. Oppilas osaa	Oppilas harjoittelee täsmällisen matemaattisen kielen käyttöä.

selittämään ajatuksiaan myös suullisesti.			selittää ajatuksiaan myös suullisesti.	
T5 Oppilas harjoittelee loogisen ajattelun taitoja.	S1-S6	Ongelmanratkaisutaito	Oppilas etsii sääntöjä ja riippuvuuksia erilaisten matemaattisten ongelmien avulla.	Oppilas harjoittelee kertomaan millaisia sääntöä tai riippuvuuksia voidaan havaita arkielämässä tai matemaattisessa ongelmassa.
T6 Oppilas oppii tiedostamaan, mitkä ratkaisun vaiheet kuuluvat hyvään ratkaisuun ja arvioimaan saamiensa vastausten mielekkyyttä.	S1-S6	Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja	Oppilas tietää hyvän matemaattisen ratkaisun vaiheet sekä osaa pääpiirteittäin esittää ne. Oppilas osaa arvioida saamiensa tulosten mielekkyyttä.	Oppilas tietää, että matemaattisen tehtävän ratkaisu pitää perustella ja ratkaisun oikeellisuutta pitää arvioida ja tekee sen toisinaan.
T7 Oppilas oppii havaitsemaan ympäristöstään ilmiöitä, joiden ratkaisemiseksi voidaan käyttää matematiikkaa. Oppilas oppii soveltamaan taitojaan tehdessään erilaisia valintoja ja päätöksiä, esim. ostoksia tehdessään	S1-S6	Matematiikan soveltaminen	Oppilas osaa kuvata monipuolisesti tilanteista, joissa käytetään ja sovelletaan matematiikkaa arkielämän tilanteissa.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkielämän tilanteista, joissa tarvitaan matematiikkaa.
T8				
T9				
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T10 Oppilas oppii käyttämään päässälaskutaitoaan mahdollisimman monissa tilanteissa ja vahvistamaan päättelytaitoja monipuolisten ajattelua	S1, S2	Päättely- ja laskutaito	Oppilas osaa käyttää päättely- ja päässälaskutaitoa yksinkertaisissa tehtävissä ja tilanteissa.	Oppilas harjoittelee päättely- ja päässälaskutaitoa yksinkertaisissa tehtävissä ja tilanteissa.

kehittävien tehtävien avulla.				
T11				
T12				
T13				
T14				
T15				
T16 Oppilas oppii käyttämään oikeita käsitteitä kuvaillessaan geometrisia kuvioita, niiden ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä.	S5	Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen	Oppilas tuntee geometrian peruskäsitteitä esimerkiksi kulma, suora, normaali ja yhdensuuntaisuus ja osaa kuvata niitä ja niiden ominaisuuksien välisiä suhteita myös piirtämällä. Oppilas osaa nimetä ja kuvailla monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä. Oppilas tietää esimerkiksi, että suunnikkaan vastakkaiset sivut ovat yhtä pitkät ja yhdensuuntaiset.	Oppilas tuntee joitakin geometrian peruskäsitteitä esimerkiksi kulma, suora, normaali ja yhdensuuntaisuus ja osaa kuvata niitä myös piirtämällä. Oppilas tuntee ja osaa nimetä geometrian peruskuvioita.
T17 Oppilas oppii hahmottamaan suorakulmaisen kolmion ja ympyrän geometrisiä yhteyksiä ja ymmärtämään niiden merkityksen tehtäviä ratkaistessaan	S5	Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen	Oppilas tuntee kehäkulman ja keskuskulman käsitteet ja tietää niiden välisen suhteen, esimerkiksi oikokulmaa vastaava kehäkulma on suora kulma.	Oppilas osaa piirtää ympyrän ja sen osia sekä nimetä niitä.
T18				
T19				

T20 Oppilas harjoittelee kirjoittamaan ohjelmakoodia, joka suorittaa yksinkertaisia laskutoimituksia tai piirtää geometrisia kuvioita. Oppilas harjoittelee vertailuoperaattoreiden käyttöä väite- ja ehtolauseissa tutustuessaan totuusarvoihin.	S1	Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot	Oppilas suorittaa tehtäviä omatoimisesti ja ideoi niitä itse.	Oppilas suorittaa tehtäviä ohjeiden mukaisesti

Matematiikan arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas oppii tunnistamaan aiemmin oppimaansa tietoa ja hyödyntämään sitä uuden tiedon oppimisessa	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas oppii työskentelemään pitkäjänteisesti matemaattisten taitojen kehittämiseksi sekä toimimaan yhdessä myös muiden kanssa.	S1-S6	Vastuunottaminen opiskelusta	Oppilas osaa ottaa vastuuta omasta oppimisestaan, osaa työskennellä pitkäjänteisesti ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.	Oppilas harjoittelee pitkäjänteistä työskentelyä ja osallistuu omalla panoksellaan yhteistyöhön muiden kanssa.
Työskentelyn taidot				
T3 Oppilas oppii havaitsemaan asioiden välisiä yhteyksiä.	S1-S6	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tietää matematiikan asioiden yhteyksiä myös muihin oppiaineisiin.	Oppilas havaitsee matemaattisten toimintojen välisiä yhteyksiä.
T4 Oppilas opettelee matematiikan käsitteitä voidakseen keskustella ja ratkaista tehtäviä käyttäen tarkoituksenmukaisia käsitteitä ja merkintöjä.	S1-S6	Matemaattinen ilmaisu	Oppilas osaa käyttää matemaattisia käsitteitä ja tarkoituksenmukaisia merkintöjä tehtävien ratkaisuissa sekä keskusteluissa	Oppilas harjoittelee käyttämään matematiikan käsitteitä voidakseen osallistua keskusteluun, jossa ratkaistaan tehtäviä käyttäen joitakin keskeisiä käsitteitä ja merkintöjä.
T5 Oppilas harjoittelee luovan ja loogisen ajattelun taitoja.	S1-S6	Ongelmanratkaisutaito	Oppilas osaa käyttää sääntöjä ja riippuvuuksia erilaisten matemaattisten ongelmien ratkaisussa. Oppilas	Oppilas harjoittelee sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä erilaisten matemaattisten

			harjoittelee luovaa ajattelua perustelemalla erilaisia matemaattisia ongelmia.	ongelmien avulla.
T6 Oppilas harjoittelee arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä.	S1-S6	Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja	Oppilas osaa arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisujaan sekä arvioida saamiaan tuloksia kriittisesti.	Oppilas harjoittelee esimerkkien avulla matemaattisten ratkaisujensa arviointia ja tuloksen kriittistä tarkastelua.
T7 Oppilas oppii näkemään matematiikkaa ympäröivässä yhteiskunnassa ja soveltamaan matematiikantaitojaan eri oppiaineiden opiskelussa.	S1-S6	Matematiikan soveltaminen	Oppilas osaa kuvata monipuolisesti miten matematiikkaa käytetään muiden oppiaineiden opiskelussa ja erilaisissa arkielämän tilanteissa.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkielämän tilanteista, joissa tarvitaan matematiikkaa. Oppilas osaa ohjatusti käyttää matematiikkaa muissa oppiaineissa.
T8				
T9				
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T10 Oppilas oppii käyttämään päättely- ja päässälaskutaitoaan eri tilanteissa.	S1, S2	Päättely- ja laskutaito	Oppilas osaa käyttää päättely- ja päässälaskutaitoa erilaisissa tilanteissa.	Oppilas osaa käyttää päättely- ja päässälaskutaitoa yksinkertaisissa tehtävissä ja tilanteissa.
T11 Oppilas osaa käyttää peruslaskutoimituksia ratkaistessaan erilaisia matemaattisia ongelmia.	S2	Peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla	Arvioidaan käyttäen päättöarvioinnin kriteerejä	
T12 Oppilas laajentaa lukukäsitteen	S2	Lukukäsite	Oppilas tuntee reaaliluvut ja osaa sijoittaa ne lukusuoralle.	Oppilas tietää, että on olemassa eri lukualueita.

ymmärtämistä reaalilukuihin.			Oppilas osaa nimetä joitakin reaalilukuihin kuuluvia lukujoukkoja.	
T13 Oppilas osaa laskea prosenttiosuuden ja prosenttiluvun määrän kokonaisuudesta. Oppilas oppii käyttämään taitojaan esim. oppimiskokonaisuuksissa	S2, S6	Prosentin käsite ja prosenttilaskenta	Oppilas osaa käyttää prosenttilaskentaa, esimerkiksi oppimiskokonaisuuksissa.	Oppilas harjoittelee prosenttilaskennan hyödyntämistä, esimerkiksi oppimiskokonaisuuksissa.
T14 Oppilas oppii ymmärtämään tuntemattoman käsitteen ja ratkaisemaan ensimmäisen asteen yhtälöt ja vaillinaiset toisen asteen yhtälöt	S3, S4	Tuntemattoman käsite ja yhtälönratkaisutaidot	Oppilas osaa laskea lausekkeen arvon annetulla muuttujan arvolla. Oppilas osaa ratkaista erilaisia yhtälöitä ja muodostaa yhtälöitä sanallisista tehtävistä. Oppilas osaa ratkaista vaillinaisen toisen asteen yhtälön esimerkiksi päättelemällä.	Oppilas osaa laskea yksinkertaisen lausekkeen arvon annetulla muuttujan arvolla. Oppilas osaa ratkaista yksinkertaisia ensimmäisen asteen yhtälöitä välivaiheittain.
T15				
T16 Oppilas opiskelee geometrian käsitteitä ja käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti kuvatessaan geometristen kuvioiden ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.	S5	Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen	Oppilas osaa käyttää geometrisia käsitteitä kuvaillessaan kuvioiden, kuten kolmio ja nelikulmio, ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä, esimerkiksi oppilas ymmärtää mikä on yhtenevyyden ja yhdenmuotoisuuden ero.	Oppilas osaa käyttää joitakin geometrisia käsitteitä kuvaillessaan kuvioiden, kuten kolmio ja nelikulmio, ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

T17 Oppilas oppii ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia, kuten Pythagoraan lausetta	S5	Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen	Oppilas osaa laskea ympyrän kehän ja sen osan pituuden. Oppilas osaa käyttää Pythagoraan lausetta ja soveltaa sitä myös tilanteissa, joissa suorakulmainen kolmio ei muodostu lähtökohtaisesti.	Oppilas osaa laskea ympyrän kehän pituuden. Oppilas tietää, että Pythagoraan lauseen avulla voidaan ratkaista suorakulmaisen kolmion sivun pituus.
T18 Oppilas laajentaa taitoaan laskea monikulmioiden sekä ympyrän ja sektorin pinta-aloja.	S5	Pinta-alojen ja tilavuuksien laskutaito	Oppilas osaa laskea erilaisten tasokuvioiden pinta-aloja. Oppilas osaa pinta-alojen yksikkömuunnoksia.	Oppilas osaa laskea kolmion, neliön ja suorakulmion pinta-alan sekä tehdä pinta-alojen yksikkömuunnoksia esimerkiksi taulukon avulla.
T19				
T20 Oppilas oppii suunnittelemaan ja ohjelmoimaan algoritmin, jolla voidaan ratkaista jokin ongelma tai tehtävä, joka voi olla esim. animaatio tai peli.	S1	Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot	Oppilas osaa suunnitella algoritmin, jonka avulla ratkaistaan jokin ongelma tai tehtävä.	Oppilas osaa ohjatusti käyttää jotakin ohjelmaa matemaattisen ongelman ratkaisemiseen.

Matematiikan arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas kiinnostuu matematiikan opiskelusta.	S1-S6		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas oppii tunnistamaan omaa osaamistaan ja ottamaan vastuuta niiden matemaattisten taitojen harjoittamisesta, jotka tuntuvat vielä epävarmoilta. Oppilas osaa tehdä yhteistyötä toisten oppilaiden kanssa.	S1-S6	Vastuunottaminen opiskelusta	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan harjoittamalla taitojaan ja osallistumalla omalla panoksellaan yhteistyöhön muiden kanssa
Työskentelyn taidot				
T3 Oppilas oppii havaitsemaan matemaattisten toimintojen yhteyksiä toisiinsa ja ymmärtämään niiden osaamisen merkityksen matematiikan oppimisen kannalta.	S1-S6	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas havaitsee matemaattisten toimintojen välisiä yhteyksiä ja ymmärtää niiden osaamisen merkityksen matematiikassa.	Oppilas harjoittelee matemaattisten toimintojen yhteyksiä toisiinsa ja niiden merkitystä matematiikassa.
T4 Oppilas tutustuu täsmällisen matemaattisen kielen käyttöön matemaattisia päättelyjä ja vastauksia kirjoittaessaan. Oppilas oppii	S1-S6	Matemaattinen ilmaisu	Oppilas osaa pääsääntöisesti käyttää täsmällistä matemaattista kieltä matemaattisia päättelyjä ja vastauksia kirjoittaessaan. Oppilas osaa	Oppilas harjoittelee täsmällisen matemaattisen kielen käyttöä.

selittämään ajatuksiaan myös suullisesti.			selittää ajatuksiaan myös suullisesti.	
T5 Oppilas harjoittelee loogisen ajattelun taitoja.	S1-S6	Ongelmanratkaisutaito	Oppilas etsii sääntöjä ja riippuvuuksia erilaisten matemaattisten ongelmien avulla.	Oppilas harjoittelee kertomaan millaisia sääntöä tai riippuvuuksia voidaan havaita arkielämässä tai matemaattisessa ongelmassa.
T6 Oppilas oppii tiedostamaan, mitkä ratkaisun vaiheet kuuluvat hyvään ratkaisuun ja arvioimaan saamiensa vastausten mielekkyyttä.	S1-S6	Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja	Oppilas tietää hyvän matemaattisen ratkaisun vaiheet sekä osaa pääpiirteittäin esittää ne. Oppilas osaa arvioida saamiensa tulosten mielekkyyttä.	Oppilas tietää, että matemaattisen tehtävän ratkaisu pitää perustella ja ratkaisun oikeellisuutta pitää arvioida ja tekee sen toisinaan.
T7 Oppilas oppii havaitsemaan ympäristöstään ilmiöitä, joiden ratkaisemiseksi voidaan käyttää matematiikkaa. Oppilas oppii soveltamaan taitojaan tehdessään erilaisia valintoja ja päätöksiä, esim. ostoksia tehdessään	S1-S6	Matematiikan soveltaminen	Oppilas osaa kuvata monipuolisesti tilanteista, joissa käytetään ja sovelletaan matematiikkaa arkielämän tilanteissa.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkielämän tilanteista, joissa tarvitaan matematiikkaa.
T8				
T9				
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T10 Oppilas oppii käyttämään päässälaskutaitoaan mahdollisimman monissa tilanteissa ja vahvistamaan päättelytaitoja monipuolisten ajattelua	S1, S2	Päättely- ja laskutaito	Oppilas osaa käyttää päättely- ja päässälaskutaitoa yksinkertaisissa tehtävissä ja tilanteissa.	Oppilas harjoittelee päättely- ja päässälaskutaitoa yksinkertaisissa tehtävissä ja tilanteissa.

kehittävien tehtävien avulla.				
T11				
T12				
T13				
T14				
T15				
T16 Oppilas oppii käyttämään oikeita käsitteitä kuvaillessaan geometrisia kuvioita, niiden ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä.	S5	Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen	Oppilas tuntee geometrian peruskäsitteitä esimerkiksi kulma, suora, normaali ja yhdensuuntaisuus ja osaa kuvata niitä ja niiden ominaisuuksien välisiä suhteita myös piirtämällä. Oppilas osaa nimetä ja kuvailla monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä. Oppilas tietää esimerkiksi, että suunnikkaan vastakkaiset sivut ovat yhtä pitkät ja yhdensuuntaiset.	Oppilas tuntee joitakin geometrian peruskäsitteitä esimerkiksi kulma, suora, normaali ja yhdensuuntaisuus ja osaa kuvata niitä myös piirtämällä. Oppilas tuntee ja osaa nimetä geometrian peruskuvioita.
T17 Oppilas oppii hahmottamaan suorakulmaisen kolmion ja ympyrän geometrisiä yhteyksiä ja ymmärtämään niiden merkityksen tehtäviä ratkaistessaan	S5	Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen	Oppilas tuntee kehäkulman ja keskuskulman käsitteet ja tietää niiden välisen suhteen, esimerkiksi oikokulmaa vastaava kehäkulma on suora kulma.	Oppilas osaa piirtää ympyrän ja sen osia sekä nimetä niitä.
T18				
T19				

T20 Oppilas harjoittelee kirjoittamaan ohjelmakoodia, joka suorittaa yksinkertaisia laskutoimituksia tai piirtää geometrisia kuvioita. Oppilas harjoittelee vertailuoperaattoreiden käyttöä väite- ja ehtolauseissa tutustuessaan totuusarvoihin.	S1	Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot	Oppilas suorittaa tehtäviä omatoimisesti ja ideoi niitä itse.	Oppilas suorittaa tehtäviä ohjeiden mukaisesti

Matematiikan arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas oppii tunnistamaan aiemmin oppimaansa tietoa ja hyödyntämään sitä uuden tiedon oppimisessa	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 Oppilas oppii työskentelemään pitkäjänteisesti matemaattisten taitojen kehittämiseksi sekä toimimaan yhdessä myös muiden kanssa.	S1-S6	Vastuunottaminen opiskelusta	Oppilas osaa ottaa vastuuta omasta oppimisestaan, osaa työskennellä pitkäjänteisesti ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.	Oppilas harjoittelee pitkäjänteistä työskentelyä ja osallistuu omalla panoksellaan yhteistyöhön muiden kanssa.
Työskentelyn taidot				
T3 Oppilas oppii havaitsemaan asioiden välisiä yhteyksiä.	S1-S6	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tietää matematiikan asioiden yhteyksiä myös muihin oppiaineisiin.	Oppilas havaitsee matemaattisten toimintojen välisiä yhteyksiä.
T4 Oppilas opettelee matematiikan käsitteitä voidakseen keskustella ja ratkaista tehtäviä käyttäen tarkoituksenmukaisia käsitteitä ja merkintöjä.	S1-S6	Matemaattinen ilmaisu	Oppilas osaa käyttää matemaattisia käsitteitä ja tarkoituksenmukaisia merkintöjä tehtävien ratkaisuissa sekä keskusteluissa	Oppilas harjoittelee käyttämään matematiikan käsitteitä voidakseen osallistua keskusteluun, jossa ratkaistaan tehtäviä käyttäen joitakin keskeisiä käsitteitä ja merkintöjä.
T5 Oppilas harjoittelee luovan ja loogisen ajattelun taitoja.	S1-S6	Ongelmanratkaisutaito	Oppilas osaa käyttää sääntöjä ja riippuvuuksia erilaisten matemaattisten ongelmien ratkaisussa. Oppilas	Oppilas harjoittelee sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä erilaisten matemaattisten

			harjoittelee luovaa ajattelua perustelemalla erilaisia matemaattisia ongelmia.	ongelmien avulla.
T6 Oppilas harjoittelee arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä.	S1-S6	Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja	Oppilas osaa arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisujaan sekä arvioida saamiaan tuloksia kriittisesti.	Oppilas harjoittelee esimerkkien avulla matemaattisten ratkaisujensa arviointia ja tuloksen kriittistä tarkastelua.
T7 Oppilas oppii näkemään matematiikkaa ympäröivässä yhteiskunnassa ja soveltamaan matematiikantaitojaan eri oppiaineiden opiskelussa.	S1-S6	Matematiikan soveltaminen	Oppilas osaa kuvata monipuolisesti miten matematiikkaa käytetään muiden oppiaineiden opiskelussa ja erilaisissa arkielämän tilanteissa.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkielämän tilanteista, joissa tarvitaan matematiikkaa. Oppilas osaa ohjatusti käyttää matematiikkaa muissa oppiaineissa.
T8				
T9				
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
T10 Oppilas oppii käyttämään päättely- ja päässälaskutaitoaan eri tilanteissa.	S1, S2	Päättely- ja laskutaito	Oppilas osaa käyttää päättely- ja päässälaskutaitoa erilaisissa tilanteissa.	Oppilas osaa käyttää päättely- ja päässälaskutaitoa yksinkertaisissa tehtävissä ja tilanteissa.
T11 Oppilas osaa käyttää peruslaskutoimituksia ratkaistessaan erilaisia matemaattisia ongelmia.	S2	Peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla	Arvioidaan käyttäen päättöarvioinnin kriteerejä	
T12 Oppilas laajentaa lukukäsitteen	S2	Lukukäsite	Oppilas tuntee reaaliluvut ja osaa sijoittaa ne lukusuoralle.	Oppilas tietää, että on olemassa eri lukualueita.

ymmärtämistä reaalilukuihin.			Oppilas osaa nimetä joitakin reaalilukuihin kuuluvia lukujoukkoja.	
T13 Oppilas osaa laskea prosenttiosuuden ja prosenttiluvun määrän kokonaisuudesta. Oppilas oppii käyttämään taitojaan esim. oppimiskokonaisuuksissa	S2, S6	Prosentin käsite ja prosenttilaskenta	Oppilas osaa käyttää prosenttilaskentaa, esimerkiksi oppimiskokonaisuuksissa.	Oppilas harjoittelee prosenttilaskennan hyödyntämistä, esimerkiksi oppimiskokonaisuuksissa.
T14 Oppilas oppii ymmärtämään tuntemattoman käsitteen ja ratkaisemaan ensimmäisen asteen yhtälöt ja vaillinaiset toisen asteen yhtälöt	S3, S4	Tuntemattoman käsite ja yhtälönratkaisutaidot	Oppilas osaa laskea lausekkeen arvon annetulla muuttujan arvolla. Oppilas osaa ratkaista erilaisia yhtälöitä ja muodostaa yhtälöitä sanallisista tehtävistä. Oppilas osaa ratkaista vaillinaisen toisen asteen yhtälön esimerkiksi päättelemällä.	Oppilas osaa laskea yksinkertaisen lausekkeen arvon annetulla muuttujan arvolla. Oppilas osaa ratkaista yksinkertaisia ensimmäisen asteen yhtälöitä välivaiheittain.
T15				
T16 Oppilas opiskelee geometrian käsitteitä ja käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti kuvatessaan geometristen kuvioiden ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.	S5	Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen	Oppilas osaa käyttää geometrisia käsitteitä kuvaillessaan kuvioiden, kuten kolmio ja nelikulmio, ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä, esimerkiksi oppilas ymmärtää mikä on yhtenevyyden ja yhdenmuotoisuuden ero.	Oppilas osaa käyttää joitakin geometrisia käsitteitä kuvaillessaan kuvioiden, kuten kolmio ja nelikulmio, ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

T17 Oppilas oppii ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia, kuten Pythagoraan lausetta	S5	Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen	Oppilas osaa laskea ympyrän kehän ja sen osan pituuden. Oppilas osaa käyttää Pythagoraan lausetta ja soveltaa sitä myös tilanteissa, joissa suorakulmainen kolmio ei muodostu lähtökohtaisesti.	Oppilas osaa laskea ympyrän kehän pituuden. Oppilas tietää, että Pythagoraan lauseen avulla voidaan ratkaista suorakulmaisen kolmion sivun pituus.
T18 Oppilas laajentaa taitoaan laskea monikulmioiden sekä ympyrän ja sektorin pinta-aloja.	S5	Pinta-alojen ja tilavuuksien laskutaito	Oppilas osaa laskea erilaisten tasokuvioiden pinta-aloja. Oppilas osaa pinta-alojen yksikkömuunnoksia.	Oppilas osaa laskea kolmion, neliön ja suorakulmion pinta-alan sekä tehdä pinta-alojen yksikkömuunnoksia esimerkiksi taulukon avulla.
T19				
T20 Oppilas oppii suunnittelemaan ja ohjelmoimaan algoritmin, jolla voidaan ratkaista jokin ongelma tai tehtävä, joka voi olla esim. animaatio tai peli.	S1	Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot	Oppilas osaa suunnitella algoritmin, jonka avulla ratkaistaan jokin ongelma tai tehtävä.	Oppilas osaa ohjatusti käyttää jotakin ohjelmaa matemaattisen ongelman ratkaisemiseen.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu matematiikan opiskelusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Oppilas pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista.

Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoa murtoluvuilla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan luvun pyöristämisen taitoa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thalen lauseeseen.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Kerätään tietoja esim. kyselytutkimuksella sekä jäsennetään ja analysoidaan tietoja. Tuotetaan ja tulkitaan erilaisia diagrammeja sekä lasketaan erilaisista aineistoista esim. keskiarvoja.

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii tunnistamaan omaa osaamistaan ja ottamaan vastuuta niiden matemaattisten taitojen harjoittamisesta, jotka tuntuvat vielä epävarmoilta. Oppilas osaa tehdä yhteistyötä toisten oppilaiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas aloittaa työskentelyn, ylläpitää sitä ja arvioi, milloin työskentely on saatu päätökseen. Hän osallistuu omatoimisesti ryhmän toimintaan.

Arvioinnin kohde

Vastuunottaminen opiskelusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista.

Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoa murtoluvuilla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan luvun pyöristämisen taitoa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thalen lauseeseen.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Kerätään tietoja esim. kyselytutkimuksella sekä jäsennetään ja analysoidaan tietoja. Tuotetaan ja tulkitaan erilaisia diagrammeja sekä lasketaan erilaisista aineistoista esim. keskiarvoja.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas oppii havaitsemaan matemaattisten toimintojen yhteyksiä ja ymmärtämään niiden osaamisen merkityksen matematiikan oppimisen kannalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee ja ymmärtää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla, selittää ja soveltaa ymmärtämäänsä.

Arvioinnin kohde

Opittujen asioiden yhteydet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna opittavien asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee ja kuvailee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas löytää ja selittää perustellen oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja kuvailee, mistä opittujen asioiden yhteys johtuu.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista.

Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoa murtoluvuilla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan luvun pyöristämisen taitoa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thalen lauseeseen.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Kerätään tietoja esim. kyselytutkimuksella sekä jäsennetään ja analysoidaan tietoja. Tuotetaan ja tulkitaan erilaisia diagrammeja sekä lasketaan erilaisista aineistoista esim. keskiarvoja.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tutustuu täsmällisen matemaattisen kielen käyttöön matemaattisia päättelyjä ja vastauksia kirjoittaessaan. Oppilas oppii selittämään ajatuksiaan myös suullisesti. Oppilas tunnistaa matematiikalle ominaisia ilmaisuja ja käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan täsmällisesti eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Matemaattinen ilmaisu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista.

Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoa murtoluvuilla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan luvun pyöristämisen taitoa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thalen lauseeseen.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Kerätään tietoja esim. kyselytutkimuksella sekä jäsennetään ja analysoidaan tietoja. Tuotetaan ja tulkitaan erilaisia diagrammeja sekä lasketaan erilaisista aineistoista esim. keskiarvoja.

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee loogisen ajattelun taitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas jäsentää ongelmia, tunnistaa niistä matemaattista informaatiota ja ratkaisee niitä hyödyntäen matematiikan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Ongelmanratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jäsentää ohjattuna ongelmia ja ratkaisee osia ongelmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa poimia annetusta ongelmasta matemaattisen informaation ja ratkaisee ohjattuna ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää ja ratkaisee loogista ja luovaa ajattelua vaativia ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tutkii, onko olemassa muita ratkaisuvaihtoehtoja.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista.

Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoa murtoluvuilla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan luvun pyöristämisen taitoa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thalen lauseeseen.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Kerätään tietoja esim. kyselytutkimuksella sekä jäsennetään ja analysoidaan tietoja. Tuotetaan ja tulkitaan erilaisia diagrammeja sekä lasketaan erilaisista aineistoista esim. keskiarvoja.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii tiedostamaan, mitkä ratkaisun vaiheet kuuluvat hyvään ratkaisuun ja arvioimaan saamiensa vastausten mielekkyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ja kehittää matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää ohjattuna tuottamansa ratkaisun ja pohtii ohjattuna tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää laatimansa ratkaisun, pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti matemaattista ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja tarvittaessa kehittää ratkaisuaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista.

Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoa murtoluvuilla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan luvun pyöristämisen taitoa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia.

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thalen lauseeseen.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Kerätään tietoja esim. kyselytutkimuksella sekä jäsennetään ja analysoidaan tietoja. Tuotetaan ja tulkitaan erilaisia diagrammeja sekä lasketaan erilaisista aineistoista esim. keskiarvoja.

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii havaitsemaan ympäristöstään ilmiöitä, joiden ratkaisemiseksi voidaan käyttää matematiikkaa. Oppilas oppii soveltamaan taitojaan tehdessään erilaisia valintoja ja päätöksiä, esim. ostoksia tehdessään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja käyttää matematiikkaa eri ympäristöissä ja toisissa oppiaineissa sekä muotoilee ongelmia matematiikan kielelle.

Arvioinnin kohde

Matematiikan soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa matematiikan käyttömahdollisuudet ympärillään ja tietää ongelman matemaattisen muotoilun tarpeellisuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soveltaa matematiikkaa muotoillen ongelmia matematiikan kielelle annettuja esimerkkejä noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä muotoillen reaalimaailman ongelmia matematiikan kielelle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, kuinka matematiikkaa sovelletaan yhteiskunnassa. Oppilas hyödyntää matematiikan taitojaan eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista.

Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoa murtoluvuilla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan luvun pyöristämisen taitoa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thalen lauseeseen.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Kerätään tietoja esim. kyselytutkimuksella sekä jäsennetään ja analysoidaan tietoja. Tuotetaan ja tulkitaan erilaisia diagrammeja sekä lasketaan erilaisista aineistoista esim. keskiarvoja.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee päättely- ja päässälaskutaitoja arkisissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tekee päätelmiä ja laskelmia arjen toimintojensa tueksi. Hän rohkaistuu käyttämään päässälaskutaitoaan.

Arvioinnin kohde

Päättely- ja laskutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee päässään lyhyitä laskutoimituksia ja löytää ohjattuna matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee päässään laskutoimituksia ja löytää matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee päässään monivaiheisia laskutoimituksia ja soveltaa päättelykykyään eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista.

Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoa murtoluvuilla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan luvun pyöristämisen taitoa.

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Paikallinen tarkennus:

T16

Oppilas oppii käyttämään oikeita käsitteitä kuvaillessaan geometrisia kuvioita, niiden ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tuntee pisteen, suoran, kulman, janan ja puolisuoran käsitteet ja niihin liittyviä ominaisuuksia. Hän nimeää monikulmioita, tietää niiden ominaisuuksia ja laskee niiden piirejä. Oppilas ymmärtää symmetriaan ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia ja verrannollisuutta.

Arvioinnin kohde

Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää kulmia ja monikulmioita ja laskee ohjattuna niihin liittyviä laskuja. Oppilas piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas piirtää pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas löytää vastinosat yhdenmuotoisista kuvioista, käyttää verrantoa ja osaa määrittää mittakaavan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää perustellen geometrian peruskäsitteisiin ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia. Oppilas käyttää verrantoa ja ymmärtää mittakaavan käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhdenmuotoisuutta ja verrantoa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thalen lauseeseen.

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T17

Oppilas oppii hahmottamaan suorakulmaisen kolmion ja ympyrän geometrisiä yhteyksiä ja ymmärtämään niiden merkityksen tehtäviä ratkaistessaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää suorakulmaisen kolmion ominaisuuksia ja hyödyntää Pythagoraan lausetta ja trigonometrisia funktioita.

Oppilas tietää ympyrään liittyviä käsitteitä ja ominaisuuksia sekä osaa laskea ympyrän kehän pituuden.

Arvioinnin kohde

Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee hypotenuusan pituuden käyttämällä Pythagoraan lausetta. Oppilas osaa tutkia kolmion suorakulmaisuutta. Oppilas tunnistaa ympyrään liittyviä käsitteitä ja laskee ohjattuna ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ratkaisee suorakulmaisen kolmion sivun pituuden Pythagoraan lauseella ja löytää kulmalle viereisen ja vastaisen kateetin ja hypotenuusan sekä tietää, miten ne liittyvät trigonometrisiin funktioihin. Oppilas laskee ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta sekä trigonometriaa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thalen lauseeseen.

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Paikallinen tarkennus:

T20

Oppilas harjoittelee kirjoittamaan ohjelmakoodia, joka suorittaa yksinkertaisia laskutoimituksia tai piirtää geometrisia kuvioita. Oppilas harjoittelee vertailuoperaattoreiden käyttöä väite- ja ehtolauseissa tutustuessaan totuusarvoihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää algoritmisen ajattelun periaatteita. Hän osaa lukea, kommentoida, tulkita, testata, suunnitella ja ohjelmoida pieniä ohjelmia, joilla ratkaistaan matemaattisia ongelmia.

Arvioinnin kohde

Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksinkertaisen algoritmin askeleet ja testaa ohjattuna valmiita ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ehto- ja toistorakennetta ohjelmoinnissa sekä testaa ja tulkitsee ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja ohjelmoi pieniä ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää ohjelmointia ongelmien ratkaisussa. Oppilas muokkaa ja kehittää ohjelmaa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista.

Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii tunnistamaan aiemmin oppimaansa tietoa ja hyödyntämään sitä uuden tiedon oppimisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Oppilas pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan

oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Syvennetään algoritmista ajattelua. Tehdään yksinkertaisia ohjelmointitehtäviä ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään suorien, kulmien ja monikulmioiden ominaisuuksiin liittyvää tietoutta. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii työskentelemään pitkäjänteisesti matemaattisten taitojen kehittämiseksi sekä toimimaan yhdessä myös muiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas aloittaa työskentelyn, ylläpitää sitä ja arvioi, milloin työskentely on saatu päätökseen. Hän osallistuu omatoimisesti ryhmän toimintaan.

Arvioinnin kohde

Vastuunottaminen opiskelusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Syvennetään algoritmista ajattelua. Tehdään yksinkertaisia ohjelmointitehtäviä ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään suorien, kulmien ja monikulmioiden ominaisuuksiin liittyvää tietoutta. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas oppii havaitsemaan matematiikassa oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä ja *muodostamaan tietorakenteita.*

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee ja ymmärtää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla, selittää ja soveltaa ymmärtämäänsä.

Arvioinnin kohde

Opittujen asioiden yhteydet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna opittavien asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee ja kuvailee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas löytää ja selittää perustellen oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja kuvailee, mistä opittujen asioiden yhteys johtuu.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Syvennetään algoritmista ajattelua. Tehdään yksinkertaisia ohjelmointitehtäviä ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä

pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään suorien, kulmien ja monikulmioiden ominaisuuksiin liittyvää tietoutta. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee käyttämään täsmällisiä matemaattisia käsitteitä, merkintöjä ja ilmaisua ja hyödyntää niitä tehtävien ratkaisuissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan täsmällisesti eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Matemaattinen ilmaisu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Syvennetään algoritmista ajattelua. Tehdään yksinkertaisia ohjelmointitehtäviä ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään suorien, kulmien ja monikulmioiden ominaisuuksiin liittyvää tietoutta. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee luovan ja loogisen ajattelun taitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas jäsentää ongelmia, tunnistaa niistä matemaattista informaatiota ja ratkaisee niitä hyödyntäen matematiikan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Ongelmanratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jäsentää ohjattuna ongelmia ja ratkaisee osia ongelmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa poimia annetusta ongelmasta matemaattisen informaation ja ratkaisee ohjattuna ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää ja ratkaisee loogista ja luovaa ajattelua vaativia ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tutkii, onko olemassa muita ratkaisuvaihtoehtoja.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Syvennetään algoritmista ajattelua. Tehdään yksinkertaisia ohjelmointitehtäviä ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan

vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään suorien, kulmien ja monikulmioiden ominaisuuksiin liittyvää tietoutta. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ja kehittää matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää ohjattuna tuottamansa ratkaisun ja pohtii ohjattuna tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää laatimansa ratkaisun, pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti matemaattista ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja tarvittaessa kehittää ratkaisuaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan

oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Syvennetään algoritmista ajattelua. Tehdään yksinkertaisia ohjelmointitehtäviä ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään suorien, kulmien ja monikulmioiden ominaisuuksiin liittyvää tietoutta. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii näkemään matematiikkaa ympäröivässä yhteiskunnassa ja soveltamaan matematiikantaitojaan eri oppiaineiden opiskelussa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja käyttää matematiikkaa eri ympäristöissä ja toisissa oppiaineissa sekä muotoilee ongelmia matematiikan kielelle.

Arvioinnin kohde

Matematiikan soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa matematiikan käyttömahdollisuudet ympärillään ja tietää ongelman matemaattisen muotoilun tarpeellisuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soveltaa matematiikkaa muotoillen ongelmia matematiikan kielelle annettuja esimerkkejä noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä muotoillen reaalimaailman ongelmia matematiikan kielelle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, kuinka matematiikkaa sovelletaan yhteiskunnassa. Oppilas hyödyntää matematiikan taitojaan eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Syvennetään algoritmista ajattelua. Tehdään yksinkertaisia ohjelmointitehtäviä ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan

polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään suorien, kulmien ja monikulmioiden ominaisuuksiin liittyvää tietoutta. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii käyttämään päättely- ja päässälaskutaitoaan eri tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tekee päätelmiä ja laskelmia arjen toimintojensa tueksi. Hän rohkaistuu käyttämään päässälaskutaitoaan.

Arvioinnin kohde

Päättely- ja laskutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee päässään lyhyitä laskutoimituksia ja löytää ohjattuna matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee päässään laskutoimituksia ja löytää matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee päässään monivaiheisia laskutoimituksia ja soveltaa päättelykykyään eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Syvennetään algoritmista ajattelua. Tehdään yksinkertaisia ohjelmointitehtäviä ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas laskee peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laskee peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.

Arvioinnin kohde

Peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee samannimisten, positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo ja jakaa murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää rationaalilukujen peruslaskutoimituksia ongelmanratkaisussa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalilukuihin

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas laajentaa lukukäsitteen ymmärtämistä reaalilukuihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää reaalilukujen algebrallisia, järjestys- ja tarkkuusominaisuuksia sekä tutustuu piihin ja neliöjuureen.

Arvioinnin kohde

Lukukäsite

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sijoittaa annetun desimaaliluvun lukusuoralle. Oppilas tunnistaa tilanteet, jolloin tarvitaan pyöristämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, millaisia lukuja on eri lukujoukoissa ja sijoittaa niitä lukusuoralle. Oppilas pyöristää luvun annettuun tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa rationaaliluvun ja irrationaaliluvun eron. Oppilas pyöristää luvun oikeaan tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää tarkan arvon ja likiarvon eron sekä määrittää lukujen suuruusjärjestyksen.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden

laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas osaa laskea prosenttiosuuden ja prosenttiluvun määrän kokonaisuudesta. Oppilas oppii käyttämään matematiikassa oppimia taitojaan esim. oppimiskokonaisuuksissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää prosentin ja prosenttiyksikön käsitteet ja kertoo niiden käytöstä eri tilanteissa. Hän laskee prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän sekä muutos- ja vertailuprosentin.

Arvioinnin kohde

Prosentin käsite ja prosenttilaskenta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää, päättelee tai laskee prosenttiosuuden ja prosenttiluvun osoittaman määrän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutoksen suuruuden ja muutoksen prosentteina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää prosenttilaskennan eri menetelmiä. Oppilas ymmärtää prosentin ja prosenttiyksikön välisen eron.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee suhteellista vertailua ja hyödyntää prosenttilaskentaa eri tilanteissa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas oppii ymmärtämään tuntemattoman käsitteen ja ratkaisemaan ensimmäisen asteen yhtälöt ja vaillinaiset toisen asteen yhtälöt.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää tuntemattoman ja lausekkeen käsitteet sekä ratkaisee ensimmäisen asteen ja vaillinaisen toisen asteen yhtälöitä päättelemällä ja symbolisesti.

Arvioinnin kohde

Tuntemattoman käsite ja yhtälönratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas yhdistää samanmuotoisia termejä. Oppilas ratkaisee ohjattuna ensimmäisen asteen yhtälöitä ja päättelee ohjattuna vaillinaisen toisen asteen yhtälön jonkin ratkaisun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sieventää lausekkeita. Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden säilymisen ja ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti ja vaillinaisen toisen asteen yhtälön joko päättelemällä tai symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden käsitteen ja ratkaisee vaillinaisen toisen asteen yhtälön symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää sujuvasti tuntematonta yhtälön muodostamisessa ja hyödyntää yhtälönratkaisun taitoja ongelmanratkaisussa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja

sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä.

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Paikallinen tarkennus:

T16

Oppilas opiskelee geometrian käsitteitä ja käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti kuvatessaan geometristen kuvioiden ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tuntee pisteen, suoran, kulman, janan ja puolisuoran käsitteet ja niihin liittyviä ominaisuuksia. Hän nimeää monikulmioita, tietää niiden ominaisuuksia ja laskee niiden piirejä. Oppilas ymmärtää symmetriaan ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia ja verrannollisuutta.

Arvioinnin kohde

Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää kulmia ja monikulmioita ja laskee ohjattuna niihin liittyviä laskuja. Oppilas piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas piirtää pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas löytää vastinosat yhdenmuotoisista kuvioista, käyttää verrantoa ja osaa määrittää mittakaavan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää perustellen geometrian peruskäsitteisiin ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia. Oppilas käyttää verrantoa ja ymmärtää mittakaavan käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhdenmuotoisuutta ja verrantoa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään suorien, kulmien ja monikulmioiden ominaisuuksiin liittyvää tietoutta. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T17

Oppilas oppii ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia, kuten Pythagoraan lausetta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää suorakulmaisen kolmion ominaisuuksia ja hyödyntää Pythagoraan lausetta ja trigonometrisia funktioita.

Oppilas tietää ympyrään liittyviä käsitteitä ja ominaisuuksia sekä osaa laskea ympyrän kehän pituuden.

Arvioinnin kohde

Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee hypotenuusan pituuden käyttämällä Pythagoraan lausetta. Oppilas osaa tutkia kolmion suorakulmaisuutta. Oppilas tunnistaa ympyrään liittyviä käsitteitä ja laskee ohjattuna ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ratkaisee suorakulmaisen kolmion sivun pituuden Pythagoraan lauseella ja löytää kulmalle viereisen ja vastaisen kateetin ja hypotenuusan sekä tietää, miten ne liittyvät trigonometrisiin funktioihin. Oppilas laskee ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta sekä trigonometriaa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään suorien, kulmien ja monikulmioiden ominaisuuksiin liittyvää tietoutta. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Paikallinen tarkennus:

T18

Oppilas laajentaa taitoaan laskea monikulmioiden sekä ympyrän ja sektorin pinta-aloja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tietää avaruuskappaleisiin liittyviä nimityksiä ja ominaisuuksia. Hän osaa laskea tasokuvioiden pinta-aloja sekä kappaleiden tilavuuksia ja vaipan pinta-aloja. Hän soveltaa tietojaan käytännön tilanteisiin ja tekee pinta-alayksiköiden, tilavuusyksiköiden ja vetomittojen välillä muunnoksia.

Arvioinnin kohde

Pinta-alojen ja tilavuuksien laskutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas muuntaa yleisimmin käytettyjä pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas osaa laskea suorakulmion pinta-alan ja suorakulmaisen särmiön tilavuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muuntaa pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas laskee yleisimpien tasokuvioiden pinta-alat ja kappaleiden tilavuudet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia. Oppilas laskee yksittäisen tasokuvion pinta-alan ja kappaleen tilavuuden sekä vaipan pinta-alan. Oppilas laskee keskuskulmaa vastaavan sektorin pinta-alan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee moniosaisen tasokuvion pinta-alan, kappaleen tilavuuden ja vaipan pinta-alan sekä hyödyntää osaamistaan ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään suorien, kulmien ja monikulmioiden ominaisuuksiin liittyvää tietoutta. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Paikallinen tarkennus:

T20

Oppilas oppii suunnittelemaan ja ohjelmoimaan algoritmin, jolla voidaan ratkaista jokin ongelma tai tehtävä, joka voi olla esim. animaatio tai peli.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää algoritmisen ajattelun periaatteita. Hän osaa lukea, kommentoida, tulkita, testata, suunnitella ja ohjelmoida pieniä ohjelmia, joilla ratkaistaan matemaattisia ongelmia.

Arvioinnin kohde

Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksinkertaisen algoritmin askeleet ja testaa ohjattuna valmiita ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ehto- ja toistorakennetta ohjelmoinnissa sekä testaa ja tulkitsee ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja ohjelmoi pieniä ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää ohjelmointia ongelmien ratkaisussa. Oppilas muokkaa ja kehittää ohjelmaa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Syvennetään algoritmista ajattelua. Tehdään yksinkertaisia ohjelmointitehtäviä ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii käyttämään matematiikkaa erilaisissa tilanteissa ja luottamaan itseensä matematiikan oppijana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Oppilas pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan

muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään muuttujan käsitteen ymmärtämistä ja taitoa lausekkeen arvon laskemiseen. Vahvistetaan taitoa sieventää potenssi- ja polynomilausekkeita, myös murtolausekkeina. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja ja epäyhtälöitä graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas opiskelee matematiikkaa pitkäjänteisesti sekä toimii yhdessä myös muiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas aloittaa työskentelyn, ylläpitää sitä ja arvioi, milloin työskentely on saatu päätökseen. Hän osallistuu omatoimisesti ryhmän toimintaan.

Arvioinnin kohde

Vastuunottaminen opiskelusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista

ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään muuttujan käsitteen ymmärtämistä ja taitoa lausekkeen arvon laskemiseen. Vahvistetaan taitoa sieventää potenssi- ja polynomilausekkeita, myös murtolausekkeina. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja ja epäyhtälöitä graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas oppii ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä ja muodostamaan niistä kokonaisuuksia. Hän osaa kuvailla, selittää ja soveltaa oppimaansa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee ja ymmärtää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla, selittää ja soveltaa ymmärtämäänsä.

Arvioinnin kohde

Opittujen asioiden yhteydet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna opittavien asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee ja kuvailee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas löytää ja selittää perustellen oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja kuvailee, mistä opittujen asioiden yhteys johtuu.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään muuttujan käsitteen ymmärtämistä ja taitoa lausekkeen arvon laskemiseen. Vahvistetaan taitoa sieventää potenssi- ja polynomilausekkeita, myös murtolausekkeina. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja ja epäyhtälöitä graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii täsmällisen matemaattisen ilmaisun ja osaa perustella valitsemiansa laskutapoja myös suullisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan täsmällisesti eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Matemaattinen ilmaisu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan

vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään muuttujan käsitteen ymmärtämistä ja taitoa lausekkeen arvon laskemiseen. Vahvistetaan taitoa sieventää potenssi- ja polynomilausekkeita, myös murtolausekkeina. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja ja epäyhtälöitä graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa ratkaista loogista ja luovaa ajattelua vaativia matemaattisia tehtäviä ja kehittää siinä edelleen taitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas jäsentää ongelmia, tunnistaa niistä matemaattista informaatiota ja ratkaisee niitä hyödyntäen matematiikan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Ongelmanratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jäsentää ohjattuna ongelmia ja ratkaisee osia ongelmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa poimia annetusta ongelmasta matemaattisen informaation ja ratkaisee ohjattuna ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää ja ratkaisee loogista ja luovaa ajattelua vaativia ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tutkii, onko olemassa muita ratkaisuvaihtoehtoja.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään muuttujan käsitteen ymmärtämistä ja taitoa lausekkeen arvon laskemiseen. Vahvistetaan taitoa sieventää potenssi- ja polynomilausekkeita, myös murtolausekkeina. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä.

Ratkaistaan yhtälöpareja ja epäyhtälöitä graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas kehittää matemaattisia ratkaisujaan ja arvioi kriittisesti saamiensa tulosten mielekkyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ja kehittää matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää ohjattuna tuottamansa ratkaisun ja pohtii ohjattuna tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää laatimansa ratkaisun, pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti matemaattista ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja tarvittaessa kehittää ratkaisuaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään muuttujan käsitteen ymmärtämistä ja taitoa lausekkeen arvon laskemiseen. Vahvistetaan taitoa sieventää potenssi- ja polynomilausekkeita, myös murtolausekkeina. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja ja epäyhtälöitä graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa soveltaa matematiikan taitojaan eri oppiaineiden opiskelussa ja ympäröivässä yhteiskunnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja käyttää matematiikkaa eri ympäristöissä ja toisissa oppiaineissa sekä muotoilee ongelmia matematiikan kielelle.

Arvioinnin kohde

Matematiikan soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa matematiikan käyttömahdollisuudet ympärillään ja tietää ongelman matemaattisen muotoilun tarpeellisuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soveltaa matematiikkaa muotoillen ongelmia matematiikan kielelle annettuja esimerkkejä noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä muotoillen reaalimaailman ongelmia matematiikan kielelle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, kuinka matematiikkaa sovelletaan yhteiskunnassa. Oppilas hyödyntää matematiikan taitojaan eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään muuttujan käsitteen ymmärtämistä ja taitoa lausekkeen arvon laskemiseen. Vahvistetaan taitoa sieventää potenssi- ja polynomilausekkeita, myös murtolausekkeina. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja ja epäyhtälöitä graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas hankkii ja analysoi tietoa ja pohtii sen todenperäisyyttä ja merkitsevyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hankkii ja analysoi tietoa ja pohtii sen todenperäisyyttä ja merkitsevyyttä.

Arvioinnin kohde

Tiedon analy-sointi ja kriittinen tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa vertailla ohjattuna tietoa matemaattisella perusteella.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee ja esittää tietoa annetun esimerkin mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii, käsittelee ja esittää tietoa sekä pohtii sen uskottavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tiedonhallinta- ja analysointitaitoja, tulkitsee tietoa sekä arvioi tiedon luotettavuutta.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan oppimiseen sekä tiedon koontiin, muokkaukseen ja havainnollistamiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas soveltaa tarkoituksenmukaista teknologiaa matematiikan opiskelussa ja ongelmia ratkaistaessa.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu matematiikan oppimista tukevaan ohjelmistoon ja käyttää sitä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää sopivaa ohjelmistoa omien tuotosten laatimiseen ja matematiikan opiskeluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa matemaattisten ongelmien tarkastelemiseen ja ratkaisemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa ja yhdistää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkivassa työskentelyssä.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin.

Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään muuttujan käsitteen ymmärtämistä ja taitoa lausekkeen arvon laskemiseen. Vahvistetaan taitoa sieventää potenssi- ja polynomilausekkeita, myös murtolausekkeina. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja ja epäyhtälöitä graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa käyttää päättely- ja päässälaskutaitoaan eri tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tekee päätelmiä ja laskelmia arjen toimintojensa tueksi. Hän rohkaistuu käyttämään päässälaskutaitoaan.

Arvioinnin kohde

Päättely- ja laskutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee päässään lyhyitä laskutoimituksia ja löytää ohjattuna matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee päässään laskutoimituksia ja löytää matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee päässään monivaiheisia laskutoimituksia ja soveltaa päättelykykyään eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista

ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalilukuihin

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas syventää eri lukualueiden ymmärtämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää reaalilukujen algebrallisia, järjestys- ja tarkkuusominaisuuksia sekä tutustuu piihin ja neliöjuureen.

Arvioinnin kohde

Lukukäsite

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sijoittaa annetun desimaaliluvun lukusuoralle. Oppilas tunnistaa tilanteet, jolloin tarvitaan pyöristämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, millaisia lukuja on eri lukujoukoissa ja sijoittaa niitä lukusuoralle. Oppilas pyöristää luvun annettuun tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa rationaaliluvun ja irrationaaliluvun eron. Oppilas pyöristää luvun oikeaan tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää tarkan arvon ja likiarvon eron sekä määrittää lukujen suuruusjärjestyksen.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta

Paikallinen tarkennus:

T13 Oppilas syventää taitojaan prosenttilaskennassa soveltamalla taitojaan arkielämään liittyvissä tehtävissä ja tilanteissa. Oppilas osaa soveltaa ja syventää prosenttilaskennassa tarvittavia taitoja erilaisissa arkielämän tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää prosentin ja prosenttiyksikön käsitteet ja kertoo niiden käytöstä eri tilanteissa. Hän laskee prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän sekä muutos- ja vertailuprosentin.

Arvioinnin kohde

Prosentin käsite ja prosenttilaskenta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää, päättelee tai laskee prosenttiosuuden ja prosenttiluvun osoittaman määrän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutoksen suuruuden ja muutoksen prosentteina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää prosenttilaskennan eri menetelmiä. Oppilas ymmärtää prosentin ja prosenttiyksikön välisen eron.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee suhteellista vertailua ja hyödyntää prosenttilaskentaa eri tilanteissa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas syventää yhtälönratkaisutaitojaan sekä soveltaa niitä erilaisissa ongelmanratkaisuissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää tuntemattoman ja lausekkeen käsitteet sekä ratkaisee ensimmäisen asteen ja vaillinaisen toisen asteen yhtälöitä päättelemällä ja symbolisesti.

Arvioinnin kohde

Tuntemattoman käsite ja yhtälönratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas yhdistää samanmuotoisia termejä. Oppilas ratkaisee ohjattuna ensimmäisen asteen yhtälöitä ja päättelee ohjattuna vaillinaisen toisen asteen yhtälön jonkin ratkaisun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sieventää lausekkeita. Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden säilymisen ja ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti ja vaillinaisen toisen asteen yhtälön joko päättelemällä tai symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden käsitteen ja ratkaisee vaillinaisen toisen asteen yhtälön symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää sujuvasti tuntematonta yhtälön muodostamisessa ja hyödyntää yhtälönratkaisun taitoja ongelmanratkaisussa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään muuttujan käsitteen ymmärtämistä ja taitoa lausekkeen arvon laskemiseen. Vahvistetaan taitoa sieventää potenssi- ja polynomilausekkeita, myös murtolausekkeina. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja ja epäyhtälöitä graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteen. Oppilas osaa piirtää funktion kuvaajia sekä tulkita niitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa käsitystään muuttujista kahden muuttujan yhtälöihin ja piirtää ensimmäisen ja toisen asteen funktion kuvaajia. Oppilas tekee päätelmiä funktion ja sen kuvaajan välisestä yhteydestä.

Arvioinnin kohde

Muuttujan ja funktion käsitteet sekä kuvaajien tulkitseminen ja tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee lausekkeen arvon ja lukee leikkauspisteiden koordinaatteja. Oppilas tunnistaa nousevan ja laskevan suoran yhtälöstä. Oppilas piirtää ohjattuna ensimmäisen asteen funktion kuvaajan koordinaatistoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sijoittaa muuttujan paikalle lukuarvoja ja saatuja pisteitä koordinaatistoon. Oppilas piirtää ensimmäisen asteen funktion kuvaajan ja ratkaisee ohjattuna yhtälöparin graafisesti tai algebrallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteet sekä osaa piirtää funktion kuvaajia. Oppilas ratkaisee annetun yhtälöparin graafisesti ja algebrallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhtälöparia ongelmanratkaisussa ja ymmärtää yhtälönratkaisun geometrisen merkityksen. Oppilas osaa tulkita kuvaajia monipuolisesti.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään muuttujan käsitteen ymmärtämistä ja taitoa lausekkeen arvon laskemiseen. Vahvistetaan taitoa sieventää potenssi- ja polynomilausekkeita, myös murtolausekkeina. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja ja epäyhtälöitä graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Paikallinen tarkennus:

T16

Oppilas osaa käyttää geometrian käsitteitä tarkoituksenmukaisesti kuvaillessaan kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tuntee pisteen, suoran, kulman, janan ja puolisuoran käsitteet ja niihin liittyviä ominaisuuksia. Hän nimeää monikulmioita, tietää niiden ominaisuuksia ja laskee niiden piirejä. Oppilas ymmärtää symmetriaan ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia ja verrannollisuutta.

Arvioinnin kohde

Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää kulmia ja monikulmioita ja laskee ohjattuna niihin liittyviä laskuja. Oppilas piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas piirtää pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas löytää vastinosat yhdenmuotoisista kuvioista, käyttää verrantoa ja osaa määrittää mittakaavan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää perustellen geometrian peruskäsitteisiin ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia. Oppilas käyttää verrantoa ja ymmärtää mittakaavan käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhdenmuotoisuutta ja verrantoa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T17

Oppilas soveltaa ja syventää aiemmin oppimiansa taitoja uuden tiedon oppimisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää suorakulmaisen kolmion ominaisuuksia ja hyödyntää Pythagoraan lausetta ja trigonometrisia funktioita.

Oppilas tietää ympyrään liittyviä käsitteitä ja ominaisuuksia sekä osaa laskea ympyrän kehän pituuden.

Arvioinnin kohde

Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee hypotenuusan pituuden käyttämällä Pythagoraan lausetta. Oppilas osaa tutkia kolmion suorakulmaisuutta. Oppilas tunnistaa ympyrään liittyviä käsitteitä ja laskee ohjattuna ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ratkaisee suorakulmaisen kolmion sivun pituuden Pythagoraan lauseella ja löytää kulmalle viereisen ja vastaisen kateetin ja hypotenuusan sekä tietää, miten ne liittyvät trigonometrisiin funktioihin. Oppilas laskee ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta sekä trigonometriaa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Paikallinen tarkennus:

T18

Oppilas syventää taitojaan laskea piirejä ja pinta-aloja sekä ymmärtää, miten niitä voidaan hyödyntää tilavuuksia laskettaessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tietää avaruuskappaleisiin liittyviä nimityksiä ja ominaisuuksia. Hän osaa laskea tasokuvioiden pinta-aloja sekä kappaleiden tilavuuksia ja vaipan pinta-aloja. Hän soveltaa tietojaan käytännön tilanteisiin ja tekee pinta-alayksiköiden, tilavuusyksiköiden ja vetomittojen välillä muunnoksia.

Arvioinnin kohde

Pinta-alojen ja tilavuuksien laskutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas muuntaa yleisimmin käytettyjä pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas osaa laskea suorakulmion pinta-alan ja suorakulmaisen särmiön tilavuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muuntaa pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas laskee yleisimpien tasokuvioiden pinta-alat ja kappaleiden tilavuudet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia. Oppilas laskee yksittäisen tasokuvion pinta-alan ja kappaleen tilavuuden sekä vaipan pinta-alan. Oppilas laskee keskuskulmaa vastaavan sektorin pinta-alan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee moniosaisen tasokuvion pinta-alan, kappaleen tilavuuden ja vaipan pinta-alan sekä hyödyntää osaamistaan ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä

Paikallinen tarkennus:

T19

Oppilas hallitsee aineistojen keräämisen, luokittelun, analysoinnin ja raportoinnin. Hän lukee ja tulkitsee diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon sekä mediaanin. Oppilas ymmärtää ja määrittää klassisen ja tilastollisen todennäköisyyden sekä osaa tehdä johtopäätöksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hallitsee aineistojen keräämisen, luokittelun, analysoinnin ja raportoinnin. Hän lukee ja tulkitsee diagrammeja sekä tekee ennusteita niihin perustuen. Oppilas laskee keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon sekä mediaanin ja tekee niiden perusteella päätelmiä. Oppilas määrittää klassisen ja tilastollisen todennäköisyyden sekä ymmärtää niiden antamaa informaatiota.

Arvioinnin kohde

Tilastolliset tunnusluvut ja todennäköisyyslaskenta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee tiedon pylväs-, viiva- ja ympyrädiagrammista sekä taulukosta. Oppilas laskee keskiarvon ja määrittää ohjattuna tyyppiarvon ja mediaanin. Oppilas päättelee ohjattuna klassisia todennäköi-syyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa esittää tiedon sopivalla diagrammilla tai taulukolla. Oppilas laskee tavallisimpia keskilukuja, määrittää vaihteluvälin ja osaa ohjattuna kertoa tutkimustuloksista ja johtopäätöksistä. Oppilas laskee klassisia todennäköisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hallitsee keskeiset tilastolliset tunnusluvut. Oppilas osaa toteuttaa pienen tutkimuksen, jossa hyödyntää tilastolaskentaa. Oppilas määrittää klassisia ja tilastollisia todennäköisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi ja vertailee tutkimuksia tilastollisia tunnuslukuja hyödyntäen. Oppilas käyttää todennäköisyyslaskentaa ongelmanratkaisussa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi

ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Paikallinen tarkennus:

T20

Oppilas oppii käyttämään funktioita ja muuttujia ohjelmointitehtävissä. Oppilas osaa jakaa ongelman osaongelmiin, ratkaista ne ohjelmoimalla ja yhdistää osat yhdeksi ratkaisuksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää algoritmisen ajattelun periaatteita. Hän osaa lukea, kommentoida, tulkita, testata, suunnitella ja ohjelmoida pieniä ohjelmia, joilla ratkaistaan matemaattisia ongelmia.

Arvioinnin kohde

Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksinkertaisen algoritmin askeleet ja testaa ohjattuna valmiita ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ehto- ja toistorakennetta ohjelmoinnissa sekä testaa ja tulkitsee ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja ohjelmoi pieniä ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää ohjelmointia ongelmien ratkaisussa. Oppilas muokkaa ja kehittää ohjelmaa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä

ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Matematiikkaa lukioon aikoville

Valinnaisen tehtävä

Kurssin tavoitteena on vahvistaa matematiikan perustaitojen hallintaa ja saavuttaa lukio-opiskelun edellyttämä taitotaso.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tavoitteena on myös tutustuttaa oppilas matematiikan omatoimiseen tutkimiseen ja oppimiseen tietokoneavusteisesti.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Kurssilla tutustutaan myös lukiossa käytettäviin matemaattisiin ohjelmistoihin, kuten TI NSpire, Geogebra ja Abitti-editori.

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Hyväksytyn arvosanan kriteereinä ovat osallistuminen tunneille ja vaadittujen sähköisten ja kirjallisten harjoitustehtävien hyväksytty suorittaminen ja palauttaminen.

Jos kurssin suorittaa menestyksekkäästi, näytöillä on mahdollista vaikuttaa matematiikan päättöarvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman laaja-alaisista tavoitteista korostuvat Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) ja Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5).

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Matematiikan ainekohtaisista opetuksen 9.lk tavoitteista T1-T20 painottuvat erityisesti

· T9 Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa kootessaan ja muokatessaan keräämäänsä tietoa.

Oppilas harjoittelee ratkomaan matemaattisia ongelmia käyttämällä sähköistä oppimisympäristöä, esim. piirtämällä kuvaajia.

· T14 Oppilas soveltaa ja syventää yhtälöratkaisutaitojaan arkielämään liittyvissä tehtävissä ja tilanteissa, kuten sekä verrannon käyttö tehtävien ratkaisussa.

Oppilas syventää yhtälöratkaisutaitojaan, esim. yhtälöparien ratkaisu algebrallisesti ja graafisesti sekä soveltaa taitojaan arkielämään liittyvissä tehtävissä käyttämällä esim. verrantoa tehtävien ratkaisussa.

· T15 Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteen. Oppilas osaa piirtää funktion kuvaajia sekä tulkita niitä.

Lisäksi tavoitteena on vahvistaa murto-, polynomi- ja potenssilausekkeiden sieventämisen sekä prosenttilaskennan taitoja.

Sisällöt

Kurssilla vahvistetaan kaikkien keskeisten sisältöalueiden S1-S6 hallintaa. Keskeisimmät sisällöt ovat

· murtolukujen ja murtolausekkeiden laskusäännöt ja sieventäminen

· polynomien laskutoimitukset ja sieventäminen

· potenssilausekkeiden laskusäännöt ja sieventäminen

· yhtälöiden ja yhtälöparien ratkaiseminen

· prosenttilaskenta

Kurssilla tutustutaan myös lukiossa käytettäviin matemaattisiin ohjelmistoihin, kuten TI NSpire, Geogebra ja Abitti-editori.

Matikan tsemppikurssi

Valinnaisen tehtävä

Kurssin tavoitteena on vahvistaa jokaisen yhdeksännellä luokalla opiskeltavan aihealueen peruslaskutaitoja. Tavoitteena on saada onnistumisen elämyksiä matematiikan opiskelussa ja löytää lisää motivaatiota matematiikan tunneille.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Kurssilla keskitytään matematiikan perusasioihin ja pyritään saavuttamaan niissä riittävä taso myös seuraavan asteen opintoja ajatellen. Soveltavat tehtävät jätetään kokonaan väliin.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Tarvittaessa kerrataan yhdessä kokeisiin perusasioita sekä pyritään tukemaan kotitehtävien tekemisessä.

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty / hylätty. Hyväksytyn arvosanan kriteerinä on aktiivinen osallistuminen oppitunneille ja annettujen tehtävien tekeminen yksin/ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman laaja-alaisista tavoitteista korostuu L1 (Ajattelu ja oppimaan oppiminen). Matematiikan ainekohtaisista oppimisen tavoitteista kurssilla käsitellään kaikkia.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on vahvistaa jokaisen yhdeksännellä luokalla opiskeltavan aihealueen peruslaskutaitoja. Kurssilla keskitytään matematiikan perusasioihin ja pyritään saavuttamaan

niissä riittävä taso myös seuraavan asteen opintoja ajatellen. Tavoitteena on saada onnistumisen elämyksiä matematiikan opiskelussa ja löytää lisää motivaatiota matematiikan tunneille.

Perusopetuksen opetussuunnitelman laaja-alaisista tavoitteista korostuu L1 (Ajattelu ja oppimaan oppiminen). Matematiikan ainekohtaisista oppimisen tavoitteista kurssilla käsitellään kaikkia.

Sisältö

Vahvistetaan kullakin hetkellä opiskeltavaa matematiikan sisältöä lähtien perusteista. Tarvittaessa kerrataan yhdessä kokeisiin perusasioita sekä pyritään tukemaan kotitehtävien tekemisessä. Soveltavat tehtävät jätetään kokonaan väliin.

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7-9 *musiikin opetus luo mahdollisuuksia musiikillisen osaamisen ja maailmankuvan laajentamiseen. Samalla opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin merkityksiä ja jäsentämään musiikkiin liittyviä tunteita ja kokemuksia. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää oppilaiden kriittistä musiikkikulttuurien lukutaitoa ohjaamalla heitä analysoimaan ja arvioimaan, miten musiikilla viestitään ja vaikutetaan. Oppilaiden toimijuutta ja ajattelua vahvistetaan kertaamalla ja syventämällä aiemmin opittuja musiikillisia taitoja. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia oman oppimisensa suunnitteluun ja arviointiin. Heillä on mahdollisuus monipuoliseen luovaan musiikilliseen ilmaisuun ja musiikin tuottamiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Tätä tuetaan luomalla yhteyksiä muihin ilmaisumuotoihin. Käyttäessään tieto- ja viestintätekniikkaa oppilaat tutustuvat musiikin ja digitaalisen median tekijänoikeuksiin ja käyttömahdollisuuksiin sekä niihin liittyviin mahdollisiin eettisiin ongelmiin.*

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki

Musiikin opiskelu valinnaisena aineena syventää ja laajentaa musiikissa aiemmin opittuja tietoja ja taitoja. Valinnaisen musiikin opiskelu vahvistaa ja kehittää oppilaan musiikillista ilmaisutaitoa ja tukee oppilaan musiikkiharrastusta. Musiikin tekeminen; soittaminen, laulaminen, harjoittelu yksin ja yhdessä toisten kanssa, on keskeistä valinnaisen musiikin opiskelussa. Oppilas luo henkilökohtaisen suhteen musiikkiin oman tekemisen kautta.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki

Musiikin opiskelu valinnaisena aineena syventää ja laajentaa musiikissa aiemmin opittuja tietoja ja taitoja. Valinnaisen musiikin opiskelu vahvistaa ja kehittää oppilaan musiikillista ilmaisutaitoa

ja tukee oppilaan musiikkiharrastusta. Musiikin tekeminen; soittaminen, laulaminen, harjoittelu yksin ja yhdessä toisten kanssa, on keskeistä valinnaisen musiikin opiskelussa. Oppilas luo henkilökohtaisen suhteen musiikkiin oman tekemisen kautta.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita ja sitouttavat heidät kehittämään musiikillista osaamistaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Musiikkikäsitteitä opiskellaan musiikillisin työtavoin. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan oppilaiden itsetuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota musiikkikulttuurin ja musiikin opetuksen mahdollisten sukupuolittuneiden käytäntöjen muuttamiseen.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa oppimisen arviointi, eli formatiivinen arviointi, on kannustavaa ja rakentavaa palautetta opintojen aikana. Se tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Ohjaava palaute auttaa oppilasta hahmottamaan yhä paremmin soivaa musiikillista toteutusta, musiikillista ilmaisua ja musiikin merkityksiä. Palautetta oppilas tarvitsee erityisesti, kun hän toteuttaa luovaan tuottamiseen liittyviä kokonaisuuksia. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti ja soveltamaan käytännössä oppimaansa musiikin tietoa ja taitoa. Musiikin summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että musiikillisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Musiikissa harjoittelu- ja työskentelytaitojen kehittäminen eli oppimaan oppiminen on yksi arvioitavista kriteereistä.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona musiikin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut musiikin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt musiikin tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on musiikin tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan musiikin oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Musiikissa oppilaan oppimisen tavoitteet on johdettu musiikin opetuksen tavoitteista. Musiikin oppimisen tavoitteet ja arvioinnin kohteet koostuvat osallisuuden taidoista,

musiikillisista taidoista ja tiedoista, luovasta tuottamisesta, kulttuurisen ymmärtämisen taidoista, monilukutaidosta, hyvinvoinnin ja ääniturvallisuuden taidoista sekä oppimaan oppimisen taidoista. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Musiikin arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas toimii oman musiikinryhmän jäsenenä kannustavasti, saa onnistumisen kokemuksia ja harjoittelee esiintymistilanteita	S1-S4	Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen	Oppilas toimii oman musiikinryhmän jäsenenä, huolehtii osuudestaan ja kannustaa toisia.	Oppilaan on haastavaa toimia oman musiikinryhmän jäsenenä. Oppilas huolehtii ohjattuna pienestä osuudestaan.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
T2 Oppilas käyttää ääntään turvallisesti ja tarkoitukseen sopivalla tavalla ja laulaa rohkeasti muiden mukana. Oppilas oppii ymmärtämään äänenmurroksen aikana äänessä tapahtuvia muutoksia ja tiedostaa, että oman äänen hyväksyminen on tärkeää.	S1-S4	Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas osaa käyttää ääntään turvallisesti ja tarkoitukseen sopivalla tavalla ja osallistuu lähes aina yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.	Oppilas osaa käyttää ääntään turvallisesti. Hän osallistuu harvoin yhteislauluun ja oman osuuden sovittaminen osaksi kokonaisuutta on haasteellista.
T3 Oppilas osallistuu yhteismusisointiin ja kehittää edelleen soittotaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimissa perehtyen mahdollisuuksien mukaan jonkin sointusoittimen soittamiseen.	S1-S4	Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.	Oppilas soittaa satunnaisesti jotakin keho-, rytmi-, melodia- tai sointusoitinta. Yhteissoittoon osallistuminen on oppilaalle haastavaa.

T4 Oppilas eläytyy musiikkikäsitteisiin ja ja musiikkikulttuureihin musiikkiliikunnan kautta.	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas osallistuu musiikkiliikuntaan ja eläytyy rohkeasti tehtäviin. Oppilas osoittaa hahmottavansa musiikin perussykkeen.	Oppilas osallistuu vain vähän musiikkiliikuntaan ja eläytyminen tehtäviin on haasteellista. Oppilaalla on vaikeuksia hahmottaa musiikin perussykettä kuulemastaan musiikista.
T5 Oppilas havainnoi musiikkia ja harjoittelee oman mielipiteen muodostamista sekä sen perustelemista.	S1-S4	Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen	Oppilas kuuntelee musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan. Hän osaa ilmaista perustellun mielipiteensä. Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun.	Oppilas kuuntelee musiikkia. Hän tekee jonkin verran havaintoja kuulemastaan, mutta hänen on haastavaa sanallistaa havaintojaan ja mielipiteitään. Oppilas osallistuu harvoin keskusteluun.
T6 Oppilas rakentaa luovaa suhdettaan musiikkiin kehittelemällä yksin ja ryhmässä omia musiikillisia ideoitaan improvisoiden keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimilla.	S1-S4	Musiikin luova tuottaminen	Oppilas osaa improvisoida ja kehitellä musiikillisia ideoitaan yksin tai ryhmän jäsenenä keho-, rytmi-, melodia- tai sointusoittimilla.	Oppilaalla on vaikeuksia tuottaa musiikillisia ideoita. Oppilas osallistuu satunnaisesti improvisointiin ja musiikillisten ideoiden kehittelyyn.
T7 Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä musiikin tallentamisessa.	S1-S4	Musiikkiteknologian käyttö	Oppilas on harjoitellut tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä musiikin tallentamisessa.	Oppilas keskittyy harvoin tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden tai sovellusten käytön harjoitteluun asianmukaisesti ja seuraa harvoin opetusta.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				

T8 Oppilas perehtyy musiikin aikakausiin ja eri puolilla maailmaa esiintyviin musiikkikulttuureihin, mutta myös suomalaiseen musiikkiin. Oppilas pohtii taiteen olemusta ja merkitystä ihmiselle.	S1-S4	Kulttuurinen osaaminen	Oppilas osaa jäsentää musiikin aikakausia ja maailman musiikkikulttuureita.	Oppilas osaa jäsentää vain vähän musiikin aikakausia ja maailman musiikkikulttuureita.
T9 Oppilas keskustelee musiikista ja harjoittelee käyttämään rytmin, harmonian, melodian, dynamiikan, muodon ja sointivärin käsitteistöä keskustelussa. Oppilas ymmärtää keskeisiä nuottikuvan musiikillisia merkintätapoja.	S1-S4	Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä musiikin peruskäsitteitä ja merkintätapoja sekä termejä musiikillisessa toiminnassa. Oppilas harjoittelee aktiivisesti käyttämään musiikin käsitteitä keskustelussa.	Oppilas tietää vain muutamia musiikin peruskäsitteitä tai merkintätapoja. Oppilaan on haastavaa toimia nuottikuvan musiikillisten merkintätapojen mukaan musiikillisessa toiminnassa. Oppilas harjoittelee käyttämään musiikin käsitteitä keskustelussa vain vähän.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T10 Oppilas kehittää itsetuntemustaan musiikin avulla.	S1-S4	Musiikin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen	Oppilaan kanssa keskustellaan musiikin vaikutuksista hyvinvointiin ja tunteisiin, mutta tavoitetta ei oteta huomioon arvosanan muodostamisessa.	Oppilaan kanssa keskustellaan musiikin vaikutuksista hyvinvointiin ja tunteisiin, mutta tavoitetta ei oteta huomioon arvosanan muodostamisessa.
T11 Oppilas oppii tarkkailemaan oman elinympäristönsä melutasoa ja	S1-S4	Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	Oppilas ottaa musisointitilanteissa huomioon äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät	Oppilas laiminlyö ajoittain äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät turvallisuustekijät.

suojautumaan melulta.			turvallisuustekijät. Oppilas havainnoi ääniympäristöään ja osaa suojautua melulta.	Oppilas havainnoi ääniympäristöään puutteellisesti.
Oppimaan oppiminen musiikissa				
T12 Oppilas pyrkii harjoittelemaan itsenäisesti ja pitkäjänteisesti. Oppilas harjoittelee asettamaan pieniä musisointiin, musiikilliseen keksintään ja musiikkiliikuntaan liittyviä tavoitteita. Oppilas arvioi pitkäjänteisesti ja säännöllisesti työskentelyään asettamiinsa tavoitteisiin nähden ja tarvittaessa muuttaa tavoitteitaan.	S1-S4	Oppimisen taidot	Oppilas asettaa ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita sekä arvioi edistymistään suhteessa niihin.	Tavoitteen asettaminen ja tavoitteen mukainen työskentely on oppilaalle haastavaa. Oppilas pystyy työskentelemään itsenäisesti vain pieniä hetkiä. Oppilas arvioi työskentelyään vain vähän.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisen musiikin arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä yhteistyössä muiden ryhmäläisten kanssa ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen	Oppilas huolehtii omasta osuudestaan ja toimii myönteisesti ja kannustavasti ryhmän jäsenenä.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti ryhmän toimintaan. Hän huolehtii ohjattuna omasta osuudestaan.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
T2 Oppilas ylläpitää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittää niitä edelleen.	S1-S4	Äänenkäyttö ja laulaminen	Oppilas käyttää ääntään musiikillisessa ilmaisussa ja osaa sovittaa oman osuutensa kokonaisuuteen.	Oppilas osallistuu harvoin yhteislauluun. Oman osuuden sovittaminen osaksi kokonaisuutta on haasteellista.
T3 Oppilas kehittää soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimilla.	S1-S4	Soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas soittaa melko sujuvasti keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia yksin ja ryhmän jäsenenä.	Soittaminen on oppilaalle haasteellista ja hän tarvitsee siinä tukea.
T4 Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan ja kokemaan musiikkia musiikkiliikunnan kautta.	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas hahmottaa musiikin perussykkeen liikkuessaan.	Oppilas osallistuu vain vähän musiikki-liikuntaan ja hänellä on vaikeuksia hahmottaa musiikin perussykettä liikkuessaan.
T5 Oppilas kuuntelee ja tekee havaintoja ääniympäristöstä ja musiikista sekä keskustelee havainnoista.	S1-S4	Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu sekä niistä keskusteleminen	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.	Oppilaalla on vaikeuksia kuunnella ääniympäristöä ja musiikkia. Oppilas osallistuu harvoin keskusteluun.
T6 Oppilas rakentaa luovaa suhdetta	S1-S4	Musiikin luova tuottaminen	Oppilas käyttää erilaisia äänielementtejä	Oppilaalla on vaikeuksia tuottaa

musiikkiin improvisoinnin, sovittamisen, säveltämisen ja taiteidenvälisen työskentelyn kautta.			kehittäessään ja toteuttaessaan musiikillisia ideoita.	musiikillisia ideoita. Oppilas osallistuu satunnaisesti musiikillisten ideoiden kehittelyyn.
T7 Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä musiikin tekemisessä ja tallentamisessa.	S1-S4	Musiikkiteknolo-gian käyttö	Oppilas osaa käyttää musiikkiteknologiaa hyödykseen omassa tai ryhmän ilmaisussa.	Oppilas tarvitsee usein ohjausta musiikkiteknologian käytössä.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				
T8 Oppilas tarkastelee musiikkia taiteenlajina ja ymmärtää, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.	S1-S4	Kulttuurinen osaaminen	Oppilas ymmärtää musiikin erilaisia käyttötapoja sekä ilmenemismuotoja ja osaa kertoa havainnoistaan.	Oppilas havaitsee musiikkia käyttävän eri tavoin eri tilanteissa.
T9 Oppilas käyttää musiikin käsitteitä ja symboleja musiikillisessa toiminnassa.	S1-S4	Musiikin käsitteiden ja symbolien käyttö	Oppilas käyttää musiikin käsitteitä ja symboleja musiikillisessa toiminnassa.	Oppilas käyttää joitakin musiikin käsitteitä ja symboleja musiikil-lisessa toiminnassa.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T10 Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin.	S1-S4	Musiikin vaikutusten tunnistaminen	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T11 Oppilas osaa huolehtia kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.	S1-S4	Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	Oppilas ottaa huomioon musisointitilanteissa äänen ja musiikin voimakkuuden sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.	Oppilaan taidoissa käyttää soittimia ja musiikkilaitteita turvallisesti musisointitilanteissa on puutteita.

Oppimaan oppiminen musiikissa				
T12 Oppilas pyrkii kehittämään musiikil-lista osaamistaan harjoittelemalla. Hän asettaa tavoitteita oppimiselleen ja arvioi edistymistään. Oppilas pyrkii vertaisarvioinnin kautta antamaan raken-tavaa palautetta myös toisille ryhmäläisille.	S1-S4	Oppimisen taidot	Oppilas harjoittelee musiikillisia taitojaan sinnikkäästi ja osaa asettaa itselleen realistisia musiikillisia tavoitteita. Oppilas antaa toisille ryhmäläisille rakentavaa palautetta.	Oppilas pystyy työskentelemään itsenäisesti vain hetkittäin. Tavoitteiden asettaminen ja niiden mukaan työskentele-minen ovat vaikeita. Oppilas antaa harvoin toisille ryhmäläisille rakentavaa palautetta.

Musiikin arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas toimii oman musiikinryhmän jäsenenä kannustavasti, saa onnistumisen kokemuksia ja harjoittelee esiintymistilanteita	S1-S4	Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen	Oppilas toimii oman musiikinryhmän jäsenenä, huolehtii osuudestaan ja kannustaa toisia.	Oppilaan on haastavaa toimia oman musiikinryhmän jäsenenä. Oppilas huolehtii ohjattuna pienestä osuudestaan.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
T2 Oppilas käyttää ääntään turvallisesti ja tarkoitukseen sopivalla tavalla ja laulaa rohkeasti muiden mukana. Oppilas oppii ymmärtämään äänenmurroksen aikana äänessä tapahtuvia muutoksia ja tiedostaa, että oman äänen hyväksyminen on tärkeää.	S1-S4	Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas osaa käyttää ääntään turvallisesti ja tarkoitukseen sopivalla tavalla ja osallistuu lähes aina yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.	Oppilas osaa käyttää ääntään turvallisesti. Hän osallistuu harvoin yhteislauluun ja oman osuuden sovittaminen osaksi kokonaisuutta on haasteellista.
T3 Oppilas osallistuu yhteismusisointiin ja kehittää edelleen soittotaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimissa perehtyen mahdollisuuksien mukaan jonkin sointusoittimen soittamiseen.	S1-S4	Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.	Oppilas soittaa satunnaisesti jotakin keho-, rytmi-, melodia- tai sointusoitinta. Yhteissoittoon osallistuminen on oppilaalle haastavaa.

T4 Oppilas eläytyy musiikkikäsitteisiin ja ja musiikkikulttuureihin musiikkiliikunnan kautta.	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas osallistuu musiikkiliikuntaan ja eläytyy rohkeasti tehtäviin. Oppilas osoittaa hahmottavansa musiikin perussykkeen.	Oppilas osallistuu vain vähän musiikkiliikuntaan ja eläytyminen tehtäviin on haasteellista. Oppilaalla on vaikeuksia hahmottaa musiikin perussykettä kuulemastaan musiikista.
T5 Oppilas havainnoi musiikkia ja harjoittelee oman mielipiteen muodostamista sekä sen perustelemista.	S1-S4	Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen	Oppilas kuuntelee musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan. Hän osaa ilmaista perustellun mielipiteensä. Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun.	Oppilas kuuntelee musiikkia. Hän tekee jonkin verran havaintoja kuulemastaan, mutta hänen on haastavaa sanallistaa havaintojaan ja mielipiteitään. Oppilas osallistuu harvoin keskusteluun.
T6 Oppilas rakentaa luovaa suhdettaan musiikkiin kehittelemällä yksin ja ryhmässä omia musiikillisia ideoitaan improvisoiden keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimilla.	S1-S4	Musiikin luova tuottaminen	Oppilas osaa improvisoida ja kehitellä musiikillisia ideoitaan yksin tai ryhmän jäsenenä keho-, rytmi-, melodia- tai sointusoittimilla.	Oppilaalla on vaikeuksia tuottaa musiikillisia ideoita. Oppilas osallistuu satunnaisesti improvisointiin ja musiikillisten ideoiden kehittelyyn.
T7 Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä musiikin tallentamisessa.	S1-S4	Musiikkiteknologian käyttö	Oppilas on harjoitellut tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä musiikin tallentamisessa.	Oppilas keskittyy harvoin tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden tai sovellusten käytön harjoitteluun asianmukaisesti ja seuraa harvoin opetusta.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				

T8 Oppilas perehtyy musiikin aikakausiin ja eri puolilla maailmaa esiintyviin musiikkikulttuureihin, mutta myös suomalaiseen musiikkiin. Oppilas pohtii taiteen olemusta ja merkitystä ihmiselle.	S1-S4	Kulttuurinen osaaminen	Oppilas osaa jäsentää musiikin aikakausia ja maailman musiikkikulttuureita.	Oppilas osaa jäsentää vain vähän musiikin aikakausia ja maailman musiikkikulttuureita.
T9 Oppilas keskustelee musiikista ja harjoittelee käyttämään rytmin, harmonian, melodian, dynamiikan, muodon ja sointivärin käsitteistöä keskustelussa. Oppilas ymmärtää keskeisiä nuottikuvan musiikillisia merkintätapoja.	S1-S4	Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä musiikin peruskäsitteitä ja merkintätapoja sekä termejä musiikillisessa toiminnassa. Oppilas harjoittelee aktiivisesti käyttämään musiikin käsitteitä keskustelussa.	Oppilas tietää vain muutamia musiikin peruskäsitteitä tai merkintätapoja. Oppilaan on haastavaa toimia nuottikuvan musiikillisten merkintätapojen mukaan musiikillisessa toiminnassa. Oppilas harjoittelee käyttämään musiikin käsitteitä keskustelussa vain vähän.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T10 Oppilas kehittää itsetuntemustaan musiikin avulla.	S1-S4	Musiikin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen	Oppilaan kanssa keskustellaan musiikin vaikutuksista hyvinvointiin ja tunteisiin, mutta tavoitetta ei oteta huomioon arvosanan muodostamisessa.	Oppilaan kanssa keskustellaan musiikin vaikutuksista hyvinvointiin ja tunteisiin, mutta tavoitetta ei oteta huomioon arvosanan muodostamisessa.
T11 Oppilas oppii tarkkailemaan oman elinympäristönsä melutasoa ja	S1-S4	Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	Oppilas ottaa musisointitilanteissa huomioon äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät	Oppilas laiminlyö ajoittain äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät turvallisuustekijät.

suojautumaan melulta.			turvallisuustekijät. Oppilas havainnoi ääniympäristöään ja osaa suojautua melulta.	Oppilas havainnoi ääniympäristöään puutteellisesti.
Oppimaan oppiminen musiikissa				
T12 Oppilas pyrkii harjoittelemaan itsenäisesti ja pitkäjänteisesti. Oppilas harjoittelee asettamaan pieniä musisointiin, musiikilliseen keksintään ja musiikkiliikuntaan liittyviä tavoitteita. Oppilas arvioi pitkäjänteisesti ja säännöllisesti työskentelyään asettamiinsa tavoitteisiin nähden ja tarvittaessa muuttaa tavoitteitaan.	S1-S4	Oppimisen taidot	Oppilas asettaa ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita sekä arvioi edistymistään suhteessa niihin.	Tavoitteen asettaminen ja tavoitteen mukainen työskentely on oppilaalle haastavaa. Oppilas pystyy työskentelemään itsenäisesti vain pieniä hetkiä. Oppilas arvioi työskentelyään vain vähän.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisen musiikin arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Osallisuus				
T1 Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä yhteistyössä muiden ryhmäläisten kanssa ja saa onnistumisen kokemuksia.	S1-S4	Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen	Oppilas huolehtii omasta osuudestaan ja toimii myönteisesti ja kannustavasti ryhmän jäsenenä.	Oppilas osallistuu vaihtelevasti ryhmän toimintaan. Hän huolehtii ohjattuna omasta osuudestaan.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
T2 Oppilas ylläpitää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittää niitä edelleen.	S1-S4	Äänenkäyttö ja laulaminen	Oppilas käyttää ääntään musiikillisessa ilmaisussa ja osaa sovittaa oman osuutensa kokonaisuuteen.	Oppilas osallistuu harvoin yhteislauluun. Oman osuuden sovittaminen osaksi kokonaisuutta on haasteellista.
T3 Oppilas kehittää soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimilla.	S1-S4	Soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas soittaa melko sujuvasti keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia yksin ja ryhmän jäsenenä.	Soittaminen on oppilaalle haasteellista ja hän tarvitsee siinä tukea.
T4 Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan ja kokemaan musiikkia musiikkiliikunnan kautta.	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas hahmottaa musiikin perussykkeen liikkuessaan.	Oppilas osallistuu vain vähän musiikki-liikuntaan ja hänellä on vaikeuksia hahmottaa musiikin perussykettä liikkuessaan.
T5 Oppilas kuuntelee ja tekee havaintoja ääniympäristöstä ja musiikista sekä keskustelee havainnoista.	S1-S4	Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu sekä niistä keskusteleminen	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.	Oppilaalla on vaikeuksia kuunnella ääniympäristöä ja musiikkia. Oppilas osallistuu harvoin keskusteluun.
T6 Oppilas rakentaa luovaa suhdetta	S1-S4	Musiikin luova tuottaminen	Oppilas käyttää erilaisia äänielementtejä	Oppilaalla on vaikeuksia tuottaa

musiikkiin improvisoinnin, sovittamisen, säveltämisen ja taiteidenvälisen työskentelyn kautta.			kehittäessään ja toteuttaessaan musiikillisia ideoita.	musiikillisia ideoita. Oppilas osallistuu satunnaisesti musiikillisten ideoiden kehittelyyn.
T7 Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä musiikin tekemisessä ja tallentamisessa.	S1-S4	Musiikkiteknolo-gian käyttö	Oppilas osaa käyttää musiikkiteknologiaa hyödykseen omassa tai ryhmän ilmaisussa.	Oppilas tarvitsee usein ohjausta musiikkiteknologian käytössä.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				
T8 Oppilas tarkastelee musiikkia taiteenlajina ja ymmärtää, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.	S1-S4	Kulttuurinen osaaminen	Oppilas ymmärtää musiikin erilaisia käyttötapoja sekä ilmenemismuotoja ja osaa kertoa havainnoistaan.	Oppilas havaitsee musiikkia käyttävän eri tavoin eri tilanteissa.
T9 Oppilas käyttää musiikin käsitteitä ja symboleja musiikillisessa toiminnassa.	S1-S4	Musiikin käsitteiden ja symbolien käyttö	Oppilas käyttää musiikin käsitteitä ja symboleja musiikillisessa toiminnassa.	Oppilas käyttää joitakin musiikin käsitteitä ja symboleja musiikil-lisessa toiminnassa.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
T10 Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin.	S1-S4	Musiikin vaikutusten tunnistaminen	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T11 Oppilas osaa huolehtia kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.	S1-S4	Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	Oppilas ottaa huomioon musisointitilanteissa äänen ja musiikin voimakkuuden sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.	Oppilaan taidoissa käyttää soittimia ja musiikkilaitteita turvallisesti musisointitilanteissa on puutteita.

Oppimaan oppiminen musiikissa				
T12 Oppilas pyrkii kehittämään musiikil-lista osaamistaan harjoittelemalla. Hän asettaa tavoitteita oppimiselleen ja arvioi edistymistään. Oppilas pyrkii vertaisarvioinnin kautta antamaan raken-tavaa palautetta myös toisille ryhmäläisille.	S1-S4	Oppimisen taidot	Oppilas harjoittelee musiikillisia taitojaan sinnikkäästi ja osaa asettaa itselleen realistisia musiikillisia tavoitteita. Oppilas antaa toisille ryhmäläisille rakentavaa palautetta.	Oppilas pystyy työskentelemään itsenäisesti vain hetkittäin. Tavoitteiden asettaminen ja niiden mukaan työskentele-minen ovat vaikeita. Oppilas antaa harvoin toisille ryhmäläisille rakentavaa palautetta.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas toimii oman musiikinryhmän jäsenenä rakentavasti, saa onnistumisen kokemuksia ja harjoittelee esiintymistilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan opettajan konkreettisen ohjeen mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii itsenäisesti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii rakentavasti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

*Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen**,** oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.*

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäseninä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas käyttää ääntään turvallisesti ja tarkoitukseen sopivalla tavalla ja laulaa rohkeasti muiden mukana. Oppilas oppii ymmärtämään äänenmurroksen aikana äänessä tapahtuvia muutoksia ja tiedostaa, että oman äänen hyväksyminen on tärkeää.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ääntään osana musiikillista ilmaisua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä tehtävän ja tilanteen mukaisesti sekä ylläpitää ja kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston

käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osallistuu yhteismusisointiin ja kehittää edelleen soittotaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimissa perehtyen mahdollisuuksien mukaan jonkin sointusoittimen soittamiseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan soittaen keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia.

Arvioinnin kohde

Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu soittamiseen konkreettisen ohjauksen alaisena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon pyrkien sovittamaan osuutensa kokonaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon sujuvasti.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita

ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas eläytyy musiikkikäsitteisiin ja musiikkikulttuureihin musiikkiliikunnan kautta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia musiikkiliikunnallisuuden keinoin.

Arvioinnin kohde

Musiikkiliikunta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sovittaa liikkumistaan musiikkiin ja osallistuu ryhmän jäsenenä musiikkiliikunnalliseen ilmaisuun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas sovittaa liikeilmaisuaan kuulemansa musiikkiin ja ilmaisee musiikkia liikkuen, myös rytmisesti perussykettä seuraten ja ilmaisten.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää koko kehon liikettä monipuolisesti ja luovasti musiikin oppimisessa sekä musiikillisessa ilmaisussa ja vuorovaikutuksessa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

*Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen**,** oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.*

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas havainnoi musiikkia ja harjoittelee oman mielipiteen muodostamista sekä sen perustelemista vuorovaikutteisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun

Arvioinnin kohde

Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia esittäen kuulemastaan yksittäisiä huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia keskustellen havainnoistaan sekä perustellen näkemyksiään.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston

käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas rakentaa luovaa suhdettaan musiikkiin kehittelemällä yksin tai ryhmässä omia musiikillisia ideoita improvisoiden keho-, rytmi-, melodia-, ja sointusoittimilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin improvisoiden, sovittaen ja säveltäen sekä työskentelemällä taiteidenvälisesti.

Arvioinnin kohde

Musiikin luova tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin tuottaen yksittäisiä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen moninaisia sekä kekseliäitä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

*Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen**,** oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.*

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä musiikin tallentamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä sekä tallentamisessa osana monialaisia kokonaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Musiikkiteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee joitakin musiikkiteknologian työkaluja opettajan konkreettisten ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää monipuolisesti musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai

soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas perehtyy musiikin aikakausiin ja suomalaiseen sekä eri puolilla maailmaa esiintyviin musiikkikulttuureihin.

Oppilas pohtii taiteen olemusta ja merkitystä ihmiselle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee musiikkia taiteenlajina ja

oppii ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Arvioinnin kohde

Kulttuurinen osaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin tapoja käyttää musiikkia viestimiseen ja vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin monista käyttötavoista ja kulttuurisista ilmenemismuodoista ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja kertoen havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi ja arvioi musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja ja osaa keskustella niistä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

*Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen**,** oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.*

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas keskustelee musiikista ja harjoittelee käyttämään rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin käsitteistöä keskustelussa.

Oppilas ymmärtää keskeisiä nuottikuvan musiikillisia merkintätapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää musiikin merkintätapoja, käsitteitä ja terminologiaa musiikillisessa toiminnassa.

Arvioinnin kohde

Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin käsitteitä ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksittäisiä musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja joitakin musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja sekä musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa sujuvasti ja tarkoituksenmukaisesti musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai

soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas kehittää itsetuntemustaan musiikin avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston

käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas oppii tarkkailemaan oman elinympäristönsä melutasoa ja suojautumaan melulta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas huolehtii kuulostaan ja

pitää huolta musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

Arvioinnin kohde

Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa annettavia turvallisuusohjeita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa huomioon ääniympäristön turvallisuuteen liittyvät tekijät sekä käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huolehtii vastuullisesti musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

*Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen**,** oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.*

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas pyrkii harjoittelemaan itsenäisesti ja pitkäjänteisesti.

Oppilas asettaa pieniä musisointiin, musiikilliseen keksintään ja musiikkiliikuntaan liittyviä tavoitteita.

Oppilas arvioi pitkäjänteisesti ja säännöllisesti työskentelyään suhteessa asettamiinsa tavoitteisiin ja tarvittaessa muuttaa tavoitteitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettaa tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Arvioinnin kohde

Oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa itselleen ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, toimii niiden suuntaisesti ja työskentelee niiden suuntaisesti
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettaa ohjattuna itselleen musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, harjoittelee niiden suuntaisesti sekä arvioi edistymistään suhteessa tavoitteisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta.

Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen.

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla.

Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua.

Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista.

Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen.

Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi).

Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas toimii erilaisten musiikillisten ryhmien kuten bändien tai lauluyhtyeiden jäsenenä rakentavasti ja muita kannustaen. Oppilas saa onnistumisen kokemuksia ja harjoittelee esiintymistilanteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T1

Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä yhteistyössä muiden ryhmäläisten kanssa ja saa onnistumisen kokemuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan opettajan konkreettisen ohjeen mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii itsenäisesti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii rakentavasti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäseninä

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas ylläpitää laulutaitojaan ja rohkaistuu monipuolistamaan ilmaisuaan laulussa.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T2

Oppilas ylläpitää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittää niitä edelleen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ääntään osana musiikillista ilmaisua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä tehtävän ja tilanteen mukaisesti sekä ylläpitää ja kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osallistuu yhteismusisointiin ja kehittää edelleen soittotaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimissa perehtyen mahdollisuuksien mukaan jonkin sointu-, melodia- tai rytmisoittimen soittamiseen.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T3

Oppilas kehittää soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan soittaen keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia.

Arvioinnin kohde

Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu soittamiseen konkreettisen ohjauksen alaisena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon pyrkien sovittamaan osuutensa kokonaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon sujuvasti.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas eläytyy musiikkikäsitteisiin ja musiikkikulttuureihin musiikkiliikunnan kautta. Oppilas harjoittelee perussykkeen hahmottamista liikkuessaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T4

Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan ja kokemaan musiikkia musiikkiliikunnan kautta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia musiikkiliikunnallisuuden keinoin.

Arvioinnin kohde

Musiikkiliikunta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sovittaa liikkumistaan musiikkiin ja osallistuu ryhmän jäsenenä musiikkiliikunnalliseen ilmaisuun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas sovittaa liikeilmaisuaan kuulemansa musiikkiin ja ilmaisee musiikkia liikkuen, myös rytmisesti perussykettä seuraten ja ilmaisten.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää koko kehon liikettä monipuolisesti ja luovasti musiikin oppimisessa sekä musiikillisessa ilmaisussa ja vuorovaikutuksessa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

*Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen**, *oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.*

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T5

Oppilas kuuntelee ja tekee havaintoja ääniympäristöstä ja musiikista sekä keskustelee havainnoistaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun

Arvioinnin kohde

Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia esittäen kuulemastaan yksittäisiä huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia keskustellen havainnoistaan sekä perustellen näkemyksiään.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas kehittää luovaa suhdettaan musiikkiin yhdistelemällä musiikillisia ideoita laajemmiksi taiteidenvälisiksi kokonaisuuksiksi yksin tai osana ryhmää.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T6

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin improvisoinnin, sovittamisen, säveltämisen ja taiteidenvälisen työskentelyn kautta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin improvisoiden, sovittaen ja säveltäen sekä työskentelemällä taiteidenvälisesti.

Arvioinnin kohde

Musiikin luova tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin tuottaen yksittäisiä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen moninaisia sekä kekseliäitä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia

mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä luovan ilmaisun välineinä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T7

Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä musiikin tekemisessä ja tallentamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä sekä tallentamisessa osana monialaisia kokonaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Musiikkiteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee joitakin musiikkiteknologian työkaluja opettajan konkreettisten ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää monipuolisesti musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten

musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa.

Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas perehtyy musiikin viesintä- ja vaikuttamiskeinoihin mm. elokuva- ja mainosmusiikissa sekä musiikkivideoissa.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T8

Oppilas tarkastelee musiikkia taiteenlajina ja ymmärtää, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee musiikkia taiteenlajina ja

oppii ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Arvioinnin kohde

Kulttuurinen osaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin tapoja käyttää musiikkia viestimiseen ja vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin monista käyttötavoista ja kulttuurisista ilmenemismuodoista ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja kertoen havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi ja arvioi musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja ja osaa keskustella niistä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla

pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas keskustelee musiikista ja harjoittelee käyttämään musiikin terminologiaa ja käsitteistöä keskustelussa.

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää nuottikuvan musiikillisia merkintätapoja.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T9

Oppilas käyttää musiikin käsitteitä ja symboleja musiikillisessa toiminnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää musiikin merkintätapoja, käsitteitä ja terminologiaa musiikillisessa toiminnassa.

Arvioinnin kohde

Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin käsitteitä ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksittäisiä musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja joitakin musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja sekä musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa sujuvasti ja tarkoituksenmukaisesti musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas kehittää itsetuntemustaan musiikin avulla.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T10

Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa käyttää musiikkilaitteita turvallisesti ja osaa suojautua melulta.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T11

Oppilas osaa huolehtia kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas huolehtii kuulostaan ja

pitää huolta musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

Arvioinnin kohde

Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa annettavia turvallisuusohjeita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa huomioon ääniympäristön turvallisuuteen liittyvät tekijät sekä käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huolehtii vastuullisesti musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia

mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas pyrkii harjoittelemaan itsenäisesti ja pitkäjänteisesti.

Oppilas asettaa tavoitteita musisointiin, musiikilliseen keksintään ja musiikkiliikuntaan liittyviä tavoitteita.

Oppilas arvioi pitkäjänteisesti ja säännöllisesti työskentelyään asettamiinsa tavoitteisiin nähden ja tarvittaessa muuttaa tavoitteitaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 8:

T12

Oppilas pyrkii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelemalla. Hän asettaa tavoitteita oppimiselleen ja arvioi edistymistään. Oppilas pyrkii vertaisarvioinnin kautta antamaan rakentavaa palautetta myös toisille ryhmäläisille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettaa tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Arvioinnin kohde

Oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa itselleen ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, toimii niiden suuntaisesti ja työskentelee niiden suuntaisesti
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettaa ohjattuna itselleen musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, harjoittelee niiden suuntaisesti sekä arvioi edistymistään suhteessa tavoitteisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.

Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaanoneita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä.

Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon.

Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon ja soittotaidon osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointivärin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta.

Perehdytään bändisoittoon ja musiikkiteknologiaan liittyvään terminologiaan.

Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin.

Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään.

Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia mielipiteitä. Kannustetaan oppilasta arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti.

Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin.

Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valinnassa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki.

Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa.

Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia.

Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia.

Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 8:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T1

Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä yhteistyössä muiden ryhmäläisten kanssa ja saa onnistumisen kokemuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan opettajan konkreettisen ohjeen mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii itsenäisesti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii rakentavasti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäseninä

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T2

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä itseilmaisua niiden kautta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ääntään osana musiikillista ilmaisua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä tehtävän ja tilanteen mukaisesti sekä ylläpitää ja kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä

musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T3

Oppilas syventää soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan soittaen keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia.

Arvioinnin kohde

Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu soittamiseen konkreettisen ohjauksen alaisena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon pyrkien sovittamaan osuutensa kokonaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon sujuvasti.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T4

Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan ja kokemaan musiikkia erilaisin keinoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia musiikkiliikunnallisuuden keinoin.

Arvioinnin kohde

Musiikkiliikunta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sovittaa liikkumistaan musiikkiin ja osallistuu ryhmän jäsenenä musiikkiliikunnalliseen ilmaisuun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas sovittaa liikeilmaisuaan kuulemansa musiikkiin ja ilmaisee musiikkia liikkuen, myös rytmisesti perussykettä seuraten ja ilmaisten.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää koko kehon liikettä monipuolisesti ja luovasti musiikin oppimisessa sekä musiikillisessa ilmaisussa ja vuorovaikutuksessa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T5

Oppilas kuuntelee ja tekee havaintoja ääniympäristöstä ja musiikista sekä keskustelee havainnoistaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun

Arvioinnin kohde

Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia esittäen kuulemastaan yksittäisiä huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia keskustellen havainnoistaan sekä perustellen näkemyksiään.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T6

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin improvisoinnin, sovittamisen, säveltämisen ja taiteidenvälisen työskentelyn kautta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin improvisoiden, sovittaen ja säveltäen sekä työskentelemällä taiteidenvälisesti.

Arvioinnin kohde

Musiikin luova tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin tuottaen yksittäisiä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen moninaisia sekä kekseliäitä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston

käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T7

Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä musiikin tekemisessä ja tallentamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä sekä tallentamisessa osana monialaisia kokonaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Musiikkiteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee joitakin musiikkiteknologian työkaluja opettajan konkreettisten ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää monipuolisesti musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T8

Oppilas tarkastelee musiikkia taiteenlajina ja ymmärtää, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee musiikkia taiteenlajina ja

oppii ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Arvioinnin kohde

Kulttuurinen osaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin tapoja käyttää musiikkia viestimiseen ja vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin monista käyttötavoista ja kulttuurisista ilmenemismuodoista ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja kertoen havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi ja arvioi musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja ja osaa keskustella niistä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän

hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T9

Oppilas käyttää musiikin käsitteitä ja symboleja musiikillisessa toiminnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää musiikin merkintätapoja, käsitteitä ja terminologiaa musiikillisessa toiminnassa.

Arvioinnin kohde

Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin käsitteitä ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksittäisiä musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja joitakin musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja sekä musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa sujuvasti ja tarkoituksenmukaisesti musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T10

Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T11

Oppilas osaa huolehtia kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas huolehtii kuulostaan ja

pitää huolta musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

Arvioinnin kohde

Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa annettavia turvallisuusohjeita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa huomioon ääniympäristön turvallisuuteen liittyvät tekijät sekä käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huolehtii vastuullisesti musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki tavoitteet vuosiluokalla 9:

T12

Oppilas pyrkii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelemalla. Hän asettaa tavoitteita oppimiselleen ja arvioi edistymistään. Oppilas pyrkii vertaisarvioinnin kautta antamaan rakentavaa palautetta myös toisille ryhmäläisille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettaa tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Arvioinnin kohde

Oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa itselleen ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, toimii niiden suuntaisesti ja työskentelee niiden suuntaisesti
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettaa ohjattuna itselleen musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, harjoittelee niiden suuntaisesti sekä arvioi edistymistään suhteessa tavoitteisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti ottamalla huomioon myös oppilaiden omat ideat ja ratkaisut.

Yhteismusisoinnin avulla syvennetään äänenkäytön, laulutaidon, soittotaidon ja tulkinnan osaamista.

Opetellaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita.

Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden käyttöä soittimina sekä musiikin muokkaus- ja tallennusvälineinä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Opetellaan käyttämään musiikkikäsitteitä sekä musiikin perusmerkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä.

Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla.

Kiinnitetään huomiota tulkinnan merkitykseen musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Musiikin opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän kokemuksiaan ja havaintojaan musiikista.

Oppilaiden omaa asiantuntijuutta tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja eri oppiaineiden välille.

Pohditaan ja arvioidaan musiikin merkitystä eri tilanteissa, eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Opetellaan nauttimaan yhteismusisoinnista. Arvostetaan omaa ja toisten osuutta siinä.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Taide- ja taitoaineiden valinnainen musiikki sisällöt vuosiluokalla 9:

Ohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin. Ajankohtaiset musiikilliset teemat otetaan huomioon.

Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitellaan monipuolisesti yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen, soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.

Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden omat ehdotukset, ryhmän taidollinen taso, kulttuuriset näkökulmat sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Myös oppilaiden omat tuotokset ja sävellykset otetaan osaksi ohjelmistoa mahdollisuuksien mukaan.

Oman kodin kunkku

Valinnaisen tehtävä

Kurssi yhdistelee kotitalouden, terveystiedon ja yhteiskuntaopin sisältöjä. Taitoja harjoitellaan käytännöllisestä arjen näkökulmasta. Tavoitteena on ohjata oppilasta selviytymään itsenäiseen elämään liittyvien taitojen hallinnassa ja ongelmatilanteissa toimimisessa.

Oman kodin kunkut työskentelevät niin keittiössä kuin digiviidakossa. Kurssilla saa eväitä kotitaloustaitoihin ja oman talouden pyörittämiseen omassa kodissa.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Työskentely tapahtuu kotitalouden opetustiloissa. Kurssin työskentely vaatii tilaa, jossa voidaan harjoitella ruuan valmistukseen ja oman kodin hoitoon liittyviä taitoja monipuolisesti. Oppilaat saavat perehdytyksen turvalliseen toimimiseen keittiössä.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Kurssi arvioidaan hyväksytty/hylätty. Hyväksytty suoritus vaatii aktiivista osallistumista oppitunneilla.

Menestyksekäs kurssin suorittaminen voidaan katsoa eduksi yhteiskuntaopin arvioinnissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Kurssilla sivutaan kaikkia laaja-alaisen osaamisen tavoitteita L1-L7.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet ja sisällöt

Oman kodin kunkku -kurssilla on kahdeksan tavoitetta ja kuusi sisältökohtaa.

T1

Oppilas hallitsee oman talouden hallinnan perusteet ja osaa pohtia omaa rahankäyttöään. Oppilas osaa suunnitella tuloja ja menoja sekä erotella erilaisia maksujärjestelyjä kuten osamaksu, kuukausimaksu, luotto ja pikavippi.

T2

Oppilas perehtyy erilaisiin asumismuotoihin ja osaa eritellä niiden eroja käytännön asumisen kannalta. Oppilas hallitsee asumiseen liittyvien käytännön asioiden alkeet, kuten pääpiirteet asunnon hankinnasta, asumisen menoista ja asumisen tuista.

T3

Oppilas ymmärtää kuluttajansuojan perusteet ja tietää millaista tukea kuluttaja voi saada virheellisen tuotteen kanssa.

T4

Oppilas osaa pohtia omaa kuluttamistaan ekologisesta näkökulmasta. Oppilas hallitsee kierrättämisen periaatteet.

T5

Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteiskunnan tukiverkon toiminnasta. Oppilas hallitsee sosiaaliturvan perusteet ja osaa selittää vähintään yhden tukimuodon syvemmin. Oppilas perehtyy hakemuslomakkeiden täyttämiseen ja viranomaisohjeisiin.

T6

Oppilas osaa hankkia ja arvioida kotitalouteen liittyvää tietoa.

T7

Oppilas pyrkii harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kiinnittämään huomiota ajankäyttöön hygieniaan ja turvalliseen työskentelyyn.

T8

Oppilas harjoittelee terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien tietojen hankintaa ja edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.

S1

Oppilas harjoittelee terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien tietojen hankintaa ja edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.

S2

Asuminen sekä asumiseen ja kodinhoitoon liittyvät arjen taidot ja käytännöt.

S3

Kuluttajansuoja ja vastuullinen kuluttaminen.

S4

Ekososiaalinen sivistys osana yksilön valintoja ja ekologista toimintaa.

S5

Yhteiskunnan turvaverkot osana yksilön toimeentuloa.

S6

Nuoren kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen käytännön toimintataitoja vahvistamalla.

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.*

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella

vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Monialaista yhteistyötä tehdään erityisesti myös tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea tarvitsevien oppilaiden sekä erityisestä syystä koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeen toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa määriteltyyn koulutukseen. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Henkilökohtaiseen jatkoopintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita

siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.

Formatiivinen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7–9

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi on formatiivista arviointia, joka perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta- sekä tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu vaikutusmahdollisuuksiinsa ja opettelee toimimaan vastuullisesti.

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Autetaan oppilasta kehittämään itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan. Oppilaat suunnittelevat valinnaisopintojaan ja kehittävät päätöksentekotaitojaan. Tuntijaon puitteissa osa S2 sisällöistä toteutetaan 8. ja 9. luokalla.

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii erilaisia tapoja oppia ja opettelee hyödyntämään niitä opiskelussaan.

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rakentaa oppimistaan aikaisemmin aiemmin opittuun ja pohtii osaamisen merkitystä ja valintojaan elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti.

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Autetaan oppilasta kehittämään itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan. Oppilaat suunnittelevat valinnaisopintojaan ja kehittävät päätöksentekotaitojaan. Tuntijaon puitteissa osa S2 sisällöistä toteutetaan 8. ja 9. luokalla.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tunnistaa itsessään hyviä ja kehitettäviä puolia. Oppilas opettelee toimimaan tavoitteidensa, kykyjensä ja edellytystensä mukaan.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Autetaan oppilasta kehittämään itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan. Oppilaat suunnittelevat valinnaisopintojaan ja kehittävät päätöksentekotaitojaan. Tuntijaon puitteissa osa S2 sisällöistä toteutetaan 8. ja 9. luokalla.

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee asettamaan erilaisia tavoitteita ja tekemään niiden avulla suunnitelmia sekä arvioimaan niitä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Autetaan oppilasta kehittämään itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan. Oppilaat suunnittelevat valinnaisopintojaan ja kehittävät päätöksentekotaitojaan. Tuntijaon puitteissa osa S2 sisällöistä toteutetaan 8. ja 9. luokalla.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas ymmärtää työn merkityksen omassa elämässään.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Autetaan oppilasta kehittämään itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan. Oppilaat suunnittelevat valinnaisopintojaan ja kehittävät päätöksentekotaitojaan. Tuntijaon puitteissa osa S2 sisällöistä toteutetaan 8. ja 9. luokalla.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä

tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tuntee omaa kulttuuriaan ja osaa toimia monikulttuurisessa ympäristössä.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

TET jakautuu paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. TET toteutetaan tarpeellisin erityisjärjestelyin yksilölliset tarpeet huomioiden.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea

oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas lisää suunnitelmallisesti osallisuuttaan omassa opiskeluympäristössään.Oppilas osaa tehdä vastuullisia valintoja sekä perehtyy työelämään.

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii erilaisia tapoja oppia ja opettelee hyödyntämään niitä opiskelussaan.

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään

tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rakentaa oppimistaan aiemmin opittuun ja aloittaa omien suunnitelmiensa tekemisen elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti.

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tunnistaa kykyjään ja kehittämistarpeitaan. Oppilas osaa unelmoida ja suunnitella vaihtoehtoisia tulevaisuuksia kykyjensä, kiinnostuksiensa ja edellytystensä mukaan.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa asettaa erilaisia tavoitteita ja tehdä suunnitelmia sekä arvioida niitä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas perehtyy erilaisiin ammatteihin ja työelämän sääntöihin. Oppilas ymmärtää työn merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.Oppilas tunnistaa opintojen merkityksen tulevaisuuden työelämässä ja toiveammatissaan.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä

elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu eri työtehtävissä tarvittavaan osaamiseen ja kehittää taitoa arvioida itselle sopivia ammattialoja.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen.

Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

TET jakautuu paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. TET toteutetaan tarpeellisin erityisjärjestelyin yksilölliset tarpeet huomioiden. Hyödynnetään valtakunnallisia ja paikallisia sähköisiä tai muita tiedotuskanavia ja osallistutaan työpaikka- tai asiantuntijavierailuihin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tutustuu Suomen koulutusjärjestelmään.Oppilas osaa etsiä itselle sopivia koulutusmahdollisuuksia ja tietoja työelämästä. Oppilas osaa käyttää ja hyödyntää paikallisia ja seutukunnallisia sekä valtakunnallisia tiedotuskanavia.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

TET jakautuu paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. TET toteutetaan tarpeellisin erityisjärjestelyin yksilölliset tarpeet huomioiden. Hyödynnetään valtakunnallisia ja paikallisia sähköisiä tai muita tiedotuskanavia ja osallistutaan työpaikka- tai asiantuntijavierailuihin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee käyttämään erilaisia tietolähteitä ja ohjauspalveluita omassa urasuunnittelussaan.Oppilas tiedostaa sosiaalisen median mahdollisuudet, uhat ja oman toimintansa vaikutukset sähköisessä toimintaympäristössä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja

työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa toimia monikulttuurisessa ympäristössä.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

TET jakautuu paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. TET toteutetaan tarpeellisin erityisjärjestelyin yksilölliset tarpeet huomioiden. Hyödynnetään valtakunnallisia ja paikallisia sähköisiä tai muita tiedotuskanavia ja osallistutaan työpaikka- tai asiantuntijavierailuihin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas on osallinen omassa opiskeluympäristössään. Oppilas osaa tehdä vastuullisia valintoja ja perehtyy työelämään sekä osallistuu TET-jaksolle.

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan

kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii erilaisia tapoja oppia ja opettelee hyödyntämään niitä opiskelussaan.

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rakentaa oppimistaan aiemmin opittuun. Oppilas oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja arvioimaan omaa oppimistaan ja toimintaansa elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti. Oppilas tekee jatko-opintosuunnitelman.

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan

kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tunnistaa kykynsä, edellytyksensä sekä kiinnostuksensa ja osaa toimia niiden mukaan.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa asettaa erilaisia tavoitteita ja tehdä suunnitelmia sekä arvioida niitä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan

sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

Pirkanmaan tarjoamat jatko-opintovaihtoehdot ovat ensisijaisia.

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas perehtyy erilaisiin ammatteihin ja työelämän sääntöihin. Oppilas ymmärtää työn merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.Oppilas tunnistaa opintojen merkityksen tulevaisuuden työelämässä ja toiveammatissaan.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen.

Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

Pirkanmaan tarjoamat jatko-opintovaihtoehdot ovat ensisijaisia.

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu eri työtehtävissä tarvittavaan osaamiseen ja kehittää taitoa arvioida itselle sopivia ammattialoja.Oppilas vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitojaan ja osaa etsiä tietoa koulutuksesta ja työelämästä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään

tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

TET jakautuu paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. TET toteutetaan tarpeellisin erityisjärjestelyin yksilölliset tarpeet huomioiden. Hyödynnetään valtakunnallisia ja paikallisia sähköisiä tai muita tiedotuskanavia ja osallistutaan työpaikka- tai asiantuntijavierailuihin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

Pirkanmaan tarjoamat jatko-opintovaihtoehdot ovat ensisijaisia.

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa etsiä itselle sopivia koulutusmahdollisuuksia ja tietoja työelämästä, tarvitessa myös ulkomailta. Oppilas osaa käyttää ja hyödyntää paikallisia ja seutukunnallisia sekä valtakunnallisia tiedotuskanavia.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

TET jakautuu paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. TET toteutetaan tarpeellisin erityisjärjestelyin yksilölliset tarpeet huomioiden. Hyödynnetään valtakunnallisia ja paikallisia sähköisiä tai muita tiedotuskanavia ja osallistutaan työpaikka- tai asiantuntijavierailuihin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa

oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

Pirkanmaan tarjoamat jatko-opintovaihtoehdot ovat ensisijaisia.

T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa käyttää ja hyödyntää paikallisia ja seutukunnallisia sekä valtakunnallisia tiedotuskanavia omassa urasuunnittelussaan. Oppilas tiedostaa sosiaalisen median mahdollisuudet, uhat ja oman toimintansa vaikutukset sähköisessä toimintaympäristössä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

Pirkanmaan tarjoamat jatko-opintovaihtoehdot ovat ensisijaisia.

T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tuntee omaa kulttuuriaan ja osaa toimia monikulttuurisessa ympäristössä sekä tutustuu opiskelu- ja työmahdollisuuksiin ulkomailla.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

TET jakautuu paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. TET toteutetaan tarpeellisin erityisjärjestelyin yksilölliset tarpeet huomioiden. Hyödynnetään valtakunnallisia ja paikallisia sähköisiä tai muita tiedotuskanavia ja osallistutaan työpaikka- tai asiantuntijavierailuihin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

Pirkanmaan tarjoamat jatko-opintovaihtoehdot ovat ensisijaisia.

Palloilu

Valinnaisen tehtävä

Palloilukurssin tavoitteena on laajentaa ja syventää oppilaiden osaamista palloilun saralla.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty / hylätty. Arviointiin vaikuttavat asenne, aktiivisuus sekä sosiaaliset taidot. Jos kurssin suorittaa menestyksekkäästi, näytöillä on mahdollista vaikuttaa liikunnan päättöarvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisesta osaamisesta korostuvat seuraavat: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot sekä L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Palloilukurssin tavoitteena on laajentaa ja syventää oppilaiden osaamista palloilun saralla. Tärkeää kurssilla ovat myönteiset liikuntakokemukset ja liikkumisesta nauttiminen sekä yhdessä tekeminen ja kunnioittava vuorovaikutus.

Sisältö

Oppilaat saavat vaikuttaa vahvasti kurssin sisältöön niin, että siihen kuuluu monipuolisesti erilaisia palloilulajeja.

Psykologia

Valinnaisen tehtävä

Tutustua psykologiaan tieteenä ja käsitellä oppilaita kiinnostavia psykologisia teemoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Oppilaan tulee osallistua oppitunneille, tehdä kykyjensä mukaan annetut tehtävät sekä osoittaa ymmärtäneensä jollakin tasolla, miten psykologinen tieto voi koskettaa hänen omaa elämäänsä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisesta osaamisesta kurssilla korostuvat seuraavat osa-alueet: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, L4 Monilukutaito ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Psykologian kurssin tavoitteena on tutustuttaa oppilas psykologiaan tieteenä, joka tutkimustiedollaan auttaa ihmistä ymmärtämään omaa ja muiden toimintaa.

Sisällöt

Kurssin sisältö rakentuu psykologiatieteen teorian ja käytännön esittelylle pitkälti oppilaiden kiinnostuksen pohjalta. Tartumme oppilaille ajankohtaisiin aiheisiin valottaen arjen ongelmia psykologisten teorioiden, termien ja ratkaisumallien avulla. Suosittuja aiheita ovat stressi, unet ja unettomuus, tunteet, mielenterveys ja identiteettikysymykset.

Ruokailoa ja elämisen taitoja

Valinnaisen tehtävä

Kurssi hyödyntää kotitalouden sisältöjä sekä toimintatapoja niin, että jokaisella oppitunnilla harjoitellaan käytännön arjen taitoja kotitalouden toimintaympäristöissä. Oppiaineen tavoitteena on tuottaa monipuolisen ruokaosaamisen sekä yhteistyön kautta onnistumisen kokemuksia, jotka edesauttavat nuoren pärjäämistä peruskoulun jälkeisessä, itsenäisessä elämässä. Kurssin tavoitteena on arjenhallinnan, luovuuden ja yhteistyötaitojen harjoittamisen kautta antaa välineitä, tietoa ja taitoja sekä itsevarmuutta itsenäisen aikuisen elämää varten. Opetuksessa huomioidaan kestävä kehitys ja ekososiaalinen sivistys.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Oppiaine arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

arvosana 8

Oppilas työskentelee yksin ja ryhmässä sekä pyrkii toimimaan rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas tietää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon. Oppilas luettelee suomalaiseen tapakulttuuriin liittyviä asioita ja osaa verrata niitä muiden maiden ruokakulttuureihin. Oppilas osaa lukea reseptejä sekä pakkauksia. Oppilas pyrkii kierrättämään jätteitä oikein.

Arvosana 6

Oppilas tarvitsee yksilöllistä tukea suoriutuakseen tehtävistä. Oppilas osallistuu satunnaisesti ryhmätyöskentelyyn ja päätöksentekoon. Oppilas tietää jonkin suomalaiseen tapakulttuurin liittyvän asian. Oppilas tunnistaa yksittäisen toimintaohjeen tai pakkausmerkinnän. Oppilas ei pyri lajittelemaan jätteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Kurssilla toteutetaan seuraavia laaja-alaisen osaamisen tavoitteita: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja viestintä, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, L4 Monilukutaito ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet ja sisällöt

T1 Oppilas hallitsee ryhmätyöskentelyn perusteet sekä tunnistaa yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen merkityksen ryhmätyöskentelyssä

T2 Oppilas perehtyy monipuolisesti erilaisiin ruoanvalmistusmenetelmiin sekä leivontaan.

T3 Oppilas harjoittelee ruoanvalmistukseen ja leivontaan liittyvää suunnittelua ja ajankäyttöä ja sen merkitystä arjessa.

T4 Oppilas osaa pohtia omaa kuluttamistaan ekologisesta näkökulmasta. Oppilas hallitsee kierrättämisen periaatteet.

T5 Oppilas harjoittelee erilaisten ruoanvalmistukseen ja kodinhoitoon liittyvien tehtävien jakamista ja niiden arviointia omat ja toisten mielipiteet huomioiden.

T6 Oppilas osaa hankkia ja arvioida kotitalouteen liittyvää tietoa sekä lukea reseptejä ja pakkauksia.

T7 Oppilas tunnistaa suomalaiseen ruoka- ja tapakulttuuriin liittyviä asioita ja osaa verrata niitä muiden maiden ruokakulttuureihin.

T8 Oppilas harjoittelee hyvien tapojen mukaista toisten huomioon ottamista ja yhdessä elämisen taitoja. Kiinnitetään huomiota yhteistyön merkitykseen työn lopputuloksen kannalta

S1 Ryhmä- ja parityöskentelyn taidot

S2 Suomalainen ruoka- ja tapakulttuuri

S3 Kansainväliset ruoat ja leivonnaiset osana suomalaista ruokakulttuuria

S4 Vastuullinen ruoka-osaaminen omassa kodissa

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet ja sisällöt

T1 Oppilas hallitsee ryhmätyöskentelyn perusteet sekä tunnistaa yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen merkityksen ryhmätyöskentelyssä

T2 Oppilas perehtyy monipuolisesti erilaisiin ruoanvalmistusmenetelmiin sekä leivontaan.

T3 Oppilas harjoittelee ruoanvalmistukseen ja leivontaan liittyvää suunnittelua ja ajankäyttöä ja sen merkitystä arjessa.

T4 Oppilas osaa pohtia omaa kuluttamistaan ekologisesta näkökulmasta. Oppilas hallitsee kierrättämisen periaatteet.

T5 Oppilas harjoittelee erilaisten ruoanvalmistukseen ja kodinhoitoon liittyvien tehtävien jakamista ja niiden arviointia omat ja toisten mielipiteet huomioiden.

T6 Oppilas osaa hankkia ja arvioida kotitalouteen liittyvää tietoa sekä lukea reseptejä ja pakkauksia.

T7 Oppilas tunnistaa suomalaiseen ruoka- ja tapakulttuuriin liittyviä asioita ja osaa verrata niitä muiden maiden ruokakulttuureihin.

T8 Oppilas harjoittelee hyvien tapojen mukaista toisten huomioon ottamista ja yhdessä elämisen taitoja. Kiinnitetään huomiota yhteistyön merkitykseen työn lopputuloksen kannalta

S1 Ryhmä- ja parityöskentelyn taidot

S2 Suomalainen ruoka- ja tapakulttuuri

S3 Kansainväliset ruoat ja leivonnaiset osana suomalaista ruokakulttuuria

S4 Vastuullinen ruoka-osaaminen omassa kodissa

Päättöluokalla syvennetään aiemmin opittua.

Säbä- ja futistuomarikurssi

Valinnaisen tehtävä

Tampereen kaupungin perusopetuksen yläkoulujen yhteinen lyhyt valinnaisaine tarjoaa mahdollisuuden tutustua erotuomaritoimintaan ja suorittaa sekä jalkapallon että salibandyn erotuomarin pätevyydet. Kurssin jälkeen opiskelijalla on mahdollisuus hakeutua tuomaritehtäviin kummassakin lajissa ja saada sitä kautta kokemuksia työelämästä ja oman rahan ansaitsemisesta.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisainekurssi suoritetaan tammi-toukokuussa pääsääntöisesti lähiopetuksena, siten että kokoontumiskertoja on yhteensä 10. Yksi kokoontumiskerta kestää 2 - 3h. Oppitunnit alkavat arkipäivinä aikaisintaan klo 15. Viikonloppuisin ei ole opetusta.

Lähiopetuskoulu valitaan sen mukaan, mistä koulusta kurssille tulee eniten opiskelijoita. Osa lähiopetuksesta toteutetaan Tampereella sijaitsevilla halleilla/kentillä (esim. Kauppi).

Kokoontumiset eivät sijoitu aina samaan arkipäivään. Tarkempi aikataulu sovitaan ryhmään ilmoittautuneiden kanssa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Kurssin kouluttajina toimivat Suomen Palloliiton ja Salibandyliiton kouluttajat. Kurssin suorittamista valvoo ja kurssilla on mukana myös Linnainmaan koulun liikunnanopettaja.

Arviointi

Kurssi arvioidaan arvosanalla hyväksytty/hylätty. Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista lähiopetukseen ja oppimistehtävien suorittamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

• Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
Harjoitellaan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Harjoitellaan asioiden välisten vuorovaikutussuhteiden näkemistä ja kokonaisuuksien hahmottamista.

• Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)
Harjoitellaan arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään. Harjoitellaan tilanteiden tarkastelua eri näkökulmista ja toisten ihmisten arvostavaa kohtaamista hyviä tapoja noudattaen.

• Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)
Harjoitellaan vastuunottamista ja kannustetaan kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin. Harjoitellaan ajanhallintaa ja omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtimista.
• Monilukutaito (L4)

Käytetään opiskelussa monilukutaitoa erilaisissa ympäristöissä. Opiskelussa hyödynnetään teknologiaa ja monenlaisia oppimisympäristöjä.

• Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)
Kannustetaan tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämiseen opiskelussa ja työelämässä. Harjoitellaan toimimista Moodle-oppimisympäristössä.

• Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)
Tutustutaan työelämään ja saadaan kokemuksia työnteosta ja yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käytöstä ja yhteistyötaitoja.

• Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)
Harjoitellaan vastuullisuutta ja päätösten tekoa sekä pohditaan sääntöjen ja sopimusten merkitystä yhteisessä tekemisessä

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää sekä jalkapallon että salibandyn sääntöjä
- osaa soveltaa sääntöjä eri tilanteissa
- pystyy toimimaan erotuomarina
- oppii mitä erotuomarina toimiminen vaatii
- on oppinut perusteet ottelutapahtuman johtamisesta ja peliin liittyvien ihmisten kanssa toimimisesta
- osaa toimia vieraiden ihmisten kanssa
- ymmärtää reilun pelin henkeä

Sisältö

Kurssi sisältää teoriaa, itsenäisiä oppimistehtäviä, pienryhmätehtäviä, käytännön harjoituksia ja erotuomaritoiminnan seuraamista.

Kurssin kouluttajina toimivat Suomen Palloliiton ja Salibandyliiton kouluttajat. Kurssin suorittamista valvoo ja kurssilla on mukana myös Linnainmaan koulun liikunnanopettaja.

Tekninen työ

Valinnaisen tehtävä

Teknisen käsityön valinnaisen tavoitteena on opiskella kovien materiaalien parissa. Oppiaine syventää ja laajentaa käsityön osaamisen taitoja eri työtapoja käyttäen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Oppilaslähtöisyyttä painotetaan ja oppilaille tarjotaan erilaisia tekniikka- ja materiaalikokonaisuuksia käsityöoppiaineen sisältä. Oppilas voi painottaa omia mielenkiinnonkohteitaan.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Valinnaisaine arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10.

Hyvä arvosana 8

Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja. Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana. Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita/teoksia. Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden. Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa. Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityöprosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintäteknologiaa.

Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.

Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestävälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.

Kohtalainen arvosana 6

Arvosanan 8 kriteereistä toteutuu vain muutamia, kriteerit toteutuvat yksipuolisesti tai ne toteutuvat vain jonkin verran.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisessa teknisessä käsityössä toteutetaan seuraavia laaja-alaisen osaamisen tavoitteita: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja viestintä, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, L4 Monilukutaito ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia puu-, metalli-, sähkö- ja konetekniikan perusteita. Lisäksi tavoitteena on harjoitella innovointia**,** muotoilua, kokeilua**,** dokumentointia, arviointia, tekemistä**,** työturvallisuutta**,** yrittäjämäistä oppimista**,** tiedostamista ja osallistumista.

Sisällöt
Valinnaisaineessa opiskellaan harjoitusten avulla eri materiaalien ja tekniikoiden toimintaperiaatteita. Toteutamme puu-, metalli- ja sähkötyön, jonka suunnittelemme osittain itse. Taito- ja taideaineiden käsityön valinnaiseen sisältyy myös erilaisia projektitöitä, joita oppilas toteuttaa suunnitelmiensa mukaan käsityön materiaaleja ja tekniikoita käyttäen. Valinnaisaineessa opiskellaan erilaisten työkalujen oikeaa ja turvallista käyttöä.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia puu-, metalli-, sähkö- ja konetekniikan perusteita. Lisäksi tavoitteena on harjoitella innovointia**,** muotoilua, kokeilua**,** dokumentointia, arviointia, tekemistä**,** työturvallisuutta**,** yrittäjämäistä oppimista**,** tiedostamista ja osallistumista.

Sisällöt

Valinnaisaineessa opiskellaan harjoitusten avulla eri materiaalien ja tekniikoiden toimintaperiaatteita. Toteutamme puu-, metalli- ja sähkötyön, jonka suunnittelemme osittain itse. Taito- ja taideaineiden käsityön valinnaiseen sisältyy myös erilaisia projektitöitä, joita oppilas toteuttaa suunnitelmiensa mukaan käsityön materiaaleja ja tekniikoita käyttäen.

Ysiluokalla toimimme oman kiinnostuneisuuden ja projektin parissa, jolloin työskentely on vapaampaa. Valinnaisaineessa opiskellaan erilaisten työkalujen oikeaa ja turvallista käyttöä. Päättöluokalla syvennetään aiemmin opittua.

Terveystieto

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: terveyttä tukevat ja kuluttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet. Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänkulun eri vaiheissa, yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla sekä soveltuvin osin myös globaalisti. Oppilaiden kehittyessä ja elinpiirin kasvaessa terveyteen liittyvien kysymysten tarkastelu laajenee ja syvenee. Keskeistä on ohjata oppilaita ymmärtämään terveyttä voimavarana jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetuksen tulee tukea oppilaiden yksilöllistä ja yhteisöllistä tiedon hankintaa, rakentamista, arviointia ja käyttämistä. Lisäksi tuetaan turvallisuustaitoihin, sosiaalisiin taitoihin sekä tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn liittyvien valmiuksien kehittymistä.

Terveysosaamisen avulla oppilaat hahmottavat terveyden laaja-alaisuutta ja saavat valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja terveyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä. Terveysosaaminen lisää kykyä tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat oppilaiden oman ja ympäristönsä terveyden ja hyvinvoinnin arvostamisen, ylläpitämisen ja edistämisen. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia havainnoida ja tutkia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä omassa elin-, ja oppimisympäristössä, tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa sekä harjoitella ja soveltaa osaamista käytännössä.

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1-6 osana ympäristöoppia. Vuosiluokilla 7-9 opetuksessa syvennetään ja laajennetaan alempien vuosiluokkien aikana käsiteltyjä teemoja ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa pyritään aiempaa tarkempaan tiedonalakohtaiseen käsitteiden käyttöön ja vahvistetaan kriittiseen ajatteluun, itsetuntemukseen ja eettiseen pohdintaan liittyvää osaamista ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa eri vuosiluokilla otetaan huomioon opetettavan aineksen ja siihen liittyvän osaamisen merkitys oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen näkökulmasta.

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

Monipuolisen fyysisen ympäristön lisäksi terveystiedon keskeisiä oppimisympäristöjä ovat ihmisten väliset vuorovaikutustilanteet, yhteisöt ja sähköiset ympäristöt. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa tulee huomioida, että ne mahdollistavat tiedon rakentamisen yksin ja yhdessä, toiminnallisuuden, liikunnallisuuden, kokemuksellisuuden, draaman ja tarinoiden käytön sekä terveyteen yhteydessä olevien ilmiöiden tutkimisen mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Oman oppimisympäristön aktiivinen havainnointi, oppilaiden mukaan ottaminen oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaan sekä voimavaralähtöinen terveyden ja turvallisuuden edistäminen tarjoavat mahdollisuuksia terveysosaamisen harjoittelulle ja soveltamiselle kouluyhteisössä. Ne tukevat samalla yhteenkuuluvuutta, yhteisöllistä hyvinvointia ja osallisuutta omassa opetusryhmässä ja koko kouluyhteisössä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

Monet terveystiedon aihepiirit koskettavat oppilaiden kehitysvaihetta, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilannetta. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja koskemattomuuteen itseään koskevissa terveyteen ja sairauteen liittyvissä kysymyksissä.

Opetus suunnitellaan siten, että se mahdollistaa yhteistyön eri oppiaineiden, kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa ja tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella ja soveltaa terveysosaamiseen eri osa-alueita osana yhteisöllistä oppilashuoltoa ja koulun toimintakulttuuria. Yhteistyöllä varmistetaan myös oppilaan tarvitsema henkilökohtainen tuki oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi terveystiedossa vuosiluokilla 7–9

Terveystiedon arvioinnin kohteena on terveysosaamisen eri osa-alueiden arviointi. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti, opetuksen eri vaiheissa ja osaamisalueen ominaispiirteet huomioon ottaen. Oppimisen tukena käytetään myös itsearviointia ja vertaispalautetta. Terveystiedossa on erityisen tärkeätä huolehtia siitä, että arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevissa tavoitteissa kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona terveystiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut terveystiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt terveystiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on terveystiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan terveystiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy terveystiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan ohjaamisella terveystiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Terveystiedon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys				
T1 Oppilas ymmärtää terveyden koostuvan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta osa-alueesta sekä käsittää, että terveydessä keskeisintä on terveyden edistäminen, arjen voimavarojen ylläpitäminen sekä terveysosaamisen (tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu ja eettinen vastuullisuus) kehittäminen. Oppilas ymmärtää koetun ja mitatun terveyden käsitteet. Oppilas tietää elämänkulun keskeiset kohdat sekä tunnistaa elämänkulun ja eri ikäkausien tunnuspiirteitä terveyden näkökulmasta. Oppilas osaa kuvata ihmisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä nuoruudessa ja ymmärtää sen olevan yksilöllistä. Oppilas osaa	S1-S3	Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä vuorovaikutusta esimerkkien avulla. Oppilas ymmärtää koetun ja mitatun terveyden käsitteet. Oppilas pystyy esittelemään elämänkulun eri vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä.	Oppilas osaa nimetä terveyden osa-alueet ja elämänkulun eri vaiheet.

selittää kasvuun ja kehitykseen liittyviä käsitteitä.				
T2 Oppilas harjoittelee erilaisia vuorovaikutustilanteita.	S1	Vuorovaikutustaitojen analysointi	Oppilas osallistuu aktiivisesti erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoituksiin oppitunneilla.	Oppilas osallistuu ohjatusti vuorovaikutustilanteiden harjoituksiin oppitunneilla.
T3 Oppilas käsittää, että jokainen ihminen on ainutlaatuinen. Oppilas oppii tapoja kehittää omaa itsetuntemustaan, itsensä arvostamista sekä itsensä kuuntelemista. Oppilas ymmärtää, että oman kehon ja mielen viestien kuunteleminen ja niiden ymmärtäminen ovat osa terveydenlukutaitoa.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T4 Oppilas pohtii oman käyttäytymisensä merkitystä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.	S1, S3	Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa pohtia oman käyttäytymisensä merkitystä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja pohtia niihin liittyviä eettisiä kysymyksiä esimerkiksi kiusaamistilanteissa.	Oppilas tunnistaa käyttäytymisensä erilaisia piirteitä.
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy				
T5 Oppilas tietää, mitkä tekijät vahvistavat ja mitkä puolestaan vaarantavat	S1-S3	Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien	Oppilas osaa nimetä useita terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas osaa selittää	Oppilas osaa nimetä muutamia terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas tunnistaa

fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä. Oppilas tunnistaa kiusaamisen eri piirteitä ja siihen liittyviä rooleja sekä tietää keinoja kiusaamisen ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi.Oppilas tietää, mitä käsitteet mielihyvä ja riippuvuus tarkoittavat ja osaa nimetä erilaisia mielihyvän ja riippuvuuden lähteitä. Oppilas ymmärtää riippuvuuksiin liittyvät terveysriskit ja osaa nimetä syitä erilaisille riippuvuuksille sekä keinoja niistä eroon pääsemiseksi. Oppilas tiedostaa tupakkatuotteista (tupakka, nuuska, sähkösavuke) aiheutuvan riippuvuuden ja osaa selittää niihin liittyviä terveyshaittoja. Oppilas ymmärtää käsitteen passiivinen tupakointi.		käsitteiden käyttäminen	kiusaamiseen liittyviä käsitteitä. Oppilas ymmärtää riippuvuuden ja mielihyvän terveyden osa-alueiden näkökulmista. Oppilas osaa selittää tupakkatuotteisiin liittyviä terveyshaittoja.	kiusaamiseen liittyviä käsitteitä. Oppilas tietää riippuvuuden ja mielihyvän käsitteiden merkityksen. Oppilas tietää tupakkatuotteisiin liittyviä terveyshaittoja.
T6 Oppilas harjoittelee terveyteen ja sairauteen liittyvien tiedonhankintamenetelmien käyttämistä.	S2, S3	Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Oppilas osaa etsiä terveyteen liittyvää tietoa.	Oppilas osaa ohjatusti etsiä terveyteen liittyvää tietoa.

T7 Oppilas ymmärtää omaa terveyttä koskevien elintapavalintojen merkityksen jokapäiväisessä elämässä ja pystyy nimeämään omaa terveyttä vahvistavia asioita. Oppilas ymmärtää itsestä huolehtimisen merkityksen terveyden kannalta (päivittäinen hyvä hygienia). Oppilas miettii elämänhallintataitojen merkitystä osana terveyden kannalta merkittäviä voimavaroja.Oppilas opettelee tunnistamaan mahdollisia riippuvuutta aiheuttavia tekijöitä omassa elämässään ja miettimään, miten välttää riippuvuuksien kehittymistä.	S1, S2		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T8 Oppilas tarkastelee erilaisia terveyteen liittyviä ajankohtaisia ilmiöitä ja osaa selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista.	S1-S3	Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu	Oppilas osallistuu keskusteluun ajankohtaisista terveysuutisista ja tiedostaa terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista.	Oppilas osallistuu ohjatusti keskusteluun ajankohtaisista terveysuutisista.
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri				

T9 Oppilas tiedostaa mediaan liittyviä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas tietää, miten toimia nettikiusaamistilanteessa.	S3	Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, miten media vaikuttaa terveyteen. Oppilas tietää, miten toimia nettikiusaamistilanteessa.	Oppilas tietää, että media vaikuttaa terveyteen.
T10 Oppilas oppii käytännössä tarkastelemaan toimintakyvylle ja sen ylläpitämiselle merkittäviä seikkoja, kuten työasennon ergonomiaa, ja osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia.	S1, S2	Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas osaa tarkastella toimintakyvyn kannalta tärkeitä asioita kuten työergonomiaa. Oppilas osaa suunnitella omaa opiskeluaan toimintakykyä tukevalla tavalla.	Oppilas tietää, mitä tarkoittavat toimintakyky ja ergonomia. Oppilas osaa ohjatusti suunnitella omaa opiskeluaan.
T11 Oppilas opettelee arvioimaan omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten terveyskäsitysten (lääketieteellinen, toiminnallinen, subjektiivinen) vaikutusta omaan terveyteen.	S1-S3	Terveyskäsitysten arviointi	Oppilas ymmärtää, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä.	Oppilas tietää, että käsitys terveydestä vaihtelee.
T12 Oppilas osaa käyttää kriittistä medialukutaitoa arvioidessaan terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä. Oppilas pohtii, mitä keinoja ja	S3	Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi	Oppilas osaa pohtia terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä. Oppilas osaa eritellä elämäntapojen seurauksia. Oppilas osaa kertoa keinoja ja tapoja, miten	Oppilas pohtii ohjatusti terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja elämäntapojen seurauksia lähiyhteisöissä.

tapoja hänellä on vaikuttaa lähiyhteisönsä terveyteen. Oppilas pohtii eettistä vastuullisuutta, esimerkiksi muiden huomioon ottamista tai (netti)kiusaamiseen puuttumista, osana terveysosaamista.			terveyteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.	

Terveystiedon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys				
T1 Oppilas osaa nimetä perustunteita ja käsittää erilaisten tunteiden olevan sallittuja. Oppilas ymmärtää tunnetaitojen merkityksen mielen hyvinvointia tukevana tekijänä. Oppilas osaa kuvata erilaisia arjessa tarvittavia sosiaalisia taitoja sekä hyvän ystävyyssuhteen tunnuspiirteitä. Oppilas ymmärtää seksuaalisuuden olevan voimavara ja osa terveyttä kuuluen ihmisen persoonaan syntymästä lähtien. Oppilas tunnistaa seksuaalisen kehityksen vaiheita (seksuaalisuuden portaat) ja tietää seksuaaliterveyden perusteet. Oppilas osaa selittää käsitteen seksuaalinen suuntautuminen.	S1-S3	Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa nimetä useita tunteita. Oppilas osaa kuvata erilaisia sosiaalisia taitoja ja hyvän ystävyyssuhteen tunnuspiirteitä. Oppilas osaa selittää seksuaaliterveyden perusteita.	Oppilas osaa nimetä muutamia tunteita. Oppilas tietää hyvän ystävyyssuhteen tunnuspiirteitä. Oppilas tietää seksuaaliterveyden käsitteen.
T2 Oppilas harjoittelee erilaisia sosiaalisia taitoja sekä tunnetaitoja	S1-S5	Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi	Oppilas osallistuu aktiivisesti erilaisten ristiriita- ja ongelmatilanteiden harjoituksiin oppitunneilla.	Oppilas osallistuu ohjatusti ristiriita- ja ongelmatilanteiden harjoituksiin oppitunneilla. Oppilas

(erilaisten tunteiden nimeäminen, tunnistaminen, ilmaiseminen ja niiden sääteleminen). Oppilas harjoittelee rakentavaa toimimista erilaisissa ristiriita- ja ongelmatilanteissa.			Oppilas osaa analysoida sosiaalisia taitoja, tunnetaitoja sekä käyttäytymisen säätelyä.	ymmärtää käyttäytymisen säätelyn merkityksen.
T3 Oppilas osaa arvioida omaa käyttäytymistään erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Oppilas oppii tarkastelemaan ja ymmärtämään omaa seksuaalista kehitystään.			Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T4 Oppilas pohtii erilaisten nuorten elämässä tyypillisten ongelmatilanteiden syitä ja seurauksia sekä niiden ratkaisuja. Oppilas osaa arvioida sosiaalisten suhteiden merkityksen mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa pohtia ja perustella turvallista sekä vastuullista seksuaalikäyttäytymistä ja suhtautumistaan seksuaaliseen erilaisuuteen.		Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas osaa kuvata vuorovaikutukseen liittyviä tilanteita ja tuottaa niihin ratkaisuja sekä arvioida niiden merkitystä terveydelle. Oppilas osaa pohtia vastuullisen seksuaalikäyttäytymisen vaikutusta itselle ja muille.	Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä tilanteita. Oppilas tietää, mitä on vastuullinen seksuaalikäyttäytyminen.
Terveyttä tukevat ja				

kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy				
T5 Oppilas ymmärtää terveyttä vahvistavia ja vaarantavia tekijöitä, esimerkiksi arkirytmiin, uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.		Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen	Oppilas osaa nimetä useita terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä perustella niiden välisiä yhteyksiä. Oppilas osaa selittää alkoholiin liittyviä terveyshaittoja.	Oppilas osaa nimetä muutamia terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas tietää alkoholiin liittyviä terveyshaittoja.
T6 Oppilas opettelee terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltamista, aiheina arkirytmi, uni ja lepo, ravitsemus, liikunta, seksuaalikäyttäytyminen, alkoholi ja liikenneturvallisuus.		Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Oppilas osaa toimia terveyttä edistävien toimintamallien mukaan arkielämän tilanteissa.	Oppilas osaa toimia terveyttä edistävien toimintamallien mukaan joissakin arkielämän tilanteissa.
T7 Oppilas osaa arvioida omia terveystaitojaan ja tottumuksiaan säännölliseen arkirytmiin, uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.			Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T8 Oppilas osaa kuvata ja opettelee		Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen	Oppilas osaa selittää elämäntapoihin liittyviä valintoja ja niiden	Oppilas tietää elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia.

arvioimaan kriittisesti elämäntapoihin, kuten uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyviä ilmiöitä, tietolähteitä, eettisiä kysymyksiä, valintoja ja niiden seurauksia, arvoja ja arvostuksia.		liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen	seurauksia. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä elämäntapoihin liittyen.	
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri				
T9 Oppilas ymmärtää ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon sekä tieto- ja viestintäteknologian merkityksen terveydelle ja hyvinvoinnille.		Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen	Oppilas ymmärtää, miten ihmissuhteet vaikuttavat terveyteen. Oppilas osaa selittää, miten tieto- ja viestintäteknologia vaikuttaa terveyteen.	Oppilas tietää, miten ihmissuhteet sekä tieto- ja viestintäteknologia vaikuttavat terveyteen.
T10 Oppilas tutustuu tarjolla oleviin terveyspalveluihin ja niiden toimintaan.		Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas tietää, mitä työkykyä ylläpitäviä terveyspalveluja on saatavilla lähiseudulla sekä internetissä.	Oppilas osaa tuetusti hakea tietoa työkykyä ylläpitävistä terveyspalveluista.
T11 Oppilas pohtii omaan elämään liittyviä terveyden ja hyvinvoinnin arvoja ja normeja arkirytmiin, uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.		Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia, miten arvot ja normit vaikuttavat terveyteen arkielämässä.	Oppilas tietää, että arvot ja normit vaikuttavat terveyteen arkielämässä.

T12 Oppilas tietää, miten hän voi toiminnallaan tukea sekä omien että muidenkin oikeuksien toteutumista mm. seksuaalikäyttäytymiseen (nuorten seksuaalioikeudet) liittyen.		Terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen	Oppilas osaa perustella terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä oikeuksia ja eritellä omien toimintatapojen seurauksia toisille.	Oppilas tietää, että on olemassa terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä oikeuksia.

Terveystiedon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys				
T1 Oppilas ymmärtää terveyden koostuvan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta osa-alueesta sekä käsittää, että terveydessä keskeisintä on terveyden edistäminen, arjen voimavarojen ylläpitäminen sekä terveysosaamisen (tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu ja eettinen vastuullisuus) kehittäminen. Oppilas ymmärtää koetun ja mitatun terveyden käsitteet. Oppilas tietää elämänkulun keskeiset kohdat sekä tunnistaa elämänkulun ja eri ikäkausien tunnuspiirteitä terveyden näkökulmasta. Oppilas osaa kuvata ihmisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä nuoruudessa ja ymmärtää sen olevan yksilöllistä. Oppilas osaa	S1-S3	Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä vuorovaikutusta esimerkkien avulla. Oppilas ymmärtää koetun ja mitatun terveyden käsitteet. Oppilas pystyy esittelemään elämänkulun eri vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä.	Oppilas osaa nimetä terveyden osa-alueet ja elämänkulun eri vaiheet.

selittää kasvuun ja kehitykseen liittyviä käsitteitä.				
T2 Oppilas harjoittelee erilaisia vuorovaikutustilanteita.	S1	Vuorovaikutustaitojen analysointi	Oppilas osallistuu aktiivisesti erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoituksiin oppitunneilla.	Oppilas osallistuu ohjatusti vuorovaikutustilanteiden harjoituksiin oppitunneilla.
T3 Oppilas käsittää, että jokainen ihminen on ainutlaatuinen. Oppilas oppii tapoja kehittää omaa itsetuntemustaan, itsensä arvostamista sekä itsensä kuuntelemista. Oppilas ymmärtää, että oman kehon ja mielen viestien kuunteleminen ja niiden ymmärtäminen ovat osa terveydenlukutaitoa.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T4 Oppilas pohtii oman käyttäytymisensä merkitystä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.	S1, S3	Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa pohtia oman käyttäytymisensä merkitystä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja pohtia niihin liittyviä eettisiä kysymyksiä esimerkiksi kiusaamistilanteissa.	Oppilas tunnistaa käyttäytymisensä erilaisia piirteitä.
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy				
T5 Oppilas tietää, mitkä tekijät vahvistavat ja mitkä puolestaan vaarantavat	S1-S3	Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien	Oppilas osaa nimetä useita terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas osaa selittää	Oppilas osaa nimetä muutamia terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas tunnistaa

fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä. Oppilas tunnistaa kiusaamisen eri piirteitä ja siihen liittyviä rooleja sekä tietää keinoja kiusaamisen ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi.Oppilas tietää, mitä käsitteet mielihyvä ja riippuvuus tarkoittavat ja osaa nimetä erilaisia mielihyvän ja riippuvuuden lähteitä. Oppilas ymmärtää riippuvuuksiin liittyvät terveysriskit ja osaa nimetä syitä erilaisille riippuvuuksille sekä keinoja niistä eroon pääsemiseksi. Oppilas tiedostaa tupakkatuotteista (tupakka, nuuska, sähkösavuke) aiheutuvan riippuvuuden ja osaa selittää niihin liittyviä terveyshaittoja. Oppilas ymmärtää käsitteen passiivinen tupakointi.		käsitteiden käyttäminen	kiusaamiseen liittyviä käsitteitä. Oppilas ymmärtää riippuvuuden ja mielihyvän terveyden osa-alueiden näkökulmista. Oppilas osaa selittää tupakkatuotteisiin liittyviä terveyshaittoja.	kiusaamiseen liittyviä käsitteitä. Oppilas tietää riippuvuuden ja mielihyvän käsitteiden merkityksen. Oppilas tietää tupakkatuotteisiin liittyviä terveyshaittoja.
T6 Oppilas harjoittelee terveyteen ja sairauteen liittyvien tiedonhankintamenetelmien käyttämistä.	S2, S3	Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Oppilas osaa etsiä terveyteen liittyvää tietoa.	Oppilas osaa ohjatusti etsiä terveyteen liittyvää tietoa.

T7 Oppilas ymmärtää omaa terveyttä koskevien elintapavalintojen merkityksen jokapäiväisessä elämässä ja pystyy nimeämään omaa terveyttä vahvistavia asioita. Oppilas ymmärtää itsestä huolehtimisen merkityksen terveyden kannalta (päivittäinen hyvä hygienia). Oppilas miettii elämänhallintataitojen merkitystä osana terveyden kannalta merkittäviä voimavaroja.Oppilas opettelee tunnistamaan mahdollisia riippuvuutta aiheuttavia tekijöitä omassa elämässään ja miettimään, miten välttää riippuvuuksien kehittymistä.	S1, S2		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T8 Oppilas tarkastelee erilaisia terveyteen liittyviä ajankohtaisia ilmiöitä ja osaa selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista.	S1-S3	Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu	Oppilas osallistuu keskusteluun ajankohtaisista terveysuutisista ja tiedostaa terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista.	Oppilas osallistuu ohjatusti keskusteluun ajankohtaisista terveysuutisista.
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri				

T9 Oppilas tiedostaa mediaan liittyviä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas tietää, miten toimia nettikiusaamistilanteessa.	S3	Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, miten media vaikuttaa terveyteen. Oppilas tietää, miten toimia nettikiusaamistilanteessa.	Oppilas tietää, että media vaikuttaa terveyteen.
T10 Oppilas oppii käytännössä tarkastelemaan toimintakyvylle ja sen ylläpitämiselle merkittäviä seikkoja, kuten työasennon ergonomiaa, ja osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia.	S1, S2	Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas osaa tarkastella toimintakyvyn kannalta tärkeitä asioita kuten työergonomiaa. Oppilas osaa suunnitella omaa opiskeluaan toimintakykyä tukevalla tavalla.	Oppilas tietää, mitä tarkoittavat toimintakyky ja ergonomia. Oppilas osaa ohjatusti suunnitella omaa opiskeluaan.
T11 Oppilas opettelee arvioimaan omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten terveyskäsitysten (lääketieteellinen, toiminnallinen, subjektiivinen) vaikutusta omaan terveyteen.	S1-S3	Terveyskäsitysten arviointi	Oppilas ymmärtää, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä.	Oppilas tietää, että käsitys terveydestä vaihtelee.
T12 Oppilas osaa käyttää kriittistä medialukutaitoa arvioidessaan terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä. Oppilas pohtii, mitä keinoja ja	S3	Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi	Oppilas osaa pohtia terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä. Oppilas osaa eritellä elämäntapojen seurauksia. Oppilas osaa kertoa keinoja ja tapoja, miten	Oppilas pohtii ohjatusti terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja elämäntapojen seurauksia lähiyhteisöissä.

tapoja hänellä on vaikuttaa lähiyhteisönsä terveyteen. Oppilas pohtii eettistä vastuullisuutta, esimerkiksi muiden huomioon ottamista tai (netti)kiusaamiseen puuttumista, osana terveysosaamista.			terveyteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.	

Terveystiedon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys				
T1 Oppilas osaa nimetä perustunteita ja käsittää erilaisten tunteiden olevan sallittuja. Oppilas ymmärtää tunnetaitojen merkityksen mielen hyvinvointia tukevana tekijänä. Oppilas osaa kuvata erilaisia arjessa tarvittavia sosiaalisia taitoja sekä hyvän ystävyyssuhteen tunnuspiirteitä. Oppilas ymmärtää seksuaalisuuden olevan voimavara ja osa terveyttä kuuluen ihmisen persoonaan syntymästä lähtien. Oppilas tunnistaa seksuaalisen kehityksen vaiheita (seksuaalisuuden portaat) ja tietää seksuaaliterveyden perusteet. Oppilas osaa selittää käsitteen seksuaalinen suuntautuminen.	S1-S3	Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa nimetä useita tunteita. Oppilas osaa kuvata erilaisia sosiaalisia taitoja ja hyvän ystävyyssuhteen tunnuspiirteitä. Oppilas osaa selittää seksuaaliterveyden perusteita.	Oppilas osaa nimetä muutamia tunteita. Oppilas tietää hyvän ystävyyssuhteen tunnuspiirteitä. Oppilas tietää seksuaaliterveyden käsitteen.
T2 Oppilas harjoittelee erilaisia sosiaalisia taitoja sekä tunnetaitoja	S1-S5	Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi	Oppilas osallistuu aktiivisesti erilaisten ristiriita- ja ongelmatilanteiden harjoituksiin oppitunneilla.	Oppilas osallistuu ohjatusti ristiriita- ja ongelmatilanteiden harjoituksiin oppitunneilla. Oppilas

(erilaisten tunteiden nimeäminen, tunnistaminen, ilmaiseminen ja niiden sääteleminen). Oppilas harjoittelee rakentavaa toimimista erilaisissa ristiriita- ja ongelmatilanteissa.			Oppilas osaa analysoida sosiaalisia taitoja, tunnetaitoja sekä käyttäytymisen säätelyä.	ymmärtää käyttäytymisen säätelyn merkityksen.
T3 Oppilas osaa arvioida omaa käyttäytymistään erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Oppilas oppii tarkastelemaan ja ymmärtämään omaa seksuaalista kehitystään.			Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T4 Oppilas pohtii erilaisten nuorten elämässä tyypillisten ongelmatilanteiden syitä ja seurauksia sekä niiden ratkaisuja. Oppilas osaa arvioida sosiaalisten suhteiden merkityksen mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa pohtia ja perustella turvallista sekä vastuullista seksuaalikäyttäytymistä ja suhtautumistaan seksuaaliseen erilaisuuteen.		Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas osaa kuvata vuorovaikutukseen liittyviä tilanteita ja tuottaa niihin ratkaisuja sekä arvioida niiden merkitystä terveydelle. Oppilas osaa pohtia vastuullisen seksuaalikäyttäytymisen vaikutusta itselle ja muille.	Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä tilanteita. Oppilas tietää, mitä on vastuullinen seksuaalikäyttäytyminen.
Terveyttä tukevat ja				

kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy				
T5 Oppilas ymmärtää terveyttä vahvistavia ja vaarantavia tekijöitä, esimerkiksi arkirytmiin, uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.		Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen	Oppilas osaa nimetä useita terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä perustella niiden välisiä yhteyksiä. Oppilas osaa selittää alkoholiin liittyviä terveyshaittoja.	Oppilas osaa nimetä muutamia terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas tietää alkoholiin liittyviä terveyshaittoja.
T6 Oppilas opettelee terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltamista, aiheina arkirytmi, uni ja lepo, ravitsemus, liikunta, seksuaalikäyttäytyminen, alkoholi ja liikenneturvallisuus.		Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Oppilas osaa toimia terveyttä edistävien toimintamallien mukaan arkielämän tilanteissa.	Oppilas osaa toimia terveyttä edistävien toimintamallien mukaan joissakin arkielämän tilanteissa.
T7 Oppilas osaa arvioida omia terveystaitojaan ja tottumuksiaan säännölliseen arkirytmiin, uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.			Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T8 Oppilas osaa kuvata ja opettelee		Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen	Oppilas osaa selittää elämäntapoihin liittyviä valintoja ja niiden	Oppilas tietää elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia.

arvioimaan kriittisesti elämäntapoihin, kuten uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyviä ilmiöitä, tietolähteitä, eettisiä kysymyksiä, valintoja ja niiden seurauksia, arvoja ja arvostuksia.		liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen	seurauksia. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä elämäntapoihin liittyen.	
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri				
T9 Oppilas ymmärtää ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon sekä tieto- ja viestintäteknologian merkityksen terveydelle ja hyvinvoinnille.		Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen	Oppilas ymmärtää, miten ihmissuhteet vaikuttavat terveyteen. Oppilas osaa selittää, miten tieto- ja viestintäteknologia vaikuttaa terveyteen.	Oppilas tietää, miten ihmissuhteet sekä tieto- ja viestintäteknologia vaikuttavat terveyteen.
T10 Oppilas tutustuu tarjolla oleviin terveyspalveluihin ja niiden toimintaan.		Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas tietää, mitä työkykyä ylläpitäviä terveyspalveluja on saatavilla lähiseudulla sekä internetissä.	Oppilas osaa tuetusti hakea tietoa työkykyä ylläpitävistä terveyspalveluista.
T11 Oppilas pohtii omaan elämään liittyviä terveyden ja hyvinvoinnin arvoja ja normeja arkirytmiin, uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.		Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia, miten arvot ja normit vaikuttavat terveyteen arkielämässä.	Oppilas tietää, että arvot ja normit vaikuttavat terveyteen arkielämässä.

T12 Oppilas tietää, miten hän voi toiminnallaan tukea sekä omien että muidenkin oikeuksien toteutumista mm. seksuaalikäyttäytymiseen (nuorten seksuaalioikeudet) liittyen.		Terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen	Oppilas osaa perustella terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä oikeuksia ja eritellä omien toimintatapojen seurauksia toisille.	Oppilas tietää, että on olemassa terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä oikeuksia.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää terveyden koostuvan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta osa-alueesta sekä käsittää, että terveydessä keskeisintä on terveyden edistäminen, arjen voimavarojen ylläpitäminen sekä terveysosaamisen kehittäminen. Oppilas ymmärtää koetun ja mitatun terveyden käsitteet. Oppilas tietää elämänkulun keskeiset kohdat sekä tunnistaa elämänkulun ja eri ikäkausien tunnuspiirteitä terveyden näkökulmasta. Oppilas osaa kuvata ihmisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä nuoruudessa ja ymmärtää sen olevan yksilöllistä. Oppilas osaa selittää kasvuun ja kehitykseen liittyviä käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti.

Arvioinnin kohde

Terveyteen liittyvät käsitykset

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksittäisen terveyden osa-alueen. Oppilas osaa nimetä yksittäisen elämänkulun vaiheen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla terveyden osa-alueita ja niiden välistä yhteyttä sekä antaa esimerkin, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata jotakin elämänkulun vaihetta sekä nimetä nuoruuden kasvun ja kehityksen piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä yhteyttä esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkkien avulla, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata elämänkulun vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä, ja kuvata esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja selittää niiden välisiä syy-seuraussuhteita sekä eritellä, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa eritellä elämänkulun eri vaiheet sekä arvioida terveyden merkitystä elämän voimavarana elämänkulun eri vaiheissa.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan terveys-käsitteen laaja-alaisuuteen ja pohditaan eri terveyden osa-alueiden, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden, merkitystä osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tarkastellaan elämänkulun vaiheita terveyden edistämisen näkökulmasta. Käsitellään minäkuvan muodostumista ja itsetuntemuksen kehittämistä sekä itsensä arvostamista osana kokonaisvaltaista terveyttä.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen

ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan terveyttä voimavaralähtöisesti ja käsitellään mielen hyvinvointia terveyttä tukevana tekijänä. Pohditaan terveyttä kuluttavia tekijöitä, kuten riippuvuutta, tupakkatuotteita ja kiusaamista. Käsitellään turvataitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista kiusaamisen ehkäisyn näkökulmasta. Tarkastellaan itsestä huolehtimisen taitoja osana hyvää terveysosaamista.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan opiskelu-, työ- ja toimintakyky- käsitteisiin ja mietitään, miten voitaisiin edistää omaa opiskelukykyä terveyden eri osa-alueet huomioiden. Käydään läpi erilaiset terveyskäsitykset (lääketieteellinen, subjektiivinen, toiminnallinen) ja tarkastellaan omaa terveyskäsitystä niiden näkökulmasta. Mietitään median vaikutusta terveydelle ja käsitellään mediataitoja osana hyvää terveysosaamista.

T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä erilaisia keinoja ristiriita- ja kriisitilanteiden käsittelyyn.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä perustunteita ja tietää, että ne vaikuttavat käyttäytymiseen. Oppilas osaa nimetä ristiriitatilanteita sekä stressin ja kriisien piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä perustunteet sekä antaa joitakin esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta. Oppilas osaa nimetä keinoja ristiriitatilanteiden selvittämiseen ja stressin ja kriisien käsittelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata perustunteiden lisäksi muita tunteita sekä antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas osaa kuvata keinoja ja ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä stressin ja kriisien käsittelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa luokitella erilaisia tunteita, analysoida niiden taustatekijöitä sekä esitellä keinoja käyttäytymisen ja vuorovaikutuksen säätelyyn. Oppilas osaa luokitella ristiriitatilanteiden syitä ja esitellä perusteltuja keinoja ja ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä stressin ja kriisien käsittelyyn.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan terveys-käsitteen laaja-alaisuuteen ja pohditaan eri terveyden osa-alueiden, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden, merkitystä osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tarkastellaan elämänkulun vaiheita terveyden edistämisen näkökulmasta. Käsitellään minäkuvan muodostumista ja itsetuntemuksen kehittämistä sekä itsensä arvostamista osana kokonaisvaltaista terveyttä.

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas käsittää, että jokainen ihminen on ainutlaatuinen. Oppilas oppii tapoja kehittää omaa itsetuntemustaan, itsensä arvostamista sekä itsensä kuuntelemista. Oppilas ymmärtää, että oman kehon ja mielen viestien kuunteleminen ja niiden ymmärtäminen ovat osa terveydenlukutaitoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään itsetuntemustaan ja säätelemään käyttäytymistään ja oppimistaan.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan terveys-käsitteen laaja-alaisuuteen ja pohditaan eri terveyden osa-alueiden, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden, merkitystä osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tarkastellaan elämänkulun vaiheita terveyden edistämisen näkökulmasta. Käsitellään minäkuvan muodostumista ja itsetuntemuksen kehittämistä sekä itsensä arvostamista osana kokonaisvaltaista terveyttä.

T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas pohtii oman käyttäytymisensä merkitystä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä oppii luomaan vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.

Arvioinnin kohde

Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksilöllisyyteen vaikuttavia tekijöitä sekä antaa yksittäisen esimerkin sosiaalisten suhteiden yhteydestä mielen hyvinvointiin ja terveyteen. Oppilas osaa nimetä yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin ohjatusti ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata yksilöllisyyteen vaikuttavia tekijöitä sekä antaa esimerkkejä sosiaalisten suhteiden merkityksestä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja analysoida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa analysoida yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin vastuullisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida perustellen yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa arvioida yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida ja perustella niihin liittyviä ratkaisuja.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan terveys-käsitteen laaja-alaisuuteen ja pohditaan eri terveyden osa-alueiden, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden, merkitystä osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tarkastellaan elämänkulun vaiheita terveyden edistämisen näkökulmasta. Käsitellään minäkuvan muodostumista ja itsetuntemuksen kehittämistä sekä itsensä arvostamista osana kokonaisvaltaista terveyttä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan opiskelu-, työ- ja toimintakyky- käsitteisiin ja mietitään, miten voitaisiin edistää omaa opiskelukykyä terveyden eri osa-alueet huomioiden. Käydään läpi erilaiset terveyskäsitykset (lääketieteellinen, subjektiivinen, toiminnallinen) ja tarkastellaan omaa terveyskäsitystä niiden näkökulmasta. Mietitään median vaikutusta terveydelle ja käsitellään mediataitoja osana hyvää terveysosaamista.

T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tietää, mitkä tekijät vahvistavat ja mitkä puolestaan vaarantavat fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä. Oppilas tunnistaa kiusaamisen eri piirteitä ja siihen liittyviä rooleja sekä tietää keinoja kiusaamisen ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi.Oppilas tietää, mitä käsitteet mielihyvä ja riippuvuus tarkoittavat ja osaa nimetä erilaisia mielihyvän ja riippuvuuden lähteitä. Oppilas ymmärtää riippuvuuksiin liittyvät terveysriskit ja osaa nimetä syitä erilaisille riippuvuuksille sekä keinoja niistä eroon pääsemiseksi. Oppilas tiedostaa tupakkatuotteista aiheutuvan riippuvuuden ja osaa selittää niihin liittyviä terveyshaittoja. Oppilas ymmärtää käsitteen passiivinen tupakointi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä vahvistavia ja vaarantavia tekijöitä ja mekanismeja sekä oppii käyttämään niihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas osaa käyttää ohjatusti joitakin terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä näiden välisiä yhteyksiä pääpiirteissään. Oppilas osaa käyttää joitakin terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä kuvata näiden välisiä yhteyksiä. Oppilas osaa käyttää terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä pääosin asianmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida ja arvioida terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä selittää näiden välisiä syy-seuraussuhteita. Oppilas osaa käyttää terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan terveys-käsitteen laaja-alaisuuteen ja pohditaan eri terveyden osa-alueiden, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden, merkitystä osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tarkastellaan elämänkulun vaiheita terveyden edistämisen näkökulmasta. Käsitellään minäkuvan muodostumista ja itsetuntemuksen kehittämistä sekä itsensä arvostamista osana kokonaisvaltaista terveyttä.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien

ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan terveyttä voimavaralähtöisesti ja käsitellään mielen hyvinvointia terveyttä tukevana tekijänä. Pohditaan terveyttä kuluttavia tekijöitä, kuten riippuvuutta, tupakkatuotteita ja kiusaamista. Käsitellään turvataitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista kiusaamisen ehkäisyn näkökulmasta. Tarkastellaan itsestä huolehtimisen taitoja osana hyvää terveysosaamista.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan opiskelu-, työ- ja toimintakyky- käsitteisiin ja mietitään, miten voitaisiin edistää omaa opiskelukykyä terveyden eri osa-alueet huomioiden. Käydään läpi erilaiset terveyskäsitykset (lääketieteellinen, subjektiivinen, toiminnallinen) ja tarkastellaan omaa terveyskäsitystä niiden näkökulmasta. Mietitään median vaikutusta terveydelle ja käsitellään mediataitoja osana hyvää terveysosaamista.

T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee terveyteen ja sairauteen liittyvien tiedonhankintamenetelmien käyttämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hakemaan ja käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyvää tietoa sekä oppii toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa ohjatusti. Oppilas osaa nimetä jonkin toimintatavan liittyen itsehoitoon, avun hakemiseen sekä terveyttä ja turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa muutamista lähteistä sekä käyttää tietoa paikoitellen asianmukaisesti. Oppilas osaa nimetä toimintatapoja itsehoitoon, avun hakemiseen ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata asianmukaisia toimintatapoja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa monipuolisesti eri tietolähteistä, muodostaa hakusanoja ja rajata tiedonhakua sekä käyttää tietoa asianmukaisesti. Oppilas osaa arvioida erilaisia toimintatapoja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan terveyttä voimavaralähtöisesti ja käsitellään mielen hyvinvointia terveyttä tukevana tekijänä. Pohditaan terveyttä kuluttavia tekijöitä, kuten riippuvuutta, tupakkatuotteita ja kiusaamista. Käsitellään turvataitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista kiusaamisen ehkäisyn näkökulmasta. Tarkastellaan itsestä huolehtimisen taitoja osana hyvää terveysosaamista.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan opiskelu-, työ- ja toimintakyky- käsitteisiin ja mietitään, miten voitaisiin edistää omaa opiskelukykyä terveyden eri osa-alueet huomioiden. Käydään läpi erilaiset terveyskäsitykset (lääketieteellinen, subjektiivinen, toiminnallinen) ja tarkastellaan omaa terveyskäsitystä niiden näkökulmasta. Mietitään median vaikutusta terveydelle ja käsitellään mediataitoja osana hyvää terveysosaamista.

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas ymmärtää omaa terveyttä koskevien elintapavalintojen merkityksen jokapäiväisessä elämässä ja pystyy nimeämään omaa terveyttä vahvistavia asioita. Oppilas ymmärtää itsestä huolehtimisen merkityksen terveyden kannalta. Oppilas miettii elämänhallintataitojen merkitystä osana terveyden kannalta merkittäviä voimavaroja.Oppilas opettelee tunnistamaan mahdollisia riippuvuutta aiheuttavia tekijöitä omassa elämässään ja miettimään, miten välttää riippuvuuksien kehittymistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä sekä oppii pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan terveys-käsitteen laaja-alaisuuteen ja pohditaan eri terveyden osa-alueiden, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden, merkitystä osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tarkastellaan elämänkulun vaiheita terveyden edistämisen näkökulmasta. Käsitellään minäkuvan muodostumista ja itsetuntemuksen kehittämistä sekä itsensä arvostamista osana kokonaisvaltaista terveyttä.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan terveyttä voimavaralähtöisesti ja käsitellään mielen hyvinvointia terveyttä tukevana tekijänä. Pohditaan terveyttä kuluttavia tekijöitä, kuten riippuvuutta, tupakkatuotteita ja kiusaamista. Käsitellään turvataitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista kiusaamisen ehkäisyn näkökulmasta. Tarkastellaan itsestä huolehtimisen taitoja osana hyvää terveysosaamista.

T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tarkastelee erilaisia terveyteen liittyviä ajankohtaisia ilmiöitä ja osaa selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä sekä niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä oppii arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä.

Arvioinnin kohde

Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkin elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa nimetä jonkin terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkkejä elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa arvioida ohjatusti terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta muutamien tiedon luotettavuutta kuvaavien tekijöiden pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja analysoida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää perustellen terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa analysoida elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida perustellen elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta ja käytettävyyttä eri näkökulmista.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan terveys-käsitteen laaja-alaisuuteen ja pohditaan eri terveyden osa-alueiden, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden, merkitystä osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tarkastellaan elämänkulun vaiheita terveyden edistämisen näkökulmasta. Käsitellään minäkuvan muodostumista ja itsetuntemuksen kehittämistä sekä itsensä arvostamista osana kokonaisvaltaista terveyttä.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan terveyttä voimavaralähtöisesti ja käsitellään mielen hyvinvointia terveyttä tukevana tekijänä. Pohditaan terveyttä kuluttavia tekijöitä, kuten riippuvuutta, tupakkatuotteita ja kiusaamista. Käsitellään turvataitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista kiusaamisen ehkäisyn näkökulmasta. Tarkastellaan itsestä huolehtimisen taitoja osana hyvää terveysosaamista.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan opiskelu-, työ- ja toimintakyky- käsitteisiin ja mietitään, miten voitaisiin edistää omaa opiskelukykyä terveyden eri osa-alueet huomioiden. Käydään läpi erilaiset terveyskäsitykset (lääketieteellinen, subjektiivinen, toiminnallinen) ja tarkastellaan omaa terveyskäsitystä niiden näkökulmasta. Mietitään median vaikutusta terveydelle ja käsitellään mediataitoja osana hyvää terveysosaamista.

T 9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tiedostaa mediaan liittyviä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas tietää, miten toimia nettikiusaamistilanteessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille.

Arvioinnin kohde

Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä elinympäristön aiheuttamia vaikutuksia terveyteen sekä yhteisöjen, kulttuurin tai tvt:n yhteyksiä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata elinympäristön aiheuttamia vaikutuksia terveyteen sekä antaa esimerkkejä yhteisöjen, kulttuurin tai tvt:n yhteyksistä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä selittää yhteisöjen, kulttuurin ja tvt:n yhteyksiä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä arvioida yhteisöjen, kulttuurin ja tvt:n yhteyksiä terveyteen.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan opiskelu-, työ- ja toimintakyky- käsitteisiin ja mietitään, miten voitaisiin edistää omaa opiskelukykyä terveyden eri osa-alueet huomioiden. Käydään läpi erilaiset terveyskäsitykset (lääketieteellinen, subjektiivinen, toiminnallinen) ja tarkastellaan omaa terveyskäsitystä niiden näkökulmasta. Mietitään median vaikutusta terveydelle ja käsitellään mediataitoja osana hyvää terveysosaamista.

T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii käytännössä tarkastelemaan toimintakyvylle ja sen ylläpitämiselle merkittäviä seikkoja, kuten työasennon ergonomiaa, ja osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä oppii kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä.

Arvioinnin kohde

Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn. Oppilas osaa nimetä oman koulun ja kunnan terveyspalveluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn. Oppilas osaa kuvata oman koulun ja kunnan terveyspalveluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa soveltaa tietoa tekijöistä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn, esimerkiksi laatimalla niitä tukevan suunnitelman. Oppilas osaa kuvata yhteiskunnan erilaisia terveyspalveluja ja antaa esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa ja arvioida tietoa tekijöistä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn, esimerkiksi laatimalla niitä tukevan perustellun suunnitelman. Oppilas osaa kuvata ja arvioida yhteiskunnan erilaisia terveyspalveluja ja miten niitä voi hyödyntää asianmukaisesti eri tilanteissa.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi

ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan terveys-käsitteen laaja-alaisuuteen ja pohditaan eri terveyden osa-alueiden, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden, merkitystä osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tarkastellaan elämänkulun vaiheita terveyden edistämisen näkökulmasta. Käsitellään minäkuvan muodostumista ja itsetuntemuksen kehittämistä sekä itsensä arvostamista osana kokonaisvaltaista terveyttä.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan terveyttä voimavaralähtöisesti ja käsitellään mielen hyvinvointia terveyttä tukevana tekijänä. Pohditaan terveyttä kuluttavia tekijöitä, kuten riippuvuutta, tupakkatuotteita ja kiusaamista. Käsitellään turvataitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista kiusaamisen ehkäisyn näkökulmasta. Tarkastellaan itsestä huolehtimisen taitoja osana hyvää terveysosaamista.

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas opettelee arvioimaan omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten terveyskäsitysten vaikutusta omaan terveyteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistaa niiden merkitystä itselle sekä oppii muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Arvioinnin kohde

Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata esimerkin avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä tunnistaa niiden vaikutuksen omiin terveyskäsityksiin. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida asianmukaisten esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä kuvata, mikä on niiden merkitys omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa kuvata omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä arvioida niiden merkitystä omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa analysoida omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan terveys-käsitteen laaja-alaisuuteen ja pohditaan eri terveyden osa-alueiden, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden, merkitystä osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tarkastellaan elämänkulun vaiheita terveyden edistämisen näkökulmasta. Käsitellään minäkuvan muodostumista ja itsetuntemuksen kehittämistä sekä itsensä arvostamista osana kokonaisvaltaista terveyttä.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan terveyttä voimavaralähtöisesti ja käsitellään mielen hyvinvointia terveyttä tukevana tekijänä. Pohditaan terveyttä kuluttavia tekijöitä, kuten riippuvuutta, tupakkatuotteita ja kiusaamista. Käsitellään turvataitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista kiusaamisen ehkäisyn näkökulmasta. Tarkastellaan itsestä huolehtimisen taitoja osana hyvää terveysosaamista.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan opiskelu-, työ- ja toimintakyky- käsitteisiin ja mietitään, miten voitaisiin edistää omaa opiskelukykyä terveyden eri osa-alueet huomioiden. Käydään läpi erilaiset terveyskäsitykset (lääketieteellinen, subjektiivinen, toiminnallinen) ja tarkastellaan omaa terveyskäsitystä niiden näkökulmasta. Mietitään median vaikutusta terveydelle ja käsitellään mediataitoja osana hyvää terveysosaamista.

T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas osaa käyttää kriittistä medialukutaitoa arvioidessaan terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä. Oppilas pohtii, mitä keinoja ja tapoja hänellä on vaikuttaa lähiyhteisönsä terveyteen. Oppilas pohtii eettistä vastuullisuutta, esimerkiksi muiden huomioon ottamista tai kaikenlaiseen kiusaamiseen puuttumista, osana terveysosaamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä oppii tarkastelemaan yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

Arvioinnin kohde

Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi sekä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksittäisen terveysviestinnän vaikutuskeinon tai luotettavuuteen vaikuttavan tekijän. Oppilas osaa nimetä jonkin elämäntapojen seurauksen yhteiskunnalle tai ympäristön terveydelle tai turvallisuudelle. Oppilas osaa nimetä jonkin keinon, miten terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa analysoida ohjatusti terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa kuvata elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle tai ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa kuvata keinoja, miten terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa analysoida elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle ja ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa analysoida keinoja, joilla terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa arvioida ja perustella elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle ja ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa arvioida ja perustella keinoja, joilla lähiyhteisöjen ja ympäristön terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan opiskelu-, työ- ja toimintakyky- käsitteisiin ja mietitään, miten voitaisiin edistää omaa opiskelukykyä terveyden eri osa-alueet huomioiden. Käydään läpi erilaiset terveyskäsitykset (lääketieteellinen, subjektiivinen, toiminnallinen) ja tarkastellaan omaa terveyskäsitystä niiden näkökulmasta. Mietitään median vaikutusta terveydelle ja käsitellään mediataitoja osana hyvää terveysosaamista.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osaa nimetä perustunteita ja käsittää erilaisten tunteiden olevan sallittuja. Oppilas ymmärtää tunnetaitojen merkityksen mielen hyvinvointia tukevana tekijänä.

Oppilas osaa kuvata erilaisia arjessa tarvittavia sosiaalisia taitoja sekä hyvän ystävyyssuhteen tunnuspiirteitä.

Oppilas ymmärtää seksuaalisuuden olevan voimavara ja osa terveyttä kuuluen ihmisen persoonaan syntymästä lähtien. Oppilas tunnistaa seksuaalisen kehityksen vaiheita ja tietää seksuaaliterveyden perusteet. Oppilas osaa selittää käsitteen seksuaalinen suuntautuminen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti.

Arvioinnin kohde

Terveyteen liittyvät käsitykset

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksittäisen terveyden osa-alueen. Oppilas osaa nimetä yksittäisen elämänkulun vaiheen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla terveyden osa-alueita ja niiden välistä yhteyttä sekä antaa esimerkin, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata jotakin elämänkulun vaihetta sekä nimetä nuoruuden kasvun ja kehityksen piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä yhteyttä esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkkien avulla, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata elämänkulun vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä, ja kuvata esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja selittää niiden välisiä syy-seuraussuhteita sekä eritellä, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa eritellä elämänkulun eri vaiheet sekä arvioida terveyden merkitystä elämän voimavarana elämänkulun eri vaiheissa.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista sekä tunnetaitoja. Pohditaan ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentavaa käsittelyä. Tutustutaan seksuaalisen kehittymisen etenemiseen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä tukeviatekijöitä kuten arkirytmiä, mielekästä vapaa-ajan toimintaa, unta, ravitsemusta ja liikuntaa. Terveyttä kuluttavista tekijöistä tarkastellaan mm. nukkumisen ongelmia, alkoholia, passiivista elämäntapaa ja tapaturmia. Opetellaan erilaisten tapaturmien ja onnettomuustilanteiden ensiaputaitoja.

Pohditaan seksuaalisuuden monimuotoisuutta ja vastuullista seksuaalikäyttäytymistä osana seksuaaliterveyttä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuutta seksuaalisuuteen liittyen sekä mm. alkoholi- ja liikennekulttuurin vaikutuksia ja muutoksia yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee erilaisia sosiaalisia taitoja sekä tunnetaitoja. Oppilas harjoittelee rakentavaa toimimista erilaisissa ristiriita- ja ongelmatilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä erilaisia keinoja ristiriita- ja kriisitilanteiden käsittelyyn.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä perustunteita ja tietää, että ne vaikuttavat käyttäytymiseen. Oppilas osaa nimetä ristiriitatilanteita sekä stressin ja kriisien piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä perustunteet sekä antaa joitakin esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta. Oppilas osaa nimetä keinoja ristiriitatilanteiden selvittämiseen ja stressin ja kriisien käsittelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata perustunteiden lisäksi muita tunteita sekä antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas osaa kuvata keinoja ja ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä stressin ja kriisien käsittelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa luokitella erilaisia tunteita, analysoida niiden taustatekijöitä sekä esitellä keinoja käyttäytymisen ja vuorovaikutuksen säätelyyn. Oppilas osaa luokitella ristiriitatilanteiden syitä ja esitellä perusteltuja keinoja ja ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä stressin ja kriisien käsittelyyn.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista sekä tunnetaitoja. Pohditaan ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentavaa käsittelyä. Tutustutaan seksuaalisen kehittymisen etenemiseen.

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa arvioida omaa käyttäytymistään erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Oppilas oppii tarkastelemaan ja ymmärtämään omaa seksuaalista kehitystään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään itsetuntemustaan ja säätelemään käyttäytymistään ja oppimistaan.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista sekä tunnetaitoja. Pohditaan ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentavaa käsittelyä. Tutustutaan seksuaalisen kehittymisen etenemiseen.

T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas pohtii erilaisten nuorten elämässä tyypillisten ongelmatilanteiden syitä ja seurauksia sekä niiden ratkaisuja. Oppilas osaa arvioida sosiaalisten suhteiden merkityksen mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa pohtia ja perustella turvallista sekä vastuullista seksuaalikäyttäytymistä ja suhtautumistaan seksuaaliseen erilaisuuteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä oppii luomaan vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.

Arvioinnin kohde

Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksilöllisyyteen vaikuttavia tekijöitä sekä antaa yksittäisen esimerkin sosiaalisten suhteiden yhteydestä mielen hyvinvointiin ja terveyteen. Oppilas osaa nimetä yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin ohjatusti ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata yksilöllisyyteen vaikuttavia tekijöitä sekä antaa esimerkkejä sosiaalisten suhteiden merkityksestä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja analysoida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa analysoida yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin vastuullisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida perustellen yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa arvioida yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida ja perustella niihin liittyviä ratkaisuja.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista sekä tunnetaitoja. Pohditaan ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentavaa käsittelyä. Tutustutaan seksuaalisen kehittymisen etenemiseen.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen.

Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuutta seksuaalisuuteen liittyen sekä mm. alkoholi- ja liikennekulttuurin vaikutuksia ja muutoksia yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas ymmärtää terveyttä vahvistavia ja vaarantavia tekijöitä, esimerkiksi arkirytmiin, uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä vahvistavia ja vaarantavia tekijöitä ja mekanismeja sekä oppii käyttämään niihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas osaa käyttää ohjatusti joitakin terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä näiden välisiä yhteyksiä pääpiirteissään. Oppilas osaa käyttää joitakin terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä kuvata näiden välisiä yhteyksiä. Oppilas osaa käyttää terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä pääosin asianmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida ja arvioida terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä selittää näiden välisiä syy-seuraussuhteita. Oppilas osaa käyttää terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista sekä tunnetaitoja. Pohditaan ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentavaa käsittelyä. Tutustutaan seksuaalisen kehittymisen etenemiseen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä tukeviatekijöitä kuten arkirytmiä, mielekästä vapaa-ajan toimintaa, unta, ravitsemusta ja liikuntaa. Terveyttä kuluttavista tekijöistä tarkastellaan mm. nukkumisen ongelmia, alkoholia, passiivista elämäntapaa ja tapaturmia. Opetellaan erilaisten tapaturmien ja onnettomuustilanteiden ensiaputaitoja.

Pohditaan seksuaalisuuden monimuotoisuutta ja vastuullista seksuaalikäyttäytymistä osana seksuaaliterveyttä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuutta seksuaalisuuteen liittyen sekä mm. alkoholi- ja liikennekulttuurin vaikutuksia ja muutoksia yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas opettelee terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltamista, aiheina arkirytmi, uni ja lepo, ravitsemus, liikunta, seksuaalikäyttäytyminen, alkoholi ja liikenneturvallisuus.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hakemaan ja käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyvää tietoa sekä oppii toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa ohjatusti. Oppilas osaa nimetä jonkin toimintatavan liittyen itsehoitoon, avun hakemiseen sekä terveyttä ja turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa muutamista lähteistä sekä käyttää tietoa paikoitellen asianmukaisesti. Oppilas osaa nimetä toimintatapoja itsehoitoon, avun hakemiseen ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata asianmukaisia toimintatapoja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa monipuolisesti eri tietolähteistä, muodostaa hakusanoja ja rajata tiedonhakua sekä käyttää tietoa asianmukaisesti. Oppilas osaa arvioida erilaisia toimintatapoja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä tukeviatekijöitä kuten arkirytmiä, mielekästä vapaa-ajan toimintaa, unta, ravitsemusta ja liikuntaa. Terveyttä kuluttavista tekijöistä tarkastellaan mm. nukkumisen ongelmia, alkoholia, passiivista elämäntapaa ja tapaturmia. Opetellaan erilaisten tapaturmien ja onnettomuustilanteiden ensiaputaitoja.

Pohditaan seksuaalisuuden monimuotoisuutta ja vastuullista seksuaalikäyttäytymistä osana seksuaaliterveyttä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuutta seksuaalisuuteen liittyen sekä mm. alkoholi- ja liikennekulttuurin vaikutuksia ja muutoksia yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa arvioida omia terveystaitojaan ja tottumuksiaan säännölliseen arkirytmiin, uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä sekä oppii pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista sekä tunnetaitoja. Pohditaan ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentavaa käsittelyä. Tutustutaan seksuaalisen kehittymisen etenemiseen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä tukeviatekijöitä kuten arkirytmiä, mielekästä vapaa-ajan toimintaa, unta, ravitsemusta ja liikuntaa. Terveyttä kuluttavista tekijöistä tarkastellaan mm. nukkumisen ongelmia, alkoholia, passiivista elämäntapaa ja tapaturmia. Opetellaan erilaisten tapaturmien ja onnettomuustilanteiden ensiaputaitoja.

Pohditaan seksuaalisuuden monimuotoisuutta ja vastuullista seksuaalikäyttäytymistä osana seksuaaliterveyttä.

T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa kuvata ja opettelee arvioimaan kriittisesti elämäntapoihin, kuten uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyviä ilmiöitä, tietolähteitä, eettisiä kysymyksiä, valintoja ja niiden seurauksia, arvoja ja arvostuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä sekä niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä oppii arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä.

Arvioinnin kohde

Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkin elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa nimetä jonkin terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkkejä elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa arvioida ohjatusti terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta muutamien tiedon luotettavuutta kuvaavien tekijöiden pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja analysoida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää perustellen terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa analysoida elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida perustellen elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta ja käytettävyyttä eri näkökulmista.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista sekä tunnetaitoja. Pohditaan ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentavaa käsittelyä. Tutustutaan seksuaalisen kehittymisen etenemiseen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä tukeviatekijöitä kuten arkirytmiä, mielekästä vapaa-ajan toimintaa, unta, ravitsemusta ja liikuntaa. Terveyttä kuluttavista tekijöistä tarkastellaan mm. nukkumisen ongelmia, alkoholia, passiivista elämäntapaa ja tapaturmia. Opetellaan erilaisten tapaturmien ja onnettomuustilanteiden ensiaputaitoja.

Pohditaan seksuaalisuuden monimuotoisuutta ja vastuullista seksuaalikäyttäytymistä osana seksuaaliterveyttä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuutta seksuaalisuuteen liittyen sekä mm. alkoholi- ja liikennekulttuurin vaikutuksia ja muutoksia yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

T 9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas ymmärtää ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon sekä tieto- ja viestintäteknologian merkityksen terveydelle ja hyvinvoinnille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille.

Arvioinnin kohde

Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä elinympäristön aiheuttamia vaikutuksia terveyteen sekä yhteisöjen, kulttuurin tai tvt:n yhteyksiä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata elinympäristön aiheuttamia vaikutuksia terveyteen sekä antaa esimerkkejä yhteisöjen, kulttuurin tai tvt:n yhteyksistä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä selittää yhteisöjen, kulttuurin ja tvt:n yhteyksiä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä arvioida yhteisöjen, kulttuurin ja tvt:n yhteyksiä terveyteen.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuutta seksuaalisuuteen liittyen sekä mm. alkoholi- ja liikennekulttuurin vaikutuksia ja muutoksia yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu tarjolla oleviin terveyspalveluihin ja niiden toimintaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä oppii kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä.

Arvioinnin kohde

Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn. Oppilas osaa nimetä oman koulun ja kunnan terveyspalveluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn. Oppilas osaa kuvata oman koulun ja kunnan terveyspalveluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa soveltaa tietoa tekijöistä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn, esimerkiksi laatimalla niitä tukevan suunnitelman. Oppilas osaa kuvata yhteiskunnan erilaisia terveyspalveluja ja antaa esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa ja arvioida tietoa tekijöistä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn, esimerkiksi laatimalla niitä tukevan perustellun suunnitelman. Oppilas osaa kuvata ja arvioida yhteiskunnan erilaisia terveyspalveluja ja miten niitä voi hyödyntää asianmukaisesti eri tilanteissa.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään

huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista sekä tunnetaitoja. Pohditaan ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentavaa käsittelyä. Tutustutaan seksuaalisen kehittymisen etenemiseen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä tukeviatekijöitä kuten arkirytmiä, mielekästä vapaa-ajan toimintaa, unta, ravitsemusta ja liikuntaa. Terveyttä kuluttavista tekijöistä tarkastellaan mm. nukkumisen ongelmia, alkoholia, passiivista elämäntapaa ja tapaturmia. Opetellaan erilaisten tapaturmien ja onnettomuustilanteiden ensiaputaitoja.

Pohditaan seksuaalisuuden monimuotoisuutta ja vastuullista seksuaalikäyttäytymistä osana seksuaaliterveyttä.

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas pohtii omaan elämään liittyviä terveyden ja hyvinvoinnin arvoja ja normeja arkirytmiin, uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistaa niiden merkitystä itselle sekä oppii muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Arvioinnin kohde

Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata esimerkin avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä tunnistaa niiden vaikutuksen omiin terveyskäsityksiin. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida asianmukaisten esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä kuvata, mikä on niiden merkitys omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa kuvata omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä arvioida niiden merkitystä omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa analysoida omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista sekä tunnetaitoja. Pohditaan ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentavaa käsittelyä. Tutustutaan seksuaalisen kehittymisen etenemiseen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan

mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä tukeviatekijöitä kuten arkirytmiä, mielekästä vapaa-ajan toimintaa, unta, ravitsemusta ja liikuntaa. Terveyttä kuluttavista tekijöistä tarkastellaan mm. nukkumisen ongelmia, alkoholia, passiivista elämäntapaa ja tapaturmia. Opetellaan erilaisten tapaturmien ja onnettomuustilanteiden ensiaputaitoja.

Pohditaan seksuaalisuuden monimuotoisuutta ja vastuullista seksuaalikäyttäytymistä osana seksuaaliterveyttä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuutta seksuaalisuuteen liittyen sekä mm. alkoholi- ja liikennekulttuurin vaikutuksia ja muutoksia yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas tietää, miten hän voi toiminnallaan tukea sekä omien että muidenkin oikeuksien toteutumista mm. seksuaalikäyttäytymiseen liittyen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä oppii tarkastelemaan yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

Arvioinnin kohde

Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi sekä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksittäisen terveysviestinnän vaikutuskeinon tai luotettavuuteen vaikuttavan tekijän. Oppilas osaa nimetä jonkin elämäntapojen seurauksen yhteiskunnalle tai ympäristön terveydelle tai turvallisuudelle. Oppilas osaa nimetä jonkin keinon, miten terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa analysoida ohjatusti terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa kuvata elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle tai ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa kuvata keinoja, miten terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa analysoida elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle ja ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa analysoida keinoja, joilla terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa arvioida ja perustella elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle ja ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa arvioida ja perustella keinoja, joilla lähiyhteisöjen ja ympäristön terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuutta seksuaalisuuteen liittyen sekä mm. alkoholi- ja liikennekulttuurin vaikutuksia ja muutoksia yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu terveyden laaja-alaisuuteen ja terveyden edistämiseen opiskelu- ja työkyvyn näkökulmasta. Oppilas ymmärtää mielen hyvinvoinnin sekä mielenterveyden haasteet osana kokonaisvaltaista terveyttä ja työkykyä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti.

Arvioinnin kohde

Terveyteen liittyvät käsitykset

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksittäisen terveyden osa-alueen. Oppilas osaa nimetä yksittäisen elämänkulun vaiheen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla terveyden osa-alueita ja niiden välistä yhteyttä sekä antaa esimerkin, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata jotakin elämänkulun vaihetta sekä nimetä nuoruuden kasvun ja kehityksen piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä yhteyttä esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkkien avulla, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata elämänkulun vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä, ja kuvata esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja selittää niiden välisiä syy-seuraussuhteita sekä eritellä, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa eritellä elämänkulun eri vaiheet sekä arvioida terveyden merkitystä elämän voimavarana elämänkulun eri vaiheissa.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mielen hyvinvointia osana kokonaisvaltaista terveyttä. Pohditaan erilaisten stressi- ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä sekä niissä toimimista. Pohditaan omia arvoja ja asenteita sekä niiden vaikutusta terveyteen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä kuluttavista tekijöistä nuoren mielen pahoinvointia, ravitsemuksen ongelmia sekä huumeita. Harjoitellaan turvallisuustaitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista sekä tuen ja avun hakemista.

Perehdytään tartuntatauteja ja suomalaisia kansantauteja aiheuttaviin tekijöihin. Opetellaan toimimaan ennaltaehkäisevästi ja selvitetään, missä ja miten tauteja hoidetaan.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään ympäristön terveysvaikutuksia terveyden eri osa-alueet huomioiden. Tutustutaan erilaisiin terveyspalveluihin ja kansalaistoiminnan muotoihin. Tarkastellaan ajankohtaisia terveyteen liittyvä ilmiöitä mm. terveysmarkkinointia ja vaikuttamisen keinoja sekä arvioidaan lähiympäristön terveyskäsitysten (lääketieteellinen, subjektiivinen ja toiminnallinen) merkitystä itselle. Pohditaan opiskelu-, työ- ja toimintakykyä osana kestävää elämäntapaa.

T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas opettelee tunnistamaan äkillisen kriisin vaiheita ja erilaisia selviytymistapoja kriisitilanteissa. Oppilas harjoittelee stressin hallintataitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä erilaisia keinoja ristiriita- ja kriisitilanteiden käsittelyyn.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä perustunteita ja tietää, että ne vaikuttavat käyttäytymiseen. Oppilas osaa nimetä ristiriitatilanteita sekä stressin ja kriisien piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä perustunteet sekä antaa joitakin esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta. Oppilas osaa nimetä keinoja ristiriitatilanteiden selvittämiseen ja stressin ja kriisien käsittelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata perustunteiden lisäksi muita tunteita sekä antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas osaa kuvata keinoja ja ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä stressin ja kriisien käsittelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa luokitella erilaisia tunteita, analysoida niiden taustatekijöitä sekä esitellä keinoja käyttäytymisen ja vuorovaikutuksen säätelyyn. Oppilas osaa luokitella ristiriitatilanteiden syitä ja esitellä perusteltuja keinoja ja ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä stressin ja kriisien käsittelyyn.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mielen hyvinvointia osana kokonaisvaltaista terveyttä. Pohditaan erilaisten stressi- ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä sekä niissä toimimista. Pohditaan omia arvoja ja asenteita sekä niiden vaikutusta terveyteen.

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilasta ohjataan löytämään sekä arvioimaan omaa käyttäytymistään stressi- ja kriisitilanteissa sekä tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä. Oppilas miettii oman elämänsä ja terveytensä kannalta tärkeitä arvoja ja opettelee arvioimaan omia asenteitaan itseä ja muita kohtaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään itsetuntemustaan ja säätelemään käyttäytymistään ja oppimistaan.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mielen hyvinvointia osana kokonaisvaltaista terveyttä. Pohditaan erilaisten stressi- ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä sekä niissä toimimista. Pohditaan omia arvoja ja asenteita sekä niiden vaikutusta terveyteen.

T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas pohtii terveyteen liittyvää yhdenvertaisuutta (lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus, pitkäaikaissairaus, seksuaalivähemmistöt, monikulttuurisuus) sekä yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Oppilas tuottaa edellä mainittuihin kysymyksiin vastuullisia ratkaisuja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä oppii luomaan vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.

Arvioinnin kohde

Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksilöllisyyteen vaikuttavia tekijöitä sekä antaa yksittäisen esimerkin sosiaalisten suhteiden yhteydestä mielen hyvinvointiin ja terveyteen. Oppilas osaa nimetä yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin ohjatusti ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata yksilöllisyyteen vaikuttavia tekijöitä sekä antaa esimerkkejä sosiaalisten suhteiden merkityksestä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja analysoida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa analysoida yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin vastuullisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida perustellen yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa arvioida yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida ja perustella niihin liittyviä ratkaisuja.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mielen hyvinvointia osana kokonaisvaltaista terveyttä. Pohditaan erilaisten stressi- ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä sekä niissä toimimista. Pohditaan omia arvoja ja asenteita sekä niiden vaikutusta terveyteen.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen.

Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään ympäristön terveysvaikutuksia terveyden eri osa-alueet huomioiden. Tutustutaan erilaisiin terveyspalveluihin ja kansalaistoiminnan muotoihin. Tarkastellaan ajankohtaisia terveyteen liittyvä ilmiöitä mm. terveysmarkkinointia ja vaikuttamisen keinoja sekä arvioidaan lähiympäristön terveyskäsitysten (lääketieteellinen, subjektiivinen ja toiminnallinen) merkitystä itselle. Pohditaan opiskelu-, työ- ja toimintakykyä osana kestävää elämäntapaa.

T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tiedostaa huumeiden käytöstä aiheutuvan riippuvuuden sekä terveysriskin ja ymmärtää huumeiden käytön syyt ja seuraukset.

Oppilas tietää yleisimpiä tartuntatauteja sekä suomalaisia kansantauteja ja näihin liittyviä riskitekijöitä ja ehkäisykeinoja.

Oppilas ymmärtää käsitteen seksuaalinen kaltoinkohtelu.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä vahvistavia ja vaarantavia tekijöitä ja mekanismeja sekä oppii käyttämään niihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas osaa käyttää ohjatusti joitakin terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä näiden välisiä yhteyksiä pääpiirteissään. Oppilas osaa käyttää joitakin terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä kuvata näiden välisiä yhteyksiä. Oppilas osaa käyttää terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä pääosin asianmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida ja arvioida terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä selittää näiden välisiä syy-seuraussuhteita. Oppilas osaa käyttää terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mielen hyvinvointia osana kokonaisvaltaista terveyttä. Pohditaan erilaisten stressi- ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä sekä niissä toimimista. Pohditaan omia arvoja ja asenteita sekä niiden vaikutusta terveyteen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä kuluttavista tekijöistä nuoren mielen pahoinvointia, ravitsemuksen ongelmia sekä huumeita. Harjoitellaan turvallisuustaitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista sekä tuen ja avun hakemista.

Perehdytään tartuntatauteja ja suomalaisia kansantauteja aiheuttaviin tekijöihin. Opetellaan toimimaan ennaltaehkäisevästi ja selvitetään, missä ja miten tauteja hoidetaan.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään ympäristön terveysvaikutuksia terveyden eri osa-alueet huomioiden. Tutustutaan erilaisiin terveyspalveluihin ja kansalaistoiminnan muotoihin. Tarkastellaan ajankohtaisia terveyteen liittyvä ilmiöitä mm. terveysmarkkinointia ja vaikuttamisen keinoja sekä arvioidaan lähiympäristön terveyskäsitysten (lääketieteellinen, subjektiivinen ja toiminnallinen) merkitystä itselle. Pohditaan opiskelu-, työ- ja toimintakykyä osana kestävää elämäntapaa.

T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas erottaa epäluotettavan ja luotettavan tietolähteen toisistaan ja osaa etsiä terveyteen ja sairauteen liittyvää tietoa ja toimintaohjeita,

Oppilas osaa tunnistaa terveydelle vaarallisia tilanteita ja kehittää valmiuksiaan toimia tarkoituksenmukaisesti sairastumis- ja ensiaputilanteissa.

Oppilas osaa esittää toimintamalleja itsehoidossa ja avunhakemisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hakemaan ja käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyvää tietoa sekä oppii toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa ohjatusti. Oppilas osaa nimetä jonkin toimintatavan liittyen itsehoitoon, avun hakemiseen sekä terveyttä ja turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa muutamista lähteistä sekä käyttää tietoa paikoitellen asianmukaisesti. Oppilas osaa nimetä toimintatapoja itsehoitoon, avun hakemiseen ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata asianmukaisia toimintatapoja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa monipuolisesti eri tietolähteistä, muodostaa hakusanoja ja rajata tiedonhakua sekä käyttää tietoa asianmukaisesti. Oppilas osaa arvioida erilaisia toimintatapoja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä kuluttavista tekijöistä nuoren mielen pahoinvointia, ravitsemuksen ongelmia sekä huumeita. Harjoitellaan turvallisuustaitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista sekä tuen ja avun hakemista.

Perehdytään tartuntatauteja ja suomalaisia kansantauteja aiheuttaviin tekijöihin. Opetellaan toimimaan ennaltaehkäisevästi ja selvitetään, missä ja miten tauteja hoidetaan.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään ympäristön terveysvaikutuksia terveyden eri osa-alueet huomioiden. Tutustutaan erilaisiin terveyspalveluihin ja kansalaistoiminnan muotoihin. Tarkastellaan ajankohtaisia terveyteen liittyvä ilmiöitä mm. terveysmarkkinointia ja vaikuttamisen keinoja sekä arvioidaan lähiympäristön terveyskäsitysten (lääketieteellinen, subjektiivinen ja toiminnallinen) merkitystä itselle. Pohditaan opiskelu-, työ- ja toimintakykyä osana kestävää elämäntapaa.

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa arvioida omia elintapojaan ja terveystottumuksiaan sekä niiden vaikutusta esimerkiksi kansantauteihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä sekä oppii pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mielen hyvinvointia osana kokonaisvaltaista terveyttä. Pohditaan erilaisten stressi- ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä sekä niissä toimimista. Pohditaan omia arvoja ja asenteita sekä niiden vaikutusta terveyteen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä kuluttavista tekijöistä nuoren mielen pahoinvointia, ravitsemuksen ongelmia sekä huumeita. Harjoitellaan turvallisuustaitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista sekä tuen ja avun hakemista.

Perehdytään tartuntatauteja ja suomalaisia kansantauteja aiheuttaviin tekijöihin. Opetellaan toimimaan ennaltaehkäisevästi ja selvitetään, missä ja miten tauteja hoidetaan.

T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä tietoja eri näkökulmista, kyseenalaistamaan tiedon luotettavuutta sekä tarkastelemaan sen merkitystä hyvinvoinnille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä sekä niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä oppii arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä.

Arvioinnin kohde

Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkin elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa nimetä jonkin terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkkejä elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa arvioida ohjatusti terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta muutamien tiedon luotettavuutta kuvaavien tekijöiden pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja analysoida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää perustellen terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa analysoida elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida perustellen elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta ja käytettävyyttä eri näkökulmista.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mielen hyvinvointia osana kokonaisvaltaista terveyttä. Pohditaan erilaisten stressi- ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä sekä niissä toimimista. Pohditaan omia arvoja ja asenteita sekä niiden vaikutusta terveyteen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä kuluttavista tekijöistä nuoren mielen pahoinvointia, ravitsemuksen ongelmia sekä huumeita. Harjoitellaan turvallisuustaitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista sekä tuen ja avun hakemista.

Perehdytään tartuntatauteja ja suomalaisia kansantauteja aiheuttaviin tekijöihin. Opetellaan toimimaan ennaltaehkäisevästi ja selvitetään, missä ja miten tauteja hoidetaan.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään ympäristön terveysvaikutuksia terveyden eri osa-alueet huomioiden. Tutustutaan erilaisiin terveyspalveluihin ja kansalaistoiminnan muotoihin. Tarkastellaan ajankohtaisia terveyteen liittyvä ilmiöitä mm. terveysmarkkinointia ja vaikuttamisen keinoja sekä arvioidaan lähiympäristön terveyskäsitysten (lääketieteellinen, subjektiivinen ja toiminnallinen) merkitystä itselle. Pohditaan opiskelu-, työ- ja toimintakykyä osana kestävää elämäntapaa.

T 9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas ymmärtää terveyden ja toimintakyvyn merkityksen ihmiselle. Oppilas osaa selittää mediaan liittyviä käsitteitä.Oppilas tunnistaa terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinot.

Oppilas ymmärtää, miten elinympäristö vaikuttaa terveyteen.

Oppilas ymmärtää suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän rakenteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille.

Arvioinnin kohde

Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä elinympäristön aiheuttamia vaikutuksia terveyteen sekä yhteisöjen, kulttuurin tai tvt:n yhteyksiä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata elinympäristön aiheuttamia vaikutuksia terveyteen sekä antaa esimerkkejä yhteisöjen, kulttuurin tai tvt:n yhteyksistä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä selittää yhteisöjen, kulttuurin ja tvt:n yhteyksiä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä arvioida yhteisöjen, kulttuurin ja tvt:n yhteyksiä terveyteen.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään ympäristön terveysvaikutuksia terveyden eri osa-alueet huomioiden. Tutustutaan erilaisiin terveyspalveluihin ja kansalaistoiminnan muotoihin. Tarkastellaan ajankohtaisia terveyteen liittyvä ilmiöitä mm. terveysmarkkinointia ja vaikuttamisen keinoja sekä arvioidaan

lähiympäristön terveyskäsitysten (lääketieteellinen, subjektiivinen ja toiminnallinen) merkitystä itselle. Pohditaan opiskelu-, työ- ja toimintakykyä osana kestävää elämäntapaa.

T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tietää, mistä hän saa tarkoituksenmukaista tukea ja apua erilaisissa terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä ongelmatilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä oppii kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä.

Arvioinnin kohde

Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn. Oppilas osaa nimetä oman koulun ja kunnan terveyspalveluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn. Oppilas osaa kuvata oman koulun ja kunnan terveyspalveluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa soveltaa tietoa tekijöistä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn, esimerkiksi laatimalla niitä tukevan suunnitelman. Oppilas osaa kuvata yhteiskunnan erilaisia terveyspalveluja ja antaa esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa ja arvioida tietoa tekijöistä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn, esimerkiksi laatimalla niitä tukevan perustellun suunnitelman. Oppilas osaa kuvata ja arvioida yhteiskunnan erilaisia terveyspalveluja ja miten niitä voi hyödyntää asianmukaisesti eri tilanteissa.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun

ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mielen hyvinvointia osana kokonaisvaltaista terveyttä. Pohditaan erilaisten stressi- ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä sekä niissä toimimista. Pohditaan omia arvoja ja asenteita sekä niiden vaikutusta terveyteen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä kuluttavista tekijöistä nuoren mielen pahoinvointia, ravitsemuksen ongelmia sekä huumeita. Harjoitellaan turvallisuustaitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista sekä tuen ja avun hakemista.

Perehdytään tartuntatauteja ja suomalaisia kansantauteja aiheuttaviin tekijöihin. Opetellaan toimimaan ennaltaehkäisevästi ja selvitetään, missä ja miten tauteja hoidetaan.

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa havainnoida ympärillään olevia erilaisia terveyskäsityksiä sekä ajankohtaisia terveysilmiöitä ja arvioida niiden vaikutusta itseensä.

Oppilas osaa kuvailla omaa oppimista tukevia tekijöitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistaa niiden merkitystä itselle sekä oppii muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Arvioinnin kohde

Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata esimerkin avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä tunnistaa niiden vaikutuksen omiin terveyskäsityksiin. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida asianmukaisten esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä kuvata, mikä on niiden merkitys omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa kuvata omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä arvioida niiden merkitystä omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa analysoida omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään mielen hyvinvointia osana kokonaisvaltaista terveyttä. Pohditaan erilaisten stressi- ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä sekä niissä toimimista. Pohditaan omia arvoja ja asenteita sekä niiden vaikutusta terveyteen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-

alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään terveyttä kuluttavista tekijöistä nuoren mielen pahoinvointia, ravitsemuksen ongelmia sekä huumeita. Harjoitellaan turvallisuustaitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista sekä tuen ja avun hakemista.

Perehdytään tartuntatauteja ja suomalaisia kansantauteja aiheuttaviin tekijöihin. Opetellaan toimimaan ennaltaehkäisevästi ja selvitetään, missä ja miten tauteja hoidetaan.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään ympäristön terveysvaikutuksia terveyden eri osa-alueet huomioiden. Tutustutaan erilaisiin terveyspalveluihin ja kansalaistoiminnan muotoihin. Tarkastellaan ajankohtaisia terveyteen liittyvä ilmiöitä mm. terveysmarkkinointia ja vaikuttamisen keinoja sekä arvioidaan lähiympäristön terveyskäsitysten (lääketieteellinen, subjektiivinen ja toiminnallinen) merkitystä itselle. Pohditaan opiskelu-, työ- ja toimintakykyä osana kestävää elämäntapaa.

T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas ymmärtää omat vaikutusmahdollisuutensa terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa. Oppilas pohtii kansalaistoiminnan ja osallisuuden merkitystä kestävän elämäntavan, kansanterveyden ja sen edistämisen kannalta.

Oppilas ymmärtää, että hänellä itsellään on päävastuu omasta terveydestään ja turvallisuudestaan.Oppilas pohtii terveyteen liittyvän viestinnän eettisyyttä ja yhdenvertaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä oppii tarkastelemaan yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

Arvioinnin kohde

Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi sekä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksittäisen terveysviestinnän vaikutuskeinon tai luotettavuuteen vaikuttavan tekijän. Oppilas osaa nimetä jonkin elämäntapojen seurauksen yhteiskunnalle tai ympäristön terveydelle tai turvallisuudelle. Oppilas osaa nimetä jonkin keinon, miten terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa analysoida ohjatusti terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa kuvata elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle tai ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa kuvata keinoja, miten terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa analysoida elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle ja ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa analysoida keinoja, joilla terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa arvioida ja perustella elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle ja ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa arvioida ja perustella keinoja, joilla lähiyhteisöjen ja ympäristön terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Käsitellään ympäristön terveysvaikutuksia terveyden eri osa-alueet huomioiden. Tutustutaan erilaisiin terveyspalveluihin ja kansalaistoiminnan muotoihin. Tarkastellaan ajankohtaisia terveyteen liittyvä ilmiöitä mm. terveysmarkkinointia ja vaikuttamisen keinoja sekä arvioidaan lähiympäristön terveyskäsitysten (lääketieteellinen, subjektiivinen ja toiminnallinen) merkitystä itselle. Pohditaan opiskelu-, työ- ja toimintakykyä osana kestävää elämäntapaa.

Toinen kotimainen kieli

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä

teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Ruotsin kieli, A-oppimäärä

Ruotsin kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Ruotsin kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun ruotsin kielellä eri oppiaineissa.

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa ruotsin kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan ruotsin kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin kielen A-oppimäärän oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviointia/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviointia/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu ruotsin kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen levinneisyydestä ja nimetä ruotsalaiseen tapakulttuuriin kuuluvia ilmiöitä.	Oppilas tietää, että ruotsin kieltä esiintyy myös Ruotsin ulkopuolella. Oppilas tietää, että ruotsalainen tapakulttuuri eroaa suomalaisesta tapakulttuurista.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas harjoittelee aktiivisesti etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas tekee havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailla eri kieliä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ruotsin kieltä ja sitä kieliä.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee	S1	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa käyttää erilaisia opiskelutaitoja ja tunnistaa omia vahvuuksiaan. Oppilas osaa arvioida omaa osaamistaan ja pystyy työskentelemään itseohjautuvasti. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.	Oppilas pyrkii opiskelemaan kieltä joitakin omia vahvuuksiaan hyödyntäen, ja harjoittelee itseohjautuvaa työskentelyä. Oppilas harjoittelee omatoimisuutta ja oman osaamisensa arviointia. Oppilas harjoittelee

viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.				ohjatusti viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.
T5 Oppilas harjoittelee oman kielitaitonsa luovaa käyttöä.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa ilmaista itseään ruotsin kielellä viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi kielitaitonsa luovaa käyttöä.	Oppilas harjoittelee ohjatusti ilmaisemaan itseään tuttujen viestintätilanteiden edellyttämällä tavalla.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa vastavuoroisesti. Oppilas harjoittelee erilaisten viestintästrategioiden käyttöä.	S2	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee yritteliäästi ja rohkeasti viestintää ruotsin kielellä arkielämän tilanteissa.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan viestintää ruotsin kielellä tavallisimmissa arkielämän tilanteissa.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita monipuolisesti.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee aktiivisesti vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	Oppilas pyrkii havainnoimaan erilaisia viestintätilanteita ja harjoittelemaan tavallisimpia vuorovaikutustilanteita ja kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää jonkin verran kulttuurisesti sopivaa ruotsin kielen käyttöä.	Oppilas harjoittelee ohjatusti kulttuurisesti sopivan ruotsin kielen käyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9	S3	Tekstin tulkintataidot	Oppilas löytää oleellisen sisällön erilaisista	Oppilas löytää oleellisen sisällön erilaisia

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien ymmärtämistä ja tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.			ikätasolleen sopivista ruotsinkielisistä teksteistä. Oppilas harjoittelee aktiivisesti tiedon etsintää ja tunnistaa tekstistä oleellista sisältöä.	ikätasolleen sopivista teksteistä, mutta tarvitsee tässä ohjausta. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstin tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa helppoa puhuttua ja kirjoitettua tekstiä ruotsin kielen keskeisimpiä rakenteita hyödyntäen. Oppilas vahvistaa ruotsin kielen ääntämistaitojaan aktiivisella harjoittelulla.	Oppilas osaa avustetusti ohjatusti tuottaa puhuttua ja kirjoitettua tekstiä joitakin ruotsin kielen yksinkertaisia rakenteita hyödyntäen. Oppilas harjoittele ruotsin kielen ääntämistä.

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T 1 Oppilas on tietoinen ruotsin kielen merkityksestä Suomessa ja muissa Pohjoismaissa ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas on tietoinen ruotsin kielen merkityksestä Suomessa ja muissa Pohjoismaissa ja syventää aktiivisesti kulttuuritietouttaan.	Oppilas on tietoinen ruotsin kielen merkityksestä ja pyrkii syventämään kulttuuritietouttaan.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä ja harjoittelee käyttämään niitä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas osaa ohjatusti etsiä itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailla niitä eri kieliin.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan niitä eri kieliin.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa työskennellä monipuolisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ympäristössä.	Oppilas työskentelee sekä itsenäisesti että osallistumalla ryhmän työskentelyyn, mutta tarvitsee ohjausta työskentelyssään. Oppilas osaa arvioida jonkin verran oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä.

välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.				Oppilas harjoittelee ohjatusti viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.
T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kielenopiskelutaitojaan.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas uskaltaa rohkeasti ilmaista itseään ruotsin kielellä erilaisissa viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi kielitaitonsa luovaa käyttöä.	Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään ruotsin kielellä tutun viestintätilanteen edellyttämällä tavalla.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista. Oppilas harjoittelee, kuinka pyytää ja antaa tukea viestintätilanteessa ja osaa soveltaa opittua uudenlaisissa viestintätehtävissä.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osoittaa aktiivisuutta toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa ja osaa ilmaista mielipiteitään ruotsin kielellä omaan elämäänsä liittyvistä asioista. Oppilas harjoittelee avun pyytämistä ja antamista viestintätilanteessa ja osaa soveltaa oppimiaan asioita uusissa tilanteissa.	Oppilas pyrkii ottamaan aktiivisen roolin toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteitään ruotsin kielellä omaan elämäänsä liittyvistä asioista. Oppilas harjoittelee ohjatusti avun pyytämistä ja antamista.
T7 Oppilas osallistuu aktiivisesti erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa, kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa toimia erilaisissa viestintätilanteissa ja harjoittelee aktiivisesti niihin sopivaa kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas osallistuu erilaisten viestintätilanteiden harjoitteluun ja pyrkii harjoittelemaan kohteliasta kielenkäyttöä.

T8 Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tuntee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas syventää tietouttaan eri tavoista ilmaista mielipiteensä ruotsin kielellä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää ikätasolleen sopivien tekstien pääpiirteet ja osaa käyttää päättelytaitoaan tunnistaakseen itselleen uusien sanojen merkityksiä.	Oppilas löytää teksteistä tärkeimpiä tarvitsemiaan tietoja. Oppilas harjoittelee tunnistamaan sanoja myös päättelemällä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa kirjoitettua tekstiä ruotsin kielellä tutuista aiheista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	Oppilas harjoittelee ohjatusti tuottamaan lyhytmuotoista kirjoitettua tekstiä ruotsin kielellä tutuista aiheista. Oppilas pyrkii syventämään keskeisimpien rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviointia/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviointia/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu ruotsin kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen levinneisyydestä ja nimetä ruotsalaiseen tapakulttuuriin kuuluvia ilmiöitä.	Oppilas tietää, että ruotsin kieltä esiintyy myös Ruotsin ulkopuolella. Oppilas tietää, että ruotsalainen tapakulttuuri eroaa suomalaisesta tapakulttuurista.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas harjoittelee aktiivisesti etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas tekee havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailla eri kieliä.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ruotsin kieltä ja sitä kieliä.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee	S1	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa käyttää erilaisia opiskelutaitoja ja tunnistaa omia vahvuuksiaan. Oppilas osaa arvioida omaa osaamistaan ja pystyy työskentelemään itseohjautuvasti. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.	Oppilas pyrkii opiskelemaan kieltä joitakin omia vahvuuksiaan hyödyntäen, ja harjoittelee itseohjautuvaa työskentelyä. Oppilas harjoittelee omatoimisuutta ja oman osaamisensa arviointia. Oppilas harjoittelee

viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.				ohjatusti viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.
T5 Oppilas harjoittelee oman kielitaitonsa luovaa käyttöä.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa ilmaista itseään ruotsin kielellä viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi kielitaitonsa luovaa käyttöä.	Oppilas harjoittelee ohjatusti ilmaisemaan itseään tuttujen viestintätilanteiden edellyttämällä tavalla.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa vastavuoroisesti. Oppilas harjoittelee erilaisten viestintästrategioiden käyttöä.	S2	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas harjoittelee yritteliäästi ja rohkeasti viestintää ruotsin kielellä arkielämän tilanteissa.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan viestintää ruotsin kielellä tavallisimmissa arkielämän tilanteissa.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita monipuolisesti.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee aktiivisesti vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	Oppilas pyrkii havainnoimaan erilaisia viestintätilanteita ja harjoittelemaan tavallisimpia vuorovaikutustilanteita ja kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää jonkin verran kulttuurisesti sopivaa ruotsin kielen käyttöä.	Oppilas harjoittelee ohjatusti kulttuurisesti sopivan ruotsin kielen käyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9	S3	Tekstin tulkintataidot	Oppilas löytää oleellisen sisällön erilaisista	Oppilas löytää oleellisen sisällön erilaisia

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien ymmärtämistä ja tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.			ikätasolleen sopivista ruotsinkielisistä teksteistä. Oppilas harjoittelee aktiivisesti tiedon etsintää ja tunnistaa tekstistä oleellista sisältöä.	ikätasolleen sopivista teksteistä, mutta tarvitsee tässä ohjausta. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstin tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa helppoa puhuttua ja kirjoitettua tekstiä ruotsin kielen keskeisimpiä rakenteita hyödyntäen. Oppilas vahvistaa ruotsin kielen ääntämistaitojaan aktiivisella harjoittelulla.	Oppilas osaa avustetusti ohjatusti tuottaa puhuttua ja kirjoitettua tekstiä joitakin ruotsin kielen yksinkertaisia rakenteita hyödyntäen. Oppilas harjoittele ruotsin kielen ääntämistä.

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8.vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T 1 Oppilas on tietoinen ruotsin kielen merkityksestä Suomessa ja muissa Pohjoismaissa ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas on tietoinen ruotsin kielen merkityksestä Suomessa ja muissa Pohjoismaissa ja syventää aktiivisesti kulttuuritietouttaan.	Oppilas on tietoinen ruotsin kielen merkityksestä ja pyrkii syventämään kulttuuritietouttaan.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä ja harjoittelee käyttämään niitä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas osaa ohjatusti etsiä itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailla niitä eri kieliin.	Oppilas pyrkii havainnoimaan ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan niitä eri kieliin.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa työskennellä monipuolisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ympäristössä.	Oppilas työskentelee sekä itsenäisesti että osallistumalla ryhmän työskentelyyn, mutta tarvitsee ohjausta työskentelyssään. Oppilas osaa arvioida jonkin verran oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä.

välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.				Oppilas harjoittelee ohjatusti viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.
T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kielenopiskelutaitojaan.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas uskaltaa rohkeasti ilmaista itseään ruotsin kielellä erilaisissa viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi kielitaitonsa luovaa käyttöä.	Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään ruotsin kielellä tutun viestintätilanteen edellyttämällä tavalla.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista. Oppilas harjoittelee, kuinka pyytää ja antaa tukea viestintätilanteessa ja osaa soveltaa opittua uudenlaisissa viestintätehtävissä.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osoittaa aktiivisuutta toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa ja osaa ilmaista mielipiteitään ruotsin kielellä omaan elämäänsä liittyvistä asioista. Oppilas harjoittelee avun pyytämistä ja antamista viestintätilanteessa ja osaa soveltaa oppimiaan asioita uusissa tilanteissa.	Oppilas pyrkii ottamaan aktiivisen roolin toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteitään ruotsin kielellä omaan elämäänsä liittyvistä asioista. Oppilas harjoittelee ohjatusti avun pyytämistä ja antamista.
T7 Oppilas osallistuu aktiivisesti erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa, kohteliasta kielenkäyttöä.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa toimia erilaisissa viestintätilanteissa ja harjoittelee aktiivisesti niihin sopivaa kohteliasta kielenkäyttöä.	Oppilas osallistuu erilaisten viestintätilanteiden harjoitteluun ja pyrkii harjoittelemaan kohteliasta kielenkäyttöä.

T8 Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tuntee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas syventää tietouttaan eri tavoista ilmaista mielipiteensä ruotsin kielellä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää ikätasolleen sopivien tekstien pääpiirteet ja osaa käyttää päättelytaitoaan tunnistaakseen itselleen uusien sanojen merkityksiä.	Oppilas löytää teksteistä tärkeimpiä tarvitsemiaan tietoja. Oppilas harjoittelee tunnistamaan sanoja myös päättelemällä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa kirjoitettua tekstiä ruotsin kielellä tutuista aiheista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	Oppilas harjoittelee ohjatusti tuottamaan lyhytmuotoista kirjoitettua tekstiä ruotsin kielellä tutuista aiheista. Oppilas pyrkii syventämään keskeisimpien rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu ruotsin kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä.

Oppilas oppii tuntemaan Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kansalliskielten asemaan ja pohjoismaiseen kieli- ja kulttuuriympäristöön liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä Suomessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas osaa kertoa keskeisiä asioita ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa ja pohtia kielen merkitystä yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa pohtia ruotsin kielen asemaa kansalliskielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta ruotsinkielisestä Suomesta, Ruotsista ja muista Pohjoismaista.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita ruotsin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen ruotsin taitoa hyödyntämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta ruotsinkielisestä Suomesta, Ruotsista ja muista Pohjoismaista.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita ruotsin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tekee havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan ruotsin kieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ja osaa käyttää ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta ruotsinkielisestä Suomesta, Ruotsista ja muista Pohjoismaista.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita ruotsin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulleen ja oppii reflektoimaan oppimisprosessiaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ruotsin kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleen painamisen taitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä tuetaan oppilaiden mahdollisuutta itse valita ja tuottaa oppimateriaaleja. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä monimediaisessa ympäristössä.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja hakemista omia tuotoksia varten esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja rakentavaa vertaisarviointia.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee oman kielitaitonsa luovaa käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielen oppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää ruotsin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ruotsin kielen opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten

ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleen painamisen taitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä tuetaan oppilaiden mahdollisuutta itse valita ja tuottaa oppimateriaaleja. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä monimediaisessa ympäristössä.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja hakemista omia tuotoksia varten esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja rakentavaa vertaisarviointia.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa vastavuoroisesti.

Oppilas harjoittelee erilaisten viestintästrategioiden käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti monenlaisissa jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja puhumista.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita monipuolisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii olemaan aktiivinen viestintätilanteissa. Oppilas oppii käyttämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen käyttää tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnässä eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja puhumista.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kulttuurisesti sopivaa kieltä viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttavallista eikä liian muodollista. Oppilas pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja puhumista.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien ymmärtämistä ja tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa

ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja puhumista.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja puhumista.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas on tietoinen ruotsin kielen merkityksestä Suomessa ja muissa Pohjoismaissa ja syventää kulttuuritietouttaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä.

Oppilas oppii tuntemaan Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kansalliskielten asemaan ja pohjoismaiseen kieli- ja kulttuuriympäristöön liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä Suomessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas osaa kertoa keskeisiä asioita ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa ja pohtia kielen merkitystä yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa pohtia ruotsin kielen asemaa kansalliskielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen ruotsin taitoa hyödyntämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan ruotsin kieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ja osaa käyttää ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulleen ja oppii reflektoimaan oppimisprosessiaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ruotsin opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan viestintää, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu sekä oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Harjoitellaan edelleen monipuolisesti erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa. Harjoitellaan tuottamaan tekstiä erilaisiin tilanteisiin monimediaista oppimisympäristöä hyödyntäen.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielen oppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää ruotsin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ruotsin opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan viestintää, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu sekä oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Harjoitellaan edelleen monipuolisesti erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa. Harjoitellaan tuottamaan tekstiä erilaisiin tilanteisiin monimediaista oppimisympäristöä hyödyntäen.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.

Oppilas harjoittelee, kuinka pyytää ja antaa tukea viestintätilanteessa ja osaa soveltaa opittua uudenlaisissa viestintätehtävissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti monenlaisissa jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan ja vahvistetaan ääntämistä ja puhumista.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osallistuu aktiivisesti erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa, kohteliasta kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii olemaan aktiivinen viestintätilanteissa. Oppilas oppii käyttämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen käyttää tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnässä eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan ja vahvistetaan ääntämistä ja puhumista.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kulttuurisesti sopivaa kieltä viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttavallista eikä liian muodollista. Oppilas pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan ja vahvistetaan ääntämistä ja puhumista.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan ja vahvistetaan ääntämistä ja puhumista.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan ja vahvistetaan ääntämistä ja puhumista.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaalla on valmiuksia toimia monikielisissä ja -kulttuurisissa tilanteissa. Oppilas on tietoinen ruotsin kielen taustoista sekä sen levinneisyydestä ja merkityksestä. Oppilas osaa nimetä pohjoismaiseen kieliperheeseen kuuluvat kielet. Oppilas tiedostaa, että monet yhteiset arvot yhdistävät eri Pohjoismaita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä.

Oppilas oppii tuntemaan Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kansalliskielten asemaan ja pohjoismaiseen kieli- ja kulttuuriympäristöön liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä Suomessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas osaa kertoa keskeisiä asioita ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa ja pohtia kielen merkitystä yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa pohtia ruotsin kielen asemaa kansalliskielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia ruotsinkielisen alueen kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas pyrkii käyttämään kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen ruotsin taitoa hyödyntämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia ruotsinkielisen alueen kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon keskeisiä käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan ruotsin kieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ja osaa käyttää ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia ruotsinkielisen alueen kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä

sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttää erilaisia oppimisen apuvälineitä. Oppilas osaa arvioida osaamistaan ja työskentelyään realistisesti ja opiskella tavoitteellisesti. Oppilas käyttää kieltä rohkeasti virheistä välittämättä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulleen ja oppii reflektoimaan oppimisprosessiaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon.

Pyritään harjoittelemaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa ja ongelmien ratkaisussa.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (esimerkiksi artikkelien, tekstiviestien, julisteiden, mainosten, sarjakuvien ja videoiden) tulkintaa ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa. Hyödynnetään oppimista monimediaisessa ympäristössä.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa luovasti ja itseohjautuvasti soveltaa kieltenopiskelutaitojaan. Oppilas oppii hyödyntämään myös ympäristönsä kielivirikkeitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielen oppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää ruotsin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon.

Pyritään harjoittelemaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa ja ongelmien ratkaisussa.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (esimerkiksi artikkelien, tekstiviestien, julisteiden, mainosten, sarjakuvien ja videoiden) tulkintaa ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa. Hyödynnetään oppimista monimediaisessa ympäristössä.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa viestiä ja esittää mielipiteensä hänen ikätasolleen ja elämänkokemukselleen sopivista aiheista. Oppilas osaa eri kompensaatiostrategiota kuten äänenpainoja, ilmeitä, eleitä ja muuta oheisviestintää ja apukeinoja viestin ymmärrettävyyden tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti monenlaisissa jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään ruotsin kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan ja vahvistetaan ääntämistä, intonaatiota ja puhumista.

Kannustetaan oppilasta käyttämään ruotsin kieltä mahdollisuuksien mukaan myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osoittaa aktiivisuutta viestinnässä ja osaa käyttää viestintästrategiota.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii olemaan aktiivinen viestintätilanteissa. Oppilas oppii käyttämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen käyttää tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnässä eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään ruotsin kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan ja vahvistetaan ääntämistä, intonaatiota ja puhumista.

Kannustetaan oppilasta käyttämään ruotsin kieltä mahdollisuuksien mukaan myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää kieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla sekä ilmaista mielipiteitään ja asenteitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kulttuurisesti sopivaa kieltä viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttavallista eikä liian muodollista. Oppilas pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään ruotsin kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan ja vahvistetaan ääntämistä, intonaatiota ja puhumista.

Kannustetaan oppilasta käyttämään ruotsin kieltä mahdollisuuksien mukaan myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tulkitsee monenlaisia yleiskielisiä tekstejä sekä osaa

tunnistaa niiden keskeisen sisällön ja etsiä niistä tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään ruotsin kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan ja vahvistetaan ääntämistä, intonaatiota ja puhumista.

Kannustetaan oppilasta käyttämään ruotsin kieltä mahdollisuuksien mukaan myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa tuottaa sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista. Oppilas osaa ääntää kieltä ymmärrettävästi ja pyrkii käyttämään kielen keskeisimpiä rakenteita monipuolisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään ruotsin kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan ja vahvistetaan ääntämistä, intonaatiota ja puhumista.

Kannustetaan oppilasta käyttämään ruotsin kieltä mahdollisuuksien mukaan myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista

arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa ruotsin kielen B1-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan ruotsin kielen B1-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin kielen B1-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T5–T9) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A1.3 ja A2.1 välitasoksi A1.3/A2.1 Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalue	Arvioinnin kohde	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Ohjata oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielenä Suomessa, ohjata oppilasta havainnoimaan ja tunnistamaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä ja tutustuttaa oppilas Pohjoismaihin, suomenruotsalaiseen ja ruotsalaiseen kulttuuriin sekä suomenruotsalaisiin ja ruotsalaisiin kieliympäristöihin.	S1	Suomen ja ruotsin kielen merkityksen tunteminen Suomessa. Kielellisten ja kulttuuristen ominaispiirteiden tunteminen suomenruotsalaisissa ja ruotsalaisissa kieliympäristöissä ja Pohjoismaissa.	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet ruotsiksi. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä Suomessa. Oppilas osaa kertoa, miksi Suomessa puhutaan ruotsin kieltä.	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa esimerkin siitä, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä Suomessa.
T2 Tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä, ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena sekä hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan.	S1	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.		
Kielenopiskelutaidot				
T3 Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen	S2	Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta, tavoitteiden	Oppilas ottaa pääsääntöisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja

opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen, ohjata oppilasta kokeilemaan monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tietoja viestintäteknologian avulla.		asettaminen ruotsin kielen opiskelulle ja monipuolisten opiskelustrategioiden hyödyntäminen ruotsin kielen oppimisessa.	asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen. Oppilas osaa käyttää useita itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.	asettaa joskus tavoitteita omalle oppimiselleen. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja oppiakseen ruotsin kieltä.
T4 Kannustaa oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taito tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja kannustaa oppilasta ruotsinkielisten toimintaympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen.	S2	Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana jatkuvaa oppimista ja kielivarantoa.	Oppilas osaa kertoa, mitä hyötyä hänelle on ruotsin kielen taidosta ja missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan.	Oppilas osaa antaa jonkun esimerkin ruotsin kielen taidon merkityksestä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T5 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy yleisimmistä viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.	Oppilas selviytyy joskus viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
T6 Tukea oppilasta kielellisten	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee välillä ohjaista tai	Oppilas ymmärtää viestinnässä yksinkertaisia,

viestintästrategioiden käytössä.			apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin ja ei-sanallisia keinoja hyödyntäen. Oppilas osaa pyytää toistoa tai selvennystä.	usein toistuvia sanoja ja ilmauksia. Oppilas tarvitsee viestintätilanteissa ohjausta, tukea ja erilaisia apukeinoja.
T7 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmauksien tuntemustaan.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia (esim. tervehtiminen, hyvästeleminen, kiittäminen) monissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.	Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästeleminen, kiittäminen) joissakin rutiininomaisimmissa viestintätilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T8 Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä, yksinkertaisesta tekstistä ja puheesta.	Oppilas ymmärtää joitakin usein toistuvia puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T9 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa tuttuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas osaa	Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas osaa ääntää joitakin harjoiteltuja

ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.			ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi.	ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin yksittäisiä sanoja ja sanontoja.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohde	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Syventää oppilaan ymmärrystä suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä Suomessa ja syventää oppilaan tietoja pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä ohjata oppilasta tutustumaan Pohjoismaita yhdistäviin asioihin ja arvoihin.	S1	Pohjoismaisen kieli- ja kulttuuriympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa antaa jonkun esimerkin Suomen kansalliskielten asemasta. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä Pohjoismaita yhdistävistä asioista.	Oppilas osaa mainita jonkin syyn, miksi Suomessa puhutaan suomea ja ruotsia. Oppilas osaa antaa jonkun esimerkin Pohjoismaita yhdistävistä asioista.
T2 Tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä, ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena ja ohjata oppilasta hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan.	S1	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.		
Kielenopiskelutaidot				
T3 Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja	S3	Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja monipuolisten opiskelustrategioiden hyödyntäminen	Oppilas ottaa usein vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin	Oppilas ottaa joskus vastuuta omasta ruotsin kielen opiskelustaan, mutta tarvitsee

asettamaan tavoitteita opiskelulleen, kannustaa oppilasta käyttämään monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tietoja viestintäteknologian avulla.		ruotsin kielen oppimisessa	tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.	paljon tukea ja ohjausta. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa oppiakseen ruotsin kieltä.
T4 Kannustaa oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taito tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, kannustaa ja ohjata oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja käyttämään ruotsin kieltä rohkeasti eri tilanteissa myös koulun ulkopuolella.	S3	Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana omaa kielivarantoa ja jatkuvaa oppimista.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa elämää. Oppilas harjoittelee ja käyttää satunnaisesti ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan ja kertoa, mitä hyötyä hänelle on ruotsin kielen taidosta.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T5 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista	S3	Oppilas oppii toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista	Oppilas selviytyy viestintäkumppanin tukemana joistakin yleisimmistä ja rutiininomaisimmista viestintätilanteista.

ja kirjallista vuorovaikutusta.			tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.	
T6 Tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee välillä apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Oppilas osallistuu toisinaan viestintään, mutta tarvitsee paljon tukea ja ohjausta sekä apukeinoja. Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden tai muun kielitaitonsa avulla. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
T7 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmauksien tuntemustaan.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää muutamia yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa viestintätilanteissa.	Oppilas osaa joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästeleminen, kiittäminen) joissakin rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T8 Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä, yksinkertaisesta	Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia.

			tekstistä ja puheesta.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T9 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.	Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalue	Arvioinnin kohde	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Ohjata oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielenä Suomessa, ohjata oppilasta havainnoimaan ja tunnistamaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä ja tutustuttaa oppilas Pohjoismaihin, suomenruotsalaiseen ja ruotsalaiseen kulttuuriin sekä suomenruotsalaisiin ja ruotsalaisiin kieliympäristöihin.	S1	Suomen ja ruotsin kielen merkityksen tunteminen Suomessa. Kielellisten ja kulttuuristen ominaispiirteiden tunteminen suomenruotsalaisissa ja ruotsalaisissa kieliympäristöissä ja Pohjoismaissa.	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet ruotsiksi. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä Suomessa. Oppilas osaa kertoa, miksi Suomessa puhutaan ruotsin kieltä.	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa esimerkin siitä, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä Suomessa.
T2 Tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä, ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena sekä hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan.	S1	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.		
Kielenopiskelutaidot				
T3 Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen	S2	Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta, tavoitteiden	Oppilas ottaa pääsääntöisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja

opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen, ohjata oppilasta kokeilemaan monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tietoja viestintäteknologian avulla.		asettaminen ruotsin kielen opiskelulle ja monipuolisten opiskelustrategioiden hyödyntäminen ruotsin kielen oppimisessa.	asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen. Oppilas osaa käyttää useita itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.	asettaa joskus tavoitteita omalle oppimiselleen. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja oppiakseen ruotsin kieltä.
T4 Kannustaa oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taito tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja kannustaa oppilasta ruotsinkielisten toimintaympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen.	S2	Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana jatkuvaa oppimista ja kielivarantoa.	Oppilas osaa kertoa, mitä hyötyä hänelle on ruotsin kielen taidosta ja missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan.	Oppilas osaa antaa jonkun esimerkin ruotsin kielen taidon merkityksestä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T5 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy yleisimmistä viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.	Oppilas selviytyy joskus viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
T6 Tukea oppilasta kielellisten	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee välillä ohjaista tai	Oppilas ymmärtää viestinnässä yksinkertaisia,

viestintästrategioiden käytössä.			apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin ja ei-sanallisia keinoja hyödyntäen. Oppilas osaa pyytää toistoa tai selvennystä.	usein toistuvia sanoja ja ilmauksia. Oppilas tarvitsee viestintätilanteissa ohjausta, tukea ja erilaisia apukeinoja.
T7 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmauksien tuntemustaan.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia (esim. tervehtiminen, hyvästeleminen, kiittäminen) monissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.	Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästeleminen, kiittäminen) joissakin rutiininomaisimmissa viestintätilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T8 Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä, yksinkertaisesta tekstistä ja puheesta.	Oppilas ymmärtää joitakin usein toistuvia puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T9 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa tuttuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas osaa	Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas osaa ääntää joitakin harjoiteltuja

ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.			ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi.	ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin yksittäisiä sanoja ja sanontoja.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohde	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Syventää oppilaan ymmärrystä suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä Suomessa ja syventää oppilaan tietoja pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä ohjata oppilasta tutustumaan Pohjoismaita yhdistäviin asioihin ja arvoihin.	S1	Pohjoismaisen kieli- ja kulttuuriympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa antaa jonkun esimerkin Suomen kansalliskielten asemasta. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä Pohjoismaita yhdistävistä asioista.	Oppilas osaa mainita jonkin syyn, miksi Suomessa puhutaan suomea ja ruotsia. Oppilas osaa antaa jonkun esimerkin Pohjoismaita yhdistävistä asioista.
T2 Tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä, ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena ja ohjata oppilasta hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan.	S1	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.		
Kielenopiskelutaidot				
T3 Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja	S3	Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja monipuolisten opiskelustrategioiden hyödyntäminen	Oppilas ottaa usein vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin	Oppilas ottaa joskus vastuuta omasta ruotsin kielen opiskelustaan, mutta tarvitsee

asettamaan tavoitteita opiskelulleen, kannustaa oppilasta käyttämään monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tietoja viestintäteknologian avulla.		ruotsin kielen oppimisessa	tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.	paljon tukea ja ohjausta. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa oppiakseen ruotsin kieltä.
T4 Kannustaa oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taito tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, kannustaa ja ohjata oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja käyttämään ruotsin kieltä rohkeasti eri tilanteissa myös koulun ulkopuolella.	S3	Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana omaa kielivarantoa ja jatkuvaa oppimista.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa elämää. Oppilas harjoittelee ja käyttää satunnaisesti ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan ja kertoa, mitä hyötyä hänelle on ruotsin kielen taidosta.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T5 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista	S3	Oppilas oppii toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista	Oppilas selviytyy viestintäkumppanin tukemana joistakin yleisimmistä ja rutiininomaisimmista viestintätilanteista.

ja kirjallista vuorovaikutusta.			tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.	
T6 Tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee välillä apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Oppilas osallistuu toisinaan viestintään, mutta tarvitsee paljon tukea ja ohjausta sekä apukeinoja. Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden tai muun kielitaitonsa avulla. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
T7 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmauksien tuntemustaan.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää muutamia yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa viestintätilanteissa.	Oppilas osaa joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästeleminen, kiittäminen) joissakin rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T8 Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä, yksinkertaisesta	Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia.

			tekstistä ja puheesta.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T9 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.	Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoite 1 (vuosiluokka 7), ohjata oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielenä Suomessa, ohjata oppilasta havainnoimaan ja tunnistamaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä ja tutustuttaa oppilas Pohjoismaihin, suomenruotsalaiseen ja ruotsalaiseen kulttuuriin sekä suomenruotsalaisiin ja ruotsalaisiin kieliympäristöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen merkityksen kansalliskielinä Suomessa
- Oppilas oppii havainnoimaan ja tunnistamaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä.
- Oppilas oppii tietoja Pohjoismaista, suomenruotsalaisesta ja ruotsalaisesta kulttuurista sekä suomenruotsalaisista ja ruotsalaisista kieliympäristöistä.

Arvioinnin kohde

Suomen ja ruotsin kielen merkityksen tunteminen Suomessa. Kielellisten ja kulttuuristen ominaispiirteiden tunteminen suomenruotsalaisissa ja ruotsalaisissa kieliympäristöissä ja Pohjoismaissa.

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Havainnoidaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä kuten medioissa, kotona, harrastuksissa, matkustaessa ja muissa tilanteissa. Keskeisiä aiheita ovat suomenruotsalaiset, ruotsalaiset ja pohjoismaiset kieliympäristöt sekä Pohjoismaat ja niiden kulttuurit. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit. Pohditaan, miksi Suomessa on kaksi kansalliskieltä, suomi ja ruotsi, ja mikä niiden asema on. Vahvistetaan oppilaiden kiinnostusta oppia ruotsin kieltä.

Tavoite 2 (vuosiluokka 7), tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä, ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena sekä hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään.
- Oppilas oppii löytämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena
- Oppilas oppii hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan.

Arvioinnin kohde

Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Herätellään oppilaiden kielitietoisuutta ja kehitetään oppilaan kielitietoa. Tutustutaan ruotsin kielen säännönmukaisuuksiin kielitiedon käsitteiden avulla ja harjoitellaan hyödyntämään niitä ruotsin kielen oppimisessa. Ruotsin kielen sanaston, ilmauksien, vakiintuneiden sanontojen ja rakenteiden opiskelu kytketään oppilaiden elämään ja arkeen liittyviin tilanteisiin, jolloin kielitietoa voidaan käyttää monipuolistamaan oppilaiden kielitaitoa.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan yhdessä, mitä kieliä oppilaat jo osaavat tai tietävät. Pohditaan omaa kielenoppimishistoriaa ja eri tapoja oppia kieliä.

Tavoite 3 (vuosiluokka 7), ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen, ohjata oppilasta kokeilemaan monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen.
- Oppilas oppii käyttämään itselleen sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä sekä käyttämään ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta, tavoitteiden asettaminen ruotsin kielen opiskelulle ja monipuolisten opiskelustrategioiden hyödyntäminen ruotsin kielen oppimisessa.

Kielenopiskelutaidot

Käytetään pitkäjänteiseen kielenopiskeluun ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia työtapoja. Asetetaan tavoitteita myös yhdessä ja osallistetaan oppilaita eri tavoin oppimistilanteiden suunnittelussa. Harjoitellaan monipuolisesti eri tapoja oppia ruotsin kieltä myös tieto- ja viestintäteknologian avulla. Opetellaan hyödyntämään itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä.

Paikallinen tarkennus:

Ohjataan oppilasta huolehtimaan työvälineistä ja kotitehtävistä sekä asettamaan itselleen tavoitteita ruotsin kielen opiskeluun. Rohkaistaan oppilasta kokeilemaan oppimisessaan myös eri aistikanavia sekä soveltamaan uusia työtapoja itselleen sopiviksi.

Tavoite 4 (vuosiluokka 7), kannustaa oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taito tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja kannustaa oppilasta ruotsinkielisten toimintaympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään ruotsin kielen taidon merkityksen osana jatkuvaa oppimista ja omaa kielivarantoa.
- Oppilas oppii huomaamaan, mitä hyötyä ruotsin kielen taidosta on myös tulevaisuudessa.
- Oppilas oppii löytämään ja hyödyntämään ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä.

Arvioinnin kohde

Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana jatkuvaa oppimista ja kielivarantoa.

Kielenopiskelutaidot

Havainnoidaan ja pohditaan yhdessä, missä ruotsin kieltä käytetään ja hyödynnetään sekä, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan oppilaiden omista kielenkäyttökokemuksista sekä siitä, millaisissa tilanteissa kielitaidosta on hyötyä. Kannustetaan oppilasta näkemään omat vahvuutensa kielenoppijana ja -käyttäjänä.

Tavoite 5 (vuosiluokka 7), järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti erilaisissa oppilaan elinpiiriin liittyvissä tilanteissa kuten tervehtiminen, kuulumiset, omasta tai jonkun toisen elämästä kertominen ja erilaiset asiointitilanteet. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit. Vuorovaikutusta harjoitellaan eri viestintäkanavia käyttäen. Erilaisia vuorovaikutustilanteita harjoitellaan toiminnallisesti.

Paikallinen tarkennus:

Vuorovaikutusta harjoitellaan esim. pari- ja ryhmätöiden, pelien ja erilaisten roolien kautta.

Tavoite 6 (vuosiluokka 7), tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan eri tapoja pyytää toistoa, hidastusta ja selvennystä puhekumppanilta sekä ei-viestinnällisiä keinoja kuten ilmeitä ja eleitä viestin perille saamiseksi. Harjoitellaan eri tapoja käyttää kompensaatiostrategioita kuten kiertoilmauksia. Vahvistetaan oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti.

Paikallinen tarkennus:

Viestintästrategioiden osaamista syvennetään harjoittelemalla viestinnän vastavuoroisuutta: kuinka kysytään yksinkertaisia kysymyksiä, vastataan, pyydetään keskustelukumppania toistamaan sanomansa sekä ylläpidetään keskustelua reagoimalla ja auttamalla puhekumppania.

Tavoite 7 (vuosiluokka 7), auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmauksien tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii käyttämään erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan kohteliasta kielen käyttöä kuten erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa viestintätilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla.

Paikallinen tarkennus:

Oppilas osaa yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia (esim. tervehtiminen, hyvästeleminen, kiittäminen) monissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.

Tavoite 8 (vuosiluokka 7), rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Sanastoa, ilmauksia ja vakiintuneita sanontoja harjoitellaan oppilaiden elämään liittyvien aihepiirien yhteydessä. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus sekä oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit. Sanastoa, ilmauksia ja vakiintuneita sanontoja harjoitellaan monenlaisista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Harjoitellaan ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota.

Paikallinen tarkennus:

Kannustetaan tutustumaan erilaisiin kirjoitettuihin ja puhuttuihin teksteihin. Aloitetaan paljon tuttua kieliainesta sisältävistä teksteistä ja lisätään haastetta oppilaiden taitotason mukaan.

Tavoite 9 (vuosiluokka 7), tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita.
- Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan nuorten elämään liittyvissä luontevissa kielenkäyttötilanteissa sekä suullisesti että kirjallisesti. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus sekä oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit.

Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota. Harjoitellaan hyödyntämään foneettisia merkkejä ääntämisen opettelussa.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan tuttujen viestintätilanteiden hallintaa, esim. itsestä kertominen ja yksinkertaiset asiointitilanteet. Oppilaiden ilmaisurohkeutta lisätään monipuolisten toiminnallisten työtapojen avulla. Pääpaino on rohkeudessa käyttää kieltä, ei kielen rakenteellisessa virheettömyydessä.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoite 1 (vuosiluokat 8-9), syventää oppilaan ymmärrystä suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä Suomessa ja syventää oppilaan tietoja pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä ohjata oppilasta tutustumaan Pohjoismaita yhdistäviin asioihin ja arvoihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen merkityksen kansalliskielinä Suomessa.
- Oppilas oppii tuntemaan pohjoismaista kieli- ja kulttuuriympäristöä.
- Oppilas oppii tuntemaan Pohjoismaita yhdistäviä asioita ja arvoja.

Arvioinnin kohde

Pohjoismaisen kieli- ja kulttuuriympäristön hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita jonkin syyn, miksi Suomessa puhutaan suomea ja ruotsia. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävästä asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin Suomen kansalliskielten asemasta. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielten asemasta. Oppilas osaa kertoa pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla Suomen kansalliskielten asemaa. Oppilas osaa vertailla pohjoismaisia kieli- ja kulttuuriympäristöjä sekä pohtia Pohjoismaita yhdistäviä asioita.

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Syvennetään oppilaan ymmärrystä suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä Suomessa. Tutustutaan erilaisiin ruotsin kielellä tarjottaviin palveluihin, mediaan, kulttuuriin ja koulutukseen. Syvennetään tietoa pohjoismaisista kieli- ja kulttuuriympäristöistä. Käsitellään valinnan mukaan Pohjoismaita yhdistäviä asioita, kuten historia, yhteiskuntajärjestelmä, perinteet ja luontosuhde. Tutustutaan Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin, kuten demokratia, tasa-arvo ja sananvapaus. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan pohjoismaiseen kieliperheeseen. Havainnoidaan kieli- ja kulttuurieroja esimerkiksi keskustelemalla omasta elinympäristöstä, arjen tilanteista ja omista matkakokemuksista. Ohjataan oppilasta elinympäristössään esiintyvän ruotsin kielen havainnointiin; esim. erilaiset tuoteselosteet ja elintarvikepakkaukset.

Tavoite 2 (vuosiluokat 8-9), tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä, ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on ja ohjata oppilasta käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena sekä ohjata oppilasta hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään.
- Oppilas oppii hyödyntämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.
- Oppilas oppii hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan.

Arvioinnin kohde

Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Vahvistetaan oppilaiden kielitietoisuutta ja kehitetään oppilaan kielitietoa. Ruotsin kielen sanaston, ilmauksien, vakiintuneiden sanontojen ja rakenteiden opiskelu kytketään oppilaiden elämään ja arkeen liittyviin tilanteisiin, jolloin kielitietoa voidaan käyttää monipuolistamaan oppilaiden kielitaitoa. Harjoitellaan hyödyntämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisen tukena. Harjoitellaan hyödyntämään muita kieliä ruotsin kielen oppimisessa.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan yhdessä, mitä kieliä oppilaat jo osaavat tai tietävät. Pohditaan omaa kielenoppimishistoriaa ja eri tapoja oppia kieliä.

Tavoite 3 (vuosiluokat 8-9), ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen, kannustaa oppilasta käyttämään monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja kannustaa oppilasta

harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen.
- Oppilas oppii käyttämään itselleen parhaiten sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä sekä käyttämään ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja monipuolisten opiskelustrategioiden hyödyntäminen ruotsin kielen oppimisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna satunnaisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa usein vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa säännöllisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Kielenopiskelutaidot

Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta ruotsin kielen opiskelusta ja asettamaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Suunnitellaan toimintaa ja asetetaan tavoitteita myös yhdessä. Harjoitellaan monipuolisesti eri tapoja oppia ruotsin kieltä myös tieto- ja viestintäteknologian avulla ja opetellaan hyödyntämään itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä.

Tavoite 4 (vuosiluokat 8-9), kannustaa oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taito tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, kannustaa ja ohjata oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia

käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja käyttämään ruotsin kieltä rohkeasti eri tilanteissa myös koulun ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään ruotsin kielen taidon tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Oppilas oppii huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä.
- Oppilas oppii harjoittelemaan ja käyttämään ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä myös koulun ulkopuolella.

Arvioinnin kohde

Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana omaa kielivarantoa ja jatkuvaa oppimista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin ruotsin kielen taidon merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa elämää. Oppilas harjoittelee ja käyttää satunnaisesti ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa elämää ja kielivarannon kartuttamista. Oppilas harjoittelee ja käyttää usein ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa elämää, kielivarannon kartuttamista ja jatkuvaa oppimista. Oppilas harjoittelee ja käyttää säännöllisesti ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Kielenopiskelutaidot

Pohditaan ruotsin kielen osaamisen merkitystä osana jatkuvaa oppimista ja omaa kielivarantoa. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää nyt ja tulevaisuudessa. Havainnoidaan ja pohditaan yhdessä, missä ruotsin kieltä käytetään ja hyödynnetään sekä, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä. Hyödynnetään erilaisia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan oppilaiden omista kielenkäyttökokemuksista sekä siitä, millaisissa tilanteissa kielitaidosta on hyötyä. Harjoitellaan huomaamaan oman kielitaidon käyttömahdollisuuksia koulussa ja koulun ulkopuolella.

Tavoite 5 (vuosiluokat 8-9), järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista. Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Vuorovaikutustilanteiden sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen. Erilaisia vuorovaikutustilanteita harjoitellaan toiminnallisesti.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa painotetaan vuorovaikutustilanteita nuorille merkityksellisissä tilanteissa kuten lähiympäristössä ja arjessa. Toiselle asteelle siirtymistä ja työelämäasioita käsitellään pääsääntöisesti 9. luokalla.

Tavoite 6 (vuosiluokat 8-9), tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas osallistuu viestintään ja tarvitsee vain satunnaisesti apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa melko usein turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas osaa soveltaa jonkin verran viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan eri tapoja pyytää toistoa, hidastusta ja selvennystä puhekumppanilta sekä ei-viestinnällisiä keinoja kuten ilmeitä ja eleitä viestin perille saamiseksi. Harjoitellaan eri tapoja käyttää kompensaatiostrategioita kuten kiertoilmauksia. Vahvistetaan oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan luontevia ja tehokkaita viestintästrategioita; esim. kuinka pyydetään keskustelukumppania hidastamaan ja toistamaan sanomaansa tai kuinka yksinkertaistetaan vaikeita ilmauksia ja käytetään kiertoilmauksia sekä eleitä, ilmeitä ja äänenpainoja.

Tavoite 7 (vuosiluokat 8-9), auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmauksien tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii käyttämään erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas selviytyy joistakin lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää joitakin kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan kohteliasta kielen käyttöä kuten erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa viestintätilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoite 8 (vuosiluokat 8-9), rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä hidasta puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyistä, yksinkertaisista, itseään kiinnostavista viesteistä ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan nuorten elämään liittyvien aihepiirien yhteydessä. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus sekä oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyvät suunnitelmat. Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja rakenteita opetellaan monenlaisista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Harjoitellaan ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa painotetaan oppilaille merkityksellisiä aihepiirejä, kuten arjen kielenkäyttötilanteita ja lähiympäristöä. Oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyviä suunnitelmia, toiselle asteelle siirtymistä sekä työelämäasioita käsitellään pääsääntöisesti 9. luokalla.

Tavoite 9 (vuosiluokat 8-9), tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita.
- Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa keskeistä perussanastoa ja rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissa kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan nuorten elämään liittyvissä luontevissa kielenkäyttötilanteissa sekä suullisesti että kirjallisesti. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit, kuten tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyvät suunnitelmat. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota. Harjoitellaan hyödyntämään foneettisia merkkejä ääntämisen opettelussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa painotetaan oppilaille merkityksellisiä aihepiirejä, kuten arjen kielenkäyttötilanteita ja lähiympäristöä. Oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyviä suunnitelmia, toiselle asteelle siirtymistä sekä työelämäasioita käsitellään pääsääntöisesti 9. luokalla.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoite 1 (vuosiluokat 8-9), syventää oppilaan ymmärrystä suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä Suomessa ja syventää oppilaan tietoja pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä ohjata oppilasta tutustumaan Pohjoismaita yhdistäviin asioihin ja arvoihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen merkityksen kansalliskielinä Suomessa.
- Oppilas oppii tuntemaan pohjoismaista kieli- ja kulttuuriympäristöä.
- Oppilas oppii tuntemaan Pohjoismaita yhdistäviä asioita ja arvoja.

Arvioinnin kohde

Pohjoismaisen kieli- ja kulttuuriympäristön hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita jonkin syyn, miksi Suomessa puhutaan suomea ja ruotsia. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävästä asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin Suomen kansalliskielten asemasta. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielten asemasta. Oppilas osaa kertoa pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla Suomen kansalliskielten asemaa. Oppilas osaa vertailla pohjoismaisia kieli- ja kulttuuriympäristöjä sekä pohtia Pohjoismaita yhdistäviä asioita.

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Syvennetään oppilaan ymmärrystä suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä Suomessa. Tutustutaan erilaisiin ruotsin kielellä tarjottaviin palveluihin, mediaan, kulttuuriin ja koulutukseen. Syvennetään tietoa pohjoismaisista kieli- ja kulttuuriympäristöistä. Käsitellään valinnan mukaan Pohjoismaita yhdistäviä asioita, kuten historia, yhteiskuntajärjestelmä, perinteet ja luontosuhde. Tutustutaan Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin, kuten demokratia, tasa-arvo ja sananvapaus. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan pohjoismaiseen kieliperheeseen. Havainnoidaan kieli- ja kulttuurieroja esimerkiksi keskustelemalla omasta elinympäristöstä, arjen tilanteista ja omista matkakokemuksista. Ohjataan oppilasta elinympäristössään esiintyvän ruotsin kielen havainnointiin; esim. erilaiset tuoteselosteet ja elintarvikepakkaukset.

Tavoite 2 (vuosiluokat 8-9), tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä, ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on ja ohjata oppilasta käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena sekä ohjata oppilasta hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään.
- Oppilas oppii hyödyntämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.
- Oppilas oppii hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan.

Arvioinnin kohde

Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Vahvistetaan oppilaiden kielitietoisuutta ja kehitetään oppilaan kielitietoa. Ruotsin kielen sanaston, ilmauksien, vakiintuneiden sanontojen ja rakenteiden opiskelu kytketään oppilaiden elämään ja arkeen liittyviin tilanteisiin, jolloin kielitietoa voidaan käyttää monipuolistamaan oppilaiden kielitaitoa. Harjoitellaan hyödyntämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisen tukena. Harjoitellaan hyödyntämään muita kieliä ruotsin kielen oppimisessa.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan yhdessä, mitä kieliä oppilaat jo osaavat tai tietävät. Pohditaan omaa kielenoppimishistoriaa ja eri tapoja oppia kieliä.

Tavoite 3 (vuosiluokat 8-9), ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen, kannustaa oppilasta käyttämään monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen.
- Oppilas oppii käyttämään itselleen parhaiten sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä sekä käyttämään ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja monipuolisten opiskelustrategioiden hyödyntäminen ruotsin kielen oppimisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna satunnaisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa usein vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa säännöllisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Kielenopiskelutaidot

Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta ruotsin kielen opiskelusta ja asettamaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Suunnitellaan toimintaa ja asetetaan tavoitteita myös yhdessä. Harjoitellaan monipuolisesti eri tapoja oppia ruotsin kieltä myös tieto- ja viestintäteknologian avulla ja opetellaan hyödyntämään itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä.

Tavoite 4 (vuosiluokat 8-9), kannustaa oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taito tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, kannustaa ja ohjata oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja käyttämään ruotsin kieltä rohkeasti eri tilanteissa myös koulun ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään ruotsin kielen taidon tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Oppilas oppii huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä.
- Oppilas oppii harjoittelemaan ja käyttämään ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä myös koulun ulkopuolella.

Arvioinnin kohde

Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana omaa kielivarantoa ja jatkuvaa oppimista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin ruotsin kielen taidon merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa elämää. Oppilas harjoittelee ja käyttää satunnaisesti ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa elämää ja kielivarannon kartuttamista. Oppilas harjoittelee ja käyttää usein ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa elämää, kielivarannon kartuttamista ja jatkuvaa oppimista. Oppilas harjoittelee ja käyttää säännöllisesti ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Kielenopiskelutaidot

Pohditaan ruotsin kielen osaamisen merkitystä osana jatkuvaa oppimista ja omaa kielivarantoa. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää nyt ja tulevaisuudessa. Havainnoidaan ja pohditaan yhdessä, missä ruotsin kieltä käytetään ja hyödynnetään sekä, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä. Hyödynnetään erilaisia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä.

Paikallinen tarkennus:

Keskustellaan oppilaiden omista kielenkäyttökokemuksista sekä siitä, millaisissa tilanteissa kielitaidosta on hyötyä. Harjoitellaan huomaamaan oman kielitaidon käyttömahdollisuuksia koulussa ja koulun ulkopuolella.

Tavoite 5 (vuosiluokat 8-9), järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista. Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Vuorovaikutustilanteiden sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen. Erilaisia vuorovaikutustilanteita harjoitellaan toiminnallisesti.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa painotetaan vuorovaikutustilanteita nuorille merkityksellisissä tilanteissa kuten lähiympäristössä ja arjessa. Toiselle asteelle siirtymistä ja työelämäasioita käsitellään pääsääntöisesti 9. luokalla.

Tavoite 6 (vuosiluokat 8-9), tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas osallistuu viestintään ja tarvitsee vain satunnaisesti apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa melko usein turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas osaa soveltaa jonkin verran viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan eri tapoja pyytää toistoa, hidastusta ja selvennystä puhekumppanilta sekä ei-viestinnällisiä keinoja kuten ilmeitä ja eleitä viestin perille saamiseksi. Harjoitellaan eri tapoja käyttää kompensaatiostrategioita kuten kiertoilmauksia. Vahvistetaan oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan luontevia ja tehokkaita viestintästrategioita; esim. kuinka pyydetään keskustelukumppania hidastamaan ja toistamaan sanomaansa tai kuinka yksinkertaistetaan vaikeita ilmauksia ja käytetään kiertoilmauksia sekä eleitä, ilmeitä ja äänenpainoja.

Tavoite 7 (vuosiluokat 8-9), auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmauksien tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii käyttämään erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas selviytyy joistakin lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää joitakin kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan kohteliasta kielen käyttöä kuten erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa viestintätilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla.

Tavoite 8 (vuosiluokat 8-9), rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä hidasta puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyistä, yksinkertaisista, itseään kiinnostavista viesteistä ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan nuorten elämään liittyvien aihepiirien yhteydessä. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus sekä oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyvät suunnitelmat. Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja rakenteita opetellaan monenlaisista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Harjoitellaan ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa painotetaan oppilaille merkityksellisiä aihepiirejä, kuten arjen kielenkäyttötilanteita ja lähiympäristöä. Oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyviä suunnitelmia, toiselle asteelle siirtymistä sekä työelämäasioita käsitellään pääsääntöisesti 9. luokalla.

Tavoite 9 (vuosiluokat 8-9), tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita.
- Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa keskeistä perussanastoa ja rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissa kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan nuorten elämään liittyvissä luontevissa kielenkäyttötilanteissa sekä suullisesti että kirjallisesti. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit, kuten tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyvät suunnitelmat. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota. Harjoitellaan hyödyntämään foneettisia merkkejä ääntämisen opettelussa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa painotetaan oppilaille merkityksellisiä aihepiirejä, kuten arjen kielenkäyttötilanteita ja lähiympäristöä. Oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyviä suunnitelmia, toiselle asteelle siirtymistä sekä työelämäasioita käsitellään pääsääntöisesti 9. luokalla.

Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on ilmentää uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti ja arvostavasti. Asioita tarkastellaan kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta.

Uskonnon opetuksessa käytetään oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat sekä kehittyvä kielitaito. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta, sekä vuorovaikutus- ja dialogitaitoja edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Uskonnon oppiaineessa arviointi on monipuolista. Arviointia toteutetaan havainnoimalla oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä sekä tarkastelemalla oppilaiden monimuotoisia tuotoksia. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen formatiivinen arviointi että tietojen ja taitojen summatiivinen arviointi. Formatiivisessa arvioinnissa oppilaat saavat tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaille annettava palaute on ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona uskonnon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt uskonnon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on uskonnon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanan 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan uskonnon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Myös työskentelyn arviointi sisältyy uskonnon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Alla kuvattuja uskonnon päättöarvioinnin kriteereitä käytetään kaikissa uskonnon oppimäärissä. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Päättöarvosanaa annettaessa oppilaan osaamisesta muodostetaan kokonaiskuva, joka pohjautuu kriteereiden arvosanakuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.	Oppilas tunnistaa uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.
T2				
T3 Oppilas perehtyy eri maailmanuskontoihin, joihinkin katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Oppilas oppii ymmärtämään uskonnoissa ja katsomuksissa ilmenevää moninaisuutta.	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T4 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median ja taiteen kentässä.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä uskontoperinteiden tavoista ja symboleista. Hän osaa mainita ohjatusti uskonnollisia aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

T5 Oppilas tutustuu uskonnon ja tieteen kielen välisiin eroihin. Oppilas osaa tunnistaa argumentaation tapoja.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista.	Hän osaa tunnistaa argumentteja keskustelussa.
T6				
T7 Oppilas oppii ymmärtämään uskonnon ja katsomusten maailmanlaajaa merkitystä ihmisten arjessa tekemille valinnoille.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.	Oppilas osaa kuvailla uskontojenja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
T9 Oppilas oppii tarkastelemaan omia valintojaan ja niiden vaikutuksia toisten ihmisten hyvinvointiin.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen	Oppilas osaa tarkastella omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja huomaa että valintoihin liittyy arvoja ja seurauksia.
T10 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.	S1-S3	Elämäntaidot ja eettinen ajattelu	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Arvioidaan huomioiden päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T2 Oppilas oppii tuntemaan kristinuskon syntyvaiheet ja perusopetukset sekä kristinuskon vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan. Oppilas oppii tuntemaan Raamatun syntyprosessin, keskeisen sisällön ja tutustuu uskonnon pyhästä kirjasta nouseviin teemoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T3				
T4 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä kristillisestä perineestä nousevia tapoja ja symboleja.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kristillisen perinteen

Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median, taiteen ja ajankohtaisten tapahtumien kentässä.			Hän osaa antaa esi- merkkejä ajankohtaisista kristillisistä aiheista mediassa sekä taiteessa ja populaarikulttuurissa.	tavoista ja symboleista. Hän osaa mainita ohjatusti ajankohtaisia kristillisiä aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
T5 Oppilas tunnistaa uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä argumentaation tavoista.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista.	Hän osaa tunnistaa argumentteja keskustelussa.
T6				
T7 Oppilas oppii ymmärtämään uskonnon ja katsomusten maailmanlaajaa merkitystä ihmisten arjessa tekemille valinnoille.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
T8				
T9				
T10 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.	S1-S3	Elämäntaidot ja eettinen ajattelu	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.	Oppilas tunnistaa uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.
T2				
T3 Oppilas perehtyy eri maailmanuskontoihin, joihinkin katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Oppilas oppii ymmärtämään uskonnoissa ja katsomuksissa ilmenevää moninaisuutta.	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T4 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median ja taiteen kentässä.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä uskontoperinteiden tavoista ja symboleista. Hän osaa mainita ohjatusti uskonnollisia aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

T5 Oppilas tutustuu uskonnon ja tieteen kielen välisiin eroihin. Oppilas osaa tunnistaa argumentaation tapoja.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista.	Hän osaa tunnistaa argumentteja keskustelussa.
T6				
T7 Oppilas oppii ymmärtämään uskonnon ja katsomusten maailmanlaajaa merkitystä ihmisten arjessa tekemille valinnoille.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.	Oppilas osaa kuvailla uskontojenja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
T9 Oppilas oppii tarkastelemaan omia valintojaan ja niiden vaikutuksia toisten ihmisten hyvinvointiin.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen	Oppilas osaa tarkastella omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja huomaa että valintoihin liittyy arvoja ja seurauksia.
T10 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.	S1-S3	Elämäntaidot ja eettinen ajattelu	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Evankelisluterilaisen uskonnon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Arvioidaan huomioiden päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T2 Oppilas oppii tuntemaan kristinuskon syntyvaiheet ja perusopetukset sekä kristinuskon vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan. Oppilas oppii tuntemaan Raamatun syntyprosessin, keskeisen sisällön ja tutustuu uskonnon pyhästä kirjasta nouseviin teemoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti	
T3				
T4 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä kristillisestä perineestä nousevia tapoja ja symboleja.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kristillisen perinteen

Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median, taiteen ja ajankohtaisten tapahtumien kentässä.			Hän osaa antaa esi- merkkejä ajankohtaisista kristillisistä aiheista mediassa sekä taiteessa ja populaarikulttuurissa.	tavoista ja symboleista. Hän osaa mainita ohjatusti ajankohtaisia kristillisiä aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
T5 Oppilas tunnistaa uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä argumentaation tavoista.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista.	Hän osaa tunnistaa argumentteja keskustelussa.
T6				
T7 Oppilas oppii ymmärtämään uskonnon ja katsomusten maailmanlaajaa merkitystä ihmisten arjessa tekemille valinnoille.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
T8				
T9				
T10 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.	S1-S3	Elämäntaidot ja eettinen ajattelu	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen

kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, mitä uskonnolla tarkoitetaan ja mitkä ovat uskonnon eri ilmenemismuotoja. Tutustutaan uskonnon tiedollisiin, toiminnallisiin, kokemuksellisiin, yhteisöllisiin ja yhteiskunnallisiin ulottuvuuksiin.

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja, kuten hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan uskontoja, Japanin uskontoja, juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia, näiden syntyä, levinneisyyttä, pyhiä kirjoituksia, opetuksia sekä vaikutusta kannattajiensa elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan luonnonuskontojen tunnusomaisiin piirteisiin ja joihinkin sen ilmenemismuotoihin sekä lisäksi uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Opetuksen sisältöinä ovat eri uskontojen vaikutukset yksilön elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan uskontojen kannattajien elämänkaaresta, vuodenkierrosta tai uskonnon sisällöistä nouseviin juhliin ja uskontoihin liittyviin tapoihin. Opetuksessa huomio kiinnittyy myös uskontojen symboliikkaan ja niiden merkityksiin kannattajilleen.

Oppilaat tutustuvat uskonnollisen kielen käsitteisiin, kuten pyhä ja yliluonnollinen, sekä oppivat tarkastelemaan näitä suhteessa arkiseen ja luonnolliseen. Opetuksessa tuodaan esille ajassa ilmenevän uskontokritiikin näkökulmia. Tutustutaan dialogiin, jota käydään uskontojen välillä.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas perehtyy eri maailmanuskontoihin, joihinkin katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen.Oppilas oppii ymmärtämään uskonnoissa ja katsomuksissa ilmenevää moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, mitä uskonnolla tarkoitetaan ja mitkä ovat uskonnon eri ilmenemismuotoja. Tutustutaan uskonnon tiedollisiin, toiminnallisiin, kokemuksellisiin, yhteisöllisiin ja yhteiskunnallisiin ulottuvuuksiin.

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja, kuten hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan uskontoja, Japanin uskontoja, juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia, näiden syntyä, levinneisyyttä, pyhiä kirjoituksia, opetuksia sekä vaikutusta kannattajiensa elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan luonnonuskontojen tunnusomaisiin piirteisiin ja joihinkin sen ilmenemismuotoihin sekä lisäksi uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Opetuksen sisältöinä ovat eri uskontojen vaikutukset yksilön elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan uskontojen kannattajien elämänkaaresta, vuodenkierrosta tai uskonnon sisällöistä nouseviin juhliin ja uskontoihin liittyviin tapoihin. Opetuksessa huomio kiinnittyy myös uskontojen symboliikkaan ja niiden merkityksiin kannattajilleen.

Oppilaat tutustuvat uskonnollisen kielen käsitteisiin, kuten pyhä ja yliluonnollinen, sekä oppivat tarkastelemaan näitä suhteessa arkiseen ja luonnolliseen. Opetuksessa tuodaan esille ajassa ilmenevän uskontokritiikin näkökulmia. Tutustutaan dialogiin, jota käydään uskontojen välillä.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median ja taiteen kentässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, mitä uskonnolla tarkoitetaan ja mitkä ovat uskonnon eri ilmenemismuotoja. Tutustutaan uskonnon tiedollisiin, toiminnallisiin, kokemuksellisiin, yhteisöllisiin ja yhteiskunnallisiin ulottuvuuksiin.

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja, kuten hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan uskontoja, Japanin uskontoja, juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia, näiden syntyä, levinneisyyttä, pyhiä kirjoituksia, opetuksia sekä vaikutusta kannattajiensa elämään ja

yhteiskuntaan. Tutustutaan luonnonuskontojen tunnusomaisiin piirteisiin ja joihinkin sen ilmenemismuotoihin sekä lisäksi uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Opetuksen sisältöinä ovat eri uskontojen vaikutukset yksilön elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan uskontojen kannattajien elämänkaaresta, vuodenkierrosta tai uskonnon sisällöistä nouseviin juhliin ja uskontoihin liittyviin tapoihin. Opetuksessa huomio kiinnittyy myös uskontojen symboliikkaan ja niiden merkityksiin kannattajilleen.

Oppilaat tutustuvat uskonnollisen kielen käsitteisiin, kuten pyhä ja yliluonnollinen, sekä oppivat tarkastelemaan näitä suhteessa arkiseen ja luonnolliseen. Opetuksessa tuodaan esille ajassa ilmenevän uskontokritiikin näkökulmia. Tutustutaan dialogiin, jota käydään uskontojen välillä.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutustuu uskonnon ja tieteen kielen välisiin eroihin. Oppilas osaa tunnistaa argumentaation tapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas oppii tarkastelemaan omia valintojaan ja niiden vaikutuksia toisten ihmisten hyvinvointiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, mitä uskonnolla tarkoitetaan ja mitkä ovat uskonnon eri ilmenemismuotoja. Tutustutaan uskonnon tiedollisiin, toiminnallisiin, kokemuksellisiin, yhteisöllisiin ja yhteiskunnallisiin ulottuvuuksiin.

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja, kuten hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan uskontoja, Japanin uskontoja, juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia, näiden syntyä, levinneisyyttä, pyhiä kirjoituksia, opetuksia sekä vaikutusta kannattajiensa elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan luonnonuskontojen tunnusomaisiin piirteisiin ja joihinkin sen ilmenemismuotoihin sekä lisäksi uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Opetuksen sisältöinä ovat eri uskontojen vaikutukset yksilön elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan uskontojen kannattajien elämänkaaresta, vuodenkierrosta tai uskonnon sisällöistä nouseviin juhliin ja uskontoihin liittyviin tapoihin. Opetuksessa huomio kiinnittyy myös uskontojen symboliikkaan ja niiden merkityksiin kannattajilleen.

Oppilaat tutustuvat uskonnollisen kielen käsitteisiin, kuten pyhä ja yliluonnollinen, sekä oppivat tarkastelemaan näitä suhteessa arkiseen ja luonnolliseen. Opetuksessa tuodaan esille ajassa ilmenevän uskontokritiikin näkökulmia. Tutustutaan dialogiin, jota käydään uskontojen välillä.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, mitä uskonnolla tarkoitetaan ja mitkä ovat uskonnon eri ilmenemismuotoja. Tutustutaan uskonnon tiedollisiin, toiminnallisiin, kokemuksellisiin, yhteisöllisiin ja yhteiskunnallisiin ulottuvuuksiin.

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja, kuten hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan uskontoja, Japanin uskontoja, juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia, näiden syntyä,

levinneisyyttä, pyhiä kirjoituksia, opetuksia sekä vaikutusta kannattajiensa elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan luonnonuskontojen tunnusomaisiin piirteisiin ja joihinkin sen ilmenemismuotoihin sekä lisäksi uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Opetuksen sisältöinä ovat eri uskontojen vaikutukset yksilön elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan uskontojen kannattajien elämänkaaresta, vuodenkierrosta tai uskonnon sisällöistä nouseviin juhliin ja uskontoihin liittyviin tapoihin. Opetuksessa huomio kiinnittyy myös uskontojen symboliikkaan ja niiden merkityksiin kannattajilleen.

Oppilaat tutustuvat uskonnollisen kielen käsitteisiin, kuten pyhä ja yliluonnollinen, sekä oppivat tarkastelemaan näitä suhteessa arkiseen ja luonnolliseen. Opetuksessa tuodaan esille ajassa ilmenevän uskontokritiikin näkökulmia. Tutustutaan dialogiin, jota käydään uskontojen välillä.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kristinuskon syntyä, sen taustatekijöitä sekä alkuseurakunnan elämälle tunnusomaisia piirteitä. Oppilas saa käsityksen apostolisen opetuksen kehittymisestä uskontunnustuksiksi. Tutustutaan kristinuskon leviämiseen ja jakaantumiseen eri kirkkokunniksi. Perehdytään lähemmin katoliseen ja ortodoksiseen kirkkoon. Opiskellaan reformaatioon, luterilaiseen kirkkoon ja sen opetuksiin liittyvät keskeiset asiat. Käydään läpi kirkkokunnille tärkeitä käsityksiä ja opetuksia esimerkiksi Jumalasta, uskosta ja sakramenteista.

Tarkastellaan kristinuskon vaiheita Suomessa ja sekä katolisen että luterilaisen uskon vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan. Tutustutaan muihin Suomessa vaikuttaviin kristillisiin kirkkokuntiin ja näiden keskeisiin opetuksiin.

Opetuksessa korostetaan, että Raamattu on historiallinen dokumentti, jota voidaan tutkia eri tavoin. Tutustutaan raamatuntutkimuksen keskeisiin periaatteisiin. Perehdytään Raamatun synnyn eri vaiheisiin, sen kielelliseen monimuotoisuuteen ja Raamatusta tehtäviin keskeisimpiin tulkintatapoihin. Opiskellaan Raamatun keskeistä sisältöä sekä Jeesus Nasaretilaisen ja Paavalin vaikutusta kristillisen uskon muotoutumiseen.

Tutustutaan Raamatusta ja kristinuskosta nouseviin kulttuurivaikutuksiin erityisesti eurooppalaisessa ja suomalaisessa kulttuurissa.

Pohditaan uskon ja tiedon välistä suhdetta ja tutustutaan aiheesta käytyyn keskusteluun esimerkiksi luomiskertomusten ja tieteellisten maailmansyntyteorioiden välillä.

Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas oppii tuntemaan kristinuskon syntyvaiheet ja perusopetukset sekä kristinuskon vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan.

Oppilas oppii tuntemaan Raamatun syntyprosessin, keskeisen sisällön ja tutustuu uskonnon pyhästä kirjasta nouseviin teemoihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kristinuskon syntyä, sen taustatekijöitä sekä alkuseurakunnan elämälle tunnusomaisia piirteitä. Oppilas saa käsityksen apostolisen opetuksen kehittymisestä uskontunnustuksiksi. Tutustutaan kristinuskon leviämiseen ja jakaantumiseen eri kirkkokunniksi. Perehdytään lähemmin katoliseen ja ortodoksiseen kirkkoon. Opiskellaan reformaatioon, luterilaiseen kirkkoon ja sen opetuksiin liittyvät keskeiset asiat. Käydään läpi kirkkokunnille tärkeitä käsityksiä ja opetuksia esimerkiksi Jumalasta, uskosta ja sakramenteista.

Tarkastellaan kristinuskon vaiheita Suomessa ja sekä katolisen että luterilaisen uskon vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan. Tutustutaan muihin Suomessa vaikuttaviin kristillisiin kirkkokuntiin ja näiden keskeisiin opetuksiin.

Opetuksessa korostetaan, että Raamattu on historiallinen dokumentti, jota voidaan tutkia eri tavoin. Tutustutaan raamatuntutkimuksen keskeisiin periaatteisiin. Perehdytään Raamatun synnyn eri vaiheisiin, sen kielelliseen monimuotoisuuteen ja Raamatusta tehtäviin keskeisimpiin

tulkintatapoihin. Opiskellaan Raamatun keskeistä sisältöä sekä Jeesus Nasaretilaisen ja Paavalin vaikutusta kristillisen uskon muotoutumiseen.

Tutustutaan Raamatusta ja kristinuskosta nouseviin kulttuurivaikutuksiin erityisesti eurooppalaisessa ja suomalaisessa kulttuurissa.

Pohditaan uskon ja tiedon välistä suhdetta ja tutustutaan aiheesta käytyyn keskusteluun esimerkiksi luomiskertomusten ja tieteellisten maailmansyntyteorioiden välillä.

Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median ja taiteen kentässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kristinuskon syntyä, sen taustatekijöitä sekä alkuseurakunnan elämälle tunnusomaisia piirteitä. Oppilas saa käsityksen apostolisen opetuksen kehittymisestä uskontunnustuksiksi. Tutustutaan kristinuskon leviämiseen ja jakaantumiseen eri kirkkokunniksi. Perehdytään lähemmin katoliseen ja ortodoksiseen kirkkoon. Opiskellaan reformaatioon, luterilaiseen kirkkoon ja sen opetuksiin liittyvät keskeiset asiat. Käydään läpi kirkkokunnille tärkeitä käsityksiä ja opetuksia esimerkiksi Jumalasta, uskosta ja sakramenteista.

Tarkastellaan kristinuskon vaiheita Suomessa ja sekä katolisen että luterilaisen uskon vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan. Tutustutaan muihin Suomessa vaikuttaviin kristillisiin kirkkokuntiin ja näiden keskeisiin opetuksiin.

Opetuksessa korostetaan, että Raamattu on historiallinen dokumentti, jota voidaan tutkia eri tavoin. Tutustutaan raamatuntutkimuksen keskeisiin periaatteisiin. Perehdytään Raamatun synnyn eri vaiheisiin, sen kielelliseen monimuotoisuuteen ja Raamatusta tehtäviin keskeisimpiin tulkintatapoihin. Opiskellaan Raamatun keskeistä sisältöä sekä Jeesus Nasaretilaisen ja Paavalin vaikutusta kristillisen uskon muotoutumiseen.

Tutustutaan Raamatusta ja kristinuskosta nouseviin kulttuurivaikutuksiin erityisesti eurooppalaisessa ja suomalaisessa kulttuurissa.

Pohditaan uskon ja tiedon välistä suhdetta ja tutustutaan aiheesta käytyyn keskusteluun esimerkiksi luomiskertomusten ja tieteellisten maailmansyntyteorioiden välillä.

Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tunnistaa uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä argumentaation tavoista ja harjoittelee kuuntelemisen ja perustelun valmiuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kristinuskon syntyä, sen taustatekijöitä sekä alkuseurakunnan elämälle tunnusomaisia piirteitä. Oppilas saa käsityksen apostolisen opetuksen kehittymisestä uskontunnustuksiksi. Tutustutaan kristinuskon leviämiseen ja jakaantumiseen eri kirkkokunniksi. Perehdytään lähemmin katoliseen ja ortodoksiseen kirkkoon. Opiskellaan reformaatioon, luterilaiseen kirkkoon ja sen opetuksiin liittyvät keskeiset asiat. Käydään läpi kirkkokunnille tärkeitä käsityksiä ja opetuksia esimerkiksi Jumalasta, uskosta ja sakramenteista.

Tarkastellaan kristinuskon vaiheita Suomessa ja sekä katolisen että luterilaisen uskon vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan. Tutustutaan muihin Suomessa vaikuttaviin kristillisiin kirkkokuntiin ja näiden keskeisiin opetuksiin.

Opetuksessa korostetaan, että Raamattu on historiallinen dokumentti, jota voidaan tutkia eri tavoin. Tutustutaan raamatuntutkimuksen keskeisiin periaatteisiin. Perehdytään Raamatun synnyn eri vaiheisiin, sen kielelliseen monimuotoisuuteen ja Raamatusta tehtäviin keskeisimpiin tulkintatapoihin. Opiskellaan Raamatun keskeistä sisältöä sekä Jeesus Nasaretilaisen ja Paavalin vaikutusta kristillisen uskon muotoutumiseen.

Tutustutaan Raamatusta ja kristinuskosta nouseviin kulttuurivaikutuksiin erityisesti eurooppalaisessa ja suomalaisessa kulttuurissa.

Pohditaan uskon ja tiedon välistä suhdetta ja tutustutaan aiheesta käytyyn keskusteluun esimerkiksi luomiskertomusten ja tieteellisten maailmansyntyteorioiden välillä.

Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii ymmärtämään uskonnon ja katsomusten maailmanlaajaa merkitystä ihmisten arjessa tekemille valinnoille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kristinuskon syntyä, sen taustatekijöitä sekä alkuseurakunnan elämälle tunnusomaisia piirteitä. Oppilas saa käsityksen apostolisen opetuksen kehittymisestä uskontunnustuksiksi. Tutustutaan kristinuskon leviämiseen ja jakaantumiseen eri kirkkokunniksi. Perehdytään lähemmin katoliseen ja ortodoksiseen kirkkoon. Opiskellaan reformaatioon, luterilaiseen kirkkoon ja sen opetuksiin liittyvät keskeiset asiat. Käydään läpi kirkkokunnille tärkeitä käsityksiä ja opetuksia esimerkiksi Jumalasta, uskosta ja sakramenteista.

Tarkastellaan kristinuskon vaiheita Suomessa ja sekä katolisen että luterilaisen uskon vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan. Tutustutaan muihin Suomessa vaikuttaviin kristillisiin kirkkokuntiin ja näiden keskeisiin opetuksiin.

Opetuksessa korostetaan, että Raamattu on historiallinen dokumentti, jota voidaan tutkia eri tavoin. Tutustutaan raamatuntutkimuksen keskeisiin periaatteisiin. Perehdytään Raamatun synnyn eri vaiheisiin, sen kielelliseen monimuotoisuuteen ja Raamatusta tehtäviin keskeisimpiin tulkintatapoihin. Opiskellaan Raamatun keskeistä sisältöä sekä Jeesus Nasaretilaisen ja Paavalin vaikutusta kristillisen uskon muotoutumiseen.

Tutustutaan Raamatusta ja kristinuskosta nouseviin kulttuurivaikutuksiin erityisesti eurooppalaisessa ja suomalaisessa kulttuurissa.

Pohditaan uskon ja tiedon välistä suhdetta ja tutustutaan aiheesta käytyyn keskusteluun esimerkiksi luomiskertomusten ja tieteellisten maailmansyntyteorioiden välillä.

Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan kristinuskon syntyä, sen taustatekijöitä sekä alkuseurakunnan elämälle tunnusomaisia piirteitä. Oppilas saa käsityksen apostolisen opetuksen kehittymisestä uskontunnustuksiksi. Tutustutaan kristinuskon leviämiseen ja jakaantumiseen eri kirkkokunniksi. Perehdytään lähemmin katoliseen ja ortodoksiseen kirkkoon. Opiskellaan reformaatioon, luterilaiseen kirkkoon ja sen opetuksiin liittyvät keskeiset asiat. Käydään läpi kirkkokunnille tärkeitä käsityksiä ja opetuksia esimerkiksi Jumalasta, uskosta ja sakramenteista.

Tarkastellaan kristinuskon vaiheita Suomessa ja sekä katolisen että luterilaisen uskon vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan. Tutustutaan muihin Suomessa vaikuttaviin kristillisiin kirkkokuntiin ja näiden keskeisiin opetuksiin.

Opetuksessa korostetaan, että Raamattu on historiallinen dokumentti, jota voidaan tutkia eri tavoin. Tutustutaan raamatuntutkimuksen keskeisiin periaatteisiin. Perehdytään Raamatun synnyn eri vaiheisiin, sen kielelliseen monimuotoisuuteen ja Raamatusta tehtäviin keskeisimpiin tulkintatapoihin. Opiskellaan Raamatun keskeistä sisältöä sekä Jeesus Nasaretilaisen ja Paavalin vaikutusta kristillisen uskon muotoutumiseen.

Tutustutaan Raamatusta ja kristinuskosta nouseviin kulttuurivaikutuksiin erityisesti eurooppalaisessa ja suomalaisessa kulttuurissa.

Pohditaan uskon ja tiedon välistä suhdetta ja tutustutaan aiheesta käytyyn keskusteluun esimerkiksi luomiskertomusten ja tieteellisten maailmansyntyteorioiden välillä.

Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen

ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median ja taiteen kentässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta

otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tutustutaan eettisiin teorioihin kuten seurausetiikkaan, velvollisuusetiikkaan ja tilanne-etiikkaan. Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdallaan.

Perehdytään kristinuskon ja suurimpien kristillisten kirkkokuntien eettisiin periaatteisiin ja painotuksiin. Tarkastellaan Raamatun ja etiikan suhdetta. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Sisällöissä käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta kristinuskossa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa kertoa uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista. Oppilas osaa kertoa argumentaation tavoista, osaa myös hyödyntää tapoja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tutustutaan eettisiin teorioihin kuten seurausetiikkaan, velvollisuusetiikkaan ja tilanne-etiikkaan. Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdallaan.

Perehdytään kristinuskon ja suurimpien kristillisten kirkkokuntien eettisiin periaatteisiin ja painotuksiin. Tarkastellaan Raamatun ja etiikan suhdetta. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Sisällöissä käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta kristinuskossa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii peruskäsitykset etiikasta, moraalista ja arvoista.Oppilas oppii tuntemaan lähemmin kristinuskon ja tärkeimpien kirkkokuntien keskeiset eettiset periaatteet.Oppilas oppii tuntemaan muiden uskontojen ja katsomusten eettiset periaatteet. Oppilas oppii ihmisyyteen liittyviä perusarvoja, tutustuu tärkeimpiin ihmisoikeussopimuksiin ja osaa kertoa niiden keskeisestä sisällöstä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tutustutaan eettisiin teorioihin kuten seurausetiikkaan, velvollisuusetiikkaan ja tilanne-etiikkaan. Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdallaan.

Perehdytään kristinuskon ja suurimpien kristillisten kirkkokuntien eettisiin periaatteisiin ja painotuksiin. Tarkastellaan Raamatun ja etiikan suhdetta. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Sisällöissä käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta kristinuskossa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas ymmärtää, että uskonnot ja katsomukset antavat merkityksen ja sisällön ihmisten arjessa tekemille valinnoille. Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin

kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tutustutaan eettisiin teorioihin kuten seurausetiikkaan, velvollisuusetiikkaan ja tilanne-etiikkaan. Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdallaan.

Perehdytään kristinuskon ja suurimpien kristillisten kirkkokuntien eettisiin periaatteisiin ja painotuksiin. Tarkastellaan Raamatun ja etiikan suhdetta. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Sisällöissä käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta kristinuskossa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii pohtimaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä sekä tarkastelemaan niitä oman arvomaailmansa pohjalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tutustutaan eettisiin teorioihin kuten seurausetiikkaan, velvollisuusetiikkaan ja tilanne-etiikkaan. Opetellaan tuntemaan käsitteet

maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdallaan.

Perehdytään kristinuskon ja suurimpien kristillisten kirkkokuntien eettisiin periaatteisiin ja painotuksiin. Tarkastellaan Raamatun ja etiikan suhdetta. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Sisällöissä käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta kristinuskossa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa pohtia eettisiä asioita, kertoa omista tunteista ja kokemuksista sekä soveltaa kristillistä etiikkaa käytäntöön.Oppilas oppii tarkastelemaan omia valintojaan ja niiden vaikutuksia toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään kehitykseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tutustutaan eettisiin teorioihin kuten seurausetiikkaan, velvollisuusetiikkaan ja tilanne-etiikkaan. Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdallaan.

Perehdytään kristinuskon ja suurimpien kristillisten kirkkokuntien eettisiin periaatteisiin ja painotuksiin. Tarkastellaan Raamatun ja etiikan suhdetta. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Sisällöissä käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta kristinuskossa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.Oppilas oppii toimimaan erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa.Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tutustutaan eettisiin teorioihin kuten seurausetiikkaan, velvollisuusetiikkaan ja tilanne-etiikkaan. Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdallaan.

Perehdytään kristinuskon ja suurimpien kristillisten kirkkokuntien eettisiin periaatteisiin ja painotuksiin. Tarkastellaan Raamatun ja etiikan suhdetta. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Sisällöissä käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta kristinuskossa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

Katolinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilasta ohjataan havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus kotona, koulussa ja suomalaisessa yhteiskunnassa.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas kykenee havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta lähiympäristössään sekä suomalaisessa yhteiskunnassa ja osaa antaa siitä esimerkkejä.	Oppilas pystyy tuetusti havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta lähiympäristössään sekä suomalaisessa yhteiskunnassa ja osaa antaa siitä joitain esimerkkejä.
T2 Oppilasta ohjataan ymmärtämään kristinuskon syntyä ja varhaista kehitystä ja syventämään tietojaan katolisesta kirkosta, opista ja sen vaikutuksista.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas tietää miten kristinusko on syntynyt ja tuntee sen varhaisvaiheita. Hän tuntee credon ja sen merkityksen katolisessa kirkossa.	Oppilas on tutustunut kristinuskon syntyyn ja varhaisvaiheisiin. Hän tietää mikä on credo.
T3 Ohjataan oppilasta tuntemaan katolisen kirkon kulttuurista moninaisuutta ja Suomessa vaikuttavia uskontoja.	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas tietää, että katolinen kirkko on maailmanlaajuinen ja että siihen sisältyy erilaisia riituksia. Hän tuntee luterilaisen kirkon vaiheita.	Oppilas on tutustunut katolisen kirkon maailmanlaajuisuuteen ja erilaisiin riituksiin. Hän tietää jotain luterilaisen kirkon vaiheista.
T4 Oppilasta ohjataan tunnistamaan katoliseen perinteeseen ja muihin uskontoihin liittyviä tapoja ja symboleja.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas tietää katolisen kirkon traditiosta ja osaa antaa siitä esimerkkejä. Hän tuntuu juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja.	Oppilas on tutustunut katolisen kirkon traditioon ja osaa antaa joitain esimerkkejä siitä. Hän on tutustunut juutalaisuuden ja islamin tapoihin ja symboleihin.
T5 Oppilasta ohjataan havaitsemaan ja arvioimaan argumentaation tapoja sekä uskonnon ja	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas on oppinut havaitsemaan uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja ja pystyy arvioimaan niitä.	Oppilas tarvitsee vielä tukea havaitakseen uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja, pystyy vain

tieteen kielen välisiä eroja.				epävarmasti arvioimaan niitä.
T6 Oppilasta ohjataan perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä katolisen kirkon ja muiden uskontojen eettisiin periaatteisiin.	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee diakonian ja marttyyriuden käsitteet sekä katolisen kirkon ihmiskäsityksen. Hän tietää sakramenttien merkityksen katolisessa kirkossa.	Oppilas on tutustunut diakonian ja marttyyriuden käsitteisiin sekä katolisen kirkon ihmiskäsitykseen. Hän on tutustunut sakramenttien merkitykseen katolisessa kirkossa.
T7				
T8 Oppilasta ohjataan pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa pohtia elämänkysymyksiä eri uskontojen sekä uskonnottomuuden kautta.	Oppilas tarvitsee vielä tukea pohtiessaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.
T9 Oppilasta ohjataan tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas ymmärtää valintojen seurauksia. Hän tuntee parannuksen sakramentin merkityksen katolisessa kirkossa.	Oppilas ymmärtää jollain tavalla valintojensa seurauksia. Hän on tutustunut parannuksen sakramentin merkitykseen katolisessa kirkossa.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä omassa elämässään.	S1-S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilasta ohjataan havaitsemaan katolisen kirkon ja kristillisen kulttuurin vaikutusta suomalaisessa ja eurooppalaisessa yhteiskunnassa.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tuntee kristillisen kirkon historiaa ja sen merkitystä Suomessa ja Euroopassa. Hän tuntee katolisen kirkon traditiota.	Oppilas on tutustunut kristillisen kirkon historiaan ja sen merkitykseen Suomessa ja Euroopassa. Hän on tutustunut katolisen kirkon traditioon.
T2 Oppilasta ohjataan syventämään tietojaan katolisesta uskonnosta ja sen vaikutuksista.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas tuntee katolisen kirkon liturgiaa ja sen symboliikkaa. Hän tietää pappeuden eri asteet ja osaa nimetä ne ja niiden tehtävät.	Oppilas on tutustunut katolisen kirkon liturgiaan ja sen symboliikkaan. Hän on tutustunut pappeuden eri asteisiin ja osaa nimetä jonkun niistä ja niiden tehtävistä.
T3 Oppilasta ohjataan perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen.	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas tietää hindulaisuuden ja buddhalaisuuden perusperiaatteet. Hän tietää myös uskonnottomuudesta yhtenä katsomuksena.	Oppilas on tutustunut hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Hän on tutustunut myös uskonnottomuuteen yhtenä katsomuksena.
T4 Oppilasta ohjataan tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas tietää eri uskontoihin liittyviä tapoja ja symboleita ja osaa kertoa niistä. Hän tunnistaa uskonnollisia aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.	Oppilas on tutustunut eri uskontoihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Hän tarvitsee vielä tukea tunnistaakseen uskonnollisia aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
T5 Oppilasta ohjataan mediakriittisyyteen.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas on oppinut tutkimaan median tietoja kriittisesti.	Oppilas tarvitsee tukea tutkiessaan median tietoja, että oppisi kriittiseksi.
T6 Oppilasta ohjataan perehtymään	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää keskeiset eettiset käsitteet ja niiden	Oppilas on tutustunut keskeisiin

eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä katolisen kirkon ja muiden uskontojen eettisiin periaatteisiin.			merkityksen. Hän tuntee eri uskontoihin liittyvää asketismia sekä luostariperinnettä.	eettisiin käsitteisiin ja niiden merkitykseen. Hän on tutustunut eri uskontojen asketismiin sekä luostariperinteeseen.
T7 Oppilasta ohjataan ymmärtämään uskontoa yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa pohtia omia arvovalintojaan. Hän tuntee myös muihin uskontoihin liittyviä arvoja ja elämän periaatteita.	Oppilas tarvitsee tukea omaan arvopohdintaansa. Hän on tutustunut myös muiden uskontojen arvoihin ja elämän periaatteisiin.
T8 Oppilasta ohjataan pohtimaan ajankohtaisia ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pystyy pohtimaan elämänkysymyksiä ja löytää niihin liittyviä asioita mediasta.	Oppilas pystyy tuetusti pohtimaan elämänkysymyksiä ja havaitsemaan niihin liittyviä asioita mediassa.
T9 Oppilasta ohjataan tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas tietää omien valintojensa vaikuttavan yleiseen hyvinvointiin. Hän ymmärtää kestävän kehityksen arvon.	Oppilas tarvitsee tukea pohtiessaan omien valintojensa vaikutuksia. Hän on tutustunut kestävään kehitykseen.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa, jatko-opinnoissa, vapaa-ajalla.	S1-S3		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostamisees. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilasta ohjataan havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus kotona, koulussa ja suomalaisessa yhteiskunnassa.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas kykenee havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta lähiympäristössään sekä suomalaisessa yhteiskunnassa ja osaa antaa siitä esimerkkejä.	Oppilas pystyy tuetusti havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta lähiympäristössään sekä suomalaisessa yhteiskunnassa ja osaa antaa siitä joitain esimerkkejä.
T2 Oppilasta ohjataan ymmärtämään kristinuskon syntyä ja varhaista kehitystä ja syventämään tietojaan katolisesta kirkosta, opista ja sen vaikutuksista.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas tietää miten kristinusko on syntynyt ja tuntee sen varhaisvaiheita. Hän tuntee credon ja sen merkityksen katolisessa kirkossa.	Oppilas on tutustunut kristinuskon syntyyn ja varhaisvaiheisiin. Hän tietää mikä on credo.
T3 Ohjataan oppilasta tuntemaan katolisen kirkon kulttuurista moninaisuutta ja Suomessa vaikuttavia uskontoja.	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas tietää, että katolinen kirkko on maailmanlaajuinen ja että siihen sisältyy erilaisia riituksia. Hän tuntee luterilaisen kirkon vaiheita.	Oppilas on tutustunut katolisen kirkon maailmanlaajuisuuteen ja erilaisiin riituksiin. Hän tietää jotain luterilaisen kirkon vaiheista.
T4 Oppilasta ohjataan tunnistamaan katoliseen perinteeseen ja muihin uskontoihin liittyviä tapoja ja symboleja.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas tietää katolisen kirkon traditiosta ja osaa antaa siitä esimerkkejä. Hän tuntuu juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja.	Oppilas on tutustunut katolisen kirkon traditioon ja osaa antaa joitain esimerkkejä siitä. Hän on tutustunut juutalaisuuden ja islamin tapoihin ja symboleihin.
T5 Oppilasta ohjataan havaitsemaan ja arvioimaan argumentaation tapoja sekä uskonnon ja	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas on oppinut havaitsemaan uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja ja pystyy arvioimaan niitä.	Oppilas tarvitsee vielä tukea havaitakseen uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja, pystyy vain

tieteen kielen välisiä eroja.				epävarmasti arvioimaan niitä.
T6 Oppilasta ohjataan perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä katolisen kirkon ja muiden uskontojen eettisiin periaatteisiin.	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee diakonian ja marttyyriuden käsitteet sekä katolisen kirkon ihmiskäsityksen. Hän tietää sakramenttien merkityksen katolisessa kirkossa.	Oppilas on tutustunut diakonian ja marttyyriuden käsitteisiin sekä katolisen kirkon ihmiskäsitykseen. Hän on tutustunut sakramenttien merkitykseen katolisessa kirkossa.
T7				
T8 Oppilasta ohjataan pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa pohtia elämänkysymyksiä eri uskontojen sekä uskonnottomuuden kautta.	Oppilas tarvitsee vielä tukea pohtiessaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.
T9 Oppilasta ohjataan tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas ymmärtää valintojen seurauksia. Hän tuntee parannuksen sakramentin merkityksen katolisessa kirkossa.	Oppilas ymmärtää jollain tavalla valintojensa seurauksia. Hän on tutustunut parannuksen sakramentin merkitykseen katolisessa kirkossa.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä omassa elämässään.	S1-S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Katolisen uskonnon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilasta ohjataan havaitsemaan katolisen kirkon ja kristillisen kulttuurin vaikutusta suomalaisessa ja eurooppalaisessa yhteiskunnassa.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tuntee kristillisen kirkon historiaa ja sen merkitystä Suomessa ja Euroopassa. Hän tuntee katolisen kirkon traditiota.	Oppilas on tutustunut kristillisen kirkon historiaan ja sen merkitykseen Suomessa ja Euroopassa. Hän on tutustunut katolisen kirkon traditioon.
T2 Oppilasta ohjataan syventämään tietojaan katolisesta uskonnosta ja sen vaikutuksista.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas tuntee katolisen kirkon liturgiaa ja sen symboliikkaa. Hän tietää pappeuden eri asteet ja osaa nimetä ne ja niiden tehtävät.	Oppilas on tutustunut katolisen kirkon liturgiaan ja sen symboliikkaan. Hän on tutustunut pappeuden eri asteisiin ja osaa nimetä jonkun niistä ja niiden tehtävistä.
T3 Oppilasta ohjataan perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen.	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas tietää hindulaisuuden ja buddhalaisuuden perusperiaatteet. Hän tietää myös uskonnottomuudesta yhtenä katsomuksena.	Oppilas on tutustunut hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Hän on tutustunut myös uskonnottomuuteen yhtenä katsomuksena.
T4 Oppilasta ohjataan tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas tietää eri uskontoihin liittyviä tapoja ja symboleita ja osaa kertoa niistä. Hän tunnistaa uskonnollisia aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.	Oppilas on tutustunut eri uskontoihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Hän tarvitsee vielä tukea tunnistaakseen uskonnollisia aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
T5 Oppilasta ohjataan mediakriittisyyteen.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas on oppinut tutkimaan median tietoja kriittisesti.	Oppilas tarvitsee tukea tutkiessaan median tietoja, että oppisi kriittiseksi.
T6 Oppilasta ohjataan perehtymään	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää keskeiset eettiset käsitteet ja niiden	Oppilas on tutustunut keskeisiin

eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä katolisen kirkon ja muiden uskontojen eettisiin periaatteisiin.			merkityksen. Hän tuntee eri uskontoihin liittyvää asketismia sekä luostariperinnettä.	eettisiin käsitteisiin ja niiden merkitykseen. Hän on tutustunut eri uskontojen asketismiin sekä luostariperinteeseen.
T7 Oppilasta ohjataan ymmärtämään uskontoa yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa pohtia omia arvovalintojaan. Hän tuntee myös muihin uskontoihin liittyviä arvoja ja elämän periaatteita.	Oppilas tarvitsee tukea omaan arvopohdintaansa. Hän on tutustunut myös muiden uskontojen arvoihin ja elämän periaatteisiin.
T8 Oppilasta ohjataan pohtimaan ajankohtaisia ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pystyy pohtimaan elämänkysymyksiä ja löytää niihin liittyviä asioita mediasta.	Oppilas pystyy tuetusti pohtimaan elämänkysymyksiä ja havaitsemaan niihin liittyviä asioita mediassa.
T9 Oppilasta ohjataan tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas tietää omien valintojensa vaikuttavan yleiseen hyvinvointiin. Hän ymmärtää kestävän kehityksen arvon.	Oppilas tarvitsee tukea pohtiessaan omien valintojensa vaikutuksia. Hän on tutustunut kestävään kehitykseen.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa, jatko-opinnoissa, vapaa-ajalla.	S1-S3		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostamisees. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilasta ohjataan havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus kotona, koulussa ja suomalaisessa yhteiskunnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat

ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Perehdytään kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja kristinuskon leviämiseen sekä marttyyreihin. Tutustutaan jakamattoman kirkon aikaan, suureen skismaan ja kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikaialais-Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen eli credon syntyä. Oppilas saa käsityksen Tradition merkityksestä katolisen opin perustana. Tutustutaan tärkeimpiin kirkkoisiin ja heidän kirjoituksiinsa. Tarkastellaan reformaatiota ja sen seurauksia, erityisesti luterilaisen kirkon muotoutumista. Tutustutaan syvemmin katolisen kirkkovuoden suuriin juhliin kirkon ja perheen elämässä.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua katolisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja katolilaisen elämässä. Oppilaat tutustuvat diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta. Kirkonviroista tarkastellaan diakonin virkaa. Opetuksessa perehdytään katolisen kirkon moninaisiin riituksiin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan uskonnon käsitteen määrittelyyn ja uskontojen yhteisiin piirteisiin, maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilasta ohjataan ymmärtämään kristinuskon syntyä ja varhaista kehitystä ja syventämään tietojaan katolisesta kirkosta, opista ja sen vaikutuksista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Perehdytään kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja kristinuskon leviämiseen sekä marttyyreihin. Tutustutaan jakamattoman kirkon aikaan, suureen skismaan ja kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikaialais-Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen eli credon syntyä. Oppilas saa käsityksen Tradition merkityksestä katolisen opin perustana. Tutustutaan tärkeimpiin kirkkoisiin ja heidän kirjoituksiinsa. Tarkastellaan reformaatiota ja sen seurauksia, erityisesti luterilaisen kirkon muotoutumista. Tutustutaan syvemmin katolisen kirkkovuoden suuriin juhliin kirkon ja perheen elämässä.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua katolisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja katolilaisen elämässä. Oppilaat tutustuvat diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta. Kirkonviroista tarkastellaan diakonin virkaa. Opetuksessa perehdytään katolisen kirkon moninaisiin riituksiin eri puolilla maailmaa.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

T3

Ohjataan oppilasta tuntemaan katolisen kirkon kulttuurista moninaisuutta ja Suomessa vaikuttavia uskontoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään

katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan uskonnon käsitteen määrittelyyn ja uskontojen yhteisiin piirteisiin, maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta ohjataan tunnistamaan katoliseen perinteeseen ja muihin uskontoihin liittyviä tapoja ja symboleja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Perehdytään kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja kristinuskon leviämiseen sekä marttyyreihin. Tutustutaan jakamattoman kirkon aikaan, suureen skismaan ja kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikaialais-Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen eli credon syntyä. Oppilas saa käsityksen Tradition merkityksestä katolisen opin perustana. Tutustutaan tärkeimpiin kirkkoisiin ja heidän kirjoituksiinsa. Tarkastellaan reformaatiota ja sen seurauksia, erityisesti luterilaisen kirkon muotoutumista. Tutustutaan syvemmin katolisen kirkkovuoden suuriin juhliin kirkon ja perheen elämässä.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua katolisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja katolilaisen elämässä. Oppilaat tutustuvat diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta. Kirkonviroista tarkastellaan diakonin virkaa. Opetuksessa perehdytään katolisen kirkon moninaisiin riituksiin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan uskonnon käsitteen määrittelyyn ja uskontojen yhteisiin piirteisiin, maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkauden muotoja katolisen kirkon toiminnassa, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta. Oppilas ymmärtää sakramenttien merkityksen katolilaisen elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja parannuksen sakramentteja lähemmin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilasta ohjataan havaitsemaan ja arvioimaan argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon

toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Perehdytään kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja kristinuskon leviämiseen sekä marttyyreihin. Tutustutaan jakamattoman kirkon aikaan, suureen skismaan ja kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikaialais-Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen eli credon syntyä. Oppilas saa käsityksen Tradition merkityksestä katolisen opin perustana. Tutustutaan tärkeimpiin kirkkoisiin ja heidän kirjoituksiinsa. Tarkastellaan reformaatiota ja sen seurauksia, erityisesti luterilaisen kirkon muotoutumista. Tutustutaan syvemmin katolisen kirkkovuoden suuriin juhliin kirkon ja perheen elämässä.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua katolisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja katolilaisen elämässä. Oppilaat tutustuvat diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta. Kirkonviroista tarkastellaan diakonin virkaa. Opetuksessa perehdytään katolisen kirkon moninaisiin riituksiin eri puolilla maailmaa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkauden muotoja katolisen kirkon toiminnassa, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta. Oppilas ymmärtää sakramenttien merkityksen katolilaisen elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja parannuksen sakramentteja lähemmin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilasta ohjataan perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä katolisen kirkon ja muiden uskontojen eettisiin periaatteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkauden muotoja katolisen kirkon toiminnassa, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta. Oppilas ymmärtää sakramenttien merkityksen katolilaisen elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja parannuksen sakramentteja lähemmin.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilasta ohjataan pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan uskonnon käsitteen määrittelyyn ja uskontojen yhteisiin piirteisiin, maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkauden muotoja katolisen kirkon toiminnassa, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta. Oppilas ymmärtää sakramenttien merkityksen katolilaisen elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja parannuksen sakramentteja lähemmin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilasta ohjataan tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan uskonnon käsitteen määrittelyyn ja uskontojen yhteisiin piirteisiin, maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkauden muotoja katolisen kirkon toiminnassa, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta. Oppilas ymmärtää sakramenttien merkityksen katolilaisen elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja parannuksen sakramentteja lähemmin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä omassa elämässään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Perehdytään kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja kristinuskon leviämiseen sekä marttyyreihin. Tutustutaan jakamattoman kirkon aikaan, suureen skismaan ja kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikaialais-Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen eli credon syntyä. Oppilas saa käsityksen Tradition merkityksestä katolisen opin perustana. Tutustutaan tärkeimpiin kirkkoisiin ja heidän kirjoituksiinsa. Tarkastellaan reformaatiota ja sen seurauksia, erityisesti luterilaisen kirkon muotoutumista. Tutustutaan syvemmin katolisen kirkkovuoden suuriin juhliin kirkon ja perheen elämässä.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua katolisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja katolilaisen elämässä. Oppilaat tutustuvat diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta. Kirkonviroista tarkastellaan diakonin virkaa. Opetuksessa perehdytään katolisen kirkon moninaisiin riituksiin eri puolilla maailmaa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan uskonnon käsitteen määrittelyyn ja uskontojen yhteisiin piirteisiin, maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkauden muotoja katolisen kirkon toiminnassa, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta. Oppilas ymmärtää sakramenttien merkityksen katolilaisen elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja parannuksen sakramentteja lähemmin.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilasta ohjataan havaitsemaan katolisen kirkon ja kristillisen kulttuurin vaikutusta suomalaisessa ja eurooppalaisessa yhteiskunnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat

ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Tarkastellaan katolisen kirkon historiaa Suomessa ja kirkon nykypäivää. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan katolista kirkkoa Suomessa osana maailmankirkkoa. Oppilasta autetaan ymmärtämään katolisen kirkon liturgiaa ja sen symboliikkaa. Oppilaat tutustuvat pappeuteen katolisen kirkon sakramenttina. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä, erityisesti tarkastelun kohteena paavius. Perehdytään Raamatun ja Tradition merkitykseen katolisen kirkon opin perustana. Tarkastellaan vahvistuksen sakramenttia katolisen nuoren hengellisen itsenäistymisen näkökulmasta. Tutustutaan tärkeimpiin kirkkorakennustyyleihin sekä kirkolliseen musiikkiin. Maallikoiden kutsumus, erityisesti nuorten tehtävät katolisessa kirkossa tänä päivänä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta ja maallistumista Suomessa ja Euroopassa. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita ja perehdytään mediakriittisyyteen. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilasta ohjataan syventämään tietojaan katolisesta uskonnosta ja sen vaikutuksista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Tarkastellaan katolisen kirkon historiaa Suomessa ja kirkon nykypäivää. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan katolista kirkkoa Suomessa osana maailmankirkkoa. Oppilasta autetaan ymmärtämään katolisen kirkon liturgiaa ja sen symboliikkaa. Oppilaat tutustuvat pappeuteen katolisen kirkon sakramenttina. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä, erityisesti tarkastelun kohteena paavius. Perehdytään Raamatun ja Tradition merkitykseen katolisen kirkon opin perustana. Tarkastellaan vahvistuksen sakramenttia katolisen nuoren hengellisen itsenäistymisen näkökulmasta. Tutustutaan tärkeimpiin kirkkorakennustyyleihin sekä kirkolliseen musiikkiin. Maallikoiden kutsumus, erityisesti nuorten tehtävät katolisessa kirkossa tänä päivänä.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilasta ohjataan perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään

katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta ja maallistumista Suomessa ja Euroopassa. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita ja perehdytään mediakriittisyyteen. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta ohjataan tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Tarkastellaan katolisen kirkon historiaa Suomessa ja kirkon nykypäivää. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan katolista kirkkoa Suomessa osana maailmankirkkoa. Oppilasta autetaan ymmärtämään katolisen kirkon liturgiaa ja sen symboliikkaa. Oppilaat tutustuvat pappeuteen katolisen kirkon sakramenttina. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä, erityisesti tarkastelun kohteena paavius. Perehdytään Raamatun ja Tradition merkitykseen katolisen kirkon opin perustana. Tarkastellaan vahvistuksen sakramenttia katolisen nuoren hengellisen itsenäistymisen näkökulmasta. Tutustutaan tärkeimpiin kirkkorakennustyyleihin sekä kirkolliseen musiikkiin. Maallikoiden kutsumus, erityisesti nuorten tehtävät katolisessa kirkossa tänä päivänä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta ja maallistumista Suomessa ja Euroopassa. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita ja perehdytään mediakriittisyyteen. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa käsitellään katolista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia katolisuudessa, ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa. Pohditaan omia arvoja ja omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmiskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin katolisesta näkökulmasta.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilasta ohjataan mediakriittisyyteen. Oppilas harjoittelee kuuntelun ja perustelun taitoja sekä valmiuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Tarkastellaan katolisen kirkon historiaa Suomessa ja kirkon nykypäivää. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan katolista kirkkoa Suomessa osana maailmankirkkoa. Oppilasta autetaan ymmärtämään katolisen kirkon liturgiaa ja sen symboliikkaa. Oppilaat tutustuvat pappeuteen katolisen kirkon sakramenttina. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä, erityisesti tarkastelun kohteena paavius. Perehdytään Raamatun ja Tradition merkitykseen katolisen kirkon opin perustana. Tarkastellaan vahvistuksen sakramenttia katolisen nuoren hengellisen itsenäistymisen näkökulmasta. Tutustutaan tärkeimpiin kirkkorakennustyyleihin sekä kirkolliseen musiikkiin. Maallikoiden kutsumus, erityisesti nuorten tehtävät katolisessa kirkossa tänä päivänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa käsitellään katolista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia katolisuudessa, ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa. Pohditaan omia

arvoja ja omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmiskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin katolisesta näkökulmasta.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilasta ohjataan perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä katolisen kirkon ja muiden uskontojen eettisiin periaatteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa käsitellään katolista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia katolisuudessa, ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa. Pohditaan omia arvoja ja omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmiskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin katolisesta näkökulmasta.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta ohjataan ymmärtämään uskontoa yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Tarkastellaan katolisen kirkon historiaa Suomessa ja kirkon nykypäivää. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan katolista kirkkoa Suomessa osana maailmankirkkoa. Oppilasta autetaan ymmärtämään katolisen kirkon liturgiaa ja sen symboliikkaa. Oppilaat tutustuvat pappeuteen katolisen kirkon sakramenttina. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä, erityisesti tarkastelun kohteena paavius. Perehdytään Raamatun ja Tradition merkitykseen katolisen kirkon opin perustana. Tarkastellaan vahvistuksen sakramenttia katolisen nuoren hengellisen itsenäistymisen näkökulmasta. Tutustutaan tärkeimpiin kirkkorakennustyyleihin sekä kirkolliseen musiikkiin. Maallikoiden kutsumus, erityisesti nuorten tehtävät katolisessa kirkossa tänä päivänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa käsitellään katolista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia katolisuudessa, ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa. Pohditaan omia arvoja ja omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmiskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin katolisesta näkökulmasta.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilasta ohjataan pohtimaan ajankohtaisia ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta ja maallistumista Suomessa ja Euroopassa. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita ja perehdytään mediakriittisyyteen. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa käsitellään katolista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia katolisuudessa, ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa. Pohditaan omia arvoja ja omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmiskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin katolisesta näkökulmasta.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilasta ohjataan tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta ja maallistumista Suomessa ja Euroopassa. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita ja perehdytään mediakriittisyyteen. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa käsitellään katolista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia katolisuudessa, ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa. Pohditaan omia arvoja ja omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmiskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin katolisesta näkökulmasta.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa, jatko-opinnoissa, vapaa-ajalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Tarkastellaan katolisen kirkon historiaa Suomessa ja kirkon nykypäivää. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan katolista kirkkoa Suomessa osana maailmankirkkoa. Oppilasta autetaan ymmärtämään katolisen kirkon liturgiaa ja sen symboliikkaa. Oppilaat tutustuvat pappeuteen katolisen kirkon sakramenttina. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä, erityisesti tarkastelun kohteena paavius. Perehdytään

Raamatun ja Tradition merkitykseen katolisen kirkon opin perustana. Tarkastellaan vahvistuksen sakramenttia katolisen nuoren hengellisen itsenäistymisen näkökulmasta. Tutustutaan tärkeimpiin kirkkorakennustyyleihin sekä kirkolliseen musiikkiin. Maallikoiden kutsumus, erityisesti nuorten tehtävät katolisessa kirkossa tänä päivänä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta ja maallistumista Suomessa ja Euroopassa. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita ja perehdytään mediakriittisyyteen. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetuksessa käsitellään katolista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia katolisuudessa, ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa. Pohditaan omia arvoja ja omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmiskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin katolisesta näkökulmasta.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilasta ohjataan havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Autetaan oppilasta saamaan kokonaiskuva sakramentaalisesta elämästä katolisessa kirkossa sekä katolisen kirkon opin keskeisestä sisällöstä Raamatun ja Tradition valossa. Oppilas ymmärtää paastoamisen merkityksen sekä omasta jakamisen osana ihmisenä kasvua. Tarkastellaan kirkon historian tärkeimpiä tapahtumia ja niiden vaikutusta nykykirkkoon, erityisesti viimeisimpiä kirkolliskokouksia ja niiden merkittävimpiä päätöksiä. Tutustutaan pyhäksi julistamisen prosessiin ja pyhimysten merkitykseen katolilaisten elämässä. Tutustutaan katolisen hengellisen kirjallisuuden eri lajeihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Perehdytään Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan, ekumenian periaatteisiin ja päämääriin.

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Tarkastellaan erilaisia käsityksiä maailman synnystä ja kuoleman jälkeisestä tilasta. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvua osana muita uskontoja. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta katolisen uskon ilmentäjänä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilasta ohjataan syventämään tietojaan katolisen kirkon opista ja sen vaikutuksista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Autetaan oppilasta saamaan kokonaiskuva sakramentaalisesta elämästä katolisessa kirkossa sekä katolisen kirkon opin keskeisestä sisällöstä Raamatun ja Tradition valossa. Oppilas ymmärtää paastoamisen merkityksen sekä omasta jakamisen osana ihmisenä kasvua. Tarkastellaan kirkon historian tärkeimpiä tapahtumia ja niiden vaikutusta nykykirkkoon, erityisesti viimeisimpiä kirkolliskokouksia ja niiden merkittävimpiä päätöksiä. Tutustutaan pyhäksi julistamisen prosessiin ja pyhimysten merkitykseen katolilaisten elämässä. Tutustutaan katolisen hengellisen kirjallisuuden eri lajeihin.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilasta ohjataan perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Perehdytään Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan, ekumenian periaatteisiin ja päämääriin.

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Tarkastellaan erilaisia käsityksiä maailman synnystä ja kuoleman jälkeisestä tilasta. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvua osana muita uskontoja. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta katolisen uskon ilmentäjänä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta ohjataan tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailman politiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Autetaan oppilasta saamaan kokonaiskuva sakramentaalisesta elämästä katolisessa kirkossa sekä katolisen kirkon opin keskeisestä sisällöstä Raamatun ja Tradition valossa. Oppilas ymmärtää paastoamisen merkityksen sekä omasta jakamisen osana ihmisenä kasvua. Tarkastellaan kirkon historian tärkeimpiä tapahtumia ja niiden vaikutusta nykykirkkoon, erityisesti viimeisimpiä kirkolliskokouksia ja niiden merkittävimpiä päätöksiä. Tutustutaan pyhäksi julistamisen prosessiin ja pyhimysten merkitykseen katolilaisten elämässä. Tutustutaan katolisen hengellisen kirjallisuuden eri lajeihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Perehdytään Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan, ekumenian periaatteisiin ja päämääriin.

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Tarkastellaan erilaisia käsityksiä maailman synnystä ja kuoleman jälkeisestä tilasta. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvua osana muita uskontoja. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta katolisen uskon ilmentäjänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä katolisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten

valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä, seksuaalisuutta, seurustelua ja avioliittoa katolisesta näkökulmasta. Oppilasta ohjataan kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla ja kunnioittamaan eritavalla ajattelevia ihmisiä.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilasta ohjataan ymmärtämään erilaisia käsityksiä maailmansynnystä ja kuoleman jälkeisestä tilasta. Oppilas osaa perustella näkemyksiään ja kuunnella toisia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Autetaan oppilasta saamaan kokonaiskuva sakramentaalisesta elämästä katolisessa kirkossa sekä katolisen kirkon opin keskeisestä sisällöstä Raamatun ja Tradition valossa. Oppilas ymmärtää paastoamisen merkityksen sekä omasta jakamisen osana ihmisenä kasvua. Tarkastellaan kirkon historian tärkeimpiä tapahtumia ja niiden vaikutusta nykykirkkoon, erityisesti viimeisimpiä kirkolliskokouksia ja niiden merkittävimpiä päätöksiä. Tutustutaan pyhäksi julistamisen prosessiin ja pyhimysten merkitykseen katolilaisten elämässä. Tutustutaan katolisen hengellisen kirjallisuuden eri lajeihin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä katolisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä, seksuaalisuutta, seurustelua ja avioliittoa katolisesta näkökulmasta. Oppilasta ohjataan kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla ja kunnioittamaan eritavalla ajattelevia ihmisiä.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilasta ohjataan perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä katolisen kirkon ja muiden uskontojen eettisiin periaatteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä katolisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä, seksuaalisuutta, seurustelua ja avioliittoa katolisesta näkökulmasta. Oppilasta ohjataan kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla ja kunnioittamaan eritavalla ajattelevia ihmisiä.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta ohjataan ymmärtämään katoliseen kirkkoon tai muihin uskontokuntiin kuulumisen merkitystä eettisten valintojen taustalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Autetaan oppilasta saamaan kokonaiskuva sakramentaalisesta elämästä katolisessa kirkossa sekä katolisen kirkon opin keskeisestä sisällöstä Raamatun ja Tradition valossa. Oppilas ymmärtää paastoamisen merkityksen sekä omasta jakamisen osana ihmisenä kasvua. Tarkastellaan kirkon historian tärkeimpiä tapahtumia ja niiden vaikutusta nykykirkkoon, erityisesti viimeisimpiä kirkolliskokouksia ja niiden merkittävimpiä päätöksiä. Tutustutaan pyhäksi julistamisen prosessiin ja pyhimysten merkitykseen katolilaisten elämässä. Tutustutaan katolisen hengellisen kirjallisuuden eri lajeihin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden

tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä katolisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä, seksuaalisuutta, seurustelua ja avioliittoa katolisesta näkökulmasta. Oppilasta ohjataan kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla ja kunnioittamaan eritavalla ajattelevia ihmisiä.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilasta ohjataan pohtimaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Perehdytään Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan, ekumenian periaatteisiin ja päämääriin.

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Tarkastellaan erilaisia käsityksiä maailman synnystä ja kuoleman jälkeisestä tilasta. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvua osana muita uskontoja. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta katolisen uskon ilmentäjänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen

valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä katolisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä, seksuaalisuutta, seurustelua ja avioliittoa katolisesta näkökulmasta. Oppilasta ohjataan kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla ja kunnioittamaan eritavalla ajattelevia ihmisiä.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilasta ohjataan tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään

suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Perehdytään Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan, ekumenian periaatteisiin ja päämääriin.

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Tarkastellaan erilaisia käsityksiä maailman synnystä ja kuoleman jälkeisestä tilasta. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvua osana muita uskontoja. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta katolisen uskon ilmentäjänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä katolisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä, seksuaalisuutta, seurustelua ja avioliittoa katolisesta näkökulmasta. Oppilasta ohjataan kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla ja kunnioittamaan eritavalla ajattelevia ihmisiä.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat

ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

S1 Autetaan oppilasta saamaan kokonaiskuva sakramentaalisesta elämästä katolisessa kirkossa sekä katolisen kirkon opin keskeisestä sisällöstä Raamatun ja Tradition valossa. Oppilas ymmärtää paastoamisen merkityksen sekä omasta jakamisen osana ihmisenä kasvua. Tarkastellaan kirkon historian tärkeimpiä tapahtumia ja niiden vaikutusta nykykirkkoon, erityisesti viimeisimpiä kirkolliskokouksia ja niiden merkittävimpiä päätöksiä. Tutustutaan pyhäksi julistamisen prosessiin ja pyhimysten merkitykseen katolilaisten elämässä. Tutustutaan katolisen hengellisen kirjallisuuden eri lajeihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

S2 Perehdytään Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan, ekumenian periaatteisiin ja päämääriin.

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Tarkastellaan erilaisia käsityksiä maailman synnystä ja kuoleman jälkeisestä tilasta. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvua osana muita uskontoja. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta katolisen uskon ilmentäjänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

S3 Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä katolisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä, seksuaalisuutta, seurustelua ja avioliittoa katolisesta näkökulmasta. Oppilasta ohjataan kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla ja kunnioittamaan eritavalla ajattelevia ihmisiä.

Krishna-uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ohjaus ja tuki

Oppilaan oppimisen arviointi

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1 Oppilasta ohjataan havaitsemaan monimuotoisten uskontojen kehitys etenkin oman uskonnon näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2 Oppilas syventää tietoaan omasta uskonnostaan ja sen vaikutuksista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

T3 Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4 Oppilas tutustuu uskontojen ja katsomusten aiheisiin mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5 Oppilas harjoittelee erilaisia argumentaation tapoja ja tutustuu uskonnon ja tieteen kielen välisiin eroihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6 Oppilas tutustuu Krishna-uskonnon eettisiin periaatteisiin ja osaa soveltaa niitä omassa ajattelussaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7 Oppilas tunnistaa oman uskontonsa valintoja ja toimintaa ohjaavia tekijöitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista

julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8 Oppilas harjoittelee ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä keskustelua sekä tutustuu ihmisen elämänkaareen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-

tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9 Oppilas tunnistaa eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1 Oppilas tunnistaa uskontojen ja kulttuurien vuorovaikutuksen ja uskontojen monimuotoisuuden.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2 Oppilas harjoittelee etsimään tietoa oman uskontoonsa liittyvistä asioista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään

kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4 Oppilas tutustuu uskontojen ja katsomusten aiheisiin mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan

käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5 Oppilas kehittää edelleen argumentaatiotaitoaan sekä valmiutta kuunnella toisia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6 Oppilas tutustuu etiikkaan muissa uskonnoissa ja uskonnottomissa katsomuksissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7 Oppilas ymmärtää oman uskontonsa ja muiden uskontojen merkityksen valintojen perusteina ja ohjaajina.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin

lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8 Oppilas rohkaistuu keskustelemaan ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä ja syventää ihmisen tietouttaan ihmisen elämänkaaresta oman uskontonsa näkökulmasta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9 Oppilas harjoittelee analysoimaan omien valintojensa vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1 Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2 Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä

vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4 Oppilas tutustuu uskontojen ja katsomusten aiheisiin mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen

palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5 Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6 Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7 Oppilas kehittää val-miuksiaan pohtia us-kontojen ja katsomusten maail-manlaajuista merkitytä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin

lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8 Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9 Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10 Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus -yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-

tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

Islam

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Islamin arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.	Oppilas tunnistaa uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.
T2				
T3 Oppilas perehtyy eri maailmanuskontoihin, joihinkin katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen.Oppilas oppii ymmärtämään uskonnoissa ja katsomuksissa ilmenevää moninaisuutta.	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot joistakin maailmanuskonnoista ja uskonnottomuudesta.
T4 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median ja taiteen kentässä.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä uskontoperinteiden tavoista ja symboleista. Hän osaa mainita ohjatusti uskonnollisia aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
T5 Oppilas tutustuu uskonnon ja tieteen kielen välisiin eroihin. Oppilas osaa	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista.	Hän osaa tunnistaa argumentteja keskustelussa.

tunnistaa argumentaation tapoja.				
T6				
T7				
T8				
T9 Oppilas oppii tarkastelemaan omia valintojaan ja niiden vaikutuksia toisten ihmisten hyvinvointiin.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen	Oppilas osaa tarkastella omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja huomaa että valintoihin liittyy arvoja ja seurauksia.
T10 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.	S1-S3	Elämäntaidot ja eettinen ajattelu	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Islamin arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä islamiin liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.	Oppilas tunnistaa joitakin islamiin liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.
T2 Oppilas oppii tuntemaan islamin syntyvaiheet ja perusopetukset sekä islamin vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan. Oppilas oppii tuntemaan Koraanin syntyprosessin, keskeisen sisällön ja tutustuu uskonnon pyhästä kirjasta nouseviin teemoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla islamin syntyhistoriaa ja vaikutusta ympäröivään yhteiskuntaan. Oppilas tuntee islamin opillisia perusteita ja osaa Koraanin syntyyn, tutkimukseen ja tulkintaan liittyviä perustietoja.	Oppilas osaa kuvailla islamin syntyhistoriaa ja osaa nimetä joitakin islamin opillisia perusteita sekä mainita lähteitä.
T3				
T4 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä islamilaisesta perinteestä nousevia tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä islamilaisista aiheista mediassa,	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä islamilaisen perinteen tavoista ja symboleista. Hän osaa mainita ohjatusti islamilaisia aiheita mediassa,

tieteen, kulttuurin, median ja taiteen kentässä.			taiteessa ja populaarikulttuurissa.	taiteessa ja populaarikulttuurissa.
T5 Oppilas tunnistaa uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä argumentaation tavoista.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista.	Hän osaa tunnistaa argumentteja keskustelussa.
T6				
T7 Oppilas oppii ymmärtämään uskonnon ja katsomusten maailmanlaajaa merkitystä ihmisten arjessa tekemille valinnoille.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
T8				
T9				
T10 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.	S1-S3	Elämäntaidot ja eettinen ajattelu	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Islamin arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.	Oppilas tunnistaa uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.
T2				
T3 Oppilas perehtyy eri maailmanuskontoihin, joihinkin katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen.Oppilas oppii ymmärtämään uskonnoissa ja katsomuksissa ilmenevää moninaisuutta.	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot joistakin maailmanuskonnoista ja uskonnottomuudesta.
T4 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median ja taiteen kentässä.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä uskontoperinteiden tavoista ja symboleista. Hän osaa mainita ohjatusti uskonnollisia aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
T5 Oppilas tutustuu uskonnon ja tieteen kielen välisiin eroihin. Oppilas osaa	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista.	Hän osaa tunnistaa argumentteja keskustelussa.

tunnistaa argumentaation tapoja.				
T6				
T7				
T8				
T9 Oppilas oppii tarkastelemaan omia valintojaan ja niiden vaikutuksia toisten ihmisten hyvinvointiin.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen	Oppilas osaa tarkastella omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja huomaa että valintoihin liittyy arvoja ja seurauksia.
T10 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.	S1-S3	Elämäntaidot ja eettinen ajattelu	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Islamin arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä islamiin liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.	Oppilas tunnistaa joitakin islamiin liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.
T2 Oppilas oppii tuntemaan islamin syntyvaiheet ja perusopetukset sekä islamin vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan. Oppilas oppii tuntemaan Koraanin syntyprosessin, keskeisen sisällön ja tutustuu uskonnon pyhästä kirjasta nouseviin teemoihin.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla islamin syntyhistoriaa ja vaikutusta ympäröivään yhteiskuntaan. Oppilas tuntee islamin opillisia perusteita ja osaa Koraanin syntyyn, tutkimukseen ja tulkintaan liittyviä perustietoja.	Oppilas osaa kuvailla islamin syntyhistoriaa ja osaa nimetä joitakin islamin opillisia perusteita sekä mainita lähteitä.
T3				
T4 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä islamilaisesta perinteestä nousevia tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä islamilaisista aiheista mediassa,	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä islamilaisen perinteen tavoista ja symboleista. Hän osaa mainita ohjatusti islamilaisia aiheita mediassa,

tieteen, kulttuurin, median ja taiteen kentässä.			taiteessa ja populaarikulttuurissa.	taiteessa ja populaarikulttuurissa.
T5 Oppilas tunnistaa uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä argumentaation tavoista.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista.	Hän osaa tunnistaa argumentteja keskustelussa.
T6				
T7 Oppilas oppii ymmärtämään uskonnon ja katsomusten maailmanlaajaa merkitystä ihmisten arjessa tekemille valinnoille.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
T8				
T9				
T10 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.	S1-S3	Elämäntaidot ja eettinen ajattelu	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen

pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, mitä uskonnolla tarkoitetaan ja miten uskonto ilmenee ja vaikuttaa yhteiskunnassa ja maailmassa. Tutustutaan uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon suhteeseen tieteeseen. Tarkastellaan uskonnon ja politiikan suhdetta sekä uskonnon käsittelyä mediassa.

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja, kuten hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan uskontoja, Japanin uskontoja, juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia, näiden syntyä, levinneisyyttä, pyhiä kirjoituksia, opetuksia sekä vaikutusta kannattajiensa elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan luonnonuskontojen tunnusomaisiin piirteisiin ja joihinkin sen ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen, ateismiin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Opetuksen sisältöinä ovat eri uskontojen vaikutukset yksilön elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan uskontojen kannattajien elämänkaaresta, vuodenkierrosta tai uskonnon sisällöistä nouseviin juhliin ja uskontoihin liittyviin tapoihin. Opetuksessa huomio kiinnittyy myös uskontojen symboliikkaan ja niiden merkityksiin kannattajilleen.

Oppilaat tutustuvat uskonnollisen kielen käsitteisiin, kuten pyhä ja yliluonnollinen, sekä oppivat tarkastelemaan näitä suhteessa arkiseen ja luonnolliseen. Opetuksessa tuodaan esille ajassa ilmenevän uskontokritiikin näkökulmia. Tutustutaan dialogiin, jota käydään uskontojen välillä.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas perehtyy eri maailmanuskontoihin, joihinkin katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen.Oppilas oppii ymmärtämään uskonnoissa ja katsomuksissa ilmenevää moninaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta. Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, mitä uskonnolla tarkoitetaan ja miten uskonto ilmenee ja vaikuttaa yhteiskunnassa ja maailmassa. Tutustutaan uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon suhteeseen tieteeseen. Tarkastellaan uskonnon ja politiikan suhdetta sekä uskonnon käsittelyä mediassa.

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja, kuten hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan uskontoja, Japanin uskontoja, juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia, näiden syntyä, levinneisyyttä, pyhiä kirjoituksia, opetuksia sekä vaikutusta kannattajiensa elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan luonnonuskontojen tunnusomaisiin piirteisiin ja joihinkin sen ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen, ateismiin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Opetuksen sisältöinä ovat eri uskontojen vaikutukset yksilön elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan uskontojen kannattajien elämänkaaresta, vuodenkierrosta tai uskonnon sisällöistä nouseviin juhliin ja uskontoihin liittyviin tapoihin. Opetuksessa huomio kiinnittyy myös uskontojen symboliikkaan ja niiden merkityksiin kannattajilleen.

Oppilaat tutustuvat uskonnollisen kielen käsitteisiin, kuten pyhä ja yliluonnollinen, sekä oppivat tarkastelemaan näitä suhteessa arkiseen ja luonnolliseen. Opetuksessa tuodaan esille ajassa ilmenevän uskontokritiikin näkökulmia. Tutustutaan dialogiin, jota käydään uskontojen välillä.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median ja taiteen kentässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, mitä uskonnolla tarkoitetaan ja miten uskonto ilmenee ja vaikuttaa yhteiskunnassa ja maailmassa. Tutustutaan uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon suhteeseen tieteeseen. Tarkastellaan uskonnon ja politiikan suhdetta sekä uskonnon käsittelyä mediassa.

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja, kuten hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan uskontoja, Japanin uskontoja, juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia, näiden syntyä, levinneisyyttä, pyhiä kirjoituksia, opetuksia sekä vaikutusta kannattajiensa elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan luonnonuskontojen tunnusomaisiin piirteisiin ja joihinkin sen ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen, ateismiin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Opetuksen sisältöinä ovat eri uskontojen vaikutukset yksilön elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan uskontojen kannattajien elämänkaaresta, vuodenkierrosta tai uskonnon sisällöistä nouseviin juhliin ja uskontoihin liittyviin tapoihin. Opetuksessa huomio kiinnittyy myös uskontojen symboliikkaan ja niiden merkityksiin kannattajilleen.

Oppilaat tutustuvat uskonnollisen kielen käsitteisiin, kuten pyhä ja yliluonnollinen, sekä oppivat tarkastelemaan näitä suhteessa arkiseen ja luonnolliseen. Opetuksessa tuodaan esille ajassa ilmenevän uskontokritiikin näkökulmia. Tutustutaan dialogiin, jota käydään uskontojen välillä.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutustuu uskonnon ja tieteen kielen välisiin eroihin. Oppilas osaa tunnistaa argumentaation tapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii ymmärtämään uskonnon ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten arjessa tekemille valinnoille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas oppii tarkastelemaan omia valintojaan ja niiden vaikutuksia toisten ihmisten hyvinvointiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, mitä uskonnolla tarkoitetaan ja miten uskonto ilmenee ja vaikuttaa yhteiskunnassa ja maailmassa. Tutustutaan uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon suhteeseen tieteeseen. Tarkastellaan uskonnon ja politiikan suhdetta sekä uskonnon käsittelyä mediassa.

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja, kuten hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan uskontoja, Japanin uskontoja, juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia, näiden syntyä, levinneisyyttä, pyhiä kirjoituksia, opetuksia sekä vaikutusta kannattajiensa elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan luonnonuskontojen tunnusomaisiin piirteisiin ja joihinkin sen ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen, ateismiin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Opetuksen sisältöinä ovat eri uskontojen vaikutukset yksilön elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan uskontojen kannattajien elämänkaaresta, vuodenkierrosta tai uskonnon sisällöistä nouseviin juhliin ja uskontoihin liittyviin tapoihin. Opetuksessa huomio kiinnittyy myös uskontojen symboliikkaan ja niiden merkityksiin kannattajilleen.

Oppilaat tutustuvat uskonnollisen kielen käsitteisiin, kuten pyhä ja yliluonnollinen, sekä oppivat tarkastelemaan näitä suhteessa arkiseen ja luonnolliseen. Opetuksessa tuodaan esille ajassa ilmenevän uskontokritiikin näkökulmia. Tutustutaan dialogiin, jota käydään uskontojen välillä.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, mitä uskonnolla tarkoitetaan ja miten uskonto ilmenee ja vaikuttaa yhteiskunnassa ja maailmassa. Tutustutaan uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon suhteeseen tieteeseen. Tarkastellaan uskonnon ja politiikan suhdetta sekä uskonnon käsittelyä mediassa.

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja, kuten hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan uskontoja, Japanin uskontoja, juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia, näiden syntyä,

levinneisyyttä, pyhiä kirjoituksia, opetuksia sekä vaikutusta kannattajiensa elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan luonnonuskontojen tunnusomaisiin piirteisiin ja joihinkin sen ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen, ateismiin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Opetuksen sisältöinä ovat eri uskontojen vaikutukset yksilön elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan uskontojen kannattajien elämänkaaresta, vuodenkierrosta tai uskonnon sisällöistä nouseviin juhliin ja uskontoihin liittyviin tapoihin. Opetuksessa huomio kiinnittyy myös uskontojen symboliikkaan ja niiden merkityksiin kannattajilleen.

Oppilaat tutustuvat uskonnollisen kielen käsitteisiin, kuten pyhä ja yliluonnollinen, sekä oppivat tarkastelemaan näitä suhteessa arkiseen ja luonnolliseen. Opetuksessa tuodaan esille ajassa ilmenevän uskontokritiikin näkökulmia. Tutustutaan dialogiin, jota käydään uskontojen välillä.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Oppilas tunnistaa islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittisen islamin. Perehdytään islamiin maailmalla ja muslimien elämään Suomessa. Käsitellään islamin monimuotoisuutta ja monikulttuurisuutta sekä uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tutustutaan islamin kulttuuriperintöön taiteessa ja tieteessä.

Oppilas tarkastelee suhdettaan islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan. Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin.

Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas syventää osaamistaan ja tietojaan islamista ja tarkastelee islamin vaikutusta yksilön tasolla ja yhteisöllisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Oppilas tunnistaa islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittisen islamin. Perehdytään islamiin maailmalla ja muslimien elämään Suomessa. Käsitellään islamin monimuotoisuutta ja monikulttuurisuutta sekä uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tutustutaan islamin kulttuuriperintöön taiteessa ja tieteessä.

Oppilas tarkastelee suhdettaan islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan. Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median, taiteen ja ajankohtaisten tapahtumien kentässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Oppilas tunnistaa islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittisen islamin. Perehdytään islamiin maailmalla ja muslimien elämään Suomessa. Käsitellään islamin monimuotoisuutta ja monikulttuurisuutta sekä uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tutustutaan islamin kulttuuriperintöön taiteessa ja tieteessä.

Oppilas tarkastelee suhdettaan islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan. Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa

sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tunnistaa uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä argumentaation tavoista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Oppilas tunnistaa islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittisen islamin. Perehdytään islamiin maailmalla ja muslimien elämään Suomessa. Käsitellään islamin monimuotoisuutta ja monikulttuurisuutta sekä uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tutustutaan islamin kulttuuriperintöön taiteessa ja tieteessä.

Oppilas tarkastelee suhdettaan islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan. Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas oppii ymmärtämään uskonnon ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten arjessa tekemille valinnoille.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Oppilas tunnistaa islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittisen islamin. Perehdytään islamiin maailmalla ja muslimien elämään Suomessa. Käsitellään islamin monimuotoisuutta ja monikulttuurisuutta sekä uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tutustutaan islamin kulttuuriperintöön taiteessa ja tieteessä.

Oppilas tarkastelee suhdettaan islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan. Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Oppilas tunnistaa islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittisen islamin. Perehdytään islamiin maailmalla ja muslimien elämään Suomessa. Käsitellään islamin monimuotoisuutta ja monikulttuurisuutta sekä uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tutustutaan islamin kulttuuriperintöön taiteessa ja tieteessä.

Oppilas tarkastelee suhdettaan islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan. Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset

eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median, taiteen ja ajankohtaisten tapahtumien kentässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tarkastellaan islamilaista etiikkaa, tekoja ja niiden seurauksia sekä islamilaisen lain tulkintoja yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Tarkastellaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdalla. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin. Tarkastellaan uskontojen merkitystä rauhan säilyttämisessä ja rakentamisessa.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta islamissa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa kertoa uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista. Oppilas osaa kertoa argumentaation tavoista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tarkastellaan islamilaista etiikkaa, tekoja ja niiden seurauksia sekä islamilaisen lain tulkintoja yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Tarkastellaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdalla. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin. Tarkastellaan uskontojen merkitystä rauhan säilyttämisessä ja rakentamisessa.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta islamissa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii peruskäsitykset etiikasta, moraalista ja arvoista.Oppilas oppii tuntemaan lähemmin islamin keskeiset eettiset periaatteet.Oppilas oppii tuntemaan muiden uskontojen ja katsomusten eettiset periaatteet. Oppilas oppii ihmisyyteen liittyviä perusarvoja, tutustuu tärkeimpiin ihmisoikeussopimuksiin ja osaa kertoa niiden keskeisestä sisällöstä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tarkastellaan islamilaista etiikkaa, tekoja ja niiden seurauksia sekä islamilaisen lain tulkintoja yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Tarkastellaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdalla. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin. Tarkastellaan uskontojen merkitystä rauhan säilyttämisessä ja rakentamisessa.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta islamissa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas ymmärtää, että uskonnot ja katsomukset antavat merkityksen ja sisällön ihmisten arjessa tekemille valinnoille. Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tarkastellaan islamilaista etiikkaa, tekoja ja niiden seurauksia sekä islamilaisen lain tulkintoja yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Tarkastellaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdalla. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin. Tarkastellaan uskontojen merkitystä rauhan säilyttämisessä ja rakentamisessa.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta islamissa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas oppii kuvailemaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä sekä tarkastelemaan niitä oman arvomaailmansa pohjalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tarkastellaan islamilaista etiikkaa, tekoja ja niiden seurauksia sekä islamilaisen lain tulkintoja yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Tarkastellaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdalla. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin. Tarkastellaan uskontojen merkitystä rauhan säilyttämisessä ja rakentamisessa.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta islamissa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa pohtia eettisiä asioita, kertoa omista tunteista ja kokemuksista sekä soveltaa islamilaista etiikkaa käytäntöön.Oppilas oppii tarkastelemaan omia valintojaan ja niiden vaikutuksia toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään kehitykseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena.

Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tarkastellaan islamilaista etiikkaa, tekoja ja niiden seurauksia sekä islamilaisen lain tulkintoja yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Tarkastellaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdalla. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin. Tarkastellaan uskontojen merkitystä rauhan säilyttämisessä ja rakentamisessa.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta islamissa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä.Oppilas oppii toimimaan erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa.Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen

pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tarkastellaan islamilaista etiikkaa, tekoja ja niiden seurauksia sekä islamilaisen lain tulkintoja yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Tarkastellaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdalla. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin. Tarkastellaan uskontojen merkitystä rauhan säilyttämisessä ja rakentamisessa.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta islamissa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

Bahá'í-uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Ohjaus ja tuki

Oppilaan oppimisen arviointi

Bahain arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa

kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	***Sisältöalueet***	***Arvioinnin kohteet oppiaineessa***	***Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen***	***Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen***
T1 *Oppilasta ohjataan havaitsemaan* *monimuotoisten* *uskontojen vaikutus* *ihmiskunnan kaikkien* *kulttuurien ja sivistyksen* *edistymiselle*	*S1, S2*	*Uskontojen merkityksen* *hahmottaminen* *kulttuurissa ja* *yhteiskunnassa*	*Oppilas osaa* *kuvata, miten* *uskonnot ovat* *vaikuttaneet* *kulttuurien ja* *sivistyksen kehitykseen,* *sekä kuvata* *bahá'í-uskon* *jatkuvan ilmaisun* *käsitteen.*	*Oppilas osaa* *antaa jotain esimerkkejä* *siitä,* *miten uskonnot* *ovat vaikuttaneet* *kulttuurien* *ja sivistyksen* *kehitykseen,* *sekä ymmärtää* *bahá'í-uskon jatkuvan* *ilmaisun* *käsitteen.*
T2 *Oppilas syventää tietojaan* *bahá'í-uskon kehityksestä* *vuodesta 1921* *nykypäivään, sekä* *bahá'í-uskon keskeisistä* *teoksista ja bahá'í-periaatteista* *ja -laeista.*	*S1*	*Uskontoa koskevan* *tiedon hallitseminen*	*Oppilas osaa* *kuvata bahá'íuskon* *ja sen* *hallintojärjestyksen* *kehitystä* *vuodesta* *1921 nykypäivään.* *Oppilas* *osaa kuvata* *liiton ja ykseyden* *erilaisuudessa* *periaatteet,* *sekä ohjauksen* *lähteet* *bahá'í-uskossa.*	*Oppilas osaa* *kuvata jotain* *bahá'í-uskon ja* *sen* *hallintojärjestyksen* *kehityksestä* *vuodesta* *1921 nykypäivään.* *Oppilas osaa kuvata* *jotain liiton* *ja ykseyden erilaisuudessa* *periaatteista,* *sekä* *ohjauksen lähteistä* *bahá'í-uskossa.*
T3	*S2*	*Maailmanuskontojen* *ja erilaisten katsomusten*	*Oppilas osaa* *kuvata suurten*	*Oppilas osaa* *kuvata jotain*

Oppilasta ohjataan tutustumaan maailman eri uskontoihin, sekä ns. uskonnottomuuteen. Oppilas ymmärtää, että kaikkien (myös uskonnottomien) maailmankatsomusten perusta on alkuolettamuksellisissa uskomuksissa, jotka katsomuksen omaava arvottaa tosiksi uskomuksiksi, ja jotka siten muodostavat kunkin katsomuksen uskonnollisuuskokemuksellisen perustan.		*tunteminen*	*maailmanuskontojen perustajien elämänvaiheita, opetuksia, keskeisiä kertomuksia, symboleja, pyhiä kirjoja sekä uskonnon harjoittamisen tapoja. Oppilas ymmärtää niin uskontojen kuin uskonnottomuuden uskomuksiin perustuvan luonteen.*	*suurten maailmanuskontojen perustajien elämänvaiheista, opetuksista, keskeisistä kertomuksista, symboleista, pyhistä kirjoista sekä uskonnon harjoittamisen tavoista. Oppilas ymmärtää niin uskontojen kuin uskonnottomuuden uskomuksiin perustuvan luonteen.*
T4 Oppilasta ohjataan etsimään tietoa eri uskontojen tavoista ja symboleista, sekä tunnistamaan uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja	*S1, S2, S3*	*Uskonnon ja kulttuurin lukutaito*	*Oppilas osaa etsiä eripuolilta näkemyksiä uskonnoista käytäviin keskusteluihin mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa, löytää tietoa katsomusten tavoista*	*Oppilas osaa ohjatusti etsiä näkemyksiä uskonnoista käytäviin keskusteluihin mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa, löytää tietoa katsomusten tavoista ja symboleista, ja osaa*

populaarikulttuurissa.			*ja symboleista, ja osaa tarkastella kriittisesti onko löydetty tieto leimaavaa vai asiallista*	*ohjatusti tarkastella kriittisesti onko löydetty tieto leimaavaa vai asiallista.*
T7 Oppilasta autetaan pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintoja arvottavina perusteina ja ohjaajina, sekä ymmärtämään, että tietoisuus omista arvoista auttaa toimimaan arvorationaalisesti valintatilanteissa.	*S1, S3*	*Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti*	*Oppilas osaa keskustella analysoiden uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisesta merkityksestä ihmisten valintoja arvottavina perusteina ja ohjaajina, sekä ymmärtää, että tietoisuus omista arvoista auttaa ihmistä toimimaan arvorationaalisesti valintatilanteissa*	*Oppilas osaa ohjatusti keskustella analysoiden uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisesta merkityksestä ihmisten valintoja arvottavina perusteina ja ohjaajina, sekä ymmärtää, että tietoisuus omista arvoista auttaa ihmistä toimimaan arvorationaalisesti valintatilanteissa*
T8 Oppilasta rohkaistaan pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä arvojen näkökulmasta: esim. ystävyyttä,	*S1, S2, S3*	*Eettinen ajattelu*	*Oppilas osaa keskustella analysoiden ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä arvojen näkökulmasta.*	*Oppilas osaa ohjatusti keskustella analysoiden ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä arvojen näkökulmasta*

ihmissuhteita, koulukiusaamista, nettikiusaamista, sekä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä esim. suhtautumista ympäristöön, köyhyyteen ja maahanmuuttajiin.				
T9 Innostaa oppilasta vaikuttamaan valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin, sekä kehittämään siten bahá'í identiteettiään maailmankansalaisena ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä.	*S2, S3*	*Eettinen ajattelu*	*Oppilas osaa keskustella rakentavasti pohtien valintojensa vaikutuksia oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin*	*Oppilas osaa ohjatusti keskustella rakentavasti pohtien valintojensa vaikutuksia oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin*
T10 Rohkaistaan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja pyrkimään kohtaamisissaan ykseyteen erilaisuudessa, sekä pitämään	*S1, S2, S3*		*Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*	*Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia*

erilaisuutta ihmisissä *rikkautena kaikilla* *elämän alueilla.*				

Bahain arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa

kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	**Sisältöalueet**	**Arvioinnin kohteet oppiaineessa**	**Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen**	**Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen**
T1 *Oppilasta ohjataan havaitsemaan monimuotoisten uskontojen vaikutus ihmiskunnan kaikkien kulttuurien ja sivistyksen edistymiselle*	*S1, S2*	*Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa*	*Oppilas osaa kuvata, miten uskonnot ovat vaikuttaneet kulttuurien ja sivistyksen kehitykseen, sekä kuvata bahá'í-uskon jatkuvan ilmaisun käsitteen.*	*Oppilas osaa antaa jotain esimerkkejä siitä, miten uskonnot ovat vaikuttaneet kulttuurien ja sivistyksen kehitykseen, sekä ymmärtää bahá'í-uskon jatkuvan ilmaisun käsitteen.*
T2 *Oppilas syventää tietojaan bahá'í-uskon kehityksestä vuodesta 1921 nykypäivään, sekä bahá'í-uskon keskeisistä teoksista ja bahá'í-periaatteista ja -laeista.*	*S1*	*Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen*	*Oppilas osaa kuvata bahá'íuskon ja sen hallintojärjestyksen kehitystä vuodesta 1921 nykypäivään. Oppilas osaa kuvata liiton ja ykseyden erilaisuudessa periaatteet, sekä ohjauksen lähteet bahá'í-uskossa.*	*Oppilas osaa kuvata jotain bahá'í-uskon ja sen hallintojärjestyksen kehityksestä vuodesta 1921 nykypäivään. Oppilas osaa kuvata jotain liiton ja ykseyden erilaisuudessa periaatteista, sekä ohjauksen lähteistä bahá'í-uskossa.*
T3	*S2*	*Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten*	*Oppilas osaa kuvata suurten*	*Oppilas osaa kuvata jotain*

Oppilasta ohjataan tutustumaan maailman eri uskontoihin, sekä ns. uskonnottomuuteen. Oppilas ymmärtää, että kaikkien (myös uskonnottomien) maailmankatsomusten perusta on alkuolettamuksellisissa uskomuksissa, jotka katsomuksen omaava arvottaa tosiksi uskomuksiksi, ja jotka siten muodostavat kunkin katsomuksen uskonnollisuuskokemuksellisen perustan.		*tunteminen*	*maailmanuskontojen perustajien elämänvaiheita, opetuksia, keskeisiä kertomuksia, symboleja, pyhiä kirjoja sekä uskonnon harjoittamisen tapoja. Oppilas ymmärtää niin uskontojen kuin uskonnottomuuden uskomuksiin perustuvan luonteen.*	*suurten maailmanuskontojen perustajien elämänvaiheista, opetuksista, keskeisistä kertomuksista, symboleista, pyhistä kirjoista sekä uskonnon harjoittamisen tavoista. Oppilas ymmärtää niin uskontojen kuin uskonnottomuuden uskomuksiin perustuvan luonteen.*
T4 Oppilasta ohjataan etsimään tietoa eri uskontojen tavoista ja symboleista, sekä tunnistamaan uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja	*S1, S2, S3*	*Uskonnon ja kulttuurin lukutaito*	*Oppilas osaa etsiä eripuolilta näkemyksiä uskonnoista käytäviin keskusteluihin mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa, löytää tietoa katsomusten tavoista*	*Oppilas osaa ohjatusti etsiä näkemyksiä uskonnoista käytäviin keskusteluihin mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa, löytää tietoa katsomusten tavoista ja symboleista, ja osaa*

populaarikulttuurissa.			*ja symboleista, ja osaa tarkastella kriittisesti onko löydetty tieto leimaavaa vai asiallista*	*ohjatusti tarkastella kriittisesti onko löydetty tieto leimaavaa vai asiallista.*
T7 Oppilasta autetaan pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintoja arvottavina perusteina ja ohjaajina, sekä ymmärtämään, että tietoisuus omista arvoista auttaa toimimaan arvorationaalisesti valintatilanteissa.	*S1, S3*	*Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti*	*Oppilas osaa keskustella analysoiden uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisesta merkityksestä ihmisten valintoja arvottavina perusteina ja ohjaajina, sekä ymmärtää, että tietoisuus omista arvoista auttaa ihmistä toimimaan arvorationaalisesti valintatilanteissa*	*Oppilas osaa ohjatusti keskustella analysoiden uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisesta merkityksestä ihmisten valintoja arvottavina perusteina ja ohjaajina, sekä ymmärtää, että tietoisuus omista arvoista auttaa ihmistä toimimaan arvorationaalisesti valintatilanteissa*
T8 Oppilasta rohkaistaan pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä arvojen näkökulmasta: esim. ystävyyttä,	*S1, S2, S3*	*Eettinen ajattelu*	*Oppilas osaa keskustella analysoiden ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä arvojen näkökulmasta.*	*Oppilas osaa ohjatusti keskustella analysoiden ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä arvojen näkökulmasta*

ihmissuhteita, koulukiusaamista, nettikiusaamista, sekä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä esim. suhtautumista ympäristöön, köyhyyteen ja maahanmuuttajiin.				
T9 Innostaa oppilasta vaikuttamaan valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin, sekä kehittämään siten bahá'í identiteettiään maailmankansalaisena ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä.	*S2, S3*	*Eettinen ajattelu*	*Oppilas osaa keskustella rakentavasti pohtien valintojensa vaikutuksia oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin*	*Oppilas osaa ohjatusti keskustella rakentavasti pohtien valintojensa vaikutuksia oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin*
T10 Rohkaistaan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja pyrkimään kohtaamisissaan ykseyteen erilaisuudessa, sekä pitämään	*S1, S2, S3*		*Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*	*Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia*

erilaisuutta ihmisissä *rikkautena kaikilla* *elämän alueilla.*				

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilasta ohjataan havaitsemaan monimuotoisten uskontojen vaikutus ihmiskunnan kaikkien kulttuurien ja sivistyksen edistymiselle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-

uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas syventää tietojaan bahá'í-uskon kehityksestä vuodesta 1921 nykypäivään, sekä bahá'í-uskon keskeisistä teoksista ja bahá'í-periaatteista ja -laeista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilasta ohjataan tutustumaan maailman eri uskontoihin, sekä ns. uskonnottomuuteen. Oppilas ymmärtää, että kaikkien (myös uskonnottomien) maailmankatsomusten perusta on alkuolettamuksellisissa uskomuksissa, jotka katsomuksen omaava arvottaa tosiksi uskomuksiksi, ja jotka siten muodostavat kunkin katsomuksen uskonnollisuskomuksellisen perustan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta. Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta ohjataan etsimään tietoa ja tuntemaan eri uskontojen tavoista ja symboleista, sekä tunnistamaan uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön

muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta autetaan pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintoja arvottavina perusteina ja ohjaajina, sekä ymmärtämään, että tietoisuus omista arvoista auttaa toimimaan arvorationaalisesti valintatilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta,

ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilasta rohkaistaan pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä arvojen näkökulmasta: esim. ystävyyttä, ihmissuhteita, koulukiusaamista, nettikiusaamista, sekä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä esim. suhtautumista ympäristöön, köyhyyteen ja maahanmuuttajiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Innostaa oppilasta vaikuttamaan valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin, sekä kehittämään siten bahá'í identiteettiään maailmankansalaisena ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä

eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Rohkaistaan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja pyrkimään kohtaamisissaan ykseyteen erilaisuudessa, sekä pitämään erilaisuutta ihmisissä rikkautena kaikilla elämän alueilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen

virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilasta ohjataan havaitsemaan monimuotoisten uskontojen vaikutus ihmiskunnan kaikkien kulttuurien ja sivistyksen edistymiselle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-

uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas syventää tietojaan bahá'í-uskon keskeisistä teoksista sekä bahá'í-periaatteista ja -laeista, henkisen kasvun polusta Bahá'u'lláhin Seitsemän laaksoa kirjan pohjalta, sekä bahá'í-yhteisöstä Suomessa ja eri puolilla maailmaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilasta ohjataan tutustumaan maailman eri uskontoihin, sekä ns. uskonnottomuuteen. Oppilas ymmärtää, että kaikkien (myös uskonnottomien) maailmankatsomusten perusta on alkuolettamuksellisissa uskomuksissa, jotka katsomuksen omaava arvottaa tosiksi uskomuksiksi, ja jotka siten muodostavat kunkin katsomuksen uskonnollisuskomuksellisen perustan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta. Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilasta ohjataan etsimään tietoa eri uskontojen tavoista ja symboleista, sekä tunnistamaan uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön

muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

T5 Oppilas havaitsee ja kykenee arvioimaan tieteen ja uskonnon argumentaatio tapojen eroja. Oppilas ymmärtää myös, että bahá'í-uskon yksi keskeinen periaate eli pyrkimys uskonnon ja tieteen sopusointuun voi auttaa niin tiedettä kuin uskontoakin kehittymään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan

vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilasta ohjataan perehtymään eettiseen ajatteluun, bahá'í-uskon oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastelemaan niiden valossa yhteiskunnallista osallistumista ja vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, maailman hallintaa, kollektiivisen turvallisuuden periaatetta ja maailmanrauhaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta autetaan pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintoja arvottavina perusteina ja ohjaajina, sekä ymmärtämään, että tietoisuus omista arvoista auttaa toimimaan arvorationaalisesti valintatilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilasta rohkaistaan pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä arvojen näkökulmasta: esim. ystävyyttä, ihmissuhteita, koulukiusaamista, nettikiusaamista, sekä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä esim. suhtautumista ympäristöön, köyhyyteen ja maahanmuuttajiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin.

Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Innostaa oppilasta vaikuttamaan valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin, sekä kehittämään siten bahá'í identiteettiään maailmankansalaisena ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Rohkaistaan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja pyrkimään kohtaamisissaan ykseyteen erilaisuudessa, sekä pitämään erilaisuutta ihmisissä rikkautena kaikilla elämän alueilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta

vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että bahá'í-uskoa lahkoutumiselta suojaava liiton periaate ja ykseys erilaisuudessa periaate mahdollistavat erilaisista kulttuurisista taustoista olevien ihmisten yhteiselon maailmankansalaisina saman uskonnon suojissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas syventää tietojaan, Bahá'u'lláhin keskeisistä teoksista, bahá'í-periaatteista ja -laeista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas havaitsee ja kykenee arvioimaan tieteen ja uskonnon argumentaatio tapojen eroja. Oppilas ymmärtää myös, että bahá'í-uskon yksi keskeinen periaate eli pyrkimys uskonnon ja tieteen sopusointuun voi auttaa niin tiedettä kuin uskontoakin kehittymään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen

ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilasta ohjataan perehtymään eettiseen ajatteluun, bahá'í-uskon oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastelemaan niiden valossa yhteiskunnallista osallistumista ja vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, maailman hallintaa, kollektiivisen turvallisuuden periaatetta ja maailmanrauhaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilasta autetaan pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintoja arvottavina perusteina ja ohjaajina, sekä ymmärtämään, että tietoisuus omista arvoista auttaa toimimaan arvorationaalisesti valintatilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Innostaa oppilasta vaikuttamaan valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin, sekä kehittämään siten bahá'í identiteettiään maailmankansalaisena ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Rohkaistaan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja pyrkimään kohtaamisissaan ykseyteen erilaisuudessa, sekä pitämään erilaisuutta ihmisissä rikkautena kaikilla elämän alueilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään bahá'í-uskon käsityksiin uskontojen vaikutuksesta ihmiskunnan sivistysprosessissa ja bahá'í-uskon sijoittumisesta uskontojen historian jatkumoon. Perehdytään kulttuuriseen ja historialliseen kontekstiin, jossa Bahá'u'lláh, Báb ja 'Abdu'l-Bahá vaikuttivat ja välittivät sanomaansa. Tarkastellaan Bahá'u'lláhin opetuksia pohtimalla niiden tarjoamaa ratkaisumallia globaalistuvan yhteiskunnan aikakaudelle. Tutkitaan autenttisia bahá'í-kirjoituksia ja bahá'í-uskon kannalta keskeisiä ohjauksen lähteitä kiinnittämällä huomiota eheiden kokonaiskuvien muodostumiseen. Tarkastellaan bahá'í-uskoon kuuluvia yhteiskuntaa ja yksilöä sekä erityisesti täysi-ikäisyyden saavuttavia nuoria koskevia lakeja sekä pohditaan bahá'í-

yhteisön jäsenen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutustutaan liiton käsitteeseen bahá'í-yhteisön eheänä pysymisen perustana sekä periaatteen "ykseys moninaisuudessa" toteutumiseen maailmanlaajuisessa bahá'í-yhteisössä. Pohditaan neuvottelun ja yhdessä päättämisen periaatetta oikeudenmukaisen vallankäytön välineenä. Tutustutaan bahá'í-hallintojärjestykseen ja sen merkitykseen opetusten käytäntöön soveltamisessa. Tutustutaan maailmanlaajuisen bahá'í-yhteisön toimintaan maailmanrauhan rakentamisessa ja bahá'í-yhteisön yhteistyöhön muiden tahojen, erityisesti YK:n, kanssa. Tarkastellaan bahá'í-uskon levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Tutustutaan bahá'í-uskon historiaan Suomessa. Jäsennetään omaa suhdetta bahá'í-uskoon, maailmankansalaisuuteen ja suomalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutustutaan bahá'í-uskon opetuksiin, joiden mukaan hindulaisuutta, juutalaisuutta, zarathustralaisuutta, buddhalaisuutta, kristinuskoa ja islamia sekä näiden uskontojen keskushahmojen elämäntyötä voidaan pitää ihmiskunnan sosiaalisen ja eettisen kehityksen virstanpylväinä. Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen tilanteeseen sekä Suomessa vaikuttaviin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä ilmiönä sekä uskontojen näkyvyyttä mediassa ja populaarikulttuurissa. Tarkastellaan uskonnon ja tieteen välistä suhdetta ja tutustutaan bahá'í-uskoon kuuluvaan periaatteeseen tieteen ja uskonnon sopusoinnusta. Pohditaan bahá'í-uskoon kuuluvaa pyrkimystä sovittaa todellisuuden tulkinnat yhteen järjen ja havaintojen kanssa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan eettisiä arvoja ja niiden pohjalta johdonmukaisesti tehtyjä moraalisia valintoja. Pohditaan ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eettisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Perehdytään bahá'í-uskon eettiseen ajatteluun oikeuksien ja velvollisuuksien näkökulmasta, ja tarkastellaan niiden valossa yhteiskunnallista vaikuttamista, ihmisoikeuksia, ympäristöongelmia, globaalia hallintoa ja maailmanrauhaa. Tutustutaan Bahá'u'lláhin esittämiin ratkaisuihin maailmanrauhan lähtökohdiksi ja maailmassa vallitsevan epävakaisuuden korjaamiseksi. Pohditaan älyllisiä ja eettisiä taitoja, joita tarvitaan bahá'í-uskossa keskeisen uskonnon ja tieteen sopusoinnun tavoittelussa. Harjoitellaan vastauksien ja laajemman näkemyksen etsimistä erilaisiin eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja pohditaan ratkaisumalleja, joissa yhdistyvät kokemustieto ja bahá'í-kirjoitusten tarjoamat näkökulmat. Perehdytään bahá'í-uskon käsitykseen maailmankansalaisuudesta ja ihmiskunnan vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Pohditaan nuoren ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa valinnoillaan rakentavasti oman, toisten ja viime kädessä koko ihmiskunnan elämään ja hyvinvointiin. Opetuksessa käsitellään myös YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, ihmisoikeusloukkauksia sekä eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta.

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tunnistaa ortodoksisen tradition vaikutuksen kulttuuriin perinteisissä ortodoksissa maissa. Oppilas huomaa ortodoksisen perinteen ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutuksen. Oppilas pohtii luterilaisuuden ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutusta.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa tunnistaa ortodoksisen tradition vaikutuksen kulttuuriin perinteisissä ortodoksissa maissa. Oppilas tiedostaa ortodoksisen perinteen ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutuksen. Oppilas osaa pohtia luterilaisuuden ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutusta.	Oppilas on tutustunut ortodoksisen tradition vaikutukseen perinteisten ortodoksimaiden kulttuureissa. Oppilas on tutustunut ortodoksisen perinteen ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutukseen.
T2 Oppilas ymmärtää kristinuskon ja kirkon syntyhistoriaa sekä kehitystä ja pohtii tämän vaikutusta ortodoksisen kirkon kehitykseen. Oppilas syventää tietämystään Raamatusta ja muista uskon lähteistä sekä tutustuu niiden käyttöön jumalanpalveluselämässä.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas ymmärtää kristinuskon ja kirkon syntyhistoriaa sekä kehitystä ja osaa pohtia tämän vaikutusta ortodoksisen kirkon kehitykseen. Oppilas on syventänyt tietämystään Raamatusta ja muista uskon lähteistä sekä on tutustunut niiden käyttöön jumalanpalveluselämässä.	Oppilas on tutustunut kristinuskon ja kirkon syntyhistoriaan sekä kehitykseen ja osaa avustetusti pohtia tämän vaikutusta ortodoksisen kirkon kehitykseen. Oppilas on syventänyt tietämystään Raamatusta ja muista uskon lähteistä ja tutustunut niiden käyttöön jumalanpalveluselämässä.
T3 Oppilas tietää Suomessa vaikuttavia uskontoja ja tunnistaa uskontojen merkityksen ihmisille sekä	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas tietää Suomessa vaikuttavia uskontoja ja osaa tunnistaa uskontojen merkityksen ihmisille sekä	Oppilas on tutustunut Suomessa vaikuttaviin uskontoihin ja uskontojen merkitykseen ihmisille sekä

uskonnottomuuden katsomuksellisena valintana. Oppilas perehtyy kristinuskon ilmenemiseen eri kirkoissa. Oppilas syventää tietojaan juutalaisuudesta ja islamista sekä pohtii niiden yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.			uskonnottomuuden katsomuksellisena valintana. Oppilas on perehtynyt kristinuskon ilmenemiseen eri kirkoissa. Oppilas on syventänyt tietojaan juutalaisuudesta ja islamista ja osaa pohtia niiden yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.	uskonnottomuuteen katsomuksellisena valintana. Oppilas on tutustunut kristinuskon ilmenemiseen eri kirkoissa. Oppilas on syventänyt tietojaan juutalaisuudesta ja islamista sekä pohtii niiden yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.
T4 Oppilas osaa nimetä ortodoksisen perinteen, kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas pohtii alustavasti uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä ortodoksisen perinteen, kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja. Oppilas osaa tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas osaa alustavasti pohtia uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan.	Oppilas osaa nimetä joitakin ortodoksisen perinteen, kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja ja tunnistaa avustettuna niitä median eri lähteistä.
T5 Oppilas ymmärtää tieteen ja uskonnon välisen eron Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa. Oppilas tutustuu juutalaisuuden ja islamin tapoihin tulkita pyhiä tekstejään.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ymmärtää tieteen ja uskonnon välisen eron Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin tapoihin tulkita pyhiä tekstejään.	Oppilas on tutustunut tieteen ja uskonnon väliseen eroon Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin tapoihin tulkita pyhiä tekstejään.

Oppilas harjoittelee mediakriittisyyttä.			Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.	Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.
T6 Oppilas perehtyy kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin ja pohtii sen suhdetta ihmisoikeuksiin. Oppilas tutustuu juutalaisuuden ja islamin eettisiin periaatteisiin ja pohtii niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas on perehtynyt kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin. Oppilas osaa pohtia sen suhdetta ihmisoikeuksiin. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin eettisiin periaatteisiin ja osaa pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	Oppilas on tutustunut kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin ja osaa avustettuna pohtia sen suhdetta ihmisoikeuksiin. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin eettisiin periaatteisiin ja osaa avustettuna pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.
T7 Oppilas pohtii uskonnon merkitystä yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas tutustuu uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin osalta.	(S1, S3)	(Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti)	Oppilas osaa pohtia uskonnon merkitystä yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas on tutustunut uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin osalta.	Oppilas tietää uskonnon merkityksen yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas on tutustunut uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin osalta.
T8 Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä,	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa pohtia ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä,	Oppilas on tutustunut ihmisyyteen kuuluvien elämänkysymysten pohdintaan. Oppilas on tutustunut opetuksen sisällöistä

ajankohtaisia teemoja. Oppilas arvioi toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.			ajankohtaisia teemoja. Oppilas osaa arvioida toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.	nousevien, eettisten, ajankohtaisten teemojen pohdintaan. Oppilas tutustunut siihen, kuinka toiset voivat vaikuttaa omiin valintoihin.
T9 Oppilas tutkii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa tutkia omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia. Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	Oppilas osaa avustettuna tutkia omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia. Oppilas osaa avustettuna pohtia opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta etenkin omassa ryhmässä, koulussa ja lähiympäristössään.	S1-S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas pohtii ortodoksisen ja luterilaisen perinteen vaikutusta oman lähipiirinsä elämään. Oppilas pohtii uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutusta Euroopassa ja muualla maailmassa.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa pohtia ortodoksisen ja luterilaisen perinteen vaikutusta oman lähipiirinsä elämään. Oppilas osaa pohtia uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutusta Euroopassa ja muualla maailmassa.	Oppilas tietää, että ortodoksinen ja luterilainen perinne vaikuttavat oman lähipiirin elämässä. Oppilas on tutustunut uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutuksiin Euroopassa ja muualla maailmassa.
T2 Oppilas ymmärtää Suomen ortodoksisen kirkon historiaa idän ja lännen välissä ja tuntee Suomen ortodoksista kirkkoa nykypäivänä. Oppilas hahmottaa kirkkovuoden kierron kokonaisuudessaan ja pohtii ajan pyhittämisen merkitystä itselleen.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas ymmärtää Suomen ortodoksisen kirkon historiaa idän ja lännen välissä ja tuntee Suomen ortodoksista kirkkoa nykypäivänä. Oppilas osaa hahmottaa kirkkovuoden kierron kokonaisuudessaan ja osaa pohtia ajan pyhittämisen merkitystä itselleen.	Oppilas hahmottaa Suomen ortodoksisen kirkon historiaa idän ja lännen välissä ja tietää jossain määrin Suomen ortodoksista kirkkoa nykypäivänä. Oppilas hahmottaa osittain kirkkovuoden kierron ja osaa pohtia ajan pyhittämisen merkitystä itselleen.
T3 Oppilas ymmärtää uskontojen ulottuvuuksien merkityksen ja vaikutuksen näkyvästi kulttuuria muovaavina elementteinä. Oppilas tunnistaa Aasian uskontoja	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas ymmärtää uskontojen ulottuvuuksien merkityksen ja vaikutuksen näkyvästi kulttuuria muovaavina elementteinä. Oppilas tunnistaa Aasian uskontoja.	Oppilas tiedostaa jossain määrin uskontojen ulottuvuuksien merkityksen ja vaikutuksen näkyvästi kulttuuria muovaavina elementteinä. Oppilas tunnistaa joitakin Aasian

ja tarkastelee niiden vaikutusta länsimaiseen kulttuuriin. Oppilas pohtii Aasian uskontojen yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.			Oppilas osaa tarkastella niiden vaikutusta länsimaiseen kulttuuriin. Oppilas osaa pohtii Aasian uskontojen yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.	uskontoja ja osaa jossain määrin tarkastella niiden vaikutusta länsimaiseen kulttuuriin. Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen yhteisiin ja eroaviin piirteisiin suhteessa
T4 Oppilas osaa nimetä Aasian uskontojen tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas havainnoi ja opettelee tulkitsemaan tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä Aasian uskontojen tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas havainnoi ja tulkitsee tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.	Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen tapoihin ja symboleihin ja osaa avustettuna tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas osaa alustavasti havainnoida ja tulkita joitakin tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.
T5 Oppilas harjoittelee erottamaan vakaumuksellisen tekstin tieteellisestä kielestä. Oppilas tutustuu monipuolisesti erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja pohtii kriittisesti niiden vaikuttavuutta. Oppilas harjoittelee mediakriittisyyttä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa erottaa vakaumuksellisen tekstin tieteellisestä kielestä. Oppilas on tutustunut monipuolisesti erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja osaa pohtia kriittisesti niiden vaikuttavuutta. Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.	Oppilas on harjoitellut vakaumuksellisen tekstin erottamista tieteellisestä kielestä. Oppilas on tutustunut joihinkin erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja osaa alustavasti pohtia niiden vaikuttavuutta kriittisesti. Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.

T6 Oppilas pohtii ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisoikeusetiikan opetusta ihmisarvosta. Oppilas perehtyy Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja pohtii niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas osaa pohtia ortodoksisen ihmiskäsityksen ja ihmisoikeusetiikan opetusta ihmisarvosta. Oppilas on perehtynyt Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja osaa pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	Oppilas on tutustunut ortodoksiseen ihmiskäsitykseen ja ihmisoikeusetiikan opetukseen ihmisarvosta. Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja osaa jossain määrin pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.
T7 Oppilas ymmärtää uskonnon yhtenä valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas pohtii Aasian uskontojen merkitystä yksilön elämässä. Oppilas tutustuu ekumeniaan Suomessa ja uskontojen väliseen globaaliin dialogiin.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas ymmärtää, että uskonto on yksi yksilön valintoihin vaikuttava tekijä. Oppilas osaa pohtia Aasian uskontojen merkitystä yksilön elämässä. Oppilas on tutustunut ekumeniaan Suomessa ja uskontojen väliseen globaaliin dialogiin.	Oppilas tietää, että uskonto on yksi yksilön valintoihin vaikuttava tekijä. Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen merkitykseen yksilön elämässä. Oppilas on tutustunut ekumeniaan Suomessa ja uskontojen väliseen globaaliin dialogiin.
T8 Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja ja arvioi omaa suhdettaan niihin.	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa pohtia ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja ja arvioida omaa suhdettaan niihin.	Oppilas tiedostaa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas on osallistunut joidenkin opetuksen sisällöistä nousevien, eettisten, ajankohtaisten teemojen pohdintaan.

Oppilas arvioi toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.			Oppilas osaa arvioida toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.	Oppilas on pohtinut toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.
T9 Oppilas tutkii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja pohtii niiden vaikutusta hyvinvointiin. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa tutkia omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja pohtia niiden vaikutusta hyvinvointiin. Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	Oppilas tietää että on valintoihin liittyviä eettisiä ulottuvuuksia ja että ne voivat vaikuttaa hyvinvointiin. Oppilas osaa avustettuna pohtia joitakin opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta ympärillään ja erilaisissa verkkoympäristöissä.	S1-S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tunnistaa ortodoksisen tradition vaikutuksen kulttuuriin perinteisissä ortodoksissa maissa. Oppilas huomaa ortodoksisen perinteen ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutuksen. Oppilas pohtii luterilaisuuden ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutusta.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa tunnistaa ortodoksisen tradition vaikutuksen kulttuuriin perinteisissä ortodoksissa maissa. Oppilas tiedostaa ortodoksisen perinteen ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutuksen. Oppilas osaa pohtia luterilaisuuden ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutusta.	Oppilas on tutustunut ortodoksisen tradition vaikutukseen perinteisten ortodoksimaiden kulttuureissa. Oppilas on tutustunut ortodoksisen perinteen ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutukseen.
T2 Oppilas ymmärtää kristinuskon ja kirkon syntyhistoriaa sekä kehitystä ja pohtii tämän vaikutusta ortodoksisen kirkon kehitykseen. Oppilas syventää tietämystään Raamatusta ja muista uskon lähteistä sekä tutustuu niiden käyttöön jumalanpalveluselämässä.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas ymmärtää kristinuskon ja kirkon syntyhistoriaa sekä kehitystä ja osaa pohtia tämän vaikutusta ortodoksisen kirkon kehitykseen. Oppilas on syventänyt tietämystään Raamatusta ja muista uskon lähteistä sekä on tutustunut niiden käyttöön jumalanpalveluselämässä.	Oppilas on tutustunut kristinuskon ja kirkon syntyhistoriaan sekä kehitykseen ja osaa avustetusti pohtia tämän vaikutusta ortodoksisen kirkon kehitykseen. Oppilas on syventänyt tietämystään Raamatusta ja muista uskon lähteistä ja tutustunut niiden käyttöön jumalanpalveluselämässä.
T3 Oppilas tietää Suomessa vaikuttavia uskontoja ja tunnistaa uskontojen merkityksen ihmisille sekä	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas tietää Suomessa vaikuttavia uskontoja ja osaa tunnistaa uskontojen merkityksen ihmisille sekä	Oppilas on tutustunut Suomessa vaikuttaviin uskontoihin ja uskontojen merkitykseen ihmisille sekä

uskonnottomuuden katsomuksellisena valintana. Oppilas perehtyy kristinuskon ilmenemiseen eri kirkoissa. Oppilas syventää tietojaan juutalaisuudesta ja islamista sekä pohtii niiden yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.			uskonnottomuuden katsomuksellisena valintana. Oppilas on perehtynyt kristinuskon ilmenemiseen eri kirkoissa. Oppilas on syventänyt tietojaan juutalaisuudesta ja islamista ja osaa pohtia niiden yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.	uskonnottomuuteen katsomuksellisena valintana. Oppilas on tutustunut kristinuskon ilmenemiseen eri kirkoissa. Oppilas on syventänyt tietojaan juutalaisuudesta ja islamista sekä pohtii niiden yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.
T4 Oppilas osaa nimetä ortodoksisen perinteen, kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas pohtii alustavasti uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä ortodoksisen perinteen, kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja. Oppilas osaa tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas osaa alustavasti pohtia uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan.	Oppilas osaa nimetä joitakin ortodoksisen perinteen, kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja ja tunnistaa avustettuna niitä median eri lähteistä.
T5 Oppilas ymmärtää tieteen ja uskonnon välisen eron Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa. Oppilas tutustuu juutalaisuuden ja islamin tapoihin tulkita pyhiä tekstejään.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ymmärtää tieteen ja uskonnon välisen eron Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin tapoihin tulkita pyhiä tekstejään.	Oppilas on tutustunut tieteen ja uskonnon väliseen eroon Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin tapoihin tulkita pyhiä tekstejään.

Oppilas harjoittelee mediakriittisyyttä.			Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.	Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.
T6 Oppilas perehtyy kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin ja pohtii sen suhdetta ihmisoikeuksiin. Oppilas tutustuu juutalaisuuden ja islamin eettisiin periaatteisiin ja pohtii niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas on perehtynyt kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin. Oppilas osaa pohtia sen suhdetta ihmisoikeuksiin. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin eettisiin periaatteisiin ja osaa pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	Oppilas on tutustunut kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin ja osaa avustettuna pohtia sen suhdetta ihmisoikeuksiin. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin eettisiin periaatteisiin ja osaa avustettuna pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.
T7 Oppilas pohtii uskonnon merkitystä yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas tutustuu uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin osalta.	(S1, S3)	(Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti)	Oppilas osaa pohtia uskonnon merkitystä yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas on tutustunut uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin osalta.	Oppilas tietää uskonnon merkityksen yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas on tutustunut uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin osalta.
T8 Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä,	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa pohtia ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä,	Oppilas on tutustunut ihmisyyteen kuuluvien elämänkysymysten pohdintaan. Oppilas on tutustunut opetuksen sisällöistä

ajankohtaisia teemoja. Oppilas arvioi toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.			ajankohtaisia teemoja. Oppilas osaa arvioida toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.	nousevien, eettisten, ajankohtaisten teemojen pohdintaan. Oppilas tutustunut siihen, kuinka toiset voivat vaikuttaa omiin valintoihin.
T9 Oppilas tutkii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa tutkia omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia. Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	Oppilas osaa avustettuna tutkia omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia. Oppilas osaa avustettuna pohtia opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta etenkin omassa ryhmässä, koulussa ja lähiympäristössään.	S1-S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas pohtii ortodoksisen ja luterilaisen perinteen vaikutusta oman lähipiirinsä elämään. Oppilas pohtii uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutusta Euroopassa ja muualla maailmassa.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa pohtia ortodoksisen ja luterilaisen perinteen vaikutusta oman lähipiirinsä elämään. Oppilas osaa pohtia uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutusta Euroopassa ja muualla maailmassa.	Oppilas tietää, että ortodoksinen ja luterilainen perinne vaikuttavat oman lähipiirin elämässä. Oppilas on tutustunut uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutuksiin Euroopassa ja muualla maailmassa.
T2 Oppilas ymmärtää Suomen ortodoksisen kirkon historiaa idän ja lännen välissä ja tuntee Suomen ortodoksista kirkkoa nykypäivänä. Oppilas hahmottaa kirkkovuoden kierron kokonaisuudessaan ja pohtii ajan pyhittämisen merkitystä itselleen.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas ymmärtää Suomen ortodoksisen kirkon historiaa idän ja lännen välissä ja tuntee Suomen ortodoksista kirkkoa nykypäivänä. Oppilas osaa hahmottaa kirkkovuoden kierron kokonaisuudessaan ja osaa pohtia ajan pyhittämisen merkitystä itselleen.	Oppilas hahmottaa Suomen ortodoksisen kirkon historiaa idän ja lännen välissä ja tietää jossain määrin Suomen ortodoksista kirkkoa nykypäivänä. Oppilas hahmottaa osittain kirkkovuoden kierron ja osaa pohtia ajan pyhittämisen merkitystä itselleen.
T3 Oppilas ymmärtää uskontojen ulottuvuuksien merkityksen ja vaikutuksen näkyvästi kulttuuria muovaavina elementteinä. Oppilas tunnistaa Aasian uskontoja	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas ymmärtää uskontojen ulottuvuuksien merkityksen ja vaikutuksen näkyvästi kulttuuria muovaavina elementteinä. Oppilas tunnistaa Aasian uskontoja.	Oppilas tiedostaa jossain määrin uskontojen ulottuvuuksien merkityksen ja vaikutuksen näkyvästi kulttuuria muovaavina elementteinä. Oppilas tunnistaa joitakin Aasian

ja tarkastelee niiden vaikutusta länsimaiseen kulttuuriin. Oppilas pohtii Aasian uskontojen yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.			Oppilas osaa tarkastella niiden vaikutusta länsimaiseen kulttuuriin. Oppilas osaa pohtii Aasian uskontojen yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.	uskontoja ja osaa jossain määrin tarkastella niiden vaikutusta länsimaiseen kulttuuriin. Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen yhteisiin ja eroaviin piirteisiin suhteessa
T4 Oppilas osaa nimetä Aasian uskontojen tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas havainnoi ja opettelee tulkitsemaan tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä Aasian uskontojen tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas havainnoi ja tulkitsee tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.	Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen tapoihin ja symboleihin ja osaa avustettuna tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas osaa alustavasti havainnoida ja tulkita joitakin tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.
T5 Oppilas harjoittelee erottamaan vakaumuksellisen tekstin tieteellisestä kielestä. Oppilas tutustuu monipuolisesti erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja pohtii kriittisesti niiden vaikuttavuutta. Oppilas harjoittelee mediakriittisyyttä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa erottaa vakaumuksellisen tekstin tieteellisestä kielestä. Oppilas on tutustunut monipuolisesti erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja osaa pohtia kriittisesti niiden vaikuttavuutta. Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.	Oppilas on harjoitellut vakaumuksellisen tekstin erottamista tieteellisestä kielestä. Oppilas on tutustunut joihinkin erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja osaa alustavasti pohtia niiden vaikuttavuutta kriittisesti. Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.

T6 Oppilas pohtii ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisoikeusetiikan opetusta ihmisarvosta. Oppilas perehtyy Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja pohtii niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas osaa pohtia ortodoksisen ihmiskäsityksen ja ihmisoikeusetiikan opetusta ihmisarvosta. Oppilas on perehtynyt Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja osaa pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	Oppilas on tutustunut ortodoksiseen ihmiskäsitykseen ja ihmisoikeusetiikan opetukseen ihmisarvosta. Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja osaa jossain määrin pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.
T7 Oppilas ymmärtää uskonnon yhtenä valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas pohtii Aasian uskontojen merkitystä yksilön elämässä. Oppilas tutustuu ekumeniaan Suomessa ja uskontojen väliseen globaaliin dialogiin.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas ymmärtää, että uskonto on yksi yksilön valintoihin vaikuttava tekijä. Oppilas osaa pohtia Aasian uskontojen merkitystä yksilön elämässä. Oppilas on tutustunut ekumeniaan Suomessa ja uskontojen väliseen globaaliin dialogiin.	Oppilas tietää, että uskonto on yksi yksilön valintoihin vaikuttava tekijä. Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen merkitykseen yksilön elämässä. Oppilas on tutustunut ekumeniaan Suomessa ja uskontojen väliseen globaaliin dialogiin.
T8 Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja ja arvioi omaa suhdettaan niihin.	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa pohtia ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja ja arvioida omaa suhdettaan niihin.	Oppilas tiedostaa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas on osallistunut joidenkin opetuksen sisällöistä nousevien, eettisten, ajankohtaisten teemojen pohdintaan.

Oppilas arvioi toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.			Oppilas osaa arvioida toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.	Oppilas on pohtinut toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.
T9 Oppilas tutkii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja pohtii niiden vaikutusta hyvinvointiin. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa tutkia omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja pohtia niiden vaikutusta hyvinvointiin. Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	Oppilas tietää että on valintoihin liittyviä eettisiä ulottuvuuksia ja että ne voivat vaikuttaa hyvinvointiin. Oppilas osaa avustettuna pohtia joitakin opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta ympärillään ja erilaisissa verkkoympäristöissä.	S1-S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tunnistaa ortodoksisen tradition vaikutuksen kulttuuriin perinteisissä ortodoksissa maissa.

Oppilas huomaa ortodoksisen perinteen ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutuksen. Oppilas pohtii luterilaisuuden ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja marttyyrikirkkoon. Tutustutaan jakautumattomaan alkukirkkoon, suureen skismaan ja kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikealais-

Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen syntyä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Oppilas saa käsityksen Traditiosta ortodoksisen opin perustana.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua ortodoksisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja yksilön elämässä. Oppilas tutustuu diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja paikalliskirkkoihin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas ymmärtää kristinuskon ja kirkon syntyhistoriaa sekä kehitystä ja pohtii tämän vaikutusta ortodoksisen kirkon kehitykseen.

Oppilas syventää tietämystään Raamatusta ja muista uskon lähteistä sekä tutustuu niiden käyttöön jumalanpalveluselämässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja marttyyrikirkkoon. Tutustutaan jakautumattomaan alkukirkkoon, suureen skismaan ja kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikealais-Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen syntyä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Oppilas saa käsityksen Traditiosta ortodoksisen opin perustana.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua ortodoksisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja yksilön elämässä. Oppilas tutustuu diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tietää Suomessa vaikuttavat uskonnot ja tunnistaa uskontojen merkityksen ihmisille sekä uskonnottomuuden katsomuksellisena valintana. Oppilas perehtyy kristinuskon ilmenemiseen eri kirkoissa.

Oppilas syventää tietojaan juutalaisuudesta ja islamista sekä pohtii niiden yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin

kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja paikalliskirkkoihin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa nimetä ortodoksisen perinteen, kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä.

Oppilas pohtii alustavasti uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja marttyyrikirkkoon. Tutustutaan jakautumattomaan alkukirkkoon, suureen skismaan ja kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikealais-Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen syntyä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Oppilas saa käsityksen Traditiosta ortodoksisen opin perustana.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua ortodoksisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja yksilön elämässä. Oppilas tutustuu diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden

tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja paikalliskirkkoihin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkautta, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta.

Oppilas ymmärtää mysteerioiden merkityksen ortodoksin elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja mirhavoitelun mysteerioita.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas ymmärtää tieteen ja uskonnon välisen eron Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa.

Oppilas tutustuu juutalaisuuden ja islamin tapoihin tulkita pyhiä tekstejään.

Oppilas harjoittelee mediakriittisyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja marttyyrikirkkoon. Tutustutaan jakautumattomaan alkukirkkoon, suureen skismaan ja kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikealais-Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen syntyä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Oppilas saa käsityksen Traditiosta ortodoksisen opin perustana.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua ortodoksisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja yksilön elämässä. Oppilas tutustuu diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia.

Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkautta, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta.

Oppilas ymmärtää mysteerioiden merkityksen ortodoksin elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja mirhavoitelun mysteerioita.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas perehtyy kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin ja pohtii sen suhdetta ihmisoikeuksiin.

Oppilas tutustuu juutalaisuuden ja islamin eettisiin periaatteisiin ja pohtii niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkautta, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta.

Oppilas ymmärtää mysteerioiden merkityksen ortodoksin elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja mirhavoitelun mysteerioita.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas pohtii uskonnon merkitystä yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä.

Oppilas tutustuu uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin osalta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja marttyyrikirkkoon. Tutustutaan jakautumattomaan alkukirkkoon, suureen skismaan ja

kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikealais-Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen syntyä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Oppilas saa käsityksen Traditiosta ortodoksisen opin perustana.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua ortodoksisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja yksilön elämässä. Oppilas tutustuu diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkautta, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta.

Oppilas ymmärtää mysteerioiden merkityksen ortodoksin elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja mirhavoitelun mysteerioita.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.

Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja.

Oppilas arvioi toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja paikalliskirkkoihin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista,

soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkautta, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta.

Oppilas ymmärtää mysteerioiden merkityksen ortodoksin elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja mirhavoitelun mysteerioita.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutkii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia.

Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja paikalliskirkkoihin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkautta, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta.

Oppilas ymmärtää mysteerioiden merkityksen ortodoksin elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja mirhavoitelun mysteerioita.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta etenkin omassa ryhmässä, koulussa ja lähiympäristössään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään Kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja marttyyrikirkkoon. Tutustutaan jakautumattomaan alkukirkkoon, suureen skismaan ja kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikealais-Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen syntyä. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta. Oppilas saa käsityksen Traditiosta ortodoksisen opin perustana.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua ortodoksisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja yksilön elämässä. Oppilas tutustuu diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja paikalliskirkkoihin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten

välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkautta, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta.

Oppilas ymmärtää mysteerioiden merkityksen ortodoksin elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja mirhavoitelun mysteerioita.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas pohtii ortodoksisen ja luterilaisen perinteen vaikutusta oman lähipiirinsä elämään.

Oppilas pohtii uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutusta Euroopassa ja muualla maailmassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan Suomen ortodoksisen kirkon historiaa ja nykyaikaa. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan Suomen ortodoksista kirkkokuntaa osana Ekumeenista patriarkaattia. Oppilas ymmärtää, että Suomen ortodoksinen kirkko on osa globaalia, maailmanlaajuista Kirkkoa.

Oppilas tutustuu pappeuteen ortodoksisen kirkon mysteeriona. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä. Tutustutaan ortodoksisiin kirkollisiin toimijoihin ja järjestöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin

yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään ortodoksista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas ymmärtää Suomen ortodoksisen kirkon historiaa idän ja lännen välissä ja tuntee Suomen ortodoksista kirkkoa nykypäivänä.

Oppilas hahmottaa kirkkovuoden kierron kokonaisuudessaan ja pohtii ajan pyhittämisen merkitystä itselleen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan Suomen ortodoksisen kirkon historiaa ja nykyaikaa. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan Suomen ortodoksista kirkkokuntaa osana Ekumeenista patriarkaattia. Oppilas ymmärtää, että Suomen ortodoksinen kirkko on osa globaalia, maailmanlaajuista Kirkkoa.

Oppilas tutustuu pappeuteen ortodoksisen kirkon mysteeriona. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä. Tutustutaan ortodoksisiin kirkollisiin toimijoihin ja järjestöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää uskontojen ulottuvuuksien merkityksen ja vaikutuksen näkyvästi kulttuuria muovaavina elementteinä.

Oppilas tunnistaa Aasian uskontoja ja tarkastelee niiden vaikutusta länsimaiseen kulttuuriin. Oppilas pohtii Aasian uskontojen yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin

kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään ortodoksista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa nimetä Aasian uskontojen tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä.

Oppilas havainnoi ja opettelee tulkitsemaan tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan Suomen ortodoksisen kirkon historiaa ja nykyaikaa. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan Suomen ortodoksista kirkkokuntaa osana Ekumeenista patriarkaattia. Oppilas ymmärtää, että Suomen ortodoksinen kirkko on osa globaalia, maailmanlaajuista Kirkkoa.

Oppilas tutustuu pappeuteen ortodoksisen kirkon mysteeriona. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä. Tutustutaan ortodoksisiin kirkollisiin toimijoihin ja järjestöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin

patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään ortodoksista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmisoikeuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee erottamaan vakaumuksellisen tekstin tieteellisestä kielestä.

Oppilas tutustuu monipuolisesti erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja pohtii niiden vaikuttavuutta.

Oppilas harjoittelee mediakriittisyyttä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan Suomen ortodoksisen kirkon historiaa ja nykyaikaa. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan Suomen ortodoksista kirkkokuntaa osana Ekumeenista patriarkaattia. Oppilas ymmärtää, että Suomen ortodoksinen kirkko on osa globaalia, maailmanlaajuista Kirkkoa.

Oppilas tutustuu pappeuteen ortodoksisen kirkon mysteeriona. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä. Tutustutaan ortodoksisiin kirkollisiin toimijoihin ja järjestöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten

välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmisoikeuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas pohtii ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisoikeusetiikan opetusta ihmisarvosta.

Oppilas perehtyy Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja pohtii niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmisoikeuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

T7 Oppilas ymmärtää uskonnon yhtenä valintoihin vaikuttavana tekijänä.

Oppilas pohtii Aasian uskontojen merkitystä yksilön elämässä.

Oppilas tutustuu ekumeniaan Suomessa ja uskontojen väliseen globaaliin dialogiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan Suomen ortodoksisen kirkon historiaa ja nykyaikaa. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan Suomen ortodoksista kirkkokuntaa osana Ekumeenista patriarkaattia. Oppilas ymmärtää, että Suomen ortodoksinen kirkko on osa globaalia, maailmanlaajuista Kirkkoa.

Oppilas tutustuu pappeuteen ortodoksisen kirkon mysteeriona. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä. Tutustutaan ortodoksisiin kirkollisiin toimijoihin ja järjestöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmisoikeuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.

Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja ja arvioi omaa suhdettaan niihin.

Oppilas arvioi toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään ortodoksista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan

omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmisoikeuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutkii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja pohtii niiden vaikutusta hyvinvointiin.

Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään ortodoksista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmisoikeuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta ympärillään ja erilaisissa verkkoympäristöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan Suomen ortodoksisen kirkon historiaa ja nykyaikaa. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan Suomen ortodoksista kirkkokuntaa osana Ekumeenista patriarkaattia. Oppilas ymmärtää, että Suomen ortodoksinen kirkko on osa globaalia, maailmanlaajuista Kirkkoa.

Oppilas tutustuu pappeuteen ortodoksisen kirkon mysteeriona. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä. Tutustutaan ortodoksisiin kirkollisiin toimijoihin ja järjestöihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään ortodoksista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla

tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmisoikeuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tunnistaa ja osaa eritellä uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta ortodoksisissa, muissa kristillisissä ja ei-kristillisissä kulttuureissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajan pyhittämiseen ortodoksin elämässä. Perehdytään ortodoksiseen kirkkovuoteen. Oppilas ymmärtää ortodoksisten paastojen merkityksen osana ihmisenä kasvua. Tutustutaan ortodoksiseen rukousperinteeseen ja mysteerioihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee

ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvu osana muita uskontoja. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta ortodoksisen opin ilmentäjänä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas perehtyy ortodoksiseen uskonoppiin ja pohtii uskon merkitystä itselleen. Oppilas ymmärtää opin, liturgisen elämän ja kirkollisen taiteen yhteyden.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajan pyhittämiseen ortodoksin elämässä. Perehdytään ortodoksiseen kirkkovuoteen. Oppilas ymmärtää ortodoksisten paastojen merkityksen osana ihmisenä kasvua. Tutustutaan ortodoksiseen rukousperinteeseen ja mysteerioihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas ymmärtää uskontoja yhdistäviä ja erottavia opetuksia ja käsitteitä sekä pohtii uskontojen ulottuvuuksien vaikutusta kulttuuriin. Oppilas tunnistaa uskonnottomuuden eri muotoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvu osana muita uskontoja. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta ortodoksisen opin ilmentäjänä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas tuntee uskonnollista taidetta ja tunnistaa sen vaikutuksen kulttuuriin.

Oppilas pohtii uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan ja tulkitsee erilaisia tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajan pyhittämiseen ortodoksin elämässä. Perehdytään ortodoksiseen kirkkovuoteen. Oppilas ymmärtää ortodoksisten paastojen merkityksen osana ihmisenä kasvua. Tutustutaan ortodoksiseen rukousperinteeseen ja mysteerioihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvu osana muita uskontoja. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta ortodoksisen opin ilmentäjänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan maailman luomista ortodoksisen uskonnon näkökulmasta mutta myös eri uskonnoista ja luonnontieteistä käsin.

Ohjataan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla. Tarkastellaan seurustelun ja perheen käsitteitä ortodoksisen perinteen valossa.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tunnistaa vakaumukseen vaikuttamaan pyrkivää argumentaatiota ja harjoittelee arvioimaan uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja.

Oppilas osaa arvioida lähteitä kriittisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajan pyhittämiseen ortodoksin elämässä. Perehdytään ortodoksiseen kirkkovuoteen. Oppilas ymmärtää ortodoksisten paastojen merkityksen osana ihmisenä kasvua. Tutustutaan ortodoksiseen rukousperinteeseen ja mysteerioihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan maailman luomista ortodoksisen uskonnon näkökulmasta mutta myös eri uskonnoista ja luonnontieteistä käsin.

Ohjataan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla. Tarkastellaan seurustelun ja perheen käsitteitä ortodoksisen perinteen valossa.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas perehtyy ortodoksisen eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin ja ortodoksiseen ihmiskuvaan.

Oppilas etsii eroja ja yhtäläisyyksiä eri uskontojen eettisestä opetuksesta.

Oppilas pohtii ja analysoi ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten

välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan maailman luomista ortodoksisen uskonnon näkökulmasta mutta myös eri uskonnoista ja luonnontieteistä käsin.

Ohjataan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla. Tarkastellaan seurustelun ja perheen käsitteitä ortodoksisen perinteen valossa.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas perehtyy ortodoksisen eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin ja ortodoksiseen ihmiskuvaan.

Oppilas etsii eroja ja yhtäläisyyksiä eri uskontojen eettisestä opetuksesta.

Oppilas pohtii ja analysoi ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajan pyhittämiseen ortodoksin elämässä. Perehdytään ortodoksiseen kirkkovuoteen. Oppilas ymmärtää ortodoksisten paastojen merkityksen osana ihmisenä kasvua. Tutustutaan ortodoksiseen rukousperinteeseen ja mysteerioihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan maailman luomista ortodoksisen uskonnon näkökulmasta mutta myös eri uskonnoista ja luonnontieteistä käsin.

Ohjataan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla. Tarkastellaan seurustelun ja perheen käsitteitä ortodoksisen perinteen valossa.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas pohtii keskeisiä ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä omien arvojensa ja ortodoksisen kirkon opetuksen pohjalta.

Oppilas hankkii tietoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä ja pohtii ja arvioi omien arvojensa suhdetta niihin.

Oppilas arvioi toisten, ulkopuolisten vaikutusmahdollisuuksia omiin valintoihinsa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvu osana muita uskontoja. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta ortodoksisen opin ilmentäjänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan maailman luomista ortodoksisen uskonnon näkökulmasta mutta myös eri uskonnoista ja luonnontieteistä käsin.

Ohjataan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla. Tarkastellaan seurustelun ja perheen käsitteitä ortodoksisen perinteen valossa.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas arvioi ja osaa perustella omien eettisten valintojensa vaikutuksia omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvu osana muita uskontoja. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta ortodoksisen opin ilmentäjänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien

eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan maailman luomista ortodoksisen uskonnon näkökulmasta mutta myös eri uskonnoista ja luonnontieteistä käsin.

Ohjataan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla. Tarkastellaan seurustelun ja perheen käsitteitä ortodoksisen perinteen valossa.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ajan pyhittämiseen ortodoksin elämässä. Perehdytään ortodoksiseen kirkkovuoteen. Oppilas ymmärtää ortodoksisten paastojen merkityksen osana ihmisenä kasvua. Tutustutaan ortodoksiseen rukousperinteeseen ja mysteerioihin. Ortodoksiset koululaisjumalanpalvelukset ovat osa opetusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja ateismiin. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvu osana muita uskontoja. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta ortodoksisen opin ilmentäjänä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja perustelemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä ortodoksisesta näkökulmasta. Tarkastellaan maailman luomista ortodoksisen uskonnon näkökulmasta mutta myös eri uskonnoista ja luonnontieteistä käsin.

Ohjataan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla. Tarkastellaan seurustelun ja perheen käsitteitä ortodoksisen perinteen valossa.

Valokuvaus

Valinnaisen tehtävä

Valokuvauksessa perehdytään monimuotoisesti ja syvällisesti valokuvauksen perusasioihin harjoitustöiden avulla.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Valokuvaus arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Arvosana 8

Hyvän arvion edellytyksenä on tutkiva ja itsenäinen työskentelytapa, jonka avulla oppilas kykenee ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan sekä kuvallisesti, sanallisesti että kirjallisesti. Oppilas hallitsee kuvan teossa käytetyt keinot ja teknologian ja kykenee käyttämään niitä tehtävänannon mukaisesti ja myös soveltamaan tarvittaessa. Oppilas ymmärtää erilaisia kuvakulttuureja.

Arvosana 6

Kohtalaisessa arvosanassa edellisisistä asioista toteutuu vain osa ja ne toteutuvat puutteellisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisesta osaamisesta toteutuvat kaikki osa-alueet: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, L4 Monilukutaito, L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valokuvauksessa toteutuvat kuvataiteen opsin tavoitteet T1-T11 ja sisältöalueet S1-S3.

Valokuvauksessa perehdytään monimuotoisesti ja syvällisesti valokuvauksen perusasioihin harjoitustöiden avulla. Näitä perusasioita ovat esim. ideointi, valon käyttö, sommittelu, monipuoliset tekniset mahdollisuudet, lajityypit ja vaikkapa kuvallisten tehokeinojen harjoittelu.

Valokuvaus on osa valinnaisen kuvataideopetuksen sisältöjä, mutta vain pienenä osana ja esim. se voidaan korvata elokuvaopetuksella. Valokuvaus-kurssilla keskitytään ainoastaan valokuvaukseen ja sen hienouksiin.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valokuvauksessa toteutuvat kuvataiteen opsin tavoitteet T1-T11 ja sisältöalueet S1-S3.

Valokuvauksessa perehdytään monimuotoisesti ja syvällisesti valokuvauksen perusasioihin harjoitustöiden avulla. Näitä perusasioita ovat esim. ideointi, valon käyttö, sommittelu, monipuoliset tekniset mahdollisuudet, lajityypit ja vaikkapa kuvallisten tehokeinojen harjoittelu.

Valokuvaus on osa valinnaisen kuvataideopetuksen sisältöjä, mutta vain pienenä osana ja esim. se voidaan korvata elokuvaopetuksella. Valokuvaus-kurssilla keskitytään ainoastaan valokuvaukseen ja sen hienouksiin. Päättöluokalla syvennetään aiemmin opittua.

Vieraat kielet

Tampereen kaupungin perusopetuksen kielitarjotin, voimassa 1.8.2023 alkaen

Kullakin koulupolulla tarjotaan englannin lisäksi vähintään kahta pakollista pitkää kieltä. Samaa kieltä tarjotaan mahdollisuuksien mukaan sekä pakollisena (A1-kieli), että valinnaisena (A2-kieli) pitkänä kielenä koulupolkujen sisällä. Näin A1- ja A2-kielten opetusryhmät voivat tarvittaessa yhdistyä. A1-kielen opinnot alkavat ensimmäisellä ja A2-kielen opinnot kolmannella luokalla.

	A1-kielet	A2-kielet
Tesoma	**en, sa, esp**	**en, ru, sa**
Lamminpää	**en, sa, esp**	**en, sa**
Lielahti	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, esp**
Lentävänniemi	**en, ru, sa, esp**	**en, ru**
Kaarila	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
Rahola	**en, esp, ra**	**en, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Kämmenniemi	**en, esp, sa**	**en, esp, sa, ra**
Olkahinen	**en, ra, sa**	**en, esp, ru, sa**
Linnainmaa	**en, esp, ru, sa**	**en, ru, sa, esp**
Leinola	**en, esp, sa**	**en, ru, sa,**
Takahuhti	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa, ve**
Atala	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**
Messukylä	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	A2-kielet:
Ahvenisjärvi	**en, esp, ra, sa**	**en, esp, sa, ra**
Etelä-Hervanta	**en, ru, sa, ve**	**en, sa, ve**
Kaukajärvi	**en, esp, ra, sa, kii (yk)**	**en, *ra*, sa, esp**
Annala	**en, kii, ra, sa**	**en, sa, ra**
Vehmainen	**en, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Sampo	**en, esp, ra (yk), sa**	**en, esp, ru**
Kissanmaa	**en, ra, sa**	**en, ru**
Wivi Lönn	**en, ra, sa, kii (yk)**	**en, kii, ra, sa**
Pispala	**en, kii, ra, sa**	**en, ra, sa**
Juhannuskylä	**en, esp, sa, ve**	**en, sa, ra (yk), esp**
Tammela	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
FISTA	**en**	**esp, ra, sa**
Erityiskoulut	**en, esp, sa, ve**	**en, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Vuores	**en, esp, kii, ra, sa, ve**	**en, esp, ra, sa**
Hatanpää	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa**
Koivisto	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, ve**
Peltolammi	**en, sa,**	**en, sa,**
Normaalikoulu	**en, ra, sa**	**en**

Lapsen omat aikaisemmat kielikokemukset huomioidaan ja hyödynnetään osana kielen oppimisen prosessia. Lisäksi huomioidaan kohdekielen kulttuuriin tutustuminen sekä oppimiseen liittyviä mahdollisia erityispiirteitä. Lukuvuoden päätteeksi oppiaine arvioidaan sanallisesti asteikolla hyväksytty/hylätty.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä.

Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa.

Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä. Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja kannustaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä. Opetussuunnitelmassa teksti ymmärretään laaja-alaisesti. Teksti voi olla kuvaa, ääntä, puhetta, videota, musiikkia, eleitä ja ilmeitä perinteisen kirjoitetun tekstin lisäksi.

Tampereen kaupungin perusopetuksen kielitarjotin, voimassa 1.8.2023 alkaen

Kullakin koulupolulla tarjotaan englannin lisäksi vähintään kahta pakollista pitkää kieltä. Samaa kieltä tarjotaan mahdollisuuksien mukaan sekä pakollisena (A1-kieli), että valinnaisena (A2-kieli) pitkänä kielenä koulupolkujen sisällä. Näin A1- ja A2-kielten opetusryhmät voivat tarvittaessa yhdistyä. A1-kielen opinnot alkavat ensimmäisellä ja A2-kielen opinnot kolmannella luokalla.

	A1-kielet	A2-kielet
Tesoma	**en, sa, esp**	**en, ru, sa**
Lamminpää	**en, sa, esp**	**en, sa**
Lielahti	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, esp**
Lentävänniemi	**en, ru, sa, esp**	**en, ru**
Kaarila	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
Rahola	**en, esp, ra**	**en, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Kämmenniemi	**en, esp, sa**	**en, esp, sa, ra**
Olkahinen	**en, ra, sa**	**en, esp, ru, sa**
Linnainmaa	**en, esp, ru, sa**	**en, ru, sa, esp**
Leinola	**en, esp, sa**	**en, ru, sa,**
Takahuhti	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa, ve**
Atala	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**
Messukylä	**en, ra, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	A2-kielet:
Ahvenisjärvi	**en, esp, ra, sa**	**en, esp, sa, ra**
Etelä-Hervanta	**en, ru, sa, ve**	**en, sa, ve**
Kaukajärvi	**en, esp, ra, sa, kii (yk)**	**en, *ra*, sa, esp**
Annala	**en, kii, ra, sa**	**en, sa, ra**
Vehmainen	**en, sa**	**en, ra, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Sampo	**en, esp, ra (yk), sa**	**en, esp, ru**
Kissanmaa	**en, ra, sa**	**en, ru**
Wivi Lönn	**en, ra, sa, kii (yk)**	**en, kii, ra, sa**
Pispala	**en, kii, ra, sa**	**en, ra, sa**
Juhannuskylä	**en, esp, sa, ve**	**en, sa, ra (yk), esp**
Tammela	**en, ra, sa,**	**en, esp, ra, sa**
FISTA	**en**	**esp, ra, sa**
Erityiskoulut	**en, esp, sa, ve**	**en, sa**

	A1-kielet	A2-kielet
Vuores	**en, esp, kii, ra, sa, ve**	**en, esp, ra, sa**
Hatanpää	**en, ra, sa, ve**	**en, ra, sa**
Koivisto	**en, ra, sa, ve**	**en, sa, ve**
Peltolammi	**en, sa,**	**en, sa,**
Normaalikoulu	**en, ra, sa**	**en**

Lapsen omat aikaisemmat kielikokemukset huomioidaan ja hyödynnetään osana kielen oppimisen prosessia. Lisäksi huomioidaan kohdekielen kulttuuriin tutustuminen sekä oppimiseen liittyviä mahdollisia erityispiirteitä. Lukuvuoden päätteeksi oppiaine arvioidaan sanallisesti asteikolla hyväksytty/hylätty.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä.

Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa.

Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä. Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja kannustaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä. Opetussuunnitelmassa teksti ymmärretään laaja-alaisesti. Teksti voi olla kuvaa, ääntä, puhetta, videota, musiikkia, eleitä ja ilmeitä perinteisen kirjoitetun tekstin lisäksi.

Kiina, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Vieraan kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T19) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A2.2 ja B1.1 välitasoksi A2.2/B1.1. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Kiinan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arvioita/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa kiinan kielen levinneisyydestä maailmalla ja nimetä kiinalaiseen tapakulttuuriin kuuluvia ilmiöitä.	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kiinaa puhutaan. Oppilas on tietoinen, että kiinalaiseen tapakulttuuri eroaa suomalaisesta tapakulttuurista.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas tekee havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen havainnointikyky	Oppilas tunnistaa kiinan kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla eri kieliä.	Oppilas tunnistaa joitakin kiinan kielen säännönmukaisuuksia ja tietää, että kielissä on eroja.
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin	S1	Kielen esiintymisen havainnointi	Oppilas on harjoitellut erilaisia opiskelutaitoja ja osaa hyödyntää omia vahvuuksiaan. Oppilas osaa arvioida omaa osaamistaan ja pystyy työskentelemään itseohjautuvasti. Oppilas on aktiivisesti harjoitellut viestien välittämistä.	Oppilas on pyrkinyt opiskelemaan kieltä joitakin omia vahvuuksiaan hyödyntäen ja on harjoitellut itseohjautuvaa työskentelyä. Oppilas pystyy arvioimaan omaa osaamistaan jonkin verran. Oppilas on harjoitellut viestien välittämistä.

välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.				
T5 Oppilas harjoittelee kiinan kielitaidon luovaa käyttöä.	S2	Toiminta ryhmässä	Oppilas osaa pääpiirteissään ilmaista itseään kiinan kielellä viestintätilanteissa ja on harjoitellut yritteliäästi kielitaitonsa luovaa käyttöä.	Oppilas on pyrkinyt ilmaisemaan itseään kiinan kielellä viestintätilanteen edellyttämällä tavalla.
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.	S2	Itsenäinen työskentely ja vastuunottaminen	Oppilas on aktiivisesti harjoitellut viestintää erilaisissa arkielämän tilanteissa.	Oppilas on ohjatusti harjoitellut viestintää erilaisissa arkielämän tilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida erilaisia viestintätilanteita. Oppilas on harjoitellut aktiivisesti vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	Oppilas on havainnoinut erilaisia viestintätilanteita. Oppilas on pyrkinyt harjoittelemaan vuorovaikutustaitoja ja helppoja kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas on harjoitellut yritteliäästi kiinan kielen käyttöä kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas on ohjatusti pyrkinyt harjoittelemaan kiinan kielen käyttöä kulttuuriin sopivalla tavalla.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee arkielämään liittyvien aakkosin kirjoitettujen tekstien tulkintaa.	S3	Tekstin tulkitseminen	Oppilas osaa löytää keskeisen sanoman erilaisista ikätasolleen sopivista aakkosin kirjoitetuista teksteistä.	Oppilas on harjoitellut tiedon etsintää ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista, mutta tarvitsee ohjausta tekstin sanoman ymmärtämiseksi.

Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista. Oppilas tunnistaa tekstistä joitakin kirjoitusmerkkejä.			Oppilas tunnistaa ikätasolleen sopivasta tekstistä joitakin kirjoitusmerkkejä ja osaa päätellä niiden perusteella tekstin sisällön.	Oppilas tunnistaa ikätasolleen sopivasta tekstistä joitakin kirjoitusmerkkejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja aakkosin kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia kuviin perustuvia kirjoitusmerkkejä.	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas osaa tuottaa puhuttua ja aakkosin kirjoitettua tekstiä kiinan kielellä kielen keskeisiä rakenteita käyttäen. Oppilas on vahvistanut ääntämistaitojaan aktiivisella harjoittelulla. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia joitakin kuviin perustuvia kirjoitusmerkkejä.	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa yksinkertaista puhuttua ja aakkosin kirjoitettua tekstiä joitakin kielen keskeisiä rakenteita käyttäen. Oppilas on harjoitellut ääntämistaitojen vahvistamista. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia joitakin kuviin perustuvia kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T 1 Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja on syventänyt aktiivisesti kulttuuritietouttaan.	Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja on ohjatusti pyrkinyt oppimaan lisää kulttuuritietoutta.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen havainnointikyky	Oppilas osaa havainnoida kiinan kielen säännönmukaisuuksia ja vertailla eri kieliä.	Oppilas osaa ohjatusti havaita joitakin kielten sääntöjä säännönmukaisuuksia ja eroja.
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.	S1	Kielen esiintymisen havainnointi	Oppilas osaa työskennellä monipuolisesti itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas on aktiivisesti pyrkinyt osallistumaan viestien välittämiseen.	Oppilas yrittää työskennellä itsenäisesti ja osallistua ryhmän työskentelyyn, mutta tarvitsee vielä ohjausta. Oppilas osaa arvioida jonkin verran omaa oppimistaan ja opiskelutaitojensa kehittymistä.

T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.	S2	Toiminta ryhmässä	Oppilas osaa pääpiirteissään ilmaista itseään kiinan kielellä viestintätilanteissa ja on harjoitellut aktiivisesti kielitaitonsa luovaa käyttöä eri tilanteissa.	Oppilas on osoittanut yrittävänsä ilmaista itseään kiinan kielellä viestintätilanteen edellyttämällä tavalla.
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	S2	Itsenäinen työskentely ja vastuunottaminen	Oppilas osaa toimia aktiivisena viestijänä erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaista mielipiteitään omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	Oppilas osaa ohjatusti toimia yksinkertaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaista mielipiteitään omaan elämäänsä liittyvistä asioista.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa toimia erilaisissa viestintätilanteissa ja on harjoitellut niihin sopivaa kielenkäyttöä eri tavoin.	Oppilas on pyrkinyt osallistumaan erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoitellut niihin sopivaa kielenkäyttöä.
T8 Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa monipuolisesti käyttää erilaisia kompensaatiostrategioita viestintätilanteessa ja saa mielipiteensä ilmaistua.	Oppilas osaa käyttää joitakin kompensaatiostrategioita viestintätilanteessa ja saa ohjatusti mielipiteensä ilmaistua.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee arkielämään liittyvien aakkosin	S3	Tekstin tulkitseminen	Oppilas ymmärtää ikätasolleen sopivista aakkosin	Oppilas osaa ohjatusti löytää keskeisen sisällön aakkosin kirjoitetuista

kirjoitettujen tekstien tulkintaa. ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen. Oppilas kehittyy kirjoitusmerkkien tunnistamisessa.			kirjoitetuista teksteistä sanoman sekä osaa päätellä sisällön merkein kirjoitetuista teksteistä. Oppilas on kehittynyt kirjoitusmerkkien tunnistamisessa.	teksteistä sekä tunnistaa joitakin tuttuja kirjoitusmerkkejä merkein kirjoitetuista teksteistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia yleisimmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas on tuottanut erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas on kehittynyt keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallinnassa. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia yleisimmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa lyhyitä ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas on kehittynyt keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallinnassa. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia joitakin yleisimmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arvioita/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T1 Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa kiinan kielen levinneisyydestä maailmalla ja nimetä kiinalaiseen tapakulttuuriin kuuluvia ilmiöitä.	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kiinaa puhutaan. Oppilas on tietoinen, että kiinalaiseen tapakulttuuri eroaa suomalaisesta tapakulttuurista.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas tekee havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen havainnointikyky	Oppilas tunnistaa kiinan kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla eri kieliä.	Oppilas tunnistaa joitakin kiinan kielen säännönmukaisuuksia ja tietää, että kielissä on eroja.
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin	S1	Kielen esiintymisen havainnointi	Oppilas on harjoitellut erilaisia opiskelutaitoja ja osaa hyödyntää omia vahvuuksiaan. Oppilas osaa arvioida omaa osaamistaan ja pystyy työskentelemään itseohjautuvasti. Oppilas on aktiivisesti harjoitellut viestien välittämistä.	Oppilas on pyrkinyt opiskelemaan kieltä joitakin omia vahvuuksiaan hyödyntäen ja on harjoitellut itseohjautuvaa työskentelyä. Oppilas pystyy arvioimaan omaa osaamistaan jonkin verran. Oppilas on harjoitellut viestien välittämistä.

välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.				
T5 Oppilas harjoittelee kiinan kielitaidon luovaa käyttöä.	S2	Toiminta ryhmässä	Oppilas osaa pääpiirteissään ilmaista itseään kiinan kielellä viestintätilanteissa ja on harjoitellut yritteliäästi kielitaitonsa luovaa käyttöä.	Oppilas on pyrkinyt ilmaisemaan itseään kiinan kielellä viestintätilanteen edellyttämällä tavalla.
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.	S2	Itsenäinen työskentely ja vastuunottaminen	Oppilas on aktiivisesti harjoitellut viestintää erilaisissa arkielämän tilanteissa.	Oppilas on ohjatusti harjoitellut viestintää erilaisissa arkielämän tilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa havainnoida erilaisia viestintätilanteita. Oppilas on harjoitellut aktiivisesti vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	Oppilas on havainnoinut erilaisia viestintätilanteita. Oppilas on pyrkinyt harjoittelemaan vuorovaikutustaitoja ja helppoja kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas on harjoitellut yritteliäästi kiinan kielen käyttöä kulttuuriin sopivalla tavalla.	Oppilas on ohjatusti pyrkinyt harjoittelemaan kiinan kielen käyttöä kulttuuriin sopivalla tavalla.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee arkielämään liittyvien aakkosin kirjoitettujen tekstien tulkintaa.	S3	Tekstin tulkitseminen	Oppilas osaa löytää keskeisen sanoman erilaisista ikätasolleen sopivista aakkosin kirjoitetuista teksteistä.	Oppilas on harjoitellut tiedon etsintää ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista, mutta tarvitsee ohjausta tekstin sanoman ymmärtämiseksi.

Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista. Oppilas tunnistaa tekstistä joitakin kirjoitusmerkkejä.			Oppilas tunnistaa ikätasolleen sopivasta tekstistä joitakin kirjoitusmerkkejä ja osaa päätellä niiden perusteella tekstin sisällön.	Oppilas tunnistaa ikätasolleen sopivasta tekstistä joitakin kirjoitusmerkkejä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja aakkosin kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia kuviin perustuvia kirjoitusmerkkejä.	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas osaa tuottaa puhuttua ja aakkosin kirjoitettua tekstiä kiinan kielellä kielen keskeisiä rakenteita käyttäen. Oppilas on vahvistanut ääntämistaitojaan aktiivisella harjoittelulla. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia joitakin kuviin perustuvia kirjoitusmerkkejä.	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa yksinkertaista puhuttua ja aakkosin kirjoitettua tekstiä joitakin kielen keskeisiä rakenteita käyttäen. Oppilas on harjoitellut ääntämistaitojen vahvistamista. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia joitakin kuviin perustuvia kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
T 1 Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja on syventänyt aktiivisesti kulttuuritietouttaan.	Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja on ohjatusti pyrkinyt oppimaan lisää kulttuuritietoutta.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen havainnointikyky	Oppilas osaa havainnoida kiinan kielen säännönmukaisuuksia ja vertailla eri kieliä.	Oppilas osaa ohjatusti havaita joitakin kielten sääisiä säännönmukaisuuksia ja eroja.
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.	S1	Kielen esiintymisen havainnointi	Oppilas osaa työskennellä monipuolisesti itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas on aktiivisesti pyrkinyt osallistumaan viestien välittämiseen.	Oppilas yrittää työskennellä itsenäisesti ja osallistua ryhmän työskentelyyn, mutta tarvitsee vielä ohjausta. Oppilas osaa arvioida jonkin verran omaa oppimistaan ja opiskelutaitojensa kehittymistä.

T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.	S2	Toiminta ryhmässä	Oppilas osaa pääpiirteissään ilmaista itseään kiinan kielellä viestintätilanteissa ja on harjoitellut aktiivisesti kielitaitonsa luovaa käyttöä eri tilanteissa.	Oppilas on osoittanut yrittävänsä ilmaista itseään kiinan kielellä viestintätilanteen edellyttämällä tavalla.
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	S2	Itsenäinen työskentely ja vastuunottaminen	Oppilas osaa toimia aktiivisena viestijänä erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaista mielipiteitään omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	Oppilas osaa ohjatusti toimia yksinkertaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaista mielipiteitään omaan elämäänsä liittyvistä asioista.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa toimia erilaisissa viestintätilanteissa ja on harjoitellut niihin sopivaa kielenkäyttöä eri tavoin.	Oppilas on pyrkinyt osallistumaan erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoitellut niihin sopivaa kielenkäyttöä.
T8 Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.	S3	Kompensaatiostrategioiden käyttö vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa monipuolisesti käyttää erilaisia kompensaatiostrategioita viestintätilanteessa ja saa mielipiteensä ilmaistua.	Oppilas osaa käyttää joitakin kompensaatiostrategioita viestintätilanteessa ja saa ohjatusti mielipiteensä ilmaistua.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee arkielämään liittyvien aakkosin	S3	Tekstin tulkitseminen	Oppilas ymmärtää ikätasolleen sopivista aakkosin	Oppilas osaa ohjatusti löytää keskeisen sisällön aakkosin kirjoitetuista

kirjoitettujen tekstien tulkintaa. ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen. Oppilas kehittyy kirjoitusmerkkien tunnistamisessa.			kirjoitetuista teksteistä sanoman sekä osaa päätellä sisällön merkein kirjoitetuista teksteistä. Oppilas on kehittynyt kirjoitusmerkkien tunnistamisessa.	teksteistä sekä tunnistaa joitakin tuttuja kirjoitusmerkkejä merkein kirjoitetuista teksteistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia yleisimmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.	S3	Tekstin tuottaminen	Oppilas on tuottanut erilaisia ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas on kehittynyt keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallinnassa. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia yleisimmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa lyhyitä ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas on kehittynyt keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallinnassa. Oppilas osaa tuottaa ilman mallia joitakin yleisimmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta Kiinasta maana, Kiinan kulttuurista ja kiinan kielen asemasta maailmassa. Erityisesti syvennetään kiinalaisen tapakulttuurin tuntemusta.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kiinan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Pyritään käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta Kiinasta maana, Kiinan kulttuurista ja kiinan kielen asemasta maailmassa. Erityisesti syvennetään kiinalaisen tapakulttuurin tuntemusta.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kiinan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Pyritään käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tekee havaintoja kiinan kielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta Kiinasta maana, Kiinan kulttuurista ja kiinan kielen asemasta maailmassa. Erityisesti syvennetään kiinalaisen tapakulttuurin tuntemusta.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kiinan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Pyritään käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta kiinan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja**,** kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä tuetaan oppilaiden mahdollisuutta itse valita ja tuottaa oppimateriaaleja. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja hakemista omia tuotoksia varten esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja rakentavaa vertaisarviointia.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee oman kielitaidon luovaa käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta kiinan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja**,** kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä tuetaan oppilaiden mahdollisuutta itse valita ja tuottaa oppimateriaaleja. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja hakemista omia tuotoksia varten esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja rakentavaa vertaisarviointia.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan kiinankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiokeinoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan kiinankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan kiinankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee arkielämään liittyvien aakkosin kirjoitettujen tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.

Oppilas tunnistaa tekstistä joitakin kirjoitusmerkkejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan kiinankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee puhutun ja aakkosin kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.

Oppilas osaa tuottaa ilman mallia kuviin perustuvia kirjoitusmerkkejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Harjoitellaan kiinankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä. Erityisesti syvennetään kiinalaisen tapakulttuurin tuntemusta.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Pyritään käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kiinankielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä. Erityisesti syvennetään kiinalaisen tapakulttuurin tuntemusta.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Pyritään käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä. Erityisesti syvennetään kiinalaisen tapakulttuurin tuntemusta.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Pyritään käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta kiinan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan viestintää, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu sekä oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Harjoitellaan edelleen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa. Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä tekstiä.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta kiinan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan viestintää, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu sekä oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Harjoitellaan edelleen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa. Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä tekstiä.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan lyhyesti mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai kiinalaisiin ruokaohjeisiin.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi helppoja esitteitä ja videoita monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai kiinalaisiin ruokaohjeisiin.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi helppoja esitteitä ja videoita monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai kiinalaisiin ruokaohjeisiin.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi helppoja esitteitä ja videoita monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee arkielämään liittyvien aakkosin kirjoitettujen tekstien tulkintaa. ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.

Oppilas kehittyy kirjoitusmerkkien tunnistamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai kiinalaisiin ruokaohjeisiin.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi helppoja esitteitä ja videoita monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas syventää puhutun ja aakkosin kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.

Oppilas osaa tuottaa ilman mallia yleisimmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai kiinalaisiin ruokaohjeisiin.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi helppoja esitteitä ja videoita monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaalla on valmiuksia toimia monikielisissä ja -kulttuurisissa tilanteissa. Oppilas on tietoinen kielen taustoista sekä sen levinneisyydestä ja merkityksestä maailmassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Harjoitellaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Erityisesti syvennetään kiinalaisen tapakulttuurin tuntemusta.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas pyrkii käyttämään kiinankielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Harjoitellaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Erityisesti syvennetään kiinalaisen tapakulttuurin tuntemusta.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kiinan kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas tuntee kiinan kielen kielitiedon keskeisiä käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Harjoitellaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Erityisesti syvennetään kiinalaisen tapakulttuurin tuntemusta.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttää erilaisia oppimisen apuvälineitä. Oppilas osaa arvioida osaamistaan ja työskentelyään realistisesti ja opiskella tavoitteellisesti. Oppilas käyttää kieltä rohkeasti virheistä välittämättä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon.

Pyritään harjoittelemaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa ja ongelmien ratkaisussa.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (tekstiviestien, julisteiden, mainosten ja sarjakuvien) tulkintaa apuvälineiden kuten tietokoneen, hakuohjelmien ja kuvasanakirjan avulla.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa luovasti ja itseohjautuvasti soveltaa kieltenopiskelutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon.

Pyritään harjoittelemaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa ja ongelmien ratkaisussa.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (tekstiviestien, julisteiden, mainosten ja sarjakuvien) tulkintaa apuvälineiden kuten tietokoneen, hakuohjelmien ja kuvasanakirjan avulla.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa viestiä ja esittää mielipiteensä hänen ikätasolleen ja elämänkokemukselleen sopivista aiheista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, joissa huomioidaan erityisesti suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Otetaan huomioon oppilaiden osallisuus ja toimijuus sekä paikallisesti että globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään kiinan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Tutustutaan, miten viestintätilanne ja osallistujat vaikuttavat kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

Kannustetaan oppilasta käyttämään kiinan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osoittaa aktiivisuutta viestinnässä ja kompensaatiokeinojen käytössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, joissa huomioidaan erityisesti suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Otetaan huomioon oppilaiden osallisuus ja toimijuus sekä paikallisesti että globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään kiinan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Tutustutaan, miten viestintätilanne ja osallistujat vaikuttavat kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

Kannustetaan oppilasta käyttämään kiinan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee käyttämään kieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla sekä ilmaisemaan mielipiteitään ja asenteitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, joissa huomioidaan erityisesti suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Otetaan huomioon oppilaiden osallisuus ja toimijuus sekä paikallisesti että globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään kiinan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Tutustutaan, miten viestintätilanne ja osallistujat vaikuttavat kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

Kannustetaan oppilasta käyttämään kiinan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tulkitsee erilaisia aakkosin kirjoitettuja tekstejä sekä osaa tunnistaa niiden keskeisen sisällön ja etsiä niistä tietoa.

Oppilas kehittyy kirjoitusmerkkien tunnistamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, joissa huomioidaan erityisesti suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Otetaan huomioon oppilaiden osallisuus ja toimijuus sekä paikallisesti että globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi

ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään kiinan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Tutustutaan, miten viestintätilanne ja osallistujat vaikuttavat kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

Kannustetaan oppilasta käyttämään kiinan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

Oppilas osaa tuottaa sekä puhuttua että aakkosin kirjoitettua tekstiä yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista. Oppilas osaa ääntää kieltä ymmärrettävästi ja pyrkii käyttämään kielen keskeisimpiä rakenteita monipuolisesti.

Oppilas osaa tuottaa ilman mallia yleisimmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, joissa huomioidaan erityisesti suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Otetaan huomioon oppilaiden osallisuus ja toimijuus sekä paikallisesti että globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi

ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään kiinan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Tutustutaan, miten viestintätilanne ja osallistujat vaikuttavat kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona. Perehdytään tarkemmin kiinan kielen sävelkulkuun.

Oppilas opettelee lisää yleisemmin käytettyjä kirjoitusmerkkejä.

Kiinan kieltä integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin.

Kannustetaan oppilasta käyttämään kiinan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

Ranska, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen

arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Vieraan kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T19) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A2.2 ja B1.1 välitasoksi A2.2/B1.1. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Ranskan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arvioita/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arvioita/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T 1 Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa kertoa ranskan kielen levinneisyydestä maailmalla ja nimetä yleisimmät ranskalaiseen tapakulttuuriin kuuluvat ilmiöt.	Oppilas osaa nimetä maita, joissa ranskaa puhutaan. Oppilas on tietoinen, että ranskalainen tapakulttuuri eroaa suomalaisesta tapakulttuurista.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas tekee havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas tunnistaa ranskan kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla eri kieliä.	Oppilas tunnistaa joitakin ranskan kielen säännönmukaisuuksia ja tietää, että kielissä on eroja.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta.	S1	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa käyttää erilaisia opiskelutaitoja ja tunnistaa omia vahvuuksiaan. Oppilas osaa arvioida omaa osaamistaan ja pystyy työskentelemään itseohjautuvasti. Oppilas harjoittelee viestien välittämistä	Oppilas pyrkii opiskelemaan kieltä joitakin omia vahvuuksiaan hyödyntäen, ja harjoittelee itseohjautuvaa työskentelyä. Oppilas pystyy arvioimaan omaa osaamistaan jonkin verran. Oppilas harjoittelee

Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.			kannustavassa ilmapiirissä	ohjatusti viestien välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.
T5 Oppilas harjoittelee oman kielitaidon ja kieltenopiskelutaidon luovaa käyttöä.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa ilmaista itseään ranskan kielellä harjoitelluissa viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi kielitaitonsa luovaa käyttöä.	Oppilas harjoittelee ohjatusti ilmaisemaan itseään ranskan kielellä tutuissa viestintätilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.	S2	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa ilmaista itseään tavallisimmissa arkielämän tilanteissa.	Oppilas osaa ilmaista itseään ohjatusti harjoitelluissa arkielämän tilanteissa.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee aktiivisesti vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	Oppilas pyrkii havainnoimaan erilaisia viestintätilanteita. Oppilas pyrkii harjoittelemaan vuorovaikutustaitoja ja helppoja kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tietää, että ranskankielisessä ja suomenkielisessä viestinnässä on kulttuurisia eroja, ja osaa käyttää kieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla harjoitelluissa viestintätilanteissa.	Oppilas tietää, että ranskankielisessä ja suomenkielisessä viestinnässä on kulttuurisia eroja. Oppilas harjoittelee kielen käyttöä kulttuurisesti sopivalla tavalla.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				

T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas löytää oleellisen sisällön erilaisista ikätasolleen sopivista teksteistä. Oppilas harjoittelee aktiivisesti tiedon etsintää ja tunnistaa tekstistä oleellista sisältöä.	Oppilas löytää avustetusti oleellisen sisällön erilaisia ikätasolleen sopivista teksteistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa helppoa puhuttua ja kirjoitettua tekstiä ranskan kielen keskeisiä rakenteita käyttäen. Oppilas ymmärtää intonaation merkityksen puhutussa ranskan kielessä ja hallitsee keskeisimmät kohdekielen äänteet.	Oppilas osaa avustetusti tuottaa puhuttua ja kirjoitettua tekstiä joitakin ranskan kielen keskeisiä rakenteita käyttäen. Oppilas ymmärtää intonaation merkityksen puhutussa ranskan kielessä.

Ranskan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T 1 Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä maailmassa ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää aktiivisesti kulttuuritietouttaan.	Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja pyrkii oppimaan lisää kulttuuritietoutta.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä ja harjoittelee käyttämään niitä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas harjoittelee ohjatusti etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa vertailla eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	Oppilas tunnistaa eroja ja säännönmukaisuuksia eri kielissä.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä	S1	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa työskennellä monipuolisesti itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti ja osallistumaan ryhmän työskentelyyn. Oppilas osaa arvioida jonkin verran omaa oppimistaan ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

kannustavassa ilmapiirissä.				
T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ranskan kielellä viestintätilanteissa ja soveltaa yritteliäästi hallitsemiaan kielenopiskelutaitoja.	Oppilas uskaltaa avustetusti ilmaista itseään ranskan kielellä tutun viestintätilanteen edellyttämällä tavalla.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	S2	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osoittaa aktiivisuutta toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa ja osaa ilmaista mielipiteitään omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	Oppilas pyrkii ottamaan aktiivisen roolin toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteitään omaan elämäänsä liittyvistä asioista.
T7 Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä sekä kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa toimia erilaisissa viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi niihin sopivaa kielenkäyttöä sekä kompensaatiostrategioita.	Oppilas pyrkii osallistumaan erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelemaan niihin sopivaa kielenkäyttöä sekä kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta kulttuurisesti sopivalla tavalla sekä mielipiteiden ilmaisemista.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tuntee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas syventää tietouttaan eri tavoista ilmaista mielipiteensä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				

T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää ikätasolleen sopivien tekstien pääpiirteet ja osaa käyttää päättelytaitoa tunnistaakseen itselleen uusien sanojen merkityksiä.	Oppilas löytää teksteistä tarvitsemiaan tärkeimpiä tietoja. Oppilas harjoittelee päättelytaidon apuna käyttämistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa jonkin verran kirjoitettua ja puhuttua tekstiä tutuista aiheista keskeisimpiä rakenteita ja ilmaisuja käyttäen. Oppilas ääntää ymmärrettävästi ja ymmärtää intonaation ja reagoinnin merkityksen puhutussa viestinnässä.	Oppilas osaa tuottaa jonkin verran puhuttua ja kirjoitettua tekstiä tutuista aiheista esimerkiksi mallia apuna käyttäen. Oppilas hallitsee joitakin keskeisiä rakenteita ja yleisimpiä ilmaisuja. Oppilas tuntee yleisimmät ranskan kielen äänteet.

Ranskan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arvioita/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arvioita/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T 1 Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa kertoa ranskan kielen levinneisyydestä maailmalla ja nimetä yleisimmät ranskalaiseen tapakulttuuriin kuuluvat ilmiöt.	Oppilas osaa nimetä maita, joissa ranskaa puhutaan. Oppilas on tietoinen, että ranskalainen tapakulttuuri eroaa suomalaisesta tapakulttuurista.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas tekee havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas tunnistaa ranskan kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla eri kieliä.	Oppilas tunnistaa joitakin ranskan kielen säännönmukaisuuksia ja tietää, että kielissä on eroja.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta.	S1	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa käyttää erilaisia opiskelutaitoja ja tunnistaa omia vahvuuksiaan. Oppilas osaa arvioida omaa osaamistaan ja pystyy työskentelemään itseohjautuvasti. Oppilas harjoittelee viestien välittämistä	Oppilas pyrkii opiskelemaan kieltä joitakin omia vahvuuksiaan hyödyntäen, ja harjoittelee itseohjautuvaa työskentelyä. Oppilas pystyy arvioimaan omaa osaamistaan jonkin verran. Oppilas harjoittelee

Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.			kannustavassa ilmapiirissä	ohjatusti viestien välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.
T5 Oppilas harjoittelee oman kielitaidon ja kieltenopiskelutaidon luovaa käyttöä.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa ilmaista itseään ranskan kielellä harjoitelluissa viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi kielitaitonsa luovaa käyttöä.	Oppilas harjoittelee ohjatusti ilmaisemaan itseään ranskan kielellä tutuissa viestintätilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.	S2	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa ilmaista itseään tavallisimmissa arkielämän tilanteissa.	Oppilas osaa ilmaista itseään ohjatusti harjoitelluissa arkielämän tilanteissa.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa havainnoida erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee aktiivisesti vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	Oppilas pyrkii havainnoimaan erilaisia viestintätilanteita. Oppilas pyrkii harjoittelemaan vuorovaikutustaitoja ja helppoja kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tietää, että ranskankielisessä ja suomenkielisessä viestinnässä on kulttuurisia eroja, ja osaa käyttää kieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla harjoitelluissa viestintätilanteissa.	Oppilas tietää, että ranskankielisessä ja suomenkielisessä viestinnässä on kulttuurisia eroja. Oppilas harjoittelee kielen käyttöä kulttuurisesti sopivalla tavalla.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				

T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas löytää oleellisen sisällön erilaisista ikätasolleen sopivista teksteistä. Oppilas harjoittelee aktiivisesti tiedon etsintää ja tunnistaa tekstistä oleellista sisältöä.	Oppilas löytää avustetusti oleellisen sisällön erilaisia ikätasolleen sopivista teksteistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa helppoa puhuttua ja kirjoitettua tekstiä ranskan kielen keskeisiä rakenteita käyttäen. Oppilas ymmärtää intonaation merkityksen puhutussa ranskan kielessä ja hallitsee keskeisimmät kohdekielen äänteet.	Oppilas osaa avustetusti tuottaa puhuttua ja kirjoitettua tekstiä joitakin ranskan kielen keskeisiä rakenteita käyttäen. Oppilas ymmärtää intonaation merkityksen puhutussa ranskan kielessä.

Ranskan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T 1 Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä maailmassa ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää aktiivisesti kulttuuritietouttaan.	Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja pyrkii oppimaan lisää kulttuuritietoutta.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä ja harjoittelee käyttämään niitä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas harjoittelee ohjatusti etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa vertailla eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	Oppilas tunnistaa eroja ja säännönmukaisuuksia eri kielissä.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä	S1	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa työskennellä monipuolisesti itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti ja osallistumaan ryhmän työskentelyyn. Oppilas osaa arvioida jonkin verran omaa oppimistaan ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

kannustavassa ilmapiirissä.				
T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ranskan kielellä viestintätilanteissa ja soveltaa yritteliäästi hallitsemiaan kielenopiskelutaitoja.	Oppilas uskaltaa avustetusti ilmaista itseään ranskan kielellä tutun viestintätilanteen edellyttämällä tavalla.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	S2	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osoittaa aktiivisuutta toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa ja osaa ilmaista mielipiteitään omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	Oppilas pyrkii ottamaan aktiivisen roolin toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteitään omaan elämäänsä liittyvistä asioista.
T7 Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä sekä kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa toimia erilaisissa viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi niihin sopivaa kielenkäyttöä sekä kompensaatiostrategioita.	Oppilas pyrkii osallistumaan erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelemaan niihin sopivaa kielenkäyttöä sekä kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta kulttuurisesti sopivalla tavalla sekä mielipiteiden ilmaisemista.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tuntee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas syventää tietouttaan eri tavoista ilmaista mielipiteensä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				

T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää ikätasolleen sopivien tekstien pääpiirteet ja osaa käyttää päättelytaitoa tunnistaakseen itselleen uusien sanojen merkityksiä.	Oppilas löytää teksteistä tarvitsemiaan tärkeimpiä tietoja. Oppilas harjoittelee päättelytaidon apuna käyttämistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa jonkin verran kirjoitettua ja puhuttua tekstiä tutuista aiheista keskeisimpiä rakenteita ja ilmaisuja käyttäen. Oppilas ääntää ymmärrettävästi ja ymmärtää intonaation ja reagoinnin merkityksen puhutussa viestinnässä.	Oppilas osaa tuottaa jonkin verran puhuttua ja kirjoitettua tekstiä tutuista aiheista esimerkiksi mallia apuna käyttäen. Oppilas hallitsee joitakin keskeisiä rakenteita ja yleisimpiä ilmaisuja. Oppilas tuntee yleisimmät ranskan kielen äänteet.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta ranskankielisistä maista ja ranskan kielen asemasta Euroopassa.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita ranskan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta ranskankielisistä maista ja ranskan kielen asemasta Euroopassa.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita ranskan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tekee havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta ranskankielisistä maista ja ranskan kielen asemasta Euroopassa.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita ranskan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ranskan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä tuetaan oppilaiden mahdollisuutta itse valita ja tuottaa oppimateriaaleja. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja hakemista omia tuotoksia varten esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja rakentavaa vertaisarviointia.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee oman kielitaidon luovaa käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ranskan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä tuetaan oppilaiden mahdollisuutta itse valita ja tuottaa oppimateriaaleja. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja hakemista omia tuotoksia varten esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja rakentavaa vertaisarviointia.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Syvennetään ranskankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Syvennetään ranskankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Syvennetään ranskankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Syvennetään ranskankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Syvennetään ranskankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ranskan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan viestintää, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu sekä oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Harjoitellaan edelleen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa. Harjoitellaan tuottamaan tekstiä erilaisiin tilanteisiin.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ranskan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan viestintää, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu sekä oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Harjoitellaan edelleen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa. Harjoitellaan tuottamaan tekstiä erilaisiin tilanteisiin.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ranskan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ranskan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ranskan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ranskan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ranskan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaalla on valmiuksia toimia monikielisissä ja -kulttuurisissa tilanteissa. Oppilas on tietoinen kielen taustoista sekä sen levinneisyydestä ja merkityksestä maailmassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas pyrkii käyttämään kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon keskeisiä käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä

sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttää erilaisia oppimisen apuvälineitä. Oppilas osaa arvioida osaamistaan ja työskentelyään realistisesti ja opiskella tavoitteellisesti. Oppilas käyttää kieltä rohkeasti virheistä välittämättä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon.

Pyritään harjoittelemaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa ja ongelmien ratkaisussa.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (esimerkiksi artikkelien, tekstiviestien, julisteiden, mainosten, sarjakuvien ja videoiden) tulkintaa ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa luovasti ja itseohjautuvasti soveltaa kieltenopiskelutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon.

Pyritään harjoittelemaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa ja ongelmien ratkaisussa.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (esimerkiksi artikkelien, tekstiviestien, julisteiden, mainosten, sarjakuvien ja videoiden) tulkintaa ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa viestiä ja esittää mielipiteensä hänen ikätasolleen ja elämänkokemukselleen sopivista aiheista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ranskan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään ranskan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään ranskan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osoittaa aktiivisuutta viestinnässä ja kompensaatiokeinojen käytössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ranskan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään ranskan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään ranskan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää kieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla sekä ilmaista mielipiteitään ja asenteitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ranskan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään ranskan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään ranskan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tulkitsee monenlaisia yleiskielisiä tekstejä sekä osaa tunnistaa niiden keskeisen sisällön ja etsiä niistä tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ranskan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään ranskan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään ranskan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa tuottaa sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista. Oppilas osaa ääntää kieltä ymmärrettävästi ja pyrkii käyttämään kielen keskeisimpiä rakenteita monipuolisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta ranskan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään ranskan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään ranskan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

Espanja, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään

pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Vieraan kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T19) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A2.2 ja B1.1 välitasoksi A2.2/B1.1. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Espanjan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu espanjan kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien-välinen toimintakyky	Oppilas tietää, missä espanjaa puhutaan ja tuntee tärkeimmät kohdekielisten maiden kulttuuriset ilmiöt.	Oppilas osaa mainita joitakin maita, joissa espanjaa puhutaan. Oppilas tuntee joitakin tärkeimpiä kohdekielisten maiden kulttuurisia ilmiöitä.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailman-kansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä ja pohtii niissä ilmeneviä kulttuurisia eroja.	Oppilas löytää hänelle annetuista vaihtoehdoista itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä.
T3 Oppilas tekee havaintoja espanjan kielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida espanjan kielen säännönmukaisuuksia ja vertailla eri kieliä.	Oppilas havaitsee joitakin kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla espanjaa ja äidinkieltään.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas tietää, mitkä opiskelutavat ovat hänelle mieluisia ja harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja. Oppilas tuntee omia vahvuuksiaan opiskelussa ja harjoittelee niiden hyödyntämistä.	Oppilas tuntee erilaisia opiskelutapoja ja tietää, että opiskelutaitoja täytyy harjoitella. Hän tunnistaa omia vahvuuksiaan ohjatusti ja opettelee niiden hyödyntämistä opiskelussa. Oppilas osaa arvioida omaa

harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.			Oppilas osaa arvioida omaa työskentelyään, työskennellä itsenäisesti ja antaa kannustavaa palautetta muille.	työskentelyään ja ymmärtää kannustavan ilmapiirin tärkeyden oppimistilanteessa.
T5 Oppilas harjoittelee oman kielitaitonsa luovaa hyödyntämistä.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa ilmaista itseään hänelle tutuissa viestintätilanteissa ja kokeilee rohkeasti kielitaitonsa hyödyntämistä eri ympäristöissä.	Oppilas osaa ilmaista itseään rajatuissa viestintätilanteissa ja löytää tapoja hyödyntää kielitaitoaan ohjatusti.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy tavanomaisissa arkielämän viestintätilanteissa espanjan kielellä ymmärrettävästi.	Oppilas selviytyy harjoitelluista arkielämän viestintätilanteista espanjan kielellä saadessaan apua keskustelukumppanilta.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatio-strategioita.	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa erilaisia tapoja viestiä hänelle tutuissa tilanteissa ja osaa tukeutua keskustelukumppanin apuun tarvittaessa. Oppilas tuntee joitakin kompensaatiokeinoja ja tärkeimmät kohteliaaseen kielenkäyttöön liittyvät ilmaisut sekä harjoittelee aktiivisesti vuorovaikutustaitojen käyttämistä.	Oppilas harjoittelee havainnoimaan viestintätilanteita. Oppilas selviää hänelle tutuissa ja rajatuissa viestintätilanteissa keskustelukumppanin avulla. Oppilas tuntee joitakin helppoja kompensaatiokeinoja sekä tärkeimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön liittyviä ilmaisuja. Oppilas harjoittelee vuorovaikutuskeinojen käyttämistä.
T8 Oppilas harjoittelee kulttuurisesti	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tuntee joitakin esimerkkejä espanjan kielen käytöstä, jotka	Oppilas on tietoinen siitä, että kielenkäytöllä on

sopivaa kielenkäyttöä.			eroavat hänen äidinkielestään (esim. Teitittely)	eri merkityksiä eri kulttuureissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas löytää ikätasolleen sopivista teksteistä keskeisen tiedon.	Oppilas tunnistaa keskeisimmän aineksen ikätasolleen sopivasta tekstistä erilaisten vihjeiden ja apuvälineiden avulla.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas hallitsee yksinkertaisimmat tekstin tuottamiseen tarvittavat rakenteet ja osaa tuottaa lyhyitä espanjan kielisiä tekstisisältöjä sekä suullisesti että kirjallisesti. Oppilas ymmärtää intonaation merkityksen puhutussa espanjan kielessä ja hallitsee keskeisimmät kohdekielen äänteet.	Oppilas hallitsee joitakin selkeitä rakenteita ja pyrkii tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä espanjan kielellä, mahdollisesti mallia apuna käyttäen. Oppilas on tietoinen intonaation merkityksestä kohdekielessä ja hallitsee keskeisimmät espanjan kielen äänteet.

Espanjan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien-välinen toimintakyky	Oppilas ymmärtää, että kieli ja kulttuuri ovat sidoksissa toisiinsa ja tekee tähän liittyviä havaintoja kohdekielestä.	Oppilas tietää kielen ja kulttuurin olevan yhteydessä toisiinsa.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailman-kansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä ja harjoittelee käyttämään niitä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä, toisinaan avustetusti, ja harjoittelee niiden käyttöä kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa vertailla kielten säännönmukaisuuksia ja tapoja ilmaista asioita.	Oppilas tunnistaa kielten säännönmukaisuuksia sekä eroja ja osaa vertailla esimerkkien avulla joitakin eri kielten tapoja ilmaista asioita.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa työskennellä eri tavoin sekä itsenäisesti että ryhmässä. Oppilas osaa arvioida omaa työskentelyään ja sen kehittymistä sekä asettaa tavoitteita oppimiselleen. Oppilas harjoittelee auttamaan toisia	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti ja osallistumaan ryhmän työskentelyyn. Oppilas osaa arvioida jonkin verran omaa oppimistaan ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas pyrkii antamaan oman panoksensa kannustavan

viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.			viestin välittämisessä.	oppimisilmapiirin luomiseen.
T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kielenopiskelutaitojaan.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas uskaltaa soveltaa hallitsemiaan kielenopiskelutaitoja uusissa viestintätilanteissa ja sisältöjen tulkinnassa.	Oppilas soveltaa joitakin hallitsemiaan kielenopiskelutaitoja ohjatusti itseään kiinnostavissa viestintätilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osoittaa aktiivisuutta toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa. Oppilas pystyy ilmaisemaan mielipiteensä itselleen tärkeissä asioissa käyttämällä perusrakenteita ja -ilmaisuja.	Oppilas pyrkii ottamaan aktiivisen roolin toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa. Oppilas harjoittelee mielipiteensä ilmaisemista espanjan kielellä.
T7 Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas osallistuu aktiivisesti erilaisiin viestintätilanteisiin. Oppilas osaa käyttää joitakin eri tilanteisiin sopivia ilmauksia ja rakenteita.	Oppilas pyrkii osallistumaan erilaisiin viestintätilanteisiin. Oppilas osaa valita esimerkeistä eri tilanteisiin sopivia ilmauksia ja rakenteita.
T8 Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tuntee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas syventää tietouttaan eri tavoista ilmaista mielipiteensä.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää ikätasolleen sopivien tekstien pääpiirteet ja osaa käyttää päättelytaitoa tunnistaakseen itselleen uusien sanojen merkityksiä.	Oppilas löytää teksteistä tarvitsemiaan tärkeimpiä tietoja. Oppilas harjoittelee päättelytaidon apuna käyttämistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisia tekstejä käyttäen keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa kiinnittää huomiota intonaatioon ja puhutun kielen rytmiin. Hän ymmärtää näiden merkityksen ymmärretyksi tulemisessa.	Oppilas kykenee tuottamaan yksinkertaisia tekstejä espanjan kielellä, mahdollisesti mallia apuna käyttäen. Oppilas on tietoinen siitä, että intonaatiolla ja puhutun kielen rytmillä on merkitystä viestinnän kannalta.

Espanjan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu espanjan kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien-välinen toimintakyky	Oppilas tietää, missä espanjaa puhutaan ja tuntee tärkeimmät kohdekielisten maiden kulttuuriset ilmiöt.	Oppilas osaa mainita joitakin maita, joissa espanjaa puhutaan. Oppilas tuntee joitakin tärkeimpiä kohdekielisten maiden kulttuurisia ilmiöitä.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailman-kansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä ja pohtii niissä ilmeneviä kulttuurisia eroja.	Oppilas löytää hänelle annetuista vaihtoehdoista itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä.
T3 Oppilas tekee havaintoja espanjan kielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa havainnoida espanjan kielen säännönmukaisuuksia ja vertailla eri kieliä.	Oppilas havaitsee joitakin kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla espanjaa ja äidinkieltään.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas tietää, mitkä opiskelutavat ovat hänelle mieluisia ja harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja. Oppilas tuntee omia vahvuuksiaan opiskelussa ja harjoittelee niiden hyödyntämistä.	Oppilas tuntee erilaisia opiskelutapoja ja tietää, että opiskelutaitoja täytyy harjoitella. Hän tunnistaa omia vahvuuksiaan ohjatusti ja opettelee niiden hyödyntämistä opiskelussa. Oppilas osaa arvioida omaa

harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.			Oppilas osaa arvioida omaa työskentelyään, työskennellä itsenäisesti ja antaa kannustavaa palautetta muille.	työskentelyään ja ymmärtää kannustavan ilmapiirin tärkeyden oppimistilanteessa.
T5 Oppilas harjoittelee oman kielitaitonsa luovaa hyödyntämistä.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa ilmaista itseään hänelle tutuissa viestintätilanteissa ja kokeilee rohkeasti kielitaitonsa hyödyntämistä eri ympäristöissä.	Oppilas osaa ilmaista itseään rajatuissa viestintätilanteissa ja löytää tapoja hyödyntää kielitaitoaan ohjatusti.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy tavanomaisissa arkielämän viestintätilanteissa espanjan kielellä ymmärrettävästi.	Oppilas selviytyy harjoitelluista arkielämän viestintätilanteista espanjan kielellä saadessaan apua keskustelukumppanilta.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatio-strategioita.	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa erilaisia tapoja viestiä hänelle tutuissa tilanteissa ja osaa tukeutua keskustelukumppanin apuun tarvittaessa. Oppilas tuntee joitakin kompensaatiokeinoja ja tärkeimmät kohteliaaseen kielenkäyttöön liittyvät ilmaisut sekä harjoittelee aktiivisesti vuorovaikutustaitojen käyttämistä.	Oppilas harjoittelee havainnoimaan viestintätilanteita. Oppilas selviää hänelle tutuissa ja rajatuissa viestintätilanteissa keskustelukumppanin avulla. Oppilas tuntee joitakin helppoja kompensaatiokeinoja sekä tärkeimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön liittyviä ilmaisuja. Oppilas harjoittelee vuorovaikutuskeinojen käyttämistä.
T8 Oppilas harjoittelee kulttuurisesti	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tuntee joitakin esimerkkejä espanjan kielen käytöstä, jotka	Oppilas on tietoinen siitä, että kielenkäytöllä on

sopivaa kielenkäyttöä.			eroavat hänen äidinkielestään (esim. Teitittely)	eri merkityksiä eri kulttuureissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas löytää ikätasolleen sopivista teksteistä keskeisen tiedon.	Oppilas tunnistaa keskeisimmän aineksen ikätasolleen sopivasta tekstistä erilaisten vihjeiden ja apuvälineiden avulla.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas hallitsee yksinkertaisimmat tekstin tuottamiseen tarvittavat rakenteet ja osaa tuottaa lyhyitä espanjan kielisiä tekstisisältöjä sekä suullisesti että kirjallisesti. Oppilas ymmärtää intonaation merkityksen puhutussa espanjan kielessä ja hallitsee keskeisimmät kohdekielen äänteet.	Oppilas hallitsee joitakin selkeitä rakenteita ja pyrkii tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä espanjan kielellä, mahdollisesti mallia apuna käyttäen. Oppilas on tietoinen intonaation merkityksestä kohdekielessä ja hallitsee keskeisimmät espanjan kielen äänteet.

Espanjan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien-välinen toimintakyky	Oppilas ymmärtää, että kieli ja kulttuuri ovat sidoksissa toisiinsa ja tekee tähän liittyviä havaintoja kohdekielestä.	Oppilas tietää kielen ja kulttuurin olevan yhteydessä toisiinsa.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailman-kansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä ja harjoittelee käyttämään niitä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä, toisinaan avustetusti, ja harjoittelee niiden käyttöä kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa vertailla kielten säännönmukaisuuksia ja tapoja ilmaista asioita.	Oppilas tunnistaa kielten säännönmukaisuuksia sekä eroja ja osaa vertailla esimerkkien avulla joitakin eri kielten tapoja ilmaista asioita.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa työskennellä eri tavoin sekä itsenäisesti että ryhmässä. Oppilas osaa arvioida omaa työskentelyään ja sen kehittymistä sekä asettaa tavoitteita oppimiselleen. Oppilas harjoittelee auttamaan toisia	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti ja osallistumaan ryhmän työskentelyyn. Oppilas osaa arvioida jonkin verran omaa oppimistaan ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas pyrkii antamaan oman panoksensa kannustavan

viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.			viestin välittämisessä.	oppimisilmapiirin luomiseen.
T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kielenopiskelutaitojaan.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas uskaltaa soveltaa hallitsemiaan kielenopiskelutaitoja uusissa viestintätilanteissa ja sisältöjen tulkinnassa.	Oppilas soveltaa joitakin hallitsemiaan kielenopiskelutaitoja ohjatusti itseään kiinnostavissa viestintätilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osoittaa aktiivisuutta toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa. Oppilas pystyy ilmaisemaan mielipiteensä itselleen tärkeissä asioissa käyttämällä perusrakenteita ja -ilmaisuja.	Oppilas pyrkii ottamaan aktiivisen roolin toimiessaan tutuissa arkielämän viestintätilanteissa. Oppilas harjoittelee mielipiteensä ilmaisemista espanjan kielellä.
T7 Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas osallistuu aktiivisesti erilaisiin viestintätilanteisiin. Oppilas osaa käyttää joitakin eri tilanteisiin sopivia ilmauksia ja rakenteita.	Oppilas pyrkii osallistumaan erilaisiin viestintätilanteisiin. Oppilas osaa valita esimerkeistä eri tilanteisiin sopivia ilmauksia ja rakenteita.
T8 Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tuntee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla.	Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivien ilmaisujen käyttöä. Oppilas syventää tietouttaan eri tavoista ilmaista mielipiteensä.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää ikätasolleen sopivien tekstien pääpiirteet ja osaa käyttää päättelytaitoa tunnistaakseen itselleen uusien sanojen merkityksiä.	Oppilas löytää teksteistä tarvitsemiaan tärkeimpiä tietoja. Oppilas harjoittelee päättelytaidon apuna käyttämistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisia tekstejä käyttäen keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa kiinnittää huomiota intonaatioon ja puhutun kielen rytmiin. Hän ymmärtää näiden merkityksen ymmärretyksi tulemisessa.	Oppilas kykenee tuottamaan yksinkertaisia tekstejä espanjan kielellä, mahdollisesti mallia apuna käyttäen. Oppilas on tietoinen siitä, että intonaatiolla ja puhutun kielen rytmillä on merkitystä viestinnän kannalta.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu espanjan kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia muiden kulttuurien ymmärtämiseksi ja arvostamiseksi sekä eri kulttuurien tuntemuksen syventämiseksi. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Tutkitaan espanjan kielen merkitystä kasvavana maailmankielenä. Tutustutaan espanjan kielen variantteihin. Otetaan selvää Latinalaisen Amerikan espanjankielisten maiden kulttuureista sekä espanjan kielen asemasta Yhdysvalloissa.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita espanjan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia muiden kulttuurien ymmärtämiseksi ja arvostamiseksi sekä eri kulttuurien tuntemuksen syventämiseksi. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Tutkitaan espanjan kielen merkitystä kasvavana maailmankielenä. Tutustutaan espanjan kielen variantteihin. Otetaan selvää Latinalaisen Amerikan espanjankielisten maiden kulttuureista sekä espanjan kielen asemasta Yhdysvalloissa.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita espanjan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tekee havaintoja espanjan kielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia muiden kulttuurien ymmärtämiseksi ja arvostamiseksi sekä eri kulttuurien tuntemuksen syventämiseksi. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Tutkitaan espanjan kielen merkitystä kasvavana maailmankielenä. Tutustutaan espanjan kielen variantteihin. Otetaan selvää Latinalaisen Amerikan espanjankielisten maiden kulttuureista sekä espanjan kielen asemasta Yhdysvalloissa.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita espanjan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta espanjan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista.

Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä.

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä tuetaan oppilaiden mahdollisuutta itse valita ja tuottaa oppimateriaaleja. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja hakemista omia tuotoksia varten esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla. Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja rakentavaa vertaisarviointia.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee oman kielitaitonsa luovaa hyödyntämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta espanjan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista.

Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä.

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä tuetaan oppilaiden mahdollisuutta itse valita ja tuottaa oppimateriaaleja. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja hakemista omia tuotoksia varten esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla. Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja rakentavaa vertaisarviointia.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, esimerkiksi sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi kysymistä ja ohjeiden antamista. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään verbien taivutukseen persoonamuodoissa. Rohkaistaan oppilaita tuottamaan kokonaisia lauseita.

Syvennetään espanjankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, esimerkiksi sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi kysymistä ja ohjeiden antamista. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään verbien taivutukseen persoonamuodoissa. Rohkaistaan oppilaita tuottamaan kokonaisia lauseita.

Syvennetään espanjankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, esimerkiksi sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi kysymistä ja ohjeiden antamista. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään verbien taivutukseen persoonamuodoissa. Rohkaistaan oppilaita tuottamaan kokonaisia lauseita.

Syvennetään espanjankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, esimerkiksi sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi kysymistä ja ohjeiden antamista. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään verbien taivutukseen persoonamuodoissa. Rohkaistaan oppilaita tuottamaan kokonaisia lauseita.

Syvennetään espanjankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, esimerkiksi sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi kysymistä ja ohjeiden antamista. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään verbien taivutukseen persoonamuodoissa. Rohkaistaan oppilaita tuottamaan kokonaisia lauseita.

Syvennetään espanjankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi espanjankielisistä maista. Opetellaan vertailemaan eri espanjankielisten kulttuurien arkisia käytänteitä. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Hankitaan tietoa espanjan kielen varianteista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia espanjankielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi espanjankielisistä maista. Opetellaan vertailemaan eri espanjankielisten kulttuurien arkisia käytänteitä. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Hankitaan tietoa espanjan kielen varianteista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi espanjankielisistä maista. Opetellaan vertailemaan eri espanjankielisten kulttuurien arkisia käytänteitä. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Hankitaan tietoa espanjan kielen varianteista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta espanjan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan viestintää, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu sekä oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Harjoitellaan edelleen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi. Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa. Harjoitellaan tuottamaan tekstiä erilaisiin tilanteisiin.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta espanjan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan viestintää, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu sekä oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Harjoitellaan edelleen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi. Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa. Harjoitellaan tuottamaan tekstiä erilaisiin tilanteisiin.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta espanjan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Teemoja voivat olla esimerkiksi matkailu ja terveys.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi tunteiden ilmaisemista ja mielipiteen perustelemista. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Tutustutaan espanjan ja suomen kielen rakenteellisiin eroihin menneitä aikamuotoja käytettäessä.

Harjoitellaan tulkitsemaan menneistä tapahtumista kertovia tekstejä. Harjoitellaan kertomaan menneistä tapahtumista suullisesti ja kirjallisesti.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta espanjan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Teemoja voivat olla esimerkiksi matkailu ja terveys.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi tunteiden ilmaisemista ja mielipiteen perustelemista. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Tutustutaan espanjan ja suomen kielen rakenteellisiin eroihin menneitä aikamuotoja käytettäessä. Harjoitellaan tulkitsemaan menneistä tapahtumista kertovia tekstejä. Harjoitellaan kertomaan menneistä tapahtumista suullisesti ja kirjallisesti.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta espanjan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Teemoja voivat olla esimerkiksi matkailu ja terveys.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi tunteiden ilmaisemista ja mielipiteen perustelemista. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Tutustutaan espanjan ja suomen kielen rakenteellisiin eroihin menneitä aikamuotoja käytettäessä. Harjoitellaan tulkitsemaan menneistä tapahtumista kertovia tekstejä. Harjoitellaan kertomaan menneistä tapahtumista suullisesti ja kirjallisesti.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta espanjan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Teemoja voivat olla esimerkiksi matkailu ja terveys.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi tunteiden ilmaisemista ja mielipiteen perustelemista. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Tutustutaan espanjan ja suomen kielen rakenteellisiin eroihin menneitä aikamuotoja käytettäessä. Harjoitellaan tulkitsemaan menneistä tapahtumista kertovia tekstejä. Harjoitellaan kertomaan menneistä tapahtumista suullisesti ja kirjallisesti.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta espanjan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Teemoja voivat olla esimerkiksi matkailu ja terveys.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi tunteiden ilmaisemista ja mielipiteen perustelemista. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Tutustutaan espanjan ja suomen kielen rakenteellisiin eroihin menneitä aikamuotoja käytettäessä. Harjoitellaan tulkitsemaan menneistä tapahtumista kertovia tekstejä. Harjoitellaan kertomaan menneistä tapahtumista suullisesti ja kirjallisesti.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaalla on valmiuksia toimia monikielisissä ja -kulttuurisissa tilanteissa. Oppilas on tietoinen espanjan kielen taustoista sekä sen levinneisyydestä ja merkityksestä maailmassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan ymmärrystä moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista espanjankielisissä maissa. Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtana. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Pohditaan kulttuurien ja kielen kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi teknologian ja tieteen vaikutuksia.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi espanjankielisistä maista. Opitaan tunnistamaan joitakin eri espanjan kielen varianttien piirteitä. Harjaannutaan vertailemaan eri espanjankielisten kulttuurien arkisia käytänteitä.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas pyrkii käyttämään espanjankielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan ymmärrystä moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista espanjankielisissä maissa. Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtana. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Pohditaan kulttuurien ja kielen kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi teknologian ja tieteen vaikutuksia.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi espanjankielisistä maista. Opitaan tunnistamaan joitakin eri espanjan kielen varianttien piirteitä. Harjaannutaan vertailemaan eri espanjankielisten kulttuurien arkisia käytänteitä.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä espanjan kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas tuntee espanjan kielen kielitiedon keskeisiä käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan ymmärrystä moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista espanjankielisissä maissa. Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtana. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Pohditaan kulttuurien ja kielen kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi teknologian ja tieteen vaikutuksia.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi espanjankielisistä maista. Opitaan tunnistamaan joitakin eri espanjan kielen varianttien piirteitä. Harjaannutaan vertailemaan eri espanjankielisten kulttuurien arkisia käytänteitä.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttää erilaisia oppimisen apuvälineitä. Oppilas osaa arvioida osaamistaan ja työskentelyään realistisesti ja opiskella tavoitteellisesti. Oppilas käyttää kieltä rohkeasti virheistä välittämättä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon. Pyritään harjoittelemaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa ja ongelmien ratkaisussa.

Harjoitellaan oppimateriaalin

monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (esimerkiksi artikkelien, tekstiviestien, julisteiden, mainosten, sarjakuvien ja videoiden) tulkintaa ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa luovasti ja itseohjautuvasti soveltaa kieltenopiskelutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon. Pyritään harjoittelemaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa ja ongelmien ratkaisussa.

Harjoitellaan oppimateriaalin

monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (esimerkiksi artikkelien, tekstiviestien, julisteiden, mainosten, sarjakuvien ja videoiden) tulkintaa ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa viestiä ja esittää mielipiteensä hänen ikätasolleen ja elämänkokemukselleen sopivista aiheista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta espanjan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään espanjan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään espanjan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa

vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osoittaa aktiivisuutta viestinnässä ja kompensaatiokeinojen käytössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta espanjan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään espanjan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään espanjan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa

vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää kieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla sekä ilmaista mielipiteitään ja asenteitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta espanjan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään espanjan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään espanjan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa

vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tulkitsee monenlaisia yleiskielisiä tekstejä sekä osaa

tunnistaa niiden keskeisen sisällön ja etsiä niistä tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta espanjan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään espanjan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään espanjan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa

vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa tuottaa sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista. Oppilas osaa ääntää kieltä ymmärrettävästi ja pyrkii käyttämään kielen keskeisimpiä rakenteita monipuolisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta espanjan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään espanjan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään espanjan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa

vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

Saksa, B2-oppimäärä

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Saksan kielen B2-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu saksan kieleen ja kielialueeseen sekä kohdekielen kulttuurin tai kulttuurien keskeisiin piirteisiin. Oppilas alkaa ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.	S1	Opiskeltava kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee saksankielisten maiden kulttuuria (esim. juhlat, musiikki, urheilu) ja saksan kielen erityispiirteitä (esim. isot alkukirjaimet, intonaatio ja ääntäminen). Oppilas ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.	Oppilas tuntee jonkin verran saksankielisten maiden kulttuuria ja saksan kielen erityispiirteitä. Oppilas ymmärtää, että kielissä on yhtäläisyyksiä ja eroja.
Kielenopiskelutaidot				
T2 Oppilas harjoittelee itselle sopivien opiskelutapojen löytämistä ja rohkaistuu käyttämään kieltä oppituntien ulkopuolella esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa itselleen tavoitteita ja arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas uskaltaa käyttää vähäistäkin kielitaitoaan myös oppituntien ulkopuolella rohkeasti virheistä välittämättä.	Oppilas tuntee joitakin kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tiedostaa kielitaidon tuomia mahdollisuuksia myös oppituntien ulkopuolella.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuoro-vaikutuksessa				
T3 Oppilas harjoittelee käyttämään kieltä suullisesti ja kirjallisesti eri viestintäkanavia käyttäen.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy harjoitelluista, rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista saksan kielellä.	Oppilas selviytyy harjoitelluista rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista saksan kielellä, mutta tarvitsee

				apua ilmaisuunsa.
T4 Oppilas harjoittelee eri viestintästrategioiden käyttöä.	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas osaa joitakin saksan kielen viestintä-strategioita, esimerkiksi kohtelias tervehtiminen ja hyvästely, kohteliaat kysymykset ja niihin vastaaminen sekä teitittely ja sinuttelu.	Oppilas tuntee joitakin saksan kielen viestintästrategioita ja osaa käyttää niitä ohjatusti.
T5 Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja harjoittelee niiden käyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tutustuu monipuolisesti saksan kielen yleisimpiin kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin, kuten teitittelyyn sekä kohteliaisiin tervehdyksiin, tiedusteluihin ja pyyntöihin.	Oppilas tutustuu joihinkin saksan kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja osaa käyttää niitä ohjatusti.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T6 Oppilas harjoittelee etsimään tietoa ikätasolleen sopivista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa löytää tarvitsemansa tiedon ikätasolleen sopivasta saksankielisestä puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas osaa löytää osia tarvitsemastaan yksinkertaisesta tiedosta ikätasolleen sopivasta saksankielisestä puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T7 Oppilas harjoittelee viestimistä suullisesti ja kirjallisesti	S3	Tekstien tuottamisen taidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä saksan kielellä. Oppilas ääntää saksan kieltä	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä saksan kielellä. Oppilas

yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa.			ymmärrettävästi ja osaa käyttää saksan kielen viestinnällisesti merkityksellisiä rakenteita.	ääntää saksan kieltä kohtalaisesti ja osaa käyttää joitakin saksan kielen viestinnällisesti keskeisiä rakenteita.

Saksan kielen B2-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokalle hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu saksan kieleen ja kielialueeseen sekä kohdekielen kulttuurin tai kulttuurien keskeisiin piirteisiin. Oppilas alkaa ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.	S1	Opiskeltava kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee saksankielisten maiden kulttuuria (esim. juhlat, musiikki, urheilu) ja saksan kielen erityispiirteitä (esim. isot alkukirjaimet, intonaatio ja ääntäminen). Oppilas ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.	Oppilas tuntee jonkin verran saksankielisten maiden kulttuuria ja saksan kielen erityispiirteitä. Oppilas ymmärtää, että kielissä on yhtäläisyyksiä ja eroja.
Kielenopiskelutaidot				
T2 Oppilas harjoittelee itselle sopivien opiskelutapojen löytämistä ja rohkaistuu käyttämään kieltä oppituntien ulkopuolella esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa itselleen tavoitteita ja arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas uskaltaa käyttää vähäistäkin kielitaitoaan myös oppituntien ulkopuolella rohkeasti virheistä välittämättä.	Oppilas tuntee joitakin kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tiedostaa kielitaidon tuomia mahdollisuuksia myös oppituntien ulkopuolella.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuoro-vaikutuksessa				
T3 Oppilas harjoittelee käyttämään kieltä suullisesti ja kirjallisesti eri viestintäkanavia käyttäen.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy harjoitelluista, rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista saksan kielellä.	Oppilas selviytyy harjoitelluista rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista saksan kielellä, mutta tarvitsee

				apua ilmaisuunsa.
T4 Oppilas harjoittelee eri viestintästrategioiden käyttöä.	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas osaa joitakin saksan kielen viestintä-strategioita, esimerkiksi kohtelias tervehtiminen ja hyvästely, kohteliaat kysymykset ja niihin vastaaminen sekä teitittely ja sinuttelu.	Oppilas tuntee joitakin saksan kielen viestintästrategioita ja osaa käyttää niitä ohjatusti.
T5 Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja harjoittelee niiden käyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tutustuu monipuolisesti saksan kielen yleisimpiin kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin, kuten teitittelyyn sekä kohteliaisiin tervehdyksiin, tiedusteluihin ja pyyntöihin.	Oppilas tutustuu joihinkin saksan kielen kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja osaa käyttää niitä ohjatusti.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T6 Oppilas harjoittelee etsimään tietoa ikätasolleen sopivista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa löytää tarvitsemansa tiedon ikätasolleen sopivasta saksankielisestä puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas osaa löytää osia tarvitsemastaan yksinkertaisesta tiedosta ikätasolleen sopivasta saksankielisestä puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T7 Oppilas harjoittelee viestimistä suullisesti ja kirjallisesti	S3	Tekstien tuottamisen taidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä saksan kielellä. Oppilas ääntää saksan kieltä	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä saksan kielellä. Oppilas

yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa.			ymmärrettävästi ja osaa käyttää saksan kielen viestinnällisesti merkityksellisiä rakenteita.	ääntää saksan kieltä kohtalaisesti ja osaa käyttää joitakin saksan kielen viestinnällisesti keskeisiä rakenteita.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu saksan kieleen ja kielialueeseen sekä kohdekielen kulttuurin tai kulttuurien keskeisiin piirteisiin. Oppilas alkaa ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan uuteen vieraaseen kieleen, sen erityispiirteisiin ja kieliperheeseen. Oppilaalla on kokemusta vieraista kielistä ja ryhmän kaikkea kielitaitoa hyödynnetään saksan kieleen tutustuttaessa. Etsitään yhdessä sanoja, jotka ovat jo tunnistettavissa toisten kielten avulla. Oppilaalle annetaan kokemus siitä, että hän pystyy ymmärtämään jonkin verran saksan kieltä entisen kielitaitonsa pohjalta.

Tutustutaan yhdessä saksalaisen kielialueen kulttuureihin sekä saksan kielelle ominaisiin asioihin. Etsitään oppilasta kiinnostavia ja muista kielistä poikkeavia ilmiöitä. Pohditaan yhdessä, mitä mahdollisia ennakkokäsityksiä tai ennakkoluuloja kieltä ja kulttuuria kohtaan voi olla olemassa. Annetaan oppilaalle mahdollisuus muuttaa mahdollisia omia ennakkokäsityksiään.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee itselle sopivien opiskelutapojen löytämistä ja rohkaistuu käyttämään kieltä oppituntien ulkopuolella esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalla on jo kokemusta kielenopiskelusta ja omista vahvuuksistaan kielenoppijana sekä omalla kohdallaan toimivimmista opiskelutavoista. Tätä taustaa vasten keskitytään saksan kielen mahdollisesti tuomiin lisähaasteisiin ja mietitään, mitkä opiskelutavat toimivat edelleen ja mitä uusia tapoja voidaan opetella. Mietitään yhdessä, missä saksan kieltä voi tarvita ja mistä löytyy oppilasta kiinnostavaa aineistoa.

Oppilas harjoittelee asettamaan omia tavoitteita, antamaan palautetta muille sekä ottamaan vastaan ja hyödyntämään itselle annettua palautetta. Voidaan esim. arvioida omia ja toisten tekstejä, esityksiä ja ryhmätöitä.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee käyttämään kieltä suullisesti ja kirjallisesti eri viestintäkanavia käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Aihepiirit ovat lähellä oppilaan omaa ikäkautta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista

kertominen. Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: esim. pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä ja musiikkia monimediaisessa ympäristössä.

Harjoitellaan sekä kirjoittamista että puhumista arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa. Oppilaan omat kiinnostuksen kohteet ovat hyvä lähtökohta saksan kielen harjoittelemiselle.

Ääntämistä harjoitellaan säännöllisesti alusta alkaen. Hyödynnetään oppilaan aikaisempaa kielitaitoa myös ääntämisen ja intonaation harjoittelussa.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee eri viestintästrategioiden käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Aihepiirit ovat lähellä oppilaan omaa ikäkautta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen. Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: esim. pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä ja musiikkia monimediaisessa ympäristössä.

Harjoitellaan sekä kirjoittamista että puhumista arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa. Oppilaan omat kiinnostuksen kohteet ovat hyvä lähtökohta saksan kielen harjoittelemiselle.

Ääntämistä harjoitellaan säännöllisesti alusta alkaen. Hyödynnetään oppilaan aikaisempaa kielitaitoa myös ääntämisen ja intonaation harjoittelussa.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja harjoittelee niiden käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Aihepiirit ovat lähellä oppilaan omaa ikäkautta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen. Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: esim. pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä ja musiikkia monimediaisessa ympäristössä.

Harjoitellaan sekä kirjoittamista että puhumista arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa. Oppilaan omat kiinnostuksen kohteet ovat hyvä lähtökohta saksan kielen harjoittelemiselle.

Ääntämistä harjoitellaan säännöllisesti alusta alkaen. Hyödynnetään oppilaan aikaisempaa kielitaitoa myös ääntämisen ja intonaation harjoittelussa.

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee etsimään tietoa ikätasolleen sopivista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain

määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Aihepiirit ovat lähellä oppilaan omaa ikäkautta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen. Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: esim. pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä ja musiikkia monimediaisessa ympäristössä.

Harjoitellaan sekä kirjoittamista että puhumista arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa. Oppilaan omat kiinnostuksen kohteet ovat hyvä lähtökohta saksan kielen harjoittelemiselle.

Ääntämistä harjoitellaan säännöllisesti alusta alkaen. Hyödynnetään oppilaan aikaisempaa kielitaitoa myös ääntämisen ja intonaation harjoittelussa.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee viestimistä suullisesti ja kirjallisesti yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Aihepiirit ovat lähellä oppilaan omaa ikäkautta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen. Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: esim. pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä ja musiikkia monimediaisessa ympäristössä.

Harjoitellaan sekä kirjoittamista että puhumista arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa. Oppilaan omat kiinnostuksen kohteet ovat hyvä lähtökohta saksan kielen harjoittelemiselle.

Ääntämistä harjoitellaan säännöllisesti alusta alkaen. Hyödynnetään oppilaan aikaisempaa kielitaitoa myös ääntämisen ja intonaation harjoittelussa.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osaa hahmottaa saksan kielen suhdetta aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tuntee kyseisen kielen kielialueen ja elämänmuodon joitakin keskeisiä piirteitä. Oppilaan kielellinen päättelykyky, uteliaisuus ja monikielisyys kehittyvät.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan yhdessä virallisen kielen ja puhutun kielen eroja ja opetellaan käyttämään niitä tarkoituksenmaisesti. Keskustellaan kielialueen eri varianteista. Hankitaan tietoa Saksan, Itävallan ja Sveitsin kulttuurin piirteistä (esim. ruoka, tapakulttuuri, urheilu ja musiikki).

Harjaannutaan hahmottamaan oma paikka monikulttuurisessa maailmassa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas näkee opiskeltavan kielen taidon osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, löytää itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja uskaltaa käyttää vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietämystä siitä, miten kukin oppii kieltä parhaiten. Opetellaan löytämään tarpeellinen apu saatavilla olevasta materiaalista.

Vahvistetaan taitoa asettaa tavoitteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja laajennetaan edellisen vuoden aihepiirejä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen ja erilaiset asioimistilanteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa vuorovaikutustilanteissa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi ja ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa käyttää eri kielellisiä viestintästrategioita vaihtelevasti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja laajennetaan edellisen vuoden aihepiirejä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen ja erilaiset asioimistilanteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa vuorovaikutustilanteissa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi ja ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa käyttää kieltä kohteliaasti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja laajennetaan edellisen vuoden aihepiirejä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen ja erilaiset asioimistilanteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa vuorovaikutustilanteissa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi ja ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilaalla osaa tulkita pääpiirteittäin ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja laajennetaan edellisen vuoden aihepiirejä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen ja erilaiset asioimistilanteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa vuorovaikutustilanteissa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi ja ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas uskaltaa rohkeasti käyttää saksan kieltä suullisesti ja kirjallisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa virheistä huolimatta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja laajennetaan edellisen vuoden aihepiirejä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen ja erilaiset asioimistilanteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa vuorovaikutustilanteissa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi ja ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

Englanti, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Englannin A-oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään englantia monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun englannin kielellä eri oppiaineissa.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita.

Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi englannin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa englannin kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan englannin kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on englannin kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan englannin kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy englannin kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Englannin kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T10) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa B1.1 ja B1.2 välitasoksi B1.1/B1.2. Taitotasot

löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Englannin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää, että englannin kielessä on eri variantteja, sekä maantieteellisiä että sosiaalisia.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas tietää, että englannin kielessä on eri variantteja, sekä maantieteellisiä että sosiaalisia.	Oppilas tietää, että englannin kielessä on eri variantteja.
T2 Oppilas etsii itseään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas etsii itseään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas valitsee rajatuista vaihtoehdoista itseään kiinnostavia sisältöjä tutustuakseen eri kulttuureihin.
T3 Oppilas tekee havaintoja englannin kielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas havaitsee englannin kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla eri kieliä.	Oppilas havaitsee joitakin englannin kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla englantia ja äidinkieltään.
Kieltenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia opiskelutaitoja. Oppilas osaa arvioida omaa oppimistaan ja asettaa oppimiselleen lähitavoitteita.	Oppilas osaa käyttää joitakin hänen omille vahvuuksilleen perustuvia opiskelutaitoja. Oppilas osaa arvioida omaa oppimistaan ja asettaa oppimiselleen lähitavoitteita ohjatusti.
T5 Oppilas harjoittelee tiedon ryhmittelyä ja prosessointia	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa ryhmitellä ja prosessoida tietoa. Oppilas osaa hakea ja	Oppilas osaa hakea ja valita autenttisia materiaaleja opettajan

sekä autenttisten lähteiden käyttöä. Oppilas opettelee valitsemaan itsenäisesti hänelle sopivia oppimateriaaleja.			valita autenttista materiaalia oppimisensa tueksi.	avustuksella. Oppilas harjoittelee niiden käyttöä ja tiedon prosessointia.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee keskustelemaan omaan elämäänsä liittyvistä asioista ja toimimaan erilaisissa viestinnällisissä kontekseissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa keskustella omaan elämäänsä liittyvistä asioista ja toimia erilaisissa viestinnällisissä tilanteissa niihin sopivalla tavalla.	Oppilas osaa kertoa omaan elämäänsä liittyvistä asioista ja vastata arkisiin tilanteisiin liittyviin kysymyksiin.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita ja niiden vaikutusta kieleen. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas on tietoinen viestintätilanteiden eroista ja niiden vaikutuksesta kieleen. Oppilas osaa täydentää vuorovaikutustaitojaan kompensaatiostrategioilla.	Oppilas havaitsee eroja viestintätilanteissa. Oppilas osaa ohjatusti toimia arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas turvautuu tarkoituksenmukaisiin kompensaatiostrategioihin.
T8 Oppilas tekee havaintoja viestinnän ja vuorovaikutuksen eroista ja yhtäläisyyksistä eri kulttuureissa.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tietää, millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä viestinnässä ja vuorovaikutuksessa on eri kulttuureissa.	Oppilas tunnistaa eroja ja yhtäläisyyksiä eri kulttuurien viestinnässä ja vuorovaikutuksessa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien ymmärtämistä ja tulkintaa, kokonaisuuksien	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas hahmottaa kokonaisuuksia ja tunnistaa oleellisen sisällön oppilaan omaan elämänpiiriin liittyvistä	Oppilas tunnistaa omaan elämänpiiriinsä liittyvien yleiskielisten tekstien oleellisen sisällön erilaisten vihjeiden ja

hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.			yleiskielisistä teksteistä.	apuvälineiden avulla.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee esiintymis- ja ilmaisutaitoja suullisesti, kirjallisesti ja eri medioita hyödyntäen. Oppilas havainnoi ja harjoittelee ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas ilmaisee itseään suullisesti, kirjallisesti ja eri medioita hyödyntäen. Oppilaan ääntäminen ja intonaatio tukevat viestin välittymistä.	Oppilas ilmaisee itseään ohjatusti eri medioita hyödyntäen. Oppilaan ääntäminen tukee viestin välittymistä kaikkein tutuimmissa viestintätilanteissa.

Englannin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu englannin levinneisyyteen maailmassa.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas löytää kartalta tärkeimpiä englanninkielisiä alueita.	Oppilas tietää, että englanti on laajalle levinnyt kieli.
T2 Oppilas etsii ja käyttää itseään kiinnostavia autenttisia englanninkielisiä sisältöjä ja tutkii niitä eri kulttuurien näkökulmista.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas etsii ja käyttää itseään kiinnostavia autenttisia englanninkielisiä sisältöjä ja tutkii niitä eri kulttuurien näkökulmista.	Oppilas tarvitsee apua itseään kiinnostavien autenttisten englanninkielisten sisältöjen löytämisessä ja niiden kulttuurisessa tulkinnassa.
T3 Oppilas vertailee eri kielien tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa vertailla eri kielien tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	Oppilas löytää eroavaisuuksia eri kielten tavoissa ilmaista asioita ja joitakin säännönmukaisuuksia tutuissa kielissä.
Kieltenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti yhteistoiminnallista työskentelyä. Oppilas harjoittelee koko kehon käyttämistä ilmaisussaan. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa opiskella yhteistoiminnallisesti erilaisissa ryhmissä ja rooleissa. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä.	Oppilas osaa opiskella ryhmässä. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja oppimistaitojensa kehittymistä ohjatusti.
T5 Oppilas käyttää opiskelussaan	S2	Elinikäisen kielenopiskelun	Oppilas osaa opiskella käyttäen itselleen	Oppilas hakee ja valitsee itseään kiinnostavia

itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä sekä harjoittelee tiedon kriittistä käsittelyä ja tosielämän ongelmien ratkaisua.		valmiuksien kehittyminen	merkityksellisiä sisältöjä. Oppilas osaa käsitellä tietoa kriittisesti ja ratkoa tosielämän ongelmia ja jakaa koulun ulkopuolella oppimaansa.	sisältöjä ja osaa tehdä niistä kriittisiä havaintoja opettajan avustuksella.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee keskustelemaan ja ilmaisemaan mielipiteensä häntä kiinnostavista aiheista erilaisissa tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa keskustella ja kertoa mielipiteensä eri asioista jokapäiväisissä tilanteissa.	Oppilas osaa keskustella arkisiin asioihin liittyvistä asioista ja kertoa mielipiteensä kysyttäessä.
T7 Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu aktiivisesti erilaisiin viestintätilanteisiin ja osaa käyttää kieltä sopivalla tavalla. Oppilaalla on käytössään laaja valikoima kompensaatiostrategioita vuorovaikutuksen tueksi.	Oppilas osaa toimia arkisissa viestintätilanteissa sopivalla tavalla. Oppilas osaa turvautua joihinkin hänelle luontaisiin kompensaatiostrategioihin viestin välittämiseksi.
T8 Oppilas harjoittelee keskustelua ja vuorovaikutusta kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa toimia kohteliaasti vuorovaikutuksessa kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä.	Oppilas osallistuu ohjatusti vuorovaikutukseen kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä. Oppilas tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas löytää pääajatukset asiateksteistä ja yleiskielisestä	Oppilas tunnistaa ydinsisällön selkeästä kirjoitetusta

asiatekstin tulkitsemista sekä ydinsisällön tiivistämistä monimediaisessa ympäristössä.			puheesta sekä osaa tiivistää monimediaisten tekstien ydinsisällön.	tekstistä ja puheesta sekä löytää pääajatukset monimediaisista asiateksteistä erilaisten vihjeiden avulla.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee tekstin tuottamista suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen monipuolisesti eri aiheista. Oppilas harjoittelee ääntämistä ja intonaatiota.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas viestii suullisesti, kirjallisesti ja eri medioita hyödyntäen monipuolisesti eri aiheista. Oppilas osoittaa luontevaa ääntämisen ja intonaation hallintaa tutuissa viestintätilanteissa.	Oppilas ilmaisee itseään suullisesti, kirjallisesti ja itselleen luontaisia medioita ja ilmaisutapoja hyödyntäen. Oppilaan ääntäminen ja intonaatio tukevat viestin välittymistä tutuissa viestintätilanteissa.

Englannin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas ymmärtää, että englannin kielessä on eri variantteja, sekä maantieteellisiä että sosiaalisia.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas tietää, että englannin kielessä on eri variantteja, sekä maantieteellisiä että sosiaalisia.	Oppilas tietää, että englannin kielessä on eri variantteja.
T2 Oppilas etsii itseään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas etsii itseään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas valitsee rajatuista vaihtoehdoista itseään kiinnostavia sisältöjä tutustuakseen eri kulttuureihin.
T3 Oppilas tekee havaintoja englannin kielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas havaitsee englannin kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla eri kieliä.	Oppilas havaitsee joitakin englannin kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla englantia ja äidinkieltään.
Kieltenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia opiskelutaitoja. Oppilas osaa arvioida omaa oppimistaan ja asettaa oppimiselleen lähitavoitteita.	Oppilas osaa käyttää joitakin hänen omille vahvuuksilleen perustuvia opiskelutaitoja. Oppilas osaa arvioida omaa oppimistaan ja asettaa oppimiselleen lähitavoitteita ohjatusti.
T5 Oppilas harjoittelee tiedon ryhmittelyä ja prosessointia	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa ryhmitellä ja prosessoida tietoa. Oppilas osaa hakea ja	Oppilas osaa hakea ja valita autenttisia materiaaleja opettajan

sekä autenttisten lähteiden käyttöä. Oppilas opettelee valitsemaan itsenäisesti hänelle sopivia oppimateriaaleja.			valita autenttista materiaalia oppimisensa tueksi.	avustuksella. Oppilas harjoittelee niiden käyttöä ja tiedon prosessointia.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee keskustelemaan omaan elämäänsä liittyvistä asioista ja toimimaan erilaisissa viestinnällisissä kontekseissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa keskustella omaan elämäänsä liittyvistä asioista ja toimia erilaisissa viestinnällisissä tilanteissa niihin sopivalla tavalla.	Oppilas osaa kertoa omaan elämäänsä liittyvistä asioista ja vastata arkisiin tilanteisiin liittyviin kysymyksiin.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita ja niiden vaikutusta kieleen. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas on tietoinen viestintätilanteiden eroista ja niiden vaikutuksesta kieleen. Oppilas osaa täydentää vuorovaikutustaitojaan kompensaatiostrategioilla.	Oppilas havaitsee eroja viestintätilanteissa. Oppilas osaa ohjatusti toimia arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas turvautuu tiettyihin luontaisiin kompensaatiostrategioihin.
T8 Oppilas tekee havaintoja viestinnän ja vuorovaikutuksen eroista ja yhtäläisyyksistä eri kulttuureissa.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tietää, millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä viestinnässä ja vuorovaikutuksessa on eri kulttuureissa.	Oppilas tunnistaa eroja ja yhtäläisyyksiä eri kulttuurien viestinnässä ja vuorovaikutuksessa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien ymmärtämistä ja tulkintaa, kokonaisuuksien	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas hahmottaa kokonaisuuksia ja tunnistaa oleellisen sisällön oppilaan omaan elämänpiiriin liittyvistä	Oppilas tunnistaa omaan elämänpiiriinsä liittyvien yleiskielisten tekstien oleellisen sisällön erilaisten vihjeiden ja

hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.			yleiskielisistä teksteistä.	apuvälineiden avulla.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee esiintymis- ja ilmaisutaitoja suullisesti, kirjallisesti ja eri medioita hyödyntäen. Oppilas havainnoi ja harjoittelee ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas ilmaisee itseään suullisesti, kirjallisesti ja eri medioita hyödyntäen. Oppilaan ääntäminen ja intonaatio tukevat viestin välittymistä.	Oppilas ilmaisee itseään ohjatusti eri medioita hyödyntäen. Oppilaan ääntäminen tukee viestin välittymistä kaikkein tutuimmissa viestintätilanteissa.

Englannin kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu englannin levinneisyyteen maailmassa.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas löytää kartalta tärkeimpiä englanninkielisiä alueita.	Oppilas tietää, että englanti on laajalle levinnyt kieli.
T2 Oppilas etsii ja käyttää itseään kiinnostavia autenttisia englanninkielisiä sisältöjä ja tutkii niitä eri kulttuurien näkökulmista.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas etsii ja käyttää itseään kiinnostavia autenttisia englanninkielisiä sisältöjä ja tutkii niitä eri kulttuurien näkökulmista.	Oppilas tarvitsee apua itseään kiinnostavien autenttisten englanninkielisten sisältöjen löytämisessä ja niiden kulttuurisessa tulkinnassa.
T3 Oppilas vertailee eri kielien tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa vertailla eri kielien tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	Oppilas löytää eroavaisuuksia eri kielten tavoissa ilmaista asioita ja joitakin säännönmukaisuuksia tutuissa kielissä.
Kieltenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti yhteistoiminnallista työskentelyä. Oppilas harjoittelee koko kehon käyttämistä ilmaisussaan. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa opiskella yhteistoiminnallisesti erilaisissa ryhmissä ja rooleissa. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä.	Oppilas osaa opiskella ryhmässä. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja oppimistaitojensa kehittymistä ohjatusti.
T5 Oppilas käyttää opiskelussaan	S2	Elinikäisen kielenopiskelun	Oppilas osaa opiskella käyttäen itselleen	Oppilas hakee ja valitsee itseään kiinnostavia

itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä sekä harjoittelee tiedon kriittistä käsittelyä ja tosielämän ongelmien ratkaisua.		valmiuksien kehittyminen	merkityksellisiä sisältöjä. Oppilas osaa käsitellä tietoa kriittisesti ja ratkoa tosielämän ongelmia ja jakaa koulun ulkopuolella oppimaansa.	sisältöjä ja osaa tehdä niistä kriittisiä havaintoja opettajan avustuksella.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee keskustelemaan ja ilmaisemaan mielipiteensä häntä kiinnostavista aiheista erilaisissa tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas osaa keskustella ja kertoa mielipiteensä eri asioista jokapäiväisissä tilanteissa.	Oppilas osaa keskustella arkisiin asioihin liittyvistä asioista ja kertoa mielipiteensä kysyttäessä.
T7 Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu aktiivisesti erilaisiin viestintätilanteisiin ja osaa käyttää kieltä sopivalla tavalla. Oppilaalla on käytössään laaja valikoima kompensaatiostrategioita vuorovaikutuksen tueksi.	Oppilas osaa toimia arkisissa viestintätilanteissa sopivalla tavalla. Oppilas osaa turvautua joihinkin hänelle luontaisiin kompensaatiostrategioihin viestin välittämiseksi.
T8 Oppilas harjoittelee keskustelua ja vuorovaikutusta kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa toimia kohteliaasti vuorovaikutuksessa kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä.	Oppilas osallistuu ohjatusti vuorovaikutukseen kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä. Oppilas tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas löytää pääajatukset asiateksteistä ja yleiskielisestä	Oppilas tunnistaa ydinsisällön selkeästä kirjoitetusta

asiatekstin tulkitsemista sekä ydinsisällön tiivistämistä monimediaisessa ympäristössä.			puheesta sekä osaa tiivistää monimediaisten tekstien ydinsisällön.	tekstistä ja puheesta sekä löytää pääajatukset monimediaisista asiateksteistä erilaisten vihjeiden avulla.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee tekstin tuottamista suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen monipuolisesti eri aiheista. Oppilas harjoittelee ääntämistä ja intonaatiota.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas viestii suullisesti, kirjallisesti ja eri medioita hyödyntäen monipuolisesti eri aiheista. Oppilas osoittaa luontevaa ääntämisen ja intonaation hallintaa tutuissa viestintätilanteissa.	Oppilas ilmaisee itseään suullisesti, kirjallisesti ja itselleen luontaisia medioita ja ilmaisutapoja hyödyntäen. Oppilaan ääntäminen ja intonaatio tukevat viestin välittymistä tutuissa viestintätilanteissa.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas ymmärtää, että englannin kielessä on eri variantteja, sekä maantieteellisiä että sosiaalisia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan englannin kielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Hän oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa englantia puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä englantia puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin asemasta maailmankielenä. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia englannin asemaa maailmankielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia muiden kulttuurien ymmärtämiseksi ja arvostamiseksi sekä eri kulttuurien tuntemuksen syventämiseksi. Tulkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Tutkitaan englannin kielen kehittymistä lingua francaksi. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista. Otetaan selvää joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli ja vertaillaan eri englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas etsii itseään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää englannin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia muiden kulttuurien ymmärtämiseksi ja arvostamiseksi sekä eri kulttuurien tuntemuksen syventämiseksi. Tulkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Tutkitaan englannin kielen kehittymistä lingua francaksi. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista. Otetaan selvää joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa

englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli ja vertaillaan eri englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tekee havaintoja englannin kielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään englannin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan englannin kieltä muihin kieliin. Hän oppii käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin englannin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia muiden kulttuurien ymmärtämiseksi ja arvostamiseksi sekä eri kulttuurien tuntemuksen syventämiseksi. Tulkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Tutkitaan englannin kielen kehittymistä lingua francaksi. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista. Otetaan selvää joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli ja vertaillaan eri englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee omien tavoitteiden asettamista ja reflektointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulleen ja reflektoimaan oppimisprosessiaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia englannin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta englannin opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista (koti)tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja, kuten visualisointia, rytmiikkaa, liikettä ja eläytymistä.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä oppilaiden mahdollisuutta itse valita ja tuottaa oppimateriaaleja. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä. Tutkitaan ja työstetään asioita pareittain ja pienissä ryhmissä keskustellen, esittäen ja erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin eläytyen.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja prosessointia omia tuotoksia varten erilaisten kriteerien perusteella esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla. Opetellaan autenttisten lähteiden käyttöä osana omaa tuotosta, esimerkiksi lainaukset, lähdeviitteet, tekijänoikeudet. Arvioidaan tiedon luotettavuutta.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Tuetaan oppilasta valitsemaan itsenäisesti juuri hänelle sopivaa lisämateriaalia tarpeidensa, kykyjensä ja kiinnostuksensa mukaan.

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä jatkuvan kieltenopiskelun valmiuksia

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee tiedon ryhmittelyä ja prosessointia sekä autenttisten lähteiden käyttöä. Oppilas opettelee valitsemaan itsenäisesti hänelle sopivia oppimateriaaleja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää englannin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta englannin opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista (koti)tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja, kuten visualisointia, rytmiikkaa, liikettä ja eläytymistä.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä oppilaiden mahdollisuutta itse valita ja tuottaa oppimateriaaleja. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia

oppimismenetelmiä. Tutkitaan ja työstetään asioita pareittain ja pienissä ryhmissä keskustellen, esittäen ja erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin eläytyen.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja prosessointia omia tuotoksia varten erilaisten kriteerien perusteella esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla. Opetellaan autenttisten lähteiden käyttöä osana omaa tuotosta, esimerkiksi lainaukset, lähdeviitteet, tekijänoikeudet. Arvioidaan tiedon luotettavuutta.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Tuetaan oppilasta valitsemaan itsenäisesti juuri hänelle sopivaa lisämateriaalia tarpeidensa, kykyjensä ja kiinnostuksensa mukaan.

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee keskustelemaan omaan elämäänsä liittyvistä asioista ja toimimaan erilaisissa viestinnällisissä konteksteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään myös joissakin vaativammissa tilanteissa, kuten keskusteltaessa ajankohtaisesta tapahtumasta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä yläkoululaisena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Syvennetään tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, rahaan, sosiaalisiin suhteisiin, luontoon ja asuinympäristöön.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, ehdottamista ja kieltäytymistä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi blogikirjoituksia, ilmoituksia, karttoja, kuvia, lauluja, runoja ja ruokaohjeita, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista ja tiivistämistä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin, esimerkiksi aikamuotojen käyttöön, sanajärjestykseen ja vertailumuotoihin. Kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen, kertomusta rytmittäviin ilmaisuihin ja kappalejakoon.

Opetellaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi keskustelun aloittamista, puheenvuoron pyytämistä ja mielipiteen ilmaisemista. Havainnoidaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen, viestin muotoon ja tarkoitukseen. Tutustutaan puhekielen ilmiöihin, esimerkiksi erilaisiin tapoihin esittää kysymyksiä. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi historiaan, maantieteeseen, muihin kieliaineisiin ja kotitalouteen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa, kuten puhelimessa ja sosiaalisessa mediassa, sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita ja niiden vaikutusta kieleen. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja viestintästrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii olemaan aloitteellinen vuorovaikutustilanteissa. Oppilas oppii käyttämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Oppilas käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin, korjata väärinymmärryksiä sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ja melko mutkikkaidenkin ilmauksien merkityksistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä yläkoululaisena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Syvennetään tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, rahaan, sosiaalisiin suhteisiin, luontoon ja asuinympäristöön.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, ehdottamista ja kieltäytymistä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi blogikirjoituksia, ilmoituksia, karttoja, kuvia, lauluja, runoja ja ruokaohjeita, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista ja tiivistämistä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin, esimerkiksi aikamuotojen käyttöön, sanajärjestykseen ja vertailumuotoihin. Kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen, kertomusta rytmittäviin ilmaisuihin ja kappalejakoon.

Opetellaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi keskustelun aloittamista, puheenvuoron pyytämistä ja mielipiteen ilmaisemista. Havainnoidaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen, viestin muotoon ja tarkoitukseen. Tutustutaan puhekielen ilmiöihin, esimerkiksi erilaisiin tapoihin esittää kysymyksiä. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi historiaan, maantieteeseen, muihin kieliaineisiin ja kotitalouteen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa, kuten puhelimessa ja sosiaalisessa mediassa, sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tekee havaintoja viestinnän ja vuorovaikutuksen eroista ja yhtäläisyyksistä eri kulttuureissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä. Oppilas oppii käyttämään kieltä kulttuurien välisessä viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja osaa kiinnittää huomiota kielenkäytön muodollisuuteen. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisia käytänteitä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä yläkoululaisena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Syvennetään tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, rahaan, sosiaalisiin suhteisiin, luontoon ja asuinympäristöön.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, ehdottamista ja kieltäytymistä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi blogikirjoituksia, ilmoituksia, karttoja, kuvia, lauluja, runoja ja ruokaohjeita, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista ja tiivistämistä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin, esimerkiksi aikamuotojen käyttöön, sanajärjestykseen ja vertailumuotoihin. Kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen, kertomusta rytmittäviin ilmaisuihin ja kappalejakoon.

Opetellaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi keskustelun aloittamista, puheenvuoron pyytämistä ja mielipiteen ilmaisemista. Havainnoidaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen, viestin muotoon ja tarkoitukseen. Tutustutaan puhekielen ilmiöihin, esimerkiksi erilaisiin tapoihin esittää kysymyksiä. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi historiaan, maantieteeseen, muihin kieliaineisiin ja kotitalouteen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa, kuten puhelimessa ja sosiaalisessa mediassa, sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien ymmärtämistä ja tulkintaa, kokonaisuuksien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen sekä ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas ymmärtää pääasiat ja useita yksityiskohtia hieman vaativammasta normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä yläkoululaisena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Syvennetään tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, rahaan, sosiaalisiin suhteisiin, luontoon ja asuinympäristöön.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, ehdottamista ja kieltäytymistä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi blogikirjoituksia, ilmoituksia, karttoja, kuvia, lauluja, runoja ja ruokaohjeita, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista ja tiivistämistä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin, esimerkiksi aikamuotojen käyttöön, sanajärjestykseen ja vertailumuotoihin. Kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen, kertomusta rytmittäviin ilmaisuihin ja kappalejakoon.

Opetellaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi keskustelun aloittamista, puheenvuoron pyytämistä ja mielipiteen ilmaisemista. Havainnoidaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen, viestin muotoon ja tarkoitukseen. Tutustutaan puhekielen ilmiöihin, esimerkiksi erilaisiin tapoihin esittää kysymyksiä. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi historiaan, maantieteeseen, muihin kieliaineisiin ja kotitalouteen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa, kuten puhelimessa ja sosiaalisessa mediassa, sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee esiintymis- ja ilmaisutaitoja suullisesti, kirjallisesti ja eri medioita hyödyntäen. Oppilas havainnoi ja harjoittelee ääntämistä, puherytmiä ja intonaatiota.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen englannin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja useita yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä yläkoululaisena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Syvennetään tuttuja

aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, rahaan, sosiaalisiin suhteisiin, luontoon ja asuinympäristöön.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, ehdottamista ja kieltäytymistä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi blogikirjoituksia, ilmoituksia, karttoja, kuvia, lauluja, runoja ja ruokaohjeita, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista ja tiivistämistä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin, esimerkiksi aikamuotojen käyttöön, sanajärjestykseen ja vertailumuotoihin. Kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen, kertomusta rytmittäviin ilmaisuihin ja kappalejakoon.

Opetellaan englanninkielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi keskustelun aloittamista, puheenvuoron pyytämistä ja mielipiteen ilmaisemista. Havainnoidaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen, viestin muotoon ja tarkoitukseen. Tutustutaan puhekielen ilmiöihin, esimerkiksi erilaisiin tapoihin esittää kysymyksiä. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi historiaan, maantieteeseen, muihin kieliaineisiin ja kotitalouteen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa, kuten puhelimessa ja sosiaalisessa mediassa, sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu englannin levinneisyyteen maailmassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan englannin kielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Hän oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa englantia puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä englantia puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin asemasta maailmankielenä. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia englannin asemaa maailmankielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi englanninkielisistä maista. Opetellaan vertailemaan eri englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas etsii ja käyttää itseään kiinnostavia autenttisia englanninkielisiä sisältöjä ja tutkii niitä eri kulttuurien näkökulmista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää englannin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi englanninkielisistä maista. Opetellaan vertailemaan eri

englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kielien tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään englannin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan englannin kieltä muihin kieliin. Hän oppii käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin englannin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi englanninkielisistä maista. Opetellaan vertailemaan eri englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja

yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee monipuolisesti yhteistoiminnallista työskentelyä .Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulleen ja reflektoimaan oppimisprosessiaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia englannin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta englannin opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan monipuolisesti yhteistoiminnallista työskentelyä. Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan dialogisuuteen perustuvaa keskustelua, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu, puheeseen yhtyminen ja oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Rohkaistaan kehon käyttämiseen viestinnässä, esimerkiksi eleiden, ilmeiden, äänenpainojen ja -sävyjen sekä tunneilmaisun avulla. Harjoitellaan edelleen draaman keinoja hyödyntäen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa tuottamalla tekstiä erilaisissa konteksteissa (formaali ja informaali) ja monimediaisissa ympäristöissä.

Harjoitellaan enenevässä määrin tiedon hakemista autenttisissa ympäristöissä, tiedon kriittistä arviointia ja tekstien tiivistämistä ja muokkausta. Harjoitellaan tosielämän ongelmien ratkaisua ja syvennetään projektioppimisessa tarvittavia taitoja. Harjoitellaan erilaisten lähde- ja tukimateriaalien kuten kielioppien, käännöskoneiden, ensyklopedioiden ja erityisesti Wikipedian kriittistä käyttöä.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen. Harjoitellaan oppimisprosessin jatkuvaa reflektointia ja omien tavoitteiden asettamista itseohjautuvan oppimisen perustana.

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä jatkuvan kieltenopiskelun valmiuksia

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas käyttää opiskelussaan itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä sekä harjoittelee tiedon kriittistä käsittelyä ja tosielämän ongelmien ratkaisua.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää englannin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta englannin opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan monipuolisesti yhteistoiminnallista työskentelyä. Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan dialogisuuteen perustuvaa keskustelua, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu, puheeseen yhtyminen ja oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Rohkaistaan kehon käyttämiseen viestinnässä, esimerkiksi eleiden, ilmeiden, äänenpainojen ja -sävyjen sekä tunneilmaisun avulla. Harjoitellaan edelleen draaman keinoja hyödyntäen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa tuottamalla tekstiä erilaisissa konteksteissa (formaali ja informaali) ja monimediaisissa ympäristöissä.

Harjoitellaan enenevässä määrin tiedon hakemista autenttisissa ympäristöissä, tiedon kriittistä arviointia ja tekstien tiivistämistä ja muokkausta. Harjoitellaan tosielämän ongelmien ratkaisua ja syvennetään projektioppimisessa tarvittavia taitoja. Harjoitellaan erilaisten lähde- ja tukimateriaalien kuten kielioppien, käännöskoneiden, ensyklopedioiden ja erityisesti Wikipedian kriittistä käyttöä.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen. Harjoitellaan oppimisprosessin jatkuvaa reflektointia ja omien tavoitteiden asettamista itseohjautuvan oppimisen perustana.

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee keskustelemaan ja ilmaisemaan mielipiteensä häntä kiinnostavista aiheista erilaisissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään myös joissakin vaativammissa tilanteissa, kuten keskusteltaessa ajankohtaisesta tapahtumasta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi ihmissuhteet, matkailu, teknologia, terveys, urheilu ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi reklamointia, jossittelua ja suostuttelua. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, kuunnelmia, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin.

Harjoitellaan englanninkielisen viestinnän peruspiirteitä, kuten liitekysymyksiä ja epäsuoria kysymyksiä, ja syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä.

Tutkitaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ilmiöihin kuten sananmuodostuksen keinoihin ja sosiaalisen median kieleen. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten kielen rakenteeseen tai sananmuodostukseen perustuvan ennakkotiedon käyttämistä.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden teemoihin, esimerkiksi historiaan, maantieteeseen, muihin kieliaineisiin ja terveystietoon, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja viestintästrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii olemaan aloitteellinen vuorovaikutustilanteissa. Oppilas oppii käyttämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Oppilas käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin, korjata väärinymmärryksiä sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ja melko mutkikkaidenkin ilmauksien merkityksistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi ihmissuhteet, matkailu, teknologia, terveys, urheilu ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi reklamointia, jossittelua ja suostuttelua. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, kuunnelmia, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin.

Harjoitellaan englanninkielisen viestinnän peruspiirteitä, kuten liitekysymyksiä ja epäsuoria kysymyksiä, ja syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä.

Tutkitaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ilmiöihin kuten sananmuodostuksen keinoihin ja sosiaalisen median kieleen. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten kielen rakenteeseen tai sananmuodostukseen perustuvan ennakkotiedon käyttämistä.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden teemoihin, esimerkiksi historiaan, maantieteeseen, muihin kieliaineisiin ja terveystietoon, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee keskustelua ja vuorovaikutusta kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä. Oppilas oppii käyttämään kieltä kulttuurien välisessä viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja osaa kiinnittää huomiota kielenkäytön muodollisuuteen. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisia käytänteitä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi ihmissuhteet, matkailu, teknologia, terveys, urheilu ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi reklamointia, jossittelua ja suostuttelua. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, kuunnelmia, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin.

Harjoitellaan englanninkielisen viestinnän peruspiirteitä, kuten liitekysymyksiä ja epäsuoria kysymyksiä, ja syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä.

Tutkitaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ilmiöihin kuten sananmuodostuksen keinoihin ja sosiaalisen median kieleen. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten kielen rakenteeseen tai sananmuodostukseen perustuvan ennakkotiedon käyttämistä.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden teemoihin, esimerkiksi historiaan, maantieteeseen, muihin kieliaineisiin ja terveystietoon, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee asiatekstin tulkitsemista sekä ydinsisällön tiivistämistä monimediaisessa ympäristössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen sekä ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas ymmärtää pääasiat ja useita yksityiskohtia hieman vaativammasta normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi ihmissuhteet, matkailu, teknologia, terveys, urheilu ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi reklamointia, jossittelua ja suostuttelua. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, kuunnelmia, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin.

Harjoitellaan englanninkielisen viestinnän peruspiirteitä, kuten liitekysymyksiä ja epäsuoria kysymyksiä, ja syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä.

Tutkitaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ilmiöihin kuten sananmuodostuksen keinoihin ja sosiaalisen median kieleen. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten kielen rakenteeseen tai sananmuodostukseen perustuvan ennakkotiedon käyttämistä.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden teemoihin, esimerkiksi historiaan, maantieteeseen, muihin kieliaineisiin ja terveystietoon, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee tekstin tuottamista suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen monipuolisesti eri aiheista. Oppilas harjoittelee ääntämistä ja intonaatiota.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen englannin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja useita yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi

ihmissuhteet, matkailu, teknologia, terveys, urheilu ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi reklamointia, jossittelua ja suostuttelua. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, kuunnelmia, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin.

Harjoitellaan englanninkielisen viestinnän peruspiirteitä, kuten liitekysymyksiä ja epäsuoria kysymyksiä, ja syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä.

Tutkitaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ilmiöihin kuten sananmuodostuksen keinoihin ja sosiaalisen median kieleen. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten kielen rakenteeseen tai sananmuodostukseen perustuvan ennakkotiedon käyttämistä.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden teemoihin, esimerkiksi historiaan, maantieteeseen, muihin kieliaineisiin ja terveystietoon, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osaa kuvata, missä englantia puhutaan, ja mainita englannin levinneisyyden syitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan englannin kielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Hän oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa englantia puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä englantia puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin asemasta maailmankielenä. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia englannin asemaa maailmankielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista sekä opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Pohditaan kulttuurien ja kielen kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi teknologian ja tieteen vaikutuksia.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi englanninkielisistä maista. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista. Harjaannutaan vertailemaan eri englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas osaa käyttää monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kehittääkseen ymmärrystään eri kulttuureista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää englannin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista sekä opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Pohditaan kulttuurien ja kielen kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi teknologian ja tieteen vaikutuksia.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi englanninkielisistä maista. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista. Harjaannutaan vertailemaan eri englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista.

Oppilas tuntee englannin kielitiedon keskeisiä käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään englannin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan englannin kieltä muihin kieliin. Hän oppii käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin englannin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista sekä opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotypioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Pohditaan kulttuurien ja kielen kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi teknologian ja tieteen vaikutuksia.

Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi englanninkielisistä maista. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista. Harjaannutaan vertailemaan eri englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttää erilaisia oppimisen tapoja löytäen niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulleen ja reflektoimaan oppimisprosessiaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia englannin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon nopeasti ja arvioimaan sitä kriittisesti.

Harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, tiedon strukturointia ja yhteistoiminnallista työstämistä, myös kansainvälisessä yhteistyössä. Harjoitellaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa ja ongelmien ratkaisussa.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (esimerkiksi artikkelien, tekstiviestien, julisteiden, mainosten, sarjakuvien ja videoiden) tulkintaa ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa.

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä jatkuvan kieltenopiskelun valmiuksia

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa luovasti ja itseohjautuvasti soveltaa kieltenopiskelutaitojaan, hahmottaa kokonaisuuksia ja käyttää tietoa monipuolisesti. Oppilas luottaa itseensä kielenopiskelijana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää englannin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon nopeasti ja arvioimaan sitä kriittisesti.

Harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, tiedon strukturointia ja yhteistoiminnallista työstämistä, myös kansainvälisessä yhteistyössä. Harjoitellaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa ja ongelmien ratkaisussa.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (esimerkiksi artikkelien, tekstiviestien, julisteiden, mainosten, sarjakuvien ja videoiden) tulkintaa ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa.

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa keskustella ja esittää mielipiteitä monenlaisista hänen ikätasolleen ja elämänkokemukseen sopivista aiheista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään myös joissakin vaativammissa tilanteissa, kuten keskusteltaessa ajankohtaisesta tapahtumasta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi ihmisoikeudet, julkiset palvelut, kotimaa, kulttuuri, media, työelämä ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia, hakemuksen laatimista, harmittelua, tiedustelua ja toivomusten esittämistä. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, kannanottoja, käyttöohjeita, mainoksia, blogeja, uutisia ja tilastoja monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti tehokkaan kommunikaation, erityisesti asiatyylisen viestinnän tueksi. Keskitytään englannin kielen perusrakenteiden hallintaan, esimerkiksi ajan johdonmukaiseen ilmaisemiseen. Harjaannutaan tuottamaan asiatekstiä sekä sen ydinsisällön tiivistämistä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan englannin kielelle ominaisia tapoja ilmaista asioita, esimerkiksi opettelemalla idiomeja ja fraasiverbejä. Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten uudissanoihin.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi yhteiskuntaoppiin, uskontoon/elämänkatsomustietoon, muihin kieliaineisiin, luonnontieteisiin ja opinto-ohjaukseen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osoittaa aloitteellisuutta vuorovaikutustilanteissa ja osaa käyttää viestintästrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii olemaan aloitteellinen vuorovaikutustilanteissa. Oppilas oppii käyttämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Oppilas käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin, korjata väärinymmärryksiä sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ja melko mutkikkaidenkin ilmauksien merkityksistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi ihmisoikeudet, julkiset palvelut, kotimaa, kulttuuri, media, työelämä ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia, hakemuksen laatimista, harmittelua, tiedustelua ja toivomusten esittämistä. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, kannanottoja, käyttöohjeita, mainoksia, blogeja, uutisia ja tilastoja monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti tehokkaan kommunikaation, erityisesti asiatyylisen viestinnän tueksi. Keskitytään englannin kielen perusrakenteiden hallintaan, esimerkiksi ajan johdonmukaiseen ilmaisemiseen. Harjaannutaan tuottamaan asiatekstiä sekä sen ydinsisällön tiivistämistä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan englannin kielelle ominaisia tapoja ilmaista asioita, esimerkiksi opettelemalla idiomeja ja fraasiverbejä. Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten uudissanoihin.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi yhteiskuntaoppiin, uskontoon/elämänkatsomustietoon, muihin kieliaineisiin, luonnontieteisiin ja opinto-ohjaukseen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas tunnistaa viestinnän kulttuurisia piirteitä ja osaa osallistua rakentavaan kulttuurienväliseen viestintään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä. Oppilas oppii käyttämään kieltä kulttuurien välisessä viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja osaa kiinnittää huomiota kielenkäytön muodollisuuteen. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisia käytänteitä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi ihmisoikeudet, julkiset palvelut, kotimaa, kulttuuri, media, työelämä ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia, hakemuksen laatimista, harmittelua, tiedustelua ja toivomusten esittämistä. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, kannanottoja, käyttöohjeita, mainoksia, blogeja, uutisia ja tilastoja monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti tehokkaan kommunikaation, erityisesti asiatyylisen viestinnän tueksi. Keskitytään englannin kielen perusrakenteiden hallintaan, esimerkiksi ajan johdonmukaiseen ilmaisemiseen. Harjaannutaan tuottamaan asiatekstiä sekä sen ydinsisällön tiivistämistä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan englannin kielelle ominaisia tapoja ilmaista asioita, esimerkiksi opettelemalla idiomeja ja fraasiverbejä. Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten uudissanoihin.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi yhteiskuntaoppiin, uskontoon/elämänkatsomustietoon, muihin kieliaineisiin, luonnontieteisiin ja opinto-ohjaukseen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas kuulee ja lukee monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä tekstejä monimediaisessa ympäristössä sekä osaa tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen sekä ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas ymmärtää pääasiat ja useita yksityiskohtia hieman vaativammasta normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi ihmisoikeudet, julkiset palvelut, kotimaa, kulttuuri, media, työelämä ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia, hakemuksen laatimista, harmittelua, tiedustelua ja toivomusten esittämistä. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, kannanottoja, käyttöohjeita, mainoksia, blogeja, uutisia ja tilastoja monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti tehokkaan kommunikaation, erityisesti asiatyylisen viestinnän tueksi. Keskitytään englannin kielen perusrakenteiden hallintaan, esimerkiksi ajan johdonmukaiseen ilmaisemiseen. Harjaannutaan tuottamaan asiatekstiä sekä sen ydinsisällön tiivistämistä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan englannin kielelle ominaisia tapoja ilmaista asioita, esimerkiksi opettelemalla idiomeja ja fraasiverbejä. Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten uudissanoihin.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi yhteiskuntaoppiin, uskontoon/elämänkatsomustietoon, muihin kieliaineisiin, luonnontieteisiin ja opinto-ohjaukseen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa tuottaa sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista. Oppilas osaa ääntää englantia oikein ja käyttää kielen rakenteita monipuolisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen englannin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja useita yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi

ihmisoikeudet, julkiset palvelut, kotimaa, kulttuuri, media, työelämä ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia, hakemuksen laatimista, harmittelua, tiedustelua ja toivomusten esittämistä. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, kannanottoja, käyttöohjeita, mainoksia, blogeja, uutisia ja tilastoja monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti tehokkaan kommunikaation, erityisesti asiatyylisen viestinnän tueksi. Keskitytään englannin kielen perusrakenteiden hallintaan, esimerkiksi ajan johdonmukaiseen ilmaisemiseen. Harjaannutaan tuottamaan asiatekstiä sekä sen ydinsisällön tiivistämistä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan englannin kielelle ominaisia tapoja ilmaista asioita, esimerkiksi opettelemalla idiomeja ja fraasiverbejä. Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten uudissanoihin.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi yhteiskuntaoppiin, uskontoon/elämänkatsomustietoon, muihin kieliaineisiin, luonnontieteisiin ja opinto-ohjaukseen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

Espanja, B2-oppimäärä

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa

edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Espanjan kielen B2-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1	S1	kulttuurin ja kielialueen tuntemus	Oppilas tuntee kohdekielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä.	Oppilas tuntee jonkin verran kohdekielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä.
T2	S2	Kielenopiskelu-taidot	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas uskaltaa käyttää vähäistäkin kielitaitoaan.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tiedostaa kielitaidon tuomia mahdollisuuksia myös koulun ulkopuolella.
T3	S3	Suullinen ja kirjallinen kielitaito	Oppilas selviytyy harjoitelluista rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy avustettuna harjoitelluista rutiinin-omaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
T4	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas tuntee kielellisiä viestintä-strategioita.	Oppilas on tutustunut kielellisiin viestintä-strategioihin.
T5	S3	Kohtelias kielenkäyttö	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.	Oppilas tuntee yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.
T6	S3	Tiedon löytäminen puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas pystyy löytämään osia tarvitsemastaan yksinkertaisesta tiedosta ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.
T7	S3	Puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottaminen, ääntäminen ja	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja

		rakenteiden hallinta.	ääntää ymmärrettävästi ja hallitsee keskeiset rakenteet.	kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää kohtalaisesti ja hallitsee joitakin keskeisiä rakenteita.

Espanjan kielen B2-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1	S1	kulttuurin ja kielialueen tuntemus	Oppilas tuntee kohdekielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä.	Oppilas tuntee jonkin verran kohdekielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä.
T2	S2	Kielenopiskelu-taidot	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas uskaltaa käyttää vähäistäkin kielitaitoaan.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tiedostaa kielitaidon tuomia mahdollisuuksia myös koulun ulkopuolella.
T3	S3	Suullinen ja kirjallinen kielitaito	Oppilas selviytyy harjoitelluista rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy avustettuna harjoitelluista rutiinin-omaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
T4	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas tuntee kielellisiä viestintä-strategioita.	Oppilas on tutustunut kielellisiin viestintä-strategioihin.
T5	S3	Kohtelias kielenkäyttö	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.	Oppilas tuntee yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.
T6	S3	Tiedon löytäminen puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas pystyy löytämään osia tarvitsemastaan yksinkertaisesta tiedosta ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.
T7	S3	Puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottaminen, ääntäminen ja	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja

		rakenteiden hallinta.	ääntää ymmärrettävästi ja hallitsee keskeiset rakenteet.	kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää kohtalaisesti ja hallitsee joitakin keskeisiä rakenteita.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu uuteen kieleen ja kielialueeseen sekä espanjalaisen kulttuurin keskeisiin piirteisiin. Oppilas alkaa ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan espanjan kieleen, sen erityispiirteisiin ja variantteihin. Oppilaalla on kokemusta vieraista kielistä ja ryhmän kaikkea kielitaitoa hyödynnetään uuteen kieleen tutustuttaessa. Etsitään yhdessä sanoja, jotka ovat jo tunnistettavissa toisten kielten avulla. Oppilaalle annetaan kokemus siitä, että hän pystyy ymmärtämään jonkin verran espanjaa entisen kielitaitonsa pohjalta.

Tutustutaan yhdessä kielialueen kulttuureihin ja juuri espanjan kielelle ominaisiin asioihin. Etsitään oppilasta kiinnostavia ja muista kielistä poikkeavia ilmiöitä. Pohditaan myös yhdessä, mitä mahdollisia ennakkokäsityksiä tai ennakkoluuloja kieltä ja kulttuuria kohtaan voi olla olemassa. Annetaan oppilaalle mahdollisuus muuttaa mahdollisia omia ennakkokäsityksiään.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee itselle sopivien opiskelutapojen löytämistä ja rohkaistuu käyttämään espanjan kieltä oppituntien ulkopuolella esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalla on jo kokemusta kielenopiskelusta ja omista vahvuuksistaan kielenoppijana sekä omalla kohdallaan toimivimmista opiskelutavoista. Tätä taustaa vasten keskitytään espanjan kielen mahdollisesti tuomiin lisähaasteisiin ja mietitään, mitkä opiskelutavat toimivat edelleen ja mitä uusia voidaan opetella. Oppilaan kanssa tutkitaan, missä espanjan kieltä voi tarvita ja mistä löytyy oppilasta kiinnostavaa aineistoa. Netistä voi etsiä espanjan kielellä esim. musiikkia, kielipelejä, blogeja, erilaisia uutissivustoja, jotka liittyvät oppilaan elämään.

Oppilas harjoittelee asettamaan omia tavoitteita, antamaan palautetta muille sekä ottamaan vastaan ja hyödyntämään itselle annettua palautetta. Voidaan esim. arvioida omia ja toisten tekstejä, esityksiä ja ryhmätöitä.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee käyttämään espanjaa suullisesti ja kirjallisesti eri viestintäkanavia käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen.

Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä myös sähköisessä muodossa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia. Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös omien kiinnostuksen

kohteiden mukaan. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee eri viestintästrategioiden käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen.

Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä myös sähköisessä muodossa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia. Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja harjoittelee niiden käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen.

Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä myös sähköisessä muodossa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia. Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista.

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee etsimään tietoa ikätasolleen sopivista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain

määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen.

Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä myös sähköisessä muodossa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia. Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee puhumista ja kirjoittamista espanjaksi kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta olennaisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen.

Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä myös sähköisessä muodossa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia. Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osaa hahmottaa espanjan kielen suhdetta aiemmin opiskelemiinsa kieliin. Oppilas tuntee Espanjan sekä latinalaisen Amerikan maiden kulttuurien joitakin keskeisiä piirteitä. Oppilaan kielellinen päättelykyky, uteliaisuus ja monikielisyys kehittyy.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan sitä, että on olemassa formaali ja informaali kieli ja harjoitellaan jossakin määrin käyttämään niitä tarkoituksenmukaisesti.

Hankitaan tietoa jonkin espanjankielisen maan ilmiöistä, (esim. ruoka, tapakulttuuri, musiikki ja urheilu).

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas näkee espanjan kielen taidon osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, on löytänyt itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja uskaltaa käyttää vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietämystä siitä, miten kukin oppii kieltä parhaiten. Opetellaan löytämään tarpeellinen apu saatavilla olevasta materiaalista.

Opetellaan asettamaan tavoitteita ja pyritään saavuttamaan ne.

Käytetään edelleen itse- ja vertaisarviointia.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilaalla on ollut tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta espanjaksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa asiointi, matkustaminen ja vaatteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi, tunnistamaan foneettisia merkkejä sekä ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa käyttää eri kielellisiä viestintästrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä

ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa asiointi, matkustaminen ja vaatteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi, tunnistamaan foneettisia merkkejä sekä ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa käyttää kieltä kohteliaasti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa asiointi, matkustaminen ja vaatteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi, tunnistamaan foneettisia merkkejä sekä ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilaalla on keinot tulkita ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä

ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa asiointi, matkustaminen ja vaatteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi, tunnistamaan foneettisia merkkejä sekä ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa tuottaa pienimuotoista puhuttua ja kirjoitettua kieltä kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa asiointi, matkustaminen ja vaatteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi, tunnistamaan foneettisia merkkejä sekä ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

Venäjä, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää.

Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on

opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Vieraan kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T19) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A2.2 ja B1.1 välitasoksi A2.2/B1.1. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Venäjän kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7. vuosiluokan pääteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas tuntee venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.	Oppilas tuntee jonkin verran venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä oman maailmankuvan laajentamiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas löytää itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä.	Oppilas löytää avustettuna itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä.
T3 Oppilas tekee havaintoja venäjän kielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja venäjän kielen säännönmukaisuuksista.	Oppilas on tietoinen joistakin venäjän kielen säännönmukaisuuksista.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa toimia joissakin vuorovaikutustilanteissa tuettuna.

kannustavassa ilmapiirissä.				
T5 Oppilas harjoittelee oman kielitaidon luovaa käyttöä.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas harjoittelee yritteliäästi oman kielitaidon luovaa käyttöä.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan oman kielitaidon käyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy joistakin harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy avustettuna joistakin yksinkertaisista harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tuntee kielellisiä viestintä-strategioita.	Oppilas tuntee joitakin kielellisiä viestintä-strategioita.
T8 Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.	Oppilas tuntee yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas pystyy löytämään osia tarvitsemastaan yksinkertaisesta tiedosta ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				

T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää venäjää ymmärrettävästi ja tuntee keskeisiä rakenteita.	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää venäjää kohtalaisesti ja tuntee joitakin keskeisiä rakenteita.

Venäjän kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas tuntee venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.	Oppilas tuntee jonkin verran venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä oman maailmankuvan laajentamiseksi.	S1	Maailmankansalaisten taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas löytää itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä.	Oppilas löytää avustettuna itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa käyttää kielten välistä vertailua oppimisen tukena.	Oppilas on tietoinen, että kielten välistä vertailua voi käyttää kielen oppimisen tukena.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa toimia joissakin vuorovaikutustilanteissa tuettuna.

kannustavassa ilmapiirissä.				
T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa soveltaa kielenopiskelutaitojaan.	Oppilas osaa jonkin verran soveltaa kielenopiskelutaitojaan avustettuna.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy yksinkertaisista harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviää avustettuna joistakin harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
T7 Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa toimia viestintätilanteissa sopivaa kieltä käyttäen.	Oppilas osaa toimia viestintätilaiteissa tuettuna.
T8 Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa ja ilmaista mielipiteensä.	Oppilas osaa toimia tuettuna vuorovaikutustilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja	Oppilas pystyy löytämään osia tarvitsemastaan yksinkertaisesta tiedosta ikätasolleen sopivasta puhutusta ja

Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.			kirjoitetusta tekstistä.	kirjoitetusta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee edelleen puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyehköjä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää venäjää ymmärrettävästi ja tuntee keskeisiä rakenteita.	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää venäjää kohtalaisesti ja tuntee joitakin keskeisiä rakenteita.

Venäjän kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7. vuosiluokan pääteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas tuntee venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.	Oppilas tuntee jonkin verran venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä oman maailmankuvan laajentamiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas löytää itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä.	Oppilas löytää avustettuna itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä.
T3 Oppilas tekee havaintoja venäjän kielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja venäjän kielen säännönmukaisuuksista.	Oppilas on tietoinen joistakin venäjän kielen säännönmukaisuuksista.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa toimia joissakin vuorovaikutustilanteissa tuettuna.

kannustavassa ilmapiirissä.				
T5 Oppilas harjoittelee oman kielitaidon luovaa käyttöä.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas harjoittelee yritteliäästi oman kielitaidon luovaa käyttöä.	Oppilas pyrkii harjoittelemaan oman kielitaidon käyttöä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy joistakin harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy avustettuna joistakin yksinkertaisista harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tuntee kielellisiä viestintä-strategioita.	Oppilas tuntee joitakin kielellisiä viestintä-strategioita.
T8 Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.	Oppilas tuntee yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas pystyy löytämään osia tarvitsemastaan yksinkertaisesta tiedosta ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				

T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää venäjää ymmärrettävästi ja tuntee keskeisiä rakenteita.	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää venäjää kohtalaisesti ja tuntee joitakin keskeisiä rakenteita.

Venäjän kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas tuntee venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.	Oppilas tuntee jonkin verran venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä oman maailmankuvan laajentamiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas löytää itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä.	Oppilas löytää avustettuna itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa käyttää kielten välistä vertailua oppimisen tukena.	Oppilas on tietoinen, että kielten välistä vertailua voi käyttää kielen oppimisen tukena.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa toimia joissakin vuorovaikutustilanteissa tuettuna.

kannustavassa ilmapiirissä.				
T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa soveltaa kielenopiskelutaitojaan.	Oppilas osaa jonkin verran soveltaa kielenopiskelutaitojaan avustettuna.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy yksinkertaisista harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviää avustettuna joistakin harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
T7 Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa toimia viestintätilanteissa sopivaa kieltä käyttäen.	Oppilas osaa toimia viestintätilaiteissa tuettuna.
T8 Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa ja ilmaista mielipiteensä.	Oppilas osaa toimia tuettuna vuorovaikutustilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja	Oppilas pystyy löytämään osia tarvitsemastaan yksinkertaisesta tiedosta ikätasolleen sopivasta puhutusta ja

Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.			kirjoitetusta tekstistä.	kirjoitetusta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee edelleen puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyehköjä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää venäjää ymmärrettävästi ja tuntee keskeisiä rakenteita.	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää venäjää kohtalaisesti ja tuntee joitakin keskeisiä rakenteita.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opiskelussa pyritään käyttämään tarjonnan mukaan myös autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Tutustutaan Venäjän moninaisuuteen.

Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita venäjän kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjoitellaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä oman maailmankuvan laajentamiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opiskelussa pyritään käyttämään tarjonnan mukaan myös autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Tutustutaan Venäjän moninaisuuteen.

Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita venäjän kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjoitellaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tekee havaintoja venäjän kielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opiskelussa pyritään käyttämään tarjonnan mukaan myös autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Tutustutaan Venäjän moninaisuuteen.

Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita venäjän kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjoitellaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta venäjän opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista (koti)tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja rohkaistaan oppilaita myös itse tekemään oppimista tukevaa materiaalia toisilleen. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä. Tutkitaan ja työstetään asioita pareittain ja pienissä ryhmissä keskustellen, esittäen ja erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin eläytyen.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Tuetaan oppilasta valitsemaan itsenäisesti juuri hänelle sopivaa lisämateriaalia tarpeidensa, kykyjensä ja kiinnostuksensa mukaan.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee oman kielitaidon luovaa käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta venäjän opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista (koti)tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja rohkaistaan oppilaita myös itse tekemään oppimista tukevaa materiaalia toisilleen. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä. Tutkitaan ja työstetään asioita pareittain ja pienissä ryhmissä keskustellen, esittäen ja erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin eläytyen.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Tuetaan oppilasta valitsemaan itsenäisesti juuri hänelle sopivaa lisämateriaalia tarpeidensa, kykyjensä ja kiinnostuksensa mukaan.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä näkökulmana on nuoren toiminta venäjän kielellä eri tilanteissa. Syvennetään tuttuja aihealueita ja tutustutaan myös uusiin teemoihin.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita kerrataan ja harjoitellaan monipuolisten tekstien ja työtapojen pohjalta. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista ja tiivistämistä.

Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Puhumisen harjoittelu on edelleen keskeisessä roolissa ja vuorovaikutustilanteiden yhteydessä harjoitellaan myös tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai esitelmän muodossa. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä näkökulmana on nuoren toiminta venäjän kielellä eri tilanteissa. Syvennetään tuttuja aihealueita ja tutustutaan myös uusiin teemoihin.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita kerrataan ja harjoitellaan monipuolisten tekstien ja työtapojen pohjalta. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista ja tiivistämistä.

Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Puhumisen harjoittelu on edelleen keskeisessä roolissa ja vuorovaikutustilanteiden yhteydessä harjoitellaan myös tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai esitelmän muodossa. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee kulttuurisesti sopivaa kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä näkökulmana on nuoren toiminta venäjän kielellä eri tilanteissa. Syvennetään tuttuja aihealueita ja tutustutaan myös uusiin teemoihin.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita kerrataan ja harjoitellaan monipuolisten tekstien ja työtapojen pohjalta. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista ja tiivistämistä.

Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Puhumisen harjoittelu on edelleen keskeisessä roolissa ja vuorovaikutustilanteiden yhteydessä harjoitellaan myös tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai esitelmän muodossa. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä näkökulmana on nuoren toiminta venäjän kielellä eri tilanteissa. Syvennetään tuttuja aihealueita ja tutustutaan myös uusiin teemoihin.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita kerrataan ja harjoitellaan monipuolisten tekstien ja työtapojen pohjalta. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista ja tiivistämistä.

Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Puhumisen harjoittelu on edelleen keskeisessä roolissa ja vuorovaikutustilanteiden yhteydessä harjoitellaan myös tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai esitelmän muodossa. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä näkökulmana on nuoren toiminta venäjän kielellä eri tilanteissa. Syvennetään tuttuja aihealueita ja tutustutaan myös uusiin teemoihin.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita kerrataan ja harjoitellaan monipuolisten tekstien ja työtapojen pohjalta. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista ja tiivistämistä.

Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Puhumisen harjoittelu on edelleen keskeisessä roolissa ja vuorovaikutustilanteiden yhteydessä harjoitellaan myös tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai esitelmän muodossa. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Opiskelussa pyritään käyttämään tarjonnan mukaan myös autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliin ja niiden erityispiirteisiin. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Harjoitellaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa venäjän kielen oppimisen ja kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä oman maailmankuvan laajentamiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Opiskelussa pyritään käyttämään tarjonnan mukaan myös autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliin ja niiden erityispiirteisiin. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Harjoitellaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa venäjän kielen oppimisen ja kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Opiskelussa pyritään käyttämään tarjonnan mukaan myös autenttista materiaalia kulttuurintuntemuksen lisäämiseksi. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotypioista.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliin ja niiden erityispiirteisiin. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Harjoitellaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa venäjän kielen oppimisen ja kielten välisen vertailun tukena.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta venäjän opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Harjoitellaan monipuolisesti yhdessä työskentelyä. Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan vuorovaikutteista dialogia.

Harjoitellaan edelleen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan tiedon hakemista autenttisissa ympäristöissä. Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen. Harjoitellaan oppimisprosessin reflektointia ja omien tavoitteiden asettamista itseohjautuvan oppimisen perustana.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta venäjän opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Harjoitellaan monipuolisesti yhdessä työskentelyä. Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan vuorovaikutteista dialogia.

Harjoitellaan edelleen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan tiedon hakemista autenttisissa ympäristöissä. Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen. Harjoitellaan oppimisprosessin reflektointia ja omien tavoitteiden asettamista itseohjautuvan oppimisen perustana.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä näkökulmana on nuoren toiminta venäjän kielellä eri tilanteissa. Syvennetään tuttuja aihealueita ja tutustutaan myös uusiin teemoihin.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä ja monipuolisia työtapoja käyttäen. TVT-taitoja käytetään mahdollisuuksien mukaan kielenopiskelun tukena. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan mm. viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään venäjän ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin.

Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten kielen rakenteeseen tai sananmuodostukseen perustuvan ennakkotiedon käyttämistä.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai esitelmän muodossa. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota.

Kannustetaan oppilasta aktiiviseen ja itsenäiseen tiedonhankintaan.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä näkökulmana on nuoren toiminta venäjän kielellä eri tilanteissa. Syvennetään tuttuja aihealueita ja tutustutaan myös uusiin teemoihin.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä ja monipuolisia työtapoja käyttäen. TVT-taitoja käytetään mahdollisuuksien mukaan kielenopiskelun tukena. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan mm. viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään venäjän ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin.

Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten kielen rakenteeseen tai sananmuodostukseen perustuvan ennakkotiedon käyttämistä.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai esitelmän muodossa. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota.

Kannustetaan oppilasta aktiiviseen ja itsenäiseen tiedonhankintaan.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee viestintää ja vuorovaikutusta sekä mielipiteiden ilmaisemista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä näkökulmana on nuoren toiminta venäjän kielellä eri tilanteissa. Syvennetään tuttuja aihealueita ja tutustutaan myös uusiin teemoihin.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä ja monipuolisia työtapoja käyttäen. TVT-taitoja käytetään mahdollisuuksien mukaan kielenopiskelun tukena. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan mm. viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään venäjän ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin.

Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten kielen rakenteeseen tai sananmuodostukseen perustuvan ennakkotiedon käyttämistä.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai esitelmän muodossa. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota.

Kannustetaan oppilasta aktiiviseen ja itsenäiseen tiedonhankintaan.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä näkökulmana on nuoren toiminta venäjän kielellä eri tilanteissa. Syvennetään tuttuja aihealueita ja tutustutaan myös uusiin teemoihin.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä ja monipuolisia työtapoja käyttäen. TVT-taitoja käytetään mahdollisuuksien mukaan kielenopiskelun tukena. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä

opetellaan mm. viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään venäjän ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin.

Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten kielen rakenteeseen tai sananmuodostukseen perustuvan ennakkotiedon käyttämistä.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai esitelmän muodossa. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota.

Kannustetaan oppilasta aktiiviseen ja itsenäiseen tiedonhankintaan.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee edelleen puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä näkökulmana on nuoren toiminta venäjän kielellä eri tilanteissa. Syvennetään tuttuja aihealueita ja tutustutaan myös uusiin teemoihin.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä ja monipuolisia työtapoja käyttäen. TVT-taitoja käytetään mahdollisuuksien mukaan kielenopiskelun tukena. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä

opetellaan mm. viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään venäjän ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin.

Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten kielen rakenteeseen tai sananmuodostukseen perustuvan ennakkotiedon käyttämistä.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai esitelmän muodossa. Havainnoidaan ja harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa ja intonaatiota.

Kannustetaan oppilasta aktiiviseen ja itsenäiseen tiedonhankintaan.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaalla on valmiuksia toimia monikielisissä ja -kulttuurisissa tilanteissa. Oppilas on tietoinen kielen taustoista sekä sen levinneisyydestä ja merkityksestä maailmassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kulttuureja, kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Opiskelussa pyritään käyttämään tarjonnan mukaan myös autenttista materiaalia maan-, kielen- ja kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Vahvistetaan ja harjoitellaan keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa venäjän kielen oppimisen ja kielten välisen vertailun tukena.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas pyrkii käyttämään itseään kiinnostavia venäjän kieleen ja kulttuuriin liittyviä sisältöjä oman maailmankuvan laajentamiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kulttuureja, kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Opiskelussa pyritään käyttämään tarjonnan mukaan myös autenttista materiaalia maan-, kielen- ja kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Vahvistetaan ja harjoitellaan keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa venäjän kielen oppimisen ja kielten välisen vertailun tukena.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä venäjän kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon keskeisiä käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kulttuureja, kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Opiskelussa pyritään käyttämään tarjonnan mukaan myös autenttista materiaalia maan-, kielen- ja kulttuurituntemuksen syventämiseksi.

Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Vahvistetaan ja harjoitellaan keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa venäjän kielen oppimisen ja kielten välisen vertailun tukena.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttää erilaisia oppimisen apuvälineitä. Oppilas osaa arvioida osaamistaan ja työskentelyään realistisesti ja opiskella tavoitteellisesti. Oppilas käyttää kieltä rohkeasti virheistä välittämättä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon.

Harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja tiedon ryhmittelyä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa. Kannustetaan elinikäiseen oppimiseen.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa luovasti ja itseohjautuvasti soveltaa kieltenopiskelutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon.

Harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja tiedon ryhmittelyä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa. Kannustetaan elinikäiseen oppimiseen.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa viestiä ja esittää mielipiteensä hänen ikätasolleen ja elämänkokemukselleen sopivista aiheista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä huomioidaan ajankohtaisuus sekä jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittava sanasto ja rakenteet.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia oppisisältöjä tukevia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan ja syvennetään tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä ja monipuolisia työtapoja käyttäen. TVT-taitoja käytetään mahdollisuuksien mukaan kielenopiskelun tukena.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti tehokkaan kommunikaation tueksi. Keskitytään venäjän kielen perusrakenteiden hallintaan. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti mahdollisuuksien mukaan eri medioita hyödyntäen.

Tutustutaan venäjän kielen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten uudissanoihin.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai oman projektityön muodossa. Vahvistetaan ääntämistaitoja.

Venäjää oppiaineena integroidaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin oppiaineisiin. Keskiössä voi tällöin olla sekä venäjän kieli että esimerkiksi kulttuuri, historia tai maantuntemus. TVT-taitoja hyödynnetään oppimisen tukena.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osoittaa aktiivisuutta viestinnässä ja kompensaatiokeinojen käytössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä huomioidaan ajankohtaisuus sekä jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittava sanasto ja rakenteet.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia oppisisältöjä tukevia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan ja syvennetään tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä ja monipuolisia työtapoja käyttäen. TVT-taitoja käytetään mahdollisuuksien mukaan kielenopiskelun tukena.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti tehokkaan kommunikaation tueksi. Keskitytään venäjän kielen perusrakenteiden hallintaan. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti mahdollisuuksien mukaan eri medioita hyödyntäen.

Tutustutaan venäjän kielen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten uudissanoihin.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai oman projektityön muodossa. Vahvistetaan ääntämistaitoja.

Venäjää oppiaineena integroidaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin oppiaineisiin. Keskiössä voi tällöin olla sekä venäjän kieli että esimerkiksi kulttuuri, historia tai maantuntemus. TVT-taitoja hyödynnetään oppimisen tukena.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää kieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla sekä ilmaista mielipiteitään ja asenteitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä huomioidaan ajankohtaisuus sekä jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittava sanasto ja rakenteet.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia oppisisältöjä tukevia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan ja syvennetään tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä ja monipuolisia työtapoja käyttäen. TVT-taitoja käytetään mahdollisuuksien mukaan kielenopiskelun tukena.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti tehokkaan kommunikaation tueksi. Keskitytään venäjän kielen perusrakenteiden hallintaan. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti mahdollisuuksien mukaan eri medioita hyödyntäen.

Tutustutaan venäjän kielen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten uudissanoihin.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai oman projektityön muodossa. Vahvistetaan ääntämistaitoja.

Venäjää oppiaineena integroidaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin oppiaineisiin. Keskiössä voi tällöin olla sekä venäjän kieli että esimerkiksi kulttuuri, historia tai maantuntemus. TVT-taitoja hyödynnetään oppimisen tukena.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tulkitsee monenlaisia yleiskielisiä tekstejä sekä osaa tunnistaa niiden keskeisen sisällön ja etsiä niistä tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä huomioidaan ajankohtaisuus sekä jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittava sanasto ja rakenteet.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia oppisisältöjä tukevia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan ja syvennetään tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä ja monipuolisia työtapoja käyttäen. TVT-taitoja käytetään mahdollisuuksien mukaan kielenopiskelun tukena.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti tehokkaan kommunikaation tueksi. Keskitytään venäjän kielen perusrakenteiden hallintaan. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti mahdollisuuksien mukaan eri medioita hyödyntäen.

Tutustutaan venäjän kielen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten uudissanoihin.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai oman projektityön muodossa. Vahvistetaan ääntämistaitoja.

Venäjää oppiaineena integroidaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin oppiaineisiin. Keskiössä voi tällöin olla sekä venäjän kieli että esimerkiksi kulttuuri, historia tai maantuntemus. TVT-taitoja hyödynnetään oppimisen tukena.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa tuottaa sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista. Oppilas osaa ääntää kieltä ymmärrettävästi ja pyrkii käyttämään kielen keskeisimpiä rakenteita monipuolisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä huomioidaan ajankohtaisuus sekä jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittava sanasto ja rakenteet.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia oppisisältöjä tukevia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan ja syvennetään tutkimalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä ja monipuolisia työtapoja käyttäen. TVT-taitoja käytetään mahdollisuuksien mukaan kielenopiskelun tukena.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti tehokkaan kommunikaation tueksi. Keskitytään venäjän kielen perusrakenteiden hallintaan. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti mahdollisuuksien mukaan eri medioita hyödyntäen.

Tutustutaan venäjän kielen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten uudissanoihin.

Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja esimerkiksi draaman keinoin tai oman projektityön muodossa. Vahvistetaan ääntämistaitoja.

Venäjää oppiaineena integroidaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin oppiaineisiin. Keskiössä voi tällöin olla sekä venäjän kieli että esimerkiksi kulttuuri, historia tai maantuntemus. TVT-taitoja hyödynnetään oppimisen tukena.

Kannustetaan oppilasta käyttämään venäjän kieltä myös autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa.

Venäjä B2-oppimäärä

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Venäjän kielen B2-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu venäjän kieleen ja kielialueeseen sekä venäläisen kulttuurin keskeisiin piirteisiin. Oppilas alkaa ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.	S1	Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.	Oppilas tuntee jonkin verran venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.
Kielenopiskelutaidot				
T2 Oppilas harjoittelee itselle sopivien opiskelutapojen löytämistä ja rohkaistuu käyttämään venäjän kieltä mahdollisuuksien mukaan myös oppituntien ulkopuolella.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas uskaltaa käyttää vähäistäkin kielitaitoaan.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tiedostaa kielitaidon tuomia mahdollisuuksia myös koulun ulkopuolella.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T3 Oppilas harjoittelee käyttämään venäjän kieltä suullisesti ja kirjallisesti eri viestintäkanavia käyttäen.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy harjoitelluista rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy avustettuna harjoitelluista rutiinin-omaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
T4	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas tuntee kielellisiä viestintä-	Oppilas on tutustunut kielellisiin

Oppilas harjoittelee eri viestintästrategioiden käyttöä.			strategioita ja osaa hyödyntää niitä jonkin verran viestinnässään. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	viestintä-strategioihin ja pystyy osallistumaan viestintään rajoitetusti ja vahvasti apuun tukeutuen.
T5 Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja harjoittelee niiden käyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.	Oppilas tuntee yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T6 Oppilas harjoittelee etsimään tietoa itseään kiinnostavista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas pystyy löytämään osia tarvitsemastaan yksinkertaisesta tiedosta ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T7 Oppilas harjoittelee pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta olennaisimpiin rakenteisiin.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä ja yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja lauseita. Oppilas ääntää venäjää ymmärrettävästi ja hallitsee peruskieliopin aineksia.	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja kirjoitettuja lauseita avustettuna. Oppilas ääntää venäjää kohtalaisesti ja hallitsee joitakin keskeisiä rakenteita.

Venäjän kielen B2-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu venäjän kieleen ja kielialueeseen sekä venäläisen kulttuurin keskeisiin piirteisiin. Oppilas alkaa ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.	S1	Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.	Oppilas tuntee jonkin verran venäjänkielistä kulttuuria ja venäjän kielen erityispiirteitä.
Kielenopiskelutaidot				
T2 Oppilas harjoittelee itselle sopivien opiskelutapojen löytämistä ja rohkaistuu käyttämään venäjän kieltä mahdollisuuksien mukaan myös oppituntien ulkopuolella.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas uskaltaa käyttää vähäistäkin kielitaitoaan.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tiedostaa kielitaidon tuomia mahdollisuuksia myös koulun ulkopuolella.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T3 Oppilas harjoittelee käyttämään venäjän kieltä suullisesti ja kirjallisesti eri viestintäkanavia käyttäen.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy harjoitelluista rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy avustettuna harjoitelluista rutiinin-omaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
T4	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas tuntee kielellisiä viestintä-	Oppilas on tutustunut kielellisiin

Oppilas harjoittelee eri viestintästrategioiden käyttöä.			strategioita ja osaa hyödyntää niitä jonkin verran viestinnässään. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	viestintä-strategioihin ja pystyy osallistumaan viestintään rajoitetusti ja vahvasti apuun tukeutuen.
T5 Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja harjoittelee niiden käyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.	Oppilas tuntee yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T6 Oppilas harjoittelee etsimään tietoa itseään kiinnostavista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas pystyy löytämään osia tarvitsemastaan yksinkertaisesta tiedosta ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T7 Oppilas harjoittelee pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta olennaisimpiin rakenteisiin.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä ja yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja lauseita. Oppilas ääntää venäjää ymmärrettävästi ja hallitsee peruskieliopin aineksia.	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja kirjoitettuja lauseita avustettuna. Oppilas ääntää venäjää kohtalaisesti ja hallitsee joitakin keskeisiä rakenteita.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu venäjän kieleen ja kielialueeseen sekä venäläisen kulttuurin keskeisiin piirteisiin. Oppilas alkaa ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan uuteen vieraaseen kieleen, sen erityispiirteisiin ja kieliperheeseen. Oppilas saa tietoa venäjän kielestä osana slaavilaisia kieliä ja osaa nimetä muita samaan kieliryhmään kuuluvia kieliä. Oppilaalla on jo kokemusta jopa useista vieraista kielistä, ja ryhmän kaikkea kielitaitoa hyödynnetään uuteen kieleen tutustuttaessa. Etsitään yhdessä sanoja, jotka ovat jo tunnistettavissa toisten kielten avulla. Oppilaalle annetaan kokemus siitä, että hän pystyy ymmärtämään jonkin verran venäjää entisen kielitaitonsa pohjalta.

Tutustutaan yhdessä slaavilaisen kielialueen kulttuureihin ja venäjän kielelle ominaisiin asioihin. Etsitään oppilasta kiinnostavia ja muista kielistä poikkeavia ilmiöitä. Pohditaan myös yhdessä, mitä mahdollisia ennakkokäsityksiä tai ennakkoluuloja venäjän kieltä ja kulttuuria kohtaan voi olla olemassa. Annetaan oppilaalle mahdollisuus muuttaa mahdollisia omia ennakkokäsityksiään.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee itselle sopivien opiskelutapojen löytämistä ja rohkaistuu käyttämään venäjän kieltä mahdollisuuksien mukaan myös oppituntien ulkopuolella.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalla on jo kokemusta kielenopiskelusta ja omista vahvuuksistaan kielenoppijana sekä omalla kohdallaan toimivimmista opiskelutavoista. Tätä taustaa vasten keskitytään venäjän kielen mahdollisesti tuomiin lisähaasteisiin ja mietitään, mitkä opiskelutavat toimivat edelleen ja mitä uusia voidaan opetella. Oppilaan kanssa tutkitaan, missä venäjän kieltä voi tarvita ja mistä löytyy oppilasta kiinnostavaa aineistoa. Netistä voi etsiä vieraalla kielellä esim. musiikkia, kielipelejä ja erilaisia sivustoja, jotka liittyvät oppilaan elämään.

Oppilas harjoittelee asettamaan omia tavoitteita, antamaan palautetta muille sekä ottamaan vastaan ja hyödyntämään itselle annettua palautetta. Voidaan esim. arvioida omia ja toisten tekstejä, esityksiä ja ryhmätöitä.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee käyttämään venäjän kieltä suullisesti ja kirjallisesti eri viestintäkanavia käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Aloitetaan kyrillisten aakkosten opettelu rinnakkain suullisen harjoittelun kanssa. Alusta asti käytetään venäjän kieltä suullisesti, vaikka kirjoitustaitoa ei vielä olisikaan. Aakkoset opetellaan ensin painokirjaimina ja sitten mahdollisuuksien mukaan myös kaunokirjoituksena.

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat hyvin lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen. Oppilas harjoittelee kertomaan tekemisistään sekä menneessä ajassa, nykyhetkessä että tulevaisuudessa. Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä (myös sähköisessä muodossa). Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia mutta tärkeää on, että oppilas pääsee mahdollisimman pian myös tuottamaan omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä venäjän kielellä. Oppilaan omat kiinnostuksen aiheet ovat hyvä lähtökohta oman tekstin tuottamiselle. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Oppilaalla on jo kokemusta vieraiden kielten ääntämisestä ja melkein kaikki äänteet ovatkin tuttuja muista kielistä. Harjoitellaan painottomien

vokaalien ääntämistä ja eri s-äänteitä. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista. Oppilas tutustuu venäjän kielen väite- ja kysymyslauseen intonaatioon.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee eri viestintästrategioiden käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Aloitetaan kyrillisten aakkosten opettelu rinnakkain suullisen harjoittelun kanssa. Alusta asti käytetään venäjän kieltä suullisesti, vaikka kirjoitustaitoa ei vielä olisikaan. Aakkoset opetellaan ensin painokirjaimina ja sitten mahdollisuuksien mukaan myös kaunokirjoituksena.

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat hyvin lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen. Oppilas harjoittelee kertomaan tekemisistään sekä menneessä ajassa, nykyhetkessä että tulevaisuudessa. Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä (myös sähköisessä muodossa). Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia mutta tärkeää on, että oppilas pääsee mahdollisimman pian myös tuottamaan omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä venäjän kielellä. Oppilaan omat kiinnostuksen aiheet ovat hyvä lähtökohta oman tekstin tuottamiselle. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Oppilaalla on jo kokemusta vieraiden kielten ääntämisestä ja melkein kaikki äänteet ovatkin tuttuja muista kielistä. Harjoitellaan painottomien vokaalien ääntämistä ja eri s-äänteitä. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista. Oppilas tutustuu venäjän kielen väite- ja kysymyslauseen intonaatioon.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja harjoittelee niiden käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Aloitetaan kyrillisten aakkosten opettelu rinnakkain suullisen harjoittelun kanssa. Alusta asti käytetään venäjän kieltä suullisesti, vaikka kirjoitustaitoa ei vielä olisikaan. Aakkoset opetellaan ensin painokirjaimina ja sitten mahdollisuuksien mukaan myös kaunokirjoituksena.

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat hyvin lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen. Oppilas harjoittelee kertomaan tekemisistään sekä menneessä ajassa, nykyhetkessä että tulevaisuudessa. Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä (myös sähköisessä muodossa). Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia mutta tärkeää on, että oppilas pääsee mahdollisimman pian myös tuottamaan omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä venäjän kielellä. Oppilaan omat kiinnostuksen aiheet ovat hyvä lähtökohta

oman tekstin tuottamiselle. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Oppilaalla on jo kokemusta vieraiden kielten ääntämisestä ja melkein kaikki äänteet ovatkin tuttuja muista kielistä. Harjoitellaan painottomien vokaalien ääntämistä ja eri s-äänteitä. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista. Oppilas tutustuu venäjän kielen väite- ja kysymyslauseen intonaatioon.

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee etsimään tietoa itseään kiinnostavista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Aloitetaan kyrillisten aakkosten opettelu rinnakkain suullisen harjoittelun kanssa. Alusta asti käytetään venäjän kieltä suullisesti, vaikka kirjoitustaitoa ei vielä olisikaan. Aakkoset opetellaan ensin painokirjaimina ja sitten mahdollisuuksien mukaan myös kaunokirjoituksena.

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat hyvin lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen. Oppilas harjoittelee kertomaan tekemisistään sekä menneessä ajassa, nykyhetkessä että tulevaisuudessa. Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä (myös sähköisessä muodossa). Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia mutta tärkeää on, että oppilas pääsee mahdollisimman pian myös tuottamaan omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä venäjän kielellä. Oppilaan omat kiinnostuksen aiheet ovat hyvä lähtökohta oman tekstin tuottamiselle. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Oppilaalla on jo kokemusta vieraiden kielten ääntämisestä ja melkein kaikki äänteet ovatkin tuttuja muista kielistä. Harjoitellaan painottomien vokaalien ääntämistä ja eri s-äänteitä. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista. Oppilas tutustuu venäjän kielen väite- ja kysymyslauseen intonaatioon.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta olennaisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Aloitetaan kyrillisten aakkosten opettelu rinnakkain suullisen harjoittelun kanssa. Alusta asti käytetään venäjän kieltä suullisesti, vaikka kirjoitustaitoa ei vielä olisikaan. Aakkoset opetellaan ensin painokirjaimina ja sitten mahdollisuuksien mukaan myös kaunokirjoituksena.

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat hyvin lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen. Oppilas harjoittelee kertomaan tekemisistään sekä menneessä ajassa, nykyhetkessä että tulevaisuudessa. Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä (myös sähköisessä muodossa). Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia mutta tärkeää on, että oppilas pääsee mahdollisimman pian myös tuottamaan omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä venäjän kielellä. Oppilaan omat kiinnostuksen aiheet ovat hyvä lähtökohta oman tekstin tuottamiselle. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Oppilaalla on jo kokemusta vieraiden kielten ääntämisestä ja melkein kaikki äänteet ovatkin tuttuja muista kielistä. Harjoitellaan painottomien vokaalien ääntämistä ja eri s-äänteitä. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista. Oppilas tutustuu venäjän kielen väite- ja kysymyslauseen intonaatioon.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osaa hahmottaa uuden opiskeltavan kielen suhdetta aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tuntee venäjän kielialueen ja elämänmuodon joitakin keskeisiä piirteitä. Oppilaan kielellinen päättelykyky, uteliaisuus ja monikielisyys on kehittynyt.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Jatketaan venäjään kieleen ja kulttuuriin tutustumista. Keskustellaan siitä, mikä on tyypillisesti venäläistä sekä kielen että kulttuurin näkökulmasta. Hankitaan tietoa venäläisistä ilmiöistä kuten ruuasta, tapakulttuurista ja musiikista.

Pohditaan yhdessä venäjän kielitaidon merkitystä suomalaisille.

Harjaannutaan hahmottamaan oma paikka monikulttuurisessa maailmassa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas näkee venäjän kielen taidon osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, on löytänyt itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja uskaltaa käyttää vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietämystä siitä, miten kukin oppii kieltä parhaiten. Opetellaan löytämään tarpeellinen apu saatavilla olevasta materiaalista.

Opetellaan asettamaan tavoitteita ja pyritään saavuttamaan ne. Opitaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilaalla on ollut tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa ja hotellissa asiointi, liikkuminen ja ulkonäön kuvailu.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään venäjää ymmärrettävästi sekä ymmärtämään intonaation merkitys.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa käyttää eri kielellisiä viestintästrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä

ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa ja hotellissa asiointi, liikkuminen ja ulkonäön kuvailu.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään venäjää ymmärrettävästi sekä ymmärtämään intonaation merkitys.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa käyttää venäjän kieltä kohteliaasti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa ja hotellissa asiointi, liikkuminen ja ulkonäön kuvailu.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään venäjää ymmärrettävästi sekä ymmärtämään intonaation merkitys.

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilaalla on keinot tulkita ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä

ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa ja hotellissa asiointi, liikkuminen ja ulkonäön kuvailu.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään venäjää ymmärrettävästi sekä ymmärtämään intonaation merkitys.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa tuottaa pienimuotoista puhuttua ja kirjoitettua kieltä kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa ja hotellissa asiointi, liikkuminen ja ulkonäön kuvailu.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään venäjää ymmärrettävästi sekä ymmärtämään intonaation merkitys.

Ranska, B2-oppimäärä

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Ranskan kielen B2-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu uuteen kieleen ja kielialueeseen sekä ranskalaisen kulttuurin keskeisiin piirteisiin. Oppilas alkaa ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.	S1	Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee kohdekielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä.	Oppilas tuntee jonkin verran kohdekielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä.
Kielenopiskelutaidot				
T2 Oppilas harjoittelee itselle sopivien opiskelutapojen löytämistä ja rohkaistuu käyttämään ranskan kieltä oppituntien ulkopuolella esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas uskaltaa käyttää vähäistäkin kielitaitoaan.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tiedostaa kielitaidon tuomia mahdollisuuksia myös koulun ulkopuolella.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T3 **Oppilas harjoittelee käyttämään ranskaa suullisesti ja kirjallisesti eri viestintäkanavia käyttäen**	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy harjoitelluista rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy avustettuna harjoitelluista rutiinin-omaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.

T4 Oppilas harjoittelee eri viestintästrategioiden käyttöä.	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas tuntee kielellisiä viestintä-strategioita.	Oppilas tietää, että on olemassa kielellisiä viestintä-strategioita.
T5 Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja harjoittelee niiden käyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.	Oppilas tuntee yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T6 Oppilas harjoittelee etsimään tietoa ikätasolleen sopivista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas pystyy löytämään jonkin verran tietoa ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T7 Oppilas harjoittelee pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta olennaisimpiin rakenteisiin.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää ymmärrettävästi ja hallitsee keskeiset rakenteet.	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää kohtalaisesti ja hallitsee joitakin keskeisiä rakenteita.

Ranskan kielen B2-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu uuteen kieleen ja kielialueeseen sekä ranskalaisen kulttuurin keskeisiin piirteisiin. Oppilas alkaa ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.	S1	Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee kohdekielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä.	Oppilas tuntee jonkin verran kohdekielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä.
Kielenopiskelutaidot				
T2 Oppilas harjoittelee itselle sopivien opiskelutapojen löytämistä ja rohkaistuu käyttämään ranskan kieltä oppituntien ulkopuolella esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas uskaltaa käyttää vähäistäkin kielitaitoaan.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tiedostaa kielitaidon tuomia mahdollisuuksia myös koulun ulkopuolella.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T3 **Oppilas harjoittelee käyttämään ranskaa suullisesti ja kirjallisesti eri viestintäkanavia käyttäen**	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy harjoitelluista rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy avustettuna harjoitelluista rutiinin-omaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.

T4 Oppilas harjoittelee eri viestintästrategioiden käyttöä.	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas tuntee kielellisiä viestintä-strategioita.	Oppilas tietää, että on olemassa kielellisiä viestintä-strategioita.
T5 Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja harjoittelee niiden käyttöä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.	Oppilas tuntee yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T6 Oppilas harjoittelee etsimään tietoa ikätasolleen sopivista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas pystyy löytämään jonkin verran tietoa ikätasolleen sopivasta puhutusta ja kirjoitetusta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T7 Oppilas harjoittelee pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta olennaisimpiin rakenteisiin.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää ymmärrettävästi ja hallitsee keskeiset rakenteet.	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas ääntää kohtalaisesti ja hallitsee joitakin keskeisiä rakenteita.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä

tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu uuteen kieleen ja kielialueeseen sekä ranskalaisen kulttuurin keskeisiin piirteisiin. Oppilas alkaa ymmärtää osaamiensa kielten yhtäläisyyksiä ja eroja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ranskan kieleen, sen erityispiirteisiin ja kieliperheeseen. Oppilaalla on kokemusta vieraista kielistä ja ryhmän kaikkea kielitaitoa hyödynnetään uuteen kieleen tutustuttaessa. Etsitään yhdessä sanoja, jotka ovat jo tunnistettavissa toisten kielten avulla. Oppilaalle annetaan kokemus siitä, että hän pystyy ymmärtämään jonkin verran ranskaa entisen kielitaitonsa pohjalta.

Tutustutaan yhdessä kielialueen kulttuureihin ja juuri ranskan kielelle ominaisiin asioihin. Etsitään oppilasta kiinnostavia ja muista kielistä poikkeavia ilmiöitä. Pohditaan myös yhdessä, mitä mahdollisia ennakkokäsityksiä tai ennakkoluuloja kieltä ja kulttuuria kohtaan voi olla olemassa. Annetaan oppilaalle mahdollisuus muuttaa mahdollisia omia ennakkokäsityksiään.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee itselle sopivien opiskelutapojen löytämistä ja rohkaistuu käyttämään ranskan kieltä oppituntien ulkopuolella esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaalla on jo kokemusta kielenopiskelusta ja omista vahvuuksistaan kielenoppijana sekä omalla kohdallaan toimivimmista opiskelutavoista. Tätä taustaa vasten keskitytään ranskan kielen mahdollisesti tuomiin lisähaasteisiin ja mietitään, mitkä opiskelutavat toimivat edelleen ja mitä uusia voidaan opetella. Oppilaan kanssa tutkitaan, missä ranskan kieltä voi tarvita ja mistä löytyy oppilasta kiinnostavaa aineistoa. Netistä voi etsiä ranskan kielellä esim. musiikkia, kielipelejä, erilaisia sivustoja, jotka liittyvät oppilaan elämään.

Oppilas harjoittelee asettamaan omia tavoitteita, antamaan palautetta muille sekä ottamaan vastaan ja hyödyntämään itselle annettua palautetta. Voidaan esim. arvioida omia ja toisten tekstejä, esityksiä ja ryhmätöitä.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee käyttämään ranskaa suullisesti ja kirjallisesti eri viestintäkanavia käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen.

Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä myös sähköisessä muodossa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia. Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee eri viestintästrategioiden käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen.

Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä myös sähköisessä muodossa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia. Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös omien kiinnostuksen

kohteiden mukaan. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin ja harjoittelee niiden käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan,

lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen.

Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä myös sähköisessä muodossa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia. Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista.

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee etsimään tietoa ikätasolleen sopivista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen.

Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä myös sähköisessä muodossa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia. Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta olennaisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Kahdeksannella luokalla aihepiirit ovat lähellä oppilasta: tervehtiminen, esittäytyminen, kuulumisten kysyminen, itsestä kertominen, perheestä, vapaa-ajasta, kodista, koulusta ja harrastuksista kertominen.

Käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja: pari- ja ryhmätöitä, draamaa, pelejä, musiikkia, esitelmiä myös sähköisessä muodossa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään monipuolisesti myös eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Kirjoittamista ja puhumista harjoitellaan rinnakkain, aluksi hyvin lyhyitä fraasimaisia ilmauksia. Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä myös omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opetellaan tarvittava sanasto ja rakenteet kunkin aihepiirin käsittelyn yhteydessä.

Ääntämistä harjoitellaan paljon alusta alkaen. Myös intonaatio ja kielen rytmi kulkevat mukana luontevana osana kielenoppimista.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osaa hahmottaa ranskan kielen suhdetta aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tuntee kielialueen ja ranskalaisen elämänmuodon joitakin keskeisiä piirteitä. Oppilaan kielellinen päättelykyky, uteliaisuus ja monikielisyys on kehittynyt.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan sitä, että on olemassa formaali ja informaali kieli ja harjoitellaan jossakin määrin käyttämään niitä tarkoituksenmukaisesti.

Hankitaan tietoa jonkin ranskankielisen maan ilmiöistä, (esim. ruoka, tapakulttuuri ja musiikki).

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas näkee ranskan kielen taidon osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, on löytänyt itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja uskaltaa käyttää vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietämystä siitä, miten kukin oppii kieltä parhaiten. Opetellaan löytämään tarpeellinen apu saatavilla olevasta materiaalista.

Opetellaan asettamaan tavoitteita ja pyritään saavuttamaan ne.

Käytetään edelleen itse- ja vertaisarviointia.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilaalla on ollut tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta ranskaksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa asiointi, matkustaminen ja vaatteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi, tunnistamaan foneettisia merkkejä sekä ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa käyttää eri kielellisiä viestintästrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä

ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa asiointi, matkustaminen ja vaatteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi, tunnistamaan foneettisia merkkejä sekä ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa käyttää kieltä kohteliaasti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa asiointi, matkustaminen ja vaatteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi, tunnistamaan foneettisia merkkejä sekä ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilaalla on keinot tulkita ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä

ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa asiointi, matkustaminen ja vaatteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi, tunnistamaan foneettisia merkkejä sekä ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osaa tuottaa pienimuotoista puhuttua ja kirjoitettua kieltä kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Yhdeksännellä luokalla syvennetään edellisen vuoden aihepiirejä ja laajennetaan niitä. Uusia aihepiirejä ovat esimerkiksi sää, tienneuvominen, ostostilanne, kahvilassa asiointi, matkustaminen ja vaatteet.

Vahvistetaan puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamistaitoja. Kannustetaan oppilasta siihen, että hän uskaltaa ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä pienistä virheistä välittämättä.

Vahvistetaan aihepiirien keskeisen sanaston ja tärkeimpien rakenteiden hallintaa. Opetellaan ääntämään kohdekieltä ymmärrettävästi, tunnistamaan foneettisia merkkejä sekä ymmärtämään intonaation ja kielen rytmin merkitys.

Saksa, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää.

Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on

opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Vieraan kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T19) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A2.2 ja B1.1 välitasoksi A2.2/B1.1. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Saksan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arvioita/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky.	Oppilas osaa kertoa saksan kielen levinneisyydestä maailmalla ja nimetä saksalaiseen tapakulttuuriin kuuluvia ilmiöitä.	Oppilas osaa nimetä yksittäisiä maita, joissa saksaa puhutaan. Oppilas on tietoinen, että saksalainen tapakulttuuri eroaa suomalaisesta tapakulttuurista.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavaa autenttista materiaalia eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas löytää ohjatusti itseään kiinnostavaa autenttista materiaalia eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas tekee havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas tunnistaa saksan kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla eri kieliä.	Oppilas tunnistaa joitakin saksan kielen säännönmukaisuuksia ja tietää, että kielissä on eroja.
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä	S4	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas harjoittelee aktiivisesti erilaisia opiskelutaitoja ja tunnistaa omia vahvuuksiaan. Oppilas osaa arvioida omaa osaamistaan ja pystyy työskentelemään itseohjautuvasti. Oppilas harjoittelee viestien välittämistä	Oppilas pyrkii opiskelemaan kieltä joitakin omia vahvuuksiaan hyödyntäen ja harjoittelee itseohjautuvaa työskentelyä. Oppilas pystyy arvioimaan omaa osaamistaan jonkin verran. Oppilas harjoittelee viestien välittämistä

kannustavassa ilmapiirissä.			kannustavassa ilmapiirissä.	kannustavassa ilmapiirissä.
T5 Oppilas harjoittelee oman kieltenopiskelutaidon luovaa käyttöä.	S4	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa pääpiirteissään ilmaista itseään saksan kielellä viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi kielitaitonsa luovaa käyttöä.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään saksan kielellä viestintätilanteen edellyttämällä tavalla.
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista virheistä huolimatta.	Oppilas selviytyy avustettuna harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa erilaisia tapoja viestiä hänelle tutuissa tilanteissa ja osaa tukeutua keskustelukumppanin apuun tarvittaessa. Oppilas harjoittelee aktiivisesti vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	Oppilas havaitsee eroja viestintätilanteissa. Oppilas pyrkii harjoittelemaan vuorovaikutustaitoja ja helppoja kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas tekee havaintoja kohdemaan kulttuurin viestintätapojen eroista ja yhtäläisyyksistä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa eroja viestinnässä ja vuorovaikutuksessa eri kulttuurien välillä.	Oppilas tietää, että viestinnässä ja vuorovaikutuksessa on eroja eri kulttuureissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita erilaisia tekstejä ja tunnistaa keskeisimmän sisällön	Oppilas pyrkii harjoittelemaan erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas tunnistaa ohjatusti

tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.			ikätasolleen sopivasta tekstistä.	keskeisimmän aineksen ikätasolleen sopivasta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas ilmaisee itseään suullisesti ja kirjallisesti saksan kielen keskeisiä rakenteita käyttäen. Oppilas tietää, että ääntämisellä ja intonaatiolla on merkitystä viestin välittämisessä.	Oppilas ilmaisee itseään suullisesti ja kirjallisesti ohjatusti. Oppilas tietää saksan kielen keskeiset äänteet.

Saksan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen kuuluvaksi ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky.	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että on olemassa erilaisia kieliä ja kulttuureja.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavaa autenttista materiaalia eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas löytää ohjatusti itseään kiinnostavaa autenttista materiaalia eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa vertailla eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	Oppilas löytää esimerkkien avulla ja ohjatusti eroavaisuuksia eri kielten tavoissa ilmaista asioita.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.	S4	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa työskennellä monipuolisesti itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas harjoittelee yritteliäästi viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti ja osallistumaan ryhmän työskentelyyn. Oppilas osaa arvioida jonkin verran omaa oppimistaan ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas pyrkii harjoittelemaan viestin välittämistä.

T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.	S4	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa opiskella käyttäen itselleen merkityksellisiä sisältöjä.	Oppilas hakee ja valitsee itselleen kiinnostavia sisältöjä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa.	Oppilas osaa viestiä tavallisimmissa arkielämän tilanteissa ja ilmaista mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	Oppilas osaa viestiä yksinkertaisin ilmauksin tavallisimmissa arkielämän tilanteissa.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa toimia erilaisissa viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi niihin sopivaa kielenkäyttöä sekä kompensaatiostrategioita.	Oppilas pyrkii osallistumaan erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelemaan niihin sopivaa kielenkäyttöä sekä kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas harjoittelee kommunikoimaan kohdemaan kulttuurille sopivalla tavalla sekä ilmaisemaan mielipiteitä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa keskustella kohteliaasti ja ilmaista mielipiteitä kulttuurisesti sopivalla tavalla.	Oppilas tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas osallistuu ohjattuihin vuorovaikutustilanteisiin.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita erilaisia tekstejä ja löytää pääajatukset yleiskielisistä teksteistä ja puheesta. Oppilas osaa käyttää päättelytaitoa	Oppilas tunnistaa erilaisia tekstityyppejä sekä löytää pääajatukset yksinkertaisista teksteistä ja puheesta. Oppilas harjoittelee tiedon

päättelytaitoa apuna käyttäen.			tunnistaakseen itselleen uusien sanojen merkityksiä.	etsintää tekstistä ohjatusti ja omaa päättelytaitoaan käyttäen.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa kirjoitettua ja puhuttua tekstiä tutuista aiheista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaista puhuttua ja kirjoitettua tekstiä tutuista aiheista, mutta tarvitsee ohjausta ilmaisussaan. Oppilas tuntee saksan kielen keskeisimpiä rakenteita sekä ääntämisen perusteita.

Saksan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 7.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arvioita/arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky.	Oppilas osaa kertoa saksan kielen levinneisyydestä maailmalla ja nimetä saksalaiseen tapakulttuuriin kuuluvia ilmiöitä.	Oppilas osaa nimetä yksittäisiä maita, joissa saksaa puhutaan. Oppilas on tietoinen, että saksalainen tapakulttuuri eroaa suomalaisesta tapakulttuurista.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavaa autenttista materiaalia eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas löytää ohjatusti itseään kiinnostavaa autenttista materiaalia eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas tekee havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas tunnistaa saksan kielen säännönmukaisuuksia ja osaa vertailla eri kieliä.	Oppilas tunnistaa joitakin saksan kielen säännönmukaisuuksia ja tietää, että kielissä on eroja.
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä	S4	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas harjoittelee aktiivisesti erilaisia opiskelutaitoja ja tunnistaa omia vahvuuksiaan. Oppilas osaa arvioida omaa osaamistaan ja pystyy työskentelemään itseohjautuvasti. Oppilas harjoittelee viestien välittämistä	Oppilas pyrkii opiskelemaan kieltä joitakin omia vahvuuksiaan hyödyntäen ja harjoittelee itseohjautuvaa työskentelyä. Oppilas pystyy arvioimaan omaa osaamistaan jonkin verran. Oppilas harjoittelee viestien välittämistä

kannustavassa ilmapiirissä.			kannustavassa ilmapiirissä.	kannustavassa ilmapiirissä.
T5 Oppilas harjoittelee oman kieltenopiskelutaidon luovaa käyttöä.	S4	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa pääpiirteissään ilmaista itseään saksan kielellä viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi kielitaitonsa luovaa käyttöä.	Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään saksan kielellä viestintätilanteen edellyttämällä tavalla.
T6 Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista virheistä huolimatta.	Oppilas selviytyy avustettuna harjoitelluista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tunnistaa erilaisia tapoja viestiä hänelle tutuissa tilanteissa ja osaa tukeutua keskustelukumppanin apuun tarvittaessa. Oppilas harjoittelee aktiivisesti vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	Oppilas havaitsee eroja viestintätilanteissa. Oppilas pyrkii harjoittelemaan vuorovaikutustaitoja ja helppoja kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas tekee havaintoja kohdemaan kulttuurin viestintätapojen eroista ja yhtäläisyyksistä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas tunnistaa eroja viestinnässä ja vuorovaikutuksessa eri kulttuurien välillä.	Oppilas tietää, että viestinnässä ja vuorovaikutuksessa on eroja eri kulttuureissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita erilaisia tekstejä ja tunnistaa keskeisimmän sisällön	Oppilas pyrkii harjoittelemaan erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas tunnistaa ohjatusti

tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.			ikätasolleen sopivasta tekstistä.	keskeisimmän aineksen ikätasolleen sopivasta tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas ilmaisee itseään suullisesti ja kirjallisesti saksan kielen keskeisiä rakenteita käyttäen. Oppilas tietää, että ääntämisellä ja intonaatiolla on merkitystä viestin välittämisessä.	Oppilas ilmaisee itseään suullisesti ja kirjallisesti ohjatusti. Oppilas tietää saksan kielen keskeiset äänteet.

Saksan kielen A-oppimäärän arviointiperusteet 8.vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten.

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Kasvu kulttuuriseen kuuluvaksi ihmiseksi ja kielitietoisuuteen				
T1 Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky.	Oppilas tietää, että lähiympäristössä on erilaisia kieliä ja kulttuureja.	Oppilas on tietoinen, että on olemassa erilaisia kieliä ja kulttuureja.
Työskentelyn taidot				
T2 Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa etsiä itseään kiinnostavaa autenttista materiaalia eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	Oppilas löytää ohjatusti itseään kiinnostavaa autenttista materiaalia eri kulttuurien ymmärtämiseksi.
T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa vertailla eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	Oppilas löytää esimerkkien avulla ja ohjatusti eroavaisuuksia eri kielten tavoissa ilmaista asioita.
Kielenopiskelutaidot				
T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.	S4	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa työskennellä monipuolisesti itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas osaa arvioida oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas harjoittelee yritteliäästi viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.	Oppilas pyrkii työskentelemään itsenäisesti ja osallistumaan ryhmän työskentelyyn. Oppilas osaa arvioida jonkin verran omaa oppimistaan ja opiskelutaitojensa kehittymistä. Oppilas pyrkii harjoittelemaan viestin välittämistä.

T5 Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.	S4	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas osaa opiskella käyttäen itselleen merkityksellisiä sisältöjä.	Oppilas hakee ja valitsee itselleen kiinnostavia sisältöjä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa.	Oppilas osaa viestiä tavallisimmissa arkielämän tilanteissa ja ilmaista mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.	Oppilas osaa viestiä yksinkertaisin ilmauksin tavallisimmissa arkielämän tilanteissa.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osaa toimia erilaisissa viestintätilanteissa ja harjoittelee yritteliäästi niihin sopivaa kielenkäyttöä sekä kompensaatiostrategioita.	Oppilas pyrkii osallistumaan erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelemaan niihin sopivaa kielenkäyttöä sekä kompensaatiostrategioita.
T8 Oppilas harjoittelee kommunikoimaan kohdemaan kulttuurille sopivalla tavalla sekä ilmaisemaan mielipiteitä.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa keskustella kohteliaasti ja ilmaista mielipiteitä kulttuurisesti sopivalla tavalla.	Oppilas tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas osallistuu ohjattuihin vuorovaikutustilanteisiin.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas osaa tulkita erilaisia tekstejä ja löytää pääajatukset yleiskielisistä teksteistä ja puheesta. Oppilas osaa käyttää päättelytaitoa	Oppilas tunnistaa erilaisia tekstityyppejä sekä löytää pääajatukset yksinkertaisista teksteistä ja puheesta. Oppilas harjoittelee tiedon

päättelytaitoa apuna käyttäen.			tunnistaakseen itselleen uusien sanojen merkityksiä.	etsintää tekstistä ohjatusti ja omaa päättelytaitoaan käyttäen.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa kirjoitettua ja puhuttua tekstiä tutuista aiheista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaista puhuttua ja kirjoitettua tekstiä tutuista aiheista, mutta tarvitsee ohjausta ilmaisussaan. Oppilas tuntee saksan kielen keskeisimpiä rakenteita sekä ääntämisen perusteita.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas tutustuu kielen levinneisyyteen ja tapakulttuuriin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta saksankielisistä maista ja saksan kielen asemasta Euroopassa.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita saksan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta saksankielisistä maista ja saksan kielen asemasta Euroopassa.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita saksan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas tekee havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan.

Syvennetään tietoutta saksankielisistä maista ja saksan kielen asemasta Euroopassa.

Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita saksan kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta saksan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä tuetaan oppilaiden osallisuutta työtapojen ja harjoitteiden valinnassa.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja hakemista omia tuotoksia varten esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja rakentavaa vertaisarviointia.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee oman kielitaidon luovaa käyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta saksan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä.

Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä tuetaan oppilaiden osallisuutta työtapojen ja harjoitteiden valinnassa.

Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnassa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja hakemista omia tuotoksia varten esimerkiksi verkkotyökalujen ja -sovellusten avulla.

Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja rakentavaa vertaisarviointia.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa arkielämän tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, esimerkiksi sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Syvennetään saksankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensaatiostrategioita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, esimerkiksi sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Syvennetään saksankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee kommunikoimaan kohdemaan kulttuurille sopivalla tavalla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, esimerkiksi sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Syvennetään saksankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa. Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä ja tekstin oleellisen sisällön tunnistamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, esimerkiksi sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Syvennetään saksankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas harjoittelee puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista sekä keskeisiä rakenteita ja vahvistaa ääntämistaitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään ja kerrataan tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, esimerkiksi sosiaaliseen mediaan, sosiaalisiin suhteisiin ja asuinympäristöön.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, kysymistä ja kieltäytymistä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, esimerkiksi ilmoituksiin, karttoihin, kuviin, lauluihin, runoihin tai ruokaohjeisiin monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinnassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.

Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Syvennetään saksankielisen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi kohteliaisuutta, reagointia ja mielipiteen ilmaisemista. Harjoitellaan tuttuja kompensaatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä ja toistamista.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota viestien välittäjänä.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas on tietoinen kielen merkityksestä ja syventää kulttuuritietouttaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee etsimään ja käyttämään itseään kiinnostavia kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena.

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas harjoittelee monipuolisesti työskentelyä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia. Oppilas harjoittelee viestin välittämistä kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta saksan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan viestintää, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu sekä oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Harjoitellaan edelleen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa. Harjoitellaan tuottamaan tekstiä erilaisiin tilanteisiin.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee soveltamaan kieltenopiskelutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta saksan opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä.

Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan viestintää, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu sekä oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu.

Harjoitellaan edelleen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensaatiostrategioita viestin välittämiseksi.

Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa. Harjoitellaan tuottamaan tekstiä erilaisiin tilanteisiin.

Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee aktiivisena viestijänä toimimista erilaisissa arkielämän tilanteissa ja ilmaisemaan mielipiteensä omaan elämäänsä liittyvistä asioista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta saksan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi asioimistilanteita.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta saksan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi asioimistilanteita.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas harjoittelee kommunikoimaan kohdemaan kulttuurille sopivalla tavalla sekä ilmaisemaan mielipiteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta saksan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi asioimistilanteita.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkintaa sekä ydinsisällön ymmärtämistä. Oppilas harjoittelee tiedon etsintää tekstistä päättelytaitoa apuna käyttäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta saksan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi asioimistilanteita.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas syventää puhutun ja kirjoitetun tekstin tuottamista. Oppilas syventää keskeisten rakenteiden ja ääntämisen hallintaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta saksan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus tai oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi asioimistilanteita.

Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla monenlaisia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä intonaatiota.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilaalla on valmiuksia toimia monikielisissä ja -kulttuurisissa tilanteissa. Oppilas on tietoinen kielen taustoista sekä sen levinneisyydestä ja merkityksestä maailmassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä merkityksestä yhteiskunnassa.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Vahvistetaan kohteliasta kielenkäyttöä vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas pyrkii käyttämään kohdekielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä merkityksestä yhteiskunnassa.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Vahvistetaan kohteliasta kielenkäyttöä vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon keskeisiä käsitteitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä merkityksestä yhteiskunnassa.

Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä.

Syvennetään edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa.

Vahvistetaan kohteliasta kielenkäyttöä vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä

sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttää erilaisia oppimisen apuvälineitä. Oppilas osaa arvioida osaamistaan ja työskentelyään realistisesti ja opiskella tavoitteellisesti. Oppilas käyttää kieltä rohkeasti virheistä välittämättä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (esimerkiksi artikkelien, tekstiviestien, julisteiden, mainosten, sarjakuvien ja videoiden) tulkintaa ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa luovasti ja itseohjautuvasti soveltaa kieltenopiskelutaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon.

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (esimerkiksi artikkelien, tekstiviestien, julisteiden, mainosten, sarjakuvien ja videoiden) tulkintaa ja tuottamista.

Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa viestiä ja esittää mielipiteensä hänen ikätasolleen ja elämänkokemukselleen sopivista aiheista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten

kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta saksan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään saksan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään saksan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas osoittaa aktiivisuutta viestinnässä ja kompensaatiokeinojen käytössä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta saksan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään saksan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään saksan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa käyttää kieltä kohdemaan kulttuurille sopivalla tavalla sekä ilmaista mielipiteitään ja asenteitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta saksan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään saksan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään saksan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tulkitsee monenlaisia yleiskielisiä tekstejä sekä osaa tunnistaa niiden keskeisen sisällön ja etsiä niistä tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta saksan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään saksan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään saksan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas osaa tuottaa sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista. Oppilas osaa ääntää kieltä ymmärrettävästi ja pyrkii käyttämään kielen keskeisimpiä rakenteita monipuolisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta saksan kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti.

Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa.

Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia tai hakemuksen laatimista. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla tai tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, mainoksia, blogeja tai uutisia monimediaisissa ympäristöissä.

Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti kommunikaation tueksi. Keskitytään saksan kielen perusrakenteiden hallintaan. Harjaannutaan tuottamaan tekstiä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen.

Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa.

Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona.

Kannustetaan oppilasta käyttämään saksan kieltä mahdollisuuksien mukaan autenttisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

Kiina, B2-oppimäärä

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kiinan kielen B2-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas hahmottaa kiinan kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa kieliin sekä tutustuu kiinan kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin. Oppilaan päättelykyky, uteliaisuus ja monikielisyys kehittyvät.	S1	Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee kiinan kielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä. Oppilas on hahmottanut kiinan kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa kieliin sekä tutustunut kiinan kielialueeseen.	Oppilas tuntee jonkin verran kiinan kielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä. Oppilas on tutustunut kiinan kielialueeseen.
T2 Oppilas näkee kiinan kielen taidon osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista. Oppilas löytää itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas uskaltaa käyttää vähäistäkin kielitaitoaan.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tiedostaa kielitaidon tuomia mahdollisuuksia myös koulun ulkopuolella.
T3 Oppilas harjoittelee eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy harjoitelluista rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy avustettuna harjoitelluista rutiinin-omaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
T4 Oppilas yrittää saada viestinsä perille käyttäen	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas tuntee erilaisia viestintä-strategioita.	Oppilas tietää, että on olemassa erilaisia viestintä-strategioita.

luovasti erilaisia, myös ei-kielellisiä keinoja.				
T5 Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.	Oppilas tuntee yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.
T6 Oppilasta yrittää rohkeasti tulkita helposti ennakoitavissa olevia, ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksikertaisen tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja aakkosin kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas tunnistaa tuttua sanastoa ikätasolleen sopivasta puhutusta ja aakkosin kirjoitetusta tekstistä.
T7 Oppilas harjoittelee ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja aakkosin kirjoittamista.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja lauseita. Oppilas ääntää ymmärrettävästi ja hallitsee keskeiset rakenteet.	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja lauseita. Oppilas ääntää kohtalaisesti ja hallitsee joitakin keskeisiä rakenteita.

Kiinan kielen B2-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas hahmottaa kiinan kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa kieliin sekä tutustuu kiinan kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin. Oppilaan päättelykyky, uteliaisuus ja monikielisyys kehittyvät.	S1	Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee kiinan kielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä. Oppilas on hahmottanut kiinan kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa kieliin sekä tutustunut kiinan kielialueeseen.	Oppilas tuntee jonkin verran kiinan kielen kulttuuria ja kielen erityispiirteitä. Oppilas on tutustunut kiinan kielialueeseen.
T2 Oppilas näkee kiinan kielen taidon osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista. Oppilas löytää itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia.	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omaa opiskeluaan ja osaamistaan. Oppilas uskaltaa käyttää vähäistäkin kielitaitoaan.	Oppilas tuntee kielitaitonsa kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tiedostaa kielitaidon tuomia mahdollisuuksia myös koulun ulkopuolella.
T3 Oppilas harjoittelee eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta.	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy harjoitelluista rutiininomaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy avustettuna harjoitelluista rutiinin-omaisista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista.
T4 Oppilas yrittää saada viestinsä perille käyttäen	S3	Viestintä-strategioiden käyttö	Oppilas tuntee erilaisia viestintä-strategioita.	Oppilas tietää, että on olemassa erilaisia viestintä-strategioita.

luovasti erilaisia, myös ei-kielellisiä keinoja.				
T5 Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin.	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.	Oppilas tuntee yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia.
T6 Oppilasta yrittää rohkeasti tulkita helposti ennakoitavissa olevia, ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja tekstejä.	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksikertaisen tiedon ikätasolleen sopivasta puhutusta ja aakkosin kirjoitetusta tekstistä.	Oppilas tunnistaa tuttua sanastoa ikätasolleen sopivasta puhutusta ja aakkosin kirjoitetusta tekstistä.
T7 Oppilas harjoittelee ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja aakkosin kirjoittamista.	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa tuottaa lyhyitä puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja lauseita. Oppilas ääntää ymmärrettävästi ja hallitsee keskeiset rakenteet.	Oppilas osaa tuottaa harjoiteltuja fraasinomaisia puhuttuja ja aakkosin kirjoitettuja lauseita. Oppilas ääntää kohtalaisesti ja hallitsee joitakin keskeisiä rakenteita.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä

tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas hahmottaa kiinan kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa kieliin sekä tutustuu kiinan kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin. Oppilaan päättelykyky, uteliaisuus ja monikielisyys kehittyvät.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

S1 Oppilas tutustuu kiinan kieleen ja Kiinan kulttuurisiin erityispiirteisiin. Vertaillaan oppilaan jo osaamia kieliä kiinan kieleen. Tutustutaan muun muassa Kiinan tapakulttuuriin, hierarkiaan ja vanhempien kunnioitukseen, ruokakulttuuriin, juhliin, kiinalaiseen elämänmuotoon, horoskooppeihin, taiteeseen ja nykykiinaan.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas näkee kiinan kielen taidon osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista. Oppilas löytää itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

S2 Kerrataan erilaisia kielenoppimistapoja ja opitaan hyödyntämään niitä myös kiinan opinnoissa. Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista kiinan kielen opiskelussa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetellaan erilaisten kompensaatiostrategioiden käyttöä, esimerkiksi elekieltä.

Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kiinan kielellä liittyen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen hyödyntäen käännösohjelmia.

Harjoitellaan löytämään helppolukuisia materiaaleja tutuista aiheista pinyinin avulla ja käyttämään niitä oppimisen tukena.

Tutustutaan kiinan kielelle ominaisiin äänteisiin sekä toonisuuteen. Harjoitellaan rinnakkain tunnistamaan ja kirjoittamaan pinyin-merkkejä sekä joitakin kalligrafisia merkkejä. Harjoitellaan kiinan kielen perusrakenteita, kuten olla- ja omistaa-verbit sekä muut perusverbit, persoonapronominit, erilaiset kysymyslauseet, teitittely, mittasanat, omistusmuoto ja lauseet ilman verbejä.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas yrittää saada viestinsä perille käyttäen luovasti erilaisia, myös ei-kielellisiä keinoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetellaan erilaisten kompensaatiostrategioiden käyttöä, esimerkiksi elekieltä.

Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kiinan kielellä liittyen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen hyödyntäen käännösohjelmia.

Harjoitellaan löytämään helppolukuisia materiaaleja tutuista aiheista pinyinin avulla ja käyttämään niitä oppimisen tukena.

Tutustutaan kiinan kielelle ominaisiin äänteisiin sekä toonisuuteen. Harjoitellaan rinnakkain tunnistamaan ja kirjoittamaan pinyin-merkkejä sekä joitakin kalligrafisia merkkejä. Harjoitellaan

kiinan kielen perusrakenteita, kuten olla- ja omistaa-verbit sekä muut perusverbit, persoonapronominit, erilaiset kysymyslauseet, teitittely, mittasanat, omistusmuoto ja lauseet ilman verbejä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas tutustuu kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmauksiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä

ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetellaan erilaisten kompensaatiostrategioiden käyttöä, esimerkiksi elekieltä.

Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kiinan kielellä liittyen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen hyödyntäen käännösohjelmia.

Harjoitellaan löytämään helppolukuisia materiaaleja tutuista aiheista pinyinin avulla ja käyttämään niitä oppimisen tukena.

Tutustutaan kiinan kielelle ominaisiin äänteisiin sekä toonisuuteen. Harjoitellaan rinnakkain tunnistamaan ja kirjoittamaan pinyin-merkkejä sekä joitakin kalligrafisia merkkejä. Harjoitellaan kiinan kielen perusrakenteita, kuten olla- ja omistaa-verbit sekä muut perusverbit, persoonapronominit, erilaiset kysymyslauseet, teitittely, mittasanat, omistusmuoto ja lauseet ilman verbejä.

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilasta yrittää rohkeasti tulkita helposti ennakoitavissa olevia, ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetellaan erilaisten kompensaatiostrategioiden käyttöä, esimerkiksi elekieltä.

Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kiinan kielellä liittyen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen hyödyntäen käännösohjelmia.

Harjoitellaan löytämään helppolukuisia materiaaleja tutuista aiheista pinyinin avulla ja käyttämään niitä oppimisen tukena.

Tutustutaan kiinan kielelle ominaisiin äänteisiin sekä toonisuuteen. Harjoitellaan rinnakkain tunnistamaan ja kirjoittamaan pinyin-merkkejä sekä joitakin kalligrafisia merkkejä. Harjoitellaan kiinan kielen perusrakenteita, kuten olla- ja omistaa-verbit sekä muut perusverbit,

persoonapronominit, erilaiset kysymyslauseet, teitittely, mittasanat, omistusmuoto ja lauseet ilman verbejä.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

S3 Opetellaan erilaisten kompensaatiostrategioiden käyttöä, esimerkiksi elekieltä.

Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kiinan kielellä liittyen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen hyödyntäen käännösohjelmia.

Harjoitellaan löytämään helppolukuisia materiaaleja tutuista aiheista pinyinin avulla ja käyttämään niitä oppimisen tukena.

Tutustutaan kiinan kielelle ominaisiin äänteisiin sekä toonisuuteen. Harjoitellaan rinnakkain tunnistamaan ja kirjoittamaan pinyin-merkkejä sekä joitakin kalligrafisia merkkejä. Harjoitellaan kiinan kielen perusrakenteita, kuten olla- ja omistaa-verbit sekä muut perusverbit, persoonapronominit, erilaiset kysymyslauseet, teitittely, mittasanat, omistusmuoto ja lauseet ilman verbejä.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas syventää kiinan kielialueen ja elämänmuodon tuntemusta sekä hahmottaa kiinan kielen asemaa maailmassa. Oppilaan päättelykyky, uteliaisuus ja monikielisyys kehittyvät.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

S1 Syvennetään aikaisemmin opittuja tietoja kiinankielisestä maailmasta ja tutustutaan kiinan rooliin yhtenä maailmankielenä.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kiinan kielen taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

S2 Harjoitellaan viestimään virheistä välittämättä pääpainona viestin välittyminen.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas harjoittelee eri viestintäkanavia käyttäen kirjallista ja erityisesti suullista vuorovaikutusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

S3 Harjoitellaan suullista ja kirjallista viestintää esimerkiksi seuraavista aiheista: minä itse, vapaa-aika, ystävät ja perhe sekä arkipäiväiset viestintätilanteet, kuten ruoka, lukusanat, raha, ostoksen tekeminen, eläimet, kuukaudet ja viikonpäivät. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin (kyltit, ohjeet, kuvat).

Opetellaan kirjallista viestintää pinyinillä sekä tutustutaan yleisimpiin, esittäviin kirjoitusmerkkeihin.

Harjoitellaan löytämään helppolukuisia autenttisia materiaaleja tutuista aiheista pinyinin avulla ja käytetään niitä oppimisen tukena.

Kerrataan jo opittuja rakenteita sekä harjoitellaan lisäksi esimerkiksi ajan ja menneen ajan ilmaisemista, kieltosanoja, eri toonien tunnistamista ja toistamista mallin mukaan, apuverbejä. lisää mittasanoja sekä kysymysmuotoja.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas rohkaistuu pyrkimyksessään saada viestinsä perille käyttäen luovasti erilaisia, myös ei-kielellisiä keinoja sekä pyytäen toistoa ja hidastusta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

S3 Harjoitellaan suullista ja kirjallista viestintää esimerkiksi seuraavista aiheista: minä itse, vapaa-aika, ystävät ja perhe sekä arkipäiväiset viestintätilanteet, kuten ruoka, lukusanat, raha, ostoksen tekeminen, eläimet, kuukaudet ja viikonpäivät. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin (kyltit, ohjeet, kuvat).

Opetellaan kirjallista viestintää pinyinillä sekä tutustutaan yleisimpiin, esittäviin kirjoitusmerkkeihin.

Harjoitellaan löytämään helppolukuisia autenttisia materiaaleja tutuista aiheista pinyinin avulla ja käytetään niitä oppimisen tukena.

Kerrataan jo opittuja rakenteita sekä harjoitellaan lisäksi esimerkiksi ajan ja menneen ajan ilmaisemista, kieltosanoja, eri toonien tunnistamista ja toistamista mallin mukaan, apuverbejä. lisää mittasanoja sekä kysymysmuotoja.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas laajentaa kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

S3 Harjoitellaan suullista ja kirjallista viestintää esimerkiksi seuraavista aiheista: minä itse, vapaa-aika, ystävät ja perhe sekä arkipäiväiset viestintätilanteet, kuten ruoka, lukusanat, raha, ostoksen tekeminen, eläimet, kuukaudet ja viikonpäivät. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin (kyltit, ohjeet, kuvat).

Opetellaan kirjallista viestintää pinyinillä sekä tutustutaan yleisimpiin, esittäviin kirjoitusmerkkeihin.

Harjoitellaan löytämään helppolukuisia autenttisia materiaaleja tutuista aiheista pinyinin avulla ja käytetään niitä oppimisen tukena.

Kerrataan jo opittuja rakenteita sekä harjoitellaan lisäksi esimerkiksi ajan ja menneen ajan ilmaisemista, kieltosanoja, eri toonien tunnistamista ja toistamista mallin mukaan, apuverbejä. lisää mittasanoja sekä kysymysmuotoja.

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas rohkaistuu tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä

ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

S3 Harjoitellaan suullista ja kirjallista viestintää esimerkiksi seuraavista aiheista: minä itse, vapaa-aika, ystävät ja perhe sekä arkipäiväiset viestintätilanteet, kuten ruoka, lukusanat, raha, ostoksen tekeminen, eläimet, kuukaudet ja viikonpäivät. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin (kyltit, ohjeet, kuvat).

Opetellaan kirjallista viestintää pinyinillä sekä tutustutaan yleisimpiin, esittäviin kirjoitusmerkkeihin.

Harjoitellaan löytämään helppolukuisia autenttisia materiaaleja tutuista aiheista pinyinin avulla ja käytetään niitä oppimisen tukena.

Kerrataan jo opittuja rakenteita sekä harjoitellaan lisäksi esimerkiksi ajan ja menneen ajan ilmaisemista, kieltosanoja, eri toonien tunnistamista ja toistamista mallin mukaan, apuverbejä. lisää mittasanoja sekä kysymysmuotoja.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

S3 Harjoitellaan suullista ja kirjallista viestintää esimerkiksi seuraavista aiheista: minä itse, vapaa-aika, ystävät ja perhe sekä arkipäiväiset viestintätilanteet, kuten ruoka, lukusanat, raha, ostoksen tekeminen, eläimet, kuukaudet ja viikonpäivät. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin (kyltit, ohjeet, kuvat).

Opetellaan kirjallista viestintää pinyinillä sekä tutustutaan yleisimpiin, esittäviin kirjoitusmerkkeihin.

Harjoitellaan löytämään helppolukuisia autenttisia materiaaleja tutuista aiheista pinyinin avulla ja käytetään niitä oppimisen tukena.

Kerrataan jo opittuja rakenteita sekä harjoitellaan lisäksi esimerkiksi ajan ja menneen ajan ilmaisemista, kieltosanoja, eri toonien tunnistamista ja toistamista mallin mukaan, apuverbejä. lisää mittasanoja sekä kysymysmuotoja.

Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa korostetaan oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksia ja -taitoja demokratiassa sekä vastuuta omaan elämään liittyvien valintojen tekemisessä. Päätöksentekoa ja vaikuttamista harjoitellaan kouluyhteisössä ja muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota yhteiskunnan ja yhteisöllisen elämän rakenteisiin sekä niihin liittyviin käsitteisiin. Oppilaita ohjataan arvioimaan yhteiskunnan ja talouden kysymyksiä sekä vertailemaan niihin liittyviä erilaisia mielipiteitä ja toimintavaihtoehtoja erilaisten ihmisryhmien ja arvopäämäärien kannalta. Yhteiskunnallisten asioiden opiskelussa näkökulma laajenee kattamaan myös globaalit kysymykset

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi käyttämällä monipuolisia toiminnallisia työtapoja. Jatkuva ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen, analysoiminen ja niistä keskusteleminen on keskeistä. Vuorovaikutus yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa on niin ikään tärkeää. Opetuksessa voidaan käyttää myös oppiainerajat ylittäviä lähestymistapoja esimerkiksi erilaisten projektien yhteydessä. Yhteistoiminnallisten työtapojen lisäksi tutkiva oppiminen korostuu. Median tarkastelulla ja tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisellä on keskeinen osa opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaita näkemään itsensä kansalaisyhteiskunnan jäseninä sekä tukea heidän kasvuaan erilaisten yhteisöjen aktiivisiksi jäseniksi. Oppilaiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa

tuetaan käytännön harjoitteilla. Heitä harjaannutetaan etsimään, ymmärtämään ja soveltamaan yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa, jonka merkitystä he arvioivat paitsi omasta myös yleisestä näkökulmasta. Oppiaineen käsitteellinen luonne ja esimerkiksi kuvien, graafien ja tilastojen avaaminen otetaan huomioon opetusjärjestelyissä ja työtavoissa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi eli formatiivinen arviointi on yhteiskuntaopissa oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolisella palautteella oppilaita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännön arjessa yhteiskunnallista ja taloudellista osaamistaan. Arvioinnilla tuetaan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen soveltamista sekä kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen oppilaat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta. Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset toiminnan ja osaamisen osoittamisen tavat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona yhteiskuntaopin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt yhteiskuntaopin tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on yhteiskuntaopin tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy yhteiskuntaopin päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja vahvistaa oppilaan kiinnostusta yhteiskuntaoppiin tiedonalana

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas kiinnostuu ympärillään tapahtuvista asioista ja tapahtumista ja ymmärtää yhteiskuntaopin perusteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oivaltaa yhteiskuntaa koskevan tiedon merkityksen yksilön ja yhteisön kannalta.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja tunnistetaan niiden vaikutus yhteiskunnan toimintaan. Tehdään omaan talouteen ja tulevaisuuteen liittyvää suunnittelua ja harjoitellaan realististen tavoitteiden asettamista. Tutustutaan arjen perustaitoihin ja niiden osaamiseen ja hallintaan.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, kuinka demokraattinen yhteiskunta toimii. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeusasioihin ja -sopimuksiin. Erilaisten vaikutusmahdollisuuksien tunnistaminen ja harjoitteleminen osana päätöksentekoa (mm. lobbaaminen, media, järjestötoiminta).

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan. Vaikuttamismahdollisuuksia harjoitellaan sekä koulussa että koulun ulkopuolella mahdollisuuksien mukaan. Keskeisiä taitoja ovat yksin ja yhdessä toimiminen, niin että kaikkien mielipiteet tulevat huomioiduksi (yhteiskunnallinen osallistuminen, taloudellinen toiminta ja työelämä).

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan talouden peruskäsitteisiin sekä niihin vaikuttaviin asioihin eri tasoilla. Perehdytään ja pyritään hahmottamaan talouden muutoksiin vaikuttavia tekijöitä. Keskeisiä käsitteitä ovat työ, yrittäjyys ja kestävä kehitys.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas ymmärtää yksilön ja yhteiskunnan toimijoiden tekemien päätösten vaikutukset lähiympäristön tasolta globaalille tasolle.

Oppilas kehittää omaa pohdintaa ja ajattelua eri sisältöihin liittyen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan omien ja yhteiskunnan muiden toimijoiden yhteiskunnallisten ja taloudellisten valintojen eettisiä merkityksiä ja seurauksia.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja tunnistetaan niiden vaikutus yhteiskunnan toimintaan. Tehdään omaan talouteen ja tulevaisuuteen liittyvää suunnittelua ja harjoitellaan realististen tavoitteiden asettamista. Tutustutaan arjen perustaitoihin ja niiden osaamiseen ja hallintaan.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, kuinka demokraattinen yhteiskunta toimii. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeusasioihin ja -sopimuksiin. Erilaisten vaikutusmahdollisuuksien tunnistaminen ja harjoitteleminen osana päätöksentekoa (mm. lobbaaminen, media, järjestötoiminta).

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan. Vaikuttamismahdollisuuksia harjoitellaan sekä koulussa että koulun ulkopuolella mahdollisuuksien mukaan. Keskeisiä taitoja ovat yksin ja yhdessä toimiminen, niin että kaikkien mielipiteet tulevat huomioiduksi (yhteiskunnallinen osallistuminen, taloudellinen toiminta ja työelämä).

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan talouden peruskäsitteisiin sekä niihin vaikuttaviin asioihin eri tasoilla. Perehdytään ja pyritään hahmottamaan talouden muutoksiin vaikuttavia tekijöitä. Keskeisiä käsitteitä ovat työ, yrittäjyys ja kestävä kehitys.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas hahmottaa oikeusvaltion periaatteet ja perehtyy ihmisoikeuksiin. Oppilas ymmärtää, kuinka suomalainen oikeusjärjestelmä toimii, ja mitkä ovat yksilön mahdollisuudet saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään ihmisoikeuksien merkityksen ja oikeusvaltion periaatteet sekä niiden kytkeytymisen suomalaiseen oikeusjärjestelmään.

Arvioinnin kohde

Oikeusvaltion periaatteiden ja toiminnan sekä ihmisoikeuksien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa esimerkeistä ihmisoikeuksia sekä oikeusvaltion keskeisiä toimijoita ja toimintaperiaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ihmisoikeuksia, oikeusvaltion toimijoita ja toimintaperiaatteita. Oppilas löytää ohjatusti tietoa laista ja oikeudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee, miten ihmisoikeus- ja oikeusvaltioperiaatteet ilmenevät Suomessa ja maailmassa. Oppilas hankkii ja esittää tietoja laista ja oikeudesta asianmukaista tietolähdettä käyttäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen toteutumista yhteiskunnassa. Oppilas käyttää lakia ja oikeutta koskevia tietolähteitä ongelmanratkaisua vaativissa tehtävissä.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, kuinka demokraattinen yhteiskunta toimii. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeusasioihin ja -sopimuksiin. Erilaisten vaikutusmahdollisuuksien tunnistaminen ja harjoitteleminen osana päätöksentekoa (mm. lobbaaminen, media, järjestötoiminta).

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan. Vaikuttamismahdollisuuksia harjoitellaan sekä koulussa että koulun ulkopuolella mahdollisuuksien mukaan. Keskeisiä taitoja ovat yksin ja yhdessä toimiminen, niin että kaikkien mielipiteet tulevat huomioiduksi (yhteiskunnallinen osallistuminen, taloudellinen toiminta ja työelämä).

T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa hakea tietoa eri tietolähteistä ja tarkastella sitä kriittisesti. Oppilas oppii ymmärtämään ja kuvailemaan yhteiskunnan ja talouden toimintaa sekä median roolia yhteiskunnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään yhteiskunnan toiminnan sekä yksityisen että julkisen taloudenpidon periaatteita. Hän oppii tarkastelemaan kriittisesti median yhteiskunnallista roolia.

Arvioinnin kohde

Yhteiskuntaa, mediaa, taloutta ja taloudenpitoa koskevat tiedot ja taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti yhteiskuntaan ja talouteen liittyviä asioita. Oppilas löytää ohjatusti yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa hänelle annetusta lähteestä sekä antaa ohjatusti esimerkin median toiminnasta tiedon välittäjänä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä ja toimintaa. Hän löytää eri lähteistä tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta ja havaitsee eroja tietolähteiden antamissa tiedoissa. Hän kuvailee median vaikutusta omassa elämässä ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta eri lähteitä käyttäen sekä vertailee lähteiden tietoja keskenään. Hän erittelee median roolia yksilöiden elämässä ja sen toimintaa julkisen keskustelun osana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hankkii ja erittelee yhteiskuntaa ja taloutta käsittelevää tietoa eri näkökulmia huomioon ottavalla ja kriittisellä tavalla. Hän arvioi kriittisesti median toimintaa ja mediavaikuttamista yhteiskunnassa.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja tunnistetaan niiden vaikutus yhteiskunnan toimintaan. Tehdään omaan talouteen ja tulevaisuuteen liittyvää suunnittelua ja harjoitellaan realististen tavoitteiden asettamista. Tutustutaan arjen perustaitoihin ja niiden osaamiseen ja hallintaan.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, kuinka demokraattinen yhteiskunta toimii. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeusasioihin ja -sopimuksiin. Erilaisten vaikutusmahdollisuuksien tunnistaminen ja harjoitteleminen osana päätöksentekoa (mm. lobbaaminen, media, järjestötoiminta).

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan. Vaikuttamismahdollisuuksia harjoitellaan sekä koulussa että koulun ulkopuolella mahdollisuuksien mukaan. Keskeisiä taitoja ovat yksin ja yhdessä toimiminen, niin että kaikkien mielipiteet tulevat huomioiduksi (yhteiskunnallinen osallistuminen, taloudellinen toiminta ja työelämä).

T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas lisää tietojaan ja taitojaan työelämästä ja yrittäjyydestä. Oppilas vertailee palkkatyön ja yrittäjyyden tarjoilemia mahdollisuuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan työelämää ja yrittäjyyttä tuntevana taloudellisena toimijana.

Arvioinnin kohde

Yrittäjyys- ja työelämätaitojen käyttäminen ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti palkkatyön ja yrittäjyyden eroja sekä palkkatyötä ja yrittäjyyttä edustavia ammatteja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee palkkatyön ja yrittäjyyden piirteitä. Oppilas kertoo, mitä mahdollisuuksia palkkatyö ja yrittäjän ammatti tarjoavat yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee palkkatyön ja yrittäjyyden asemaa yhteiskunnassa. Hän vertailee palkkatyön ja yrittäjyyden tarjoamia mahdollisuuksia yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi palkkatyön ja yrittäjyyden merkitystä yhteiskunnassa. Hän arvioi palkkatyön ja yrittäjyyden merkityksiä yksilölle.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja tunnistetaan niiden vaikutus yhteiskunnan toimintaan. Tehdään omaan talouteen ja tulevaisuuteen liittyvää suunnittelua ja harjoitellaan realististen tavoitteiden asettamista. Tutustutaan arjen perustaitoihin ja niiden osaamiseen ja hallintaan.

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan talouden peruskäsitteisiin sekä niihin vaikuttaviin asioihin eri tasoilla. Perehdytään ja pyritään hahmottamaan talouden muutoksiin vaikuttavia tekijöitä. Keskeisiä käsitteitä ovat työ, yrittäjyys ja kestävä kehitys.

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas ottaa selvää kansalaisyhteiskunnan toiminnasta sekä tutustuu erilaisiin väestöryhmiin ja kansalaisten tasa-arvoon.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii analysoimaan yhteiskunnan eri yhteisöjä ja väestöryhmiä.

Arvioinnin kohde

Eri yhteisöjen ja väestöryhmien monipuolinen tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa esimerkkien avulla suomalaisessa yhteiskunnassa olevia yhteisöjä tai vähemmistöryhmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee erilaisia yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä sekä niiden asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee erilaisten väestöryhmien asemaan vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi keinoja, joilla voidaan tukea väestöryhmien yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja tunnistetaan niiden vaikutus yhteiskunnan toimintaan. Tehdään omaan talouteen ja tulevaisuuteen liittyvää suunnittelua ja harjoitellaan realististen tavoitteiden asettamista. Tutustutaan arjen perustaitoihin ja niiden osaamiseen ja hallintaan.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, kuinka demokraattinen yhteiskunta toimii. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeusasioihin ja -sopimuksiin. Erilaisten vaikutusmahdollisuuksien tunnistaminen ja harjoitteleminen osana päätöksentekoa (mm. lobbaaminen, media, järjestötoiminta).

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan. Vaikuttamismahdollisuuksia harjoitellaan sekä koulussa että koulun ulkopuolella mahdollisuuksien mukaan. Keskeisiä

taitoja ovat yksin ja yhdessä toimiminen, niin että kaikkien mielipiteet tulevat huomioiduksi (yhteiskunnallinen osallistuminen, taloudellinen toiminta ja työelämä).

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tutustuu demokraattisen päätöksenteon eri toimintatapoihin ja tasoihin. Oppilas tietää, miten hän voi toimia aktiivisena yhteisön jäsenenä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon demokraattisia toimintatapoja ja soveltamaan niitä lähiyhteisössään.

Arvioinnin kohde

Yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteiden ja demokraattisten toimintatapojen tunteminen ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä. Oppilas osoittaa esimerkeistä, miten demokraattinen päätöksenteko ilmenee hänen lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla. Oppilas kuvailee, millä eri tavoin demokraattisia toimintatapoja voidaan toteuttaa hänen lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee, miten eri päätöksentekotavat edistävät demokratiaa ja miten demokraattista päätöksentekoa tuetaan paikallisella, kansallisella, Euroopan unionin ja globaalilla tasolla. Oppilas soveltaa demokraattisia toimintatapoja omassa lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta, miten demokratian päämäärät toteutuvat päätöksenteossa eri tasoilla. Oppilas soveltaa monipuolisesti demokraattisia toimintatapoja lähiyhteisössään ja laatii perusteltuja ehdotuksia niiden kehittämiseksi.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja tunnistetaan niiden vaikutus yhteiskunnan toimintaan. Tehdään omaan talouteen ja tulevaisuuteen liittyvää suunnittelua ja harjoitellaan realististen tavoitteiden asettamista. Tutustutaan arjen perustaitoihin ja niiden osaamiseen ja hallintaan.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, kuinka demokraattinen yhteiskunta toimii. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeusasioihin ja -sopimuksiin. Erilaisten vaikutusmahdollisuuksien tunnistaminen ja harjoitteleminen osana päätöksentekoa (mm. lobbaaminen, media, järjestötoiminta).

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan. Vaikuttamismahdollisuuksia harjoitellaan sekä koulussa että koulun ulkopuolella mahdollisuuksien mukaan. Keskeisiä taitoja ovat yksin ja yhdessä toimiminen, niin että kaikkien mielipiteet tulevat huomioiduksi (yhteiskunnallinen osallistuminen, taloudellinen toiminta ja työelämä).

T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilaan ymmärrys talouden toiminnasta kasvaa. Oppilas harjoittelee oman talouden suunnittelua ja toteutusta. Oppilas tutkii omia kulutusvalintojaan ja havaitsee niiden seurauksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään ja soveltamaan kestävän talouden periaatteita yksilön ja kansantalouden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Vastuullisen taloudellisen toiminnan ymmärtäminen ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti tuntevansa joitakin taloudellisen toiminnan muotoja (kuten kuluttaminen, säästäminen). Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti yksilön keinoja vaikuttaa kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä yksilön taloudessa. Oppilas kuvailee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä kansantaloudessa. Oppilas erittelee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kestävää tulevaisuutta edistäviä ratkaisuja ja arvioi niiden vaikutuksia koti- ja kansantalouksille. Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta yksilön taloudenpitoa koskevia suunnitelmia kestävän talouden näkökulmasta.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja tunnistetaan niiden vaikutus yhteiskunnan toimintaan. Tehdään omaan talouteen ja tulevaisuuteen liittyvää suunnittelua ja harjoitellaan realististen tavoitteiden asettamista. Tutustutaan arjen perustaitoihin ja niiden osaamiseen ja hallintaan.

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan talouden peruskäsitteisiin sekä niihin vaikuttaviin asioihin eri tasoilla. Perehdytään ja pyritään hahmottamaan talouden muutoksiin vaikuttavia tekijöitä. Keskeisiä käsitteitä ovat työ, yrittäjyys ja kestävä kehitys.

T9 ohjata oppilasta laajentamaan näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas osaa toimia aktiivisena kansalaisena. Oppilas osaa käyttää erilaisia vaikuttamisen keinoja. Oppilas lisää tiedonhakutaitojaan ja hyödyntää saatuja tietoja omassa elämässään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii omaksumaan ja hyödyntämään yhteiskunnallisessa toiminnassa oleellisia tietoja ja taitoja.

Arvioinnin kohde

Yhteiskunnallinen ajattelu, osallistumis-, media- ja vaikuttamistaitojen soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa ohjatusti esimerkkejä keinoista osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa. Oppilas ottaa kantaa yhteiskunnalliseen aiheeseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnallisesti. Oppilas perustelee mielipiteitä yhteiskunnallisista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteiskunnallis-poliittisten kysymysten käsittelyyn ja vertailee erilaisia tapoja vaikuttaa. Oppilas perustelee monipuolisesti mielipiteitä yhteiskunnallisista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu rakentavasti yhteiskunnallis-poliittisten kysymysten käsittelyyn sekä esittää arvioita niistä käytävästä keskustelusta.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja tunnistetaan niiden vaikutus yhteiskunnan toimintaan. Tehdään omaan talouteen ja tulevaisuuteen liittyvää suunnittelua ja harjoitellaan realististen tavoitteiden asettamista. Tutustutaan arjen perustaitoihin ja niiden osaamiseen ja hallintaan.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Perehdytään siihen, kuinka demokraattinen yhteiskunta toimii. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeusasioihin ja -sopimuksiin. Erilaisten vaikutusmahdollisuuksien tunnistaminen ja harjoitteleminen osana päätöksentekoa (mm. lobbaaminen, media, järjestötoiminta).

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan. Vaikuttamismahdollisuuksia harjoitellaan sekä koulussa että koulun ulkopuolella mahdollisuuksien mukaan. Keskeisiä taitoja ovat yksin ja yhdessä toimiminen, niin että kaikkien mielipiteet tulevat huomioiduksi (yhteiskunnallinen osallistuminen, taloudellinen toiminta ja työelämä).

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan talouden peruskäsitteisiin sekä niihin vaikuttaviin asioihin eri tasoilla. Perehdytään ja pyritään hahmottamaan talouden muutoksiin vaikuttavia tekijöitä. Keskeisiä käsitteitä ovat työ, yrittäjyys ja kestävä kehitys.

Yritystoiminnan perusteet - Vuosi yrittäjänä

Valinnaisen tehtävä

Tampereen kaupungin perusopetuksen yläkoulujen yhteinen lyhyt valinnaisaine tarjoaa mahdollisuuden yritystoiminnan perusteiden opiskelulle ja NY-yrityksen perustamiselle. Yläkouluille, toisen asteen oppilaitoksille ja korkeakouluille suunnattu Vuosi yrittäjänä on Nuori

yrittäjyys ry:n ohjelma, jossa perustetaan oikealla rahalla toimiva NY-yritys. Ohjelma on hauska ja käytännönläheinen tapa yrittäjyyden ja työelämätaitojen opiskeluun. Vuosi yrittäjänä -ohjelmaan voi tutustua https://vuosiyrittajana.fi

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Kurssille hakeminen:

- Kurssille otetaan enintään 30 oppilasta Tampereen perusopetuksen yläkouluista erillisen hakemuksen perusteella.

- Kurssi järjestetään pääsääntöisesti lähiopetuksena Tampereen keskustassa. Kurssille osallistuminen edellyttää, että muu opetus koululla päättyy siten, että oppilas ehtii omalta koulultaan keskustaan ennen kurssin alkua.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Yritystoiminnan perusteet / Vuosi yrittäjänä -kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää itsenäistä työskentelyä, oma-aloitteisuutta ja hyviä yhteistyötaitoja. Hakija käy Vuosi yrittäjänä -kurssin oppimistavoitteet sekä työskentelyajat ja -tavat lävitse yhdessä opinto-ohjaajan ja/tai suosittelijana toimivan opettajan kanssa.

Arviointi

Hyväksytty suoritus:

- Kurssi arvioidaan arvosanalla hyväksytty/hylätty ja arviointimerkintä annetaan viimeistään kevätlukukauden aikana.

- Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää:

- Syyslukukaudella aktiivista osallistumista lähiopetukseen ja NY-verkkomateriaalin teoria-lopputehtävän suorittamista hyväksytysti. Hyväksytty loppukoe antaa merkinnän Yritystoiminnan perusteet -valinnaisainekurssin suorittamisesta.

- Kevätlukukaudella oppilaat voivat jatkaa perustamansa NY-yrityksen toimintaa ja ansaita sillä oikeaa rahaa Nuori Yrittäjyys ry:n ohjelman mukaisesti. Itsenäinen NY-yritystoiminta antaa oppilaille todistuksen Vuosi yrittäjänä -ohjelmaan osallistumisesta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Laaja-alaisen osaamisen alueiden osaamistavoitteet:

• Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Rohkaistaan toimimaan itsenäisesti ja kannustetaan luottamaan itseensä sekä omiin näkemyksiin.

• Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Ohjataan toimimaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä sekä opetellaan vuorovaikutustaitoja.

• Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Harjoitellaan vastuunottamista ja kannustetaan kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin nyt ja tulevaisuudessa.

• Monilukutaito (L4)

Rohkaistaan käyttämään moniluku- ja medialukutaitoa vaikuttamisen keinona.

• Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Kannustetaan tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämiseen opiskelussa ja työelämässä.

• Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Tarjotaan kokemuksia työelämästä, tutustutaan yritystoimintaan ja harjoitellaan projektityöskentelyä.

• Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Ohjataan taloudenhallinnan perusteiden oppimiseen ja vahvistetaan ymmärrystä itsestä osana laajempaa yhteisöä.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet
• Opiskelija tunnistaa yrittäjyyden vaatimukset ja osaa arvioida omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa.
• Opiskelija kehittää omia yrittäjyyden taitojaan, joita ovat esimerkiksi myyntitaidot, ryhmätyötaidot, ongelmanratkaisutaidot, viestintätaidot ja esiintymistaidot.
• Opiskelija rakentaa liiketoimintaa edistäviä yhteistyöverkostoja.
• Opiskelija tunnistaa ja arvioi omaa toimintaansa yrityksessä osana tiimiä.
• Opiskelija osaa suunnitella yrityksen liiketoimintaa.
• Opiskelija osaa käyttää liiketoiminnan suunnitteluun liittyviä työkaluja ja laatia yrityksen perustamiseen liittyvät asiakirjat.
• Opiskelija osaa laatia liiketoimintamallin ja -suunnitelman oman idean tueksi sekä kehittää sitä toiminnan aikana.
• Opiskelija ymmärtää liiketoiminnan perusteet ja osaa arvioida ja kehittää yrityksen toimintaa.

Sisältö
Yritystoiminnan perusteet / Vuosi yrittäjänä -valinnaisainekurssi suoritetaan syyslukukaudella pääsääntöisesti lähiopetuksena keskiviikkoisin kello 14.15–15.45 Tampereen keskustassa, jonka aikana oppilaat oppivat yritystoiminnan perusteet (moduulit 1–16 ja teoria-lopputehtävä) sekä mahdollisesti perustavat NY-yrityksensä ja itsenäisesti suunnittelevat tämän toimintaa (kevättä varten). Lisäksi kurssi voi sisältää etätapaamisia Teamsilla.
Oppilaat käyvät syyslukukauden aikana kaikki yrityksen vaiheet perustamisesta, markkinoinnista, toiminnan pyörittämisestä aina lopettamiseen asti. Tunneilla opiskellaan myös oman talouden hallintaa ja työelämään liittyviä taitoja.

Kevätlukukaudella oppilaat voivat jatkaa omalla vapaa-ajallaan oikealla rahalla toimivaa NY-yritystänsä Vuosi yrittäjänä -ohjelman mukaisesti. Tämä tarjoaa nuorille oppimisympäristön, jossa oppilaat voivat kokeilla syyslukukaudella opittujen taitojen hyödyntämistä käytännössä.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on edistää oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia taitoja monimuotoisissa viestintäympäristöissä. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmapiiriin. Opetuksen tehtävänä on rohkaista oppilaita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näkemyksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Oppilaita ohjataan puhutun ja kirjoitetun kielen normien hallintaan ja taitoon käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä. Kirjallisuuden analyysin ja tulkinnan taitoja syvennetään. Oppilaita ohjataan kirjallisuuden lukemiseen, oman lukuharrastuksen syventämiseen ja lukuelämysten hankkimiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä.

Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen[298] mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

298 Valtioneuvoston asetus (422/2012)

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää[299] *oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa* [300]*hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:*

- *oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai*
- *oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Ei kuntakohtaisia lisäyksiä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämykselliseen ja erittelevään lukemiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja

299 *Perusopetuslaki (628/1998) 30 §*
300 *Perusopetuslaki (628/1998) 3 §*

kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärän arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas opettelee toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa. Oppilas harjaantuu tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutuksia muihin ja pyrkii rakentavaan vuorovaikutukseen.	S1	Vuorovaikutustaidot	Oppilas viestii aktiivisesti ja melko sujuvasti useimmissa vuorovaikutustilanteissa. Hän ottaa keskustelukumppanit huomioon. Oppilas pystyy havaitsemaan oman viestintänsä vaikutuksia muihin.	Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin ja viestii ainakin tutuissa tilanteissa ymmärrettävästi. Viestintätilanteen ja muiden viestijöiden huomioon ottaminen on vaikeaa.
T2Oppilas pystyy osallistumaan keskusteluun. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja median puhuttuja tekstejä. Oppilas kehittää perustelutaitojaan. Oppilas oppii käyttämään sosiaalista mediaa turvallisesti ja eettisesti.	S1	Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja median puhuttuja tekstejä, kun aihepiiri on yleinen tai ainakin jossain määrin tuttu. Oppilas osaa perustella ja havainnollistaa sanomaansa. Hän tunnistaa tuttavallisuuden ja muodollisuuden eron.	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja median puhuttuja tekstejä kohtalaisesti, kun aihepiiri on yleinen tai tuttu. Oppilas osaa hiukan perustella ja havainnollistaa sanomaansa.
T3 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Oppilas harjoittelee valmisteltujen puheenvuorojen pitämistä.	S1	Esiintymistaidot	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen. Hän uskaltaa esiintyä ja osaa viestiä selkeästi.	Oppilaan viestintä on yksipuolista tai epäjohdonmukaista.

Tekstien tulkitseminen				
T4 Oppilas kehittää taitojaan ymmärtää, tulkita ja analysoida tekstejä sana- ja käsitevarantoaan laajentaen. Oppilas hioo lukutaitoaan ja oppii itselleen sopivia lukustrategioita. Oppilas oppii tunnistamaan eri tekstilajeja.	S2	Tekstilajitaidot tekstien tulkinnassa	Oppilas pystyy hyvin selittämään yleisiä sanoja, ja hänen sanavarastonsa riittää esimerkiksi useimpien uutistekstien ja oppikirjatekstien ymmärtämiseen. Oppilaalla on käytössään toimivia lukustrategioita. Oppilas tunnistaa joitakin tekstilajeja ja niille tyypillisiä ilmaisutapoja.	Oppilas pystyy kohtalaisesti selittämään yleisiä sanoja. Oppikirjatekstien ja useimpien lehtitekstien ymmärtäminen on vielä vaikeaa. Oppilas tunnistaa joitakin tekstilajeja.
T5 Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa.	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas hyödyntää tekstien erittelyssä tietojaan tekstilajeista. Oppilas kykenee tekemään teksteistä päätelmiä ja kysymyksiä.	Oppilas osaa satunnaisesti hyödyntää tietojaan tekstilajeista tekstien erittelyssä ja osaa tehdä tekstistä joitakin kysymyksiä.
Tekstien tuottaminen				
T6 Oppilas harjoittelee omien tekstien suunnittelua ja muokkaamista sekä hyödyntää eri tekstilajien tekstejä omien tuotostensa malleina. Oppilas harjoittelee kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja pohtivien tekstejä tuottamista	S3	Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas suunnittelee tekstejään ohjeiden mukaan ja ymmärtää tekstin tuottamisen prosessiluonteen. Oppilas kiinnittää tekstejä tuottaessaan huomiota eri tekstien tekstilajipiirteisiin ja osaa hyödyntää mallitekstejä.	Oppilas pystyy ohjatusti jonkin verran suunnittelemaan tekstiään ja käyttämään apuna mallitekstejä. Itsenäisesti tuotetut tekstit jäävät lyhyiksi, tai ne voivat olla epäjohdonmukaisia.

itsenäisesti ja ryhmässä.				
T7 Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa. Oppilas vahvistaa kirjoitetun kielen normien hallintaa.Oppilas kehittyy suomen kielen rakenteiden hallinnassa.	S3	Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa tekstien tuottamisessa. Oppilas tuottaa ymmärrettäviä tekstejä, joissa näkyy suomen kielen perusrakenteiden ja kirjoitetun kielen normien kohtuullinen tuntemus.	Oppilas hallitsee suomen kielen perusrakenteita sen verran, että hän pystyy tuottamaan kokonaisia tekstejä. Teksti on kuitenkin monin paikoin kömpelöä ja vaikeaselkoista.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T8 Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja tutustuu kielen ilmiöihin. Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.	S4	Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa havainnoida tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Hän tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä ja tyylipiirteitä. Oppilas ymmärtää, että kielellisillä valinnoilla on vaikutusta tekstin sävyyn.	Oppilas pystyy tekemään joitakin havaintoja kielestä. Hän ymmärtää, että on olemassa erilaisia tyylejä ja kielen rekistereitä.
T9 Oppilas tuntee Suomessa luettavaa nuortenkirjallisuutta sekä elokuva-, teatteri- ja mediakulttuuria. Oppilas lukee sovitut tekstit.	S4	Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee Suomessa luettavaa nuortenkirjallisuutta sekä elokuva-, teatteri- ja mediakulttuuria. Hän osaa keskustella kirjallisuudesta ja kulttuurista. Oppilas lukee sovitut tekstit.	Oppilas lukee sovitut tekstit, mutta keskusteleminen kirjallisuudesta ja kulttuurista on vaikeaa.
T10 Oppilas ymmärtää	S4	Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas kykenee tunnistamaan kulttuurisen	Oppilas ei juurikaan tunnista ilmiöiden ja

kulttuurien monimuotoisuutta ja erilaisten tekstien kulttuurisidonnaisuutta.			monimuotoisuuden piirteitä. Hän ymmärtää erilaisten tekstien ja ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.	tekstien kulttuurisidonnaisuutta.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T11 Oppilas tuntee erilaisia oppimistyylejä ja -tapoja. Oppilas harjaantuu arvioimaan itseään kielenoppijana ja asettamaan itselleen tavoitteita.	S5	Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Oppilas pystyy kertomaan omasta oppimisestaan ja nimeämään kehittämistarpeitaan kielenoppijana. Oppilas osaa asettaa itselleen tavoitteita.	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.
T12 Oppilas havainnoi eri tiedonalojen kieltä ja laajentaa käsitevarantoaan.	S5	Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri tiedonalojen kielestä ja teksteistä.	Oppilas osaa tehdä joitakin havaintoja eri tiedonalojen teksteistä.
T13 Oppilas kehittää tiedonhankintataitojaan. Oppilas kehittää itsenäisen työskentelyn taitojaan.	S5	Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen	Oppilas tietää erilaisia tiedonhankintatapoja ja pyrkii arvioimaan hankkimansa tiedon luotettavuutta. Oppilaalla on melko hyvät itsenäisen työskentelyn taidot.	Oppilas tyytyy tietoa etsiessään ja tietoon, jonka helpoiten löytää. Oppilas ei juuri arvioi hankkimansa tiedon luotettavuutta. Oppilaan työskentely on epäitsenäistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas opettelee toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa. Oppilas harjaantuu tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutuksia muihin ja pyrkii rakentavaan vuorovaikutukseen.	S1	Vuorovaikutustaidot	Oppilas viestii aktiivisesti ja sujuvasti monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa. Hän kykenee ottamaan kulloisenkin viestintätilanteen luonteen huomioon. Oppilas pyrkii rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilas havainnoi omaa viestintäänsä.	Oppilas viestii yleensä ymmärrettävästi, mutta viestintätilanteen huomioon ottaminen on vaikeaa. Oppilas ei aina pysty reagoimaan tarkoituksenmukaisesti toisten viestintään.
T2 Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja kehittää perustelutaitojaan. Oppilas tunnistaa viestintätilanteille tyypillisiä kielellisiä keinoja.	S1	Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja median puhuttuja tekstejä suurimmaksi osaksi. Oppilas tunnistaa eri viestintätilanteille tyypillisiä viestintäkeinoja, esim. vaikuttamisen keinoja. Oppilas osaa yleensä erottaa muodollisen ja vapaamuotoisen viestintätilanteen toisistaan.	Oppilas tunnistaa joitakin muodollisen ja vapaamuotoisen viestintätilanteen eroja.
T3 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Oppilas harjoittelee valmisteltujen puheenvuorojen pitämistä.	S1	Esiintymistaidot	Oppilas ilmaisee itseään luontevasti erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen. Hän kykenee vahvistamaan ja pehmentämään ilmaisuaan. Oppilas pystyy jonkin verran muuttamaan	Oppilas pystyy esiintymään, mutta viestintä on haparoivaa.

			viestintäänsä tilanteen muodollisuuden mukaan. Oppilas osaa pitää lyhyitä valmisteltuja puheenvuoroja ja esityksiä.	
Tekstien tulkitseminen				
T4 Oppilas kehittää taitojaan ymmärtää, tulkita ja analysoida tekstejä sana- ja käsitevarantoaan laajentaen. Oppilas ja hioo lukutaitoaan ja oppii itselleen sopivia lukustrategioita. Oppilas tunnistaa eri tekstilajeja ja niille tyypillisiä ilmaisutapoja.	S2	Tekstilajitaidot tekstien tulkinnassa	Oppilas pystyy selittämään useimmat yleiset sanat, ja hänen passiivinen sanavarastonsa on melko laaja. Oppilas ymmärtää median ja eri oppiaineiden tekstejä kohtuullisen helposti, kun aihe ei ole tuntematon. Oppilaalla on käytössään toimivia lukustrategioita. Oppilas tunnistaa erilaisia tekstilajeja ja niille tyypillisiä ilmaisutapoja.	Oppilas pystyy selittämään yleisiä sanoja, mutta sanavarasto on suppea. Median ja oppiaineiden tekstien ymmärtäminen ilman tukea on vaikeaa. Oppilas tunnistaa joitakin tekstilajeja.
T5 Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa.	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas tekee tulkintoja teksteistä. Oppilas osaa itsenäisesti tehdä teksteistä päätelmiä, arvioita ja kysymyksiä.	Oppilas kykenee tekemään teksteistä joitakin päätelmiä ja kysymyksiä.
Tekstien tuottaminen				
T6 Oppilas oppii omien tekstien suunnittelua ja muokkaamista sekä hyödyntää eri tekstilajien tekstejä omien	S3	Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa johdonmukaisia tekstejä sekä muokata niitä. Hän hyödyntää eri tekstilajien tekstejä omien tuotostensa	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisia tekstejä yksin ja ryhmässä. Hän pystyy jossain määrin hyödyntämään eri tekstilajien tekstejä omien

tuotostensa malleina. Oppilas tuottaa kuvaavia, ohjaavia, pohtivia ja kantaaottavia tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä.			malleina. Oppilas pystyy tuottamaan kuvaavia, ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä.	tuotostensa malleina. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä ja ohjatusti jakaa sen kappaleisiin.
T7 Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa. Oppilas vahvistaa kirjoitetun kielen normien hallintaa.Oppilas kehittyy suomen kielen rakenteiden hallinnassa.	S3	Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa tekstien tuottamisessa. Oppilas hallitsee kirjoitetun kielen keskeisimmät normit. Hän osaa tuottaa helposti luettavaa, melko virheetöntä tekstiä.	Oppilas tuottaa pääosin ymmärrettävää tekstiä ja osoittaa suuntevansa suomen kielen keskeisimpiä normeja.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T8 Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja tutustuu kielen ilmiöihin. Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.	S4	Kielitietoisuuden kehittyminen	Hän havainnoi tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas ymmärtää eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja sekä kielellisten valintojen vaikutuksia.	Hän tunnistaa joitakin kielen rakenteita, eri rekistereitä ja tyylipiirteitä. Oppilas ymmärtää voivansa vaikuttaa kielellisillä valinnoilla tekstin tyyliin ja sävyyn.
T9 Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja joitakin alalajeja sekä on lukenut sovitut kirjat.	S4	Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja joitakin alalajeja. Hän osaa keskustella kirjallisuudesta. Oppilas lukee sovitut kirjat.	Oppilas tietää, että on olemassa erilaisia kirjallisuuden lajeja. Oppilas lukee sovitut kirjat, mutta keskusteleminen niistä on vaikeaa.
T10 Oppilas tutustuu kulttuurin eri	S4	Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla joitakin kulttuurisen	Oppilas tunnistaa joitakin kulttuurisen

muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään.			monimuotoisuuden piirteitä ja kertoa monikielisyyden ja kulttuurin merkityksestä omassa elämässään.	monimuotoisuuden piirteitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista, mutta hänen on vaikea keskustella kulttuurin ja monikielisyyden merkityksestä.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T11 Oppilas tuntee erilaisia oppimistyylejä ja -tapoja. Oppilas osaa nimetä kehittämistarpeitaan kielenoppijana ja asettaa itselleen tavoitteita.	S5	Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Oppilas tarkastelee omia oppimisstrategioitaan ja osaa nimetä kehittämistarpeitaan kielenoppijana. Oppilas osaa asettaa oppimiselleen tavoitteita.	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.
T12 Oppilas ymmärtää eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä ja laajentaa käsitevarantoaan.	S5	Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri tiedonalojen kielestä ja teksteistä.	Oppilas osaa tehdä joitakin havaintoja eri tiedonalojen kielestä ja teksteistä.
T13 Oppilas osaa suunnitella työskentelyään. Oppilas kehittää taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja opettelee käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti.	S5	Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa suunnitella työskentelyään. Oppilas osaa arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa.	Oppilas ei juurikaan arvioi hankkimaansa tietoa. Oppilaan työskentely on epäitsenäistä.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas opettelee toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa.

Oppilas harjaantuu tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutuksia muihin ja pyrkii rakentavaan vuorovaikutukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti ja eettisesti sekä vuorovaikutussuhdetta rakentaen kasvokkaisissa koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutussuhteen rakentaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan perustelemista, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä myös muodollisissa tilanteissa. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Opitaan havainnollistamista, perustelemista, tiivistämisen keinoja, toisen puheeseen viittaamista sekä sosiaalisessa mediassa toimimista omaa ja muiden yksityisyyttä kunnioittaen. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa sekä havainnoidaan viestinnästä syntyviä vaikutelmia. Opitaan tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaisemista. Harjoitellaan kokonaisilmaisun keinoja. Kehitetään opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas pystyy osallistumaan keskusteluun.

Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja median puhuttuja tekstejä.

Oppilas kehittää perustelutaitojaan.

Oppilas oppii käyttämään sosiaalista mediaa turvallisesti ja eettisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

Arvioinnin kohde

Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan perustelemista, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä myös muodollisissa tilanteissa. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Opitaan havainnollistamista, perustelemista, tiivistämisen keinoja, toisen puheeseen viittaamista sekä sosiaalisessa mediassa toimimista omaa ja muiden yksityisyyttä kunnioittaen. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa sekä havainnoidaan viestinnästä syntyviä vaikutelmia. Opitaan tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaisemista. Harjoitellaan kokonaisilmaisun keinoja. Kehitetään opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas uskaltaa ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Oppilas harjoittelee valmisteltujen puheenvuorojen pitämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Esiintymistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan perustelemista, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä myös muodollisissa tilanteissa. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Opitaan havainnollistamista, perustelemista, tiivistämisen keinoja, toisen puheeseen viittaamista sekä sosiaalisessa mediassa toimimista omaa ja muiden yksityisyyttä kunnioittaen. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa sekä havainnoidaan viestinnästä syntyviä vaikutelmia. Opitaan tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaisemista. Harjoitellaan kokonaisilmaisun keinoja. Kehitetään opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas kehittää taitojaan ymmärtää, tulkita ja analysoida tekstejä sana- ja käsitevarantoaan laajentaen.

Oppilas hioo lukutaitoaan ja oppii itselleen sopivia lukustrategioita.

Oppilas oppii tunnistamaan eri tekstilajeja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hyödyntää tekstilajitietoutta puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa, laajentaa sana- ja käsitevarantoaan, käyttää tehokkaasti lukemisen ja ymmärtämisen strategioita ja päättelee tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Luetaan opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisiä kaunokirjallisuuden, tietokirjallisuuden ja median tekstejä. Vakiinnutetaan toimivien lukustrategioiden käyttöä ja seurataan lukutaidon kehittymistä.

Kiinnitetään huomiota tekstien sanavalintoihin, synonyymien käyttöön, sanojen merkitysvivahteisiin ja sanontoihin. Tarkastellaan lauserakenteita, avataan kielikuvia ja selitetään vaikeita sanoja sekä rikastutetaan käsitevarantoa.

Tutustutaan tekstien moninaiseen maailmaan, opitaan tunnistamaan eri tekstilajeja ja ymmärtämään tekstien tilannesidonnaisuutta. Tutkitaan tekstejä lukijan kriittisten kysymysten avulla: Mistä teksti on peräisin? Kuka sen on tehnyt? Mistä tai kenen näkökulmasta asiaa käsitellään? Ketkä pääsevät tekstissä ääneen?

Kehitetään kuvalukutaitoa esimerkiksi media-, mainos- ja taidekuvia tulkitsemalla. Pohditaan kuvien ja muiden tekstien käyttöä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja mietitään, mitä seurauksia tekstintekijän kielellisillä tai visuaalisilla valinnoilla voi olla.

Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien kriittiseen tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Luetaan opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisiä kaunokirjallisuuden, tietokirjallisuuden ja median tekstejä. Vakiinnutetaan toimivien lukustrategioiden käyttöä ja seurataan lukutaidon kehittymistä.

Kiinnitetään huomiota tekstien sanavalintoihin, synonyymien käyttöön, sanojen merkitysvivahteisiin ja sanontoihin. Tarkastellaan lauserakenteita, avataan kielikuvia ja selitetään vaikeita sanoja sekä rikastutetaan käsitevarantoa.

Tutustutaan tekstien moninaiseen maailmaan, opitaan tunnistamaan eri tekstilajeja ja ymmärtämään tekstien tilannesidonnaisuutta. Tutkitaan tekstejä lukijan kriittisten kysymysten avulla: Mistä teksti on peräisin? Kuka sen on tehnyt? Mistä tai kenen näkökulmasta asiaa käsitellään? Ketkä pääsevät tekstissä ääneen?

Kehitetään kuvalukutaitoa esimerkiksi media-, mainos- ja taidekuvia tulkitsemalla. Pohditaan kuvien ja muiden tekstien käyttöä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja mietitään, mitä seurauksia tekstintekijän kielellisillä tai visuaalisilla valinnoilla voi olla.

Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee omien tekstien suunnittelua ja muokkaamista sekä hyödyntää eri tekstilajien tekstejä omien tuotostensa malleina.

Oppilas harjoittelee kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja pohtivien tekstejä tuottamista itsenäisesti ja ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä. Hän käyttää kertovia, kuvaavia ja kantaaottavia tekstejä omien tekstien malleina ja lähteinä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan suullisia ja kirjallisia tekstejä, joita oppilas omassa elämässään tarvitsee. Harjoitellaan ainakin koevastauksen, tiivistelmän, määritelmän ja kuvauksen tekoa. Pohditaan viestintätyylien tilannesidonnaisuutta ja tuotetaan eri konteksteihin liittyviä lyhyitä suullisia tai kirjallisia viestejä. Myös tarinan kertomista harjoitellaan ja kiinnitetään huomiota faktatekstien ja fiktiivisten tekstien eroihin. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin.

Opetellaan kriittisyyttä tietolähteiden käytössä. Syvennytään kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja pyritään monipuoliseen sanastoon omissa teksteissä. Harjoitellaan kappalejakoa ja otsikointia. Aktiivista sanavarastoa laajennetaan kuvailuharjoitusten avulla.

Varmistetaan välimerkkien käytön perustiedot ja vahvistetaan yhdyssanojen hallintaa. Laajennetaan tietoutta kirjoitetun kielen konventiosta ja harjoitellaan persoonan ja ajan johdonmukaista ilmaisemista.

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa.

Oppilas vahvistaa kirjoitetun kielen normien hallintaa. Oppilas kehittyy suomen kielen rakenteiden hallinnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas noudattaa kirjoittamissaan teksteissä yleiskielen normeja ja hyödyntää tekstilajille tyypillistä sanastoa ja kieliopillisia rakenteita. Hän sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa koherentteja tekstejä ja käyttää niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan suullisia ja kirjallisia tekstejä, joita oppilas omassa elämässään tarvitsee. Harjoitellaan ainakin koevastauksen, tiivistelmän, määritelmän ja kuvauksen tekoa. Pohditaan viestintätyylien tilannesidonnaisuutta ja tuotetaan eri konteksteihin liittyviä lyhyitä suullisia tai kirjallisia viestejä. Myös tarinan kertomista harjoitellaan ja kiinnitetään huomiota faktatekstien ja fiktiivisten tekstien eroihin. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin.

Opetellaan kriittisyyttä tietolähteiden käytössä. Syvennytään kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja pyritään monipuoliseen sanastoon omissa teksteissä. Harjoitellaan kappalejakoa ja otsikointia. Aktiivista sanavarastoa laajennetaan kuvailuharjoitusten avulla.

Varmistetaan välimerkkien käytön perustiedot ja vahvistetaan yhdyssanojen hallintaa. Laajennetaan tietoutta kirjoitetun kielen konventiosta ja harjoitellaan persoonan ja ajan johdonmukaista ilmaisemista.

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä.

Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu kielen ilmiöistä. Hän tunnistaa kielen rakenteita ja hyödyntää muodollista ja epämuodollista kieltä kielenkäytön resurssina sekä kielen tyylipiirteitä ja sävyjä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskuksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tunnistaa muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien välisiä eroja. Oppilas osaa jakaa lauseen rakenneosiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja erittelee tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Oppilas ymmärtää muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien vaikutuksia. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Oppilas hyödyntää kielenkäytössään muodollista ja epämuodollista kieltä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (aika- ja sijamuotojen merkitykset ja käyttö) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan opiskeltuja suomen kielen rakenteita oppilaille tuttuihin kieliin.

Tutustutaan Suomessa luettavaan nuortenkirjallisuuteen, elokuvaan ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia. Tarkastellaan tekstien, esim. kuvien, kulttuurisidonnaisuutta.

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tuntee Suomessa luettavaa nuortenkirjallisuutta sekä elokuva-, teatteri- ja mediakulttuuria.

Oppilas lukee sovitut tekstit.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas lukee ja tulkitsee suomenkielistä kirjallisuutta, erityisesti suomalaista nykykirjallisuutta. Hän tutustuu suomalaisen kirjallisuuden päävaiheisiin ja niiden yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ymmärtää kirjallisuuden lajin ja muiden tekstien vaikutuksen teokseen.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Oppilas erottaa fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Oppilas hahmottaa, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Oppilas tunnistaa mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelee lukukokemuksestaan muiden kanssa. Oppilas on tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Oppilas tuntee joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailee vähintään yhtä niistä. Oppilas tunnistaa, mihin lajiin teksti kuuluu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee suomenkielisiä kirjoja ja erittelee lukukokemustaan. Oppilas osaa nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita. Oppilas osaa eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastaan tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti suomenkielistä kirjallisuutta ja analysoi lukemaansa keskustelemalla ja kirjoittamalla. Oppilas tuntee suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (aika- ja sijamuotojen merkitykset ja käyttö) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan opiskeltuja suomen kielen rakenteita oppilaille tuttuihin kieliin.

Tutustutaan Suomessa luettavaan nuortenkirjallisuuteen, elokuvaan ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia. Tarkastellaan tekstien, esim. kuvien, kulttuurisidonnaisuutta.

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta

sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas ymmärtää kulttuurien monimuotoisuutta ja erilaisten tekstien kulttuurisidonnaisuutta.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisen koulun ja yhteiskunnan merkityksen. Hän tunnistaa kulttuurisia eroja ja samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.

Arvioinnin kohde

Kulttuurisen tietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että jokainen yhteiskunta on monikielinen ja kulttuurisesti monimuotoinen. Oppilas tunnistaa ja osaa kuvata kulttuurisia kytköksiä omassa elämässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa yksilön ja lähiympäristön monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas monipuolistaa kulttuurisia kokemuksiaan ja osaa kertoa niistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa eritellä kulttuurisia kokemuksiaan. Oppilas tekee havaintoja siitä, että kulttuuri, yksilöiden toiminta ja erilaisten ryhmien muodostuminen vaikuttavat toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiä kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksestä itselleen ja yhteiskunnalle. Oppilas osallistuu aktiivisesti yhteisten kulttuuristen kokemusten luomiseen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (aika- ja sijamuotojen merkitykset ja käyttö) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan opiskeltuja suomen kielen rakenteita oppilaille tuttuihin kieliin.

Tutustutaan Suomessa luettavaan nuortenkirjallisuuteen, elokuvaan ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia. Tarkastellaan tekstien, esim. kuvien, kulttuurisidonnaisuutta.

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tuntee erilaisia oppimistyylejä ja -tapoja.

Oppilas harjaantuu arvioimaan itseään kielenoppijana ja asettamaan itselleen tavoitteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa myönteistä käsitystä itsestään kielenoppijana ja kielen käyttäjänä. Hän vertailee ja hyödyntää erilaisia oppimisen tapoja itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa.

Arvioinnin kohde

Oman kielenoppimisen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kielenoppimistaitojaan ja hyödyntää monipuolisesti ympäristöään kielenoppimisen resurssina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita kielen oppimisessa.

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas havainnoi eri tiedonalojen kieltä ja laajentaa käsitevarantoaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilaan kielitaito kehittyy arkikielestä kohti tiedonalojen kieltä.

Arvioinnin kohde

Abstraktin kielen rakentuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri tiedonalojen aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan kontekstin tuen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti vaativaa kieltä, mutta tarvitsee kontekstin tukea.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuntee abstraktin kielen keinoja ja käyttää niitä tekstien tulkinnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä

kaiken oppimisen tukena. Opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita kielen oppimisessa.

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas kehittää tiedonhankintataitojaan.

Oppilas kehittää itsenäisen työskentelyn taitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia tiedonhankintakeinoja tekijänoikeuksia noudattaen. Hän suunnittelee, jäsentää ja arvioi omaa työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Oppilas suunnittelee ja arvioi työskentelyään vain vähän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas arvioi omaa työskentelyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etsii tietoa eri lähteistä sekä suunnittelee, jäsentää ja arvioi työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas tuo oman panoksensa yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas etsii ja yhdistelee monipuolisesti eri tietolähteiden tietoa vertaillen ja tiedon luotettavuutta arvioiden. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita kielen oppimisessa.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas opettelee toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa.

Oppilas harjaantuu tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutuksia muihin ja pyrkii rakentavaan vuorovaikutukseen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti ja eettisesti sekä vuorovaikutussuhdetta rakentaen kasvokkaisissa koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutussuhteen rakentaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä

keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa. Kerrataan nettietikettiä sekä turvallista toimimista sosiaalisessa mediassa. Harjoitellaan argumentointia, neuvottelua ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa sekä havainnoidaan eri viestintätilanteille tyypillisiä kielellisiä keinoja. Harjoitellaan kokonaisilmaisua draaman keinoja käyttäen. Mietitään vuorovaikutuksen kehittämiskohteita. Opitaan tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaisemista, modaalisuutta sekä vahvistamista ja pehmentämistä mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinoja ja toisen puheeseen viittaamista. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina.

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja kehittää perustelutaitojaan.

Oppilas tunnistaa viestintätilanteille tyypillisiä kielellisiä keinoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

Arvioinnin kohde

Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa. Kerrataan nettietikettiä sekä turvallista toimimista sosiaalisessa mediassa. Harjoitellaan argumentointia, neuvottelua ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa sekä havainnoidaan eri viestintätilanteille tyypillisiä kielellisiä keinoja. Harjoitellaan kokonaisilmaisua draaman keinoja käyttäen. Mietitään vuorovaikutuksen kehittämiskohteita. Opitaan tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaisemista, modaalisuutta sekä vahvistamista ja pehmentämistä mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinoja ja toisen puheeseen viittaamista. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina.

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas uskaltaa ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Oppilas harjoittelee valmisteltujen puheenvuorojen pitämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Esiintymistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa. Kerrataan nettietikettiä sekä turvallista toimimista sosiaalisessa mediassa. Harjoitellaan argumentointia, neuvottelua ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa sekä havainnoidaan eri viestintätilanteille tyypillisiä kielellisiä keinoja. Harjoitellaan kokonaisilmaisua draaman keinoja käyttäen. Mietitään vuorovaikutuksen kehittämiskohteita. Opitaan tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaisemista, modaalisuutta sekä vahvistamista ja pehmentämistä mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinoja ja toisen puheeseen viittaamista. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina.

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas kehittää taitojaan ymmärtää, tulkita ja analysoida tekstejä sana- ja käsitevarantoaan laajentaen.

Oppilas hioo lukutaitoaan ja oppii itselleen sopivia lukustrategioita.

Oppilas tunnistaa eri tekstilajeja ja niille tyypillisiä ilmaisutapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hyödyntää tekstilajitietoutta puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa, laajentaa sana- ja käsitevarantoaan, käyttää tehokkaasti lukemisen ja ymmärtämisen strategioita ja päättelee tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan, kulttuurin ja oman elämän kannalta merkityksellisten tekstien tulkintataitoja. Käytetään esim. draamaa apuna oman tulkinnan esiin tuomisessa. Kehitetään edelleen lukustrategioiden käyttöä. Seurataan lukutaidon kehittymistä.

Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Vahvistetaan eri tekstilajien tunnistamisen ja tekstien kriittisen tulkinnan taitoja, esimerkiksi tekstin taustalla olevan arvomaailman tunnistamista. (Lukijan kriittiset kysymykset: Mitä näkökulmia tai ääniä tekstissä ei ole? Pyrkiikö tekijä vaikuttamaan johonkin asiaan tai joihinkin henkilöihin?)

Kiinnitetään huomiota eri tekstilajeille tyypillisiin ilmaisutapoihin ja opitaan kuvailemaan kertovan, kuvailevan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä. Pohditaan kuvien ja muiden tekstien käyttöä.

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien kriittiseen tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan, kulttuurin ja oman elämän kannalta merkityksellisten tekstien tulkintataitoja. Käytetään esim. draamaa apuna oman tulkinnan esiin tuomisessa. Kehitetään edelleen lukustrategioiden käyttöä. Seurataan lukutaidon kehittymistä.

Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Vahvistetaan eri tekstilajien tunnistamisen ja tekstien kriittisen tulkinnan taitoja, esimerkiksi tekstin taustalla olevan arvomaailman tunnistamista. (Lukijan kriittiset kysymykset: Mitä näkökulmia tai ääniä tekstissä ei ole? Pyrkiikö tekijä vaikuttamaan johonkin asiaan tai joihinkin henkilöihin?)

Kiinnitetään huomiota eri tekstilajeille tyypillisiin ilmaisutapoihin ja opitaan kuvailemaan kertovan, kuvailevan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä. Pohditaan kuvien ja muiden tekstien käyttöä.

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas oppii omien tekstien suunnittelua ja muokkaamista sekä hyödyntää eri tekstilajien tekstejä omien tuotostensa malleina.

Oppilas tuottaa kuvaavia, ohjaavia, pohtivia ja kantaaottavia tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä. Hän käyttää kertovia, kuvaavia ja kantaaottavia tekstejä omien tekstien malleina ja lähteinä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä. Laajennetaan tuotettavien tekstien valikoimaa esim. esseevastauksiin, lehtiteksteihin ja virallisiin viesteihin. Laaditaan tekstejä yhdessä muiden kanssa ja vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä tietolähteiden harkittua käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Vahvistetaan yleiskielen hallintaa ja kiinnitetään erityishuomiota tekstin selkeyteen, esimerkiksi viittaussuhteiden johdonmukaisuuteen. Kehitetään kirjoitusprosessin hallintaa ja opitaan muokkaamaan omaa tekstiä palautteen pohjalta.

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa.

Oppilas vahvistaa kirjoitetun kielen normien hallintaa. Oppilas kehittyy suomen kielen rakenteiden hallinnassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas noudattaa kirjoittamissaan teksteissä yleiskielen normeja ja hyödyntää tekstilajille tyypillistä sanastoa ja kieliopillisia rakenteita. Hän sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa koherentteja tekstejä ja käyttää niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä. Laajennetaan tuotettavien tekstien valikoimaa esim. esseevastauksiin, lehtiteksteihin ja virallisiin viesteihin. Laaditaan tekstejä yhdessä muiden kanssa ja vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä tietolähteiden harkittua käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Vahvistetaan yleiskielen hallintaa ja kiinnitetään erityishuomiota tekstin selkeyteen, esimerkiksi viittaussuhteiden johdonmukaisuuteen. Kehitetään kirjoitusprosessin hallintaa ja opitaan muokkaamaan omaa tekstiä palautteen pohjalta.

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä.

Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu kielen ilmiöistä. Hän tunnistaa kielen rakenteita ja hyödyntää muodollista ja epämuodollista kieltä kielenkäytön resurssina sekä kielen tyylipiirteitä ja sävyjä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskuksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tunnistaa muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien välisiä eroja. Oppilas osaa jakaa lauseen rakenneosiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja erittelee tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Oppilas ymmärtää muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien vaikutuksia. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Oppilas hyödyntää kielenkäytössään muodollista ja epämuodollista kieltä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Tarkastellaan esimerkiksi lauseenjäsennystä, lauseenvastikkeita, modaalisuutta ja rektioita. Vertaillaan opiskeltuja suomen kielen rakenteita oppilaille tuttujen kielien rakenteisiin.

Tutustutaan eri kirjallisuuden lajeihin sekä maailmankirjallisuuteen. Tutustutaan teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti mediatekstejä.

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja joitakin alalajeja sekä on lukenut sovitut kirjat.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas lukee ja tulkitsee suomenkielistä kirjallisuutta, erityisesti suomalaista nykykirjallisuutta. Hän tutustuu suomalaisen kirjallisuuden päävaiheisiin ja niiden yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ymmärtää kirjallisuuden lajin ja muiden tekstien vaikutuksen teokseen.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Oppilas erottaa fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Oppilas hahmottaa, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Oppilas tunnistaa mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelee lukukokemuksestaan muiden kanssa. Oppilas on tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Oppilas tuntee joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailee vähintään yhtä niistä. Oppilas tunnistaa, mihin lajiin teksti kuuluu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee suomenkielisiä kirjoja ja erittelee lukukokemustaan. Oppilas osaa nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita. Oppilas osaa eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastaan tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti suomenkielistä kirjallisuutta ja analysoi lukemaansa keskustelemalla ja kirjoittamalla. Oppilas tuntee suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Tarkastellaan esimerkiksi lauseenjäsennystä, lauseenvastikkeita, modaalisuutta ja rektioita. Vertaillaan opiskeltuja suomen kielen rakenteita oppilaille tuttujen kielien rakenteisiin.

Tutustutaan eri kirjallisuuden lajeihin sekä maailmankirjallisuuteen. Tutustutaan teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti mediatekstejä.

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisen koulun ja yhteiskunnan merkityksen. Hän tunnistaa kulttuurisia eroja ja samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.

Arvioinnin kohde

Kulttuurisen tietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että jokainen yhteiskunta on monikielinen ja kulttuurisesti monimuotoinen. Oppilas tunnistaa ja osaa kuvata kulttuurisia kytköksiä omassa elämässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa yksilön ja lähiympäristön monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas monipuolistaa kulttuurisia kokemuksiaan ja osaa kertoa niistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa eritellä kulttuurisia kokemuksiaan. Oppilas tekee havaintoja siitä, että kulttuuri, yksilöiden toiminta ja erilaisten ryhmien muodostuminen vaikuttavat toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiä kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksestä itselleen ja yhteiskunnalle. Oppilas osallistuu aktiivisesti yhteisten kulttuuristen kokemusten luomiseen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Tarkastellaan esimerkiksi lauseenjäsennystä, lauseenvastikkeita, modaalisuutta ja rektioita. Vertaillaan opiskeltuja suomen kielen rakenteita oppilaille tuttujen kielien rakenteisiin.

Tutustutaan eri kirjallisuuden lajeihin sekä maailmankirjallisuuteen. Tutustutaan teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti mediatekstejä.

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tuntee erilaisia oppimistyylejä ja -tapoja.

Oppilas osaa nimetä kehittämistarpeitaan kielenoppijana ja asettaa itselleen tavoitteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa myönteistä käsitystä itsestään kielenoppijana ja kielen käyttäjänä. Hän vertailee ja hyödyntää erilaisia oppimisen tapoja itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa.

Arvioinnin kohde

Oman kielenoppimisen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kielenoppimistaitojaan ja hyödyntää monipuolisesti ympäristöään kielenoppimisen resurssina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Opitaan asettamaan tavoitteita omalle suomen kielen oppimiselle.

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas ymmärtää eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä ja laajentaa käsitevarantoaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilaan kielitaito kehittyy arkikielestä kohti tiedonalojen kieltä.

Arvioinnin kohde

Abstraktin kielen rakentuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri tiedonalojen aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan kontekstin tuen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti vaativaa kieltä, mutta tarvitsee kontekstin tukea.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuntee abstraktin kielen keinoja ja käyttää niitä tekstien tulkinnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Opitaan asettamaan tavoitteita omalle suomen kielen oppimiselle.

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas osaa suunnitella työskentelyään.

Oppilas kehittää taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja opettelee käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia tiedonhankintakeinoja tekijänoikeuksia noudattaen. Hän suunnittelee, jäsentää ja arvioi omaa työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Oppilas suunnittelee ja arvioi työskentelyään vain vähän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas arvioi omaa työskentelyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etsii tietoa eri lähteistä sekä suunnittelee, jäsentää ja arvioi työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas tuo oman panoksensa yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas etsii ja yhdistelee monipuolisesti eri tietolähteiden tietoa vertaillen ja tiedon luotettavuutta arvioiden. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Opitaan asettamaan tavoitteita omalle suomen kielen oppimiselle.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osaa huomioida vastaanottajan viestinnässään ja kykenee rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti ja eettisesti sekä vuorovaikutussuhdetta rakentaen kasvokkaisissa koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutussuhteen rakentaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa. Tehdään haastatteluja ja valmisteltuja puhe-esityksiä. Kehitetään ideointi- ja

ongelmanratkaisutaitoja. Havainnoidaan viestintätilanteiden kielellisiä keinoja ja arvioidaan omia vuorovaikutustaitoja. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa.

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas syventää erilaisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitojaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

Arvioinnin kohde

Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa. Tehdään haastatteluja ja valmisteltuja puhe-esityksiä. Kehitetään ideointi- ja ongelmanratkaisutaitoja. Havainnoidaan viestintätilanteiden kielellisiä keinoja ja arvioidaan omia vuorovaikutustaitoja. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa.

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas osaa ilmaista itseään ja osaa havainnoida omaa viestintäänsä sekä tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan erilaisissa viestintäympäristöissä.

Oppilas osaa pitää valmistellun puheenvuoron.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Esiintymistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana

toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa. Tehdään haastatteluja ja valmisteltuja puhe-esityksiä. Kehitetään ideointi- ja ongelmanratkaisutaitoja. Havainnoidaan viestintätilanteiden kielellisiä keinoja ja arvioidaan omia vuorovaikutustaitoja. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa.

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajeja. Oppilas osaa kuvailla kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaaottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hyödyntää tekstilajitietoutta puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa, laajentaa sana- ja käsitevarantoaan, käyttää tehokkaasti lukemisen ja ymmärtämisen strategioita ja päättelee tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista. Seurataan lukutaidon kehittymistä. Harjoitellaan kirjallisuuden tyylivirtausten tunnistamista. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen, esimerkiksi ironian, kannalta. Keskitytään tekstin näkökulman tunnistamiseen. (Lukijan kriittiset kysymykset: Välittyykö tekstistä asenteita tai arvoja? Millä muulla tavalla asiaa olisi voinut käsitellä? Voiko tekijän kielellisillä tai visuaalisilla valinnoilla olla joitakin seurauksia?)

Harjoitellaan realistisen palautteen antamista ja vastaanottamista.

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa itsenäisesti ja ryhmässä.

Oppilas tekee havaintoja teksteistä ja tulkitsee niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttaa ja laajentaa käsite- ja sanavarastoaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien kriittiseen tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista. Seurataan lukutaidon kehittymistä. Harjoitellaan kirjallisuuden tyylivirtausten tunnistamista. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen, esimerkiksi ironian, kannalta. Keskitytään tekstin näkökulman tunnistamiseen. (Lukijan kriittiset kysymykset: Välittyykö tekstistä asenteita tai

arvoja? Millä muulla tavalla asiaa olisi voinut käsitellä? Voiko tekijän kielellisillä tai visuaalisilla valinnoilla olla joitakin seurauksia?)

Harjoitellaan realistisen palautteen antamista ja vastaanottamista.

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa tietoa kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä. Hän käyttää kertovia, kuvaavia ja kantaaottavia tekstejä omien tekstien malleina ja lähteinä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä. Hyödynnetään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä. Tuotetaan tekstejä näkökulmia vaihdellen. Harjoitellaan omien mielipiteiden ja arvojen vakuuttavaa ilmaisemista sekä vaikuttamiskeinojen käyttöä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat. Laaditaan opiskelussa ja työelämässä tarvittavia asiatekstejä, esim. ansioluettelo ja työhakemus.

Vahvistetaan yleiskielen hallintaa. Käytetään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti ottaen mahdollisuuksien mukaan käyttöön myös infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina.

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä ja vahvistaa yleiskielen hallintaa tekstejä kirjoittaessaan ja muokatessaan tekstejä. Oppilas osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa tekstien tuottamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas noudattaa kirjoittamissaan teksteissä yleiskielen normeja ja hyödyntää tekstilajille tyypillistä sanastoa ja kieliopillisia rakenteita. Hän sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa koherentteja tekstejä ja käyttää niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä. Hyödynnetään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä. Tuotetaan tekstejä näkökulmia vaihdellen. Harjoitellaan omien mielipiteiden ja arvojen vakuuttavaa ilmaisemista sekä vaikuttamiskeinojen käyttöä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat. Laaditaan opiskelussa ja työelämässä tarvittavia asiatekstejä, esim. ansioluettelo ja työhakemus.

Vahvistetaan yleiskielen hallintaa. Käytetään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti ottaen mahdollisuuksien mukaan käyttöön myös infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina.

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä.

Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä pohtia niiden merkityksiä.

Oppilas osaa käyttää erilaisia kielen rekistereitä tilanteen mukaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu kielen ilmiöistä. Hän tunnistaa kielen rakenteita ja hyödyntää muodollista ja epämuodollista kieltä kielenkäytön resurssina sekä kielen tyylipiirteitä ja sävyjä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskuksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tunnistaa muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien välisiä eroja. Oppilas osaa jakaa lauseen rakenneosiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja erittelee tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Oppilas ymmärtää muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien vaikutuksia. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Oppilas hyödyntää kielenkäytössään muodollista ja epämuodollista kieltä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, suomen kielen ominaispiirteistä sekä kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Kuvaillaan eri tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin.

Tutustutaan suomalaiseen kirjallisuuteen ja sen tärkeimpiin vaiheisiin. Liitetään suomalainen kirjallisuus maailmankirjallisuuden tyylisuuntiin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä. Tutkitaan kriittisesti omassa elämässä ja ympäröivässä yhteiskunnassa esiintyviä tekstejä.

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

Oppilas on lukenut sovitut kirjat.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas lukee ja tulkitsee suomenkielistä kirjallisuutta, erityisesti suomalaista nykykirjallisuutta. Hän tutustuu suomalaisen kirjallisuuden päävaiheisiin ja niiden yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ymmärtää kirjallisuuden lajin ja muiden tekstien vaikutuksen teokseen.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Oppilas erottaa fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Oppilas hahmottaa, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Oppilas tunnistaa mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelee lukukokemuksestaan muiden kanssa. Oppilas on tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Oppilas tuntee joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailee vähintään yhtä niistä. Oppilas tunnistaa, mihin lajiin teksti kuuluu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee suomenkielisiä kirjoja ja erittelee lukukokemustaan. Oppilas osaa nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita. Oppilas osaa eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastaan tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti suomenkielistä kirjallisuutta ja analysoi lukemaansa keskustelemalla ja kirjoittamalla. Oppilas tuntee suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, suomen kielen ominaispiirteistä sekä kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Kuvaillaan eri tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin.

Tutustutaan suomalaiseen kirjallisuuteen ja sen tärkeimpiin vaiheisiin. Liitetään suomalainen kirjallisuus maailmankirjallisuuden tyylisuuntiin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä. Tutkitaan kriittisesti omassa elämässä ja ympäröivässä yhteiskunnassa esiintyviä tekstejä.

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään. Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja ymmärtää monikielisyyden merkityksen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisen koulun ja yhteiskunnan merkityksen. Hän tunnistaa kulttuurisia eroja ja samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.

Arvioinnin kohde

Kulttuurisen tietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että jokainen yhteiskunta on monikielinen ja kulttuurisesti monimuotoinen. Oppilas tunnistaa ja osaa kuvata kulttuurisia kytköksiä omassa elämässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa yksilön ja lähiympäristön monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas monipuolistaa kulttuurisia kokemuksiaan ja osaa kertoa niistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa eritellä kulttuurisia kokemuksiaan. Oppilas tekee havaintoja siitä, että kulttuuri, yksilöiden toiminta ja erilaisten ryhmien muodostuminen vaikuttavat toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiä kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksestä itselleen ja yhteiskunnalle. Oppilas osallistuu aktiivisesti yhteisten kulttuuristen kokemusten luomiseen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, suomen kielen ominaispiirteistä sekä kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Kuvaillaan eri tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin.

Tutustutaan suomalaiseen kirjallisuuteen ja sen tärkeimpiin vaiheisiin. Liitetään suomalainen kirjallisuus maailmankirjallisuuden tyylisuuntiin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä. Tutkitaan kriittisesti omassa elämässä ja ympäröivässä yhteiskunnassa esiintyviä tekstejä.

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas oppii ymmärtämään kielen merkityksen ajattelun, oppimisen ja itseilmaisun välineenä.

Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa myönteistä käsitystä itsestään kielenoppijana ja kielen käyttäjänä. Hän vertailee ja hyödyntää erilaisia oppimisen tapoja itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa.

Arvioinnin kohde

Oman kielenoppimisen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kielenoppimistaitojaan ja hyödyntää monipuolisesti ympäristöään kielenoppimisen resurssina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Opitaan arvioimaan omaa edistymistä suhteessa itselle asetettuihin tavoitteisiin.

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä ja laajentaa käsitevarantoaan.

Oppilas hyödyntää osaamiaan kieliä oppimisen tukena.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilaan kielitaito kehittyy arkikielestä kohti tiedonalojen kieltä.

Arvioinnin kohde

Abstraktin kielen rakentuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri tiedonalojen aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan kontekstin tuen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti vaativaa kieltä, mutta tarvitsee kontekstin tukea.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuntee abstraktin kielen keinoja ja käyttää niitä tekstien tulkinnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Opitaan arvioimaan omaa edistymistä suhteessa itselle asetettuihin tavoitteisiin.

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Oppilas monipuolistaa lähteiden käyttöä ja harjoittelee viittaustapoja omassa tekstissä.

Oppilas osaa toimia verkossa yksityisyyttä sekä tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia tiedonhankintakeinoja tekijänoikeuksia noudattaen. Hän suunnittelee, jäsentää ja arvioi omaa työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Oppilas suunnittelee ja arvioi työskentelyään vain vähän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas arvioi omaa työskentelyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etsii tietoa eri lähteistä sekä suunnittelee, jäsentää ja arvioi työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas tuo oman panoksensa yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas etsii ja yhdistelee monipuolisesti eri tietolähteiden tietoa vertaillen ja tiedon luotettavuutta arvioiden. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Opitaan arvioimaan omaa edistymistä suhteessa itselle asetettuihin tavoitteisiin.

Viittomakieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Erityisenä tehtävänä on tukea suomalaisten viittomakielten säilymistä elävänä. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus vastaa yhteistyössä kotien, viittomakielisen yhteisön ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa oppilaiden kielitaidon kehittymisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyyttään hyödyntäen. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle sekä ohjaa heitä ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Opetuksessa keskeisiä ovat kieli, kirjallisuus ja kertomusperinne, perinteet, tavat, taide ja historia. Opetuksessa otetaan huomioon myös osallisuus kansallisen ja kansainvälisen yhteisön asioihin. Oppimisen iloa tuottaa, kun oppilaat ovat aktiivisia toimijoita ja opetus ottaa huomioon myös heidän kielimaailmansa ja kokemuksensa. Pyrkimyksenä on, että oppilaat tulevat entistä tietoisimmaksi itsestään viittomakielen käyttäjinä ja ymmärtävät kielen sosiaalisen merkityksen yhteisölle.

Paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen laajuus. Opetussuunnitelman perusteet on laadittu viittomakielen ja kirjallisuuden opetukseen, jota annetaan äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä. Muun viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyssä sekä oppimisen arvioinnissa huomioidaan opetuksen laajuus.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 *erityisenä tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaiden viittomakielen taitoa. Oppilaat tutustuvat erilaisiin viitottuihin ja muihin teksteihin sekä oppivat tulkitsemaan, analysoimaan ja tuottamaan niitä. Oppilaiden suhde viittomakieliseen kertomus- ja kulttuuriperinteeseen sekä kieliyhteisöön syvenee ja monipuolistuu. Oppilaat syventävät kielen ominaispiirteiden osaamistaan ja hyödyntävät kielitietoaan ja -taitoaan. Oppilaiden arvostus viittomakieltä kohtaan vahvistuu ja heidän kykynsä käyttää kieltä tietoisesti ja luovasti kasvaa. Oppilaat ymmärtävät viittomakielen aseman vähemmistökielenä ja vastuunsa kielen säilymisessä.*

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita

sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 *erityisenä tehtävänä on monipuolistaa oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Opetuksessa ohjataan tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön, ilmaisuun ja viestintään eri ympäristöissä. Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat kielelliset ja vuorovaikutusvalmiudet otetaan huomioon. Kirjallisuudenopetuksessa kannustetaan elämykselliseen ja monipuoliseen lukemiseen.*

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–

9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa. Oppilas harjoittelee tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutusta muihin.	S1	Erilaiset viestintätilanteet, oman viestinnän vaikutusten tarkkailu	Oppilas on harjoitellut toimimaan aktiivisesti eri viestintätilanteissa sekä osaa havainnoida viestintänsä vaikutuksia.	Oppilas toimii eri viestintätilanteissa muttei vielä osaa havainnoida vaikutusta.
T2 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan mielipiteensä selkeästi. Oppilas kehittää perustelutaitojaan. Oppilas harjoittelee ottamaan toiset huomioon vuorovaikutustilanteissa.	S1	Mielipiteen ilmaisu, perustelutaidot, toisten huomiointi	Oppilas on harjoitellut mielipiteen ilmaisua, perustelutaitoja sekä toisen huomiointia.	Oppilas on harjoitellut mielipiteen ilmaisua ja perustelutaitoja muttei osaa analysoida tai kehittää toimintaansa.
T3 Oppilas rohkenee ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Oppilas harjoittelee valmisteltujen puheenvuorojen pitämistä.	S1	Puheenvuoron pitäminen, oma viestintärohkeus	Oppilas pitää valmisteltuja puheenvuoroja.	Oppilas on harjoitellut puheenvuorojen pitämistä, mutta valmistelussa on vielä puutteita.
Tekstien tulkitseminen				
T5	S2	Tekstinymmärtämisen strategiat,	Oppilas on vahvistanut tulkintataitojaan	Oppilas pystyy käyttämään joitakin

Oppilas harjoittelee tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategisia ja metakognitiivisia taitoja. Oppilas harjaantuu arvioimaan lukemisensa kehittämistarpeita.		kehittyminen lukijana	harjoittelemalla tekstin ymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja sen kehittämiskohteita.	tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa tehdä havaintoja lukutaidostaan.
T6 Oppilas harjoittelee valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.	S2	Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas osaa valita ja lukea erityyppisiä, myös itselleen uudenlaisia tekstejä. Hän osaa myös tulkita ja arvioida lukemaansa. Oppilas käyttää opetettuja käsitteitä tekstejä analysoidessaan.	Oppilas osaa lukea erityyppisiä tekstejä. Tulkitsemiseen ja tekstien arvioimiseen hän tarvitsee apukysymyksiä.
T7 Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa. Oppilas tekee havaintoja teksteistä ja tulkitsee niitä sekä vakiinnuttaa ja laajentaa sanavarastoaan.	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas tunnistaa tekstilajeja ja ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä. Oppilas pystyy tekemään havaintoja teksteistä sekä kasvattamaan sanavarastoaan.	Oppilas tunnistaa tekstilajeja sekä pystyy ohjatusti tekemään havaintoja teksteistä. Oppilas tietää, että sanavaraston kasvattaminen on tärkeää.
Tekstien tuottaminen				
T10 Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä. Oppilas harjaantuu	S3	Ajatusten ilmaiseminen, tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito, kielenhuollon keskeisten asioiden hallinta	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan monimuotoisin tekstein. Oppilas on harjoitellut arvioimaan omien tekstiensä vahvuuksia ja kehittämiskohteita. Oppilas hallitsee kielenhuollon keskeiset asiat.	Oppilas osaa tuottaa omia tekstejä ohjatusti, esim. apukysymysten avulla. Oppilas harjoittelee havainnoimaan omien tekstiensä kehittämiskohteita.

tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstien tuottajana.				
T11 Oppilas harjoittelee tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä. Oppilas harjoittelee valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.	S3	Tekstilajien hallinta	Oppilas osaa tuottaa erilaisia, myös itselleen uudenlaisia tekstejä. Oppilas osaa käyttää opetettuja, kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.	Oppilas on harjoitellut erilaisia, monimuotoisia tekstilajeja. Kuitenkin hän useimmiten tuottaa itselleen tuttuja tekstilajeja.
T12 Oppilas käyttää tekstin tuottamisen prosesseja, yksin ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas harjaantuu antamaan ja saamaan palautetta teksteistä sekä arvioimaan itseään tekstin tuottajana.	S3	Tekstien tuottamisen prosessien hallinta ja palautteen antamisen ja vastaanottamisen harjoittelu	Oppilas tuottaa tekstiä prosessikirjoittamisen menetelmin. Oppilas tuottaa tekstejä myös yhdessä muiden kanssa. Oppilas antaa ja ottaa vastaan rakentavaa palautetta teksteistä.	Oppilas harjoittelee tekstin tuottamisen prosesseja ja tarvitsee siinä tukea. Oppilas tekee ohjatusti havaintoja omasta tekstistään sekä harjoittelee rakentavan palautteen antamista muille.
T13 Oppilas syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä. Oppilas vahvistaa kirjoitetun yleiskielen hallintaa. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja hyödyntää tieto- ja	S3	Kirjoitetun kielen konventioiden hallinta ja kirjoitustaito	Oppilas tuntee kirjoitettujen tekstien perusrakenteita ja yleiskielen piirteitä. Oppilas kirjoittaa selkeästi käsin ja harjoittelee tieto- ja viestintäteknologian käyttöä kirjoittamisessa.	Oppilas tietää joitakin tekstien perusrakenteita ja kirjoitetun yleiskielen piirteitä. Oppilaan käsin kirjoitetusta tekstistä saa selvää. Oppilas on harjoitellut tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä kirjoittamisessa.

viestintäteknologiaa kirjoittamisessa.				
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T15 Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja tutustuu kielen ilmiöihin. Oppilas harjoittelee tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.	S4	Kielitietoisuus ja kielen kehittyminen	Oppilas käyttää kielitiedon peruskäsitteitä ja tunnistaa kielen perusrakenteita (sanaluokat, sanojen taivutus) sekä keskeisiä rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.	Oppilas tunnistaa joitakin kielitiedon käsitteitä ja kielen perusrakenteita.
T16 Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään. Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja on lukenut sovitut kirjat.	S4	Kulttuurin muodot ja merkitys, kirjallisuuden päälajit	Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja on lukenut sovitut kirjat. Oppilas osaa pohtia kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä elämässään.	Oppilas on tutustunut kirjallisuuden päälajeihin sekä sovittuihin kirjoihin.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa. Oppilas harjoittelee tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutusta muihin.	S1	Erilaiset viestintätilanteet, oman viestinnän vaikutusten tarkkailu	Oppilas toimii aktiivisesti ja itsenäisesti eri viestintätilanteissa sekä havaitsee viestintänsä vaikutuksia.	Oppilas toimii eri viestintätilanteissa muttei vielä osaa havainnoida vaikutusta.
T2 Oppilas harjoittelee ilmaisemaan mielipiteensä selkeästi. Oppilas kehittää perustelutaitojaan. Oppilas harjoittelee ottamaan toiset huomioon vuorovaikutustilanteissa.	S1	Mielipiteen ilmaisu, perustelutaidot, toisten huomioiminen	Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä. Hän kehittää perustelutaitojaan sekä huomioi muita vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas ilmaisee ja perustelee mielipiteensä, muttei osaa analysoida tai kehittää toimintaansa.
T3 Oppilas rohkenee ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Oppilas harjoittelee valmisteltujen puheenvuorojen pitämistä.	S1	Puheenvuoron pitäminen, oma viestintärohkeus	Oppilas kehittyy valmisteltujen ja spontaanien puheenvuorojen pitämisessä.	Oppilas pitää ohjatusti valmistellun ja spontaanin puheenvuoron.
Tekstien tulkitseminen				
T5	S2	Tekstinymmärtämisen strategiat	Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen	Oppilas osaa käyttää joitakin tekstinymmärtämisen

Oppilas osaa käyttää tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategisia ja metakognitiivisia taitoja. Oppilas osaa arvioida lukemisensa kehittämistarpeita.			strategioita itsenäisesti. Oppilas osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja nimetä kehittämiskohteita.	strategioita. Oppilas osaa joiltain osin kuvata lukutaitoaan ja kertoa, mitä siinä voisi parantaa.
T6 Oppilas harjoittelee valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.	S2	Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilaan monilukutaito on syventynyt: hän osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida erilaisia tekstejä joko itsenäisesti tai ohjatusti.	Oppilas on laajentanut tekstimaailmaansa ja kehittänyt monilukutaitoaan. Kuitenkin hän mieluiten valitsee käsiteltäväkseen itselleen tuttuja tekstilajeja. Tekstien tulkinnassa oppilas tarvitsee ohjausta.
T7 Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa. Oppilas tekee havaintoja teksteistä ja tulkitsee niitä sekä vakiinnuttaa ja laajentaa sanavarastoaan.	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas on oppinut tarkkailemaan tekstejä kriittisesti. Hän tunnistaa tekstilajeja ja osaa kuvailla joitakin pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.	Oppilas on harjoitellut kriittistä lukutaitoa. Hän tunnistaa joitakin tekstilajeja ja osaa ohjatusti tunnistaa joitakin vaikuttamaan pyrkivien tekstien piirteitä. Oppilas tietää, että eri teksteillä on erilaiset tarkoitusperät. Oppilas tietää, että lukemalla monipuolisesti hän voi kasvattaa sanavarastoaan.
T8 Oppilas kehittää taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja opettelee	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas tietää, mistä ja miten tietoa voi hakea. Oppilas osaa arvioida tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.	Oppilas osaa etsiä tietoa itselleen tutuista ja helposti löytyvistä lähteistä. Useimmiten hän myös osaa arvioida, mitkä

käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti.				lähteet ovat luotettavia ja käyttökelpoisia.
T9 Oppilas tutustuu uudenlaisiin fiktiivisiin tekstilajeihin. Oppilas harjaantuu luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.	S2	Fiktiivisten tekstien erittely ja tulkinta ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä, käyttää keskeisimpiä käsitteitä puhuessaan teksteistä ja liittää genretekstit oikeaan kontekstiin. Oppilas löytää itsenäisesti tilanteeseen ja itselleen sopivaa luettavaa, kuunneltavaa ja katseltavaa. Oppilas lukee useita kirjoja ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.	Oppilas osaa kertoa fiktiivisistä teksteistä käyttäen joitakin kirjallisuuden käsitteitä ja pystyy jakamaan lukukokemustaan. Hän tunnistaa ja on lukenut genretekstejä.
Tekstien tuottaminen				
T10 Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä. Oppilas harjaantuu tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstien tuottajana.	S3	Ajatusten ilmaiseminen tekstein, tekstimaailman monipuolistuminen, monilukutaito	Oppilas ilmaisee ajatuksiaan monimuotoisin tekstein. Oppilas osaa arvioida omien tekstiensä vahvuuksia ja kehittämiskohteita. Oppilas hallitsee kielenhuollon keskeiset asiat.	Oppilas ilmaisee ohjatusti omia ajatuksiaan monimuotoisin tekstein. Oppilas osaa havainnoida joitakin tekstiensä kehittämiskohteita ja hallitsee kielenhuollon perusasioita.
T11 Oppilas tuottaa monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä ja harjoittelee valitsemaan niihin sopivia ilmaisutapoja.	S3	Tekstilajien hallinta	Oppilas on kirjoittanut ohjatusti kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisessa ympäristössä. Oppilas osaa käyttää kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen	Oppilas on harjoitellut erilaisia, monimuotoisia tekstilajeja, mutta tuottaa useimmiten itselleen tuttuja tekstilajeja. Kirjoitusprosessissa hän tarvitsee paljon ohjausta.

			sopivia ilmaisutapoja.	
T12 Oppilas käyttää tekstin tuottamisen prosesseja, yksin ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas harjaantuu antamaan ja saamaan palautetta teksteistä sekä arvioimaan itseään tekstin tuottajana.	S3	Tekstien tuottamisen prosessien hallinta, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, oman tekstin arviointi	Oppilas osaa tuottaa tekstiä prosessikirjoittamisen menetelmin. Oppilas tekee tekstejä myös yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa antaa ja ottaa vastaan rakentavaa palautetta teksteistä sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.	Oppilas pystyy tuottamaan tekstiä prosessikirjoittamisen menetelmin mutta tarvitsee siinä paljon tukea. Oppilas tekee ohjatusti havaintoja teksteistä sekä harjoittelee rakentavan palautteen antamista.
T13 Oppilas syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä. Oppilas vahvistaa kirjoitetun yleiskielen hallintaa. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknisiä taitojaan kirjoitusprosessissa.	S3	Kirjoitetun kielen konventioiden hallinta ja kirjoitustaito	Oppilas tunnistaa erilaisten kirjoitettujen tekstien perusrakenteita sekä kirjoitetun yleiskielen piirteitä. Oppilas osaa soveltaa oppimiaan asioita muokatessaan tekstejä. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja edistyy tieto- ja viestintäteknisissä taidoissa.	Oppilas tunnistaa joitakin kirjoitettujen tekstien tyypillisiä piirteitä. Oppilas on harjoitellut tunnistamaan puhekielen ja yleiskielen eroja. Oppilas on harjoitellut ohjatusti kirjoittamista vaiheittain.
T14 Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja. Oppilas monipuolistaa lähteiden käyttöä ja harjoittelee viittaustapoja omassa tekstissä. Oppilas harjoittelee toiminaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja	S3	Tiedon esittäminen, tiedon hallinta ja eettinen viestintä	Oppilas osaa käyttää teksteissään tiedonlähteistä hankittua tietoa ja referoida lukemaansa. Oppilas on harjoitellut tiedon luotettavuuden arvioimista sekä lähteiden merkitsemistä omaan tekstiin. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia.	Oppilas tietää erilaisia tiedonhankintatapoja ja on harjoitellut arvioimaan tiedon luotettavuutta. Oppilas tietää, että tekijänoikeuksia pitää noudattaa.

tekijänoikeuksia kunnioittaen.				
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T15 Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja tutustuu kielen ilmiöihin. Oppilas harjoittelee tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.	S4	Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas tunnistaa moduksia ja lauseenjäseniä ja ymmärtää niiden merkitystehtävän. Oppilas osaa soveltaa oppimaansa kielitietoa omaan tapaansa käyttää kieltä.	Oppilas tietää, millainen kielenkäyttö sopii eri tilanteisiin. Oppilas osaa joitakin perusasioita moduksista sekä lauseenjäsennyksestä.
T16 Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään. Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja joitakin alalajeja sekä on lukenut sovitut kirjat.	S4	Kirjallisuuden tuntemuksen, kulttuuritietoisuuden ja lukuharrastuksen kehittyminen	Oppilas tuntee kulttuurin monimuotoisuutta sekä osaa kuvata omia kulttuurikokemuksiaan. Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja genret. Oppilas on lukenut sovitut kirjat.	Oppilas tietää erilaisia kulttuurin muotoja ja on miettinyt, mitkä niistä kiinnostavat itseä. Oppilas tietää kirjallisuuden päälajeja ja genrejä. Oppilas pyrkii lukemaan sovitut kaunokirjallisuuden tekstit.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas harjoittelee toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa.

Oppilas harjoittelee tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutuksia muihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Toiminta vuorovaikutusitilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti ryhmissä ja tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa ryhmissä, myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja keskusteluissa sekä ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa (esim. ryhmään tutustuminen draaman keinoin, puhuminen ja toisen kuunteleminen ryhmässä ja parityössä, palautteen antaminen ja vastaanottaminen).

Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Harjoitellaan puheen ja kokonaisilmaisun keinoja käyttämistä itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltuja puhe-esityksiä ja niiden havainnollistamista (esimerkiksi keskustelupuheenvuoron valmistaminen ja esittäminen, haastattelu, selostus ja esitelmä).

Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja. Harjaannutaan arvioimaan myös omien vuorovaikutustaitojen kehittämiskohteita.

Tarkastellaan ja tuotetaan erilaisia suullisia, kirjallisia ja digitaalisia tekstejä erilaisissa, motivoivissa viestintätilanteissa.

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan mielipiteensä selkeästi.

Oppilas kehittää perustelutaitojaan.

Oppilas harjoittelee ottamaan toiset huomioon vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas monipuolistaa ryhmäviestintätaitojaan ja kehittää taitojaan perustella näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Ryhmäviestinnän taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja esittää sille jonkin perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ottaa toisten näkemykset huomioon omassa viestinnäs-sään. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja esittää sille yksinkertaisia perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa edistää puheenvuoroillaan keskustelua. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja perustella sen melko monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita muiden puheenvuoroja ja niiden tavoitteita sekä säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla ja perustella sen vakuuttavasti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja keskusteluissa sekä ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa (esim. ryhmään tutustuminen draaman keinoin, puhuminen ja toisen kuunteleminen ryhmässä ja parityössä, palautteen antaminen ja vastaanottaminen).

Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Harjoitellaan puheen ja kokonaisilmaisun keinoja käyttämistä itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltuja puhe-esityksiä ja niiden havainnollistamista (esimerkiksi keskustelupuheenvuoron valmistaminen ja esittäminen, haastattelu, selostus ja esitelmä).

Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja. Harjaannutaan arvioimaan myös omien vuorovaikutustaitojen kehittämiskohteita.

Tarkastellaan ja tuotetaan erilaisia suullisia, kirjallisia ja digitaalisia tekstejä erilaisissa, motivoivissa viestintätilanteissa.

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rohkenee ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Oppilas harjoittelee valmisteltujen puheenvuorojen pitämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas monipuolistaa kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja keskusteluissa sekä ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa (esim. ryhmään tutustuminen draaman keinoin, puhuminen ja toisen kuunteleminen ryhmässä ja parityössä, palautteen antaminen ja vastaanottaminen).

Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Harjoitellaan puheen ja kokonaisilmaisun keinoja käyttämistä itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltuja puhe-esityksiä ja niiden havainnollistamista (esimerkiksi keskustelupuheenvuoron valmistaminen ja esittäminen, haastattelu, selostus ja esitelmä).

Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja. Harjaannutaan arvioimaan myös omien vuorovaikutustaitojen kehittämiskohteita.

Tarkastellaan ja tuotetaan erilaisia suullisia, kirjallisia ja digitaalisia tekstejä erilaisissa, motivoivissa viestintätilanteissa.

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas harjoittelee tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategisia ja metakongnitiivisia taitoja.

Oppilas harjaantuu arvioimaan lukemisensa kehittämistarpeita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekstien lukemisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja ja oppii arvioimaan lukemisensa kehittämistarpeita.

Arvioinnin kohde

Tekstin ymmärtäminen ja omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja

jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan käyttämään ja tulkitsemaan erityyppisiä ja itsellekin uudenlaisia tekstejä. Syvennetään tekstien tulkinnan taitoja lukemalla ja tarkkailemalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietotekstejä sekä erilaisia painetun ja audiovisuaalisen median tekstejä.

Seurataan lukutaidon kehittymistä ja syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita.

Tutustutaan henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja itsenäisesti, parityönä ja ryhmässä tavoitteenaan lisätä käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa (esim. kaunokirjallisuuden päälajit, aihe, juoni, teema, henkilötyypit, kertojatyypit, ennakointi, aukkokohta, käännekohta, takauma).

Tutustutaan monipuolisesti kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Harjaannutaan esittämään kysymyksiä median sisällöistä ja esitystavasta ja etsimään niihin vastauksia. Pohditaan niin mediatekstien kuin muidenkin tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja opitaan esittämään kriittisen lukijan kysymyksiä.

Harjaannutaan eläytymään luettuun ja reflektoimaan omaa elämään luetun avulla jakamalla lukukokemuksia (esim. tekstin tulkinta draaman keinoin, luova kirjoittaminen, lukupäiväkirja, lukupiirityöskentely, runojen lukeminen ja tulkitseminen).

Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin sekä erilaisiin tietolähteisiin ja harjoittelee arvioimaan lähteiden luotettavuutta.

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan käyttämään ja tulkitsemaan erityyppisiä ja itsellekin uudenlaisia tekstejä. Syvennetään tekstien tulkinnan taitoja lukemalla ja tarkkailemalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietotekstejä sekä erilaisia painetun ja audiovisuaalisen median tekstejä.

Seurataan lukutaidon kehittymistä ja syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita.

Tutustutaan henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja itsenäisesti, parityönä ja ryhmässä tavoitteenaan lisätä käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa (esim. kaunokirjallisuuden päälajit, aihe, juoni, teema, henkilötyypit, kertojatyypit, ennakointi, aukkokohta, käännekohta, takauma).

Tutustutaan monipuolisesti kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Harjaannutaan esittämään kysymyksiä median sisällöistä ja esitystavasta ja etsimään niihin vastauksia. Pohditaan niin mediatekstien kuin muidenkin tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja opitaan esittämään kriittisen lukijan kysymyksiä.

Harjaannutaan eläytymään luettuun ja reflektoimaan omaa elämään luetun avulla jakamalla lukukokemuksia (esim. tekstin tulkinta draaman keinoin, luova kirjoittaminen, lukupäiväkirja, lukupiirityöskentely, runojen lukeminen ja tulkitseminen).

Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin sekä erilaisiin tietolähteisiin ja harjoittelee arvioimaan lähteiden luotettavuutta.

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa. Oppilas tekee havaintoja teksteistä ja tulkitsee niitä sekä vakiinnuttaa ja laajentaa sanavarastoaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, oppii tekemään havaintoja asia- ja mediateksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Arvioinnin kohde

Asia- ja mediatekstien erittely ja tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään

kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan käyttämään ja tulkitsemaan erityyppisiä ja itsellekin uudenlaisia tekstejä. Syvennetään tekstien tulkinnan taitoja lukemalla ja tarkkailemalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietotekstejä sekä erilaisia painetun ja audiovisuaalisen median tekstejä.

Seurataan lukutaidon kehittymistä ja syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita.

Tutustutaan henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja itsenäisesti, parityönä ja ryhmässä tavoitteenaan lisätä käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa (esim. kaunokirjallisuuden päälajit, aihe, juoni, teema, henkilötyypit, kertojatyypit, ennakointi, aukkokohta, käännekohta, takauma).

Tutustutaan monipuolisesti kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Harjaannutaan esittämään kysymyksiä median sisällöistä ja esitystavasta ja etsimään niihin vastauksia. Pohditaan niin mediatekstien kuin muidenkin tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja opitaan esittämään kriittisen lukijan kysymyksiä.

Harjaannutaan eläytymään luettuun ja reflektoimaan omaa elämään luetun avulla jakamalla lukukokemuksia (esim. tekstin tulkinta draaman keinoin, luova kirjoittaminen, lukupäiväkirja, lukupiirityöskentely, runojen lukeminen ja tulkitseminen).

Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin sekä erilaisiin tietolähteisiin ja harjoittelee arvioimaan lähteiden luotettavuutta.

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä.

Oppilas harjaantuu tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Monimuotoisten tekstien tuottaminen ja tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: esim. kertomus, kuvaus, runo, uutinen, selostus, määritelmä, tiivistelmä, koevastaus, sähköpostiviesti, wiki, blogi, verkkokeskustelu.

Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Harjaannutaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Opiskellaan kertoville ja kuvaaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa omia tekstejä tuotettaessa. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri tarkoituksiin sopiviksi.

Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (pää- ja sivulauseet), asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinot sekä viittaussuhteiden ilmaiseminen.

Tarkastellaan erilaisia ajan ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissään. Tarkastellaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä, mikä auttaa valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivia ilmaisutapoja.

Harjoitellaan käyttämään kirjoitettua yleiskieltä omissa teksteissään. Vahvistetaan kirjoitustaitoa kertaamalla kielenhuollon keskeisiä asioita (esim. alkukirjain, yhdyssanat, vuoropuhelun välimerkit ja muut välimerkit). Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Harjoitellaan teknistä kirjoitustaitoa käsin ja tietotekniikkaa hyödyntäen.

Tutustutaan tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas harjoittelee tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Oppilas harjoittelee valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja oppii valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: esim. kertomus, kuvaus, runo, uutinen, selostus, määritelmä, tiivistelmä, koevastaus, sähköpostiviesti, wiki, blogi, verkkokeskustelu.

Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Harjaannutaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Opiskellaan kertoville ja kuvaaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa omia tekstejä tuotettaessa. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri tarkoituksiin sopiviksi.

Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (pää- ja sivulauseet), asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinot sekä viittaussuhteiden ilmaiseminen.

Tarkastellaan erilaisia ajan ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissään. Tarkastellaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä, mikä auttaa valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivia ilmaisutapoja.

Harjoitellaan käyttämään kirjoitettua yleiskieltä omissa teksteissään. Vahvistetaan kirjoitustaitoa kertaamalla kielenhuollon keskeisiä asioita (esim. alkukirjain, yhdyssanat, vuoropuhelun välimerkit ja muut välimerkit). Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Harjoitellaan teknistä kirjoitustaitoa käsin ja tietotekniikkaa hyödyntäen.

Tutustutaan tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä

rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas käyttää tekstin tuottamisen prosesseja ja tuottaa tekstiä myös yhdessä muiden kanssa.

Oppilas harjaantuu antamaan ja ottamaan vastaan palautetta sekä arvioimaan itseään tekstin tuottajana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa tekstin tuottamisen prosessejaan ja tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä vahvistaa taitoaan antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Tekstin tuottamisen prosessien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden

rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: esim. kertomus, kuvaus, runo, uutinen, selostus, määritelmä, tiivistelmä, koevastaus, sähköpostiviesti, wiki, blogi, verkkokeskustelu.

Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Harjaannutaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Opiskellaan kertoville ja kuvaaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa omia tekstejä tuotettaessa. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri tarkoituksiin sopiviksi.

Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (pää- ja sivulauseet), asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinot sekä viittaussuhteiden ilmaiseminen.

Tarkastellaan erilaisia ajan ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissään. Tarkastellaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä, mikä auttaa valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivia ilmaisutapoja.

Harjoitellaan käyttämään kirjoitettua yleiskieltä omissa teksteissään. Vahvistetaan kirjoitustaitoa kertaamalla kielenhuollon keskeisiä asioita (esim. alkukirjain, yhdyssanat, vuoropuhelun välimerkit ja muut välimerkit). Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Harjoitellaan teknistä kirjoitustaitoa käsin ja tietotekniikkaa hyödyntäen.

Tutustutaan tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa.

Oppilas syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä. Oppilas vahvistaa yleiskielen hallintaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistaa yleiskielen hallintaansa.

Arvioinnin kohde

Ymmärrettävän tekstin tuottaminen ja kirjoitetun kielen konventioiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisen tekstin, jonka viestistä saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä pääosin virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa tekstin, jonka viesti välittyy pääosin helposti. Oppilas osaa jaksottaa tekstinsä ja kiinnittää huomiota virke- ja lauserakenteisiin sekä noudattaa useita kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tekstin, joka on helposti ymmärrettävä ja sujuva. Oppilas osaa jäsentää tekstinsä ja kappaleensa loogisesti ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin sekä noudattaa pääosin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstejä tuottaessaan ja muokatessaan. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa eheän ja havainnollisen tekstin. Oppilas osaa käyttää sidosteisuuden keinoja monipuolisesti, käyttää monipuolisia lause- ja virkerakenteita, kiinnittää huomiota tekstin tyyliin sekä noudattaa kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan

niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: esim. kertomus, kuvaus, runo, uutinen, selostus, määritelmä, tiivistelmä, koevastaus, sähköpostiviesti, wiki, blogi, verkkokeskustelu.

Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Harjaannutaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Opiskellaan kertoville ja kuvaaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa omia tekstejä tuotettaessa. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri tarkoituksiin sopiviksi.

Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (pää- ja sivulauseet), asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinot sekä viittaussuhteiden ilmaiseminen.

Tarkastellaan erilaisia ajan ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissään. Tarkastellaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä, mikä auttaa valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivia ilmaisutapoja.

Harjoitellaan käyttämään kirjoitettua yleiskieltä omissa teksteissään. Vahvistetaan kirjoitustaitoa kertaamalla kielenhuollon keskeisiä asioita (esim. alkukirjain, yhdyssanat, vuoropuhelun välimerkit ja muut välimerkit). Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Harjoitellaan teknistä kirjoitustaitoa käsin ja tietotekniikkaa hyödyntäen.

Tutustutaan tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja tutustuu kielen ilmiöihin.

Oppilas harjoittelee tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä, tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia tekstien piirteitä. Oppilas osaa nimetä muutamia tavanomaisia kirjoitetun ja puhutun kielen sekä arki- ja yleiskielen eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida tekstien ja kielen piirteitä. Oppilas osaa kuvata kielen vaihtelua eri kielenkäyttötilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä eri rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa pohtia kielellisten ja tekstuaalisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida tekstien, rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa soveltaa tietoa kielellisten valintojen vaikutuksista omassa viestinnässään.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään kielitietoisuutta tarkastelemalla tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä. Harjaannutaan käyttämään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella (esim. sanaluokat, sanojen taivutus). Tekstejä eritellen tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.

Havainnoidaan ja ymmärretään kulttuurin monimuotoisuutta ja osataan myös kuvata omia kulttuurikokemuksiaan. Tutustutaan kulttuurin eri ilmenemismuotoihin, kuten kuvaan, elokuvaan ja mediakulttuurin eri muotoihin.

Opitaan tuntemaan kirjallisuuden päälajit ja joitakin alalajeja. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja sekä tutustuu myös tietoteksteihin. Harjoitellaan lukukokemusten jakamista ryhmässä, esim. kirjavinkkauksen tai draaman keinoin. Oppilasta kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön.

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle

mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Paikallinen tarkennus:

T16

Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään.

Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja on lukenut sovitut kirjat.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas avartaa kirjallisuusnäkemystään, tutustuu kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen sekä kirjallisuuden eri lajeihin.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja lukuharrastus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden päälajit. Oppilas on lukenut muutamia kokonaisia kaunokirjallisia tekstejä, esimerkiksi novelleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden päälajien tyypillisiä piirteitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä päälajeihin kuuluvista teoksista. Oppilas on lukenut osan lukuvuosittain sovituista teoksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta. Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden vaiheita ja yhdistää muutaman teoksen ja kirjailijan niihin. Oppilas on lukenut lukuvuosittain sovitut teokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta osana kulttuuria. Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden vaiheita sekä niiden keskeisiä tyylipiirteitä ja nimetä eri vaiheiden keskeisiä teoksia ja kirjailijoita. Oppilas tuntee monipuolisesti kirjallisuutta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia

tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Kehitetään kielitietoisuutta tarkastelemalla tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä. Harjaannutaan käyttämään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella (esim. sanaluokat, sanojen taivutus). Tekstejä eritellen tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.

Havainnoidaan ja ymmärretään kulttuurin monimuotoisuutta ja osataan myös kuvata omia kulttuurikokemuksiaan. Tutustutaan kulttuurin eri ilmenemismuotoihin, kuten kuvaan, elokuvaan ja mediakulttuurin eri muotoihin.

Opitaan tuntemaan kirjallisuuden päälajit ja joitakin alalajeja. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja sekä tutustuu myös tietoteksteihin. Harjoitellaan lukukokemusten jakamista ryhmässä, esim. kirjavinkkauksen tai draaman keinoin. Oppilasta kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa.

Oppilas oppii tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutuksia muihin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Toiminta vuorovaikutusitilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti ryhmissä ja tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa ryhmissä, myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan kuuntelemisen, puhumisen ja vaikuttamisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Syvennetään taitoa havainnoida viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä (esim. mielipidekeskustelu, mielipiteen perusteleminen, vaikuttava puhe, verkkokeskusteluun osallistuminen).

Tarkastellaan ja tuotetaan suullisia, kirjallisia ja digitaalisia tekstejä erilaisissa, motivoivissa ja myös eettistä pohdintaa herättävissä viestintätilanteissa.

Harjoitellaan omien vuorovaikutustaitojen ja viestintätapojen arviointia pyrkimyksenään havaita niiden kehittämiskohteita.

Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan elokuvaan ja teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla.

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi.

Oppilas kehittää perustelutaitojaan.

Oppilas harjoittelee ottamaan toiset huomioon vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas monipuolistaa ryhmäviestintätaitojaan ja kehittää taitojaan perustella näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Ryhmäviestinnän taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja esittää sille jonkin perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ottaa toisten näkemykset huomioon omassa viestinnäs-sään. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja esittää sille yksinkertaisia perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa edistää puheenvuoroillaan keskustelua. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja perustella sen melko monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita muiden puheenvuoroja ja niiden tavoitteita sekä säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla ja perustella sen vakuuttavasti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan kuuntelemisen, puhumisen ja vaikuttamisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Syvennetään taitoa havainnoida viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä (esim. mielipidekeskustelu, mielipiteen perusteleminen, vaikuttava puhe, verkkokeskusteluun osallistuminen).

Tarkastellaan ja tuotetaan suullisia, kirjallisia ja digitaalisia tekstejä erilaisissa, motivoivissa ja myös eettistä pohdintaa herättävissä viestintätilanteissa.

Harjoitellaan omien vuorovaikutustaitojen ja viestintätapojen arviointia pyrkimyksenään havaita niiden kehittämiskohteita.

Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan elokuvaan ja teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla.

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rohkenee ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Oppilas harjoittelee valmisteltujen ja spontaanin puheenvuorojen pitämistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas monipuolistaa kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoja toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan kuuntelemisen, puhumisen ja vaikuttamisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja

ongelmanratkaisutilanteissa. Syvennetään taitoa havainnoida viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä (esim. mielipidekeskustelu, mielipiteen perusteleminen, vaikuttava puhe, verkkokeskusteluun osallistuminen).

Tarkastellaan ja tuotetaan suullisia, kirjallisia ja digitaalisia tekstejä erilaisissa, motivoivissa ja myös eettistä pohdintaa herättävissä viestintätilanteissa.

Harjoitellaan omien vuorovaikutustaitojen ja viestintätapojen arviointia pyrkimyksenään havaita niiden kehittämiskohteita.

Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan elokuvaan ja teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla.

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas syventää osaamistaaan tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategisia ja metakongnitiivisia taitoja.

Oppilas osaa arvioida lukemisensa kehittämistarpeita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekstien lukemisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja ja oppii arvioimaan lukemisensa kehittämistarpeita.

Arvioinnin kohde

Tekstin ymmärtäminen ja omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen, perustelukeinoihin sekä retorisiin keinoihin.

Syvennetään taitoja tulkita fiktiivisiä tekstejä ja käytetään keskeisimpiä käsitteitä puhuttaessa tai kirjoitettaessa teksteistä. Tutustutaan erilaisiin kirjallisuuden genreihin (esim. rikoskirjallisuus, tieteiskirjallisuus, fantasiakirjallisuus, kauhukirjallisuus, rakkauskirjallisuus). Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja syvennetään taitoja esittää kriittisen lukijan kysymyksiä.

Tutkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa (esim. runojen, laululyriikan tai mainosten avulla). Harjoitellaan löytämään itselle sopivaa luettavaa, kuunneltavaa tai katseltavaa sekä harjaannutaan jakamaan luku- ja katselukokemuksia parityönä ja ryhmässä. Vahvistetaan taitoja eritellä omaa elämää luetun, kuullun tai katselukokemuksen avulla.

Kehitytään erilaisten tiedonlähteiden käyttäjänä ja harjoitellaan arvioimaan lähteiden luotettavuutta.

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas harjoittelee valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen, perustelukeinoihin sekä retorisiin keinoihin.

Syvennetään taitoja tulkita fiktiivisiä tekstejä ja käytetään keskeisimpiä käsitteitä puhuttaessa tai kirjoitettaessa teksteistä. Tutustutaan erilaisiin kirjallisuuden genreihin (esim. rikoskirjallisuus, tieteiskirjallisuus, fantasiakirjallisuus, kauhukirjallisuus, rakkauskirjallisuus). Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja syvennetään taitoja esittää kriittisen lukijan kysymyksiä.

Tutkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa (esim. runojen, laululyriikan tai mainosten avulla). Harjoitellaan löytämään itselle sopivaa luettavaa, kuunneltavaa tai katseltavaa sekä harjaannutaan jakamaan luku- ja katselukokemuksia parityönä ja ryhmässä. Vahvistetaan taitoja eritellä omaa elämää luetun, kuullun tai katselukokemuksen avulla.

Kehitytään erilaisten tiedonlähteiden käyttäjänä ja harjoitellaan arvioimaan lähteiden luotettavuutta.

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan

niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa. Oppilas tekee havaintoja teksteistä ja tulkitsee niitä sekä vakiinnuttaa ja laajentaa sanavarastoaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, oppii tekemään havaintoja asia- ja mediateksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Arvioinnin kohde

Asia- ja mediatekstien erittely ja tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden

käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen, perustelukeinoihin sekä retorisiin keinoihin.

Syvennetään taitoja tulkita fiktiivisiä tekstejä ja käytetään keskeisimpiä käsitteitä puhuttaessa tai kirjoitettaessa teksteistä. Tutustutaan erilaisiin kirjallisuuden genreihin (esim. rikoskirjallisuus, tieteiskirjallisuus, fantasiakirjallisuus, kauhukirjallisuus, rakkauskirjallisuus). Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja syvennetään taitoja esittää kriittisen lukijan kysymyksiä.

Tutkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa (esim. runojen, laululyriikan tai mainosten avulla). Harjoitellaan löytämään itselle sopivaa luettavaa, kuunneltavaa tai katseltavaa sekä harjaannutaan jakamaan luku- ja katselukokemuksia parityönä ja ryhmässä. Vahvistetaan taitoja eritellä omaa elämää luetun, kuullun tai katselukokemuksen avulla.

Kehitytään erilaisten tiedonlähteiden käyttäjänä ja harjoitellaan arvioimaan lähteiden luotettavuutta.

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas kehittää taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja opettelee käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osaa nimetä muutaman lähteiden luotettavuuteen liittyvän piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää tavanomaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa kuvata käyttämiensä lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata tiedonhaun keskeiset vaiheet, etsiä erilaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa arvioida erilaisten lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia tiedonhaun vaiheiden mukaisesti. Oppilas osaa käyttää monipuolisia lähteitä ja hakea niistä tietoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilas osaa pohtia lähteiden luotettavuuteen ja tiedon käytettävyyteen liittyviä tekijöitä ja perustella omat lähdevalintansa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen, perustelukeinoihin sekä retorisiin keinoihin.

Syvennetään taitoja tulkita fiktiivisiä tekstejä ja käytetään keskeisimpiä käsitteitä puhuttaessa tai kirjoitettaessa teksteistä. Tutustutaan erilaisiin kirjallisuuden genreihin (esim. rikoskirjallisuus, tieteiskirjallisuus, fantasiakirjallisuus, kauhukirjallisuus, rakkauskirjallisuus). Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja syvennetään taitoja esittää kriittisen lukijan kysymyksiä.

Tutkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa (esim. runojen, laululyriikan tai mainosten avulla). Harjoitellaan löytämään itselle sopivaa luettavaa, kuunneltavaa tai katseltavaa sekä harjaannutaan jakamaan luku- ja katselukokemuksia parityönä ja ryhmässä. Vahvistetaan taitoja eritellä omaa elämää luetun, kuullun tai katselukokemuksen avulla.

Kehitytään erilaisten tiedonlähteiden käyttäjänä ja harjoitellaan arvioimaan lähteiden luotettavuutta.

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas tutustuu uudenlaisiin fiktiivisiin tekstilajeihin. Oppilas monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu itselleen uudenlaisiin fiktiivisiin teksteihin eri muodoissaan, monipuolistaa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja jakaa niitä sekä syventää ymmärrystään fiktion keinoista.

Arvioinnin kohde

Fiktiivisten tekstien erittely ja tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen ja nimetä joitakin fiktion keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisen tekstin piirteitä ja tehdä havaintoja fiktion keinoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Oppilas osaa käyttää erittelyssä muutamia keskeisiä käsitteitä sekä tunnistaa fiktion kielen ja ilmaisutapojen erityispiirteitä ja kerronnan keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä ja pohtia fiktion monitulkintaisuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja

jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen, perustelukeinoihin sekä retorisiin keinoihin.

Syvennetään taitoja tulkita fiktiivisiä tekstejä ja käytetään keskeisimpiä käsitteitä puhuttaessa tai kirjoitettaessa teksteistä. Tutustutaan erilaisiin kirjallisuuden genreihin (esim. rikoskirjallisuus, tieteiskirjallisuus, fantasiakirjallisuus, kauhukirjallisuus, rakkauskirjallisuus). Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja syvennetään taitoja esittää kriittisen lukijan kysymyksiä.

Tutkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa (esim. runojen, laululyriikan tai mainosten avulla). Harjoitellaan löytämään itselle sopivaa luettavaa, kuunneltavaa tai katseltavaa sekä harjaannutaan jakamaan luku- ja katselukokemuksia parityönä ja ryhmässä. Vahvistetaan taitoja eritellä omaa elämää luetun, kuullun tai katselukokemuksen avulla.

Kehitytään erilaisten tiedonlähteiden käyttäjänä ja harjoitellaan arvioimaan lähteiden luotettavuutta.

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä.

Oppilas harjaantuu tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Monimuotoisten tekstien tuottaminen ja tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoja tekstien tuottamisen vaiheista ja harjoitellaan kirjoittamista itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Vahvistetaan kirjoitustaitoa tuottamalla erilaisia fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä. Opiskellaan ohjaaville, pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Rohkaistaan oppilasta myös tuottamaan itselleen uudenlaisia tekstejä, kuten esim. arvostelu, vertaileva teksti, mainos, essee eli pohtiva teksti, verkkokommentti, yleisönosastokirjoitus tai vastine.

Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Harjaannutaan tunnistamaan omia tyypillisiä piirteitään tekstien tuottajana.

Syvennetään tietoja kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (erilaiset kappalerakenteet, lauseenjäsenet, lauseke).

Tarkastellaan erilaisia suhtautumisen ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä teksteissä. Kerrataan keskeisiä kielenhuollon asioita (esim. virke ja välimerkit, lukusanojen kirjoittaminen).

Vahvistetaan opiskelussa tarvittavaa muistiinpanotekniikkaa sekä lähteiden käyttötaitoja. Vahvistetaan myös teknistä taitoa kirjoittaa käsin sekä tietotekniikkaa hyödyntäen.

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas tuottaa kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Oppilas harjoittelee valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja oppii valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen

ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoja tekstien tuottamisen vaiheista ja harjoitellaan kirjoittamista itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Vahvistetaan kirjoitustaitoa tuottamalla erilaisia fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä. Opiskellaan ohjaaville, pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Rohkaistaan oppilasta myös tuottamaan itselleen uudenlaisia tekstejä, kuten esim. arvostelu, vertaileva teksti, mainos, essee eli pohtiva teksti, verkkokommentti, yleisönosastokirjoitus tai vastine.

Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Harjaannutaan tunnistamaan omia tyypillisiä piirteitään tekstien tuottajana.

Syvennetään tietoja kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (erilaiset kappalerakenteet, lauseenjäsenet, lauseke).

Tarkastellaan erilaisia suhtautumisen ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä teksteissä. Kerrataan keskeisiä kielenhuollon asioita (esim. virke ja välimerkit, lukusanojen kirjoittaminen).

Vahvistetaan opiskelussa tarvittavaa muistiinpanotekniikkaa sekä lähteiden käyttötaitoja. Vahvistetaan myös teknistä taitoa kirjoittaa käsin sekä tietotekniikkaa hyödyntäen.

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas käyttää tekstin tuottamisen prosesseja ja tuottaa tekstiä myös yhdessä muiden kanssa.

Oppilas harjaantuu antamaan ja ottamaan vastaan palautetta sekä arvioimaan itseään tekstin tuottajana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa tekstin tuottamisen prosessejaan ja tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä vahvistaa taitoaan antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Tekstin tuottamisen prosessien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoja tekstien tuottamisen vaiheista ja harjoitellaan kirjoittamista itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Vahvistetaan kirjoitustaitoa tuottamalla erilaisia fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä. Opiskellaan ohjaaville, pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Rohkaistaan oppilasta myös tuottamaan itselleen uudenlaisia tekstejä, kuten esim. arvostelu, vertaileva teksti, mainos, essee eli pohtiva teksti, verkkokommentti, yleisönosastokirjoitus tai vastine.

Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Harjaannutaan tunnistamaan omia tyypillisiä piirteitään tekstien tuottajana.

Syvennetään tietoja kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (erilaiset kappalerakenteet, lauseenjäsenet, lauseke).

Tarkastellaan erilaisia suhtautumisen ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä teksteissä. Kerrataan keskeisiä kielenhuollon asioita (esim. virke ja välimerkit, lukusanojen kirjoittaminen).

Vahvistetaan opiskelussa tarvittavaa muistiinpanotekniikkaa sekä lähteiden käyttötaitoja. Vahvistetaan myös teknistä taitoa kirjoittaa käsin sekä tietotekniikkaa hyödyntäen.

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa.

Oppilas syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä. Oppilas vahvistaa yleiskielen hallintaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistaa yleiskielen hallintaansa.

Arvioinnin kohde

Ymmärrettävän tekstin tuottaminen ja kirjoitetun kielen konventioiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisen tekstin, jonka viestistä saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä pääosin virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa tekstin, jonka viesti välittyy pääosin helposti. Oppilas osaa jaksottaa tekstinsä ja kiinnittää huomiota virke- ja lauserakenteisiin sekä noudattaa useita kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tekstin, joka on helposti ymmärrettävä ja sujuva. Oppilas osaa jäsentää tekstinsä ja kappaleensa loogisesti ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin sekä noudattaa pääosin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstejä tuottaessaan ja muokatessaan. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa eheän ja havainnollisen tekstin. Oppilas osaa käyttää sidosteisuuden keinoja monipuolisesti, käyttää monipuolisia lause- ja virkerakenteita, kiinnittää huomiota tekstin tyyliin sekä noudattaa kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoja tekstien tuottamisen vaiheista ja harjoitellaan kirjoittamista itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Vahvistetaan kirjoitustaitoa tuottamalla erilaisia fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä

tekstejä. Opiskellaan ohjaaville, pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Rohkaistaan oppilasta myös tuottamaan itselleen uudenlaisia tekstejä, kuten esim. arvostelu, vertaileva teksti, mainos, essee eli pohtiva teksti, verkkokommentti, yleisönosastokirjoitus tai vastine.

Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Harjaannutaan tunnistamaan omia tyypillisiä piirteitään tekstien tuottajana.

Syvennetään tietoja kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (erilaiset kappalerakenteet, lauseenjäsenet, lauseke).

Tarkastellaan erilaisia suhtautumisen ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä teksteissä. Kerrataan keskeisiä kielenhuollon asioita (esim. virke ja välimerkit, lukusanojen kirjoittaminen).

Vahvistetaan opiskelussa tarvittavaa muistiinpanotekniikkaa sekä lähteiden käyttötaitoja. Vahvistetaan myös teknistä taitoa kirjoittaa käsin sekä tietotekniikkaa hyödyntäen.

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja.

Oppilas monipuolistaa lähteiden käyttöä ja harjoittelee viittaustapoja omassa tekstissä.

Oppilas harjoittelee toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitojaan ja monipuolistaa lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa sekä harjaantuu toimimaan erilaisissa ympäristöissä yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Arvioinnin kohde

Tiedon esittäminen, hallinta sekä eettinen viestintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisen tiivistyksen luetun, kuullun tai nähdyn pohjalta. Oppilas osaa käyttää lähteitä mekaanisesti ja yksinkertaisesti teksteissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia muistiinpanoja ja merkitä käyttämänsä lähteet mallin mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä monipuolisia muistiinpanoja ja tiivistää hankkimaansa tietoa. Oppilas merkitsee lähteet asianmukaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa yhdistellä omissa teksteissään useista lähteistä hankkimaansa tietoa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään tietoja tekstien tuottamisen vaiheista ja harjoitellaan kirjoittamista itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Vahvistetaan kirjoitustaitoa tuottamalla erilaisia fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä. Opiskellaan ohjaaville, pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Rohkaistaan oppilasta myös tuottamaan itselleen uudenlaisia tekstejä, kuten esim. arvostelu, vertaileva teksti, mainos, essee eli pohtiva teksti, verkkokommentti, yleisönosastokirjoitus tai vastine.

Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Harjaannutaan tunnistamaan omia tyypillisiä piirteitään tekstien tuottajana.

Syvennetään tietoja kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (erilaiset kappalerakenteet, lauseenjäsenet, lauseke).

Tarkastellaan erilaisia suhtautumisen ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä teksteissä. Kerrataan keskeisiä kielenhuollon asioita (esim. virke ja välimerkit, lukusanojen kirjoittaminen).

Vahvistetaan opiskelussa tarvittavaa muistiinpanotekniikkaa sekä lähteiden käyttötaitoja. Vahvistetaan myös teknistä taitoa kirjoittaa käsin sekä tietotekniikkaa hyödyntäen.

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja tutustuu kielen ilmiöihin.

Oppilas harjoittelee tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä, tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia tekstien piirteitä. Oppilas osaa nimetä muutamia tavanomaisia kirjoitetun ja puhutun kielen sekä arki- ja yleiskielen eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida tekstien ja kielen piirteitä. Oppilas osaa kuvata kielen vaihtelua eri kielenkäyttötilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä eri rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa pohtia kielellisten ja tekstuaalisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida tekstien, rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa soveltaa tietoa kielellisten valintojen vaikutuksista omassa viestinnässään.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen,

elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella (esim. modukset, lauseenjäsenet). Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.

Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, novelleja, runoja ja nykykirjallisuutta sekä tutustuu myös tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan lukukokemusten jakamista vuorovaikutteisesti (esim. kirjavinkkaus, prosessidraaman menetelmät, lukupiirityöskentely, kirjablogit tai kirjatrailerit). Oppilasta kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön.

Syvennetään kokemuksia kulttuurin eri ilmenemismuodoista, kuten teatterista, puhekulttuurista, nuorisokulttuurin ja mediakulttuurin eri muodoista.

Tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan omia esityksiä tai muita projekteja yhteistyössä esimerkiksi muiden kulttuuriaineiden kanssa.

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Paikallinen tarkennus:

T16

Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään.

Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja joitakin alalajeja sekä on lukenut sovitut kirjat.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas avartaa kirjallisuusnäkemystään, tutustuu kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen sekä kirjallisuuden eri lajeihin.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja lukuharrastus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden päälajit. Oppilas on lukenut muutamia kokonaisia kaunokirjallisia tekstejä, esimerkiksi novelleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden päälajien tyypillisiä piirteitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä päälajeihin kuuluvista teoksista. Oppilas on lukenut osan lukuvuosittain sovituista teoksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta. Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden vaiheita ja yhdistää muutaman teoksen ja kirjailijan niihin. Oppilas on lukenut lukuvuosittain sovitut teokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta osana kulttuuria. Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden vaiheita sekä niiden keskeisiä tyylipiirteitä ja nimetä eri vaiheiden keskeisiä teoksia ja kirjailijoita. Oppilas tuntee monipuolisesti kirjallisuutta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella (esim. modukset, lauseenjäsenet). Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.

Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, novelleja, runoja ja nykykirjallisuutta sekä tutustuu myös tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan lukukokemusten jakamista vuorovaikutteisesti (esim. kirjavinkkaus, prosessidraaman menetelmät, lukupiirityöskentely, kirjablogit tai kirjatrailerit). Oppilasta kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön.

Syvennetään kokemuksia kulttuurin eri ilmenemismuodoista, kuten teatterista, puhekulttuurista, nuorisokulttuurin ja mediakulttuurin eri muodoista.

Tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan omia esityksiä tai muita projekteja yhteistyössä esimerkiksi muiden kulttuuriaineiden kanssa.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T1

Oppilas osaa toimia aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa.

Oppilas osaa toimia erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Toiminta vuorovaikutusitilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti ryhmissä ja tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa ryhmissä, myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. työhaastattelu, neuvottelu, tavoitteellinen ryhmäkeskustelu) ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä

vaikutelmia ja merkityksiä. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Vahvistetaan kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnoimista (esim. esiintymisvarmuuden vahvistaminen draaman keinoin, valmisteltu puheenvuoro, kokouspuheenvuoro, tilannepuhe, esitelmä). Harjoitellaan edelleen kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa.

Vahvistetaan sähköisen median käyttöä osana omaa opiskelua.

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Paikallinen tarkennus:

T2

Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja vakuuttavasti.

Oppilas osaa ottaa toiset huomioon vuorovaikutustilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas monipuolistaa ryhmäviestintätaitojaan ja kehittää taitojaan perustella näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Ryhmäviestinnän taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja esittää sille jonkin perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ottaa toisten näkemykset huomioon omassa viestinnäs-sään. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja esittää sille yksinkertaisia perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa edistää puheenvuoroillaan keskustelua. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja perustella sen melko monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita muiden puheenvuoroja ja niiden tavoitteita sekä säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla ja perustella sen vakuuttavasti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan

kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. työhaastattelu, neuvottelu, tavoitteellinen ryhmäkeskustelu) ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Vahvistetaan kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnoimista (esim. esiintymisvarmuuden vahvistaminen draaman keinoin, valmisteltu puheenvuoro, kokouspuheenvuoro, tilannepuhe, esitelmä). Harjoitellaan edelleen kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa.

Vahvistetaan sähköisen median käyttöä osana omaa opiskelua.

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Paikallinen tarkennus:

T3

Oppilas rohkenee ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Oppilas osaa pitää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas monipuolistaa kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. työhaastattelu, neuvottelu, tavoitteellinen ryhmäkeskustelu) ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Vahvistetaan kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnoimista (esim. esiintymisvarmuuden vahvistaminen draaman keinoin, valmisteltu puheenvuoro, kokouspuheenvuoro, tilannepuhe, esitelmä). Harjoitellaan edelleen kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa.

Vahvistetaan sähköisen median käyttöä osana omaa opiskelua.

T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

T4

Oppilas osaa havainnoida omaa viestintäänsä sekä tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan erilaisissa viestintäympäristöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoiman omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä viestintätaitojaan sekä kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida viestintätaitojaan ja vahvuuksiaan ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. työhaastattelu, neuvottelu, tavoitteellinen ryhmäkeskustelu) ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Vahvistetaan kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnoimista (esim. esiintymisvarmuuden vahvistaminen draaman keinoin, valmisteltu puheenvuoro, kokouspuheenvuoro, tilannepuhe, esitelmä). Harjoitellaan edelleen kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa.

Vahvistetaan sähköisen median käyttöä osana omaa opiskelua.

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Paikallinen tarkennus:

T5

Oppilas osaa käyttää tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategisia ja metakongnitiivisia taitoja.

Oppilas arvioi lukemisensa kehittämistarpeita.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekstien lukemisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja ja oppii arvioimaan lukemisensa kehittämistarpeita.

Arvioinnin kohde

Tekstin ymmärtäminen ja omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja

jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoja tulkita erilaisia tekstejä tarkastelemalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietotekstejä sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä.

Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esittämään kriittisen lukijan kysymyksiä. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kaunokirjallisuuteen ja tietoteksteihin. Syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta ja tutkitaan syventäen kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa.

Syvennetään tiedonhaun taitoja. Harjoitellaan tiedonhaun keskeisiä vaiheita ja opitaan, mistä ja miten tietoa voi hakea. Harjaannutaan arvioimaan tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Paikallinen tarkennus:

T6

Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoja tulkita erilaisia tekstejä tarkastelemalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietotekstejä sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä.

Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esittämään kriittisen lukijan kysymyksiä. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kaunokirjallisuuteen ja tietoteksteihin. Syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta ja tutkitaan syventäen kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa.

Syvennetään tiedonhaun taitoja. Harjoitellaan tiedonhaun keskeisiä vaiheita ja opitaan, mistä ja miten tietoa voi hakea. Harjaannutaan arvioimaan tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Paikallinen tarkennus:

T7

Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa. Oppilas tekee havaintoja teksteistä ja tulkitsee niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttaa ja laajentaa käsite- ja sanavarastoaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, oppii tekemään havaintoja asia- ja mediateksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Arvioinnin kohde

Asia- ja mediatekstien erittely ja tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoja tulkita erilaisia tekstejä tarkastelemalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietotekstejä sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä.

Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esittämään kriittisen lukijan kysymyksiä. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kaunokirjallisuuteen ja tietoteksteihin. Syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta ja tutkitaan syventäen kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa.

Syvennetään tiedonhaun taitoja. Harjoitellaan tiedonhaun keskeisiä vaiheita ja opitaan, mistä ja miten tietoa voi hakea. Harjaannutaan arvioimaan tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

T8

Oppilas osaa arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttää sitä tarkoituksenmukaisesti.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osaa nimetä muutaman lähteiden luotettavuuteen liittyvän piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää tavanomaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa kuvata käyttämiensä lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata tiedonhaun keskeiset vaiheet, etsiä erilaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa arvioida erilaisten lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia tiedonhaun vaiheiden mukaisesti. Oppilas osaa käyttää monipuolisia lähteitä ja hakea niistä tietoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilas osaa pohtia lähteiden luotettavuuteen ja tiedon käytettävyyteen liittyviä tekijöitä ja perustella omat lähdevalintansa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden

käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoja tulkita erilaisia tekstejä tarkastelemalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietotekstejä sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä.

Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esittämään kriittisen lukijan kysymyksiä. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kaunokirjallisuuteen ja tietoteksteihin. Syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta ja tutkitaan syventäen kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa.

Syvennetään tiedonhaun taitoja. Harjoitellaan tiedonhaun keskeisiä vaiheita ja opitaan, mistä ja miten tietoa voi hakea. Harjaannutaan arvioimaan tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Paikallinen tarkennus:

T9

Oppilas syventää ymmärrystään fiktion keinoista. Oppilas monipuolistaa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu itselleen uudenlaisiin fiktiivisiin teksteihin eri muodoissaan, monipuolistaa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja jakaa niitä sekä syventää ymmärrystään fiktion keinoista.

Arvioinnin kohde

Fiktiivisten tekstien erittely ja tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen ja nimetä joitakin fiktion keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisen tekstin piirteitä ja tehdä havaintoja fiktion keinoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Oppilas osaa käyttää erittelyssä muutamia keskeisiä käsitteitä sekä tunnistaa fiktion kielen ja ilmaisutapojen erityispiirteitä ja kerronnan keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä ja pohtia fiktion monitulkintaisuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taitoja tulkita erilaisia tekstejä tarkastelemalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietotekstejä sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä.

Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esittämään kriittisen lukijan kysymyksiä. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kaunokirjallisuuteen ja tietoteksteihin. Syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta ja tutkitaan syventäen kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa.

Syvennetään tiedonhaun taitoja. Harjoitellaan tiedonhaun keskeisiä vaiheita ja opitaan, mistä ja miten tietoa voi hakea. Harjaannutaan arvioimaan tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Paikallinen tarkennus:

T10

Oppilas ilmaisee ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä.

Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Monimuotoisten tekstien tuottaminen ja tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan

viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä, itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Laajennetaan tietoja erilaisille teksteille tyypillisistä tekstuaalisista, visuaalisista ja kielellisistä piirteistä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan kirjoittamista aineiston pohjalta (esim. artikkeli, essee, kuva-analyysi, novellianalyysi, runoanalyysi tai tutkielma) sekä asioimiskirjoittamista (esim. ansioluettelo, raportti, työhakemus).

Tarkastellaan kirjoitettujen tekstien piirteitä sekä hyödynnetään tätä tietoa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Opiskellaan ja kerrataan yleisiä kielenhuollon asioita (esim. lauseenvastikkeet, vierassanat, lyhenteet ja välimerkit).

Syvennetään taitoa käyttää kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstiensä tuottamisessa ja muokkaamisessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja sekä muistiinpanotekniikkaa ja lähteiden käyttötaitoja. Päivitetään tietoja tekijänoikeuksista ja noudattaa tekijänoikeuksia omissa teksteissään.

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Paikallinen tarkennus:

T11

Oppilas osaa valita kuhunkin tilanteeseen tai tekstilajiin sopivan ilmaisutavan.

Oppilas osaa tuottaa erilaisia tekstejä monimediaisissa ympäristöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja oppii valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä, itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Laajennetaan tietoja erilaisille teksteille tyypillisistä tekstuaalisista, visuaalisista ja kielellisistä piirteistä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan kirjoittamista aineiston pohjalta (esim. artikkeli, essee, kuva-analyysi, novellianalyysi, runoanalyysi tai tutkielma) sekä asioimiskirjoittamista (esim. ansioluettelo, raportti, työhakemus).

Tarkastellaan kirjoitettujen tekstien piirteitä sekä hyödynnetään tätä tietoa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Opiskellaan ja kerrataan yleisiä kielenhuollon asioita (esim. lauseenvastikkeet, vierassanat, lyhenteet ja välimerkit).

Syvennetään taitoa käyttää kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstiensä tuottamisessa ja muokkaamisessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja sekä muistiinpanotekniikkaa ja lähteiden käyttötaitoja. Päivitetään tietoja tekijänoikeuksista ja noudattaa tekijänoikeuksia omissa teksteissään.

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Paikallinen tarkennus:

T12

Oppilas käyttää tekstin tuottamisen prosesseja ja tuottaa tekstiä myös yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa tekstin tuottamisen prosessejaan ja tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä vahvistaa taitoaan antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Tekstin tuottamisen prosessien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään

ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä, itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Laajennetaan tietoja erilaisille teksteille tyypillisistä tekstuaalisista, visuaalisista ja kielellisistä piirteistä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan kirjoittamista aineiston pohjalta (esim. artikkeli, essee, kuva-analyysi, novellianalyysi, runoanalyysi tai tutkielma) sekä asioimiskirjoittamista (esim. ansioluettelo, raportti, työhakemus).

Tarkastellaan kirjoitettujen tekstien piirteitä sekä hyödynnetään tätä tietoa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Opiskellaan ja kerrataan yleisiä kielenhuollon asioita (esim. lauseenvastikkeet, vierassanat, lyhenteet ja välimerkit).

Syvennetään taitoa käyttää kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstiensä tuottamisessa ja muokkaamisessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja sekä muistiinpanotekniikkaa ja lähteiden käyttötaitoja. Päivitetään tietoja tekijänoikeuksista ja noudattaa tekijänoikeuksia omissa teksteissään.

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Paikallinen tarkennus:

T13

Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa.

Oppilas syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä. Oppilas vahvistaa yleiskielen hallintaa tekstejä kirjoittaessaan ja muokatessaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistaa yleiskielen hallintaansa.

Arvioinnin kohde

Ymmärrettävän tekstin tuottaminen ja kirjoitetun kielen konventioiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisen tekstin, jonka viestistä saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä pääosin virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa tekstin, jonka viesti välittyy pääosin helposti. Oppilas osaa jaksottaa tekstinsä ja kiinnittää huomiota virke- ja lauserakenteisiin sekä noudattaa useita kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tekstin, joka on helposti ymmärrettävä ja sujuva. Oppilas osaa jäsentää tekstinsä ja kappaleensa loogisesti ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin sekä noudattaa pääosin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstejä tuottaessaan ja muokatessaan. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa eheän ja havainnollisen tekstin. Oppilas osaa käyttää sidosteisuuden keinoja monipuolisesti, käyttää monipuolisia lause- ja virkerakenteita, kiinnittää huomiota tekstin tyyliin sekä noudattaa kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä, itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Laajennetaan tietoja erilaisille teksteille tyypillisistä tekstuaalisista, visuaalisista ja kielellisistä piirteistä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan kirjoittamista aineiston pohjalta (esim. artikkeli, essee, kuva-analyysi, novellianalyysi, runoanalyysi tai tutkielma) sekä asioimiskirjoittamista (esim. ansioluettelo, raportti, työhakemus).

Tarkastellaan kirjoitettujen tekstien piirteitä sekä hyödynnetään tätä tietoa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Opiskellaan ja kerrataan yleisiä kielenhuollon asioita (esim. lauseenvastikkeet, vierassanat, lyhenteet ja välimerkit).

Syvennetään taitoa käyttää kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstiensä tuottamisessa ja muokkaamisessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja sekä muistiinpanotekniikkaa ja lähteiden käyttötaitoja. Päivitetään tietoja tekijänoikeuksista ja noudattaa tekijänoikeuksia omissa teksteissään.

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Paikallinen tarkennus:

T14

Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja.

Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet. Oppilas toimii eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitojaan ja monipuolistaa lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa sekä harjaantuu toimimaan erilaisissa ympäristöissä yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Arvioinnin kohde

Tiedon esittäminen, hallinta sekä eettinen viestintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisen tiivistyksen luetun, kuullun tai nähdyn pohjalta. Oppilas osaa käyttää lähteitä mekaanisesti ja yksinkertaisesti teksteissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia muistiinpanoja ja merkitä käyttämänsä lähteet mallin mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä monipuolisia muistiinpanoja ja tiivistää hankkimaansa tietoa. Oppilas merkitsee lähteet asianmukaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa yhdistellä omissa teksteissään useista lähteistä hankkimaansa tietoa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä, itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Laajennetaan tietoja erilaisille teksteille tyypillisistä tekstuaalisista, visuaalisista ja kielellisistä piirteistä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan kirjoittamista aineiston pohjalta (esim. artikkeli, essee, kuva-analyysi, novellianalyysi, runoanalyysi tai tutkielma) sekä asioimiskirjoittamista (esim. ansioluettelo, raportti, työhakemus).

Tarkastellaan kirjoitettujen tekstien piirteitä sekä hyödynnetään tätä tietoa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Opiskellaan ja kerrataan yleisiä kielenhuollon asioita (esim. lauseenvastikkeet, vierassanat, lyhenteet ja välimerkit).

Syvennetään taitoa käyttää kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstiensä tuottamisessa ja muokkaamisessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja sekä muistiinpanotekniikkaa ja lähteiden käyttötaitoja. Päivitetään tietoja tekijänoikeuksista ja noudattaa tekijänoikeuksia omissa teksteissään.

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Paikallinen tarkennus:

T15

Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä.

Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtia niiden merkityksiä ja kuvata eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä, tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia tekstien piirteitä. Oppilas osaa nimetä muutamia tavanomaisia kirjoitetun ja puhutun kielen sekä arki- ja yleiskielen eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida tekstien ja kielen piirteitä. Oppilas osaa kuvata kielen vaihtelua eri kielenkäyttötilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä eri rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa pohtia kielellisten ja tekstuaalisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida tekstien, rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa soveltaa tietoa kielellisten valintojen vaikutuksista omassa viestinnässään.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan

suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaissuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin (murteet ja slangit) sekä kielenhuollon periaatteisiin. Verrataan suomea muihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tarkastellaan myös kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.

Harjaannutaan kuvailemaan tekstien kielellisiä piirteitä. Käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista sekä eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä. Eritellään kielellisten valintojen vaikutusta tekstin tyyliin ja sävyyn. Ymmärretään ja osataan kuvailla äidinkielten merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa.

Syvennetään kokemuksia kulttuurin eri ilmenemismuodoista, kuten kansanperinteestä, teatterista, elokuvasta, puhekulttuurista tai mediakulttuurin eri muodoista. Tutustutaan Kalevalaan. Opitaan tuntemaan kirjallisuuden keskeisiä tyylivirtauksia sekä yleisen ja suomalaisen kirjallisuuden vaiheita. Tutustutaan joihinkin kirjallisuuden klassikoihin ja luetaan monipuolisesti nykykirjallisuutta.

Harjaannutaan käyttämään erilaisia tietotekstejä ja tietokirjoja tietotekstin lähteenä.

Oppilasta kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön.

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Paikallinen tarkennus:

T16

Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään.

Oppilas tutustuu kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen sekä tuntee suomalaisen kulttuurin juuria.

Oppilas on lukenut sovitut kirjat.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas avartaa kirjallisuusnäkemystään, tutustuu kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen sekä kirjallisuuden eri lajeihin.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja lukuharrastus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden päälajit. Oppilas on lukenut muutamia kokonaisia kaunokirjallisia tekstejä, esimerkiksi novelleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden päälajien tyypillisiä piirteitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä päälajeihin kuuluvista teoksista. Oppilas on lukenut osan lukuvuosittain sovituista teoksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta. Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden vaiheita ja yhdistää muutaman teoksen ja kirjailijan niihin. Oppilas on lukenut lukuvuosittain sovitut teokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta osana kulttuuria. Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden vaiheita sekä niiden keskeisiä tyylipiirteitä ja nimetä eri vaiheiden keskeisiä teoksia ja kirjailijoita. Oppilas tuntee monipuolisesti kirjallisuutta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaissuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin (murteet ja slangit) sekä kielenhuollon periaatteisiin. Verrataan suomea muihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tarkastellaan myös kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.

Harjaannutaan kuvailemaan tekstien kielellisiä piirteitä. Käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista sekä eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä. Eritellään kielellisten valintojen vaikutusta tekstin tyyliin ja sävyyn. Ymmärretään ja osataan kuvailla äidinkielten merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa.

Syvennetään kokemuksia kulttuurin eri ilmenemismuodoista, kuten kansanperinteestä, teatterista, elokuvasta, puhekulttuurista tai mediakulttuurin eri muodoista. Tutustutaan Kalevalaan. Opitaan tuntemaan kirjallisuuden keskeisiä tyylivirtauksia sekä yleisen ja suomalaisen kirjallisuuden vaiheita. Tutustutaan joihinkin kirjallisuuden klassikoihin ja luetaan monipuolisesti nykykirjallisuutta.

Harjaannutaan käyttämään erilaisia tietotekstejä ja tietokirjoja tietotekstin lähteenä.

Oppilasta kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön.

T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi

Paikallinen tarkennus:

T17

Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta.

Oppilas osaa kuvailla äidinkielten merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja pohtii kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitystä.

Arvioinnin kohde

Kielen merkityksen ja aseman hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Suomessa puhuttavia kieliä ja jonkin suomen sukukielen. Oppilas osaa nimetä jonkin suomen kielelle tyypillisen piirteen ja kertoa oman äidinkielensä merkityksestä itselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla suomen kielen asemaa muiden kielten joukossa. Oppilas osaa nimetä keskeisiä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä ja kuvailla äidinkielen merkitystä yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista moni-muotoisuutta. Oppilas osaa eritellä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä ja pohtia äidinkielen yhteyttä identiteetteihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksiä yksilölle ja yhteiskunnalle. Oppilas osaa eritellä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä suhteessa muihin kieliin ja pohtia äidinkielen käsitettä ja merkityksiä identiteettien rakentumisen kannalta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaissuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin (murteet ja slangit) sekä kielenhuollon periaatteisiin. Verrataan suomea muihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tarkastellaan myös kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.

Harjaannutaan kuvailemaan tekstien kielellisiä piirteitä. Käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista sekä eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä. Eritellään kielellisten valintojen vaikutusta tekstin tyyliin ja sävyyn. Ymmärretään ja osataan kuvailla äidinkielten merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa.

Syvennetään kokemuksia kulttuurin eri ilmenemismuodoista, kuten kansanperinteestä, teatterista, elokuvasta, puhekulttuurista tai mediakulttuurin eri muodoista. Tutustutaan Kalevalaan. Opitaan tuntemaan kirjallisuuden keskeisiä tyylivirtauksia sekä yleisen ja suomalaisen

kirjallisuuden vaiheita. Tutustutaan joihinkin kirjallisuuden klassikoihin ja luetaan monipuolisesti nykykirjallisuutta.

Harjaannutaan käyttämään erilaisia tietotekstejä ja tietokirjoja tietotekstin lähteenä.

Oppilasta kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön.

17. Liitteet

LIITE 1 Perusopetusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

LIITE 2 Perusopetusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

LIITE 3 Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan arviointi

Paikallinen tarkennus sisältää tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetussuunnitelmat, perusopetuksen ohjaussuunnitelman ja tarkennuksen perusteiden liitteeseen 3. On suositeltavaa lukea liitteet Tampereen kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmasta. Siellä liitteet on jaoteltu alasivuille. Alasivut eivät näy koulukohtaisissa opetussuunittelmissa.

Tampereen kaupungin perusopetuksen tunne- vuorovaikutus ja turvataitojen opetussuunnitelma 4.vuosiluokalle

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitoja opetetaan ympäristöoppi -oppiaineen alla.

4.vuosiluokalla tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetussuunnitelma vastaa ympäristöopin opetussuunnitelman tavoitteita 8., 10., 11. ja 19.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet poikkeavat hieman ympäristöopin tavoitteiden laaja-alaisista tavoitteista. Ne vastaavat tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetuksen tavoitteita. Opetussuunnitelmassa laaja-alaisista tavoitteista käytetään lyhennettä LT.

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen osaamista ei arvioida erikseen. Osaaminen voidaan ottaa soveltaen huomioon ympäristöopin arvioinnissa tavoitteissa 8., 10. ja 11.

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opettamiseen on koostettu materiaalipaketti, jonka sisältöjä noudattamalla voidaan käydä läpi tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetuksen tavoitteet. Opetuksessa voidaan toki käyttää myös muita materiaaleja.

Tunnetaidot 4.luokka			
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Tunnetaitojen opetuksen tavoitteet***	***Tunnetaitojen opetuksen sisällöt***	***LT***
T10 *Oppilas vahvistaa valmiuksia ja toimintamalleja, jotka edistävät yhteistyötä ryhmässä ja ehkäisevät kiusaamista.* *Oppilas osaa selittää, mitä on mielen hyvinvointi ja opettelee toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää.* *(S1, S2, S6)*	*1. Oppilas osaa nimetä ja tunnistaa tunteita.*	*Havaitaan, tunnistetaan ja nimetään tunteita.*	*L2, L3*
	2.Oppilas harjoittelee tunteiden säätelyä erilaisissa tilanteissa.	*Harjoitellaan tunnistamaan ja hyväksymään tunteita erilaisissa tilanteissa, kuten pelitilanteissa häviäminen, reilu häviäjä, voittajan ilo.* *Etsitään erilaisia keinoja tunteiden säätelyyn.*	
	3.Oppilas harjoittelee tunteiden ilmaisua.	*Harjoitellaan ymmärtämään oman tunnetilan vaikutusta omaan mieleen ja sitä kautta omaan toimintaan.* *Harjoitellaan ilmaisemaan tunnetiloja.*	
	4. Oppilas harjoittelee nimeämään ja tunnistamaan omia vahvuuksiaan.	*Harjoitellaan omien vahvuuksien tunnistamista ja nimeämistä.*	
T19 *Oppilas oppii ymmärtämään unen, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä*	*5.Oppilas harjoittelee tietoisuustaitoja.*	*Opitaan tiedostamaan kehon ja mielen viestejä.* *Harjoitellaan tietoisuustaitojen avulla itsensä hyväksymistä.*	*L1, L3*

terveydelle ja toimimaan tämän tiedon pohjalta terveyttä edistävästi omassa arjessa. *(S1, S2, S6)*	*6. Oppilas oppii sanoittamaan hyviä asioita itsessään, elämässään ja ympäristössään.*	*Harjoitellaan kiitollisuutta ja hyvän huomaamista itsessä, omassa elämässä toisissa ja ympäristössä.*	
	7. Oppilas pohtii omia valintoja mielen hyvinvoinnin kannalta.	*Huomataan, että omia valintoja voi tehdä ja niillä on merkitystä mielen hyvinvoinnille.* *Harjoitellaan mielen hyvinvointia lisäävien valintojen tekemistä.* *Löydetään keinoja helpottaa omaa tunnetilaa.*	
Vuorovaikutustaidot 4.luokka			
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Vuorovaikutustaitojen opetuksen tavoitteet***	***Vuorovaikutustaitojen opetuksen sisällöt***	***LAT***
T10 *Oppilas vahvistaa valmiuksia ja toimintamalleja, jotka edistävät yhteistyötä ryhmässä ja ehkäisevät kiusaamista.* *Oppilas osaa selittää, mitä on mielen hyvinvointi ja opettelee toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää.* *(S1, S2, S6)*	*1.Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja viestintätilanteissa.*	*Harjoitellaan vuoropuhelua ja vuoropuhelun aikaista reagointia.* *Harjoitellaan toisten kuuntelemista ja oman mielipiteen kertomista.* *Harjoitellaan katsekontaktin ottamista erilaisten leikkien avulla.* *Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.*	*L2, L3*

2. Oppilas harjoittelee kaveritaitoja.	*Harjoitellaan kaveritaitoja draaman keinoin ja esimerkkien avulla.* *Harjoitellaan ryhmään liittymistä ja toisten mukaan ottamista.*
3. Oppilas harjoittelee asettumaan toisen ihmisen asemaan vuorovaikutustilanteissa.	*Harjoitellaan suhtautumaan toisiin ihmisiin empaattisesti.* *Harjoitellaan löytämään sopivia ilmaisutapoja arjen vuorovaikutustilanteissa ja some-viestinnässä.*
4. Oppilas harjoittelee positiivisen palautteen antamista ja vastaanottamista.	*Opitaan huomaamaan ja ilmaisemaan hyviä asioita toisissa.* *Opitaan ottamaan vastaan positiivista palautetta.*
5. Oppilas harjoittelee rakentavaa ja sovittelevaa ristiriitatilanteiden ratkaisua.	*Opitaan tunnistamaan kiusaamisen eri muotoja ja tapoja. Eri roolien merkityksen huomaaminen ja harjoittelu ristiriitatilanteissa.* *Tunnistetaan ristiriitatilanteita ja niiden taustasyitä. Opitaan riitojen ratkaisua.*

T11 *Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.* *(S1, S2, S6)*	*6. Oppilas harjoittelee oman mielipiteen ilmaisua.*	*Harjoitellaan omien mielipiteiden muodostamista ja niiden ilmaisemista rakentavasti tutussa ryhmässä ja erilaisissa ikätasolle sopivissa viestintäympäristöissä.*	*L5, L7*
	7. Oppilas tutustuu erilaisiin viestintävälineisiin ja niissä tapahtuvaan vuorovaikutukseen.	*Harjoitellaan vuorovaikutusta ja asioiden sopimista erilaisissa sosiaalisen median ympäristöissä kirjoittaen ja keskustellen.*	

Turvataidot 4.luokka			
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Turvataitojen opetuksen tavoitteet***	***Turvataitojen opetuksen sisällöt***	***LT***
T8 *Oppilas harjoittelee turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet. Oppilas opettelee suojelemaan itseään fyysiseltä ja henkiseltä väkivallalta, esimerkiksi nettikiusaamiselta.* *(S1, S2, S6)*	*1. Oppilas tunnistaa omia rajojaan.*	*Opetellaan tunnistamaan omia rajoja sekä tarvetta omaan tilaan, rauhaan ja yksityisyyteen.*	*L2, L3*
	2. Oppilas osaa kunnioittaa omaa ja muiden oikeutta fyysiseen koskemattomuuteen.	*Harjoitellaan puolustamaan omaa tilaa ja rajoja.* *Harjoitellaan kunnioittamaan toisten rajoja.*	
	3. Oppilas tiedostaa oman lähipiirinsä turvaverkon merkityksen.	*Opitaan tunnistamaan turvallisia aikuisia omasta lähipiiristä. Kenelle voin puhua? Mistä löydän tarvittaessa apua?*	
T10 *Oppilas vahvistaa valmiuksia ja toimintamalleja, jotka edistävät yhteistyötä ryhmässä ja ehkäisevät kiusaamista.*	*4. Harjoitellaan itsensä arvostamista ja itseluottamusta.*	*Harjoitellaan toimintamalleja, joilla voidaan edistää mielen hyvinvointia.* *Harjoitellaan tiedostamaan ryhmäpaineen vaikutuksia omaan toimintaan.*	*L2, L3*

Oppilas osaa selittää, mitä on mielen hyvinvointi ja opettelee toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. *(S1. S2, S6)*		*Harjoitellaan tekemään omia valintoja ryhmäpaineesta huolimatta.*	
T11 *Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.* ***(S1, S2, S6)***	*5. Oppilas oppii keinoja puolustautua kiusaamiselta ja häirinnältä sosiaalisessa mediassa.*	*Harjoitellaan keinoja turvalliseen sosiaalisen median käyttöön.* *Harjoitellaan tunnistamaan, milloin viestittely somessa on väärin sekä omalta että toisten osalta.* *Sovitaan yhdessä luokan somesäännöt.* *Opitaan, mistä voidaan hakea apua ja kysyä tarvittaessa neuvoa kiusaamis- tai häirintätapauksessa.*	*L4, L5*

Tampereen kaupungin perusopetuksen tunne- vuorovaikutus ja turvataitojen opetussuunnitelma 6.vuosiluokalle

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitoja opetetaan ympäristöoppi -oppiaineen alla.

6.vuosiluokalla Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetussuunnitelma vastaa ympäristöopin opetussuunnitelman tavoitteita 8., 10., 11. ja 19.

Kaikkien tavoitteiden sisältöinä ovat ympäristöopin sisällöt: S1 Minä ihmisenä, S2 Arjen tilanteissa toimiminen ja S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet poikkeavat hieman ympäristöopin tavoitteiden laaja-alaisista tavoitteista. Ne vastaavat tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetuksen tavoitteita. Opetussuunnitelmassa laaja-alaisista tavoitteista käytetään lyhennettä LT.

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen osaamista ei arvioida erikseen. Osaaminen voidaan ottaa soveltaen huomioon ympäristöopin tavoitteiden arvioinnissa tavoitteissa 8., 10. ja 11.

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opettamiseen on koostettu materiaalipaketti, jonka sisältöjä noudattamalla voidaan käydä läpi tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetuksen tavoitteet. Opetukseen voidaan toki käyttää myös muita materiaaleja.

Tunnetaidot 6.luokka				
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Tunnetaitojen opetuksen tavoitteet***		***Tunnetaitojen opetuksen sisällöt***	***LT***
T10 *Oppilas vahvistaa taitojaan edistää omaa henkistä hyvinvointiaan.* *(S1, S2, S6)*		*1. Oppilas laajentaa tunnesanastoa.*	*Tunnistetaan ja nimetään tunteita.*	*L2, L3*
		2.Oppilas harjoittelee tunteiden ilmaisua.	*Harjoitellaan löytämään sopivia tapoja tunteiden ilmaisuun.*	
		3. Oppilas harjoittelee tunteiden säätelyä erilaisissa tilanteissa.	*Harjoitellaan löytämään itselle sopivia tapoja tunteiden säätelyyn erilaisissa tilanteissa.*	
		4. Oppilas harjoittelee oman sekä toisen tunnekokemuksen huomioon ottamista.	*Harjoitellaan ottamaan omat ja toisten tunteet huomioon; empatiakyky.*	
		5. Oppilas harjoittelee omien ja toisten vahvuuksien tunnistamista.	*Harjoitellaan nimeämään ja tunnistamaan omia ja toisten luonteenvahvuuksia.* *Vahvistetaan itsetuntemusta vahvuuksia tunnistamalla.*	
T19 *Oppilas tarkkailee omia terveystottumuksiaan ja soveltaa terveysosaamisen taitoja arjessa.* *Oppilas harjoittelee itsehoitotaitoja, joilla voidaan vaikuttaa omaan mielialaan.* *Oppilas tunnistaa omaa oppimista tukevia asioita.* *(S1, S2, S6)*		*6. Oppilas harjoittelee tietoisuustaitoja.*	*Opitaan tiedostamaan kehon ja mielen viestejä, sekä niiden vaikutusta meihin.* *Harjoitellaan tietoisuustaitojen avulla itsensä hyväksymistä.* *Harjoitellaan erilaisia rentoutumisharjoituksia.*	*L1,L3*
		7. Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja	*Harjoitellaan kiitollisuutta ja hyvän*	

	mielialan kohottamiseksi. Opitaan sanoittamaan hyviä asioita itsessä, omassa elämässä ja ympäristössä.	*huomaamista itsessä, omassa elämässä, toisissa ja ympäristössä.* *Harjoitellaan positiivista ajattelua.* *Harjoitellaan unelmoimista ja haaveilua.*	
	8. Oppilas pohtii omia valintoja mielen hyvinvoinnin kannalta.	*Huomataan, että omia valintoja voi tehdä ja niillä on merkitystä mielen hyvinvoinnille.* *Harjoitellaan mielen hyvinvointia lisäävien valintojen tekemistä.*	
	9. Oppilas harjoittelee löytämään keinoja suhtautua luottavaisesti tulevaisuuteen.	*Luodaan positiivisia tulevaisuuskuvia elämästä.* *Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista. Etsitään keinoja niihin pääsemiseen.*	
Vuorovaikutustaidot 6.luokka			
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Vuorovaikutustaitojen opetuksen tavoitteet***	***Vuorovaikutustaitojen opetuksen sisällöt***	***T***
T10 *Oppilas vahvistaa taitojaan edistää omaa henkistä hyvinvointiaan.* *(S1, S2, S6)*	*1.Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja erilaisissa viestintätilanteissa.*	*Harjoitellaan vuoropuhelua ja toisen aktiivista kuuntelua.* *Reagoidaan toisen kommentteihin ja harjoitellaan keskustelun ylläpitämistä.*	*L2, L3, L7*
	2. Oppilas harjoittelee ryhmissä toimimista	*Harjoitellaan kaveritaitoja ja ryhmätilanteissa*	

	erilaisissa ryhmärooleissa.	*toimimista eri rooleissa.* *Huomataan oman toiminnan vaikutus ryhmän toimintaan. Otetaan vastuuta ryhmäläisistä ja ryhmän toiminnasta.*	
	3. Oppilas harjoittelee positiivisen palautteen antamista ja vastaanottamista.	*Opitaan huomaamaan ja ilmaisemaan hyviä asioita toisissa. Opetellaan toisten kannustamista. Opitaan ottamaan vastaan positiivista palautetta.*	
	4.Oppilas harjoittelee rakentavaa ja sovittelevaa ristiriitatilanteiden ratkaisua.	*Opitaan tunnistamaan kiusaamisen eri muotoja ja tapoja. Eri roolien merkityksen huomaaminen ja harjoittelu ristiriitatilanteissa.* *Harjoitellaan toisen ihmisen asemaan asettumista.*	
	5.Oppilas harjoittelee huomioimaan toisten näkökulmia ja mielipiteitä vuorovaikutustilanteissa.	*Harjoitellaan oman mielipiteen esittämistä ja perustelua sekä huomioimaan ja hyväksymään toisten mielipiteitä.* *Harjoitellaan arvioimaan, milloin on hyvä reagoida tai jättää reagoimatta.*	
T11 *Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä*	*6.Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa.*	*Harjoitellaan vuorovaikutusta erilaisissa sosiaalisen median ympäristöissä.*	*L3, L5*

vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. *(S1, S2, S6)*			*Harjoitellaan muita kunnioittavaa mielipiteen ilmaisua some-viestinnässä.* *Sovitaan yhdessä luokan somesäännöt.*	
Turvataidot 6.luokka				
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Turvataitojen opetuksen tavoitteet***		***Turvataitojen opetuksen sisällöt***	***LT***
T8 *Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa sekä toimia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa käyttää kotiympäristön sähkölaitteita turvallisesti.* *(S1, S2, S6)*	*1. Oppilas harjoittelee pitämään kiinni omista rajoistaan. Oppilas kunnioittaa ja arvostaa toisia ihmisiä.*		*Harjoitellaan kieltäytymään itselle tai toisille vahingollisista asioista.* *Tunnistetaan rohkeuden ja uhkarohkeuden ero.*	*L2, L3*
	2. Oppilas oppii nimeämään selviytymiskeinoja turvattomissa ja pelottavissa tilanteissa.		*Tunnistetaan turvalliset ihmiset omasta lähipiiristä, joille voi puhua omista peloista ja huolista.* *Opitaan etsimään yhteydenottokanavia avun saamiseen. Esimerkiksi some, kouluterveydenhoito.*	*L2, L3*
T11 *Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.* *(S1, S2, S6)*	*3. Oppilas harjoittelee toimimaan tilanteissa, joissa hän kohtaa ongelmia sosiaalisen median ympäristöissä.*		*Opetellaan tunnistamaan omia rajoja sosiaalisessa mediassa. Mitä tietoa ja millaista sisältöä julkaisen itsestäni sosiaalisessa mediassa?* *Tunnistetaan median liialliseen käyttöön liittyviä haittoja.*	*L4, L5*

	4. Oppilas oppii tunnistamaan, milloin aikuisen viestittely somessa on väärin.	*Tiedostetaan grooming-ilmiö ja harjoitellaan keinoja turvalliseen sosiaalisen median käyttöön.*	

ERUSOPETUKSEN OHJAUSSUUNNITELMA

Sisällys

Perusopetuksen ohjaussuunnitelma

1. Perusopetuksen ohjaussuunnitelma

2. Ohjauksen tavoitteet ja tehtävät

3. Oppilaanohjauksen toteuttaminen ja toimintatavat

3.1. Luokkamuotoinen ohjaus

3.2 Pienryhmäohjaus

3.3 Henkilökohtainen ohjaus

3.4 Tehostettu henkilökohtainen ohjaus

4. Ohjaus nivelvaiheissa ja siirtymissä

4.1. Esiopetuksesta perusopetukseen

4.2. Alkuopetuksesta 3. luokalle

4.3. Alakoulusta yläkouluun

4.4. Siirtymä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen

4.5. Oppivelvollisuus ja ohjausvastuun siirtäminen asuinkunnalle

4.6. Ohjaus muissa siirtymissä

5. Työn- ja vastuunjako ohjauksessa

6. Kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa

7. Koulun työelämäyhteistyö ja TET

8. Monialaiset verkostot ohjauksessa

Liitteet

1. Moniammatillinen ohjaus ja ohjauksen tavoitteet

Tampereen kaupungin ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö
ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (OPH-557-2021). Ohjaussuunnitelman tavoitteena on selkeyttää ohjausta ja sen merkitystä sekä edistää yhdenvertaista oppilaanohjausta.

Ohjaussuunnitelma liitetään osaksi paikallista opetussuunnitelmaa. Jokainen koulu täydentää tarvittaessa omat koulukohtaiset tarkennukset ohjaussuunnitelmaan. Yhteisillä tavoitteilla pyritään varmistamaan jokaiselle tarpeitaan vastaava ja riittävä ohjaus (Tampereen kaupunki OPS: Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut).

Ohjaussuunnitelmaa arvioidaan säännöllisesti. Tampereen kaupungin ohjaussuunnitelma ja koulukohtaiset ohjaussuunnitelmat päivitetään tarvittaessa.

Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuvan jatkumon. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. (OPS 2014) Ohjaus on kaikkien koulussa työskentelevien aikuisten tehtävä.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat vaikuttamaan oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. (OPS 2014)

Oppilaanohjauksessa vahvistetaan oppilaan toimijuutta, opiskelutaitoja, päätöksentekotaitoja sekä työelämävalmiuksia. Oppilas on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva jäsen, joka osaa etsiä ajankohtaista tietoa päätöstensä tueksi myös tulevaisuudessa. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Oppilaanohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivelvaiheissa. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy perusopetuksesta jatko-opintoihin ja saa riittävän tuen siirtymävaiheeseen.

Oppilaanohjauksen tavoitteena Tampereen kaupungissa on, että nuoresta kasvaa aktiivinen tekijä, joka osaa perusopetuksen jälkeen tehdä omia tulevaisuuttaan koskevia päätöksiä ja arvioida päätöksiä uudelleen tilanteiden muuttuessa. Hän osaa hakea riittävästi tietoa ja apua tulevaisuudessa päätöstensä tueksi.

Opetussuunnitelman mukaan oppilaalla on oikeus saada ohjausta. Oppilaanohjauksella edistetään koulutyön onnistumista ja opintojen sujumista. Vuosiluokilla 1-6 ohjaus toteutuu osana opetusta ja koulun muuta toimintaa pääosin luokanopettajan toimesta. Tavoitteena on tukea ja ohjata oppilaita muun muassa omien vahvuuksien tunnistamisessa, ryhmässä toimimisessa, opiskelutaitojen vahvistamisessa ja vastuun ottamisessa.

Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjaus muodostuu opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti luokkamuotoisesta ja henkilökohtaisesta ohjauksesta, pienryhmäohjauksesta ja työelämään tutustumisesta. Ohjauksessa lähdetään liikkeelle nuoren omista tavoitteista ja lähtökohdista, millä taataan nuorelle turvallinen ohjauskokemus ja löydetään hänelle sopivat ohjausmuodot.

Oppilaanohjaukseen kuuluu ohjaus nivelvaiheissa ja erilaisissa siirtymissä. Ohjaus pitää sisällään myös mahdollisia tutustumisia oppilaitoksiin ja työpaikoille. Pääpaino ohjauksessa on henkilökohtaisessa ohjauksessa ja oppilaan siirtymän tukemisessa perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen.

Oppilaanohjauksen luokkamuotoista ohjausta järjestetään tuntijaon mukaan seuraavasti: 7. ja 8. luokalla 0,5 vuosiviikkotuntia ja 9. luokalla yksi vuosiviikkotunti. Oppilaanohjauksen tavoitteet ja sisällöt on määritetty opetussuunnitelmassa. Luokkamuotoisen ohjauksen teemoina ovat muun muassa:

- *opiskelutaidot ja koulunkäynti yläkoulussa*
- *itsetuntemus, omat vahvuudet, päätöksentekotaidot*
- *valinnaisainevalinnat*
- *Suomen koulutusjärjestelmä, koulutus- ja ammattialat*
- *työelämätaidot, TET, kesätyöt ja yrittäjyys*
- *jatko-opintomahdollisuudet*
- *yhteishaku*
- *tiedonhakutaidot*
- *tulevaisuustaidot ja itsenäisen elämän taidot*

Oppilaille voidaan järjestää tarpeen mukaan pienryhmäohjausta. Pienryhmäohjauksen teemoina voivat olla esimerkiksi koulutusvaihtoehtoihin syventyminen, opiskelutaitojen sekä motivaation vahvistaminen, työelämään tutustuminen ja kesätyön hakeminen sekä pääsy- ja soveltuvuuskokeisiin valmistautuminen.

Oppilaalla on oikeus saada riittävästi henkilökohtaista ohjausta opintojen aikana. Henkilökohtaisessa ohjauksessa keskustellaan muun muassa oppilaan koulunkäynnistä ja opintojen sujumisesta, opintoihin liittyvistä valinnoista, työelämään tutustumisista, mahdollisista tutustumisista oppilaitoksiin sekä jatko-opinnoista. Oppilas voi käydä opiskeluun liittyviä henkilökohtaisia keskusteluja opinto-ohjaajan lisäksi luokanohjaajan, erityisopettajan sekä aineenopettajan kanssa. Päävastuu henkilökohtaisesta ohjauksesta on opinto-ohjaajalla.

Osa oppilaista tarvitsee enemmän tukea jatko-opintoihin hakeutumiseen. Tällöin oppilaalla on oikeus saada tehostettua oppilaanohjausta. Tehostettu oppilaanohjaus voi olla henkilökohtaista ohjausta, pienryhmäohjausta sekä työelämään ja koulutuksiin tutustumista. (Perusopetuslaki 1214/20)

Tehostettua oppilaanohjausta annetaan 8. ja 9. vuosiluokalla. Tehostettua oppilaanohjausta saavalle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Oppilaanohjaaja arvioi tehostetun oppilaanohjauksen tarpeen oppilaskohtaisesti. Tarvetta voidaan kartoittaa myös monialaisessa yhteistyössä. Tehostetun oppilaanohjauksen perusteita voivat olla esimerkiksi sosiaaliset syyt, oppilaan terveydentila, oppimisen haasteet tai oma kokemus ohjauksen tarpeesta. Mikään yksittäinen tekijä ei kuitenkaan määritä tehostetun oppilaanohjauksen tarvetta. Mahdollisuudesta saada tehostettua ohjausta tiedotetaan oppilasta ja huoltajaa.

Nivelvaiheissa ohjauksen tavoitteena on mahdollisimman sujuva ja turvallinen siirtyminen kouluasteelta toiselle. Sitä edistetään opettajien ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä moniammatillisella yhteistyöllä. Tampereen kaupungissa on määritelty yhteiset tavoitteet oppimiskeskusteluihin, jotka ovat olennaisia kaikissa siirtymävaiheissa.

Nivelvaiheissa ja siirtymissä huolehditaan välttämättömien tietojen siirrosta vastaanottavaan oppilaitokseen tai asuinkunnalle. Tiedonsiirto sekä tiedonsaanti toteutetaan voimassa olevien lakien määrittämällä tavalla. Tiedonsiirrosta määrätään tarkemmin seuraavissa laeissa: perusopetuslaki, oppivelvollisuuslaki, laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta, lukiolaki ja laki ammatillisesta koulutuksesta.

Esikoulun opettaja ja tuleva 1. luokan luokanopettaja käyvät keväällä keskustelua siirtymästä kouluun. Tarvittaessa luokanopettaja osallistuu oppimissuunnitelmapalaveriin esikoulun opettajan ja huoltajan kanssa. Tulevat 1.-luokkalaiset tutustuvat kouluun etukäteen. Pohjaa siirtymälle esiopetuksesta perusopetukseen luodaan esiopetusvuoden aikana esi- ja alkuopetuksen yhteistyöllä.

Esiopetusvuoden aikana huoltajia tiedotetaan ensimmäisen vieraan A1-kielen valinnasta. Eri kieliin tutustutaan varhaiskasvatuksen kielisuihkussa ja esiopetuksen kielikasvatus-tunneilla. Kielivalinnoista ja -ohjelmista tiedotetaan huoltajia vuosittain järjestettävissä koulukohtaisissa ja keskitetyissä kielivalintatilaisuuksissa. (OPS Tampere vuosiluokat 1-2)

Toisen vuosiluokan päättyessä järjestetään oppimiskeskustelu, johon osallistuvat oppilas, huoltaja/huoltajat ja luokanopettaja. Huoltajien ja oppilaan suostumuksella keskusteluun voidaan kutsua muitakin koulun toimijoita, joiden kanssa oppilas on ollut alkuopetuksen aikana tekemisissä. Keskustelussa tuodaan esille oppilaan vahvuuksia oppijana ja mietitään mahdollisia tuen tarpeita.

Nivelvaiheessa oppilas ja huoltajat saavat tietoa oppilaan edistymisestä oppiaineissa ja laaja-alaisessa osaamisessa. 2. Luokan aikana valitaan mahdollinen A2-kieli tuleville vuosille.

Ohjauksen tavoitteena on tukea oppilaan sujuvaa siirtymistä 6. luokalta 7. luokalle. Nivelvaiheessa oppilaat saavat tietoa tulevasta opiskelusta 7.-9. luokalla. Koulun henkilökunta ja tukioppilaat edistävät uuteen kouluun sopeutumista.

Kuudennella luokalla luokanopettaja käy oppilaan ja huoltajan kanssa oppimiskeskustelun, jossa keskustellaan siirtymävaiheeseen liittyvistä asioista. Alakoulut huolehtivat oppilaan opiskelun järjestämiseksi tarpeellisten tietojen siirtämisestä yläkouluun. Oppilaan siirtymistä alakoulusta yläkouluun tuetaan luokanopettajan/luokanohjaajan, erityisopettajien, rehtorien sekä oppilaanohjaajien välisellä yhteistyöllä. Tarvittaessa tehdään myös moniammatillista yhteistyötä.

Oppilaat ja huoltajat saavat 6 -luokan aikana tarvittavat tiedot yläkouluun siirtymisestä. Yläkoulut järjestävät 6.-luokkalaisten huoltajille infoillat, joissa kerrotaan myös painotusmahdollisuuksista. Tampereella on useita opetussuunnitelmallisia painotuksia yläkouluissa. Hakukäytännöistä tiedotetaan kaupunkitasoisesti yhteisellä viestillä sekä kaupungin internet-sivuilla.

Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheessa ohjauksen tehtävänä on tukea oppilasta koulutus- ja urasuunnittelussa. Tavoitteena on riittävät jatko-opintovalmiudet ja sujuva siirtyminen asteelta toiselle. Tehostetun ohjauksen tarve huomioidaan henkilökohtaisen ohjauksen määrässä ja muodoissa.

Onnistunut siirtymä edellyttää tiivistä perusopetuksen ja toisen asteen välistä yhteistyötä. Oppilaanohjaaja valmistee siirtymää antamalla tietoa ja ohjausta toisen asteen

koulutusvaihtoehdoista ja sopimalla tutustumisia sekä koulutuskokeiluja oppilaitoksiin. Tarvittaessa tehdään moniammatillista yhteistyötä.

Huoltajia tiedotetaan yhteishausta ja jatko-opintomahdollisuuksista. Tampereella järjestetään yhteiset jatko-opintoillat huoltajille: 8. luokan huoltajille keväällä sekä 9. luokan huoltajille syksyllä. Tämän lisäksi järjestetään erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden jatko-opintopäivä oppilaille sekä ilta huoltajille. Tarpeen vaatiessa järjestetään jatko-opintoilta myös monikielisille.

Oppilaan opiskelun järjestämiseksi välttämättömät tiedot siirretään uuteen oppilaitokseen. Tiedonsiirto tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa päättöluokan aikana. Syksyllä oppilaanohjaaja toimittaa tiedonsiirtolomakkeet niihin oppilaitoksiin, joissa oppilaat ovat aloittaneet opiskelunsa. Tarvittaessa järjestetään henkilökohtaisia tiedonsiirtopalavereja vastaanottavan oppilaitoksen kanssa keväällä tai elokuussa.

Oppilaanohjaaja antaa ohjausta kesällä yhteishaun tulosten tultua. Tarvittaessa ohjausta jatketaan elokuun aikana, jos nuori ei ole aloittanut opintojaan toisella asteella. Oppilaanohjaaja seuraa perusopetuksen päättäneiden sijoittumista jatko-opintoihin ja huolehtii yhteishaussa ilman opiskelupaikkaa jääneiden ohjauksesta oppivelvollisuuslainsäädännön mukaisesti.

Huom. Koulu kuvaa tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa nivelvaiheiden käytäntönsä.

4.5. Oppivelvollisuus ja ohjausvastuun siirtäminen asuinkunnalle

Oppilaat, jotka eivät aloita opintoja peruskoulun jälkeen siirtyvät asuinkunnan ohjattavaksi. Perusopetuksen oppilaanohjaaja ilmoittaa ilman opiskelupaikkaa olevat oppilaat asuinkunnalle Valpas-järjestelmän kautta ministeriön asettaman päivän jälkeen elokuussa. Asiasta on ilmoitettava myös nuoren huoltajalle. Jos oppilas valmistuu muuna ajankohtana kuin lukuvuoden päättyessä, vastaa perusopetuksen oppilaanohjaaja ohjauksesta kuukauden ajan valmistumisesta, minkä jälkeen oppilas siirtyy asuinkunnan vastuulle. (Oppivelvollisuuslaki 1214/2020)

Perusopetuksen oppilaanohjaaja tekee tarvittaessa ennakoivaa yhteistyötä kuntavalvonnan kanssa, jos näyttää siltä, että nuori ei peruskoulun jälkeen siirry suoraan opintoihin. Perusopetus siirtää asuinkunnalle välttämättömät tiedot yhteistyössä huoltajan kanssa.

4.6. Ohjaus muissa siirtymissä

Oppilaan koulupolulla voi olla nivelvaiheiden lisäksi myös muita siirtymiä, joissa ohjauksen merkitys korostuu. Jotta siirtymä olisi mahdollisimman sujuva, on olennaista huolehtia opiskelun järjestämisen kannalta olennaisen tiedon siirtämisestä. Lähettävän koulun tulee huolehtia, että vastaanottava oppilaitos saa oppilaasta välttämättömät tiedot opetuksen järjestämiseksi.

Tällaisia siirtymiä ovat esimerkiksi

- *peruskoulusta toiseen*
- *muutto ulkomailta Suomeen*
- *valmistavasta opetuksesta perusopetukseen*
- *yleisopetuksen ryhmästä erityisluokalle*
- *nuorten perusopetuksesta aikuisten perusopetukseen*
- *siirtymä joustavaan perusopetukseen (JOPO)*
- *muutto ulkomaille (kaupungin erillinen ohje oppivelvollisuuden keskeyttämisestä)*
- *oppivelvollisuuden tilapäinen keskeytys (kaupungin erillinen ohje oppivelvollisuuden keskeyttämisestä)*

Ohjauksen perusta muodostuu koko koulun ohjausvelvoitteesta. Yhteistyön tavoitteena on taata oppilaalle yhtenäinen ohjaus koko perusopetuksen ajaksi.

***Rehtori** luo edellytyksen ohjauksen toteuttamiselle ja huolehtii, että oppilailla on mahdollisuus saada ohjausta opetussuunnitelman edellyttämällä tavalla. Rehtori on vastuussa siitä, että koko henkilöstö osallistuu ohjaustyöhön. Hän tukee yhteistyötä eri toimijoiden kesken ja osallistuu tarvittaessa yhteistyöhön.*

***Oppilaanohjaajalla** on päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta vuosiluokilla 7-9. Oppilaanohjausta toteutetaan ohjauskeskusteluissa, luokkamuotoisessa ohjauksessa ja pienryhmäohjauksessa. Tarvittaessa oppilaalle annetaan tehostettua henkilökohtaista ohjausta. Koulutuksen järjestäjän vastuulla on oppivelvollisuuden toteutumisen valvonta, kunnes oppilas on aloittanut opintonsa toisella asteella. Hakeutumisvelvollisten ohjaus- ja valvontavastuu koululla on oppilaanohjaajalla.*

*Tämän lisäksi **oppilaanohjaaja**:*

- *ohjaa jatko-opintoihin hakeutumiseen ja ammatinvalintaan*
- *organisoi yhteishaun*
- *organisoi työelämään tutustumisen omassa koulussaan*
- *vastaa oppilaanohjaukseen liittyvien asioiden tiedottamisesta sekä oppilaille että huoltajille*
- *suunnittelee ja koordinoi ohjausta oman koulun sisällä*
- *ohjaa valinnaisaineiden valinnassa*
- *osallistuu nivelvaiheen ohjaustyöhön yhdessä alakoulun opettajien sekä toisen asteen yhteistyötahojen kanssa*
- *kuuluu koulun pedagogisen tuen tiimiin sekä yhteisölliseen oppilashuoltoryhmään*
- *osallistuu tarvittaessa oppimiskeskusteluihin ja oppilaiden monialaisiin tapaamisiin omassa asiantuntijaroolissaan*
- *ylläpitää ammattitaitoaan osallistumalla opinto-ohjaajien yhteisiin kokouksiin ja koulutuksiin*
- *tekee yhteistyötä muiden peruskoulujen, toisen asteen, korkea-asteen sekä mahdollisesti muiden yhteistyötahojen kanssa*
- *ohjaa ja valvoo, että oppivelvollinen hakeutuu ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen*
- *tarkastaa, että oppivelvollinen on saanut paikan perusopetuksen jälkeisestä koulutuksesta yhteishaun tulosten julkaisemisen yhteydessä*
- *ohjaa yhteishaun tulosten tultua sekä elokuussa ilman opiskelupaikkaa olevia nuoria*
- *ilmoittaa asuinkunnalle, mikäli oppivelvollinen ei ole saanut opiskelupaikkaa tai ei ole aloittanut opintojaan.*

***Luokanopettaja** vastaa oppilaanohjauksesta vuosiluokilla 1-6. Ohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa.*

***Luokanohjaaja, luokanopettaja ja erityisluokanopettaja** pitää yhteyttä oppilaan huoltajiin, seuraa oppilaan koulunkäynnin säännöllisyyttä ja järjestää oppimiskeskustelut. Hän huolehtii oman luokkansa oppilaiden hyvinvoinnista, opintojen etenemisen seurannasta ja tukee heitä koulunkäynnissä. Hän rakentaa toimivan vuorovaikutussuhteen koulun, oppilaiden ja huoltajien välille. Opettaja tunnistaa tuen tarpeita ja vastaa pedagogisten asiakirjojen laadinnasta.*

Aineenopettaja *on asiantuntija oman oppiaineensa opetuksessa ja pedagogisessa ohjauksessa. Hän ohjaa oppilasta erilaisten opiskelustrategioiden tunnistamisessa ja kehittämisessä.*

Aineenopettaja antaa oppilaalle ohjaavaa ja kannustavaa palautetta edistymisestä. Pyrkimyksenä on, että aineenopettaja huomioi opetuksessaan aineensa yhteydet ammatteihin, työelämään ja jatko-opintoihin sekä tulevaisuuden osaamistarpeet. Aineenopettaja tunnistaa tuen tarpeita ja osallistuu pedagogisten asiakirjojen laadintaan.

Laaja-alainen erityisopettaja ja erityisluokanopettaja *kartoittaa, auttaa ja tiedottaa tuen tarpeesta. Erityisopettaja on mukana pedagogisten asiakirjojen laadinnassa sekä osallistuu tarvittavien tukitoimien suunnitteluun. Erityisopettaja on mukana nivelvaiheen tiedonsiirrossa. Erityisopettaja ja opinto-ohjaaja tekevät yhteistyötä esimerkiksi erityisopetusta saaneiden oppilaiden jatko-opintoihin siirtymisessä.*

Kouluvalmentaja *tukee oppilaiden oppimista ja arkea. Kouluvalmentaja osallistuu koulun yhteisöllisen ja oppilaita osallistavan toimintakulttuurin sekä koulun hyvinvoinnin edistämiseen. Hän toimii koulun muun henkilöstön kanssa turvallisena aikuisena, joka kohtaa ja kuuntelee oppilaita, ennaltaehkäisee kiusaamista ja yksin jäämistä, edistää yhteisöllisyyttä ja hyvää ryhmähenkeä sekä ohjaa koulun harrastuksiin.*

Koulunkäynninohjaaja *tukee oppilaita oppimisessa oppituntien aikana sekä toimii oppilaiden tukena muissa ohjaustilanteissa koulupäivän aikana.*

Oppilashuollon työntekijät *koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri osallistuvat yksilökohtaiseen ja yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön. Oppilaanohjaukseen liittyvissä asioissa oppilashuollon työntekijät tekevät yhteistyötä huoltajien, oppilaanohjaajan ja koulun muun henkilökunnan kanssa.*

Ohjaus rakentuu lapsen, huoltajien ja koulun väliselle yhteistyölle. Koulun toimijoiden ja kodin välisellä yhteistyöllä turvataan oppilaan opintopolku ja siirtymä nivelvaiheissa. Koulusta yhteistyötä tekevät oppilaanohjaajat, rehtorit, luokanopettajat, -ohjaajat, erityisopettajat ja aineenopettajat sekä oppilashuollon puolelta kuraattorit, koulupsykologit ja terveydenhoitajat. Ohjauksen näkökulmasta yhteistyö korostuu nivelvaiheissa, jolloin mukaan yhteistyöhön otetaan vastaanottavan oppilaitoksen työntekijöitä.

Hakeutumisesta opetussuunnitelmallisiin painotuksiin sekä kielivalinnoista tiedotetaan huoltajille ja oppilaille kaupungin sivuilla, tiedotteilla ja infotilaisuuksissa. Koulut tiedottavat valinnaisainevalinnoista oppilaita ja huoltajia ennen valintojen tekoa. Siirryttäessä toiselle asteelle huoltajille annetaan tietoa toisen asteen koulutusvaihtoehdoista sekä hakeutumisesta toiselle asteelle. Tampereen kaupunki järjestää perus- ja toisen asteen yhteistyönä jatko-opintoiltoja 8. sekä 9. luokkien huoltajille. Lisäksi kouluissa voidaan järjestää huoltajille infotilaisuuksia erilaisista ohjaukseen liittyvistä aiheista sekä luokkakohtaisia vanhempainiltoja.

Huoltajia tiedotetaan opintojen sujumisesta sähköisen tietojärjestelmän kautta sekä oppimis- ja ohjauskeskusteluissa. Huoltajia kannustetaan ottamaan yhteyttä oppilaanohjaajaan ja muihin koulun aikuisiin tukea ja ohjausta vaativissa tilanteissa matalalla kynnyksellä. Henkilökohtaista ohjausta annetaan jokaiselle peruskoulun päättävälle nuorelle ja ohjausta tehdään yhteistyössä huoltajan kanssa. Oppilaan pedagogisen tuen tarpeista siirretään tietoa toisen asteen oppilaitoksiin huoltajan kanssa yhteistyössä.

Huoltajan on huolehdittava siitä, että nuori suorittaa oppivelvollisuutta (Oppivelvollisuuslaki 1214/20).

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja

taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä. (OPS, Oppilaanohjaus) Työelämätaitoja käsitellään myös Yrityskylä-oppimiskokonaisuudessa, Teknologia-ura -tapahtumassa, Taitaja9-kilpailussa sekä työelämäviikon aikana.

Koulun työelämäyhteistyön muotoina voivat olla työelämään tutustumisjaksot (TET), vierailut työpaikoille ja yrityksiin sekä ammattilaisten vierailut eri oppiaineiden tunneilla. Oppilaille tulee järjestää perusopetuksen 7–9. vuosiluokkien aikana työelämään tutustumista koulutusvalintojen tueksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Työelämään tutustumisjaksojen pituudet voivat vaihdella luokka-asteesta riippuen. Tampereella 9. luokkalaiset ovat syyslukukaudella kahden viikon mittaisella TET-jaksolla. Koulujen TET-jaksot sovitaan yhdessä perusopetuksen koulujen kanssa alueellisten päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Tampereella on alueellisia joustavan perusopetuksen luokkia (JOPO-luokkia), joissa korostuu toiminnallinen ja työelämäpainotteinen opetus. Työpaikkaopiskelu on joustavan perusopetuksen keskeinen opiskelumuoto. Sen tarkoituksena on tukea oppilasta oivaltamaan oppiaineiden tarpeellisuus käytännön työn kautta sekä tarjota mahdollisuus etsiä omaa ammattia työelämän kokemusten kautta. Työpaikkajaksolla opitaan vaihtoehtoisilla menetelmillä opetussuunnitelman mukaisia oppisisältöjä opiskelutehtävien avulla. Työpaikkajaksojen määrä ja kesto suunnitellaan jokaiselle nuorelle yksilöllisesti nuoren tarpeita vastaavaksi.

Huom. Koulut kuvaavat työelämään tutustumisen käytännöt ja aikataulut lukuvuosisuunnitelmaan.

Ohjauksessa on keskeistä yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään sekä koulun sisällä että koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Verkostojen välinen yhteistyö mahdollistaa hyvän pohjan ohjauksen toteuttamiselle. Tarkoituksena on varmistaa, että yhteistyön avulla tuetaan oppilaan opiskelua ja oppimista, lisätä työelämätietoutta sekä sujuvaa siirtymistä jatko-opintoihin. Koulun ulkopuoliset verkostot määräytyvät sekä koulun että oppilaan tilanteen ja tarpeen mukaan.

Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien välillä tehdään yhteis- ja ennakointityötä, jotta Tampereella olisi riittävästi sopivia opiskelupaikkoja peruskoulun päättäville nuorille. Perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyötiimi vastaa kaupungissa koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä. Perusopetuksen ja toisen asteen opinto-ohjaajien työrukkanen toimii yhteistyötiimin alaisuudessa. Työrukkanen mm. nostaa asioita yhteistyötiimiin, suunnittelee yhteisiä opinto-ohjaajien tapahtumia, järjestää jatko-opintoillat sekä kehittää nivelvaiheen käytäntöjä. Yhteistyössä Pirkanmaan ammatillisen erityisopetuksen koordinaatiokeskuksen kanssa kerätään ennakointitietoa erityisen tuen jatko-opintopaikkojen tarpeesta.

Koulun ulkopuolisia yhteistyötahoja ovat esimerkiksi

- *perusasteen oppilaanohjaajien alueellinen ja seutukunnallinen verkosto*
- *oppilaanohjauksen koordinoiva opinto-ohjaaja*
- *toisen asteen oppilaitokset, muut oppilaitokset, korkeakoulut*
- *työelämän edustajat, paikalliset yritykset ja työpaikat, esim. TET-vastuuhenkilöt*
- *lasten ja nuorten palvelut, esim. nuorisotyö ja seurakunnat*
- *viranomaiset, esim. sosiaali- ja terveyspalvelut, poliisi*
- *Pirkanmaan ohjausverkosto ja ELO-ryhmä (Pirkanmaan elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä)*
- *Opetushallituksen ohjaus- ja neuvontapalvelu, AVI, OKM, työ- ja elinkeinohallinto*
- *Ohjaamo*

- *Pirkanmaan ammatillisen erityisopetuksen koordinaatiokeskus (PAEK) ja ammatillisten erityisoppilaitosten verkosto (AMEO)*
- *kaupungin oppivelvollisuuden valvonta- ja ohjaushenkilö*
- *järjestöt ja yhdistykset, esim. TAT, kerhotoiminta ja harrastustoiminta*
- *hankeyhteistyö*
- *tuutoropettajat*
- *vanhempainyhdistykset*

Moniammatillinen ohjaus ja ohjauksen tavoitteet

LIITEEN 3 tarkennus:

Opetuksen tehtävä

Opetusryhmät järjestetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden iän ja kielitaidon mukaan, mutta oppilaan oman äidinkielen opetus ei kuitenkaan ala alkeista. Opetus toteutetaan joustavasti ja opetusta eriytetään oppilaan kielitaidon mukaan. Oppilasta tuetaan oman äidinkielen opiskelussa yksilöllisesti tarpeen mukaan. Opetuspaikkana voi olla jokin muu kuin oppilaan oma koulu.

Kielissä, joiden kirjoitusjärjestelmä perustuu kirjoitusmerkkeihin, merkkien harjoittelu jatkuu vuosiluokkien 1 - 9 ajan.

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen vuosiluokkaistetut sisällöt vuosiluokilla

1 - 2

1.lk	2.lk
S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	**S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen**
Harjoitellaan ryhmään kuulumisen ja osallistumisen taitoja luokkayhteisössä opettajan ohjauksessa ja/tai ryhmätyönä.	*Harjoitellaan ryhmään kuulumisen ja osallistumisen taitoja luokkayhteisössä opettajan ohjauksessa ja/tai ryhmätyönä. Tutustutaan erilaisiin ryhmätyötapoihin.*
Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Harjoitellaan kuuntelemista sekä puheenvuoron pyytämistä, odottamista ja käyttämistä. Tutustutaan jokapäiväisiin kohteliaisuussääntöihin.	*Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisua ja muiden mielipiteiden kuuntelemista sekä huomioon ottamista.* *Harjoitellaan palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja sekä toisilta oppimista.*
Harjoitellaan itseilmaisua. Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä sekä kysymistä ja kertomista.	*Puhutaan rohkeasti omista tunteista. Nimetään tunteita sekä harjoitellaan tunnetaitoja.* *Harjoitellaan epäonnistumisen sietämistä ja erilaisuuden hyväksymistä tarinoiden ja satujen avulla.*
Puhutaan rohkeasti omista tunteista. Harjoitellaan epäonnistumisen sietämistä ja erilaisuuden hyväksymistä tarinoiden ja satujen avulla.	*Tutustutaan jokapäiväisiin kohteliaisuussääntöihin. Keskustellaan lasten omien kokemusten pohjalta, miten kieltä käytetään erilaisissa tilanteissa.*
Havainnoidaan kyseisen äidinkielen kulttuurille ominaisia ilmaisukeinoja ja vuorovaikutustapoja.	*Harjoitellaan kyseisen äidinkielen kulttuurille ominaisia ilmaisukeinoja ja vuorovaikutustapoja.* *Hyödynnetään toiminnallisia työtapoja, kuten draamaa, leikkejä, pelejä ja lauluja.*
Hyödynnetään toiminnallisia työtapoja, kuten draamaa, leikkejä, pelejä ja lauluja.	
S2 Tekstien tulkitseminen	**S2 Tekstien tulkitseminen**
Lukutaitoa harjoitellaan yksin ja yhdessä. Tutustutaan käsitesisältöihin äänne, kirjain, merkki, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, kuva ja teksti. Kirjain/tavumerkki-äänne-vastaavuutta harjoitellaan. *Tutustutaan erilaisiin teksteihin kuten satuihin, kertomuksiin, runoihin ja kuviin. Hyödynnetään oppilaan omia piirroksia, valokuvia ja tekstejä.*	*Lukutaitoa harjoitellaan yksin ja yhdessä. Harjoitellaan rytmin, intonaation ja painon tunnistamista ja käyttöä.*

Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja käsittelemällä yhdessä luettuja tai kuunneltuja tekstejä mm. piirtämällä, draaman keinoja käyttämällä tai keskustelemalla.	*Tutustutaan erilaisiin teksteihin kuten satuihin, kertomuksiin, runoihin, yksinkertaisiin tieto- ja mediateksteihin sekä kuviin. Hyödynnetään oppilaan omia tuotoksia.*
Tarjotaan oppilaille heitä kiinnostavaa luettavaa, luetaan tekstejä (mahdollisesti aikuisen, sisarusten tai kavereiden avulla) ja harjoitellaan kertomistaitoja.	*Edistetään tekstinymmärtämisen taitoja keskustelemalla erilaisista teksteistä. Liitetään luettua omiin kokemuksiin. Harjoitellaan kysymysten esittämistä ja niihin vastaamista luettujen tekstien pohjalta. Kasvatetaan sanavarastoa selvittämällä sanojen merkityksiä.*
Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa kertovissa ja kuvailevissa teksteissä.	*Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa, luetaan tekstejä (mahdollisesti aikuisen, sisarusten tai kavereiden avulla) ja harjoitellaan kertomistaitoja.*
Havainnoidaan erilaisia ympäristön tekstejä (esim. kuvia, kirjaimia ja merkkejä, viestejä, mediatekstejä) osana monilukutaidon kehittymistä.	*Käsitellään erilaisia tapoja ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa kertovissa ja kuvailevissa teksteissä.*
Tutustutaan kirjaston palveluihin.	*Ohjataan huomioimaan erilaisten tekstien esiintymistä jokapäiväisissä ympäristöissä. Tuodaan esille tulkintojen merkitys vuorovaikutuksessa.*
	Harjoitellaan käyttämään kirjaston palveluja mahdollisuuksien mukaan.
S3 Tekstien tuottaminen	***S3 Tekstien tuottaminen***
Harjoitellaan oikeaa kirjoitusasentoa ja erilaisten kirjoitusvälineiden käyttöä sekä näppäintaitoja.	*Harjoitellaan kirjainten tai merkkien kirjoittamista tai piirtämistä. Kiinnitetään huomiota äänne-kirjain-vastaavuuteen sekä tavutukseen tai kirjainmerkkeihin.*
Havainnoidaan ja harjoitellaan kirjain-äänne-vastaavuutta. Harjoitellaan kirjainten ja merkkien kirjoittamista tai piirtämistä.	*Kirjoitetaan sanoja ja virkkeitä. Harjoitellaan yksinkertaisten tekstien luomista yksin ja yhdessä, puhuen ja kirjoittaen. Kannustetaan mielikuvituksen ja luovuuden käyttöön omissa tarinoissa ja ilmaisussa.*
Tutkitaan erilaisia tekstejä ja harjoitellaan asioiden esittämistä puhuen, piirtäen ja kirjoittaen. Harjoitellaan kirjoittamaan tavuja, sanoja ja/ kirjoitusmerkkien piirtämistä sekä lyhyitä virkkeitä kiinnostavista ilmiöistä ja asioista.	*Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita kielen ominaisuuksien mukaan (esim. sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso*

Tuotetaan omia tarinoita yksin ja yhdessä. *Leikitään ja pelataan kielileikkejä ja -pelejä.*	*alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä/ kirjoitusmerkkien piirtäminen).* *Keskustellaan eri tavoista ilmaista asioita.* *Kannustetaan mielikuvituksen ja luovuuden käyttöön omassa ilmaisussa.*
S4 Taito ymmärtää kieltä, kirjallisuutta ja kulttuuria	***S4 Taito ymmärtää kieltä, kirjallisuutta ja kulttuuria***
Tuetaan oppilaan monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin kehittymistä. Tutustutaan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön kansanperinteeseen (esim. kertomuksiin, leikkeihin, tapoihin ja juhliin). *Havaitaan, että on erilaisia kieliä ja kielessä murteita.* *Havainnoidaan vuorovaikutustilanteita ja oppilasta ohjataan huomaamaan, että ilmaukset ja sävyt vaihtelevat käyttötilanteen mukaan.* *Koulussa ja lähiympäristössä järjestetään monipuolisia oppimistilanteita, joissa oppilas voi käyttää omaa äidinkieltä.* *Tehdään yhteistyötä yli oppiainerajojen sekä huoltajien ja oman kieliyhteisön kanssa. Osallistutaan kieliyhteisön toimintaan mahdollisuuksien mukaan.*	*Tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä yhteistyössä muun alkuopetuksen kanssa.* *Tutustutaan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön merkittäviin henkilöihin ja maantieteellisiin paikkoihin.* *Tutustutaan vuorovaikutustilanteissa eri kieliin ja puhetapoihin koulussa, mediassa ja vapaa-ajan tilanteissa.* *Koulussa ja lähiympäristössä järjestetään monipuolisia oppimistilanteita, joissa oppilas voi käyttää omaa äidinkieltä.* *Tehdään yhteistyötä yli oppiainerajojen sekä huoltajien ja oman kieliyhteisön kanssa. Osallistutaan kieliyhteisön toimintaan mahdollisuuksien mukaan.*
S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	***S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena***
Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa kaiken oppimisen tukena. Selitetään muiden oppiaineiden sanastoa ja oppilaiden esille tuomia aiheita.	*Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena. Käsitellään muiden oppiaineiden sanastoa ja oppilaiden esille tuomia aiheita.*

Tarkastellaan omaa äidinkieltä ja suomen kieltä. Tuodaan esille oman kielen ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan suomen kielestä eroavia äänteitä.	*Tarkastellaan omaa äidinkieltä ja suomen kieltä. Tuodaan esille oman kielen ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan suomen kielestä eroavia äänteitä.*
Yhteistyössä alkuopetuksen kanssa voidaan suunnitella oppilaille yksinkertaisia tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä. Tehdään havaintoja ympäristöstä, tulkitaan kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.	*Yhteistyössä alkuopetuksen kanssa voidaan suunnitella oppilaille yksinkertaisia tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä. Tehdään havaintoja ympäristöstä, tulkitaan kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.*

Osaamisen arviointi

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen arviointiperusteet 1. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 auttaa oppilasta kehittämään kuuntelemisen taitoja sekä rohkaista oppilasta kysymään ja esittämään ajatuksiaan ja kokemuksiaan ilman virheiden pelkoa	S1	Vuorovaikutustaidot	Oppilas osaa kuunnella ja esittää rohkeasti kysymyksiään ja ajatuksiaan.	Oppilas toimii epävarmasti vuorovaikutustilanteissa
T2 virittää oppilaan uteliaisuutta ja kiinnostusta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöä kohtaan	S1	Erilaisten ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osallistuu aktiivisesti vuorovaikutustilanteisiin.	Oppilas pyrkii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.
T3 kannustaa oppilasta kielen ja mielikuvituksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen	S1	Oman toiminnan arvioiminen sekä palautteen vastaanottaminen ja antaminen	Oppilas osallistuu ilmaisuharjoituksiin.	Oppilas osallistuu ilmaisuharjoituksiin epävarmasti eikä mielellään ota erilaisia rooleja.
Tekstien tulkitseminen				
T4 ohjata oppilasta luomaan myönteistä ja uteliasta suhtautumista lukemiseen sekä kannustaa omaehtoiseen lukemiseen kielitaidon mukaan	S2	Lukeminen ja omakielisten tekstien käyttö	Oppilas on kiinnostunut lukutaidon opettelusta ja kehittämisestä.	Oppilas tarvitsee ohjausta ja tukea lukemaan opettelussa.
T5 innostaa oppilasta peruslukutaidon sekä tekstien ymmärtämistaidon oppimiseen	S2	Peruslukutaidon sujuvoituminen sekä tekstien ymmärtämisen ja lukemisen strategiataitojen hallinta	Oppilas osaa lukea jonkin verran sanatasolla ja ymmärtää yhteisesti käsiteltävää tekstiä.	Oppilas osaa joitakin oman kielensä mukaisia lukemisen perusasioita (kirjoitusmerkki; kirjain, tavu, sana) ja ymmärtää jonkin

				verran yhteisesti käsiteltävää tekstiä.
T6 ohjata oppilasta erilaisiin teksteihin tutustumisessa sekä niistä keskustelemisessa ajatusten ja kokemusten jakamiseksi	*S2*	*Lukutaidon ja tekstien käyttö*	*Oppilas tutustuu eri tyyppisiin teksteihin ja osaa kertoa ajatuksistaan ja kokemuksistaan.*	*Oppilas tutustuu eri tyyppisiin teksteihin ja kertoo ajatuksistaan ja kokemuksistaan ohjatusti.*
Tekstien tuottaminen				
T7 auttaa oppilasta luomaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	*S3*	*Ilmaisu tekstien tuottamisessa*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*
T8 ohjata oppilasta tutustumaan omakieliseen kirjoitusjärjestelmään sekä edistää kirjoittamisen perustaitoja	*S3*	*Kirjoittamisen perustaitojen hallinta*	*Oppilas havainnoi kirjain/ merkki -äänne -vastaavuutta ja harjoittelee kädentaitoja piirtämällä ja kirjoittamalla.*	*Oppilas tarvitsee paljon ohjausta kirjoittamisen harjoittelussa.*
T9 ohjata oppilasta harjoittelemaan tekstin tuottamista sekä rohkaista ilmaisemaan kirjallisesti ajatuksiaan ja havaintojaan kielitaidon mukaan	*S3*	*Ajatusten ja kokemusten ilmaiseminen teksteissä*	*Oppilas tuottaa omia tarinoita yksin ja yhdessä.*	*Oppilas tuottaa tarinoita yhdessä ja avustettuna.*
Taito ymmärtää kieltä, kirjallisuutta ja kulttuuria				
T10 rohkaista oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään koulussa, kotona ja	*S4*	*Keskeisten rakenteiden tuntemus*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan*

lähiympäristössä sekä ohjata havainnoimaan omaa kielenkäyttöään ja tutustumaan kielen perusrakenteisiin			*osana itsearviointia.*	*osana itsearviointia.*
T11 kannustaa oppilasta tutustumaan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön tapa- ja juhlaperinteisiin sekä ohjata käyttämään ja arvostamaan omakielistä kulttuuritarjontaa	*S4*	*Oman äidinkielen käyttö oppimisessa ja eri tiedonalojen kielen kehittyminen*	*Oppilas tuntee jonkin verran oman kieli- ja kulttuuriyhteisön tapa- ja juhlaperinteitä.*	*Oppilas tietää jonkin verran oman kieli- ja kulttuuriyhteisön tavoista ja juhlaperinteistä.*
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T12 kannustaa oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa	*S5*	*Omakielinen tiedonhaku*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*
T13 rakentaa hyvä yhteistyö oman kielen opetuksen ja muun alkuopetuksen välille	*S5*	*Kielellisen ja kulttuurisen identiteetin ymmärtäminen sekä äidinkielen merkityksen havainnointi*	*Oppilas tarkastelee omaa äidinkieltä ja suomen kieltä ja käyttää omaa äidinkieltään oppimisen tukena.*	*Oppilas tarkastelee omaa äidinkieltä ja suomen kieltä ja pyrkii käyttämään omaa äidinkieltään oppimisen tukena.*

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen arviointiperusteet 2. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 auttaa oppilasta kehittämään kuuntelemisen taitoja sekä rohkaista oppilasta kysymään ja esittämään ajatuksiaan ja kokemuksiaan ilman virheiden pelkoa	*S1*	*Vuorovaikutustaidot*	*Oppilas osaa kuunnella ja esittää rohkeasti kysymyksiään ja ajatuksiaan ryhmässä.*	*Oppilas toimii epävarmasti vuorovaikutustilanteissa*
T2 virittää oppilaan uteliaisuutta ja kiinnostusta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöä kohtaan	*S1*	*Erilaisten ilmaisukeinojen käyttö*	*Oppilas käyttää erilaisia ilmaisukeinoja.*	*Oppilas pyrkii käyttämään erilaisia ilmaisukeinoja.*
T3 kannustaa oppilasta kielen ja mielikuvituksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen	*S1*	*Oman toiminnan arvioiminen sekä palautteen vastaanottaminen ja antaminen*	*Oppilas osallistuu ilmaisuharjoituksiin*	*Oppilas osallistuu ilmaisuharjoituksiin epävarmasti eikä mielellään ota erilaisia rooleja.*
Tekstien tulkitseminen				
T4 ohjata oppilasta luomaan myönteistä ja uteliasta suhtautumista lukemiseen sekä kannustaa omaehtoiseen lukemiseen kielitaidon mukaan	*S2*	*Lukeminen ja omakielisten tekstien käyttö*	*Oppilas on kiinnostunut lukutaidon kehittämisestä ja lukee itseään kiinnostavia tekstejä sekä keskustelee niistä.*	*Oppilas tarvitsee ohjausta ja tukea lukutaidon kehittämisessä.*
T5 innostaa oppilasta peruslukutaidon sekä tekstien ymmärtämistaidon oppimiseen	*S2*	*Peruslukutaidon sujuvoituminen sekä tekstien ymmärtämisen ja lukemisen strategiataitojen hallinta*	*Oppilas osaa lukea lyhyitä lauseita ja tekstejä sekä ymmärtää lukemansa.*	*Oppilas osaa lukea mekaanisesti ja ymmärtää jonkin verran lukemaansa.*

T6 ohjata oppilasta erilaisiin teksteihin tutustumisessa sekä niistä keskustelemisessa ajatusten ja kokemusten jakamiseksi	*S2*	*Lukutaidon ja tekstien käyttö*	*Oppilas tutustuu eri tyyppisiin teksteihin ja osaa kertoa ajatuksistaan ja kokemuksistaan.*	*Oppilas tutustuu eri tyyppisiin teksteihin ja kertoo ajatuksistaan ja kokemuksistaan ohjatusti.*
Tekstien tuottaminen				
T7 auttaa oppilasta luomaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	*S3*	*Ilmaisu tekstien tuottamisessa*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*
T8 ohjata oppilasta tutustumaan omakieliseen kirjoitusjärjestelmään sekä edistää kirjoittamisen perustaitoja	*S3*	*Kirjoittamisen perustaitojen hallinta*	*Oppilas on tutustunut omakieliseen kirjoitusjärjestelmään ja joihinkin oikeinkirjoituksen perussääntöihin.*	*Oppilas tarvitsee vielä ohjausta kirjoittamisen harjoittelemisessa.*
T9 ohjata oppilasta harjoittelemaan tekstin tuottamista sekä rohkaista ilmaisemaan kirjallisesti ajatuksiaan ja havaintojaan kielitaidon mukaan	*S3*	*Ajatusten ja kokemusten ilmaiseminen teksteissä*	*Oppilas tuottaa omia tarinoita yksin ja yhdessä. Oppilas kirjoittaa lyhyitä virkkeitä ja/ tekstejä.*	*Oppilas tuottaa virkkeitä ja tekstejä yhdessä ja avustettuna.*
Taito ymmärtää kieltä, kirjallisuutta ja kulttuuria				
T10 rohkaista oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään koulussa, kotona ja lähiympäristössä sekä ohjata	*S4*	*Keskeisten rakenteiden tuntemus*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*

havainnoimaan omaa kielenkäyttöään ja tutustumaan kielen perusrakenteisiin				
T11 kannustaa oppilasta tutustumaan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön tapa- ja juhlaperinteisiin sekä ohjata käyttämään ja arvostamaan omakielistä kulttuuritarjontaa	*S4*	*Oman äidinkielen käyttö oppimisessa ja eri tiedonalojen kielen kehittyminen*	*Oppilas tietää oman kieli- ja kulttuuriyhteisön tapa- ja juhlaperinteitä.*	*Oppilas tietää jonkin verran oman kieli- ja kulttuuriyhteisön tavoista ja juhlaperinteistä.*
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T12 kannustaa oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa	*S5*	*Omakielinen tiedonhaku*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*	*Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.*
T13 rakentaa hyvä yhteistyö oman kielen opetuksen ja muun alkuopetuksen välille	*S5*	*Kielellisen ja kulttuurisen identiteetin ymmärtäminen sekä äidinkielen merkityksen havainnointi*	*Oppilas käyttää omaa äidinkieltään oppimisen tukena.*	*Oppilas pyrkii käyttämään omaa äidinkieltään oppimisen tukena.*

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen vuosiluokkaistetut sisällöt vuosiluokilla

3 - 6

3. lk	4. lk	5. lk	6. lk
S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	**S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen**	**S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen**	**S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen**
Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua ryhmässä erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. *Harjoitellaan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa rohkeasti ja rakentavasti.* *Valmistellaan toisille esitettävää materiaalia ja harjoitellaan puhe-esityksiä.* *Opetellaan arvioimaan omaa toimintaa sekä harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista oman kulttuurin tapojen näkökannalta.* *Käytetään toiminnallisia työtapoja, kuten draamaa.*	*Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua ryhmässä erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.* *Harjoitellaan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja yhteisissä oppimistilanteissa rohkeasti ja rakentavasti.* *Valmistellaan toisille esitettävää materiaalia ja harjoitellaan esiintymistaitoja.* *Opetellaan arvioimaan omaa toimintaa sekä harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista oman kulttuurin tapojen näkökannalta.* *Käytetään toiminnallisia työtapoja, kuten draamaa.*	*Toimitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja ilmaistaan mielipide rohkeasti ja rakentavasti.* *Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön toimintaan, sen suunnitteluun ja toteuttamiseen.* *Harjoitellaan esitysten tekemistä ja esiintymistaitoja.* *Tehdään ryhmätöitä, joissa oppilailla on erilaiset roolit ja vastuut sekä harjoitellaan tilanteiden ja tulosten arvioimista.* *Harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.* *Käytetään toiminnallisia työtapoja, kuten draamaa.*	*Harjoitellaan ilmaisukeinoja ja vuorovaikutustaitoja erilaisissa viestintä - ja esitystilanteissa.* *Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön toimintaan, sen suunnitteluun ja toteuttamiseen.* *Harjoitellaan oppimisen ja vertaisoppimisen taitoja vuorovaikutustilanteissa.* *Tehdään ryhmätöitä, joissa oppilailla on erilaiset roolit ja vastuut sekä harjoitellaan tilanteiden ja tulosten arvioimista.* *Harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.* *Käytetään toiminnallisia työtapoja, kuten draamaa.*
S2 Tekstien tulkitseminen	**S2 Tekstien tulkitseminen**	**S2 Tekstien tulkitseminen**	**S2 Tekstien tulkitseminen**
	Harjoitellaan sujuvaa ja ymmärtävää	*Harjoitellaan sujuvaa ja ymmärtävää*	*Harjoitellaan sujuvaa ja ymmärtävää*

Harjoitellaan sujuvaa mekaanista lukutaitoa lukemalla ääneen.	*lukutaitoa yhdessä ja yksin lukemalla. Pohditaan puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien merkityksiä.*	*lukutaitoa lukemalla kaunokirjallisuutta sekä tieto- ja mediatekstejä yksin ja yhdessä.*	*lukutaitoa lukemalla kaunokirjallisuutta sekä tieto- ja mediatekstejä yksin ja yhdessä. Opetellaan käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita.*
Tutustutaan lasten kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin ja harjoitellaan niiden tulkitsemista.	*Tekstien tulkitsemisessa korostuu sanaston ymmärtäminen. Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa monipuolisin sanastoharjoituksin.*	*Tekstien tulkitsemisessa korostuu päätteleminen, mielipiteiden tunnistaminen ja tekstilajin hahmottaminen.*	*Tekstien tulkitsemisessa korostuu päätteleminen, mielipiteiden tunnistaminen ja tekstilajin hahmottaminen. Edistetään eri tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.*
Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa monipuolisin sanastoharjoituksin.	*Käytetään opittuja lukustrategioita omakielisissä teksteissä.*	*Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa monipuolisin sanastoharjoituksin.*	*Harjoitellaan tiedon lähteen selvittämistä sekä arvioidaan tiedon luotettavuutta.*
Harjoitellaan mm. ennakoivaa lukemista.	*Keskustellaan tunnilla luetuista teksteistä ja harjoitellaan eläytymistä rooleihin.*	*Tutustutaan erilaisiin teksteihin (kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin ja kantaaottaviin) ja havainnoidaan niiden kieltä.*	*Keskustellaan tekstien mahdollisista piilomerkityksistä ja monimerkityksellisyydestä.*
Käytetään opittuja lukustrategioita omakielisissä teksteissä.	*Vahvistetaan kerronnan peruskäsitteiden käyttöä. Harjoitellaan tarinan rakentamista ja juonen kertomista.*	*Pohditaan ja vertaillaan kaunokirjallisuuden merkitystä omien ja muiden kokemusten kautta. Tarjotaan luku- ja kulttuurielämyksiä sekä innostetaan kulttuurin pariin.*	*Selitetään, vertaillaan ja pohditaan sanojen, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä.*
Havainnoidaan erilaisten roolihenkilöiden ilmaisutapoja ja harjoitellaan eläytymistä rooleihin.	*Tarkastellaan puhe- ja kirjakielen sekä erilaisten tyylien eroja.*	*Tunnistetaan puhe- ja kirjakielen sekä erilaisten tyylien eroja.*	*Tunnistetaan puhe- ja kirjakielen sekä erilaisten tyylien eroja.*
Opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä: juoni, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika. Tutustutaan tarinan rakenteeseen.	*Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Käytetään kirjaston palveluja mahdollisuuksien mukaan.*	*Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja luetaan erilaisia tekstejä. Käytetään kirjaston palveluja mahdollisuuksien mukaan.*	*Tarjotaan luku- ja kulttuurielämyksiä ja innostetaan kulttuurin pariin.*
Tarkastellaan puhe- ja kirjakielen sekä erilaisten tyylien eroja.			*Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja luetaan erilaisia tekstejä. Käytetään kirjaston palveluja*
Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Ohjataan käyttämään kirjaston palveluja omatoimisesti.			

			mahdollisuuksien mukaan.
S3 Tekstien tuottaminen	***S3 Tekstien tuottaminen***	***S3 Tekstien tuottaminen***	***S3 Tekstien tuottaminen***
Harjoitellaan kirjoittamista esimerkkien ja mallien perusteella yksin ja yhdessä. Harjoitellaan käsinkirjoittamista ja mahdollisuuksien mukaan näppäintaitoja. *Kertomis- ja kuvailuharjoituksissa otetaan aktiivisesti käyttöön uusia sanoja ja ilmauksia. Harjoitellaan omien tarinoiden luomista.* *Tuotettavia tekstejä ovat tarinat, sadut, viestit ja lyhyet asiatekstit.* *Harjoitellaan tekstin suunnittelua suullisen ja/tai kuvallisen kerronnan avulla.* *Vakiinnutetaan oikeinkirjoituksen perussääntöjen noudattamista.* *Opitaan ottamaan huomioon muissa oppiaineissa opittuja malleja tekstien rakentamisessa.*	*Kirjoitetaan erilaisia tekstejä käsin ja sähköisellä viestintävälineellä yksin ja ryhmässä.* *Tuotettavia tekstejä ovat kertovien tekstien lisäksi kuvailevat tekstit, viestit, lyhyet tietotekstit ja esittelyt.* *Harjoitellaan ajatuskartan käyttöä oman tekstin suunnittelussa sekä tekstin tuottamista kuvien pohjalta. Opitaan, että tekstit jaetaan kappaleisiin.* *Vakiinnutetaan oikeinkirjoitussääntöjen noudattamista.* *Otetaan aktiivisesti käyttöön uusia sanoja ja ilmauksia. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä sanavalintojen avulla.* *Opetellaan arvioimaan omia tekstejä sekä harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.* *Hyödynnetään muissa oppiaineissa opittuja malleja tekstien rakentamisessa.*	*Tuotetaan kertovien tekstien lisäksi kuvailevia tekstejä ja lyhyitä asiatekstejä kirjallisesti ja suullisesti, yksin ja ryhmässä.* *Tiivistämistä ja pääasioiden löytämistä harjoitellaan esimerkiksi toistokirjoituksen avulla.* *Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita ja tekstilajille sopivan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden valintaa. Harjoitellaan ajatuskartan käyttöä oman tekstin suunnittelussa sekä tekstin tuottamista kuvien pohjalta.* *Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien merkityksiä ja tapoja luokitella niitä.* *Muokataan ja korjataan omaa tekstiä. Vakiinnutetaan oikeinkirjoitussääntöjen noudattamista. Kirjoitetaan sekä käsin että koneella.*	*Tuotetaan kertovien tekstien lisäksi kuvailevia tekstejä ja lyhyitä asiatekstejä kirjallisesti ja suullisesti.* *Syvennetään tekstin suunnittelun ja tuottamisen taitoja sekä tekstilajille sopivan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden käyttöä.* *Harjoitellaan tekstien kokoamista tai tuottamista ryhmätyönä.* *Varmennetaan kirjoitusprosessin vaiheiden hallintaa. Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, otsikointia, kappalejakoa sekä sanavalintoja. Harjoitellaan suoraa ja epäsuoraa esittämistä.* *Opitaan itsearviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.*

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	***S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen***	***S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen***	***S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen***
Tutustutaan omaan kulttuuriperintöön liittyvään kirjallisuuteen. *Tutkitaan oman perheen kieli- ja kulttuuritaustaa.* *Tuodaan esille oman kielen keskeisiä rakennemalleja.* *Avarretaan käsitystä kielitaidon merkityksestä.* *Opitaan huomaamaan, että oma äidinkieli vaikuttaa toisen kielen oppimiseen.* *Järjestetään koulussa ja lähiympäristössä sekä yhteistyössä kodin kanssa oppimistilanteita, joissa oppilas voi käyttää omaa äidinkieltä.*	*Käsitellään omaan kulttuuriperintöön liittyvää kirjallisuutta. Havainnoidaan oman kulttuurin piirteitä.* *Tutkitaan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön taustaa.* *Opetellaan havainnoimaan oman kielen piirteitä. Vertaillaan oppilaiden tuntemien kielten piirteitä.* *Tutustutaan oman kielen mukaisiin yksinkertaisiin rakennemalleihin ja harjoitellaan käyttämään niitä.* *Järjestetään koulussa ja lähiympäristössä sekä yhteistyössä kodin kanssa oppimistilanteita, joissa oppilas voi käyttää omaa äidinkieltä.*	*Syvennetään tietämystä omasta kulttuuriperinnöstä.* *Kannustetaan oppilasta arvostamaan sekä omaa että muita kulttuureja.* *Tutkitaan kulttuurisidonnaisia ilmiöitä. Kehitetään kielitaitoa kulttuurin tulkitsemisen välineenä.* *Harjoitellaan käyttämään oman kielen rakennemalleja. Tutkitaan, miten kielen rakenteet vaikuttavat ilmaisun merkitykseen.* *Syvennetään tietoja kirjoitetun kielen normeista ja opitaan tekemään päätelmiä kielen säännönmukaisuuksista.* *Verrataan oppilaille tuttujen kielten rakenteita ja sanastoa.* *Järjestetään koulussa ja lähiympäristössä sekä yhteistyössä kodin kanssa oppimistilanteita, joissa oppilas voi käyttää omaa äidinkieltä.*	*Syvennetään tietämystä omasta kulttuuriperinnöstä.* *Pohditaan oman kulttuuritaustan merkitystä.* *Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.* *Kannustetaan oppilasta arvostamaan sekä omaa että muita kulttuureja.* *Tutkitaan kulttuurisidonnaisia ilmiöitä. Kehitetään kielitaitoa kulttuurin tulkitsemisen välineenä.* *Syvennetään tietoja kirjoitetun kielen normeista ja opitaan tekemään päätelmiä kielen säännönmukaisuuksista.* *Verrataan oppilaille tuttujen kielten rakenteita ja sanastoa.* *Järjestetään koulussa ja lähiympäristössä sekä yhteistyössä kodin kanssa oppimistilanteita, joissa oppilas voi käyttää omaa äidinkieltä.*

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	***S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena***	***S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena***	***S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena***
Käsitellään muissa oppiaineissa esille tulevia käsitteitä omalla kielellä. *Harjoitellaan erilaisia oppimisen strategioita.* *Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa kaiken oppimisen tukena. Keskustellaan oman äidinkielen osaamisen tärkeydestä.* *Kannustetaan oppilasta työskentelemään omalla kielellään. Harjoitellaan tiedon hakua ja arvioimista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa omakielisessä tiedonhankinnassa.*	*Käsitellään muissa oppiaineissa esille tulevia käsitteitä omalla kielellä. Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.* *Harjoitellaan erilaisia oppimisen strategioita.* *Harjoitellaan tiedon hakua ja arvioimista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa omakielisessä tiedonhankinnassa.* *Opitaan asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista.*	*Käsitellään muissa oppiaineissa esille tulevia käsitteitä omalla kielellä. Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa sekä keskustellaan sanavaraston kehittymisestä.* *Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.* *Harjoitellaan erilaisia oppimisen strategioita.* *Tutustutaan tekijänoikeuksiin sekä tapoihin käyttää toisen tekstiä osana omaa tuotosta.* *Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa eri tiedonalojen tiedonhankinnassa ja oppimisessa.* *Opitaan asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista realistisesti.*	*Käsitellään muissa oppiaineissa esille tulevia käsitteitä omalla kielellä. Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Kartutetaan aktiivista ja passiivista sanavarastoa sekä keskustellaan sanavaraston kehittymisestä.* *Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.* *Harjoitellaan erilaisia oppimisen strategioita.* *Tutustutaan tekijänoikeuksiin sekä tapoihin käyttää toisen tekstiä osana omaa tuotosta. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen.* *Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa eri tiedonalojen tiedonhankinnassa ja oppimisessa.* *Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää osaamiaan kieliä oppimisen tukena, esim. kykyä tunnistaa muista kielistä lainattuja sanoja.*

Osaamisen arviointi

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen arviointiperusteet 3. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 kannustaa oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	*S1*	*Vuorovaikutustaidot*	*Oppilas pystyy toimimaan vuorovaikutustilanteissa.*	*Oppilas tarvitsee tukea osallistuakseen arjen vuorovaikutustilanteissa.*
T2 kannustaa oppilasta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöön, myös ryhmä- ja vuorovaikutustilanteissa	*S1*	*Erilaisten ilmaisukeinojen käyttö*	*Oppilas osaa tehdä pieniä esityksiä erilaisista aihepiireistä.*	*Oppilas tekee pieniä esityksiä ohjattuna.*
T3 ohjata oppilasta arvioimaan omaa toimintaansa ja vastaanottamaan sekä antamaan palautetta	*S1*	*Oman toiminnan arvioiminen sekä palautteen vastaanottaminen ja antaminen*	*Oppilas osaa jonkin verran ohjatusti arvioida omaa toimintaansa ja antaa rakentavaa palautetta toisille.*	*Oppilas ei vielä juurikaan osaa arvioida omia taitojaan eikä antaa rakentavaa palautetta toisille.*
Tekstien tulkitseminen				
T4 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja omakielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan	*S2*	*Lukeminen ja omakielisten tekstien käyttö*	*Oppilas lukee itseään kiinnostavia tekstejä.*	*Oppilas tarvitsee tukea sopivan lukemisen löytämiseksi.*
T5 ohjata oppilasta edistämään peruslukutaidon sujuvoitumista sekä tekstien ymmärtämisen taitoja ja lukemisen strategiataitoja	*S2*	*Peruslukutaidon sujuvoituminen sekä tekstien ymmärtämisen ja lukemisen strategiataitojen hallinta*	*Oppilas lukee sujuvasti ja käyttää opittuja lukustrategioita. Oppilas ymmärtää lukemansa ja omaksuu uusia sanoja ja ilmaisuja aktiivisesti.*	*Oppilas tarvitsee runsaasti lukemisen harjoittelua. Oppilas ymmärtää jonkin verran lukemaansa ja omaksuu uusia sanoja ja ilmaisuja, kun saa tukea.*
T6 ohjata oppilaita käyttämään lukutaitoaan ja	*S2*	*Lukutaidon ja tekstien käyttö*	*Oppilas osaa avata ja tulkita erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää*	*Oppilas kykenee jonkin verran tulkitsemaan erilaisia tekstejä.*

tekstejä elämysten saamiseksi, tiedon hankkimiseksi ja arvioimiseksi sekä keskustelemaan teksteistä			*joitakin kerronnan peruskäsitteitä. Oppilas osaa etsiä tietoa.*	*Oppilas tarvitsee usein tukea saadakseen kokonaiskuvan tekstistä.*
Tekstien tuottaminen				
T7 auttaa oppilasta kehittämään ilmaisuaan sekä positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	*S3*	*Ilmaisu tekstien tuottamisessa*	*Oppilas käyttää uusia sanoja ja ilmauksia tarinoissaan.* *Oppilas osaa kirjoittaa omia tarinoita, viestejä ja lyhyitä asiatekstejä.*	*Oppilas käyttää joskus uusia sanoja ja ilmauksia. Oppilas muodostaa lyhyitä virkkeitä ja vastaa kysymyksiin annetusta aiheesta.*
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan ja sujuvoittamaan kirjoittamisen perustaitoja sekä tekstien tuottamisen taitoa	*S3*	*Kirjoittamisen perustaitojen hallinta*	*Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä mallin perusteella. Oppilas kirjoittaa käsin ja jonkin verran sähköisellä välineellä.* *Oppilas noudattaa jonkin verran oikeinkirjoituksen perussääntöjä.*	*Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstiä ohjatusti. Oppilas kirjoittaa mallin mukaan käsin ja jonkin verran sähköisellä välineellä. Oppilas tekee oikeinkirjoitusvirheitä.*
T9 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä	*S3*	*Ajatusten ja kokemusten ilmaiseminen teksteissä*	*Oppilas tietää, että on erityyppisiä tekstejä.* *Oppilas käyttää mielikuvitustaan ja kokemuksiaan ilmaisussaan.*	*Oppilas on tutustunut erityyppisiin teksteihin. Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja kokemuksiaan toisinaan epäjohdonmukaisesti. Oppilas tarvitsee tekstien tuottamisessa ohjausta.*
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				

T10 auttaa oppilasta ymmärtämään kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä pohtimaan äidinkielen merkitystä	*S4*	*Kielellisen ja kulttuurisen identiteetin ymmärtäminen sekä äidinkielen merkityksen havainnointi*	*Oppilas on tutustunut omaan kulttuuriperintöönsä ja kieli- ja kulttuuritaustaansa. Oppilas tiedostaa oman kielen ja kulttuurin merkityksen.*	*Oppilas on tutustunut omaan kulttuuriperintöönsä ja kieli- ja kulttuuritaustaansa jonkin verran. Käsitys oman kielen ja kulttuurin merkityksestä on vielä heikko.*
T11 ohjata oppilasta tutustumaan keskeisimpiin rakenteisiin	*S4*	*Keskeisten rakenteiden tuntemus*	*Oppilas on tutustunut kielen keskeisiin rakenteisiin ja käyttää niitä.*	*Oppilas osallistuu kielen keskeisten rakenteiden käsittelyyn ja tunnistaa joitakin keskeisiä piirteitä.*
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T12 ohjata oppilasta hyödyntämään oman äidinkielen taitoa kaikessa oppimisessa ja kehittämään eri tiedonalojen kieltä	*S5*	*Oman äidinkielen käyttö oppimisessa ja eri tiedonalojen kielen kehittyminen*	*Oppilas käyttää omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa ja laajentaa sanavarastoaan.*	*Oppilas käyttää jonkin verran omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa.*
T13 tarjota oppilaalle välineitä omakielisen tiedon etsimiseen, pohtimiseen ja arviointiin sekä tukea oppilasta omaksumaan itseohjautuva tapa opiskella omaa äidinkieltään	*S5*	*Omakielinen tiedonhaku*	*Oppilas pystyy jonkin verran etsimään tietoa ja osaa jonkin verran hyödyntää sitä. Oppilas on tutustunut erilaisiin oppimisstrategioihin ja harjoittelee niiden käyttämistä.*	*Oppilas tarvitsee vielä apua ja ohjausta tiedon etsimisessä ja / hyödyntämisessä. Oppilas on tutustunut erilaisiin oppimisstrategioihin ja harjoittelee avustetusti niiden käyttämistä.*

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen arviointiperusteet 4. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 kannustaa oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaidot	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin.	Oppilas toimii erilaissa vuorovaikutustilanteissa epävarmasti.
T2 kannustaa oppilasta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöön, myös ryhmä- ja vuorovaikutustilanteissa	S1	Erilaisten ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa ilmaista itseään ryhmässä erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.	Oppilas ilmaisee itseään ryhmässä vaihtelevasti.
T3 ohjata oppilasta arvioimaan omaa toimintaansa ja vastaanottamaan sekä antamaan palautetta siitä	S1	Oman toiminnan arvioiminen sekä palautteen vastaanottaminen ja antaminen	Oppilas osaa ohjatusti arvioida omaa toimintaansa ja antaa rakentavaa palautetta toisille.	Oppilas osaa ohjatusti arvioida omaa toimintaansa jonkin verran ja harjoittelee rakentavan palautteen antamista toisille.
Tekstien tulkitseminen				
T4 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja omakielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan	S2	Lukeminen ja omakielisten tekstien käyttö	Oppilas osaa etsiä ja lukee itseään kiinnostavia tekstejä.	Oppilas osaa ohjatusti etsiä luettavaa ja lukee itseään kiinnostavia tekstejä.
T5 ohjata oppilasta edistämään peruslukutaidon sujuvoitumista sekä tekstien ymmärtämisen taitoja ja lukemisen strategiataitoja	S2	Peruslukutaidon sujuvoituminen sekä tekstien ymmärtämisen ja lukemisen strategiataitojen hallinta	Oppilas lukee sujuvasti ja osaa käyttää opittuja lukustrategioita. Oppilas ymmärtää lukemansa ja omaksuu uusia sanoja ja ilmaisuja aktiivisesti.	Oppilas tarvitsee runsaasti lukemisen harjoittelua. Oppilas ymmärtää pääsääntöisesti lukemansa ja omaksuu uusia sanoja ja ilmaisuja.
T6 ohjata oppilaita käyttämään lukutaitoaan ja tekstejä elämysten	S2	Lukutaidon ja tekstien käyttö	Oppilas osaa käyttää kerronnan peruskäsitteitä ja kykenee pohtimaan	Oppilas käyttää jonkin verran kerronnan peruskäsitteitä ja harjoittelee puhuttujen ja

saamiseksi, tiedon hankkimiseksi ja arvioimiseksi sekä keskustelemaan teksteistä			*puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien merkityksiä.*	*kirjoitettujen tekstien merkitysten pohtimista.*
Tekstien tuottaminen				
T7 auttaa oppilasta kehittämään ilmaisuaan sekä positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	*S3*	*Ilmaisu tekstien tuottamisessa*	*Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa oman tekstin erilaisia ilmaisukeinoja käyttäen.*	*Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa oman tekstin ohjatusti. Oppilas käyttää jonkin verran erilaisia ilmaisukeinoja.*
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan ja sujuvoittamaan kirjoittamisen perustaitoja sekä tekstien tuottamisen taitoa	*S3*	*Kirjoittamisen perustaitojen hallinta*	*Oppilas noudattaa jonkin verran oikeinkirjoituksen perussääntöjä.*	*Oppilas harjoittelee vielä oikeinkirjoituksen perussääntöjä.*
T9 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä	*S3*	*Ajatusten ja kokemusten ilmaiseminen teksteissä*	*Oppilas pyrkii tuottamaan erityyppisiä tekstejä ja ilmaisee ajatuksiaan ja kokemuksiaan ymmärrettävästi.*	*Oppilas tuottaa jonkin verran tekstejä mallin mukaan ja ilmaisee ajatuksiaan ja kokemuksiaan.*
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T10 auttaa oppilasta ymmärtämään kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä pohtimaan äidinkielen merkitystä	*S4*	*Kielellisen ja kulttuurisen identiteetin ymmärtäminen sekä äidinkielen merkityksen havainnointi*	*Oppilas on tutustunut omaan kulttuuriperintöönsä ja kieli- ja kulttuuritaustaansa*	*Oppilas on tutustunut omaan kulttuuriperintöönsä ja kieli- ja kulttuuritaustaansa jonkin verran.*
T11 ohjata oppilasta tutustumaan keskeisimpiin rakenteisiin	*S4*	*Keskeisten rakenteiden tuntemus*	*Oppilas on tutustunut oman äidinkielensä piirteisiin. Oppilas käyttää keskeisiä rakenteita.*	*Oppilas tekee havaintoja oman äidinkielensä piirteistä ja keskeisistä rakenteista.*

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T12 ohjata oppilasta hyödyntämään oman äidinkielen taitoa kaikessa oppimisessa ja kehittämään eri tiedonalojen kieltä	*S5*	*Oman äidinkielen käyttö oppimisessa ja eri tiedonalojen kielen kehittyminen*	*Oppilas pyrkii käyttämään omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa ja laajentaa sanavarastoaan.*	*Oppilas osaa jonkin verran käyttää omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa.*
T13 tarjota oppilaalle välineitä omakielisen tiedon etsimiseen, pohtimiseen ja arviointiin sekä tukea oppilasta omaksumaan itseohjautuva tapa opiskella omaa äidinkieltään	*S5*	*Omakielinen tiedonhaku*	*Oppilas pystyy jonkin verran etsimään tietoa ja osaa jonkin verran hyödyntää sitä. Oppilas on tutustunut erilaisiin oppimisstrategioihin ja harjoittelee niiden käyttämistä sekä oppimisensa arvioimista.*	*Oppilas tarvitsee vielä apua ja ohjausta tiedon etsimisessä ja / hyödyntämisessä. Oppilas on tutustunut erilaisiin oppimisstrategioihin ja harjoittelee avustetusti niiden käyttämistä. Oppilas havainnoi oppimistaan.*

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen arviointiperusteet 5. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 kannustaa oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaidot	Oppilas toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa rohkeasti ja rakentavasti.	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin.
T2 kannustaa oppilasta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöön, myös ryhmä- ja vuorovaikutustilanteissa	S1	Erilaisten ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti. Oppilas osallistuu luokan ja kouluyhteisön toimintaan.	Oppilas ilmaisee itseään ryhmässä vaihtelevasti. Oppilas osallistuu jonkin verran luokan ja kouluyhteisön toimintaan.
T3 ohjata oppilasta arvioimaan omaa toimintaansa ja vastaanottamaan sekä antamaan palautetta siitä	S1	Oman toiminnan arvioiminen sekä palautteen vastaanottaminen ja antaminen	Oppilas osaa arvioida omaa toimintaansa ja antaa rakentavaa palautetta toisille.	Oppilas osaa jonkin verran arvioida omaa toimintaansa ja antaa palautetta toisille.
Tekstien tulkitseminen				
T4 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja omakielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan	S2	Lukeminen ja omakielisten tekstien käyttö	Oppilas lukee itseään kiinnostavia ja yhteisesti valittuja tekstejä.	Oppilas lukee yhteisesti valittuja tekstejä kannustettuna ja tarvitsee tukea sopivan lukemisen löytämiseksi.
T5 ohjata oppilasta edistämään peruslukutaidon sujuvoitumista sekä tekstien ymmärtämisen taitoja ja lukemisen strategiataitoja	S2	Peruslukutaidon sujuvoituminen sekä tekstien ymmärtämisen ja lukemisen strategiataitojen hallinta	Oppilas lukee sujuvasti lukustrategioita käyttäen. Oppilas tunnistaa joitakin tekstilajeja ja osaa hyvin kertoa lukemastaan.	Oppilas ymmärtää pääsääntöisesti lukemansa ja omaksuu uusia sanoja ja ilmaisuja. Oppilas tekee havaintoja tekstilajeista.
T6 ohjata oppilaita käyttämään lukutaitoaan ja tekstejä elämysten saamiseksi, tiedon	S2	Lukutaidon ja tekstien käyttö	Oppilas pystyy keskustelemaan luku- ja kulttuurielämyksistään. Oppilas käyttää lukutaitoaan tiedon hankkimiseksi.	Oppilas pystyy jakamaan luku- ja kulttuurielämyksiään ohjatusti. Oppilasta täytyy innostaa

hankkimiseksi ja arvioimiseksi sekä keskustelemaan teksteistä				*lukemaan omaehtoisesti.*
Tekstien tuottaminen				
T7 auttaa oppilasta kehittämään ilmaisuaan sekä positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	*S3*	*Ilmaisu tekstien tuottamisessa*	*Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa oman tekstin erilaisia ilmaisukeinoja käyttäen. Oppilas kehittää aktiivisesti sanavarastoaan.*	*Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa oman tekstin ohjatusti. Oppilas käyttää erilaisia ilmaisukeinoja.*
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan ja sujuvoittamaan kirjoittamisen perustaitoja sekä tekstien tuottamisen taitoa	*S3*	*Kirjoittamisen perustaitojen hallinta*	*Oppilas tiedostaa, että tekstin tuottaminen tapahtuu vaiheittain ja löytää tekstin pääasiat. Oppilas osaa rakentaa tekstin ja harjoittelee sen muokkaamista.*	*Oppilas tuottaa kohtalaisesti yksinkertaisia tekstejä ja löytää tekstin pääasiat avustettuna. Oppilas tarvitsee apua tekstin suunnittelussa ja muokkaamisessa.*
T9 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä	*S3*	*Ajatusten ja kokemusten ilmaiseminen teksteissä*	*Oppilas pyrkii tuottamaan erityyppisiä tekstejä ja ilmaisee ajatuksiaan ja kokemuksiaan selkeästi.*	*Oppilas tuottaa jonkin verran tekstejä mallin mukaan ja ilmaisee ajatuksiaan ja kokemuksiaan ymmärrettävästi.*
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T10 auttaa oppilasta ymmärtämään kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä pohtimaan äidinkielen merkitystä	*S4*	*Kielellisen ja kulttuurisen identiteetin ymmärtäminen sekä äidinkielen merkityksen havainnointi*	*Oppilas havainnoi oman kulttuuriperintönsä ja kieli- ja kulttuuritaustansa merkitystä. Oppilas on tietoinen oman kielen ja kulttuurin merkityksestä.*	*Oppilas on tutustunut omaan kulttuuriperintöönsä ja kieli- ja kulttuuritaustaansa jonkin verran. Käsitys oman kielen ja kulttuurin merkityksestä on vielä heikko.*

T11 ohjata oppilasta tutustumaan keskeisimpiin rakenteisiin	*S4*	*Keskeisten rakenteiden tuntemus*	*Oppilas tuntee joitakin oman kielen keskeisiä rakenteita ja pyrkii käyttämään niitä.*	*Oppilas tuntee joitakin oman kielen piirteitä ja keskeisiä rakenteita ja käyttää niitä avustetusti.*
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T12 ohjata oppilasta hyödyntämään oman äidinkielen taitoa kaikessa oppimisessa ja kehittämään eri tiedonalojen kieltä	*S5*	*Oman äidinkielen käyttö oppimisessa ja eri tiedonalojen kielen kehittyminen*	*Oppilas pyrkii hyödyntämään oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena. Oppilas kartuttaa sanavarastoaan muiden oppiaineiden sanastolla.*	*Oppilas käyttää jonkin verran omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa. Oppilas osaa joitakin muissa oppiaineissa esiintyviä käsitteitä.*
T13 tarjota oppilaalle välineitä omakielisen tiedon etsimiseen, pohtimiseen ja arviointiin sekä tukea oppilasta omaksumaan itseohjautuva tapa opiskella omaa äidinkieltään	*S5*	*Omakielinen tiedonhaku*	*Oppilas pystyy etsimään ja hyödyntämään tietoa. Oppilas osaa asettaa tavoitteita oppimiselleen ja harjoittelee oman oppimisensa arvioimista.*	*Oppilas tarvitsee vielä apua ja ohjausta tiedon etsimisessä ja / hyödyntämisessä. Oppilas havainnoi oppimistaan ja harjoittelee tavoitteiden asettamista oppimiselleen.*

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja arviointiperusteet kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 kannustaa oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaidot	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Oppilas kuuntelee ryhmän jäsenten näkemyksiä, ottaa heidät huomioon ja tekee aloitteita vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas kykenee toimimaan kohtalaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja harjoittelee toisten huomioon ottamista.
T2 kannustaa oppilasta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöön, myös ryhmä- ja vuorovaikutustilanteissa	S1	Erilaisten ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää erilaisia ilmaisukeinoja.	Oppilas käyttää erilaisia ilmaisukeinoja ohjatusti.
T3 ohjata oppilasta arvioimaan omaa toimintaansa ja vastaanottamaan sekä antamaan palautetta siitä	S1	Oman toiminnan arvioiminen sekä palautteen vastaanottaminen ja antaminen	Oppilas osaa ohjatusti arvioida toimintaansa sekä ottaa vastaan ja antaa palautetta.	Oppilas tarvitsee tukea oman ja toisten toiminnan arvioimisessa.
Tekstien tulkitseminen				
T4 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja omakielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan	S2	Lukeminen ja omakielisten tekstien käyttö	Oppilas lukee sovitut teokset tai tekstikatkelmat.	Oppilas lukee sovittuja teoksia ja tekstikatkelmia jonkin verran.
T5 ohjata oppilasta edistämään peruslukutaidon sujuvoitumista sekä tekstien ymmärtämisen taitoja ja lukemisen strategiataitoja	S2	Peruslukutaidon sujuvoituminen sekä tekstien ymmärtämisen ja lukemisen strategiataitojen hallinta	Oppilaan peruslukutaito on sujuvoitunut. Oppilas ymmärtää sisällön ydinasiat ja osaa käyttää joitakin ymmärtämisen perusstrategioita, esimerkiksi tehdä kysymyksiä ja johtopäätöksiä.	Oppilas ymmärtää lukemansa pääpiirteittäin, mutta tarvitsee tukea lukemisen perusstrategioissa.

T6 ohjata oppilaita käyttämään lukutaitoaan ja tekstejä elämysten saamiseksi, tiedon hankkimiseksi ja arvioimiseksi sekä keskustelemaan teksteistä	*S2*	*Lukutaidon ja tekstien käyttö*	*Oppilas osaa hyödyntää lukutaitoaan ja tekstejä elämysten saamiseksi, tiedon hankkimiseksi ja arvioimiseksi sekä osaa keskustella teksteistä omien kokemustensa pohjalta.*	*Oppilas osaa hyödyntää lukutaitoaan jonkin verran elämysten saamiseksi, tiedon hankkimiseksi ja arvioimiseksi sekä osaa keskustella teksteistä omien kokemustensa pohjalta.*
Tekstien tuottaminen				
T7 auttaa oppilasta kehittämään ilmaisuaan sekä positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	*S3*	*Ilmaisu tekstien tuottamisessa*	*Oppilas osaa käyttää teksteissään jossain määrin erilaisia ilmaisuja.*	*Oppilas pyrkii käyttämään teksteissään jossain määrin erilaisia ilmaisuja.*
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan ja sujuvoittamaan kirjoittamisen perustaitoja sekä tekstien tuottamisen taitoa	*S3*	*Kirjoittamisen perustaitojen hallinta*	*Oppilas tuntee pääosin kielen kirjoitusjärjestelmän ja oikeinkirjoitusta sekä pystyy ohjatusti laatimaan kaunokirjallisia tekstejä ja asiatekstejä.*	*Oppilas tuntee pääosin kielen kirjoitusjärjestelmän ja oikeinkirjoituksen perusasioita, mutta tarvitsee vielä ohjausta erilaisten tekstien tuottamisessa.*
T9 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä	*S3*	*Ajatusten ja kokemusten ilmaiseminen teksteissä*	*Oppilas pystyy ohjatusti teksteissään kertomaan ja selostamaan ajatuksia ja kokemuksia.*	*Oppilas tarvitsee ohjausta ajatustensa ja kokemustensa ilmaisemiseksi teksteissään.*
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T10 auttaa oppilasta ymmärtämään kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä	*S4*	*Kielellisen ja kulttuurisen identiteetin ymmärtäminen sekä äidinkielen*	*Oppilas osaa kuvata kielellisen ja kulttuurisen identiteetin sekä äidinkielen merkitystä.*	*Oppilas ymmärtää oman äidinkielen merkityksen.*

pohtimaan äidinkielen merkitystä		*merkityksen havainnointi*		
T11 ohjata oppilasta tutustumaan keskeisimpiin rakenteisiin	*S4*	*Keskeisten rakenteiden tuntemus*	*Oppilas tuntee oman äidinkielen keskeisimpiä rakenteita ja osaa käyttää niitä jossakin määrin.*	*Oppilas tuntee jonkin verran oman äidinkielen keskeisimpiä rakenteita ja harjoittelee niiden käyttämistä.*
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T12 ohjata oppilasta hyödyntämään oman äidinkielen taitoa kaikessa oppimisessa ja kehittämään eri tiedonalojen kieltä	*S5*	*Oman äidinkielen käyttö oppimisessa ja eri tiedonalojen kielen kehittyminen*	*Oppilas osaa käyttää ohjatusti omaa äidinkieltään opiskelun tukena ja tuntee jonkin verran eri tiedonalojen kieltä.*	*Oppilas pyrkii käyttämään ohjatusti omaa äidinkieltään opiskelun tukena.*
T13 tarjota oppilaalle välineitä omakielisen tiedon etsimiseen, pohtimiseen ja arviointiin sekä tukea oppilasta omaksumaan itseohjautuva tapa opiskella omaa äidinkieltään	*S5*	*Omakielinen tiedonhaku*	*Oppilas tuntee jossakin määrin omakielisen tiedonhaun lähteitä, osaa etsiä tietoja sekä pohtia ja arvioida niitä. Oppilas osaa opiskella omaa äidinkieltään itseohjautuvasti.*	*Oppilas tuntee jossakin määrin omakielisen tiedonhaun lähteitä, mutta tarvitsee tukea tiedon etsimisessä. Oppilas harjoittelee oman äidinkielen itseohjautuvaa oppimista.*

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen vuosiluokkaistetut sisällöt vuosiluokilla

7 - 9

7. lk	8. lk	9. lk
S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	**S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen**	**S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen**
Harjoitellaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa (selostus ja argumentointi). Kehitetään palautteen antamista ja vastaanottamista. *Havainnoidaan kielenkäytön keinoja ja vaihtelua erilaisissa viestintätilanteissa.* *Havainnoidaan kulttuuriin sopivia vuorovaikutus- ja ongelmaratkaisutapoja sekä pohditaan vuorovaikutuksen tilannesidonnaisuuksia.* *Ohjataan oppilasta kehittämään erilaisuuden hyväksymisen taitoja, identiteetin vahvistamista ja hyvää itsetuntoa. Kannustetaan oppilasta hyödyntämään omia vahvuuksia ja toimimaan aktiivisesti.* *Havainnoidaan ja harjoitellaan sähköisen viestinnän (sosiaalinen media ym.) käyttöä. Tarkastellaan median ja sosiaalisen median vaikuttamiskeinoja. Huomioidaan sopivaisuussäännöt (”netiketti”) ja kulttuurikonteksti.*	*Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarkoituksenmukaisesti sekä pohditaan palautteesta oppimista.* *Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa (selostus, referointi, argumentointi ym.). Kehitetään palautteen antamista ja vastaanottamista.* *Harjoitellaan käyttämään erilaisille viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja.* *Harjoitellaan tilanteisiin ja kulttuuriin sopivia vuorovaikutus- ja ongelmaratkaisutapoja.* *Harjoitellaan sähköisen viestinnän (sosiaalinen media ym.) käyttöä. Tarkastellaan median ja sosiaalisen median vaikuttamiskeinoja. Huomioidaan sopivaisuussäännöt (”netiketti”) ja kulttuurikonteksti.* *Harjoitellaan omien esitysten havainnollistamista ja esiintymistaitoja.* *Harjoitellaan arvioimaan omia vahvuuksiaan ja havaitsemaan kehittämiskohteita.*	*Ohjataan oppilasta ottamaan huomioon positiivisen kasvun ja oppimisen näkökulma.* *Harjoitellaan erilaisuuden kohtaamista (mm. ryhmätyöt, draama).* *Syvennetään tietoa maailman eri kulttuureista. Pohditaan omaan kulttuuriin kuuluvia viestintätapoja ja verrataan niitä muiden kulttuurien viestintätapoihin.* *Harjoitellaan argumentointitaitojen kehittämistä. Harjoitellaan ilmaisutapojen mukauttamista kulttuuriympäristöön ja tilanteeseen sopivaksi.* *Kehitetään palautteen antamista ja vastaanottamista.*

S2 Tekstien tulkitseminen	***S2 Tekstien tulkitseminen***	***S2 Tekstien tulkitseminen***
Luetaan omakielistä kirjallisuutta. Käsitellään omakielisiä autenttisia tekstejä. Käsitellään kielialueen kulttuuriin vaikuttaneita merkkiteoksia. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, tietokirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta. *Kannustetaan kirjastojen tarjonnan aktiiviseen ja monipuoliseen hyödyntämiseen.* *Harjoitellaan kirjallisuuden analysointi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.* *Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä sekä esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä.* *Kehitetään tekstin ymmärtämisen strategioita.* *Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä.* *Tutkitaan kirjallisuuden lajeja ja vaiheita. Tarkastellaan*	*Luetaan omakielistä kirjallisuutta (nuortenkirjoja, tietokirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta).* *Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin.* *Käsitellään oppilaiden valitsemia tekstejä yksin ja yhdessä. Käytetään kirjastoja mahdollisuuksien mukaan.Monipuolistetaan lukuharrastusta tutustumalla eri taidelajeihin, esim. kirjoihin perustuvat elokuvat, maalaukset ym.* *Perehdytään erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin.* *Syvennetään tekstilajitaitoja yksin ja yhdessä.* *Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa.* *Käytetään erilaisia tietolähteitä ja arvioidaan niiden luotettavuutta. Käytetään tiedonhaussa oppilaan osaamia kieliä.* *Harjoitellaan erilaisten tekstien tiivistämistä ja esittelemistä toisille.*	*Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä.* *Tarkastellaan kriittisesti tekstilajeja ja niiden kielellisiä piirteitä.* *Perehdytään erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin (mm. faktan ja mielipiteen erottamiseen) sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin.* *Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse.* *Jaetaan kokemuksia, tulkintoja ja elämyksiä myös muiden ryhmien kanssa sähköisiä viestintävälineitä hyödyntäen.*

kirjallisuuden keskeisten lajien esiintymistä omakielisessä kirjallisuudessa. *Käsitellään koulussa esille tulevia tekstilajeja erilaiset kielenkäyttö- ja vuorovaikutustilanteet huomioon ottaen. Tarkastellaan kriittisesti tekstilajeja (myös median ja sosiaalisen median) ja niiden kielellisiä piirteitä (tekstin tarkoitus, arvot, vaikuttamiskeinot jne.).* *Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia erilaisissa viestintäympäristöissä.*		
S3 Tekstien tuottaminen	***S3 Tekstien tuottaminen***	***S3 Tekstien tuottaminen***
Käytetään opittuja tekstintuottamisen taitoja luoda erilaisia tekstejä omalla äidinkielellä. Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Otetaan huomioon eri tekstityypit: kielelliset, visuaaliset, auditiiviset, audiovisuaaliset ja verkkotekstit. *Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita.* *Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä.*	*Syvennetään erilaisten tekstien tuottamisen taitoja.* *Harjoitellaan tekstien kohdentamista. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivia ilmaisutapoja eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin.* *Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenjäsenet) sekä opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja ja ilmaisemaan viittaussuhteita. Otetaan*	*Syvennetään erilaisten tekstien tuottamisen taitoja.* *Käytetään opittuja tekstintuottamisen taitoja omalla äidinkielellä.* *Syvennetään tekstilajien kielellisten piirteiden tuntemusta. Hyödynnetään maailman kirjallisuutta omien tekstien malleina ja lähteinä.* *Laaditaan opiskelussa ja työelämässä tarvittavia asiatekstejä.* *Syvennetään taitoa käyttää asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaista viittaussuhteita. Harjaannutetaan eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä tekstilähtöisesti omissa teksteissä.*

Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista kirjallisesti. *Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Otetaan huomioon positiivisen kasvun ja oppimisen näkökulma, kannustava palaute ja oppilaan vahvuuksien tunnistaminen.* *Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa. Harjoitellaan lähdekritiikkiä.* *Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse.*	*huomioon oman kielen kirjakielen käytänteet.* *Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville sekä pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä piirteitä. Hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä.*	*Jaetaan omia tuotoksia sähköisiä viestintävälineitä hyödyntäen.*
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	***S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen***	***S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen***
Tarjotaan luku- ja kulttuurielämyksiä ja innostetaan kulttuurin pariin. *Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, tietokirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta.* *Pohditaan kirjallisuuden lukemisen kautta esille tulevia tietoja ja tulkintoja omasta kulttuurista nykyajan ja monikulttuurisuuden sekä erilaisuuden näkökulmasta.* *Käsitellään kielialueen kulttuuriin vaikuttaneita merkkiteoksia.* *Opitaan soveltamaan kirjoitetun yleiskielen käytänteitä omien tekstien tuottamisessa ja muokkaamisessa.* *Harjoitellaan eri rekistereiden, tyylipiirteiden ja sävyjen*	*Tarjotaan luku- ja kulttuurielämyksiä ja innostetaan kulttuurin pariin.* *Pohditaan kirjallisuuden lukemisen kautta esille tulevia tietoja ja tulkintoja omasta kulttuurista nykyajan ja monikulttuurisuuden sekä erilaisuuden näkökulmasta.* *Käsitellään kielialueen kulttuuriin vaikuttaneita merkkiteoksia.* *Opitaan käyttämään omassa ilmaisussa tarkoituksenmukaisia sävyjä, tyylejä, rakenteita.* *Tutustutaan oman kielen lingvistiseen, historialliseen ja maantieteellisen alkuperään.*	*Tarjotaan luku- ja kulttuurielämyksiä ja innostetaan kulttuurin pariin. Käsitellään kielialueen nykyaikaisia teoksia.* *Keskustellaan erilaisista kielellisistä ja kulttuurisista identiteeteistä ja pohditaan omia identiteettejä.* *Tarkastellaan median kieltä ja tunnistetaan sen paikallisia ominaisuuksia. Verrataan mediatekstejä ja pohditaan niiden tarkoitusperää.* *Syvennetään taitoa käyttää omassa ilmaisussa tarkoituksenmukaisia sävyjä, tyylejä, rakenteita.*

ilmaisemista omissa teksteissä. *Tutustutaan oman kielen lingvistiseen, historialliseen ja maantieteellisen alkuperään.* *Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.* *Tehdään kielellisiä vertailuja (oma äidinkieli-suomi-vieraat kielet).*	*Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.* *Tehdään kielellisiä vertailuja (oma äidinkieli-suomi-vieraat kielet).* *Tarkastellaan mediakieltä.*	*Syvennetään oman kielen rakenteiden ja oikeinkirjoitussääntöjen osaamista.*
S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	***S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena***	***S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena***
Hyödynnetään oppilaan osaamista ja tietoja oman äidinkielen taitojen kehittämisessä. *Käytetään erilaisia tietolähteitä ja arvioidaan niiden luotettavuutta. Käytetään tiedonhaussa osaamiaan kieliä. Hyödynnetään myös kirjastoja.* *Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa eri tiedonalojen tiedonhankinnassa ja oppimisessa.*	*Tarkastellaan ja harjoitellaan eri oppiaineiden perustekstilajeja, esimerkiksi käsitteen määrittely, koevastaus ja tutkielma.* *Harjoitellaan lähdekritiikkiä.* *Rakennetaan kokonaisuuksia eri lähteistä saaduista tiedoista.* *Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa eri tiedonalojen tiedonhankinnassa ja oppimisessa.*	*Syvennetään taitoa rakentaa eri lähteistä eri kielillä saaduista tiedoista omia kokonaisuuksia ja tehdä johtopäätöksiä.* *Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa eri tiedonalojen tiedonhankinnassa ja oppimisessa.*

Osaamisen arviointi

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 ohjata oppilasta edistämään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja arvioimaan omaa toimintaansa niissä	S1	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas tekee havaintoja omasta ja muiden viestinnästä.	Oppilas osaa toimia tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas tarvitsee tukea oman ja toisten viestinnän arvioimisessa.
Tekstien tulkitseminen				
T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan lukuharrastustaan kielitaidon mukaan	S2	Lukuharrastuksen monipuolistuminen	Oppilas lukee sovitut tekstit ja löytää monipuolista luettavaa.	Oppilas lukee sovittuja tekstejä. Oppilas tarvitsee ohjausta monipuolisen lukemisen löytämiseen.
T3 innostaa oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa sekä erilaisten tekstien ymmärtämistä ja tulkitsemista	S2	Erittelevä ja kriittinen lukutaito sekä tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen	Oppilas ymmärtää sisällön ydinasiat ja osaa käyttää ymmärtämisen perusstrategioita.	Oppilas ymmärtää lukemansa, mutta tarvitsee tukea lukemisen perusstrategioissa.
T4 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan käyttää tekstejä ja lukutaitoaan elämysten saamiseksi ja tiedon hankkimiseksi sekä keskustelemaan teksteistä erilaisissa viestintäympäristöissä	S2	Taito hyödyntää tekstejä ja lukutaitoa sekä taito keskustella teksteistä erilaisissa viestintäympäristöissä	Oppilas osaa hyödyntää tekstejä ja lukutaitoaan elämysten saamiseksi ja tiedon hankkimiseksi. Oppilas osaa keskustella lukemastaan.	Oppilas osaa kohtalaisesti hyödyntää tekstejä ja lukutaitoaan elämysten saamiseksi ja tiedon hankkimiseksi. Oppilas osaa keskustella lukemastaan ohjatusti.
Tekstien tuottaminen				
T5 rohkaista oppilasta kehittämään	S3	Tekstien tuottaminen ja ilmaisu	Oppilas osaa käyttää teksteissään	Oppilas käyttää pääsääntöisesti

teksteissään omaa ilmaisuaan sekä auttaa oppilasta vahvistamaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen			*erilaisia ilmaisuja. Oppilas harjoittelee tekstin suunnittelemista ja muokkaamista.*	*teksteissään erilaisia ilmaisuja.* *Oppilas tarvitsee tukea tekstin suunnittelemisessa ja muokkaamisessa.*
T6 ohjata oppilasta sujuvoittamaan ja monipuolistamaan kirjoittamisen taitoa sekä syventämään tekstilajien tuntemusta	*S3*	*Sujuva ja monipuolinen kirjoittamisen taito*	*Oppilas tuntee pääosin kielen kirjoitusjärjestelmän ja oikeinkirjoitusta.* *Oppilas tuntee erilaisia tekstilajeja.*	*Oppilas tuntee pääosin kielen kirjoitusjärjestelmän ja oikeinkirjoituksen perusasioita.* *Oppilas tunnistaa erilaisia tekstilajeja.*
T7 kannustaa oppilasta tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä	*S3*	*Taito tuottaa eri tekstilajeja edustavia tekstejä*	*Oppilas tuottaa mm. kertovia ja kuvaavia tekstejä.*	*Oppilas tarvitsee ohjausta erilaisten tekstien laatimisessa.*
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T8 ohjata oppilasta pohtimaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä äidinkielen käyttöä, merkitystä ja asemaa osana erilaisia kieliyhteisöjä sekä hyödyntämään erikielistä mediaa ja kulttuuritarjontaa	*S4*	*Kulttuuritietoisuuden kehittyminen*	*Oppilas pyrkii hyödyntämään omakielistä mediaa ja kulttuuritarjontaa.* *Oppilas tekee havaintoja omasta ja muista kulttuureista.*	*Oppilas hyödyntää omakielistä mediaa ja kulttuuritarjontaa jonkin verran.* *Oppilas tekee havaintoja omasta ja muista kulttuureista ohjatusti.*
T9 kannustaa oppilasta tunnistamaan kielen erilaisia rekistereitä, esimerkiksi puhutun ja kirjoitetun kielen	*S4*	*Kielitietoisuuden kehittyminen*	*Oppilas tekee havaintoja kielen erilaisista rekistereistä ja tilannesidonnaisuudesta.* *Oppilas tiedostaa puhutun ja*	*Oppilas tekee ohjatusti havaintoja kielen erilaisista rekistereistä ja tilannesidonnaisuudesta.* *Oppilas hahmottaa jonkin*

eroja sekä kielen käyttöä eri tilanteissa			*kirjoitetun kielen erot.*	*verran puhutun ja kirjoitetun kielen eroja.*
T10 ohjata oppilasta syventämään tietojaan äidinkielen keskeisistä rakenteista ja analysoimaan niitä	*S4*	*Keskeisten rakenteiden tuntemus ja käyttö*	*Oppilas syventää oman äidinkielen keskeisimpien rakenteiden tuntemusta.*	*Oppilas tuntee oman äidinkielen keskeisimpiä rakenteita ja harjoittelee niiden käyttämistä.*
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T11 auttaa oppilasta kehittämään taitoa käyttää äidinkieltään tiedonhaussa ja tiedonkäsittelyssä eri oppiaineissa ja ympäristöissä	*S5*	*Omakielinen tiedonhaku*	*Oppilas osaa käyttää omaa äidinkieltään opiskelun tukena ja tuntee jonkin verran eri tiedonalojen kieltä.*	*Oppilas käyttää ohjatusti omaa äidinkieltään opiskelun tukena.*

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa arvosanaa kahdeksan varten sekä kohtalaista osaamista kuvaavaa arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/ arvosanan kuusi osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
T1 ohjata oppilasta edistämään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja arvioimaan omaa toimintaansa niissä	S1	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas tekee havaintoja omasta ja muiden viestinnästä sekä tunnistaa kehittämiskohteita.	Oppilas osaa toimia tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas tarvitsee tukea oman ja toisten viestinnän arvioimisessa.
Tekstien tulkitseminen				
T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan lukuharrastustaan kielitaidon mukaan	S2	Lukuharrastuksen monipuolistuminen	Oppilas lukee sovitut tekstit ja löytää omatoimisesti monipuolista luettavaa.	Oppilas lukee sovittuja tekstejä. Oppilas tarvitsee ohjausta monipuolisen lukemisen löytämiseen.
T3 innostaa oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa sekä erilaisten tekstien ymmärtämistä ja tulkitsemista	S2	Erittelevä ja kriittinen lukutaito sekä tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen	Oppilas ymmärtää sisällön ydinasiat ja osaa analysoida tekstiä jonkin verran. Oppilas harjoittelee mielipiteen perustelemista.	Oppilas ymmärtää lukemansa ja tulkitsee sitä jonkin verran. Oppilas tekee havaintoja mielipiteiden ilmaisemisesta.
T4 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan käyttää tekstejä ja lukutaitoaan tiedon hankkimiseksi, elämysten saamiseksi sekä keskustelemaan teksteistä erilaisissa viestintäympäristöissä	S2	Taito hyödyntää tekstejä ja lukutaitoa sekä taito keskustella teksteistä erilaisissa viestintäympäristöissä	Oppilas hyödyntää lukutaitoaan; harjoittelee erilaisten tekstien tiivistämistä, kommentoimista ja pohtii tekstejä eri näkökulmista.	Oppilas osaa kohtalaisesti hyödyntää tekstejä ja lukutaitoaan. Oppilas harjoittelee ydinasioiden löytämistä ja tekstin tiivistämistä. Oppilas pystyy keskustelemaan lukemastaan.
Tekstien tuottaminen				

T5 rohkaista oppilasta kehittämään teksteissään omaa ilmaisuaan sekä auttaa oppilasta vahvistamaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen	*S3*	*Tekstien tuottaminen ja ilmaisu*	*Oppilas tuntee kirjoittamisprosessin vaiheet: hän osaa suunnitella tekstejään, ilmaisee itseään ymmärrettävästi ja kiinnittää huomiota erilaisiin ilmaisukeinoihin.*	*Oppilas osaa ohjatusti suunnitella tekstejään, ilmaisee itseään melko ymmärrettävästi ja pyrkii monipuolistamaan ilmaisuaan.*
T6 ohjata oppilasta sujuvoittamaan ja monipuolistamaan kirjoittamisen taitoa sekä syventämään tekstilajien tuntemusta	*S3*	*Sujuva ja monipuolinen kirjoittamisen taito*	*Oppilas tuntee kielen kirjoitusjärjestelmän kohtuullisesti ja käyttää oikeinkirjoitussääntöjä teksteissään.* *Tekstilajien tuntemus näkyy oppilaan tuotoksissa.*	*Oppilas tuntee pääosin kielen kirjoitusjärjestelmän ja käyttää oikeinkirjoituksen perussääntöjä teksteissään.* *Oppilas tunnistaa ja käyttää jossain määrin erilaisia tekstilajeja.*
T7 kannustaa oppilasta tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä	*S3*	*Taito tuottaa eri tekstilajeja edustavia tekstejä*	*Oppilas tuottaa tekstejä erilaisiin tarkoituksiin.* *Oppilas harjoittelee erityisesti kantaa ottavien ja pohtivien tekstien tuottamista.*	*Oppilas tarvitsee ohjausta erilaisten tekstien, erityisesti kantaa ottavien ja pohtivien tekstien, tuottamisessa.*
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
T8 ohjata oppilasta pohtimaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä äidinkielen käyttöä, merkitystä ja asemaa osana erilaisia kieliyhteisöjä sekä hyödyntämään erikielistä mediaa ja kulttuuritarjontaa	*S4*	*Kulttuuritietoisuuden kehittyminen*	*Oppilas hyödyntää omakielistä mediaa ja kulttuuritarjontaa.* *Oppilas syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta.*	*Oppilas hyödyntää omakielistä mediaa ja kulttuuritarjontaa jonkin verran.* *Oppilas tekee havaintoja omasta ja muista kulttuureista ohjatusti.*

T9 kannustaa oppilasta tunnistamaan kielen erilaisia rekistereitä, esimerkiksi puhutun ja kirjoitetun kielen eroja sekä kielen käyttöä eri tilanteissa	*S4*	*Kielitietoisuuden kehittyminen*	*Oppilas tiedostaa, että kielessä on erilaisia rekistereitä ja tilannesidonnaisuutta.* *Oppilas tietää, missä puhuttua ja kirjoitettua kieltä käytetään.*	*Oppilas hahmottaa puhutun ja kirjoitetun kielen eroja sekä pohtii kielen käyttöä eri tilanteissa.*
T10 ohjata oppilasta syventämään tietojaan äidinkielen keskeisistä rakenteista ja analysoimaan niitä	*S4*	*Keskeisten rakenteiden tuntemus ja käyttö*	*Oppilas syventää oman äidinkielen keskeisimpien rakenteiden tuntemusta.*	*Oppilas tuntee oman äidinkielen keskeisimpiä rakenteita ja harjoittelee niiden käyttämistä.*
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
T11 auttaa oppilasta kehittämään taitoa käyttää äidinkieltään tiedonhaussa ja tiedonkäsittelyssä eri oppiaineissa ja ympäristöissä	*S5*	*Omakielinen tiedonhaku*	*Oppilas pyrkii tavoitteellisesti käyttämään omaa äidinkieltään opiskelun tukena ja laajentaa eri tiedonalojen sanavarastoaan.*	*Oppilas pyrkii käyttämään omatoimisesti omaa äidinkieltään opiskelun ja tiedonhaun tukena.*

TODISTUKSET

Vuosiluokilla annetaan 1-4 sanallinen arvio ja vuosiluokilla 5-9 numeroarvosana perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opiskelusta. Esikoululaisille tai vain osittain lukuvuoden aikana järjestettyyn opetukseen osallistuneille oppilaille annetaan osallistumistodistus, johon merkitään opetuksen laajuus.

17.1. Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen ops

Tampereen kaupungin perusopetuksen tunne- vuorovaikutus ja turvataitojen opetussuunnitelma 4.vuosiluokalle

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitoja opetetaan ympäristöoppi -oppiaineen alla.

4.vuosiluokalla tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetussuunnitelma vastaa ympäristöopin opetussuunnitelman tavoitteita 8., 10., 11. ja 19.

Kaikkien tavoitteiden sisältönä ovat ympäristöopin sisällöt: S1 Minä ihmisenä, S2 Arjen tilanteissa toimiminen ja S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet poikkeavat hieman ympäristöopin tavoitteiden laaja-alaisista tavoitteista. Ne vastaavat tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetuksen tavoitteita. Opetussuunnitelmassa laaja-alaisista tavoitteista käytetään lyhennettä LT.

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen osaamista ei arvioida erikseen. Osaaminen voidaan ottaa soveltaen huomioon ympäristöopin arvioinnissa tavoitteissa 8., 10. ja 11.

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opettamiseen on koostettu materiaalipaketti, jonka sisältöjä noudattamalla voidaan käydä läpi tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetuksen tavoitteet. Opetuksessa voidaan toki käyttää myös muita materiaaleja.

Tunnetaidot 4.luokka			
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Tunnetaitojen opetuksen tavoitteet***	***Tunnetaitojen opetuksen sisällöt***	***LT***
T10 *Oppilas vahvistaa valmiuksia ja toimintamalleja, jotka edistävät yhteistyötä ryhmässä ja ehkäisevät kiusaamista.* *Oppilas osaa selittää, mitä on mielen hyvinvointi ja opettelee toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää.* *(S1, S2, S6)*	*1. Oppilas osaa nimetä ja tunnistaa tunteita.*	*Havaitaan, tunnistetaan ja nimetään tunteita.*	*L2, L3*
	2.Oppilas harjoittelee tunteiden säätelyä erilaisissa tilanteissa.	*Harjoitellaan tunnistamaan ja hyväksymään tunteita erilaisissa tilanteissa, kuten pelitilanteissa häviäminen, reilu häviäjä, voittajan ilo.* *Etsitään erilaisia keinoja tunteiden säätelyyn.*	
	3.Oppilas harjoittelee tunteiden ilmaisua.	*Harjoitellaan ymmärtämään oman tunnetilan vaikutusta omaan mieleen ja sitä kautta omaan toimintaan.* *Harjoitellaan ilmaisemaan tunnetiloja.*	
	4. Oppilas harjoittelee nimeämään ja tunnistamaan omia vahvuuksiaan.	*Harjoitellaan omien vahvuuksien tunnistamista ja nimeämistä.*	
T19 *Oppilas oppii ymmärtämään unen, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä terveydelle ja toimimaan tämän tiedon pohjalta terveyttä edistävästi omassa arjessa.* *(S1, S2, S6)*	*5.Oppilas harjoittelee tietoisuustaitoja.*	*Opitaan tiedostamaan kehon ja mielen viestejä.* *Harjoitellaan tietoisuustaitojen avulla itsensä hyväksymistä.*	*L1, L3*
	6. Oppilas oppii sanoittamaan hyviä asioita itsessään, elämässään ja ympäristössään.	*Harjoitellaan kiitollisuutta ja hyvän huomaamista itsessä, omassa elämässä toisissa ja ympäristössä.*	
	7. Oppilas pohtii omia valintoja mielen hyvinvoinnin kannalta.	*Huomataan, että omia valintoja voi tehdä ja niillä on merkitystä mielen hyvinvoinnille.* *Harjoitellaan mielen hyvinvointia lisäävien valintojen tekemistä.*	

		Löydetään keinoja helpottaa omaa tunnetilaa.	
Vuorovaikutustaidot 4.luokka			
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Vuorovaikutustaitojen opetuksen tavoitteet***	***Vuorovaikutustaitojen opetuksen sisällöt***	***LT***
T10 *Oppilas vahvistaa valmiuksia ja toimintamalleja, jotka edistävät yhteistyötä ryhmässä ja ehkäisevät kiusaamista.* *Oppilas osaa selittää, mitä on mielen hyvinvointi ja opettelee toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää.* *(S1, S2, S6)*	*1.Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja viestintätilanteissa.*	*Harjoitellaan vuoropuhelua ja vuoropuhelun aikaista reagointia.* *Harjoitellaan toisten kuuntelemista ja oman mielipiteen kertomista.* *Harjoitellaan katsekontaktin ottamista erilaisten leikkien avulla.* *Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.*	*L2, L3*
	2. Oppilas harjoittelee kaveritaitoja.	*Harjoitellaan kaveritaitoja draaman keinoin ja esimerkkien avulla.* *Harjoitellaan ryhmään liittymistä ja toisten mukaan ottamista.*	
	3. Oppilas harjoittelee asettumaan toisen ihmisen asemaan vuorovaikutustilanteissa.	*Harjoitellaan suhtautumaan toisiin ihmisiin empaattisesti.* *Harjoitellaan löytämään sopivia ilmaisutapoja arjen vuorovaikutustilanteissa ja some-viestinnässä.*	
	4. Oppilas harjoittelee positiivisen palautteen antamista ja vastaanottamista.	*Opitaan huomaamaan ja ilmaisemaan hyviä asioita toisissa.* *Opitaan ottamaan vastaan positiivista palautetta.*	
	5. Oppilas harjoittelee rakentavaa ja sovittelevaa ristiriitatilanteiden ratkaisua.	*Opitaan tunnistamaan kiusaamisen eri muotoja ja tapoja. Eri roolien merkityksen huomaaminen ja harjoittelu ristiriitatilanteissa.*	

		Tunnistetaan ristiriitatilanteita ja niiden taustasyitä. Opitaan riitojen ratkaisua.	
T11 *Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.* *(S1, S2, S6)*	*6. Oppilas harjoittelee oman mielipiteen ilmaisua.*	*Harjoitellaan omien mielipiteiden muodostamista ja niiden ilmaisemista rakentavasti tutussa ryhmässä ja erilaisissa ikätasolle sopivissa viestintäympäristöissä.*	*L5, L7*
	7. Oppilas tutustuu erilaisiin viestintävälineisiin ja niissä tapahtuvaan vuorovaikutukseen.	*Harjoitellaan vuorovaikutusta ja asioiden sopimista erilaisissa sosiaalisen median ympäristöissä kirjoittaen ja keskustellen.*	
Turvataidot 4.luokka			
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Turvataitojen opetuksen tavoitteet***	***Turvataitojen opetuksen sisällöt***	***LT***
T8 *Oppilas harjoittelee turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja erityisesti seuraavilla osa-alueilla: paloturvallisuus, myrkytykset ja päihteet. Oppilas opettelee suojelemaan itseään fyysiseltä ja henkiseltä väkivallalta, esimerkiksi nettikiusaamiselta.* *(S1, S2, S6)*	*1. Oppilas tunnistaa omia rajojaan.*	*Opetellaan tunnistamaan omia rajoja sekä tarvetta omaan tilaan, rauhaan ja yksityisyyteen.*	*L2, L3*
	2. Oppilas osaa kunnioittaa omaa ja muiden oikeutta fyysiseen koskemattomuuteen.	*Harjoitellaan puolustamaan omaa tilaa ja rajoja.* *Harjoitellaan kunnioittamaan toisten rajoja.*	
	3. Oppilas tiedostaa oman lähipiirinsä turvaverkon merkityksen.	*Opitaan tunnistamaan turvallisia aikuisia omasta lähipiiristä. Kenelle voin puhua? Mistä löydän tarvittaessa apua?*	
T10 *Oppilas vahvistaa valmiuksia ja toimintamalleja, jotka edistävät yhteistyötä ryhmässä ja ehkäisevät kiusaamista.* *Oppilas osaa selittää, mitä on mielen*	*4. Harjoitellaan itsensä arvostamista ja itseluottamusta.*	*Harjoitellaan toimintamalleja, joilla voidaan edistää mielen hyvinvointia.* *Harjoitellaan tiedostamaan ryhmäpaineen vaikutuksia omaan toimintaan.*	*L2, L3*

hyvinvointi ja opettelee toimintamalleja, joilla sitä voidaan edistää. *(S1. S2, S6)*		*Harjoitellaan tekemään omia valintoja ryhmäpaineesta huolimatta.*	
T11 *Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.* ***(S1, S2, S6)***	*5. Oppilas oppii keinoja puolustautua kiusaamiselta ja häirinnältä sosiaalisessa mediassa.*	*Harjoitellaan keinoja turvalliseen sosiaalisen median käyttöön.* *Harjoitellaan tunnistamaan, milloin viestittely somessa on väärin sekä omalta että toisten osalta.* *Sovitaan yhdessä luokan somesäännöt.* *Opitaan, mistä voidaan hakea apua ja kysyä tarvittaessa neuvoa kiusaamis- tai häirintätapauksessa.*	*L4, L5*

Tampereen kaupungin perusopetuksen tunne- vuorovaikutus ja turvataitojen opetussuunnitelma 6.vuosiluokalle

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitoja opetetaan ympäristöoppi -oppiaineen alla.

6.vuosiluokalla Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetussuunnitelma vastaa ympäristöopin opetussuunnitelman tavoitteita 8., 10., 11. ja 19.

Kaikkien tavoitteiden sisältöinä ovat ympäristöopin sisällöt: S1 Minä ihmisenä, S2 Arjen tilanteissa toimiminen ja S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet poikkeavat hieman ympäristöopin tavoitteiden laaja-alaisista tavoitteista. Ne vastaavat tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetuksen tavoitteita. Opetussuunnitelmassa laaja-alaisista tavoitteista käytetään lyhennettä LT.

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen osaamista ei arvioida erikseen. Osaaminen voidaan ottaa soveltaen huomioon ympäristöopin tavoitteiden arvioinnissa tavoitteissa 8., 10. ja 11.

Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opettamiseen on koostettu materiaalipaketti, jonka sisältöjä noudattamalla voidaan käydä läpi tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetuksen tavoitteet. Opetukseen voidaan toki käyttää myös muita materiaaleja.

Tunnetaidot 6.luokka			
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Tunnetaitojen opetuksen tavoitteet***	***Tunnetaitojen opetuksen sisällöt***	***LT***
T10 *Oppilas vahvistaa taitojaan edistää omaa henkistä hyvinvointiaan.* *(S1, S2, S6)*	*1. Oppilas laajentaa tunnesanastoa.*	*Tunnistetaan ja nimetään tunteita.*	*L2, L3*
	2. Oppilas harjoittelee tunteiden ilmaisua.	*Harjoitellaan löytämään sopivia tapoja tunteiden ilmaisuun.*	
	3. Oppilas harjoittelee tunteiden säätelyä erilaisissa tilanteissa.	*Harjoitellaan löytämään itselle sopivia tapoja tunteiden säätelyyn erilaisissa tilanteissa.*	
	4. Oppilas harjoittelee oman sekä toisen tunnekokemuksen huomioon ottamista.	*Harjoitellaan ottamaan omat ja toisten tunteet huomioon; empatiakyky.*	
	5. Oppilas harjoittelee omien ja toisten vahvuuksien tunnistamista.	*Harjoitellaan nimeämään ja tunnistamaan omia ja toisten luonteenvahvuuksia.* *Vahvistetaan itsetuntemusta vahvuuksia tunnistamalla.*	
T19 *Oppilas tarkkailee omia terveystottumuksiaan ja soveltaa terveysosaamisen taitoja arjessa.* *Oppilas harjoittelee itsehoitotaitoja, joilla voidaan vaikuttaa omaan mielialaan.*	*6. Oppilas harjoittelee tietoisuustaitoja.*	*Opitaan tiedostamaan kehon ja mielen viestejä, sekä niiden vaikutusta meihin.* *Harjoitellaan tietoisuustaitojen avulla itsensä hyväksymistä.* *Harjoitellaan erilaisia rentoutumisharjoituksia.*	*L1,L3*
Oppilas tunnistaa omaa oppimista tukevia asioita. *(S1, S2, S6)*	*7. Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja mielialan kohottamiseksi. Opitaan sanoittamaan hyviä asioita itsessä, omassa elämässä ja ympäristössä.*	*Harjoitellaan kiitollisuutta ja hyvän huomaamista itsessä, omassa*	

		elämässä, toisissa ja ympäristössä. *Harjoitellaan positiivista ajattelua.* *Harjoitellaan unelmoimista ja haaveilua.*	
	8. Oppilas pohtii omia valintoja mielen hyvinvoinnin kannalta.	*Huomataan, että omia valintoja voi tehdä ja niillä on merkitystä mielen hyvinvoinnille.* *Harjoitellaan mielen hyvinvointia lisäävien valintojen tekemistä.*	
	9. Oppilas harjoittelee löytämään keinoja suhtautua luottavaisesti tulevaisuuteen.	*Luodaan positiivisia tulevaisuuskuvia elämästä.* *Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista. Etsitään keinoja niihin pääsemiseen.*	
Vuorovaikutustaidot 6.luokka			
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Vuorovaikutustaitojen opetuksen tavoitteet***	***Vuorovaikutustaitojen opetuksen sisällöt***	***LT***
T10 *Oppilas vahvistaa taitojaan edistää omaa henkistä hyvinvointiaan.* *(S1, S2, S6)*	*1. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja erilaisissa viestintätilanteissa.*	*Harjoitellaan vuoropuhelua ja toisen aktiivista kuuntelua.* *Reagoidaan toisen kommentteihin ja harjoitellaan keskustelun ylläpitämistä.*	*L2, L3, L7*
	2. Oppilas harjoittelee ryhmissä toimimista erilaisissa ryhmärooleissa.	*Harjoitellaan kaveritaitoja ja ryhmätilanteissa toimimista eri rooleissa.*	

		Huomataan oman toiminnan vaikutus ryhmän toimintaan. Otetaan vastuuta ryhmäläisistä ja ryhmän toiminnasta.	
	3. Oppilas harjoittelee positiivisen palautteen antamista ja vastaanottamista.	*Opitaan huomaamaan ja ilmaisemaan hyviä asioita toisissa. Opetellaan toisten kannustamista. Opitaan ottamaan vastaan positiivista palautetta.*	
	4.Oppilas harjoittelee rakentavaa ja sovittelevaa ristiriitatilanteiden ratkaisua.	*Opitaan tunnistamaan kiusaamisen eri muotoja ja tapoja. Eri roolien merkityksen huomaaminen ja harjoittelu ristiriitatilanteissa.* *Harjoitellaan toisen ihmisen asemaan asettumista.*	
	5. Oppilas harjoittelee huomioimaan toisten näkökulmia ja mielipiteitä vuorovaikutustilanteissa.	*Harjoitellaan oman mielipiteen esittämistä ja perustelua sekä huomioimaan ja hyväksymään toisten mielipiteitä.* *Harjoitellaan arvioimaan, milloin on hyvä reagoida tai jättää reagoimatta.*	
T11 *Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä*	*6.Oppilas harjoittelee vuorovaikutusta monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa.*	*Harjoitellaan vuorovaikutusta erilaisissa sosiaalisen median ympäristöissä.* *Harjoitellaan muita*	*L3, L5*

sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. *(S1, S2, S6)*		*kunnioittavaa mielipiteen ilmaisua some-viestinnässä.* *Sovitaan yhdessä luokan somesäännöt.*	
Turvataidot 6.luokka			
Ympäristöopin opetuksen tavoitteet	***Turvataitojen opetuksen tavoitteet***	***Turvataitojen opetuksen sisällöt***	***LT***
T8 *Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa sekä toimia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa käyttää kotiympäristön sähkölaitteita turvallisesti.* *(S1, S2, S6)*	*1. Oppilas harjoittelee pitämään kiinni omista rajoistaan. Oppilas kunnioittaa ja arvostaa toisia ihmisiä.*	*Harjoitellaan kieltäytymään itselle tai toisille vahingollisista asioista.* *Tunnistetaan rohkeuden ja uhkarohkeuden ero.*	*L2, L3*
	2. Oppilas oppii nimeämään selviytymiskeinoja turvattomissa ja pelottavissa tilanteissa.	*Tunnistetaan turvalliset ihmiset omasta lähipiiristä, joille voi puhua omista peloista ja huolista.*	
T11 *Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.* *(S1, S2, S6)*	*3. Oppilas harjoittelee toimimaan tilanteissa, joissa hän kohtaa ongelmia sosiaalisen median ympäristöissä.*	*Opetellaan tunnistamaan omia rajoja sosiaalisessa mediassa. Mitä tietoa ja millaista sisältöä julkaisen itsestäni sosiaalisessa mediassa?* *Tunnistetaan median liialliseen käyttöön liittyviä haittoja.*	*L4, L5*
	4. Oppilas oppii tunnistamaan, milloin aikuisen viestittely somessa on väärin.	*Tiedostetaan grooming-ilmiö ja harjoitellaan keinoja turvalliseen sosiaalisen median käyttöön.*	

17.2. Perusopetuksen ohjaussuunnitelma

Sisällys

Perusopetuksen ohjaussuunnitelma

1. Perusopetuksen ohjaussuunnitelma

2. Ohjauksen tavoitteet ja tehtävät

3. Oppilaanohjauksen toteuttaminen ja toimintatavat

3.1. Luokkamuotoinen ohjaus

3.2 Pienryhmäohjaus

3.3 Henkilökohtainen ohjaus

3.4 Tehostettu henkilökohtainen ohjaus

4. Ohjaus nivelvaiheissa ja siirtymissä

4.1. Esiopetuksesta perusopetukseen

4.2. Alkuopetuksesta 3. luokalle

4.3. Alakoulusta yläkouluun

4.4. Siirtymä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen

4.5. Oppivelvollisuus ja ohjausvastuun siirtäminen asuinkunnalle

4.6. Ohjaus muissa siirtymissä

5. Työn- ja vastuunjako ohjauksessa

6. Kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa

7. Koulun työelämäyhteistyö ja TET

8. Monialaiset verkostot ohjauksessa

Liitteet

1. Moniammatillinen ohjaus ja ohjauksen tavoitteet

Tampereen kaupungin ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö
ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (OPH-557-2021). Ohjaussuunnitelman tavoitteena on selkeyttää ohjausta ja sen merkitystä sekä edistää yhdenvertaista oppilaanohjausta.

Ohjaussuunnitelma liitetään osaksi paikallista opetussuunnitelmaa. Jokainen koulu täydentää tarvittaessa omat koulukohtaiset tarkennukset ohjaussuunnitelmaan. Yhteisillä tavoitteilla pyritään varmistamaan jokaiselle tarpeitaan vastaava ja riittävä ohjaus (Tampereen kaupunki OPS: Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut).

Ohjaussuunnitelmaa arvioidaan säännöllisesti. Tampereen kaupungin ohjaussuunnitelma ja koulukohtaiset ohjaussuunnitelmat päivitetään tarvittaessa.

Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuvan jatkumon. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. (OPS 2014) Ohjaus on kaikkien koulussa työskentelevien aikuisten tehtävä.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat vaikuttamaan oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. (OPS 2014)

Oppilaanohjauksessa vahvistetaan oppilaan toimijuutta, opiskelutaitoja, päätöksentekotaitoja sekä työelämävalmiuksia. Oppilas on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva jäsen, joka osaa etsiä ajankohtaista tietoa päätöstensä tueksi myös tulevaisuudessa. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Oppilaanohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivelvaiheissa. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy perusopetuksesta jatko-opintoihin ja saa riittävän tuen siirtymävaiheeseen.

Oppilaanohjauksen tavoitteena Tampereen kaupungissa on, että nuoresta kasvaa aktiivinen tekijä, joka osaa perusopetuksen jälkeen tehdä omia tulevaisuuttaan koskevia päätöksiä ja arvioida päätöksiä uudelleen tilanteiden muuttuessa. Hän osaa hakea riittävästi tietoa ja apua tulevaisuudessa päätöstensä tueksi.

Opetussuunnitelman mukaan oppilaalla on oikeus saada ohjausta. Oppilaanohjauksella edistetään koulutyön onnistumista ja opintojen sujumista. Vuosiluokilla 1-6 ohjaus toteutuu osana opetusta ja koulun muuta toimintaa pääosin luokanopettajan toimesta. Tavoitteena on tukea ja ohjata oppilaita muun muassa omien vahvuuksien tunnistamisessa, ryhmässä toimimisessa, opiskelutaitojen vahvistamisessa ja vastuun ottamisessa.

Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjaus muodostuu opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti luokkamuotoisesta ja henkilökohtaisesta ohjauksesta, pienryhmäohjauksesta ja työelämään tutustumisesta. Ohjauksessa lähdetään liikkeelle nuoren omista tavoitteista ja lähtökohdista, millä taataan nuorelle turvallinen ohjauskokemus ja löydetään hänelle sopivat ohjausmuodot.

Oppilaanohjaukseen kuuluu ohjaus nivelvaiheissa ja erilaisissa siirtymissä. Ohjaus pitää sisällään myös mahdollisia tutustumisia oppilaitoksiin ja työpaikoille. Pääpaino ohjauksessa on henkilökohtaisessa ohjauksessa ja oppilaan siirtymän tukemisessa perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen.

Oppilaanohjauksen luokkamuotoista ohjausta järjestetään tuntijaon mukaan seuraavasti: 7. ja 8. luokalla 0,5 vuosiviikkotuntia ja 9. luokalla yksi vuosiviikkotunti. Oppilaanohjauksen tavoitteet ja

sisällöt on määritetty opetussuunnitelmassa. Luokkamuotoisen ohjauksen teemoina ovat muun muassa:

- *opiskelutaidot ja koulunkäynti yläkoulussa*
- *itsetuntemus, omat vahvuudet, päätöksentekotaidot*
- *valinnaisainevalinnat*
- *Suomen koulutusjärjestelmä, koulutus- ja ammattialat*
- *työelämätaidot, TET, kesätyöt ja yrittäjyys*
- *jatko-opintomahdollisuudet*
- *yhteishaku*
- *tiedonhakutaidot*
- *tulevaisuustaidot ja itsenäisen elämän taidot*

Oppilaille voidaan järjestää tarpeen mukaan pienryhmäohjausta. Pienryhmäohjauksen teemoina voivat olla esimerkiksi koulutusvaihtoehtoihin syventyminen, opiskelutaitojen sekä motivaation vahvistaminen, työelämään tutustuminen ja kesätyön hakeminen sekä pääsy- ja soveltuvuuskokeisiin valmistautuminen.

Oppilaalla on oikeus saada riittävästi henkilökohtaista ohjausta opintojen aikana. Henkilökohtaisessa ohjauksessa keskustellaan muun muassa oppilaan koulunkäynnistä ja opintojen sujumisesta, opintoihin liittyvistä valinnoista, työelämään tutustumisista, mahdollisista tutustumisista oppilaitoksiin sekä jatko-opinnoista. Oppilas voi käydä opiskeluun liittyviä henkilökohtaisia keskusteluja opinto-ohjaajan lisäksi luokanohjaajan, erityisopettajan sekä aineenopettajan kanssa. Päävastuu henkilökohtaisesta ohjauksesta on opinto-ohjaajalla.

Osa oppilaista tarvitsee enemmän tukea jatko-opintoihin hakeutumiseen. Tällöin oppilaalla on oikeus saada tehostettua oppilaanohjausta. Tehostettu oppilaanohjaus voi olla henkilökohtaista ohjausta, pienryhmäohjausta sekä työelämään ja koulutuksiin tutustumista. (Perusopetuslaki 1214/20)

Tehostettua oppilaanohjausta annetaan 8. ja 9. vuosiluokalla. Tehostettua oppilaanohjausta saavalle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Oppilaanohjaaja arvioi tehostetun oppilaanohjauksen tarpeen oppilaskohtaisesti. Tarvetta voidaan kartoittaa myös monialaisessa yhteistyössä. Tehostetun oppilaanohjauksen perusteita voivat olla esimerkiksi sosiaaliset syyt, oppilaan terveydentila, oppimisen haasteet tai oma kokemus ohjauksen tarpeesta. Mikään yksittäinen tekijä ei kuitenkaan määritä tehostetun oppilaanohjauksen tarvetta. Mahdollisuudesta saada tehostettua ohjausta tiedotetaan oppilasta ja huoltajaa.

Nivelvaiheissa ohjauksen tavoitteena on mahdollisimman sujuva ja turvallinen siirtyminen kouluasteelta toiselle. Sitä edistetään opettajien ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä moniammatillisella yhteistyöllä. Tampereen kaupungissa on määritelty yhteiset tavoitteet oppimiskeskusteluihin, jotka ovat olennaisia kaikissa siirtymävaiheissa.

Nivelvaiheissa ja siirtymissä huolehditaan välttämättömien tietojen siirrosta vastaanottavaan oppilaitokseen tai asuinkunnalle. Tiedonsiirto sekä tiedonsaanti toteutetaan voimassa olevien lakien määrittämällä tavalla. Tiedonsiirrosta määrätään tarkemmin seuraavissa laeissa:

perusopetuslaki, oppivelvollisuuslaki, laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta, lukiolaki ja laki ammatillisesta koulutuksesta.

Esikoulun opettaja ja tuleva 1. luokan luokanopettaja käyvät keväällä keskustelua siirtymästä kouluun. Tarvittaessa luokanopettaja osallistuu oppimissuunnitelmapalaveriin esikoulun opettajan ja huoltajan kanssa. Tulevat 1.-luokkalaiset tutustuvat kouluun etukäteen. Pohjaa siirtymälle esiopetuksesta perusopetukseen luodaan esiopetusvuoden aikana esi- ja alkuopetuksen yhteistyöllä.

Esiopetusvuoden aikana huoltajia tiedotetaan ensimmäisen vieraan A1-kielen valinnasta. Eri kieliin tutustutaan varhaiskasvatuksen kielisuihkussa ja esiopetuksen kielikasvatus-tunneilla. Kielivalinnoista ja -ohjelmista tiedotetaan huoltajia vuosittain järjestettävissä koulukohtaisissa ja keskitetyissä kielivalintatilaisuuksissa. (OPS Tampere vuosiluokat 1-2)

Toisen vuosiluokan päättyessä järjestetään oppimiskeskustelu, johon osallistuvat oppilas, huoltaja/huoltajat ja luokanopettaja. Huoltajien ja oppilaan suostumuksella keskusteluun voidaan kutsua muitakin koulun toimijoita, joiden kanssa oppilas on ollut alkuopetuksen aikana tekemisissä. Keskustelussa tuodaan esille oppilaan vahvuuksia oppijana ja mietitään mahdollisia tuen tarpeita.

Nivelvaiheessa oppilas ja huoltajat saavat tietoa oppilaan edistymisestä oppiaineissa ja laaja-alaisessa osaamisessa. 2. Luokan aikana valitaan mahdollinen A2-kieli tuleville vuosille.

Ohjauksen tavoitteena on tukea oppilaan sujuvaa siirtymistä 6. luokalta 7. luokalle. Nivelvaiheessa oppilaat saavat tietoa tulevasta opiskelusta 7.-9. luokalla. Koulun henkilökunta ja tukioppilaat edistävät uuteen kouluun sopeutumista.

Kuudennella luokalla luokanopettaja käy oppilaan ja huoltajan kanssa oppimiskeskustelun, jossa keskustellaan siirtymävaiheeseen liittyvistä asioista. Alakoulut huolehtivat oppilaan opiskelun järjestämiseksi tarpeellisten tietojen siirtämisestä yläkouluun. Oppilaan siirtymistä alakoulusta yläkouluun tuetaan luokanopettajan/luokanohjaajan, erityisopettajien, rehtorien sekä oppilaanohjaajien välisellä yhteistyöllä. Tarvittaessa tehdään myös moniammatillista yhteistyötä.

Oppilaat ja huoltajat saavat 6 -luokan aikana tarvittavat tiedot yläkouluun siirtymisestä. Yläkoulut järjestävät 6.-luokkalaisten huoltajille infoillat, joissa kerrotaan myös painotusmahdollisuuksista. Tampereella on useita opetussuunnitelmallisia painotuksia yläkouluissa. Hakukäytännöistä tiedotetaan kaupunkitasoisesti yhteisellä viestillä sekä kaupungin internet-sivuilla.

Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheessa ohjauksen tehtävänä on tukea oppilasta koulutus- ja urasuunnittelussa. Tavoitteena on riittävät jatko-opintovalmiudet ja sujuva siirtyminen asteelta toiselle. Tehostetun ohjauksen tarve huomioidaan henkilökohtaisen ohjauksen määrässä ja muodoissa.

Onnistunut siirtymä edellyttää tiivistä perusopetuksen ja toisen asteen välistä yhteistyötä. Oppilaanohjaaja valmistee siirtymää antamalla tietoa ja ohjausta toisen asteen koulutusvaihtoehdoista ja sopimalla tutustumisia sekä koulutuskokeiluja oppilaitoksiin. Tarvittaessa tehdään moniammatillista yhteistyötä.

Huoltajia tiedotetaan yhteishausta ja jatko-opintomahdollisuuksista. Tampereella järjestetään yhteiset jatko-opintoillat huoltajille: 8. luokan huoltajille keväällä sekä 9. luokan huoltajille syksyllä. Tämän lisäksi järjestetään erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden jatko-opintopäivä oppilaille sekä ilta huoltajille. Tarpeen vaatiessa järjestetään jatko-opintoilta myös monikielisille.

Oppilaan opiskelun järjestämiseksi välttämättömät tiedot siirretään uuteen oppilaitokseen. Tiedonsiirto tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa päättöluokan aikana. Syksyllä oppilaanohjaaja toimittaa tiedonsiirtolomakkeet niihin oppilaitoksiin, joissa oppilaat ovat aloittaneet opiskelunsa. Tarvittaessa järjestetään henkilökohtaisia tiedonsiirtopalavereja vastaanottavan oppilaitoksen kanssa keväällä tai elokuussa.

Oppilaanohjaaja antaa ohjausta kesällä yhteishaun tulosten tultua. Tarvittaessa ohjausta jatketaan elokuun aikana, jos nuori ei ole aloittanut opintojaan toisella asteella. Oppilaanohjaaja seuraa perusopetuksen päättäneiden sijoittumista jatko-opintoihin ja huolehtii yhteishaussa ilman opiskelupaikkaa jääneiden ohjauksesta oppivelvollisuuslainsäädännön mukaisesti.

Huom. Koulu kuvaa tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa nivelvaiheiden käytäntönsä.

4.5. Oppivelvollisuus ja ohjausvastuun siirtäminen asuinkunnalle

Oppilaat, jotka eivät aloita opintoja peruskoulun jälkeen siirtyvät asuinkunnan ohjattavaksi. Perusopetuksen oppilaanohjaaja ilmoittaa ilman opiskelupaikkaa olevat oppilaat asuinkunnalle Valpas-järjestelmän kautta ministeriön asettaman päivän jälkeen elokuussa. Asiasta on ilmoitettava myös nuoren huoltajalle. Jos oppilas valmistuu muuna ajankohtana kuin lukuvuoden päättyessä, vastaa perusopetuksen oppilaanohjaaja ohjauksesta kuukauden ajan valmistumisesta, minkä jälkeen oppilas siirtyy asuinkunnan vastuulle. (Oppivelvollisuuslaki 1214/2020)

Perusopetuksen oppilaanohjaaja tekee tarvittaessa ennakoivaa yhteistyötä kuntavalvonnan kanssa, jos näyttää siltä, että nuori ei peruskoulun jälkeen siirry suoraan opintoihin. Perusopetus siirtää asuinkunnalle välttämättömät tiedot yhteistyössä huoltajan kanssa.

4.6. Ohjaus muissa siirtymissä

Oppilaan koulupolulla voi olla nivelvaiheiden lisäksi myös muita siirtymiä, joissa ohjauksen merkitys korostuu. Jotta siirtymä olisi mahdollisimman sujuva, on olennaista huolehtia opiskelun järjestämisen kannalta olennaisen tiedon siirtämisestä. Lähettävän koulun tulee huolehtia, että vastaanottava oppilaitos saa oppilaasta välttämättömät tiedot opetuksen järjestämiseksi.

Tällaisia siirtymiä ovat esimerkiksi

- *peruskoulusta toiseen*
- *muutto ulkomailta Suomeen*
- *valmistavasta opetuksesta perusopetukseen*
- *yleisopetuksen ryhmästä erityisluokalle*
- *nuorten perusopetuksesta aikuisten perusopetukseen*
- *siirtymä joustavaan perusopetukseen (JOPO)*
- *muutto ulkomaille (kaupungin erillinen ohje oppivelvollisuuden keskeyttämisestä)*
- *oppivelvollisuuden tilapäinen keskeytys (kaupungin erillinen ohje oppivelvollisuuden keskeyttämisestä)*

Ohjauksen perusta muodostuu koko koulun ohjausvelvoitteesta. Yhteistyön tavoitteena on taata oppilaalle yhtenäinen ohjaus koko perusopetuksen ajaksi.

***Rehtori** luo edellytyksen ohjauksen toteuttamiselle ja huolehtii, että oppilailla on mahdollisuus saada ohjausta opetussuunnitelman edellyttämällä tavalla. Rehtori on vastuussa siitä, että koko*

henkilöstö osallistuu ohjaustyöhön. Hän tukee yhteistyötä eri toimijoiden kesken ja osallistuu tarvittaessa yhteistyöhön.

***Oppilaanohjaajalla** on päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta vuosiluokilla 7-9. Oppilaanohjausta toteutetaan ohjauskeskusteluissa, luokkamuotoisessa ohjauksessa ja pienryhmäohjauksessa. Tarvittaessa oppilaalle annetaan tehostettua henkilökohtaista ohjausta. Koulutuksen järjestäjän vastuulla on oppivelvollisuuden toteutumisen valvonta, kunnes oppilas on aloittanut opintonsa toisella asteella. Hakeutumisvelvollisten ohjaus- ja valvontavastuu koululla on oppilaanohjaajalla.*

*Tämän lisäksi **oppilaanohjaaja**:*

- *ohjaa jatko-opintoihin hakeutumiseen ja ammatinvalintaan*
- *organisoi yhteishaun*
- *organisoi työelämään tutustumisen omassa koulussaan*
- *vastaa oppilaanohjaukseen liittyvien asioiden tiedottamisesta sekä oppilaille että huoltajille*
- *suunnittelee ja koordinoi ohjausta oman koulun sisällä*
- *ohjaa valinnaisaineiden valinnassa*
- *osallistuu nivelvaiheen ohjaustyöhön yhdessä alakoulun opettajien sekä toisen asteen yhteistyötahojen kanssa*
- *kuuluu koulun pedagogisen tuen tiimiin sekä yhteisölliseen oppilashuoltoryhmään*
- *osallistuu tarvittaessa oppimiskeskusteluihin ja oppilaiden monialaisiin tapaamisiin omassa asiantuntijaroolissaan*
- *ylläpitää ammattitaitoaan osallistumalla opinto-ohjaajien yhteisiin kokouksiin ja koulutuksiin*
- *tekee yhteistyötä muiden peruskoulujen, toisen asteen, korkea-asteen sekä mahdollisesti muiden yhteistyötahojen kanssa*
- *ohjaa ja valvoo, että oppivelvollinen hakeutuu ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen*
- *tarkastaa, että oppivelvollinen on saanut paikan perusopetuksen jälkeisestä koulutuksesta yhteishaun tulosten julkaisemisen yhteydessä*
- *ohjaa yhteishaun tulosten tultua sekä elokuussa ilman opiskelupaikkaa olevia nuoria*
- *ilmoittaa asuinkunnalle, mikäli oppivelvollinen ei ole saanut opiskelupaikkaa tai ei ole aloittanut opintojaan.*

***Luokanopettaja** vastaa oppilaanohjauksesta vuosiluokilla 1-6. Ohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa.*

***Luokanohjaaja, luokanopettaja ja erityisluokanopettaja** pitää yhteyttä oppilaan huoltajiin, seuraa oppilaan koulunkäynnin säännöllisyyttä ja järjestää oppimiskeskustelut. Hän huolehtii oman luokkansa oppilaiden hyvinvoinnista, opintojen etenemisen seurannasta ja tukee heitä koulunkäynnissä. Hän rakentaa toimivan vuorovaikutussuhteen koulun, oppilaiden ja huoltajien välille. Opettaja tunnistaa tuen tarpeita ja vastaa pedagogisten asiakirjojen laadinnasta.*

***Aineenopettaja** on asiantuntija oman oppiaineensa opetuksessa ja pedagogisessa ohjauksessa. Hän ohjaa oppilasta erilaisten opiskelustrategioiden tunnistamisessa ja kehittämisessä.*

Aineenopettaja antaa oppilaalle ohjaavaa ja kannustavaa palautetta edistymisestä. Pyrkimyksenä on, että aineenopettaja huomioi opetuksessaan aineensa yhteydet ammatteihin, työelämään ja jatko-opintoihin sekä tulevaisuuden osaamistarpeet. Aineenopettaja tunnistaa tuen tarpeita ja osallistuu pedagogisten asiakirjojen laadintaan.

Laaja-alainen erityisopettaja ja erityisluokanopettaja *kartoittaa, auttaa ja tiedottaa tuen tarpeesta. Erityisopettaja on mukana pedagogisten asiakirjojen laadinnassa sekä osallistuu tarvittavien tukitoimien suunnitteluun. Erityisopettaja on mukana nivelvaiheen tiedonsiirrossa. Erityisopettaja ja opinto-ohjaaja tekevät yhteistyötä esimerkiksi erityisopetusta saaneiden oppilaiden jatko-opintoihin siirtymisessä.*

Kouluvalmentaja *tukee oppilaiden oppimista ja arkea. Kouluvalmentaja osallistuu koulun yhteisöllisen ja oppilaita osallistavan toimintakulttuurin sekä koulun hyvinvoinnin edistämiseen. Hän toimii koulun muun henkilöstön kanssa turvallisena aikuisena, joka kohtaa ja kuuntelee oppilaita, ennaltaehkäisee kiusaamista ja yksin jäämistä, edistää yhteisöllisyyttä ja hyvää ryhmähenkeä sekä ohjaa koulun harrastuksiin.*

Koulunkäynninohjaaja *tukee oppilaita oppimisessa oppituntien aikana sekä toimii oppilaiden tukena muissa ohjaustilanteissa koulupäivän aikana.*

Oppilashuollon työntekijät *koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri osallistuvat yksilökohtaiseen ja yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön. Oppilaanohjaukseen liittyvissä asioissa oppilashuollon työntekijät tekevät yhteistyötä huoltajien, oppilaanohjaajan ja koulun muun henkilökunnan kanssa.*

Ohjaus rakentuu lapsen, huoltajien ja koulun väliselle yhteistyölle. Koulun toimijoiden ja kodin välisellä yhteistyöllä turvataan oppilaan opintopolku ja siirtymä nivelvaiheissa. Koulusta yhteistyötä tekevät oppilaanohjaajat, rehtorit, luokanopettajat, -ohjaajat, erityisopettajat ja aineenopettajat sekä oppilashuollon puolelta kuraattorit, koulupsykologit ja terveydenhoitajat. Ohjauksen näkökulmasta yhteistyö korostuu nivelvaiheissa, jolloin mukaan yhteistyöhön otetaan vastaanottavan oppilaitoksen työntekijöitä.

Hakeutumisesta opetussuunnitelmallisiin painotuksiin sekä kielivalinnoista tiedotetaan huoltajille ja oppilaille kaupungin sivuilla, tiedotteilla ja infotilaisuuksissa. Koulut tiedottavat valinnaisainevalinnoista oppilaita ja huoltajia ennen valintojen tekoa. Siirryttäessä toiselle asteelle huoltajille annetaan tietoa toisen asteen koulutusvaihtoehdoista sekä hakeutumisesta toiselle asteelle. Tampereen kaupunki järjestää perus- ja toisen asteen yhteistyönä jatko-opintoiltoja 8. sekä 9. luokkien huoltajille. Lisäksi kouluissa voidaan järjestää huoltajille infotilaisuuksia erilaisista ohjaukseen liittyvistä aiheista sekä luokkakohtaisia vanhempainiltoja.

Huoltajia tiedotetaan opintojen sujumisesta sähköisen tietojärjestelmän kautta sekä oppimis- ja ohjauskeskusteluissa. Huoltajia kannustetaan ottamaan yhteyttä oppilaanohjaajaan ja muihin koulun aikuisiin tukea ja ohjausta vaativissa tilanteissa matalalla kynnyksellä. Henkilökohtaista ohjausta annetaan jokaiselle peruskoulun päättävälle nuorelle ja ohjausta tehdään yhteistyössä huoltajan kanssa. Oppilaan pedagogisen tuen tarpeista siirretään tietoa toisen asteen oppilaitoksiin huoltajan kanssa yhteistyössä.

Huoltajan on huolehdittava siitä, että nuori suorittaa oppivelvollisuutta (Oppivelvollisuuslaki 1214/20).

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä. (OPS, Oppilaanohjaus) Työelämätaitoja käsitellään myös Yrityskylä-oppimiskokonaisuudessa, Teknologia-ura -tapahtumassa, Taitaja9-kilpailussa sekä työelämäviikon aikana.

Koulun työelämäyhteistyön muotoina voivat olla työelämään tutustumisjaksot (TET), vierailut työpaikoille ja yrityksiin sekä ammattilaisten vierailut eri oppiaineiden tunneilla. Oppilaille tulee

järjestää perusopetuksen 7–9. vuosiluokkien aikana työelämään tutustumista koulutusvalintojen tueksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Työelämään tutustumisjaksojen pituudet voivat vaihdella luokka-asteesta riippuen. Tampereella 9. luokkalaiset ovat syyslukukaudella kahden viikon mittaisella TET-jaksolla. Koulujen TET-jaksot sovitaan yhdessä perusopetuksen koulujen kanssa alueellisten päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Tampereella on alueellisia joustavan perusopetuksen luokkia (JOPO-luokkia), joissa korostuu toiminnallinen ja työelämäpainotteinen opetus. Työpaikkaopiskelu on joustavan perusopetuksen keskeinen opiskelumuoto. Sen tarkoituksena on tukea oppilasta oivaltamaan oppiaineiden tarpeellisuus käytännön työn kautta sekä tarjota mahdollisuus etsiä omaa ammattia työelämän kokemusten kautta. Työpaikkajaksolla opitaan vaihtoehtoisilla menetelmillä opetussuunnitelman mukaisia oppisisältöjä opiskelutehtävien avulla. Työpaikkajaksojen määrä ja kesto suunnitellaan jokaiselle nuorelle yksilöllisesti nuoren tarpeita vastaavaksi.

Huom. Koulut kuvaavat työelämään tutustumisen käytännöt ja aikataulut lukuvuosisuunnitelmaan.

Ohjauksessa on keskeistä yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään sekä koulun sisällä että koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Verkostojen välinen yhteistyö mahdollistaa hyvän pohjan ohjauksen toteuttamiselle. Tarkoituksena on varmistaa, että yhteistyön avulla tuetaan oppilaan opiskelua ja oppimista, lisätä työelämätietoutta sekä sujuvaa siirtymistä jatko-opintoihin. Koulun ulkopuoliset verkostot määräytyvät sekä koulun että oppilaan tilanteen ja tarpeen mukaan.

Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien välillä tehdään yhteis- ja ennakointityötä, jotta Tampereella olisi riittävästi sopivia opiskelupaikkoja peruskoulun päättäville nuorille. Perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyötiimi vastaa kaupungissa koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä. Perusopetuksen ja toisen asteen opinto-ohjaajien työrukkanen toimii yhteistyötiimin alaisuudessa. Työrukkanen mm. nostaa asioita yhteistyötiimiin, suunnittelee yhteisiä opinto-ohjaajien tapahtumia, järjestää jatko-opintoillat sekä kehittää nivelvaiheen käytäntöjä. Yhteistyössä Pirkanmaan ammatillisen erityisopetuksen koordinaatiokeskuksen kanssa kerätään ennakointitietoa erityisen tuen jatko-opintopaikkojen tarpeesta.

Koulun ulkopuolisia yhteistyötahoja ovat esimerkiksi

- *perusasteen oppilaanohjaajien alueellinen ja seutukunnallinen verkosto*
- *oppilaanohjauksen koordinoiva opinto-ohjaaja*
- *toisen asteen oppilaitokset, muut oppilaitokset, korkeakoulut*
- *työelämän edustajat, paikalliset yritykset ja työpaikat, esim. TET-vastuuhenkilöt*
- *lasten ja nuorten palvelut, esim. nuorisotyö ja seurakunnat*
- *viranomaiset, esim. sosiaali- ja terveyspalvelut, poliisi*
- *Pirkanmaan ohjausverkosto ja ELO-ryhmä (Pirkanmaan elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä)*
- *Opetushallituksen ohjaus- ja neuvontapalvelu, AVI, OKM, työ- ja elinkeinohallinto*
- *Ohjaamo*
- *Pirkanmaan ammatillisen erityisopetuksen koordinaatiokeskus (PAEK) ja ammatillisten erityisoppilaitosten verkosto (AMEO)*
- *kaupungin oppivelvollisuuden valvonta- ja ohjaushenkilö*
- *järjestöt ja yhdistykset, esim. TAT, kerhotoiminta ja harrastustoiminta*
- *hankeyhteistyö*
- *tuutoropettajat*

- *vanhempainyhdistykset*

Moniammatillinen ohjaus ja ohjauksen tavoitteet